SACROS. CONCILIUM TRIDENTINUM: ADDITIS DECLARATIONIBUS CARDINALIUM, EX...

Digitized by Google

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
37
25 A
18
FONDO EBORENSE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SACROS. CONCILIVM TRIDENTINVM:

ADDITIS

DECLARATIONIBVS CARDINALIVM, EX VLTIMA RECOGNITIONE IOANNIS GALLEMART:

ET CITATIONIBVS IOAN. SOTEALLI THEOLOGI,
& HORATII LVCII *Iuriſconſulti : necnon Remiſsionibus*
P. AVGVSTINI BARBOSÆ.

QVIBVS RECENS ACCREVERVNT VTILISSIMÆ
Additiones BALTHASARIS ANDREÆ I.C. Cæſaraugustani.
CVM DECISIONIBVS VARIIS ROTÆ ROMANÆ EODEM
ſpectantibus , è Bibliotheca D. PROSPERI FARINACII *I.C.*

EDITIO REFORMATA, ET SVPRA OMNES SVPERIORES
Gallicas, & Belgicas locupletata, non modò ſexcentis circiter Declarationibus, ſed etiam
innumeris ferè Remiſſionibus; permultis item Pontificum ad varia Concilij
capita inſertis Conſtitutionibus, ac nominatim Clementis
VIII. Pauli V. & Vrbani VIII.

Cum INDICE *librorum prohibitorum ex praſcripto Concilij.*

Nunc vltimùm terſior, purgatiórque lucem videt.

LVGDVNI,
Sumptib. Hæred. Gabr. Boiſſat, & Laurentij Aniſſon.

M. DC. XL.

CVM PERMISSV SVPERIORVM.

Digitized by Google

Digitized by Google

LECTORI BENEVOLO,

DE ANTERIORIBVS HVIVS Operis editionibus, déque hac noſtra nunc prodeunte,

ADMONITIO.

QVONIAM Pius IV. interdixerat, ne cui, prout liberet, ſacra Oecumenici Tridentini Concilij decreta liceret exponere, priuatáque auctoritate interpretari: ſed ſi cui dubium aliquid appareret, ad Sedem Apoſtolicam accederet: quæ per Illuſtriſſimos Cardinales, in eam rem delegatos, id ſolueret, atque enodaret: Declarationes eiuſmodi Cardinalium, difficultatum Concilij Interpretum rogari, obſeruari, atque in veneratione haberi cœperunt. Manuſcriptæ, vt rara κειμήλια, paucorum manibus terebantur, donec in Germania, Galliis, Hiſpaniis, ac demum in Belgica typis vulgatæ, atque ex eruditorum virorum cenſurâ, Regum etiam Principúmque priuilegiis donatæ, publici iuris factæ, in oculos, manúſque paſſim omnium deuenerunt. Putauerunt Typographi benè ſe atque

Digitized by Google

ex publica re facturos, ſi lucernam accenſam ponerent non ſub modio, ſed ſuper candelabro, vt luceat omnibus, qui in domo ſunt: omnibus, inquam, qui in Eccleſia Chriſti verſantur, quibus Concilij latæ leges ſunt, ſi quâ parte obſcurius aliquid dictum fuerit, illuſtratæ appareant: quæque ad vnius fortè poſtulationem elucidata ſunt, omnibus, quos eædem ſpinæ difficultatum, tribulíque dubitationum pungerent, plana fierent. Sic Philoſophi aſſerunt bonum omne natura ſui eſſe diffuſiuum. Porrò nullibi hactenus emendatius, quàm Duaci declarationes impreſſæ ſunt, ob operam & induſtriam Ioannis Gallemart S. T. Doctoris, & in Academia Duacena Profeſſoris, qui priores editiones recenſuit, limauit, ſummáque fide exemplorum varietatem recognouit. Cæterum, neſcio quâ occaſione, fugit illius diligentiam, pars melior declarationum illa, quæ cum die & conſule ad finem aliorum exemplarium impreſſorum, manuſcriptorúmque, à 21. Martij 1591. poſita erat. Itaque eam partem huic Operi ad finem intexui, ſic tamen, vt in ordinem Concilij redacta ſit, ſingulæque declarationes ad ſua capita reuocatæ. Quibus aliæ (nimirum, in quibus tempus & dies in margine additi non ſunt) acceſſerunt nonnullæ, ex fidelibus exemplaribus manuſcriptis, vno præſertim à viro quodam probè erudito in ipſa Vrbe deſcripto, ſuppeditatæ. Textum ipſum Concilij adiunxi, quò facilius Lector eum, declarationéſque ad eum relatiuas, ſimul capere poſſit. Acceſſerunt denique Remiſſiones P. Auguſtini Barboſæ, nullum etiam interpretationis priuatæ genus continentes, ſed nudas tantùm Doctorum citationes, qui incidenter varia Concilij loca tractauerunt; de quibus audi ipſum Barboſam, eiúſve prologum apologeticum: [De conſilio, *inquit*, doctiſſimorum virorum, qui diuini & humani Iuris peritiſſimi extitêre, Bullæ Pij IV. prohibitionem ſolùm procedere in illis difficultatibus & interpretationibus, quæ peculiari ipſiuſmet conſtituentis declaratione egent, non tamen, quæ ex iuris regulis & Doctorum reſolutionibus deciſæ manent, attenta prædictæ Bullæ diſpoſitione, probabilius iudicatum eſt, quia aliter neceſſariò pro deciſione cuiuſque dubij ſuper aliquo Concilij decreto excitati, & in ipſomet non deciſi, reiecta iuris diſpoſitione, ad Sedem Apoſt. recurrendum

dum eſſe diceremus, contra mentem & aperta verba ipſius Bullæ: *Si cui verò in eis aliquid obſcurius dictum & ſtatutum fuiſſe, eámque ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere viſum fuerit, aſcendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apoſt.* Prædictam deinde Bullæ prohibitionem procedere ſolùm in interpretatione, quæ fit ex capite, & prout vnicuique libet, non tamen in interpretatione iuris, eiuſdem Bullæ procemialis ratio ſequentibus verbis apertè demonſtrat: *Ad vitandum prætereà peruerſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij Commentarios & interpretationes ſuas edere.* Omnis enim iuris interpretatio non eſt prohibita, ſed illa tantùm, quæ fit, prout vnicuique libet, id eſt, ex capite. reſoluunt Chaſſan. ad Conſuetudines Burgund. Rub. 2. §. 2. in princip. n. 13. Latè Perez in procemio ad Leges Ordin. q. 2. De iure ergo communi non licet interpretari leges niſi Imperatori; l. fin. C. de Legibus, & tamen licet eas declarare ſecundùm verum ſenſum & iuri conſonum ex Bart. in l. Omnes populi. q. 6. verſ. Tertio loco, n. 62. ff. de Iuſtit. Valaſc. conſult. 41. n. 7. Sic etiam Leges Regiæ Luſitanorum non poſſunt interpretari ex Ordin. lib. 1. tit. 5. §. 5. quam tamen intelligendam eſſe de interpretatione hominis capitoſa, non verò de interpretatione iuris, reſoluit Valaſc. d. conſult. 41. n. 7. Quamobrem ſic eſſe accipiendam prædictam Pij IV. Bullam ex præcitatis iuribus non eſt qui dubitet, præcipuè cùm illius verba clarè inſinuent illo tantùm caſu locum habere, quo aliquid obſcurius dictum, & ſtatutum ſit, peculiarique declaratione egeat, quia tunc nullum poſſe, prout ei liberet, in Decreta Concilij Commentarios & interpretationes ſuas edere libenter fatemur: ad alios verò euentus vltra prædictum magni dubij, & peculiaris interpretationis caſum huiuſmodi diſpoſitionem, cùm ſit pœnalis, iuxta vulgares iuris regulas, non eſſe trahendam apertè colligitur, ſicut nec trahi ad interpretationes, quæ incidenter à Doctoribus ſuis in tractatibus, vel in ſcholis docendo fiunt, reſoluit P. Valer. Regin. in Praxi fori Pœnit. lib. 20. n. 53. in fine. Non veniunt igitur reprehendendæ hæ non noſtræ, ſed Doctorum remiſſiones, quas ex illorum libris collectas ſingulis ipſiuſmet Concilij Decretis & locis fideliter diſtribuendas curauimus,

ſicut nec reprehenduntur Ioannis Sotealli, & Horatij Lucij ad marginem ſacri Concilij annotationes & concordantiæ, quia ſicut illæ nudam continent locorum ſacræ Scripturæ & Sanctorum Patrum oſtenſionem, ita hæ nudas habent Doctorum allegationes, in quibus nec vllum quidem verbum ex noſtro capite adducimus, nullam eorum opinionem approbatione admittimus, vel reprobatione confutamus, imò indicis officio fungentes Doctorum loca oſtendimus, vbi varia Concilij Trid. decreta incidenter tractantur. Illuſtriſſimorum etiam Cardinalium inter has Remiſſiones aliquas inſeruimus deciſiones, quas, reiectis aliis quampluribus, à Doctoribus de illarum tenore atteſtantibus receptiores iudicauimus, ideóque nullam adducimus, quæ ſuum non habeat auctorem, vt hîc tranſcriptæ illam habeant vim & auctoritatem, quam merentur Doctores, quos, formalia eorum verba tranſcribentes, ad ipſarum pedes citamus. Pro quarum Deciſionum vi & auctoritate Lector adeat Fr. Emman. Quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 11. art. 2. P. Martin. Delrio Diſquiſit. Magic. lib. 6. cap. 1. ſect. 3. in fine. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Auctoritas, in fine, & p. 2. verbo Abſolutio, in fine.] Hactenus ille. Qui deinde proteſtatur, ſe libellum ſubmittere correctioni ſanctæ Matris Eccleſiæ Romanæ, ſi quid minùs conueniens dictum fuerit, paratum mutare, & pro non dicto haberi velle. Signis alphabeticis vſi ſumus; Latinis ad deſignandas concordantias textus Concilij cum ſcripturis ſacris, & Iure Canonico, ab ipſo Ioan. Sotealło olim citatas; numeralibus, ad Declarationes Sacræ Congregationis; Græcis ad Remiſſiones Barboſæ. Quæ autem vltra prædictas nouiſſimè addidit Balthazar Andreas V. I. D. ac in florentiſſima Cæſaraugustanorum Academia olim decreti Gratiani publicus Interpres, nunc autem in ſupremis Regni Aragonum tribunalibus cauſarum Patronus, hoc ſigno *, vel illo † notauimus; eò quòd eius aſſidui, ac indefeſsi labores, & boni honeſtíque mores, hac noſtra tempeſtate non minùs, quàm ſidera fulgeant. Vale Lector, & faue.

MONI

Digitized by Google

MONITIVNCVLA DE HAC POSTREMA EDITIONE.

NON eſt quòd à nobis vino vendibili hederam apponi putes, LECTOR. *Itaque breuiter duntaxat moneo, Opus hoc iam antè ſatis commendatum, nunc tot recèns factis acceſſionibus ita locupletatum fuiſſe, vt ferè Opus nouum videri poſsit. Declarationes quadraginta ſupra quingentas, ac etiam paulò plures, partim de nouo addidimus, partim in ſua loca digeſsimus: ita vt cùm prius extra locum ſuum vagarentur, víxque poſſent lectori vſui eſſe: nunc ſubiectæ ſint Concilij capitibus, ad quæ pertinent, síntque habituræ vſum ſuum nullo lectoris labore. Plurimas Pontificum extrauagantes, quarum ipſum Concilium meminit, vel quas qui Concilium ſubſecuti ſunt Pontifices, declarandis, aut roborandis Concilij decretis edidere, ſuis item locis appoſuimus, ac nominatim quas nuperi Pontifices fel. record. Paulus V. & Greg. XV. de B. Virginis Conceptione, annis ſuperioribus promulgarunt. Itémque quam idem Gregorius Pontifex de regularibus confecit, addita Sacræ Rituum Congregationis declaratione, quæ non ita vulgata videbatur, ac ipſa conſtitutio ad quam pertinet. Denique totum Opus ſeriò emaculauimus, & nitidiſsimè cudi curauimus. Tu, lector, labore noſtro fruere, & VALE.*

APPRO

APPROBATIO HVNNÆI notarum ad marginem.

ANNOTATIONES ad marginem, quæ huic Tridentini Concilij editioni acceſſerunt, nudam & fidelem continere oſtenſionem locorum, vnde ſingula dogmata ſunt deſumpta, nihílque quod vel ad Canonum iſtius Concilij interpretationem pertineret, vel hæreſim ſaperet, ineſſe, atteſtor ego *Auguſtinus Hunnæus*, 8. Maij, 1570.

CENSVRA
EX COMMISSIONE REGII SENATVS CASTELLÆ.

IVssv Regij Senatus, qua potui dexteritate, perlegi librum cui titulus eſt: *Deciſiones & declarationes Illuſtriſſimorum Cardinalium ſacri Concilij Interpretum, quæ in quarto volumine deciſionum Rotæ Romanæ habentur*, editum à doctiſſimo Patre Magiſtro, F. Petro Vincentio de Marcilla, Cæſarauguſtano, Ordinis S. Benedicti, eiuſdémque Magiſtro Generali, & in Alma Vniuerſitate Compoſtellana ſacræ Theologię Primario prælectore, ac etiam Iuris Pontificij Candidato. Qui liber non tantùm immunis eſt à quauis erroris, ſeu falſitatis nota, concórſque propriis Archetypis, à quibus eſt extractus: verùm etiam eius autor ita prudenter ſe gerit in omnimoda obſeruantia & humili obedientia decreti Pij Papæ IV. prohibentis quoduis interpretationis genus propria autoritate emittendum ſuper decreta Concilij Tridentini, vt neque in iota vno ipſum in ea re defeciſſe ſentiam. Quo fit, vt ſatis tutè ac ſumma cum legentium, præſertim Iuri communi incumbentium, vtilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque à Regio Senatu licentiam obtinere iure optimo mereatur. In Conuentu noſtro Victoriano, Madriti die nono menſis Iunij, anno Domini 1609.

F. Franciſcus de Tamato.

APPROBATIO.

Decisiones iſtas Sacræ Congregationis, iam antea in quarto volumine deciſionum Rotæ Romanæ impreſſas, & poſtea R. P. M. Vincentii de Marcilla Ordinis noſtri Magiſtri Generalis, & in Academia Cõpoſtellana primarij quondam in Theologia Profeſſoris ſtudio, vnà cum Concilio Sacroſancto editas, nunc iterata cura eximij D. M. N. Ioannis Gallemart, Catechiſtæ regij, ſecunda emendatione cum Concilij decretis coniunctas, cum Archetypis ſuis, vnde deſumptæ ſunt, accuratè conuenire inuenio. Et in iis edendis exactè obſeruatum eſt Pij IV. P. M. decretum de non edendo priuata autoritate in Sacrum Concilium quocunque interpretationis genere. Nihil enim hîc præter Illuſtriſſ. Cardinalium Declarationes ſuis quaſque capitulis ſubiunctas, ſumma tamen diligentia à mendis perpurgatas, Concilij decretis additum eſt. Opus abſque dubio maximæ vtilitatis omnibus fidelibus, quibus genuina maximi doctiſſimique Concilij ſententia in ſumma debet eſſe veneratione.

Fr. LEANDER DE S. MARTINO, *Benedictinus Congregationis Hiſpanicæ, S. Theologiæ Magiſter, & in Alma Academia Duacena linguæ Sanctæ Profeſſor Regius.*

APPROBATIO.

IOannes Claudius de Ville, in ſacra Theologia Magiſter, in Eccleſia S. Crucis Cuſtos, & D. D. Alphonſi Ludouici du Pleſſis de Richelieu, Illuſtriſſimi Cardinalis, ac Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Lugdunenſis, Vicarius generalis ſubſtitutus: Fidem facimus, viſum à nobis ſacroſ. Concilium Tridentinum, cum additionibus nouiter acceſſis, in quibus nihil quod aut moribus contradicat, aut Catholicæ fidei repugnet, inuenimus. Datum Lugd. 23. die Decembr. 1630.

De Ville.

CONSENSVS.

SAcroſancti Concilij Tridentini decreta cum remiſſionibus & declarationibus, nouíſque Balthaſaris Andreæ I. C. Cæſarauguſtani acceſſionibus, typis mandari hac in Vrbe, lucéque publica frui ſumptibus Iacobi Cardon Bibliopolæ Lugdunenſis, ego Regis Conſiliarius & Procurator in Lugdunenſi Præfectura non impedio. Vltima die anni 1630.

PVGET.

PERMISSVS.

SVpradicta decreta ſacroſancti Concilij Tridentini cum remiſſionibus, declarationibus & acceſſionibus, typis mandari à Iacobo Cardon Bibliop. Lugdun. ac in lucem edi permittimus, ac ſimul ne quis citra datam ei poteſtatem denuò excudat, interdicimus. Datum Lugduni die vltima menſis Decembris, anno 1630.

DE CHAPONAY.

INDEX

INDEX DECRETORVM CONCIL. TRIDENT.

SESSIO I.

De inchoando Concilio. 1

SESSIO II.

De modo viuendi, & aliis in Concilio ſeruandis. 2

SESSIO III.

De ſymbolo fidei. 4

SESSIO IV.

De Canonicis ſcripturis. 6

De editione & vſu ſacrorum librorum. 7

SESSIO V.

De peccato originali. 9

De reformatione. 23

SESSIO VI.

De iuſtificatione. 33

De reformatione. 47

SESSIO VII.

De ſacramentis in genere. 63

De Baptiſmo. 65

De Confirmatione. 68

De reformatione. 69

SESSIO VIII.

De tranſlatione Concilij. 86

SESSIO IX.

De prorogatione ſeſsionis. 87

SESSIO X.

De prorogatione ſeſsionis. 88

SESSIO XI.

De reſumendo Concilio. 90

SESSIO XII.

De prorogatione ſeſsionis. ibid.

SESSIO XIII.

De SS. Euchariſtiæ ſacramento 91

De reformatione. 100

De propagatione definitionis quatuor articulorum de ſacramento Euchariſtiæ, & ſalui conductus Proteſtantibus dandi. 106

SESSIO XIV.

De ſanctiſsimis Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis. 108. & 119

De reformatione. 125

SESSIO XV.

De prorogatione ſeſsionis. 139

SESSIO XVI.

De ſuſpenſione Concilij. 143

SESSIO XVII.

De celebrando Concilio. 146

SESSIO XVIII.

De librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis. 147

SESSIO XIX.

De prorogatione ſeſsionis. 151

SESSIO XX.

De prorogatione ſeſſionis. ibid.

SESSIO XXI.

De Communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum. ibid.

De reformation. 154

SESSIO XXII.

De ſacrificio Miſſæ. 174

De obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ. 182

De reformatione. 186

Super petitione conceſsionis calicis. 205

SESSIO XXIII.

De ſacramento Ordinis, ad condemnandos errores noſtri temporis. 206

De reformatione. 210

SESSIO XXIV.

De ſacramento Matrimonij. 254

De reformatione. 291

SESSIO XXV.

De Purgatorio. 371

De inuocatione, & veneratione, & reliquiis ſanctorum, & ſacris imaginibus. 372

De Regularibus, & Monialibus. 374

De reformatione. 419

De continuanda ſeſsione in diem ſequentem. 459

De Indulgentiis. ibid.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus feſtis. 460

De Indice librorum, & Catechiſmo, Breuiario & Miſſali. ibid.

De loco Oratorum. ibid.

De recipiendis, & obſeruandis decretis Concilij. ibid.

De recitandis decretis Concilij ſub Paulo III. & Iulio III. in ſeſsione. 462

De fine Concilij, & confirmatione petenda à ſanctiſsimo Domino noſtro. ibid.

F I N I S.

CAPI

CAPITVLA CONCIL. TRIDENT.

IVXTA SERIEM ALPHABETI.

A

Abaduentu, 290
Abbates, 416
Abbatibus, 231
Abbatiſſa, 390
Ad Cathedralium, 69
Ad conſummationem, 63
Ad maiores, 79
Adminiſtratores, 201
Ad minores, 220
Admonet, 435
Aduerſus, 40
Anathemati, 413
Apoſtolus, 310
A ſententia, 303
Attendant, 393

B

Beneficia, 75
Bonifacij, 380

C

Capitula, 58
Capitulum, 343
Cauſſæ criminales, 303
Cauſſæ Epiſcoporum, 106
Cauſſæ omnes, 363
Cenſuræ, 400
Cæterum, 109
Circa, 114
Cogit, 420
Commune, 93
Concedit. 378
Conſuetudo, 95
Contingit, 426
Contritio, 110
Controuerſias, 401
Cum adoleſcentium, 243
Cum autem, 207
Cum beneficia, 162
Cum Catholica, 371
Cum dignitates, 318
Cum ea omnia,
Cum Eccleſiaſticus, 446
Cum etiam, 132
Cum ex eo, 139
Cum ex Notariorum, 204
Cum hoc tempore, 33
Cum honeſtus, 216
Cum illud, 170
Cum in beneficiis, 434
Cum multa, 172
Cum non deceat, 156
Cum nullus, 241
Cum pleraque,
Cum poteſtas, 459
Cum præcepto, 210
Cum propriè, 125
Cumque natura, 179
Cum ſcripturæ, 208
Cum verò, 37.104
Cupiens, 371.459
Curent, 84

D

Decernit, 285.364.446
Declarat, 139.461
Demum 117
Denique, 153
Deteſtabilis, 455
Diſpenſationes, 195

é 3 Diſponuntur,

ORDO
LEGENDI DECRETA REFORMATIONIS
PER CONCILIVM TRIDENTINVM facta, diſtinctius per Titulos & Capita.

Tit.	1.	*De fide,*	Seſſ.	Cap. Reform.
Cap.	1.	*De facienda profeſſione fidei.*		
		Cogit temporum calamitas.	25.	2.
		§. Prouiſi etiam, vſque, Neminem.	24.	12. pauſò poſt init.
Cap.	2.	*De impreſſione, expoſitione, & legitimo vſu ſacræ Scripturæ.*		
		Inſuper.	4.	Poſt decretum de libris Canonicis.
Tit.	2.	*De ſacrorum Canonum obſeruatione.*		
Cap.	vn.			
		Sicut publicè expedit.	25.	18.
Tit.	3.	*De Conciliis Prouincialibus & Diœceſanis.*		
Cap.	vn.			
		Prouincialia concilia.	24.	2.
Tit.	4.	*De his quæ ad vniuerſi cleri reformationem ſpectant.*		
Cap.	vn.			
		Nihil eſt.	22.	1.
		Quia verò.	14.	6.
		Quàm turpe.	25	14.
		Vt paternæ.	eiuſ.	15.
		Optandum.	eiuſ.	1.
		Admonet, vſque, Illis verò.	eiuſ.	8.
		Quicunque de cætero.	7.	4.
		Cum Eccleſiaſticus.	24.	7.
Tit.	5.	*De Epiſcopali functione.*		
Cap.	1.	*Qui, quales, & quómodo ad Epiſcopatum aſſumendi, & intra quod tempus conſecrandi.*		
		Ad Cathedralium.	7.	1.
		Quicunque.	22.	2.
		Si in quibuſlibet.	24.	1.
		Ad maiores.	7.	9.
		Eccleſiis.	23.	2.
Cap.	2.	*De reſidentia & honeſtate Epiſcoporum.*		
		Eadem ſacroſancta.	6.	1.
		Cum præcepto, vſque, Eadem omnino.	1.23.	
		Non poteſt.	25.	17.
Cap.	3.	*De beneficiorum pluralitate Epiſcopis prohibita.*		

Nemo

		Seſſ.	Cap. Reform.
	Nemo.	7.	2.
	Cùm Eccleſiaſticus,vſque,Hæcque.		
	Quoniam pleræque, vſque, In parochial.	24.	17.
	Adhæc in poſterum, vſque, In iis.	eiuſ.	13.
Cap. 4.	*De officio Epiſcopi in prædicando.*		
	Quia verò.	5. 2.in princ.	
	Prædicationis.	24.	
Cap. 5.	*De officio Epiſcopi in ordinando.*		
	Epiſcopi.	23.	3.
	Quoniam.	21.	1.
	Ordinationes.	23.	8.
	Epiſcopus.	14.	3.
	Epiſcopus.	23.	9.
	Nulli Epiſcopo.	6.	5.
	Et quoniam.	14.	2.
	Abbatibus,vſque, Nec ipſi.	23.	10.
	Facultates de promouendo à q.	7.	11.
	Nec ipſi, vſque, Pœnam quoque.	23.10.paulò poſt init.	
Cap. 6.	*De officio, iure, & auctoritate Epiſcopi in viſitando.*		
	Patriarchæ.	24.	3.
	Beneficia.	7.	7.
	Capitula.	6.	4.
	Quæcumque in diœceſi.	21.	8.
	Locorum ordinarij.	7.	8.
	Quæ alias.	24.	9.
	Eccleſiarum prælati.	6.	3.
	Epiſcopi vt aptius.	24.	10.
	Omnes Eccleſiarum prælati.	14.	4.
Cap. 7.	*De officio, iuriſdictione, authoritate Epiſcopi in iudiciis ciuil. & crimin. tam in foro conſcientiæ quàm contentioſo.*		
	Eadem ſancta,vſque,Cùm igitur.	13.	1.
	Cum propriè.	14.	proœm
	Cauſæ omnes,vſque,Legati quoque.	24.	10.
	In exemptorum.	7.	14.
	Inſuper cum nonnulli.	14.	5.
	Quoniam priuilegia.	24.	11.
	Omnes Eccleſiarum prælati.	14.	4.
	Præterea quia nonnulli.	eiuſ.	8.
	Legati quoque,vſque,Præterea,ſi quis.	24.20.in med.	
	Cum igitur rei criminum.	13.1.in med.	
	A ſententia.	eiuſ.	2.
	Legati ac Nuncij.	22.	7.
	Reus,ab Epiſcopo.	13.	3.
	Præterea ſi quis.	24.20.poſt med.	
	Cùm verò tam.	13.	4.
	Et quoniam.	eiuſ.	5.
	Liceat.	24.	6.
	Apoſtolus monet.	eiuſd.	8.
	Quamuis excommunicationis.	25.	3.
	Quoniam ob malitioſam.	eiuſ.	10.
	Diſpenſationes.	22.	5.
	In commutationibus vltim. voluntatum.	eiuſ.	6.
	Epiſcopi.	eiuſ.	8.
	Adminiſtratores.	eiuſ.	9.
	Cum ex notariorum imperitia.	eiuſ.	10.

			ſeſſ.	Cap. Reform.
Cap.	8.	*Cauſa in Epiſcopos, apud quos, & à quibus tractanda, & ſuſcipienda.*		
		Quoniam verò.	13.	6.
		Teſtes.	eiuſ.	7.
		Cauſæ.	eiuſ.	8.
		Cauſæ.	24.	5.
Tit.	6.	*De iuriſdictione, ac poteſtate Capituli ſede vacante.*		
Cap.	vn.			
		Capitulum ſede vacante.	24.	16.
		Non liceat.	7.	10.
		Pœnam quoque.	23.	10. ſub fin.
Tit.	7.	*De Parochis.*		
Cap.	1.	*Qui & quales creandi parochi.*		
		Inferiora beneficia.	7.	3.
		Expedit maximè.	24.	18.
		Præſentati.	7.	13.
		Decernit ſancta Synodus.	24.	19.
		Prouiſi etiam, vſque. Neminem etiam.	eiuſ.	12. paulò poſt init.
Cap.	2.	*De reſidentia parochorum.*		
		Epiſcopis inferiores.	6.	2.
		Eadem omnino.	23.	1. ſub fin.
		In iis quoque ciuitatibus, ac locis.	24.	13. poſt med.
Cap.	3.	*De beneficiorum curatorum pluralitate prohibita.*		
		Quicumque de cætero.	7.	4.
		Ordinarij locorum.	eiuſ.	5.
		Cùm Eccleſiaſticus.	24.	17.
		Epiſcopi etiam.	21.	4
Cap.	4.	*De vnione beneficiorum, ſiue curatorum vel non curatorum, cum curatis, ſiue non curatorum inter ſe.*		
		Vt etiam Eccleſiarum.	21.	5.
		In parochialibus, vſque, In iis.	24.	13. in med.
		Et quia iure optimo,	14.	9.
		In vnionibus.	24.	13. in med.
		Vniones perpetuæ.	7.	6.
Cap.	5.	*De officio parochorum, in prædicando & Sacramenta adminiſtrando.*		
		Archipresbyteri, vſque, Quæſtores.	5.	2. paulò poſt init.
		Prædicationis, vſque, Iidem.	24.	4.
		Vt fidelis populus.	eiuſ.	7.
		Quia illiterati.	21	6.
Cap.	6.	*De Parochialibus Eccleſiis, earúmque prouentibus ſeruandis.*		
		Statuit Sancta Synodus.	25.	16.
		Decernit ſancta Synodus.	eiuſ.	15.
		Cùm illud.	21.	7.
Tit.	8.	*De Canonicis.*		
Cap.	1.	*Qui & quales ad dignitates & Canonicatus Eccleſiarum, tam Cathedralium quàm Collegiatarum, vocari & admitti debeant.*		
		Cùm dignitates, vſque, Præterea obtinentibus.	24.	12.
		Ratio poſtulat.	25.	5.
Cap.	2.	*De reſidentia Canonicorum.*		
		Præterea, obtinentibus, vſque, Omnes verò.	24.	12. in med.
		Cùm beneficia.	21.	3.
		Epiſcopi.	22.	3.
Cap.	3.	*De officio & moribus Canonicorum.*		
		Quicunque.	eiuſ.	4.
		Omnes verò.	24.	12. ſub fin.

Cap. 4.

			Seſſ.	Cap. Reform.
Cap.	4.	*De modo augendi prebendas aquo tenuiores.*		
		In Eccleſiis.	eiuſ.	15.
Cap.	5.	*Canonicorum mali mores quòd Epiſcopi authoritate corrigi poſſint & debeant.*		
		In pluribus.	24.	14.
		Capitula.	6.	4.
		Statuit Sancta Synodus.	25.	6.
Tit.	9.	*De vita Religioſorum.*		
Cap.	1.	*Qui, quales, & quomodo ad beneficia regularia debeant promoueri.*		
		Regularia.	14.	10.
		In electione.	25.	6. de Regul.
		Abbatiſſa.	eiuſ.	7.
		Cum pleraque.	eiuſ.	21.
Cap.	2.	*De reuocanda vita religioſorum ad monaſticam diſciplinam.*		
		Quoniam.	eiuſ.	1.
		In quacunque.	eiuſ.	15.
		Nulla quoque.	eiuſ.	16.
		Libertati.	eiuſ.	17.
		Anathemati.	eiuſ.	18.
		Quicunque.	eiuſ.	19.
		Quia verò Regulares.	14.	11.
		Prohibet.	25.	4.
		Bonifacij.	eiuſ.	5.
		Nemini.	eiuſ.	2.
		Concedit.	eiuſ.	3.
		Regularis.	eiuſ.	14.
		Cenſuræ.	eiuſ.	12.
		Controuerſias.	eiuſ.	13.
		Monaſteria Sanctimonialium.	eiuſ.	9.
		Attendant.	eiuſ.	10.
		In monaſteriis.	eiuſ.	11.
		Abbates.	eiuſ.	20.
		Monaſteria omnia.	eiuſ.	8.
		Hæc omnia.	eiuſ.	22.
Tit.	10.	*De fideli adminiſtratione hoſpitalium.*		
Cap.	vn.			
		Curent ordinarij.	7.	15.
		Illis verò.		8. paulò poſt init.
Tit.	11.	*Quæſtoribus Eleemoſynariis.*		
Cap.	vn.			
		Quæſtores verò.	5.	2. in fin.
		Cum multa.	21.	9.
Tit.	12.	*De Iure patronatus.*		
Cap.	vn.			
		Nemo.	14.	12.
		Non liceat.	eiuſ.	13.
		Sicut legitima.	25.	9.
Tit.	13.	*De tollendis quibuſdam quæ omnium Eccleſiarum debitam adminiſtrationem euertunt aut dedecent.*		
Cap.	1.	*De tollendis regreſſibus & coadiutoriis.*		
		Cùm in beneficiis.	25.	
Cap.	2.	*De tollendis locationibus bonorum Eccleſiæ, quæ fiunt repræſentata pecunia.*		
		Magnam Eccleſiis.	eiuſ.	13.
Tit.	14.	*De his qui ſunt initiandi ſacris.*		
Cap.	1.	*De tonſurandis, & ad minores ordines promouendis.*		
		Prima tonſura.	23.	4.

			Seſſ.	Cap. Reform.
		Minores.	eiuſ.	11.
		Ad minores, vſque, Hi verò.	eiuſ.	5. in princ.
		Nullus prima.	eiuſ.	6.
Cap.	2.	*De promouendis ad maiores ordines.*		
		Hi verò qui ad ſingulos.	eiuſ.	5. poſt init.
		Nullus in poſterum.	eiuſ.	12.
		Subdiaconi.	eiuſ.	13.
		Qui piè.	eiuſ.	14.
		Cùm non deceat.	21.	2.
		Cùm etiam qui.	14.	7.
		Cùm honeſtius.	eiuſ.	1.
		Cùm nullus.	23.	16.
		Vt Sanctorum.	eiuſ.	17.
		Quamuis presbyteri.	eiuſ.	15.
		Facultates de non promouendo.	7.	12.
Cap.	3.	*De examine ordinandorum, & tempore ac loco ordinandi.*		
		Sancta Synodus.	23.	7.
		Ordinationes, vſque, Vnuſquiſque.	eiuſ.	8.
Cap.	4.	*A quo ſit quiſque ordinandus.*		
		Vnuſquiſque autem.	eiuſ.	eo. in med.
		Non liceat.	7.	10.
		Pœnam quoque.	23.	10. ſub fin.
Tit.	15.	*De celebratione Miſſarum.*		
Cap.	1.	*De his quæ in ea ſunt obſeruanda, & quæ vitanda.*		
		Quanta cura.	22	Proximè poſt Cano.
Cap.	2.	*De moderando numero Miſſarum, certo caſu.*		
		Contingit ſæpè.	25.	
Tit.	16.	*De clericis inſtituendis in Theologia diſciplinis eò ducentibus, eorúmque Seminariis erigendis.*		
Cap.	vn.			
		Eadem Sacroſancta, vſque, Quia verò.	5.	1. & init. 2. iuxta pleraſque impreſſiones.
		Cum adoleſcentium.	23.	18.
Tit.	17.	*De matrimonij reformatione, de reſtrictione quorumdam eius impedimentorum, de raptoribus, vagis & concubinariis, de libertate matrimonialis contractus, de temporibus ſolemniter matrimonium celebrandi.*		
		Capita nouem, ordine continuo.	24.	Proximè poſt Canones.
Tit.	18.	*De his qui bona Eccleſiæ ſubtrahunt, aut ſibi ſumunt.*		
Cap.	vn.			
		Si quem clericorum.	22.	11.
		Non ſunt ferendi.	25.	12.
Tit.	19.	*De ſublatis duellis.*		
Cap.	vn.			
		Deteſtabilis.	eiuſ.	19.
Tit.	20.	*De officio Chriſtianorum principum & poteſtatum in tuenda immunitate Eccleſiarum.*		
Cap.	vn.			
		Cupiens.	eiuſ.	20.
Tit.	21.	*De officio eorundem in recipiendo & obſeruando ac obſeruari procurando decreta Generalis Concil. Trid.*		
Cap.	vn.			
		Tanta fuit.	eiuſ.	ſub finem.

FINIS.

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCIL. TRIDENT.

iuxta ordinem titulorum Decretalium,
per A. Barboſam.

Liber primus.

De ſumma Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic tit. decreta Seſ. 3. de Symb. Fidei, & Seſſ. 4. de Canonicis ſcripturis, ac de editione, & vſu ſacrorum librorum. Et Seſſ. 5. de peccato originali. Et Seſſ. 6. de Iuſtif. Ac Seſſ. 25. de Purgatorio.

Cap. Tanta in Decreto de Indulg. Seſſ. 25.

Cap. Cogit. 2. Seſſ. 25. de Reformatione.

Cap. Cùm dignitates 12. §. Prouiſi Seſſ. 24. de Reform.

De Conſtitutionibus.

Congruit huic tit. Cap. Sicuti publicè. 18. Seſſ. 25. de Reformatione.

De Reſcriptis.

Congruunt huic tit. Cap. Quoniam 2. Seſſ. 14. de Reformatione.

Cap. Diſpenſationes 5. & cap. In commutationibus 6. Seſſ. 22. de Reform.

Cap. Quoniam ob malitioſam. 10. ſeſſ. 25. de Reform.

De Electione.

Congruunt huic tit. cap. ad Cathedralium 1. ſeſſ. 7. de Reformatione.

Cap. Quicunque poſthac 2. ſeſſ. 22. de Reformat.

Cap. Si in quibuſlibet Seſſ. 24. de Reformat.

Cap. Cùm dignitates. 12. ſeſ. 24. de Reform.

Cap. Inferiora. 3. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. In electione 6. & cap. Abbatiſſa 7. ſeſſ. 25. de Regularibus.

Cap. Expedit. ſeſſ. 24.

De ſupplenda neglig. Prælat.

Congruunt huic tit. Cap. Eadem 1. §. In Monaſteriis. Et cap. 2. §. Si quæ verò. ſeſſ. 5. de Reformatione.

Cap. Cau æ omnes. 20. §. Legati. ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Capitulum Sede vacante 16. verſ. Etſi Eccleſia. ſeſſ. 24. de Reform.

Cap. Monaſteria 8. verſic. quòd ſi in his. ſeſſ. 25. de Regularibus.

Cap. Hæc omnia 22. verſic. Et quia, & cap. Regulares, 14. ſeſſ. 25. de Regularibus.

Cap. Quicunque ſeſſ. 21.

De temporibus ordinat. & qualitate ordinand.

Congruunt huic tit. cap. Ad maiores 9. cap. Non liceat 10. c. Facultates de promouendo 11. c. Facultates de non promouendo 12. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. Et quoniam 5. Seſſ. 13. de Reformat.

Cap. Ordinationes, ſeſſ. 23.

Cap. Cùm non liceat, ſeſ. 23.

Cap. Abbatibus, ſeſſ. 23.

Cap. Cùm non deceat 2. ſeſſ. 21. de Reform.

De Scrutinio in ordine faciendo.

Congruunt huic tit cap. Sancta Synodus. 7. & cap. Cum nullus. 16. Seſſion. 23. de Ref.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

Congruunt huic tit. cap. Quicunque poſthac 2. Seſſ. 21. de Reformatione.

Cap. Nullus in poſterum 12. ſeſ. 13. de Ref.

Cap. Expedit 18. ſeſſ. 24. de Ref.

Cap. Cum pleraque 21. ſeſſ. 25. de Regular.

Cap Nullus prima, ſeſſ. 23.

Tota ſeſſ. 23. de Reform. agit de Sacram. Ordinis.

De ſacra Vnctione.

Congruunt huic tit. Canon. 1. 2. & 3. de Confirmatione, ſeſſ. 7.

Cap. Viſum eſt cum tribus ſeqq. ſeſſ. 24. de Sacram. Extremæ Vnctionis.

De Filiis presbyterorum.

Congruit huic tit cap. Vt paternæ 15. ſeſ. 25. de Reform.

De clericis peregrinis.

Congruunt huic tit. cap. Quanta. §. Deinde ſeſ. 22. de obſeruandis & euitandis & in celebratione Miſſæ.

BIBLI TECA NAZ. ROMA VITTORIO EMA

Cap. Cùm nullus, 16. verſ. Nullus prætcrea, ſeſſ. 23. de Reform.

De officio & poteſtate Iudicis delegati.

Cap. Inſuper, ſeſſ. 14. & magna pars Cap. proximè annotatorū ſub Officio Ordinarij, vtpotè cui Concilium plurima tanquam Sedis Apoſtol. delegato committit.

De officio Ordinarij.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem verſ. Et ne ſub ſpecie, &c. Quia verò, 2. ſeſſ. 5. de Reform.

Cap. Eccleſiarum prælati, 3. cap. Capitula 4. ſeſſ. 6. de Reformat.

Cap. Ordinarij locorum, 5. cap. Vniones 6. c. Beneficia 7. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. Eadem 1. in princ. Seſſ. 13. de Reform.

Cap. Epiſcopus quoſcunque 3. & c. Omnes Eccleſiarum 4. ſeſſ. 14. de Reform.

Cap. Quicumque in Diœceſi 8. & c. Epiſcopi etiam 4. & c. Quia illiterati 6. ſeſſ. 21. de Reform.

Cap. Epiſcopi etiā 3. c. Adminiſtratores 9. c. Cùm ex notariorum 10. ſeſſ. 22. de Ref.

Cap. Vt fidelis 7. c. Apoſtolus 8. c. Epiſcopi vt aptiùs 10. ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Monaſteria Sanctimonialium 9. c. In monaſteriis 11. ſeſſ. 25. de Regularib.

Cap. Prædicat. ſeſſ. 24.

De Maioritate & obedientia.

Congruunt huic tit. cap. Statuit Sancta Synodus 6. verſ. Epiſcopis, c. Non poteſt 17. cap.

Poſtremo 21. ſeſſ. 25. de Refor. cap. Controuerſ. ſeſſ. 25. de Regularib.

De pactis.

Congruit huic tit. c nulla quoque renunciatio, ſeſſ. 25. de Regularib.

Liber ſecundus.

De foro competenti.

Congruunt huic tit. c. Quoniam, 6. c. Cauſæ Epiſcoporum 8. ſeſſ. 13. de Reform.

Cap. Cauſæ criminales, 5. c. Cauſæ omnes, 20. ſeſſ. 24. de Reform.

Cap. Nullus prima tonſura, 6. ſeſſ. 23. de Ref.

Cap. Non liceat, §. & ſic, ſeſſ. 7.

Cap. Prætcrea. §. quia, ſeſſ. 14.

De Feriis.

Congruunt huic tit. c. Ab aduentu 1 c. ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Mandat poſt med. verſic. Omnis ibi. & Sanctorum celebrationes ſeſſ. 25. de Inuocat. venerat. & reliquiis Sanctorum.

Cap. Cenſuræ 12. ſeſſ. 25. de Regularibus.

Cap. Inſuper hortatur. ſeſſ. 25. In decreto de Indulg.

De Teſtibus.

Congruit huic tit. c. Teſtes ſeſſ. 13. de Refor.

De Appellationibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem, verſi. In cauſis, c. An ſententia 2. c. Reus 3. ſeſſ. 13. de Reformat.

Cap. Legati 7. ſeſſ. 22. de Reformat.

Cap. Epiſcopi vt aptius 10. §. Nec in his, c. Expedit 18. verſ. Nec prædictorum, cap. Cauſæ omnes, ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Quàm turpe 14. verſic. Nec. ſeſſ. 25, de Reformat.

Liber tertius.

De vita & honeſtate Clericorum.

Congruunt huic tit.

Cap. Sacroſancta vni, verſ. Epiſcopos ſeſſ. 2.

Cap. Cùm propriè proœm. cap. Quia verò 6. ſeſſ. 14. de Reform.

Cap. Cùm dignitates 12. ſeſſ. 24. de Reform.

Cap. Optandum 1. ſeſſ. 25. de Reform.

De cohabitatione Clericorum & mulierum.

Congruit huic tit. cap. Quàm turpe 14. ſeſſ. 25. de Reform.

De Clericis coniugatis.

Congruunt huic tit. cap. Nullus prima, 6. §. In clericis verò, c. Vt Sanctorum 17. in fine ſeſſ. 23. de Reform.

De Clericis non reſidentibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem ſacroſancta 1. c. Inferiores 2. ſeſſ. 6. de Reform.

Cap. Inferiora 3. ſeſſ. 7. de Reform.

Cap. Cùm beneficia 3. ſeſ. 21. de Reform.

Cap. Epiſcopi etiam 3. ſeſ. 22. de Reform.

Cap. Præcepto 1. ſeſſ. 23. de Reform.

Cap. Cùm dignitates 12. §. Præterea & §. Diſtributiones ſeſſ. 24. de Reform.

De prabendis & dignit.

Congruunt huic tit. cap. Nemo 2. c. Inferiora 3. c. Quicumque 4. c. Ordinarij 5. ſeſſ. 7. de Reform.

Cap. Et quia iure 9. cap. Regularia 10. ſeſſ. 14. de Reformat.

Cap. In Eccleſiis 13. c. Cùm Eccleſiaſticus 17. ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Ratio poſtulat 5. c. Statuit 16. ſeſſ. 25. de Reformat,

Et quoad decreta de vnione loquentia cap. Vniones, 6. ſeſſ. 7 de Reformat.

Cap. Et quia 9. ſeſſ. 14. de Reformat.

Cap. Vt etiam 5. ſeſſ. 21. de Reformat.

Cap. Quoniam pleræque ſeſſ. 24. de Refor.

Cap. Sicuti 18. verſ. Inſuper ſeſſ. 25. de Ref.

De Clerico ægrotante.

Congruit huic tit. cap. Cùm in beneficiis 7. verſic.

verſic. In coadiutoriis ſeſſ. 25. de Reform.

De inſtitutionibus.

Congruunt huic tit. cap. Præſentati 13. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. Concedit 3. verſic. In prædictis, ſeſſ. 25. de Regul.

De conceſſione præbendæ, & Eccleſiæ non vacantis.

Congruunt huic tit. c. Cùm in beneficiis 7. ſeſſ. 25. de Reformat.

Cap. Decernit S. Synodus 19. ſeſſ. de Ref.

Ne ſede vacante aliquid innouetur.

Congruunt huic tit. cap. Non liceat 10. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. Abbatibus 10. verſic. Pœnam ſeſſ. 25. de Reformat.

Cap. Capitulum ſede vacante 16. ſeſſ. 24. de Reformat.

De his quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Capituli.

Congruit huic tit. cap. Statuit 6. ſeſſ. 25. de Reformat.

Vt Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

Congruit huic tit. c. Quoniam pleræque 13. verſic. Ad hoc in poſterum ſeſſ. 24. de Reformat.

De rebus Eccleſiæ alienandis, vel non.

Congruunt huic tit. c. Magnam 11. ſeſſ. 25 de Reformat.

Cap. Si quem Clericorum 10. ſeſſ. 22. de Reformat.

De ſepulturis.

Congruit huic tit. c. Deteſtabilis 19. in med. ſeſſ. 25. de Reformat.

Cap. Decernit, ſeſſ. 25.

De Parochis & alienis parochianis.

Congruunt huic tit. c. Epiſcopi etiam 4. ſeſſ. 21. de Reformat.

Cap. Quanta 1. §. Moneant ſeſſ. 22. de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ.

Cap. Quoniam pleræque 13. verſic. In parochialibus & verſic. In his quoque.

Cap. Prædicationis 4. verſic. Moneátque, ſeſſ. 24. de Reformat.

De Decimis.

Congruit huic tit. c. Non ſunt ferendi 12. ſeſſ. 25. de Reformat.

De Regularibus & tranſeuntibus ad Religionem.

Tota ſeſſ. 25. de Regul.

Congruunt huic tit cap. Quia verò Regulares 11. ſeſſ. 14. de Reformat.

Cap. Quoniam cum ſeqq. ſeſſ. 25. de Regul.

De ſtatu Regularium.

Congruunt huic tit. c. Abbatiſſa 7. c. Monaſteria Sanctimonialium 9. c. Attendat 10. In quacunque 15. c. Libertati ſeſſ. 25. de Regularib.

De ſtatu Monachorum.

Congruunt huic tit. c. Nemini 2. c. Monaſteria omnia 8. cum ſeq. ſeſſ. 25. de Reg.

De Religioſis domibus.

Congruunt huic tit. cap. Curent 15. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. Admonet 8. ſeſſ. 25. de Reformat.

De iure patronatus.

Congruunt huic tit. cap. Nemo etiam 12. c. Non liceat 13. ſeſſ. 14. de Reformat.

Cap. Si quem clericorum 11. verſic. Quòd ſi ſeſſ. 22. de Reformat.

Cap. Patriarchæ 3. verſic. Patroni, c. Expedit vel porrò verſ. Si verò ſeſſ. 24. de Ref.

Cap. Sicuti 9. ſeſſ. 25. de Reformat.

De Cenſibus, exactionibus, &c.

Congruit huic tit. c. Patriarchæ verſic. Interimque ſeſſ. 24. de Reformat.

De Celebratione Miſſarum.

Congruunt huic tit. ſeſſ. 13. 21. & 22.

Cap. Sacroſancta verſic. Epiſcopos ſeſſ. 2.

Cap. Quanta ſeſſ. 22. de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ.

Cap. Qui piè 14. ver. Curet ſeſſ. 63. de Ref.

Cap. Cùm dignitates 12. verſic. Omnes verò ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Contingit ſæpe 4. ſeſſ. 25. de Refor.

De Baptiſmo.

Congruit huic tit. ſeſſ. 7.

De reliquiis & veneratione Sanctorum.

Congruit huic tit. c. Mandat ſancta Synodus ſeſſ. 25. in fine.

De obſeruatione ieiuniorum.

Congruit huic tit. c. Inſuper hortatur, in decreto de Indulgentiis ſeſſ. 25.

De Eccleſiis ædificandis vel reparandis.

Congruunt huic tit. c. Cùm illud quoque 7. cap. Epiſcopi etiam ſeſſ. 21. de Reformat.

Cap. Concedit 3. in fin. ſeſſ. 25. de Reform.

De Immunitate Eccleſiarum.

Congruunt huic tit. c. Quanta 22. verſic. ab Eccleſiis, ſeſſ. 22. de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ.

Cap. Cupiens 10. ſeſſ. 25. de Reformat.

Liber quartus.

De ſponſalibus & Matrimoniis.

Congruunt huic tit. ſeſſ. 24. de Sacramento Matrimonij.

Cap. Iuſtitia publicæ honeſtatis 3. c. Multi ſunt qui vagantur, cap. Ita plerumque ſeſſ. 24. de Reformat. Matrim.

De

De clandeſtina deſponſat.

Congruunt huic tit. c. 1. ſeſſ. 24. de Reform Matr.

De cognatione ſpirituali.

Congruit huic tit. c. Docet experientia 2. ſeſſ. 24. de Reformat. Matrim.

De conſanguinitate & affinitate.

Congruunt huic tit. c. Si quis intra gradus 5. c. Præterea 4. ſeſſ. 24. de Reform Matr.

De matrimonio contra interdictum Eccleſiæ.

Congruit huic tit. cap. 1. verſic. Qui aliter ſeſſ. 54. de Refor. matrim.

Liber quintus.

De Simonia.

Congruunt huic tit. c. Quoniam ab Eccleſiaſtico ſeſſ. 21. de Reformatione.

Cap. In pluribus Eccleſiis. 14. c. Expedit 18. verſic. Caueantque ſeſſ. 24. de Reformat.

Ne prælati vices ſuas, &c.

Congruit huic tit. c. Magnam, v. Non liceat ſeſſ. 25. de Refor.

De Magiſtris

Congruunt huic tit. c. Eadem Sacroſancta 1. ſeſſ. 5. de Reformat.

Cap. Prædicationis, 4. verſ. Iidem etiam, ſeſſ. 24. de Reform.

Cap. Cùm adoleſcentium ætas 18. Seſſ. 25. de Reformat.

De Homicidio.

Congruit huic tit. cap. Cum etiam qui per induſtriam 7. ſeſſ. 14. de Reformat.

De pugnantibus in duello.

Congruit huic tit. c. Deteſtabilis ſeſſ. 25. de Reformat.

De Adulteriis.

Congruit huic tit. c. Graue peccatum 18. Seſſ. 24. de Reformat. Matr. vbi etiam de Concubinis.

De Raptoribus

Congruit huic tit. cap. Decernit ſancta Synodus 6. Seſſ. 24. de Reform. Matrim.

De clerico venatore.

Congruit huic tit. c. Cùm dignitates 12. verſic. Veſtitu ſeſſ. 24. de Reformat.

De clerico per ſaltum promoto.

Congruit huic tit. cap. Qui piè 15. in fine ſeſſ. 13. de Reformat.

De eo, qui furtiuè ordines ſuſcepit.

Congruit huic tit. cap. Ordinationes, 8. verſic. Quòd ſi quis. ſeſſ. 23. de Reform.

De Priuilegiis

Congruunt huic tit. c. Eccleſiarum prælati ſeſſ. 6. de Reform.

Cap. In exemptorum cauſis 14. ſeſſ. 7. de Reformat.

Cap. Inſuper 5. c. Præterea quia 8. ſeſſ. 14. de Reformat.

Cap. Quoniam priuilegia 11. ſeſſ. 24. de Reformat.

De pœnis.

Congruit huic tit. cap. Cùm verò tam grauia 4. ſeſs. 13. de Reform.

De pœnitentiis, & remiſſionibus.

Congruunt huic tit. de Sanctiſſimo Pœnitentiæ Sacr. ſeſſ. 14.

Cap. Quia verò, ſeſſ. 5. in fine.

Cap. Cùm multa 9. Seſſ. 21. de Reformat.

Cap. Quamuis presbyteri 15. Seſſ. 23. de Reformat.

Cap. Apoſtolus monet. 8. c. Liceat Epiſcopis, 6. ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Cùm Catholica. in decreto de Purgatorio, & cap. Cùm poteſtas. in decreto de Indulgentiis ſeſſ. 25.

De ſententia excommunicationis.

Congruunt huic tit. cap. Si quem clericorum 11. ſeſſ. 22. de Reform.

Cap. Ita plerumque ſeſſ. 24. de Reformat.

Cap. Quamuis excommunicationis gladius ſeſſ. 25. de Reformat.

Cap. Cenſuræ. 11. c. Anathemati. 18. ſeſſ. 25. de Regularibus.

De verborum ſignificat.

Congruunt huic tit. c. Cupiens 20. ſeſſ. 25. de Reformat. & cap. Tanta. verſic. Quod ſi in his ead. ſeſſ. prope finem.

FINIS.

BVLLA

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI.

Ad futuram rei memoriam.

INITIO noſtri huius Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem, Dei omnipotentis prouidentia nobis cõmmiſit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quótque incommoda rerum ferè omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo & vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum vexata, & propemodū oppreſſa eſt: ſed ipſi etiam vt homines circundati infirmitate, ad tantum onus tollendũ impares vires noſtras eſſe ſentiebamus: nam cùm pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam & conſeruandam à plurimis impendentibus periculis Rempubl. omnia inuenimus odiis & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum penè omnis à Deo permiſſa eſt. Cùm vnum ouile, & vnum Paſtorem Dominici eſſe gregis, ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cœleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam, neceſſariũ duceremus. ſchiſmatis, diſſidiis, & hæreſibus erat Chriſtiani nominis diuulſa iam penè & lacerata vnitas. Cùm tutá atque munitam ab infidelium armis atque inſidiis Remp. optaremus. noſtris erratis, noſtráque cunctorũ culpa, Dei videlicet ira peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Húgaria vexata, conceptú & meditatum contra Italiam, contráque Auſtriam, & Illyricum terra maríque bellum: cùm impius & immitis hoſtis noſter Turca nullo tempore requieſceret; noſtrorúmque inter ſe odia & diſſenſiones ſuam bene gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorúmque tempeſtate, tantiſque excitatis fluctibus, cum eſſemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec vi-

Heb. 5. *Ioan. 10*

Pſal. 54. ribus ipſi noſtris ſatis fideremus, primùm coniecimus in Domino cogitatus noſtros, vt ipſe nos nutriret, animúmque noſtrum firmitate & robore, mentem conſilio ſapientiáque inſtrueret: deinde animo repetentes maiores noſtros, ſapientia admirabili & ſanctitate præditos, ſæpè in ſummis Chriſtianæ Reip. periculis remedium optimum atque opportuniſſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporum generales conuentus adhibuiſſe; ipſi quoque animum ad generale habendum Concilium adiecimus; exquiſitiſque Principum ſententiis, quorum nobis videbatur vtilis in primis & opportuna in hanc rem eſſe conſenſio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, œcumenicū Concilium, & generalem eorum Epiſcoporum aliorúmque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, ſicut litteris & monumentis noſtris teſtatum eſt, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri tertio, ad X. Kalend. Iun. inchoandum; ſpem propè certam habentes, fore, vt, cùm illic in nomine Domini eſſemus congregati, ipſe, ſicut promiſit, Dominus in medio noſtrûm affuturus, & bonitate ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniaque pericula ſpiritu oris ſui facilè depulſurus eſſet. Sed, vt ſemper inſidiatur piis actionibus humani generis hoſtis, primùm contra omnem ſpem & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtráque, ac huius ſacræ Sedis; ac nominis Eccleſiaſtici dignitate libertatéque prorſus alienas; quas in aliis noſtris litteris expreſſimus. Quapropter alium inuenire locum, aliámque deligere ciuitatem neceſſe habuimus, quæ cùm non ſtatim nobis occurreret idonea & apta; ad ſequentes Kalend. Nouemb. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus & perpetuus hoſtis noſter Turca, ingenti claſſe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vaſtauit, diripuit, prædas hominum abegit. Nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis littoribus noſtris, finitimíſque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea deſtitimus conſulere & hortari Chriſtianos Principes, vt, de idoneo ad habendum Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent: quorum cùm eſſent incertæ variæque ſententiæ, tempúſque diutius, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, vt arbitramur, etiam conſilio, Vincentiam elegimus, vrbem copioſam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cùm aditum patentem, tum ſtationem omnibus liberam, atque tutam in primis in ſe habentem. Sed, cùm iam tempus longiùs progreſſum eſſet, nouæque vrbis electionem omnibus ſignificari conueniret; iamque Kalendæ Nouemb. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent, hyémſque eſſet propinqua; rurſus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum ſequens ver, Maiique futuras Kalendas, compulſi fuimus. Quare firmiter conſtituta atque decreta, cùm & nos ipſos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandúmque conuentum pararemus, plurimùm reputantes intereſſe cùm celebrationis Concilij, tum vniuerſæ Chriſtianæ Reipub. Chriſtianos Principes pace inter ſe & concordia

Matth. 18.

concordia conſentire; cariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, & Chriſtianiſſimum Regem Franciſcum, duo præcipua Chriſtiani nominis firmamenta atque ſubſidia, orare atque obſecrare inſtitimus, vt ad colloquium inter ſe & nobiſcum vnà conuenirent; quorum quidem apud vtrumque litteris, Nunciis, & à latere noſtro miſſis, ex venerabilium fratrum noſtrorum numero Legatis, ſæpiſſimè egeramus, vt ex ſimultate & diſſidiis ambo in vnum fœdus & piam amicitiam vellent conuenire, labentibúſque ſuccurrere Chriſtianis rebus, quarum ſeruandarum cùm eſſet illis poteſtas à Deo præcipuè tributa, ſi id non agerent, & ad commune Chriſtianorum bonum ſua conſilia non dirigerent, acris & ſeuera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Niceam ſe contulere, quò nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandę cauſa ſuſcepimus: neque prætermiſimus inter eà, cùm tempus Concilij præſtitutum, Kalendæ videlicet Maiæ, appropinquaret, tres Legatos ſummæ virtutis ac auctoritatis à latere noſtro, de numero eorumdem fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent, Pręlatóſque vndique venięntes exciperent; & ea, quæ iudicarent eſſe opus, agerent & tractarent, quoad nos, ab itinere & negotio pacis reuerſi, omnia accuratiùs dirigere poſſemus. Interim verò in illud ſanctum opus, maximéque neceſſariũ tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidẽ omni animi ſtudio, omni pietate ac diligentia. Teſtis eſt nobis Deus, cuius freti clementia, noſmetipſos itineris & vitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat, aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis Principes ipſi teſtes; quos tam ſæpe, tamque vehementer Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibúſque omnibus obſecraueramus, vt ſimultates deponerent, vt in ſocietatem coirent, vt Chriſtianæ Reip. in maximum & propinquum iam adductæ diſcrimen, communibus ſtudiis & ſubſidiis opitularentur. Iã verò teſtes illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturníque animi noſtri labores, grauéſque ſolicitudines, quas ob hanc rem & cauſam plurimas iam ſuſcepimus: nec tamen ad optatum exitum noſtra cõſilia, & acta adhuc perducta ſunt. Ita enim viſum Domino Deo eſt: quem tamen non deſperamus aliquando optata noſtra benigniùs reſpecturum, ipſi quidẽ, quantum in nobis fuit, nihil quod eſſet noſtro Paſtorali officio debitum, in hac re omiſimus. Quòd ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras in aliam interpretentur partem: dolemus quidẽ; ſed tamen in dolore noſtro gratias Omnipotenti agimus, qui ad exemplum & doctrinam patientię noſtrę ſuos voluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine IESV, qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur. Verùm in illo congreſſu colloquióque noſtro, quod Niceæ habitum eſt, etſi, peccatis noſtris impedientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ ſunt: quarum opportunitate nos ſperantes & ſacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacem; apud Principes inſtitimus, vt & ipſi venirent ad Concilium, & Prælatos ſuos præſentes ducerent,

abſentéſque accerſerent. Qui cùm de vtroque ſe excuſaſſent, quòd & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet; & Prælatos quos ſecum habuiſſent, itinere atque impendiis feſſos atque exhauſtos, recreari & refici oporteret; nos hortati ſunt, vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cùm eſſemus aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis noſtris, qui Vincentiæ erant, accepimus, tranſacto iam, & longiùs præterito Concilij ineundi die, vnum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam ſe contuliſſe. Quo nuncio accepto, cùm videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium poſſe, ipſis Principibus conceſſimus, vt differretur tempus agendi Concilij vſque ad ſanctum Paſcha, diémque feſtum futuræ Dominicæ reſurrectionis. Cuius noſtri præcepti, expectationiſque decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII. IV. Kalendas Iulij, factæ publicatæque ſunt, atque hanc dilationem eo propenſiùs fecimus, quòd pollicitus eſt nobis vterque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſurum, vt ea quæ ad perfectionem pacis reliqua eſſent, neque Niceæ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodiùs coram nobis agerentur & tractarentur, & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cùm ipſum Concilium, pace facta, multò deinde vtilius & ſalutarius Chriſtianæ Reipubl. futurum eſſet, ſemper enim hæc pacis ſpes nobis iniecta Principum nos voluntatibus aſſentiri hortata eſt: quam ſpem vehementer auxit poſt diſceſſum à Nicea noſtrum ipſorum duorum Principum inter ſe beneuola amicáque congreſſio: quæ, maxima noſtra cum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona ſpe, vt tandem aliquando noſtras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta eſſe crederemus. Hanc igitur pacis concluſionem cùm & expeteremus, & vrgeremus; nec ſolum duobus antedictis Principibus, verùm etiam chariſſimo in CHRISTO filio noſtro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilij, niſi pace facta, ſuſcipi non oportere, cunctíque à nobis per litteras, ſuóſque Oratores contenderent, vt alias rurſus temporis prorogationes faceremus; præcipuè autem inſtaret Sereniſſimus Cæſar, promiſiſſe ſe demonſtrans iis, qui à Catholica vnitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante ſuam in Germaniam profectionem aptè non poſſet fieri: Nos, eadem ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cùm præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vincentiam conueniſſe, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam ſæpè fruſtrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilij ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus: itaque fecimus, & de ſuſpenſione huiuſmodi litteras ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Iunij, M. D. XXXIX. dedimus, ſicut ex illis perſpicuè poteſt intelligi. Ea itaque ſuſpenſione neceſſariò per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, paciſque aliqua concluſio expectatur; quæ & dignitatem poſtea, frequentiámque Concilio, & Chriſtianæ Reipub. præſentiorem ſalutem

erat

erat allatura, Chriſtianæ intereà res in deterius quotidie prolapſæ ſunt, Hungaris, Rege ipſorum mortuo, Turcam vocantibus, Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionem à Cæſare ex parte quadam incitatis; cuius defectionis comprimendæ cauſa per Galliam amiciſſimè, & cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſimè, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicio tranſiens in Belgas Sereniſſimus Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cùm, ſpe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæque concordiæ ad maiores potiùs diſcordias concitandas aptus eſſe videretur: inducti fuimus ad priſtinum Concilij generalis remedium reuerti, idque per Legatos noſtros S.R.E. Cardinales, ipſi Cæſari obtulimus: quod etiam poſtremò, & præcipuè in Ratiſponenſi conuentu egimus; cùm illic dilectus filius noſter, Gaſpar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & ſumma doctrina & integritatè, Legatum noſtrum ageret, nam cùm, id quod ne accideret, anteà veriti eramus, ex eius conuentus ſententia peteretur à nobis, vt ab Eccleſia diſſentientium quoſdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur & deciderentur; idque nobis vt concederemus, neque Chriſtiana & Catholica veritas, neque noſtra & Sedis Apoſtolicæ dignitas permitteret; palàm potius Concilium, vt quamprimùm fieret, proponi mandauimus. Neque verò in alia vnquam ſententia & voluntate fuimus, quàm vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum & generale congregaretur: ſperabamus enim ex eo & pacem populo Chriſtiano & Chriſtianæ religionis integritatem poſſe recuperari: verumtamen id cum bona gratia & voluntate Chriſtianorum Principum habere volebamus. *Pſal. 68.* Quam voluntatem dum expectamus; dum obſeruamus tempus abſconditum, tempus beneplaciti tui, ô Deus: aliquando tandem decernere compulſi ſumus, omne eſſe tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus ſanctis, & ad Chriſtianam pietatem pertinentibus conſilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem Chriſtianam quotidie in peius ruere, Hungaria à Turcis oppreſſa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mœroreque afflictis, nullius iam Principis conſenſum expectare, ſed tantùm Dei omnipotentis voluntatem, & Chriſtianæ Reipubl. vtilitatem attendere conſtituimus. Itaque cùm Vincentiam amplius non haberemus; cuperemúſque cùm vniuerſæ Chriſtianorum ſaluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos nouo Concilij habendi loco conſulere: aliquótque locis propoſitis ipſam Tridentinam ciuitatem ab ipſis deſiderari videremus: nos etſi in citeriore Italia commodiùs omnia tractari poſſe iudicamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram voluntatem paterna charitate deflexim⁹, itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concil. ad proximè venturas Kalendas Nouembris haberetur, idoneum locum illum ſtatuentes, quò ex Germania quidem, aliiſque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hiſpania, cæteriſque prouinciis remotioribus non difficiliter Epiſcopi & Prælati conuenire poſſent. Dies autem

Concilij à nobis expectata eſt, quæ ſpatium in ſe haberet & publicandi per Chriſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minùs autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus aliàs præſcriptum eſt, ea res fuit in cauſa, quòd longiùs extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ Reipub. quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta eſt, noluimus: & tamen videmus tempora; agnoſcimus difficultates: quid ſperari poſſit ex conſiliis noſtris, incertum eſſe intelligimus, ſed quia ſcriptum eſt, Reuela Domino viam tuam, & ſpera in eo; & ipſe faciet: magis Dei clementiæ & miſericordiæ confidere, quàm noſtræ imbecillitati diffidere, conſtituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana conſilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque ſubnixi, de venerabilium item fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium conſilio & aſſenſu, ſublata, amotáque ſuſpenſione, de qua ſuprà commemoratum eſt, quam per præſentes tollimus & amouemus, ſacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo & libero, omnibúſque nationibus opportuno, ad Kalend. proximas Nouemb. anni præſentis ab incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, proſequendum, & eodẽ Domino adiuuante, ad ipſius gloriam atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum perficiendúmque indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoſcumque, quibus iure aut priuilegio in Conciliis generalibus reſidendi, & ſententias in eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis vi iuriſiurandi, quod nobis & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ virtute obedientiæ, aliiſque ſub pœnis iure, aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersùs non accedentes ferri & proponi ſolitis, mandantes, arctéque præcipientes, vt ipſimet, niſi fortè iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per ſuos legitimos procuratores & nuncios, ſacro huic Concilio omnino adeſſe & intereſſe debeant. Suprà autem dictos, Imperatorem, Regémque Chriſtianiſſimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi aliàs vnquam, hoc quidem tempore maximè ſanctiſſimæ CHRISTI fidei, & Chriſtianorum omnium futura eſt ſalutaris, rogantes atque obſecrantes per viſcera miſericordiæ Dei & Domini noſtri IESV CHRISTI, cuius fidei veritas & religio, & intus & extra grauiter iam oppugnatur, vt, ſi ſaluam volunt Chriſtianam eſſe Rempub. ſi ſe Domino obſtrictos & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficiis intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam & negotium; ipſimet ad ſacri Concilij celebrationem veniant, in quo ipſorum pietas atque virtus communi vtilitati ſalutique ſuæ ac cæterorum & temporali & æternæ plurimùm eſt profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipſi non poterunt, at graues ſaltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui

perſonam

perſonam Principis ſui quiſque & cum prudentia, & cum dignitate poſſint in Concilio referre. In primis verò vt id curent, quod ipſis facillimum eſt, vt ex ſuis cuiuſque regnis ac prouinciis Epiſcopi & Prælati ſine tergiuerſatione & mora ad Concilium proficiſcantur, quod maximè quidem à Prælatis Principibúſque Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare æquum eſt, vt cùm eorum præcipuè cauſa, ipſiſque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare & ornare; quò melius atque commodiùs, quæ ad integritatem & veritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum motum reductionem, emendationémque malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiámque pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi vniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria, Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ ac veritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium charitate conſuli, tractari, confici, ad optatóſque exitus deduci quamprimùm & quàm optimè poſſint. Atque vt noſtræ hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, néve quis illarum ignorantiæ excuſationem prætendat, cùm præſertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ eſſent intimandę, tutus forſitan pateat acceſſus, volumus & mandamus, vt in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi, cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari ſolita eſt, palàm clara voce per Curiæ noſtræ curſores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Eccleſiarum, itemque Cancellariæ Apoſtolicæ portis, & Campi Floræ ſolito loco affigantur, vbi ad lectionem & notitiam cunctorum aliquandiu expoſitæ pendeant: cúmque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionémque huiuſmodi, omnes & quoſcumque, quos antedictæ noſtræ literæ comprehendunt, poſt ſpatium duorum menſium à die litterarum publicationis, & affixionis, ita volumus obligatos eſſe atque adſtrictos, ac ſi ipſiſmet illæ coràm lectæ & intimatæ eſſet, tranſumptis quidem earum, quæ manu publici Notarij ſcripta aut ſubſcripta, & ſigillo perſonæ alicuius Eccleſiaſticæ, in dignitate conſtitutæ, munita fuerint, vt fides certa & indubitata habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, annunciationis, conuocationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLII. XI. Kal. Iun. anno VIII.

Bloſius.

Hier. Dand.

SACRO

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO PRIMA.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. menſis Decemb. Anno Dom. 1545.

Decretum αβγδεζ * *de inchoando Concilio.*

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem & vnionem Eccleſiæ, ad reformationem Cleri & populi Chriſtiani, ad depreſſionem & extinctionẽ hoſtium Chriſtiani nominis, decernere & declarare, ſacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum eſſe? *Reſponderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Seſſionis.

Et cùm proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri IESV CHRISTI, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & incipientis anni; placétne vobis primam futuram Seſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ianuar. Ann. Dom. 1546. *Reſponderunt*, PLACET.

REMISSIONES.

α *An Concilium generale abſque auctoritate ſummi Pontificis celebrari poſſit?* Negat Bobal. in ſua Politica lib. 2. cap. 18. n. 194. vbi etiam reſoluit, *quòd licet principes ſæculares non poſſint illud conuocare, poſſunt tamen per ſuos iudices ad illius agere obſeruantiam.*

β *An ſummus Pontifex poſſit diſpenſare ſuper Concilium?* Affirmant, *ſi de eo faciat expreſſam mentionem, & non ſufficere clauſulam derogatoriam generalem.* Cott. in memorab. verbo clauſula non obſtante, Rebuff. in Auth. habita, verbo examinatione pag. 180. cum ſeq. C. ne filius pro patre; & in praxi benefic. tit. de diſpenſat.

ſuper defectum natal.n.24. Gutier. pract. l.3 q.17.num.231.Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ.p.4.collect.1367.*prope finem*.P.Henriq. in ſum.lib.13.cap.57.§.1.Zerol.in praxi Epiſc.p.2. verbo abſolutio, verſ.dico 5. ibi, ſed ad hoc reſpondetur. pag. 5. Flores Var.lib.1.q.10.num.50.Steph. Gratia.diſcept.forenſ.c.397.à n.35. Fr. Emman. qu. Regul.tom.1.q.8. art.10. & tom.3.qu.36. art.2. & q.39.art.4.P. Azori.inſtit. moral. p.2.lib.5.c.14.col.574.P.Valeri.Reginald. in praxi fori pœnit. lib.5. num. 2. *& quod conſtitutio Conciliaris tacitè continet clauſulam derogatoriam, & propterea ei non derogetur per clauſulas generales, reſoluunt* Caputaq.q.1.deciſ.268. Verald.deciſ.176. Aloyſ.Ricci.in collect.deciſ.p.4.coll.849.

γ *An Epiſcopus contra Concilium diſpenſet expreſsè, vel tacitè?* Negant gloſſ. in c. cùm dilectus, verbo in ætate, de elect. Rebuff.in tract.Nominat.quæſt.5.num.30. Gutier.de Iuram.confirm.p.1.cap.51.n.24. & Canon.lib.1.cap.6.num.10.P.Henriq.d. c.57.§.1. lit.C. Stephan. Gratian.d.c.397. n.33.P. Valer.Reginald. in praxi fori pœnit.lib.31.ca.27.num.202.in princip.

δ *An poſſit diſpenſare ex magna cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis?* Affirmant Tiraquel. de pœnis temper. in præfat. nu. 31. Lambert.de iure patronat.p.1.l.2.a.19.q.7. principio,num.2.Cott.in memorab. verbo Epiſcopus. Rebuff. in praxi tit. de diſpenſat. ad plura benef. à n.30. Spin.in ſpeculo teſtamen.gl.15. princip. à n.8. Humad. in l.5.gl.12.in fine, verſ.limitatur.tit.5.par.1. P.Sanch. de Matrim. lib.2. diſp. 40.à n.2. Cened. Pract. & Canon.quæſt.lib.1.q.30.à n.5. Mich. Graſſ.tom.1. comm.opin.lib.1. tit.2.n.67. vbi reſoluunt, *Epiſcopum poſſe diſpenſare ſuper Concilium ex magna cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, quando Concilium, vel permittit diſpenſare, vel loquitur impersonaliter, nec vetando, nec permittendo, nec imponendo aliquam pœnam.*

ε *An omnia decreta Concilij contineant decretum irritans?* Affirmat Gonzal.ad reg. 8.cancel. gloſſ.15.n.37.

ζ *An leges & conſtitutiones contra Trident. reducendæ ſint ad ius commune? Affirmatiuè proprio motu definiuit Greg. XIII. prout teſtatur* P. Henriq.p.1.ſum.lib.6.c.6. §.6.in gloſſ.lit.R.

* Concilia generalia approbata quæ fuerint, pulchrè recenſet P. Lud. Torres in ſuo ſingulari tract. de fide, diſput. 18.dub. 5. ſolumihi 241.

SESSIO II.

Celebrata die 7. menſis Ianuarij, 1546.

Decretum de modo viuendi, & aliis in Concilio ſeruandis.

SAcroſancta Tridentina Synodus α, in Spiritu ſancto β legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, agnoſcens cum B. Iacobo Apoſtolo, quòd [a] omne datũ optimum, & omne donum perfectum de ſurſum eſt deſcendens à patre luminum, qui iis, qui poſtulant à ſe ſapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & ſimul ſciens, quòd [b] initium Sapientiæ eſt timor Domini: ſtatuit & decreuit γ, omnes & ſingulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe, prout exhortatur, vt ſe à malis & peccatis hactenus cõmiſſis emendare, ac de cætero [c] in timore Domini ambulare, & deſideria carnis non perficere, orationibus inſtare, ſæpiùs confiteri, Euchariſtiæ ſacramentum ſumere, eccleſias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quiſque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Chriſtianorum, & vnitate Eccleſiæ priuatim orare velint: Epiſcopos verò, & quoſcunque alios, in Ordine ſacerdotali conſtitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt aſſiduè in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificium Miſſæ quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis reſurrexit, ac [d] Spiri-
tum

a Iac.1

b Prou. 1. Pſal.110.

c Prou. 8.& 9.

d Act. 2.

tum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, faciẽtes, ſicut idẽ Spiritus ſanctus [a] per Apoſtolũ prę-cipit, obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarum actiones pro Sanctiſſimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris, qui in ſublimitate conſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, vt ieiunent ſaltem ſingulis ſextis Feriis in memoriam paſſionis Domini, & eleemoſynas pauperibus erogent: in eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis Feriis celebretur Miſſa de Spiritu ſancto, cum litaniis, & aliis orationibus ad hoc inſtitutis: in aliis verò eccleſiis eadem die dicantur ad minus litaniæ, & orationes [b], tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; ſed ore & animo, celebranti aſſiſtantur. Et quoniam [c] oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos, domui ſuæ benè præpoſitos; hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in menſa [d] ſeruet ſobrietatem, moderationémque ciborum; deinde cùm in eo loco ſæpè otioſi ſermones oriri ſoleant, vt [e] in ipſorum Epiſcoporum menſis diuinarum Scripturarum lectio admiſceatur: familiares verò ſuos vnuſquiſq; inſtruat, & erudiat, ne ſint rixoſi, vinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur; & in veſtitu, & cultu, & omnibus actibus honeſtatem præ ſe ferant, ſicut decet miniſtros miniſtrorum Dei. Ad hæc, cùm huius ſacroſancti Concilij præcipua cura, ſolicitudo, & intentio ſit, vt propulſatis hæreſum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, IESV CHRISTO, [a] qui vera lux eſt, annuente, candor puritáſque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipſa Synodus hortatur omnes Catholicos hîc congregatos, congregandos, atque eos præſertim, qui ſacrarum literarum peritiam habent, vt ſedula meditatione diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſſimum viis & modis ipſius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum ſortiri poſſit; quo maturiùs & conſultiùs damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confeſſione glorificent Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti.

a 1. Timoth. 2.

b Infr. in ſeſſ. 22. in decreto de obſeruandis in celeb. Miſſ.

c 1. Tim. 3.

d Tit. 1. 1. Tim. 3. c. fin. 2. q. 7. cum ſim. Concil. Tol. 3. cap. 7. Concil. Rhem. cap. 17. Euſeb. in 4. decret. & infr. ſeſſ. 25. c. 1. de reform.

e Euſeb. 1. epiſt. 3.

a Ioan. 1. c. cum ex iniuncto. de hæret.

In ſententiis verò dicendis, iuxta [b] Toletani Concilij ſtatutum, in loco benedictionis conſidentibus Domini ſacerdotibus, nullus debeat aut immodeſtis vocibus perſtrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falſis, vaniſve, aut obſtinatis diſceptationibus contendere: ſed quidquid dicatur, ſic mitiſſima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

b Conc. Tolet. 1. c. 1. Concil. Conſtant. Seſſ. 1. in princ. c. in loco 5. q. 4. Vide & 4. Tolet. c. 3.

¶ Inſuper ipſa ſacra Synodus ſtatuit, ac decreuit, quòd, ſi fortè contigerit aliquos debito in loco [e] non ſedere*, & ſententiam, etiam ſub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus intereſſe, & alios quoicunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullíque nouum ius acquiratur.

e Idem in concl. reperitur. Epiſcopis forma præſcripta eſt. 1. Prae. c. 24.

Deinde indicta fuit futura Seſſio ad diem Iouis, quartam menſis Februar, proximè venturi.

REMISSIONES.

α *In Spiritu ſancto legitimè congregata.*] *Quod Spiritus S. Conc. generali legitimo immediatè aſſiſtat*, reſoluunt Iacobatius de Concil. lib. 10. a. 1. num. 205. Arag. in 2. 2. D. Th. q. 1. ar. 10. pag. 88.

β Vtrùm *generalia Concilia legitimè congregata in fidei, & in morum definitione errare poſſint?* Negant Campec. de Concil. c. 35. Canus in locis Theolog. lib. 5. cap. 4. concl. 9. Albertin. de agnoſc. aſſer. q. 5. n. 7. & q. 21. n. 16. & q. 30. n. 24. Iacob. lib. 6. de Concil. art. 2. n. 155. & lib. 5. art. 11. nu. 14. Cordub. in quæſt. lib. 4. qu. 1. conc. 9. Caſtr. aduerſus hæreſes lib. 1. c. 6. & de iuſta hæret. punitione lib. 1. c. 5. Arag. in 2. 2. D. Th. q. 1. art. 10. pag. 82. col. 2. verſ. Sed eſt dubium, & verſ. 2. concluſ. Veg. lib. 9. in Conc. Trid. c. 39. P. Azor. inſtit. mor. p. 2. lib. 5. c. 4. col. 539. vbi reſoluit, Papam in his quæ ſunt fidei, errare non poſſe.

γ *Omnes & ſingulos Chriſti fideles in ciuitate Tridentina congregatos.*] *An omnes fideles intereſſe debeant Concilio generali?* Vide Iacob. de Concil. lib. 1. a. 2. Turrecr. lib. 3. ſum. c. 12. cum ſeq. Guerrer. in Theſauro Chriſtianæ Religionis, c. 52. §. 7. *qui reſoluunt ad vocem deciſiuam ſolùm Epiſcopos alioſque ſuperiores Prælatos conuocari, cæteros tamen Eccleſiaſticos & ſæculares intereſſe poſſe abſque deciſiuo ſuffragio: generale enim Concilium dici Synodum Epiſcoporum probat* c. Romana Eccleſia 15. diſt. c. ſatis euidenter. 96. diſt.

δ *Inſuper ipſa ſacra Synodus, &c.*] *Quis ordo in ſedendo, & ſubſcribendo, & in aliis actibus generalis Concilij ſeruandus ſit?* Vide caput fin. 17. diſt. c. placuit. el 1. diſt. 18. c. Epiſcoporum 74. diſt. Petr. à Monte de poteſt. Pontif. tit. ordo aſſiſtentium in Concil. à n. 1. & in Monarch. Concil. q. 5. Iacob. de Concil. lib. 1. art. 2. pag. 20. cum ſeqq. Roch. de Iure patr. verbo. Honorificum, quæſt. 42. Caſſan. in Catal. gloriæ mundi p. 4. conſid. 23. Guerr. d. cap. 52. §. 6.

* *Debito in loco non ſedere.*] Ant. Gammà deciſ. 1. ex n. 2. Io. Aloyſius Riccius deciſ. 582. n. 6.

SESSIO III.

Celebrata die 4. menſis Februarij, 1546.

Decretum de Symbolo fidei.

IN α nomine ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Hæc ſacroſancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans; præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus reformandis, continentur, quorum cauſa præcipuè eſt congregata; agnoſcens autem cum [a] Apoſtolo, β non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus ſpirituales nequitias in cœleſtibus, cum eodem omnes, & ſingulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus ſumentes [b] ſcutum fidei, in quo poſſint omnia tela nequiſſimi ignea extinguere, atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Itaque, vt hæc pia eius ſolicitudo principium, & progreſſum ſuum per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit, præmittendam eſſe confeſſionem fidei [c]; γ Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Conciliis hoc ſcutum contra omnes hæreſes in principio ſuarum actionum apponere conſueuêre: quo ſolo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnauerunt, & fideles confirmarunt. δ Quare Symbolum fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Chriſti profitentur, neceſſariò conueniunt, ac fundamentum firmum & vnicum, contra quod portæ [d] Inferi nun

a Ephes. 6.

b c. qui reſiſtit 11. q. 3.

c Concil. Nicen. Concil. Rom. ſub Iul. 2. Cõcil. Hippon. in princ. Concil. Conſtãt. 6. Act. 17. cum ſim. c. 1. diſt. 15. c. baptizãdos cum ſeq. de conſ. diſt. 4. c. 1. de ſũ. Trin.

d Matth. 16. c. in nouo. 21. diſt. cap. ſaluator. 1. q. 3.

nunquam præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Eccleſiis legitur, exprimendum eſſe cenſuit: quod quidem eiuſmodi eſt: ε Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factoré cœli & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt: & reſurrexit tertia die, ſecundũ Scripturas: & aſcendit in cęlũ, ſedet ad dexteram Patris; & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem; qui ex Patre Filióque procedit; qui cum Patre & filio ſimul adoratur, & conglorificatur; qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam ſanctã Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſſionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta, œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuerſis partibus accinctos eſſe itineri, nonnullos etiam in via eſſe, quò huc veniant; cogitánſque omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda, eò maioris apud omnes exiſtimationis, & honoris videri poſſe, quò maiore fuerint, & pleniori Patrum conſilio, & pręſentia ſancita & corroborata; ſtatuit, & decreuit, futuram Seſſionem poſt prępentem celebrandam eſſe die Iouis, quæ ſubſequetur Dominicam Lętare, proximè futuram: interim tamen non differri diſcuſſionem, & examinationem eorum quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinanda videbuntur.

REMISSIONES.

α *In nomine ſãctæ & indiuiduæ Trinitatis*] Concord. Apoſtolus ad Coloſſ. ibi, *Quodcunque facitis in verbo, & opere, in nomine Domini Ieſu Chriſti facite.* Vide Luſitanum Ioannem Vallenſem, Peixorium in addit. ad repet. Signoroli. de Homedæ: ad Rub. Cod. Qui admitti num. 1. cum ſeqq. Mozzi. de contractib. tit. quomodo [illegible] deficiat, à n. 27. nouiſſimè Fr. Paulin. Berti Lucenſ. in praxi crim. Regul. tit. 4. in princ. n. 6. Cald. Pereira de empt. c. 1. & 14. latè Steph. Gratian. deciſ. 1. per totam.

β *Non eſſe ſibi colluctationem.*] Concordat Apoſt. ad Epheſ. c. 6. qui reſiſtit 11. q. 1.

γ *Patrum exempla, &c.*] Concordant Concil. Nicænum, Concil. Conſtant 6. act. 17. c. 1. 19. diſt. cap. baptizandôs, de conſecrat. diſt. 4. c. 1. de ſumma Trinit.

δ *Quare ſymbolum fidei.*] Symbolum dicitur à ſyn, quod eſt ſimul, & bolus, quod eſt morſellus, quia vnuſquiſque Apoſtolorum ſuum morſellum, id eſt, partem ſuam appoſuit, gl. in Rub. de ſumma Trinit. Vel dicitur ſecundũm Dionyſium à ſyn, quod eſt cum, & boulin, quod eſt ſententia, vel conuenientia, quia de omnium Apoſtolorum conuenientia ſtabilitum fuit. Gregor. Lop. l. 1. verbo bocados, tit. 3. p. 1.

ε De fidei ſymbolo vide D. Auguſt. ſerm. 115. & 119. D. Ambr. ſerm. 38. de Ieiuniis Quadrag. D. Hieron. epiſt. 61. ad Pammachium, Turrecr. lib. 1. ſuæ ſum. c. 19. Bañez in 2. 2. D. Thom. p. 1. art. 9. Repert. Inquiſ. verbo Eccleſia, Ruffin. de ſymbolo fidei. P. Azori. inſtit. moral. p. 1. lib. 8. c. 5. P. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de doctr. Chriſtia. in prin.

SESSIO IV.

Celebrata die 8. menſis April. 1546.

Decretum de Canonicis ſcripturis.

SAcroſancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicę Sedis Legatis, hoc ſibi perpetuò ante oculos proponens, vt ſublatis erroribus, puritas ipſa Euangelij in Eccleſia conſeruetur, quod promiſſum antè per Prophetas in Scripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei Filius, proprio ore primùm promulgauit; deinde per ſuos Apoſtolos tanquam fontem omnis, & ſalutaris veritatis, & morum diſciplinæ, α [a] omni creaturæ prædicari iuſſit: perſpiciénſque hanc veritatē, & diſciplinam contineri β in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu ſancto dictante, quaſi per manus traditæ, ad nos vſque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla ſecuta, omnes libros tam veteris, quàm noui Teſtamenti, cùm vtriuſque vnus Deus ſit auctor, necnon traditiones ipſas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam vel ore tenus à Chriſto, vel à Spiritu ſancto dictatas, & continua ſucceſſione in Eccleſia Catholica conſeruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia ſuſcipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum [b] Indicem huic decreto adſcribendum cenſuit; ne cui dubitatio ſuboriri poſſit, quinam ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur. Sunt verò infra ſcripti, γ Teſtamēti veteris, quinque Moyſi, id eſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Eſdræ primus & ſecundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Heſter, Iob, Pſalterium Dauidicum centum quinquaginta Pſalmorum, Parabolæ, Eccleſiaſtes, Canticum Canticorū, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id eſt, Oſeas, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Nahū, Abacuc, Sophonias, Aggęus, Zacharias, δ duo Machabæorum, primus & ſecūdus. Teſtamēti noui, quatuor Euangelia, ſecundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apoſtolorum à Luca Euangeliſta conſcripti: quatuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apoſtoli duæ, Ioannis Apoſtoli tres. Iacobi Apoſtoli vna, Iudæ Apoſtoli vna, & Apocalypſis Ioānis Apoſtoli. Si ε quis autem libros ipſos integros ι cum omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia Catholica legi conſueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habetur, pro ſacris, & canonicis non ſuſceperit; & traditiones prędictas ſciens & prudens contempſerit; anathema ſit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipſa Synodus, poſt iactū fidei confeſſionis fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potiſſimū teſtimoniis, ac pręſidiis in confirmādis dogmatibus, & inſtaurādis in Eccleſia moribus, ſit vſura.

α Marc. vlt.

β in Can. Apoſt. cap. 84. Innoc. 1. epiſt. 3. c. 7. Gelaſius in Conc. 70. Epiſc. Concil. Laodic. c. 59. Concil. Carthag. 3. c. 47. c. ſancta Romana diſt 15. & fine Epiſt. Eugen. in Conc. Florent. ad Armenos.

Decretum de editione & vſu ſacrorum librorum.

INſuper eadem ſacroſancta Synodus conſiderans non parum vtilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ζ ſi ex omnibus Latinis editionibus, quæ circunferuntur, ſacrorum librorum, quęnam pro authentica habenda ſit, innoteſcat; ſtatuit, & declarat, vt hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſæculorum vſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur; & vt nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, vel præſumat.

a cap. hæreſis, &c. Adā. in fi. 24. qu. 3. & infrà, Seſſ. 11. c. 1.

Præterea, η ad [a] coërcenda petulantia ingenia, decernit, vt nemo, ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationē doctrinæ Chriſtianæ pertinentium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus cōtorquens, θ contra ſenſum, quęm tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, * cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione Scripturarum ſanctarum, [illegible] [b] contra vnanimem conſenſum Patrum, [illegible] Scripturam ſacram interpretari audeat; etiam ſi huiuſmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iure ſtatutis puniantur.

b Sic Synodus in Trull. c. 19. quā putant Conſt. ir. 6. c. exiit circa fin. (verb. ſign. in 6. l. b. 5.

ι Sed & impreſſoribus modum in hac parte, vt par eſt, imponere volens, qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiam ementito pręlo, & quod grauius eſt, κ ſine nomine auctoris imprimūt, alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temerè venales habent; decernit, & ſtatuit, vt poſthac ſacra Scriptura, potiſſimū verò hæc ipſa vetus, & vulgata editio quàm emēdatiſſimè imprimatur; nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati probatíque fuerint ab Ordinario, ſub pœna anathematis & pecuniæ, [a] in canone Concilij nouiſſimi Lateranenſis appoſita. λ μ 2 Et ſi regulares fuerint, vltra examinationem & probationem huiuſmodi, licentiam quoque à ſuis ſuperioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam ſuarum ordinationum. Qui autem ſcripto eos communicant, ȝ vel euulgant, niſi ante examinati probatíque fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceāt quibus impreſſores. Et qui eos habuerint vel legerint, niſi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipſa verò [illegible] librorū probatio in ſcriptis detur, atque [illegible] libri, vel ſcripti, vel impreſſi [illegible] appareat; idque totum, hoc eſt, & probatio, & examen gratis fiat: vt probanda probentur & reprobentur improbanda. Poſt γ hęc temeritatem † illam reprimere volens, qua ad profana quæque conuertuntur & torquentur verba & ſententię ſacræ Scripturæ, ad ſcurrilia ſcilicet, fabuloſa, vana, adulationes, detractiones, ſuperſtitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, ſortes, libellos etiam famoſos, mandat & præcepit, ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam

a Soario de impreſſione librorum, ſub Leone X. vide infra.

&

& contemptum, ne de cetero quiſquam quomodolibet verba Scripturæ ſacræ ad hæc & ſimilia audeat vſurpare; vt omnes huius generis homines temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Epiſcopos coërceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

ITEM hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe Feria Quinta, poſt ſacratiſſimum feſtum proximum Pentecoſtes.

LEO X. IN CONCILIO Lateranenſi.

SESSIO X.

NOS, ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum ac bonarum artium propagationem ſalubriter eſt inuentum, in cõtrarium conuertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cetero cum [illegible]ibus ſpinæ [illegible]ſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio prouidere, hoc ſacro approbante Concilio; vt negotium impreſſionis librorum huiuſmodi eo proſperetur faciliùs, quo deinceps indago ſolertior diligentiùs & cautiùs adhibeatur: ſtatuimus & ordinamus, quòd de cętero perpetuis futuris temporibus, nullus librũ aliquem, ſeu aliá quamcumque ſcripturam, tam in Vrbe noſtra, quàm aliis quibuſuis ciuitatibus & diœceſibus imprimere ſeu imprimi facere præſumat, niſi priùs in Vrbe per Vicarium noſtrũ & ſacri Palatij Magiſtrum: in aliis verò ciuitatibus & diœceſibus per Epiſcopum, vel alium habẽtem peritiá ſcientiæ, libri ſeu ſcripturę huiuſmodi imprimendę, ab eodem Epiſcopo ad id deputandum, ac inquiſitorem hęreticæ prauitatis ciuitatis, ſiue diœceſis, in quibus librorũ impreſſio huiuſmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria ſubſcriptionẽ ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendá, approbentur. Qui autem ſecùs præſumpſerit, vltra librorũ impreſſorum amiſſionẽ, & illorum publicá combuſtionem, ac centum ducatorũ fabricę Principis Apoſtolorum de Vrbe ſine ſpe remiſſionis ſolutionem, ac anni continui exercitij impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat; ac demum ingraueſcente contumacia, taliter per Epiſcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpectiuè per omnia iuris remedia caſtigetur; quod alij eius exemplo ſimilia minime attentare præſum[illegible].

DECLARATIONES.

1. *Cum omnibus ſuis partibus.*] Etiam dicendum eſt, quod ne vel periodus, vel vna clauſula, vel dictio aut ſyllaba, iotáve vnum repugnet in veteri vulgatæ linguæ Latinæ editione. Quoad oppoſitiones autem contextus Græci aut Hebraici cum Latina vulgata editione, Cong. remiſit ad tertiam regulam Indicis ſub Pio IV. editam.

Carthuſiani obligati ſunt vti veteri ac vulgatâ editione ſacræ Scripturæ ſecundum vſum S.R.E.

2. *Et ſi regulares fuerint, vltra examinationem*] Congregatio Concilij cenſuit idem in concionibus obſeruandum, etiam concionatores ab Ordinario fuiſſe approbati.

3. *Vel excudeant.*] Et [illegible]tiones, annotationes, diſputationes, conciones & alia ſimilia, necnon tractatus pertinentes, tum ad deuotionem tum ad [illegible]tationem con-

ſcien

ſcientiarum ſtimulatorum fratrum & alia huiuſmodi, quæ ſibi inuicem communicant fratres.

REMISSIONES.

α *Omni creaturæ prædicari iuſſit.*] Concil. illud Matth. vlt. *Euntes ergo docete omnes gentes*, & illud Marci 16. *Euntes in mundum vniuerſum prædicate omni creaturæ.*

β *In libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus.*] Vide Patrem Ioannem Azori. Inſtit. moral. p. 1. lib. 8. c. 4. q. 1. vbi q. 2. vocat *traditionem diuinam illam, quæ in Scripturis non continetur expreſsè, ſed adhibito communi Patrum, vel Eccleſiæ ſenſu, certa & neceſſaria conſequutione ex ſacris literis colligitur.* Et q. 3. *quærit, quænam ſint traditionum genera.*

γ *Teſtamenti veteris, &c.*] Vide Patrem Ioannem Azori. inſt. mor. p. 1. lib. 8. c. 1. q. 4.

δ *Duo Machabæorum.*] Vide Arnald. Pontacum in annotat. ad Euſebium Cæſar. colum. mihi 446.

ε *Si quis autem libros, &c.*] Vide P. Ioannem Azori. inſtitutionum moral. p. 2. lib. 5. c. 8. col. 556.

ζ *Si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, &c.*] Vide P. Ioannem Azori. inſtitutionum moralium p. 1. lib. 8. c. 3. q. 2. vbi q. 3. reſoluit quòd *approbatione vulgatæ & Latinæ editionis non damnari exemplaria Hebraica* [illegible], *ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit, quæ quidem retinent ſuam fidem & auctoritatem, vbi incorrupta & integra fuerint.*

η *Ad coërcenda petulantia ingenia.*] Concordat textus in cap. hæreſis, & in c. Adam. in fine 24. q. 3.

θ *Contra eum ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia.*] In concilio Mileuitano cap. 2. decreuerunt Patres *non aliter intelligenda eſſe verba ſacræ Scripturæ, niſi quemadmodum Eccleſia Catholica ſemper intellexit.* Vide Sebaſt. Medices in ſumma omnium hæreſum p. 1. q. 2. Martin. de Ayal. de tradit. Eccleſiaſt. aſſer. 5. Melch. Can. de locis Theolog. lib. 12. c. 7. Cordub. lib. 4. quæſt. Theolog. q. 1. propoſit. 6. verſ. tertium ſignum verè fidei. Cened. ad Decretal collect. 8. num. 5. cum ſeqq. P. Azori. inſtitut. moral. p. 1. lib. 8. cap. 2. quæſt. 2. verſ. reſpondeo, vbi quæſt. 1. *an interpretari liceat Scripturam ſacram, & quidem contra vnanimem conſenſum Patrum, ſed præter illum duntaxat.* & q. 5. quærit; *quot ſenſus poſſit habere vnus Scripturæ locus, & reſpondet poſſe habere duos, vnum literalem, alterum myſticum.** Quibus accedit Ildefonſus de Azeuedo in l. 27. tit. 7. lib. 1. nouæ recopil. n. 1. & 2. in addit. pag. 2.

ι *Sed & impreſſoribus, &c.*] In Concilio nouiſſimo Lateranenſi ſeſſione decima de impreſſione librorum, cõſtitutum, eſt quòd *nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quoſvis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere; niſi primum examinati probatique fuerint ab Ordinario ſub pœna anathematis & pecuniæ.* Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 19. cap. 13. ſect. 4. num. 256. Caſtr. lib. 1. de poteſt. legis pœnal. c. 8. verſ. eſt etiam quædam lex. Cou. lib. 4. var. cap. 17. n. 1. verſ. at hiſce calamitoſis temporibus. Fuſc. de viſitat. lib. 2. c. 31. n. 9. Felician. de cenſur. tit. de excommunicat. cap. 24. verſ. qui librum, pag. 96. Andream Gambar. de officio & poteſt. legati de latere, lib. 2. n. 430. Cened. ad Decret. collect. 8. n. 7. P. Azori. inſtit. moral. p. 1. lib. 8. c. 17. q. 1. vbi q. 2. idem reſoluit de quacunque ſcriptura.

κ *Sine nomine auctoris.*] An ſufficiat, ſi nomen certi collegij, conuentus, vel vniuerſitatis apponatur? Affirmat Pater [illegible] q. 3. Azori. inſtit. moral [illegible] Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 8. art. 6.

μ *Niſi ante examinati, &c.*] An comprehendat priuatas orationes, conciones, annotationes, & obſeruationes de rebus ſacris? Vide P. Azori. d. c. 17. q. 4.

ν *Poſt hæc temeritatem, &c.*] An nefas ſit Scripturarum ſacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere? Affirmat Pater Ioannes Azor. dict. lib. 8. c. 2. q. 4. †Videndus etiam Salzedo ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 100. litt. A.

SESSIO V.

Celebrata die 17. menſis Iunij, 1546.

*Decretum α * de peccato originali.*

VT fides noſtra Catholica, [a] ſine qua impoſſibile eſt *a Hebr.*
placere Deo, purgatis er- *11. b.*
roribus, in ſua ſinceritate integra
& illibata permaneat; & ne popu- *b Ephes.*
lus Chriſtianus [b] omni vento do- *4.*

a Geneſ. 3.

ctrinæ circumferatur; cùm [a] Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala, quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiúſque remedio non ſolùm noua, ſed vetera etiam diſſidia excitauerit: ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, ſacrarum Scripturarum, & ſanctorum Patrum, ac probatiſſimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccleſiæ iudicium, & cõnſenſum ſecuta, hæc de ipſo peccato originali ſtatuit, fatetur, ac declarat.

b Celeſt. 1. Epiſt.

1 Si [b] β quis non confitetur, primum hominem Adam, cùm manda-[illegible] paradiſo fuiſſet tranſgreſſus, ſtatim [illegible] & iuſtitiam, in qua conſtitutus fuerat, amiſiſſe, incurriſséque per offenſam præuaricationis huiuſmodi iram, & indignationem Dei, atque ideò mortem, quam antea illi comminatus [c] fuerat Deus, & cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate, [d] qui mortis deinde habuit imperium, hoc eſt, diaboli, totúmque Adam, per illam præuaricationis offenſam, ſecundùm corpus, & animam in deterius commutatum fuiſſe; anathema ſit.

c Geneſ. 3.
d Hebr. 2. Cõcil. Arauſicanum 2. c. 5.

2 Si quis Adæ præuaricationem ſibi ſoli, & [e] non eius propagini, aſſerit nocuiſſe; & acceptam à Deo ſanctitatem, & iuſtitiam, quam perdidit ſibi ſoli, & non nobis, etiam eum perdidiſſe; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudiſſe, non autem & peccatum, quod mors eſt animæ; anathema ſit: cùm contradicat Apoſtolo dicenti: Per [a] vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertranſit, in quo omnes peccauerunt.

e Rõ. 5. 1. Cor. 15. Arauſicanum 2. c. 2.
a Rom. 5. c. placuit, c. regenerante, & c. quęris, in fin. de conſ. diſtinct. 4.

3 *Si quis γ hoc Adæ peccatum*, quod origine vnum eſt, & propagatione, non imitatione transfuſum omnibus ineſt vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per meritum vnius mediatoris Domini noſtri Ieſu Chriſti, [b] qui nos Deo reconciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis [c] iuſtitia, ſanctificatio, & redemptio; aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritum per Baptiſmi ſacramentum in forma Eccleſię ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari; anathema ſit: quia non [d] eſt aliud nomen ſub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos ſaluos fieri, vnde [illegible] Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et [illegible]. [f] Quicumque baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.

b 1. Tim. 2. Coloſ. 1. c. multipl. de pœnit. diſt. 1.
c 1. Cor. 2.
d Act. 4.
e Ioan. 1. c. nemo. de conſ. diſt. 4.
f Galat. 3.

4 Si δ quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam ε ζ ſi fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit [g] in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad vitam æternam conſequendam; vnde fit conſequens, vt in eis forma Baptiſmatis, in remiſſionem peccatorum, non vera, ſed falſa intelligatur; anathema ſit: quoniam non aliter intelligendum eſt, id quod dixit Apoſtolus: [h] Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines

g Cõcil. Mileuit. c. 2. Cõcil. Afric. c. 77. & cap. placuit, de conſecr. diſt. 4.
h Rom. 5. c. placuit. c. quæris. in fin. & c. regenerante, de conſ. diſt. 4.

mors

mors pertranſiit, in quo omnes peccauerunt: niſi quemadmodum Eccleſia Catholica vbicunque diffuſa ſemper intellexit: propter hāc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, ideò in remiſſionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. [a] Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

5 Si *n* quis per Ieſu Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut *b* etiam aſſerit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet; ſed illud [b] dicit tantùm radi, aut non imputari; anathema ſit: in renatis enim nihil odit Deus: quia [c] nihil eſt damnationis iis, qui verè [d] conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem, qui [e] nō ſecundùm carnem ambulant, ſed [f] veterem hominem exuentes, & [g] nouum, qui ſecundùm Deum creatus eſt, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt, [h] hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti, ita vt nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur. Manere [i] autem in baptizatis concupiſcentiam, vel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur, & ſētit: quæ cùm ad [i] agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſed viriliter per Chriſti Ieſu gratiam repugnantibus non valet: quinimò, qui [k] legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando [l] Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam nunquam intellexiſſe peccatum appellari, quòd verè, & propriè, in renatis peccatum ſit, [a] ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit, anathema ſit.

a Ioā. 3. c. filius, & c. non dubito, de conſ. diſt. 4. c. debitum cum ſeq. de bapt.

b Ex c. 13. lib. 1. cōtra 2. Ep. Pelag.

c Rom. 8.

d Rom. 6. & c. propriè, de conſ. diſt. 4.

e Rom. 8. 2.

f Coloſ. 3.

g Eph. 4. c. quomodo renouari. de pœnitent. diſt. 2.

h Rom. 8. Galat. 3.

i Ex c. vlt. lib. 1. de pec. mer. & rem.

k Tim. 1.

l Rom. 6. 7. & 8. Coloſ. 3.

6 Declarat *n* tamen hæc ipſa ſancta Synodus †, non eſſe ſuæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; ſed obſeruandas eſſe [b] conſtitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

a Reſpicit c. 23. l. 1. contra 2. Epiſt. Pelag. & alios locos eiuſdem.

b In extr. comm. lib. 3. de reliq. & venerat. ſanct. c. 2. Graue nimis. *Vide paulo poſt.*

SIXTI IV CONSTITVTIO prior de feſto Conceptionis immaculatæ Virg. ex l. 3. Extrauag. comm. tit. de Reliq. & vener. Sanctorum.

CVm præexcelſa meritorum inſignia, quibus Regina cælorum, Virgo Dei genitrix glorioſa, ſedibus prælata æthereis, ſideribus quaſi ſtella matutina perrutilans, deuotæ conſiderationis indagine perſcrutamur, & intra pectoris arcana reuoluimus, quòd ipſa, vtpote via miſericordiæ, mater gratię, & pietatis amica, humani generis conſolatrix, pro ſalute fidelium, qui delictorum onere grauantur, ſedula oratrix & peruigil, ad Regem quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum reputamus, vniuerſos Chriſti fideles, vt omnipotenti Deo (cuius prouidentia eiuſdem Virginis humilitatem ab æterno reſpiciens pro concilianda ſuo auctori humana natura, lapſu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam ſui Vnigeniti habitaculum ſancti Spiritus pręparatione cōſtituit, ex qua carnē noſtræ mortalitatis pro redēptione populi ſui aſſumeret, & immaculata Virgo

nihilominus poſt partum remaneret) de ipſius immaculatæ Virginis mira conceptione gratias & laudes referant , & inſtituta propterea in Eccleſia Dei , Miſſas & alia diuina officia dicant, & illis interſint, indulgentiis & peccatorum remiſſionibus inuitare , vt exinde fiant eiuſdem Virginis meritis & interceſſione, diuinæ gratiæ aptiores. Hac igitur conſideratione inducti eiuſdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi , auctoritate Apoſtolica hac in perpetuũ valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quod omnes & ſinguli Chriſti fideles vtriuſque ſexus , qui Miſſam & Officium Conceptionis eiuſdem Virginis glorioſæ, iuxta piam, deuotam & laudabilem ordinationem dilecti filij Magiſtri Leonardi de Nogarolis Clerici Veronẽſis, Notarij noſtri , & quæ deſuper à nobis emanauit , Miſſæ & Officij huiuſmodi inſtitutionem, in die feſtiuitatis Conceptionis eiuſdem Virginis Mariæ , & per Octauas eius deuotè celebrauerint & dixerint , aut illius Horis canonicis interfuerint , quoties id fecerint, eamdem prorſus indulgentiam & peccatorũ remiſſionem conſequantur , quam iuxta felicis recordationis Vrbani IV. in Concilio Viennenſi approbatæ , ac Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones conſequuntur illi , qui Miſſam & horas Canonicas in feſto Corporis & Sanguinis Domini Ieſu Chriſti à primis Veſperis, & per illius Octauas, iuxta Romanę Eccleſiæ conſtitutionem, celebrant, dicunt , aut Miſſæ officio & Horis huiuſmodi interſunt, pręſẽtibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicę 1476. 3. Kalend. Martij , Pontificatus noſtri Anno 6.

Conſtitutio altera.

Graue nimis gerimus & moleſtum , cùm ſiniſtra nobis de quibuſdam Eccleſiaſticis perſonis referuntur. Sed in eorum, qui ad euangelizandũ verbũ Dei ſunt deputati, exceſſibus , prædicando commiſſis eo grauiùs prouocamur , quo illi periculoſiùs remanent incorrecti : cùm facilè deleri nequeant , qui multorum cordibus ſic publicè prædicando diffuſiùs & damnabiliùs imprimuntur errores. Sanè cùm ſancta Romana Eccleſia de intemeratæ ſempérque Virginis Marię cõceptione publicè Feſtum ſolenniter celebret , & ſpeciale ac proprium ſuper hoc officium ordinauerit, nonnulli, vt accepimus, diuerſorum Ordinum prædicatores, in ſuis ſermonibus ad populum publicè per diuerſas ciuitates & terras affirmare hactenus nõ erubuerunt , & quotidie prædicare non ceſſant , omnes illos, qui tenent aut aſſerunt eamdem glorioſam & immaculatã Dei genitricem abſque originalis peccati macula fuiſſe conceptam , mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos : eiuſdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientéſque ſermones illorum, qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmant , peccare grauiter ; ſed & præfatis prædicationibus non contenti , confectos ſuper his ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderunt , ex quorum aſſertionibus & prædicationibus

bus non leuia ſcandala in mentibus fidelium exorta ſunt, & maiora meritò exoriri formidantur in dies. Nos igitur huiuſmodi temerariis auſibus, ac peruerſis aſſertionibus, ac ſcandaloſis, quæ exinde in Dei Eccleſia exoriri poſſunt, quantum nobis ex alto conceditur, obuiare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione & certa ſcientia, huiuſmodi aſſertiones prædicatorum eorumdem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præſumerent, eos qui crederent aut tenerent eamdem Dei genitricem ab originalis peccati macula in ſua conceptione præſeruatam fuiſſ[illegible], propterea alicuius hæreſis labe pol[illegible] vel mortaliter peccare: aut huiuſmodi [illegible] conceptionis celebrantes, ſeu huiuſmodi ſermones audientes, alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falſas & erroneas, & à veritate penitus alienas, editóſque deſuper libros prædictos id continentes, quoad hoc, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium reprobamus, & damnamus: ac motu, ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicumque alij, cuiuſcumque ſtatus, gradus aut ordinis ac conditionis fuerint, qui de cætero auſu temerario præſumpſerint in eorum ſermonibus ad populum, ſeu aliàs quomodolibet affirmare, huiuſmodi ſic per nos improbatas & damnatas aſſertiones veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, poſtquam de præſentibus ſcientiam habuerint, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (niſi in mortis articulo) nequeant abſolutionis beneficium obtinere. Item motu, ſcientia & auctoritate ſimilibus, ſimili pœnæ ac cenſuræ ſubiicientes eos, qui auſi fuerint aſſerere, contrariam opinionem tenentes, videlicet glorioſam Virginem Mariam cum originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum ſit à Romana Eccleſia & Apoſtolica Sede deciſum: non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, quibus communiter vel diuiſim à Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam ac ex[illegible] de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi [illegible]ne de præmiſſis aliquando valeant ignorãtiam allegare, volumus, quòd locorum Ordinarij requiſiti, præſentes litteras in Eccleſiis conſiſtentibus in eorum ciuitatibus, & ſuarum diœceſum locis inſignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit, ſermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Prçterea quia difficile foret prçſentes litteras ad ſingula loca, in quibus expediens fuerit, deferre: etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earundem litterarum tranſumpto, manu publici Notarij confecto, & authentico alicuius prælati Eccleſiaſtici ſigillo munito, vbique ſtetur, prout ſtaretur eiſdem originalibus litteris, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ reprobationis, damnationis, ſtatuti, ordinationis, voluntatis &

decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus noſtri Anno 13.

Declarationes.

1. *Declarat autem hæc, &c.*] Nemo cuiuſcumque ordinis, gradus vel dignitatis exiſtat, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiſcua virorum & mulierum multitudo conuenire ſolet, de controuerſia Conceptionis immaculatæ Dominæ noſtræ ex alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum auctoritate alteram ſententiam aſſerendo, & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis aut neceſſitatis prætextu vulgari ſermone ſcribere vel dictare præſumat. Qui contra fecerit, [illegible] abſque noua declaratione ipſo facto incurrat, ſi modò fuerit in ſacris conſtitutus, & quocumque prætere gradu ſiue dignitate fungatur, illis omnibus ſit ipſo iure priuatus; & ad ea vel ſimilia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ, ipſo etiam facto ſit obnoxius: ſuper quibus niſi à Rom. Pontifice pro tempore exiſtente diſpenſari, ſiue abſolui non poſſit, & nihilominus aliis pœnis, ſi opus fuerit, à proprio prælato pro delicti menſura infligendis ſubiiciatur. Ita Pius V. extrauagant. incipiente, *Super.* Quamdiu tamen per Apoſtolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppoſitáque ſententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ diſputationibus, ſiue generalium, ſiue prouincialium Capitulorum (vbi aliàs interſunt qui rem capere poſſint, nec ſcandali vlla ſubeſt occaſio) de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem, vel aſſerere, vel impugnare: dummodo tamen neutra velut erronea præiudicetur, ſeruentúrque illa omnia, quæ à Sixto IV. prædeceſſore noſtro monſtrata ſunt.

Idem Pius pœnas à Sixto IV. contra aliter facientes ſtatutas, ibidem innouat. Conſtitutio Sixti extat in extrauag. communibus, de Rel. & ven. Sanct. *c. graue nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipſo facto excommunicationem incurrunt, cuius abſolutio, (ſolo mortis articulo excepto) ipſi Pontifici Romano eſt reſeruata.

2 *Innouat, &c.*] Et ſuper huius opinionis altercatione nullæ ſunt literæ Apoſtolicæ promulgandæ, cum ſufficiant illæ Sixti IV.

Remiſſiones.

α Vide Nauarr. in manu. prælud. 8. à princip. P. Azori. inſtit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Iuſtitia originali, & lib. 4. cap. 24. de peccato originali. * Iac. de Graffis 1. p. ſuæ ſummæ caſuum conſc. lib. 1. c. 4. num. 9.

β *Si quis non confitetur.*] Vide P. Ioannem Azori. d. lib. 4. c. 25. quæſt. 1.

γ *Si quis hoc Adæ peccatum, &c.*] Vide P. Azori. dict. lib. 4. cap. 26. *prope finem.* pag. 328. P. Vaſquez in tom. 4. diſput. 151. num. 18. & 19.

δ *Si quis paruulos recenter, &c.*] Concilium Mileuitanum dicit *anathema iis, qui recenter natos paruulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. con[illegible] c. 15. in fine. P. Ægid. [illegible] Coninck de ſacram. & cenſur. tom. 1. q. 68. num. 55. P. Valent. diſp. 4. q. 3. punct. 3. eſſent. 3. Patrem Valerium Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 27. num. 66.

ε *An poſſint baptizari infantes infidelium inuitis parentibus?*] Vide Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. diſp. 155. P. Ægid. d. to. 1. diſp. 68. art. 10. P. Soar. d. diſput. 25. ſect. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 68. Afflict. deciſ. 151.

ζ *An Dominus teneatur ſua mancipia curare baptizari?*] Vide Patrem Soar. tom. 3. diſp. 25. ſect. 6. P. Vaſq. d. diſp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta diſp. 68. n. 87.

η *Si quis per Ieſu Chriſti, &c.*] Vide Couar. in cap alma. p. 1. §. 10. n. 11. P. Ægid. d. to. 1. q. 66. art. 6. num. 1. P. Valer. Reginal. d. lib. 27. num. 61.

θ *Aut etiam aſſerit non tolli.*] Vide Cardin. Bell. lib. 1. de baptiſm. cap. 11. P. Ægid. tom. 1. q. 69. art. 1. à num. 1.

ι *Manere autem in baptizatis concupiſcentiam, &c.*] Vide P. Henriq. in ſum. p. 1. lib. 2. cap. 16. §. 2. & §. 7. P. Ægid. d. quæſt. 69. art. 3. num. 6.

κ *Declarat tamen hæc ipſa Sancta Synodus, &c.* Quòd Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P. Henriq. in ſum. lib. 3. cap. 11. §. 3. prope finem. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 57.

Spin.

Spin.in ſpeculo teſtam.gloſſ.3.princ.n.17. Ceuall.communium contra comm. 1. p.q. 346.n.11.P. Martin. Delri. diſquiſ. magic. lib.4.cap.1.quæſt.3.ſect.9. pag. 266. cum ſeqq.P.Paul.Comitol.reſponſ.moral. lib.6. quæſt.40. P.Azori.inſtit. moral.p.1. lib.4. cap.34.col.352.& p.2.lib.1.cap.21.col.93. P.Soar.de Religione,tom.1. lib.2. cap.8.n. 2.P.Gabr.Vaſquez in 3.p.D.Thom.tom.2. diſp.116.& nouiſſimè D. F. Ægid.de præſentatione, de immaculata Virginis conceptione librum compoſuit. Et nouiſſimè in generali congregatione S. Romanæ Eccleſiæ,& vniuerſalis Inquiſitionis,coram S.D. N.Paulo V.conſtitutum eſt, *vt in poſterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus,concluſionibus, & aliis actibus publicis aſſerere quòd B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apoſt.fuerit definitus,cùm prius ipſe ſanctiſſimus,ſedare motus quoſdam ſuper eo negotio exortos niſus eſſet*, conſtitutione ſequenti, Paulus Papa V. † Quibus accedunt Aluar. Pizaño in diſcurſib.de conceptione,tract.1. de immaculata concept. Virginis Mariæ:& doctiſſimus Pater Ferdinand.Salazar in ſuo defenſorio pro immaculata Deiparæ Virginis conceptione, vbi copioſè, poſt Didac. Lainoz,Alfonſ.Salmeron.Petr.Caniſ.Franc. Suarez, Gabriel. Vaſquez, Benedict. Pereiram,Martin.Delrio, Ioann.de Salas, Enric. Enriquez,Ioſeph. de Acoſta,Petr. Sanchez, Didac.Granado,& alios grauiſſimos Patres religionis [illegible] qui aſſumptum hoc lato ſermone fuerunt proſecuti. [illegible] idipſum affirmant P. Baſil. Ponce de Leon in ſuis Quodlibet. P. Hieron. Roman. de Republic.lib.6.cap.39. P. Thomas Argentin.in 3.ſententiar. diſt.3.q.1. art. 1. Petr. Lombard. in 3. ſententiar. diſt. 3. Albert. Magnus de laudib. B. Mariæ, c. 166. & in Scholiis ad c.1. Diui Lucæ, Abulenſ. Paradox. 1. cap. 21. Melchior Cano de locis Theologic.lib.7.cap.1. Illuſtriſſimus Præſes Couar.in c.Alma mater.de ſent. excom. lib.6.in 2.p.§. 5. n.2. vbi ad id etiam refert Ambroſ. Catharin.Petr.Galatin. Scotum & alios,Martin Azpilcueta, Nauarr. variis in locis, præcipuè tamen in Manuali Latino prælud.8.de peccato originali n.9.& in c.ſi quis autem.de pœnit.diſtinct.7.n.74. Et in Aragonia habemus for. vnic. ſub tit. Forus conceptionis B.Mariæ Virginis,editum anno 1461. per Sereniſſimum Regem noſtrum D.Ioannem II. & id ipſum in regno Valentiæ, & in Principatu Cataloniæ per Regem Ioan. I. inſigni priuilegio ac conſtitutione ſpeciali anno 1451. fuiſſe ſtabilitum, conſtat ex latè adductis per P. Ioan. Baptiſt.de Lozana ordinis Carmelitarum in ſua Apolog.pro immaculata Deiparæ Virginis Mariæ conceptione,cap.22.fol.96.ac dicti noſtri fori vnici meminit etiam Balthaſſar Porreño in ſuo libro de immaculata Virginis Mariæ conceptione, c. 12. fol. 34. apud quem plura Concilia, variæque Romanorum Pontificum, Patriarcharum, Cardinalium,ac diuerſorum Doctorum authoritates,id ipſum affirmantes, commodè videri poterunt. Quibus addendi Iband. à Bardaxi in explicatione dicti fori vnici.n.1. fol.297.Anton.de Butrio in c.fin. de feriis, n.11.in fine,ac ibi etiam Panorm.n.3.& Didacus Matut.in ſuo lib.Proſapiæ Chriſti,c. 2.§.4.5.& 6.& in c.4.§.1. quorum opinionem & ſententiam tamquam receptiorem, probabiliorum,& pietati ac deuotioni fidelium congruentiorem, hodie iam ab omnibus ferè Eccleſiaſticis & ſecularibus,Prælatis & ſubditis, ac cæteris omnibus cuiuſcumque gradus, dignitatis & ſexus exiſtentibus,adeò receptam inuenimus,vt eam veritatis ſcopum attingere dicendum videretur; præſertim cùm omnes inſignes Academiæ non ſolùm illam receperint, ſed & publico & ſolemni iuramento eius definitionem hilari fronte ſuſceperint, vt de Colonienſi & Moguntina teſtatur Laurenti. Suri.de rebus memorabilib. anno. 1501. & de antiquiſſima ac famigerata Pariſienſium Academia ſcriptum reliquerunt Caniſi. lib. Chronolog. in anno [illegible] tom. 2. Cæuallos d.q.346.n.18. & Balthaſſar Porreño,quo loco nuper citauimus,in c.28.inſuper affirmans,tam in vniuerſitate Salmantina,Toletana & Complutenſi,quàm in noſtra florentiſſima Cæſaraugustanorum Academia, & in Ilerdenſi, Tarraconenſi, Barquinonenſi,Hiſpalenſi,Valentina & cæteris omnibus noſtræ Hiſpaniæ ſpeciali Decreto ſtabilitum fuiſſe, vt nulli ad Doctoratus gradum aditus pateat, qui priùs ſub iuramento non promiſerit, nunquam ſe veritatem hanc oppugnaturum; & de Pariſienſi, Complutenſi, & Valentina id etiam affirmat P. Io. Baptiſta Lozana in citato c. 22. fol. 98. qui non ſolùm variis Pontificum & grauiſſimorum Doctorum authoritatibus ab eo congeſtis c. 13. & ſequentibus; verùm etiam vrgentiſſimis rationibus, c. 35. in medium propoſitis, hanc piam & veriſſimam aſſertionem ingenioſè confirmat; quam & nos erigintа

triginta abhinc annis, aduerſus gloſſ. verb. Natiuitas in c. 1. de conſecratione diſt. 3. & verb. miraculo. in cap. 2. de conſecratione diſtinct. 4. dum hæc iura publicè in noſtra Academia doceremus, libenti animo ſequuti fuimus, variis rationibus ac fundamentis illam comprobantes. Et poſtmodum anno 1618. cùm huius nobiliſſimæ ciuitatis Cæſarauguſtæ Supremum Conſulatum exerceremus, vnà cum aliis eiuſdem ciuitatis moderatoribus, copioſáque nobilium ac ciuium & Equitum multitudine, in Angelico Sacello ſereniſſimæ Deiparæ ac immaculatæ Virginis, *del Pilar* communiter à noſtratibus nuncupata, eiuſdem piæ aſſertionis defenſionem ſolemni iuramento firmauimus.

PAVLVS PAPA V.

ad perpetuam rei memoriam.

REgis pacifici quamquam nullo noſtro merito diuina diſpenſatione vices gerentes in terris, ex muneris noſtri debito, pacis, & concordiæ inter Chriſti fideles, præſertim eccleſiaſticas perſonas, quæ aliis in viam pacis dirigendis, & in vnitate Spiritus continendis, ſunt præpoſitæ, conſeruationi ſedulò inuigilare cupientes, ea quæ à Prædeceſſoribus noſtris Rom[illegible] ſalubriter conſtituta ſunt, cum hoſtis antiqui inſidiis, qui ab initio diſſidia ſerere cœpit, minimè obſeruari, aut variis modis eludi dignoſcuntur, vt inuiolata ſeruentur; opportunis remediis, quantum cum Domino poſſumus, prouidemus. Olim ſiquidem per felicis record. Sixtum Papam IV. Prædeceſſorem noſtrum accepto, quòd nonnulli diuerſorum Ordinum prædicatores in ſuis ſermonibus ad populum publicè per diuerſas Ciuitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidie prædicare non ceſſabant, omnes illos, qui tenebant, aut aſſerebant glorioſam & immaculatam Dei Genitricem abſque originalis peccati macula fuiſſe conceptam, mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos, eiuſdemque immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientéſque ſermones illorum, qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmabant, grauiter peccare: ſed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos ſuper eiſdem ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum aſſertionibus & prædicationibus non leuia ſcandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabantur in dies; idem Sixtus Prædeceſſor huiuſmodi temerariis auſibus, & peruerſis aſſertionibus, & ſcandaloſis, quæ exinde in Dei Eccleſia exoriri poterant, obuiare volens, huiuſmodi aſſertiones prædicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præſumerent eos, qui crederent, aut tenerent eandem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in ſua conceptione præſeruatam fuiſſe, propterea alicuius [illegible] fore, vel mortaliter peccare, aut huiuſmodi officium conceptionis celebrantes, ſeu huiuſmodi ſermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falſas, & erroneas, & à veritate penitus alienas, editóſque deſuper libros prædictos id continentes, quoad hoc reprobauit & damnauit, ac ſtatuit & ordinauit, quod prædicatores verbi Dei, & quicumque alij cuiuſcumque ſtatus, gradus, aut ordinis, & conditionis eſſent, qui auſu temerario præſumerent in eorum ſermonibus ad populum, ſeu aliàs quomodolibet affirmare huiuſmodi ſic per eum improbatas, & damnatas aſſertiones veras

veras eſſe, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrerent, à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, nequirent abſolutionis beneficium obtinere: ſimilique pœnæ & cenſuris ſubiecit eos, qui auſi eſſent aſſerere contrariam opinionem, tenentes, videlicet glorioſam Virginem Mariam cum originali peccato fuiſſe conceptam, hæreſis crimen, vel peccatũ incurrere mortale, cum nondum id eſſet à Romana Eccleſia, & Apoſtolica Sede deciſum. Hanc verò Sixti prædeceſſoris Conſtitutionem Oecumenica Tridentina Synodus poſtea innouauit. Ac denique ſimilis record. Pius Papa Quintus, etiam prædeceſſor noſter, ſtatuit, ordinauit, & mandauit, quod nemo cuiuſcumque ordinis, vel dignitatis exiſteret, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiſcua virorum, & mulierum multitudo conuenire ſolet, de huius controuerſiæ alterutra parte diſputare rationibus, vel Doctorum auctoritate, aſſerendo propriam ſententiam, & contrariam refellendo, vel impugnando, aut de hac ipſa quæſtione cuiuſuis pietatis, aut neceſſitatis prętextu vulgari ſermone ſcribere, vel dictare præſumeret, qui contra faceret, ſuſpenſionis pœnam à diuinis abſque noua declaratione ipſo facto incurreret, ſi modo eſſet in Sacris conſtitutus, & quocumque præterea gradu, ſine dignitate, vel adminiſtratione fungeretur, illis omnibus foret ipſo iure priuatus, & ad eadem, vel ſimilia munera obtinẽda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis cenſuræ, ipſo etiam facto obnoxius foret, ſuper quibus niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente diſpenſari, ſiue abſolui non poſſet, & nihilominus aliis pœnis, ſi opus foret, à proprio Prælato pro delicti menſura infligẽdis ſubiectus eſſet, prout ſubiecit. Ceterum quandiu per Apoſtolicam Sedem altera pars diffinita non eſſet, oppoſitáque ſententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ diſputationibus, ſiue generalium aut prouincialium Capitulorum, vel vbi aliàs intereſſent qui rem capere poſſent, nec ſcandali vlla ſubeſſet occaſio, de illa quæſtione diſſerere, & argumentis vtramlibet partem vel aſſerere, vel impugnare, dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, ſeruarentúrque illa omnia ſtatuta dicti; quorum ſingula etiam quantum ad alias pœnas duxit innouãda, & innouauit, prout in Sixti, & Pij prædeceſſorum litteris deſuper confectis plenius continetur. Verum licèt hæc prouide ſtatuta ſint, nihilominus ſicut accepimus, nonnulli in diuerſis Chriſtiani Orbis partibus interminatis quæſtionibus nimis intenti, diſſenſionum huiuſmodi, iampridem Eccleſiæ diſciplinæ vigore reciſa germina coaleſcere procurant, indéque contentiones & rixæ non ſine Dei offenſa & ſcandalo plurimorum exortæ ſunt, & grauiores in dies ne exoriantur periculum eſt, niſi à Nobis opportunè prouideatur. Quamobrem motu proprio, non ad alicuius Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris Conſtitutionum Sixti & Pij prædeceſſorum huiuſmodi veriores tenores præſentibus pro expreſſis, & ad

verbum inſertis habentes, eaſdem conſtitutiones Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, & etiam quoad earum pœnas quaſcumque etiam abſolutionis reſeruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam regularibus, cuiuſcumque ordinis & inſtituti, & aliis quibuſcumque tam Eccleſiaſticis quàm ſecularibus perſonis cuiuſuis ſtatus, gradus, ordinis & conditionis, aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ quàm ſecularis, etiamſi ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua eorum eſſet neceſſariò facienda mentio, obſeruari præcipimus & mandamus, donec huiuſmodi manu Apoſtolica Sede huiuſmodi diffinita. Ac præterea ſi quis quouis modo contrauenerit, præter ſupradictarum conſtitutionum pœnas reſpectiuè ipſo facto incurrendas, etiam concionandi, publicè legendi, ſeu docendi, & interpretandi facultate ac voce actiua & paſſiua in quibuſcumque electionibus eo ipſo abſque alia declaratione priuatus exiſtat, nec non ad concionandum & publicè legendum, docendum, & interpretandum perpetuæ inhabilitatis pœnas ſimiliter ipſo facto incurrat, abſque alia declaratione, à quibus nonniſi à Nobis ipſis, vel ſucceſſoribus noſtris Rom. Pont. pariter abſolui, ſeu ſuper iis diſpenſari poſſit, & nihilominus aliis pœnis noſtro, & eorundem Rom. Pontif. ſucceſſorum noſtrorum arbitrio infligendis, ſubiiciatur, prout eum ſubiicimus per præſentes. Et contra huiuſmodi tranſgreſſores, etiam regulares, cuiuſuis ordinis & inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas & ſeculares perſonas cuiuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ quàm ſecularis, vt præfertur, tam Epiſcopi & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquiſitores procedant, & inquirant, atque in eos ſeuerè animaduertant. Nos enim iis, & eorum cuilibet, contra eoſdem tranſgreſſores procedendi & inquirendi ac pœnis coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iiſdem auctoritate & tenore tribuimus & impartimur, eóſque vt præfertur procedere, inquirere, & punire præcipimus & mandamus. Non obſtantibus omnibus iis & ſingulis, quæ tam prædicti, quàm Pius prædeceſſores [illegible] ſuis huiuſmodi voluerunt non obſtare. Quibus omnibus & ſingulis eorum tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteríſque contrariis quibuſcunque. Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præſentes literæ, ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, quódque præſentium tráſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud

ſan

ſanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die VI. Iunij milleſimo ſexcenteſimo decimoſexto, Pontificatus noſtri Anno duodecimo.

S. COBELLVTIVS.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo decimoſexto, Indictione decimaquinta, die verò nona menſis Iulij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & Domini noſtri Dom. Pauli diuina prouidentia Papa V. anno duodecimo retroſcripta Litera Apoſtolica affixa, & publicata fuerunt ad valuas Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Flora, per me Auguſtinum Bracherium Curſorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curſ.

FERIA QVINTA DIE XXXI. Auguſti, Anno à N[illegible] Domini noſtri 1617. in generali Congregatione ſancta Romana Eccleſia, & vniuerſalis Inquiſitionis habita in palatio Apoſt. in monte Quirinali, coram S.D.N.D. Paulo diuina prouidentia Papa V.

SAnctiſſimus Dominus noſter poſt longam & maturam diſcuſſionem, auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, re accuratè ac diligenter perpenſa prouidè conſiderans, quòd quamuis in conſtitutione fœlicis record. Sixti IV. ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis Mariæ pro ſubmouendis inter Chriſti fideles ſcandalis, rixis & contentionibus edita, à S. Trid. Synodo innouata, & deinde in alia conſtitutione ſanctiſſ. Pij V. ſuper eadem re, quas ſimiliter Sanctitas ſua innouauit, cum quibuſdam prouiſionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obſeruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam aſſerendi vtramque partem, quòd ſcilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occaſione aſſertionis affirmatiuæ in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & actibus publicis, quod eadem Beatiſſima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Chriſtiano cum magna Dei offenſa ſcandala, iurgia, & diſſenſiones; Propterea volens huiuſmodi ſcandalis ex debito ſui muneris prouidere cepit, ac præſentis decreti virtute mandat, & præcipit omnibus & ſingulis cuiuſuis ordinis, & inſtituti Regularibus, & aliis quibuſcumque, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus perſonis cuiuſuis conditionis, ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quàm ſæcularis, etiamſi ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua earum eſſet neceſſariò mentio facienda, vt in poſterum, donec articulus huiuſmodi à S. Sede Apoſtolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcumque actibus publicis aſſerere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contrafacientes autem eadem Sanctitas ſua voluit, & declarauit, ſubiacere debere, & ſubiici cenſuris & pœnis contentis in ſupradictis

conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum, & ſua ipſo facto incurrendis. Per huiuſmodi tamen prouiſionem Sanctitas ſua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu & terminis, in quibus de præſenti repetitur, præterquàm quoad ſuprà diſpoſita. Vlterius ſub eiſdem cenſuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet quòd non fuerit concepta in peccato originali, in prædictis publicis actionibus aſſerentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent. Inſuextra hos caſus expreſse mandauit, vt rum actuum, reliquis omnibus ſupradictæ conſtitutiones firmæ & illæſæ remaneant, & exactè obſeruentur, perinde ac ſi præſens decretum non emanaſſet. Et ita decreuit, & mandauit vbicumque inuiolabiliter obſeruari, non obſtantibus in hac parte ſupradictis conſtitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus. Volens & decernens pro obſeruatione, & executione præſentis decreti, & omnium in eo contentorum, quod contra huiuſmodi tranſgreſſores etiam Regulares cuiuſuis ordinis, & inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcumque Eccleſiaſticas & ſæculares perſonas, cuiuſcumque ſtatus, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quàm ſæcularis, tam Epiſcopi, & Prælati ſuperiores, aliique ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquiſitores procedant, & in eos ſeuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eoſdem tranſgreſſores procedendi, ac pœnis coërcendi, ac puniendi. Voluit demum, ne pręmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, quod pręſens decretum, ſeu illius exemplar ad valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimata fuiſſent. Quódque præſentiũ tranſſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Andreas de Pittinis ſanctæ Roman. & vniuerſalis Inquiſitionis Notarius.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti 1617. indict. XV. die verò 12. menſis Septembris, Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno 13. præſens Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Principis Apoſtolorũ, & in acie Campi Floræ, per me Franciſcum de Clericis ſanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curſ.

Quia poſt hæc omnia Sanctiſſimus D. N. Gregor. XV. fel. record. alia quoque in hoc negotio magis peculiaria ſanxit, viſum eſt ea hic referre.

FERIA III. DIE XXIV. MAII,

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti 1622. in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in monte Quirinali coram S. D. N. D. Gregor. diuina prouidentia Papa XV. ac Illuſtriſſimis

ſimis & Reuerendiſſimis DD. S. R. E. Cardd. aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

SAnctiſſimus D. N. auditis votis illuſtriſſimorum & Reuerendiſſimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquiſitorum Decretum aliàs editum à fel. rec. Paulo V. eius Prædeceſſore, tenoris ſequentis, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus noſter poſt longam, & maturam diſcuſſionem auditis votis Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſsimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquiſitorum re accuratè, ac diligenter perpenſa prouidè conſiderans, quòd quanuis in Conſtitutione fel. rec. Sixti IV. ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis Mariæ pro ſubmouendis inter Chriſti fideles ſcandalis, rixis, & contentionibus edita, à Sancta Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia Conſtitutione San. me. Pij V. ſuper eadem re, quas ſimiliter Sanctitas ſua innouauit cum quibuſdam prouiſionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obſeruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam aſſerendi vtramque partem, quòd ſcilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occaſione aſſertionis affirmatiuæ in publicis Concionibus, Lectionibus, Concluſionibus, & actibus publicis, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Chriſtiano; cum magna Dei offenſa, ſcandala, iurgia, & diſſenſiones. Propterea volens huiuſmodi ſcãdalis ex debito ſui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præſentis Decreti virtute mandat, & præcipit omnibus, & ſingulis cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti Regularibus, & aliis quibuſcumque, tam Eccleſiaſticis quàm ſecularibus perſonis, cuiuſuis conditionis, ſtatus, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam eccleſiaſticæ, quàm ſecularis, etiamſi ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua earũ eſſet neceſſariò mentio facienda, vt in poſterum, donec articulus huiuſmodi à Sancta Sede Apoſtolica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis Concionibus, Lectionibus, Concluſionibus, & aliis quibus publicis aſſerere, quòd eodem Beatiſſima fuerit concepta cum peccato originali. Contra facientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit ſubiacere debere, & ſubiecit cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis Conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum, & ſub ipſo facto incurrendis. Per huiuſmodi tamen prouiſionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus de præſenti reperitur, præterquam quoad ſupra diſpoſita. Vlterius ſub eiſdem cenſuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet, quòd non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus aſſerentes, aliam opinionem

C 3 non

BIBLIOTECA NAZ.

non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent. Inſuper voluit, & expreſsè mandauit, vt extra hos caſus expreſſos publicorum actuum, in reliquis omnibus ſupradictæ Conſtitutiones firmæ, & illæſæ remaneant, & exactè obſeruentur perinde, ac ſi præſens Decretum non emanaſſet. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter, obſeruari, non obſtantibus in hac parte ſupradictis Conſtitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

Hoc ſuo præſenti decreto, ex eiſdem cauſis euitandi ſcandala, diſſenſiones, atque diſcordias in populo Chriſtiano, quæ pari ratione oriri poſſunt, &, vt accepit, in aliquibus regionibus iam ortæ ſunt ex ſermonibus priuatis occaſione aſſertionis affirmatiuæ, extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & ſcripta, mandans, & ſupradictis, ne de cætero, donec articulus huiuſmodi à Sede Apoſtolica diffinitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in ſermonibus, & ſcriptis priuatis audeant aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, ſeu tractare, exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apoſtolica fuerit ſuper hoc ſpecialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas ſua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorſus præiudicium inferre, eam relinquens in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, prætetquam quoad in ſupradicto fel. record. Pauli V. & hoc ſuo Decreto diſpoſita.

Eadémque Sanctitas ſua voluit, & expreſsè mandauit, vt in reliquis omnibus, vbi huiuſmodi Decretis non aduerſantur, Conſtitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. ac Pauli V. eius Prædeceſſorum ſuper Conceptione Beatiſſimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obſeruentur, perinde ac ſi huiuſmodi Decretum non emanaſſet. Et inſuper eadem Sanctitas ſua cum Sancta Romana Eccleſia de Beatiſſimæ Virginis Conceptione Feſtum ſolemniter, & Officium celebret, omnibus, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, tam ſecularibus, quàm cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti Regularibus mādat, ac præcipit, vt in Sacroſancto Miſſæ Sacrificio, ac diuino officio celebrandis, tam publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autem Sanctitas ſua voluit, & declarauit ſubiacere debere, & ſubiecit cenſuris, & pœnis contentis in ſupradictis conſtitutionibus, ac præfato Decreto ſuorum Prædeceſſorum ipſo facto incurrendis. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obſeruari, non obſtantibus in hac parte conſtitutionibus ſupraſcriptis, Decreto præfato Pauli V. conſuetudinibus etiam immemorabilibus, nec non omnibus, & ſingulis, quæ prædeceſſores prædicti voluerunt non obſtare, ac aliis quibuſcumque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obſeruatione, & executione præſentis Decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contra huiuſmodi tranſgreſſores, etiam Regulares

lares cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcumque Eccleſiaſticas, & Sæculares perſonas cuiuſcumque ſtatus, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticæ, quàm Sæcularis, tam Epiſcopi, & Prælati Superiores, aliíque Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis, vbique locorum deputati Inquiſitores procedant, & in eos ſeuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eoſdem tranſgreſſores procedendi, ac pœnis coërcendi, & puniendi. Voluit demum, ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, quod præſens Decretum, ſeu illius exempla ad valuas Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & aff[illegible] perinde ac ſi vnicuique perſonaliter in[illegible] fuiſſ[illegible]. quódque præſentium tranſſumptis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Andreas de Pettinis Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis Not.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſecundo, Indict. v. die verò ſecunda menſis Iunij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius ſecundo ſupradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum S. D. N. Papæ Curſ.

Octauius Spada Mag. Curſ.

Decretum α † de Reformatione.

CAPVT I.

Habentes ſtipendium pro lectione ſacræ Scripturæ, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per ſe, vel per alios, & quæ via procurandum ſtipendium, ſi hucuſque non fuerit conſtitutum.

EAdem ſacroſancta Synodus, piis ſummorum Pontificum, & probatorum [a] Conciliorum Conſtitutionibus inhærens, eáſque amplectens, & illis adiiciens; ne cæleſtis ille ſacrorum librorum theſaurus, [illegible] ralitate hominibus tra[illegible] libectus iaceat; ſtatuit, & decreuit, quòd 1 β in illis Eccleſiis, in quibus præbendæ, aut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncupatum ſtipendium γ pro lectoribus ſacræ Theologiæ deputatum reperitur, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos, qui præbendam, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi obtinent, ad ipſius ſacræ Scripturæ expoſitionem & interpretationem 2 per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneum ſubſtitutum ab ipſis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, 3 & aliis locorum Ordinariis 4 δ eligendum, etiam per ſubtractionem fructuum, 5 cogant, & compellant. 6 De cætero vero præbenda,

[a] Vide Concil. Later. ſub Innoc 3. c.11.

præbenda, præſtimonium, aut ſtipendium huiuſmodi non niſi perſonis idoneis, & quæ per ſe ipſos id munus explere poſſint, 7 conferantur: 8 & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida. 9 ſ In Eccleſiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, ſi ciuitas inſignis, vel populoſa, ac etiam in Collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni oppido, etiam nullius diœceſis, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit, 10 vbi nulla præbenda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi deputatum reperitur, 11 præbenda quomodocunque, preterquam ex cauſa reſignationis, 12 primò vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non ſit, ad eum vſum ipſo facto perpetuò 13 conſtituta & deputata intelligatur. Et quatenus in ipſis Eccleſiis nulla, vel non ſufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel Epiſcopus ipſe per aſſignationem fructuum 14 alicuius ſimplicis beneficij, eiuſdem tamen debitis ſupportatis oneribus, vel per contributionem beneficiatorum ſuæ ciuitatis, & diœceſis, vel aliàs, prout commodiùs fieri poterit, 15 de Capituli conſilio ita prouideat, vt ipſa 16 ſacræ Scripturæ lectio habeatur; ita tamen, vt quæcumque aliæ lectiones, vel conſuetudines, vel quauis alia ratione inſtitutæ, propter id minimè prætermittantur. ζ Eccleſiæ verò, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua eſt Cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis commodè haberi non poſſit, 17 ſaltem [a] magiſtrum habeant, ab Epiſcopo cum conſilio Capituli eligendum, qui Clericos, alióſque ſcholares pauperes 18 Grammaticam gratis doceat *, vt deinceps ad ipſa ſacræ Scripturæ ſtudia, annuente Deo, tranſire poſſint; 19 ideóque illi magiſtro Grammatices vel alicuius ſimplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perſtiterit, aſſignentur; dum tamen beneficium ipſum ſuo debito non fraudetur obſequio: vel ex Capitulari, vel Epiſcopali menſa condigna aliqua merces perſoluatur: vel aliàs Epiſcopus ipſe aliquam rationem ineat ſuæ Eccleſiæ, & diœceſi accommodam; ne pia hæc, vtilis, atque fructuoſa prouiſio quouis quæſito colore negligatur. In monaſteriis quoque monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam lectio ſacræ Scripturæ habeatur, qua in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, in hoc vt ſedis Apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis 20 compellant. In conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus ſtudia commodè vigere poſſunt, ſacræ Scripturæ lectio ſimiliter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalibus, vel prouincialibus aſſignetur 21 dignioribus magiſtris. In gymnaſiis etiam publicis, vbi tam honorifica, & cæterorum omnium maximè neceſſaria lectio hactenus inſtituta nō fuerit, religioſiſſimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate & charitate ad Catholicæ fidei defenſionem, & incrementum, ſanæque doctrinæ conſeruationem, & propagationem inſtituatur: &, vbi inſtituta foret, & negligeretur, reſtituatur. Et, 22 ne ſub ſpecie pietatis impietas diſſeminetur; ſtatuit eadem ſancta Synodus, nemīnē ad huiuſmodi lectoris officiū tam publicè, quàm priuatim admittendū eſſe, qui priùs ab Epiſcopo loci de vita, moribus, & ſcientia

Ca. quia, & cap. fi. de mag. & infra Seſſ. 23. de refor. c. 18.

Infrà Seſ. 24. c. 15. de reform.

a Concil. Conſtantinop. 6. c. 5. cum alle in tract. de priu. ſchol. priu. 88. c. 1. & c. quia, de mag.

Concil. Lateran. ſub Alex. 3. c. 18. & ſub Innoc. 3. c. 11. & infr. Seſſ. 23. c. 18. de refor. Clem. ne in agro, de ſta. mō. c. 2. de mag.

ſcientia 23 examinatus,& approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in clauſtris monachorum non intelligatur. 24 *θ* * 25 Docentes verò ipſam ſacram Scripturam, 26 dum publicè in ſcholis docuerint,& 27 *κ* ſcholares †,[a] qui in ipſis ſcholis ſtudent, 28 *λ μ* priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, *ν* & beneficiorum ſuorum,in abſentia à iure communi conceſſis, plenè gaudeant, & 29 fruantur.

a c. fin. de mag. alleg. in meo tra. de priu. ſch.priu. 98.

DECLARATIONES.

1 *In illis Eccleſiis,&c.*] Vbi non eſt conſtituta præbenda Theologalis, & viget conſuetudo, quòd detur à Capitulo ſtipendium perpetuum Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea ſeruanda eſt: quod ſi illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in ſui muneris functione, triennium eius conductioni [illegible] debet. vnà cum Capitulo [illegible]

14. Martij 1598. Congregatio Concilij cenſuit, ſi ſtipendium pro lectore ſacræ Theologiæ iam ante Concilium fuit, vt proponitur in Cathedrali, deputatum, non eſſe neceſſe ex Decret. Concil. erigere præbendam Theologalem.

2 *Per ſeipſos,&c.*] Si Theologus huiuſmodi habens præbendam,legitimè obtineret Parochialem, teneretur in ea reſidere, amiſſis diſtributionibus quotidianis,& aliis emolumentis, quæ tantùm deſeruientibus dari ſolent: in officio autem arbitrio Ordinarij, alium deputare debet: aſſignato ei competenti ſalario.

Rhemēſis 24. Maij 1591. Congregatio Concilij cenſuit, quando clericus ſecularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius ſuſpendendam eſſe, donec inueniatur idoneus Theologus ſecularis,cui fieri poſſit: & interim nullum eſſe deputandum cuſtodem, aut curatorem fructuum ipſius Canonicatus, ſed eos omnes tradendos ſuperiori alicuius ordinis, qui curet,vt aliquis Theologus ex ſuis Regularibus publicè in Cathedrali Eccleſia doceat ſacram Scripturam, prout mandatur Decreto Conc. c.1.Seſſ.5. eíque in primis neceſſaria ſubminiſtret ex dictis fructibus, quod reliquum fuerit in vſum Monaſterij conuertat.

Quando Clericus ſecularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda, ſtatuerunt Pius V. & Gregorius XIII. collationem huius Canonicatus ſuſpendendam eſſe, donec inueniatur idoneus Theologus ſecularis,ſi fieri poſſit:interim verò nullum eſſe ab Epiſcopo fructuum ipſius Canonicatus cuſtodem aut curatorem deputandum, ſed eos omnes ſuperiori alicuius Monaſterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theologus ex ſuis Regularibus publicè ſacram Scripturam in Cathedrali doceat, prout hîc mandatur, eíque in primis neceſſaria ſubminiſtret ex dictis fructibus:quod ſi quid reliquum erit, in Monaſterij vſum conuertatur, Doct. in cap. Maioribus, de præbēdis,& magis in terminis gloſſ.in cap. quod nullus,de Magiſt.in verb.præbendæ.

3 *Et aliis locorum Ordinariis eligendum,&c*] Et ſi Ordinarius inferior fuerit negligens, putà Prior, Abbas, Præpoſitus, & cæteri ſimiles alicuius Eccleſiæ collegiatæ, poterit Epiſcopus, in cuius Diœceſi ſunt, ſupplere,id eſt,cogere.

4 *Eligendum,&c.*] El[illegible] hoc Decreto, cum de ſubſtituto eligendo agitur,) ſoli Epiſcopo datur electio, & adiuuat exemplum Pœnitentiarij, licet conceptum aliis verbis.

5 *Cogant,& compellant,&c.*] Si lectores iſti collatoribus inferioribus ſunt ſubiecti, vt muneri ſuo ſatisfaciant, per Epiſcopum ſunt compellendi. Etenim Epiſcopus poteſt ſupplere negligentiam ſuperiorum non compellentium ad eligendum eos qui ſtipendium pro huiuſmodi lectione obtineant, licèt Eccleſia eſſet exempta:qui quidem Epiſcopus id exequi volens, moneat, terminum præfigat, & eo elapſo, ſuppleat cogendo, vel eligendo.

6 *De cætero &c. qua per ſeipſos &c.*] Canonicatum & magiſtralem præbendam obtinens cum parochiali, ſi in ea (vt tenetur) reſideat, fructus Canonicatus & præbendæ percipere poteſt: ita tamen,vt quotidianas diſtributiones amittat, atque alia præterea, quæ abſentes iuſta de cauſſa percipere non poſſunt. In præbenda autem Magiſtrali, idoneum virum ſibi ſubſtituat,qui ex veteri inſtituto annexum ſuæ præbendæ munus obeat ſacræ Scripturæ interpretandæ Idem ſuprà §.per ſeipſos,& Seſſ.23.c.1.de Ref.§. cum qui.

7 *Conferantur,&c*] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expreſſit. Quare pertinebit ad eum,ad quem antea de iure ſpectabat.Idem infrà §.Conſtituta.

8 *Et aliter proviſio facta nulla ſit & inualida.*] Eandem facultatem habebunt Ordinarij in Eccleſiis collegiatis, in eiſdem terminis Concilij, quando inferiores Ordinarij illarum Eccleſiarum fuerint negligentes, præſertim cum in diſcurſu Scholaſticæ, neceſſe ſit explicare locos ſacræ Scripturæ.

Non eſt ſatisfactum huic Decreto, ſi ſtipendium iã conſtitutum pro lectore Sacræ paginæ non ſufficiens augeatur, vel per acceſſionem alicuius beneficij ſimplicis, vel per contributionem &c. quando in illa Eccleſiã adeſſet præbenda, quæ pro hac lectione iuxta formam dicti decreti, vniri poſſit.

Præbenda quæ vacat poteſt optari, nec illa poteſt erigi in Theologalem, quia Concilium loquitur de præbenda vacatura, cum iſta non vacauerit: quia præuenta eſt à iure optandi, & ideo illa ſola dabitur Theologo, quæ remanebit poſt optionem.

Innocẽtis 6. Iulij Congregatio Concilij cenſuit, erectionẽ præbendæ Theologi non habere locum in ... vigore ſtatuti aſſequenti Canonico ſerit Canonicus, ... quam diminuneri affectam, & ... tam remanere huic

9 *In Eccleſiis autem Metropolitanis vel Cathedralibus.*] Per decretum viſitationis Apoſtolicæ de conſtituenda præbenda vacatura non fiat præiudicium legitimo collatori, cum vacauerit.

10 *Vbi nulla præbenda.*] Vbi nullæ ſunt præbendæ, eo quod Canonicatus tantum diſtributiones quotidianas habeant, idem ſtatuendum eſt, quod de præbendis, cum illarum loco ſuccedant.

An ſi Canonicatus omnes conſiſtant in quotidianis diſtributionibus, ipſæ præbendæ erunt intelligendæ, & ſic quoque Congregatio cenſuit.

11 *Præbenda quomodocumque.*] Intelligitur etiam præbenda, cuius fructus omnes conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, ſicut reliquæ.

12 *Primò vacatura.*] Non tamen in menſe Apoſtolico quia non comprehenduntur ſub hoc Decreto præbendæ vacantes in menſibus reſeruatis, & idem ius in præbenda pœnitentiali, ſeſſ. 24. c. 8. de reformatione. S. D. N. ſentiens hoc decretum Concilij eſſe conditionatum & requiri prius declarationem & actualem deputationẽ Epiſcopi, vt ſi illa præbenda ſit Theologalis, reſpondit valere collationem præbendæ, quæ primum poſt Concilium vacauit, factam perſonæ minus idoneæ ad ſacram Scripturam per ſeipſum interpretandam, ſi nondum illa præbenda actu fuerit deputata in Theologalem. Nec eſt in optione Epiſcopi primam præbendam vacantem aſſignare pro Pœnitentiario, licet ratione curæ animarum videatur magis neceſſarius; ſed debet pro Theologo, propter verba huius Decreti, *ipſo facto*. Verum ſi magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, habenda eſt confirmatio in ſpecie à ſanctiſſima Sede Apoſtolica, ad omnem difficultatem tollendam.

Non debentur quidem lectori diſtributiones quotidianæ pro illis horis, quibus legit, ex diſpoſitione Iuris & doct. per gloſſ. vlt. in cap. quia nonnulli, de Magiſt. quos dixit Sanctitas ſua nõ loqui reſpectu illius lectoris qui in Eccleſia ſua legit, vt facit iſte de quo in hoc textu: tamen ſanctiſſimus Dominus noſter Greg. XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas eſſe ei tribuendas, nõ modò pro illis horis, vt ſi manè legit pro horis matutinis, & miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die conſultus reſpondit.

13 *Conſtituta & deputata intelligatur.*] Huius beneficij collationem Concilium reſpectabat. Ne quos de iure ante Concilium ... & inſtitutio habet locum in Canonicatibus & præbendis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis & affectis. Item ſi in præteritis menſibus Cardinalis haberet indultum à Sede Apoſtolica, deputationem tamen huiuſmodi præbendæ Conciliũ reliquit illis, ad quos verè ante Concilium ſpectabat, quoniam ex hoc Decreto hoc ſolum habetur, quòd in Theologalẽ erigatur. Electio verò ſoli Epiſcopo cõpetit, quia à Cõcilio in hoc decreto, cũ de ſubſtituto eligẽdo agitur, ſoli Epiſcopo datur electio, & adiuuat exemplum Pœnitentiarij licèt ſit cõceptum aliis verbis. Nec ſucceſſori preiudicium factũ eſt, ſi aliter per prædeceſſorem fuit ſeruatũ. Et id intelligendũ eſt de iis canonicatibus Theologicis, qui erecti nõ ſunt ante Concil. Tridentinum. Secus ſi ante eſſent erecti, tunc enim ſeruandum eſt quod ante Conciliũ ſeruabatur. Ita Congregatio in vna Aſtoricenſi cenſuit cum conſilio Capituli, ſi tamen ante Concilium in collatione requirebatur. Idem ſuper §. Eligendum.

Hoc decretum habet locum etiam in Eccleſiis collegiatis, quarum præbendæ ſunt de iure patrio Laicorũ, vt deputetur præbenda primò vacatura concurrentibus omnibus requiſitis, prout hîc: & perſona non erit nominanda ante vacationem, ſed electio perſonæ ſpectabit ad Epiſcopum: collatio verò ad quem legitimè ſpectabat ante depu-

tationem præteritã. Non poteſt optari præbẽda, quæ fuerit erecta & deputata in Theologalẽ pro Theologo, à ſequenti Canonico.

Aſtenſis 11. Febr. 1601. Congregatio Concilij cenſuit, obtinentẽ præbendã Theologalem non eſſe admittendum ad ius optandi competens Canonicis.

In Eccleſia verò Cathedrali aut Collegiata inſigni, quæ non eſt numerata, vel quæ nullas habet diſtinctas præbendas, Ordinarius, vt habeatur omnino lectio ſacræ Scripturæ (cum non poſſit in huiuſmodi Eccleſiis deputari præbenda primò vacatura) prouideat alia ratione, iuxta hoc Decretum. Ideóque erit procedendum, ſicut ſi Eccleſia eſſet exempta, quo ordine poterit hoc facere in negligentiam ſuperioris.

In præbenda primò vacatura poſt Concilium, locum optio non habebit. Si autem de ea, quę primò vacauit, prouiſum non fuit de Theologo, relictum eſt ordinariæ deciſioni Iudicum.

14 *Alicuius ſimplicis beneficij.*] Vbi ſunt præbendæ & Canonicatus, non poteſt aſsignari aliud beneficium pro iſto Theologo vel Pœnitentiario.

14 *De Capituli conſilio.*] Hæc verba tantùm ad proxima ſunt referenda, cùm agatur de aſſignatione & contributione.

In nõnullis caſibus, veluti in materia correctionis morũ, vbi Cõciliũ expreſsè ſuſtulit appellationẽ, ea ſublata intelligitur quoad effectũ dumtaxat ſuſpenſiuum, non autem deuolutiuũ: quare auctoritas delegata, quæ Epiſcopis à Concilio tribuitur, nõ aufert ius illorum, ad quos legitimè interpoſita appellatione aliàs cauſſa deuolueretur.

Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Epiſcopum & Capitulum ſit controuerſia, ad Metropolitanum erit recurrendum, & eius iudicium ſequendum.

16 *Sacra Scripturę lectio.*] Satisfit Concil. etiam Scholaſticam Theologiam legendo.

De tempore, hora, & materia ſacræ Scripturæ vel Theologiæ, quę in ſacra Scriptura continentur, ſuper qua legendum ſit, relinquitur arbitrio Ordinarij: poteſt tamen ipſe lector vacare à lectione tribus menſibus, ſcil. Iul Auguſti, & Septembris.

21. Ianuar. 1594. Congregatio Concilij cenſuit tempus, horam, & materiam ſacræ Scripturæ, ſuper qua legendũ ſit, remitti arbitrio Ordinarij.

17 *Saltem magiſtrum.*] Congregatio cẽſuit, caſu quo deficit magiſter Grãmaticæ in vrbe, fieri non poſſe vt Curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cum congrua mercede in parochiali, etiamſi talis Curatus ſolemnibus ſaltẽ feſtis officiũ in parochia exercere vellet.

18 *Grammaticam gratis doceat*] Vbi eſt Laicus; qui Clericos Grammaticam doceat, ſi presbyter ad Parochialem Eccleſiam à ciuitate duo milliaria non diſtantem, deputetur, qui tamen ſuæ parochiali diebus feſtis inſeruit, à reſidentia non excuſatur.

19 *Illi Magiſtro Grammaticæ.*] In collatione Cathedræ legatur Grammatica, & præſuppoſito quod dictæ Cathedræ ſint annexa duo præſtimonia, quorum fructus ſint pro ſuſtentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat ſimul ad Epiſcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem poteſtatem.

20 *Compellant.*] Etiam Carthuſiani ſtrictioris Clauſuræ comprehenduntur ſub hoc Decreto.

21 *Dignioribus Magiſtris.*] Iſti lectores ſacrę Scripturæ in cõuentibus Regularium nõ ſunt examinandi & approbãdi ab Epiſcopo loci, de vita, moribus, & ſciẽtia, vt infra, cũ Concilium videt prouincialibus. Sed ſi in Eccleſia publicè populo ſacra Scriptura legenda eſſet, tunc ſeruandum eſſet, quod in Prædicatore ſtatuitur infr. c. 2. de munere præd.

22 *Ne ſub ſpecie pietatis.*] Ordinarius non poteſt examinare ſeu approbare de vita, moribus & ſcientia eos, qui ſacram Scripturam interpretaturi ſunt in conuentibus Regularium: & multo minùs eos, qui tali munere fungi volunt in clauſtro Monachorum, prout iam dictum eſt.

23 *Examinatus & approbatus.*] Ad hoc examen tenentur etiam Ludimagiſtri, qui priuatim in domibus particularibus prima principia Grammaticæ docent, vel aliarum ſimilium artium, qui etiam tenentur, vt ſupradicti facere profeſſionẽ fidei iuxta bullam Pij IV. Kalend. Nouemb. emanatam.

24 *Seruato Epiſcopis prælato.*] Poterit Ordinarius, ſi ſibi videbitur, etiam ab eo exigere profeſſionem fidei.

25 *Docentes ſacram Scripturam.*] Cõgregatio cenſuit, docẽtes ius Canonicũ in publica Vniuerſitate gaudere priuilegiis de percipiendis in abſentia fructibus ſuarũ præbendarũ, etiamſi præbendæ, quas obtinent, ſitæ eſſent in cathedrali eiuſdẽ ciuitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipiẽt tamẽ diſtributiones illas quotidianas, quæ ſolẽt accreſcere ſolis præſentibus. quod ſi omnes reditus Capituli huiuſmodi diſtribuat omnibus conſtent, reputabuntur pro prębendis, & tales Doctores Iuris debebũt percipere diſtributiones. dimiſſa vna ex tribus partibus quæ inſeruientibus accreſcit.

26 *Dum publicè in ſcholis docuerunt.*] Idem iudicandum de docentibus in Eccleſiis cathedralibus & collegiatis quoad priuilegia, quando legunt ſacram Scripturam.

Theologus legens, quamdiu legit, pro reſidente habeatur, & recipiat omnes fructus præter diſtributiones quotidianas, præſuppoſito quod adſit maſſa groſſa vel præbenda.

27 *Et ſcholares.*] Non idem in ſcholaribus qui in Eccleſiis audiunt.

Scholares ergo audientes in Eccleſiis Cathedralibus, non gaudent iiſdem priuilegiis, quibus ſtudentes in publicis Academiis, nec percipiunt diſtributiones quotidianas.

28 *Priuilegiis omnibus de perceptione fructuum*] Lectores non excuſantur à reſidentia in parochialibus, nec poſſunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum priuilegiorum. Non poſſunt etiam obtinere [illegible] beneficium incompatibile, nec beneficio legendo deſeruire per ſubſtitutum [illegible] & [illegible]tra contumaciam in non reſidendo Epiſcopus debet procedere iuxta decretum Concil. ſeſſ. 24. cap. 12. & tempore quo (ceſſante legitima cauſa, & iuſto impedimento) non reſederit, debet alium ſubſtituere ſumptibus illius, qui lectioni ſacræ Scripturæ loco ipſius ſatisfaciat.

Lector Cathedralis Eccleſiæ non poteſt obtinere beneficium curatum, vel reſidentiam requirens, & legendo deſeruire per ſubſtitutum, & gaudere fructibus in abſentia, nec licet cum Doctorali Canonicatu obtinere aliud incompatibile, vt ſeruatur multis in locis. Nec concedenda eſt eis licentia vacandi à lectione, vt alibi munere prædicationis fungantur. Supr. §. Priuilegiis.

29 *Et fruantur.*] Idem cenſendum eſt de docentibus in Eccleſiis, ſcilicet, quod quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſint percipere fructus ſuorum Canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus: tamen ex gratia diebus quibus legunt, habendi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſeruientes: vt declarauit S.D.N. Gregorius, & ſuprà declarauimus: ſed non gaudent iſti lectores ſacræ Scripturæ in Eccleſia illis priuilegiis, quibus gaudent docentes in Scholis pub. Idem ſuprà verb. Non debentur.

Lectores hi non ſunt cenſendi præſentes matutinis, quæ ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine dicuntur ſero præcedenti pro die ſequenti.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. in manu. cap. 27. n. 107. Medices in ſumma peccatorum, p. 2. c. 2. tit. 3. q. 74. n. 209. Optimè Zerol. in praxi Epiſc. 1. verbo prębenda Theologalis, pag. mihi 299. P. Val. Regin. in Praxi fori pœn. lib. 20. n. 53. † Vide etiã Nau. in conſ. vnic. lib. 5. de magiſtris. Vinc. Criſinz. conſ. 9. & conſ. 51. per totũ. Aloiſ. Ricc. in prax. var. reſ. c. 175.

β *In illis Eccleſiis, &c.*] Sacra Cardinalium congregatio ita cenſuit. Vbi viget conſuetudo, quòd detur à Capitulo ſtipendium proprio Theologo, ea ſeruanda eſt: quòd ſi illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in ſui muneris functione, triennium eius conductionis ordinarius vnà cum capitulo præfinire debet. De hac reſponſione teſtatur Zerol. d. verbo præbenda Theologalis, verſ. Ad ſecundum.

γ *Pro lectoribus ſacræ Scripturæ.*] Sacra Cardinalium congregatio ita cenſuit. Quando [illegible] ſæcularis idoneus pro Theologali præbenda non [illegible] collationem illius ſuſpendendam eſſe; donec inueniatur idoneus Theologus ſæcularis, cui fieri poſſit, & interim nullum eſſe deputandum cuſtodem, aut curatorem fructuum ipſius canonicatus, ſed eos omnes tradendos ſuperiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex ſuis regularibus publicè in cathedrali Eccleſia doceat ſacram Scripturam, prout mandatur decreto Concil. cap. 1. ſeſſ. 5. atque in primis neceſſaria ſubminiſtret ex dictis fructibus: quod reliquum fuerit, in vſum monaſterij conuertat, & in Concil. Prouinciali Beneuentano cap. de præbendis Theolog. idem ſeruari reſoluit Zerol. d. verbo præbenda Theologalis, verſ. ad quintum.

δ *Eligendum.*] Sacra Card. congregatio ita cenſuit. A quo autem collatio præbendę Theologalis fieri debeat, Concilium non expreſſit: quare pertinebit ad eum, ad quem antè de iure ſpectabat. De hac reſponſione teſtatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. glo. 9. §. 2. num. 83.

ε *In Eccleſiis.*] Concordat text. in cap. finali, de magiſtris.

ſ *Eccleſia verò quarum annui prouentus, &c.*] Zerol. in praxi epiſcopali p. 1. verbo, præbenda Theologalis, verſ. ad 3.

* *Grammaticam gratis doceat.*] Vide Tiraquell. de nobilitate c. 29. n. 42. Horat. Luti. de priu. ſchol. priu. 88. & 89.

† *De vita, moribus & ſcientia examinatus, &c.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 551. in recollectis à Farinacio.

u Docen

υ *Docentes verò ipſam ſacram Scripturam.*] An idem ſit, ſi doceant ius canonicum? Affirmat Nicol.Garc.de benef.p.3.c.2.n.4.

ϑ Vtrùm docentes in ſcholis Theologiā, vel ius canonicum, dum publicè in die docuerint, & ſtudentes in eis excuſentur à reſidentia, & fructus ſuorum beneficiorum in abſentia percipiant? Vide ſcribentes in cap. fin. de magiſt. Nauar.in man.cap.25.num. 120.Rebuff.in praxi tit.de diſpenſat.de non reſid.n.25.& in tract.de priuileg.29. & 31. Horat.Luti.eod.tract.priuileg.99. & 100. Ludou. Lopez in inſtructor. conſcientiæ tom.1.c.149. verſ. ſed quoruplex. Viual. in candelab. aureo, in appendice c. 9. n.13. & 14. & verbo reſidentia n. 8. Hoied. de incompatibil. benef.cap.17.n.28.Fr. Emman. in ſum. to.1.c.33.n.2.& tom. 2. cap.36.n. 2.& in addit.ad bullam Cruciatæ cap.2. ad 2.clauſulam n.27.Gonzal.ad reg.8. cancel. 7.§.7.procœ.n.180.Nicol.Garci.d.p.3. cap. 2.n.54.cum multis ſeqq. Maynar. deciſ. 8. lib.1.Aloyſ.Ricci.in collect.deciſio.collect. 446.* Griſinzon.conſ.9.n.1 .Quid ſi ſponte, & voluntariè legant ſine ſtipendio, & ca- [illegible] hoc non ſufficere: ſecùs 2.n.60. vbi reſoluit tia vniuerſitatis, ſeu clauſtri, [illegible] Doctorum.

ι *Dum publicè in ſcholis docuerint.*] Sacra Cardinalium congregatio ſic cenſuit. Idem cenſendum eſt de docentibus in Eccleſiis, qui quāuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſunt percipere fructus ſuorum canonicatuum, exceptis quotidianis diſtributionibus: ſed ex gratia diebus quibus legunt habendi ſunt ſicut præſentes in choro, & inſeruientes non modò pro illis horis, vt ſi manè legunt, pro horis matutinis, & Miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die. referunt Gonzal.ad reg.8.cancel.§.7.procœm.n.180. Nicol.Garc. d.c.2.n.118.

κ *Scholares.*] An debeant eſſe in ſtudio generali, ſeu celebri Vniuerſitate? Affirmant Rebuff.d.priuil.31.n.8.Horat.Luti.ad finē dicti tract. de his qui gaudent priuil. ſcholaſt.n.23.ad finē.Perez l.1.tit.10.lib.1.ord. Zechi.de Rep.eccleſ.tit.de clericis n.7.verſ. 28.Flores vari.lib.3.quæſt.24.n.19. Zerol. in praxi epiſc. verbo ſtudium, §. 4.† Vide etiam Camil.Borrel.conſ.16.per totum.

λ Sacra Cardinalium Congregatio ita cēſuit: Scholares in Eccleſiis cathedralibus non gaudent eiſdem priuilegiis, ſicut ſtudentes in ſtudiis publicis, vel Academiis: interim tamen huiuſmodi ſtudentes in Academiis non percipiunt diſtributiones quotidianas. refert Nicol.Garci. d.c.2. n.117.

μ An ſcholaſtici otioſi, qui non ſtudent, & ſcholas non frequentant, gaudeant priuilegiis ſcholaſticorum, & abſentes cauſa ſtudij fructus ſuorum beneficiorum percipiant? Negant Tiraquel.in tract. ceſſante cauſa p. 1.n.213.Maſcard. de probat. concl. 129. n.9.cum ſeqq. Fr.Emman. quæſt. Regular. tom.1. q.9.art. 10. Proſper de Auguſtino in addi. ad Stephan. Quarant. in ſumm. bullarij, verbo, reſidentia, verſ. limita, pag. 443.

ν *Et beneficiorum ſuorum.*] Sacra Cardinalium congregatio ita cenſuit. Obtinentibus parochiales Eccleſias poſt Concil. Trid. ſtudendi licentia, atque in abſentia ſtudiorum cauſa fructus percipiendi non datur, referunt poſt Gonzal. Proſper de Auguſtino vbi proximè; verſ. item limita, & Nicol. Gar.d.c.2.num.81. Farin. deciſ. 29. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 3. collect. 463. in med. & conſtitutum eſt in Concil. Prouinc.Brachar.4.act.3.c.9.

CAPVT II.

De verbi Dei concionatoribus, & quæſtuariis.

QVia verò α * Chriſtianæ reipublicæ [a] non minùs neceſſaria eſt β prædicatio Euangelij quàm lectio, & [b] hoc eſt γ præcipuum Epiſcoporum munus; ſtatuit, & decreuit eadem ſancta Synodus, 1 omnes Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & omnes alios Eccleſiarum Prælatos teneri per ſe ipſos, ſi legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum ſanctum Ieſu Chriſti Euangelium. Si verò contigerit Epiſcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; δ iuxta formam [c] generalis Concilij † 2 viros idoneos aſſumere 3 teneantur ad huiuſmodi prædicationis officium ſalubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempſerit, diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel aliàs curam

a Infr. Seſſ. 24. cap. de ref.

b 11.Tolet.c 3.

c Conc. Lat. ſub Innoc. c. 10. ca. inter cæteta, de off. iud. ord.

curam animarum habentes Eccleſias quocumque modo obtinent, 4 per ſe, vel alios idoneos, 5 ſi legitimè impediti fuerint, a diebus ſaltem Dominicis, & Feſtis ſolemnibus plebes ſibi commiſſas pro ſua & earum capacitate paſcent, ſalutaribus verbis, docendo, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, annunciandóque eis cum breuitate & facilitate ſermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cæleſtem gloriam conſequi valeant. Id verò ſi quis eorum præſtare negligat, etiamſi ab Epiſcopi iuriſdictione quauis ratione exemptum ſe eſſe prætenderet; etiamſi Eccleſiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monaſterio, etiam extra diœceſim exiſtenti, forſan annexæ, vel vnitæ, modò re ipſa in diœceſi ſint, prouida paſtoralis Epiſcoporum ſollicitudo non deſit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Epiſcopo moniti trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cenſuras Eccleſiaſticas, ſeu aliàs, ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, ita vt etiam, ſi ei ſic expedire viſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet, honeſta aliqua merces perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat.

a Côcil. Conſtât. 8. c. 8. c. exiit. §. habetur & c. am. de verb. ſig. Concil. Lat. vlt. Seſſ. 11.

Si quæ verò parochiales Eccleſiæ reperiantur ſubiectæ monaſteriis in nulla diœceſi exiſtentibus; ſi Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitanis, in quorum prouinciis diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, tanquam, quoad hoc, Sedis Apoſtolicæ delegatis, compellantur, neque huius decreti executionem conſuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, ſiue recurſus impedire valeat, quouſque deſuper à competenti iudice, qui ſummariè, & ſola facti veritate inſpecta procedat, cognitum & deciſum fuerit. a ¶ Regulares verò * cuiuſcumque ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, * ſ etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum † prædicare non poſſint: cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, 6 antequam prædicare incipiant. 7 In Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum, h etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint; ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi 8 concedant.

a Côcil. Lat. vlt. Seſſ. 11. de modo præd.

h c. excommunicamus. §. quia verò, de hæret. infr. Seſſ. 24. c. 4. de refor.

ı Si verò *, quod abſit, prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiamſi in monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicet; Epiſcopus ei prædicationem interdicat. Quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum, ſecundùm iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem 9 procedat; etiamſi prædicator ipſe generali, vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet, quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat. Curent autem Epiſcopi, ne quis prædicator vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur, iuſtamve de eis

eis conquirendi occaſionem habeat.

5 Caueant prætereà Epiſcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cùm ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obedientiam religionum ſuarum viuunt, vel Presbyterorum ſæcularium, niſi ipſis noti ſint, & moribus, atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in ſua ciuitate vel diœceſi prædicare permittant, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re ſancta Sedes Apoſtolica conſulatur; à qua priuilegia huiuſmodi, niſi tacita veritate, & expreſſo mendacio, ab indignis extorqueri veriſimile non eſt.

a Cõcil. Lat. ſub Innoc. 3. c. 12. c. cùm ex eo, de pœnit. & remiſ. Clem. abuſionib. eo. tit. infr. Seſſ. 21. de refor. c. 9. c. vt officiũ. §. compeſcēdi. de hær. in 6.

μ ν Quæſtores [a] verò eleemoſynarij, qui etiam Quæſtuarij vulgò dicuntur, ξ cuiuſcumque conditionis exiſtant, nullo modo, nec per alium prædicare præſumant, & contra f[illegible] ab Epiſcopis & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuſcumque non obſtantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit, primam futuram Seſſionem tenendam, & celebrandam eſſe die Iouis, Feria 5. poſt feſtum B. Iacobi Apoſtoli.

Prorogata deinde fuit Seſſio ad diem menſis Ianuarij,

1547.

DECLARATIONES.

1 *Omnes Epiſcopos.*] Epiſcopus, vel debet per ſeipſum prædicare, vel ſumptibus ſuis alium conducere qui id munus exequatur.

2 *Viros idoneos aſſumere teneantur.*] Seipſis ſolis abſque conſenſu Capituli, vt inf. à notatur, ſeſſ. 24. cap. 4.

Stante Decreto Concilij hoc c. & c. 4. ſeſſ. 14. deputatio prædicatoris in Cathedrali Eccleſia pertinet ad ſolum Epiſcopum: ita quod Canonici & Capitulum non poſſint ſe intromittere in huiuſmodi deputatione, nec inconſulto, vel contradicente Epiſcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali etiam ex prædicatoribus ab ipſo Epiſcopo approbatis approbare, deputare, ſeu admittere. Congregatio enim cenſuit ad ſolum Epiſcopum pertinere in ſua Cathedrali, nulla habita ratione conſuetudinis etiam immemorabilis, quæ competeret Capitulo, vel de conſilio Capituli.

3 *Teneantur.*] Dum dubium eſt, quorum ſumptibus conducendus ſit Concionator pro quadrageſima, debet Epiſcopus eum interim proprio ſumptu conducere.

Epiſcopus debet ſumptibus propriis conducere in Eccleſia Cathedrali aliquem cumque conſuetudinibus & [illegible] bus. vide c. 4. ſeſſ. 24. de Ref. Si communitas alicuius loci ſolet ex immemorabili conſuetudine, de mercede prædicatoris prouidere, ad eam de cætero tribuendam cogenda eſt.

4 *Per ſe vel alios idoneos. &c.* Ordinarius debet ipſe eligere Prædicatores, niſi in contrarium ſit conſuetudo ab immemorabili tempore citra, &, ſi Curatores animarum per ſe volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

Congregatio Concilij cenſuit, cogendos eſſe curatos ad ſubeunda per ſeipſos; Nullius 3. Iul. 1591.
& non per ſubſtitutos ea munia, ad quæ tenentur, tolerandos autem, vt per ſubſtitutum ſuppleant in illis tantùm caſibus, quibus expreſſis verbis Canonum, Decretorúmve Concilij permiſſum eſt eis, vt per Vicarios coadiutores, vel ſubſtitutos poſſint officio ſuo fungi.

5 *Etiam in Eccleſiis ſuorum ordinum.*] Regulares in Eccleſia ſuorum ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Epiſcopo licentiam obtinere, ſed tantùm à ſuis ſuperioribus, de vita, moribus, & ſcientia

examinari

examinari & approbari debent, ac ab eis habere licentiam, & cum ea ſe perſonaliter coram Epiſcopo præſentare, ab eóque petere benedictionem, tametſi eã non obtinuerint.

6 *Antequam prædicare incipiant.*] Si præſentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, iuxta hoc decretum, non eſt ei deneganda licentia. Nec poterit Ordinarius ad libitum & ſine rationabili cauſſa ſuſpendere à prædicatione.

7 *In Eccleſiis verò.*] Conſuetudine præſuppoſita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Eccleſiis regularium (etiamſi eſſet alterius ordinis) poteſt, & Epiſcopus poteſt Regulares compellere, ſi noluerint admittere exterum in eorum Eccleſia ad prædicandum, vt ſeruetur conſuetudo: ſed ſi prædicatores eiuſdem ordinis haberi poſſunt, cæteris paribus ſunt præferendi.

8 *Concedant.*] Et quando imprimitur (*de licentia ſui ſuperioris*) in Eccleſia ſeculari ſemper intelligitur Epiſcopus, niſi eſſet Eccleſia nullius diœceſis, nec obſtat ſi iſte ſuperior eſſet exemptus.

9 *Procedat.*] Congregatio Concilij cenſuit, per confirmationem priuilegiorum Regularium, à Sancta Sede Apoſtolica non derogatum huic Decreto Concilij, niſi in ipſis priuilegiis appareat expreſſa diſpoſitio.

REMISSIONES.

α Vide latè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 118. cum ſeqq. Fr. Ioan. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 1. c. 7. dub. 2. * Ricc. in prax. var. reſol. c. 190.

β *Prædicatio Euangelij.*] Concordat Concil. Toletan. 11. c. 2. Concil. Carthag. 4. c. 2. c. Epiſcopus nullam. 88. diſtinct. Repert. Inquiſ. verbo prædicatio, Quarant in ſumma bullarij, verbo prædicator.

γ *Præcipuum Epiſcoporum munus.*] Declaratum fuiſſe per Clem. 8. non concedi prædicationem Epiſcopo extra ſuam diœceſim, cùm poſſit prohiberi ab Ordinario, cuius eſt diœceſis, teſtantur praxis Archiepiſc. Neapol. cap. 58. & Stephan. Gratian. diſcept. Forenſium cap. 393. à n. 9. vbi n. 11. reſoluit, quòd priuilegium Epiſcoporum, vt per vniuerſum mundum poſſint prædicare, iuxta illud Matth. 9. & Marci vlt. & cap. in nouo 21. diſt. intelligitur, niſi in alienis diœceſibus prohibeantur ab Epiſcopis illius loci, quaſi poteſtas prædicandi ſit intelligenda in proprio populo, non in alieno. Fuſc. de viſitat. lib. 2. cap. 20. n. 13. in fin.

δ *Iuxta formam generalis Concilij.*] Scilicet Lateran. in cap. 10. ſub Innoc. III. Et refertur in cap. inter cætera, de officio iudicis ordinar. † Ricc. in prax. var. c. 190.

ε *Si legitimè fuerint impediti.*] Concordat Concil. Conſtant. 6. c. 8. c. exiit, §. habetur etiam, de verbor. ſignificat. Concil. Lateran. vlt. ſeſſ. 11. P. Val. Reginald. d. lib. 18. n. 119.

ζ *Regulares verò, &c.*] Vide latè Fr. Emman. q. Reg. to. 3. quæſt. 32. art. 1. cum ſeqq. P. Valer. Reginal. in praxi lib. 18. n. 123. * Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 1. c. 20. de guber. Regular. §. 2. n. 2.

η *Etiam in Eccleſia ſuorum ordinum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Regulares in Eccleſiis ſuorum ordinum prædicare volentes non tenentur ab Epiſcopo licentiam obtinere, ſed tantùm à ſuis ſuperioribus de moribus, & ſcientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea ſe perſonaliter coram Epiſcopo præſentare, ab eóque petere benedictionem, tametſi eam minimè obtinuerint. Refert Fr. Eman. d. qu. 32. art. 5. reſoluit P. Valer. Regin. d. lib. 18. n. 123. † Ricc. in prax. var. c. 290.

θ *in Eccleſiis verò, quæ ſuorum ordinum non ſunt, &c.*] Greg. XIII. conceſſit Societati Ieſu, quod huius ſacræ religionis confeſſa[illegible] aliquo Ordinario ſemel approbati, & à ſuis ſuperioribus ad huiuſmodi munera deputati, quandoque, ſiue mari, ſiue terra, iter faciunt, poſſint non repugnantibus tamen curatis Parochialium Eccleſiarum, verbum Dei prædicare, & quorumcumque Chriſti fidelium confeſſiones audire, dummodo id non faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij exiſtunt, niſi eorum licentia deſuper obtenta, refert Fr. Emman. d. q. 22. art. 6. vbi in fine dicit illo priuilegio frui Prædicatores Ordinũ Mendicãtium, & alios, qui cum ipſis communicant in priuilegiis conceſſis, & concedẽdis.

ι *Si verò.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tomo 2. q. 32. art. 8. * Hugol. d. c. 20. §. 2. n. 3.

κ *Et tanquam Sedis Apoſt. delegatus procedat.*] Vide Fr. Emm. q. Reg. tom. 1. q. 8. art. 7.

λ *Caueant præterea Epiſcopi.*] Vide Fr. Emman. q. Reg. tom. 3. q. 32. art. 9.

μ *Quæſtores verò eleemoſynary.*] Vide Cened. ad Clem. & Extrauag. collect. 9. Fr. Emman. d. q. 32. art. 11.

ν Conſtitutum eſt apud Luſitanos per Ordin. regiam lib. 5. tit. 103. ne quæſtores alicuius Sancti nomine petitoria facientes permittantur, niſi regiæ litteræ oſtendantur: ſi aliter factum ſit, omnes pecunias

ab

ab illis quæſitas quæſtori redemptionis captiuorũ tradendas præcepit, vt per Cardoſ. in praxi iudicum, & aduocat. verbo eleemoſyna, num. 2. practicatum fuiſſe refert Cabed.p.1.dec.193. Similis apud Hiſpanos extat l.1.& 2.tit.8 lib.1.ord. vbi Perez, nunc l.1.tit. 9. lib. 1. & lib. 37. tit. 6. lib. 3. nouæ Recopil. vbi Azeued. vide Auend. de exequendis mand. lib. 3. c. 30. & apud Gallos idem regij Senatus decretis diſpoſitum aſſerit Renat. Chopin. de ſacra Politia, lib. 3. tit. 5. à num. 23.

g *Cuiuſcumque cõditionis exiſtant.*] An comprehendat Mendicantes religioſos pro ſuorum conuentum ſuſtentatione eleemoſynas quæſtuantes? Negant Nau. l. 3. conſil. tit. de Regul. conſil. 79. n. 3. latiſſimè Fr. Emman. q. Reg. tom. 2. q. 57. art. 7.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. menſis Ianuarij, 1547.

Decretum de Iuſtificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore, non ſine multarum animarum iactura, & graui Eccleſiaſticæ vnitatis detrimento, erronea quædam diſſeminata ſit de iuſtificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Eccleſiç tranquillitatem, & animarum ſalutem, ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. Reuer. Dominis, Dom. Ioan. Maria Epiſcopo Prçneſtino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Chriſti fidelibus veram ſanámque doctrinã ipſius iuſtificationis, quam Sol iuſtitiæ, Chriſtus Ieſus, [a] fidei noſtrç auctor, & conſũmator docuit, Apoſtoli tradiderunt, & Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto ſuggerente, perpetuò retinuit; diſtrictius inhibẽdo, ne deinceps audeat quiſquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præſenti decreto ſtatuitur, ac declaratur.

a Hebr. 12.2.

CAPVT I.

De naturæ & legis ad iuſtificandos homines imbecillitate.

PRimum declarat ſancta Synodus ad iuſtificationis doctrinã probè & ſincerè intelligẽdam, oportere vt vnuſquiſque agnoſcat, & fateatur, quòd [b] cùm omnes homines in præuaricatione [a] Adæ innocentiam perdidiſſent; [c] facti immũdi. &, vt Apoſtolus inquit [d], natura filij iræ peccato originali expoſuit, vſque adeò ſerui erant peccati, & ſub [e] poteſtate Diaboli ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, ſed ne Iudçi quidem per ipſam etiam literam legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent; tametſi in eis liberum arbitrium minimè extinctum eſſet, [f] viribus licèt attenuatum, & inclinatum.

b Eccleſi. 3. cp. 1. c 4. 1. Cor. 5. Rom. 5.
d Ephes. 2. a. ſup. Seſſ. 5. in princ.
e Rom. 5. & 5. Heb. 2.
f Conc. 2. Arauſ. c. 15.

REMISSIONES.

a *Adæ innocentiam perdidiſſent*] Concordat Cœleſt. Pap. I. epiſt. 1. c. 4. & illud ad Rom. 5. verſ. 12. *In omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes peccauerunt*; & illud 1. Cor. 15. verſ. 22. *In Adam omnes moriuntur*; & illud Iſa. 64. verſ. 6. *Facti ſumus*, &c.

CAPVT II.

De diſpenſatione, & myſterio aduentus Chriſti.

QVo factum eſt, vt cœleſtis Pater, [g] & pater miſericordiarum, &

g 2. Cor. 1. 3.

& Deus totius conſolationis; Chriſtum Ieſum, Filium ſuum, & ante legem, & legis tempore multis [a] ſanctis Patribus declaratum, ac promiſſum, cùm venit beata illa plenitudo [b] temporis, ad homines miſerit; vt & Iudæos, qui ſub lege erant redimeret, & [c] gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam, iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. hunc [d] propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris, non [e] ſolùm autem pro noſtris, ſed etiam pro totius mundi.

a Geneſ. 49. cum ſim. b Galat. 4. c Rom. 9. d Rom. 3. & 5. Coloſ. 1. 1. Tim. 1. & 2. Tim. 1. c. multiplex, de pœn. diſtinct. 1. e 1. Ioan. 1.

CAPVT III.

Qui per Chriſtum iuſtificantur.

α* VErum, etſi ille pro omnibus mortuus [f] eſt, non omnes tam[illegible]ficium recipiunt, ſed ij dumtaxat, quibus meritum paſſionis eius communicatur. Nam ſicut reuera homines, [g] niſi ex ſemine Adæ propagati naſcerentur, non naſcerentur iniuſti; cũ ea propagatione, per ipſum dũ concipiuntur, propriam iniuſtitiam contrahant: ita niſi in Chriſto renaſcerentur, nunquam iuſtificarentur, cùm ea renaſcentia per meritum paſſionis eius, gratia qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos [h] ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine, & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitque in regnum Filij dilectionis ſuæ; in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.

f 2. Cor. g Alluſio ad verba Auguſt. epiſt. 89. Omnes qui renaſcuntur in iuſtificationem, & c. quæ alibi crebro inculca inf. can. 1. h Coloſ. 1.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in gen. l. 2. c. 2. q. 9. a. 3. v. Tertio.

CAPVT IV.

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impij, & modus eius in ſtatu gratiæ.

α QVibus verbis iuſtificationis impij deſcriptio inſinuatur, vt ſit tranſlatio ab eo ſtatu, in quo homo naſcitur [a] filius primi Adæ, in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecundum Adam IESVM Chriſtum, ſaluatorem noſtrum: quæ quidem tranſlatio poſt Euangelium promulgatum, β, ſine lauacro regenerationis, γ aut eius voto fieri non poteſt, ſicut ſcriptum eſt: [b] Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

a Gal. 4. Tit. 3. b Ioan. 3. c. filius, & c. non dubito. de conſecr. diſt. 4.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. quæſt. 9. art. 3. in fin. P. Ægid. de Coninck de Sacram. [illegible] quæſt. 68. à num. 23. Gabr. Vaſquez in 3. part. D. Tho. tom. 2. diſp. 151. n. 18. diſp. 158. n. 27.

β *Sine lauacro*] Vide Sot. in 4. diſt. 5. q. 1. art. 2. col. 5. D. Tho. p. 3. q. 68. art. 2. Veg. in Concil. Trid. lib. 9. c. 4. fol. 220.

γ *Aut eius voto.*] Vide P. Ægid. dict. tom. 1. q. 62. n. 66.

CAPVT V.

De neceſſitate præparationis ad iuſtificationem in adultis, & vnde ſit.

α* DEclarat præterea, ipſius iuſtificationis exordium in adultis à Dei per Chriſtum Ieſum præueniente gratia ſumendum eſſe: hoc eſt, ab eius vocatione, qua nullis eorum exiſtentibus meritis vocantur; vt, qui per peccata à Deo auerſi erãt, per eius excitãtem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum ſe ad ſuam ipſorum iuſtificationem, eidem gratię liberè aſſentiendo

a Infr. can. 3.

& cooperando, diſponantur; [a] ita vt tangente Deo cor hominis per Spiritus ſancti illuminationem, neque homo ipſe nihil omnino agat, inſpirationem illam recipiens, quippe qui [b] illam & abiicere poteſt, neque tamen ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua voluntate poſſit. Vnde in Sacris litteris, cùm dicitur [c]: β Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos; libertatis noſtræ admonemur. Cùm reſpondemus: γ [d] Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

b Proſp. lib. 2. de voca. gẽtium c. 28. & 29.

c Zach. 1. a Ioel. 2. cap. conuertimini de pœ. diſtin. 1. Thrẽ. 5.

d Hiere. in fin. orationis, & c. 31.

Remissiones

α Vide Sot. in 4. q. 2. art. 5. col. 1 :. Nauar. in man. cap. 2. num. 39. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. l. 5. c. 3. verſ. Quæſt. 2. P. Ægid. de Sacramentis, & cenſur. tom. 2 diſp. 2. dub. 4. n. 14. * Vide etiam Barth. Medinam ſuper D. Thom. l. 2. q. 112. a. 2. & q. 113. a. 3.

β *Conuertimini ad me.*] Concordat text. in c. conuertimini. de pœnit. diſt. 1. & illud Zach. 1. verſ. 3. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos*; & illud Ioel. 2. verſ. 12. *Conuertimini ad me in toto corde veſtro.*

γ *Conuerte nos Domine ad te.*] Concordat illud Ierem. 31. verſ. 18. *Conuerte me, & conuertar*; & illud eiuſdem Ierem. in orat. verſ. 21. *Cõuerte nos Domine ad te, & cõuertemur.*

Capvt VI.

Modus præparationis.

α * Diſponuntur autem ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, [e] fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum credentes vera eſſe, quæ diuinitus reuelata & promiſſa ſunt; atque illud in primis à Deo iuſtificari impium per gratiam eius per [f] redemptionem quæ eſt in Chriſto Ieſu; & dum peccatores ſe eſſe intelligentes, à diuinæ iuſtitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpem eriguntur, fidẽtes Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore; illúmque tanquam omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt: β † ac propterea mouentur [a] aduerſus peccata per odium aliquod & deteſtationem, hoc eſt, per eam pœnitentiam, quam γ ante Baptiſmum agi oportet: denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, [illegible] ſeruare inchoare nou[illegible] diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: [b] Accedentem ad Deum oportet credere quia eſt, & quòd inquirentibus ſe remunerator ſit. Et, [c] Confide fili; remittuntur tibi peccata tua. Et, [d] Timor Domini expellit peccatum. Et, [e] ε Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum, in nomine Ieſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum veſtrorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, [f] ζ Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, docentes eos ſeruare, quæcumque mandaui vobis. Denique, [g] Præparate corda veſtra Domino.

e Rom. 10.

f Rom. 5.

a Infr. c. 14. & Seſſ. 14. c. 4. de contritione.

b Hebr. 11.

c Marc. 2. & Matth. 9.

d Eccl. 1.

e Act. 2. 6. c. agũt & c. propriè, de conſec. diſt. 4.

f Matth. vlt. Luc. 24. c. 1. c. ſi quæ. & cap. propriè, de conſecr. diſt. 4.

g 1. Reg 7. 2.

Remissiones.

α Vide Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. l. 5. cap. 3. verſ. 9. P. Ægid. de Sacram. & cenſuris, tom. 2. diſp. 2. dub. 6. n. 56. * Vide etiam nouiſſimè tradita per P. Lud. Torres in ſuo ſingulari tract. de fide, diſp. 41. dub 5. & 7.

β *Ac propterea.*] Vide Nau. in manu c. 1. n. 38. Medin. vbi ſupr. d. art. 2. col. 2. & q. 113. a. 4.

γ *Ante baptiſmum.*] Vide Nauar. in cap. vlt. de pœn. diſtinct. 7. num. 10. P. Henriq.

in ſum.lib.1.num.5. Pat. Soar. diſp.7.ſect. 4.§. occurrebat. P. Ægid. quæſt.62.art.2. dub.2.num.31.cum ſeqq.

δ *Vnde in ipſa iuſtificatione, &c.*] Vide Gabr. Vaſquez in 3.p.D. Thomæ tom.2. q.19.diſp.158.num.50.

ε *Et pœnitentiam agite.*] Concordat text. in c.agunt, & cap.propriè, de conſecr.diſt. 4.& illud Actor.2.verſ.38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*] Concordat illud Matth. vltim. verſ.19. & illud Marc. vlt. verſ.15. & cap.1.c. ſi qua, cap. propriè, de conſecr.diſt.4.

CAPVT VII.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ.

α HAnc diſpoſitionem ſeu præparationem iuſtificatio ipſa conſequitur; quæ non eſt ſola peccatorum remiſſio, ſed & ſanctificatio & renouatio interioris hominis per voluntariam ſuſceptionem gratiæ & donorum. Vnde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, vt ſit [a] hæres ſecundùm ſpem vitæ æternæ. Huius iuſtificationis cauſæ ſunt, finalis quidem, gloria Dei & Chriſti, ac vita æterna: efficiens verò, miſericors Deus, qui gratuitò [b] abluit & [c] ſanctificat, ſignans & vngens [d] Spiritu promiſſionis ſancto; qui eſt pignus hæreditatis noſtræ: meritoria autem, dilectiſſimus Vnigenitus ſuus, Dominus noſter Ieſus Chriſtus: qui, cùm [e] eſſemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, ſua ſanctiſſima paſſione ligno crucis nobis [f] iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo Patri ſatisfecit: inſtrumentalis item, Sacramentum Baptiſmi; quod [g] eſt Sacramentum fidei, ſine qua nulli vnquam contigit iuſtificatio. demum vnica formalis cauſa eſt iuſtitia Dei, non qua ipſe iuſtus eſt, ſed qua nos iuſtos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur ſpiritu mentis noſtræ; & non modò reputamur, ſed verè iuſti nominamur, & ſumus, iuſtitiam in nobis recipiẽtes, vnuſquiſque ſuam ſecundùm menſuram, quam [a] Spiritus ſanctus partitur ſingulis prout vult, & ſecúdùm propriam cuiuſque diſpoſitionem & cooperationem. β quamquam enim nemo poſſit eſſe iuſtus, niſi cui merita paſſionis Domini noſtri Ieſu [b] Chriſti communicantur: id tamen in hac impij iuſtificatione fit, dum eiuſdem ſanctiſſimæ paſſionis merito per Spiritum ſanctum charitas [c] Dei diffunditur in cordibus eorum qui iuſtificantur, atque ipſis inhæret, vnde in ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorũ hęc omnia ſimul infuſa, accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inſeritur, fidem, ſpem, & charitatem. [d] nam fides, niſi ad eam ſpes accedat & charitas, neque vnit perfectè eum Chriſto, neque corporis eius viuum membrum efficit. qua ratione veriſſimè dicitur, [e] Fidem ſine operibus mortuam & otioſam eſſe. Et, In [f] Chriſto Ieſu neque circumciſionem aliquid valere, neque præputium; ſed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptiſmi Sacramentum ex Apoſtolorum traditione Catechumeni ab Eccleſia petunt, cùm petunt fidem, vitam æternam præſtantem; quam ſine ſpe & charitate præſtare fides non poteſt. vnde & ſtatim verbum Chriſti audiunt: [g] Si vis ad vitam ingredi, ſerua mádata. Itaque veram & Chriſtianam iuſtitiã accipientes, eam [h] ceu primam ſtolam, pro illa quam Adam ſua inobedientia ſibi & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & imma

a Tit.3.
b 1.Cor. 6.
c Tit.3.
d Epheſ. 1.
e Eph.2. 8. Rom. 5.
f Eph.2. a Rom. 4.d.
g c.nihil eſt, de conſecr. diſt.4.

a 1.Cor. 12. Eph. 4.
b Phil.3.
c Rom. 5.
d Infr. c.10.
e Iac.2. in fin.
f Gal.5. & 6.cap. circumciſio, de pœnit. diſtinct. 2.
g Matth. 19.
h Luc.15. c. quomodo renouati. de pœn. diſt.4.

immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare, vt eam perferant ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant vitam æternam.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in man. cap. 11. num. 15. ad finem. P. Ægid. de Conink de Sacramentis, & cenſuris, to. 1. quæſt. 62. art. 2. dub. vnic. num. 128. q. 69. num. 8. & to. 2. diſp. 2. dub. 2. num. 17. & dub. 10. num. 84. cum ſeqq. Et Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 2. dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quanquam enim nemo poſſit eſſe iuſtus, &c.*] Vide Vaſquez in 3. p. D. Thom. to. 2. diſp. 231. num. 37.

γ *[illegible]nde in ipſa, &c.*] Vide Pat. Azori. inſtit. moral. p. 1. lib. 9. cap. 4. quæſt. 3.

CAPVT VIII.

Q[illegible] intelligatur, impium per fidem, & gratis [illegible].

a Rom. 8.

CVm verò Apoſtolus [a] dicit, iuſtificari hominem per fidem & gratis; ea verba in eo ſenſu intelligenda ſunt, quem perpetuus Eccleſiæ Catholicæ conſenſus tenuit, & expreſſit; vt ſcilicet per fidem ideò iuſtificari dicamur, quia fides eſt humanæ ſalutis initium *, fundamentum, & radix omnis iuſtificationis: [b] ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, & ad filiorum eius conſortium peruenire: gratis autem iuſtificari ideò dicamur; quia nihil eorum quæ iuſtificationem præcedunt, ſiue fides, ſiue opera, ipſam iuſtificationis gratiam promeretur: ſi [c] enim gratia eſt, iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apoſtolus inquit, gratia iam non eſt gratia.

b Hebr. 11. inf. Can. 9.

c Rom. 11. Eph. 2. Tit. 3.

REMISSIONES.

* *Quia fides eſt humanæ ſalutis initium.*] Vide P. Molinam in concord. q. 14. a. 13. diſp. 44. §. deinde Concilium. P. Vaſquez 1. 2. diſt. 210. c. 7. n. 52. & P. Lud. Torres de fide diſp. 41. dub. 5. 6. & 7.

CAPVT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

QVamuis autem neceſſarium ſit credere, neque remitti, neque remiſſa vnquam fuiſſe peccata, niſi gratis diuina miſericordia propter Chriſtum: nemini tamen fiduciam [a] & certitudinem remiſſionis peccatorum ſuorum iactanti, & in ea ſola quieſcenti, peccata dimitti, vel dimiſſa eſſe dicendum eſt; cùm apud hæreticos & ſchiſmaticos poſſit eſſe, imò noſtra tempeſtate ſit, & magna contra Eccleſiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc & ab nequ[illegible]ate remota fiducia. Sed re eos, qui verè iu[illegible] [illegible] oporteque vlla omnino dubitatione apud ſemetipſos ſtatuere ſe eſſe iuſtificatos, neminémque à peccatis abſolui ac iuſtificari, niſi eum, [b] qui certò credat ſe abſolutum & iuſtificatum eſſe, atque hac ſola fide abſolutionem & iuſtificationem perfici: quaſi qui hoc non credit, de Dei promiſſis, déque mortis & reſurrectionis Chriſti efficacia dubitet. Nam ſicut nemo pius de Dei miſericordia, de Chriſti merito, déque Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: ſic quilibet, dum ſeipſum, ſuámque propriam infirmitatem & indiſpoſitionem reſpicit, de ſua gratia formidare & timere poteſt; cùm nullus ſcire valeat certitudine fidei*, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

Ti[illegible]

a Infr. Can. 12. & 13.

b Infr. Can. 14.

REMISSIONES.

* *Cùm nullus ſcire valeat certitudine fidei.*] Vide Iacob. Menoch. conſ. 82. n. 58. 69. & 70.

CAPVT X.

De acceptæ iuſtificationis incremento.

SIc ergo iuſtificati, & amici Dei ac domeſtici facti, [a] euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apoſtolus inquit, de die in diem: hoc eſt, mortificando membra carnis ſuæ, & [b] exhibendo ea arma iuſtitiæ in ſanctificationem, per obſeruationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ, α in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus creſcunt, atque magis iuſtificantur, ſicut ſcriptum eſt: [c] Qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc. Et iterum: [d] Ne [illegible] rearis vſque ad mort[illegible] ex operi[illegible] homo, & non ex fide tantùm. Hoc verò iuſtitiæ incrementum petit ſancta Eccleſia, cùm orat: Da nobis Domine fidei, ſpei, & charitatis augmentum.

a Pſ. 83. & infrà Can. 24. 2. Cor. 4. in fin. Coloſ. 3. b Rom. 6 d. c Apoc. vlt. d Eccleſ. 18. c.

REMISSIONES.

α *In ipſa iuſtitia.*] Vide Sayr. in claui regia lib. 3. c. 4. & P. Azor. inſt. moral. p. 1. lib. 4. c. 34. col. 552.

CAPVT XI.

De obſeruatione mandatorum, déque illius neceſſitate, & poſſibilitate.

NEmo autem, quantumuis iuſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſeruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus ſub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iuſtificato ad obſeruandum eſſe impoſſibilia. nam [a] Deus [b] impoſſibilia non [c] iubet, ſed [d] iubendo monet, & facere quod poſſis, & petere quod non poſſis; & adiuuat, vt poſſis. [e] Cuius mandata grauia non ſunt, cuius [f] iugum ſuaue eſt, & onus leue. qui enim ſunt Filij Dei, Chriſtum diligunt: qui [g] autem diligunt eum, vt ipſemet teſtatur, ſeruant ſermones eius. quod vtique cum diuino auxilio præſtare poſſunt. Licet enim in hac mortali vita quantumuis ſancti & iuſti in leuia ſaltem & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea deſinunt eſſe iuſti [h]: nam [i] iuſtorum illa vox eſt & humilis, & verax: Dimitte nobis debita noſtra. [illegible] quo fit, vt iuſti ipſi [illegible] in via iuſtitiæ [illegible] debeant, quò liberati iam à peccato, [k] ſerui autem facti Deo, [l] ſobriè, iuſtè, & piè viuentes proficere poſſint per Chriſtum Ieſum: per quem [m] acceſſum habuerunt in gratiam iſtam. [n] Deus namque [o] ſua gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi ab eis priùs deſeratur. Itaque nemo ſibi in ſola fide blandiri debet putans fide ſola ſe hæredem eſſe conſtitutum, hæreditatémque conſecuturum, etiamſi Chriſto non [p] compatiatur, vt & conglorificetur. nam & Chriſtus ipſe, vt inquit Apoſtolus, [q] cùm eſſet filius Dei, didicit ex iis, quæ paſſus eſt, obedientiam; & conſummatus, factus eſt omnibus, obtemperantibus ſibi cauſa ſalutis æternæ. Propterea Apoſtolus ipſe monet iuſtificatos dicens: Neſcitis, quòd ij, qui [r] in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed vnus accipit brauium? ſic currite vt compre

a Ex Aug. c. 43. li. de nat. & grat. b 1. Ioan 5. infr. can 18. c Arauſ. 2 c. 25. d Vide Hier. in ep. ad Cteſiph. e 1. Ioã 5 e Mat. 11. Ioan. 11. f Ioan. 14. Cõc. Afric. c. 81. 82. 83. g Conc. Mileuit. [illegible] h Matth. 6. Luc 11. c. vnum. 25. diſt. c. adhuc. & c. de quotidianis, de pœ. di. 3. i Rom. 6. k Tit. 2. l inf. can. 10 m Rom. 5. n Aug. lib. de nat. & gr. c. 26. & Proſ. Sent. 7. ad c. Gallorum, & reſpõſ. ad 7. obiect. Vincent. o Rom 1. p Phil. 2. q Heb. 5. r 1. Cor. 8.

a 1.Cor. 5. comprehendatis. [a] Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum: ſic pugno, non quaſi aërem verberans: ſed caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo; ne fortè cùm aliis prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. Item princeps Apoſtolorum Petrus:
b 2. Pet. 1. [b] Satagite, vt per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis. hæc enim facientes, non
c infr. Can. 25. peccabitis aliquando. [c] Vnde conſtat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduerſari, qui dicunt iuſtum in omni bono opere ſaltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius eſt, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui ſtatuunt in omnibus operibus iuſtos peccare, ſi in illis ſuam ipſorum ſocordiam excitando: & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque
d infr. Can. 31. Pſ. [illegible] intuentur æternam; [d] cùm ſcriptum ſit: Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificat[illegible]
e Hebr. 11. butionem. & de Moyſe [illegible] Apoſtolus, quòd reſpiciebat in remunerationem.

Capvt XII.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cauendam eſſe.

Inf. Can. 15. & 16. c. corripiantur. in fin. 24. q. 4. * NEmo quoque, quandiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio vſque adeò præſumere debet, vt certò ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum [f]; quaſi
f Ezech. 11. Galat. 5. verum eſſet, quòd iuſtificatus, aut ampliùs peccare non poſſit, aut, ſi peccauerit, certam ſibi reſipiſcentiam promittere debeat. nam, niſi ex ſpeciali reuelatione, ſciri non poteſt, quos Deus ſibi elegerit.

Remissiones.

* Vide text. in c. corripiantur, in fin. 24. q. 3. & Menoch. conſ. 82. ex n. 57. & 63.

Capvt XIII.

De perſeuerantiæ munere.

SImiliter de perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptum eſt: [a] Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit: quod quidem aliunde haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, [b] qui ſtat, ſtatuere, vt perſeueranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere; nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſſimam ſpem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut [c] cœpit opus bonum, ita perficiet operans velle, & perficere. Veruntamen qui ſe [d] exiſtimant ſtare, videant ne cadant; & cum [e] timore ac tremore ſalutem [illegible] vigiliis, in eleemoſynis, [illegible] tionibus, & oblationibus, in ieiuniis & caſtitate. Formidare enim debent, ſcientes [f] quòd in ſpem gloriæ, & nondum in gloriam renati ſunt de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtemperent, dicenti: [g] Debitores ſumus non carni, vt ſecundùm carnem viuamus: ſi enim ſecundùm carnem vixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

a Matth. 10. & 24. cap. ſuggeſtum. 7. q. 1. & c. nō retinerebā tur, de pœ diſt. 2. in fr. Can. 16. & 22. Ezec. 33. b Rom. 14. Philip. 1. 1. Cor. 8. c Phil. 1. & 2. d 1. Cor. 10. f 2. Petr. 1. 2. g Rom. 8.

Remissiones.

a Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſ. tom. 2. diſp. 2. n. 154.

Capvt

CAPVT XIV.

De lapſis, & eorum reparatione.

a Infr. Can. 23. & 29.
b Hier. to. 1. in Epiſt. ad Demet. quæ incipit, Inter omnes. forſan ex Tertull. lib. de pœn. c. ſecunda poſt naufragium, de pœn. diſt. 1. c. ſecũda. 20.
Mat. 16. c. vt conſtitueretur, 50. diſt. c. vt quidnam.
Inf. Seſſ. 14. de pœn. c. 2. 3. & 4.
d Pſ. 50. c ſacrificium, de pœnit. diſt. 1.
e Ita & Flor. Conc. in decretis Eugenij.
f Ephes. 4. g.
g 1. Cor. 3.
h Apoc. 2. c. quia ſæcitas.

α QVi verò ab accepta [a] iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cùm, excitante Deo per pœnitentiæ Sacramentum, merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iuſtificationis modus eſt lapſis reparatio: quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti [b] Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro iis, qui poſt Baptiſmum in peccato labuntur Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cùm dixit: [c] Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitẽtiam poſt lapſum multò aliam eſſe à baptiſmali, eáque contineri non modò ceſſationem à peccati[illegible] humiliatum; verum etiam eorumdem ſacramentalem Confeſſionem ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem; itémque Satisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento, vel Sacramenti voto, vnà cum culpa remittitur; β ſed pro pœna temporali; quæ, vt Sacræ litteræ docent, non tota ſemper, vt in [e] Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei quam [f] acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contriſtauerunt, & [g] templum [h] Dei violare non ſunt veriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto vnde excideris; age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: [a] Quæ ſecundùm Deum triſtitia eſt, [b] pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

50. diſt. & c. mi. ror, de pœnit. diſt. 1.
a 2. Cor 17.
b Marc. 3. & 5. Luc. 3.

REMISSIONES.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 8. art. 3. verſ. Quo ſuppoſito.

β *Sed pro pœna temporali, &c.*] Vide Fr. Emman. in explic. Bullæ Cruciatæ, fundam. 1. fol. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 4. num. 23.

CAPVT XV.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem.

c Infr. Can. 27. Rom. 16.
d 1. Tim. 1.
e 1. Cor. 6.

ADuerſus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui [c] per dulces ſermones & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt, non modò infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, [illegible] gratiam [illegible] fides accept[illegible] legis doctrinam defendendo: [d] quæ à regno Dei non ſolùm infideles excludit, ſed [e] & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, maſculorum concubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, cæteróſque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cũ diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus à Chriſti gratia ſeparantur.

CAPVT XVI.

De fructu iuſtificationis, hoc eſt, de merito bonorum operum, déque ipſius meriti ratione.

α* HAc igitur ratione iuſtificatis hominibus, ſiue acceptam gratiam perpetuò conſeruauerint, ſiue amiſſam recuperauerint,

rint, proponenda ſunt Apoſtoli verba: [a] Abundate in omni opere bono, ſcientes quòd labor veſter non eſt inanis in Domino; [b] non enim iniuſtus eſt Deus, vt obliuiſcatur operis veſtri, & dilectionis, quam oſtendiſtis in nomine ipſius. Et, Nolite [c] amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus vſque in finem *, & in Deo ſperantibus proponenda eſt vita æterna, & tanquam gratia filiis per Chriſtum Ieſum miſericorditer promiſſa, & tamquam merces ex ipſius Dei promiſſione bonis ipſorum operibus & meritis fideliter reddenda. Hæc eſt enim illa corona [d] iuſtitiæ, quam poſt ſuum certamen & curſum repoſitam ſibi eſſe aiebat Apoſtolus, à iuſto iudice redditurum: non ſolùm autem ſibi, ſed & omnibus qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipſe Chriſtus Ieſus tamquam caput in membra, & tamquam vitis in palmites, in ipſos iuſtificatos iugiter virtutem influat; quæ virtus bona eorum opera ſemper antecedit, & comitatur, & ſubſequitur, & ſine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria eſſe poſſent; nihil ipſis iuſtificatis ampliùs deeſſe credendum eſt, quo minùs plenè illis quidem operibus, quæ in Deo ſunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ ſtatu ſatisfeciſſe, & vitam æternam ſuo etiam tempore, ſi tamen in gratia deceſſerint, conſequendam, verè promeruiſſe cenſeantur; cùm Chriſtus Saluator noſter dicat: [e] Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum, ſed fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam. Ita neque propria noſtra iuſtitia, tamquam ex nobis propria ſtatuitur: neque ignoratur aut repudiatur iuſtitia Dei. Quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iuſtificamur; illa eadem Dei eſt, quia à Deo nobis infunditur per Chriſti meritum. Neque verò illud omittendum eſt, quòd licet bonis operibus in Sacris literis vſque adeò tribuatur, vt etiam [a] qui vni ex minimis ſuis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum: & Apoſtolus [b] teſtetur, id quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: abſit tamen, vt Chriſtianus homo in ſe ipſo vel confidat, [c] vel glorietur, & non in Domino: cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, vt [d] eorum velit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. [e] Et quia in multis offendimus omnes; vnuſquiſque ſicut miſericordiam & bonitatem, ita ſeueritatem & iudicium ante oculos habere debet, neque ſe ipſum aliquis, [f] etiamſi nihil ſibi conſcius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda & iudicanda eſt, ſed Dei: [g] qui illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium: & tunc laus erit vnicuique à Deo, qui, vt ſcriptum eſt, [h] reddet vnicuique ſecundùm opera ſua.

Poſt hanc Catholicam de iuſtificatione doctrinam, quam niſi quiſque fideliter firmitérque receperit, iuſtificari non poterit: placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere, vt omnes ſciant, non

Margin notes, left column: *a* 1. Cor. 15. — *b* Hebr. 6. c. non eſt tam iniuſtus, de pœ. diſt. 2. — *c* Heb. 10. in fi. infrà c. 26. — *d* 1. Tim. 5. — *e* Ioan. 4.

Margin notes, right column: *a* Matt. 10. in fi. & Matt. 9. circa fin. — *b* 2. Cor 40. — *c* 1. Cor. 2. in fin. 2. Cor. 10. in fin. Gal. 6. Hier. 9. — *d* Ex Epiſt. Cœleſt. c. 12. 1. — *e* Iac. 3. — *f* 1. Cor. 4. — *g* Ibid. — *h* Matt. 16. Rom. 2.

ſolùm quid tenere & ſequi, ſed etiam quid vitare & fugere debeant.

Remissiones.

a Vide P. Vaſquez in 3.p.D.Thom.tom.2. q.152.n.20. P. Ægid. de Sacram. & cenſuris, tom.2.diſp.2.dub.20.n.160. cum ſeqq. & diſp.4.num.14.

* *Bene operantibus vſque in finem.*] Vide Menoch.in conſ.82.n.5.

DE IVSTIFICATIONE.

Canon I.

a Si quis dixerit, [a] hominem ſuis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, abſque diuina per Ieſum Chriſtum [illegible] poſſe iuſtificari coram Deo; anathema ſit.

a Supr. c.1.& 2. Rom. 3. 1. Cor.

Remissiones.

a Vide Sot.in 4.diſt.14.quæſt.2.art.5.n.3. Nau.in man.prælud.3.n.10.cum ſeqq.

Canon II.

Si quis dixerit, ad hoc ſolùm diuinam gratiam per Chriſtum Ieſum dari, vt facilius homo [b] iuſtè viuere, ac vitam æternam promereri poſſit; quaſi per liberum arbitrium ſine gratia vtrumque, ſed ægrè tamen & difficulter poſſit; anathema ſit.

b Conc. Mileuit. c.5. Cõcil. Afr. cap. 80. & c. vlt. de conſ. diſt.5.

Canon III.

a Si quis dixerit, ſine præueniente [c] Spiritus ſancti inſpiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, ſperare, diligere, aut pœnitere poſſe ſicut oportet, vt ei iuſtificationis gratia conferatur; anathema ſit.

c Cõcil. Arauſ.2. c. 6. ſup. cap. 5. Rom. 5.

Remissiones.

a Vide Veg. de Iuſtificat. quæſt.9. & 11. Caſtr. aduerſus hæreſes, verbo gratia, Nau. in man.c.27.n.290. P. Ægid. de Sacram. & cenſur.tom.2.diſp.2.dub.4.num.34.

Canon IV.

Si quis dixerit, liberum arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari aſſentiendo Deo excitanti atque vocanti, quoad obtinendam iuſtificationis gratiam ſe diſponat ac præparet, neque poſſe diſſentire, ſi velit, ſed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, meréque paſſiuè ſe habere; anathema ſit.

Canon V.

* Si quis liberum hominis [a] arbitrium poſt Adæ peccatum amiſſum & extinctum eſſe dixerit, aut rem [illegible] de ſolo titulo, imò titulum ſine re, [illegible] denique à Satana inuectum in Eccleſiam; anathema ſit.

a Vide Aug.l.1. contra 2. Epiſt. Pelag. c. 2.

Remissiones.

* Vide Aug.lib.1.contra 2.epiſt.Pelag.c.2.

Canon VI.

a * Si quis dixerit, [b] non eſſe in poteſtate hominis, vias ſuas malas facere, ſed mala opera, ita vt bona, Deum operari, non permiſſiuè ſolùm, ſed etiam propriè & per ſe, adeò vt ſit proprium eius opus, non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli; anathema ſit.

b Vide Aug.l.2. contra 2. Epiſt. Pelag. & Proſp. Sent. 14. ad cap. Gallorũ, & reſp. ad 10. obiect. Vincent. Ioan.1. Concil. Arauſ.2. circa fin.

Remissiones.

a Vide Sot.in 4.diſt.15.q.1.art.1.colum.3.

* Auguſt.lib.2.contra 2.epiſt.Pelag.c.3.

Canon VII.

a Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iuſtificationem fiunt, quacunque ratione facta ſint, verè eſſe peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementiùs quis

quis nititur in ſe diſponere gratiam, tanto eum grauiùs peccare; anathema ſit.

Remissiones.

à Vide Nauar.in comment. de Iubilæo,& Indul.fol.73.P.Azori.Inſtit.moral. p.1.lib. 8.cap.25.col.826.

Canon VIII.

a Pſ.17. Luc.12. & Marc. 9.in fin.

à Si quis dixerit, [a] gehennæ metum, per quem ad miſericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere; anathema ſit.

Remissiones.

à Vide P.Azori.d.cap.25.col 826.

Canon IX.

b ſup. c. 1.& 2.

à Si quis dixerit, [b] ſola fide impium iuſtificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe eum ſuæ voluntatis motu præparari atque diſponi; anathema ſit.

Remissiones.

à Vide P. Gabr. Vaſquez in D. Thom.3. tom.2.diſp.134.n.36.

Canon X.

c Sup. c. 7.Gal.2. & 5. Epheſ.1, & 4.

Si quis dixerit, homines [c] ſine Chriſti iuſtitia, per quam nobis meruit, iuſtificari, aut per eã ipſam formaliter iuſtos eſſe; anathema ſit.

Canon XI.

d Rom. 5.

à Si quis dixerit, homines iuſtificari vel ſola imputatione iuſtitiæ Chriſti, vel ſola peccatorum remiſſione; excluſa gratia & charitate, quæ in cordibus [d] eorum per Spiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iuſtificamur, eſſe tantùm fauorem Dei; anathema ſit.

Remissiones.

à Vide Sot. in 4.diſt.14.q.2.art.1.colum. 3. Nauar.in man. prælud.5.num.7.Sayr.de Sacram.in genere, lib.2.c.2.quæſt.9.art.3. verſ.Quoad.

Canon XII.

a Sup c. 9.

Si quis dixerit, [a] fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe quàm fiduciam diuinæ miſericordiæ, peccata remittentis propter Chriſtum, vel eam fiduciam ſolam eſſe, qua iuſtificamur; anathema ſit.

Canon XIII.

à Si quis dixerit, omni homini ad remiſſionem peccatorum aſſequendam neceſſarium eſſe, vt credat certò, & abſque vlla hæſitatione propriæ infirmitatis & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa; anathema ſit.

Remissiones.

à Vide Nauar.in tract.de oration.cap.22, num.41.

Canon XIV.

b Sup.c. 6.

* Si quis dixerit, [b] hominem à peccatis abſolui ac iuſtificari ex eo, quòd ſe abſolui ac iuſtificari certò credat; aut neminem verè eſſe iuſtificatum, niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum, & hac ſola fide abſolutionem & iuſtificationem perfici; anathema ſit.

Remissiones.

* Vide Caſtr aduerſùs hæreſ.lib.7.verb. Gratia.hæreſ 3.Menoch.conſ.82.ex n.58.

Canon XV

a Aug. c. 3. lib. de corrept. & gratia, ſuprà c. 12.

* Si quis dixerit, [a] hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendū, ſe certò eſſe in numero prędeſtinatorū α; anathema ſit.

Remiſſiones.

* Vide Caſtr. ſupr. lib. 12. v. prædeſtinatio. Menoch. conſ. 82. ex n. 57. Auguſt. c. 13. lib. de corrept. & gratia, ſupr. c. 12.

α *Prædeſtinatorum.*] Vide Nauarr. in cap. nouit. de Iudic. notab. 2. num. 5.

Canon XVI.

b Aug. lib. de bono perſeuer. c. 13. ſuprà c. 12. & 13. Galat. 3. Ezec. 18.

Si quis [b] magnum illud vſque in finem perſeuerantiæ donum ſe certò habiturum, abſoluta & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc α ex ſpeciali * reuelatione didicerit; anathema ſit.

Remiſſiones.

α *Ex ſpeciali.*] Vide Nauar in man. c. 1. num. 30. & cap. 11. num. 7. & in tract. de orat. Miſcel. 39. num. 150. ad finem. * Vide Auguſt. lib. de bono perſeuer. c. 13. ſup. c. 12. & 13. & in d. c. nouit. notab. 2. n. 5.

Canon XVII.

c Conc. Arauſ. 2. c. 25.

Si quis iuſtificationis gratiam non niſi prędeſtinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, ſed gratiam non accipere, vtpote [c] diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum; anathema ſit.

Canon XVIII.

d Sub c. 11. 1. Ioã. 5.

α Si quis dixerit, [d] Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto, eſſe ad obſeruandum impoſſibilia; anathema ſit.

Remiſſiones.

α Vide Caſtr. aduerſus hæreſes, verbo præceptum, Nauar. in man. cap. 11. ad finem, P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 2. dub. 19. num. 154.

Canon XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum eſſe in Euangelio præter fidem, cætera eſſe indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, ſed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos; anathema ſit.

Canon XX.

a Similiter error erat Begardorum à Concilio Vienenſi damnatorum ſup. cap. 11.

α Si quis hominem iuſtificatū, & [a] quātumlibet perfectum dixerit non teneri ad obſeruantiam mādatorum Dei & Eccleſiæ, ſed tantum ad credendum; quaſi verò Euangelium ſit nuda & abſoluta promiſſio vitæ æternæ, ſine conditione obſeruationis mandatorum; anathema ſit.

Remiſſiones.

α Vide Sayr. in claui regia lib. 3. cap. 4. P. Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34. col. 352. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib. 13. cap. 17. num. 167.

Canon XXI.

Si quis dixerit, Chriſtum Ieſum à Deo hominibus datum fuiſſe vt redemptorem cui fidant, non etiam vt legiſlatorem cui obediant; anathema ſit.

Canon XXII.

b ſup. 13.

α Si quis dixerit, [b] iuſtificatum vel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, vel cum eo non poſſe; anathema ſit.

Remiſſiones.

α Vide P. Ægid. de Sacrament. & cenſuris tom. 1. q. 62. art. 2. num. 105. & q. 73. num. 47 & 50.

Ca

Canon XXIII.

a Si quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit [a] ampliùs peccare non poſſe, neque gratiam amittere, atque ideò eum, qui labitur & peccat, numquam verè fuiſſe iuſtificatum, aut contra, poſſe in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, niſi ex ſpeciali Dei priuilegio; quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia; anathema ſit.

a ſupr. c. 14.

Remiſsiones.

a Vide D. Thom. p. 3. q. 84. art. 16. & in 4. diſt. 4. q. 1. Sayr. in claui regia, lib. 6. cap. 3. num. 9.

Canon XXIV.

Si quis dixerit, [b] iuſtitiam acceptam non conſeruari, neque etiam augeri coram Deo per bona opera; ſed opera ipſa [illegible] modò & ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autem ipſius augendæ cauſam; anathema ſit.

b ſup. c. 10.

Canon XXV.

a Si quis in quolibet bono opere iuſtum [c] ſaltem venialiter peccare dixerit; aut, quod intolerabilius eſt, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri; tantùmque ob id non damnari, quia Deus ea operā nō imputet ad damnationem; anathema ſit.

c ſup. c. 11. in fin.

Remiſsiones.

a Vide Nauar. in cap. 14. quæſt. 1. n. 49.

Canon XXVI.

Si quis dixerit, [d] iuſtos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & ſperare, æternam retributionem à Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Christi meritum, ſi benè agendo, & diuina mandata cuſtodiendo vſque [a] in finem perſeuerauerint; anathema ſit.

d ſup. c. 16.

a Matt. 24.

Canon XXVII.

a Si quis dixerit, [b] nullum eſſe mortale peccatum niſi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato ſemel acceptam gratiam amitti; anathema ſit.

b 1. Cor. 6. ſup. c. 15.

Remiſsiones.

a Vide P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. diſput. 156. num. 67. in fine.

Canon XXVIII.

a Si quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia, ſimul & fidem ſemper amitti; aut fidem, quæ remanet, non eſſe veram fidem, licet ne charitate [illegible]; aut eum, qui fidem ſi- [illegible] ſtianum; anathema ſit.

Remiſsiones.

a Vide Couar. in cap. alma. p. 1. in initio.

Canon XXIX.

Si quis dixerit, [c] eum, qui poſt Baptiſmum lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere; aut poſſe quidem, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine ſacramento Pœnitentiæ, prout ſancta Romana & vniuerſalis Eccleſia, à Chriſto Domino & eius Apoſtolis edocta, hucuſque profeſſa eſt, ſeruauit & docuit; anathema ſit.

c ſup. c. 14.

Canon XXX.

a Si quis poſt acceptam iuſtificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit,

a Seſſ. 14. cap. 8. b inf. Seſſ. 25. in princ. rit, [a] vt nullius remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc ſæculo, vel in futuro in [b] purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere poſſit; anathemà ſit.

REMISSIONES.

a Vide Repert. Inquiſit. verbo culpa cum addit. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 11. n. 1. & n. 36.

CANON XXXI.

a Si quis dixerit, iuſtificatum peccare, [c] dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; anathema ſit. c ſup. c. 11. in fin

REMISSIONES.

a Vide Nau. in Man. c. 17. n. 209. Ludou. Beiam reſponſor. caſuum conſcient. p. 2. c. 24. fol. 234. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 55. n. 3.

CANON XXXII.

a Si quis dixerit, hominis iuſtificati [illegible] bona opera ita [illegible] iuſtificati merita; aut, ipſum iuſtificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Ieſu Chriſti meritum, cuius viuum membrum eſt, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipſius vitæ æternæ, ſi tamen in gratia deceſſerit, conſecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema ſit.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. a. 3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iuſtificatione, à Sancta Synodo hoc præſenti decreto expreſſam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Ieſu Chriſti Domini noſtri derogari, & non potiùs veritatem fidei noſtræ, Dei denique ac Chriſti Ieſu gloriam illuſtrari; anathema ſit.

Decretum de Reformatione.

CAPVT I.

Prælati non reſidentes minimè poſſunt ſuum miniſterium implere: renouantur canones aliquando promulgati contra non reſidentes: modúſq; datur contra Epiſcopos abſentes à propria diœceſi per ſex menſes continuos.

a * EAdem ſacroſancta Synodus, eiſdem præſidentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituendam collapſam admodum Eccleſiaſticam diſciplinā, deprauatóſque in Clero & populo Chriſtiano mores emendandos ſe accingere volens, ab iis, qui maioribus eccleſiis præſunt [illegible] cenſuit eſſe ſumendum; integritas enim præſidentium, ſalus eſt ſubditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei noſtri miſericordiam, prouidámque ipſius Dei in terris Vicarij ſolertiam; omnino futurum, vt ad Eccleſiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorúmque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordiis vſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia Eccleſiaſticæ laudabiliter acta teſtimonium præbeat, ſecundùm venerabiles beatorum [a] Patrum ſanctiones aſſumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis quibuſcumque, quouis nomine ac titulo præfectos monet ac monitos eſſe vult, vt [b] attendentes ſibi, & vniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit

a In ſacerdot. & c. Epiſ. 61. diſt. c. fin. 59. d. & inf. Seſſ. 14. de ref. cap. 1. b Act. 20.

quiſiuit ſanguine ſuo, vigilent, ſicut Apoſtolus præcipit,[a] in omnibus laborent, & miniſterium ſuum impleant. Implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorum more deſerant, atque ouium ſuarum, quorum [b] ſanguis de eorum eſt manibus à ſupremo iudice requirendus, cuſtodiæ minimè incumbant: cùm certiſſimum ſit, [c] non admitti paſtoris excuſationem, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum eſt, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrenáque cœleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine, ouili derelicto, atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos: placuit Sacroſanctæ [illegible] β antiquos canones, qui temporum atque [illegible] minum [e] iniuria penè in deſuetudinem abierunt, aduerſus non reſidentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute præſentis decreti innouat; ac vlterius, pro firmiori eorundem reſidentia, & reformádis in Eccleſia moribus, in hunc, qui ſequitur, modum ſtatuere atque ſancire. γ Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, ſeu Cathedrali Eccleſia ſibi quocumque titulo, cauſa, nomine, ſeu iure commiſſa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, ſeu iuſtis [f] & rationabilibus[g] cauſis ceſſantibus †, ſex menſibus continuis * extra ſuá diœceſim morando abfuerit: δ quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ Eccleſiæ, pauperibus loci per ſuperiorem Eccleſiaſticum applicandorum, pœnam ipſo iure incurrat.[a] Quod ſi per alios ſex menſes in huiuſmodi abſentia perſeuerauerit; aliam quartá partem fructuum ſimiliter applicandam eo ipſo amittat. Creſcente verò contumacia, vt ſeueriori ſacrorú canonum cenſuræ ſubiiciatur, Metropolitanus ſuffraganeos Epiſcopos abſétes, Metropolitanum verò abſentem ſuffraganeus Epiſcopus antiquior reſidés, pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ eo ipſo incurrenda infra tres menſes per litteras, ſeu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipſos abſentes, prout cuiuſque maior aut minor contumacia exegerit, ſuæ ſupremæ Sedis auctoritate animaduertere, & Eccleſiis ipſis [h] ε de Paſtoribus vtilioribus prouidere poterit, ſicut in Domino nouerit ſalubriter expedire.

a 2.11.4. Ioā.10.c. ſit rector. 43. diſt.c.ad uerſus, 1. q.1.c.niſi de renunc.
b Ezech. 33.&34. Act. 20.
c c. Eph. 43. diſt. c.1.13.q. 1. & inf. Seſſ. 14. c. 1. in fin. de reform.
d c. peruenit, cū multis ſeq. 7. q. 1.de cler. nō reſid. per tot. & c.cum ex eo, de elect. in 6.
e al. incuria.
f Vide Seſſ. 23. c.1.de re for. vbi cauſæ ſubindicantur.
g c. ex tuæ, de cler. non reſid. c. quoniā, §. porro, vt lit. nō cont.
a inf. ſeſ. 23. de ref. c. 1. & 2.
h c. ex par. de cler. non reſid.

REMISSIONES.

à Vide P. Valer. Reginal. in praxi fori pœ- [illegible]
* Vide [illegible] tract. 1. n. 58.
Couar. li. 3. variar. c. 13. n. 9. [illegible] 3 c. ad ſextum, n. 1. 2. vbi latè Bobadill. tc. 1. ſuæ Politicæ lib. 2. c. 9. Camil. Borrell. conſ. 2. n. 16.

β *Antiquos canones.*] Videlicet cap. peruenit, cum multis ſeq. 7. q. 1. c. cùm ex eo, de elect. lib. 6.

γ *Si quis à Patriarchali, &c.*] Vide P. Azor. Inſtitut. Moral. part. 2. li. 7. c. 6. colum. 825. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 41. n. 9.

† *Iuſtis & rationabilibus cauſis ceſſantibus*] Quæ autem ſint huiuſmodi cauſæ, habes infr. ſeſſ. 23. c. 1. & 2. de reform. & in c. ex tuæ, de cler. non reſid. & in cap. quoniam, §. porrò, vt lite non conteſtata.

* *Sex menſibus continuis.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 52. & Triuiſan. deciſ. 42. lib. 2.

δ *Quartæ partis fructuum vnius anni &c.*] Vide Fr. Emman. in addit. ad bullam Cruciatæ, part. 2. fol. mihi 215. verſo.

ε *De Paſtoribus vtilioribus.*] Concordat text. in c. ex tuæ. de clericis non reſidentib. c. quoniam. §. porro, vt lite non conteſtat.

CAPVT

Capvt II.

Nulli obtinenti beneficium quod requirit reſidentiam, licet non reſideat, niſi ob rationabilem cauſam ab Epiſcopo approbandam: deputandi nihilominus Vicarij ob curam animarum, &c.

1 a Epiſcopis inferiores, quæuis beneficia Eccleſiaſtica 2 perſonalem reſidentiam de iure ſiue conſuetudine exigentia, 3 in titulum ſiue commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Eccleſiarum regimine, & diuini cultus augmento, 4 locorum * & perſonarum qualitate penſata, 5 expediens videbitur, opportunis iuris remediis 6 reſidere cogantur †: 7 nullique priuilegia, ſeu indulta perpetua de non reſidendo, aut de fructibus in abſentia percipiendis, a ſuffragentur. Indulgentiis verò & diſpenſationibus temporalibus [illegible] concesſis, & coram Ordinario legitimè probandis, in ſuo robore permanſuris: quibus caſibus nihilominus officium ſit Epiſcoporum, tanquam in hac parte à Sede b Apoſtolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum vicariorum, & cōgruæ portionis fructuum aſſignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini quoad hoc, priuilegio ſeu exemptione quacūque ſuffragante.

a c. fin. de reſ. in 6.

b cap. cū ex eo, de elect. in 6. c. beneſic. de reg. eod. li. & inf. Seſſ. 7. c. 5. & 7. de reſ.

Declarationes.

De reſidentia Epiſcoporum amplè agitur Seſſ. 23. cap. 1. de Reform.

1 *Epiſcopis inferiores*] De reſidentia Parochorum vide ſimiliter vt ſuprà: nam circa reſidentiam attenditur ordinariè diſpoſitio dict. c. 1. Seſſ. 23. de reform.

2 *Perſonalem reſidentiam.*] Obtinens beneficium; licet adſit titulus alicuius Sancti; dummodo ſit ſimplex, non tenetur in eo reſidere, nec eum ad reſidentiam poteſt cogere Epiſcopus.

Congregatio Concilij cenſuit rectores habentes Parochianos intra & extra ciuitatem, licet hi qui extra ſunt, plures & magni numeri ſint, qui per Vicarios amouibiles regebantur, oportere reſidere in loco in quo ſita eſt Eccleſia Parochialis, & ideo ſi ea intra mœnia ciuitatis ſit, ibi ipſos reſidere oportere. Quod ſi Parochiani, qui extra ciuitatem habitant ob locorum diſtantiam vel difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis ſacris & diuinis officiis audiendis; ſuccurrendum illis eſſe remedio c. ad audientiam, de Eccleſ. ædif. & decret. Concilij Seſſion. vigeſima prima, cap. 4. Quod ſi eſſent duæ Eccleſiæ intus & extra, & vna tantùm parochia, rectorem debere reſidere in Eccleſia quæ eſt intra ciuitatem.

3 *In titulum ſiue commendam, &c.*] Quando abbatia cura & conuentu caret, non eſt Abbas cogendus reſidere. *Vide ſeſſ. 23. cap. 1. de Ref. §. & aliis.*

4 *Locorum & perſonarum qualitate penſata.*] Nulli tamen eſt adiiciendum onus extra fundationem beneficij, aut conſuetudinem.

5 *Expediens videbitur.*] [illegible] diſpenſandi à reſi[illegible] tur. [illegible] ex quauis ratione.

6 *Reſidere cogantur, &c.*] Prouiſus ab inferiori collatore de beneficio perſonalem reſidentiam requirente, compellendus eſt per Ordinarium ad reſidendum.

Habens Archidiaconatum Palentin. in eo tanquam in digniori loco reſidere debet, & ibi reſidens poteſt percipere omnes fructus Theſaurariæ Legionen. præterquam diſtributiones quotidianas, in quas ſi Theſaurariæ ipſius ex decreto Concilij Seſſ. 21. c. 3. eſſet conuerſa tertia pars, illam percipere non poteſt, niſi ibi reſideret atque inſeruiret.

Epiſcopus obtinens beneficia ſimplicia, non poteſt cogi ad aliquod perſonale ſeruitium ſuis beneficiis impendendum; cum ex antiquiſſima totius Eccleſiæ conſuetudine non teneatur, niſi ad officium recitandum.

Epiſcopus non poteſt cogere obtinentem Capellaniam, vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quòd Rectores celebrent Miſſam: recte enim per ſubſtitutum ſatisfit.

7 *Rationabilibus cauſis.*] Canonic. Capuanus fuit per annum excuſatus à reſidentia

ex

ex Congregationis declaratione, dummodo eo tempore in loco viciniori habitaret, & quod inimicitiæ eſſent ſine eius culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fideiuſſerat de recedendo ab vrbe, fuit à reſidentia fideiuſſione durante ſimiliter excuſatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

REMISSIONES.

α Vide Mandoſ. de ſignatura gratiæ, tit. de diſpenſ. de non reſid. fol. 46. Horat. Lut. de priuil. ſcholaſt. priu. 98. Matth. Soar. in pract. & ord. viſitandi c. 3. n. 5.

* *Et perſonarum qualitate penſata.*] Vide tradita per Sim. de Prætis in conſ. 68. ex n. 8. cent. 3.

† *Reſidere cogantur.*] Vide plures relatos à Petro Cened. collect. 30. ad ſextum, ex n. 2. Bern. Diaz in prax. can. c. 47. & ibi Salzed. & in c. 52. lit. C. Pedroch. in ſumma tit. *de los clerigos*, fol. mihi 112. Hoied. de benef. 1. p. c. 17. num. 21. Carran. lib. de reſidentia, ex c. 3. & infrà referendos circa c. 1. & 2. de reform. ſeſſ. 23.

β *Nulliſque priuilegia, ſeu indulta perpetua, &c.*] Vide P. Paul. Comitol. reſponſ. moral. lib. 1. q. 60. n. 6. Cened. pract. & canon. quæſt. lib. 1. q. 1. n. 32. vbi reſoluit per clauſulam illam generalem nec fuiſſe derogatam Eugenianam conſtitutionem.

γ *Rationabilib. cunctis.*] Quatuor cauſas legitimæ abſentiæ nominat Concil. Trid. infr. ſeſſ. 23. c. 3. Vide P. Paul. Comit. d. q. 60. n. 5. P. Valer. Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 30. lit. 3. n. 54.

DECLARATIO.

Quod gratia de non reſidendo, & percipiendo fructus ratione ſtudij, non valeant ſine conſenſu Ordinarij.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, Dominus Pius, diuina prouidentia Papa IV. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata, vel alios ſacros Ordines, aut perſonalem reſidentiam requirentia beneficia obtinentes, ſub prætextu quod litteris operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concilij Tridentini, per ſanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt litterarum ſtudio in loco vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum per eos obtentorum huiuſmodi vſque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodo intra primū illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri teneantur, & tam iidē interim quàm alij, etiam ad eoſdem ordines, vel eorum aliquem ſeu aliquos promoti, quod ſimiliter ſtudēres beneficiis per eos obtētis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illis aſſignata, vel aliàs deputandos in diuinis deſeruiendo animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficiis reſidere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere poſſent, per ordinariam Sanctitatis ſuæ Signaturam, ſeu Pœnitentiariæ ſuæ officium diſpenſari, ſibique pariter indulgeri obtinuerūt, nullum in his vel fraudi, vel circumuentioni locum, præſertim quoad abſentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non poteſt, quantum humana ratione prouideri poteſt, relinquere volens, & Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, huiuſmodi diſpenſationes & indulta hactenus conceſſa, ac tam ipſius Pœnitentiariæ, quàm Apoſtolicas, & alias deſuper confectas, & conficiendas litteras proceſſuſque habitos, & haben

habendos per eaſdem dictis abſentibus nullatenus ſuffragari, niſi ſingulorum Ordinariorum locorum, in quibus ſingula beneficia huiuſmodi conſiſtunt, conſenſus gratis præſtandus ad id accedat, Apoſtolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur & deſcribatur. I.

LECTA & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimoquarto, die verò Veneris, Vigeſimaquarta menſis Nouemb. Pontificatus præfati S.D.N. Papæ Anno quinto.

A. Lomellinus Cuſtos.

BVLLA S. D. N. D. PII, Diuina prouidentia Papæ IV.

Super reſidentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & reſidere debentium.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula meritis licet inſufficientibus, diuina diſpoſitione conſtituti, cunctos non ſolum vigilantiæ noſtræ commiſſos Dominicos greges, ſed etiam ſingulorum Paſtorum ſuorum actus intenſa noſtræ mentis acie colluſtrantes ſtudium efficax, operámque ſedulam ad hoc omnino ſtatuimus adhibere, vt quemadmodum operoſum ſacri Concilij Trident. progreſſum, felicemque exitũ, Domino cooperante, præſtitimus, ita ſanctiſſima illius decreta, ipſorum præſertim, qui in Apoſtolicæ ſolicitudinis partẽ vocati ſunt, Paſtorũ officiũ cõcernentia non tepide, neque diſſimulãter, exequamur. Sane licet in Concilio præfato ſaluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & ſinguli venerabiles fratres noſtri, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alij beneficiati, apud Eccleſias ſponſas ſuas reſidere teneantur, nonnulli tamen, quod non ſine animi noſtri mœrore referimus, adeo ſui gregúmque, quos olim deperditos Saluator noſter proprio ſanguine redimere dignatus eſt, ſibi creditorum obliti ſunt: vt etiam nunc in Alma Vrbe, vel alibi commorantes, & ſacroſãcta ſpiritualis matrimonij inter eos ſuaſque eccleſias ſolemniter contracti, iura confundentes, ſponſas ſuas in longa quaſi viduitate relictas, ad prædictas eccleſias quomodocumque ſibi conceſſas inuiſere, & apud illas, vt probos, & prouidos patresfamilias decet, reſidere non curant, in perditionẽ animarũ ſuarum, & ſubditorũ ſuorum, ac pernicioſũ exemplum, & ſcandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, ſeu conuincendam eſſe cenſentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnibus & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis præfatis, ac aliis quibuſcumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas eccleſias in commẽdam, vel adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alias quibuſcumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti ſuper reſidentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, perſonalem in ſuis Eccleſiis reſidentiam facere tenentur,

tenentur, in virtute ſanctæ obedientiæ & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam ſub priuationis eorum à regimine, & adminiſtratione eccleſiarum ſuarum ac aliis noſtro, & pro tempore exiſtentis, Romani Pontificis ſucceſſoris noſtri, arbitrio imponendis pœnis, diſtricte præcipiendo per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omni mora ceſſante in eiſdem ſuis eccleſiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilij perſonaliter reſideant. Et nihilominus, ſi quos mandato noſtro huiuſmodi, quod abſit, non parere contigerit, ne etiam tales abſentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in ſuis eccleſiis reſidentes exiſtant, hac noſtra perpetuo valitura ſanctione per pręſentes ſtatuimus & ordinamus, quod deinceps, omnia & ſingula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius diſtrictu exiſtentia & ſe mouentia, res & bona, iura & actiones cuiuſcumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac vbicumque locorum conſiſtant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos & alios quoſcumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu & præeminentia præfulgentes, eccleſias prædictas in titulum vel commendam, ſiue adminiſtrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoſcumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Eccleſias & diœceſes, etiam in Rom. Curia aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilij huiuſmodi non reſidentes deceſſerint, pertinentia, & per illos ſuarum eccleſiarum, ac quorumcumque monaſteriorum, prioratuum, præpoſiturarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ſine cura, ſæcularium & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum Eccleſiaſticorum: Nec non penſionum annuarum ſibi ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus reſeruatarum, & aſſignatarum occaſione quæſita, etiam facultatem ſpecialem de illis, aut eorum parte teſtandi, & alias liberè diſponendi à nobis & quibuſuis aliis Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus, & ſucceſſoribus noſtris etiam cũ clauſulis, quod facultates huiuſmodi reuocari nequeãt, aliiſque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum deſuper cõfectarum de rebus & bonis huiuſmodi iam diſpoſuerint, tanquam ſpolia, ad Camerã Apoſtolicã legitimè pertineãt. liceatque dilectis filiis, moderno, & pro tempore exiſtenti Commiſſario noſtro generali, & ſuis, dictęque Cameræ deputatis, in euẽtum deceſſus huiuſmodi, ſolitũ inuẽtarium ſuper rebus & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis Clericorum ſpoliis fieri ſolet, ad dilecti filij noſtri, moderni, & pro tẽpore exiſtentis generalis Theſaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cuiuſuis licentia deſuper minime requiſita. Ac facultates, & deſuper cõfectas litteras prædictas, etiam motu & ſcientiæ ſimilibus, etiam in recompenſam laborum & obſequiorum, etiam nobis, & Eccleſiæ Romanę, dictęque Sedi impenſorum quomodolibet conceſſas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, in euentum obitus huiuſmodi, etiamſi in Vrbe, aut

aut eius diſtrictio, vel alibi extra ſuas Eccleſias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc & è contra, in dictæ contumaciæ pœnam eiuſdem poteſtatis plenitudine & tenore reuocamus, caſſamus & annullamus. Ac tam eas, quam earum prætextu quomodolibet, pro tempore cõdita factaque teſtamenta, codicillos, legata, donationes, & alias diſpoſitiones quaſlibet etiam ad pias cauſas, vel in remunerationem ſeruitiorum, nulla & inualida, nulliuſque roboris vel momenti fore, neque quidquam contra pręſentium tenorem ſuffragari. Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid ſecus à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem noſtris & Romanorum Pontificum, prædeceſſorum noſtrorum, ordinationibus, reſeruationibus, & decretis, quoad Pręlatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in ſuis Eccleſiis, aut diœceſibus reſidentium, & ibi decedentium, quæ quia ampliamus & extendimus ad habentes Eccleſias in Vrbis diſtrictu, ibique reſidentes ac decedentes ſpolia Cameræ Apoſtolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, ſed ea in ſuo robore, vt antea, manere volumus, præterquam, quoad eos qui in ſuis Eccleſiis iuxta formam prædicti Concilij reſederint, & ſpecialem licentiam teſtandi habuerint, hanc enim tantum ſaluam eis eſſe volumus. Ita vt generalis licentia teſtandi, eis quamquam reſidentibus minimè ſuffragetur, ſed ſola ſpeciali, ſi quam habuerint, tueri ſe poſſint. Ceterum, vt præceptum, mandatum, ſtatutum, ordinatio, reuocatio, caſſatio, decretum, & alia præmiſſa, præſentéſque litteræ ad eorum quorum intereſt notitiam deducantur, nullúſque poſſit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excuſationem allegare, ſed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus, quod eædem præſentes in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ noſtræ valuis, ac Acie campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affixæ copia illarum ibi dimiſſa, ab ea die omnes perinde arctent, ac ſi illis perſonaliter intimatæ fuiſſent. Non obſtantibus præmiſſis, ac in fauorem curialium per fe. re. Sixtum IV. Leonem X. Iulium III. & quoſcumque alios Rom. Pontif. prędeceſſores noſtros, ac etiam per nos editis, & approbatis: necnon aliis litteris, conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri pręcepti, mandati, ſtatuti, ordinationis, reuocationis, ceſſationis, annullationis, decreti, ampliationis, extenſionis, & intentionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo

ſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, ſeptimo Kalend. Decemb. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Caſ. Glorierius

Viſa de Curia M. de Enciſo.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, indictione ſeptima, die verò quarta mẽſis Decembris, Pont. Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ quarti, Anno quinto, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ dimiſſis in locis præſentium retroſcriptarum literarum copiis, affixis, vt eſt moris, per nos Iulium Patinum, & Bernardinum Andrentium, prælibati ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

MOTVS PROPRIVS S.D.N.D. Pij, Papæ IV.

Super executione Concilij & literarum eiuſdem Sanctiſſ. contra Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, & alias perſonas Eccleſiaſticas, non reſidentes in eorum Eccleſiis.

PIVS PAPA IV.

MOtu proprio, &c. Cum tam per ſacroſanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quàm etiam per noſtras litteras ſiue Bullas etiam deſuper emanatas, & inter alias ſub dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1564. ſeptimo Kal. Decemb. Pontificatus noſtri anno 5. mandatum ſit omnibus Epiſcopis, Archiepiſcopis, & aliis, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro eis ſacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium exemplo paſcere, pauperum aliarúmque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & ſignanter munera paſtoralia, & eis diligenter incumbere & aſſiſtere, aliáque facere, quæ in d. S. Concilio, & in dictis noſtris literis, ſiue Bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præſtari & adimpleri poſſunt, cùm gregibus ſuis non inuigilant neque aſſiſtunt, ſed mercenariorum more oues ſuas deſerunt: & propterea debuiſſent & deberẽt omnes & ſinguli Epiſcopi, Archiepiſcopi, & alij in dignitatibus Eccleſiaſticis conſtituti & præfecti, & quibus animarum cura exiſtit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilij, ac prædictarum noſtrarum literarum ſeu Bullarum vim, formam, continentiam & tenorem, ad eorum reſpectiuè Eccleſias, diœc. ac alia beneficia, in quibus perſonalis reſidentia requiritur, ad effectum in eis perſonalem reſidentiam faciendi, ſeſe contuliſſe, ac omnia & ſingula in eiſdem præceptis Concilio & literis ſiue Bullis reſpectiuè contenta adimpleuiſſe & obſeruaſſe. Attamen, ſicut accepimus, multi & multi præfatorum mandatorum contemptores, animarúmque ſuarum propriæ ſalutis immemores, & in dictis dignitatibus Eccleſiaſticis, quibus cura animarum imminet, ac Epi-

ſcopalibus, & Archiepiſcopalibus reſpectiuè conſtituti præmiſſa facere & adimplere hactenus minimè curarunt, ſed diſtulerunt & differunt in graue animarum ſuarum, gregúmque ſibi commiſſorum periculum, & ouium ſuarum pernicioſum exemplum & ſcandalum, ſententias, cenſuras, & pœnas propterea ſibi inflictas temerè, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non ſint conniuentibus oculis aut impunè prætermittenda, ſed grauiter, vt cæteris tranſeant in exemplum, cum iam per tot menſes inobedientes fuerint, cenſuras præfatas ſuſtinentes. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, déque poteſtatis noſtræ plenitudine Dilecto filio noſtro Alexandro Riario, Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, cui alias etiam, ſeu prædeceſſori ſuo viuæ vocis oraculo commiſimus, vt dictos Epiſcopos, Archiepiſcopos & alias perſonas Eccleſiaſticas animarum curam hab. non reſid. pœnas præfatas in dicto Concilio & litteris ſiue Bullis noſtris contentas, incurriſſe declararet, & ad illarum effectualem executionem, aliáque grauiora procederet, viuæ vocis oraculo commiſimus. Tamen quia nonnulla monitoria contra certos Epiſcopos & alias perſonas prefatas in vim commiſſionis noſtræ huiuſmodi ſibi factæ tunc decreuerat & relaxauerat, ne in poſterum de illius iuriſdictione dubitari contingat, denuò eidem Auditoratus exercen. auctoritate noſtra committimus & mandamus, quatenus ſtatim tam contra Epiſcopos, Archiepiſcopos, & alios quoſcumque Prælatos, tam in Vrbe quàm alibi & vbique locorum exiſtentes, & in propriis diœc. non reſid. conſtito ſibi, quantum ſufficere videbitur ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola veritate inſpecta & manu regia, de inobedientia propria vſque ad ſententiam excluſiuè procedat, & deinde nobis referat, vt nos in Conſiſtorio noſtro ſecreto de fratrum noſtrorum conſilio, vt moris eſt, ad ſententiam priuationis & depoſitionis Prælatorum inobedientium huiuſmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quo verò ad alios curam animarum habentes, vſque ad ſententiam incluſiuè procedat & exequatur iuxta formam & tenorem dicti Concilij & litterarum noſtrarum prædictarum cum eiſdem facultatibus, vt ſupra, ac alia faciat & exequatur, prout in dictis litteris ſiue Bullis continetur, cum poteſtate citandi, inhibendi, excommunicandi, ſuſpendendi à diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, carcerandi, & brachium ſæculare decernendi, relaxandi & exequendi, aliáque faciendi neceſſaria quomodolibet & opportuna. Contrariis quibuſcumque non obſtantibus, & quod præſentis noſtri Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, ac vbique fidem faciat, in iudicio & extra regula contraria, & quibuſcumque, omnibus expreſsè derogamus, non obſtantibus.

Placet, Motu proprio. I.

Præſentetur. *Amerin. Regens.*

De Commendatariorum ordinatione Annotationes quædam.

COmmendatarij non tenentur promoueri ad ſacros Ordines. Primò ſi vel monaſteria carent omni prorſus cura & conuentu.

tu. Secundò, ſi vel habeant tantum Iuriſdictionem temporalem. Tertiò, ſi cura animarum ſacramẽtalis conuentui ſoli incumbit, non autem perſonæ Commendatarij. Quartò, ſi vel Iuriſdictionem quam ex conceſſione Sedis Apoſtolicæ habent, non poſſint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò, ſi eam Iuriſdictionem ſpiritualem actu exercent, & non curam animarum habere videantur, *c. Dudum 6. c. Licèt, de elect.* vbi Hoſtien. Ioan. Andr. Bellarm. Anchar. Card. Abbas *c. ſuper eo, de preb. in 6. extrauag. Execrab. in fin. vbi gloſſ. verſ. viſitare, de preb.* & *dignitat. in Extrauag. Ioan. XXII.* tamen quia ex larga ſignificatione eſſe dicitur, *Innoc. & alij c. Cùm ſatis. de offic. Archid. & c. de multa, de preb. Staph. de ſtat. & qualit. beneſ. num.* 20. idcirco regulariter Commendatarij non erunt cogendi ſuſcipere ſacros ordines, ſed quandoque, pro locorum & perſonarum qualitate expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctiſſimi. Sed an ſacerdotium, vel ſufficiat ad Diaconatum, *vide Card. Clem. 2. quæſt. 20. de offic. Vicar. Mil. verb. curatum, in fin. Rebuff. in prax. beneſ. tit. de non promot. num.* 32. & intra quod tempus, & ante, cum Decreto irritante. *Supr. hoc c. §. Commendatarij.*

Si verò cura animarum Sacramentalis, ſiue Monachorum, ſiue perſonarum ſecularium incubuerit perſonis Commendatariorum, tenebuntur ſacris ordinibus initiari. An verò exprimendum ſit præciſè, quòd promouendus ſit ad ſacerdotium, & intra annum, & quòd aliàs ipſo iure priuati ſint, vide *ad cap.* Licet canon. *de elect. in 6. vbi gloſſ. verſ.* ſacerdotium. *& verſ* Commendandos, *& Clem.* Ne in agro. §. *ceterum, de ſtat. Monach.* ſicut & pro eo: An diſtinguendum ſit, ſi commendam in anno 22. obtinuerit, teneatur promoueri ad ſacerdotium intra 25. annum.

Cæterũ conuenit vt in Galliis indiſtinctè Commendatarij teneantur promoueri ad ſacros ordines, ideóque in conceſſionibus Commendarum Gallicarum apponatur Decretum, & infra annum ſacris initiẽtur; alioquin poſt annum elapſum, vacent ipſo iure commendæ, quarum ſi quæ exiſtunt de Monaſteriis omni prorſus cura & cõuentu carentibus, eo caſu S. D. N. aliquam Commendatariorum habebit rationem.

De reſidentia Commendatariorum.

COmmendatarij non tenentur reſidere. Primò ſi monaſteria carent omni prorſus cura & conuentu. Secundò ſi vel habeant tantùm Iuriſdictionem temporalem. Tertiò ſi cura animarum ſacramentalis ſoli conuentui incumbit, non autem perſonæ Commendatarij. Quartò ſi vel Iuriſdictionem ſpiritualem, quam ex conceſſione Sedis Apoſtolicæ commendatarij habent, non poſſint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò ampliùs licet Iuriſdictionem ſpiritualem exerceant, non ideo tamen tenentur reſidere ex Concil. Decreto, ſeſſ. 23. capit. 1. §. *Eadem omnino.* quod licet exprimat de curatis & aliis quibuſcumque beneficiis animarum curam habentibus, quæ verba ad ſolam quoque iuriſdictionem ſpiritualem referri poſſent, *c.* Dudum, *& c.* Multæ, *& Extrauag.* Execrab. *d. c.* Super eo, tamen intelligendum eſt,

eſt , de ſola cura animarum ſacramentali : & ideo qui ſolam curam Iuriſdictionis ſpiritualis habent,non comprehenduntur in Decreto, neq; pœnis in eo inflictis ſubiacent , ſed tantum poterunt cogi reſidere, prout ante Concilium tenebantur, ad terminos c. Dudum 6. *& dict.c.* Super eo , *& d.extrauag.*Execrab.ad quod etiam ius vetus videtur Concilium alibi ſe retuliſſe.Si verò cura animarum ſacramentalis ſeu Monachorum ſeu perſonarum ſecularium incumbit perſonis Commendatariorum, tenebuntur reſid ere ex Decreto Concil.*Seſſ. 23.c.1. Vide ſupr. §.In titulum.*

A quo viſitari poſſint Commendatarij.

DIcebatur Concilium videri ſubieciſſe Commendatarios Ordinariis in materia reſidentiæ per præſens Decretum. Idémque cum de incompatibilitate agitur Seſſ. 7. c.4. aut de cura ani[illegible] ſacramen[illegible], quam ipſimet Commendatarij exercent Seſſ. 25. cap. 11.de Regul. Extra iuſtos autem caſus Concilium nihil in ſpecie decreuiſſe , à quo Commendatarij poſſint viſitari & corrigi.Conſiderandum autem eſſe, quod ea hodie opinio recepta ſit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi , & Iura de Abbatibus & Prioribus loquentia, habere etiam locum in hiſceCommendatariis, probatur *c.* Nemo , *de elect.in 6.Chaſſan.in cõſuet.Burgund. rubr. 9.§.5.Rebuff. de nominat.q.8.n. 29. & de pacific.poſſ.n.96. & 43.Gomez.in form. reſign. 4. num. 2. & de idone. quæſt. 5. num. 6.* Conſequens ergo videtur , vt , quemadmodum Abbates à ſuis ſuperioribus regularibus viſitari debent , ita etiam ipſi Commendatarij viſitari poſſint. Quod ſi hoc omnino conuenire aut decere videtur , rurſus aduertendum, an nullo expreſſo Iure , nulláque clara conceſſione Apoſtolica ab his viſitentur , & quamquam ſe exemptos probarent , poſſe tamen ab Ordinariis iudicari ratione rei, contractus , aut delicti , vt ſanxit Conſtitutio Innoc. IV.*c.de priuil.in 6.* quam Concilium innouauit , atque etiam ampliauit in cauſſis mercedum & miſerabilium perſonarum , etiamſi certus Iudex à ſede Apoſtolica in partibus deputatus eſſet , & generaliter quoque in aliis cauſſis,ſi certus Delegatus non adeſſet , vt dicitur Seſſ. 7. c. 14. Quoad materiam tamen viſitationis viſum eſt pleriſque , non poſſe Commendatarios nomine Commendæ viſitari , neque corrigi , niſi à Delegatis ſedis Apoſtolic[illegible] quia aliqui Or[illegible]arij hanc facultatem ſibi competere credunt,& ob id vrgent aliquos Commendatarios,Sanctitas ſua iuſſit , vt audiantur Commendatarij, quibuſnam rationibus ſe ab hac viſitatione tueantur , ideo eis auditis, amplius erit deliberandum.

Item dubitatum fuit,An Cómendatarij eorum Monaſteriorum, quæ habent conuentum,à ſuis Superioribus regularibus viſitatum, ab Ordinariis locorũ viſitari & corrigi poſſint ? Ad hoc autem reſpondetur, quod licet Concilium Tridentinum Seſſ.24.cap.11. de Commendatariis non meminerit,in illa commemoratione perſonarum,quæ ab Ordinariis viſitari debẽt,non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis eis conceſſis , Congregatio cenſuit , ſi nullius diœceſis

diœceſis ſint, ad Epiſcopos nullum ius pertinere, ſed ad Sedem Apoſtolicam: ſi verò in certa diœceſi ſunt, quoad reſidẽtiam ſubiacere Epiſcopo ordinario loci, per c. 2. Seſſ. 6. & eidem, quoad incompatibilia. Seſſ. 7. c. 14. Et ponderando quod cap. 14. loquitur de commendatis, c. 5. dat Iuriſdictionem Epiſcopis. Quod verò ſpectat ad viſitationem & correctionem, Congregatio cenſuit eos non poſſe ratione cõmendæ viſitari aut corrigi, niſi à ſummo Pontifice aut eius delegato, licet Alciatus, qui aduerſabatur, diceret, *Viſitator eſt delegatus.* Ratione autem delicti rei contractus, ad ius commune ſe remiſerunt, prout Conciliũ ſe remiſit, illudque ampliauit, vt ſup. c. 14. Seſſ. 7: quod eſt notandum, cum Concilium per d. c. innouauerit. *c. 1. de priuil. in 6. quod incipit,* Volentes.

Caput III.

Exceſſus ſecularium clericorum, & regularium agentium extra monaſteria, ab Ordinario loci, vt deputato à Sede Apoſtolica, corrigantur.

1 α ECcleſiarum Prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter ac diligenter intendant: & nemo ſæcularis Clericus, ² β cuiuſuis perſonalis, vel regularis, 2 extra monaſterium degens *, γ etiam ſui ordinis priuilegij ᵇ prætextu † tutus cenſeatur, quominus, ſi deliquerit, 3 ab Ordinario loci, δ tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari, puniri & corrigi valeat.

a Fortè legẽdum *vel cuiuſuis ordinis regularis.*

b Infr. Seſſ. 13. de ref. c. 1. & 4. 2. Seſſ. 14. c. 4. & 5. de reform.

Declarationes.

1 *Eccleſiarum Prælati.*] Epiſcopi in hoc Decreto agere poſſunt contra omnes profeſſores militiarum Hieroſolymitanarum exemptos ob priuilegium Pij V. etiamſi dicti milites extra locum ſuorum ordinum cum licentia ſuorum Superiorum degerent. Idem cenſuit Congregatio in omnibus aliis Regularibus, qui degunt extra Monaſterium, etiam cum licentia ſuorum Superiorum, & deliquerint, poſſe puniri à locorum Ordinariis, iuxta hoc Decretum.

An milites Hieroſolymitani comprehendantur Decret. Concilij, etiam vbi de eis non ſit expreſſa mentio. Reſpondit Congregatio comprehendi, niſi ſpecialiter priuilegiis poſt Concilium muniantur.

2 *Extra monaſterium degens.*] Intellige de degente ſine licentia ſuperioris. *Vide cap. 14. Seſſ. 25. de Regul.* Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Verùm exiſtentes in aliqua domo ad erectionem Monaſterij deſtinata, comprehendantur in hoc Decreto? Et fuit reſolutum ſub die 24. Maij 1588. quod licet ibi exiſterent de licentia ſuorum Superiorum, tamen ſi non haberent in dicta domo Priorem, ſeu Guardianum, & non viuerent iuxta inſtitutum Regulæ illius Religionis, comprehendantur in dicto Decreto, & ab Ordinario puniri poſſint: non poſſe autem, ſi in ea domo ſub Superiore conuentualiter viuant.

3 *Ab Ordinario loci.*] Presbyter delinquens in ſua Diœceſi, ſi in altero loco comperiatur ad ſuum Ordinarium remitti debet.

Remiſsiones.

α *Eccleſiarum prælati.*] Concordat cap. cùm propriè, de vita & honeſt. Cleric.

β *Cuiuſuis perſonalis, vel regularis.*] Nauar. conſ. 21. de Regularibus, quamuis dubius, videtur exiſtimare hoc decretum nihil derogare priuilegiis Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad ſacros milites. Aliis probabilius videtur, eos non eſſe comprehenſos: ait enim Nau. vbi ſuprà, litteram verata prædicti decreti clariorem deſiderari, quoniam ea, quam habemus, ſubdifficilis, & ſubobſcura videtur, quod attinet ad illa verba, *cuiuſcunque perſonalis.* Cæterùm littera huius decreti non videtur obſcura Auctoribus ſtatim citandis, & iuxta eos illius ſenſus eſt: Nullus Clericus ſæcularis cuiuſque perſonalis, videlicet priuilegij prætextu, vel regularis extra monaſterium degens, etiam ſui ordinis priuilegij prætextu tutus cenſeatur, quominus ſi deliquerit, ab Ordinario loci tanquam ſuper hoc à Sede Apoſt. delegato ſecundum Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat. Referunt

P. Azor. Inſtit. Moral. 1. p. lib. 13. cap. 4. q. 3. pag. 1282. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. per totũ, & q. 63. a. 7. verſ. Quinto.

* *Extra monaſterium degens, &c.*] Vide Mich. Agia de exhibend. auxil. fundam. 5. pag. 13. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. Can. c. 3. lit. A. Treuizan. deciſ. 36. à n. 2. lib. 2. Io. Aloyſ. Riccium deciſ. 223. n. 4. Curiæ Neapol. p. 1. & in ſua collectan. 503.

γ *Etiam ſui ordinis priuilegij prætextu.*] Deciſionem text. in extrauag. cum Matthæus 3. de hæret. inter commun. non corrigi per hunc text. in præſenti, teſtatur Ceneſt. in Clem. & Extrauag. collect. 14. num. 3. cum ſeqq. † Vide Seraphinum deciſ. 960.

δ *Tanquam ſuper hoc à Sede Apoſt. delegato.*] Dum hic tribuitur prælatis iuriſdictio corrigendi exceſſus ſubditorum, conceſſum eſſe prælatis Regularium priuatiuè ad ordinarium in præſenti, teſtantur Menoch. de præſumpt. lib. 2. q. 18. n. 22. Cened. ad decretal. collect. 87. n. 4. verſ. Secundo.

Capvt IV.

Quarumcumque Eccleſiarum minorum Capitula, toties quoties voluerit Epiſcopus & alij maiores Prælati, &c. viſitent, corrigant, emendent, non obſtantibus, &c.

a Seſſ. 25. 6. de ref. & c. 4. de ref. Seſſ. 14.

α * Capitulaᵃ Cathedralium β 1 & aliarum 2 maiorum Eccleſiarum, 3 illorúmque perſonæ, 4 nullis exemptionibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, & 5 concordiis †, quæ tantùm 6 ſuos obligent auctores, non etiam ſucceſſores, tueri ſe poſſint; quo minus à ſuis Epiſcopis, & aliis maioribus Prælatis, 7 per ſe ipſos ſolos, 8 vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis, iuxta ᵇ Canonicas ſanctiones, toties γ quoties opus fuerit, 9 viſitari, corrigi & emendari, etiam 10 auctoritate Apoſtolica, 11 poſſint & valeant.

b Infr. Seſſ. vlt. de refor. c. 6.

Declarationes.

1 *Capitula Cathedralium.*] Epiſcopus ſuæ Capitula viſitare poteſt & corrigere, ſi non ſunt [illegible] exempta [illegible] ſer- [illegible] à Concilio Seſſ. 2 [illegible]

[illegible] Rota hoc [illegible]

tula exempta, ſed etiam omnia alia prætendentia ſe poſſe tueri aduerſus viſitationem, ſiue vigore conſuetudinum, ſiue ſententiarũ, ſiue iuramentorum, ſiue concordiarum, quæ tantum ſuos obligent authores, non etiam ſucceſſores quominus à ſuis Epiſcopis, &c.

2 *Et aliarum maiorum Eccleſiarum.*] Neque enim collegiatarum Capitula viſitari poſſunt per hoc decretum.

3 *Illorumque perſonæ.*] Ita eſt reſolutum à congregatione, non obſtantibus priuilegiis ex fundatione. Prȩſuppoſito autem quod res & bona Capitulorum ſint exempta à Iuriſdictione Epiſcopi, an ſicut Epiſcopus viſitare poteſt Capitula, ita etiam poſſit res & bona rerúmque & bonorum adminiſtratores viſitare? Congregatio die 6. Iunij 1587. cenſuit Epiſcopum in viſitatione formali poſſe res rerúmque adminiſtratores viſitare; aliàs deluſoria eſſet viſitatio, ſi negligentes & bonorum vſurpatores non caſtigaret, *Archid. in cap. Romana, de cenſib. in 6. Fuſ. in ſuo tract. de Viſit. lib. 1. c. 15. n. 30. & alibi.*

Item cenſuit Congregatio Epiſcopum in viſitatione Capituli poſſe ſolũ aliquod crimen corrigere & punire, non tamen ad pœnam ordinariam, ſed eam pœnam, quæ magis emendationem morum reſpiciat; cùm finis viſitationis ſit potius emendatio quam punitio. Item ſi compilato proceſſu & formato iudicio contra aliquem capitularem in viſitatione Epiſcopus voluerit procedere, cenſuit Congregatio ſeruandam eſſe formã traditam in cap. 6. Seſſ. 25. vt non ſolus, ſed additis deputatis Epiſcopus procedat.

Prȩſuppoſito ſtatuto inter Dominum Archiepiſcopum Hiſpalenſem & Capitulum ipſius à Sede Apoſtolica confirmato, de cuius validitate videndum erit in iudicio ordinario, Congregatio cenſuit Dominũ Archiepiſcopum viſitatione qua fit inquiſitio, quæ vocatur præparatoria, non poſſe recipere iuramentũ à viſitatis, nec procedere ad capturam, nec mandare vt detur copia teſtium, nec procedere ad vllum genus pœnarum poſſe, aut viſitare ſolum ſine adiunctis, iuxta formam cap. 4. Seſſ. 6. Quod ſi compilato proceſſu, formatóque iudicio prout iuris fuerit, contra aliquem Capitularem in caſu quo contra accuſari de crimine comprehenſum in iudicio. ſtatuto ſiue concordia ad pœnam voluerit procedere, ſeruandam eſſe concordiam non poſſe Dominum Archiepiſcopum viſitare in domo ſua Epiſcopali, ſed [illegible] Capi- [illegible]

expediri conſueuerunt, ſi id tamen commodè fieri poterit; ſin minus, ad locum congruum & communem ſed non teneri accedere ad locum Capituli, quoties proſequi velit viſitationem alicuius particularis perſonæ de Capitulo. Si tamen Capitulum occaſione viſitationis ipſe conuocare voluerit, non poſſe extra locum ſolitum iubere illud congregari, vt dictum eſt.

4 *Nullis exemptionibus.*] Si Capitula erunt exēpta, tenebūtur ſeruare decreta illius Cōc. Prouincialis, cui interfuit eorū Epiſcopus.

5 *Concordiis.*] Fuit reſolutum à Rota & à Congregatione Concilij ex mente Gregor. XIII. hunc textum non tollere Concordias confirmatas à Sede Apoſtolica ex ſcientia certa: ſunt autem ſublatæ illæ quæ dantur in forma communi, cùm indiſtinctè cōcedantur ab officio contradictarū circa ſcientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod mouebatur: An ſcilicet per hoc Capitulum, & Seſſ. 25. c. 6. derogatum ſit Concordiis non confirmatis per Sedem Apoſtolicam: Congregatio reſpondens cenſuit derogatum eſſe Concordiis omnibus, præterquàm cōfirmatis ſpecialiter à Sede Apoſtolica. *Videatur gloſſ. in cap. veniens, de transfalt. Alex. conſ. 62. vol. 1.* quibus innoteſcet quod Concordiæ reliquæ tollantur, quæ ſuos duntaxat tenent auctores. *Infra hoc c. §. in hoc.*

An derogatio de qua in Seſſ. 25. cap. 6. extendatur etiam ad diſpoſita in hoc cap. 4. Congregatio reſpondit extendi.

6 *Suos obliget authores.*] Videtur Rota decidiſſe hæc verba non referri ad Concordias, ſed ad iuramenta.

Abulenſium quæſtio.

EXtat in Eccleſia Abulenſ. ſtatutum, quo datur forma procedendi in cauſis criminalibus, vbi agitur de corrigendis beneficiatis Eccleſiæ, tam in viſitatione, quàm extra: & in multis caſibus ſoli Epiſcopo Iuriſdictio tribuitur. Iſtud ſtatutum nō eſt ex certa ſcientia à Sede Apoſtolica confirmatum: ſiquidem nec Papa id exprimit, nec ſtatuti tenor vel illius ſubſtantia ſaltem compendioſè in confirmatione refertur. *Rom. latè conſ. 327. n. 7. & ſeqq. & conſ. 336. poſt n. 2. Panor. conſ. 102. n. 3. lib. 1.* maximè quia licita & honeſta tantum confirmantur: quod ſolùm ſatis oſtendit confirmationē eſſe in forma cōmuni. *Panor. in c. extra. n. 5. de confir. vtil. vel inutil. Imol. in c. pen. ad fin. eo tit. Alex. conſ. 1. lib. 5.* Et quod fortius eſt, neque etiam in ipſa confirmatione ſtatutum iſtud aliquo modo deſignatur, nec quicquā exprimitur, quo Pontifex veriſimiliter intelligere potuit, in eo ſtatuto de iuriſdictione agi, at ſub nube ac verborum inuolucro, narrata priùs ſubſtantia aliorum quorumdam ſtatutorū aliò pertinentium, quoad materiam Iuriſdictionis, omnia ſtatuta Eccleſiæ confirmantur. Vnde indubitatum eſt, confirmationem iſtam non eſſe ex certa ſciētia, vt in ſpecie de ſtatutis generaliter cōfirmatis tradit Alex. *conſ. 59. n. 8. lib. 1. Burſ. conſ. 168. n. 25. lib. 1.* His ſtantibus, credimus confirmationem iſtā non ſuffragari, quo minus per Conc. Trid. fuerit ſublatū ſtatutū hoc: nam etſi Sacra Congregatio iam reſoluerit ſtatuta confirmata nō eſſe à Concilio reuocata (quod aliter tenuit Rota in illa Palent. *Iuriſdictionis*, de qua per Achil. *deciſ. 1. de confir. vtil. vel inutil.* & paſſim ſeruatur) illud tamē non videtur recipiendum, vt quælibet ſtatutorū confirmatio etiam in forma cōmuni, ad præſeruanda ſtatuta ſufficiat: cum iſtius generis cōfirmatio, parū vel nihil operetur. *Card. conſ. 44. n. 6. Imol. d. cap. penult. in fin. de confirm. vtil. vel* [illegible] *conſ. 312. n. 6.* [illegible] quo minus videtur illud recipiendū, quando (vt in caſu noſtro) ſub inuolucro & generaliter, omnia ſtatuta confirmantur, ex eo quod optimè in propoſito ſcribit Bart. *in l. ex placito, col. 3. n. 12. in fi. Cod. de rerum permut.* vbi ait quòd ſtatuta non dicātur Papalia, ſi illa generaliter fuerint cōfirmata: ſecus ſi aliquod ſtatutū in indiuiduo cōfirmetur, vt ſequitur Aret. *conſ. 8. poſt num. 6.* Hoc enim caſu, cū non videatur cōcurrere duplex vinculū ſaltē conſiderabile, ceſſat ratio qua mota fuit Congregatio, ex dictis Achil. deſcripta & gloſſ. in *Clem. dudum. verſ. pacta, de ſepult.* ibi; quòd derogatio pactorum non trahitur ad confirmata. nam hoc intelligendum eſt de confirmatis in indiuiduo, & cum cauſæ cognitione: quo caſu vinculū duplex videtur conſiderabile, vt gloſſ. ſentit, dum præſupponit ſententiam etiā fuiſſe latam pro validitate pacti: & in illa Palentin. *Iuriſdictionis*, totius tenor concordiæ erat inſertus in confirmatione, prout etiam in confirmationibus tunc ſcriptis videre licet, Et cum materia iſta: An decreta Cōcilij ſuſtulerint, necne Concordias confirmatas, fuiſſet ſemper dubitabilis, niſi ſacra Congregatio omnem controuerſiam diluiſſet, & magna hinc inde argumēta adferri poſſint, maximéque vrgeant verba Concilij in præſenti Decreto, ibi, *nullis concordiis*, quę verba per ſui generalitatem trahuntur etiam ad Concordias confirmatas, ſecundùm Boniſ. *in dicta Clem. Dudum, §. nos etiam. num. 14.* non debet tam facilè declaratio Sacrę Con-

gregationis trahi ad eas cōcordias, quarum confirmatio non ſolùm non fuit obtenta ex certa ſcientia, ſed nec in indiuiduo. Quare vt omnis diſputandi materia tollatur, & clarius appareat quid Illuſtriſſimi in hoc articulo ſentiant, ſupplicamus in ſacra Congregatione proponi: An confirmatio ſtatutorum Eccleſiæ Abulenſ. ſit talis, quæ præſeruet ſtatutum eiuſdem Eccleſiæ, vt includatur ſub decreto Concil. ſeſſ. 6. c. 5. & ſeſſ. 25. c. 6. vel potius, An huic ſtatuto per decreta prædicta cenſeatur derogatum?

Horatius Mandoſius reſpondet.

PRæſuppoſito Decreto Sacræ Congregationis, quo Concordiæ in forma cōmuni conceptæ & à Sede Apoſtolica generaliter confirmatæ, cenſentur ſublatæ per Concilium præſenti capitulo, die Iouis 3. Nouembris 1586. Congregatio auditis vtrinque Aduocatis, eorúmque rationibus diligenter perpenſis, cenſuit illas tantum confirmatas intelligi præſeruatas in Decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa ſcientia & cum cauſæ cognitione: ceteras autem penitus eſſe abrogatas.

6 *A ſuis Epiſcopis.*] Non autem à Vicariis, etiam generalibus. Si enim Epiſcopus velit viſitare ex hoc decreto, debet id perſonaliter agere: ſecus ſi ex aliis Concilij Decretis; cū per ſuū Vicarium id agere poſſit, aut Viſitatorē, ſi modo legitime impeditus fuerit, vt permiſſum eſt infr. ſeſſ. 25. cap. 6. etiamſi de viſitandis exemptis ageretur, cū dictum capitulum exēptiones tollat: tametſi iuxta c. 8. ſeſſ. 22. de viſitandis hoſpitalibus, Subcollectores & alij Officiales Sedis Apoſtolicæ minimè comprehendūtur, nequidem quoad oſtenſionem titulorum, ſub hoc Decreto.

In territorio de Couarruuias extat Collegiata inſignis omni modo exempta à viſitatione Abbatis. Quæritur quis iſtorū Epiſcopúſne in cuius diœceſi prætenditur eſſe Abbatia, an ipſe Abbas iuxta formā Concilij poſſit viſitare, corrigere, & etiá extra viſitationē iuxta c. 6. Seſſ. 25. Item is qui debuerit viſitare, obſeruet forma Concilij aſſumēdo duos electos de Capitulo. Itē expoſitū fuit, quod eſt aduertendū, quod lis pendet in Rota, an Abbatia ſit in diœceſi Burgenſi necne.

Congregatio cenſuit Concilium d. c. Seſſ. 6. & cap. 4. Seſſ. 25. nullum ius dediſſe Abbati viſitandi Collegiatam, quia dicta Capitula loquuntur de Epiſcopo tantum: Ideo Epiſcopum poſſe viſitare iuxta d. c. 4. non obſtante exemptione etiam immemoriali, quia prædicta Capitula ſublata ſunt. Si modo dicta Collegiata eſt in diœceſi Burgenſi, nec in actu viſitationis tenetur Epiſcopus aſſumere duos de Capitulo. d. c. 4.

7 *Per ſeipſos ſolos.*] Quando ſolus Epiſcopus poſſit hæc facere, cum quibus Notario, & Fiſcali, quo in loco, & quæ crimina, &c. vide infr. ſeſſ. 25. c. 26.

8 *Vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis*] Epiſcopus poteſt in viſitatione perſonarum ſui Capituli aſſumere aliquos in actu viſitationis quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Epiſcopi incumbentes Correctioni & Viſitationi exemptorū vigore facultatis eis tanquā Sedis Apoſt. delegatis à Concil. tributæ, procedere valeāt cōtra Conſeruatores impediētes, præſertim ſi illi extra Diœceſim cōmmorentur? Congregatio cenſuit die 16. Martij 1589. Epiſcopum poſſe procedere.

9 *Viſitari, corrigi. & emendari.*] An liceat Epiſcopo viſitare volenti ſuum Capitulum, in edictis publicis præſuppoſitis, & in Concionibus promulgatis, pronunciare prouocando quoſcumque, etiam ſub pœna excommunicationis denunciare, vt deponere debeant, ſi aliqua ſciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores: Congregatio cenſuit Epiſcopo non licere.

An Epiſcopus viſitans poſſit tanquam ſuſpectus recuſari? Congregatio cenſuit non poſſe, niſi in viſitando modū exceſſerit.

An Epiſcopus in ſpeciali viſitatione poſſit exigere iuramentum? Congregatio cenſuit poſſe in ſpeciali.

10 *Authoritate Apoſtolica.*] Concordiæ confirmatæ, etiam quando Ordinarius viſitat tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, non cenſentur ſublatæ.

11 *Poſſunt, & valeant.*] Hæc facultas non eſt priuatiua ad illos qui ius habent viſitandi, & corrigendi: vt ſunt Abbates, Decani & ſimiles: quia iſtis licet viſitare & corrigere ſeorſum ab Epiſcopis.

Hoc decreto prohibetur quod Decanus & Capitulum habēs ius ſibi legitime cōpetens, non poſſit viſitare ipſum Capitulū, ſingulaſque perſonas ſibi ſubiectas cumulatiuè cū Epiſcopo, ſeorſum tamē ab eodem, nec poteſt, ſi quis in viſitatione legitimè fuerit punitus & correctus ab ipſo decano, Epiſcopus denuo punire & corrigere ſuper eodē.

Poteſt Abbas Benedictinus ſcilicet ex priuilegio hanc facultatem habens exercere pontificalia, & ſolemnem benedictionem populo dare in ſuo monaſterio & Eccleſia, in qua habet hanc iuriſdictionem: extra verò veluti benedictiones dare, reconciliare Eccleſias

cleſias & cœmeteria non niſi de licentia Ordinarij loci.

In hoc Decreto includuntur Capellæ, Canonicatus, & alia beneficia nõ curata, requirentia reſidentiam: ſi tamen aliàs ſunt incompatibilia, & temporis longitudo non obſtat, quin ab Epiſcopo compelli poſſint ad diſpenſationes exhibendas. Et quia mens Concilij eſt tollere concordias, quę tantùm ſuos obligãt auctores, ideo dicendũ eſt quod ſi tantũ eſt confirmatio in forma communi, non obligat ſucceſſores. *gl. in cap. Veniens, de tranſact. Communis text. eſt Alex. conſ. 62. n. 2. lib. 1.* & quia aliqui dicũt pacta cõfirmata non tolli per generales derogationes; Interpretes Concil. Trid. intelligunt hoc de confirmationibus ex certa ſcientia, *Alex. conſ. 95. n. 12.* & in ſtatutis eorũ vult. *Aret. cõſ. 7.*

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligãtur præſeruatæ Concordiæ cõfirmatæ in forma cõmuni, an verò illæ quæ ſunt ex certa ſcientia tãtùm? Hinc inde, multa fuerũt dicta. Tandẽ reſolutũ fuit die 13. Nou. 1586. à Sacra Congregatione fuiſſe pręſeruatas tantũ Concordias cõfirmatas ex certa ſcientia, cũ alię quę cõceduntur in forma communi concedantur ab officio cõtradictarum, & officio permiſſo citra ſcientiam Pontificis. *Idem ſupr. §.* Præſuppoſita.

Congregatio cenſuit, licere alieno Epiſcopo exercere pontificalia in aliena Eccleſia, & ordinare clericos eiuſdem diœceſis de licẽtia Ordinarij, & cum litteris dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum. Idem etiã licere de licentia Capituli ſede illa Epiſcopali vacante. Nec obſtare cap. 10. Seſſ. 7. quia voluit tantum coarctare hanc facultatem poſt annum; nec veriſimile eſt, quod voluerit abrogare ius vetus, & tollere facultatẽ & iuriſdictionem datam Capitulo. Nec obſtare hoc decretum, quia dicit, ſine licentia Ordinarij, quia Capitulũ hoc caſu vice Ordinarij fungitur. Nec obſtant verba illa ſubditos & ſubiectos, quia literæ dimiſſoriales ſuorum Ordinariorum fecerunt illos ſubiectos.

Poterit etiam ille Epiſcopus ordinare familiares triennales eiuſdem Epiſcopi, in cuius Diœceſi exercet Pontificalia, ſi ille idem Epiſcopus qui hanc facultatem exercendi Pontificalia dedit, expreſsè etiam dedit licentiam huic familiari, vt poſſet ordinari ab eo, cum talem familiarem Concilium habeat pro ſubdito illius Epiſcopi, & ſicut Epiſcopi verè ſubditum ordinare poteſt, ſic & iſtum.

Vide melius de iſtis materiis *in Seſſ. 25. cap. 6. de Reform.*

Remissiones.

α Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 21. art. 7. P. Azor. Inſtit. Mor. p. 1. lib. 5. c. 40. à princip. & præcipuè q. 4.* & infr. ſeſſ. 25. c. 6. de reform.

β *Capitula Cathedralium.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Subcollectores, & alij officiales Sedis Apoſt. minimè comprehenduntur, neque quoad oſtenſionem titulorum ſub hoc decreto refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 51. num. 81.

† *Concordiis.*] Vide Achill. de Graſſ. deciſ. 60. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 88. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. verſ. competit. Rota nouiſſ. dec. 715. in recoll. à Farinacio.

γ *Quoties opus fuerit viſitari.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Hæc facultas non eſt priuatiua ad illos, qui ius habent viſitandi, & corrigendi, vt ſunt Abbates, Decani, & ſimiles: quia iſtis licet viſitare, & corrigere ſeorſum ab Epiſcopis.

Et iterum; An viſitatio, de qua in cap. 4. Seſſ. 6. & cap. 6. Seſſ. 25. de reform. catenus competat ex his decretis Epiſcopis, vt non liceat Decano, & Capitulo Regulares perſonas ipſi Capitulo ſubiectas cumulatiuè cum Epiſcopo, ſeorſum tamen ab eodem, non excludendo ipſum Epiſcopum, toties, quoties illis videbitur, iuxta veteris, viſitare, corrigere, & emendare iuxta veteris, viſitare, corrigenus obſeruatam? Congregatio Concilij cenſuit, imò totaliter licere Decano, & Capitulo viſitare ſubditos ſuos. Has Deciſiones referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 2. procem. n. 21. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. c. 154. num. 40.

CAPVT α * V.

Pontificalia in aliena diœceſi non exerceantur, aut ordinatio fiat ſub pœna ſuſpenſionis ab exercitiis, &c.

β NVlli Epiſcopo † liceat cuiuſuis priuilegij prætextu γ 1 Pontificalia in alterius diœceſi exercere, ∂ 2 niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, * 3 & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantùm. ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati, ε ab executione Ordinum ſint ζ ipſo iure ſuſpenſi.

Conc. Aurel. 3. c. 15. c. placuit. cum ſeq. 7.q.1. & infr.ſeſſ. 14. de ref. cap. 3.& 8.

Indictio futuræ Seſſionis.

PLACETNE *vobis proximam futuram Seſſionem celebrari die Iouis Feria quinta poſt primam Dominicam ſubſequentis Quadrageſimæ, quæ erit dies 3. menſis Martij?* Reſponderunt, PLACET.

DECLARATIONES.

1 *Pontificalia in alterius Diœceſi.*] Cardinales in aliena Diœceſi poteſtatem non habent conſecrandi Eccleſias profanatas, niſi de indulgentia Papæ.

2 *Niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia.*] Non poteſt Prælatus inferior, etiam exemptus, huiuſmodi licentiam concedere, ſed Ordinarius loci, qui communiter eſſe ille intelligitur Epiſcopus, in cuius Diœceſi locus eſt conſtitutus.

Patriarcha habens aliquas Eccleſias ſibi immediatè ſubiectas in aliena Diœceſi, non poteſt dare licentiam exercendi pontificalia in aliena Diœceſi ſine conſenſu Epiſcopi Diœceſis.

Capitulum ſede vacante poteſt cõcedere licentiã extero Epiſcopo exercẽdi Põtificalia in eorũ Eccleſia, & ordines cõferẽdi, tã Clericis illius Diœceſis quàm alienis, exteris habentibus tamen formã litterarum dimiſſoriarum ſuorũ Epiſcoporũ facultatẽ nõ negat ordines recipiẽdi ab Ordinario legitimã ad id poteſtatẽ habẽte. *Cõfer cum declaratione ſeſſ. 7. c. 10. §. Capitulum.*

3 *In perſonas eidem Ordinario ſubiectas tãtum.*] Epiſcopus in alterius Diœceſi de licẽtia Ordinarij loci, nõ poteſt ordinare perſonas, quæ non ſunt ſubiectæ illi Ordinario, niſi habeãt dimiſſorias generales à ſuis Ordinariis, nec poteſt de licẽtia Ordinarij miniſtrare Sacramẽtũ chriſmatis. Huc ſpectat c.1. ſeſſ. 7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarũ Diœceſum, (ſi ſuas literas dimiſſorias habeant) quo minus poſſint ab Epiſcopis extraneis in aliena Diœceſi, de licentia Ordinarij Pontificalia exercẽtibus, ordinari. Neque Epiſcopus, qui nullũ habet Epiſcopatũ, poteſt in ſua Eccleſia Iuriſdictionali, (velut ſi eſſet Præpoſitura) ſine expreſſa licẽtia Epiſcopi, intra cuius fines Diœceſis præpoſitura exiſtit, chriſma conferre, nec alia Pontificalia exercere.

Nec etiam poteſt Epiſcopus Pontificalia exercere in loco exẽpto Iuriſdictionis, non Epiſcopi, ſed inferioris, etiã vocatus ab ipſo inferiore, ſine licentia Epiſcopi, intra cuius Diœceſis fines eſſet locus ille, etiã ſi ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Epiſcopum quẽ maluerit ad miniſtrãdum Sacramentũ confirmationis, dummodo locus ipſius exempti ſit intra fines Diœceſis alicuius, ita vt nõ eſſet nullius; quia tunc poſſet, ſicut S.D.N. Greg. XIII. declarauit.

Vicarius generalis non poteſt concedere hanc licentiam, niſi habeat ſpeciale mandatum, *glo. verſ. non extendat. c. eum nullum, de temp. ordin. in 6.*

REMISSIONES.

a Concordat Concil. 1. Nicæn. c. 17. Concil. 2. Arelat. c. 13. & Antioch. c. 13. & Cõc. 3. Aurel. c. 15. & Concil. 3. Carthag. c. 20. & 21. c. placuit cum ſeq. 7. q. 1. & c. 1. 13. q. 1. cap. nullum Epiſcopum, cum tribus ſeqq. q. 2. Vide Nauar. conſ. 69. de ſenten. excomm. Cened. ad Decretum collect. 52. à princ. P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin. lit. S. Salzed. ad Bern. in pract. cap. 26. lit. A. Gutier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 26. Flamin. de Reſignat. lib. 1. q. 17. n. 17. Zerol. in praxi epiſc. p. 1. verbo Archiepiſc. n. 2. pag. 26. & p. 2. verbo Epiſc. pag. 45. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis cap. 8. concl. 4. dub. 4.* Ricc. in prax. [illegible] 54. & 300.

β *Nulli* [illegible]] An etiam Archiepiſcopo? Affirmant. Cou. pract. c. 6. n. 2. cum gloſſ. in c. 12. notab. de offic. ordin. lib. 6. In terminis noſtris text. allegans Zerol. d. verbo Archiepiſc. ver. Ad ſecundum, vbi reſpondet ad text. in cap. 1. cum ſimilibus, de Auctoritate, & vſu pallij.† ac Riccard. d. c. cap. 234. n. 1.

γ *Pontificalia in alterius diœceſi exercere.*] Quod Epiſcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ iuriſdictionis extra territorium, reſoluit Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 127. à princip. & c. 6. dicit quod poſſunt concedere dimiſſorias in aliena diœceſi.

Verùm Epiſcopus extra territorium exiſtens poſſit excommunicare, & abſoluere ſubditum ſuum? Affirmat Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 62. n. 12. vbi n. 11. reſoluit, quod poteſt Epiſcopus extra ſuam diœceſim iuriſdictionem contentioſam exercere, quando cauſæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in ſuam diœceſim, de quo etiam Gratian. dict. c. 127. n. 8.

* *Expreſſa licentia.*] Quare hodie ceſſant tradita per Hoſtienſ. quem refert ac ſequitur Zabarell. in clem. Archiepiſc. verſ. ſimili, de priuileg. vt animaduertit Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſcopi p. 1. c. 4. §. 14. num. vlt. in fin.

8 Ordi

δ *Ordinarij loci.*] Quod etiam Epiſcopus in aliena diœceſi, de licentia Ordinarij pontificalia exercens, poſſit clericis alienarũ diœceſium, ſi ſuas literas dimiſſorias habeant, ordines conferre, docet Fr. Emman. in ſum. par. 1. cap. 14. num. 7. concl. 7.

ε *Ab executione ordinum.*] Quod ordinatio proprij Epiſcopi extra territorium valeat, licet puniri poſſit, reſoluit P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin. lit. S.

ζ *Sint ipſo iure ſuſpenſi.*] Hoc procedere etiamſi inaduertenter faciat benedicendo calices, vel corporalia, reſoluit Zerol. in praxi epiſcop. p. 2. verbo Epiſcopi, verſ. Secundo.

SESSIO VII.

Celebrata die 3. menſis Martij, 1547.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

AD conſummationem ſalutaris de iuſtificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Seſſione vno omnium Patrum conſenſu promulgata fuit; conſentaneum viſum eſt de ſanctiſſimis Eccleſiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iuſtitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amiſſa reparatur: propterea ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreſes, quæ circa ſanctiſſima ipſa Sacramenta hac noſtra tempeſtate, tum de damnatis olim à Patribus noſtris hæreſibus ſuſcitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ ſunt, quæ Catholicæ Eccleſiæ puritati & animarum ſaluti magnoperè officiunt, ſanctarum Scripturarum doctrinæ, Apoſtolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum conſenſui inhærendo, hos præſentes canones ſtatuendos, & decernendos cenſuit; reliquos, qui ſuperſunt ad cœpti operis perfectionem deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE α SACRAMENTIS in genere.

CANON β I.

Si quis dixerit, [a] Sacramenta nouæ legis non fuiſſe omnia à Ieſu Chriſto, Domino noſtro inſtituta; aut eſſe plura, vel pauciora, quàm ſeptem, videlicet Baptiſmum, Confirmationem, [b] Euchariſtiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum ſeptem, non eſſe verè, & propriè Sacramentum; anathema ſit.

a Conc. Floren. in decretis Eugenij ad Armenos.
b cap. ad abolendam, de hæret.

CANON γ II.

Si quis dixerit, ea ipſa nouæ Legis Sacramenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, niſi quia ceremoniæ ſunt aliæ, & alij ritus externi; anathema ſit.

CANON δ III.

Si quis dixerit, [c] hæc ſeptem Sacramenta ita eſſe inter ſe paria, vt nulla ratione aliud ſit alio dignius; anathema ſit.

c c. nihil, de conſec. diſt. 4. cum ſim.

CANON ε IV.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ Legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua; & ſine eis, aut eorum voto per ſolam fidem homines à Deo gratiam [d] iuſtificationis adipiſci; licèt omnia ſin-

d ſuprà ſeſſ. [illegible] de iuſtif. [illegible]

g. [illegible]

gulis neceſſaria non ſint; anathema ſit.

CANON ζV.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter ſolam fidem nutriendam inſtituta fuiſſe; anathema ſit.

CANON ηVI.

a Conc. Flor. ſub Eug. 4. verſ. hoc docet Eccleſ.

Si quis dixerit, [a] Sacramenta nouæ Legis non continere gratiam quam ſignificant, aut gratiam ipſam non ponentibus obicem non conferre, quaſi ſigna tantum externa ſint acceptæ per fidem gratiæ vel iuſtitiæ, & notæ quædam Chriſtianæ profeſſionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus; anathema ſit.

CANON θVII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiamſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus; anathema ſit.

CANON ιVIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ Legis Sacramenta ex opere operato nō conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinę promiſſionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON κIX.

b Seſ. 23. Can. 4. ex decretis Eugenij in Concil. Flor.

Si quis dixerit, [b] in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt, ſignum quoddam ſpirituale & indelebile, vnde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.

CANON λX.

a Vide Concil. Carth. 4. c. 98. & in Conc. Conſtāt. a. 13. Ioan. Vvicleſ. infr. ſeſſ. 14. de pœn. c. 6.

Si quis dixerit, [a] Chriſtianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem; anathema ſit.

CANON μXI.

b Conc. Flor. in decretis Eugenij.

Si quis dixerit, [b] in miniſtris dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.

CANON νXII.

c Idem error damnatur in Vvicleſ. à Conc. Cōſtant. ſeſſ. 8. c. multæ. c. remiſſionem. c. Chriſtus cum plur. ſeq. 1. q. 1. c. vlt. 15. q. vlt.

Si quis dixerit, [c] miniſtrum in peccato mortali exiſtentem, modo omnia eſſentialia, quę ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere aut conferre Sacramentum; anathema ſit.

CAPVT ξXIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contemni, aut ſine peccato à miniſtris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Eccleſiarum Paſtorem mutari poſſe; anathema ſit.

REMISSIONES.

α Vide Hugolin. de Sacramentis in genere, Savr. in ſpeciali tract. de Sacram. in cōmuni, V uald. in Candelabro aureo, in principio, de Sacramentis in genere, P. Henriq. in ſum. part. 1. lib. 1. de ſanctiſſimis Eccleſiæ Sacramentis in genere. Card. Bellarm. tom. 2. in lib. de Sacram. P. Soar. tom. 3. de Sacram. Gabr. Vaſquez in 3. par. D. Thom. tom. 2. diſp. 60. Bald. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. part. 2. lib. 1. de Sacram. in genere, Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacrament. nouiſſimè P. Ægid. de Conink. de Sacram.

β CANON I. Vide Perez lib. 1. tit. 1. lib. 1. ordin. Nauar. in man. c. 22. num. 2. & 5. & in c. nouit, de iudic. notab. 3. n. 92. P. Henriq.

riq.in ſum.lib.1.cap.3.§.1.Sayr.de Sacram. in genere lib.2. cap.1.q. vnic. & latiùs cap. 2. art.1. & art. 2. reſpondet ad argumenta contraria in P.Soar.tom.5.de Sacram. diſp. 12.ſect.1.P.Vaſquez in 3.p.D.Thom.to.2. diſp.135.n.1.cum ſeqq.& diſp.139.num.1. Balduin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p.2.l.1.c.5.verſ. Prima ergo quæſtio. P.Reginald.in praxi fori pœn.lib.28.n.4.P. Ægid.de Sacr.to.2.q.64. art.1. dub.1.& q. 65.art.1.n.4.Petr.Ledeſm.in ſum.p.1.tract. *de Sacramentos en commun*.cap.6.concl.4.

γ CANON II. Vide Sayr. de Sacram.in genere lib.5.c.7.art.5.P.Henriq.in ſum.lib.1. c.7. P.Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. lib.31.n.7.

δ CANON III. Vide Card.Bellarm lib.2.de Sacram.c.19.latè Sayr.de Sacram.in genere lib.6.c.3. q. vnic.Balduin. Iun.d. lib.1.c.8. prope finem.P.Vaſquez in 3.p. D.Th.to.3. q.74.diſp.177.n.6.Petr. Ledeſ. in ſum.p.1. tract.de Sacram.in commun.cap.7.concl.3.

ε CANON IV. Vide Magiſt.in 4.diſt.1. D. Th.in 4.diſt.1.q.1.art.2.&par.3.q.61.art.1. D.Antonin.p.3.tit. 14. cap.11. §.4.Can. in relect.de Sacram.in genere c 24.Hug.Vict. lib.1.de Sacram.p.9.c.3.Card. Bellar.lib.1. de Sacram.in genere c.22. Greg.de Valent. to.4.diſp.3.q.2.punct.1. P.Soar. tom.3. de Sacram.diſp.3.Sayr.de Sacr.in genere, lib. 3.cap.1.q.vnic.

ζ CANON V. Vide Sayr, de Sacr. in genere,lib.3.c.1.q.vnic.ar.2. & 3.P.Vaſq.in 3.p. D.Th.to.2.diſp.131.n.34.& diſp.149.n.5.

η CANON VI. Vide P.Henriq.in ſum.p.1. lib.1.c.17.Sayr.de Sacram.in genere,lib.5. cap.5.q. vnic. P.Valer. Regin in praxi fori pœnit.lib.26.à n.43. Petr.Ledeſm.in ſum. p.1.tract.de Euchariſt.cap.10.concl.1.

θ CANON VII. Vide Card. Bellarm. lib.1. de Sacram. cap.26. P.Ægid. de Sacram. q. 64.art.9. à n.108. P.Valer. Reginal. d.lib. 26.à n.43. Petr.Ledeſm.ſum. part.1.tract. *Sacramentos en commun* c.7.concl.1.

ι CANON VIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib.5.c.2.in princ. P. Ægid.de Sacram.q.62.art.1.dub.1.

κ CANON IX. Vide P. Henriq. in ſum. lib.1.c.13.Sayr.de Sacram. in genere,lib.4. c.1.cum ſeqq.P.Ægid.de Sacram.q.63.a.3. à princ.P.Vaſquez in 3.p.D. Thom.tom.2. diſp.146.n.5. P.Valer. Regin. in praxi fori pœn.lib.26.à n.48. Petr.Ledeſm. in ſum.1. p tract.de Sacram Confirm.c.4.concl.2.

λ CANON X. Vide P.Paul. Comit. reſp. moral.lib.1.q.46.num.1.P.Vaſquez in 3.p. D.Thom.tom.2.q.118.n.9.

μ CANON XI. Vide Sayr. de Sacram. in genere,lib.2. c.3. q.vnic. art.3. poſt princ. Petr.Ledeſm.in ſum.p.1.tract. *de Sacramentos in commun* c.6.concl.13.P. Ægid.de Sacram.q.64.art.8.dub.1. n.62. P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.26.à n.36.

ν CANON XII. Vide cap. Multi, cap.Significaſti, cap. Dominus, cap. Chriſtus 1. quæſt.1.P.Henriq.in ſum.lib.1. c.29.Petr. Ledeſ.in ſum.p.1.tract.de Euchar.c.9.cõcl, 8.Cened.ad Decretum collect.39.n.3.Sayr. de Sacram.in genere,lib.5.c.4. pag.491. P. Vaſq.in 3.p.D.Th.to.2. diſp.137. n.18.P. Ægid.de Sacram.q.64.ar.6.&q.82.n.34.P. Val.Reginal.in praxi fori pœn.lib.16.n.34.

ξ CANON XIII. Vide P.Ægid. de Sacram. q.66.n.99.& q.71.n.3. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.26. n. 10. & n. 28. cum ſeq.Petr. Ledeſm.in ſum.p. 1. tract.de Baptiſmo,cap.12.concl.vlt. in fine.

DE α BAPTISMO.

CANON β I.

Si quis dixerit,[a] Baptiſmum Ioannis habuiſſe eamdem vim cum Baptiſmo Chriſti; anathema ſit.

CANON γ II.

Si quis dixerit, [b] aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideò verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti; Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit; anathema ſit.

CANON δ III.

Si quis dixerit, [c] in Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum mater eſt & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam; anathema ſit.

CANON ε IV.

Si quis dixerit, [d] Baptiſmum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti,

a Aug. Enchiridij,c.46. c. aliud. & c. non regenerabatur, de conſ. diſt.4.

b c. pen. de Bapt. Ioan. 3. c. filius. & c. non dubito. de conſ. diſt.4.

c c. non decet. 12. diſt. c. ad abolendam. de hæret.

d Cõcil. Florent. in decretis Eugenij.c dictum §. quòd verò. cum 2. c. ſeq. 1.q.1.

ſancti, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, non eſſe verum Baptiſmum; anathema ſit.

CANON ζ V.

a Ioã. 3. cap. nulla præter. de cõſ. diſt. 4.

Si quis dixerit, [a] Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt, non neceſſarium ad ſalutem; anathema ſit.

CANON η VI.

Si quis dixerit, baptizatum non poſſe, etiamſi velit, gratiam amittere; anathema ſit.

CANON θ VII.

b Sic ad Galat. 5. dicit Paulus, Teſtificor omni homini, &c.

Si quis dixerit, [b] baptizatos per baptiſmum ipſum ſolius tantùm fidei debitores fieri, non autem vniuerſæ legis Chriſti; anathema ſit.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ vel ſcripta vel tradita ſunt, ita vt ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſubmittere voluerint; anathema ſit.

CANON κ IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, vt vota omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt vi promiſſionis in Baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant, quaſi per ea & fidei, quam profeſſi ſunt, detrahatur, & ipſi Baptiſmo; anathema ſit.

CANON λ X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, ſola recordatione & fide ſuſcepti Baptiſmi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema ſit.

CANON μ* XI.

Si quis dixerit, verum & ritè collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi, qui apud infideles fidem Chriſti negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur; anathema ſit.

CANON ν XII.

Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, vel in ipſo mortis articulo; anathema ſit.

CANON ξ XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eò quòd actum credendi non habent, ſuſcepto Baptiſmo † [a] inter fideles computandos non eſſe; ac propterea, cùm ad annos diſcretionis peruenerint, eſſe rebaptizandos; aut præſtare omitti eorum Baptiſma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in ſola fide Eccleſiæ; anathema ſit.

a Aug. lib. 1. de pecc. mer. & re. c. 9. & lib. 3. cap. 2.

CANON ο XIV.

Si quis dixerit, huiuſmodi paruulos baptizatos, cùm adoleuerint, interrogandos eſſe, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt: & vbi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Chriſtianam vitam cogendos, niſi vt ab Euchariſtiæ aliorúmque Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant; anathema ſit.

DECLA

DECLARATIONES.

Can. 3. ibi, *Verum de Baptiſmi*] Ceremoniæ ſupplendæ ſunt in baptizatis à Caluiniſtis, etiam in adultis, præuia abiuratione hæreſis & reconciliatione.

Can. 4. ibi, *Ab hæreticis.*] S.D.N. Pius V. probauit ſententiam congregationis Concilij dicentis Caluiniſtarum Baptiſmum verum eſſe, & ideo baptizari ab eis, non ſunt iterum baptizandi: non enim Caluiniſtæ diſceſſerunt ab Eccleſia circa baptiſmum, proinde adhuc ſeruant formam Eccleſiæ, ſed non reliqua ſolemnia.

REMISSIONES.

α Vide Magiſt. & Theol. in 4. diſt. 3. Petr. Sot. de inſti. Sacerd. ſect. 1. de Baptiſmo, Ledeſ. 1. q. 7. Tolet. de inſtit. Sacerd. lib. 2. cap. 18. Card. Bellarm. tom. 2. lib. vnic. de Bapt. P. Henriq. in ſum. p. 1. lib. 2. P. Soar. to. 3. de Sacram. à q. 66. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. diſp. 140. cum ſeqq. Bald. Iun. ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 1. Petr. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract. de Baptiſmo, Viual. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Baptiſmo. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœniten. libr. 27. à princip. Ægid. de Sacram. & cenſu. q. 66. plures Doctores refert Carrilh. in tabulis tit. de Sacram. Bapriſ.

β CANON I. Concordat D. Auguſt. in Enchirid. c. 49. c. aliud. c. non regenerabantur, de conſec. diſt. 4. V. Bal. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 3. prope finem.

γ CANON II. Vide c. pen. de Baptiſmo, c. filius, & cap. non dubito, de conſecr. diſt. 4. Nauarr. in man. c. 22. num. 5. & 6. Bellarm. lib. vnic. de Baptiſmo c. 4. Henriq. in ſum. lib. 2. c. 6. P. Soar. tom. 3. q. 66. art. 4. diſp. 20. ſect. 1. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. lib. 2. c. 1. verſ. De materia Baptiſmi part. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 10. P. Ægid. de Sacram. q. 66. num. 20.

δ CANON III. Ibi, *quæ omnium Eccleſiarum mater eſt.*] Concordat textus in cap. 1. diſt. 12. c. rogamus 24 q. 1. c. fin. de Extrema vnct. & inter alias primatum obtinet c. quamuis 21. diſt. c. omnes, c. Sacroſancta 22. diſt Couar. lib. 4. Var. c. 14. n. 11. Bañez in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 10. concl. 5. D. Mart. de Iuriſd. p. 1. c. 13. à n. 19. Cardin. Thuſ. tom. 7. lit. R. concl. 363. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 6. num. 4. in princ. Iacob. de Graſſis tom. 2. conſil. lib. 3. tit. de clericis non reſid. conſil. 1. n. 4. P. Valer. Regin. in praxi pœnit. lib. 1. n. 22. Fr. Paulin. Bert. Lucen. in praxi criminali Regular. tit. 2. c. 14. n. 4.

ε CANON IV. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 1. cap. 28. à princ. & lib. 2. c. 28. §. 2.

ζ CANON V. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 6. c. 4. q. 1. verſ. Eſt quidem Baptiſmus. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 68. num. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 27. num. 7.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 1. cap. 12. §. 6. pag. mihi 44. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. diſp. 156. n. 63. in fin. Petr. Ledeſ. 1. p. de Baptiſmo cap. 8. concl. 1.

θ CANON VII. Vide Petr. Henriq. d. §. 6. lit. T. Card. Bellarm. lib. vnic. de Baptiſmo, cap. 15. Patr. Vaſquez d. diſp. 156. n. 68.

ι CANON VIII. Vide Bellar. lib. vnic. de Baptiſmo, cap. 16. & lib. 2. de Sacram. cap. 29. P. Henr. d. §. 6. lit. V. P. Vaſquez d. diſp. 156. n. 69.

κ CANON IX. Vide Vaſquez diſput. 156. num. 70.

λ CANON X. Vide Bellarm. lib. vnic. de Baptiſmo, cap. 18. & lib. 1. de pœnit. cap. 11. col. antepen. & cap. 12. cum duobus ſeqq. P. Henriq. in ſum. lib. 4. cap. 1. in procem. §. 4. lit. B. P. Vaſquez d. diſp. 156. n. 75.

μ CANON XI. Vide Sebaſt. Medices in ſumma omnium hæreſum, in ſexta hæreſi pag. 69. Repert. Inquiſit. verbo Baptiſmus, verſ. Sed iteratiō, P. Vaſquez in 3. D. Tho. tom. 2. diſp. 146. num. 6. plures refert Cened. ad Decretum, collect. 63. * Vide etiam Salzed ad Bernard. Diaz in prax. cart. c. 15. lit. A. poſt D. Thom. & alios per eum relatos.

ν CANON XII. Vide P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom 2. diſp. 154. num. 3.

ξ CANON XIII. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 1. c. 17. §. 5. lit. H, & I, lib. 2. cap. 15. §. 2. lit. D. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellar. p. 2. lib. 2. cap. 2. verſ. De prima quæſt. P. Ægid. de Sacram. 1. quæſt. 68. art. 9. num. 58. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 27. num. 34.

† *Suſcepto Baptiſmo.*] Vide D. Auguſt. lib. de peccat. mer. & remiſſ. cap. 16. & lib. 3. cap. 2.

ο CANON XIV. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 2. c. 15. §. 2. lit. E. & cap. 24. §. 1. lit. B. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. q. 68. diſp. 154. num. 3. Petr. Ledeſm. p. 1. de Baptiſm. c. 8. concl. 9.

DE a CONFIRMATIONE.

Canon I.

β Si quis dixerit, [a] Confirmationem baptizatorum otioſam ceremoniam eſſe, & non potiùs verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiſſe, quàm catecheſim quamdam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram Eccleſia exponebant; anathema ſit.

Canon II.

γ Si quis dixerit, [b] iniurios eſſe Spiritui ſancto eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati virtutem aliquam tribuunt; anathema ſit.

Canon III.

δ * Si quis dixerit, [c] ſanctæ Confirmationis 1 ordinarium miniſtrum, 2 non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem ſacerdotem; anathema ſit.

a c. nullus miniſtrorum. de conſ. diſt. 4.

b Vide finem Epiſt. Vrbani 1. ad omnes, &c. c. 1. cum ſeq. de conſ. diſt. 5.

c c. manus, de cōſ. diſt. 5. Conc. Flor. loco cit. vide Euſeb. Pap. 1. Epiſt. ad Epiſc. Tuſcie. Melchi. de Hiſp. Innocēt. 1. Epiſt. 1. cap. 3. &c. Seſſ. 13. c. 4.

Declarationes.

1 *Ordinarium.*] Abbas habens ex priuilegio ſedis Apoſtolicæ vt ſacramentum Confirmationis poſſit conferre. S.D.N. Gregorius audita relatione Congregationis annuit quod poſſit, de licentia tamen Ordinarij. Extraordinarium verò cui Papa concederet, S. D. N. Gregorius ex ſententia Congregationis reſpondit, Abbatem priuilegiatum omnia, quæ ſpectant ad Epiſcopum poſſe exercere, præterquam Chriſma & ſacros ordines conferre non poſſe, & ſacramentum Confirmationis adminiſtrare, cum ea quæ ſunt ordinis, requirant ſpecialem mentionem, nec inferioribus Prælatis inueniuntur conceſſa, & licet exceptio firmet regulam, non tamen ampliat vltra eius naturam, vt comprehendat ea quę ſunt aliàs reſeruata, & de quibus eſt facienda ſpecialis mentio, prout eſt confirmare.

Epiſcopo chriſmatis tantum conferendi cauſsâ ad loca ſuæ diœceſis accedente, Laici vel Eccleſiarum Rectores ad illius impenſas non tenentur.

2 *Non eſſe ſolum Epiſcopum.*] Etiam Abbates ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, de conſenſu tamen Ordinariorum, hoc Sacramentum confirmationis conferre poſſunt.

Omnes Prælati inferiores exempti habentes Iuriſdictionem Epiſcopalem, ſi intra fines alicuius Diœceſis ſunt, tenentur accedere ad Epiſcopum, intra cuius limites exiſtunt, pro ſanctis oleis.

S.D.N. conſultò reſpondit non poſſe Abbates vti facultate conferendi Sacroſanctum Confirmationis chriſma, niſi Ordinarius loci conſenſerit, & quemadmodum & quamdiu placuerit ei. Qui verò eſt nullius Diœceſis, habétque iuriſdictionem, vt ſuprà, poteſt accerſere quem maluerit Catholicum Epiſcopum pro miniſtrando chriſmatis Sacramento, non obſtante capitulo quinto reformationis ſeſſionis ſextæ.

Remissiones.

à Vide Summiſtas verbo Confirmatio. Caſtr. lib. 5. aduersùs hæreſes, verbo Confirmatio. Petr. Sot. de inſt. Sacerd. tit. de Confirm. in duplici lectione, Couar. lib. 1. Var. c. 10. Nauar. in man. cap. 23. n. 8. Angles in floribus Theologicis p. 1. de Confirmat. Marc. Ant. lib. 5. inſt. maiorum tit. 3. de Sacram. Confirm. Petr. Greg. Syntagm. lib. 2. c. 15. Card. Bellarm. lib. vnic. de Sacr. Confirm. P. Henriq. in ſum. lib. 3. Vital. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de Confirm. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. P. Ægid. de Conink de Sacr. & cenſur. q. 72. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28.

β Canon I. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 1. c. 3. §. 2. & lib. 3. c. 1. §. 2. Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 3. art. 2. verſ. Verior itaque opinio, P. Valer. Reginald. d. lib. 28. n. 28. Petr. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract. de Sacr. Confirm. c. 1. concl. 2.

γ Canon II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 2. cap. 2. q. 3. art. 2. verſ. Verior itaque opinio, & lib. 5. c. 1. q. vnic. ar. 2. verſ. de Confirm. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. cap. 5. concl. 2.

δ Canon III. Concordat text. in cap. Manus, de con. diſt. 5. Vide Cou. lib. 1. Var. cap. 10. n. 6. & 14 P. Henriq. in ſum. li. 3. c. 6. Card. Bellar. de Confirm. cap. 12. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 6. propè finem, verſ. Catholici omnes, P. Ægid. de Sacram. q. 72. n. 97. & num. 105. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Confirm. cap. 9. * Vide etiam Mich. Agia de exhib. auxil. fundament. 2. pag. 15.

D E

a ſup. Seſſ. 9. c. 2. & inf. Seſ. 22. c. 1.
b inf. ſeſ. vlt. de ref. c. 21.
c Seſ. 22. c. 2. plus exigitur.
d parte 1. c. 3. cõſt. eius, ſed li. 1. Decret. tit. 6. c. 7. c. cum in cunctis. de Elect.
e c. cum in cũctis. §. cũ verò, c. ſicut, de exceſſ. prælat. Conc. Chalced. c. 10. c. 1. & 2. 21. q. 1. c. ſanctorũ 70. diſt. c. vnio. 10. q. 2. c. quia in tantum. c. ad hęc. & c. de multa. de præb. c. quia nõ nulli. de mag. c. cùm ſingula. de præb. in 6. Clem. grat. de refer. c. execrab. §. qui verò. in extrau. comm. de præb.

DECRETVM DE *Reformatione.*

EAdem ſacroſancta Synodus, [a] eiſdem Præſidentibus & Legatis, inceptum reſidentiæ & reformationis negotium ad Dei laudem, & Chriſtianæ religionis incrementum proſequi intendens, vt ſequitur, ſtatuendum cenſuit, [b] ſalua ſemper in omnibus Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

CAPVT I.

Quis capax regiminis Eccleſiarum Cathedralium.

α AD Cathedralium [c] Eccleſiarum regimen nullus, β niſi ex legitimo matrimonio natus, * γ & ætate matura, grauitate morum, δ litterarúmque ſcientia, iuxta conſtitutionem Alexandri III. quæ incipit, [d] Cùm in cunctis, Concilio Lateranenſi [e] promulgatam, præditus aſſumatur.

DECLARATIONE.

α Vide Pet. Ledeſ. in ſum. 2. p. tract. 32. c. 3. *del eſtado de los Obiſpos.* concl. 10.

β *Niſi ex legitimo matrimonio natus.*] An procedat in legitimato per ſubſequens matrimonium? Affirmat Pereg. de fideicom. art. 24. n. 2. P. Soar. tom. 5. de cenſur. diſp. 50. ſect. 5. à n. 10. P. Azor. inſt. Moral. 2. lib. 2. c. 14 q. 14. & hanc partem ſequutus eſt doctiſſimus, & omni æuo memorandus præceptor meus D. Antonius Homen in Conimbricenſi Academia iuris Pontificij primarius, & in Cathedrali Eccleſia Conimb. Doctoralis Canonicus, in eleganti & nunquam ſatis laudato commentario ad tit. Qui filij ſint legitimi in Decretal. ſuper c. 1. verbo ante deſponſationem, num. 9. verſ. Tertio ex dictis conſtat. * Vide Cenedo in collect. 77. ad decretales n. 2.

γ *Et ætate matura.*] Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 4. cap. 9. in princip. verſ. Ad Epiſcopatum iure requiritur ætas quadraginta annorum, P. Azori. in Mora. p. 2. lib. 6. c. 5. in princip. Fr. Ludou. Miranda de ordine iudic. q. 4. a. 2. concl. 3. P. Leſſ. de Iuſt. lib. 2. c. 34. n. 107. P. Valeri. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. n. 163. verſ. Primo.

δ *Litterarúmque ſcientia.*] Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 14. c. 8. §. 1. verſ. Gradus, P. Azori. inſt. moral. p. 2. l. 3. c. 28. q. 9. Petr. Alphonſ. de Vaſconcellos in harm. Rubricarum in Rub. de ætate, & qualit. n. 4. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. n. 171. verſ. Occurrit.

& infrà Seſſ. 24. c. 17. de reform.

CAPVT II.

Tenentes plures Cathedrales Eccleſias iubentur omnes exceptâ vnâ dimittere, certo modo & tempore.

α NEmo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, ſeu Cathedrales Eccleſias in titulum, ſeu commendam, aut alio quouis nomine, β contra [a] ſacrorum Canonum inſtituta, recipere & ſimul retinere præſumat: cùm valde felix ille cenſendus, cui γ vnam Eccleſiam bene ac fructuosè, & cum animarum ſibi commiſſarum ſalute regere contigerit. Qui autem plures Eccleſias contra præſentis decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta reliquas infra ſex menſes, ſi ad liberam Sedis Apoſtolicæ diſpoſitionem pertineant, aliàs infra annum dimittere teneantur: alioqui Eccleſiæ ipſæ, vltimò obtenta dumtaxat excepta, eo ipſo vacare cenſeantur.

a Sub Innoc. III. 1. Later. c. 29. alij quique adhuc diſpenſabantur.

REMISSIONES.

α Vide latè, & eleganter P. Azori. inſtit. Mor. p. 2. lib. 6. c. 13. à princip. P. Leſſ. de Iuſtit. lib. 2. c. 34. n. 138.

β *Contra ſacrorum Canonum.*] Concordat textus in cap. Sanctorum. 70. diſt.

γ *Cui vnam Eccleſiam bene, &c.*] Vide Nauarr. de Oratione, c. 22. n. 22.

Capvt III.

Habilibus tantùm perſonis conferantur beneficia.

α INferiora beneficia Eccleſiaſtica, præſertim curam animarum habentia, 1 β perſonis dignis & habilibus, & quæ in loco reſidere, ac 2 per ſeipſos * curam ipſam exercere valeant, γ iuxta conſtitutionem Alexandri III. in Lateranenſi, quæ incipit, [a] Quia nonnulli, & aliam Gregorij X. † in generali Lugdunenſi Concilio, quæ incipit, [b] Licet Canon, editam conferantur, δ aliter autem, facta collatio ſiue prouiſio omnino irritetur: & Ordinarius collator pœnas conſtitutionis Concilij generalis, quæ incipit, [c] Graue nimis, ſe nouerit incurſurum.

a parte 1. c. 13. c. quia nõnulli. de cler. non reſid.
b c. licet Canõ, de Elect. in 6. Decr. c. 14. c. graue nimis, de præb.
c *Vide paulò poſt.*

Declarationes.

1 *Perſonis dignis*] Stante penuriâ Sacerdotum idoneorum, Epiſcopus prouideat beneficiis ea ratione, qua poteſt, meliori.

Nullius 4. Sept. 1591.

Congregatio Concilij cenſuit, ad obtinendam in Cathedrali vel collegiata dignitatem non curatam, requiri ætatem annorum 22. completam.

2 *Per ſeipſos curam.*] Parochus, ſi eo morbi genere teneatur, vt ad functionem ſui Sacerdotij, aut ad res diuinas per ſe obeundas minimè idoneus eſſe videatur, non tenetur durante illo morbi genere, ſacris ordinibus ſe initiari facere.

Lib. 3. Decretal. de Clericis non reſidentibus.

QVia nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuerſas Eccleſiaſticas, & plures Eccleſias parochiales, contra ſacrorum canonum inſtituta nituntur accipere; vt cùm vnum officium vix implere ſufficiant, ſtipendia ſibi vendicent plurimorum: ne id de cætero fiat, diſtrictiùs inhibemus. Cùm igitur Eccleſia vel Eccleſiaſticum miniſterium committi debuerit, talis ad hoc perſona quæratur, quæ reſidere in loco, & curam eius per ſeipſam valeat exercere. Quòd ſi aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra ſacros Canones accepit, amittat, & qui dederit, largiendi poteſtate priuetur.

Remissiones.

α Vide Nauar. ad c. Si quando, de Reſcript. except. 17. & Miſcel. 34. de orat. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à n. 174.

β *Perſonis dignis & habilibus.*] In hoc Luſitaniæ Regno extant plures Summorum Pontificum conſtitutiones, quibus ſtatuunt, ac decernunt, ne aliqua collatio ſeu prouiſio de beneficiis Eccleſiaſticis diſpoſitioni Apoſt. reſeruatis, vel affectis, in hoc regno vacantibus, præſertim in Cathedralibus Eccleſiis exiſtentibus perſonis, ex Hebræorum genere, ſeu ſtirpe deſcendentibus fiat; & prima Conſtitutio data fuit à Pio V. Summo Pont. die 20. Ianuarij, anno 1588. Altera à Clem. VIII. die 18. Octob. anno Domini 1600. vbi ampliauit huiuſmodi prohibitionem habere locum in canonicatibus, præbendis, ac dignitatibus Cathedralium, & in principalibus dignitatibus Collegiatarum Eccleſiarum, in Parochialibus, ac eorum perpetuis, cæteriſque Eccleſiaſticis beneficiis curam animarum habentibus. Nouiſſimè S.D.N. Paulus V. Sum. Pont. die 17. Ianuarij, anno Domini 1612. per aliam conſtitutionem ſupradictas declarauit habere locum tam in ſæcularibus, quàm in cuiuſuis Ordinis regularibus Eccleſiis, ita vt ex Hebræorum genere, ſeu ſtirpe deſcendentes, ſub quouis prætextu curam animarum Vicariæ etiam amouibilis, exercere prohibeantur.

* *Ac per ſeipſos.*] Vide tradita à Caualcano in deciſ. 11. n. 18. & 26. p. 3.

γ *Iuxta conſtitutionem Alexand.*] Hæc conſtitutio habetur in c. quia nonnulli, de Cler. non reſid. Vide P. Valer. Reg. in praxi fori pœnit. lib. 33. tract. 2. n. 62.

† *Aliam Gregorij X.*] Hæc conſtitutio habetur in c. licet canon 14. de elect. in 6. cuius declarationem recenſet Farinacius in deciſ. 270. in compil. declarationum ſacræ

Congre

Congregationis Card.& vide infrà Seſſ.24. c.18.vbi alios retuli.

d Aliter autem facta collatio, ſiue prouiſio omninò irritetur.] Vide Fr.Emman. quæſt. Regul.to.2.q.52.a.5.

Capvt IV.

Plurium beneficiorum retentor contra Canones, iis caret, niſi, &c.

1 α QVicumque de cætero 2 β plura curata, [a] aut aliàs 3 incompatibilia beneficia * Eccleſiaſtica 4 γ ſiue per viam vnionis ad vitam, δ ſeu commendæ perpetuæ, aut alio ε quocumque nomine, & titulo, contra formam ſacrorum canonum, & præſertim conſtitutionis Innocentij III. quæ incipit, [b] De multa, recipere ac ſimul retinere præſumpſerit; beneficiis ipſis ζ iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem, η ipſo iure, etiam præſentis Canonis rigore, priuatus exiſtat.

a infr. Seſſ. 24. de refor. c. 17.

b Supr.c. 2. c. de multa, de præb. & c. 29. in Conc Lateranen.1.

Declarationes:

1 *Quicumque de cætero*] Poſſidentes beneficia circa diſpoſitionem huius cap.ex præſumpta diſpenſatione in qua fundatur Regula de triennali, ſe tueri non poſſunt, quia non habet locum contra hoc Decretum, & Capitulum 17. ſeſſionis 24. de Ref. ita vt ſuam prouiſionem tueri valeant.

De Parochialibus Eccleſiis quæ reſidentiam perſonalem requirunt, & inter ſe incompatibiles ſunt, vna tantum poteſt, per hoc Decretum, retineri. Quoad alia verò beneficia reſidentiam requirentia, non reſidentes diſtributiones eas percipere non debent, quæ propter ſeruitium cultus diuini aſſignatæ ſunt, non tamen procedendum eſt ad priuationem dictorum beneficiorum, ſi ea cum legitimis diſpenſationibus obtinuerint, quia de his in futurum tantùm ſtatuit Concilium, dummodo in vno illorum reſideat, vbi magis eſt neceſſaria reſidentia.

2 *Plura curata.*] Congregatio cenſuit poſſe obtineri dignitatem Parochialem cum vno curato.

3 *Incompatibilia beneficia.* Parochiales Eccleſiæ ſunt incompatibiles cum beneficiis, in quibus aſſignatæ ſunt diſtributiones quotidianæ, quas amittere debent ij, qui à diuinis ſunt abſentes. Quod de incompatibilibus beneficiis dicitur, idem intelligendum eſt de omnibus beneficiis reſidentiam requirentibus, quæ aliquis poſt publicationem Concilij receperit, velut duos Canonicatus, vel Canonicatum cum parochiali.

Congregatio Concilij cenſuit, obtinentem Parochialem vnà cum Canonicatu ex diſpenſatione Apoſtolica, ante Concilium obtenta potuiſſe poſt Concilium abſque alia diſpenſatione optare præbendam pinguiorem.

Congregatio Concilij declarando ſupradictum S.D.N. reſponſum intelexit regulam de triennali non defendere eos, qui beneficia incompatibilia poſt Concilium obtenta ſimul retinuerunt contra decretum c.4.Seſſ.7.nec etiam eos qui beneficia ante Concilium obtenta ratione incompatibilitatis, vel aliàs dimittere teneantur, non obſtantibus diſpenſationibus iuxta terminos cap. 17. Seſſ. 24. & cap. 15. Seſſ. 25.

An qui obtineat Dignitates in Cathedrali Eccleſia, quarum præbendæ ſunt admodum tenues, nec ad quotidianas diſtributiones perſonaliter diuinis laudibus cum aliis in C[illegible] admittuntur, poſſint vacante Parochiali intra ciuitatem, eius curam habere, ſeruata in reliquis forma Concilij, vid. ſi digni, & idonei in examine per concurſum reperiantur? Congregatio cenſuit poſſe; expectandum tamen, donec vacet Parochialis aliqua huiuſmodi, tuncque Epiſcopum debere S. D. N. conſulere; & veros redditus Dignitatis & Parochialis exprimere.

An ſcholares vniuerſitatum, quibus ex indulto Apoſtolico conceſſum eſt, vt poſſint nominari ad beneficia vacatura ſecundo & tertio, donec qui ſeniores ſunt, aſſecuti ætatem legitimam 80. florenos auri de camera in fructibus beneficiorum deductis omnibus percipere valeant? S.D.N. Gregorius reſpondit ex ſententia Congregationis hanc receptionem nominationum intelligi de compatibilibus beneficiis.

Scribantur literæ Archiepiſcopo Valentinenſi, vt Hieronymo Bodio obtinenti Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali (ſi poſſit vtrique commodè inſeruire) deſinat moleſtiam exhibere.

Hoc incompatibilitatis Decretum procedit etiam in illis, qui poſt Concilium Triden

Tridentinum recipiunt duos Canonicatus, & retinent ſine diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ: ſecus ſi ante Concilium, etiamſi ab Ordinario collatio facta ſit.

Capellania & Monaſterium, quorum fructus tenues ſunt, ſunt incompatibilia beneficia, nec poſſunt retineri ſub eodem tecto ſine diſpenſatione Apoſtolica. *Supra hoc §.c. Incompatib. 10.*

11. Ianuar. 1594. Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopum ex cauſa poſſe diſpenſare, vt quis poſſit obtinere duo beneficia difformia ſub eodem tecto, dummodo quodlibet per ſe non ſit ſufficiens ad ſuſtentationem prouiſi.

Capellania, quæ habet onus celebrandi certas miſſas, & coadiuuandi in cura animarum Eccleſiæ piebanatus, eſt beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, vel aliàs perſonalem reſidentiam requirente, & licet eius Rector non ſubiiciatur c. Licet Canon, *de Elect. in ſexto*, tamen comprehenditur ſub Decretis Concilij Tridentini, loquendo de beneficiorum, non tamen curatorum reſidentia.

Habenti Dignitatem tenuem in Eccleſia Cathedrali, quique diſtributionibus quotidianis non participet, Eccleſia Parochialis inconſulto Romano Pontifice conferri non debet. *Super hoc c.§.* An qui obtinent.

4 *Siue per viam vnionis.*] Decretum [illegible] tantum Dignitatibus & Canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum, non autem ſi ab initio illis cura annexa non eſſet, ſed poſtea, vt aiunt, ex poſt facto.

Epiſcopus, cum examinaret vniones iuxta diſpoſitionem huius decreti & in Seſſ. 21. cap. 9. ante quadraginta annos in eius diœceſi factas, & quæ prius, non tamen ante dictum tempus 40. annorum ſortitæ effectum fuerant, intereſſe prætendentes vigore ſuarum prætenſarum appellationum impediunt Epiſcopum ab huiuſmodi examine. Reſpondit Congregatio Concilij caſum hunc omiſſum à Concilio, ideo ex decretis eiuſdem non poſſe quidquam attentari in eos cap. 7.

An hoc decretum habeat locum in duabus Parochiis, quarum altera vnita eſt beneficio ſimplici, vel dignitati? Congregatio cenſuit non habere locum, ſi Parochialis vnita eſt perpetuo & acceſſoriè: vnde hoc decreto non obſtante dicendum eſt quod vtraque Parochialis talis poterit retineri, ſi modò vtramque legitimè ante obtinuerat.

Cenſuit Congregatio in Parochialibus, quæ non ſunt vnitæ Monaſteriis, ſed earum membra, aut quomodolibet dependentes ſunt, nec Concilium, nec conſtitutionem Pij V. de vicariis perpetuis diſpoſuiſſe, an vnus vel duo regulares eſſe debeant. Ideo hos caſus relinquendos eſſe inſtitutioni cuiuſque religionis, niſi aliud Sanctiſſimus decernat.

Dignitates plures, quibus à principio fuit coniuncta cura animarum, ſunt incompatibiles: ſi verò eis ex pòſt facto coniuncta fuit, poſſunt cum legitima diſpenſatione ante Concilium Tridentinum obtéta retineri.

5 *Commenda perpetua.*] Commendæ, quæ ad ſex menſes in Eccleſiis curatis fieri poterant ab Ordinariis cap. nemo, de Elect. in 6. amplius poſt Concilium locum non habent in eis deputati Vicarij ad formam c. 18. Seſſ. 24.

REMISSIONES.

α Vide Nau. conſ. 34. de præbend. P. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 6. c. 13. cum ſequentib. Nicol. Garci. de benefic. p. 11. c. 5. §. 2. num. 112. cum ſeqq. Flamin. de Reſignationib. lib. 3. q. 1. n. 121. cum ſeqq. Proſper de Auguſtino in addit. ad ſummam Bullarij, verbo beneficiorum reſignatio, cauſa 7. Cardin. Thuſch. [illegible] concluſ. 64. & 66. Achil. de Grati. deciſ. 1. & 2. de Elect. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 3. collect. 474.

β Plura curata aut aliàs incompatibilia beneficia Eccleſiaſtica.] Deciſum fuiſſe procedere in requirentibus reſidentiam, vt ſunt duo Canonicatus cum Parochiali, teſtantur Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 15. num. 36. Nicol. Garci. de Benefic. p. 11. cap. 5. num. 79. cum multis ſeq. * Vide etiam infr. Seſſ. 24. c. 17. de reform. & c. de multa. & præbend. Diaz in prax. can. c. 48. vbi latè Salzedo, Rota nouiſſ. deciſ. 608. & 609. in recollect. à Farinac.

γ Siue per viam vnionis.] Vide Quintanad. lib. 1. Eccleſiaſt. c. 4. num. 12. & cap. 7. n. 6. & lib. 4. temp. 8. n. 46. Flamin. de Reſignationib. lib. 12. q. 3. n. 49. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 5. §. 7. n. 146. Nicol. de Benefic. p. 11. c. 5. n. 219.

δ Seu commenda perpetua.] Vide Hoied. de incompat. benef. p. 3. c. 14. à n. 6. Flam. de Reſignat. lib. 3. q. 1. num. 110. Gonzal. ad reg. 8 Cancel Gloſſ 5. §. 8. à princ. & n. 10. Proſper. de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Beneficiorum reſignationes, verſ. 9 Cauſa ibi, ſecundò ſi mitra, C. Azori inſtit. moral. p. 2 lib 6. cap. 10. quæſt. 11 verſ. Verum dubiæ, vbi reſoluit

nec

nec duo beneficia commendata in perpetuum, nec vnum iure tituli, alterum cómendatum in perpetuũ, poſſe ſimul haberi ſine iuris relaxatione, quando alioquin ſunt beneficia ipſo iure incompatibilia, vide eund. Azori.d.lib.6. cap.13. quæſt.3. Sayr.deciſ. 32 de præbend.quem refert Aloyſ. Ricci.in collect.deciſ.p.3.collect.474.in medio.

2 *Quocumque nomine.*] Vide Nau.de Oratione,c.22.n.75.

3 *Iuxta ipſius conſtitutionis diſpoſitionem.*] Vide Nicol. Garc.de Benefic.p.11.cap.5.à num.91.

4 *Ipſo iure etiam præſentis canonis vigore priuatus exiſtat*] Quatuor tempora ante Concil. Trid. diſtinguunt Gonzal. ad reg. 8.Cancel.Gloſſ.15.à n.9.cum ſeqq. Hoied. de incompatib.benefic.p.1.cap.7.num.7.P. Azor. inſtit.Moral.p.2.lib.6 cap.13.quæſt. 1.Nicol.Garci.p.11.cap.5.à n.1.

Capvt V.

Qui plura beneficia obtinent, exhibeant ſuas diſpenſationes. Per competentes Vicarios rectè cura animarum agatur. Beneficia ſuis obſequiis minimè fraudentur.

a* ORdinarij locorum quoſcumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas exhibere diſtinctè compellant; & aliàs procedant iuxta conſtitutionẽ Greg. X.in generali Lugdunenſi Concilio editam, quæ incipit, a Ordinarij: quam eadem ſancta Synodus innouandam cenſet, & innouat; addens inſuper, quòd ipſi Ordinarij etiam per 1 idoneorum Vicariorum deputationem, & congruę portionis fructuum aſſignationẽ omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & 2 beneficia ipſa debitis obſequiis minimè defraudentur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus quibuſcumque, etiã cum iudicum ſpecialium deputatione, & illorum inhibitionibus in pręmiſſis nemini ſuffragantibus.

a Lib. 6. decret. de offic. Ordinarij, c. 3. infr. cap. 17.& ſuprà Seſſ. 6. de refor. c. 2. in fin. Vide paulo pòſt.

Concil. Trident.

Declarationes.

1 *Idoneorum Vicariorum deputationem.*] Deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficiis incompatibilibus, non autem in curatis, caſu quo ea obtinentes, ea non inſeruire tenentur.

Congregatio Concilij cenſuit, nominationem Vicariorum ad tempus in beneficiis curatis ſpectare ad monaſterium, perpetuorum vero in vim conſtitutionis Pij V. ſpectare ad Epiſcopos. Fuit in Congregatione Concilij dubitatum, an Vicarius perpetuus conſtitutus vigore huius decreti ſubire deberet aliqua onera ſaltem pro rata per conſtitutionem Pij V. de Vicariis perpetuis. S. D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis declarauit Bullam Pij V. vt omnia onera incumbentia ipſi parochiali, in qua erit vicaria perpetua, pertineant ad ipſum vicarium ſolum, nulla autem ex parte ad Eccleſiam ſeu mona[illegible] pia quibus erat vnita ipſa parochialis.

Actum eſt in Congregatione Concilij an eſſent conſtituendi perpetui in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis, curam animarum habentibus, & eam per temporarios mercenarios exercentibus.

Congregatio cenſuit, nihil per legem generalem ſtatuendum eſſe, ſed ſingulis caſibus, qui occurrerint, prouidendum, provt magis expedire videbitur.

2 *Beneficia ipſa debitis obſequiis minimè defraudentur.* In hoc Decreto, & pręcedenti, Capellæ & Canonicatus & alia beneficia non curata requirentia reſidẽtiam (ſi tamen aliàs ſint incompatibilia) cõprehenduntur.

Per hoc decretum non permittitur Ordinariis viſitare Eccleſias Regularium. Nec temporis longitudo obſtat huic decreto, quia ab Epiſcopo compelli poſſunt, ad diſpenſationes exhibendas, & illorum titulos oſtendendos.

Subcollectores, & alij officiales Sedis Apoſtolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad oſtenſionem titulorum, ſub hoc Decreto, niſi beneficia ad Epiſcopi Iuriſdictionem ſpectarent, veluti eſſent membra ſancti Antonij Viennenſis, vel aliorum. Sic è contrario illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum diſpenſatione legitima ante Concil. Tridentinum obtenta, requirentia perſonalem reſidentiam, tenentur reſidere in illo in quo magis eſt neceſſarium; nec ideo poſſunt alterutro priuari: amittunt tamen diſtributiones quotidianas eius beneficij, cuius miniſterio nõ deſeruiũt.

Congregatio cenſuit nihil innouandum in beneficiis ſimplicibus, (quæ etiam Clericatus nuncupantur,) in Eccleſiis parochialibus vel alibi conſtitutis, quorum fructibus poſſeſſores gaudent, nullum ſeruitium, nec per ſeipſos, nec per ſubſtitutos illis Eccleſiis præſtando, quibus dicti clericatus ſubſunt, vt poſſint cogi vel per ſeipſos vel per alios in habitu Clericali manutenere, qui illis Eccleſiis inſeruiant. Et licet c. 3. ſeſſ. 21. præſupponat, quòd omnia beneficia ſint ad cultum diuinum atque ad Eccleſiaſtica munera obeunda inſtituta: iuxta *c. vlt. de reſcr. lib. 6.* ſi tamen tanto tempore poſſeſſores talium beneficiorum non ſunt coacti ad aliquid iſtorum, nec apparet quod & ad quid certum ſint obligati, ſatisfacere videbuntur ſi dicunt horas canonicas. Vnde ſi beneficia illa non requirunt reſidentiam, non debent cogi per ſubſtitutum deſeruire: exemplo illius Canonici, qui cauſſa ſtudiorum non reſidet, [illegible] ad ſubſtitutum. *Abb. in c. Licet, de præb.*

Congregatio Concilij cenſuit, ſi aliqua Abbatia nullius diœceſeos exiſtat, non poſſe Epiſcopum viciniorem ibi conferre Sacramentum confirmationis, & exercere Pontificalia, abſque Abbatis expreſſa licentia, ſed eſſe in facultate ipſius Abbatis conuocare, quem maluerit Catholicum antiſtitem, ſaluo tamen maiori iure Epiſcopi vicinioris, ſi aliunde id ſibi competat, verum poſſe Epiſcopum viciniorem viſitare beneficia ſecularia, & Clericos ſeculares dictæ Abbatiæ, illóſque culpabiles repertos corrigere, & Epiſcopum viciniorem dici tantum illum, cuius Cathedralis Eccleſia ſit Abbatiæ proximior, non autem locis dictæ Abbatiæ ſubiectis.

In Sexto, tit. 16. de Officio Ordinarij.

CAPVT III.

ORdinarij locorum ſubditos ſuos, plures dignitates vel Eccleſias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, ſeu perſonatum aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura ſimilis eſt annexa, diſtrictè compellant diſpenſationes, auctoritate quarum huiuſmodi Eccleſias, perſonatus ſeu dignitates canonicè tenere ſe aſſerunt, intra tempus pro facti qualitate ipſorum Ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. Quòd ſi fortè iuſto impedimento ceſſante, nullam diſpenſationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Eccleſia beneficia, perſonatus, ſeu dignitates, quæ ſine diſpenſatione aliqua eo ipſo illicitè detineri conſtabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, liberè perſonis idoneis conferantur. Cæterùm ſi diſpenſatio exhibita ſufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis huiuſmodi, quæ canonicè obtinet, moleſtetur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eiſdem Eccleſiis, perſonatibus, ſeu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipſa debitis obſequiis defraudentur. Si verò de diſpenſationis exhibitæ ſufficientia dubitetur, ſuper hoc erit ad Sedem Apoſtolicam recurrendum: cuius eſt æſtimare, quem modum ſui beneficij eſſe velit. In conferendis inſuper perſonatibus, &c.

REMISSIONES.

α Vide Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 3. col. 6. 7. * & D.d. Spino in ſpeculo teſtam. gl. 3. princ. n. 75. & quæ hic Farinacius refert ex declarat. ſacræ Congregationis.

CAPVT VI.

Beneficiorum vniones validæ cenſeantur: quæ debeant irritæ declarari poſt examen factum ab Ordinario.

α* VNiones perpetuæ, [a] 1 β à quadraginta annis citra factæ †, γ examinari ab Ordinariis, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, poſſint: & quæ per ſubreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. illæ verò, quæ à dicto

a Vide Seſſ. 4. c. 9. de ref. infr. Seſſ. 24. de ref. cap. 13. & Seſſ. 25. de ref. c. 9.

dicto tempore citra conceſſæ nondum in toto vel in parte ſortitæ ſunt effectum *, & quæ deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fient, niſi eas ex legitimis aut aliàs rationabilibus cauſis, coram loci Ordinario δ vocatis, quorum intereſt †, verificandis, factas fuiſſe conſtiterit. per ſubreptionem obtentæ præſumantur: ac propterea, niſi aliter à Sede Apoſtolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

DECLARATIONES.

1 *A quadraginta annis citra facta.*] Non datur poteſtas per Concilium Tridentinum examinandi, & reuidendi vniones, quæ per 40. annos ante confirmationem decretorum eiuſdem Concilij factæ fuerint. Quę verò poſt quadraginta annos factæ ſunt, Epiſcopo reuidere volenti oſtendi omnino debent.

Per hoc decretum non excluduntur Ordinarij, quo minus vniones reuidere poſſint in caſibus, quibus licet de iure communi etiam vltra 40. annos.

2 *Irrita declaremur.*] Vniones perpetuæ à 40. annis, à publicatione Concil. Tridentini computandæ, debent ab Ordinariis examinari, & irritæ declarari.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo vnio, verſ. Ad ſextum, & verbo viſitatio, verſ. Decimum dubiũ, Flores variar. quæſt. lib. 5. q. 3. n. 50. * Ricc in prax. var. reſol. c. 208.

β *A quadraginta annis citra facta.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Duæ Parochiæ, quæ per conſuetudinem, quæ per quadraginta annos viguerit, tanquam vnitæ, cùm ſemper ſine collatione collatæ fuerint, earum ſic poſſeſſor non eſt moleſtandus, & tempus quadraginta annorum currit à publicatione Concilij. refert Zerol. d. verb. vnio, verſ. Ad ſextum. † Vide etiam infr. Seſſ. 14. c. 9. de refor. & ſeſſ. 24. c. 13. de reform. Menoch. in conſ. 402. n. 80. Ricc. in ſua prax. curiæ Eccleſ. Neapol. deciſ. 485.

γ *Examinari ab Ordinariis, &c.*] Quomodo probetur vnio, & ad eam probandam quod tempus requiratur? Vide Rebuff. in ſua praxi benefic. lib. 1. tit. de vnionib. benefic. à num. 34. Flores Var. lib. 1. q. 10. num. 19. Maſcard. de Probat. concl. 179. & concl. 586. & concl. 1413. Menoch. de Præſumpt. lib. 6. q. 8. latiſſimè Nicol. Garcia de benefic. p. 12. c. 2. n. 225. cum ſeq.

* *Sortita ſunt effectum.*] Vide Io. Aloyſ. Ricc. d. deciſ. 484. à n. 2. vbi quando vnio dicatur ſortiri effectum. De quo etiã Garcia de benef. p. 10. c. 12. n. 181. Merend. conſ. 29. n. 3.

δ *Vocatis quorum intereſt.*] Vide Matth. Soar. in pract. & ordine viſitandi c. 6. n. 5. † Rotam nouiſſ. deciſ. 131. n. 4. p. 2. Ricc. in prax. curiæ Eccl. Neap. dec. 486. à n. 2.

CAPVT VII.

Beneficia Eccleſiaſtica vnita viſitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipſorum Vicariorum fiat cum portione aſſignanda etiam ſuper re certa, non obſtantibus, &c.

1 α BEneficia Eccleſiaſtica curata,[a] quæ Cathedralibus, a Inſt.
2 Collegiatis, 3 ſeu aliis Eccleſiis, Seſſ. 14.
4 γ vel Monaſteriis, beneficiis, ſeu de refor.
collegiis, aut piis locis quibuſcum- c. 9.
que perpetuò vnita & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis ſingulis viſitentur. * [b] qui ſolicitè prouidere procurent, vt 5 δ ε ζ per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, 6 niſi ipſis Ordinariis pro bono Eccleſiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum aut maiori, vel minori, arbitrio ipſorum Ordinariorum, 7 portione, etiam ſuper 8 certa re aſſignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuſcumque in præmiſſis minimè ſuffragantibus.

b Vide Seſſ. 25. c. 16. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia Eccleſiaſtica curata.*] Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopum poſſe viſitare Eccleſias Parochiales vnitas

Monaſterio Canonicorum Regularium, ſi Generalis in eo ſedem ordinariam principalem non habeat. Et ſi Canonici Regulares qui prædicti mutatur de conſenſu & mandato ſuorum Superiorum, Eccleſiis vnitis Monaſteriis ſuis, delictum commiſerint non concernens animarum curam, aut Sacramentorum adminiſtrationem, à ſuis tantum ſuperioribus Regularibus punientur.

2 *Collegiatis.*] Ordinarius tam ex auctoritate Concilij Tridentini, quàm ex Bulla Pij V. quæ incipit, *Ad exequendum*, publicata Kalend. Nouembr. 1567. de Vicariis perpetuis, habet facultatem creandi Vicarios perpetuos in Parochialibus Eccleſiis vnitis collegiatæ Eccleſiæ: & Vicarij ſiue perpetui, ſiue temporanei ſint, debent ab eodem ordinario examinari & approbari.

3 *Seu aliis Eccleſiis.*] Epiſcopus debet conſtituere Vicarium perpetuũ, ſiue tẽporalem in Prioratu, cui cura animarum incumbit.

4 *Vel Monaſteriis.*] In Monaſteriis ab ipſorum primæua fundatione curatis non poſſunt deputari Vicarij iſti, ſed ſeruandum eſt cap. 11. Seſſ. 25. de Regul. iuxta quod exercentes curam ſint ab ipſo Ordinario approbati: ſecus ſi Parochiales eſſent Monaſteriis vnitæ: eo enim caſu poſſunt deputari tales Vicarij.

Si Eccleſiæ ſint curatæ & vnitæ Monaſteriis, poſſunt Epiſcopi Ordinarij locorum viſitare eas, & in Vicarios perpetuos, ſiue temporaneos conſtituere, ſecundum diſpoſitionem Concil. Tridentini hoc capite. Si autem Eccleſiæ huiuſmodi ſint in loco ipſorum Monaſteriorum, eiſque immineat cura animarum, poſſe Epiſcop. vitare perſonas exercentes in eis curam ipſarum animarum, iuxta tamen illam formam, quam præſcripſit Concil. Trident. c. 11. Seſſ. 25. de Reg.

Patauij 8. Iulij 1591. Ergo in Parochialibus vnitis Monaſteriis deputari poſſunt Vicarij perpetui, niſi eſſent in loco, in quo ipſa Monaſteria, quo caſu ſeruandum eſt præfatum Decretum cap. 11. Seſſ. 25. de Regularium reformatione.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi beneficium liberum, ſiquidem vnitum ſit Monaſterio Monialium, Vicarium in eo conſtituendum eſſe perpetuum, vel amouibilem à Monialibus præſentandum; & ab Epiſcopo approbandum, iuxta c. 7. Seſſ. 7. ſi verò non ſit vnitum, ſed pertineat ad collationem Monialium, & per perſonas ſeculares deſeruiri ſit ſolitum; eſſe vtique conferendum à Monialibus illi, qui ab Epiſcopo præuio examine per concurſum fuerit approbatus. Quod ſi de iure patronatus Monialium fuerit, ſeruandum eſſe, quod ſtatuit Decret. Conc. c. 18. Seſſ. 24. verſ. ſi verò iuriſpatronatus Eccleſiaſtici: nempe vt ſi inſtitutio ad Epiſcopum pertineat, is quem Moniales digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicauerint, Epiſcopo præſentent, vt ab eo inſtituatur; ſi verò inſtitutio ab alio, quam ab Epiſcopo erit facienda, Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præſentet, ad quem ſpectat inſtitutio.

Conceſſum tamẽ fuit aliquãdo ex gratiã à Greg. XIII. vt etiã in Parochialibus Monaſterio vnitis non deputarẽtur Vicarij, ſed vt aliquis ex Regularibus (ab Epiſcopo tamen approbatus) curam animarũ exercere poſſet, dũmodo ſecũ haberet ſociũ ordinis eiuſdem imò Monachi non poſſunt prohiberi, quo minus curã exerceant animarum.

5 *Per vicarios, etiam perpetuos*] Vicarij perpetui non poſſunt conſtitui abſque erectione tituli Vicariæ, non obſtante Bulla Pij V. & hoc Decreto. Non tamen prohibetur, quo minus cura animarum exerceri poſſit per Vicarium amouibilem vt ſeſſ. 21. cap. 7. de Reform. dummodò ſit certũ, cui particulariter incumbat, vt dicitur cap. 13. Seſſ. 24.

Congregatio cenſuit nominationem Vicariorum ad beneficiatos pertinere, nec non ad eos beneficia vnita ſpectant, ſic etiam Pius V. dicta Bulla, addẽs tamen, Ordinarij, vel eius Vicarij præuio examine approbationem neceſſariam eſſe.

Ex dicta Bulla Pii V. Kalend. Nouembr. nominatio Vicariorum etiam perpetuorum ſpectat ad Eccleſias, ſeu loca, quibus dictæ Parochiales ſunt vnitæ.

Ad dictam nominationem faciendam poterit Epiſcopus præfigere terminum decem dierum.

Per dictam Bullam non inhibetur, quo minus Vicarij perpetui poſſint inſtitui, ex declaratione Congregationis Concilij.

6 *Niſi ipſis ordinariis.*] Sicut poteſt diſpenſari cum ſenibus, infirmis, ac decrepitis, ita & eorum Eccleſiis (quæ perſonalem reſidentiam requirunt) ab idoneis perpetuiſque Vicariis inſeruiatur. Item cum iis, qui propter Monialium, vel hoſpitalium curam in Eccleſiis, quas in menſibus obtinent, non facilè poſſunt reſidere, ſeruandum eſt Decretum c. 1. de Reform. Seſſ. 25. quo Decreto non amplius id permittitur, quod in iſto caſu relictum erat ſub Paulo III. arbitrio Ordinariorum, ſed non impoſitus neceſſitas reſidendi.

7 *Portio*

7 *Portione.*] In conſtituenda mercede pro inſeruientibus aliorum beneficiis curatis, obſeruari debent Concil. Trid. Decreta. Quę autem ſit iſta portio declarat Bulla Pij V. licet ad terminos Concilij fuerit redacta, in reuocatione priuilegiorum Mendicantibus conceſſorum Bulla ſuperiùs citata. Et ſi hęc Bulla Pij V. fuit reuocata, ex ea aliqua, vt ſuprà, ſint notata.

Licet ſupradicta Bulla fuerit reuocata per Bullam Gregor. XIII. Kal. Martij, ann. 1. ſub titulo, *Reductio literarum feliciſſima recordationis Pij Pap. V. pro mendicantibus,* poſtea tamen ſuo ore idem Gregor. illam Pij V. reualidauit.

27. Mart. 1594. Congregatio Concilij cenſuit conſtitutionem Sanctæ memoriæ Pij V. de Vicariis perpetuis, ita eſſe intelligendam, vt omnia onera, incumbentia Parochiali Eccleſiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua, pertineant ad Vicarium perpetuum ſolum, nulla autem ex parte ad Eccleſiam, ſeu Monaſterium, aut alium locum pium, quibus vnita fuerit ipſa Parochialis.

Ex fructibus Parochiæ vnitæ Monaſterio detrahenda eſt merces Vicarij, qui ei inſeruit, & non ex fructibus monaſterij. Et quidē ſi non apparent certi reditus harum Parochialium, cenſuit Concilij Congregatio, cogendos eſſe religioſos ad aſſignandum de ſuo ſcuta 50. dictis Vicariis: niſi ipſi clarè & euidenter probent, dictas Parochiales nullos prorſus habuiſſe reditus, quando fuerunt Eccleſiæ ſuis locis prædictis vnitæ.

8 *Super certa re aſſignanda.*] In certa, de quibus in Bulla, Ordinarij taxabunt.

In Eccleſiis curatis, vnitis Monaſteriis, poſſunt Epiſcopi Ordinarij locorum viſitationem facere, & ponere in eis Vicarios perpetuos vel temporaneos, iuxta diſpoſitionē huius Decreti, provt eis expedire videbitur. Si verò huiuſmodi Eccleſiæ curatę ſunt poſitæ in loco ipſorum Monaſteriorum, eiſque immineat cura animarum, poſſunt Epiſcopi viſitare perſonas exercentes in eis curam animarum, iuxta tamen illam formam, quam præſcripſit Concilium cap. 11. Seſſ. 25. de Reg. Super. §. *S. Eccleſia.*

In Parochialibus autem militiæ S. Ioannis Hieroſolymitani, ſeruandum eſt Breue Sanctæ memoriæ Pij V. editum 12. Septembris 157[illegible]. Pontificatus ſui Anno 6.

Sanctiſſimus Dominus noſter Gregor. XIII. non habet pro reuocata Bullam Pij V. de Vicariis perpetuis, cum hac limitatione, *in fauorem Monaſterij*, vt Epiſcopus ad nominationem Monachorum deputet vnum ex ipſis præuio ex amine approbatum, & ad nutum ipſorum amouibilem, & cum Vicario ſic deputato debet habitare vnus duntaxat alius Monachus, ne plures extra clauſtrum maneant. Sed non ita cenſendum, ſi vellent deputare Capellanum ſecularem, ad nutum amouibilem: hoc enim pertinet ad Epiſcopum.

Remissiones.

a Vide Stephan. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo, Vicarius perpetuus, Matth. Soares in practica, & ordine viſitandi, c. 3. n. 1.

β Ad declarationem portionum aſſignandarum Vicariis perpetuis Parochialium piis locis perpetuò vnitarum, emanauit conſtitutio fœlicis record. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouemb. 1567. incip. Ad exequendum, quæ conſtitutio eſt hodie ſeruanda, provt teſtatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 3. n. 79.

γ *Vel Monaſteriis.*] Si beneficium, aut Parochia vniatur Monaſterio exempto, etiam alienæ diœceſis, an viſitetur ab Epiſcopo loci? Affirmat P. Henriq. in ſum. p. 1. li. 7. c. 15. §. 4. lit. I.

* *Ab ordinariis locorum annis ſingulis viſitentur*] Vide ſupr. c. 5. & infr. ſeſſ. 25. c. 16. & quæ notat Vincent. Grilinzonius cenſ. 17. per tot.

ε *Vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos.*]. Quòd Vicarius perpetuus non poteſt conſtitui ſine titulo Vicariæ, reſoluit Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Vicarius. pag. 112.

ι An Epiſcopo competat inſtitutio Vicarij, & Monaſterio, cui eſt vnita Parochialis præſentatio? Affirmant atteſtantes ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe, Gonzal. ad reg. 8. cancel. glo. 5. §. 3. num. 50. & n. 6[illegible]. Flores Var. lib. 1. q. 1[illegible] n. 26. vbi reſoluit nominationem Vicariorum ad nutum amouibilem pertinere ad Prælatum, ſiue Prælatam Monaſterij, cui beneficium vnitum eſt, & Epiſcopus ſolùm debet approbare, & admittere, & licentiam adminiſtrandi Sacramenta dare: quando beneficium curatum eſt vnitum Monaſterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium, quòd Prælatus poſſit ei ſeruire per Monachum, aut Fratrem ad nutum amouibilem, qui quidem debebit approbari & examinari ab Epiſcopo, niſi Abbas, vel Abbatiſſa habeant iuriſdictionem Epiſcopalem, reſpondiſſe ſacram Card. Congregationem, aſſerit Flores d. q. 1[illegible]. num. 24. & 26. in fin.

ſ An Vicarius ad nutum amouibilis poſ-

ſit,

ſit amoueri ante finitum annum ſeruitij? Negant Rebuff. in praxi benefic. lib. 2. tit. de diſpenſ. de non reſid. n. 18. & tom. 3. ad leges Galliæ tit. de materiis poſſeſſ. in benef. art. 9. gl. vnic. in præfat. Flores Var. lib. 1. q. 10. num. 34. Guttier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 58. n. 19. Steph. Grat. diſcept. forenſium cap. 167. n. 22. cum ſeqq.

CAPVT VIII.

Eccleſiæ reparentur: cura animarum ſolicitè habeatur, non obſtantibus, &c.

α LOcorum Ordinarij Eccleſias quaſcumque, ª quomodolibet 1 exemptas, auctoritate Apoſtolica, ſingulis annis viſitare teneantur, & opportunis iuris remediis prouidere, vt quæ reparatione indigent, reparentur; & 2 cura animarum, ſi qua illis immineat, aliiſque debitis obſequiis minimè defraudentur, appellationibus, 3 priuilegiis, conſuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præſcriptis, iudicum deputationibus, β & illorum inhibitionibus penitus 4 excluſis.

a infr. Seſſ. 24. de ref. c. 9. & Seſſ. 21. c. 8. cõc. Arel. c. 17.

DECLARATIONES.

1 *Quomodolibet exemptas.*] Epiſcopus viſitat Eccleſias exemptas etiam inferioribus Prælatis ſubiectas.

Epiſcopum viſitare Eccleſias, quas Abbas S. Benedicti in eius Diœceſi ſitas habet, Congregatio cenſuit poſſe ex hoc Decreto, ſi modò in eis cura animarum exerceatur per ſacerdotes ſeculares.

Congregatio cenſuit, licere Epiſcopo viſitare capellaniam Iuriſpatronatus Laicorum, etiam Iuriſpatronatus Regum ex priuilegio ſibi conceſſo, quia in ſua diœceſi, nec Iuriſpatronatus quamquam Regum obſtat, niſi in fundatione id expreſſum ſit: ſed ſi probetur capellaniam exemptam, tunc Epiſcopus viſitet tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus ex hoc c. 8.

Concilium hîc non videtur ſuſtuliſſe, neque rem iudicatam, neque concordiam.

Epiſcopus viſitare poteſt Eccleſias Diœceſis Caſtri, vbi Moniales prætenduntur habere iuriſdictionem ſpiritualem à tempore immemorabili viſitandi per deputatos, etiam eligendo Epiſcopum extraneum, Confirmationem & Ordines conferendi gratia, ac alia Pontificalia exercendi etiam inuito Epiſcopo loci: Congregatio enim ita iudicauit, & cenſuit Epiſcopum poſſe viſitare eas Eccleſias, ex facultate ſibi attributa à Concil. hoc capit.

Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Epiſcopum viſitare quaſcumque Eccleſias ſeculares, intra fines ſuæ diœceſeos exiſtentes vigore c. 8. Seſſion. 7. etiamſi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per ſeculares eis deſeruiatur. 12. Feb. 1596.

Epiſcopus poteſt viſitare omnes parochiales ſuæ diœceſis, in quibus ſunt Sacerdotes ſeculares, licet Eccleſiæ ſint Regularibus ſubiectæ. Etiamſi Monaſteria Religionum prætenderent Iuriſdictionem ſpiritualem immutabilem, in locis, vbi dictæ Eccleſiæ ſunt vnitæ.

Epiſcopus non habet ius viſitandi ſacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum ſit Religionis S. Antonij Viennenſis. Congregatio tamen cenſuit hoc non habere locum in Eccleſiis Regularium, vbi à Regularibus inſeruitur; & in terminis c. 11. ſeſſ. 25. de Regular. vbi excipiuntur Abbates generales, & Capita Ordinum, ſed limita, niſi per Regulares inſeruiant.

Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati, habent poteſtatem viſitandi omnes ſuæ Diœceſis Eccleſias collegiatas, eis tamen remanente ſaluo iure in petitorio.

Item Monaſteria quæcumque commendata, in quibus non viget Regularis obſeruantia, ac beneficia tam curata, quàm non curata ſæcularia, & regularia qualitercumque commendata vigore c. 8. Seſſ. 21. Præterea tam beneficia curata vnita quibuſcumque Monaſteriis, & locis piis ex cap. 7. Seſſ. 7. quàm etiam perſonas exercentes curam animarum in Monaſteriis Regularium, quibus etiam cura imminet iuxta c. 11. Seſſ. 25. de Regul.

Item nullam pœnam incurrit Epiſcopus non vtendo iuriſdictione ſibi in exemptos à Concilio tributa; ſed in illis tantùm caſibus, quibus decreta Concilij vtuntur verbis præceptiuis ſeu obligatoriis incurrere peccatum mortale, & in caſibus in quibus diſpoſitio Concilij non abſolutè adimit exemptis hanc iuriſdictionem, ſed tantùm ſi Ordinarii velint, Ordinariis volentibus exercere poſſunt. exempti verò in caſibus, in quibus Concilium hanc iuriſdictionem exemptis adimit, & præcipit Epiſcopis vti ſoli

ipſi

ipſi exerceant, non poſſunt.

2 *Cura animarum.*] Etiamſi Eccleſiæ ſunt Regularium, tamen tunc ab Ordinariis viſitari debent, quando cura exercetur per Sacerdotes ſeculares. Comprehenduntur enim Eccleſiæ ſeculares, tametſi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dummodo per ſeculares illis deſeruiatur. Non autem comprehenduntur Monaſteria & Eccleſiæ ipſorum Regularium. Hæc procedunt, quando Eccleſiæ ſunt in Diœceſi. *Idem ſupr.* §. Epiſcopus poteſt.

3 *Priuilegiis & conſuetudinibus.*] Quod ſi adderetur ſententia, & priuilegium, An illis videatur Concilium hic derogare? Congregatio cenſuit negatiuè, quia cum hoc capit. faciat diuerſas derogationes, non videtur aliis ab eo expreſſis derogare, & ita Rota in vna Legionenſis Iuriſdictionis.

Archidiaconus Mercurij die 13. Nouemb. 1587. coram R. D. Blanchetto firmat dictam Deciſionem, videlicet vt hic Concilium non comprehendat caſus per ſententias determinatos, idemque confirmauit Rota 2. Decembr. 1585. vt Concilium non tollat ſententias & res iudicatas, vt infr. c. 20. verſ. *ad hæc*. ſeſſ. 24.

Eccleſias autem militum Hieroſolymitanorum eſſe exemptas priuilegiis ſummi Pontificis à viſitatione Epiſcopi; præterquam ſi fuerint curata, tunc enim huiuſmodi priuilegia excipiant ea, quæ reſpiciunt curam animarum, & Sacramentorum adminiſtrationem, quoad hoc, poſſe vtique viſitari ab Epiſcopis, &c.

Vbi Equites Hieroſolymitani habent iuriſdictionem ſpiritualem & temporalem, vbi Ordinarij ſe non interponant ad viſitandum, vide Bullam Pij V. *Paſtoralis Officij*, die 22. Septembr. 1571. Item Equites Hieroſolymitani, quatenus beneficia curata nõ obtinent, nõ poſſunt ab Ordinariis viſitari.

Lucenſis Collegiata S. Michaëlis Iuris patronatus exempta à fundatione & donatione, viſitari poteſt ab Ordinario, ſed tanquam Apoſtolicæ Sedis delegato.

Parochiales Eccleſiæ vnitæ Monaſteriis, etiam iis quæ ſunt Capita Ordinum, ab Ordinariis viſitari debent.

Regulares inſeruientes de licentia ſuorum ſuperiorum beneficiis ſimplicibus, quæ ſunt tamen membra Monaſteriorum ſeu Religionis, non poterunt viſitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur ſub Decreto cap. 14. Seſſ. 7. de Reform. Idem infr. huius ſeſſ. c. 14. §. *Aut Regulares*.

Qui pacifice per triennium beneficium aliquod poſſedit, non tenetur oſtendere titulum, vel docere de titulo.

Epiſcopus viſitare volens non poteſt vt ſuſpectus recuſari, nec vlla allegatione ſuſpicionis impediri, quo minus pœna extraordinaria, quæ morũ correctionẽ & emendationem reſpiciat, viſitatos afficere poſſit.

Præſuppoſito ex declaratione congregationis, quod Epiſcopi nõ ſolùm per ſeipſos, ſed etiã per illorum, in ſpiritualibus generales Vicarios munus viſitationis poſſunt exercere, an Vicarij eo caſu in ſcriptis facultatẽ habere debeãt, & de illa prius & per authentica documenta ipſis Abbatibus, ſuperioribus, vel eorũ officialibus & ſubditis dimiſſo ſibi illorũ exemplo de verbo ad verbum fidem facere teneantur, & donec iſtud fecerint, liberè & licitè eis valeant reſiſtere.

Congregatio cenſuit opus eſſe ſpeciali in ſcriptis facultate, de eáque etiam huiuſmodi fidem eſſe faciendam.

4 *Excluſis.*] Etſi iureiurando ſolemniter ceſſiſſet exemptæ Eccleſiæ, quæ in ſua diœceſi reperitur, quia Ordinarius non poteſt ſe eximere à præceptis, quæ continentur & in hoc & in aliis decretis Concilij.

Remissiones.

a Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. Zerol. in praxi Epiſc. verbo Viſitatio, part. 341. p. 1 & verbo Exẽptus, part. 2. P. Azor. Inſt. Moral. p. 2. lib. 3. c. 40. col. 356.

* *Vt quæ reparatione indigent*, &c.] Vide Mich. Timot. de viſitat. lib. 1. tr. 4. c. 32. & lib. 2. tr. 1. c. 11. & tr. 3. cap. 3. Camil. Borrel. conſ. 2. n. 15. Fr. Salgado de regia poteſt. 3. p. c. 5. ex n. 4. & 15.

† *Etiam ab immemorabili tempore præſcripti*, &c.] Vide deciſ. Rotæ 744. in 1. p. nouiſſ. deciſ.

β *Et illorum inhibitionibus penitus excluſis.*] Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit non poſſe Epiſcopum in viſitatione recuſari tanquam ſuſpectum, dum tamen in ea proceſſum non compilet, & ſe intra viſitationis terminos contineat, referunt Thom. Val. tom. 1. allegat. iuris alleg. 70. n. 7. Cur. Philip. p. 1. §. 7. num. 10.

Capvt IX.

Breue eſt, non ſummatur.

a Ad maiores Eccleſias promoti [a] munus conſecrationis infra tempus à iure ſtatutum ſuſcipiant: & prorogationes vltra 6. menſes conceſſæ nulli ſuffragentur.

a Seſ. 23. c. 2. c. quoniam quidam, diſt. 100.

REMISSIONES.

* Vide Syluest. verbo Conſecrat. Prælatorum, Zerol. in prax. Epiſcop. part. 1. verbo Conſecrat. Prælatorum, pag. 89.

CAPVT X.

Sede vacante Capitula nulli dent reuerendas, niſi arctato occaſione obtinendi aut obtenti beneficij Eccleſiaſtici: pœna varia contra varios contrauenientes.

1 α * NOn liceat Capitulis Eccleſiarum, a 2 Sede vacante, infra annum à die vacationis, 3 ordinandi licentiam aut litteras dimiſſorias, ſeu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quàm etiam cuiuſuis priuilegij, aut conſuetudinis vigore, alicui, qui beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione β γ δ arctatus non fuerit, concedere: ſi ſecus fiat, b Capitulum contraueniens Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: ε & ſic ordinati, ſi in minoribus 4 ζ ordinibus conſtituti fuerint, nullo η † priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, θ gaudeant: in maioribus 5 verò, ab executione Ordinum, ι ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo iure ſuſpenſi.

a Seſſ. 23. c. 10. cũ nullus, de temp. ord. in 6.

b inf. Seſſ. 25. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat Capitulis.*] Capitulo Canonicorum, non licet concedere dimiſſorias ex Decreto Concil. Trident. Seſſ. 23. capite 10. etiamſi territorium habeat diſtinctum & exemptum ob immemorabilem poſſeſſionem, & ſint Iudices Ordinarij. Ita reſponſum fuit Epiſcopo Salmonenſi die 5. Iulij 1575.

Præpoſito Eccleſiæ, vel loci multo minus licet concedere literas dimiſſorias. Ita à Cardinalibus Congregationis deciſum fuit contra Cardinalem Medices, Præpoſitum terræ Prati.

Congregatio Concilij cenſuit anno 1586. die Mart. Concil. Prouinciale ſtatuere non poſſe, vt Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quàm ad comprouinciales Epiſcopos, niſi id fiat ex rationabili cauſa, pro correctione videlicet prouinciæ.

Infra annum, Sedis vacantis Capitulum literas dimiſſorias, & facultatem ordinandi in Eccleſia vacante concedere non poteſt. Sic ipſum Concilium Tridentinum.

Fuit dubitatum, An Concilium prouinciale poſſit reſtringere poteſtatem Capitulis hîc tributam, ita ſcilicet, vt non concedant poſt annum literas dimiſſorias ordinandis ad titulum patrimonij vel penſionem? Reſponſum fuit in hac re ſeruandum eſſe c. 2. Seſſ. 21. de Reform. quod docet obtinentes patrimonium, vel penſionem, non eſſe promouendos, niſi Epiſcopus pro neceſſitate, vel commoditate ſuarum Eccleſiarum iudicauerit eos aſſumendos eſſe.

Vicarius Capituli Sede vacante infra annum poteſt concedere dimiſſorias ad primam tonſuram ei qui eſt præſentatus à patronis laicis ad beneficium Eccleſiaſticum Iuriſpatronatus ipſorum, vt illud obtinere valeat.

2 *Sede vacante.*] Capitulum Sede vacante poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia in eorum Eccleſia, & ordines conferendi, tam Clericis illius Diœceſis, quàm exteris habentibus dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, iuxta tamen formam huius Decreti.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Capitulum, vel eius Vicarium Sede Epiſcopali vacante, infra annum literas dimiſſorias non arctatis concedere.

Congregatio Concilij cenſuit, licere Vicario Capituli, Sede Epiſcopali quamuis adhuc intra annum vacante, concedere Oratori, vtpote arctato, dimiſſorias ad ordines, &c.

Taurinenſis 27. Auguſt. 1572. 16. Decẽb. 1599.

3 *Ordinandi licentiam.*] Congregatio cenſuit textum hunc non comprehendere primam tonſuram.

Hoc cap. cenſuit Congregatio non procedere in inſignito ſolo charactere primæ tonſuræ.

4 *In minoribus ordinibus conſtituti, &c.*] Non tamen ſuſpenduntur. *Supr. ad Seſſ. 6. cap 5. §. Capitulum.*

5 *Si in maioribus ordinibus.*] Ad minores ſic promotus, poteſt in ſuſceptis ordinibus

mini

miniſtrare & beneficium obtinere.

Dubitatum fuit; An Epiſcopo exiſtente hæretico, facultas concedendi dimiſſorias iuxta hoc cap. pertineat ad Capitulum Cathedralis Eccleſiæ? Secundò, An eo caſu, quo Capitulum concedere poteſt dimiſſorias, ſi Canonici propter hæreſes diſperſi ſunt, & nequeunt conuenire ſine difficultate, ſufficiat habere literas dimiſſorias, ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Eccleſiæ? Tertiò, An omnino ſufficiat, ſine dimiſſoriis adire, pro ſuſcipiendis ordinibus, viciniorem Epiſcopū ſeu Metropolitanum? Ad primum Congregatio cenſuit; & anno 1588. reſpondit, ad Capitulum pertinere, ſi Epiſcopus ſit notoriè hæreticus. Ad ſecundum, ſufficere habere dimiſſorias à reſidentibus Capitularibus, etiamſi vnus duntaxat reſideret. Ad tertium, non adeundum, neque viciniorem, neque Metropolitanum, ſed adeundam Sedem Apoſtolicam.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Capitulum, in princip. p. 83. P. Henriq. in ſumm. p. 2. lib. 10. c. 22. §. 3. Sayr. dec. 63. de temporib. ord. P. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Ordin. cap. 8. concl. 3. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Capitulum Sede vacante, verſ. Decimoquarto, vbi ampliat diſpoſitionem huius text. etiamſi Capitulum haberet territorium diſtinctum & exemptum ob immemorialem poſſeſſionem, & ſint iudices Ordinarij: ampliat etiam procedere in litteris dimiſſoriis ad primam tonſuram, de quo etiam vide Rebuff. in praxi benefic. titul. de deuolut. n. 67. Ioan. Aloyſ. Ricci. in deciſ. Curiæ Archiep. Neapol. 23. * & in praxi var. reſol. c. 106. num. 2. poſt Nauarr. conſ. 25. de temp. ord. Henriq. conſ. 16. num. 8. Rodriq. in ſumma lib. 2. c. 14. n. 6. & Nic. Garciam de benef. p. 5. c. 7. n. 95. Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 26. n. 2. & ibi Salcedo lit. C. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 5. n. 5. Borgaſ. de irregul. 3. p. in rubr. de diſpenſ. capit. ſede vac. Azeuedo ad Curiam Piſan. lib. 1. c. 8. num. 10.

β *Arctatus non fuerit.*] An arctatis beneficiis tam habitis, quàm habendis, poſſit Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum, intra annum literas dimiſſorias concedere? Affirmant Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Capitulum, in princip. verſ. Secundum, Quarant. d. verſ. Decimò quæro, in fin. Ioan. Aloyſ. d. dec. 30.

γ An literæ dimiſſoriæ ad ordines conceſſæ à Capitulo expirent per ingreſſum moderni Epiſc. Negant Gonzal. ad reg. 8. cancel. gl. 12. in princ. n. 37. P. Ledeſm. d. tract. de Sacr. Ordin. cap. 8. concl. 4. Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, verſ. Secundò dubitatur, Gutier. Can. lib. 2 cap. 27. n. 12. vbi conſulit ordinatoribus, vt ſi tempore præſentationis dictarum literarum coram eis ſciuerint nouum Prælatum atque ſucceſſorem poſſeſſionem eiuſdem Epiſcopatus cepiſſe, vel in Epiſcopatu adeſſe, illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſſore conceſſæ productæ fuerint, vel ab eius Officiali ad id ſpeciale mandatum habente.

δ An dimiſſoriæ expirent morte Epiſcopi concedentis? Negant Nauar. in c. placuit, n. 163. de pœn. diſt. 6. & conſ. 49. de temp. ord. in antiq. P. Henriq. in ſum. lib. 10. de Sacram. Ord. c. 22. in fin. Quarant. & Gonzal. vbi proximè, Sayr. deciſ. 52. de temporibus ordinat.

ε *Et ſi ordinati, &c.*] Vide P. Henriq. in ſum. p 2. lib. 13. c. 37. §. 2. lit. C. Quarant. in ſumma Bullarij [illegible] verſ. Secundo [illegible], pag. 377. Thom. Valaſc. tom. 1. allegat. iuris, allegat. 45. num. 19. & 20.

ζ *Si in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, &c.*] Quod hic ſit ſuſpenſus quoad ſe, & per conſequens ei non poſſit conferri beneficium, reſoluunt Nau. lib. 1. conſil. tit. de temporib. ord. in priori edit. conſ. 19. in poſteriori tamen conſ. 28. Flamin de Reſignat. lib. 4. q. 2. n. 58.

η *Clericali priuilegio.*] Præſertim in criminalibus intelligit Cardin. Tolet. in ſum. de Sacerdot. lib. 1. cap. 49. verſ. Secunda, Thom. Valaſc. alleg. 45. n. 20. † Vide Iac. Ant. Marta de iuriſdict. 4. p. centur. 2. caſu 149. Gabriel. conſ. 181. dub. 1. vol. 2.

θ *Gaudeant.*] Hoc verbum eſſe futuri temporis, & per illud non infligi ipſo iure pœnam, reſoluit noſtrum text. allegans Nau. d. conſ. 19. quem refert P. Sanch. de Matri. l. 7. diſp. 46. n. 18. Sayr. dec. 22. de temp. ordinat.

ι *Ad beneplacitum futuri Prælati.*] Impedimentum hoc perpetuum non eſſe, ſed temporale, donec ſcilicet aliud placeat futuro ſucceſſori, tenet Salzed. ad Bernard. in pract. c. 26. verbo ſine licentia, verſ. Has autem dimiſſorias. P. Soar. tom. 5. de cenſur. diſput. 31. ſect. 1. num. 20. Petr. de Ledeſm. tract de Sacram. Ord. cap. 8. concluſ. 3. Et quòd poteſt Epiſcopus ratificare ordines, quos accepit eius ſubditus, abſque ſuis literis dimiſſoriis, contra Rebuff. in praxi Benefic. tit. de formul. lit. dimiſſor. n. 9. reſoluit Fr. Emman. in ſum. p. 2 cap. 14. numer. 13.

Capvt XI.

Aliquorum facultates de promouendo continere debent expreſſam cauſam, ob quam ad alienum accedere debeant Epiſcopum.

1 Facultates de promouendo à quocumque, non ſuffragentur, niſi habentibus legitimam cauſam, ob quam à propriis Epiſcopis ordinari non poſſint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidenti, aut pro eo Pontificalia exercente, α & diligenti præuio 2 examine.

Declarationes.

1 *Facultates de promouendo à quocumque.*] An qui facultatem à Sede Apoſtolica obtinuit, vt poſſit ordinari ab alio, quàm à ſuo Ordinario, debeat nihilominus probitatem ſuam & mores Ordinarij ſui teſtimonio probare? Congregatio cenſuit debere: prout & ſignatoria gratiæ S.D.N. iam dudum ſolita eſt in huiuſmodi facultatibus ponere clauſulam illam, *de licẽtia Ordinarij.*

Facultates de promouendo à quocumque.] Intelliguntur à ſede Apoſtolica conceſſæ, non ab Ordinariis quæ appellantur litteræ dimiſſoriæ.

2 *Et diligenti præuio examine.*] Epiſcopus qui à ſua Diœceſi abeſt, debet ſubditos ſuos non aliter quam probatos & examinatos ad alium Epiſcopum ordinandos dimittere, ſicut & ſuas literas dimiſſorias dare, & ordinandos ſubiicere ſuo examini, ſi ita ſibi videbitur: & ſi abſentes ſint, ad ſe, vt ipſos examinet, vocare, ſi commodum erit: alioquin eorum examen committere poterit Ordinario loci, in quo illi degunt.

Remissiones.

α *Et diligenti præuio examine.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 26. num. 14.

Capvt XII.

Breue eſt, non ſummatur.

1 * Facultates de non promouendo, a præterquam in caſibus à iure expreſſis, conceſſæ, ad annum tantùm ſuffragentur.

a c. licet canon. & c cum ex eo, de elect. in 6.

Declarationes.

1 *Facultates de non promouendo.*] Interim tamen, dum quis necdum eſt promotus, debet per Capellanum, miſſarum onera (ad quæ tenetur) ſubire.

Remissiones.

* Vide Aloyſ. Ricc. in praxi var. reſol. cap. 289.

Capvt XIII.

A quocumque præſentati non inſtituantur, niſi præuio examine Ordinarij, & approbatione; exceptis certis.

Præſentati, ſeu electi, vel nominati à quibuſuis Eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nunciis, α β ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia non 1 inſtituantur, b nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiuſuis priuilegij, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præſcriptæ, niſi fuerint priùs à locorum 2 Ordinariis examinati, & idonei reperti. γ δ ε Et nullus appellationis remedio ſe tueri poſſit, quo minus examen ſubire teneatur. c Præſentatis ζ tamen, electis ſeu nominatis ab Vniuerſitatibus, ſeu Collegiis generalium ſtudiorum exceptis.

b Infr. Seſſ. 25. c. 9. de reform.

c Seſ. 24. c. 12.

Remissiones.

1 *Inſtituantur, nec confirmentur.*] Congregatio cenſuit hoc non procedere in Eccleſiis electiuis. Sed in beneficiis curatis, ſiue ſint Iuris patronatus, ſiue liberæ

colla

collationis, examen faciendum eſt ab Epiſcopis Ordinariis, ſecundum diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. & in quibuſuis aliis beneficiis, ad quæ præſentatio ſeu electio, vel ordinatio facienda ſit à quibuſcumque aliis perſonis Eccleſiaſticis, inferioribus Epiſcopo, prout ſtatutum eſt à Concil. Trid. hîc & ſeſſ. 25. c. 9.

2 *A locorum Ordinariis examinati.*] Obtinentes beneficia curata ab inferioribus collatoribus, debent ab Ordinariis examinari, ſecus in beneficiis ſimplicibus ad prædictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiam procedit in beneficiis, quæ ſunt de iure patronatus & ſimplicibus.

Ianuēſis 6. Iul. 1592. Congregatio Concilij cenſuit Canonicum ſemel ab examinatoribus vrbis, cũ Canonicatũ adeptus eſt, examinatum & idoneum repertum, ſi eo dimiſſo, alium Canonicatum obtinuerit, non eſſe iterum examinandum.

In beneficiis ſimplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiorem, non requiritur iſta approbatio, quæ eſt facienda ab Epiſcopo in his beneficiis, quorum inſtitutio pertinet ad inferiores, ex c. 9 ſeſſ. 25. & præſenti Decreto, velut etiam in iis, quorum inſtitutio pertinet ad Monaſterium.

Tertia Ianua. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, in prouiſione beneficiorum ſimplicium, quorum collatio liberè ſpectat ad collatorem inferiorem, non requiri approbationem Epiſcopi, prout requiritur in inſtitutione, vt dicitur, ex *c. 13. Seſſ. 7. de Reform.*

Placentinenſis 1. Iulij 1593. Cõgregatio Cõcilij cẽſuit, prouiſũ Apoſtolicũ apprehendentẽ poſſeſſionẽ beneficij literis nõ expeditis, ex Iulij III. cõſtitutione amittere beneficiũ, ſiue ius illud habens ac ad illa obtinenda Decreto inhabilem effici.

Obſeruandum eſt quod ex hoc decreto, & d. c. 9 Seſſ. 25. de Reform. Epiſcopus poteſt poſſeſſores beneficiorum curatorũ, ſiue ſimplicium de iure patronatus, compellere ad oſtendendas eorum Bullas, ſi tamen beneficia poſt Cõcilium collata ſunt, & declarare inſtitutionẽ irritã & inanem eſſe, ſi ea abſque examine Epiſcopi facta ſit, ac cõpellere ad fructuũ perceptorum reſtitutionem, vltra priuationem. Sed ſi iſti vellent examini iterum ſe ſubiicere, debet eos admittere, & eadem etiam beneficia ipſis cõcedere, quatenus reperiantur idonei. Etſi inſtitutio pertinet ad inferiorem, ita vt nõ depẽdeant ab aliquo iure patronatus, quod per Concilium ſublatum eſt c. 9. ſeſſ. 25. de Reform. præſentatio ſoli Epiſcopo facienda eſt, ad effectũ examinis duntaxat, non attenta etiã quacumque conſuetudine immemorabili, quæ in contrarium inualuiſſet, vt hîc ſancitum eſt.

Congregatio Concilij cenſuit, eum, qui ad dignitatẽ approbatus eſt, examini nihilominus ſubiiciendum tam eius Epiſcopi, qui non contulit dignitatẽ, quam eius, qui cõtulit, niſi tamen ſtatim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit. 30. Ianua. 1596.

Qui admittũtur in Eccleſiis patrimonialibus aut receptiuis, tã numeratis quã innumeratis ad beneficia ſeruitoria, non poſſunt admitti niſi præuio examine & approbatione Epiſcopi iuxta hoc decretũ. In illis Eccleſiis, in quibus occurrente vacatione Canonicatus Canonicus ad illũ præſẽtari debeat, & ab inferiori inſtitui, antiquior pẽſionarius ad pẽſionem antiquorum beneficiatus ad beneficium antiquior expectans, cenſuit Congregatio non ſufficere aliquem examinatum & approbatum fuiſſe ab Epiſcopo, quando admiſſus eſt ad expectandũ iuxta diſpoſitionẽ huius decreti, ſed neceſſariũ eſt, in quolibet aſcenſu nouũ examẽ.

Epiſcopus cui commiſſum eſt examen per literas Apoſtolicas alicuius, qui beneficium ſimplex obtinuit, poterit illud delegare non obſtante quod fuerit in literis eius conſcientia onerata.

Cognitio verò an beneficium ſit vel ne de Iure patronatus, ſpectat ad habentem ius inſtituendi.

Ita aliàs in vna Vercellenſi.

Remiſſiones.

à *Ad quæuis Eccleſiaſtica beneficia.*] Quòd in prouiſionibus faciendis de beneficiis ex cauſa permutationis non eſt neceſſarium nouum examen, docet Flam. de Reſign. l. 8 q. 9. n. 95.

β Sacra Card. Congregatio in hunc modũ cenſuit. Si permutatio Parochialis cum beneficio ſimplici coram Ordinario iure fieri poteſt, requiritur nouum examen quoad Parochialem, ſed abſque concurſu: & iterum, In permutationibus, quæ fiunt de beneficio ſimplici, & curato, licèt non ſit neceſſarius concurſus, examen tamen neceſſarium eſt. refert iiſdem verbis Garci. de Benef. p. 9. c. 2. n. 162. cum ſeqq.

γ *A locorũ Ordinariis examinati.*] Quòd Parochialis Eccleſia non poſſit conferri perſonæ notoriè doctæ, idoneæ, benemeritæ abſque examine, tenent Flamin. de Reſign. lib. 8. quæſt. 9. num. 8 & 9. Zerol. in prax. Epiſc. p. 2. verbo Doctor. §. 1. Proſper de Auguſtino in addit. ad Quarant. in

ſumma Bullarij verbo parochial. ſi beneficio um collat. q. 1. Marc Anton. Genu- nſ. praxi Archiepiſc. Curiæ Neap c 65 n. 1. ad finem, P. Leſſi de Iuſti. l. 1. c. 34 n. 12. Gonzal. ad Reg 8 Cancel. gloſſ. 4 a n. 86.

δ Sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum cenſuit: Doctor, ſiue Licentiat. in Theologia, ſiue in iure Canonico, etiam in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit ſibi prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali. refert Nicol Garc. 4. p. 9 cap. 2. num. 103.

1 *Et nullus appellationis remedio ſe tueri poſſit.*] Vide Azeued. ad l. 1. num. 4. tit. 16. lib 3 nouæ Recop. l. Gonzal. ad reg 8. cancel. gloſſ. 9. §. 1. in annot. contra nullitates, num. 184. vbi n. 186. reſoluit, quòd à mala reſolutione, & grauamine examinatorum non tollitur appellatio.

ſ *Præſentatis tamen electis.*] Vide Cened. ad Decretum, collect. 15. n. 3. & 9.

Capvt XIV.

Cauſæ ciuiles exemptorum, Clericorum ſecularium & regularium degentium extra monaſterium, videantur ab Epiſcopis vt deputatis à Sede Apoſtolica.

α Infr. 6. decret. de priu. c. 1. Vide poſt finē huius li. inf. Seſſ. 14. de refor. c. 6. in fin.

α * IN exemptorum cauſis conſtitutio Innocentij IV. quæ incipit, α Volentes, in Generali Concilio Lugdunenſi edita, ſeruetur; quam eadem ſacroſancta Synodus innouādam cenſuit, & innouat; addendo inſuper, quod in ciuilibus cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum Clerici ſæculares, 1 aut regulares, extra monaſterium degentes, quomodolibet exempti, etiamſi certum iudicem, à Sede Apoſtolica deputatum, in partibus habeant; in alijs verò, ſi ipſum iudicem non habuerint, β coram locorum Ordinariis †, tanquam in hoc ab ipſa Sede delegatis, cōueniri, & iure medio ad ſoluendum debitum cogi, & compelli poſſint: priuilegio, exemptionibus, Conſeruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquam valituris.

Declarationes.

1 *Aut Regulares extra monaſter. degentes.*] Regulares inſeruientes de licentia ſuperiorum ſuorum beneficiis ſimplicibus, quæ ſunt tamen membra Monaſteriorum Religionis, non poterunt viſitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur hoc Decreto. *Idem ſup Seſſ. 7. cap. 8* §. Regulares.

An Canonici Regulares, qui de conſenſu & mandato ſuorum Superiorum Regularium aliquibus Parochialibus Eccleſiis ſuis Monaſteriis vnitis præficiuntur, ſi delictum, curam animarum, aut adminiſtrationem non concernens Sacramentorum cōmiſerit, poſſint ab Epiſcopo puniri, &c.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe ab Epiſcopo puniri, ſed à ſuis ſuperioribus Regularibus tantum.

Remissiones.

α Vide Gutier. pract. l. 3. q. 10. n. 2. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 65. art. 5 & tom. 2. q. 1. art 8. Nauar. comment. 2. de Regul. n. 83. Chopin deciſ. 361. part. 2 Aloyſ Ric. in collect deciſ. part. 3. collect. 503. verſ. Tertius. * Vide etiam Bobadillam tom. 1. ſuæ Politicæ l. 2. c. 19 n. 18. Olibam de iure fiſci c. 14. n. 9 Illuſtriſſimum Regiæ regni Aragonum Audientiæ Præſidem Ioſeph. de Seſſ. de inhibit. c. 8 § 2. n. 19. & §. 3. n. 136. & ſeqq. Treuiſan. deciſ. 36. ex n. 2. l. 1.

β *Coram locorum Ordinariis.*] Vide Fr. Emman. d. tom 2. q. 63. art. 6. † Seraphin. deciſ 960. & Rotam. deciſ. 702. ex n. 1. & 5. in 1. p. diuerſorum.

Capvt XV.

Ordinarij curent, vt hoſpitalia quæcumque etiam exempta à ſuis adminiſtratoribus fideliter gubernentur.

α β * CVrent Ordinarij, α vt hoſpitalia quæcumque à ſuis adminiſtratoribus, quocumque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis, 1 fideliter, & diligenter gubernentur, α Seſ. 23. cap. 8.

conſtitu

conſtitutionis Concilij Viennenſis, quæ incipit, [a] Quia contingit, forma ſeruata. quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

a Lib. de Clem. de religioſis domib. c. 2 quia cõtingit. & infr. Seſſ. vlt. de refor. cap. 8.

Remissiones.

1 *Fideliter & diligenter gubernentur*] Quoniam curare debent Epiſcopi, vt Hoſpitalia à ſuis adminiſtratoribus, quomodolibet exemptis diligenter ac fideliter gubernentur, dubium non eſt quin illorum viſitationem inſtituere debeant, vt per illam cognoſcere poſſint, quæ facere debeant adminiſtratores Hoſpitalium, & confraternitatum quarumcumque.

Remissiones.

α Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 63. art 7. verſ. Quintò, & q 84. art. 2. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Hoſpitale, n. 2. pag 183. Petr. Azor. Inſtit. moral. p. 2. l. 3. cap. 40. qu. 10. verſ. Et ſeſſione.

β Quod teſtator non poteſt prohibere, ne Epiſcopus ſe intromittat circa implementum, & executionem eorum, quæ ad pias cauſas relinquuntur, habetur in cap. Tua, de teſtam. & Vide Zerol. vbi ſuprà, Spin. in Speculo Teſtam. Gloſſ. 28. principali, num 20. Sarm. lib. 1. Selectar. cap. 18. à n. 13. D. Marta de iuriſdict. p. 4. caſu 88. à n. 14. Soar. de Paz in praxi, tom. 2. prælud. 2. num, 44. Bobadil. in ſua Politica, lib. 2. cap. 17. num. 102. in fine, Valaſc. conſ. 105. num. 57. * Idem Marta caſu 113. n. 32.

Indictio futuræ Seſſionis.

Item hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe die Iouis, Feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigeſima prima menſis Aprilis præſentis anni 1547.

Bulla Facultatis transferendi Concilij.

PAVLVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Coſmedin Diacono, Cardinalibus noſtris, & Apoſtolicæ Sedis Legatis de latere, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Regimini vniuerſalis Eccleſiæ, meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, noſtri officij partes eſſe putamus, vt ſi quid grauius cauſa Reipublicæ Chriſtianæ conſtituendum ſit, id non modò tempore opportuno, verùm etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cùm itaque nos nuper, poſtquam ſuſpenſionem celebrationis ſacri œcumenici & vniuerſalis Concilij, aliàs per nos in ciuitate Tridentina ex cauſis tunc expreſſis, de venerabilium fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium conſilio & aſſenſu indicti, ex certis aliis etiam tunc expreſſis cauſis, vſque ad aliud opportunius & cõmodius tempus per nos declarandum, de ſimili conſilio, & aſſenſu factam, audita pace inter chariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imperatorem, ſemper Auguſtum, & Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum, conciliata, pari conſilio & aſſenſu ſuſtuleramus & amoueramus: nequeuntes ipſi, tunc legitimè impediti, ad dictam ciuitatem perſonaliter accedere, & eidem Concilio intereſſe, vos noſtros & Apoſtolicæ Sedis legatos de latere, in eodem Concilio de ſimili conſilio conſtituerimus,

& deputauerimus, vóſque ad eamdem ciuitatem, tanquam pacis Angelos, deſtinauerimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confectis litteris pleniùs continetur: Nos,ne tam ſanctum celebrationis Concilij huiuſmodi opus ex incômoditate loci, aut aliàs quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, parique conſilio & aſſenſu vobis inſimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde fortè abſente, quandocumque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem & opportuniorem ſeu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi ac illud in ipſa ciuitate Trid. ſupprimendi & diſſoluendi; necnon Prælatis, & aliis perſonis Concilij huiuſmodi, ne in eo ad vlteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi & celebrandi, & ad illud Prælatos & alias perſonas Conc. Trid. huiuſmodi, etiam ſub periurij & aliis in litteris indictionis Concilij huiuſmodi, expreſſis pœnis, euocandi, eidémque ſic tranſlato, mutato Concilio, nomine & autoritate prædictis præſidendi, ac in eo procedendi, cæteráque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum literarum continentiam & tenorem faciendi, ſtatuendi, ordinandi, & exequendi, plenam & liberam Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium concedimus poteſtatem & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmiſſis factum, ſtatutum, ordinatum, executúmve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apoſtolorũ eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M.D.XLIV. VIII. Kal. Mart. Põtif. noſtri anno XI.

Fab. Epiſcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die II. menſis Martij, 1547.

Decretum de tranſlatione Concilij.

PLACETNE vobis decernere & declarare de huiuſmodi morbo ex præmiſſis & aliis allegatis ita manifeſtè & notoriè cõſtare, vt Prælati in hac ciuitate ſine vitæ diſcrimine commorare: & in ea idcircò inuiti minimè retineri poſſint & debeant, itémque attento receſſu multorum Prælatorum poſt proximè præteritam Seſſionem, & attentis proteſtationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino

omnino timore ipſius morbi abire volentium; qui iuſtè detineri non poſſunt, & ex quorum diſceſſu Concilium vel diſſolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progreſſus impediretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis cauſis per aliquos ex Patribus in ipſis Congregationibus allegatis, vtpote notorie veris & legitimis. Placétne vobis ſimiliter decernere & declarare, pro conſeruatione, & proſecutione ipſius Cõcilij, & ſecuritate vitæ ipſorum Prælatorum, Concilium ipſum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, ſalubrem & idoneum, pro tempore transferendum eſſe, & ex nunc transferri, & ibidem Seſſionem iam indictam, ſtatuta die 21. Aprilis celebrandam eſſe, & celebrari; & ſucceſſiuè ad vlteriora procedendum, donec Sanctiſſimo Domino noſtro, & ſacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſſimo Cæſare, Chriſtianiſſimo Rege, & aliis Regibus ac Principibus Chriſtianis, ipſum Concilium reduci poſſit & debeat. *Reſponderunt*, PLACET.

SESSIO IX.

Bononiæ celebrata die 21. menſis Aprilis, 1547.

Decretum prorogationis Seſſionis.

HÆc ſacroſancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea nomine Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. eiſdem Reuerendiſſimis Dominis D. Io. Maria, Epiſcopo Præneſtino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quòd die vndecima menſis Martij, præſentis anni, in generali publica Seſſione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata, omnibúſque agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſſimis præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicut tranſtulit; itémque Seſſionem pro præſenti die XXI. Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum & reformationis materiis, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere. Conſiderániſque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus maioris hebdomadæ, & ſolemnitatis Paſchalis diebus, in propriis Eccleſiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum acceſſiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt; ac proptereà factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipſæ Sacramentorum & reformationis examinari & diſcuti: vt omnia

maturo

maturo conſilio, cum dignitate & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens cenſuit, cenſetque Seſſionem prædictam, quæ hoc ipſo die, vt præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra Octauam Pentecoſtes proximè futuram, quoad ipſas materias expediendas, differendam & prorogandam eſſe, quemadmodum differt ac prorogat; quam diem rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præſertim abſentibus percommodam iudicauit & iudicat. Hoc tamen adiecto, quòd terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione, reſtringere & imminuere poſſit & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. menſis Iunij, 1547.

Decretum prorogationis Seſſionis.

QVAMVIS hæc ſacroſancta œcumenica & generalis Synodus Seſſionem, quæ die XXI. menſis Aprilis proximè præteriti, ſuper Sacramentorum & reformationis materiis in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex decreto, in vrbe Tridentina, in publica Seſſione, die 11. menſis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentem diem differendam & prorogandam eſſe decreuerit: volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus & Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit & decernit, Seſſionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij, præſentis anni 1547. celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt feſtum Natiuitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit 15. menſis Septembris proximè futuri, quoad prædictas & alias materias expediendas, differendam & prorogandam eſſe, quemadmodum differt & prorogat; ita tamen, quòd proſecutio diſcuſſionis & examinationis eorum, quæ tam ad dogmata quàm ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius libito & voluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare & prorogare liberè poſſit & valeat.

Die 14. Septemb. 1547. in Congregatione generali Bononiæ, prorogata fuit Seſſio, quæ futura erat die ſequenti, ad beneplacitum ſacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIOnis Concilij Tridentini, ſub Iulio III. Pont. Max.

IVLIVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Cùm ad tollenda religionis noſtræ diſſidia, quæ in Germania longo tempore, non ſine totius Chriſtiani orbis perturbatione & ſcandalo viguerunt; bonum, opportunum & expediens eſſe videatur, ſicuti etiam chariſſimus in Chriſto filius noſter, Carolus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus,

guſtus, nobis per ſuas literas & nuncios ſignificari fecit, vt ſacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædeceſſorem noſtrum indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipſius prædeceſſoris nomine, vnà cum duobus aliis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus ipſi Concilio præſidentes, inceptum, ordinatum & continuatum, in quo plures publicæ & ſolemnes habitæ fuerunt Seſſiones, pluráque tam in cauſa fidei, quàm reformationis promulgata decreta, multáque etiam ad vtranque cauſam pertinentia examinata & diſcuſſa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, [a] ad quos, vt ſummos pro tempore Pontifices, ſpectat generalia Concilia indicere & dirigere, vt Eccleſiæ pacem & Chriſtianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis eſt, tranquillitati ipſius Germaniæ, quæ ſanè prouincia retroactis temporibus in vera religione, ac ſacrorum Conciliorum & ſanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendáque maximis Pontificibus, Chriſti Redemptoris noſtri in terra Vicariis, debita obedientia & reuerentia, nulli Chriſtianorum prouinciæ fuit vmquam ſecunda, paternè conſulamus, ſperantes per ipſius Dei gratiam & benignitatem futurum, vt Reges omnes ac Principes Chriſtiani iuſtis piiſque noſtris in hac re votis annuant, faueant, atque aſſiſtant; venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, omnéſque alios & ſingulos, qui de iure, vel conſuetudine, vel priuilegio Conciliis generalibus intereſſe debent, quóſque idem prædeceſſor noſter in ſuis Indictionis & aliis quibuſcumque deſuper confectis & publicatis litteris, Concilio intereſſe voluit, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri Ieſu Chriſti hortamur, requirimus & monemus, vt proximis futuris Kalend. Maij, quem diem ad ipſum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, ſtatu reſumendum & proſequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia & de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum noſtrorum eiuſdem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, ſtatuimus, decernimus & declaramus, in ipſa ciuitate Tridenti, legitimo ceſſante impedimento, conuenire & ſe congregare, ac ipſius Concilij continuationi & proſecutioni, omni mora poſtpoſita, incumbere velint. Nos enim operam ſedulò daturi ſumus, vt eodem tempore, in eadem ciuitate noſtri omnino adſint Legati, per quos, ſi per ætatem noſtram valetudinémque, & Sedis Apoſtolicæ neceſſitates, perſonaliter adeſſe nequiuerimus, Spiritu ſancto duce, ipſi Concilio præſidebimus: quacumque ipſius Concilij tranſlatione & ſuſpenſione, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque, ac præſertim illis, quæ idem prædeceſſor noſter in ſuis litteris prædictis, quas cum omnibus & ſingulis in eis contentis & decretis in ſuo robore permanere volumus atque decernimus, & quatenus opus ſit, innouamus, voluit non obſtare, irritum nihilominus decernentes & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis aucto

[a] Teſte Marcel. 1. in Epiſt. 1. ad Epiſcop. prou. Antioc. & Pel. 2. in Epiſt. ſua decret. in Bonifacio Epiſt. ad Zachariam Papam, ſcrib. & Synodo Chalc. act. 1. & 2. Nicæna, tom. 1. act. 6. & Nicolao 1. in Epiſt. ad Michaël.

auctoritate; ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum, hortationis, requiſitionis, monitionis, ſtatuti, declarationis, innouationis, voluntatis & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, M. D. XLVIII. Kalend. Decembr. Pontificatus noſtri anno I.

M Cardinalis Creſcen.

Rom. Amaſæus.

SESSIO XI.

Quæ eſt prima

SVB PIO III. PONT. MAX.

Celebrata Kal. Maij, 1551.

Decretum de reſumendo Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ, ſacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam & tenorem litterarum Sanctiſſimi Domini noſtri, reſumi debere, & procedendum eſſe ad vlteriora? *Reſponderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Seſſionis.

Placetne vobis, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe in futuris Kalendis Septembris? *Reſponderunt*, PLACET.

SESSIO XII.

Quæ eſt ſecunda

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die prima Septemb. 1551.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nunciis, quæ in proximè præterita Seſſione ſequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum eſſe decreuerat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipuè cauſa agitur, abſentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus diſtulerit, de Venerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Moguntini & Treuerenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperij Principum Electorum, & compluriam ipſius aliarúmque prouinciarum Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmámque ſpem concipiens, quamplurimos alios tam ipſius Germaniæ, quam aliarum nationum

nationum Prælatos & ſui officij debito & hoc exemplo commotos, propediem eſſe venturos, futuram Seſſionem ad quadrageſimam diem, quæ erit vndecima menſis Octobris, proximè ſequentis, indicit; & Concilium ipſum in ſtatu, in quo reperitur, proſequendo, cum in præteritis Seſſionibus de ſeptem Sacramentis nouæ Legis in genere, & in ſpecie de Baptiſmate & Confirmatione definitum fuerit, ſtatuit & decernit de ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum reſidentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet & hortatur omnes Patres, vt interim, Domini noſtri Ieſu Chriſti exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis & orationibus vacent: vt tandem placatus, qui in ſæcula ſit benedictus, Deus, corda hominum ad veræ ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ vnitatem, ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

Sessio XIII.

Quæ eſt tertia

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 11. Octob. 1551.

Decretum a de ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato & Nunciis, etſi in eum finem non abſque peculiari Spiritus ſancti ductu & gubernatione conuenerit, vt veram & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæreſibus omnibus & aliis grauiſſimis incommodis, quibus Dei Eccleſia miſerè nunc exagitatur, & in multas & varias partes ſcinditur, remedium afferret; hoc præſertim iam inde à principio in votis habuit, a vt ſtirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum & ſchiſmatum, quæ inimicus homo his noſtris calamitoſis temporibus in doctrina fidei, vſu & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminauit: quam alioqui Saluator noſter in Eccleſia ſua, tanquam ſymbolum reliquit eius vnitatis & charitatis, qua Chriſtianos omnes inter ſe coniunctos & copulatos eſſe voluit. Itaque eadem ſacroſancta Synodus ſanam & ſinceram illam de venerabili hoc & diuino Euchariſtiæ Sacramento doctrinam tradens, quam ſemper Catholica Eccleſia, ab ipſo Ieſu Chriſto Domino noſtro & eius Apoſtolis erudita, atque à Spiritu ſancto, illi b omnem veritaté in dies ſuggerente edocta, retinuit, & ad finem vſque ſæculi conſeruabit; omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de ſanctiſſima Euchariſtia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt eſt hoc præſenti decreto explicatum atque definitum.

a Mat. 13.

b Lucæ 22. c. 1. verſ. ego pro te. 1. diſt. & infra. Seſſ. 22. c. 1. & ſupr. Seſſ. 5. Ioan. 10.

Remissiones.

a Vide Alan. de Euchar. Valent. eod. tract. Card n. Bellam. lib. 2. de Euchariſt. P. Henriq in ſum lib 8 de ſanct. Euchar. P. Gabr.

Vaſquez in 1. p. D. Thom. tom. 3 q. 73. diſp. 177. cum ſeqq. nouiſſimè P. Ægid. de Coni[n]k de Sacramen. & cenſuris, q. 73. per totam. Petr. Ledeſm. in ſumm. p. 1. tract. *Del excellentiſſimo Sacramento del Altar, que ſe llama Euchariſtia.*

β *In doctrina fidei, & uſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuperſeminauit.*] Vide P. Henriq. in ſumm. lib. 8. in proœm. §. 6. Sot. de Iuſt. in 4. diſt. 1. quæſt. 6. art. 3.

Capvt I.

De reali præſentia Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

α PRincipio docet ſancta Synodus, & apertè ac ſimpliciter profitetur, in almo ſanctæ Euchariſtiæ Sacramento, β poſt panis & vini conſecrationem, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, [a] verum Deum atque hominem, verè, realiter, ac ſubſtantialiter ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium contineri, nec enim hæc inter ſe pugnant, [b] vt ipſe Saluator noſter ſemper ad dexteram Patris in cælis aſſideat, iuxta modum exiſtendi naturalem; & vt multis nihilominus aliis in locis ſacramentaliter præſens ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quam etſi verbis exprimere vix poſſumus, [c] poſſibilem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata, aſſequi poſſumus, & conſtantiſſimè credere debemus: ita enim maiores noſtri omnes, quotquot in vera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſſimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertiſſimè profeſſi ſunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cœna Redemptorem noſtrum inſtituiſſe; cùm poſt panis viníque benedictionem, ſe ſuum ipſius Corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinem, diſertis ac perſpicuis verbis teſtatus eſt: [a] quæ verba à ſanctis Euangeliſtis commemorata, [b] & à S. Paulo poſteà repetita, cùm propriam illam & apertiſſimam ſignificationem præ ſe ferant, ſecundùm quam à Patribus intellecta ſunt; indigniſſimum ſanè flagitium eſt, ea à quibuſdā contentioſis & prauis hominibus ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas Carnis & Sanguinis Chriſti negatur, contra vniuerſum Eccleſiæ ſenſum detorqueri: quæ tanquam [c] columna & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata commenta, velut Satanica, deteſtata eſt, grato ſemper & memori animo præſtantiſſimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

a Ioan. 1. c. 1. de ſumm. Trin. ſup ſeſſ. 3. in ſymbolo. Eph. 1.
b Matt. 19. in fi.
c Matt. 19. Luc. 18.

a Matt. 26. Marci 14. Luc. 22.
b 1. Cor. 11.
c 1. Tim. 3.

Remissiones.

α Vide P. Henriq. in ſumm. p. 1. lib. 8 c. 20. à princ. optimè Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2 l. 3. cap. 1. à princ. & c. 2. verſ. At ſententia communis ſcholarum, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 9. P. Ægid. de Sacram. & cenſuris, tom. 1. quæſt. 78. n. 14.

β *Poſt panis & vini benedictionem.*] Vtrùm benedictio illa Chriſti ſuper panem fuerit diſtincta à conſecratione? Affirmaut P. Soar. de Sacram. diſp. 58. ſect. 2. P. Ægid. d. diſp. 78. n. 14.

γ *Quæ verba à ſanctiſſimis Euangeliſtis commemorata.*] Horum verborum meminerunt omnes Euangeliſtæ, ac etiam S. Paulus, videlicet Matth. cap. 26. verſ. 26. Marc. cap. 14. verſ. 22. Luc. cap. 22. verſ. 19. Ioan. c. 6. verſ. 25. & 1. ad Cor. 11. verſ. 24.

Capvt II.

De ratione inſtitutionis ſanctiſſimi huius Sacramenti.

α ERgo Saluator noſter diſceſſurus ex hoc mundo ad Patrem,

Patrem, β γ Sacramentum hoc inſtituit, in quo diuitias diuini ſui erga homines amoris velut effudit, [a] memoriam faciens mirabilium ſuorum; [b] & in illius ſumptione δ colere nos ſui memoriam præcepit, ſuamque annũtiare mortem, donec ipſe ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam ſpiritualem animarum cibum, quo alantur & confortentur viuentes vita illius, qui dixit, [c] Qui manducat me, & ipſe viuet propter me: & tamquam antidotum, ε quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præſeruemur. ζ Pignus præterea id eſſe voluit futuræ noſtræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoque ſymbolum vnius illius corporis, [d] cuius ipſe caput exiſtit, cuique nos, tamquam membra, arctiſſima fidei, ſpei & charitatis connexione adſtrictos eſſe voluit; vt idipſum omnes diceremus, [e] nec eſſent in nobis ſchiſmata.

a Pſal. 110. b 1. Cor. 11. Luc. 22. 1. Cor. 11. cap. iteratur. de conſ. diſt. 2. c Ioã. 6. d 1. Cor. 11. Eph. 5. Rom. 12. 1. Cor. 5. e 1. Cor. 1.

Remissiones.

α Vide P. Ægid. de Conink. de Sacr. q. 78. n. 21. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. diſput. 169. n. 15. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 9.

β *Sacramentum hoc inſtituit.*] Inſtitutum fuiſſe hoc Sacramentum Matt. 16. quando Chriſtus in Cœna ſuum corpus, & ſanguinem conſecrauit, docent Ambroſ. li. 4. de Sacram c. 4. & 5. in libro de initiandis myſter. c. 9. Damaſc. l. 4. c. 14. ad finem, D. Thom. in 4. diſt. 8. q. 2. art. 3. & p. 3 q. 73. art. 3. Sayr. de Sacram in genere, li. 1. c. 2. quæſt. 3. art. 1. verſ. De Euchariſtiæ Sacramento, P. Henriq. in ſum. lib. 8. c. 2. §. 2. P. Vaſquez d. tom. 3. diſp 177. à princ. P. Valer. Reginal. d. li. 29. n9.

γ Vtrum præcepto diuino teneamur aliquando ad huius S. Sacramenti ſuſceptionem? Affirmant P. Valent. diſput. 6. q. 8. puncto 4. P. Ægid. de Sacram. diſputat. 80. à num. 87. P. Soar. tom. 3. diſput. 69. ſect. 1. P. Valer. d li. 29. à n. 57.

δ *Colere nos ſui memoriam præcepit.*] Concordat text. in c. iteratur, de conſecr. diſt. 2. & illud Luc. 22. verſ. 19.

ε *Quo liberemur à culpis quotidianis.*] Vide Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1 tr. de Euchariſt. c. 10. concl. 10.

ζ *Pignus præterea id eſſe voluit futuræ noſtræ gloriæ.*] Vide Vaſquez d. diſput. 169. n. 13. Pet. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. c. 10. concl. 6.

Capvt III.

De excellentia ſanctiſſimæ Euchariſtiæ ſuper reliqua Sacramenta.

α Commune hoc quidem eſt ſanctiſſimæ [a] Euchariſtiæ cum cæteris Sacramentis, ſymbolum eſſe rei ſacræ, & inuiſibilis gratiæ formam viſibilem: verùm illud in ea excellens & ſingulare reperitur, [b] quòd reliqua Sacramenta tunc primùm ſanctificandi vim habent, cum quis illis vtitur: at in Euchariſtia ipſe ſanctitatis auctor ante vſum eſt; nondum enim Euchariſtiam [c] de manu Domini Apoſtoli ſuſceperant, cùm verè tamen ipſe affirmaret Corpus ſuum eſſe quod præbebat, & ſemper hæc fides in Eccleſia Dei fuit, ſtatim poſt conſecrationem verum Domini noſtri Corpus, verúmque eius Sanguinem ſub panis & vini ſpecie vnà cum ipſius anima & diuinitate exiſtere; ſed Corpus quidem ſub ſpecie panis, & Sanguinem ſub vini ſpecie, ex vi verborum: ipſum autem Corpus ſub ſpecie vini, & Sanguinem ſub ſpecie panis, animámque ſub vtraque vi naturalis illius connexionis & concomitantiæ, qua partes Chriſti Domini, [e] qui iam ex mortuis reſurrexit, non ampliùs moriturus, inter ſe copulantur: Diuinitatẽ porrò propter admirabilem illam eius cum corpore & anima hypoſtaticã vnionẽ. Quapro-

a c. ſacrificiũ. de conſ. diſt. 2. b c mult. ti, 1. q. 1. c Mat. 26 Marc. 14. d infr. Can. e Rom. 6. cap. ſemel Chriſtus c. iteratur, cap. ſinguli, & cap. qui manducant. de conſ. diſt 2. infr. Can. 4.

a S. ſſ. 21. c. 3. Vide Hom. 5 de paſcha. inter eas quæ ſub Emiſſeno aſcribuntur, & de conſ. diſt 2. vbi pars eſt, &c.

prer veriſſimum eſt, [a] tantumdem ſub alterutra ſpecie, atque ſub vtraque contineri. totus enim & integer Chriſtus, ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub vini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit.

REMISSIONES.

a Vide P. Henr.q. in ſum li. 8. c. 20. §. 3. lit. R. & cap. 26. § 2. lit. N. & R. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. l. 3. c. 5. P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ, to. 3. diſp 186. n. 5. P. Ægid. de Sacram quæſt. 76. n. 2. cum ſeqq & q. 79 n 25 Card. Bellar. l. 4. de Euchariſt. c. 29. & 30. P. Soar. tom 3. d 39. ſect. 2 P Valeri Reginald in praxi fori pœnit l. 29. n. 4. & 5. Petr Ledeſm. in ſum. p. 1. tract de Euchar. cap. 7. concl. 1.

CAPVT VI.

De tranſſubſtantiatione.

b Luc. 22. Ioan. 6. 1 Cor. 11.

c e panis. de cõſ. d. 2. c cum Marthæ. de celeb. Miſſ. infr. Can. 2 in 4. Later. Conc.

a QVoniam autem Chriſtus redemptor noſter, Corpus ſuum id, [b] quod ſub ſpecie panis offerebat, verè eſſe dixit, ideò perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idque nunc denuò ſancta hæc Synodus declarat, per conſecrationem panis & vini conuerſionem fieri totius ſubſtantiæ [c] panis in ſubſtantiam Corporis Chriſti Domini noſtri, & totius ſubſtantiæ vini in ſubſtantiam Sanguinis eius, quæ conuerſio conuenienter & propriè à ſancta Catholica Eccleſia Tranſſubſtantiatio eſt appellata.

REMISSIONES.

a Concordat tex. in c. Panis, de conſecrat. diſtinct. 2 cap. Cum Marthæ, de celebrat. Miſſar. Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 8. c. 22 P. Vaſquez in 3 p. D. Thom. to. 3. q. 75. diſp 181. P Ægid. de Sacram. q. 75. num 49. cum ſeqq. & à n. 171. tom. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit lib. 29. à num. 34. P. Valent. tom. 4. diſput. 6. q. 3 4. & 5. P. Soar. tom 3. q. 38. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract de Euchariſt. cap. 6. concluſ. 1 cum ſeqq.

CAPVT V.

De cultu & veneratione huic ſanctiſſimo Sacramento exhibenda.

a infr. Can. 6.

a NVllus itaque dubitandi locus relinquitur, [a] quin omnes Chriſti fideles pro more in Catholica Eccleſia ſemper recepto, β latriæ cultum, * qui vero Deo debetur, huic ſanctiſſimo Sacramento in veneratione exhibeant: neque enim ideò minus eſt adorandum, quòd fuerit à Chriſto Domino, vt ſumatur, inſtitutum; nam illum eundem Deum præſentem in eo adeſſe credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: [b] Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procidentes adorauerunt; [c] quem denique in Galilæa ab Apoſtolis adoratum fuiſſe, Scriptura teſtatur. Declarat præterea ſancta Synodus, piè & religiosè admodum in Dei Eccleſiam [d] inductum fuiſſe hunc morem, vt ſingulis annis γ peculiari quodam & feſto die præcelſum hoc & venerabile Sacramentum ſingulari veneratione ac ſolẽnitate celebraretur, [e] 1 vtque in Proceſſionibus reuerenter & honorificè illud per vias & loca publica circumferretur. Æquiſſimum eſt enim, ſacros aliquos ſtatutos eſſe dies, cùm Chriſtiani omnes ſingulari ac rara quadam ſignificatione gratos & memores teſtentur animos erga communem Dominum & Redemptorem pro tam ineffabili & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus repræſentatur. Atque ſic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio

b Pſ. 96. Hebr. 1. 1 Matth. 2.

c Matt. 28. Lucæ 24.

d Vrban. Papa citatus Clementinarum, lib. 3 de reliq & vener. ſanct.

e Intr. Can. 6.

f 1. Cor. 15 Hebr. 2.

&

& hæreſi triumphum agere; vt eius aduerſarij in conſpectu tanti ſplendoris, & in tanta vniuerſæ Eccleſiæ lætitia poſiti, vel debilitati & fracti tabeſcant, vel pudore affecti & confuſi aliquando reſipiſcant.

Declarationes.

1 *Vtque in proceſſionibus reuerenter.*] Magis decet, vt ſolemnitas Venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Eccleſia, quam in alia, ex eáque ſumi Sanctiſſimum Sacramentum, & in proceſſione per vias publicas circumferri, & ad eandem Eccleſiam referri, totiúſque rei agendæ auctoritas penes Capitulum ſit.

Remiſſiones.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacr. & cenſuris quæſt. 73. n. 15. & quæſt. 76. n. 85. P. Soar. to. 3. diſp. 35. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœniten. lib. 29. num. 37. in fine.

β *Latria cultu, qui vero Deo debetur.*] Vide Repert. Inquiſit. verbo Latria, Azeued. ad l. 2. n. 14. tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. & in lib. 3. n. 3. Vide etiam gloſſ. verb. octauo in Clem. fin. de hæret. S. Thom. 3. p. q. 25. art. 1. & 2. Caſtr. aduerſus hæreſ. verb. adoratio. verſ. ſecunda hæreſis.

γ *Peculiari quodam, & feſto die.*] Concordat text. in Clem. vnic. de Reliquiis, & venerat. Sanctor.

Capvt VI.

De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo.

a inf. can. 7. c. ſanè, de celebr. Miſ. c 3. de cuſt. Euch. c. Presbyt. de conſ. diſt. 2.
b 1. Nicæni forte c. 14.

α β γ Conſuetudo [a] aſſeruandi in Sacrario ſanctam Euchariſtiam, adeò antiqua eſt, vt eam ſæculum etiam [b] Nicæni Concilij agnouerit. Porrò deferri ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos, & hunc vſum diligenter in Eccleſiis conſeruari, præterquam quòd cum ſumma æquitate & ratione coniunctum eſt, tum multis in [a] Conciliis præceptum inuenitur, & vetuſtiſſimo Catholicæ [b] Eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendum omnino ſalutarem hunc & neceſſarium morem ſtatuit.

a Conc. Rhemen c. 2. cóc. Late. ſub Inn. 3. c. 26. c. præſente. 93. diſt.
b Ancyr. cap. 61. Nic. c. 11. Cart. 4. c. 77. 78. Agathen. c. 15. &c.

Declarationes.

In Eccleſiis Parochialibus ſemper Euchariſtia reſeruari debet, in aliquo mundo, ſingulari & ſignato loco, vt infirmis ſuccurri poſſit, nec conſuetudo excuſat contraria, nec paupertas Eccleſiæ, niſi forte ſubeant periculum à manu ſacrilega, contra quod periculum ſatis cautum eſſe non poſſit per quamuis diligentem cuſtodiam.

Remiſſiones.

α Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. cap. 28. § 2. lit. H. P. Ægid. de Sacrament. & cenſur. quæſt. 76. num. 85. cum ſeqq.

β *Conſuetudo aſſeruandi in Sacrario.*] Concordat text. in cap. Sanè, de celebrat. Miſſar. c. Presbyter, de conſecr. diſt. 2. c. 1. de cuſtod. Euchariſt.

γ An Epiſcopus poſſit concedere licentiam aſſeruandi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in Eccleſia non Parochiali pro adoratione populi? Negatiuè decidit c. in tribus, §. tantæ, de conſecr. diſtinct. 2. Reſoluunt Rubin. deciſ. 29. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 4. collect. 126.

Capvt VII.

De præparatione, quæ adhibenda eſt, vt dignè quis ſacram Euchariſtiam percipiat.

α Si non decet ad ſacras vllas functiones quempiam accedere, niſi ſanctè; certè, quò magis ſanctitas & diuinitas cœleſtis huius Sacramenti viro Chriſtiano comperta eſt, eò diligentiùs cauere ille debet, ne abſque magna reuerentia & ſanctitate ad id percipiendum

cipiendum accedat; præſertim cùm illa plena formidinis β verba apud [a] Apoſtolum legamus: Qui manducat & bibit indignè; iudicium ſibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum: [b] Probet γ ſeipſum homo. Eccleſiaſtica autem conſuetudo declarat, eam probationem neceſſariam eſſe, vt nullus ſibi conſcius mortalis peccati, quantumuis ſibi [c] contritus videatur, abſque δ præmiſſa Sacramentali Confeſſione * ad ſacram Euchariſtiam accedere debeat, quod à Chriſtianis omnibus, etiam ab iis ſacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc ſancta Synodus perpetuò ſeruandum eſſe decreuit, ε modò non deſit [d] illis copia confeſſoris; quòd ſi, neceſſitate vrgente, ſacerdos abſque præuia confeſſione celebrauerit, quàm primum confiteatur.

a 1.Cor. 11.c. quid ergo,c. ſancta. c.ſicut Iudas, & c. timorem, de conſ. diſt.1.
b 1.Cor. 1.c.qui ſceleratè, de conſ. diſt.2. c.quotidie, & c. panem, de conſ. diſt.2.c. omnis qui, cum ſeq.de pœ. diſt. 1.
c & infr. can. 1.
d infr. can.11.

Remissiones.

α Vide Nauar. in man.c.2.n.7. cum ſeqq. & in tract. de Orat. Miſcel.39.n.155.& in c.Fratres, de pœn.diſt.3.n.100.P.Henriq. in ſum.li.8.c.34.§.3.lit.P. Sayr.de Sacram. in genere lib.6.c.47.q.3.art.2. Ægid.de Sacr.& cenſur.q.80.n.5. cum ſeqq.P.Vaſquez in 3.p.D.Thom.to.3.diſt.208.à n.1.P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.29. num.98.

β *Verba apud Apoſtolum legamus.*] Conc. 1. ad Corinth.c.10. verſ. 27. Relata in c. Quid ergo, c.Sancta, c. Sicut Iudas, c.Timorem, de conſecr.diſt.2.

γ *Probet ſeipſum homo.*] Concordat text. in cap. Quotidie, cap. Qui ſceleratè, c. Panem, de conſecr.diſt.2. Vide P. Vaſquez d. tom.3.diſp.180.n.52. Pet. Ledeſm.in ſum. p.1.tract. de Euchar.c.10. concl. 15. ver. *A eſta duda.*

δ *Abſque præmiſſa Sacramentali Confeſſione ad ſacram Euchariſtiam accedere debeat.*] An de iure diuino ſacra peccatorum lethalium confeſſio ante Euchariſtiam fieri debeat? Vide P.Azor.inſt.Moral.p.1.lib. 10.c.31.q.2. Petr. Ledeſm.d. tract. de Euchar.c.11.conc.8. * Caſtro aduerſus hæreſes lib.6.verb.Euchar.errore 10. Couar.in c.alma mater.p.1.§.1.n.7. concl.4. Azeuedo in l.4.tit.1 nouæ recopil.n.1.

ε *Modo non deſit illis copia confeſſoris, quòd ſi neceſſitate vrgente, &c.*] Vide P. Azor.d. cap.31.q.3. plures per Cened. ad Decret. collect. 98. num. 1. Vaſquez tom.3.diſp. 208.à n.15.

Capvt VIII.

De vſu admirabilis huius Sacramenti.

α Qvoad vſum autem, [a] rectè & ſapienter Patres noſtri tres rationes hoc ſanctum Sacramentum accipiendi diſtinxerunt, quoſdã enim docuerunt ſacramentaliter duntaxat id ſumere, vt peccatores: alios tantùm ſpiritualiter, illos nimirum, qui voto propoſitum illum cæleſtem panem edentes, fide viua, [b] quæ per dilectionem operatur, fructum eius & vtilitatem ſentiunt: tertios porrò ſacramentaliter ſimul & ſpiritualiter; hi autem ſunt, qui ita ſe priùs probant & inſtruunt, [c] vt veſtem nuptialem induti ad diuinam hanc menſam accedant. β In ſacramentali autem ſumptione ſemper in Eccleſia Dei mos fuit, vt laici à ſacerdotibus Communionem acciperent; [d] ſacerdotes autem celebrantes ſeipſos communicarent: qui mos, [e] tanquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, vt omnes & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc vnitatis ſigno, in hoc vinculo caritatis, in hoc concordiæ ſymbolo iam tandem aliquando

a c.quid eſt, cum ſeq.c. dupliciter, & c. in illo, de conſec.diſt. 2.Aug. contra Donat. ſæpè. Proſp. in lib. ſent.
b Gal.5.
c infr. can.8. Matth. 22.
d c.relatum, de conſec. diſt. 1.inf. can.10.
e Hebr. 5.& 7.

conue

conueniant & concordent, memo-
moréſque tantæ maieſtatis, & tam
eximij amoris Ieſu Chriſti Domini
nostri, [a] qui dilectam animam ſuam
in noſtræ ſalutis pretium, & carnem
ſuam nobis dedit ad manducandum;
hæc ſacra myſteria Corporis & Sanguinis eius, fidei conſtantia & firmitate, ea animi deuotione ac pietate & cultu credant & venerentur, vt panem illum ſuperſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſſint; & is verè eis ſit animæ vita, & perpetua ſanitas mentis; cuius vigore confortati ex huius miſeræ peregrinationis itinere ad cæleſtem patriam peruenire valeant, eundem [b] panem Angelorum, quem modò ſub ſacris velamibus edunt, abſque vllo velamine manducaturi.

a Ioã. 6. cap. 1. de con. diſt. 2.

b Pſ. 77. c. reuera, & c. omnis, de conſ. diſtinct. 2.

Quoniam autem non eſt ſatis veritatem dicere, niſi detegantur & refellantur errores; placuit ſanctæ Synodo hos Canones ſubiungere, vt omnes iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreſes caueri vitaríque debeant.

REMISSIONES.

a Vide Mirand. q. 7. de Corpore Chriſti, P. Henriq. in ſum. l. 8. c. 34. P. Vaſquez ad 3. p. B. Thomæ, tom. 3. diſp. 212. à num. 1. P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. q. 80. a. 1. & q. 82. n. 16.

β *In Sacramentali autem ſumptione, &c.*] Vide Beiam caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 14. verſ. præterea.

DE SACROSANCTO Euchariſtiæ Sacramento.

CANON I.

α Si quis negauerit, [c] in ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter Corpus & Sanguinem vnà cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum; ſed dixerit tantummodò eſſe in eo, vt in ſigno, vel figura, aut virtu… anathema ſit.

c Supr. c. 3. Concil. Conſtant.

CANON II.

β Si quis dixerit [a] in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento remanere ſubſtantiam panis & vini, vnà cum Corpore & Sanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti; negaueritque mirabilem illam & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in Corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, manentibus dumtaxat ſpeciebus panis & vini; quam quidem conuerſionem Catholica Eccleſia aptiſſimè [b] Tranſſubſtantiationem appellat; anathema ſit.

a Conc. idem damnãs art. Ioan. Vvicleſ.

b Supr. c. 4.

CANON III.

γ Si quis negauerit, [c] in venerabili Sacramento Euchariſtię ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri; anathema ſit.

c Conc. Florent. in decr. Eugen. ad Armenos ſupr. c. 3. & infr. Seſſ. 21. cap. 1. de comm.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Euchariſtiæ Sacramento non eſſe Corpus & Sanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantum in vſu, dum ſumitur, non autem ante vel poſt, [d] & in Hoſtiis ſeu particulis conſecratis, quæ poſt Communionem reſeruantur vel ſuperſunt, non remanere verum Corpus Domini; anathema ſit.

d Sup. c. 3.

CANON V.

ε Si quis dixerit, [e] vel præcipuum fructum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ eſſe

e Vide Concil. Florent. ibid. ſup. c. 2.

eſſe remiſſionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire; anathema ſit.

Canon VI.

ζ Si quis dixerit, in ſancto Euchariſtiæ Sacramento Chriſtum vnigenitum Dei Filium non eſſe [a] cultu latriæ, etiam externo, 1 adorandum, atque ideo nec feſtiua peculiari celebritate venerandum, neque in Proceſſionibus, ſecundum laudabilem & vniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritum & conſuetudinem, ſolemniter circumgeſtandum, vel non publicè, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eſſe idololatras; anathema ſit.

a Supr. c. 3.

Canon VII.

η Si quis dixerit, non licere ſacram Euchariſtiam [b] in Sacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſtantibus neceſſariò diſtribuendam: aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur; anathema ſit.

b Supr. c. 6.

Canon VIII.

θ Si quis dixerit, Chriſtum in Euchariſtia exhibitum, ſpiritualiter tantùm manducari, [c] & non etiam ſacramentaliter ac realiter; anathema ſit.

c Sup. c. 8.

Canon IX.

ι Si quis negauerit, [d] omnes & ſingulos Chriſti fideles vtriuſque ſexus, cùm ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, 2 ſaltem in Paſchate, ad communicandum, [e] iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ; anathema ſit.

d c. omnis vtriuſque, de pœn. & remiſ. Concil. Lat. ſub Inn. 3. c. 21. & inf. Seſ. 14. Can. 8. de pœnit.

e Conc. Lat. ſub Inn. 3. c. 21.

Canon X.

Si quis dixerit, [a] non licere ſacerdoti celebranti ſeipſum communicare; anathema ſit.

a Supr. c. 8.

Canon XI.

κ Si quis dixerit, [b] ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationem ad ſumendum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum; anathema ſit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideò in mortem & condemnationem ſumatur; ſtatuit atque declarat ipſa ſancta Synodus, illis quos conſcientia peccati mortalis grauat, [c] quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſariò præmittendam eſſe Confeſſionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publicè diſputando defendere præſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.

b Supr. c. 17.

c Supr. & c. 7.

Declarationes.

1 *Adorandum.*] Non licet Sanctam Euchariſtiam ad eos ægrotantes deferre, qui morbi grauitate impediti ſumere eam non poſſunt, vt ſcilicet ipſi infirmi venerationis gratia eam deoſculentur: & ſi fortè aliquo in loco talis eſt conſuetudo, ea prorſus eſt tollenda, & ſic Sanctiſſimum Sacramentum ad infirmos deferendum eſt, vt illud ſumant, non autem vt adorent tantum, ſicuti fit in aliquibus locis, quod Pius V. prohibuit.

2 *Saltem in Paſchate.*] Quærebatur, ſtante priuilegio Minoribus & aliis Religioſis conceſſo, vt omni tempore (præterquam in die Dominicæ Reſurrectionis) poſſit ab illis Euchariſtia ſumi, an qui ab eis intra Dominicam in Albis Euchariſtiam perceperunt, præcepto, de quo in cap. *Omnis de pœnitentia & remiſſione*, ſatisfecerint? Congregatio

gregatio die 23. Ianuarij 1586. cenſuit negatiuè, quia d.c. *Omnis*. ſicut vult quòd quis proprio Parocho confiteatur, ita à proprio etiam Euchariſtiam ſumat: & quia ſubdit *niſi fortè de proprij ſacerdotis conſilio duxerit abſtinendum ab Euchariſtia*, ab eodem recipi debet Euchariſtia; eius enim eſt deſtruere, cuius eſt condere, *l. vlt. C. de leg.* *Alex. ibid. n.* 13. Eo magis, quòd tunc Religioſi non poterant hoc Sacramentum miniſtrare. Card. *in Clem* 1 *n.* 2. *de priuil.*

18. Febr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, procedi non poſſe aduerſus eum, qui tribus abhinc annis ab A.C. excommunicatus ad hanc vſque diem in excommunicatione permanſit, præterquam in feſtis Paſchalibus, in quibus anno ab A.C. abſolutionem obtinuit.

31. Maij, 1601. Congregatio Concilij cenſuit, non ſatisfacere præcepto Eccleſiæ eum, qui ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum ſuſcipit, ante, vel poſt diem Paſchatis non de manu Parochi, ſed Regularium habentium à ſede Apoſtolica priuilegium miniſtrandi hoc ſacramentum, præterquam in die Paſchatis.

Dubitatur rurſum; An eis, qui infra dictum tempus, de manu parochi Euchariſtiam acceperunt, & ſic præcepto Eccleſiæ ſatisfecerunt, vel intentionem habent, priuſquam labatur octaua Paſchatis, de manu Parochi eam ſumere, licitum ſit ipſo Reſurrectionis die ex religioſorum manu communicare; Congregatio die 23. Ianuarij 1586. cenſuit id non eſſe licitum, cùm ſit expreſsè prohibitum. Nauar. manualis c. 21. n. 52. Itaque in Paſchate ſumenda eſt Euchariſtia in propria Parochia, nec excuſatur ſumens in hebdomada ſancta, vel immediatè poſt Paſcha extra eam.

Famuli quoque ſeculares in Monaſteriis Regularium Ord. Ciſtercienſis habitantes non ſunt cogendi accedere ad Eccleſiam parochialem, nec ibi Sacramenta accipere, niſi tempore Paſchali Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Ita in vna deciſione data Epiſcopo Tornacenſi die 20. Febr. 1576.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Pat. Henriq. in ſumm. lib. 8. c. 2. §. 4. in princip. Valent. diſp. 6. q. 3. Pat. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. quæſt. 75. n. 3. Pet. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchariſt. cap. 1. concl. 5.

β CANON II. Vide Patr. Henriq. in ſum. l. 8. c. 30. §. 2. lit. I. P. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ tom. 3. diſp. 180. n. 108. & diſp. 194. n. 4. Pat. Ægid. de Sacram. q. 75. n. 49. & num. 171. & quæſt. 77. artic. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 36. Pet. Ledeſm. d. tract. de Euchariſt. cap. 6. concl. 2. & 3.

γ CANON III. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. cap. 27. §. 4. lit. K. P. Ægid. de Sacram. & cenſuris, quæſt. 74. num. 3. & num. 191. & quæſt. 75. num. 49. & 168. & quæſt. 76. num. 52. Pat. Vaſq. tom. 3. diſput. 188. num. 2. & 15. Valer. Regin. d. lib. 29. num. 37.

δ CANON IV. Vide Patr. Henriq. in ſumm. lib. 8. cap. 29. in princ. lit. C. Bald. Iun. ſuper opera controuerſ. Bellarm. pag. 2. lib. 3. cap. 5. P. Ægid. d. quæſt. 74. num. 26.

ε CANON V. Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. cap. 26. in princ. lit. B. P. Ægid. de Sacram. quæſt. 79. num. 53. P. Vaſq. d. tom. 3. diſp. 205. num. 2.

ζ CANON VI. Vide Can. lib. 5. de locis Theolog. cap. 5. col. 144. & lib. 12. cap. 11. col. 441. Patr. Henriq. in ſumm. lib. 8. cap. 32. §. 3. lit. D. & cap. 42. §. 2. lit. H. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæſt. 76. n. 86. P. Valer. Regin. in Praxi fori pœn. lib. 29. num. 37. in fin. P. Soar. tom. 3. diſp. 65.

η CANON VII. Vide Bald. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. pag. 2. lib. 3. cap. 5.

θ CANON VIII. Vide P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 212. num. 3.

ι CANON IX. Vide P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. q. 80. num. 102. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. libro 29. num. 75. in fin.

* *Saltem in Paſchate.*] Vide Soto in 4. diſt. 18. quæſt. 1. art. 4. Couar. in cap. alma mater, pag. 1. §. 1. n. 7. verſ. hanc præterea. Azeuedo in l. 5. num. 1. in fin. tit. 1. lib. 1. nouæ recopilat.

κ CANON X. Vide Sotum in 4. diſt. 12. quæſt. 5. art. 4. col. 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæſt. 8. num 5. cum ſeqq. P. Azor. Inſtit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 41. col. 1 . Patr. Soar. tom. 4. diſtinct. 66. ſect. 3. verſ. Sed quæres. Patr. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 53.

DECRETVM DE REformatione.

CAPVT I.

Datur forma qua Epiſcopi debent reſidere, ſubditos cum prudentia corrigere, à cuius viſitatione nemo appellet, &c.

EAdem ſacroſancta Tridentina Synodus, pręſidentibus in ea eiſdem Sanctæ Sedis Apoſtolicę Legato & α * Nunciis, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, vt iuxta proximæ Seſſionis decretum, illi in commiſſis ſibi Eccleſiis eò libentiùs reſideant, quò faciliùs & commodiùs ſibi ſubiectos regere, & in vitæ ac morum honeſtate continere potuerint; illud primùm eos admonendos cenſet, [a] β vt ſe paſtores, non percuſſores eſſe meminerint, atque ita præeſſe ſibi ſubditis oportere, vt non in eis dominentur, ſed illos tanquam filios & fratres † diligant; elaborentque, vt hortando & monendo * ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere cogantur. Quos tamen, ſi quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, [b] illa Apoſtoli eſt ab eis ſeruanda præceptio; vt illos arguant, obſecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cùm ſæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia quàm auſteritas, plus exhortatio quàm comminatio, plus charitas quàm poteſtas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit, tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibenda eſt; vt ſine aſperitate diſciplina populi ſalutaris ac neceſſaria conſeruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut ſi reſipiſcere noluerint, cæteri ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, à vitiis deterreantur: cùm ſit diligentis & pij ſimul paſtoris officium, morbis ouium leuia primùm adhibere fomenta; poſt, vbi morbi grauitas ita poſtulet, [a] ad acriora & grauiora remedia deſcendere; ſin autem ne ea quidem proficiant illis ſubmouendis, ceteras ſaltem oues à contagionis periculo liberare. [b] Cùm igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia, querelas & grauamina ſimulent, & appellationis diffugio iudicis proceſſum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præſidium inſtituto †, ad iniquitatis defenſionem abutantur, atque vt huiuſmodi eorum calliditati & tergiuerſationi occurratur, ita ſtatuit & decreuit: [c] 1 γ In cauſis viſitationis & correctionis, ſiue habilitatis & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Epiſcopo ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiam, δ ab interlocutoria *, vel alio quocumque grauamine, 2 non appelletur: 3 ζ &c. nec Epiſcopus ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur; ſed ea ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni ſtylo & conſuetudine, etiam immemorabili, contraria non obſtante, ad vlteriora valeat procedere: [d] niſi grauamen huiuſmodi † per definitiuam ſententiam reparari, vel ab ipſa definitiua 4 appellari non poſſit: quibus caſibus ſacrorum & antiquorum Canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

a Tit. 1. 1. Tim. 3. 1. Petr. 5. diſt. 45. in pr. diſt. 94. cap. vlt. diſt. 95. c. eſt ſub. iectus.

b 1. Tim. 4.

a c. reſecandæ, & cap. corripiatur, 24. q. 3.

b cap. cũ ſpeciali, §. porrò, de elect.

c infr. Seſſ. 22. cap. 1. & 24. c. 20. de ref.

d cap. vt debitus. de appel. cũ ſim.

DECLARATIONES.

1 *In cauſſis viſitationis & correctionis.*] Appellatio à correctione non eſt admittenda per Metropolitanum ante diffinitiuam ſententiam, etiamſi Metropolitanus acta ſolùm videre vellet expenſis appellantis transportanda.

7. Martij, 1596. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Epiſcopum in viſitatione recuſari, tanquam ſuſpectum: dum tamen in ea proceſſum non complicet, & ſe intra viſitationis terminos contineat.

14. Apr. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum non poſſe in viſitatione imponere pœnas Ordinarias delictorum, ſed tantum extraordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quàm ordinariam delicti vindictam reſpiciant.

3. Ian. 1601. Congregatio Concilij cenſuit, non licere Epiſcopo viſitationem aggredienti proponere edicta, quibus ſubditi iubeantur crimina detegere, multóque minus propoſita pœna excommunicationis.

25. Maij, 1601. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum viſitationem aggredientem, atque etiam in præparatoria inquiſitione non poſſe vti ſuſpectum recuſari, nec probatione, vel allegatione ſuſpicionis, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem reſpiciat, viſitatos afficere poſſit, impediri.

26. Aug. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, in viſitatione, quando fit inquiſitio, quæ præparatoria vocatur, non licere Epiſcopo ad detegenda viſitandorum peccata per edicta publica monere homines ſub excommunicationis pœna ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à viſitatis, cæterum cum viſitare voluerit illos, qui ſunt de Capitulo, teneri ad locum Epiſcopum accedere, vbi Capitulares ſe congregare conſueuerunt, ſi id commodè fieri poſſit, ſin minus ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum Capituli, quoties proſequi voluerit viſitationem alicuius particularis perſonæ de Capitulo, & ſi Epiſcopus viſitauerit ad morum correctionem, & emendationem, vtique non poſſe non compilato proceſſu, nec ſeruatis de iure ſeruandis pœnam ordinariam infligere.

2 *Non appelletur.*] Appellatio à diffinitiua in cauſa correctionis non ſuſpendit executionem. Itaque in nonnullis caſibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expreſsè ſuſtulit appellationem, ſublatam intellige quoad effectum ſuſpenſiuum, non autem deuolutiuum.

3 *Niſi grauamen.*] Non eſt inhibendum Epiſcopis in aliqua cauſſa, quæ ſit coram eis in prima inſtantia, nec deferendum appellationibus, niſi appellatum fuerit à diffinitiua, vel interlocutoria habente vim diffinitiuæ, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua non poſſit reparari.

Poſt diffinitiuam ſententiam in cauſſis viſitationis & correctionis appellari poteſt, ita tamen, vt appellatio non ſuſpendat executionem, niſi grauamen ſit huiuſmodi, vt eſt infrà.

4 *Appellari non poteſt.*] Intelligitur etiam de indebita carceratione, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poteſt, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & ſincere proceſſum transferre ad Iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec Iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

Quare authoritas delegata, quæ Epiſcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum, ad quos legitimè interpoſita appellatione aliàs cauſa deuolueretur.

REMISSIONES.

* Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 40. art. 1.

* Bern. Diaz. c. 147. & ibi Salzedo lit. B. Vide etiam Greg. Tholoſ. de appellationib. lib. 1. c. 10. ex n. 1. cum ſeqq. art. 8.

β *Vt ſe paſtores, non percuſſores eſſe meminerint.*] Epiſcopi perpendere debent ſumma diligentia, & pietate textum in præſenti, & infr. ſeſſ. 24. cap. 3. & ſeſſ. 25. cap. 1. de Reformat. & cap. Eſto ſubiectus, & cap. Epiſcop. cum ſequentibus 92. diſt.

† *Tanquam filios & fratres,* &c.] Vide Cabedo lib. 1. diuerſ. iuris argumentorum c. 1. n. 3. verſ. tertio. Petr. Greg. Tholoſan. de appellat. d. c. 10. n. 8. & 9. cum ſeq.

* *Hortando & monendo* &c.] Vide Seguram in direct. iudic. 2. p. in initio n. 9. Bobadill. to. 1. ſuæ Politicæ lib. 2. c. 13. n. 52. & 54.

† *Ne remedio ad innocentiæ præſidium inſtituto,* &c.] Vide Afflict. deciſ. 188. n. 6. Gail. pract. obſeru. li. 1. obſeru. 152. n. 9. Azeuedo in l. 7. num. 44. tit. 18. lib. 4. nouæ recopil.

γ *In cauſis viſitationis,* &c.] Vide infr. ſeſſ. 24. c. 3. & 10. Nauarr. in Man cap. 18. & 25. n. 14. cum ſeq. & in Rub. de iud. notab. 9. n. 83. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 70. n. 4. Nauar. conſ. 2. lib. 2. de appellat.

δ *Ab interlocutoria, vel ab alio quocumque grauamine non appelletur.*] Quando grauamen illatum per illam non poteſt tolli per

appellationem à diffinitiua poſſe appellari docet Nauarr. conſil. 2. de appellat. quòd poteſt etiam appellari ex rationabili cauſa, & in appellatione expreſſa, habetur in c. Vt debitus, de appellat. cap. Cùm appellationibus friuolis, eod. tit. lib. 6. Vide tamen Soar. de Paz in praxi tom. 2. p. 5. c. vnic. num. 3. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ. Primò quæro, pag. 65. vbi reſoluit, quod non poteſt appellari ab interlocutoria in ſcriptis, & expreſſa cauſa iuſta, ex hoc decreto, licèt olim ante Concilium attento iure, liceret.

* *Ab interlocutoria, &c.*] Vide Paz in prax. tom. 1. part. 6. in proœmio ex num. 25. Horat. Lucium de priuileg. ſchol. priu. 72. Aloyſ. Ricc. reſol. 7. in prax. var. reſol. n. 3.

ſ *Nec Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi tanquam friuolæ deferre teneatur*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Archiepiſcopus non debet ſe ingerere in prima inſtantia cauſarum, quæ agitantur coram eius ſuffraganeo. Et iterum: Non eſt inhibendum Epiſcopis in aliqua cauſa, quæ ſit coram eis in prima inſtantia, nec deferendum appellationibus, niſi in illis tribus caſibus, de quibus ſuprà. Adeſt bulla Gregor. XII. quæ eſt 24. fol. 1220. in Bullario, & prædictas Cardinalium deciſiones refert Zerol. in praxi Epiſcop. verbo Appellatio, verſ. Ad decimum.

ſ Sacram Cardinalium Congregationem definiſſe, Metropolitanum non poſſe cognoſcere, etiam citra præiudicium curſus cauſæ coram Epiſcopo, neque ad eum effectum etiam abſque vlla inhibitione poſſe ſimpliciter mandare, vt ſibi tranſmittatur copia proceſſus expenſis appellantis extra caſus à prædicto Concilio expreſsè conceſſos appellandi, refert Stephan. Quaran. in ſumm. Bullar. verbo Archiepiſc. auctoritas. verſ. Primo quæro p. 65.

a In hac denique appellationis materia extat decretum Sacræ Congregationis prolatum die 16. Octobr. anno 1600. Alex. Card. Floren. Hieron. Agucchius Secret. cuius tenor ſequens eſt.

Ad tollendas ambiguitates, & controuerſias iuriſdictionales, quæ inter appellationum & prioris inſtantiæ iudices non ſine partium diſpendio, curſuſque iuſtitiæ impedimento, & ſæpè cum ſcandalo, oriuntur, ſacra Congregatio cauſis Epiſcoporum præpoſita, facta prius relatione S. D. N. Clemen. Papæ, ac de Sanctitatis ſuæ mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito, in hunc, qui ſequitur, modum ab omnibus, ad quos ſpectat in poſterum fieri, ac ſeruari debere, mandauit, & mandat.

ι Metropolitani, Archiepiſcopi, Primates, aut Patriarchæ ſuffraganeos eorumve ſubditos non iudicent, niſi in caſibus à iure expreſſis.

κ Iidem, nec alij ſuperiores etiam Nuntij, vel legati de latere ſpecificam facultatem maiorem non habentes, cauſas in curiis Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes ad ſe non aduocent: niſi per viam legitimæ appellationis ad ipſorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iuriſdictionibus, quoad alias cauſas eximere non poſſint.

λ Appellationes numquam recipiantur niſi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, priùs conſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus à iure non prohibitis per legitimam perſonam, & intra debita tempora fuiſſe interpoſitam, ac proſequutam.

Nec dum cauſæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam ſententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato, ſuperiores cognoſcere valeat, licet citra præiudicium curſus cauſarum ſe id facere conteſtentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut ſimpliciter mandare, vt ipſis copia proceſſus tranſmittatur etiam expenſis appellantis.

μ Inhibitiones poſt appellationem, ſicut præmittitur, receptam, non concedantur, niſi cum inſcriptione tenoris ſententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis: alias inhibitiones, & proceſſus, & inde ſequuta quæcunque ſint ipſo iure nulla, eiſque impunè non parere liceat.

ν Si appellans aſſerat ſententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non poſſe, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio cõcedenda, ſed eis tantùm, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt ſoluta condigna mercede actorum exemplum authẽticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminũ tradatur. Caueat tamen iudex à quo, niſi verè appellatum fuerit in cauſa appellabili, interim aliquid in præiudicium appellantis attentare. Et ſi per actũ publicum, aut per teſtium depoſitiones conſtiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta poſſit iudex appellationis adiicere, ne interim aliquid noui contra appellantem innouetur.

ξ Ab executione decreti S. Concil. Trident. aut

aut viſitationis Apoſt. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec, ſi Epiſcopi virtute eiuſdem Sacri Cōcilij procedant, vt Sedis Apoſt. delegati in cauſis, quæ ſub eorum iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur, ſalua tamen in hoc caſu Legatorum, & Nunciorum Apoſtol. auctoritate.

ɵ In cauſis verò viſitationis Ordinariorum, aut correctionis mixtum, quoad effectum deuolutiuum tantùm admittantur: niſi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum viſitator citata parte, & adhibita cauſæ cognitione iudicialiter proceſſit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum ſuſpenſiuum.

ɤ. Cùm à grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturę, aut excommunicationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, non niſi viſis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouiſio aliqua concedatur.

ɤ Cauſa appellationis, dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum eſt, viſis actis, & cauſa cognita, aliter decreuerit: & tunc ſi à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro ſui decreti executione attentare poterit, donéc per iudicem ſuperiorem aliud fuerit ordinatum.

ɵ Acta originalia proceſſuum primę inſtantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur; & tunc terminata cauſa, remittenda ſunt ad Ordinarium, vt in ſuo archiuio conſeruentur.

ɤ A ſententia diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur: nec inhibitio, aut alia quæuis prouiſio, quamdiu appellans in huiuſmodi vera contumacia perſtiterit, concedatur. Hæc etiam de verbo ad verbum retulit Aloyſ. Riccius deciſ. 504.

† *Niſi grauamen huiuſmodi, &c.*] Vide Camill. Bortell. conſ. 30. n. 4. Aloyſ. Ricc. deciſ. 305.

CAPVT II.

In criminalibus appellationis cauſa à ſententia Epiſcopi quando Metropolitano, & quando vni ex viciníoribus ſit committenda, eorúmque Vicariis, & non inferioribus.

* A Sententia Epiſcopi, vel ipſius in ſpiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis cauſa, vbi appellationi locus fuerit, ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, 1 Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali; aut, ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret, vel vltra duas legales diætas diſtet, ſeu ab ipſo appellatum fuerit, 2 vni ex viciníoribus Epiſcopis, ſeu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

DECLARATIONES.

1 *Metropolitano, ſeu illius etiam Vicario.*] Fuit dubitatū, An Legati ſeu Nuncij Apoſt. poſſint committere iſtas cauſas ſuis Auditoribus, vt illas viderent tanquam Iudices delegati? Fuit reſolutum die 6. Octob. 1588. non poſſe: & fuit allegatum c. 10. ſeſſ. 25. de Reform.

2 *Vni ex viciníoribus Epiſcopis.*] An ſit à Decretis & ſententiis Ordinarij, qui etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus ex Decreto Concilij proceſſit, interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apoſtolicam appellandum? Et fuit reſolutum, appellandum eſſe ad Metropolitanum, quia Concilium videtur coadiuuare, non autem de nouo dare.

Die vigeſima quarta Maij, 1590. Congregatio cenſuit, ſententias latas ab Auditoribus Nunciorum Sanctiſſimi, in cauſſis appellationum, in criminali, nullas eſſe: nec propter vtilitatem publicam, & communem partium errorem ſuſtineri.

REMISSIONES.

* Cui ſit committenda appellationis cauſa in criminalibus, vide Arim. Piepat. li. 1. var. ſent. tit. 254. de appellat. in genere.

CAPVT III.

Acta primæ inſtantiæ intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

ɑ* REus, ab Epiſcopo, aut eius Vicario in ſpiritualibus generali, in criminali cauſa appellans,

pellans, coram iudice, ad quem appellauit, 1 acta primæ inſtantiæ omnino producat: & iudex, niſi illis viſis, ad eius abſolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipſa poſtulanti 2 gratis exhibeat: alioqui abſque illis 3 cauſa appellationis huiuſmodi, prout iuſtitia ſuaſerit, terminetur.

Declarationes.

1 *Acta primæ inſtantiæ.*] Conſtito de contumacia Iudicis à quo, recuſantis exhibere acta, partes erunt Iudicis, ad quem appellatum eſt, abſoluere partem appellantem à moleſtationibus, & pronunciare facta & ſententiam Iudicis à quo, ſi vnquam reperiuntur, caſſa eſſe & vana.

Carcerati ſine proceſſu appellatio à Metropolitano cognoſci poteſt, dummodo non impediat executionem: carceratus tamen non eſt per iudicem appellationis, niſi cauſa cognita, relaxandus.

2 *Gratis exhibeat.*] Gratis exhibenda ſunt acta in cauſſa criminali, confecta per Cancellarium Epiſcopi aut ipſummet Epiſcopum: ſecus ſi per Notarium cui ſoluenda eſt merces, iuxta c.20. *ſeſſ.*14.

3 *Cauſa appellationis.*] Congregatio cenſuit, Epiſcopum, ad quem appellatum fuerit, excommunicatum, coram ſe comparentem ad cautelam poſſe abſoluere viſis tamen actis, quibus Iuriſdictio ſua fundetur, quamuis aliàs de cauſſæ meritis non cognoſcat diffinitiuè: tamen non niſi viſis omnibus actis primæ inſtantiæ poſſe, iuxta hoc cap. ſententiam ferre.

Remiſſiones.

a Vide Soarez de Paz in praxi, tom.2. part. 5. cap. vnic. n.7. & 14.* & Petr. Greg. Tholoſan. de appell. lib.6. cap.9. num.2. & 3. vltra tradita à Farinacio in præſenti.

Capvt IV.

Si à iure requiſiti Epiſcopi certo numero non poſſunt aſſiſtere Epiſcopo deponenti ac degradanti Clericum, aſſiſtant totidem Abbates certi, eiuſdem diœceſis: quibus aſſiſtere non valentibus, aſſiſtant perſonæ alioquin in dignitate conſtitutæ, &c.

a CVm vero tam grauia nonnumquam ſint delicta, a ab Eccleſiaſticis commiſſa perſonis, vt ob eorum atrocitatem è ſacris ordinibus deponendæ, & Curiæ ſint tradendæ ſæculari: in quo b ſecundum ſacros Canones certus Epiſcoporum numerus requiritur c: quos ſi omnes adhibere difficile eſſet, debita iuris executio differretur; ſi quando autẽ interuenire poſſent, eorum reſidentia intermitteretur: propterea ſtatuit & decreuit Epiſcopo per ſe, ſeu illius Vicarium in ſpiritualibus generalem, contra Clericum, in ſacris etiam Presbyteratus Ordinibus conſtitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon verbalem depoſitionem, & per ſeipſum etiam ad actualem atque ſolennem degradationem ab ipſis Ordinibus & gradibus Eccleſiaſticis, in caſibus, in quibus aliorum Epiſcoporum præſentia, in numero à Canonibus definito, requiritur, etiam abſque illis procedere liceat: adhibitis tamen & in hoc ſibi aſſiſtentibus totidem Abbatibus, * vſum mitræ & baculi ex priuilegio Apoſtolico habentibus, ſi in ciuitate aut diœceſi reperiri & commodè intereſſe poſſint; alioquin aliis perſonis in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutis 1, quæ ætate graues, ac iuris ſcientia commendabiles exiſtant.

a Can. 10. vide 3.q. 2. c. ſuggero, & 15. q. 7. c. felix Epiſco.
b 2. Hiſpal. c. 6.
c c. ſi quis cũ ſeq. 14. q. 7. c. degradat. de pœn. in 6.

Declarationes.

1 *Conſtitutis.*] Non comprehenduntur Prælati mendicantium regularium, cum non habeant nomen dignitatis.

Nec

Nec debent intereſſe in examine proceſſus, ſed tantum in ſolemni & actuali degradatione, tanquam aſſiſtentes ſeu aſſeſſores.

Et poſſunt ab Ordinario aſſumi aliæ perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, & non diœceſanæ, ſcientia ſacræ Theologiæ commendabiles.

Remissiones.

à Vide Salzed.in pract. c. 3.n.7.P.Henriq. in ſum lib. 13.c. 55. §.2.P. Valer.Regin.in praxi fori pœn.l. 32. tract. 2.n.52.Riccium in praxi var.reſol.c.222.

* *Sibi aſſiſtentibus totidem Abbatibus.*] Vide Salzed.ad Bern.Diaz in d.praxi can.c. 140.lit.A.Franc.Viuium deciſ.314.l.2.n.6.

Capvt V.

Gratias mendaciis aut taciturnitate extortas pro remiſſione peccati, aut pœnæ, ad quam criminoſus fuerat condemnatus, reuocet is qui gratiam feciſſe videtur.

Et quoniam per fictas cauſas, quæ tamen ſatis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiuſmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Epiſcoporum iuſta ſeueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cùm nō ferendum ſit, vt mendacium, quod
a Exod. 23.Leui. 19,Prou. 6. 8. 10. 32. & 19.cap.ſi quis dixerit,cū ſeq. & c. nemo peritorum, 11. q.3.
tantopere Deo diſplicet, non modo ipſum [a] impunitum ſit, verùm etiam alterius delicti veniam impertret mētienti; idcircò, vt ſequitur, ſtatuit & decreuit: Epiſcopus apud Eccleſiam ſuam reſidēs, de ſurreptione & obreptione gratiæ, quæ ſuper abſolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cœperat, aut remiſſione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerat, falſis precibus impetrata, per ſeipſum, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, [b] etiam ſummariè cognoſcat; ipſámque gratiam, poſtquam per falſi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam eſſe legitimè conſtiterit, non admittat.
b c.ſuper litteris, & c.cum dilecta, de reſcr.

Declarationes.

Congregatio Concilij cenſuit, ſubditum Epiſcopi excommunicatum ab eo, & à Vicario vrbis & delegatione Papæ abſolutum, poſſe appellare ab ipſius Epiſcopi pronunciatione, qui vigore Decreti Conc.cap.5. Seſſ.13. abſolutionem obtentam ſubreptitiam, & obreptitiam declarauit.
Martis Politani 15. Maij 1591.

Capvt VI.

Epiſcopus nequaquam moneatur aut citetur vt perſonaliter compareat, niſi ob cauſam ex qua deponendus aut priuandus veniret.

Qvoniam verò ſubditi Epiſcopo [a] tametſi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, & tanquam iniuria affecti ſint, falſa illi crimina obiicere ſolēt; vt quoquo pacto poſſint, ei moleſtiam exhibeant; cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta ſegniorem reddit: idcircò, ne is magno ſuo & Eccleſiæ incommodo gregem ſibi creditum relinquere, ac non ſine Epiſcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita ſtatuit & decreuit:
a c.ſunt nonnulli.2.c.7.

[b] [a] * Epiſcopus niſi ob cauſā, ex qua deponendus ſiue priuandus veniret, etiamſi ex officio, aut per inquiſitionem, ſeu denunciationem, vel accuſationē, ſiue alio quouis modo procedatur, vt perſonaliter cōpareat, nequaquam citetur, vel moneatur.
b Vide Seſſ. 24. c.1.

Remissiones.

a *Epiſcopus niſi ob cauſam.*] Vide Iacob. lib.22.de offic.Vicarij l.2. quæſt.59.n.1.& 2.Clar.in §.fin.quæſt.35.verſ.Vlterius quæ

ro.Stephan. Grat.diſcept.for.cap.169.n.15. * & infr.ſeſſ.24.c.5.& Salzed.ad Bern.Diaz in praxi canon.c.121.lit.A.

Capvt VII.

Qualitates teſtium contra Epiſcopum deſcribuntur, iiſque carentes puniuntur.

α c.accuſatio quoque. c.accuſatio Epiſcoporum.c. teſtes 2.q.7.& c. vlt.2.q.5.Cōcil. Ro.ſub Sylu. I. iuxta Anacleti Pap.Epiſt.2.& Cartha. 2.c.6.& Carth.4.c.96.& Sixt. III. Epiſt. 3. c.3.

α * TEſtes [a] in cauſa criminali ad informationem vel iudicia ſeu aliàs in cauſa principali contra Epiſcopum, niſi conteſtes, & bonæ conuerſationis, exiſtimationis,& famæ fuerint, non recipiantur; & ſi odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depoſuerint, grauibus pœnis mulctentur.

Capvt VIII

β † CAuſæ Epiſcoporum, cùm pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipſum terminentur.

Remissiones.

α β Vide Gonzal.ad reg.8. Cancel. Gloſſ. 41.n.5.vbi reſoluit,Concilium in præſenti dum definit,quòd Epiſcopus niſi ob cauſam,ob quam deponendus, ſeu priuandus venerit, vel perſonaliter compareat, nequaquam citetur,vel moneatur; intelligendum eſſe de Epiſcopis non reſidentibus; quia illi poſſunt citari,ſeu moneri ad comparendum,ob cauſam ob quam veniant deponendi,ſeu priuandi: Epiſcopi autem reſidentes, etiamſi ſit cauſa atrociſſima, vtpote hæreſis,aut læſæ maieſtatis, minimè citari poſſunt ad perſonaliter comparendum, per quoſcunque iudices ordinarios, etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, niſi de expreſſa ac ſpeciali commiſſione manu Papæ ſignata.

* Vide tradita à Salzedo ad Bern. Diaz in prax.crim. can.c.128.lit.F.

† Vide Salzedum ad Bern Diaz in prax. canon.c.121.lit.A,

Decretum propagationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Euchariſtiæ, & ſalui conductus, Proteſtantibus dandi.

EAdem ſancta Synodus errores omnes, qui ſuper hoc ſanctiſſimo Sacramēto repullularunt, tanquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes,articulos, diligentiſſima veritatis Catholicæ inquiſitione tractatos plurimis accuratiſſimiſque pro rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantiſſimorum Theologorum ſententiis, hos etiam tractabit: An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum,vt ſinguli Chriſti fideles ſub vtraque ſpecie ipſum venerabile Sacramentum accipiant. Et:Num minus ſumat qui ſub altera, quàm qui ſub vtraque communicat.Et:An errauerit ſancta mater Eccleſia, laicos, & non celebrantes ſacerdotes, ſub panis ſpecie dumtaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſſima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequam definiantur, audiri à ſancta Synodo cupiunt, & eam ob cauſam fidem publicam ab illa poſtularunt, vt ipſis tutò huc venire, & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere atque proponere quæ ſenſerint, & poſteà, cum libuerit, recedere liceat; ſancta ipſa Synodus, licèt magno deſiderio eorum aduen

aduentum multos anteà menſes expectarit, tamen, vt pia mater, quæ ingemiſcit & parturit, ſummoperè id deſiderans ac laborans, vt in iis, qui Chriſtiano nomine cenſentur, nulla ſint ſchiſmata, ſed quemadmodum eumdem omnes Deum, & Redemptorem agnoſcunt, ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant; cõfidens in Dei miſericordia, & ſperans fore, vt illi in ſanctiſſimam & ſalutarem vnius fidei, ſpei, charitatiſque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, ſecuritatem & fidem, vt petierunt, publicam, quam ſaluum conductum vocant, quoad ſe pertinet, eius, qui infrà ſcriptus erit, tenoris, dedit atque conceſſit: & eorum cauſa definitionem illorum articulorum ad ſecundam Seſſionem diſtulit; quam, vt illi commodè intereſſe poſſent, in diem feſtum Conuerſionis D. Pauli, quæ erit xxv. die menſis Ianuarij, anni ſequentis, indixit. Illúdque præthereà ſtatuit, vt in eadem Seſſione de Sacrificio Miſſæ agatur, propter magnam vtriuſque rei connexionem: intereà Seſſione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandum. Illam autem die feſto D. Catharinæ virginis & martyris, qui erit xxv. Nouembris, habendam eſſe decreuit, ſimúlque vt in vtraque materiam reformationis proſequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Proteſtantibus.

SAcroſancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato & Nunciis, omnibus & ſingulis, ſiue Eccleſiaſticis ſiue ſæcularibus perſonis vniuerſæ Germaniæ, cuiuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc & generale Concilium accedere voluerint, vt de iis rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium liberè & tutò venire, & in eo manere & commorari, ac articulos, quos illis videbitur, tam ſcripto quàm verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, ſiue iis qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque vllis conuiciis & contumeliis diſputare, necnon quando illis placuerit, recedere poſſint & valeant, publicam fidem & plenam ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, cum omnibus & ſingulis clauſulis & decretis neceſſariis & opportunis, etiamſi ſpecialiter & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expreſſis haberi voluit, quantum ad ipſam ſanctam Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, vt ſi pro maiori libertate ac ſecuritate eorum, certos tam pro commiſſis quàm pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent, etiamſi delicta ipſa quantumcumque enormia, ac hæreſim ſapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quæ eſt quarta

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die xxv. Nouemb. 1551.

Doctrina de ſanctiſſimis & Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato & Nunciis, quamuis in decreto de [a] Iuſtificatione multis fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem; neceſſaria quadam ratione ſermo interpoſitus: tanta nihilominus circa illud noſtra hac ætatè diuerſorum errorum eſt multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidiſſe; in qua demonſtratis & conuulſis, Spiritus ſancti præſidio, vniuerſis erroribus, Catholica veritas perſpicua & illuſtris fieret; quam nunc ſancta hæc Synodus Chriſtianis omnibus perpetuò ſeruandam proponit.

a Suprà Seſſ. 5. cap. 14.

REMISSIONES.

a De Pœnitentiæ Sacramento bene ſcripſerunt Theologi cum Magiſtro in 4. diſt. 14. D. Thom. p. 3. quæſt. 84. Vbi P. Ægid. de Conink in tract. de Sacram. diſp. 1. cum ſeq. doctiſſ. P. Soar. to. 4. de Pœnit. Petr. de Ledeſin. in ſumma part. 1. tract. de Pœnitentia, Viuald. in Candelabro Aureo de Sacram. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. Cardin. Bellar. de Pœnit. Pat. Henriq. in ſumma lib. 4. Gregor. de Valentia tom. 4. diſp. 7. quæſt. 3. cum tribus ſequent. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnitentiæ.

CAPVT I.

De neceſſitate & inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ.

a SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, vt iuſtitiam, in Baptiſmo ipſius beneficio & gratia ſuſceptam, conſtanter tuerentur; non fuiſſet opus, aliud ab ipſo Baptiſmo Sacramentum ad peccatorum remiſſionem eſſe inſtitutum. [a] Quoniam autem Deus, diues in miſericordia, cognouit figmentum noſtrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui ſeſe poſteà in peccati ſeruitutem, & dæmonis poteſtatem tradidiſſent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo lapſis poſt Baptiſmum, beneficium mortis Chriſti applicatur. [b] Fuit quidem Pœnitentia vniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quouis tempore ad gratiam & iuſtitiam aſſequendam neceſſaria, illis etiam, qui Baptiſmi Sacramento ablui petiuiſſent, vt peruerſitate abiecta & emendata, tantam Dei offenſionem cum peccati odio & pro animi dolore deteſtarentur. Vnde Propheta ait: [c] Conuertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: [d] Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: [e] Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum. Porrò nec ante Aduentum Chriſti Pœnitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquam ante Baptiſmum: Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè inſtituit, cùm à mortuis excitatus, inſufflauit in diſcipulos ſuos, dicens: [f] Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & verbis tam perſpicuis, poteſtatem remit

a infr. Can. 1. Pſ. 102. Epheſ. 2. Sic Innoc. 1. Epiſt. 91. inter Epiſt. Auguſt. Nam quamuis redemiſſet, &c. Cypriã. ab Aug. citatus, lib. 2. cõtra Iuliã. c. 8. Quã benigna, quã neceſſaria.

b Supr. Seſſ. 6. c. 14. de iuſtif. Concil. Cabil. c. 8.

c Ezech. 18.

d Luc 13.

e Act. 2. c. agunt, &c. Propriè, de conſ. diſtinct. 4.

f Ioan. 20. Matth. 16. c. vt cõſtitueretur 50. diſt. & infr. c. 8. in fin. & Can.

remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, vniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica, tamquam hæreticos exploſit atque condemnauit. Quare veriſſimum hunc illorum verborum Domini ſenſum ſancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretationes, qui verba illa ad poteſtatem prædicandi verbum Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi, contra huiuſmodi Sacramenti inſtitutionem falsò detorquent.

Remissiones.

à Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. c. 2. q. 1. art. 1. verſ. de Pœnitentiæ Sacramento. P. Gabr. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 2. diſp. 135. n. 10. P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. tom. 2. q. 66. n. 140. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 39. cum ſeqq.

Capvt II.

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ & Baptiſmi.

α CÆterum hoc Sacramentum [a] multis rationibus à Baptiſmo differre dignoſcitur, nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti eſſentia perficitur, longiſſimè diſſidet: conſtat certè, Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere; cum Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. [b] Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de iis, qui foris ſunt, iudicare? Secùs eſt de domeſticis fidei, quos Chriſtus Dominus [a] lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit: nam hos, ſi ſe poſteà crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui *, cùm id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tanquam reos ſiſti voluit: vt per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſſis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint, poſſent liberari. Alius præterea eſt Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus: per Baptiſmum enim Chriſtum [b] induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remiſſionem conſequentes: ad quam tamen nouitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus & laboribus, diuina id exigente Iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus: β vt meritò [illegible] laborioſus quidam Baptiſmus à ſanctis Patribus dicta fuerit. Eſt γ autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, vt nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

a ſup. ſeſſ. 6. de iuſti. c. 14. & infr. can. 14.
b 1. Cor. 5. in fi. c. multi, 2. q. 1. c. gaudemus, de diuor.
a 1. Cor. 12. b. c. verbum, de pœn. diſt. 1.
b Gal. 5.

Remissiones.

à Vide P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. quæſt. 68. art. 3. n. 41. Gregor. de Valentia, to. 4. diſput. 7. quæſt. 1 puncto 5. P. Soar. to. 4. diſp. 17. ſect. 1. §. Secunda veritas Fidei, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 38.

* *Non iam repetito Baptiſmo ablui, &c.*] Vide ſuprà ſeſſ. 7. can. 11. D. Thom. 3. p. q. 66. art. 9. Theologos omnes in 4. ſentent. diſt. 6. Alphonſ. à Caſtro aduerſus hæreſes lib. 2. c. de baptiſmo, hæreſi 5.

β *Vt meritò Pœnitentia, laborioſus, &c.*] Vide Nau. in c. vlt. de pœnit. diſt. 7. §. Quod quamuis, n. 10. & 11. Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. cap. 1. quæſt. vnic. art. 2. verſ. de Pœnit.

γ *Eſt autem hoc Sacramentum Pœniten-*

tia lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium.] Vide P. Henriq. in ſumm.lib.4.c.2.§.2.P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.6.n.42.

CAPVT III.

De partibus & fructu huius Sacramenti.

DOcet prætereca ſancta Synodus [α] Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipſius vis ſita eſt, in illis miniſtri verbis poſitam eſſe: 1 Ego te abſoluo, &c. quibus quidem de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ. Sunt [β] autem quaſi materia huius Sacramenti,
a Supr. Seſſ.6. de iuſtific.c. 14. & inf. Can.4. ipſius pœnitentis actus, [a] nempe Contritio, Confeſſio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remiſſionem ex Dei inſtitutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantùm ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio eſt cum Deo, quam interdum in viris piis & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conſcientiæ pax ac ſerenitas cum vehementi ſpiritus conſolatione conſequi ſolet. Hæc de partibus & effectu huius Sacramenti S. Synodus tradens, ſimul eorum ſententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incuſſos conſcientiæ terrores & contra fidem eſſe contendunt.

DECLARATIONES.

1 *Ego te abſoluo.*] Congregat.cenſuit, intelligi in forma ſolita & conſueta ab Eccleſia, quæ debet extendi ſecundùm conſuetudinem & ſtylum.

REMISSIONES.

α *Sacramenti Pœnitentia formam, &c.*] Vide Sayr.de Sacr.in genere l.1.c.3.q.vnic. a.5.verſ.in Pœnitentiæ Sacram.P.Ægid.de Sacram.tom.2.diſp.4.dub.8.à n.49.

β *Sunt autem quaſi materia huius Sacramenti ipſius pœnitentis actus.*] Vide Nauarr. in man.prælud.10.n.3. & in ſum.de pœnit. diſt.5.n.18. Sayr.d.lib.1.c.3.q. vnic. art.7. verſ. Ad primum, in med. P. Henriq. in ſumm.lib.4.c.9.cum ſeqq.P. Ægid. de Sacram. tom.2. diſp.4.à n.27. & præcipuè n.32.

CAPVT IV.

De Contritione.

COntritio, [a] quæ primum [α] locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, [β] ac deteſtatio eſt de peccato commiſſo, cum propoſito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus neceſſarius; & in homine poſt Baptiſmum lapſo, ita demum præparat ad remiſſionem peccatorum, ſi cum fiducia diuinæ miſericordiæ & voto præſtandi reliqua coniunctus ſit, quę ad ritè ſuſcipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur ſancta Synodus hanc Contritionem, non ſolùm [b] ceſſationem à peccato, & vitæ nouæ propoſitum & inchoationem, ſed veteris etiam odium continere, iuxta illud: [c] Proiicite à vobis omnes iniquitates veſtras, in quibus præuaricati eſtis; & facite vobis cor nouum & ſpiritum nouum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores conſiderabit: [d] Tibi ſoli peccaui, & malum coram te fecit: [e] Laboraui in gemitu meo; lauabo per ſingulas noctes lectum meum: [f] Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ

a ſup. Seſſ.6. de iuſtif. c.6.& 14.

b Infrà Can. 5.

c Ezech. 18.

d Pſ.50. c. & venit, de pœnit. diſt. 1. c.totam, de pœ. diſt.5.

e Pſ.6.

f Eſa.38.

mæ; & alios huius generis: facilè intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum deteſtatione manaſſe. Docet prætereà, etſi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam eſſe contingat, hominémque Deo reconciliare, priuſquam hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur; ipſam nihilominùs reconciliationem ipſi Contritioni, ſine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non eſſe adſcribendam. γ Illam verò contritionem imperfectam, quę Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati conſideratione, vel ex gehennæ & pœnarũ metu communiter concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat, cum ſpe veniæ; declarat, non ſolùm non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verùm etiam donum Dei eſſe, & Spiritus ſancti impulſum, non adhuc quidem inhabitantis, ſed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus viam ſibi ad iuſtitiam parat. Et quamuis ſine Sacramento Pœnitentiæ per ſe ad iuſtificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam diſponit. Hoc enim timore vtiliter [a] concuſſi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & miſericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos ſcriptores; quaſi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ abſque bono motu ſuſcipientium gratiam conferre: quod numquam Eccleſia Dei docuit, nec ſenſit; ſed falsò docent, Contritionem eſſe extortam & coactam, non liberam & voluntariam.

[a] Ionæ 3. Matt. 12. Lucæ 11. cap. quamobrem, de pœ. diſt. 1.

REMISSIONES.

a Vide Pat. Henriq. in ſumm. lib. 4. cap. 17. cum ſeqq. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. part. 2. lib. 5. c. 3. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæſt. 68. n. 30 & to. 2. diſ. 1. dub. 2. n. 13. Petr. Ledeſm. in ſum. part. 1. tract. de Pœnit. c. 6. & 7. P. Luc. Pineli. de Sacram. Pœnit. tract. de Contrit.

β *Ac deteſtatio.*] Vide P. Paul. Comitol. reſponſorum moral. lib. 1. q. 32. n. 2. verſ. Qui verò.

γ *Illam verò Contritionem imperfectam, &c.*] Vide Pat. Henriq. in ſum. lib. 4. c. 17. §. 4. & c. 26. §. 5.

CAPVT V.

a De Confeſſione.

EX [a] inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicata, vniuerſa Eccleſia ſemper intellexit, inſtitutam etiam eſſe à Domino integram peccatorum Confeſſionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſis iure diuino neceſſariã exiſtere, quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus, [b] è terris aſcenſurus ad cælos, ſacerdotes ſui ipſius vicarios reliquit tanquam præſides & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fideles ceciderint: quo, pro poteſtate Clauium, remiſſionis aut retentionis peccatorum, ſententiam pronuntient. Conſtat enim, ſacerdotes iudicium hoc, incognita cauſa, exercere non potuiſſe, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe, ſi in genere duntaxat, & non potiùs in ſpecie, ac ſigillatim, ſua ipſis peccata declaraſſent [c]. Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus β omnia peccata mortalia, * quorum γ poſt diligentem ſui diſcuſſionem, conſcientiam habent, in confeſſione recenſeri, etiamſi occultiſſima illa ſint, & tãtum aduersùs duo vltima [d] Decalogi pręcepta cõmiſſa, quę nõnúquam

[a] Lucæ 5. & 7. Iac. 1. 1. Ion. 1. infr. Can. 6.

[b] Ioan. 20. Mat. 16. c. verbum, de pœnit. diſt. 1. & c. adhuc. de pœnit. diſt. 3.

[c] infrà Can. 6.

[d] Deut. 5.

quam animum grauiùs ſauciant, & periculoſiora ſunt iis quæ in manifeſto admittũtur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, [a] & in quæ frequentiùs labimur, quanquam rectè & vtiliter, citráque omnem præſumptionem in Confeſſione dicantur, quod piorum hominum vſus demonſtrat; taceri citra culpam, multiſque aliis remediis expiari poſſunt. Verùm, cum vniuerſa mortalia peccata, etiam cogitationis, [b] homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; neceſſum eſt, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda Confeſſione, à Deo quærere. Itaque dum omnia, & quæ memoriæ occurrunt peccata, Chriſti fideles confiteri ſtudent, proculdubio omnia diuinæ miſericordiæ agnoſcenda exponunt; qui verò ſecus faciunt, & ſcienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt, ſi enim erubeſcat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. ¶ Colligitur præterea, etiam eas circumſtantias in Confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant: quòd ſine illis peccata ipſa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innoteſcant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè cenſere poſſint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitẽtibus imponere: vnde alienum à ratione eſt, docere circũſtantias has ab hominibus otioſis excogitatas fuiſſe; aut vnam tantùm circumſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in fratrem. Sed & impium eſt, Confeſſionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoſſibilem dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare: cõſtat enim, nihil aliud in Eccleſia à pœnitẽtibus exigi, quam, vt poſtquam quiſque diligentiùs ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe Dominum & Deum ſuum mortaliter offendiſſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti nõ occurrunt, in vniuerſum, eadem Confeſſione incluſa eſſe intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: [a] Ab occultis meis munda me Domine. Ipſa verò huiuſmodi Confeſſionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidem videri poſſet, niſi tot tantiſque commodis & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per abſolutionem certiſſimè conferuntur. ¶ Cæterum, quoad modum confitendi ſecretò apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non vetuerit, quin aliquis in vindictam ſuorum ſcelerum, & ſui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſæ ædificationem, delicta ſua publicè confiteri poſſit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec ſatis conſultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent Confeſſione aperienda. Vnde cum à ſanctiſſimis [b] & antiquiſſimis Patribus, magno vnanimique conſenſu ſecreta Confeſſio ſacramentalis, qua ab initio Eccleſia ſancta vſa eſt, & modò etiam vtitur, fuerit ſemper commendata; manifeſtè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſſe, atque à [c] Patribus in Concilio Lateranenſi congregatis initium

[a] ſupr. Seſſ. 6. Can. 23. c. adhuc, & c. de quotidianis, de pœn. diſt. 3.

[b] Eph. 2.

[a] Pſ. 18.

[b] Conc. Cabil. c. 33.

[c] infr. can. 8. & 14.

initium habuiſſe docere non verentur. Neque enim per Lateranenſe Concilium Eccleſia [a] ſtatuit, vt Chriſti fideles confiterentur, quod iure diuino neceſſarium & inſtitutum eſſe intellexerat, [β γ] ſed vt præceptum Confeſſionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus & ſingulis, cùm ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur; vnde iam in vniuerſa Eccleſia, cum ingenti animarum fidelium fructu obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi, ſacro illo & maximè acceptabili tempore Quadrageſimæ: quem morem hæc Sancta Synodus maximè probat & amplectitur, tanquam pium & meritò retinendum.

[a] Conc. Lateran. ſub Innoc. III. c. 21. c. omnis vtriuſque, de pœn. & remiſſ.

Declarationes.

1 *Cæterùm, quoad modum confitendi ſecretò apud ſolum Sacerdotem*] Die 20. Iunij ann. 1602. in generali Congregatione S. N. Vniuerſalis Inquiſitionis habitæ in palatio Apoſtolico in monte Quirinali coram S. D. N. Domino Clemente diuina prouidentia Papa VIII. propoſita quæſtione: Vtrùm liceat per literas ſeu per internuntium Confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri: & ab eodem abſente abſolutionem obtinere? SS. auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus Inquiſitoribus maturè ac diligenter conſiderata, hanc propoſitionem, ſcilicet *licere per literas ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere.* ad minus vti falſam, temerariam & ſcandaloſam damnauit & prohibuit: præcepitque, ne deinceps iſta propoſitio publicis priuatiſque lectionibus, concionibus & congreſſibus doceatur, néve vmquam tamquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea etiam diſputationem tractauerit, niſi forſan impugnando, ſeu ad praxim directè vel indirectè duxerit, præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, à qua non poſſit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque dignitate fulgente, etiam S. R. E. maiori pœnitentiario; niſi à pro tempore exiſtente Romano Pontifice abſolui, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis, ſubiaceat.

Concilium Lateranenſe ſub Innocent. III. cap. 21. De pœn & Remiſſ. cap. Omnis

OMnis vtriuſque ſexus fidelis, poſtquàm ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata confiteatur fideliter, ſaltem ſemel in anno proprio ſacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam ſtudeat pro viribus adimplere, ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramẽtum, niſi fortè de conſilio proprij ſacerdotis ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab eius perceptione duxerit abſtinendum: alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura. Vnde hoc ſalutare ſtatutum frequenter in Eccleſiis publicetur, ne quiſpiam ignorantię cæcitate velamen excuſationis aſſumat. Si quis autem alieno ſacerdoti voluerit iuſta de cauſa ſua confiteri peccata, licentiam priùs poſtulet & obtineat à proprio ſacerdote, cùm aliter ille ipſum non poſſit ſoluere vel ligare.

Remissiones.

[a] Vide Nau. in man. c. 1. n. 1. ad 5. & c. 21. n. 30. & 34. & c. 27. n. 269. & in ſum de pœnit. diſt. 1. n. 18. P. Henriq. in ſum. lib. 5. c. 1. Petr. Ledeſm. in ſumma, p. 1. tract. de Sacr. Pœnitentiæ, c. 8. à principio, P. Luc. Pinel. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confeſſione, c. 1. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. to. 2. diſp. 4. à n. 27. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 6. à n. 28.

[β] *Omnia peccata mortalia.*] Quòd laici, qui tantùm habent venialia, non obligantur per ſe confiteri, cùm non ſit materia neceſſaria, tenent omnes. Regulares tamen videntur ex ſtatuto, & conſuetudine obligari ſub veniali, vt aliquod ex his fateantur ſemel in menſe, aut ex aliis à quibus iterum fuerat abſolutus; quia videtur aliquo modo confiteri eo tempore, reſoluunt P. Henriq. lib. 4. cap. 4. in fine, P. Azori. inſtit. moral. p... lib. 7. c. 28. q. 3. P. Soar. to. 4. diſput. 36. ſect. 3. n. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 6. n. 44. P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 5. à n. 51. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. cap. 7. dub. 2. & cap. 8. poſt princip. * Vide infr. cap. 7. & Couarr. lib. 2. var. c. 13. n. 6. Caſtr. aduerſùs hæreſes, lib. 4. verb. confeſſio.

[γ] *Poſt diligentem ſui diſcuſſionem*] Quod pœnitens præmittere debeat debitam, & diligentem conſcientiæ diſcuſſionem, poſt multos,

multos, quos refert, docent P. Henriq. lib. 5. cap. 5. à princip. Petr. Ledeſm. d. tract. de Pœnit. c. 16. concl. 6.

† *um aperta & verecunda confeſſione*] Vide Caſtro & Couar. vbi proxime. Padillam in l. & in epiſt. num. 14. C. de fideicommiſſ. Azeued. latè in l. 5. tit. 1. nouæ recopil. n. 8.

d *Quæ memoriæ occurrunt.*] Vide Nau. in man. c. 21. n. 35 P. Henriq. d. lib. 5. c. 3. §. 4.

ε Vtrùm ſi quis in confeſſione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiſerit per obliuionem excuſabilem, vel aliquam cauſam rationabilem, teneatur vi præcepti Eccleſiaſtici ſtatim confiteri eadem peccata? Negant poſt Victor. & Nauar. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. l. 6. n. 40. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confeſſ. cap. 7. dub. 3.

ſ *Colligitur præterea etiam eas circumſtantias, &c.*] Vide Nauar. in Man. c. 6. num. 3. & in c. Conſideret, de Pœn. diſt. 5. n. 10. cum ſeqq. Pat. Henriq. in ſum. lib. 5. cap. 6. cum ſeqq. Sayr. in claui reg. lib. 2. cap. 3. P. Valer. Regin. d. lib. 6. n. 110. cum ſeqq. P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 7. n. 8. cum ſeqq. Petr. Ledeſm. d. tract. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confeſſ. c. 3. cum ſeqq.

u *Sed vt præceptum confeſſionis ſaltem ſemel in anno ab omnibus, &c.*] Concordat cap. Omnis vtriuſque ſexus; de Pœn. & Remiſſ. Vide P. Henriq. in ſumm. lib. 4. cap. 3. §. 2. lit. I. P. Ægid. d. tom. 2. diſput. 5. à n. 45. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Conf. c. 7.

θ An hic annus computetur à Paſchate vſque ad Paſcha? Affirmant Pat. Soar. tom. 4. diſp. 36. ſect. 3. n. 8. P. Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 7. c. 28. q. 6. P. Valer. Regin. d. lib. 6. n. 36. P. Ægid. d. diſput. 5. n. 56. P. Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confeſſ. cap. 7. dub. 1.

ι An ſatisfaciat huic præcepto quocumque anni tempore confitendo? Negant Victor. in ſum. n. 137. P. Henriq. lib. 4. cap. 4. n. 7. P. Vaſquez q. 90. art. 3. dub. 1. num. 5. & 15. P. Ægid. d. diſp. 5. n. 57. cum ſeqq.

CAPVT VI.

De miniſtro huius Sacramenti, & Abſolutione.

α CIrca miniſtrum autem huius Sacramenti, declarat ſancta Synodus, falſas eſſe & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas [a] omnes, quæ ad alios quoſuis homines præter Epiſcopos & ſacerdotes, Clauium miniſterium pernicioſè extendunt; putantes verba illa Domini, [a] Quæcumque alligaueritis ſuper terram, erunt alligata & in cœlo; & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo. [b] &, Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt: ad omnes Chriſti fideles indifferenter & promiſcuè, [c] contra inſtitutionem huius Sacramenti ita fuiſſe dicta, vt quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, ſi correptus acquieuerit; ſecreta verò per ſpontaneam confeſſionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus ſancti in ordinatione collatam, tamquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere; eóſque prauè ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. [d] Quamuis autem Abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio, tamen non eſt ſolùm nudum miniſterium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata; ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo, velut à iudice ſententia pronuntiatur; atque ideo non debet pœnitens adeò ſibi de ſua ipſius fide blandiri, vt etiam [e] ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſeriò agendi & verè abſoluendi deſit; putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem, verè & coram Deo eſſe abſolutum; nec enim fides ſine Pœnitentia remiſſionem vllam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſſimus, β qui ſacerdotem ioco ſe abſoluentem cognoſceret, & non alium, ſeriò agentem, ſedulò requireret.

a infr. Can. 1.

a Matt. 16. & 18.

b Ioã. 20.

c ſup. Seſſ. 7. de Sacr. Can. 10.

d c. ſecundum Eccleſiæ, 19. diſt. & c. non nocet, 1. q. 1.

e inf. Can. 9.

REMISSIONES.

a Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 1. c. 1. P. Ægid. de Sacram. diſp. 8. per totam.

b *Qui Sacerdotem ioco ſe abſoluentem, &c.*] Vide P. Henriq. in ſum. lib. 4. c. 11. §. 6. lit. N.

CANON VII.

De caſuum reſeruatione.

QVoniam igitur natura & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos dumtaxat feratur; [a] perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti Abſolutionem eam eſſe debere, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere verò ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibuſuis, 1 ſed à ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur; [b] vnde meritò Pontifices Max. pro ſuprema poteſtate, ſibi in Eccleſia vniuerſa tradita, cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare. Neque dubitandum eſt, quando omnia, quæ à Deo ſunt, ordinata ſunt, quin β γ hoc idem [c] Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi in ædificationem tamen, non in deſtructionem, liceat; pro illis in ſubditos tradita ſupra reliquos inferiores ſacerdotes auctoritate, præſertim quoad illa, quibus 2 excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorum reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantùm in externa politia, ſed etiam coram Deo vim habere, δ veruntamen piè admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, 3 ε ζ vt nulla ſit reſeruatio η in articulo mortis [d]; 4 atque ideo θ ι † omnes ſacerdotes κ quoſlibet pœnitentes à quibuſuis peccatis & λ cenſuris abſoluere poſſunt: extra μ quem articulum ſacerdotes cùm ν ξ nihil poſſint in caſibus reſeruatis, id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores & legitimos iudices pro beneficio Abſolutionis accedant.

a c. ſi Epiſcopus, de pœn. in 6.

b c. ſi quis ſuadẽte, 17. q. 4. c. ita quorundam, de iud. c. con queſt. de ſent. exc. c. quicũque, eo. tit. in 6. & c. 2. eod. tit. in Clem. cap. & ſi domi, de pœn. in extrau. comm. ſimil.

Rom. 13.

c Vide Seſſ. 24. c. 6. poſt matrimoniũ.

d c. Felici, de pœ in 6. cap. paſtoralis, de off. ord. cap. cupientes, de pœnit. in Clem. c. inter cũctas, §. duos de pœn. in extrau. comm. Cœleſt. Epiſt. 2. c. 26. & 4. Cart. c. 7. & 11. Tolet. c. 12.

DECLARATIONES.

1 *Sed à ſummis dumtaxat ſacerdotibus abſoluerentur.*]. Idem etiam poſſunt Prælati Regulares in Regulares ſibi ſubiectos, & inferiores Epiſcops ſeculares, qui habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in loco, & nulli Diœceſi, nec ipſi, nec eorum ſubditi ſubſunt.

2 *Excommunicationis cenſura annexa eſt.*] Regulares non poſſunt ex priuilegiis, præſertim ex illo, quod *mare magnum* appellant, eis conceſſis, abſoluere ad cautelã, tam in exteriori, quàm in interiori foro eos, qui incidiſſe videntur in Bullam Cœnæ Domini. At omnes, qui audiunt confeſſiones, poſſunt abſoluere à caſibus Epiſc. reſeruatis virtute Bullæ Iubilæi indicti à ſummo Pontifice, cum facultate abſoluendi a quibuſcunque enormitatibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, etiã in Bulla Cœnę Domini: ſed hoc non contingit ipſis virtute priuilegiorũ, & facultatũ perpetuo cõceſſarum ipſis Regularibus & Confraternitatibus, vt putà Roſarij, & aliorũ piorum locorũ: vt in libro literarum fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autẽ qui ſunt nullius Diœceſis, qui, vt ſuprà, poſſunt reſeruare ſibi caſus.

3 *Cuſtoditum ſemper fuit.*] Congregatio cenſuit, ſacerdotem alioquin idoneum, ſi tamen ad audiendas confeſſiones approbatus non ſit iuxta cap. 15. Seſſ. 23. non poſſe validè à peccatis mortalibus abſoluere pœnitentem in articulo mortis conſtitutum, vbi Parochus præſens iam perhibeatur, Seſſ. 14. de ſacramento Pœnitentiæ, & de reſeruatione, paratúſque ſit infirmi audire confeſſionem, illúmque abſoluere, neque vlla ſubſit cauſa Parochum ipſum recuſandi.

4 *Atque ideo omnes Sacerdotes.*] Etiamſi iſti Sacerdotes eſſent excommunicati, & denunciati; extra quem articulum, ſcilicet mortis, cùm nihil poſſint grauiter etiã peccant, excommunicationémque incurrunt.

Regulares per priuilegium, quod Mare magnum vocatur, facultatem non habent abſoluendi pœnitentes, in caſibus Epiſcopis reſeruatis. Quamobrem neque Mendicantes, neque Ieſuitæ, neque alij vigore magni maris abſoluere poſſunt à caſibus reſeruatis Epiſcopo.

Confeſſores in vim priuilegiorum Roſarij non abſoluunt confitentes à caſibus reſeruatis Epiſcopo, niſi priuilegia ipſa talem habeant facultatem, vel ſunt obtenta, vel confirmata poſt Conc. Trid. Quare fratres Mendicantes, & cuiuſcũque ordinis Regulares, in vim priuilegiorum, non abſoluunt à caſibus Epiſcopo reſeruatis. Congregatio cenſuit, Anno 1587. die 30. Ianu. Epiſcopũ poſſe aduerſus eos, qui temporibus ab Eccleſia ſtatutis confiteri, & Euchariſtiam ſumere neglexerint, etiam vſque ad excommunicationem procedere: etſi enim *c. Omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.* ab Eccleſia velit arcendos, ea tamen pœna differt ab Excommunicatione, iuxta *Couar. in c. Alma m. ter. de ſentent. Excomm.* Epiſcopus ergo poteſt aggrauare pœnas à iure cõmuni ſtatutas, quia cum tales confeſſionem & communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Epiſcopo excommunicari poſſunt. Quin etiam eadẽ Congregatio eadem die cenſuit, Epiſcopum talibus pro ſatisfactione pœnas pecuniarias pro loco applicandas imponere poſſe, cũ hæc aliquando magis timeãtur. Verumtamen eadẽ Congregatio die ſupradicta cenſuit nõ expedire, vt Epiſcopus ſibi reſeruet abſolutionẽ eorũ, qui tẽporibus ſic cõſtitutis negligũt cõfiteri, & cõmunicare.

Nullius 1. April. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, illos qui confeſſiones audiunt, poſſe virtute Iubilæi indicti à ſummis Pontificibus cum facultate abſoluendi à quibuſcunque caſibus, abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, ſed non virtute priuilegiorum Regularibus, ſeu confraternitatibus conceſſorum.

16. Febr. 1594. An qui ſemel in vno tempore Paſchatis peccata fuerit confeſſus pœnitentiario deputato, in vim decreti Concil. Trident. *cap.* 8. *Seſſ.* 14. dicatur ſatisfeciſſe præcepto Eccleſiæ contento in cap. Omnis vtriuſque ſexus. extrau. de pœn. & remiſſ. Omnes Illuſtriſſ. Domini fuerunt illius ſententiæ, vt videatur ſatisfeciſſe.

22. Maii, 1594. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Regulares abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, in vim priuilegiorum eis ante Concilium conceſſorum, neque audire confeſſiones perſonarum ſæcularium, niſi prius fuerint approbati ab Ordinario.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in ſum. lib. 6. cap. 9. §. 3. Patr. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 25. P. Ægid. de Conink de Sacrament. & cenſur. tom. 2. diſp. 8. à n. 75.

β *Cùm nihil poſſint in caſibus reſeruatis.*] Sacra Cardinalium Congregatio ſic cẽſuit. Regulares per priuilegium, quod mare Magnum vocatur, facultatem non habent abſoluendi pœnitentes à caſibus Epiſcopis reſeruandis, refert Fr. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſc. p. 2. caſu 21. in fin. verſ. Nunc tamen, & p. 3. caſu 5. in fin. verſ. Hoc tamen, qui etiam reſoluit, poſtea per Greg. XIII. fuiſſe ſpecialiter conceſſum, vt poſſint abſoluere, & hanc conceſſionẽ fuiſſe viuæ vocis oraculo factam Patribus Societatis Ieſu, eáque per cõmunicationem gaudere omnes Mendicãtes, & multi ſapientiſſimi Doctores indiſtinctè tenent, Conciliũ in præſenti non intendere derogare antiquo Regulariũ priuilegio, quod iuri Cõmuni inſertũ habet ratione fauoris, ſicut & ius commune; & poſſe Regulares abſoluere à reſeruatis Epiſcopo caſibus etiam poſt Conc. Trid. huic opinioni ſubſcripſere P. Henriq. in ſumm. lib. 6. c. 6. §. 4. P. Mart. Delr. diſquiſit. magic. l. 6. cap. 1. ſect. 3. in med. pag. mihi 477. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 61. art. 2. & 3. cum ſeq.

γ Quòd pœnitens vigore facultatis à Summo Pontifice cõceſſæ Societati cũ clauſula, vt ingrediens in talẽ Societatẽ poſſit abſolui ab omnibus caſibus, etiã Sedi Apoſtolicę reſeruatis, valeat etiã abſolui à quibuſcumque reſeruatis Epiſcopo tam à iure, quàm ab homine, reſoluit F. Ludou. Beja reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 2. caſu 21. per totum.

δ *Quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, &c.*] Poſſe Epiſcopum reſeruare ſibi caſus plus minúſve, iuxta maiorem, vel minorem confeſſariorum, quos in ſua diœceſi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, reſoluit Zerol. in praxi Epiſ. p. 1. verb. Caſus reſeruati, pag. 88.

ε Vtrùm ſicut Epiſcopus per hunc tex. diſpenſat in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus, niſi ſint ad forum contentioſum deductæ, & niſi ex homicidio voluntario proueniant, ita etiam poſſint Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem diſpenſare? Affirmat Floreſ. var. l. 3. q. 24. n. 18.

ζ *Verumtamen pie admodum, &c.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 8. q. 2. art. 2. verſ. Secunda, in fine.

η *Vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis, &c.*] Vide Nauar.conſ.15. de pœn.& remiſſ. P. Azor. inſtit. moral. p.1.lib.8.c.19. pag.795. Nauar.in princ. de pœnit. diſt.6. Azeued.ad l.5.n.5. verſ. Eſt tamen verum, tit.1.lib.1.nouæ Recop.Guttier.Canon.l.1. cap.1.n.58.63.& 73.P. Paul. Comitol. reſponſ.Moral.lib.1.q.21.num.1.& q.22.n.2. & li.5.q.14.n.3.P.Valer. Reginald.in praxi fori pœnit.lib.1.à n.58.P.Ægid.de Sacram. tom.2. diſp.8.n.90. cum ſeqq. P. Sanch.in præcepta Decalogi lib.2.c.13. plures refert Cened. ad decretum collect. 24.n.5. Petr. Ledeſ.in ſum.p.1. tract.de pœniten.cap.14. * Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c.33. lit.A.Ricc.in ſua praxi var.reſol.c.229.n.1.

θ Quòd omnis Sacerdos quoſlibet pœnitentes,à quibuſlibet peccatis abſoluere poſſit, & excuſetur ab irregularitate Clericus, qui excommunicatione maiori innodatus interdictus,aut ſuſpenſus abſoluerit conſtitutum in mortis articulo,tradunt Viuald.in Candelab. Aureo, p.1.tit.de Abſolutione n. 64.Nau. in Man.c.27.n.271.verſ.Septimò quòd.Salzed.ad Bernard.in pract.c.33.lit.A. verſ.Excuſabitur, Guttier.Canon.li.1.c.1.à n.56.plures per Cened. ad Decretal.collect. 25.n.9.P.Paul.Comitol.reſponſ.Moral.lib. 6.q.27.Ludou. Beia reſp.caſuum conſcient. p.4.caſu 6.Pet. Ledeſm. de tract.de Pœn.c. 14.concl.1.dub.4.† Ricc.d.c.229.n.3.

ι *In articulo mortis,&c.*] Articulus mortis in hac materia quis dicatur? Vide apud Syluest.verbo Abſolutio.1.n.10.P. Valer. Reginald.d.lib.1.n.59. Nau. in Man. c.27.n. 271.Couar.in c.Alma,p.1.§.11.n.8.Viuald. in Candelab.c.de abſolut.n.60.P.Soar.tom. 4.diſp.26.ſect.4.qui reſoluunt,nō poſſe abſolui à ſimplici Sacerdote omnē transfretare volentem,ſed credentem, aut dubitantem probabiliter ſe naufragaturū,aut aliàs de vita periclitaturū:ſimiliter non quemlibet obſeſſum ab hoſtibus,ſed telis impugnatū;nec quamuis mulierē prægnantem,ſed eam,quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

κ *Quoſlibet pœnitentes.*] Quòd in articulo mortis abſolui poterunt hæretici à quocumque Sacerdote, abſque aliqua bulla,vel priuilegio,tenet P. Azor. inſtit. Moral.p.1. li.8.c.19.q.5. & reſoluit poſt Guttier.Rojas,Simanc.& alios, Cened.ad Decret. collect.103.n.3. verſ.In mortis.

λ *Omnes Sacerdotes.*] Non comprehendi hæreticum docent B. Thom.3.p.q.82.art. 7.ad.2.& in 4.diſt.19.quæſt.1.artic.2.ad 7. Nau.in Man.c.26.n.26. Couar.in c.Alma. p.1.§.6. n.8.Poſſe tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can. in Relect. de pœnit.p.5.P. Valer. d.lib.1.n. 60.P.Ægid.d.tom.2. diſp.14.à n.234.poſt B.Antonin. Angel. Roſel. & alios P. Azor. inſtit.Moral.p.1.lib,8.c.11.q.12.

μ An poſſint,ſi proprius Sacerdos ſit præſens,vel poſſit facilè haberi? Affirmant Nauar.conſ.15.ſub tit.de pœnit.Sayr.deciſ.21. eod.tit.P.Valer.Reginald.d.lib.1.n.60. qui dicunt conſultè facturum eſſe,qui præſente ſuo Parocho , vel ſuperiore , ab eo potius, quàm ab alio ſe abſolui curat.

ν *Et cenſuris abſoluere poſſunt.*] Vide P. Henr.in ſum.l.6.c.9.§.3.

ξ *Extra quem articulum Sacerdotes ,&c*] Verùm is,qui non habet poteſtatem abſoluendi à reſeruatis , poſſit extra periculum mortis ab aliis peccatis abſoluere eum , qui tales caſus habet? Vide Syluest. verbo Confeſſio 1.q.19.P.Henriq.lib.6.c.15.n.1.Pet. Soar.tom.4.diſp 31.ſect.3.n 2. P.Ægid.to. 2.diſp.8.n.96.& diſput.31. ſect.3. P.Valer. Regin.d.lib.1.n.63.

Capvt VIII.

De Satisfactionis neceſſitate & fructu.

α DEmum , quoad Satisfactionem,quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus , quemadmodum à Patribus noſtris Chriſtiano populo fuit perpetuo tempore commendata ; ita vna maximè noſtra ætate, ſummo pietatis prætextu impugnatur ab iis , qui ſpeciem pietatis habent , virtutem autem eius abnegarunt : ſancta Synodus declarat , falſum omnino eſſe , & à verbo Dei alienum , culpam à [a] Domino nunquam remitti , quin vniuerſa etiam pœna condonetur. Perſpicua enim & illuſtria in ſacris litteris exempla repeliuntur,quibus, præter diuinam traditionem , hic error quàm maniſeſtiſſimè reuincitur. β Sanè & diuinæ iuſtitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur , qui ante Baptiſmum per ignorantiam deliquerint ; aliter ve-

a infr. Can. 12. Geneſ.3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20. Seſſ.6. Can. 30. & c.14.

rò, qui ſemel à peccati & dæmonis ſeruitute liberati, & accepto Spiritus ſancti dono, ſcienter templum [a] Dei violare, & Spiritum ſanctum contriſtare non formidauerint. Et Diuinam clementiam decet, ne ita nobis abſque vlla ſatisfactione peccata dimittantur, vt, occaſione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij & [b] contumelioſi Spiritui ſancto, in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ. Proculdubiò enim magnopere à peccato reuocant, & quaſi fræno quodam coërcent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioréſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis; & vitioſos habitus, malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt. [e] Neque verò ſecurior vlla via in Eccleſia Dei vnquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem à [d] Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, Chriſto Ieſu, [c] qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur, certiſſimam quoque inde arrham habentes, quòd ſi compatimur, & conglorificabimur. Neque verò ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, vt non ſit per Chriſtum Ieſum. γ δ nam qui [f] ex nobis tanquam ex nobis nihil poſſumus; eo cooperante qui nos confortat; omnia poſſumus. ita non habet homo vnde glorietur: [g] ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt, in quo viuimus, in quo meremur, in quo ſatisfacimus, [h] facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo ſacerdotes Domini quantum ſpiritus & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, ſalutares β & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne, ſi fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt Satisfactio, quam imponunt, non ſit tantùm ad nouæ vitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum; ſed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & caſtigationem: [a] nam Claues ſacerdotum non ad ſoluendum dumtaxat, ſed & ad ligandum conceſſas, etiam antiqui Patres & credunt & docent; nec propterea exiſtimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ eſſe forum iræ vel pœnarum, ſicut nemo vnquam Catholicus ſenſit, ex huiuſmodi noſtris ſatisfactionibus vim meriti & [b] ſatisfactionis Domini noſtri Ieſu Chriſti vel obſcurari, vel ex aliqua parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam eſſe docent, vt omnem Satisfactionis vim & vſum tollant.

a 1. Cor. 3. Ephe. 4. *b* Heb. 10. Rom. 2. *c* Ezec. 33. Ion. 3. Hier. 3. 18. & 25. *d* Eſa. 30. Eccl. 17. Matt. 3. 4. 11. & 18. cum ſim. *e* Rom. 5. 1. Ioan. 2. in princ. 2. Cor. 3. Rom. 8. *f* 1. Cor. 4. Philip. 4. 1. Cor. 1. in fin. *g* 1. Cor. 10. in fi. Gal. 6. Act. 17. *h* Matt. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17. c. tempora, cũ multis ſeq. 26. q. 7. c. de pœnit. de conſ. diſt. 4. Conc. Carth. 3. c. 31. & Conc. Carth. 4. c. 74. Conc. Cabil. c. 34. & 38. Conc. Afr. c. 9.

a Matt. 16. & Ioan. 20. ſup. c. 1. in fi. & infr. Can. 3. & vlt. de pœ.

b infr. Can. 15.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. lib. 5. c. 6. per totum. P. Luc Pinel. de Sacr. pœn. tract. 3. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 2. dub. 14. n. 167. & diſp. 4. n. 26. in fi. Petr. Ledeſm. in ſum. pag. 1. tract. de Pœnit. cap. 23.

β *Sanè & diuinæ iuſtitiæ ratio, &c.*] Vide P. Vaſquez in 3. p. B. Thomæ tom. 2. diſput. 156. n. 54.

γ *Nam qui ex nobis, tanquam ex nobis nihil*

hil poſſumus.] Ex parte perſonæ ſatisfacientis an requiratur primò vt ſit in gratia? Affirmat poſt B. Th. & B. Bonau. P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 10. n. 22. cum ſeqq.

f An Confeſſor poſſit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam, & ſi non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquod præceptum? Negant Nau. in Man. c. 26. n. 20. & in c. contrarium. de pœnit. diſt. 5. num. 10. poſt Caiet. Armil. Med. Syluest. & alios. Fr. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 3. caſu 3. verſ. ex parte ergo pœnitentis, P. Paul. Comit. reſponſ. Moral. lib. 1. qu. 35. P. Ioannes Rebello, *en la hiſtoria dos milagres de noſtra Senhora do Roſario.* lib. 3. dialog. 7. Cenod. ad Decretum collect. 40. num. 2. P. Valer. Regin. d. lib. 7. num. 15. Affirmant tamen pœnitentem ſub peccato mortali teneri acceptare & implere pœnitentiam à Confeſſario pro peccato mort. legitimè iniunctam, ſi materia grauis ſit, & velit abſolutionem conſequi. Victor. de Sacrament. num. 209. Petr. Sot. lect. 4. de ſatisfact. §. impoſitio pœnitentiæ, P. Soar. tom. 4. diſp. 39. ſect. 7. n. 2. poſt Magiſt. B. Thom. & Palud. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. diſp. 10. n. 79. P. Luc. Pined. d. tract. 3. de ſatisfact. dub. 4.

g *Et conuenientes ſatisfactiones iniungere.*] Vide P. Henriq. in ſumm. lib. 5. c. 20. §. 5. & c. 21. in princ. P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 10. à n. 60. cum ſeqq. & à n. 70. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 7. à num. 11. Paul. Comitol. reſponſ. Moral. lib. 1. quæſt. 35. n. 2. Fr. Ludou. Beia caſuum conſcientiæ p. 3. caſu 1. f. 275. & caſu 2. f. 281. verſo.

CAPVT IX.

De operibus Satisfactionis.

a DOcet præterea, tantam eſſe diuinæ munificentiæ largitatem, vt non ſolùm pœnis, ſponte à nobis pro vindicando peccato ſuſceptis, aut ſacerdotis arbitrio pro menſura delicti impoſitis, ſed etiam, quod maximum amoris [a] argumentum eſt, temporalibus flagellis à Deo inflictis & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Chriſtum Ieſum ſatisfacere valeamus.

a cap. ſunt plures, in fi. de pœn. diſt. 3.

REMISSIONES.

Verum iuſti per opera pœnitentiæ, vel ſponte aſſumpta, vel etiam illis præcepta poſſint ſatisfacere pro pœnis ex peccatis remiſſis reſtantibus? Affirmant P. Soar. to. 4. diſp. 37. ſect. 1. Card. Bellarm. lib. 4. de Pœnit. c. 3. cum ſeqq. P. Valent. diſput. 7. quæſt. 14. punct. 2. P. Ægid. de Sacr. tom. 2 diſp. 10. à n. 14.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

a VIſum eſt autem ſanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ ſequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modo Pœnitentiæ, ſed & totius Chriſtianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia eſſe debet, conſummatiuum exiſtimatum eſt à Patribus. Primum itaque circa illius inſtitutionem declarat & docet, [a] quod clementiſſimus Redemptor noſter, qui ſeruis ſuis quouis tempore voluit de ſalutaribus remediis [b] aduerſus omnia omnium hoſtium tela eſſe proſpectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Chriſtiani conſeruare ſe integros, dum viuerent, ab omni grauiore ſpiritus incommodo poſſint; ita extremæ Vnctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmiſſimo quodam præſidio muniuit. Nam etſi aduerſarius [c] noſter occaſiones per omnem vitam quærat & captet, vt deuorare animas noſtras quoquo modo poſſit: nullum tamen tempus eſt, quo vehementius ille omnes ſuæ verſutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam [d] ſi poſſit, diuinæ miſericordiæ deturbandos, quàm cùm impendere nobis exitum vitæ perſpicit.

a infr. Can. 3. de Sacr. extremæ vnction.

b Eph. 6.

c 1. Petr. 5. c. nullus dubi[illegible] 3. q. 1.

d Gen. 3. & inf. c. 2. in fi.

Remissiones.

α Vide Pat. Henriq. in ſum. lib. 3. c. 7. cum ſeqq. Viuald. in Candelabro aureo de Sacram. tit. de extrema Vnctione. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Extrema Vnctio. Fr. Emman. q. Regular. tom. 3. q. 79. art. 1. cum duobus ſeqq. Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. n. 43. cum ſeqq. nouiſſimè P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſur. tom. 1. diſp. 10. Gregor. de Valentia tom. 4. d. 8. P. Soar. t. 4. d. 39. & quinque ſequentib. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct.

Capvt I.

De inſtitutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

INſtituta eſt autem Sacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam verè & propriè α Sacramentum noui Teſtamenti, à β Chriſto Domino noſtro [a] apud Marcum quidem inſinuatum, [b] per Iacobum autem Apoſtolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis? inducat Presbyteros Eccleſię, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apoſtolica traditione per manus accepta Eccleſia didicit, docet, materiam, formam, proprium miniſtrum, & effectum huius ſalutaris Sacramenti. γ Intellexit enim Eccleſia, materiam eſſe oleum ab Epiſcopo benedictum. nam Vnctio aptiſſimè Spiritus S. gratiam, qua inuiſibiliter anima ægrotantis inungitur, repræſentat; δ formam deinde eſſe illa verba, Per iſtam vnctionem, &c.

a Matth. 6.
b Iac. 5. c. preſbyt. 95. diſt. c. 1. §. 1. de ſacram. vnct. Conc. Cabilon. cap. 48. Inn. 1. ep. 1. c. 8.

Remissiones.

α *Sacramentum noui Teſtamenti.*] Vnctionis Extremæ Sacramento, quod eſt quędam immediata præparatio ad gloriam, & ingreſſum ad Cœlum, nullum in veteri Lege reſpondere potuiſſe Sacramentum, eo quod pretio nondum ſoluto aditus in Cœlum patere non potuit, tenet Sayr. de Sacram. in genere li. 3. c. 4. q. vnic. art. 2. verſ. Quintum eſt, prope med.

β *A Chriſto Domino noſtro apud Marcum, &c.*] Vide Sayr. de Sac. in genere lib. 2. c. 1. q. 2. art. 2. & q. 3. art. 2. verſ. de Sacr. Extremæ Vnct. P. Henriq. in ſum. lib. 3. c. 7. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 1. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. to. 2. diſp. 135. n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. à n. 47.

γ *Intellexit enim Eccleſia materiam eſſe oleum ab Epiſcopo benedictum.*] Vide Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 3. verſ. de Sacramentis, ibi, de Extrema Vnct. Pet. Ledeſm. p. 1. de Sacr. Extremæ Vnct. c. 2. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Extrema vnctio, verſ. Primo, Pat. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 2. c. 9. verſ. Quotieſcunque, in fi. p. 107. P. Valer. Regin, in praxi fori pœnit. li. 28. n. 50. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. diſp. 19. à n. 5. & de oleo infirmorum, in quo ſunt facta multa miracula, vide P. Martin. Delri. diſquiſit. magic. lib. 6. c. 2. ſect. 3. p. 512.

δ *Formam deinde eſſe illa verba.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere l. 1. cap. 3. art. 5. verſ. In Extrema Vnctione, P. Henriq. in ſumm. lib. 3. c. 8. §. 3. P. Ægid. d. diſp. 19. à n. 13. P. Val. Regin. lib. 28. à n. 54. Petr. Ledeſ. d. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 3.

Capvt II.

De effectu huius Sacramenti.

α RES porrò & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et [a] oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. [b] Res etenim hæc gratia eſt Spiritus ſancti, cuius Vnctio delicta, ſi quæ ſint adhuc expianda, ac peccati reliquias abſtergit; & ægroti animam alleuiat & confirmat; magnam in eo diuinæ miſericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus ſubleuatus, & morbi incommoda ac labores leuiùs fert, & tentationibus dæmonis, [c] calcaneo inſidiantis, faciliùs reſiſtit; & ſanita

a Iac. 5. ibid.
b infr. Can. 2. de Sacr. extremæ vnct.
c Gen. 3.

ſanitatem corporis interdum, vbi ſaluti animæ expedierit, conſequitur.

Remissiones.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. c. 1. q. vnic. art. 2. verſ. De Sacram. Extremæ Vnctionis, P. Henriq. in ſum. lib. 3. c. 9. latè P. Ægid. de Sacr. tom. 2. diſp. 19. n. 16. cum ſeqq. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 2. Per. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 4.

Capvt III.

De miniſtro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat.

IAm vero quod attinet ad præſcriptionem eorum, qui & ſuſcipere & miniſtrare hoc Sacramentum debent, haud obſcurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum, nam & oſtenditur illic, α proprios huius Sacramenti miniſtros eſſe Eccleſiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate ſeniores aut primores in populo intelligendi veniunt, ſed [a] aut Epiſcopi, aut ſacerdotes ab ipſis ritè ordinati [b] β per impoſitionem manuum presbyteri. γ Declaratur etiam, eſſe hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præſertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ conſtituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. δ Quòd ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt, cùm in aliud ſimile vitæ diſcrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi ſunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apoſtoli [c] Iacobi ſententiam docent hanc vnctionem vel figmentum eſſe humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promiſſionem gratiæ habentem: & qui illam iam ceſſaſſe aſſerunt, quaſi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Eccleſia referenda eſſet: & qui dicunt, ritum & vſum, quem ſancta Romana Eccleſia in huius Sacramenti adminiſtratione obſeruat, [a] Iacobi Apoſtoli ſententiæ repugnare, atque ideò in alium commutandum eſſe: & denique qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus ſine peccato contemni poſſe affirmant. Hæc enim omnia manifeſtiſſimè pugnant cum perſpicuis tanti Apoſtoli verbis. [b] Nec profectò Eccleſia Romana, aliarum omnium mater & magiſtra, aliud in hac adminiſtranda Vnctione, quantum ad ea quæ huius Sacramenti ſubſtantiam perficiunt, obſeruat, quàm quod B. Iacobus præſcripſit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus abſque ingenti ſcelere, & ipſius Spiritus ſancti iniuria eſſe poſſet.

[a] cap. illud ſuperfluũ, 95. diſt. & infr. 2. Can. vlt.
[b] 1. Tim. 4.
[c] Iac. 5.

[a] infr. Can. 3. de Sacr. extrem. vnct.
[b] c. non lic. 12. diſt. c. 2. in fin. de ſũ Tri. & c. fin. de fo. compet.

Hæc ſunt, quæ de Pœnitentiæ & extremę Vnctionis Sacramentis hæc ſancta œcumenica Synodus profitetur & docet, atque omnibus Chriſti fidelibus credenda & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter ſeruandos eſſe tradit, & aſſerentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

Remissiones.

α *Proprios huius Sacramenti miniſtros eſſe Eccleſiæ presbyteros.*] Vide Per. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 5. P. Henriq. in ſum. lib. 3. c. 13. §. 2. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Extrema Vnctio, verſ. Secundo, Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. cap. 2. quæſt. 3. art. 2. verſ. de Sacrament. in med. latè Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 3. qu. 79. art. 1. per totum. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. à n. 60. Pet. Ægid.

de Sacram. tom.2. diſp.19.à num.27. Fr. Emman.d.art.1.& P.Henriq d.c.13.§.4.reſoluunt, quòd proprius parochus eſt miniſter huius Sacramenti: & ſi ſimplex Sacerdos, vel monachus ſine licentia Epiſcopi, vel parochi hoc Sacramentum conferat, eſt excommunicatus.

β *Per impoſitionem manuum presbyteri.*] Vide P. Vaſquez in 3.p.D. Thom. tom.3. diſp. 239. num.38.P. Ægid.de Sacram.& cenſuris tom.2.diſp.9.num.27.

γ *Declaratur etiam eſſe hanc Vnctionem infirmis adhibendam.*] Vide Petr.Ledeſm. d. tract. de Sacrament. Extremæ Vnct.cap. 6.à princip. Pat. Henriq. in ſum.p.1.lib.3. c.11.à princ. Fr. Emman.d.q.79.art.2.Zerol.d.verbo Extrema Vnctio, verſ. Tertiò, vbi reſoluit, quòd non poteſt dari condemnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmi, & vide P. Ægid.d.diſp.19.à num.22. P. Valer. Reginald. d. lib. 28. num.68.vbi num. 69. cum Tabien. verbo Vnctio,§.6. reſoluit dari poſſe his, qui ex ſolo ſenio verſantur in probabili mortis periculo.

δ *Quòd ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti ſubſidio iuuari poterunt.*] Vide Victor.in ſum. num.224. Syluestr. verbo Vnctio Extrema num.8. Petr. Ledeſm.d.tract. de Sacr.Extremæ Vnct.c.8.P.Henriq.d.lib. 3.c.9.§.4.Fr. Emman.d.q.79 art.4.P.Soar. diſp.41.in fine tom.3.P. Ægid d.diſp.19. à num.26.P.Valer.d.lib.28.n.49. vbi etiam reſoluit cum P. Soar.diſput.40.ſect.4.num. 6. durante eiuſdem morbi neceſſitate hoc Sacramentum non poſſe iterari.

DE SANCTISSIMO Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia [a] Pœnitentiam non eſſe verè & propriè Sacramentum, pro fidelibus α, quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur, ipſi Deo reconciliandis, à Chriſto Domino noſtro inſtitutum; anathema ſit.

a ſupr.c. 1.de pœnit.

CANON II.

β Si quis Sacramenta confundens, [b] ipſum Baptiſmum, Pœnitentiæ Sacramentum eſſe dixerit, quaſi hæc duo Sacramenta diſtincta non ſint, atque ideò Pœnitentiam non rectè γ ſecundam poſt naufragium tabulam appellari; anathema ſit.

b ſupr. c.2.

a c.Secunda poſt naufrag. de pœn. diſtinct. 1.

CANON III.

δ Si quis dixerit, verba illa Domini [b] Saluatoris: Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: non eſſe intelligenda de poteſtate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, ſicut Eccleſia Catholica ab initio ſemper intellexit; detorſerit autem, contra inſtitutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema ſit.

b Ioan. 20. Mat. 16.ſup. cap.1.& Seſſ.6.de iuſtif.c. 14.

CANON IV.

ε Si quis negauerit, [c] ad integram & perfectam peccatorum remiſſionem requiri tres actus in pœnitente, quaſi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confeſſionem & ζ Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm eſſe Pœnitentiæ partes, terrores ſcilicet incuſſos conſcientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel abſolutione, qua credit quis ſibi per Chriſtum remiſſa peccata; anathema ſit.

c ſupr. c. 3.de pœnit.

CANON V.

η Si quis dixerit, [d] eam Contritionem, quæ paratur per diſcuſſionem, collectionem & deteſtationem peccatorum, qua quis [e] recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum grauitatem, multi

d ſupr.c. 4.de pœnit.

e Eſai. 38.

multitudinem, fœditatem, amiſſionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum, cum propoſito melioris vitæ, non eſſe verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demũ illam eſſe dolorem coactum, & non liberũ ac voluntarium; anathema ſit.

Canon VI.

a ſup. c. 5. de pœnit. Clemens 1. in epi. 1. ad Iacobũ. Cõc. Cabilõ. cap. 8.

θ Si [a] quis negauerit, Confeſſionem Sacramentalem, vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariam eſſe iure diuino; aut dixerit modum ſecretè confitendi ſoli ſacerdoti, quem Eccleſia Catholica ab initio ſemper obſeruauit & obſeruat, alienum eſſe ab inſtitutione & mandato Chriſti, & inuentum eſſe humanum; anathema ſit.

Canon VII.

b ſupr. c. 5.

Si quis dixerit, [b] in Sacramento Pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino, confiteri ι omnia & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt contra [c] duo vltima Decalogi præcepta, κ & circumſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant; ſed eam Confeſſionem tantùm eſſe vtilem ad erudiendum & conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantùm ad ſatisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri ſtudent, nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum, aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema ſit.

c Deut. 5.

Canon VIII.

λ Si quis dixerit, Confeſſionem omnium peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, [a] eſſe impoſſibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes & ſingulos vtriuſque ſexus Chriſti fideles, iuxta Concilij [b] Lateranenſis conſtitutionem, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadrageſimæ; anathema ſit.

a ſup. c. 5.

b Conc. Lateran. ſub In. 3 c. 3 & cap. omnis vtriuſque, de pœn & remiſſ.

Canon IX.

μ Si quis dixerit [c], Abſolutionem ſacramentalem ſacerdotis non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi, remiſſa eſſe peccata confitendi; modò tantùm credat, ſe eſſe abſolutum; aut ſacerdos non ſeriò, ſed ioco abſoluat; aut dixerit, non requiri Confeſſionem pœnitentis, vt ſacerdos eum abſoluere poſſit; anathema ſit.

c ſupr. 6. in fin. de iuſt. fic.

Canon X.

ν Si quis dixerit, ſacerdotes, qui in [d] peccato mortali ſunt, poteſtatem ligandi & ſoluendi non habere; aut non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros Abſolutionis, ſed omnibus & ſingulis Chriſti fidelibus [e] eſſe dictum: Quæcumque ligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo; &, [f] Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt: quorum verborum virtute quilibet abſoluere poſſit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, ſi correptus acquieuerit; ſecreta verò per ſpontaneam confeſſionem; anathema ſit.

d ſupr. c. 1. & c. 6. de pœnit.

e Matth. 16. & 18.

f Ioan. 20.

Canon XI.

a Supr. c. 7. c. ſi Epiſc. de pœn. in 6. cap. de monia. lib. de ſentent. excom. cum ſim.

Si quis dixerit, Epiſcopos non habere ius [a] reſeruandi ſibi caſus, ξ niſi quoad externam politiam, atque ideò caſuum reſeruationem non prohibere, quò minùs ſacerdos à reſeruatis verè abſoluat; anathema ſit.

Canon XII.

b Supr. c. 8 de pœn.

ο Si quis dixerit, totam pœnam ſimul cum [b] culpa remitti ſemper à Deo, ſatisfactionémque pœnitentium non eſſe aliam quàm fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe; anathema ſit.

Canon XIII.

c ſupr. c. 8. & 9.

π Si quis dixerit, pro [c] peccatis, quoad pœnam temporalem, minimè Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis ab eo inflictis & patienter toleratis, vel à ſacerdote iniunctis, ſed neque ſponte ſusceptis, vt ieiuniis, orationibus, eleemoſynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideò optimam pœnitentiam eſſe tantùm nouam vitam; anathema ſit.

Canon XIV.

d ſupr. c. 5.

Si quis dixerit, [d] ſatisfactiones, quibus pœnitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes; anathema ſit.

Canon XV.

e ſupr. c. 1 & 8. in fin. de pœnit.

ρ Si quis dixerit, Claues Eccleſiæ eſſe [e] datas tantùm ad ſoluendum, non etiam ad ligandum, & proptereà ſacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra inſtitutionem Chriſti, & fictionem eſſe, quòd virtute Clauium, ſublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema ſit.

Remissiones.

α Canon I. *Quoties poſt Baptiſmum in peccata labuntur.*] Quòd Sacramentum Pœnitentiæ neceſſarium ſit ſolùm his, qui peccauerunt mortaliter, ſi modo commodè, & tempore debito recipere poſſint, etiamſi contritione cum voto Sacramenti peccata eluerint, reſoluit Sayr. de Sacr in genere lib. 6. c. 4. q. 1 verſ Pœnitentiæ.

β Canon II. Vide Bald. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 3. l. 5. c. 1. poſt princ.

γ *Secundam poſt naufragium tabulam appellari, &c.*] Vide P. Henriq. l. 1. c. 4. §. 1. in medio. Sayr. in Claui. Reg. li. 10. c. 4. n. 1.

δ Canon III. Vide Sot. in 4. diſt. 18 q 2. art. 1. col. mihi 20. P. Ægid. de Sacram tom. 1. diſ. 4. dub. 2. n. 16. P. Vaſquez. in 3. p D. Thom 22 q 135. num 29.

ε Canon IV. *Quaſi materiam.*] Vide Sot. in 4 diſt 1. q 1. art. 2. col 2.

ζ *Satisfactionem.*] Vide Nauarr. in comment. de Iubilæo, & pœn. notabili 8 5. n. 2.

η Canon V. *Ponderando.*] Vide Hoſt. in ſum. de pœnit. col. 34. Nauar. in comment de Iubilæo, not. 19 ad fin.

θ Canon VI. Vide Doctores ſuprà citatos cap 1.

ι Canon VII. *Omnia, & ſingula peccata.*] Vide Nauar conſ. 7. de pœnit. Petr. Ledeſm in ſum. p. 1. tract. de Pœnit. cap 17. concl. 1.

κ *Et circunſtantias quæ peccati ſpeciem mutant*] Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Circunſtantiæ pag 97. Gutier. Canon I 1. c. 31. P. Azor. inſt. Moral. p. 1. l. . c. 4. col 89.

λ Canon VIII. Vide P. Soar. tom. 4. diſp. 21 ſect. 3. num 5 & 6. P. Valen q. 11. puncto 1. in fine, P. Ægid. de Sacram. & cenſur tom 2. diſput. 6 numer. 1 cum ſeqq. Petr Ledeſm. in ſum p. 1. tract de Pœnitent. cap. 8. tit. *de la neceſſidad del precepto de la Igleſia*, concl 2.

μ Canon IX. Vide Sot in 4 diſt. 14. q. art 3. Nauarr in Man c 4. num 7. Vicad. de Sacram. c. 1. q. 2 cum ſeqq. I. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 138.

ν Ca

η Canon X. Vide P. Ægid. de Sacram. tom 2. diſp. 8. a princip. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn lib. 1 c. 1.

ξ Canon XI. *Quoad externam politiam.*] Quoad forum exterius intelligunt P. Henriq in ſumm. p 1. li. 6 c. 14 in princ. P. Paul. Comitol. reſp. Moral. lib. 1. q. 25 n. 10.

ο Canon XII. Vide Bellarm. tom. 2. controu lib. 4 de Pœnit. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn lib 7. n. 95.

π Canon XIII. Vide Sayr. de Sacram in genere lib 2. cap 2 q. 9 art. 3. verſ. Quo ſuppoſito, P. Soar tom 4. diſp. 37. ſect. 1. Valent diſp. 7. q. 14 punct. 2. Bellarm. lib. 4 de Pœnit. c. 3 cum ſequentibus.

ρ Canon XV. Vide Nauar. in Manual c. 26. num 20 cum ſeqq. & in c consuetarium, de pœnit. diſt. 5. n. 18. Ægid de Sacram. tom 2. diſp. 10 n. 62.

DE SACRAMENTO *Extremæ Vnctionis.*

Canon I.

α Si quis dixerit, extremam Vnctionem non eſſe verè & propriè Sacramentum, à [a] Chriſto Domino noſtro inſtitutum, & à [b] B. Iacobo Apoſtolo promulgatum, ſed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema ſit.

a Suprà de hoc ſacram. in princ. & c 1. b Marc. 6. Iacob. 5.

Canon II.

β Si quis dixerit, ſacram infirmorum [c] Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; ſed iam ceſſaſſe, quaſi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema ſit.

c Supr. c 1. de hoc Sacram.

Canon III.

γ Si quis dixerit, [d] Extremæ Vnctionis ritum & vſum, quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia, repugnare ſententiæ B. [e] Iacobi Apoſtoli, ideòque eum mutandum, poſſeque à Chriſtianis abſque peccato contemni; anathema ſit.

d Suprà c. vlt. Conc. Cabilō c 48 e iac. 4.

Canon IV.

γ Si quis dixerit, [a] Presbyteros Eccleſiæ, quos B. Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inungendum hortatur, non eſſe ſacerdotes ab Epiſcopo ordinatos, ſed ætate ſeniores in quauis communitate; ob idque proprium Extremæ Vnctionis miniſtrum non eſſe ſolum ſacerdotem; anathema ſit.

a d cap. vlt. Iac. 5.

Remissiones.

α Canon I. Vide Doctores citatos ſuprà c. 1, & P. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. diſput. 135 n 4.

β Canon II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib. 5. c. 1. quæſt vnic. a. 1. verſ de Sacramento Extremæ Vnctionis. Pet. Ledeſm. in ſumm. 1. p. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. c. 1 concl 1.

γ Canon IV. Vide P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28 n. 60 & plures Doctores, quos citaui ſuprà c. 3.

DECRETVM DE REformatione.

Prooemium.

Irreprehenſibiles ſint omnes clerici ad curam animarum conſtituti: qualiter eos commonere debebunt Epiſcopi, vt ſanctè miniſterium ſuum impleant ſecundùm præſcriptam hîc legem.

CVm propriè Epiſcoporum munus ſit, * [a] ſubditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici, præſertim ad animarum curam conſtituti, criminoſi ſint, neve inhoneſtam vitam, ipſis conniuentibus, ducant. Nam ſi eos prauis & corruptis moribus eſſe permittant, quo pacto laicos de

a Se præfatur ferè, Cōc. 9. Toletanum. ſupr. ſeſſ. 6. de refor. c. 3.

a 1. Cor. 9. c. quid autem, 8. q. 1. b c. vlt. 25. diſt. c. vna tantùm 26. diſt. c. ſicuti, 1. § neceſſe, 47. diſt. c. in ſacerdotibus, 61. diſt. Leuit. 11. 1. Pet. 1. & c. propoſuiſti, 81. diſt. c Seſſ. 22. c. 1. d Iſaię 1. e 2. Cor. 6. in princ. f Ezec. 22. Sophon. 3.

de ipſorum [a] vitiis redarguent, qui vno ab eis ſermone conuinci poſſet, quòd Clericos ipſis patiátur eſſe deteriores; qua etiam libertate laicos corripere poterunt ſacerdotes;[b] cum tacitè ſibi ipſi reſpondeant, eadem ſe admiſiſſe quæ corripiunt. Monebunt proptereà Epiſcopi ſuos Clericos, in quocumque Ordine [c] fuerint, vt conuerſatione, ſermone & ſcientia, commiſſo ſibi Dei populo præeant, memores eius quod ſcriptũ eſt: [d] Sancti eſtote, quia & ego ſanctus ſum. Et iuxta Apoſtoli vocẽ: [e] Nemini dent vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium eorum; ſed in omnibus exhibeant ſe, ſicut miniſtros Dei; ne illud Prophetæ dictũ impleatur in eis, [f] Sacerdotes Dei contaminant ſancta, & reprobant legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberiùs exequi, ac quoquam prætextu deſuper impediri nequeant; eadem ſacroſancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato & Nũciis, hos, qui ſequuntur, Canones ſtatuendos & decernendos duxit.

Remiſſiones.

* *Epiſcoporum munus ſit, &c.*] Vide Salzed ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A.

Capvt I.

Si prohibiti aſcendere ad Ordines, aſcendant, ſuſpenſi aut interdicti à proprio Prælato, malè ſe geſſerint, puniuntur.

1 Cvm honeſtius, ac tutius ſit ſubiecto, debitã Præpoſitis obedientiã impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire, quàm cũ Præpoſitorũ ſcãdalo graduũ altiorũ appetere dignitatem; ei, cui aſcẽſus ad ſacros Ordines à ſuo 2 Prælato, ex quacũq; cauſa, etiã ob occultũ crimẽ quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut quia à ſuis Ordinibus, ſeu gradibus, vel dignitatibus Eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus, 3 nulla contra ipſius Prælati voluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores, reſtitutio ſuffragetur.

Declarationes.

1 *Cùm honeſtius ac tutius ſit ſubiecto.*] Congregatio Concilij cenſuit, per hoc Decretum correctum eſſe c. *ex tenore.* & c. *ad aures. de tempor. ordin.* Ampliatum ita, vt comprehendat quoque Clericos ſæculares, dignitates, & beneficia, quibus annexus ſit Ordo, obtinentes, tam quoad facultatem prohibendi aſcẽſum ad ordines, quàm ſuſcipiendi, in ipſiſque poteſtatem appellandi ademptã eſſe: dictúmque fuit, quod arctatus ad ordines ſuſcipiendos, ex hoc Decreto nõ incidat in pœnã c. *licet. Can. de Elect. in 6. & c. commiſſa, de Elect. eodem l.* etiamſi adimat appellationem ſeu recurſum.

Congregatio cenſuit, hoc caput habere locum in ſuſpenſionibus, & prohibitionibus, tam temporaneis quàm perpetuis: & temporalem prohibitionem, & ſuſpenſionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Epiſcopus, ad ſuum beneplacitum, prohibendo vel ſuſpendendo, quæ demum tempus ſuæ adminiſtrationis non excedunt.

Congreg. Conc. cenſuit, c. 1. Seſſ. 14. de Reformat. habere locũ in ſuſpẽſionibus, & prohibitionibus tam tẽporariis quàm perpetuis, & temporalem prohibitionẽ, & ſuſpenſionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Epiſcopus ad ſuũ beneplacitum prohibendi, vel ſuſpendẽdi. Nullius 3. Feb. 159.

2 *A ſuo Prælato.*] Sine eius Vicario vel officiali fuerit ſuſpenſus, &c. Congregatio cenſuit, ſuſpenſum à Miniſterio altaris, vel interdictum ad ſe promouendum, contra voluntatem ſui Ordinarij non poſſe promoueri, neque habilitari.

3 *Nulla contra ipſius Prælati.*] Nec etiamſi concedens fuerit Metropolitanus, qui etiam ſuſpenſum aut interdictum ab Ordinario abſoluere non poteſt.

Capvt II.

Epiſcopus ordinans alienum ſubditum ſine Prælati proprij expreſſo conſenſu,

ſenſu, eúmve tonſurare præſumens, etiam prætextu familiaritatis continuæ, ſit vno anno ſuſpenſus: qui autem ordinatus ſic fuerit, ſit ipſo iure ſuſpenſus ab executione ordinum ſic ſuſceptorum, quamdiu Prælato proprio videbitur.

* ET, quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus fidelium conſiſtunt, clero carentes, & populo Chriſtiano, cùm ferè vagabundi ſint, & permanentem ſedem non habeant, non quæ Ieſu Chriſti, [a] ſed alienas oues, inſcio proprio Paſtore, quærentes, dum per hanc ſanctam Synodum ſe Pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, † & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quaſi Epiſcopalem cathedram in loco nullius diœceſis ſua temeritate eligunt; & quoſcumque ad ſe venientes, etiamſi ſuorum Epiſcoporum, ſeu Prælatorum litteras commendatitias non habeant, clericali charactere inſignire, & ad ſacros etiam presbyteratus Ordines promouere præſumunt: quo plerumque fit, vt minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à ſuo Epiſcopo tanquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Eccleſiaſtica Sacramenta rectè valeant miniſtrare: æ Nemo Epiſcoporum qui Tutelares vocantur, etiamſi in loco nullius diœceſis, etiam exempto, aut aliquo monaſterio cuiuſuis Ordinis reſederint, aut moram traxerint, vigore cuiuſuis priuilegij ſibi de promouendo quoſcumque ad ſe venientes pro tempore conceſſit, alterius ſubditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ, abſque ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu, * aut litteris * dimiſſoriis † ad aliquos ſacros, aut minores Ordines, vel primam tonſuram promouere, ſeu ordinare valeat: β contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, taliter verò promotus ab executione Ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Prælato viſum fuerit, ipſo iure ſint ſuſpenſi.

a Infr. cap.8. Supr. Seſſ.6. c.5.

a Seſſ. 6.c.5.& Seſſ.23. cap.8. Conc. Nicæn. c.17. Concil. Aurel. 3.c.13. Concil. Mogunt. c.14.c. 1.cum ſeq de temp. ord.in 6.& ſeſſ. 23.de refor.c. 3.8.& 10.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum exercentem Pontificalia in aliena Diœceſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, poſſe Ordines conferre etiam ſuis propriis Diœceſanis, non obſtante Concilio *c.5. Seſſ.6. de Reform.* 6.Iulij, 1595.

In loco exempto intra fines certæ Diœceſeos exiſtenti non poſſe Epiſcopum Diœceſanum etiam à ſuperiore loci exempti Ordinario accerſitum Pontificalia exercere, niſi de licentia Epiſcopi loci, intra cuius fines locus huiuſmodi exemptus fuerit conſtitutus. 1.Iulij. 1597.

Epiſcopus.] Concilium Lateranenſe nouiſſimum permiſit Cardinales in Eccleſiis ſuis iſtos habere Epiſcopos pro ſuffraganeis *ibi Seſſ. 9. de Card. omnes ecclesiis ſuis prouideant debite inſeruire Cathedralibus dignos & idoneos vicarios ſeu ſuffraganeos, prout conſuetudo fuerit cum digna & competenti mercede.* Pius V. publicationes circa Concilium Tridentinum decreto ſuo conſiſtoriali ſanciuit huiuſmodi Epiſcopos non eſſe creandos, neque in ſuffraganeos dandos, niſi Eccleſiis Cathedralibus, & illis, quæ ſolent habere, & cum certo ſtipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de Camera ſuper fructibus illius Eccleſiæ, qui propria authoritate ab Epiſcopo percipi poſſunt, & quod nullibi poterit Pontificalia exercere ſine expreſſa licentia ſedis Apoſtolicæ, niſi in illa diœceſi, cui datus eſt in ſuffraganeum.

REMISSIONES.

* Vide Cæſar. de Graſſis deciſ. 87. & Camill. Borrell. conſ. 15. n. 20. Ricc. in prax. reſol. cap. 150.

† *Niſi de loci ordin. expreſſa licentia, &c.*] Riccius in ſua praxi var. reſol. cap. 3[illegible].

æ *Nemo Epiſcoporum, qui titulares vocantur, &c.*] Vide Nau. in Mán. c. 22. num. 18.

§.3.P.Azor.inſt.Moral.p.2.li.3.c.48.6.col. 379.P.Henriq.in ſumm.lib.14.c.17.§.3.in fine lit.A.

* *Abſque ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu, &c.*] Vide tradita à Cephal. conſ. 684.ex n.51.& 59.vol.5.

* *Aut litteris dimiſſoriis.*] Vide ſuprà ſeſ. 6.c.5.de reform. & infr.ſeſſ.23.c.8.& DD. ibid.relatos, Iac. Ant. Marram de iuriſd.4. p.cent.2.caſu 149.n.116.

* *Contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, &c.*] Vide Salzed.ad Bernard.in pract.c.26. Gloſſ. ſine licentia ſui præſulis, verſ. Tertius caſus eſt, Tolet.in ſum.c.89.verſ.Tertia. P.Henriq.in ſumm. li.13. de Excommunicat. cap. 38. verſ. Secundo Epiſcopus, Thom. Val. tom 2. alleg.45.num.18.

CAPVT III.

Epiſcopus ſuos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad officia celebranda, quàm eos dignos iudicauerit ſuo prævio examine.

1 a * EPiſcopus quoſcumque [a] ſuos clericos, præſertim in ſacris conſtitutos, 2 β abſque ſuo præcedenti examine, & commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, à quo ordinati ſunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, ſeu Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtranda minùs idoneos, & capaces repererit; à ſuſceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, ſuſpendere: & illis, ne in altari, aut aliquo ordine miniſtrent, interdicere poſſit.

a Supr. 4.proxim.& ſeſſ.23. de ref. cap.8.

DECLARATIONES.

1 *Epiſcopus quoſcumque ſuos Clericos.*] Epiſcopus non poteſt examinare promotos à ſuo anteceſſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſſa ſuperuenerit, vt dicitur in cap accepimus, de ætat. & qualit. ord. Quod ſi idem Epiſcopus aliquos minùs idoneos ordinauerit, eos ſuſpendere debet.

Suſpenſus ab eo tanquam non idoneus ad celebrationem Miſſarum, poſtea habens idoneitatem abſoluendus eſt.

2 *Abſque ſuo præcedente examine.*] Congregatio cenſuit non comprehendi examinatos, & promotos ad Sacros ordines à prædeceſſoribus Epiſcopis, niſi poſt promotionem noua cauſſa ſuperuenerit: qua vrgente poterit aliàs examinatos denuò examinare, &c.

Congregatio Concilij cenſuit, decretum Concilij cap.3.Seſſ.14. non comprehendere examinatos, & promotos à prædeceſſoribus Epiſcopis, niſi poſt promotionem noua cauſſa ſuperuenerit. 9.Martij 1567.

REMISSIONES.

a Vide Gonzal.ad reg.8. Cancel.Gloſſ.4. num.101. vbi docet, quòd quando agitur de adminiſtratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta miniſtrans, ſeu exercere, vel miniſtrare intendens, poteſt examinari ab Epiſcopo ſucceſſore, licèt ab anteceſſore fuerit approbatus: & ſi minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, ſcilicet ſi rector non ſit, & perpetuum titulum non habeat, & ſi titulum habuerit, poteſt ſuſpendi, & coadiutor bene meritus illius expenſis apponi. & idem Gonzal.d.Gloſſ.4.n.8. circa promotos adducit ſequentem à ſacra Cardinalium congregatione reſponſionem. Epiſcopus non poteſt examinare promotos à ſuo anteceſſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa ſuperuenerit, vt in c. accepimus, de ætate, & qualitate.* Vide etiam infr. ſeſſ. 23.c.8.& Salzed.ad Bern.Diaz in prax.can. c.21.lit.B.& c.26.lit.C.

β *Abſque ſuo præcedenti examine.*] Quid ſi eſſet Doctor in aliqua Vniuerſitate ſtudij generalis graduatus, an examine indigeat? Vide Gloſſ.in c.de Petro,47.diſt. Cened.ad Decret. collect.15.n.3. Sa in Aphoriſmis, verbo, Examen, P.Henriq.in ſumm.lib.10. c.18. in princip. Gonzal. d. Gloſſ.4.n.86. optimè decidit præceptor meus D. Antonius Homen, in Conimbricenſi Academia iuris Pontificij primarius, in Comment.ad cap. Cum & plantare,§. In Eccleſiis, verbo, Epiſcopis repræſentent, verſ. Vnde iam colliges, de Priuil. ex quo text. meas de more medio deduxi concluſiones, eáſque in magna ipſius Vniuerſitatis aula ſub tanto patrono publicè defendi.

CAPVT IV.

Nullus clericus eſt exemptus à correctione Epiſcopi reſidentis, etiam extra viſitationem agentis, tanquam ſit deputatus à Sede Apoſtolica, &c.

a Sup. c. 1. & Seſſ. 6. de ref. c. 3. c. irrefragabili, in princ. de off. ordin.

α* OMnes [a] Eccleſiarũ Prælati, qui ad corrigendum ſubditorum exceſſus diligenter intendere debẽt, & à quibus nullus Clericus per huius ſanctæ Synodi ſtatuta, cuiuſuis priuilegij prætextu, tutus cenſetur, quo minùs iuxta Canonicas ſanctiones viſitari, puniri & corrigi poſſit; ſi in Eccleſiis ſuis reſederint, quoſcumque ſæculares Clericos, qualitercũque exemptos, qui aliàs ſuæ iuriſdictioni ſubeſſent, de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationẽ 1 tamquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati, corrigendi, & caſtigãdi [b] facultatem habeant: quibuſcũque exemptionibus, declarationibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantùm ſuos obligent auctores, ipſis clericis, ac eorum cõſanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuſlibet, ipſorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè ſuffragantibus.

b Sup. Seſ. 6. c. 4. de reform.

DECLARATIONES.

17. Iunij 1596. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe ex decreto Concilij c. 4. Seſſ. 14 etiam extra viſitationem corrigere, & punire Clericos ſeculares exemptos ab Epiſcopo, & altari inferiori Ordinario ſeculari intra Diœceſim exiſtenti ſubiecto, quam ſententiam Sanctiſſimus ad ſe relatam approbauit

a *Tanquam ad hoc Apoſtolica Sedis delegati.*] Quando Epiſcopi procedunt ex Concilio, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in cauſis quæ ſub eorum Iuriſdictione ordinaria non comprehenduntur non poteſt ab iis, niſi ad Sedem Apoſtolicam prouocari, neque ob hoc inferioribus Iudicibus vllum ſit præiudicium. At quando Iuriſdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Epiſcopus non poteſt huiuſmodi delegationis prætextu declinare Iuriſdictionẽ Metropolitani in caſibus illis, in quibus ante Concilij ordinationem Metropolitanus poterat vti eodem iure, eadémque poteſtate.

Vide de hac materia, Seſſ. 7. cap. 8. & cap. 2. Seſſ. 24.

REMISSIONES.

α Vide Cened. ad Clem. & Extrau. col. 14. n. 3. cum ſeqq. vbi dicit deciſionem text. in Ext. Cum Matthæus. 3. de hæret. inter commun. minimè corrigi per textũ in præſenti. * & Salzed. ad Bern in prax can c. 3 lit. A.

CAPVT V.

Conſeruatoria non ex inuenta conuentione facienda coram Ordinario in criminalibus & mixtis cauſis: Conſeruatoris & Ordinarij controuerſiam ſuper competentia iuriſdictionis arbitri electi ſedent, & interim in cauſa non procedatur. Tempus valoris Conſeruatoriarum, ſaluis cauſis miſerabilium perſonarum, Vniuerſitatum, &c.

αβ INſuper, cùm nonnulli, qui ſub prætextu quod ſuper bonis, & rebus, ac iuribus ſuis diuerſæ eis iniuriæ, ac moleſtiæ inferantur, [a] certos iudices per litteras Conſeruatorias deputari obtinent, qui illos à moleſtiis, & iniuriis huiuſmodi tueantur, ac defendant, & in poſſeſſione, ſeu quaſi, bonorum, rerum, ac iurium ſuorum manuteneant, & conſeruent; nec ſuper illis eos moleſtari permittant; eiuſmodi litteras in pleriſque contra concedentis mentem in

a c. vlt. & c. de off. deleg.

reprobum ſenſum detorqueant: idcirco nemini omnino, cuiuſcumque dignitatis, & conditionis ſit, etiamſi Capitulum fuerit, 1 Conſeruatoriæ litteræ, cum quibuſcumque clauſulis, aut decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore conceſſæ, ſuffragentur ad hoc, vt coram ſuo Epiſcopo, ſiue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis cauſis accuſari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non poſſit: aut quo minus, ſi qua iura ei ex ceſſione competierint, ſuper illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. γ In ciuilibus etiam cauſis, ſi ipſe actor extiterit, aliquem ei apud ſuos Conſeruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. Quòd ſi in iis cauſis, in quibus ipſe reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conſeruator ab actore ſuſpectus eſſe dicatur; aut ſi qua inter ipſos iudices, Conſeruatorem, & Ordinarium; Controuerſia ſuper competentia iuriſdictionis orta fuerit: nequaquam in cauſa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, ſuper ſuſpicione, aut iuriſdictionis competentia fuerit iudicatũ. Familiaribus verò eius, qui in huiuſmodi litteris Conſeruatoriis tueri ſe ſolent, nihil illæ proſint præterquam duobus dumtaxat; ſi tamen illi propriis eius ſumptibus vixerint. Nemo etiam ſimilium litterarum beneficio 2 δ vltra quinquennium gaudere poſſit. Non liceat quoque Conſeruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. ε In cauſis verò mercedum, aut miſerabilium perſonarũ, huius ſanctæ Synodi ſuper a hoc decretum in ſuo robore permaneat. 3 Vniuerſitates autem generales*; ac Collegia Doctorum, ſeu ſcholarium, & 4 regularia loca †, necnon hoſpitalia, actu 5 Hoſpitalitatem ſeruantia, ac Vniuerſitatum, Collegiorum, locorum, & hoſpitalium huiuſmodi perſonæ in præſenti canone minimè comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur.

a Supr. Sſſ.7. cap.6.

Declarationes.

1 *Conſeruatoriæ litteræ.*] Conſeruatoriæ Vniuerſitatum, vel Regularium non ſunt in hoc Decreto comprehenſæ, neque etiam à Concil. abrogatæ per *c.20. Seſſ.24. de Reform.* nec per *cap 6 Seſſ. 15. de Reform.*

2 *Vltra quinquennium.*] Litteræ Conſeruatoriæ, aliæ à Superioribus, ſunt omnino ſublatæ, nec eis poterit quiſquam ſe tueri, niſi per quinquennium à die publicationis Concilij computandum.

Congregatio Concilij cenſuit, conſeruatorias regularibus conceſſas, quas Concilium Tridentinum *c. 5. Seſſ. 4.* ſaluas eſſe voluit, non fuiſſe ſublatas ex decreto Concilij *c.20. verſ.24.* 28. Ian. 1594.

3 *Vniuerſitates autem generales.*] Conſeruatoriæ Vniuerſitatum, Collegiorum, Regularium, & ſimilium, non ſunt à Concil. ſublatæ, nec ex vlla parte imminutæ, non obſtante c. 20. Seſſ. 24 de reform. Eo quod cauſæ graues ſint, & plenariam cognitionem requirant. Et ita non obſtat Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum, quæ Concilio repugnant. Vnde Sanctiſſimo approbante ſententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in ſchedula, quòd intra menſem in ſingulis ciuitatibus Italiæ eligerent ſuos Conſeruatores, coram quibus conueniri poſſent, & eos ſtabiles haberent, ſic vt variare non liceat, eóque Ordinariis ſignificarent: quod ſi non feciſſent, elapſo menſe ſcribendum ad Ordinarios, vt coram ipſis conueniri poſſent.

Congregatio quoque cenſuit, eos qui facultatem à Sede Apoſtolica obtinuerunt eligendi ſibi Conſeruatores, non eſſe cogendos ad eligendum aliquem ex iis qui in Synodis Prouincialibus aut Diœceſanis deſignati fuerũ, ex Decreto Cõcil. ſeſſ. 25. c. 10.

4 *Et regularium loca*] S. D. N. Gregorius XIII. conceſſit omnibus regularibus, quod in omnibus Italiæ ciuitatibus conſerua

ſeruatorem ſemel eligant, & coram eo tantum conueniantur, neque illis liceat ab eo recedere, & ad alium conſeruatoré tranſire, eorundemque nomina intra mēſem Epiſcopis locorum Ordinariis indicarent, alioquin coram ipſis Ordinariis conueniri poſſunt.

ϛ *Hoſpitalitatem ſeruantia.*] Sub his verbis excluduntur Abbates & conuentus ſancti Antonij Viennenſis & aliorū ſimilium.

Litteræ cancellariæ conceſſæ vniuerſitati vel regularibus vel aliis quos hoc Decreto Concilium voluit eſſe ſaluos, non ſunt ſublatę altero decreto Cōcilij Seſſ. 24. c. 10.

Remissiones.

α Vide Azeued ad tit 8. lib. 1. nouæ Recopil. p. 118. Guttier. pract. lib. 3. q. 9. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. quęſt. 65. concordat cap. 1. & cap. fin. de officio deleg. lib. 6. nonnulla practicabilia in materia Conſeruatorum adducunt Marcetar. Papiæ deciſ. 15. & 16. p. 1. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 4. collect. 899.

β De ſpeciebus Conſeruatorum, vide Gloſſ. verbo Conſeruatores in c. de Officio deleg. lib. 6. Sylueſt. verbo Conſeruator. n. 1. P. Azor. inſtit. Moral. p. 2. lib. 5. c. 54. quæſt. 3. Fr. Ioan. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. c. 10. de Iudice conſeruatore.

γ *In ciuilibus etiam cauſis, &c.*] Vide Fr. Emman. d. q. 65. art. 13. Fr. Ioan. de la Cruz. d. c. 10. dub. 6. concl. 1.

δ *Vltra quinquennium.*] An duret poſt quinquennium iuriſdictio Conſeruatoris quoad negotia iam cœpta? Negat Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. quęſt. 65. a.... n. 9.

ε *In cauſis verò mercedum, &c.*] Vide Salzed. in pract. c. 3. addit. lit. A, Fr. Ioan. de la Cruz c. 10. dub. 6. verſic. Si obiicias.

* *Vniuerſitates autem generales, &c.*] Vide Horat. Luc. de priuil. ſcholar. priuil. 103. Salzed. in d. c. 3. lit. A. verſ. nec poſſunt. Seraphin. deciſ. 585. n. 2.

† *Regularia loca, &c.*] Vide Treuiſan. deciſ. 36. n. 4. lib. 1. & Rotam nouiſſ. deciſ. 702. n. 5. p. 1. diuerſorum.

Capvt VI.

Clericorum ac perſonarum Eccleſiaſticarum quantumcumque exemptarum beneficium aut ordinem ſacrum habentium reprehenditur neglectus in geſtāda decenti ſui ordinis veſte. Et niſi monitis pareant Epiſcopi, priuantur ſuis redditibus, &c.

QVia α β verò,[a] etſi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos veſtes proprio congruenter ordini ſemper deferre, vt per decentiam habitus extrinſeci morum honeſtatem intrinſecam oſtendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religioniſque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes,[a] veſtes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuerſis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Eccleſiaſticæ perſonæ,[b] quantumcumque exemptæ, quæ aut 1 in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut beneficia qualiacumque Eccleſiaſtica obtinuerint, ſi poſtquam ab Epiſcopo ſuo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honeſtum habitum clericalem, illorum Ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum, necnon, ſi ſemel correpti, denuò in hoc deliquerint, γ etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi coërceri poſſint, & debeant: ſecundùm conſtitutionem Clementis V. in Concilio Viennenſi editam,[c] quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

a 1. Matiſcon. cap. 5.

a c. porrectum, & c. ex parte, de regul. c. vlt. 41. diſt.

b 21. q. 4. per tot. Concil. Matiſconen. 1. c. 5. Cōc. Conſtāt. Seſſ. 14. de vita & hon. cler.

c lib. 3. Clemēt. de vita & hon. cler. c. 2.

Declarationes.

1 *In ſacris fuerint.*] Dubitatur vtrùm eo ipſo quod clericus in ſacris conſtitutus, non detulit veſtes clericales, iuxta conſuetudinem Prouinciæ & ſtatuta Epiſcopi, ſit ſuſpenſus etiam ipſo iure pro prima vice, vel ſaltem ſuſpendi debeat ab ipſo iuxta hoc decretum. Congregatio reſpondit quod neceſſe eſt vt præcedat monitio Epiſcopi, quæ ſufficiat etiam per edictum publicum, poſtquam quis deprehen-

 ſus

ſus fuerit non deferre honeſtum habitum clericalem ſuo ordini & dignitati congruentem, & iuxta Epiſcopi ordinationem, non erit quidem ipſo iure ſtatim ſuſpenſus, ſed poterit & debebit Epiſcopus eum etiam pro prima vice ſuſpendere ad tempus, eius arbitrio.

Remissiones.

α Vide infrà, Seſſ. 22. c. 1. & Seſſ. 26. c. 6. de Reformat. Rot. Lipſienſ. deciſ. 339. p. 2. Rubin. deciſ. 91. p. 2. Repert. Inquiſitor. verbo Habitus, Nau. in comment. 4. de Regul. n. 27. P. Henriq. in ſum. lib. 13. c. 39. §. 3. in fine lit. B. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. n. 10.

β De modo tonſuræ, & veſtium quibus Clerici tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus vti debent, vide Concil. Brachar. 4. p. 2. act. 4. c. 8. Cou. pract. c. 31. n. 7. verſ. 4. Salzed. ad Bernard. in pract. c. 75. Farin. in praxi q. 8. n. 69. Viuald. in Candelabro Aureo p. 3. ad finem. Albert. Troti, de perfecto Clerico c. 38. & 39. Burg. de Paz conſ. 22. n. 5. Iacob. de Graffis in aureis deciſ. p. 1. lib. 3. cap. 3. n. 3. Zerol. in praxi Epiſ. p. 1. verbo Clericus n. 14. Sigiſmund. Scacc. lib. 1. de Iudic. cauſar. c. 11. n. 84. & 87. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 14. & 15. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. d. 46. num. 5. Guid. Pancirol. in theſaur. var. lection. lib. 1. c. 21. nouiſſimè Fr. Paulin. Bert. Lucenſ. in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 33. n. 10. cum ſeqq. Nicol. Gar. de Benef. p. 7. c. 1. à n. 21. Latè Cened. pract. & Canon. quæſt. lib. 1. q. 1. n. 30.

γ *Etiam per priuationem beneficiorum, &c.*] An hæc pœna incurratur, ſi ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem geſtare non valuerit? Negat Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiepiſcop. Neapol. deciſ. 129.

Caput VII.

Voluntarius homicida, quantumuis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: caſualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex cauſa, cognita cauſa, ac probatis precibus diſpenſetur.

CVm α * etiam qui [a] per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias, ab altari auelli debeat: 1 qui ſua voluntate † homicidium perpetrauerit, [b] etiamſi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, ſed occultum * fuerit, nullo tempore ad ſacros Ordines promoueri poſſit; nec illi aliqua eccleſiaſtica beneficia, etiamſi curam non habeant animarum, conferri liceat; β 2 ſed omni ordine, ac γ beneficio † & officio eccleſiaſtico perpetuò careat. 3 δ Si verò homicidium nō ex propoſito, 4 ſed caſu *, ε vel vim vi repellendo †, 5 quis ſe à morte defenderet, fuiſſe commiſſum [c] narretur; quam ob cauſam etiam ad ſacrorum Ordinum, & altaris miniſterium, & beneficia quæcunque, ac dignitates, iure quodammodo diſpenſatio debeatur; committatur ζ η loci Ordinario, aut ex cauſa Metropolitano, ſeu viciniori Epiſcopo; θ qui non niſi cauſa cognita, & probatis precibus, ac narratis; nec aliter, diſpenſare poſſit.

a Exod. 21.

b c. inquiſitionis. de accuſ. & c. cum non ab homine, de iud.

c c. ſtudeat. 50. diſt. c. ſignificaſti, in 6. de Homic.

Declarationes.

1 *Qui ſua voluntate.*] Mandans homicidium committi in perſonam vnius, ſi committatur in perſonam alterius, an dicatur incurriſſe irregularitatem, adeo vt ſuper ea nec diſpenſari debeat iuxta hoc Decretum, nec Epiſcopus poſſit, ex cap. 6. Seſſ. 24. quamuis homicidium ſit occultum? Congregatio Concilij cenſuit, non incidiſſe in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario. Ita reſponſum fuit anno 1587. à Cardinali Caraffa, Hieracenſi Epiſcopo. Vide infrà aliam declarationem huius cap.

2 *Sed omni Ordine, ac beneficio.*] Hoc Decretum, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua ſunt homicidæ, non extenditur ad penſiones.

3 *Si*

3 *Si verò homicidium non ex propoſito.*] Eum qui omni diligentia (prout potuerat) adhibita ,dum operam rei licitæ daret , ſolo caſu fortuito homicidium commiſit , irregularitatem non incurriſſe,adeò vt Ordines ſuſcipere,& beneficia obtinere , abſque diſpenſatione valeat,ſtante hoc decreto, Congregatio cenſuit , & habetur expreſsè *cap. dilectus,cap.ex literis,& cap. quia'am. decretalium l.5.tit.*12. Et fuit reſolutum ſub die 1. Septembris 1588. quod Concilium loquatur de eo,qui fuiſſet in aliqua culpa , & ideo indigeret diſpenſatione.

4 *Sed caſu.*] Quærebatur,An is,qui mandauit aliquem baculo verberari , eo expreſſo,*ne occideretur*,ſi Mandatarius armis percuſſerit,& occiderit,intelligatur incidiſſe in hoc Decretum Concilij, adeò vt omni Ordine,atque beneficio,& officio Eccleſiaſtico abſque ſpe diſpenſationis perpetuò carere debeat ? Congregatio cenſuit negatiuè , & hanc opinionem confirmat Nauar. in Manuali Can.27. n. 240. Concilium enim requirit homicidium per induſtriam, per inſidias,& ex propoſito.

5 *Repellendo.*] Congregatio cenſuit, hoc etiam habere locum cùm agitur de repellendo,vi illata Patri.

6. Iulij, 1599. Congregatio Concilij cenſuit , ex homicidio merè caſuali, cum nulla penitus fuerit admiſſa culpa,& in quo non dabatur opera rei illicitæ,nullam oriri irregularitatem.

REMISSIONES.

α Vide Nauar.in Man.c.27.n.239.& ſeq.& n.250. Rebuff. de diſpenſat. tit. de corpore vitiatis,ad finem, Fr.Emman. in ſum.p.1.c. 179.pag.438.Nauar.conſ.37.de Temporibus Ordinat. Pat.Henriq.in ſum. lib.14. c. 19. Fr. Ludou. in inſtruct. conſc.p.2.c.93. Salzed.ad Bernard.c.94.& c.118. lit.B. Nicol.Garc.de Beneficiis p.7.c.11. per totum. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib. 30. tract. 3. n. 154.* Vide etiam Gutierr. can.quæſt.lib.1.c.13.n.16.cum trib.ſeq. Io. Aloyſ.Ricc.in prax.fori Eccl. in deciſ. 520. & 521.Proſp.Farinac. 2.p. fragment. crim. lit.I.ex n.403.416.& 540.

† *Qui ſua voluntate, &c.*] Homicidium voluntarium quando dicatur, poſt D.Tho. Caietan. Vgoli. Couar. Molinam , & alios, notat Riccius in d.prax.deciſ.519.

* *Sed occultum.*] De huiuſmodi irregularitate Maiolus li.5.c.48.n.2.Corduba li.1.q. 35. & caſu 41. Cou. Nauar. Henriquez & Sayr.relati à Farinacio d.lit.I.n.410.

β *Sed omni ordine.*] Etiam minori intelligit Cou.in Clem. Si furioſus,p.2.§.3.n.5.in fine,P.Henriq.in ſumma lib.14.c.19.§.1.lit. D.

γ *Beneficio.*] Quòd Epiſcopus diſpenſare non poſſit in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto , aut manifeſto, neque ad Ordines minores, nec ad ſimplex beneficium obtinendum, tenent Nauar.d.c.27.num.194.verſ.Septimò,& n. 240.verſ.Quartò,& Conſ.17.de Homicid. n.2. Greg. de Valent. tom.4. diſp.7. p. 19. puncto 3.§.5.Petr.de Arag.in 2.2. q.68.a. 8.in fine,Tolet.in ſum.lib.1.cap.31.Sayr de Cenſuris lib.6.c.7.n.14.& 15. P.Henriq.d. c.19.§.1.lit.D.& lib.13.c.57.§.1. vbi videtur contrarium ſentire.

† Quòd Clericus homicida adhuc penſionem retinere poſſit , cenſuit ſacra Congregatio Concilij in vna Cremonen. cuius meminit Farinacius in præſenti , & Ricc. in d. prax.deciſ. 524. n. 4. ſubiiciens ita in curia Archiepiſc.Neapol.reſolutum fuiſſe.

δ *Si vero homicidium non ex propoſito , ſed caſu,&c.*] Quod in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio caſuali publico, id eſt,voluntario,indirectè poſſit Epiſcopus diſpenſare ad Ordines minores , & beneficium ſimplex obtinendum , ad ſacros verò Ordines diſpenſat,ſi homicidium caſuale ſit occultum, affirmant P. Henriq. in ſum.lib. 14.c.19.§.22.lit.X.Nauar.in Man. c.27. n. 240.verſ.Quando.P.Ægid.de Sacram.to.2. diſp.18.n.111.verſ. Poteſt. Zerol.in praxi Epiſcop.p.2. verbo Diſpenſatio, verſ. Tertiò,vbi reſoluit, Epiſcopum poſſe diſpenſare, vt presbyter homicida voluntarius , qui antea habebat beneficium curatum , illud poſſit retinere in futurum , & ſimiliter cum Canonico homicida,vt poſſit intereſſe choro , & gaudere fructibus Canonicat. vide ſemper Sayr.de Cenſur.d.c.9.20.& 21.

* *Sed caſu,&c.*] Homicidium caſuale quod dicatur ? Nauar.in manuali c.27. n. 240.& conſ.25.de homicidio.Riccius d.deciſ.421. Farinac.d.litt.I.n.525.

ι *Vel vim vi repellendo.*] Vide P. Paul. Comitol.reſponſ.Moral.lib.6.q.54.num.3. Sayr.d.c.7.n.22.vbi reſoluit, Concilium in præſenti non loqui de illo homicida , qui occidit ob ineuitabilem neceſſitatem defendendi vitam , quia talis nullatenus eſt irregularis,ex Clem. Si furioſus,de homic. iunctis reſolutis per Aloyſ. Ricc. in Collectan.deciſ.p.4.Collect.930.ſed de eo, qui eget diſpenſatione , & per conſequens de eo , qui in ſe defendendo exceſſit modera-

men inculpatæ tutelæ; talis enim fit irregularis, quamuis non ea irregularitate, quæ eſt indiſpenſabilis niſi à Papa, ſed illa, quæ ab Epiſcopo diſpenſari poteſt, Sayr. deciſ. 9. de homic. Aloyſ. Ricc. d. collect. 930. in fin. Vide Nauar. in Man. c. 27. n. 239. verſ. Secundò, & conſ. 36. in nouis, aliàs in antiq. conſ. 8. ſub tit. de homicid. P. Henr. lib. 14. c. 10. §. 2. & c. 19. §. 3. Bannez in 2. 2. D. Th. q. 64. a. 8. verſ. Ad ſecundum, Fr. Emman. in ſum. to. 1. c. 173. n. 1. Veg. p. 2. c. 15. caſu 23. verſ. Nota. Petr. Nau. li. 2. de Reſtit. c. 3. n. 367. optimè de intellectu huius text. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 2. n. 112. latè Cened. pract. lib. 1. q. 24. n. 13. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. to. 2. diſp. 18. à n. 73. bene Petr. Ledeſ. in ſum. p. 2. tract. 8. de iuſt. commut. c. 18. concl. 14. diffic. 1. † Vide etiam Auilam de cenſuris Eccleſ. p. 7. diſp. 5. ſect. 3. dub. 1. Soarez in ſimili tract. diſp. 46. ſect. 1. n. 3. Farinac. in 2. p. fragment. crim. lit. I. n. 475. aduerſus Maiol. de irregularit. lib. 5. c. 48. n. 10. verſ. ſexta declaratio.

ſ *Loci Ordinario.*] Capitulo Sede vacante idem concedi docet Beia caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 37. verſ. Tandem nullus.

a An etiam ſuperiori, vel Prælato Religioſorum, qui diſpenſare poſſunt cum ſubditis ſuis Regularibus in homicidio caſuali virtute ſuorum priuilegiorum? Affirmant Petr. de Arag. 2. 2. q. 64. a. 8. in fine, vbi Mich. Salon. Viual. in Candelab. tract. de Irregul. n. 329. Pat. Henriq. lib. 14. c. 9. §. 3. lit. A. Beia vbi ſuprà, Sayr d. c. 7. num. 24. Fr. Emman. quæſt. Regul. to. 1. q. 61. a. 9.

t *Qui non niſi, &c.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 8. n. 3.

Capvt VIII.

Epiſcopus ex priuilegio potens punire ſubditos alienos, non puniat Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, niſi ex proprij clericorum Epiſcopi, aut perſona ab eo deputandæ interuentu.

a Sup. c. 2. & Seſſ. 6. c. vlt.

PRæterea, a quia a nonnulli, quorum etiam aliqui veri ſunt Paſtores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præeſſe quærunt, & ita alienis ſubditis quandoque intendunt, vt ſuorum curam negligant: quicumque, etiam Epiſcopali præditus dignitate, qui alienos ſubditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos † ſibi non ſubditos, præſertim in ſacris conſtitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, niſi cum proprij ipſorum Clericorum Epiſcopi, ſi apud Eccleſiam ſuam reſederit, aut perſonæ ab ipſo Epiſcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: aliàs proceſſus, & inde ſecuta quæcumque viribus omnino careant.

a Conc. Magunt. ſub Arnulpho Imperatore, c. 14. & 15.

Declarationes.

Hoc decretum Concilij loquitur de iis, qui in virtute priuilegij animaduertere volunt in non ſubditos, Epiſcopus loci delicti innititur iuri communi c. poſtulaſti, & c. vlt. de foro compet. non priuilegio de quo loquitur Concilium, ſic fuit reſponſum Epiſcopo, qui dubitabat vigore huius decreti procedere contra forenſem, qui commiſerat in ſua diœceſi delictum.

Remiſſiones.

a Vide Thom. Valaſc. to. 1. allegat. iuris allegat. 45. num. 20.

Capvt IX.

Beneficia vnius Diœceſis, nullo prætextu vniantur beneficiis alterius Diœceſis.

b A Dionyſio Papa, vide c. Cōſtantino, c. primis, c. Eccleſias, 13. q. 1. c. Paſtoralis, de his quæ fiūt à prel. & infrà Seſſ. 24. de ref. c. 13. in fin. & c. 17.

ET, a * quia b iure optimo diſtinctæ fuerunt diœceſes, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Paſtores, & inferiorum Eccleſiarum Rectores, qui, ſuarum quiſque ouium, curam habeant, vt ordo Eccleſiaſticus non confundatur, aut vna & eadem Eccleſia duarum quodammodo Diœceſum fiat, non ſine graui eorum incommodo, qui illi ſubditi fuerint: 1 β beneficia vnius Diœceſis, etiamſi parochiales Eccleſiæ, Vicariæ perpetuæ,

petuæ, aut ſimplicia beneficia, ſeu præſtimonia, aut præſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultũ diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de cauſa, alterius Diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu Collegio, vel loco etiam pio perpetuò non [a] vniantur: decretum huius ſanctæ Synodi ſuper huiuſmodi vnionibus in hoc declarando.

a ſup. Seſſ.7. cap 6. & 7 & infra Seſſ.24. de ref. c.13.& 15.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia vnius Diœceſis.* Beneficia vnius Diœceſis, alterius Diœceſis non debent beneficiis vniri.

10 Nou. 1600. Congregatio Concilij cenſuit, milites regulares militiæ Sancti Iacobi, & Spatha, alioſque huiuſmodi non emittentes omnia tria vota ſubſtãtialia, videlicet paupertatis, caſtitatis & obedientiæ, non eſſe incapaces beneficiorum ſecularium, ſiue ſimplicium, ſiue curatorum, neque etiam penſionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 302. * Ricc. in prax. curiæ Eccl. deciſ. 492. n. 5.

β *Beneficia vnius Diœceſis etiamſi parochiales Eccleſia, Vicaria, ea præſtimonia.*] An præſtimonia nominentur beneficia? Affirmant Staphila de literis gratiæ, tit. de qualit. & ſtatu benef. §. 1. n 4. & 5. Rebuff. de pacificis poſſeſſ. n. 9 & in praxi tit. beneficiũ ſeculare quotuplex ſit, num. 16. Pauin. de Officio & poteſt. Capituli Sede vacante, in 1. quæſt. 2. partis, ſub n. 5. verſ. Et idem dicendum, & vide quæ Seſſ 23. c. fin. ibi (vel etiam præſtimonia.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quòd non ſint beneficia Eccleſiaſtica, tuentur Gom. in tract. de ſpectat. n 39. Hoied. de incompatib. benefic. p 2. c. 7. n 11. Petr. Gregor. in inſt. rei benef c. 11. n 9. Diſtinguunt alij, quòd prima opinio intelligitur de præſtimoniis, quæ in titulum perpetuum dantur, & habent annexum aliquod obſequium ſpirituale. Secundam verò procedere dicunt in præſtimoniis in ſola temporalitate conſiſtentibus, aut quæ non dantur in titulum perpetuum, quæ diſtinctio ſumitur ex Salzed. ad Bernard. in pract c 18. n 10. Menoc. de arbitr. caſu 201. n. 35. cum ſeqq. Hoied. de incomp. benef. p. 1. c. 8. n. 11. cum ſequent. Flamin. de reſig. l. 1. q. 1. n 113. cum ſeqq. & l. 1. q. 1. n. 136. & 137. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 5. §. 2. n. 11. Cum tamen omnia præſtimonia, præſertim in Hiſpania, communiter ſolis Clericis conferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficij, beneficia eſſe reſoluunt Salzed. d. c. 18. n. 10 & c. 62 n. 11 Nauar. de Orat. c. 21 n. 9 Fuſc de Viſit. l 2. c. 20. n. 23. Ludou. Lopez in Inſtruct. conſcient. tom. 1. c. 105. Arag. 2. 2 q. 33 a. 12. Fulu. Pac de Probat. l. 1 c. 31. n. 1. Veg p. 1. ſum. cap. 28. caſu 13. verſ. Sexto, Frat. Emman. in ſum. tom. 1 c. 140. n. 7. Petr. Ledeſm. in ſum. par. 2. tract. 9 c. 4. concl. 6. diffic. Iacob. de Graffis, deciſ. aurea. lib. 2. c. 9. n. 14. P. Azor. inſtit. Moral part. 1. li. 10 quæſt. 4. Pat. Soar. tom. 5 de Cenſuris, diſp. 33. ſect. 1. n. 7. quos refert, & ſequitur Nicol. Garc. de Benefic. p 1. c 2 n 17.

CAPVT X.

Regularia beneficia conferantur non niſi regularibus actu, aut qui eſſe debeant.

REgularia [a] beneficia in α * titulum β Regularibus profeſſis prouideri conſueta, cùm per obitum, aut reſignationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, 1 γ Religioſis tantùm illius ordinis, δ vel iis, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non aliis, ne veſtem lino, lanáque contextam induant, conferantur.

a c cum de beneficio de præb. in 6 & infr. Seſſ. vlt. c. 11. circa med. de regu. & mon. Deuter. 22 c. cũ cauſam. de elect. & cap. quidam, de Apo.

DECLARATIONES.

1 *Religioſis tantùm illius Ordinis*] An præter Papam Ordinarij collatores poſſint Regularia beneficia in titulũ Regularibus profeſſis prouideri cõſueta, cõferre etiã ſæcularibus, qui illius habitũ omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, ex hoc c. Sacra Congregatio die 12. Decẽb. 1585. cenſuit, poſſe etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & ſimilia ſimplicia beneficia Regularibus prouideri cõſueta conferre, non modò eius Ordinis profeſſis, ſed etiam ſæcularibus, qui habitũ ſuſcipere & profeſſionem emittere omnino teneãtur: Abbatias tamẽ & beneficia adminiſtrationẽ habẽtia, nõ niſi profeſſis, iuxta Canones per Ordinarios inferiores conferri

conferri poſſe. Item cenſuit, prouiſionibus beneficiorum, quas Ordinarij inferiores faciunt vt profeſſi, non eſſe apponendum decretum (*ex nunc prout ex tunc. & poſtquam*) in ſolis prouiſionibus Apoſtolicis apponi conſuetum; ſed prouiſiones faciendas eſſe purè, & ſimpliciter ad formam Concilij in hoc capite, vt qui habitum omninò ſuſcipere & profeſſionem emittere teneantur.

Regulares ſunt incapaces beneficij ſimplicis, etiamſi eſſet Canonicatus regularis, non autem beneficij curati, iuxta diſpoſitionem *cap. Quod Dei timorem, de Stat. Monach.* licet non hodie, cum obſtet Concilium Lateranenſe, ad concordata. Vide not. cap. 18. Seſſ. 24.

Remissiones.

α Vide Rebuff. reſp. 113. & de Nomin. qu. 15. n. 25. Selu. de benef. part. 3. quæſt. 11. n. 130. Nauar. conſ. 9. de præbend. Flamin. de Reſignation. lib. 4. quæſt. 5. n. 2. Fr. Emman. quæſt. Regular. to. 1. q. 34. art. 3. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 2. verbo, Beneficia, n. 5. pag. 35. P. Azor. inſtit. Moral. part. 2. lib. 6. c. 4. colum. 673. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 8. à princip. Nicol. Garci. de Benefic. part. 7. c. 10. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. part. 4. collect. 763. * Vide etiam infr. ſeſſ. 25. c. 21. & text. in c. cùm de beneficio, de præbend. in 6. & Hier. Cæuallos commun. contra commun. quæſt. 281.

β *Regularibus profeſſis.*] Beneficia Regularia non poſſe conferri nouitiis, ſed expreſsè profeſſis, reſoluit Nicol. Garc. d. cap. 10. n. 4.

γ *Religioſis tantùm illius Ordinis.*] An in defectu Regularium poſſint beneficia Regularia Clericis ſæcularibus conferri? Affirmant Gonzal. dict. Gloſſ. 8. n. 43. Garc. dict. c. 10. n. 16.

δ *Vel iis, qui habitum omnino ſuſcipere, &c.*] Vide Gonzal. dict. Gloſſ. 8. n. 77. & 78. dicit ſic ſacram Cardinalium congregationem cenſuiſſe: An præter Papam Ordinarij collatores poſſint Regularia beneficia in titulum Regularibus profeſſis prouideri conſueta, conferre etiam ſæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur? Sacra congregatio die 12. Decembr. 1585. cenſuit, poſſe etiam ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales prouideri conſuetas, conferre, ne dum eius ordinis profeſſis, ſed etiam ſæcularibus, qui habitum ſuſcipere, & profeſſionem emittere omnino teneantur. Abbatias tamen & beneficia adminiſtrationem habentia non niſi profeſſis iuxta Canones per ordinarios inferiores conferri poſſe.

Caput XI.

Nullus admittatur ad profeſſionem, niſi vt in Ordine ad quem transfertur, ſub obedientia maneat, & beneficiorum ſecularium, etiam curatorum incapax exiſtat.

Qvia α verò Regulares, [1] de vno ad alium Ordinem translati, * facilè à ſuo Superiore licentiam ſtandi extra monaſterium obtinere ſolent, ex quo vagandi, & apoſtatandi occaſio tribuitur: nemo cuiuſcumque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiuſuis facultatis aliquem ad habitum, & profeſſionem admittere poſſit, niſi vt in Ordine ipſo, ad quem tranfertur, ſub ſui ſuperioris β obedientia in clauſtro 2 perpetuò † maneat: ac taliter tranſlatus, etiamſi Canonicorum Regularium fuerit, 3 γ ad beneficia ſæcularia, etiam curata, omninò incapax exiſtat. α Addit. ad c. 17. Concil. Agath.

Declarationes.

1 *De vno ad alium ordinem translati.*] Omnes cuiuſcumque Religionis legitimè tranſlati ad Carthuſianos, poſſunt in eadem Carthuſienſi religione in clauſtro Priores, & extra clauſtrum Procuratores eſſe.

Contra Regulares vagantes, de vno in alium Ordinem tranſlatos, agit Epiſcopus ex hoc decreto, vt ex Bulla Pij V. de tranſlat.

2 *Perpetuò.*] Poteſt tamen ſuperior dare licentiam tranſlato, ad modicum tempus ſtandi extra Monaſteria cauſſa prædicationis, vel audiendi confeſſiones.

3 *Beneficia ſæcularia.*] Congregatio Concilij cenſuit, milites regulares militiæ Sancti Iacobi de Spatha, aliosque huiuſmodi non emittentes omnia tria vota ſubſtantialia religionis, non eſſe incapaces beneficiorum

neficiorum ſecularium, ſiue ſimplicium, ſiue curatorum, nec etiam penſionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inſtit. Moral p.1.lib.12. cap.14.q.12.verſ.in Concilio.

* *De vno ad alium ordinem tranſlati, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit, quòd omnes cuiuſcumque religionis legitimè tranſlati ad Carthuſianos, poſſunt in eadem Carthuſienſi religione in clauſtro Priores, & extra clauſtrum procuratores eſſe, vt refert Proſper Farinac. in præſenti fol.mihi.161.

β *Obedientia.*] Vide Nauarr.in Comment. 4.de Regul.n.11.& 12.& 38. cum ſeqq. Fr. Emman.q.Regul.tom.1.q.53.art.4.

† *Perpetuo &c.*] Eadem ſacra Congregatio (referente Farinacio vbi proximè) cenſuit, poſſe ſuperiorem dare licentiam tranſlatis ad modicum tempus ſtandi extra monaſteria cauſa prædicationis, vel audiendi confeſſiones.

γ *Ad beneficia ſæcularia etiam curata omnino incapax exiſtat.*] Vide Nauar.conſ.9. n.1.de præb.Rebuff.in praxi tit. de diſpenſ. cum Regul. n. 2. Proſper de Auguſtino in addit.ad Quarant.in ſumma Bullarij, verbo, Canonicus Regularis, pag. 129. vbi dicit, quòd hodie nulli Regulares, etiamſi ſint Canonici, habere poſſunt ſine diſpenſatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuū, nec ad tempus, Veral.deciſ.22; Ioan.Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ.p.4. collect.763.P. Valer. Reginald.in praxi fori pœnit.lib.30. tract.3.n.158.& ita in praxi obſeruari teſtatur Gonzal.ad Reg.8.Cancel.gl.7.n.53.vbi refert in hæc verba ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe. S. D. N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus congreg. Lateran. etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis, aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multóque minus beneficium curatum ad tempus: quam deciſionem adde ad cap. Quòd Dei timorem, de ſtatu monach. Vide P.Azor.inſt.Moral.l.6.c.4.q.22.& 23.

CAPVT XII.

Solus competenter ex ſuis dotans, aut de nouo capellam fundans, ius patronatus obtineat.

a Seſſ. 25.c.9.

NEmo, α * etiam cuiuſuis [a] dignitatis eccleſiaſticæ, vel ſæcularis, quacumque ratione, niſi Eccleſiam, beneficium, aut 1 β capellam de nouo fundauerit †, & conſtruxerit; ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit *; [a] 2 ius patronatus impetrare, aut obtinere poſſit, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.

a c.piæ mentis, cū ſeq. 16.q.7. & c.nobis, de iur.pat. & inſi. ſeſſ.vlt. cap.9.in princ.

DECLARATIONES.

1 *Aut capellā de nouo fundauerit.*] Si fundatio Capellæ fiet ſub his verbis teſtatoris: *quod Capellanus debeat celebrare diuina officia die noctuque, ſicut cæteri Capellani faciunt*, An Capellanus hic debeat eſſe presbyter? Cōgregatio cenſuit, his verbis poſitis in fundatione huius Capellę, nō inferri neceſſariò, vt Capellanus debeat eſſe presbyter.

An cap. hoc intelligendum ſit de patronalibus beneficiis nouiter vel in futurum erigendis, an de iam creatis & inſtitutis. Congregatio cenſuit ex his verbis, hoc c. intelligendum eſſe etiam de Iuribus patronatus, erectis ante Concilium legitimè ideò eorum titulos oſtendendos Ordinario, & ſi apparuerit huiuſmodi Iura patronatus recte ac rite conceſſa fuiſſe, nec ex illis eſſe, quæ reuocata ſunt à Concilio ſeſſion.25.c.9.de ref. & data fuiſſe, ea lege expreſſa, vt præſentatio fieret Capitulo ſeu dignitatibus Cathedralis Eccleſiæ, ſaluum adhuc manere iſtud ius præſentationis, ex Decreto Concilij ſeſſ.7.cap.13. & ſeſſ.25. cap. 9. Si vero de non ſimplicibus beneficiis agatur, Congregatio cenſuit ſeruandam eſſe formam præſcriptam ſeſſ.24.c.18.

Nec ſunt ſublatæ inſtitutiones, quæ ex immemoriali conſuetudine ante Concilium ad inferiorem ſpectabant, & dummodo ad inferiores ipſos inſtitutio hæc aliàs legitime ſpectet & pertineat, ita vt non deſcendat ab aliquo Iure patronatus, quod decreto Concilij ſublatum ſit, prout diſponitur Seſſ.7.c.13.Seſſ.24.c.8.& Seſſ.25.c.9.

2 *Ius patronatus impetrare, aut obtinere poſſit.*] Hoc caput debet intelligi de Iuribus patronatus in futurum acquirendis, & erigendis poſt Concilium: non autem de acquiſitis, ſi in illis factis ante Concilium, præſentatio ex eorum inſtitutione non Epiſcopo, ſed alteri facienda erat, nihil enim

in his innouatum eſt. Porro in exemptis Eccleſiis non poteſt reſeruari Inſtitutio alteri, quam Epiſcopo; niſi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariáque fungatur Iuriſdictione. Neque Vicarius Epiſcopi Sede vacante poteſt inſtituere præſentatum à prætenſis patronis.

Remissiones.

α Vide P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 6. c. 19. q. 11. verſ. Si quæras. * & infr. ſeſſ. 25. c. 9. & quæ ibi diximus, & Cephal. in conſ. 630. n. 14. & 31. vel 5.

β *Aut Capellam de nouo fundauerit, & conſtruxerit.*] Vide Menoch. de Præſumpt. lib. 3. q. 90. n. 9. † Seraphin. deciſ. 518. Ricc. deciſ. 140. n. 3. de iurepatron.

* *Competenter dotauerit, &c.*] Vide infr. ſeſſ. 25. c. 9. & c. nobis. de iure patron. Pariſ. conſ. 36. & 47. Selua de benefic. 1. p. q. 5. n. 229. Cæuallos q. 282.

Capvt XIII.

Præſentetur beneficiandus ipſi Ordinario, aliàs inſtitutio ſit nulla.

α Vide ſeſſ. 25. c. 9. illud & c. relatum, de iur. pat. Cóc. Mogũt. tempore Arnul. phi c. 4. Concil. Salegunſtad. c. 13.

1 NOn liceat præterea [a] patrono cuiuſuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia 2 ſui iuris patronatus, 3 α * niſi Epiſcopo loci ordinario, ad quem prouiſio ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: aliàs præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutæ, nullæ ſint, & eſſe 4 intelligantur.

Declarationes.

1 *Non liceat*] Intelligendum eſt hoc Decretum, quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de perſona præſentati, ſecundùm aliud Decretum eiuſdem Concilij ſeſſ. 7. c. 13. non autem intelligendum, vt cenſeatur ablata inſtitutio, quam idem Concilium voluit ſaluam eſſe omnibus Epiſcopo inferioribus, ad quos pertinet, vt apparet Seſſ. 25. c. 9. verſ. *quod ſi ad inferiores.*

2 *Sui iuris patronatus.*] Hoc decretum loquitur de acquiſitis ante Concilium, nec per hoc cap. tollitur diſpoſitio c. 13. ſeſſ. 7. & c. 9. ſeſſ. 25.

3 *Niſi Epiſcopo loci ordinario.*] An probatio quæ facienda eſt ab Epiſcopo, (etiamſi inſtitutio pertineat ad inferiores, iuxta formam c. 9. ſeſſ. 25. c. 13. ſeſſ. 7.) debeat fieri etiam in beneficiis, quorum inſtitutio pertinet ad Monachos? Congregatio cenſuit, etiam in iſtis beneficiis debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantum in beneficiis Iuriſpatronatus, an etiam in aliis beneficiis? Congregatio cenſuit, non requiri in beneficiis ſimplicibus, quorum collatio libera pertinet ad inferiores.

4 *Intelligantur.*] Non ſunt ſublatæ fundationes, veluti ſi fundator Capellæ reliquerit inſtitutionem Capitulo.

An pro beneficiis tantum curatis, an etiam, pro aliis beneficiis quibuſcumque fieri debeat examen per Epiſcopum? Congregatio cenſuit, in beneficiis, ſiue ſint Iuris patronatus, ſiue liberæ collationis, examen faciendum eſſe ab Epiſcopis ordinariis ſecundùm diſpoſitionem Concil. ſeſſ. 24. cap. 18. Item cenſuit, requiri in quibuſuis aliis beneficiis, ad quæ præſentatio, vel electio, vel ordinatio facienda ſit à quibuſcumque aliis perſonis eccleſiaſticis inferioribus Epiſcopo, prout ſtatutum eſt à Concilio ſeſſione 7. cap. 13. & ſeſſione 25. c. 9.

Vbi ex conſuetudine inſtitutio beneficiorum ad Archidiaconum ſpectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum eſt: etiamſi hoc illi faciant in Eccleſiis, in quibus nihil ſtatutum eſt in eorum fundatione: dummodo tamen hoc aliàs eis legitimè conueniat, ita vt hoc non dependeat ab aliquo Iure patronatus, quod Decret. Conc. ſublatum ſit, & prout diſponitur cap. 13. ſeſſ. 7. c. 18. ſeſſ. 14. & c. 9. ſeſſ. 25. de Reform.

An aliquo obtinente beneficium vigore præſentationis factæ ab obtinente legitimum ius præſentandi, & non ſequuta poſtea inſtitutione per tunc temporis Epiſcopum, nec demonſtratione contraria voluntatis eiuſdem, declaratum ſit per Ordinarium ſucceſſorem, præſentationem prætéritam eſſe nullam, iuxta Concil. Trident. hic & ſeſſ. 25. cap. 9. & prout videtur diſponere *c. illud, & c. prælatum, ext. de iur. patr.* An verò declarandum ſit tam præſentatum, quàm præſentantem in excommunicationem incidere, prout diſponit *c. præterea, extr. de iure patronat. & can. ſi quis deinceps, 16. quæſt. 7. cum aliquot ſeq.* Congregatio non derogat d. c. *præterea*, & aliis ſimilibus, ſed quæ in hac materia diſponit, voluit reddere iuri communi

Dubitatum quoque fuit, quid iuris ſit illis, qui præſentati & inſtituti fuerunt, ſed non habent Bullas? Reſponſum eſt ab eadem Congregatione, ſufficere, ſi aliunde

legi

legitimè conſtat de dicta tali inſtitutione: niſi tamen inſtituti obligati fuiſſent expedire Bullas Apoſtolicas, tunc enim obſtaret illis Bulla Iulij edita aduerſus eos qui poſſeſſiones beneficiorum adipiſcuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An præſentationes quæ factæ fuerunt per Epiſcopum coram inferiori, ſcilicet Capitulo Collegiatæ eiuſdem Eccleſiæ, ex conſuetudine, ſiue ex priuilegio; deinde factæ coram Ordinario, ſint dicendæ continuatæ prout Concilium requirit c. 9. ſeſſ. 25. attento maximè quod quædam promiſſio inter vtroſque interponitur, ſcilicet, reſignatio cauſſa permutationis in Curia factæ, cum derogatione tamen dicti Iuris patronatus? Congregatio Concilij, (vt conſtat ex literis Illuſtriſſimi & Reuerendiſſ. S. Sixti datis die 4. Februar. 1581.) cenſuit, ſi ante Concilium præſentationes factæ ſint validas eſſe, ſiue ex priuilegio, ſiue ex conſuetudine; ſecus ſi poſt Concilium: quod quidem in hoc c. 13. ſuſtulit priuilegium, non autem fundationem.

Rurſus quærebatur, An mortuo Epiſcopo Vicarius generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens ſpeciale mandatum, potuerit inſtituere eius literis? In vna Placentinenſium fuit reſcriptum, Congregationem Concilij declaraſſe Vicarium id minimè potuiſſe: quod nota, quia eſt contra ea quæ ſcripſit Pauinus in ſuo tractatu.

Fuit etiam dubitatum, quid iuris ſit illis, qui nullum certum habent beneficium, ſed ſolùm iure legati relictum fuit à quibuſdã, vt certæ in hedomada miſſæ celebrẽtur, & eorum hæredes faciant electionẽ Sacerdotum qui huiuſmodi legato ſatisfaciant? Reſponſũ fuit à Congregatione ſatis eſſe, ſi prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

Præterea fuit dubitatum, præſuppoſito quod aliqui de prædictis inciderent in cẽſuram, vt dict. c. *præterea*, an celebrando facti ſint irregulares, indigeantque propterea Apoſtolica diſpenſatione? Reſpondit Congregatio, illud c *præterea, extr. de Iure patronatus*, non excommunicare ipſo iure, ſed dicere excommunicandos eſſe: quod etiam gloſſ. *ibi. verſ. communione priuetur*, annotauit: ideo ſi quis in ſpecie fuit ob cauſſam ab Ordinario excommunicatus, & poſtea celebrauit, certum eſt, eum incidiſſe in irregularitatẽ, ac ideo diſpẽſatione egere: eſt etiã animaduertẽdũ ad eos qui ... electioni cõſenſerunt, qui ex eo ſolo creditur fuiſſe factos irregulares, gloſſ. *d. c. præterea*.

Vltimò dubitatum fuit, An tolerantia Epiſcoporum, qui pro tempore fuerunt, & ignorantia, præteritos excuſet, maximè cùm dicta beneficia ſint valdè tenuia? Reſponſum fuit à Sacra Congregatione, neutrum excuſare. Conquerente autem Epiſcopo Lucenſi, ſuos Canonicos obtinere beneficia, nec expedire Bullas, viſum eſt reſpondendũ, vt priuet eos, qui ita obtinẽt, adhibitis Vicariis, qui inſeruiant, vſque dum admonitus Sanctiſſimus prouidere poſſit.

Qui pacificè per triennium aliquod beneficium poſſedit, non tenetur oſtendere titulum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio cenſuit Anno 1588.

Vide etiam de poſſeſſione triennali *Seſſione 7. cap. 8. in fin.*

REMISSIONES.

a Niſi Epiſcopo, &c.] Vide Rot. nouam dec. 5. de iure patr. Roch. de iure patron. verbo Competens, num. 64. cum ſequentibus. * c. illud. & c. relatum de iurepatron.

CAPVT XIV.

Tractandum de Miſſa, ordine, & reformatione.

DEclarat præterea ſancta Synodus, in futura Seſſione, quam ad 25. diem Ianuar. ſubſequentis anni 1552. habendam eſſe iam decreuit; vnà cum Sacrificio Miſſæ agendum, & tractandum etiam eſſe de Sacramento Ordinis, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

SESSIO XV.

Quæ eſt quinta.

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Ianuar. 1552.

Decretum prorogationis Seſſionis.

CVm ex eo, quod proximis Seſſionibus decretum fuit, ſancta hæc & vniuerſalis Synodus per hos dies accu-

 ratiſſimè

[illegible]ſimè diligentiſſiméque tractauerit ea quæ ad ſanctiſſimum Miſſæ ſacrificium, & ad Sacramentum Ordinis ſpectant, vt hodierna Seſſione, quemadmodum Spiritus ſanctus ſuggeſſiſſet, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Seſſionem dilatos publicaret, atque interim affuturos eſſe putauerit ad hoc ſacroſanctum Concilium eos, qui Proteſtantes ſe vocant; quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat; & vt liberè ac ſine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluum[a] conductum conceſſerat: tamen, cùm illi nondum venerint, & eorum nomine ſupplicatum huic ſanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſſionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omnino multò ante illam Seſſionem, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto: eadem ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, iiſdem Legato & Nunciis præſidentibus, nihil magis optans, quàm ex præſtantiſſima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otióque conſulere; parata, ipſos, ſi venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; confidénſque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ; ſed veritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe venturos; &, vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet, ſanctæ matris Eccleſiæ decretis ac diſciplinæ extremum eſſe acquieturos; ſequentem Seſſionem ad edenda & publicanda ea quæ ſuprà commemorata ſunt, in diem feſtum S. Ioſephi, qui erit die 19. menſis Martij, diſtulit; vt illi ſatis temporis & ſpatij habeant, non ſolùm ad veniendum, verumetiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnem cunctandi diutius cauſam adimat; fidem publicam, ſiue ſaluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris & ſententiæ, libenter dat & concedit. Intereà verò de Matrimonij Sacram. agendum, & de eo, præter ſuperiorum decretorum publicationem, definiendum eſſe eadẽ Seſſione, ſtatuit & decernit, & proſequendã eſſe materiã reformationis.

a Seſſ. 13.

SALVVS CONDVCTVS datus Proteſtantibus.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato & Nunciis, inhærendo ſaluo conductui, in penultima Seſſione dato, & illum iuxta tenorem infraſcriptum ampliando: vniuerſis fidem facit, quòd omnibus & ſingulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuſcumque viris cuiuſcumque ſtatus & conditionis aut qualitatis exiſtant, Germanicæ prouinciæ & nationis, ciuitatibus & aliis locis eiuſdem, & omnibus aliis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confeſſionis perſonis, qui aut quæ vnà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque venerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut [illegible] nuncupari, tenore præſen

præſentium publicam fidem & pleniſſimam veriſſimamque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, ſtandi, morandi, proponẽdi, loquendi vnà cum ipſa Synodo, de quibuſcumque negotiis tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcumque ipſis libuerit, ac articulos quoslibet, tam ſcripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eóſque Scripturis ſacris, & Beat. Patrum verbis, ſententiis & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, diſputandi Chriſtianè, aut caritatiuè abſque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus ſemotis; & ſignanter, quòd cauſæ cõtrouerſæ ſecundùm ſacram Scripturam & Apoſtolorũ traditiones, probata Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorũ circa eam commiſſorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur ac omnino concedit; ſic etiam, vt propter illorum præſentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officiis quouis modo ceſſetur. Et vt his peractis vel non peractis quandocumque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox abſque vlla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis, vice verſa, poſſint iuxta beneplacitum liberè & ſecurè redire; de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum ſecuritati, abſque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus, in hac publica fide ſaluoque conductu omnes quaſcumque clauſulas includi ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro aliena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem ſecuritatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd ſi quiſpiam, aut illorum aliqui ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari aut caſſari, vult & cõcedit, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt ſi quiſquam, vel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod abſit, egerint aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo duntaxat, & non ab aliis condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti per partem Dominorum Germanorum Augu-

ſtanæ confeſſionis tunc hîc præſentium merito laudanda,& approbanda,mox puniantur ; præſenti aſſecurationis forma , conditionibus , & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa Synodus , quòd liceat ipſis Ambaſciatoribus , omnibus,& ſingulis,toties quotieſcumque opportunum fuerit,ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina , & reuerti ad eandem, necnon nuntium,vel nuntios ſuos ad quæcunque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis liberè mittere ſeu deſtinare,ac ipſos miſſos ſeu deſtinatos , ſeu miſſum & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expedire, ita quod aliqui,vel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant,vel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus,& ſecuritas ſtare ac durare debeat , à tempore,& per tempus , quo in ipſius Synodi , & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit , & vſque ad Tridentinum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem , & rurſum , poſt ſufficientem audientiam habitam , ſpatio viginti dierum præmiſſo , cùm ipſi petierint; aut Concilium , habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit,à Tridento vſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum , Deo fauente,reſtituet,dolo & fraude prorſus excluſis. Quæ quidē omnia pro vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus , pro omnibus Principibus tam Eccleſiaſticis quàm ſecularibus quibuſcumque , atque omnibus aliis Eccleſiaſticis & ſæcularibus perſonis cuiuſcumque ſtatus & conditionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur , inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit , & bona fide ſpondet.

Inſuper,omni fraude & dolo excluſis , vera & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam, vel manifeſtè , vel occultè occaſionem quæſituram ; aut aliqua auctoritate, potentia , iure , vel ſtatuto , priuilegio legum,vel Canonum , aut quorumcumque Conciliorum , præſertim [a] Conſtantienſis,& Senenſis , quacumque forma verborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ , & pleniſſimæ aſſecurationis,ac publicę & liberæ audientiæ , ipſis per ipſam Synodum conceſſæ , præiudicium quouis modo vſuram,aut quemquā vti permiſſuram:quibus in hac parte pro hac vice derogat.Quòd ſi ſancta Synodus , aut aliquis ex ea, vel ſuis, cuiuſcūque conditionis , vel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens,præſcriptæ aſſecurationis & ſalui cōductus formam & modum in quocumque puncto vel clauſula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens;& ſufficiens emenda nō fuerit mox ſubſecuta , & ipſorum arbitrio meritò approbanda & laudanda; habeant ipſam Synodū, & habere poterunt , incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino & humano,aut cōſuetudine,huiuſmodi ſaluorum conductuum violatores incurrere poſſunt,abſque omni excuſatione , aut quauis in hac parte contradictione.

[a] Conc. Conſtāt. Seſſ 19. in cap. quòd non obſtantib. ſaluis conductibus.

SESSIO XVI.

Quæ eſt ſexta , & vltima.

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 28. Nouemb. 1551.

Decre

Decretum ſuſpenſionis Concilij.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea Reuerendiſſimis Dominis, Sebaſtiano Archiepiſcopo Sipontino, & Aloyſio Epiſcopo Veronenſi, Apoſtolicis Nunciis, tam eorum proprio, quàm Reuerendiſſimi & Illuſtriſſimi domini Marcelli, tit. S. Marcelli ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, Creſcentij, Legati, ob aduerſam eius grauiſſimam valetudinem abſentis, nomine, non dubitat Chriſtianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primò à Paulo fel. rec. conuocatum & collectum fuiſſe; deinde à ſanctiſſimo Domino noſtro Iulio III. efflagitante Carolo V. Auguſtiſſimo Imperatore, ea præcipuè de cauſa fuiſſe reſtitutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præſertim in Germania, in diuerſas opiniones miſerabiliter diſtractam, in ſtatum priſtinum reuocaret; abuſus & mores Chriſtianorum corruptiſſimos emendaret: cúmque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum ſuorum periculorúmque habita ratione, è diuerſis regionibus alacriter confluxiſſent; reſque ſtrenuè, magno fidelium concurſu, felicitérque procederet, ac ſpes eſſet non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos ſic animatos, vt veris Eccleſiæ rationibus vnanimiter acquieſcerent; lux denique quædam rebus affulſiſſe videretur: capútque attollere inciperet profligata anteà & afflicta Reſpublica Chriſtiana: ij repentè tumultus, ea bella hoſtis generis humani verſutia exarſerunt, vt Concilium velut hærere, ac ſuum curſum interrumpere ſatis incommodè cogeretur; ſpéſque omnis vlterioris progreſſus hoc in tempore tolleretur: tantúmque aberat, vt ſancta Synodus Chriſtianorum malis & incommodis mederetur; vt multorum mentes præter ſui animi ſententiam, irritaret potius quàm placaret. Cùm igitur ipſa ſancta Synodus, omnia & præcipuè Germaniam armis ardere & diſcordiis videret, omnes ferè Epiſcopos Germanos, præſertim Principes Electores, ſuis conſultum Eccleſiis, è Concilio abiiſſe; decreuit tantæ neceſſitati non reluctari, & ad meliora tempora reiicere; vt Patres, quod eis nunc agere non licet, ſuis ouibus proſpectum ad ſuas Eccleſias regredi valerent; ne diutius vtrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam ſic temporum conditio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit, prout præſenti decreto ſuſpendit: ea tamen lege, vt, ſi citiùs pacata res ſit, ac tranquillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fortè ſpatio futurum, ipſius Concilij progreſſus eodemmet tempore ſuam vim, firmitatem, vigorémque habere cenſeatur: ſin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint ſubmota, cùm primum ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor & robur Concilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc

decretum

decretum conſenſu & auctoritate Sanctitatis ſuæ & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos, vt obſeruent, & reſpectiuè, quatenus ad eos ſpectat, obſeruare faciant in ſuis regnis, dominiis, & Eccleſiis omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta & decreta.

BVLLA CELEBRAtionis Concilij Tridentini, ſub Pio IV. Pont. Max.

PIvs Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad Eccleſiæ regimen, licèt tanto oneri impares, ſola Dei dignatione vocati, ſtatim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Chriſtianæ partes, cernentéſque non ſine magno horrore, quàm longè latéque peſtis hæreſum & ſchiſmatis peruaſiſſet, & quanta Chriſtiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cogitationem, pro ſuſcepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare, tantúmque, & tam pernicioſum ſchiſma tollere, moréſque adeò corruptos & deprauatos emendare poſſemus. Cùm autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſſimum eſſe remedium, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſueuiſſet, [a] œcumenici generaliſque Concilij, eius congregandi. & Deo iuuante, celebrandi conſilium cepimus. Indictum illud quidem anteà fuit à fel. rec. Paulo III. & eius ſucceſſore Iulio, prædeceſſoribus noſtris; ſed variis de cauſis ſæpiùs impeditum & interpellatum perfici non potuit: ſiquidem Paulus, [a] cùm id primò in vrbem Mantuam, deinde Vincentiam indixiſſet; quaſdam ob cauſas, in litteris eius expreſſas, id primò ſuſpendit, poſteà Tridentum tranſtulit: deinde cùm quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet, tandem ſuſpenſione ſublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit; verùm Seſſionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipſum ſe poſteà Concilium, aliquibus de cauſis, accedente etiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate, [b] Bononiam tranſtulit. Iulius autem, qui ei ſucceſſit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit, quo quidem in tempore facta alia quædam decreta ſunt[c]; ſed cùm noui propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuiſſent; & bellum in Italia & Gallia grauiſſimum exarſiſſet; rurſus Concilium ſuſpenſum & dilatum fuit; adnitente nimirum humani generis hoſte, aliáſque ex aliis difficultates & impedimenta obiiciente, vt tantum Eccleſiæ commodum, quod prorſus auferre non poterat, ſaltem quàm diutiſſimè retardaret. Quantoperè verò intereà auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreſes; quantoperè ſchiſma creuerit, ſine maximo animi dolore nec meminiſſe poſſumus, nec referre. Sed tandem pius & miſericors Dominus, qui nunquam ita iraſcitur, vt miſericordiæ obliuiſcatur; Regibus & Principibus Chriſtianis pacem & vnanimitatem donare dignatus eſt. Qua nos occaſione oblata, maximam in ſpem venimus, ipſius miſe

[a] fol. 5. b.

[a] Supr. in 1. bulla.

[b] Sup. Seſſ. 8.

[c] Seſſ. 11. cum ſeq.

miſericordia freti, fore, vt his tantis quoque Eccleſiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque ad ſchiſma hæreſéſque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Chriſtianos Principes conſeruandam, celebrationem eius non eſſe diximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam conſilij noſtri certioribus cariſſimis in Chriſto filij noſtris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus atque Principibus; quos quidem, ſicut de eorum ſumma pietate & ſapientia nobis pollicebamur, paratiſſimos ad ipſius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque vniuerſalis Eccleſiæ vtilitatem, de eorundem fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu ſacrum œcumenicum, & generale Concilium, ex auctoritate eiuſdem Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, qua nos quoque [a] in terris fungimur, freti & ſubnixi, in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſſimum diem Reſurrectionis Dominicæ proximè futurum indicimus, & ibi celebrandum, ſublata ſuſpenſione quacumque, ſtatuimus atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, ceteroſque, quibus in Concilio generali ſedere, & ſententiam dicere, iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua conſuetudine licet; vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam diſtrictè

[a] Matt. 16. cap. quanto, de tráſl. Epiſc. c. vn. de Eccl. beneſ. c. ad apoſt. §. pœn. de re iud. in 6. c. 1. de hom. eodem lib. Pelagius 2. in 1. ep. circa princ.

præcipiendo mandamus, in virtute ſanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, [a] ſacris ſciunt eſſe canonibus conſtitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem: niſi fortè impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus prætereà omnes, & ſingulos, quorum intereſt, intereſſéve poterit, vt in Concilio adeſſe ne negligant. Cariſſimos verò in Chriſto filios noſtros, Romanorum Imperatorem electum, ceteróſque Reges, & Principes, quos optandum ſanè eſſet Concilio intereſſe poſſe, hortamur & rogamus, vt ſi ipſi Concilio intereſſe non potuerint, at Oratores ſuos, prudentes, graues, & pios viros vtique mittant, qui ipſorum nomine illi interſint, curéntque diligenter pro ſua pietate, vt ex eorum regnis atque dominiis Prælati ſine recuſatione, ac mora, tam neceſſario tempore, Deo & Eccleſiæ officium ſuum præſtent: eoſdem etiam curaturos eſſe minimè dubitantes, vt per ipſorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorúmque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibul pateat; benignéque ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur; ſicut, quod ad nos attinet, ipſi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & ſalutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco conſtitutis, præſtari poſſit; nihil, vt Deus ſcit, quærentes aliud, nihil pro-

[a] Conc. Carth. 3. c. 43. infr. Seſſ. 14. c. 1. in fin. de reſor.

poſitum habentes in hoc Concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſperſarum ouium reductionem, ac ſalutem, & perpetuam Chriſtianæ Reipublicæ tranquillitatem ac quietem. Vt verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant, nec quiſquam ea excuſatione vti poſſit, quòd illa ignorauerit, præſertim cum non ad omnes, quos de his literis certiores fieri oportet, tutus fortitan pateat aditus; volumus, & mandamus, vt in Baſilica Vaticana principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi tunc, cùm in eis populus, vt Miſſarum ſolemnibus interſit, congregari ſolet, palàm, clara voce à Curiæ noſtræ curſoribus, ſeu notariis aliquibus publicis recitentur: & poſtquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Eccleſiarum, itémque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur; ibique, quò legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquandiu relinquantur: cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in eiſdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & ſingulos, qui his literis comprehenduntur, poſt duos menſes à die publicationis & affixionis earum, volumus perinde aſtrictos & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ coram editæ, & lectæ fuiſſent. Tranſſumptis quoque earum, quæ manu publicæ alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munita fuerint, vt ſine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, ſtatuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1563. Kalend. Decemb. Pontificatus noſtri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SESSIO XVII.

Quæ eſt prima.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 18. Ian. 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ, ſacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu ſancto legitimè congregatum, ab hodierno die, qui eſt 18. menſis Ianuar. anni à Natiuitate Domini 1562. Cathedræ Romanæ S. Petri, Apoſtolorum Principis, conſecrato, ſublata quacumque ſuſpenſione, iuxta formam & tenorem litterarum ſanctiſſimi Domini noſtri Pij IV. Pont. Max. celebrari,[a] & in eo ea, debito ſeruato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas

[a] infr. Seſſ. 24. 25. c. 21.

das calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coërcendas linguas doloſas, deprauatorũ morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ veram atque Chriſtianam pacem conciliandam apta & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbuntur? *Reſponderunt.* PLACET.

Indictio futuræ Seſſionis.

PLACETNE vobis, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe Feria quinta, poſt ſecundam Dominicam Quadrag. quæ erit die 26. menſis Februarij? *Reſponderunt.* PLACET.

SESSIO XVIII.

Quæ eſt ſecunda.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 26. Febr. 1562.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confiſa, ſed Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui os, [a] & ſapientiam Eccleſiæ ſuæ daturum ſe promiſit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter ſe diſſidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obſcuratam, in ſuam puritatem & ſplendorem aliquando reſtituat; & mores, qui à veteri inſtituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet; córque [a] patrum ad filios, & cor filiorũ ad patres conuertat. [b] Cùm itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore ſuſpectorũ ac pernicioſorũ librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè latéque diffunditur, numerum nimis excreuiſſe, quod quidem in cauſa fuit, vt multæ cenſuræ in variis prouinciis, & præſertim in alma vrbe Roma pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamẽ huic tam magno ac pernicioſo morbo ſalutarẽ vllam profuiſſe medicinam; cenſuit, vt delecti ad hanc diſquiſitionẽ Patres de cenſuris libriſque quid facto opus eſſet, diligenter conſiderarent, atque etiam ad eandẽ sãctam Synodum ſuo tempore referrent; quò faciliùs ipſa poſſit varias & peregrinas doctrinas, tamquam [c] zizania, à Chriſtianæ veritatis tritico ſeparare, déque his commodiùs deliberare, & ſtatuere quæ ad ſcrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum cauſas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta eſſe vult, prout etiam præſenti decreto deducit: vt, ſi quis ad ſe pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorum & cenſurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à ſancta Synodo ſe benignè auditum iri.

Quoniam verò eadem ſancta Synodus ex corde optat, Deúmque enixè rogat, quæ ad pacem ſunt Eccleſiæ, vt vniuerſi communem matrem in terris agnoſcentes, quæ, quos [d] peperit, obliuiſci non poteſt, vnanimes, [e] vno ore, glorificemus Deum

Margin notes: [a] Luc. 21. — [a] Luc. — [b] infr. Seſſ. vlt. circa fin. — [c] Matth. 13. c. ita nos, 25. q. 1. — [d] Iſai. 49. — [e] Rom. 5.

Deum & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti; per viſcera miſericordiæ eiuſdem Dei & Domini noſtri, omnes, qui nobiſcum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & vt ad hanc ſanctam Synodum veniant, inuitat atque hortatur; vtque charitatem, [a] quod eſt vinculum perfectionis, amplectantur; pacémque Chriſti, exultantem in cordibus ſuis, præ ſe ferant, in quam vocati ſunt in vno corpore. Hanc ergo non humanam, ſed Spiritus ſancti vocem audientes, ne obdurent [b] corda ſua, ſed in ſuo ſenſu non [c] ambulantes, neque ſibi [d] plangentes, ad tam piam & ſalutarem matris ſuæ admonitionem excitentur & conuertantur: omnibus enim charitatis officiis ſancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

a Coloſ. 3.
b Pſal. 95. & Heb. 3.
c Eph. 4.
d Rom. 15.

Inſuper eadem ſancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi poſſe, & eamdem vim habituram, eiuſdémque roboris & momenti futuram, ac ſi in publica Seſſione data & decreta fuiſſet.

REMISSIONES.

a Vide Concil Colon. tit. de ſcholis, cap 9. Petr. Cened. ad Decret. Collect. 8. num 3. in fine.

Indictio futuræ Seſſionis.

Eadem ſacroſancta Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit, & decernit, proximam futuram Seſſionem habendam & celebrandam eſſe Feria quinta poſt ſacratiſſimum feſtum Aſcenſionis Domini, quæ erit die 14. Menſis Maij.

SALVVS CONDVCTVS conceſſus Germanicæ nationi.

In Congregatione generali, die 14. Martij 1562.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata præſidentibus in ea eiſdem Sedis Apoſtolicæ Legatis. Vniuerſis fidem facit, quòd omnibus, & ſingulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuſcúque viris, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicę prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiuſdem, & omnibus aliis Eccleſiaſticis & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ Confeſſionis perſonis, qui aut quæ vnà cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque venerunt, quocumque nomine cenſeantur, aut valeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſſimam veriſſimámque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidémque manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi vnà cum ipſa Synodo de quibuſcumque negotiis tractandi, examinandi, diſcutiendi; & omnia quæcumque ipſis libuerit, ac articulos quoſlibet, tam ſcripto, quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eoſque Scripturis ſacris, & beatorum Patrum verbis, ſententiis & rationibus declarandi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis reſpon

reſpondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, diſputandi, aut caritatiuè abſque omni impedimẽto conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus ſemotis, & ſignanter, quòd cauſæ controuerſæ ſecundùm ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commiſſorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur, ac omnino concedit; ſic etiam, vt propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officiis quouis modo ceſſetur. Et vt his peractis, vel non peractis, quandocumque ipſis libuerit; aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorũ optabit, mox abſque vlla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorũ, & ſuorũ pariter honore, & perſonis, vice verſa, poſſint iuxta beneplacitũ liberè & ſecurè redire; de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum ſecuritati, abſque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus, in hac publica fide, ſaluóque conductu, omnes quaſcumque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quod ſi quiſpiam, aut illorum aliqui ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis cõceſſum, annullari, aut caſſari; vult, & concedit, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat; & non ab aliis condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi meritò approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manẽtibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt ſi quiſquã, vel aliquis ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manẽdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficiũ violari, aut quoquo modo tolli; in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem Dominorum Germanorum Auguſtanæ Confeſſionis, tunc hîc præſentium, meritò laudanda & approbanda, mox puniantur, præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult prætereà ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis, toties, quotieſcumque opportunum fuerit ſeu neceſſarium, ad auram capiendam, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eamdem, necnon nuncium, vel nuncios ſuos ad quæcumque loca pro ſuis neceſſariis negotiis ordinandis liberè mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos ſeu deſtinatos, ſeu miſſum & deſtinatum

ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, vel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus & ſecuritas ſtare ac durare debeat à tempore, & per tempus, quo in ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & vſque ad Tridentinum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem: & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam, ſpatio viginti dierum præmiſſo, cùm ipſi petierint; aut Concilium habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, à Tridento vſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro vniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus aliis Eccleſiaſticis ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus & conditionis exiſtant, aut quocũque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet. Inſuper omni fraude & dolo excluſis, vera & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam vel manifeſtè vel occultè occaſionem quæſituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel ſtatuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis, quacumque forma verborũ expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ & liberę audientiæ, ipſis per ipſam Synodũ conceſſę, pręiudiciũ, quouis modo vſurã, aut quẽquã vti permiſſurã: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel ſuis, cuiuſcumque conditionis, vel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis & ſalui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clauſula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, & ipſorum arbitrio meritò approbãda & laudanda: habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum violatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Conc. Conſtãtienſ. Seſſ. 19. in cap. quod non obſtãtibus ſaluis conductibus.

Extenſio ad alias nationes.

Eadem ſacroſancta Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis aliis, qui nobiſcum in iis, quę ſunt fidei, communionem non habent, ex quibuſcumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, ſiue creditur contrarium eius, quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam ſiue ſaluum conductum ſub eadem forma, & eiſdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quæ eſt tertia.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 14. Maij, 1562.

Decre

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſácto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præſenti Seſſione ſtatuenda ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis ac honeſtis cauſis, in Feriam quintam, poſt proximam ſolemnitatem Corporis Chriſti, quæ erit pridie Nonas Iunij, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat; dictaque die Seſſionem habendam eſſe ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus eſt Deus, & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, auctor pacis, vt ſanctificet corda omnium; quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

Quæ eſt quarta.

SVB PIO IV. PONT. MAX.
Celebrata die 4. Iun. 1562.

Decretum prorogationis Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atque etiam vt congruentiùs, maioríque cum deliberatione omnia procedant; nempe vt dogmata cum iis, quæ ad reformationem ſpectant ſimul tractentur & ſanciantur; ea quæ ſtatuenda videbuntur tam de reformatione, quàm de dogmatibus, in proxima Seſſione, quam omnibus indicit in diem ſextam decimam ſubſequentis menſis Iulij, definienda eſſe decreuit. Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum ipſa Synodus pro eius arbitrio & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione reſtringere & prorogare liberè poſſit & valeat.

SESSIO XXI.

Quæ eſt quinta.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 16. Ianuar. 1562.

Doctrina de Communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſácto legitimè congregata, præſidétibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, cùm de tremendo & ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacraméto varia diuerſis in locis errorum monſtra nequiſſimi dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi à Catholicæ Eccleſiæ fide atque obedientia videantur diſceſſiſſe; cenſuit, ea quæ ad communionem ſub vtraque ſpecie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda eſſe. Quapropter cunctis Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de iis aliter vel credere,

credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm ex his decretis explicatum atque definitum.

Capvt I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adſtringi iure diuino ad Communionem ſub vtraque ſpecie.

α Itaque ſancta ipſa Synodus, à Spiritu ſancto, qui Spiritus eſt
a Eſaiæ 11. [a] ſapientiæ & intellectus, Spiritus conſilij & pietatis, edocta, atque
b Conc. Cóſtantienſ. Seſſ. 13. infrà Can. 2. ipſius Eccleſię iudicium & conſuetudinem ſecuta, declarat ac docet, nullo diuino pręcepto laicos, & Clericos, non conficientes, obligari ad Euchariſtiæ Sacramentum ſub vtraque ſpecie ſumendum; neque vllo pacto, ſalua fide, dubitari poſſe, quin illis alterius ſpeciei Communio ad
c Matt. 26. Marc. 14. Lucæ 22. 1. Cor. 11. ſalutem ſufficiat. Nam [c] etſi Chriſtus Dominus in vltima Cœna venerabile hoc Sacramentum in panis & vini ſpeciebus inſtituit & Apoſtolis tradidit: non tamen illa inſtitutio & traditio eò tendunt, vt omnes Chriſti fideles ſtatuto Domini ad vtramque ſpeciem accipiendam adſtringantur. Sed neque ex ſermone illo, apud Ioãnem ſexto, rectè colligitur, vtriuſque ſpeciei Communionem à Domino præceptam eſſe: vtcumque iuxta varias ſanctorum Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit,
d Ioã. 6. [d] Niſi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque:
e Ibidē. [e] Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit,
f Ibidē. [f] Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam:
g Ibidē. [g] Panis, quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita. Et denique qui dixit: [a]
a Ibidē. Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: [b]
b Ibidē. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

Remissiones.

à Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. de Euchariſtia, c. 44. à princ. Card. Bellarm. lib. de Euchar. c. 24. Valent. de Sacram. diſp. 6. q. 6. puncto 5. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. c. 16. concl. 2. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. to. 1. q. 80. n. 111. cum ſeqq. & q. 73. n. 36. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 29. n. 58. in fin & 59. vbi etiam de Can. 4. huiuſmodi, Seſſ. 21.

Capvt II.

Eccleſiæ poteſtas circa diſpenſationem Sacramenti Euchariſtiæ.

α Præterea declarat, hanc poteſtatem perpetuò in Eccleſia fuiſſe, vt in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorum ſubſtantia, ea ſtatueret vel mutaret, quæ ſuſcipientium vtilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum & locorum varietate, magis expedire iudicaret. Id autem Apoſtolus non obſcurè viſus eſt innuiſſe, [c] cùm ait: Sic nos exiſtimet c 1. Cor. 4.
homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei. atque ipſum quidem hac poteſtate vſum eſſe, ſatis conſtat, cùm in multis aliis, tum in hoc ipſo Sacramento, cùm, ordinatis nonnullis circa eius vſum, [d] Cætera, inquit, cùm venero, diſponam. d 1. Cor. 11.
Quare agnoſcens ſancta mater Eccleſia hanc ſuam in adminiſtratione Sacramentorum auctoritatem, licèt ab initio Chriſtianæ religionis non infrequens vtriuſque ſpeciei vſus fuiſſet; tamen progreſſu

ſu temporis latiſſimè iam mutata illa conſuetudine, grauibus & iuſtis cauſis adducta, hanc conſuetudinem ſub altera ſpecie communicandi [a] approbauit, & pro lege habendam decreuit, quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

a Conc. Conſt. Seſſ. 1.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. de Euchariſtia, cap. 44. §. 3. Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 3. diſp. 22. n. 27. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 1. quæſt. 80. n. 121. P. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ, tom 3. diſp. 223. n. 22.

CAPVT III.

Totum & integrum Chriſtum, ac verum Sacramentum ſub qualibet ſpecie ſumi.

INſuper declarat, quamuis Redemptor noſter, vt anteà dictum eſt, [b] in ſuprema illa Cœna hoc Sacramentum in duabus ſpeciebus inſtituerit, & Apoſtolis tradiderit, tamen fatendum eſſe, etiam ſub altera tantùm ſpecie totum [c] atque integrum Chriſtum, verúmque Sacramentum ſumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, neceſſaria ad ſalutem, eos defraudari, qui vnam ſpeciem ſolam accipiunt.

b Matth. 16. Marc. 14. ſupr. cap. 1. 1. Cor. 11.

c cap. qui manducant, 6. quem inuitat, cap. ſinguli, de conſ. diſt. 2. ſup. Seſſ. 13. c. 3. Can. 3. de Sacr. Euchar.

REMISSIONES.

a Vide Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarmin. p. 2. lib. 3. c. 8. à principio, Patr. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 29. n. 37. & 38. Pat. Ægid. de Sacr. q. 76. art. 3. n. 32. & 33. Petr. Led. in ſumm. p. 1. tit. de Euchariſt. cap. 7. conc. 1. & 4.

CAPVT V.

Paruulos non obligari ad Communionem Sacramentalem.

DEnique α β eadem ſancta Synodus docet [a] paruulos γ vſu rationis carentes, nulla obligari neceſſitate ad ſacramentalem Euchariſtiæ Communionem: ſiquidem per [b] Baptiſmi lauacrum regenerati & Chriſto incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt. δ Neque tamen ideò damnanda eſt antiquitas, ſi eum morem in quibuſdam locis aliquando ſeruauit. Vt enim ſanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè eos nulla ſalutis neceſſitate id feciſſe, ſine controuerſia credendum eſt.

a Infr. Can. 4.

b Tit. 3.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Henriq. in ſum. lib. 8. de Euch. cap. 43. a princ. Vaſquez in D. Thom. tom. 3. diſp. 212. n. 17. & diſp. 214. n. 35. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 39. q. 4. n. 83. Pat. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſuris, tom. 1. q. 80. art. 9. à num. 72. cum ſeq. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euch. c. 13. concl. 7.

β Infantes, ſi daretur eis communio, recepturos gratiam, reſoluunt Victor. verbo Euchariſtia, n. 84. in fine, Pat. Soar. tom. 3. diſp. 62. ſect. 4. P. Ægid. d. q. 80. a. 9. n. 77. Petr. Ledeſm. c. 13. concl. 8.

γ *Vſu rationis carentes.*] De amentibus perpetuis idem quod de infantibus ſentiendum eſſe docet Pat. Valer. Reginald. d. lib. 29. n. 78. & 79. An debeat adminiſtrari Euchariſtia in articulo mortis amentiam patientibus tunc temporis, de quo etiam Pat. Henriq. in ſumm. lib. 8. c. 42. §. 3. in fine, P. Soar. tom. 3. diſp. 69. ſect. 2. dubit. 3.

δ *Neque ideò tamen damnanda eſt antiquitas, &c.*] Vide Ægid. d. art. 9. n. 75.

DE COMMVNIONE *ſub vtraque ſpecie, & paruulorum.*

CANON I.

α Si quis dixerit, [c] ex Dei præcepto, vel neceſſitate ſalutis, omnes

c Conc. Conſt. Seſſ. 13.

& ſingulos Chriſti fideles vtramque ſpeciem ſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti ſumere debere; anathema ſit.

Capvt II.

a Supr. cap. 1. & Concil. Conſt. de cōm. loco.

β Si quis dixerit, ſanctam Eccleſiam [a] Catholicam non iuſtis cauſis & rationibus adductam fuiſſe, vt laicos, atque etiam Clericos non conficientes, ſub panis tantummodo ſpecie communicaret; aut in eo erraſſe; anathema ſit.

Canon III.

b Supr. cap. 3. & Seſſ. . , cap. 3. & Ca. 3. Concil. Conſt. Seſſ. 13.

γ Si quis negauerit, totum [b] & integrum Chriſtum omnium gratiarum fontem & auctorem, ſub vna panis ſpecie ſumi, quia, vt quidam falsò aſſerunt, non ſecundùm ipſius Chriſti inſtitutionem ſub vtraque ſpecie ſumatur; anathema ſit.

Canon IV.

c Suprà in pr. in c. 4.

δ Si quis dixerit, [c] paruulis, ε antequam ad annos diſcretionis peruenerint, neceſſariam eſſe Euchariſtiæ communionem; anathema ſit.

d Seſſ. 21. in decret.

e infr. Seſſ. 22. in fin.

Duos verò articulos, [d] aliàs propoſitos, nondum tamen excuſſos, videlicet, An rationes, quibus ſancta Catholica Eccleſia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub vna tantùm panis ſpecie, ita ſint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vſus cuiquam ſit permittendus: &, An, ſi honeſtis & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi vel regno Calicis vſus videatur, ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit; & quænam ſint illæ. Eadem ſancta Synodus, [e] in aliud tempus, oblata ſibi quamprimùm occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruat.

Remissiones.

α Canon I. Vide Bellarm. lib. 4. de Euchariſt. c. 20. cum ſeqq. P. Henriq. in ſum. lib. 8. de Euchariſt. c. 24. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 29. n. 58. in fine, optime P. Ægid. de Conink de Sacr. tom. 1. q. 80. n. 11. cum ſeq.

β Canon II. Vide P. Ægid. de Sacr. tom. 1. q. 80. n. 121. vbi percurrit iuſtiſſimas rationes, quas habet Eccleſia præcipiendi laicis communionem ſub vna ſola ſpecie.

γ Canon III. Vide Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 2. lib. 3. c. 8. à princip. P. Ægid. de Sacr. tom. 1. q. 76. art. 3. n. 32.

δ Canon IV. Vide Doctores ſuprà citatos in c. 4.

ε *Antequam ad annos diſcretionis peruenerint.* | In qua ætatis parte incipiant pueri habere diſcretionem ſufficientem ad obligationem præcepti communicandi? Relinqui debere arbitrio parentum, & Confeſſarij, reſoluunt P. Soar. t. 3. diſp. 70. ſect. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 83. P. Ægid. tom. 1. de Sacr. q. 80. a. 11. dub. 4. n. 102.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem & ſanctæ Eccleſiæ ornamentum, ea quæ ſequuntur, de reformationis negotio in præſenti ſtatuenda eſſe cenſuit.

Capvt I.

Epiſcopi gratis debent ordinare, tonſurare, dimiſſorias & teſtimoniales dare, eorúmque miniſtri pro iſtiuſmodi literas ſigillare: nec ſponte oblatum recipiendum eſt. Vbi eſt conſuetudo aliquid accipiendi pro literis,

literis, nihil capiatur à Notariis pro officio vltra decimam vnius aurei partem, modo aliunde iis non ſuppetat ſalarium, &c.

a Vide 2. Later. cap. 63. Concil. Chalc. actione 15. c. 2. Concil. Braccaren. 2. c. 3. Conc. Aurel. 2. cap. 3. Concil. Tolet. 8. Can. 3. c. ſicut Epiſc. 1. q. 1.

α QVoniam [a] ab Eccleſiaſtico ordine omnis auaritiæ ſuſpicio abeſſe debet; 1 nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonſuræ, nec pro literis dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacumque de cauſa, β etiam ſponte oblatum *, Epiſcopi, & alij Ordinum collatores, γ aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. δ 1 Notarij verò in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis litteris dimiſſoriis, aut teſtimonialibus, decimam tantùm ζ vnius aurei partem accipere poſſint; dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo: nec Epiſcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eiſdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire poſſit, tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abuſus & corruptelę, ſimoniacę prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caſſando, & interdicendo: & qui ſecus fecerint,

b 2. Bracaren. c. 3.

tam η dantes, quàm accipientes, vltra diuinam vltionem, [b] pœnas à iure inflictas ipſo facto incurrant.

DECLARATIONES.

1 *Nihil pro collatione.*] Conſuetudo percipiendi ab Ordinatis ad primam tonſuram forcipes, pectines, & mappas, præter faculas, patenámque à presbyteris, intelligitur perinde ac corruptela, reuocata, nullámque eo nomine oblationem initiates, Pontificali Romano permittente, conſueuerit offerre.

Pro collatione & inſtitutione Eccleſiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, Cancellarius poteſt in ſingulas accipere mercedem ſuo labori conuenientem: quæ tamen ſcriptura, ſigillo & cæteris omnibus comparatis, vnum aureum non excedat, & dummodo ipſi Cancellario ſalarium nullum pro officio ſuo exercendo præſtitum ſit, & dummodo ex pecunia, quam accipit, nihil prorſus emolumenti Collatores, aut inſtitutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant.

Item declarauit S.D.N. Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam ſibi locum in collatione beneficiorum, præſertim curatorum, neque pro ſigillo aliquid accipi poſſe, non obſtante quacumque etiam immemorabili conſuetudine. Itaque dicendum eſt, quod Ordinarius in collatione beneficiorum pro ſigillo nihil poteſt accipere, etiamſi ab immemorabili tempore fuerit obſeruatum, vt certum quid recipiat: licet contrarium ſenſerit Gloſſ. mag. *in c. cum olim, de maior & obed.* Et ita cenſuit Congregatio *in vna Ranenxatenſi.* Inſuper Officiales Ordinarij, ac Ordinarius ipſe pro diſpenſationibus ad eum remiſſis nihil poſſunt accipere, non obſtante contraria conſuetudine etiam immemorabili.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Cancellarios pro expeditione litterarum collationis, vel inſtitutionis, quorumcumque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere, niſi mercedem ſuo labori conuenientem, quæ tamen ſcriptura, ſigillo, & cæteris computatis vnum aureum non excedat, dummodo tamen ipſis Cancellariis ſalarium vllum pro officio exercendo conſtitutum non ſit, & ex pecunia, ad quam acceperunt, nihil prorſus emolumenti collatores, aliquo modo directè vel indirectè percipiant. 24. Ian. 1594.

Item Epiſcopo Maſſarienſi idem Gregorius declarauit non poſſe exigere annatam pro confirmatione vel benedictione Abbatiſſæ, vel pro collatione alicuius beneficij de menſa Epiſcopali, vel dimidiam annatam, ſi beneficium eſſet Iuriſpatronatus.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. c. 22. n. 18. Matthæ. Soar. in practica, & ordine viſitandi, c. 18. n. 6. Nau. Conſ. 1. de Cenſib. Patr. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 23. c. 12. n. 197. in fin.

β *Etiam ſponte oblatum*] Vide P. Soar. de Relig. lib. 4. de Simonia c. 49. n. 2. * Paz in

 ſua

ſuæ praxi annotatione 5. ex n. 51. cum plurib. ſeqq. Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 27. lit. A. & c. 91. lit. D.

γ *Aut eorum miniſtri.*] Vide P. Valer. Regin. d. lib. 23. n. 200. Et de Collatoribus vide P. Soar. lib. 4. de Simonia, c. 53. n. 14.

δ *Notarij verò, &c.*] Vide P. Soar. d. c. 53. n. 6. cum ſequentib. P. Leonard. Leſſi. de iuſtit. lib. 2. cap. 35. dub. 10. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Dimiſſoriæ, verſ. ad ſeptimum, p. 112. Cened. ad Decretal. Collect. 177. n. 1. vbi etiam dubius reſoluit, quòd poſt confecta inſtrumenta, & tradita partibus, poſſunt Notarij, quod ab Ordinatis ſponte offertur recipere, de quo Marienſ. in Dialogo relat. pag. 3. cap. 25. n. 5. Perez l. 1. Gloſſ. 1. poſt med. tit. 9. lib. 2. Ordin.

ε Verum Notarius poſſit aliquid accipere quando nullum habet ſtipendium ſibi conſtitutum ab Epiſcopo? Affirmant Angel. verbo Simonia, 3. n. 22. P. Valer. Regin. d. lib. 23. n. 200. verſ. Quæritur.

ζ *Decimam tantùm vnius aurei partem.*] Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Dimiſſoriæ, verſ. Ad ſeptimum, ibi quartò, P. Valer. Regin. d. lib. 23. n. 200.

η *Tam dantes, quàm accipientes.*] Vide Patr. Soar. d. c. 49. n. 5.

CAPVT II.

Nullus, quantumuis idoneus, ſæcularis Clericus maioribus ordinetur, niſi prius habeat beneficium ſufficiens ad vitam; quod reſignare non poſſit, niſi, &c. Vel patrimonium aut penſionem ſimiliter verè ſufficiens, &c.

α * CVm non deceat eos, qui diuino miniſterio aſcripti ſunt, cum Ordinis dedecore [a] mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere; compertumque ſit, complures pleriſque in locis β ad ſacros Ordines nullo ferè delectu admitti; qui variis artibus, ac fallaciis confingunt, ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: ſtatuit ſancta Synodus, 1 γ ne quis deinceps Clericus ſæcularis, quamuis aliàs ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoueatur, 2 δ niſi prius legitimè conſtet, eum 3 beneficium eccleſiaſticum †, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat, pacificè 4 poſſidere. * 5 ε ζ † Id verò beneficium reſignare 6 non poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus: 7. neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtituto, quod aliunde viuere commodè poſſit: 8 & aliter facta reſignatio nulla ſit * 9 η θ &c. Patrimonium † verò, vel penſionem * obtinentes ordinari poſthac non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus iudicauerit aſſumendos pro 10 neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum; eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, vel penſionem π verè ab eis obtineri, taliáque eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint; atque ρ illa deinceps ſine licentia Epiſcopi † σ τ alienari, aut extingui, vel remitti υ nullatenus poſſint; donec φ beneficium eccleſiaſticum χ ſufficiens ſint adepti; vel aliunde habeant, [a] vnde viuere 11 poſſint *: 12 ✝ ψ ω Antiquorum canonum † pœnas ſuper his innouando.

[a] c. Diaconi ſũt, circa med. 93. diſt.

[a] cap. cũ ſecundũ, de præb.

DECLARATIONES.

1 *Ne quis deinceps Clericus ſæcularis.*] Nullus Clericus ſæcularis, aut Regularis non profeſſus, debet ad Sacros ordines promoueri ſine ſufficienti titulo ex Bulla Pij V. edita anno V. Idib. Octob.

2 *Niſi priùs legitimè conſtet.*] Ob penuriam Sacerdotum ordinari ſine beneficio vel patrimonio poteſt quis, dummodo quis fideiuſſor inueniatur, qui ſpondeat ſe neceſſaria ipſi ordinando ſubminiſtraturum.

3 *Eum, beneficium Eccleſiaſticum.*] Ad titulum Seminarij nullus ad Sacros Ordines eſt promouendus; ad aliquod autem beneficium Seminario vnitum, ordinari poteſt. Non poſſunt ergo virtute Concil. Trid. pauperes Clerici in Seminario degentes, per Epiſcopum ad titulum Seminarij promoueri & ordinari, niſi ob cauſſam inſeruiendi beneficio, quod forſan eſſet Seminario vnitum. Poterit tamen quis ordinari

ſub

ſub certa aſſignatione fructuū à Seminario facta, cauſſa inſeruiendi beneficio vnito Seminario, vt ibi inſeruiat, donec aliàs ei prouiſum fuerit de congrua ſuſtentatione.

4 *Id verò beneficium reſignare.*] Fuit dubitatum, an pro forma traditum eſſet, vt reſignans teneretur facere mentionē ſe ad titulum illius fuiſſe promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri non poſſit? Fuit reſolutum die 12. Maij 1588. pro forma traditum eſſe à Concilio, ſtante clauſula annullatiua: & quod Concilium negatiuè loquatur; quo ſtante, per æquipollens non poteſt adimpleri.

Congregatio Concilij cenſuit, tutū etiam in conſcientia eum, qui beneficiū, ad cuius titulum erat promotus, reſignauit, & aliud ex cauſſa permutationis obtinuit, tacendo in reſignatione, quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodo ſecundum beneficium ſit æquiualens primo.

Camenienſis. 1. Iulij. 1593. Beneficium ſemel à ſe alienans, quia illud reſignauit in manibus Ordinarij, illud idem amplius recupera[illegible]poteſt, præſertim ſi reſignatio facta eſt per Bullā Pij V. 6. Id. Auguſti, 1565. quæ huiuſmodi reſignationes beneficiorum fieri prohibuit in manibus Ordinariorum, &, ſi factæ eſſent, ſtatuit beneficia ipſa verè vacare, & à Sede Apoſtolica, vel à ſuperioribus Ordinariorum poſſe conferri. Neque ab ipſo Ordinario eadem reſignatio fuerat admittenda, ſi reſignans (cum presbyteratus ordini eſſet adſcriptus) nihil aliud haberet, quo vitam ſuam commodè ſuſtentare poſſet. Vnde S. D. N. altera Bulla edita Kal. Apr. 1586. huiuſmodi reſignationes prohibuit admitti: & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, ſua Sanctitas hac in re voluit reſignantem ab Ordinario alendum eſſe, aut alia ratione illius commodis prouidendum, eſque ipſum beneficium reſignatum, omnino adimendum, & in eo conſtituendum eum, qui fuerat à principio præſentatus.

5 *Poſſidere.*] Quæritur an obtinens Parochialem Eccleſiam inſufficientē ad victum, teneatur promoueri ad ſacerdotiū infra annum iuxta c. licet, cum Concilium videatur declaraſſe, d. c. licet, intelligi de beneficio Eccleſiaſtico ſufficienti ad victum; imo prohibet poſſe promoueri ad ſacros Ordines. Congregatio cenſuit non teneri, ſed tamen expedire eū debere dimittere. Sanctitas ſua probauit hanc ſententiam vt dimittat.

Quod ſi beneficium eſſet litigioſum & curam animarum haberet, tamen obtinens ſacros Ordines ſuſcipere debet, ſi modo liberum curæ habeat exercitium.

6 *Reſignari non poſſit.*] Qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, reſignare curauerit, per Pœnitentiarium eſt abſoluēdus vt reſignet.

Cum habens Parochiam iuraſſet non reuocare per procuratorem quem fecerat ad reſignandum, petiit vt abſolueretur à iuramento: quo loco viſum eſt per procuratorem poſſe reuocare.

7 *Neque ea reſignatio admittatur.*] Et pœnam admittentibus imponit Pius V. in Bulla ſub dato Kal. April. 1568. incipiente, *quanta Eccleſia Dei.*

8 *Et aliter facta reſignatio, nulla ſit.*] Congregatio cēſuit hoc nō cōprehendere in permutatione æquiualenti. Quod ſi Ordinarius non habens facultatem admittendi reſignationem, in certis caſibus à Pio V. ſublatam hanc reſignationem admiſerit, beneficium, ad quod quis erat ordinatus, vacat Sedi Apoſtolicæ, & Ordinarius illi de proprio prouidere tenetur. Suprà hoc c. §. *Beneficiū.*

Præſuppoſita ſupplicatione reſignationis Parochialis, de qua agitur in fauorem Dom. Ioan. de Miron, cum reſeruatione penſionis uendorum, & q. Dominum Gaſparem ſol. D. Gaſpar narrauerat, quem ſupplicatione nium dictam Parochialem poſſederat, An in caſum, de quo agitur, intret Concil. Trid. hoc c. Congregatio Concilij cenſuit intrare.

9 *Patrimonium verò.*] Quantitas patrimonij, ad quod quis promoueri poſſit, non taxatur, ſed remittitur ad terminos Concilij.

Non expedit autem vt ad titulum patrimonij quis ad ſacros ordines promoueatur, niſi certi reditus ad honeſtam ipſius promouendi ſuſtentationem ſufficientes, ſuper certis reditibus fuerint, in forma legitima & valida aſſignati.

Congregatio Concilij cenſuit, non expedire, vt ad titulum patrimonij quis ad ſacros Ordines promoueatur, niſi certi reditus ad honeſtam promouendi ſuſtentationem ſufficientes ſuper certis reditibus fuerint in forma legitima, & valida aſſignati. 6. Febr. 1597

Si quis ante Concilium eſt promotus, & Subdiaconus ordinatus abſque titulo beneficij, poterit is poſtea abſque titulo beneficij promoueri, dummodo ſaltem ad titulum patrimonij promoueatur. Vide Bullam Pij V. *Rom. Pontif. ſacr.* Anno 1568. vbi ſpectat hoc ad Clericos regulares non profeſſos.

Congregatio Concilij cenſuit, poſſe aliquem ad ſacros Ordines promoueri ad 10. Apr. 1598.

titulum bonorum immobilium, & annuorũ reddituum, qui ei donentur, ſi tamen Epiſcopus iudicauerit eum aſſumendũ, pro neceſſitate ſuarũ Eccleſiarum, donationéſque huiuſmodi bene & abſque vlla fraude in forma validà fiant, ac bona, & redditus donati huiuſmodi promouendo ſufficiant ad vitam honeſte ſuſtentandam, & nullo modo poſſint alienari abſque licentia Epiſcopi, donec ille beneficium ſufficiens adipiſcatur, vel aliunde habeat vnde cõmode viuere poſſit.

Ad titulum donationis alicuius poteſt etiam quis ordinari, ſi ita Epiſcopus iudicauerit eſſe aſſumendum pro neceſſitate, aut vtilitate Eccleſiarum, & ſi donatio eſt realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non poterit, abſque Epiſcopi licentia, & donec ordinatus beneficium ſufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat, vnde viuere poſſit honeſtè & ſine dedecore.

Ad inſufficientis patrimonij, vel beneficij titulum ante dictæ conſtitutionis publicationem, fuerunt quidam ad ſacros (non tamen presbyteratus) Ordines promoti: at Concilium iam de promotis ad titulum non ſufficientis patrimonij [illegible] ad Ordi[illegible] reſpondet non eſſe [illegible]ſecuti fuerint id, vnde congruè ſe ſuſtentare poſſint.

10 *Pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum.*] Ad titulum patrimonij poſſunt etiam ordinari familiares triennales Epiſcoporum, iuxta formam c. 9. Seſſ. 23. ſed tamen debent adſcribi Eccleſiis, pro quarum neceſſitate ſunt ordinati, iuxta formam c. 16. Seſſ. 23.

13. Febr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit poſſe Epiſcopum in ſumma clericorum penuria ob neceſſitatẽ Eccleſiæ ordinare ad Subdiaconatũ ſuos clericos, cũ aſſignatione perpetua fructuum aliquorum bonorum, quorum fructus ſufficiant ad eorum ſuſtentationem.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos intelligatur derogatum conſuetudini quorundam locorum, vbi propter penuriam Sacerdotum, ad Sacros ordines promoueri ſolent, qui ſuper alienis bonis aſſecurationem habent victus & aliarum rerum neceſſariarum, cum cautione ſine alio titulo beneficij, vel patrimonij? & an in locis inopia laborantibus, ſufficiens patrimonium dici poſſit quod habet annuum reditum ducatorum viginti quinque? Quoad primum ſua Sanctitas conſulta non probat talem conſuetudinem, ſed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, eſſe rem certam, fructiferá, de qua ipſe diſponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis conſuetudinis obſeruantiã. Quoad ſecundum verò, Ordinarij arbitrio relinquit hoc iudicandũ, an tale patrimoniũ ſufficiat propter diuerſitatẽ locorũ, cũ in vno ſufficiat, quod alibi nõ erit ſufficiẽs: dũmodo animaduertatur, bona eſſe ipſius ordinãdi propria, ab omni contractuũ ſimulatione, & cęteris quę ab amicis, & cõiunctis fieri ſolẽt in huiuſmodi caſibus, penitus libera & aliena.

An Clericus, alioquin idoneus, habẽs beneficium inſufficiens de per ſe, ſed iũcto patrimonio habet quod ſufficiat ad honeſtæ vitæ ſuſtentationẽ, poſſit promoueri? Cenſuit Congregatio, promoueri poſſe per Epiſcopum iuxta formam dicti Concilij præſenti c. nõ obſtante dicta Bulla Pij V. Quod ſi cum beneficio, aut patrimonio inſufficienti iungantur pitantiæ, & eleemoſynæ, Congregatio reſpondit non poſſe. Similiter non poteſt aliquis promoueri, ſi nihil prædictorum, vel minus ſufficienter, & Epiſcopus obliget ſe ſuppleturum quod ad alimenta ſufficiat [illegible] habeat, vnde ſe ſuſ[illegible] poſſit: ſic enim Congregatio cenſuit. Etſi tantum habeat, quod ex induſtria, vel honeſto labore lucratur, (putà, quòd ſi Muſicus, Magiſter Grammaticæ, Pictor, vel alterius licitæ profeſſionis) idque ſit ſufficiens ad ſuſtentationem vitæ, non poſſe tamen promoueri ſimiliter cenſuit.

11 *Poſſint.*] Quidam reſignauit Canonicatum, vt intra menſem teneretur docere, quod aliunde commodéque, &c. Moritur intra menſem, Ordinarius voluit beneficium conferre per obitum. Reſpondit Congregatio non poſſe, quia effectum eſt, cum ſemel Papa poſuit manus.

Habent etiam locum omnia hîc, etiamſi beneficia eſſent Iuriſpatronatus.

Hoc decretum prohibet reſignationes voluntarias, non autem priuationes.

Congregatio Cõcilij reſpondit nõ poſſe Capitula ſede vacante poſt annũ nõ arctatis cõcedere dimiſſorias ordinandis ad titulum patrimonij ſiue penſionis, ſed hãc facultatẽ eſſe reſeruandam iudicio proprij Epiſcopi.

12 *Antiquorum Canonum pœnas innouando.*] Concilium in hoc c. renouauit tantum pœnas *cap. cum ſecundum de præbend.*

Ordinatus contra formam huius Decreti ſine beneficio, aut patrimonio, non eſt per hoc ſuſpenſus, nec aliquam pœnam incurrit, ſed cogendus eſt Ordinarius ei prouidere, iuxta *c. cum ſecundum, de præb.* Clerici tamen regulares, qui ante profeſſionem factam ad Sacros ordines promouentur,

ipſo

ipſo facto ſuſpenſi ſunt, & ita ordinum ſuſceptorum actus exercendo, fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrauag. quæ incipit, *Rom. Pont.* publicata Id. Octob. 1568.

Clerici regulares, qui ante profeſſionem factam ad ſacros Ordines promouentur, ipſo facto ſuſpenſi ſunt, & ita ordinum ſuſceptorum actus exercendo fiūt irregulares. Ita Pius V. in extrau. Romanus Pontifex ſacrorum, publicata pridie Id. Octob. 1568.

Ab hac Pij V. conſtitutione Greg. XIII. exemit Clericos Societ. IESV, aut potius declarauit, illa conſtitutione Pij V. eos non comprehendi.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de Reſignat. lib. 2. q. 6. Læl. Zech. de Republica eccleſiaſt. c. de Clericis n. 7. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſcop. Neapol. c. 81. Pet. Ledeſ. in ſumma p. 1. tract. de Sacram. Ord. c. 7. concl. [illegible] cum ſeqq. Fr. Emman. in ſumm. to. 2. c. 15. Ioan. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſionum p. 3. collect. 566. P. Azor. inſtit. Moral. p. 2. l. 3. c. 4. P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnit. l. 32. tract. 2. à n. 72. latiſſime [illegible] Garc. de Beneficiis p. 2. cap. 5. * Vide extenſionem [illegible] ius textus relatam in motu proprio Pij V. anni 1568. & Nauar. in conſ. 14. 15. 16. 18. & 47. tit. de temp. ordinand. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 18.

β *Ad ſacros ordines.*] Vtrùm ad minores ordines requiratur titulus? Negatiuam partem de conſuetudine ſeruari teſtantur Salz. ad Bern. c. 18. n. 5. in nouiſſ. edit. Hugol. de Irregularit. c. 62. num. 2. Fr. Emman. in ſum. tom. 2. c. 15. n. 16. Quintanad. Eccleſiaſt. lib. 3. n. 17. Petr. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Ord. c. 7. ad finem, Flam. de Reſign. lib. 2. q. 6. n. 4. Nicol. Garc. de Beneficiis par. 2. cap. 5. n. 4. cum ſequenti.

γ *Ne quis deinceps Clericus ſecularis.*] Idem in Regularibus non profeſſis cenſuiſſe ſacram Cardinalium congregationem refert Garc. d. c. 5. n. 11. & 12. dicit habere locum tam in non profeſſis, quàm in nulliter profeſſis. Sed Greg. XIII. eximere Religioſos Societat. IESV, qui poſt tria vota ſimplicia, ante ſolemnem profeſſionem, poſſunt ſine titulo ad omnes ſacros ordines promoueri de licentia ſui Præpoſiti generalis, reſoluunt Fr. Emman in ſum. tom. 2. cap. 15. num. 1. & quæſt. Regular. tom. 3. quæſt. 23. artic. 3. Garc. d. cap. 5. n. 13.

δ *Niſi prius legitimè conſtet, eum beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficiat.*] Vide Nauarr. de Orat. Miſcel. 62. ſub num. 3. Flamin. de Reſign. lib. 5. q. 6. num. 155. vbi reſoluunt hunc textum non eſſe intelligendum de beneficio, cuius redditus ſufficiant ad viuendum decenter, ſed de beneficio, cuius redditus ſufficientes ſunt ad viuendum, & pacificam poſſeſſionem obtinere debet promouendus. Cened. pract. lib. 1. q. 4. n. 23. † Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 18. n. 4. Garcia de benef. 1. p. c. 2. §. 1. n. 84. & 85.

* *Pacificè poſſidere.*] Vide Laſarte de gabellis c. 19. n. 21. 22. & 25. Salzedo d. c. 18. n. 6. & 7.

ε *Id verò beneficium reſignare non poſſit, &c.*] Vide Flamin. d. q. 6. n. 174. & lib. 2. q. 6. n. 1. & n. 36. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 7. c. 20. q. 7. P. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacr. Ord. c. 7. concl. 10.

ſ An loquatur de conſtitutis in minoribus ordinibus? Vide Flamin. d. q. 6. n. 178. P. Azor. d. q. 7. Fr. Emman. in ſumm. to. 2. c. 15. n. vlt. P. Paul. Comitol. reſponſ. Moral. li. 6. q. 38. n. 4. qui reſoluunt, poſſe reſignare, etiamſi non habeant aliunde, quo viuere poſſint. † & idipſum firmant Ioan. Gutierr. conſ. q. 42. n. 10. Cæuallos in ſuis can. contra [illegible] Garcia d. 2. p. c. 5. n. 203.

* *Aliter facta reſignatio nulla ſit.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 614. ex n. 1. in recollectis à Farinacio, & eundem Farinacium deciſ. 269. n. 1. p. 2. ciuil. Alex. Lud. in dec. 441. n. 1. & 9. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 1. c. 159. Nic. Garcia de benefic. 1. p. c. 5. à num. 438. Mantu. de tacit. & ambig. conuent. lib. 25. tit. 7. n. 44. Garcia etiam 2. p. c. 5. n. 192. cum ſeq.

ζ *Patrimonium verò, &c.*] Vide Nauarr. conſil. 12. ſub tit. de temp. ordinand. & ſub hoc decreto aliquæ editæ ſunt à Cardinalium congregatione deciſiones adductę per Azor. p. 2. lib. 3. c. 4. q. 1. & per Garc. de Benefic. p. 2. c. 5. à n. 74. † Emmanuel Mendoz. de Caſtro in l. cum oport. C. de bonis quæ lib. n. 165. & Salzedo ad Ber. Diaz in prax. can. c. 18. ex n. 11. vbi latiſſimè, & Hieron. de Leon in deciſ. Valentina 102. ex n. 2. p. 1. Gutier. 1. pract. quæſt. lib. 2. q. 65.

η Quòd ad titulum donationis alicuius poteſt quis ordinari, ſi ita Epiſcopus iudicauerit aſſumendum pro neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiarum, & ſi donatio eſt realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non poſsit abſque Epiſcopi licentia, donec beneficium ſufficiens adeptus

fuerit,

fuerit, vel aliunde habeat vnde viuere poſſit, reſoluit Læl. Zech. de Rep. eccleſ. 8. de Clericis ſub n.7.verſ.84.Garc.d.c.5.n.79.

ι Cooptatum in collegium Seminarij non poſſe ordinari ad titulum Seminarij; niſi ob cauſam inſeruiendi beneficio, quod forſan eſſet Seminario iniunctum, poſſe verò ordinari ſub certa aſſignatione fructuum in Seminario facta, cauſa inſeruiendi beneficio iuncto Seminario, & cui inſeruiat, donec alteri prouiſum ſit de congrua ſuſtentatione, docent Flam.de Reſignat.lib.2. q.6.n. 32.Salzed.ad Bern.c.10.n.9.Zerol. in praxi Epiſc.p.1.verbo Seminarium, §.6. Zech.d. c.de Clericis,n.7.verſ.84. Marc.Anton.Genuenſ.in praxi Archiep.Neap.c.12.ſub n.2.

κ Quòd poteſt Epiſcopus ordinare ſubditos ſuos ad ordines Diaconatus,& Subdiaconatus ad titulum, & portionem Eccleſiarum matricum, non obſtante, quòd non participent de fructibus illarum, niſi poſt ſuſceptum presbyteratus ordinem, aſſerit Garc.d.c.5.n.110.

λ Ob penuriam Sacerdotum quandoque conceſſum eſſe ordinari ſine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis ſpondeat ſe neceſſaria ordinandis miniſtraturum, docent Flam.d.lib.2.quæſt.6.n.1[illegible] tamen vide[illegible] ſemper poſſe fieri ſine ſpeciali diſpenſatione Papæ. * circa quod videndus etiam Grilenzonius conſ.14.

μ An ad titulum Vicariæ temporalis poſſit quis ordinari ſacris ordinibus? Affirmant Salz.ad Bern.in pract.c.18.n.8.verſ.Et ea ratione vicaria tẽporalis, Flam.in d.lib.2.q.6. n.2.Gonz. ad reg.8.Cancel.gl.5 §. 3.n.42.

ν Quòd ad titulum Coadiutoriæ poteſt quis ordinari, tenent Nauar. in tract. de Orat.c.20.n.8.Salzed.ad Bern.c.18.num.7. Gonzal.d. gloſſ. 5. n.6. intelligit, ſi ratione illius habeat congruam ſuſtentationem, Garc.d.c.5 n.132. & requirit quòd ſit perpetua.Ledeſm.d.c.7.concl.11.dub.2.

ξ Quòd Doctor in ſacra Theologia vel iure Canonico, vel aliàs perſona graduata,& literata, ſi non habeat patrimonium nec beneficium, poſſit legitimè ordinari ſub titulo literaturæ, fatentur Frater Emman. in ſum. to.2. c.15.n.15. quem refert & ſequitur Gonzal.ad reg.8. Cancel. gloſſ. 4.n.36.P.Henriq.in ſumm.lib. 14.c.17. ad finem,& lib.13.c.37.§.2. & li.14.c.5.§.3. Veg.in ſum.p.1.cap.57.caſu 1.Garc.d.cap. 5.n 128. & 129. vbi dicit hoc etiam ex æquitate, & epicheia procedere in Bacchalaureo in Theologia, vel iure Canonico, qui eſt bonus ſcholaſticus. Sacra tamen Cardinalium Congregatio ſic cenſuit. In Concil. Vliſbonenſi decretum de promouendis ad titulum literaturæ iuſſit Sanctiſſimus deleri,& dicit ſe daturum Breue Cardinali Portugalliæ, vt ſolos Doctores in iure Canonico, vel Theologia poſſit ipſe Cardinalis præuio examine à ſe facto promouere ad ſacros ordines ad hunc titulum litteraturæ, qua in re ſuam grauat conſcientiam. refert Garc. vbi proximè.

ο Quòd ordinari quis poſſit abſque patrimonio, ſi habeat patrem diuitem, reſoluit Surd.de Aliment.tit.7.q.37.n.2.

* *Vel penſionem.*] Vide Salzedo d. c. 18. à n.11.& in c.62. n. 10. Nauar. in manual. c. 27.n.158.& in conſ.16. & 17. tit. de temp. ordin.Laſarte de decim.vendit. c.19. n.24. & 25. Nic.Garcia. de benefic.p.1.c.5.ex n. 3.vbi latiſſimè,& Azeuedo in l.1. tit. 4. lib. 1. nouæ recop.

π *Vel ab eis obtineri.*] Non poſſe quem promoueri ad titulum de futuro & in ſpe etiam certa, putà ad beneficium, quod quis expectat, ſeu ad quòd eſt præſentatus, nominatus, vel poſtulatus [illegible]ſoluunt Salzed. vbi ſup[illegible] Emman.d.c.15.n.10.Petr. Ledeſm.in ſumm. p.1.tit. de Sacram. Ordinis c.7.poſt 8.concl.Garc.d.c.5.n.150. ſed affirmant poſt Mayol.Sayr. de cenſuris lib. 4.c.14.n.18.

ρ *Atque illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus poſſint.*] Quòd bona, ad quorum titulum quis eſt ordine ſacro inſignitus, prohibita ſint alienari, docent Spin. de Teſtam. gloſſ. 8.princip.à n.72.Guttier.pract.lib.2. q.65. à n.10.Flamin.d.lib.2.q.6.n.18.Redoan.de rebus Eccleſiæ non alien.q.51.c.13.P.Henriq.in ſumm.p.2.lib. 13. c.37. §.2. Gonzal. ad reg.8.Cancel.gloſſ.5.§.10.n.3. Garc. d. c. 5.n. 181. plures per Cened.ad Decretal. collect. 83. n. 2. Nauar. ſub tit. de tempor. ordin.conſ.16.& conſ.41.& conſ.46. num. 3. Ceuall. commun. q. 527. Stephan.Grat. diſcept.forenſ.c.159.n.2.Sayr. deciſ.55. de tempor. ordinar. † Io. Aloyſ.Ricc.in deciſ. 86.Marqueſan.de commiſſion.p.1.de commiſſ.appell.in cauſis penſ.§.1.n.8.

σ *Alienari.*] Procedere in permutatione docent Gonzald. d. §. 10. n 35. cum ſeq. Steph. Gratian d.c.159 n 3.

τ Quòd ordinatus ad titulum patrimonij, qui poſt ordinationem illud retrò donat, ſeu renunciat, vel alienat, quamuis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij in præſenti, maximè cùm

ſit

ſit facta ob bonum publicum principaliter,& fauorem totius ordinis clericalis,& ſic caſtigari poſſet per Epiſcopum, tamen non incurrit vllam ſuſpenſionem,docent Nauar. in Man.c.27.n.158.verſ.2.Salzed.d.c.18.n.13.Graſſis aur.deciſ.l.2.c.97.n.67. Fr.Emman.d.c.15.n.4. Guttier.d.q.65.n.10.Sayr. de Cenſur.l.4.c.15.n.23. ad finem. Ceuall. q.527.n.9. & poſt Quintanaduen. Tolet. Pet.Ledeſm.P.Zoar. & alios,Garc.d.c.5.n.165.Stephan.Gratian.diſcept.forenſ.c.159.n.16.& 17. & P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent.lib.32.n.72.verſ.Porro.

v *Nullatenus.*] Quòd inducit nullitatem actus ipſo iure,non aliam pœnam,affirmant Nauar.conſ.17.n.2. & conſ.21.n.4.& conſ.22.de temp.ordinand.Flamin.de Reſign.l.2.q.6.n.16.Cald.de poteſt.elig.c.10.n.1.& de Reſolut.emphyt.c.3.n.1.in fin. Quintanad. Eccleſ. lib.3.n.71.Gabr. lib.6. de clauſulis, conc.3.n.36.P. Molin. de Iuſtit. tr.2. diſp.238.Steph. Grat.diſc.for.c.159.n.18. Garc. d.c.5.n.166.cum ſeqq. Ceual.q.527.

φ *Donec.*] Quòd hæc dictio ſit temporis limitatiua, tradit Cardin.in Clem.2.§.1.de ætate,& qualit.cum aliis,de quibus per Bertach. verbo Donec, & Chaſſan.in conſuet. Burgund.Rub.6.§.6. verbo *des enfans*,n.8. pag.219. Caualcan.de vſufruct.mulieri relicto c.9.n.79. Cened. pract.d.ſing.46.n.6. Et quòd habeat in ſe temporis reuolutionem,& intercapedinem, ita vt dato beneficio,vel alio ex quo promotus ad ordines ſacros viuere commodè poſſit, alienare non prohibeatur patrimonium, ad cuius titulum fuit ordinatus, nec ad hoc erit neceſſaria licentia Epiſcopi, videntur tenere Flamin.d.lib.2.q.6.n.16. Ceuall.q.527.n.8.& q.561.à n.22.maximè n.30.cum ſeq.Steph. Gratian.d.c.159.n.14. Garcia d.c.5.n.185. Contrarium tuentur Quintanad. lib. 3. n. 72.Cened.practic.lib.1.q.11.n.9.

x *Sufficiens.*] Quod beneficium, aut patrimonium dicatur ſufficiens in propoſito, vide apud Fr. Emman.d.c.15.n.9. Flamin. d.q.6.n.14. Vgolin.de Cenſuris c.61.de Irregular.n.6.Marc.Anton. Genuenſ.in praxi Archiep. Neapol.c.81.n.2.Pet. Ledeſm.in ſum.p.1.tit.de Sacram.Ordinis,c.7.conc.7. Zerol. in praxi Epiſc.p. 1. verbo Beneficia, pag.51.& verbo Dimiſſoriæ, §.5.dub.4.& p.2.eo. verbo ad fin. Fr.Ludou.Beia caſuum conſcientiæ p.4.caſu 26. fol.442. Garc.d.c.5.n.112.cum ſeq.D.Th.Valaſ.t.1.alleg.35.

* *Vel aliunde habeant vnde viuere poſſint.*] Vide tradita per Vinc. Grilenzon.d. conſ.14.n.13.

ψ *Antiquorum canonum pœnas ſuper iis innouando.*] Concilium in præſenti innouare pœnam ſuſpenſionis, de qua in c. Neminem,& c. Sanctorum 70. diſt. teſtantur Spin.d.gloſ.18. de teſtamen.n.75. Zerol.in praxi Epiſc.p.2.verbo Dimiſſoriæ.§.6.& v. Irregularitas.§.2.Fr.Emman.d.c.15.num.1. Ortiz Luci.in ſum. reſolut. 10. de Suſpenſ. notab.5.P. Paul. Comitol. reſponſ.moral.l.6.q.38.P. Sanch. de Matrim.l.6.diſp.22.ad fin.Infrà citati autem tenent,per Concilium in præſenti ſolum eſſe innouatam pœnam c. Cùm ſecundùm Apoſtolum, de præbend.& ſic ordinatum ſine titulo nō eſſe ſuſpenſum, nec aliquam pœnā incurrere,ſed Epiſcopum cogendū eſſe illi prouidere,P.Hēriq.in ſum. l.13.c.37.§.2. Guttier.pract.l.2.q.65.n.11. verſ.Nec opinio Medinę, Cened.ad Decretal. collect.33.n.2. & 6 ad finem, Nauar. conſ.19.n.2.ſub tit.de tēporib.ordinat plures deciſiones ſacræ Cōgregationis pro hac parte adducunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſ.5.§.10.n.12. Garc.d.c.5.n.24.cū ſeqq.

* Vinc. Grilenzonius in d.conſ.14.per totum,maximè in n.8. & 9. Salzedo ad Bern. Diaz.d.c.18. ex num. 1. in ver. ſunt tamen. Flam. Pariſ. de reſign. benefic. lib. 2. q. 6. Borgas de irregularitate p.6. tit. de ſentent. ſuſpenſ.n.14.& p.1.q.7.n.29.

ɑ Quòd hæc bona, ſeu patrimonium, ad cuius titulū fuit quis ordinatus,habeant priuilegia,quę cōcedūtur à iure bonis Eccleſiaſticis, affirmant Menoch.de Recup.poſſeſſ. remed.15.n.21. poſt Bald. & Dec. Steph. Grat.diſc.for.c.159.n.27.& ſaltem interim quod non extinguitur per adeptionē beneficij eccleſ.Ceuall.q.527.n.4.Azeued.l.1.n.9. tit.4.l.1.Recop. Spin.d.gloſſ.18.n.72.quos refert,& ſequitur Cened.pract.l.1.q.11.n.9.

ɑɑ An donatio pro ſuſcipiendis ordinibus filio ſimpliciter facta conferri debeat, ſeu imputari in legitimam? Negant Ant. Gomez l.29.Tauri n.21.vbi Tell.n.16. Valaſquez de Auend.gloſſ.3.n.8. Ducñ.reg.222. n.3.Polydor.Rip. obſeru.230. Iaffred. dec.16.Grat.reg.95.n.6.Roj.de ſucceſſ.c.7.à n.46.Azeued.l.10.n.29. & 30.tit.7.l.5.nouæ Recop.Matienſ.l.5. gloſſ.2.n.14.tit.8.eod. Stephan. Grat.d.c.159.à n.31. Mendoz de Caſtro in l.Cùm oportet,n.165.C.de bonis, quæ liberis,Spin.d.gloſſ.18.à n.66. Quintanad. Eccleſ.p.2.lib.3. ad finem, Cald.Pereira in l.Si curatorem, verbo,læſis.n.103. & 132. & nouiſſimè quæſt. forenſ.in comment. ad §. Sed hæc,p.2. num. 48. verſ. Ex quo, Inſtit.de inoff.teſtam. Affirmant Couar.in cap.Rainaldus,de teſtam.§.2.num.7.

Aior de par. p. 1. q. 13. Salzed. d. c. 18 n. 16. Perez l. 1, tit. 69. l. 3. Ordin. Fr. Emman. d. c. 15. n. 8. Pet. Ledeſm d. c. 7. de Sacram Ordin. concl. 6. ad finem, Auend reſp. 17. Guttier. pract. l. 2 q. 65. P. Moli de Iuſtit. tract. 2. diſp. 238 & diſp. 241. ad fin Nicol Garc. d. c. 5 n. 159. & in hoc Luſitaniæ Regno hanc opinionem attento iure regio eſſe recipiendam teſtatur Valaſc. de Partit. c. 13. n. 77. cum ſeq.

Capvt III.

Tertia pars quorumcumque prouentuum & obuentionum, tam dignitatum quàm Canonicatuum, perſonatuum, &c. conuertenda eſt in diſtributiones quotidianas, vbi eæ ſunt ita tenues vt negligantur: diuidantúrque ſolis intereſſentibus. Salua conſuetudine, per quam non inſeruientes recipiunt minus tertia ſaltẽ parte. Contumaces vlterius puniendi.

α* Cvm beneficia ad diuinum cultum, atque Eccleſiaſtica munia obeunda ſint conſtituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus in rebus obſequium præſtetur: ſtatuit ſancta Synodus, in Eccleſiis, tam Cathedralibus, quam Collegiatis, 1[a] in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, 2 vel ita tenues, 3 vt veriſimiliter negligantur, [b] tertiam 4 partem fructuum, & quorumcũque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quàm canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorum, ſeparari debere, & 6 in diſtributiones quotidianas conuerti, quæ β inter dignitates obtinentes, & 7 ceteros diuinis intereſſentes, 8 proportionabiliter iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur: ſaluis γ tamen conſuetudinibus earum Eccleſiarum, in quibus non reſidentes, ſeu non ſeruientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt; 9 non obſtantibus exemptionibus, ac aliis conſuetudinibus, 10 etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuſcumque. Creſcentéque non ſeruientium contumacia, liceat 11 contra eos procedere, iuxta iuris, [a] ac ſacrorum canonum diſpoſitionem.

a Vide conſtit. Alexād. in Conc. Lateran. p. 1. c. 5.
b infr. Seſſ. 22. de ref. c. 3.

a inſt. Seſſ. 23. de ref. c. 1.

Declarationes.

In hoc decreto agitur de Canonicatibus, portionibus, & vtrúmque ex neceſſitate hæc deductio, quando nullæ ſunt diſtributiones, vel valde tenues, & quæ diſtribuantur intereſſentibus tantùm: ſed in *Seſſ. 22. c. 3.* deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex neceſſitate, ſed in odium non reſidentium, & pars abſentium non præſentibus, ſed alicui pro loco applicatur. Vide hoc cap. §. Itaque, & ſeſſ. 22. cap. 2. §. Differentia.

Congregatio Concilij cenſuit, ſcribendum ad Archiepiſcopum, à Decreto; quo Epiſcopus exequutus Decretum Concilij c. 3. Seſſ. 21. vel 3. Seſſ. 22. tertiam partem fructuum præbendarum in diſtributiones quotidianas conuertit, non dari appellationem ad effectum ſuſpenſiuum. Elborenſis, Iulij 1591.

1 *In quibus nulla ſunt diſtributiones quotidianæ.*] In illis Eccleſiis, in quibus non ſunt diſtributiones regulariter tenues, imò pingues, ſi aliquæ ſint horæ, quæ nullas habent diſtributiones aut tenues, debent eis rationabiles aſſignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis; non autem ab aliis diſtributionibus cæteris horis aſſignatis. Namque Congregatio cenſuit, non licere diſtributiones quotidianas, quæ certis dumtaxat horis Canonicis ſunt aſſignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas aut ita tenues habeant diſtributiones, vt veriſimiliter negligantur, ſed accipiendam ex corpore præbendarum, vniuſcuiuſque Canonicatus tantam redituum portionem, quanta ſufficiat congruis portionibus inter eas horas diſpertiendis. Congregatio tamen Illuſtriſſimorum Cardinalium, ſuper negotio Epiſcoporum, proponente Illuſtriſſimo Cardinale Montis Regalis in cauſſa Priuatenſium, vbi nullæ erant diſtributiones, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, ſtatuit, vt Prima vniatur Matutino. Tertia autem,

Sexta

Sexta & Nona, Miſſæ & Completorium Veſperis. Ideo ſi Canonicus non interfuit Primæ, amittit portionem Matutini, & ſic de ſingulis: declarauit tamen Congregatio illam deciſionem Concilij non procedere in hoc caſu, quo præſtat quis maius ſeruitium. Inf. hoc c. §. In diſtributiones.

2 *Vel ita tenues.*] Vbi diſtributiones quotidianæ non ſunt adeò tenues, vt præbeant occaſionẽ & materiã negligẽdi, non poteſt Ordinarius aliquam partem fructuum præbendarũ, aut dignitatum illis attribuere: vnde ob hoc quod Archiepiſcop. Ianuenſis vellet conuertere partem præbendarum in diſtributiones quotidianas, quæ diſtributiones ſunt per ſe ita opimæ, vt reliqui fructus illarum comparatione ſint tenues, ſcriptum fuit, id à Concilio prohibitum eſſe.

25. April. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus præbendarum, ac dignitatum faciendam, ex cap. 3. Seſſ. 21. & conuertendam in diſtributiones quotidianas, fieri debere non ex vna, & altera tantum pinguiori præbenda, ſed ex omnibus præbẽdis & dignitatibus Eccleſię.

3 *Veriſimiliter negligantur.*] Veriſimilitudo illa, quòd diſtributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuũ præbendę ſit conuertenda, conſiderari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum, tã reſidentiũ, quàm non reſidentium. Cùm ergo per hoc Decretum tertia pars fructuum, præbendarum ac dignitatum aſſignetur conuertenda in diſtributiones, in iis locis facienda eſt fructuũ ſequeſtratio legitima, vbi diſtributiones aut nullæ ſunt, aut ita tenues, vt facilitatem præbeant negligendi: in aliis verò Eccleſiis, non poteſt dicta tertia pars in diſtributiones aſſignari.

4 *Tertiam partem fructuum.*] Iſta tertia pars fructuum intelligenda eſt, deductis penſionibus & aliis oneribus legitimè impoſitis, & quamdiu illa durauerint: ſed de nouo impoſita non comprehendunt iſtam tertiam partẽ. Et quidem iſta detractio tertiæ partis fructuum, facienda eſt de illis beneficiis, in quibus quis reſidere tenetur per multa iura. Nec excuſat ab iſta ſeparatione tertiæ partis, quod Canonici non eſſẽt in ſacris. Porro quando eſt locus detractioni iſtius tertiæ partis, ea facienda eſt iuxta verũ annuũ valorẽ beneficij currentem non autẽ ſecundũ taxam. Seſſ. 22. c. 3. de Refor. §. Tertiam.

Eandem autem aſſignationem diſtributionum quotidianarum ex tertia parte fructuum, dignitatum, & præbendarum, fieri debere detractis penſione, & aliis legitimis oneribus, quamdiu durauerint.

Et fit hęc deductio de dignitatibus, quarum fructus ſunt illius Eccleſiæ, in cuius choro hæ dignitates ſedem habent, ſecus verò ſi nullos fructus perciperent ex illis Eccleſiis, ſed haberent proprios & diſtinctos à menſa capitulari.

Congregatio Concilij cenſuit, vigore Cõcilij non poſſe cõuerti in diſtributiones tertiam partem redituũ beneficij ſimplicis. Meliceñ. 9. April. 1592.

Congregatio Conc. cenſuit, non poſſe conuerti in diſtributiones tertiam partẽ redituum beneficij ſimplicis. Et detractio ex fructibus præbendarum, &c fieri debet non ex vna aut altera tantũ pinguiori præbẽda, ſed ex omnibus præbendis & dignitatibus Eccleſiæ. Neque poteſt ordinarius pro lucranda tertia parte præbendæ in diſtributiones conuerſæ, præſcribere dignitatibus certã ſeruitij vel officij formã pręter ſolitã.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe ab Epiſcopo beneficiis ſimplicibus nouum onus imponi. 1. Iulij 1571.

Hæ diſtributiones quotidianæ tenuiores, penſione grauiores fieri non poſſunt, niſi expreſſis verbis fuerit à Papa conceſſũ.

Abſentia cauſſa ſtudiorum etiam obtenta licentia à Sede Apoſtolica, non excuſat ab amiſſione iſtius tertiæ partis detractæ; ſicut nec excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum facienda rum intereſſentibus ſolum.

De fructibus alteri reſeruatis, etiam fit iſta detractio, donec reſeruatarius vixerit: ſed ſi beneficij titulum habens neglexerit reſidere, priuandus eſt eo titulo, alteri illico poſtea conferendo.

5 *Tã dignitatũ quã Canonicatuũ.*] Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenẽtur reſidere. & cõtra eos locũ habet hæc detractio, & huius Decreti diſpoſitio.

Congregatio cẽſuit, obtinẽtes dignitates in Cathedralibus & Collegiatis poſſe compelli ad reſidẽdum perſonaliter, pœnis præfixis Decreto Cõcil. ſeſſ. 24. c. 12. §. *præterea*, nõ obſtãte hoc quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro diſtributionibus quotidianis applicatam. Infr. hoc cap. §. *Liceat.*

Habens plures Canonicatus, reſidere poteſt in quo ipſe vult, licet vnus ſit in Collegiata, alter in Cathedrali etiam Metropolitana. Melius tamẽ eſt, quòd Canonicatus habens, reſideat in digniori, qui plures ergo Canonicatus habet, legitimè tamen acquiſitos, reſidendo in vno, percipit fructus aliorum, diſtributionibus dumtaxat exceptis. Seſſ. 22. c. 3. §. *Obtinens.*

6 *In diſtributiones quotidianas conuerti*.]Non licet ex hoc & altero ſeſſ. 22 c. 3. decretis, diſtributiones quotidianas, quæ in certis horis Canonicis ſunt aſſignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas habent diſtributiones, aut adeo tenues, vt negligãtur, ſed accipere oportet ex corpore præbendarum ſingulorum Canonicatuum tantam partem redituum, quanta ſufficiat diſtributionibus quotidianis aſſignandis horis iſtis, Vide ſupr. hoc c. §. *In quibus*.

Diſtributiones quotidianæ diſtribuendæ ſunt Canonicis, tam illis, qui habent præbendas, quàm non habentibus: licet Canonici ſolas diſtributiones percipientes (modò præbendis careant) de diſtributionibus contribuere non debeant Seminario. Infrà ſeſſ. 23. c. 18. de Reform. §. *An vbi*.

7 *Et cæteros diuinis intereſſentes*.] Inter præſentes ſeptem nimirum horis canonicis. Etenim diſtributiones quotidianæ, quæ accep[illegible] ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Eccleſiæ deſign[illegible] debent, non duabus horis canonicis tantùm, ſed etiam reliquis omnibus; vt ſic, qui non interfuit, diſtributiones amittat.

8 *Proportionabiliter*.] Vnuſquiſque percipere debet tantum in diſtributionibus quotidianis, quantum de ſua præbenda detractũ fuerit: & qui plus contribuit, tantundem recipiebat pro quotidianis diſtributionibus. Igitur cui plus ablatum eſt ex præbẽda pinguiori, eidem plus dandum eſt de diſtributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

Vnumquemque percipere debere tantum de diſtributionibus, quantum de ſua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de diſtributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum eſt, nihil eſſe dandum.

Cógregatio Côcil. cenſuit vt ſic quilibet Canonicus tantũ accipiat de quotidianis diſtributionibus, quantũ in eas contulit de tertia parte ſuæ præbendæ, ad portionem cõtribuendã, tã ex hoc c. quã ex c. 3. Seſſ. 21. tenẽtur etiam & cõpelli poſsũt Canonici, qui in ſacris non exiſtunt. Nec excludãtur à contributione huius tertiæ partis hi, qui eſſent Epiſcopi, vel reſiderent in parochiali.

Quando Epiſcopus vſus eſt remedio huius capitis tertij Seſſ. 23. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non poteſt ex remedio capitis tertij Seſſ. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec poteſt deducere hanc tertiam, niſi ex canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali vel Collegiata, vel aliis vnitis, neque extra Eccleſiam Cathedralem, vel Collegiatam hoc decretum habet locum.

9 *Non obſtantibus exemptionibus*.] Congregatio cenſuit, fundationi nó eſſe derogatũ.

10 *Etiam immemorabilibus*.] An excuſetur quis à reſidentia ex immemorabili cõſuetudine? S. D. N. ex ſentẽtia Cõgregationis declarauit, immemorabilẽ conſuetudinem excuſare à reſidẽtia in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus: in Collegiatis autẽ non inſignibus, poſſe excuſare, dum tamen ſint rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus nunquã antea ſupra hominum memoriã, ſolitũ eſſet reſiderij, aut adeò tenues reditus eſſent, vt Canonicos, (aliunde non habentes vnde viuant) alere non poſſint.

Congregatio Concilij cenſuit, quod Eccleſia matrix ſeu parochialis non acquirit iuſpatronatus in Eccleſia fundata iuxta ſuos limites, niſi de ſuo aliquid contulerit, nec obſtat ſi diceretur, quod oblationes futuræ ſunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur Iuſpatronatus requiritur, quod aſſignatio dotis fiat tempore fundationis, & nõ poſt. Etiam limitatur, quia Eccleſia ex neceſſitate populi conſtituitur, vt in d. c. ad audientiã, quo caſu erunt loco dotis, & ſic dotans, & rector Eccleſiæ matricis erunt ambo patroni, vt in d. c. ad audientiam.

Dotans inſufficienter, quod arbitratur Ordinarius, non acquirit iuſpatronatus, ſed dicitur benefactor, quando occurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiuntur patroni, etſi ſufficientem dotem ex ſe ſinguli non conferant, dummodo Eccleſia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admiſit alium, videtur illi cõmunicare ius ſibi competens in illo patronatu.

Ex quibus Congregatio reſpondit Epiſcopo montis regalis, quod ſi ipſe iudicauerit dotem, quæ à quodam laico promittebatur iunctis obuentionibus, nam ex neceſſitate populi conſtituenda erat Eccleſia, eſſe ſufficientem pro Eccleſia parochiali de nouo erigenda in terminis huius decreti illam erigat, & presbytero, qui nominatur, ſi per examen illum idoneum ad Eccleſiam regendam inuenerit, conferat ſine concurſu, pro hac prima vice.

Ordinarius poteſt cogere Procuratores Capituli, ad reddẽdas rationes diſtributionum quotidianarum. Pro diſtributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, non eſt auferẽdum quicquam de beneficiis,

beneficiis, quæ ſunt extra Eccleſiã Cathedralem vel Collegiatam; niſi Eccleſia vel beneficia extra dictã Cathedrã, vel Collegiatam exiſtentia, eſſent perpetuò vnita præbẽdis Canonicatuum prædictarum Eccleſiarum: à quibus beneficiis extra prædictas Eccleſias, ſi quid ob eam cauſſam exactum eſſet, debet reſtitui, & de cætero ab huiuſmodi exactione abſtinendum eſt.

Cenſuit Congregatio dignitati curatæ vniri poſſe aliam dignitatẽ ex cauſa paupertatis iuxta hoc decretum etiam in Seſſ. 24.c.13. eámque vnionem facere poſſe Abbatẽ, ſi ſibi facultatẽ vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuileg in Eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta, iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalẽ habet in omnibus & per omnia, alioquin vnionem faciendã eſſe per Epiſcopũ cũ conſenſu ipſius Abbatis & Capituli.

11 *Liceat contra omnes procedere.*] Obtinentes dignitates, vltra conuerſionem tertiæ partis fructuum pro diſtributionibus, vt dicitur hoc c. poſſunt compelli ad reſidentiam, aliis pœnis præſcriptis Decreto Concil. Seſſ 24. c. 12. verſ. præterea. ſup. hoc c. §. Congregatio ... perpetuò abſunt, non ſolum amittunt tertiam partem fructuum, ſed etiam beneficiis priuari debẽt.

REMISSIONES.

α Vide dicta infr. ſeſſ. 22. c. 3. Reform.

* & tradita à Gutier. lib. 1. canon. quæſt. c. 1. n. 106. & Hier. Cæuallos in ſuis pract. commun. contra com. q. 388 ex n. 16.

Quòd abſentibus de licentia Papæ, vel cauſa ſtudiorum, non concedantur diſtributiones quotidianæ, etiam cenſuiſſe ſacram Cardinalium Congregationem aſſerunt Steph. Gratian. diſcept. forenſ. c. 166. n. 17. & 18. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7 proœm. n. 179. vbi refert ſequentem deciſionem. Licentia, cauſa ſtudiorum etiam obtenta à Sede Apoſtol. non excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum.

β *Quæ inter dignitates, &c.*] Vide Nau. de Orat. Miſcel. 59. n. 6.

γ *Saluis tamen conſuetudinibus, &c.*] Vide Cened. ad ſextum collect. 15. num. 7.

CAPVT IV.

Vbi vnus rector non ſufficit populo, adiungat ſibi ſacerdotes competentes. Datur modus erigendi nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, & Præfectis: in nouis parochiis dãda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Eccleſiam: qua portione non ſufficiente cõpellendus populus dare neceſſaria.

α EPiſcopi etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, in omnibus eccleſiis parochialibus, vel baptiſmalibus, in quibus populus ita numeroſus ſit, 1 vt vnus Rector non poſſit ſufficere eccleſiaſticis Sacramentis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo; ᵃ cogant Rectores, *a c. & tẽporis* vel alios, ad quos pertinet, ſibi tot *16.q.1.* ſacerdotes ad hoc munus adiũgere, *& cap. fi.* quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, *de Eccl.* & cultum diuinum celebrandum. *ædific.* 2 in iis verò, in quibus 3 ob lo- *decr.* corum diſtantiam, ſiue difficultatem *l. 3 tit.* *48.* parochiani ſine magno incommodo ... na officia audire ... & diui- poſſunt; 4 nouas parochias, * etiam inuitis Rectoribus, iuxta formã conſtitutionis Alexandri III. quæ incipit, ᵇ Ad audientiam, cõſtituere poſſint. *b c. ad audientiam, de Eccl. ædif. in decret. l. 3. tit. 48.* Illis autem ſacerdotibus, qui de nouo erunt eccleſiis nouiter erectis præficiendi, competens aſſignetur portio 5 arbitrio Epiſcopi 6 ex fructibus ad Eccleſiam matricem quocumque modo pertinentibus: & ſi neceſſe fuerit, 7 compellere poſſit populum ea ſubminiſtrare, quæ ſufficiant ad vitam dictorum ſacerdotum ſuſtentandam: quacumque reſeruatione generali, vel ſpeciali, vel affectione, ſuper dictis eccleſiis, non obſtantibus. Neque huiuſmodi ordinationes, & erectiones poſſint tolli, nec impediri, ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis aliis de-

rogationibus, vel ſuſpenſionibus.

Declarationes.

1 *Vt vnus Rector non poſſit ſufficere, &c.*] Vbi populus eſt ita numeroſus, quod vnus Rector ſatisfacere populo nequeat, omnino ſeruari debet diſpoſitio huius c. quo non conceditur Epiſcopo parochias vnire, ſed tantùm nouas conſtituere.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopũ ex hoc capitulo non poſſe erigere coadiutoriam, ſed vtique cogere Rectorem ad adiungendum ſibi tot ſacerdotes, quot ſufficiunt Eccleſiæ ſacramentis miniſtrandis. Neque licet Ordinario erigere nouã parochiam, niſi & alia concurrant, quæ exprimũtur conſtitutione Alexãdri III. quę incipit: *Ad audientiam, de Eccleſ. adif. in decretal. l. 3. tit. 48.* & oportet primùm vti remedio declarato in principio huius capitis.

28. Apr. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum in vim Concilij Trident. *c. 4. Seſſ. 21.* non poſſe erigere coadiutoriam, ſed vtique cogere Rectorem ad adiungendum ſibi tot ſacerdotes, quot ſufficiunt Eccleſiæ Sacramentis miniſtrandis. [illegible] in oppi-

[illegible] Iun. [illegible] parochialis abſque fonte baptiſmali, & Archipresbyteratus ab illa ſeparatus cum fonte baptiſmali, ita demũ Archipresbyteratum, cui aliàs cura non incũbit animarum, eſſe curatum, ſi tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis ſolũ Archipresbyterum adire, & ille tenetur id ſacramentum adeuntibus miniſtrare.

2 *In iis verò.*] Hoc decretum eſt ad conſtituendum nouas Parochias, & aſſignandum nouas portiones nouis Parochiis, etiam iis quæ Regularium ſunt.

3 *Ob locorum diſtantiam.*] Licet Parochialis Eccleſia in eo ſit loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars longè habitat in aliis oppidis; nihilominus Parochus habitare debet prope Eccleſiam, ſed ſuccurrendum eſt remedio præſentis Decreti, & *c. Ad audientiam, de Eccleſ. adif.*

4 *Nouas Parochias.*] Etiam inuitis Rectoribus, poſſunt inſtitui nouæ Parochiales, ſeruatis iis, quæ in hoc Decreto ſtatuuntur.

Quando Epiſcopus procedit ad aliquem actum, vigore Decretorum Conc. Trident. quem etiam ſuo ordinario iure facere poterat, & in Decreto datur ei facultas procedendi etiã tanquã Apoſtolicæ Sedis delegato, ſi velit diuidere parochias ex hoc c. poterat per text. *in c. Ad audientiam, de Eccl. adif.* ſi appelletur, poteſt appellatio in ſecunda Inſtantia iuridicè interponi, & tractari coram Metropolitano, cum non ſit neceſſariò interponenda apud Sanctam Sedem Apoſtolicam.

5 *Arbitrio Epiſcopi.*] Epiſcopus ob multitudinem populi poteſt compellere Rectorem ad ſibi adiungendos alios Sacerdotes pro Miſſis, atque aliis diuinis officiis celebrandis, aut Sacramentis adminiſtrandis, cum moderamine tamen multitudinis Miſſarum.

Congregatio Concilij cenſuit, ex ea ſola cauſſa, quod populus alicuius Parochialis adeo ſit numeroſus, vt vnus Rector nõ poſſit ſufficere ſacramẽtis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo, minimè quidem licere ordinario nouam Parochiam erigere, niſi & alia concurrant, quæ exprimuntur conſtitutione fel. rec. Alexand. III. quæ incipit, Ad audientiam, & innouatur Decreto Concilij c. 4. Seſſ. 21. v. in his vero, ſed ob huiuſmodi magnam multitudinem debere ordinarium vti remedio d. cap. 4. [illegible] cogendo R[illegible] [illegible] ſibi ſacerdotes adiungendo [illegible] quot ſufficiant ad ſacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. 22. Sept. 1600.

Parochus poteſt ſibi alium presbyterum ad curam animarum adiutorem accipere, modo ſit ab Ordinario approbatus.

6 *Ex fructibus ad Eccleſiam Matricem.*] Intelligendum eſt id habere locum, etiamſi Eccleſia illa foret cathedralis, nam indefinitè ponitur & vniuerſaliter intelligitur quæcumque Matrix. Quapropter licet Epiſcopo aſſignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti nouis Parochiis ſecundum hoc Decretum conſtitutis, competentem portionem arbitrio ſuo ex omnibus fructibus ad Matricem pertinentibus, non diſtinguendum magis decimas, quàm alia corpora redituum. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Eccleſiæ facta iuxta formam Concil. Trident. c. 13. ſeſſ. 24. de Reform. vnire eidem Parochiali, in actu ipſius erectionis, vnum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam, exiſtentem in alia Eccleſia non collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo noua Parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præſertim ſtante neceſſitate loci & perſonarum, quæ hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illuſtriſſimi, hoc tamen non obſtante fuit deciſum potuiſſe ordinarium id facere.

Non

Non licet Epiſcopo, loco erectionis faciendæ prorſus certam populi partem ſeparare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare, ſi nimirum ſit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia cauſſa quæ impediat, aut certe non poſtulet erigi nouam Parochiam.

γ *Compellere poſſit populum.*] Aſſignatio facienda pro noua Parochia priùs ſit ex fructibus ad Eccleſiam Matricem pertinentibus; & ſi ea non ſufficiat, tunc demum populus compellendus; & ſi non poteſt populus ob paupertatem, Epiſcopus debet de ſuo, iuxta Hoſtienſem.

¡ Ad ſuccurrendum autem Parochianis foris habitantibus, vt ſuprà dictum eſt, erigatur vna Capellania extra ciuitatem, quæ non ſit Eccleſia per ſe, ſed in poteſtate Matricis Eccleſiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis, approbatus ab Ordinario, qui adminiſtret Sacramenta illis, qui ſunt extra ciuitatem; ad quos non eſt acceſſus ex vrbe de nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur, iuxta alleg. c. ſequenti.

e An vt quæſtores arceantur, poſſint Ordinarij de facultate à Superioribus Regularium Eleemoſynæ quærendæ conceſſa aliquam cognitionem & quæſtem habere. Congregatio cenſuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus Eleemoſynas quærant; non tantum alios eorum nomine, & quoquo modo poſſe quæritare, illo tamen ex loco vbi ſint ſita monaſteria, Eleemoſynas per eandem diœceſim quæritantes, teneri ad oſtendendum Ordinario licentiam ſuorum ſuperiorum.

REMISSIONES.

α Vide Roch. de iure patron. verbo honorificum, q. 3. n. 10. Lambert. eod. tract. pag. 1. q. 3. art. 15. Lap. alleg. 68. Rebuff. de Decimis q. 6. n. 21. Mandoſ. in praxi ſignaturæ, tit. Erectiones, gl. 6. l. 13. tit. 5. par. 1. Gambar. de Officio legati l. 5. tit. 18. Matth. Soar. in pract. & ordine viſitandi, c. 4. n. 1.

* *Nouas parochias.*] Vide Menoch. in conſ. 477. n. 1. & ſeq.

Lib. 3. Decretal. De Eccleſiis ædificandis.

CAPVT III.

AD audientiam noſtram noueris perueniſſe, quòd villa quæ dicitur H, tantum perhibetur ab Eccleſia Parochiali diſtare, vt tempore hyemali cùm pluuiæ inundant, non poſſint Parochiani ſine magna difficultate ipſam adire: vnde non valent congruo tempore Eccleſiaſticis intereſſe officiis. Quia igitur dicta Eccleſia ita dicitur reditibus abundare, quòd præter illius villæ prouentus miniſter illius conuenienter valet ſuſtentationem habere, mandamus quatenus ſi res ita ſe habet, Eccleſiam ibi ædifices, & in ea ſacerdotem, ſublato appellationis obſtaculo, ad præſentationem rectoris Eccleſiæ maioris cum canonico fundatoris aſſenſu inſtituas, ad ſuſtentationem ſuam, eiuſdem villæ obuentiones Eccleſiaſticas percepturum; prouidens tamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici ſeruetur: quod quidem fieri poſſe videtur, cum eiuſdem villæ dominus viginti arribas terræ frugiferæ velit ad vſus ſacerdotis conferre. Si vero perſona matricis Eccleſiæ virum idoneum præſentare diſtulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis ceſſante diffugio inſtituere non omittas.

CAPVT V.

Propter Eccleſiarum paupertatem, & in caſibus à iure permiſſis faciat Epiſcopus vniones perpetuas quarumcumque Eccleſiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

α * VT etiam Eccleſiarum ſtatus, vbi ſacra Deo officia miniſtrantur, ex dignitate conſeruetur; β poſſint Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegati, 1 iuxta formam iuris, ſine tamen præiudicio obtinentium, facere 2 vniones perpetuas † quarumcumque Eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, 3 vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & γ * &c. in cæteris caſibus à iure permiſſis, etiamſi dictæ Eccleſiæ, vel ð beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata, aut quali

α c. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat. Conc. Lat. ſub Leo. X. Seſſ. 9. de ref. curiæ, & infr. Seſſ. 24. c. 13. Vide Seſſ. 14. c. 9.

a c. vn o, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum ſeq. 16. q. 2.

qualitercumque affecta. a Quæ δ vniones etiam non poſſint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuſcumque prouiſionis, etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis.

Declarationes.

Hoc caput (quo diſponitur poſſe Epiſcopos facere vniones perpetuas quarumcumque Eccleſiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia Iuris patronatus. *Infr. hoc cap.* §. *Vniones.*

Si neceſſitatibus Parochialium prouideri non poſſit vnionibus præmiſſis iuxta hoc caput, γ tunc adhibenda ſunt remedia poſita in c. 13. ſeſſion. 24. §. In Parochialibus. Quod ſi nec poſſit prouideri neceſſitatibus Parochialium remediis prædictis & propoſitis in dict. cap. 13. adhibeat Epiſcopus remedium iuris communis, quibus vti poteſt aduersùs Patronos illarum Eccleſiarum, quæ ſufficientes reditus non habent pro cultu diuino & ſuſtentatione Rectoris; quia poſſunt compelli Patroni ad præſtandum congruam ſuſtentationem, vel patiantur illa vniri.

1 *Iuxta formam iuris.*] Hoc eſt, de conſenſu Epiſcopali, *iuxta Clem. vnic. de reb. Eccleſ. non alienand.* Epiſcopus enim has vniones facere poteſt.

2 *Vniones perpetuas.*] Epiſcopus Parochiales tenues vnire poteſt inuicem, vel aliis. Sed parochiales quæ ſunt de Iure patronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum.*] Non tamen hoſpitalia, etiam poſito quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hoſpitalitas, ex cap. 8. ſeſſ. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hîc ad inferiorem collatorem pertinentia.

Remissiones.

α Vide Bullam Pij P. quæ eſt 46. incip. Ad exequendam, Mandoſ. in reg. 22. de Vnionib. q. 5. n. 3. ad finem, Caccialup. in tract. de Vnionib. art. 5. cauſa 3. Rebuff. de vnionib. à n. 18. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 2. n. 20. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 278.* & Ricc. in prax. Eccleſiaſt. deciſ. 452.

β *Poſſint Epiſcopi.*] Abſque conſenſu Capituli poſſe aiunt Nau. Conſ. 10. de Officio & poteſt. iudicis deleg. & Zerol. d. verbo Vnio, §. 9. † Sed contrarium eſſe tenendum affirmat Nicol. Garcia de benef. in p. 12. c. 2. ſequutus per Ricc. in ſua prax. Cur. Eccleſ. Neapol. deciſ. 487. n. 4.

* *Facere vniones perpetuas.*] Vide infra ſeſſ. 14. c. 9. & ſeſſ. 24. c. 13. Conc. Later. ſub Leone X. ſeſſ. 9. de reform. Camil. Borrel. conſ. 32. n. 32. Hoc decreto non comprehendi beneficia iuris patronatus, cenſuit Sacra Congregatio: vt refert Garcia de benefic. p. 10. c. 2. n. 210. & voluit Ricci. in ſua prax. curiæ Eccleſ. Neapolit. deciſ. 486. n. 3.

γ *Et in cæteris caſibus à iure permiſſis.*] Super hac materia aliquæ proditæ ſunt à ſacra Cardinalium Congregatione deciſiones, quas refert Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo vnio, p. 115. † Alias etiam referunt Garcia de benefic. p. 12. c. 2. n. 87. & Ricc. in ſua prax. Cur. Eccleſ. deciſ. 492.

δ Quòd vnio monaſteriorum monialium facienda ſit, cùm ſubeſt aliqua cauſa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ; refert cenſuiſſe ſacram Cardin. Congregationem, Zerol. d. verbo Vnio, §. 4.

ε An Epiſcopus poſſit vnire beneficia etiam poſt deuolutionem? Affirmant Rebuff. de Deuolut. n. 31. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Decimò.

ζ Quòd vnio poſſit fieri in perpetuum, & ad tempus, & hoc debeat exprimi in vnione, docent Rebuff. de Vnionib. num. 8. & 9. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Decimoprimò.

η Quòd beneficium vnitum non poſſit permutari, tenent Gom. qu. 15. de infirmis reſig. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Decimoquartò, Flam. de reſign. lib. 2. q. 9. n. 2.

θ Parochialem poſſe vniri beneficio ſimplici, ponendo in ea Vicarium perpetuum, docent Rebuff. in reg. de idiom. glo. 2. n. 7. & de Vnionib. n. 17. & 18. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 2. verbo Parochia. §. 7. in fine.

ι Quòd Capitulum poſſit præſtare auctoritatem Vnioni Sede vacante, dummodo per eam vnionem nihil iuri Epiſcopali detrahatur, docent Rebuff. in reg. de vnionib. gloſ. 11. n. 1. & 2. in tit. de Deuolut. n. 100. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Septimò, vbi. verſ. decimoquintò reſoluit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & Commendatariis.

κ *Vel beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata.*] Quòd poſſit Epiſcopus vnire beneficia deuoluta, & reſeruata Sedi

Apoſt.

Apoſt. docent Nau. Conſ. 12. de Rebus Eccleſiæ non alien. & Conſ. 16. de Officio deleg. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Octauo. Gomez tract. de Mand. prouid. n. 117. Et quòd vnio tamen non poſſit fieri de beneficio deuoluto ad Papam ab Ordinario ob ipſiuſmet negligentiam non conferentis illud, & poſtea vellet illud vnire; quia hoc non poteſt in pœnam negligentiæ ſuæ, ob quod conſtitutus fuit titulus de ſupplenda negligent. Prælat. ſecus verò, quando inueniret illa iam deuoluta, vel propter prædeceſſoris negligentiam, ignorantiam, vel abſentiam, tenent Syluest. part. 3. quæſt. 11. qual. 4. Rebuff. de Deuolut. num. 31. Zerol. dict. verb. Vnio, verſ. Octauo.

λ *Quæ vniones etiam.*] Vide Flam. de Reſignat. lib. 2. q. 9. n. 18.

Capvt VI.

Imperitis, ſed honeſtæ vitæ rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum aſſignanda. Scandaloſè autem viuentes & viuere perſeuerantes priuentur beneficiis ſuis.

a c. illiteratos, 36. diſt. cap. niſi cum pridem, de renunc. c. 1. 36. diſt. Concil. Tolet. 7. Can. 8.

Qvia α illiterati [a], & imperiti parochialium Eccleſiarum Rectores * ſacris minùs apti ſunt officiis: & alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potius deſtruunt, quàm ædificant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi aliàs honeſtæ vitæ ſunt, 1 Coadiutores, aut Vicarios † 2 pro tempore deputare, β partémque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare, vel aliter prouidere poſſint; quacumque 3 appellatione & exemptione remota. [b] Eos γ verò, qui turpiter, & ſcandaloſè viuunt, poſtquam præmoniti fuerint, coërceant, ac caſtigent; & ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficiis, iuxta ſacrorum [c] Canonum conſtitutiones, exemptione & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

b cap. quia frater, 7. q. 1.

c c. inuentum, 16. q. 1. c. felicis, de pœnit. in 6. & clē. multorum, de pœn.

Concil. Trident.

Declarationes.

1 *Coadiutores aut Vicarios.*] Arguuntur hoc Decreto Epiſcopi, qui ex cauſa infirmitatis conſtituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non reſidendo.

2 *Pro tempore deputare.*] Hæc deputatio ad eum ſpectat, qui poteſt inſtituere concurſum. Nec ideo parochus, cui datus eſt coadiutor, poterit propterea abeſſe à cura.

3 *Appellatione.*] Ad effectum ſuſpenſiuum, ſed non deuolutiuum.

Remissiones.

α Quòd Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtol. delegati, Rectoribus Parochialium imperitis; & minùs aptis, dare debeant coadiutores, vel Vicarios pro tempore; & aſſignare eis partem fructuum pro ſufficienti victu, vel aliter prouidere. Et quòd hoc poteſt Epiſcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem: tenent Zerol. in praxi Epiſcop. 1. verbo parochia. §. 7. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 172. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 9. n. 29. vbi n. 30. reſoluit, quod parochus, cui datus eſt coadiutor propter inſufficientiam, non poterit abeſſe à reſidentia, & dicit decidiſſe ſacram Cardinalium Congregationem in hæc verba. Propter dubitationem coadiutoris parochus, cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe à reſidentia.

* *Parochialium Eccleſiarum Rectores.*] Quòd autem non dentur coadiutores Rectoribus beneficiorum ſimplicium, conſultus reſpondit Vinc. Grilenzon. conſ. 5. n. 9.

† *Coadiutores, aut Vicarios.*] Vide Maiolum de irregularitate lib. 1. c. 32. num. 13. Salzedo ad Bern. Diaz in praxi can. c. 25. lit. G.

β *Partémque fructuum.*] Vide Gambar. de officio legati, l. 5. tit. de coadiutoribus n. 11. Gonzal. d. §. 9. n. 33.

γ *Eos verò qui turpiter, & ſcandaloſè viuunt.*] Vide Flamin. de Reſignat. lib. 5. quæſt. 6. num. 101.

Capvt VII.

Curet Epiſcopus Eccleſias vetuſtate, vel aliàs collapſas reſtaurari, ſi fieri poteſt, ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non ſufficientibus contribuant parochiani. Si autem non poſſunt illæ Eccleſiæ vllatenus

tenus reſtaurari; deſtruantur, locúſque conuertatur in locum profanum non ſordidum, & beneficia talium Eccleſiarum transferantur cum oneribus ad matrices Eccleſias, &c.

a CVm illud quoque valde curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominum memoria excidant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poſſint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus ex Eccleſiis, 1 quæ vetuſtate, vel aliàs collapſę ſint 2 & ob eorum inopiam, nequeant inſtaurari, vocatis iis, quorum intereſt, in matrices, aut alias Eccleſias locorum eorundem, ſeu viciniorum, arbitrio ſuo; atque in eiſdem Eccleſiis erigant altaria, vel Capellas ſub eiſdem inuocationibus; vel in iam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3 & oneribus priori-bus Eccleſiis impoſitis.[a] 4 Parochiales verò Eccleſias *, etiamſi iuris patronatus ſint, ita collapſas refici, & 5 § inſtaurari procurent ex fructibus † & prouentibus quibuſcumque, ad eaſdem Eccleſias quomodocumque pertinentibus: qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui 7 fructus aliquos ex dictis Eccleſiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum ♂ parochianos omnibus * remediis opportunis ad prædicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota †. 6 Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, 7 ad matrices, ſeu viciniores Eccleſias transferantur: cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Eccleſias dirutas, 8 in profanos vſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

a c. vlt. & pen. de Eccl. ædif. vel repar. ſup. Seſſ. 7. cap. 1. de Ref.

DECLARATIONES.

1 *Vetuſtate vel aliàs collapſæ.*] Eccleſiæ collapſæ, vel reſtituendæ, vel alio transferendæ ſunt, iuxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Eccleſiæ conuerti poſſint in priuatas domos aut loca publica ad vſus non ſordidos, relinquitur arbitrio Ordinarij relinquendum. Similiter an pecunia ex dictis ruinis cõparata, ſit conuertenda in bona ſtabilia Eccleſiæ, vel eroganda in alios pios vſus, eiuſdẽ eſt iudicare.

2 *Et ob eorum inopiam.*] Si populus nolit Eccleſiam, quæ minatur ruinam, inſtaurare, debet penitus deſtrui, itemque huic quæſtioni: An huius Capitis diſpoſitio procedat etiam in Eccleſia, quæ non prorſus eſt collapſa, ſed maiori ex parte ruinam minatur? Congregatio reſpondet affirmatiuè, ſed in hoc caſu tantum propoſito. Nam Illuſtriſſimi noluerunt quod procedat generaliter, ne ſcilicet Epiſcopi ſumpta tali occaſione Eccleſias transferrent, etiamſi Eccleſiæ non eſſent ita collapſæ & ruinam minantes; hoc enim ſeuerè prohibent fieri.

3 *Et oneribus prioribus Eccleſiis impoſitis.*] Nõ eſt per Epiſcopũ vllũ nouũ onus imponendũ ex cõiecturis, vel veriſimilitudinibus.

4 *Parochiales verò.*] Parochiales Eccleſias dirutas reſtaurari, aut transferri Epiſcopus debet curare, ſeruata forma præuia huius Decreti. Ita cenſuit Congregatio de domibus pro neceſſaria Parochi habitatione intelligendũ, quod de Eccleſiis Parochialibus deciſum eſt, omni contradictione remota.

5 *Inſtaurari procurent ex fructibus.*] Pro hac inſtauratione non ſunt ſequeſtrandi fructus pro Parochi victu.

6 *Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent*] Facultas transferendi Eccleſias collapſas, nimia egeſtate laborantes competens Epiſcopo vigore huius cap. §. *Quod ſi nimia*, non competit ejus Vicario generali, niſi ſpeciali mandato illam habuerit.

7 *Ad matrices Eccleſias.*] Eccleſia ergo diruta paruorum redituum poteſt ex ſententia Congregationis in profanos vſus, non tamen ſordidos (erecta tamen ibi Cruce,) conuerti, & transferri ad Matricem ſeu viciniorem Eccleſiam, vbi erigendum eſt altare, ſub eadem inuocatione, impoſito onere titulari; vt nimirum Epiſcopus curet ibi celebrari ſingulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmeterium item profanandum, & deinde oſſa transferenda

renda ſunt ad nouum Cœmeterium, quod à titulari conſtruatur in eo loco, quo magis placuerit populo conſtruendum.

δ *In profanos vſus, non ſordidos.*] Qui dicantur vſus ſordidi, arbitrio Ordinarij hoc totũ relinquitur, qui non debet ſine cauſſa profanare Capellas: at ſi aliquam profanãdi cauſſam habeat, earum cæmenta potius attribuenda ſunt Eccleſiæ, quæ eſt caput dictarum Capellarũ, quàm alteri cuicumque.

Remissiones.

α Vide Ribuff. in praxi, tit de Vnion. gloſſ. 11. n 8. Mandoſ. reg 21. Cancel. q. 7. & 8. Boër. deciſ. 145 Peruſin. de Vnionib. cap 4. n. 11 Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Viſitatio, §. 9 pag. 345. Fr. Emman. quæſt. Regular. tom. 1. q 43. art. 13. Bobadil. in ſua Politica, lib 3. cap. 5. n. 34. plures refert Doctores Cened ad decret collect 153.

* *Parochiales verò Eccleſias.*] Vide Gutier. can. quæſt. lib 1. q 17. n. 15. Sarmiento, Nauar. & alios, congeſtos à Bobadilla to 1. ſuæ Politiæ lib 2. c. 18. in n. 135. & lib 3. c. 5. n. 34. Ricci. in prax variar. reſolut. cap 201. Thenoch. de viſitat. Eccleſ. lib. 1. c. 6 Franciſ. Salgado de Somoza in tract de Regia poteſtate 3. p. cap. 5. per totum.

β *Inſtaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto prius eis neceſſario ad ſuam ſuſtentationem, ne aliàs cogantur deſeruire ſine alimentis? Affirmant Sarmi. de Reditib Eccleſiaſt. p. monitu 82. n. 3 Cened. d. collect. 153. n. 1. in med † & Salgado d. c. 5. n. 16. poſt Gutier. alleg. 10. n. 7.

γ *Qui fructus aliquos ex dictis Eccleſiis, &c*] Vide Valaſc. Conſ. 179. n. 13. & ſacra Cardinalium Congregatio cenſuit in hæc verba: Si populus nolit Eccleſiam, quæ minatur ruinam, reſtaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Epiſcopus poteſt vendere lapides altarium, vel Eccleſiarũ deſtructarũ, affirmant Nauar. de ſpoliis Clericorũ. §. 18. n. 11. verſ. 2. Zerol. d. verbo Viſitatio, §. 9.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc ſit opus publicum, & commune, & concernens omnium vtilitatem, & neceſſitatem, teneri ſemper contribuere nobiles, & alios exemptos, docent Auend. de Exequendis mand. lib. 2. c. 14. num. 19. Cened. d. Collect. 153. n. 1. * Idem Auendan. lib. 1. c. 10. num. 29. Bobadilla d. c. 18. n. 135 ad fin. Gutier. alleg. 10 n. 5. & 6. Salgado d. c. 5. n. 31.

† *Quacumque appellatione remota.*] Vide Salgado in d. c. 5. ex n 24. & in 2 p. c. 8. à n. 107. poſt Lancel. de attent. p. 2. c. 12. lim. 8. n. 4.

Caput VIII.

De Epiſcoporum cura, & viſitatione eorum, quæ ad ſuam diœceſim pertinent.

α * Quæcumque in diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri æquum eſt, propterea 1 commendata monaſteria, etiam Abbatiæ, 2 Prioratus & Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obſeruãtia, nec non beneficia, 3 tam curata, quàm non curata, ſæcularia, & β Regularia, qualitercumque commendata, & iam exempta ab γ Epiſcopis, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis[a] viſitentur, curentque iidem Epiſcopi congruentibus remediis, 4 etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt quæ reuocatione indigent, aut reſtauratione, reficiantur 1 & 5 cura animarum, ſi qua illis vel eorum annexis immineat, 6 aliáque debita obſequia, rectè exerceantur: appellationibus quibuſcumque, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, † conſeruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obſtantibus, & ſi in eis vigeret obſeruantia Regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia inſtituta debitam viuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd ſi admoniti, intra ſex menſes eos non viſitauerint, vel correxerint; tunc iidem Epiſcopi, etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ *, eos viſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi Superiores

a Sup. Seſſ. 7. de Refor. c. 8. & infr. Seſſ. 24. cap. 9. & Seſſ. vlt. de reg. cap. 10. Conc. Bracar. 2. c. 1.

 poſſent,

poſſent, iuxta eorum inſtituta: quibuſcumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus.

DECLARATIONES.

Per vim huius decreti licet Epiſcopo viſitare omnes Eccleſias, etiam Regularibus ſubiectas, dummodo illarum miniſtri ſint ſæculares. *Pro his vide notat. ad c.* 8. *Seſſ.* 7.

1 *Commendata Monaſteria.*] Epiſcopus non debet ſe interponere in Monaſteriis, in quibus viget Regularis obſeruantia, licet Monaſteria ſint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monaſteria commendata, quæ ſunt perpetuò vnita aliis Eccleſiis, vel piis locis, etiamſi ipſa loca eſſent ſub Regulari protectione, *vt infrà c.* 8 *Seſſ.* 22.

Fuit declaratum à Sanctiſsimo, quòd milites Hieroſolymitani non ſint ab Ordinariis viſitandi, niſi prout poſſunt alij Religioſi habentes ſuos ſuperiores, iuxta Decreta Concilij Tridentini; cum ipſi etiam ſint profeſſi, & præceptores, non commendatarij: cùm etiam habeant ſuum procuratorem, ſeu ſuperiorem totius Ordinis, iuxta Decretum c. 10. Seſſ. 25 de Regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus militum Hieroſolymitanorum Ordinarius viſitare non poteſt, cùm illi ſint Præceptores, nō autem Commendatarij & viſitari debeant à capitibus ſui Ordinis, *vt Seſſ.* 7 *c.* 8 *§. Vbi Equites.*

3 *Tam curata, quàm non curata.*] Epiſcopus Eccleſiam Parochialem viſitare debet, eique de Parocho prouidere, qui Sacramenta & alia ſimilia populo adminiſtret.

4 *Etiam per ſequeſtrationem fructuum*] Fructus Eccleſiarum, quæ reuocatione indigent, ab Ordinariis ſequeſtrari poſſunt, vt Eccleſiæ ſeparentur, etiamſi illæ eſſent militum Hieroſolymitanorum.

5 *Et cura animarum, ſi qua illis vel eorum annexis immineat.*] Eccleſiæ, vbi cura animarum exercetur, viſitari poſſunt ab Ordinariis, etiamſi illæ eſſent militum Hieroſolymitanorum, adhibita tamen moderatione quam in ſua Bulla Pius V. expreſſit, quæ eſt, vt illas dumtaxat viſitent, quæ animarum curam, illiuſque exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, quæ Bulla incipit, *Expoſcit paſtoralis*, publicata 22 Septemb. 1571.

6 *Aliáque debita obſequia.*] Per vocē hanc (*debita*) in hoc Decreto poſitam, inſinuatur quòd non liceat Epiſcopo maius ſeruitium, aut onus imponere beneficiis, quam illis ex antiquiſſima conſuetudine, vel illorum fundatione vel inſtitutione debetur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inſtit. moral. c. 2. lib 3. c. 40. q. 10. * Franc. Salgadod. deciſ. 5. n. 18. Caualc. deciſ. 11 n. 30. in 3. p. Fr. Michael Agiam de exhib. auxil. fundam. 5. Seraph. deciſ. 960. Ricc. in ſua var. reſol. c. 176.

β *Et Regularia qualitercumque commendata, &c.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 5. per totum.

γ *Ab Epiſcopis.*] Quòd conueniat etiam inferioribus, cuiuſmodi ſunt Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij iuriſdictionem habentes, docet P. Azor. inſt. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. verſ. Sextò.

† *Etiam immemorabili tempore præſcriptis.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 744. in 1. p. diuerſorum.

* *Epiſcopi etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ.*] Vide ſuprà in ſeſſ. 6. c. 3. & ſeſſ. 7. c. 14. Treuiſan. deciſ. 36. per tot lib. 1. Seraphin deciſ. 960.

CAPVT IX.

Quæſtorum Eleemoſynarum nomen & vſus penitus tollitur. Indulgentias & ſpirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemoſynas recipiant ſine vlla mercede.

α β CVm multa à diuerſis antea α Conciliis, tam Lateranenſi, ac Lugdunenſi, quàm Vienneſi, aduersùs 1 prauos Eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiúſque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo; & querela excreſcere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla ſpes ampliùs relicta videatur: ſtatuit, vt poſthac in quibuſcumque Chriſtianæ religionis locis eorum nomen, atque vſus penitus aboleatur; 2 nec ad officium huiuſmodi exercendum vllatenus admittantur:

α Conc. Lateran. c. 62. Innoc. III. cum ex eo, de pœnit. & remiſ. Clem. abuſionib. eod. tit. & infrà, Seſſ. vlt. in Decreto, de Indulg & ſup. Seſſ. 5. c. 2.

admittantur; non obſtantibus priuilegiis, Eccleſiis, monaſteriis, hoſpitalibus, piis locis, & quibuſuis, cuiuſcumque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis, conceſſis, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 Indulgentias verò, aut alias ſpirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, 4 deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas eſſe decernit, quibus etiam Eleemoſynas, atque oblata ſibi charitatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem cœleſtes hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

DECLARATIONES.

1 *Prauos Eleemoſynarum Quæſtorum abuſus.*] Praui Eleemoſynarum Quæſtores prohiberi & ſeuerè caſtigari debent; non autem illi, qui collectas Eleemoſynas in pios vſus conuertunt. Non poſſunt proinde prohiberi à quæſtoribus ſeu mendicantibus S. Antonij de Vienna, fratres mendicantes alicuius Eccleſiæ perpetuæ S. Antonij: quo minus etiam ipſi pro ſuo Conuentu mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium huiuſmodi exercendum.*] Quando ſedes Apoſtolica rationabili ex cauſſa concedit alicui pro loco, vt poſſit Eleemoſynam quærere, Epiſcopo Ordinario reſcribit per hæc verba: *Has eleemoſynas, quæ in tua ciuitate & Diœceſi pro vſu dicti hoſpitalis dabuntur, permittas: dummodo perſonæ quæ colligent eas, honeſtæ vitæ, & ſpectatæ religionis, & tuo iudicio approbatæ ſint, minimèque participes datarum Eleemoſynarum, & Quæſtorum nomen nullo modo gerant, ſed ſimpliciter Eleemoſynarum Collectores nuncupentur: quique non publicent vllas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant ſua priuilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fideles ad Eleemoſynam: non campanellam aliaque inſtrumenta ſimilia quædam Quæſtorum inſignia ferant, pulſentve ad excitandas perſonas: non petant Eleemoſynam tanquam debitam aut ſolitam, neque vlla arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam: ſed ſimpliciter, permodeſtè, & cum omni dexteritate petendo Eleemoſynam pro ſuſtentatione dicti Hoſpitalis, recipiant tantùm, quod ſibi liberaliter offertur: neque ſuper his Eleemoſynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vtilitatem dicti Hoſpitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, vt hæc omnia ritè obſeruentur, & ad id diligenter animaduertat, imo (qua etiam Sanctitas ſua conſcientiam tuam grauari voluit) aduigilabit, vt quicquid dictarum Eleemoſynarum nomine fuerit collectum, id totum in vſum tantùm ipſius Hoſpitalis, & non in alium, conuertatur.*

Facultas quærendi Eleemoſynam à Sede Apoſtolica (ſub forma tamen ſuprà dicta) Hoſpitalibus conceditur, ſi in eis realiter hoſpitalitas exerceatur: quinimò conceditur ſub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis aliis Religioſis mendicantibus.

3 *Indulgentias verò*] Per huius Decreti poſteriorem partem non poſſunt Ordinarij prohibere, quo minùs Religioſi indulgentias, ſibi olim à Summo Pontifice conceſſas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, ſibi ipſis denuo conceſſas, abſque Ordinarij licentia publicare non poſſunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione, Seſſ. 25. de Reform.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo ſine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obſtante quacunque exceptione aut exemptione, etiamſi Regularis ſit, aut in Eccleſiis ipſorum regularium, etiam prætextu priuilegiorum, v. g. Confraternitatis Roſarij: ſed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicari debent. *Vide idem infrà Seſſ. 22. c. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

a Vide ſuprà, Seſſ. 5. in fine, verſ. quæſtoris, & adde R. Henriq. in ſum. lib. 7 cap. 29. à princip. Nauar. de orat. Miſcel. 66. num. 2. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ. 26. in fine.

6 *In diſtributiones quotidianas conuerti*]Non licet ex hoc & altero ſeſſ. 22 c. 3. decretis, diſtributiones quotidianas, quæ in certis horis Canonicis ſunt aſſignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas habent diſtributiones, aut adeo tenues, vt negligãtur, ſed accipere oportet ex corpore præbendarum ſingulorum Canonicatuum tantam partem redituum, quanta ſufficiat diſtributionibus quotidianis aſſignandis horis iſtis. Vide ſupr. hoc c. §. *In quibus.*

Diſtributiones quotidianæ diſtribuendæ ſunt Canonicis, tam illis, qui habent præbendas, quàm non habentibus: licet Canonici ſolas diſtributiones percipientes (modò præbendis careant) de diſtributionibus contribuere non debeant Seminario. Infrà ſeſſ. 23. c. 18. de Reform. §. *An vbi.*

7 *Et cæteros diuinis intereſſentes.*]Inter præſentes ſeptem nimirum horis canonicis. Etenim diſtributiones quotidianæ, quæ accep[illegible] ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Eccleſiæ deſign[illegible] debent, non duabus horis canonicis tantùm, ſed etiam reliquis omnibus; vt ſic, qui non interfuit, diſtributiones amittat.

8 *Proportionabiliter.*]Vnuſquiſque percipere debet tantum in diſtributionibus quotidianis, quantum de ſua præbenda detractũ fuerit: & qui plus contribuit, tantundem recipiebat pro quotidianis diſtributionibus. Igitur cui plus ablatum eſt ex præbẽda pinguiori, eidem plus dandum eſt de diſtributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

Vnamquemque percipere debere tantum de diſtributionibus, quantum de ſua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de diſtributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum eſt, nihil eſſe dandum.

Cõgregatio Cõcil. cenſuit vt ſic quilibet Canonicus tantũ accipiat de quotidianis diſtributionibus, quantũ in eas contulit de tertia parte ſuæ præbendæ, ad portionem cõtribuendã, tã ex hoc c. quã ex c. 3. Seſſ. 22. tenẽtur etiam & cõpelli poſsũt Canonici, qui in ſacris non exiſtunt. Nec excludãtur à contributione huius tertiæ partis hi, qui eſſent Epiſcopi, vel reſiderent in parochiali.

Quando Epiſcopus vſus eſt remedio huius capitis tertij Seſſ. 23. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non poteſt ex remedio capitis tertij Seſſ. 22. in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec poteſt deducere hanc tertiam, niſi ex canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali vel Collegiata, vel aliis vnitis, neque extra Eccleſiam Cathedralem, vel Collegiatam hoc decretum habet locum.

9 *Non obſtantibus exemptionibus.*]Congregatio cenſuit, fundationi nõ eſſe derogatũ.

10 *Etiam immemorabilibus.*]An excuſetur quis à reſidentia ex immemorabili cõſuetudine? S.D.N. ex ſentẽtia Cõgregationis declarauit, immemorabilẽ conſuetudinem excuſare à reſidẽtia in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus: in Collegiatis autẽ non inſignibus, poſſe excuſare, dum tamen ſint rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus nunquã antea ſupra hominum memoriã, ſolitũ eſſet reſideri; aut adeò tenues reditus eſſent, vt Canonicos, (aliunde non habentes vnde viuant) alere non poſſint.

Congregatio Concilij cenſuit, quod Eccleſia matrix ſeu parochialis non acquirit iuſpatronatus in Eccleſia fundata iuxta ſuos limites, niſi de ſuo aliquid contulerit, nec obſtat ſi diceretur, quod oblationes futuræ ſunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur Iuſpatronatus requiritur, quod aſſignatio dotis fiat tempore fundationis, & nõ poſt. Etiam limitatur, quia Eccleſia ex neceſſitate populi conſtituitur, vt in d. c. ad audientiã, quo caſu erunt loco dotis, & ſic dotans, & rector Eccleſiæ matricis erunt ambo patroni, vt in d. c. ad audientiam.

Dotans inſufficienter, quod arbitratur Ordinarius, non acquirit iuſpatronatus, ſed dicitur benefactor, quando occurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiuntur patroni, etſi ſufficientem dotem ex ſe ſinguli non conferant, dummodo Eccleſia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admiſit alium, videtur illi cõmunicare ius ſibi competens in illo patronatu.

Ex quibus Congregatio reſpondit Epiſcopo montis regalis, quod ſi ipſe iudicauerit dotem, quæ à quodam laico promittebatur iunctis obuentionibus, nam ex neceſſitate populi conſtituenda erat Eccleſia, eſſe ſufficientem pro Eccleſia parochiali de nouo erigenda in terminis huius decreti illam erigat, & presbytero, qui nominatur, ſi per examen illum idoneum ad Eccleſiam regendam inuenerit, conferat ſine concurſu, pro hac prima vice.

Ordinarius poteſt cogere Procuratores Capituli, ad reddẽdas rationes diſtributionum quotidianarum. Pro diſtributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, non eſt auferẽdum quicquam de

beneficiis,

beneficiis, quæ ſunt extra Eccleſiã Cathedralem vel Collegiatam; niſi Eccleſia vel beneficia extra dictã Cathedra ẽ, vel Collegiatam exiſtentia, eſſent perpetuò vnita præbẽdis Canonicatuum prædictarum Eccleſiarum: à quibus beneficiis extra prædictas Eccleſias, ſi quid ob eam cauſſam exactum eſſet, debet reſtitui, & de cætero ab huiuſmodi exactione abſtinendum eſt.

Cenſuit Congregatio dignitati curatæ vniri poſſe aliam dignitatẽ ex cauſa paupertatis iuxta hoc decretum etiam in Seſſ. 24. c. 13. eámque vnionem facere poſſe Abbatẽ, ſi ſibi facultatẽ vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuileg in Eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta, iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalẽ habet in omnibus & per omnia, alioquin vnionem faciendã eſſe per Epiſcopũ cũ conſenſu ipſius Abbatis & Capituli.

11 *Liceat contra omnes procedere.*] Obtinentes dignitates, vltraconuerſionem tertiæ partis fructuum pro diſtributionibus, vt dicitur hoc c. poſſunt compelli ad reſidentiam, aliis pœnis præſcriptis Decreto Concil. Seſſ. 24. c. 12. verſ. præterea. ſup. hoc c. §. Congregatio Et qui perpetuò abſunt, non ſolum amittunt tertiam partem fructuum, ſed etiam beneficiis priuari debent.

REMISSIONES.

α Vide dicta infr. ſeſſ. 22. c. 5. Reform.

* & tradita à Gutier. lib. 1. canon. quæſt. c. 1. n. 106. & Hier. Cæuallos in ſuis pract. commun. contra com. q. 388 ex n. 16.

Quòd abſentibus de licentia Papæ, vel cauſa ſtudiorum, non concedantur diſtributiones quotidianæ, etiam cenſuiſſe ſacram Cardinalium Congregationem aſſerunt Steph. Gratian. diſcept. forenſ. c. 166. n. 17. & 18. Gonzal ad reg 8. Cancel. §. 7 procem. n. 179. vbi refert ſequentem deciſionem. Licentia, cauſa ſtudiorum etiam obtenta à Sede Apoſtol. non excuſat ab amiſſione cæterarum diſtributionum quotidianarum.

β *Quæ inter dignitates, &c.*] Vide Nau. de Orat Miſcel. 59. n. 6.

γ *Saluis tamen conſuetudinibus, &c.*] Vice Cened. ad ſextum collect. 15. num. 7.

CAPVT IV.

Vbi vnus rector non ſufficit populo, adiungat ſibi ſacerdotes competentes. Datur modus erigendi nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, & Præfectis: in nouis parochiis dãda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Eccleſiam: qua portione non ſufficiente cõpellendus populus dare neceſſaria.

α EPiſcopi etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, in omnibus eccleſiis parochialibus, vel baptiſmalibus, in quibus populus ita numeroſus ſit, 1 vt vnus Rector non poſſit ſufficere eccleſiaſticis Sacramentis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo; ᵃ cogant Rectores, a c. & tẽporis
vel alios, ad quos pertinet, ſibi tot 16. q. 1.
ſacerdotes ad hoc munus adiũgere, & cap. fi.
quot ſufficiant ad Sacramenta exhi- de Eccl.
benda, & cultum diuinum celebran- ædific.
dum. 2 in iis verò, in quibus 3 ob lo- decr.
corum diſtantiam, ſiue difficultatem l. 3. tit.
parochiani ſine magno incommodo 48.
ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non poſſunt; 4 nouas parochias, * etiam inuitis Rectoribus, iuxta formã conſtitutionis Alexandri III. quæ incipit, ᵇ Ad audientiam, cõſtituere poſ- b c. ad
ſint. Illis autem ſacerdotibus, qui de audien-
nouo erunt eccleſiis nouiter erectis tiam, de
præficiendi, competens aſſignetur Eccl.
portio 5 arbitrio Epiſcopi 6 ex fru- ædif.
ctibus ad Eccleſiam matricem quo- in decret. l. 3.
modocumque pertinentibus: & ſi tit. 48.
neceſſe fuerit, 7 compellere poſſit populum ea ſubminiſtrare, quæ ſufficiant ad vitam dictorum ſacerdotum ſuſtentandam: quacumque reſeruatione generali, vel ſpeciali, vel affectione, ſuper dictis eccleſiis, non obſtantibus. Neque huiuſmodi ordinationes, & erectiones poſſint tolli, nec impediri, ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis aliis de-

 rogationibus,

rogationibus , vel ſuſpenſionibus.

DECLARATIONES.

1 *Vt vnus Rector non poſſit ſufficere, &c.*] Vbi populus eſt ita numeroſus, quod vnus Rector ſatisfacere populo nequeat, omnino ſeruari debet diſpoſitio huius c. quo non conceditur Epiſcopo parochias vnire, ſed tantùm nouas conſtituere.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopũ ex hoc capitulo non poſſe erigere coadiutoriam, ſed vtique cogere Rectorem ad adiungendum ſibi tot ſacerdotes, quot ſufficiunt Eccleſiæ ſacramentis miniſtrandis. Neque licet Ordinario erigere nouã parochiam, niſi & alia concurrant, quæ exprimũtur conſtitutione Alexãdri III. quę incipit: *Ad audientiam, de Eccleſ. edif. in decretal. l. 3. tit. 48.* & oportet primùm vti remedio declarato in principio huius capitis.

28. Apr. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum in vim Concilij Trident *c. 4. Seſſ. 21.* non poſſe erigere coadiutoriam, ſed vtique cogere Rectorem ad adiungendum ſibi tot ſacerdotes, quot ſufficiunt Eccleſiæ Sacramentis miniſtrandis.

19. Iun. 1600. Congregatio Concilij cenſuit, ſi in oppido eſt eccleſia Parochialis abſque fonte baptiſmali, & Archipresbyteratus ab illa ſeparatus cum fonte baptiſmali, ita demũ Archipresbyteratum, cui aliàs cura non incũbit animarum, eſſe curatum, ſi tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis ſolũ Archipresbyterum adire, & ille tenetur id ſacramentum adeuntibus miniſtrare.

2 *In iis verò.*] Hoc decretum eſt ad conſtituendum nouas Parochias, & aſſignandum nouas portiones nouis Parochiis, etiam iis quæ Regularium ſunt.

3 *Ob locorum diſtantiam.*] Licet Parochialis Eccleſia in eo ſit loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars longè habitat in aliis oppidis; nihilominus Parochus habitare debet prope Eccleſiam, ſed ſuccurrendum eſt remedio præſentis Decreti, & *c. Ad audientiam, de Eccleſ. edif.*

4 *Nouas Parochias.*] Etiam inuitis Rectoribus, poſſunt inſtitui nouæ Parochiales, ſeruatis iis, quæ in hoc Decreto ſtatuũtur.

Quando Epiſcopus procedit ad aliquem actum, vigore Decretorum Conc. Trident. quem etiam ſuo ordinario iure facere poterat, & in Decreto datur ei facultas procedendi etiã tanquã Apoſtolicæ Sedis delegato, ſi velit diuidere parochias ex hoc c. poterat per text. *in c. Ad audientiam, de Eccl. edif.* ſi appelletur, poteſt appellatio in ſecunda Inſtantia iuridicè interponi, & tractari coram Metropolitano, cum non ſit neceſſariò interponenda apud Sanctam Sedem Apoſtolicam.

5 *Arbitrio Epiſcopi.*] Epiſcopus ob multitudinem populi poteſt compellere Rectorem ad ſibi adiungendos alios Sacerdotes pro Miſſis, atque aliis diuinis officiis celebrandis, aut Sacramentis adminiſtrandis, cum moderamine tamen multitudinis Miſſarum.

Congregatio Concilij cenſuit, ex ea ſola cauſſa, quod populus alicuius Parochialis adeo ſit numeroſus, vt vnus Rector nõ poſſit ſufficere ſacramẽtis miniſtrandis, & cultui diuino peragendo, minimè quidem licere ordinario nouam Parochiam erigere, niſi & alia concurrant, quæ exprimuntur conſtitutione fel. rec. Alexand. III. quæ incipit, Ad audientiam, & innouatur Decreto Concilij c. 4. Seſſ. 21. v. in his vero, ſed ob huiuſmodi magnam multitudinem debere ordinarium vti remedio d. cap. 4. in princ. ſcilicet cogendo Rectorem, vt tot ſibi ſacerdotes adiungant, quot ſufficiant ad ſacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. 22. Sept. 1600.

Parochus poteſt ſibi alium presbyterum ad curam animarum adiutorem accipere, modo ſit ab Ordinario approbatus.

6 *Ex fructibus ad Eccleſiam Matricem.*] Intelligendùm eſt id habere locum, etiamſi Eccleſia illa foret cathedralis, nam indefinitè ponitur & vniuerſaliter intelligitur quæcumque Matrix. Quapropter licet Epiſcopo aſſignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti nouis Parochiis ſecundum hoc Decretum conſtitutis, competentem portionem arbitrio ſuo ex omnibus fructibus ad Matricem pertinentibus, non diſtinguendum magis decimas, quàm alia corpora redituum. Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Eccleſiæ facta iuxta formam Concil. Trident. c. 13. ſeſſ. 24. de Reform. vnire eidem Parochiali, in actu ipſius erectionis, vnum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam, exiſtentem in alia Eccleſia non collegiata, quæ erat Parochialis loci, in quo noua Parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præſertim ſtante neceſſitate loci & perſonarum, quæ hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illuſtriſſimi, hoc tamen non obſtante fuit deciſum potuiſſe ordinarium id facere.

Non

Non licet Epiſcopo, loco erectionis faciendæ prorſus certam populi partem ſeparare ab antiqua Parochia, & alteri commodiori applicare, ſi nimirum ſit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia cauſſa quæ impediat, aut certe non poſtulet erigi nouam Parochiam.

γ *Compellere poſſit populum.*] Aſſignatio facienda pro noua Parochia priùs ſit ex fructibus ad Eccleſiam Matricem pertinentibus; & ſi ea non ſufficiat, tunc demum populus compellendus; & ſi non poteſt populus ob paupertatem, Epiſcopus debet de ſuo, iuxta Hoſtienſem.

δ Ad ſuccurrendum autem Parochianis foris habitantibus, vt ſuprà dictum eſt, erigatur vna Capellania extra ciuitatem, quæ non ſit Eccleſia per ſe, ſed in poteſtate Matricis Eccleſiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis, approbatus ab Ordinario, qui adminiſtret Sacramenta illis, qui ſunt extra ciuitatem; ad quos non eſt acceſſus ex vrbe de nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur, iuxta alleg. c. ſequenti.

ε An, vt quæſtores arceantur, poſſint Ordinarij de facultate à Superioribus Regularium Eleemoſynæ quærendæ conceſſa aliquam cognitionem & qualem habere. Congregatio cenſuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus Eleemoſynas quærant; non tantum alios eorum nomine, & quoquo modo poſſe quæritare, illo tamen ex loco vbi ſint ſita monaſteria, Eleemoſynas per eandem diœceſim quæritantes, teneri ad oſtendendum Ordinario licentiam ſuorum ſuperiorum.

REMISSIONES.

α Vide Roch. de iure patron. verbo honorificum, q. 3. n. 10. Lambert. eod. tract. pag. 1. q. 3. art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de Decimis q. 6. n. 21. Mandoſ. in praxi ſignaturæ, tit. Erectiones, gl. 6. l. 13. tit. 5. par. 1. Gambar. de Officio legati l. 5. tit. 18. Matth. Soar. in pract. & ordine viſitandi, c. 4. n. 1.

* *Nouas parochias.*] Vide Menoch. in conſ. 477. n. 1. & ſeq.

Lib. 3. Decretal. De Eccleſiis ædificandis.

CAPVT III.

AD audientiam noſtram noueris perueniſſe, quòd villa quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Eccleſia Parochiali diſtare, vt tempore hyemali cùm pluuiæ inundant, non poſſint Parochiani ſine magna difficultate ipſam adire: vnde non valent congruo tempore Eccleſiaſticis intereſſe officiis. Quia igitur dicta Eccleſia ita dicitur reditibus abundare, quòd præter illius villæ prouentus miniſter illius conuenienter valet ſuſtentationem habere, mandamus quatenus ſi res ita ſe habet, Eccleſiam ibi ædifices, & in ea ſacerdotem, ſublato appellationis obſtaculo, ad præſentationem rectoris Eccleſiæ maioris cum canonico fundatoris aſſenſu inſtituas, ad ſuſtentationem ſuam, eiuſdem villæ obuentiones Eccleſiaſticas percepturum: prouidens tamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici ſeruetur: quod quidem fieri poſſe videtur, cum eiuſdem villæ dominus viginti arinas terræ frugiferæ velit ad vſus ſacerdotis conferre. Si vero perſona matricis Eccleſiæ virum idoneum præſentare diſtulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis ceſſante diffugio inſtitue non omittas.

CAPVT V.

Propter Eccleſiarum paupertatem, & in caſibus à iure permiſſis faciat Epiſcopus vniones perpetuas quarumcumque Eccleſiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

α* VT etiam Eccleſiarum ſtatus, vbi ſacra Deo officia miniſtrantur, ex dignitate conſeruetur; β poſſint Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ ſedis delegati, 1 iuxta formam iuris, ſine tamen præiudicio obtinentium, facere a 1 vniones perpetuas † quarumcumque Eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, 5 vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & γ * &c. in cæteris caſibus à iure permiſſis, etiamſi dictæ Eccleſiæ, vel δ beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata, aut quali

a c. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat. Conc. Lat. ſub Leo. X. Seſſ. 9. de reſ. curiæ, & nſtr. Seſſ. 24. c. 13. Vide Seſſ. 14. c. 9.

a c. vnico, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum ſeq. 16. q. 2.

qualitercumque affecta. a Quæ δ vniones etiam non poſſint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuſcumque prouiſionis, etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis.

Declarationes.

Hoc caput (quo diſponitur poſſe Epiſcopos facere vniones perpetuas quarumcumque Eccleſiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem) non comprehendit beneficia Iuris patronatus. *Infr. hoc cap. §. Vniones.*

Si neceſſitatibus Parochialium prouideri non poſſit vnionibus præmiſſis iuxta hoc caput, tunc adhibenda ſunt remedia poſita in c. 13. ſeſſion. 24. §. In Parochialibus. Quod ſi nec poſſit prouideri neceſſitatibus Parochialium remediis prædictis & propoſitis in dict. cap. 13. adhibeat Epiſcopus remedium iuris communis, quibus vti poteſt aduersùs Patronos illarum Eccleſiarum, quæ ſufficientes reditus non habent pro cultu diuino & ſuſtentatione Rectoris; quia poſſunt compelli Patroni ad præſtandum congruam ſuſtentationem, vel patiantur illa vniri.

1 *Iuxta formam iuris.*] Hoc eſt, de conſenſu Epiſcopali, *iuxta Clem. vnic. de reb. Eccleſ. non alienand.* Epiſcopus enim has vniones facere poteſt.

2 *Vniones perpetuas.*] Epiſcopus Parochiales tenues vnire poteſt inuicem, vel aliis. Sed parochiales quæ ſunt de Iure patronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum.*] Non tamen hoſpitalia, etiam poſito quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hoſpitalitas, ex cap. 8. ſeſſ. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hîc ad inferiorem collatorem pertinentia.

Remissiones.

α Vide Bullam Pij P. quæ eſt 46. incip. Ad exequendam, Mandoſ. in reg. 22. de Vnionib. q. 5. n. 3. ad finem, Caccialup. in tract. de Vnionib. art. 5. cauſa 3. Rebuff. de vnionib. à n. 18. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 2. n. 20. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 278.* & Ricc. in prax. Eccleſiaſt. deciſ. 492.

β *Poſſint Epiſcopi.*] Abſque conſenſu Capituli poſſe aiunt Nau. Conſ. 10. de Officio & poteſt. iudicis deleg. & Zerol. d. verbo Vnio, §. 9. † Sed contrarium eſſe tenendum affirmat Nicol. Garcia de benef. in p. 12. c. 2. ſequutus per Ricc. in ſua prax. Cur. Eccleſ. Neapol. deciſ. 487. n. 4.

* *Facere vniones perpetuas.*] Vide infra ſeſſ. 14. c. 9. & ſeſſ. 24. c. 13. Conc. Later. ſub Leone X. ſeſſ. 9. de reform. Camil. Borrel. conſ. 32. n. 32. Hoc decreto non comprehendi beneficia iuris patronatus, cenſuit Sacra Congregatio: vt refert Garcia de benefic. p. 10. c. 2. n. 210. & voluit Ricci. in ſua prax. curiæ Eccleſ. Neapolit. deciſ. 486. n. 3.

γ *Et in cæteris caſibus à iure permiſſis.*] Super hac materia aliquæ proditæ ſunt à ſacra Cardinalium Congregatione deciſiones, quas refert Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo vnio, §. 15. † Alias etiam referunt Garcia de benefic. p. 12. c. 2. n. 87. & Ricc. in ſua prax. Cur. Eccleſ. deciſ. 492.

δ Quòd vnio monaſteriorum monialium facienda ſit, cùm ſubeſt aliqua cauſa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, refert cenſuiſſe ſacram Cardin. Congregationem, Zerol. d. verbo Vnio, §. 4.

ε An Epiſcopus poſſit vnire beneficia etiam poſt deuolutionem? Affirmant Rebuff. de Deuolut. n. 31. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Decimò.

ζ Quòd vnio poſſit fieri in perpetuum, & ad tempus, & hoc debeat exprimi in vnione, docent Rebuff. de Vnionib. num. 8. & 9. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Decimoprimò.

η Quòd beneficium vnitum non poſſit permutari, tenent Gom. qu. 15. de infirmis reſig. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Decimoquartò, Flam. de reſign. lib. 2. q. 9. n. 2.

θ Parochialem poſſe vniri beneficio ſimplici, ponendo in ea Vicarium perpetuum, docent Rebuff. in reg. de idiom. glo. 2. n. 7. & de Vnionib. n. 17. & 18. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 2. verbo Parochia. §. 7. in fine.

ι Quòd Capitulum poſſit præſtare auctoritatem Vnioni Sede vacante, dummodo per eam vnionem nihil iuri Epiſcopali detrahatur, docent Rebuff. in reg. de vnionib. gloſ. 12. n. 1. & 2. in tit. de Deuolut. n. 100. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Septimò, vbi. verſ. decimoquintò reſoluit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & Commendatariis.

κ *Vel beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata.*] Quòd poſſit Epiſcopus vnire beneficia deuoluta, & reſeruata Sedi Apoſt.

Apoſt. docent Nau. Conſ.12.de Rebus Eccleſiæ non alien.& Conſ.10. de Officio de leg. Zerol. d. verbo Vnio, verſ. Octauo. Gomez tract. de Mand.prouid.n.117. Et quòd vnio tamen non poſſit fieri de beneficio deuoluto ad Papam ab Ordinario ob ipſiusmet negligentiam non conferentis illud, & poſtea vellet illud vnire; quia hoc non poteſt in pœnam negligentiæ ſuæ, ob quod conſtitutus fuit titulus de ſupplenda negligent. Prælat. ſecus verò, quando inuenitur illa iam deuoluta, vel propter prædeceſſoris negligentiam, ignorantiam, vel abſentiam, tenent Sylueſt. part. 3. quæſt. 11. qual. 4. Rebuff. de Deuolut. num. 31. Zerol. dict. verb. Vnio, verſ. Octauo.

λ *Quæ vniones etiam.*] Vide Flam. de Reſignat. lib. 2. q. 9. n. 18.

Capvt VI.

Imperitis, ſed honeſta vita rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum aſſignanda. Scandaloſè autem viuentes & viuere perſeuerantes nudentur beneficiis ſuis.

Qvia α illiterati [a], & imperiti parochialium Eccleſiarum Rectores * ſacris minùs apti ſunt officiis: & alij, propter eorum vitæ turpitudinem, potius deſtruunt, quàm ædificant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi aliàs honeſtæ vitæ ſunt, 1 Coadiutores, aut Vicarios † 2 pro tempore deputare, β partémque fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſſignare, vel aliter prouidere poſſint; quacumque 3 appellatione & exemptione remota. [b] Eos γ verò, qui turpiter, & ſcandaloſè viuunt, poſtquam præmoniti fuerint, coërceant, ac caſtigent; &, ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficiis, iuxta ſacrorum [c] Canonum conſtitutiones, exemptione & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

a c. illiteratos, 36. diſt. cap. niſi cum pridem, de renunc. c. 1. 36. diſt. Concil. Tolet. 7. Can. 8.

b cap. quia frater, 7. q. 1.

c c. inueſtum, 16. q. 1. c felicis, de pœnit. in 6. & clé. multorum, de pœn.

Concil. Trident.

Declarationes.

1 *Coadiutores aut Vicarios.*] Arguuntur hoc Decreto Epiſcopi, qui ex cauſſa infirmitatis conſtituunt in Parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non reſidendo.

2 *Pro tempore deputare.*] Hæc deputatio ad eum ſpectat, qui poteſt Inſtituere concurſum. Nec ideo parochus, cui datus eſt coadiutor, poterit propterea abeſſe à cura.

3 *Appellatione.*] Ad effectum ſuſpenſiuum, ſed non deuolutiuum.

Remiſsiones.

α Quòd Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtol. delegati, Rectoribus Parochialium imperitis, & minùs aptis, dare debeant coadiutores, vel Vicarios pro tempore; & aſſignare eis partem fructuum pro ſufficienti victu, vel aliter prouidere. Et quòd hoc poteſt Epiſcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem: tenent Zerol. in praxi Epiſcop. 1. verbo parochia. §. 7. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. n. 174. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 9. n. 29. vbi n. 30. reſoluit, quòd parochus, cui datus eſt coadiutor propter inſufficientiam, non poterit abeſſe à reſidentia, & dicit decidiſſe ſacram Cardinalium Congregationem in hæc verba. Propter dubitationem coadiutoris parochus, cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe à reſidentia.

* *Parochialium Eccleſiarum Rectores.*] Quòd autem non dentur coadiutores Rectoribus beneficiorum ſimplicium, conſultus reſpondit Vinc. Griſenzon. conſ. 5. n. 9.

† *Coadiutores, aut Vicarios.*] Vide Maiolum de irregularitate lib. 1. c. 32. num. 13. Salzedo ad Bern. Diaz in praxi can. c. 21. lit. G.

β *Partémque fructuum.*] Vide Gambar. de officio legati, l. 5. tit. de coadiutoribus n. 11. Gonzal. d. §. 9. n. 31.

γ *Eos verò qui turpiter, & ſcandaloſè viuunt*] Vide Flamin. de Reſignat. lib. 5. quæſt. 6. num. 161.

Capvt VII.

Curet Epiſcopus Eccleſias vetuſtate, vel aliàs collapſas reſtaurari, ſi fieri poteſt, ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non ſufficientibus contribuant parochiani. Si autem non poſſunt illa Eccleſiæ vllatenus

tenus reſtaurari; deſtruantur, locúſque conuertatur in locum profanum non ſordidum, & beneficia talium Eccleſiarum transferantur cum oneribus ad matrices Eccleſias, &c.

a CVm illud quoque valde curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominum memoria excidant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poſſint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus ex Eccleſiis, 1 quæ vetuſtate, vel aliàs collapſę ſint. 2 & ob eorum inopiam, nequeant inſtaurari, vocatis iis, quorum intereſt, in matrices, aut alias Eccleſias locorum eorundem, ſeu viciniorum, arbitrio ſuo; atque in eiſdem Eccleſiis erigant altaria, vel Capellas ſub eiſdem inuocationibus; vel in iam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3 & oneribus prioribus Eccleſiis impoſitis.[a] 4 Parochiales verò Eccleſias *, etiamſi iuris patronatus ſint, ita collapſas refici, & 5 inſtaurari procurent ex fructibus† & prouentibus quibuſcumque, ad eaſdem Eccleſias quomodocumque pertinentibus: qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Eccleſiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum parochianos omnibus * remediis opportunis ad prædicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota †. 6 Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, 7 ad matrices, ſeu viciniores Eccleſias transferantur: cum facultate tam dictas parochiales, quam alias Eccleſias dirutas, 8 in profanos vſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

a c. vlt. & pen. de Eccl. ædif. vel repar. ſup. Seſſ. 7. cap. 1. de Ref.

DECLARATIONES.

1 *Vetuſtate vel aliàs collapſa*] Eccleſiæ collapſæ, vel reſtituendæ, vel alio transferendæ ſunt, iuxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Eccleſiæ conuerti poſſint in priuatas domos aut loca publica ad vſus non ſordidos, relinquitur arbitrio Ordinarij relinquendum. Similiter an pecunia ex dictis ruinis cōparata, ſit conuertenda in bona ſtabilia Eccleſiæ, vel eroganda in alios pios vſus, eiuſdē eſt iudicare.

2 *Et ob eorum inopiam*] Si populus nolit Eccleſiam, quæ minatur ruinam, inſtaurare, debet penitus deſtrui, itémque huic quæſtioni: An huius Capitis diſpoſitio procedat etiam in Eccleſia, quæ non prorſus eſt collapſa, ſed maiori ex parte ruinam minatur? Congregatio reſpondet affirmatiuè, ſed in hoc caſu tantum propoſito. Nam Illuſtriſſimi noluerunt quod procedat generaliter, ne ſcilicet Epiſcopi ſumpta tali occaſione Eccleſias transferrent, etiamſi Eccleſiæ non eſſent ita collapſæ & ruinam minantes; hoc enim ſeuerè prohibent fieri.

3 *Et oneribus prioribus Eccleſiis impoſitis.*] Nō eſt per Epiſcopū vllū nouū onus imponendū ex cōiecturis, vel veriſimilitudinibus.

4 *Parochiales verò.*] Parochiales Eccleſias dirutas reſtaurari, aut transferri Epiſcopus debet curare, ſeruata forma præuia huius Decreti. Ita cenſuit Congregatio de domibus pro neceſſaria Parochi habitatione intelligendū, quod de Eccleſiis Parochialibus deciſum eſt, omni contradictione remota.

5 *Inſtaurari procurent ex fructibus.*] Pro hac inſtauratione non ſunt ſequeſtrandi fructus pro Parochi victu.

6 *Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent*] Facultas transferendi Eccleſias collapſas, nimia egeſtate laborantes competens Epiſcopo vigore huius cap. §. Quod ſi nimia, non competit ejus Vicario generali, niſi ſpeciali mandato illam habuerit.

7 *Ad matrices Eccleſias.*] Eccleſia ergo diruta paruorum redituum poteſt ex ſententia Congregationis in profanos vſus, non tamen ſordidos (erecta tamen ibi Cruce,) conuerti, & transferri ad Matricem ſeu viciniorem Eccleſiam, vbi erigendum eſt altare, ſub eadem inuocatione, impoſito onere titulari; vt nimirum Epiſcopus curet ibi celebrari ſingulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmeterium item profanandum, & deinde oſſa transferenda

tenda ſunt ad nouum Cœmeterium, quod à titulari conſtruatur in eo loco, quo magis placuerit populo conſtruendum

ß *In profanos vſus, non ſordidos.*] Qui dicantur vſus ſordidi, arbitrio Ordinarij hoc totũ relinquitur, qui non debet ſine cauſſa profanare Capellaniã ſi aliquam profanãdi cauſſam habeat, earum cæmenta potius attribuenda ſunt Eccleſiæ, quæ eſt caput dictarum Capellaniũ, quàm alteri cuicumque.

Remissiones.

a Vide Ribuff. in praxi, tit de Vnion. gloſſ. 11. n 8. Mandoſ. reg 21. Cancel. q. 7. & 8. Boër. decrſ. 145 Peruſin de Vnionib. cap 4. n. 11 Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Viſitatio, §. 9 pag. 345. Fr. Emman. quæſt. Regular. tom. 1. q 43. art. 13. Bobadil. in ſua Politica, lib 3. cap. 5. n. 34. plures refert Doctores Cened ad decret collect 153.

* *Parochiales verò Eccleſias.*] Vide Gutier. can. quæſt. lib 1. q 17. n. 15. Sarmiento, Nauar. & alios, congeſtos à Bobadilla to 1. ſuæ Politiæ lib 2. c. 18. in n. 135. & lib 3. c. 5. n. 34. Ricci. in prax variar. reſolut. cap 201. Thenoch. de viſitat. Eccleſ. lib. 2. c 6 Franciſc. Sálgado de Somoza in tract de Regia poteſtate 3. p cap. 5. per totum.

β *Inſtaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto prius eis neceſſario ad ſuam ſuſtentationem, ne aliàs cogantur deſeruire ſine alimentis? Affirmant Sarmi. de Reditib Eccleſiaſt. 3. p. monitu 82. n. 3 Cened d collect. 153. n. 1. in med † & Salgado d. c. 5. n. 16. poſt Gutier. alleg. 10. n. 7.

γ *Qui fructus aliquos ex dictis Eccleſiis, &c*] Vide Valaſc. Conſ. 179. n. 13. & ſacra Cardinalium Congregatio cenſuit in hæc verba: Si populus noluit Eccleſiam, quæ minatur ruinam, reſtaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Epiſcopus poteſt vendere lapides altarium, vel Eccleſiarũ deſtructarũ, affirmant Nauar. de ſpoliis Clericorũ §. 18. n. 11. verſ. 2. Zerol. d. verbo Viſitatio, §. 9.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc ſit opus publicum, & commune, & concernens omnium vtilitatem, & neceſſitatem, teneri ſemper contribuere nobiles, & alios exemptos, docent Auend. de Exequendis mand. lib. 2. c. 14. num. 19. Cened. d. Collect. 153. n. 2. * Idem Auendan. lib. 1. c. 10. num. 29. Bobadilla d. c. 18 n. 135 ad fin. Gutier. alleg. 10 n. 5. & 6. Salgado d. c. 5. n. 31.

† *Quacumque appellatione remota.*] Vide Salgado in d. c. 1. ex n 24. & in 2 p. c. 8. à n. 107. poſt Lancel. de attent. p. 2. c. 12. lim. 8. n. 4.

Capvt VIII.

De Epiſcoporum cura, & viſitatione eorum, quæ ad ſuam diœceſim pertinent.

a * Quæcumque in diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri æquum eſt, propterea 1 commendata monaſteria, etiam Abbatiæ, 2 Prioratus, & Præpoſituræ nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obſeruãtia, nec non beneficia, 3 tam curata, quàm non curata, ſæcularia, & β Regularia, qualitercumque commendata, & iam exempta ab γ Epiſcopis, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis [a] viſitentur, curentque iidem Epiſcopi congruentibus remediis, 4 etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt quæ reuocatione indigent, aut reſtauratione, reficiantur: & 5 cura animarum, ſi qua illis vel eorum annexis immineat, 6 aliáque debita obſequia, rectè exerceantur: appellationibus quibuſcumque, priuilegiis, conſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, † conſeruatoriis, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obſtantibus, & ſi in eis vigeret obſeruantia Regularis; prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia inſtituta debitam viuendi rationem obſeruent, & obſeruari faciant, ſibi ſubditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd ſi admoniti, intra ſex menſes eos non viſitauerint, vel correxerint: tunc iidem Epiſcopi, etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ *, eos viſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi Superiores

a Sup. Seſſ. 7. de Refor. c. 8. & infr. Seſſ. 24. cap. 9. & Seſſ. vlt. de reg. cap. 10. Conc. Bracar. 2. c. 1.

poſſent, iuxta eorum inſtituta: quibuſcumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus.

DECLARATIONES.

Per vim huius decreti licet Epiſcopo viſitare omnes Eccleſias, etiam Regularibus ſubiectas, dummodo illarum miniſtri ſint ſæculares. *Pro his vide notat. ad c. 8. Seſſ. 7.*

1 *Commendata Monaſteria.*] Epiſcopus non debet ſe interponere in Monaſteriis, in quibus viget Regularis obſeruantia, licet Monaſteria ſint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monaſteria commendata, quæ ſunt perpetuò vnita aliis Eccleſiis, vel piis locis, etiamſi ipſa loca eſſent ſub Regulari protectione, *vt infrà c. 8 Seſſ. 22.*

Fuit declaratum à Sanctiſſimo, quòd milites Hieroſolymitani non ſint ab Ordinariis viſitandi, niſi prout poſſunt alij Religioſi habentes ſuos ſuperiores, iuxta Decreta Concilij Tridentini; cum ipſi etiam ſint profeſſi, & præceptores, non commendatarij: cùm etiam habeant ſuum procuratorem, ſeu ſuperiorem totius Ordinis, iuxta Decretum c. 10. Seſſ. 25 de Regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus militum Hieroſolymitanorum Ordinarius viſitare non poteſt, cùm illi ſint Præceptores, nó autem Commendatarij & viſitari debeant à capitibus ſui Ordinis, *vt Seſſ. 7 c. 8 §. Vbi Equites.*

3 *Tam curata, quàm non curata.*] Epiſcopus Eccleſiam Parochialem viſitare debet, eíque de Parocho prouidere, qui Sacramenta & alia ſimilia populo adminiſtret.

4 *Etiam per ſequeſtrationem fructuum*] Fructus Eccleſiarum, quæ reuocatione indigent, ab Ordinariis ſequeſtrari poſſunt, vt Eccleſiæ ſeparentur, etiamſi illæ eſſent militum Hieroſolymitanorum.

5 *Et cura animarum, ſi qua illis vel eorum annexis immineat.*] Eccleſiæ, vbi cura animarum exercetur, viſitari poſſunt ab Ordinariis, etiamſi illæ eſſent militum Hieroſolymitanorum, adhibita tamen moderatione, quam in ſua Bulla Pius V. expreſſit, quæ eſt, vt illas dumtaxat viſitent, quæ animarum curam, illiúſque exercitium, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, quæ Bulla incipit, *Expoſcit paſtoralis,* publicata 22 Septemb. 1571.

6 *Aliáque debita obſequia.*] Per vocẽ hanc (*debita*) in hoc Decreto poſitam, inſinuatur quòd non liceat Epiſcopo maius ſeruitium, aut onus imponere beneficiis, quam illis ex antiquiſſima conſuetudine, vel illorum fundatione vel inſtitutione debetur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inſtit. moral. c. 2. lib 3. c. 40. q. 10. * Franc. Salgadod. deciſ. 3. n. 18. Caualc. deciſ. 11. n. 30. in 3. p. Fr. Michael Agiam de exhib. auxil. fundam. 3. Seraph. deciſ. 960. Ricc. in ſua var. reſol. c. 176.

β *Et Regularia qualitercumque commendata, &c.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3 per totum.

γ *Ab Epiſcopis.*] Quòd conueniat etiam inferioribus, cuiuſmodi ſunt Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij iuriſdictionem habentes, docet P. Azor. inſt. moral. p. 1, lib. 12. c. 18. verſ. Sextò.

† *Etiam immemorabili tempore praſcriptis.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 744. in 1. p. diuerſorum.

* *Epiſcopi etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ.*] Vide ſuprà in ſeſſ. 6. c. 3. & ſeſſ. 7. c. 14. Treuiſan. deciſ. 36. per tot lib. 1. Seraphin deciſ. 960.

CAPVT IX.

Quæſtorum Eleemoſynarum nomen & vſus penitus tollitur. Indulgentias & ſpirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter Eleemoſynas recipiant ſine vlla mercede.

α β CVm multa à diuerſis antea [a] Conciliis, tam Lateranenſi, ac Lugdunenſi, quàm Viennenſi, aduersùs 1 prauos Eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita, poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiúſque eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium ſcandalo; & querela excreſcere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla ſpes ampliùs relicta videatur: ſtatuit, vt poſthac in quibuſcumque Chriſtianæ religionis locis eorum nomen, atque vſus penitus aboleatur; 2 nec ad officium huiuſmodi exercendum vllatenus admittantur:

[a] Conc. Lateran. c. 62. Innoc. III. cum ex eo, de pœnit. & remiſ. Clem. abuſionib. eod. tit. & infrà, Seſſ. vlt. in Decreto, de Indulg & ſup. Seſſ. 5. c. 2.

admittantur; non obſtantibus priuilegiis, Eccleſiis, monaſteriis, hoſpitalibus, piis locis, & quibuſuis, cuiuſcumque gradus, ſtatus, & dignitatis perſonis, conceſſis, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 Indulgentias verò, aut alias ſpirituales gratias, quibus non ideo Chriſti fideles decet priuari, 4 deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas eſſe decernit, quibus etiam Eleemoſynas, atque oblata ſibi charitatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem cœleſtes hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

DECLARATIONES.

1 *Prauos Eleemoſynarum Quæſtorum abuſus.*] Praui Eleemoſynarum Quæſtores prohiberi & ſeuerè caſtigari debent; non autem illi, qui collectas Eleemoſynas in pios vſus conuertunt. Non poſſunt propterea prohiberi à quæſtoribus ſeu mendicantibus S. Antonij de Vienna, fratres mendicantes alicuius Eccleſiæ perpetuæ S. Antonij: quo minus etiam ipſi pro ſuo Conuentu mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium huiuſmodi exercendum.*] Quando ſedes Apoſtolica rationabili ex cauſſa concedit alicui pro loco, vt poſſit Eleemoſynam quærere, Epiſcopo Ordinario reſcribit per hæc verba: *Has eleemoſynas, quæ in tua ciuitate & Diœceſi pro vſu dicti hoſpitalis dabantur, permittas: dummodo perſonæ, quæ colligent eas, honeſtæ vitæ, & ſpectatæ religionis, & tuo iudicio approbatæ ſint, minimèque participes dictarum Eleemoſynarum, & Quæſtorum nomen nullo modo gerant, ſed ſimpliciter Eleemoſynarum Collectores nuncupentur: quique non publicent vllas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant ſua priuilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fideles ad Eleemoſynam: non campanellam aliaque inſtrumenta ſimilia quædam Quæſtorum inſignia ferant, pulſentve ad excitandas perſonas: non petant Eleemoſynam tanquam debitam aut ſolitam, neque villa arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam: ſed ſimpliciter, permodeſtè, & cum omni dexteritate petendo Eleemoſynam pro ſuſtentatione dicti Hoſpitalis, recipiant tantùm, quod ſibi liberaliter offertur: neque ſuper his Eleemoſynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vtilitatem dicti Hoſpitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, vt hæc omnia ritè obſeruentur, & ad id diligenter animaduertat, imo (quo etiam Sanctitas ſua conſcientiam tuam grauari voluit) aduigilabit, vt quicquid dictarum Eleemoſynarum nomine fuerit collectum, id totum in vſum tantùm ipſius Hoſpitalis, & non in alium, conuertatur.*

1 Facultas quærendi Eleemoſynam à Sede Apoſtolica (ſub forma tamen ſuprà dicta) Hoſpitalibus conceditur, ſi in eis realiter hoſpitalitas exerceatur: quinimò conceditur ſub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis aliis Religioſis mendicantibus.

3 *Indulgentias verò*] Per huius Decreti poſteriorem partem non poſſunt Ordinarij prohibere, quo minùs Religioſi indulgentias, ſibi olim à Summo Pontifice conceſſas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, ſibi ipſis denuò conceſſas, abſque Ordinarij licentia publicare non poſſunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione, Seſſ. 25. de Reform.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo ſine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obſtante quacunque exceptione aut exemptione, etiamſi Regulares ſint, aut in Eccleſiis ipſorum regularium, etiam prætextu priuilegiorum, v. g. Confraternitatis Roſarij: ſed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicari debent. *Vide idem infrà Seſſ. 22. c. 5. §. Nemo.*

REMISSIONES.

a Vide ſuprà, Seſſ. 5. in fine, verſ. quæſtoris, & adde R. Henriq. in ſum. lib. 7 cap. 29. à princip. Nauar. de orat. Miſcel. 66 num. 1. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ. 26. in fine.

Zerol in praxi Epiſcop p 1. verbo Quæſtores, pag. 502. Fr Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 57. a 7. & q. 98. artic. 1. plures refert Doctores Cened ad Clem. Collect. 9. p. mihi 401.* Vide etiam in Seſſ. vlt. in decreto de indulgentiis, & l. 4. & 9 tit. 9. lib. 1. recopil. & l. 2 tit. 9 li. 1. ordinamenti. vbi eleganter Ludac. Perez Ricc. in ſua prax. var. reſol. a. 9c n 2.

β Zerol. d. verbo Quæſtores, aſſerit in ſacra Cardinalium Congregatione deciſum eſſe, dari poſſe licentiam petendi Eleemoſynas cum his circumſtantiis. Prima, vt ſint perſonæ bonæ exiſtimationis. Secunda, ne ſint participes ipſarum Eleemoſynarum. Tertia, ne habeant vllo modo nomen quæſtoris. Quarta, nullas indulgentias diuulgent, nec concionentur. Quinta, ne ſua priuilegia, aut ſacras reliquias circunferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis Eleemoſynas ab hominibus exprimant, aut extorqueant, nec campanas aliáve inſtrumenta deferant. Septima, ne quicquam debitum, aut vſitatum petant. Octaua, ne vllo artificio aut ſpecie commemorandæ orationis alicuius Sancti, aut alio peruerſo more vtantur. Nona, ſed ſimpliciter, ac modeſtè Eleemoſynas petant, eáſque in pij loci vtilitatem tranſportent.

Indictio futuræ Seſſionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ſtatuit & decreuit, proximam futuram Seſſionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta poſt Octauam feſti Natiuitatis B. Mariæ Virginis, quæ erit 17. menſis Septembris, proximè futuri. Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum, ac vnicuique Seſſioni in poſterum præfigendum; ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate; ſicuti rebus Concilij putarit expediri, etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare liberè poſſit, & valeat.

SESSIO XXII.

Quæ eſt ſexta.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 17. Sept. 1562.

Doctrina α β γ &c. de ſacrificio Miſſæ.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt vetus, abſoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Euchariſtiæ myſterio in ſancta Catholica Eccleſia fides, atque doctrina retineatur, & in ſua puritate, propulſatis erroribus, atque hæreſibus, conſeruetur; de ea, quatenus verum, & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edocta, hæc, quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

α Vide D. Thom p 3. quæſt. 78. art. 5. & 7. & quæſt. 83. Petr. Sot. tit. de Miſſa, Caiet. in opuſculo, de Sacrificio Miſſæ contra Lutherum, Can. l. 12. de locis Theolog. c. 13. Sot. l. 9. de Iuſtit. quæſt. 2 art. 1. Cardin Bellarm. de Miſſa, & l. 1. c. 5. Couar. l. 4. Vari. c. 21. Veg. lib. 13. in Trident. c. 39. P. Henriq. in ſum. lib. 9. de vero Miſſæ Sacrificio. Repertorium Inquiſit. verbo Miſſa. Michael. Timoth. de Sacrificio Miſſæ. P. Gabr Vaſquez in 3. p D. Thom. tom. 2. q. 83. diſp. 22. P. Azor. inſtitut. Moral. p. 1. lib. 10. cap 18, cum ſeqq. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 142. de Miſſa. Zerol. in praxi Epiſcop. verbo Miſſa, P. Ægid. de Corink de ſacram. & cenſur. tom. 1. q. 83. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ Bellar. pag. 2. l. 4. P. Valer. Regin. in praxi fo. pœn. l. 29. à num. 143. cum ſeqq.

β Licitum

b Licitum eſſe vſum accipiendi pitantiam vel pecuniam pro celebranda Miſſa ſpecialiter alicui applicata, nullámque ob id committi ſimoniam, aut culpã, etiamſi Sacerdos eam exigat ex pacto, reſoluũt Ant. de Cordub. de caſibus conſcientiæ caſu 27. Mich. Timoth. de Sacrific. Miſſæ, tract. 3. quæſt. 48. Iacob de Graffis, lib. 2. deciſ. aur. cap. 96 à num. 32. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 29. à num. 3. P. Henriq. in ſumm. lib. 9. cap. 22. Moral. in Emporio iuris part. 1. titul. 1. quæſt. 13. à princ. Petr. Ledeſm. in ſumm. par. 1. tit. de Sacram. Euchariſt. c. 18. verſ. Quarta concluſio, P. Soar. part. 3. quæſt. 83. art. 6. diſp. 86. ſect. 1. cum ſeqq. P. Leſſi. de Iuſtit. lib. 2. cap. 35. dub. 8. P. Vaſquez, dict. tom. 3. diſp. 234. P. Ægid. de Sacrament. d. tom. 1. quæſt. 83. num. 196. cum ſeqq. plures Doctores refert Ceued. ad Decretal. Collect. 44. numer. 5.

c Quòd ratio pitantiæ dicitur iniuſta, quando ita taxatur, vt neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen iuſta, quæ in qualibet regione communi conſuetudine recepta, & approbata eſt à viris prudẽtibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit à ſuperiore habente poteſtatẽ, ita vt maior non poſſit iuſtè exigi, tenent Petr. Ledeſm. vbi ſuprà concl. 7. & 8. Arag. 2. 2. quæſt. 85. de Sacrificiis, art. 3. verſ. ſed dubitabit aliquis, Zer. in praxi Epiſc. par. 1. verbo Miſſa, concl. 2. & 3. §. 3. p. mihi 227.

d Vtrùm Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatẽ accepit, per ſe, vel per alium pro dicendis Miſſis, vel vt eas faciat celebrari per alios Sacerdotes, ſi eas celebrari faciat per alios, minori pitantia, poſſit iuſtè ſibi retinere reſiduum eius, quod ſibi datum fuit, ſine peccato, & reſtitutione? Quòd poſſit retinere, ſi Sacerdos, qui dat illas Miſſas, ſit parochus, aut eius populi curã gerat, reſoluunt Sot. de Iuſtit. lib. 9. q. 3. art. 1. verſ. ſed hoc propterea, Fr. Emm. in ſum. tom. 1. c. 242. de Miſſa, n. 12. P. Soar. 3. part. quæſt. 83. art. 6. diſp. 86. ſect. 3. verſ. hac verò occaſione. Cõtrariam verò opinionem ſequuntur Ioan. Maior in 4. diſtinct. 45. q. 3. dub. 2. & Petr. Ledeſm. dict. c. 18. verſ. *A eſta duda ſe reſpõde.* Alij diſtinguunt in hunc modum: quãdo Parocho, vel Sacriſtæ, qui pecuniam illam accepit à lege vel conſuetudine, eſt aſſignata certa quantitas, & ex quaque Miſſa pitantia ob ſtipendium, ſeu pro huiuſmodi cura, & officio ſibi iniuncto Miſſas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad reſtitutionem, ſi aliquam partem retinet ſibi, & alteram dat presbytero pro Miſſis: quando verò Parochus ſeu Sacriſta non habet vllum officium, quod lege, vel conſuetudine compertum ſit commendari Miſſas dicendas, tunc nõ poteſt ſibi aliquid retinere: quam diſtinctionem tradunt Nauar. in Man. c. 25. n. 91. Ludou. Lop. in inſtructor. Conſcientiæ, p. 2. tit. de Euchariſt. c. 78. verſ. inſuper. Beia caſuum cõſcient. part. 1. caſu 12. in fine. Arag. 2. 2. q. 85. de Sacrific. art. 3. p. 683. in princ. Guttier. Canonic. lib. 1. c. 29. n. 32. Veg. tom. 2. c. 41. caſu 3. P. Henriq. lib. 9. c. 22. in fine.

e An præcepto de audiẽda Miſſa ſatisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus, eas tũc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia ſunt à Cõfeſſario ei in pœnitentia impoſitæ, tũc item recitat? Affirmat Nauar. in Man. c. 21. n. 8. & de Orat. c. 19. n. 178. P. Azor. inſt. Moral. par. 1. l. 7. c. 5. quæſt. 3. P. Soar. t. 3. q. 88. ſect. 3. in fin. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 19. q. 1. n. 14. P. Ægid. de Sacr. to. 1. q. 83. n. 307. & n. 287. aſſerit ſufficere audire duas partes Sacri.

f An Miſſa pro multis dicta, tantum valeat cuilibet illorum, ac ſi pro vno ſolo celebraretur? Vide Nauar. in Man. c. 25. n. 92. & n. 11. verſ. 35. & Conſ. 6. n. 2. & Conſ. 7. de celebrat. Miſſar. Petr. Nauarr. li. 2. de reſtitut. c. 2. à n. 262. Marc. Anton. Cuch. lib. 3. inſtit. maior. tit. 6. n. 77. Cou. in cap. alma, p. 1. § 5 n. 9. Ioan. Medin. Cod. de Orat. cap. de valore Orationis pro multis fuſæ. Spin. de teſtam. gloſſ. 13. princip. à n. 55. Lud. Lop. p. 2. c. 78. de Euchariſt. verſ. nam iam hic, Hieron. Llamas, in 3. part. Methodi, c. 43. §. 17. Arag. 2. 2. q. 85. art. 3. verſ. his conſtitutis, Fr. Emman. d. c. 252. n. 2. Iacob. de Graffis, d. lib. 2. c. 45. à n. 16. latiſſimè Dimas in tract. de Purgat. c. 37. Humad. lib. 42. gloſſ. 2. à num. 3. tit. 4. part. 1. Nunno in part. 3. D. Thomæ, q. 84. art. 1. dub. 8. pag. 960. Cardin. Tolet. l. 2. inſtruct. Sacerd. c. 6. P. Azori. inſtitut. moral part. 1. li. 10. cap. 21. quæſt. 1. Greg. de Valent. tom. 4. diſput. 6. quæſt. 11. punct. 1. Petr. Ledeſm. in ſum. par. 1. tract. de Euchariſt cap. 17. concl. 23. P. Henriq. d. lib. 9. cap. 19. §. 5. Zerol. dict. verbo Miſſa, verſ. ad quartum, P. Soar. tom. 3. quæſt. 79. ſect. 12. & to. 4. diſput. 48. ſect. 6. P. Ægid. d. q. 63. n. 186. in fine.

g Vtrum Sacerdoti liceat Miſſas celebrare anticipatè? Doctores ſtatim citandi ponunt ſequentes caſus. Primus igitur caſus tenet, licitum eſſe Sacerdoti Miſſam dicere anticipatam ex his quas in poſterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione eius, qui habet mandare

Miſſas,

Miſſas, etiamſi ille neſciat, poterit pro Miſſa taliter dicenda anticipare ſtipendium accipere, reſoluunt Arag. d. art. 3. pag. 682. Ledeſm. d. c. 18. concl. 17. verſ. *La duda es de vn Sacerdote*, Fr. Emman. dict. cap. 252. n. 8. Et præter hos caſus promulgata fuit deciſio Cardinalium Concilij Tridentin. ex mandato S. P. bonæ memoriæ Clement. VIII. edita, cujus tenor talis eſt.

6 Superioribus diebus ſignificatum fuit S. D. N. paucis abhinc annis in Hiſpania nouam conſuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, ſenſim receptam, & dies magis inualuiſſe, vt Sacerdotes Miſſam celebrantes eius valorem generalem applicent his, qui poſtea Miſſæ celebrationem poſtulaturi, ac pro ea Eleemoſynam præbituri ſunt, tametſi antequam Miſſæ ſacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogaſſent, neque ei hac de cauſa Eleemoſynam præſtitiſſent. Quam rem cùm Sanctitas S. ad ſacram Congregationem Cardinalium Conc. Trid. interpretum pro materiæ grauitate examinandam reieciſſet, in ipſa Congregatione primùm de ea actum fuit diligentiſſimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem ſuam: quæ ex eiuſdem Congregationis ſententia, huiuſmodi conſuetudinē, tanquam pluribus nominibus periculoſam, fidelium ſcandalis, & offenſionibus obnoxiā, atque à vetuſto Eccleſiæ more nimium abhorrentem exploſit, ac improbauit, atque amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, mandauit, vt omnibus iſtius Regni Archiepiſcopis, atque Epiſcopis, in quorum diœceſibus huiuſmodi applicatio in vsū inducta fuerit, per literas, aut aliàs ſcripto iniungat, vt talē vſum aboleant, ac prohibeant excōmunicationis, atque aliis, quas opportunas, & neceſſarias exiſtimauerint, pœnis. Idémque præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in iſtis regnis nunc nouerit cōmorari, vt ſcilicet, & ipſi Regularibus ſibi ſubditis talibus applicationibus eiſdem pœnis propoſitis interdicant. Quæ omnia pro ſua pietate, & Sācτiſſimi Domini noſtri iuſſis obſequendi ſtudio amplitudinem tuam ſedulò effecturam ſperātes, Omnipotentē Deum rogamus, vt eam quotidie cœleſtis ſuæ gratiæ donis velit auctiorem. Romæ, die decimoquinto Nouemb. 1605.

7 Non eſſe peccatum mortiferum facere Sacrum ante preces nocturnas, ſeu matutinum, expreſsè affirmant Sot. lib. 10. de Iuſtit. q. 5. art. 4. concl. 2, & in 4. diſt. 13. quæſt. 2. in fine, Flam. in p. 3. Methodi c. 5. §. 13. el 1. pag. 501. Medin. p. 1. inſt. Confeſſ. c. 16. §. 2. in fine, Emman. Saa in Aphoriſmis, dic. de Miſſa, n. 22. Ioan. Bapt. Corrad. in reſp. caſuum conſcient. caſu 242. Cuch. lib. 5. tit. 6. n. 36. Petr. Arag. 2. 2. quæſt. 63. art. 12. verſ. de Ordine, p. 852. Lud. Lop. in inſtruct conſcient. p. 2. c. 79. de Euchariſt. verſ. denique, neque hic, pag. 297. & c. 105. de horis Canon. verſ. Nunc tamen, Veg. in ſpeculo curat. c. 10. §. 28. n. 254. verſ. Tabien. Alph. Veg. in ſum. p. 2. c. 41. caſu 16. Fr. Emman. in ſum. p. 1. c. 249. n. 12. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tit. de Sacramſ. Euchariſt. c. 23. verſ. 8. concl. P. Leſſi. de Iuſtit. lib. 2. c. 37. dubit. 12. n. 81. P. Soar. part. 3. quæſt. 83. artic. 3. diſput. 82. ſect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. d. quæſt. 83. n. 220. Quòd verò peccatum ſit mortale ante matutinarum recitationem Sacrum facere, tuentur D. Antonin. p. 3. tit. 13. c. 6. §. 4. in fin. Armill. in ſum. verbo Miſſa, n. 3. Tabien. n. 7. Angel. n. 42. Nauar. in man. c. 25. n. 83. verſ. 18. & de Horis Canon. c. 3. n. 70. & c. 21. n. 30. D. Raimund in ſua ſum. lib. 3. tit. de Sacrament. iter. in Gloſſ. verbo pro defunctis, pag. 326. Simon Mayol. de Irregular. lib. 3. c. 24. n. 1. Anton. Bernard. in ſumm. c. 27. n. 26. Petr. Bollo in œconomica Canon. Claſſe 1. c. 5. §. 6. pag. 82. verſ. Primum eſt, Melchior. de Huelam in Epitome ceremon. & myſteriorum Miſſæ, §. 2. verſ. *Los quales Maytines*, pag. 355. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſcient. part. 1. caſu 34. verſ. quia celebrare ante matutinas. Mich. Timoth. de Sacrificio Miſſæ, tract. 1. q. 2. Læl. Zech. de Sacrament. tract. de Miſſa, c. 16. in princ. Steph. Durantes de Ritibus Eccleſię, l. 3. c. 24. n. 13. Iacob. de Graffis, l. 2. dec. c. 40. n. 5. P. Henr. lib. 9. de Miſſa, c. 24. n. 7. P. Azor. inſt. Moral. part. 1. l. 10. c. 18. q. 17. & latiſſimè ſcripſit Laurentius Perez Secō in eleganti tract. qui inſcribitur, *An liceat Miſſam celebrare non recitatis Matutinis.*

CAPVT I.

Chriſtus in nouiſſima Cœna Apoſtolis, quos tunc ſacerdotes faciebat, dedit poteſtatem ac præceptum offerendi Corpus & Sanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis & vini: hoc viſibile ſacrificium Eccleſiæ relinquens, per quod virtus ſacrificij in cruce peracti (quod iugiter hoc repræſentatur) applicatur in remiſſionem peccatorum, quæ quotidie committuntur.

α QVoniam ſub priori Teſtamento, teſte Apoſtolo Paulo, propter [a] (a Heb. 7.) Leuitici Sacerdotij imbecillitatem conſummatio non erat; oportuit, Deo Patre miſericordiarum ita ordinante, ſacerdotem alium ſecundum β ordinem Melchiſedech ſurgere, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui poſſet omnes, quotquot ſanctificandi eſſent, conſummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noſter, etſi [b] (b Heb. 7. d.c.) ſemel ſeipſum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem ſacerdotium eius extinguendum non erat, in cœna nouiſſima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ ſponſæ ſuæ Eccleſię viſibile, ſicut hominum natura exigit, relinqueret ſacrificium, quo γ cruentum illud ſemel in Cruce peragendum, repræſentaretur, eiúſque [c] (c 1. Cor. 11.) memoria in finem vſque ſæculi permaneret, atque illius ſalutaris virtus in remiſſionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; ſacerdotem ſecundùm ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans, Corpus & Sanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac ſub earundem rerum ſymbolis Apoſtolis, quos tunc δ noui Teſtamenti Sacerdotes conſtituebat, vt ſumerent, tradidit; & eiſdem, eorúmque in ſacerdotio ſucceſſoribus, vt offerrent, præcipit per hæc verba, [d] (d Matth. 26. Lucæ 22.) Hoc facite in meam commemorationem, vti ſemper Catholica Eccleſia intellexit, & docuit, nam celebrato veteri Paſcha, quod in memoriam [e] (e Exod. 13.) exitus de Ægypto multitudo filiorum Iſraël immolabat, nouum inſtituit Paſcha, ſe ipſum ab Eccleſia per ſacerdotes ſub ſignis viſibilibus immolandum in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrem, quando per ſui Sanguinis effuſionem nos redemit, [a] (a Coloſ. 1.) eripuitque de poteſtate tenebrarum, & in regnum ſuum tranſtulit. Et hæc quidem [b] (b Malac. 1.) illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt: quam ε Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obſcurè innuit Apoſt. Paulus, [c] (c 1. Cor. 10.) Corinth. ſcribens, cùm dicit, non poſſe eos, qui participatione menſæ Dæmoniorum polluti ſunt, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per varias ſacrificiorum, naturæ, & legis tempore, ſimilitudines figurabatur; vtpote quæ bona omnia, per illa ſignificata, velut illorum omnium conſummatio & perfectio complectitur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. inſtit. moral. pag. 1. lib. 10. c. 18. q. 7. verſ. Quæres an in aliis, Card. Bellarm. lib. 1. de Miſſa, c. 6. & 7. P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. tom. 1. q. 83. num. 32. & 75. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. c 17. concl. 1.

β *Secundùm ordinem Melchiſedech.*] Vide Lindan. in panoplia, lib. 4. cap. 46.

γ *Quo cruentum illud ſemel, &c.*] Vide P. Vaſquez d. tom. 3. diſp. 221. n. 30.

δ *Noui Teſtamenti Sacerdotes.*] Quòd ſolus Sacerdos poſſit Euchariſtiam conſecrare, de fide definitum eſſe reſoluit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 40. & aduerſus hæreticos noſtri temporis defendunt Bellarm. lib. 4. de Euch. c. 16. P. Soar. tom. 3. diſp. 61. ſect. 3. dico primò.

ε *Quam Dominus per Malachiam, &c.*] Vide P. Azor. d. c. 18. q. 7. à princip. P. Ægid. d. q. 83 num. 117.

Canon II.

Sacrificium viſibile in altari eſt propitiatorium, non tantum viuis, ſed & defunctis nondum plenè purgatis in Chriſto.

α ET quoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis ſemel ſe ipſum cruentè obtulit, docet ſancta Synodus, ſacrificium β iſtud verè propitiatorium eſſe, per ipſúmque fieri, vt, ſi cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. [a] Huius quippe γ oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit. vna δ enim eadémque eſt hoſtia, idem nunc offerens ſacerdotum miniſterio, qui ſeipſum tunc in Cruce obtulit, ſola offerendi ratione diuerſa. Cuius quidem oblationis, cruentæ, inquam, fructus per hanc vbertimè percipiuntur; tantùm abeſt, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non ſolùm pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & aliis neceſſitatibus, ſed ε & pro defunctis in [b] Chriſto nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apoſtolorum traditionem, offertur.

[a] Aug. 10. de Ciuit. Dei, c. 20.

[b] Infr. Seſſ. 25. in princ.

Remissiones.

α Vide Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 1. lib. 4 c. 5. P. Ægid. de Sacram. & centur. tom. 1. q. 83. num. 157. latè P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 29. à num. 149.

β *Sacrificium iſtud verè propitiatorium eſſe.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 10. c. 20. à princ. Bald. Iunium d. c. 5. in princ. Card. Bellarm. l. 2. de Sacrif. c. 4. P. Valent. diſp. 6. q. 11. puncto 1. §. 19. P. Ægid. d. q. 83. à n. 109. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. concl. 8.

γ *Huius oblatione placatus Dominus.*] Vide Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 225. n. 22. & diſp. 228. n. 14. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. l. 10. c. 20. q. 2. verſ. Poſtremò, P. Valer. Regin. d. l. 29. n. 156.

δ *Vna enim eadémque eſt hoſtia.*] Vide Paul. Comitol. reſponſ. Moral. lib. 1. q. 42.

ε *Sed & pro defunctis.*] Vide P. Azor. d. lib. 10. c. 22. q. 4. P. Valer. Reginald. d. l. 29. n. 153. verſ. In vita, P. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. c. 17. con. 21. An autem qui in humanis eſt, poſſit ſibi facere celebrari Miſſas, vel officium defunctorum? Affirmat Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo Miſſa, verſ. Decimò: modò non dicantur orationes, quæ monſtrant aliquem iam mortuum, verbi gratia. *Inclina Domine*, vbi dicitur, *quem de hoc ſaculo migrare iuſſiſti.*

Caput III.

Memoria Sanctorum fit in ſacrificio, ipſum autem ſacrificium non offertur Sanctis.

ET quamuis [a] in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Miſſas Eccleſia celebrare conſueuerit; non tamen illis ſacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli, qui illos coronauit: vnde nec ſacerdos dicere ſolet; Offero tibi ſacrificium Petre, vel Paule; ſed Deo de illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; vt ipſi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

[a] Aug. de ciuit. Dei, lib. 8. c. 27.

Remissiones.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacrament. & centuris tom. 1. q. 73. n. 158.

Capvt IV.

Canon Miſſæ ab omni vitio purus conſtat verbis Domini, Apoſtolorum traditionibus, ſanctorum Pontificum piis inſtitutionibus.

a ET cùm ſancta ſanctè adminiſtrari conueniat, ſitque hoc omnium ſanctiſſimum ſacrificium; Eccleſia Catholica, vt dignè reuerentérque offerretur, ac perciperetur, ſacrum canonem multis antè ſeculis inſtituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè ſanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, menteſque offerentium in Deum erigat; is enim conſtat, cùm ex ipſis Domini verbis, tum ex Apoſtolorum traditionibus, ac ſanctorum quoque Pontificum piis inſtitutionibus.

Remissiones.

a Vide Baluin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 4. c. 9. à principio, & præcipuè verſ. Porrò Canon.

Capvt V.

Maieſtas ſacrificij commendatur, & mens fidelium ad cœleſtia erigitur per quorundam ſummiſsè dicendorum recitationem, ceremonias, veſtes, &c.

a CVmque * natura hominum ea ſit, vt non facilè queat ſine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem ſuſtolli; proptereà pia mater Eccleſia ritus quoſdam, vt ſcilicet quædam ſummiſſa voce, alia verò elatiore, in Miſſa pronunciarentur, inſtituit. Ceremonias item adhibuit, vt myſticas benedictiones, lumina thymiamata, veſtes, aliaque id genus multa, ex Apoſtolica diſciplina & traditione, quo & maieſtas tanti ſacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc viſibilia religionis, & pietatis ſigna ad rerum altiſſimarum, quæ in hoc ſacrificio latent, contemplationem excitarentur.

a Aug. lib. 3. de lib. arb. c. 10 Humana autem anima.

Remissiones.

a Vide Bald. Iunium ſuper opera contr ou. Bellarm. p. 2 lib. 4 c. 8. e ceremoniis Miſſæ. Pat. Valerium Reginald. in praxi fori pœnitent l. 29. n. 159. cum ſequentibus. * Vide etiam Soto in 4 ſentent. diſtinct 13. q. 2. art. 4. Hugonem de Sancto Vict. l 2. de miniſtr Chriſtianæ fidei, 4 p & l. de myſter. eccleſ c 6 Salzed ad Bern. Diaz in prax canonica c. 38. lite. A. Thom. VValdenſ. de Sacramentalib tit 4. c. 28. Albert. Pighi. de eccleſiaſt. hierarchia l. 1 c 6. Conrad. Brun. de ceremoniis Eccleſiaſtic. l 1. c. 1 col. 3. Henriquez in ſumma Theologiæ moralis lib. 1. de ſacrament. in genere, c. 11. qui & alios authores refert.

Capvt VI.

Miſſa etiam ea, in qua nullus præter ſacerdotem, qui eſt publicus miniſter, ſacramentaliter communicat, eſt publica; ſitque pro toto corpore Chriſti, quod eſt Eccleſia.

1 OPtaret quidem ſacroſancta Synodus, vt a in ſingulis Miſſis fideles adſtantes, non ſolùm ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarent, quod ad eos ſanctiſſimi huius ſacrificij fructus vberior prouenitet: nec tamen, ſi id non ſemper fiat, a proptereà Miſſas illas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas, damnat, ſed probat, atque adeò commendat, ſiquidem illæ quoque verè communes cenſeri debent; partim

a Alioqui nec Fabian. de conſecrat. diſt. 1. cap. Et ſi non, nec Cócil. Eliberit. de conſ. dist. 2. c. Omnis homo. nec c. Toletã. c. 13 probaſſet certis tantum temporib. communicãtes.

quòd eis populus ſpiritualiter communicet; partim verò, quòd à publico Eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantùm, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur.

DECLARATIONES.

1 *Optaret.*] Obſtat Concilium Tridentinum Epiſcopo volenti præſcribere certa tempora, (veluti dies Dominicos, quartam & ſextam feriam) quibus tantùm liceat viris Laicis coiugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non coniugatis, ſanctiſſimã Euchariſtiam ſumere, ob irreuerentiam, quam poteſt quotidiana huius Sacramenti ſúpto in ſua Diœceſi parere. Quia antiquo tempore peracta conſecratione, omnes adſtantes ſumebant Euchariſtiam, & ideo licitum eſt quotidie Euchariſtiam ſumere, *c. quotidie, de cõſecr. diſt. 2.* Quapropter exhortandi ſunt fideles, vt ſicut quotidie peccant, ita quotidie medicinam accipiant, *c. ſi quotieſcumque, de conſecrat. diſtinct. 2.*

REMISSIONES.

a *Vt in ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed Sacramentali etiam Euchariſtia, &c.*] Ex hoc text. colligit Ludou. Beia Reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 4. verſ. Confirmatur hoc ex Concilio quòd, ſcilicet, quilibet Sacerdos poteſt Euchariſtiã miniſtrare abſque peccato ſæpius communicanti voluntariè, & ex deuotione. Vide D. Ambr. l. 5. de Sacr. c. 4. P. Ægid. de Sacr. tom. 1. q. 80 n. 79. cum ſeqq.

CAPVT VII.

Plures ponuntur cauſæ, ob quas præceptum ſit ſacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miſcerent.

MOnet a deinde ſancta Synodus, præceptum eſſe [a] ab Eccleſia ſacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miſcerent; tum quòd Chriſtum Dominum ita feciſſe credatur, tum etiam quia è latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cùm [a] aquæ in Apocalypſi Beati Ioannis populi dicantur; ipſius populi fidelis cum capite Chriſto vnio repræſentatur.

a 3. Carth. c. 14. & Bracar. 3. c. 1. ex Cypr. lib. 2. q. ep. 3.

a Apoc. 17.

REMISSIONES.

a Vide Pat. Azor. inſt. Moral. p. 1. l. 10. c. 3. q. 1. verſ. Altera Quæſtio erat. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 74. art. 6. n. 128. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. diſp. 176. n. 13. & diſp. 179. n. 1. Pet. Ledeſm. in ſumm. p. 1. tract. de Euchariſt. cap. 4. concl. 16. & 17.

CAPVT VIII.

Miſſa non dicenda vulgari lingua, eius tamen myſteria populo ſunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

ETſi Miſſa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire viſum eſt Patribus, vt a vulgari paſſim lingua celebraretur. Quamobrẽ retento vbique cuiuſque Eccleſiæ antiquo, & à ſancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum matre, & magiſtra, probato ritu, ne oues Chriſti eſuriant, [b] néve paruuli panem petant, & non ſit qui frangat eis, mandat ſancta Synodus Paſtoribus, & ſingulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Miſſarum celebrationem, vel per ſe, vel per alios ex iis, quæ in Miſſa leguntur, aliquid exponant; [c] atque inter cætera ſanctiſſimi huius ſacrificij myſterium aliquod declarent, diebus præſertim Dominicis, & feſtis.

b Thr. 4.

c Seſſ. 24. cap. 7.

REMIS

REMISSIONES.

a Vt vulgari paſſim lingua celebraretur.] Vide P. Azor. inſtitut. Moral. par. 1. lib. 8. c. 26. q. 6. verſ. Verum, Balduin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 1. l. 1. cap. 2. verbo Propoſitio. verſ. Probatur 3. pag. 13.

CAPVT XI.

Prolegomenon canonum ſequentium.

QVia verò aduersùs veterem hác, in ſacroſanćto Euãgelio, Apoſtolorum traditionibus, ſanctorúmque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi diſſeminati ſunt errores, multáque à multis docentur, atque diſputantur; ſacroſancta Synodus, poſt multos, grauéſque his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium conſenſu, quæ huic puriſſimæ fidei, ſacræque doctrinæ aduerſantur, damnare, & à ſancta Eccleſia eliminare, per ſubiectos hos canones, conſtituit.

DE SACRIFICIO Miſſæ.

CANON I.

α Si quis dixerit, in Miſſa non offerri Deo verum & proprium ſacrificium, aut quòd offerri non ſit aliud, quàm nobis Chriſtum ad manducandum dari; anathema ſit.

CANON II.

a 1. Cor. 11. b Luc. 22. β Si quis dixerit, illis verbis, [a] Hoc facite in meam commemorationẽ, [b] Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos ſacerdotes; aut non ordinaſſe, vt ipſi, aliíque ſacerdotes offerrent Corpus, & Sanguinem ſuum; anathema ſit.

CANON III.

γ Si quis dixerit, Miſſæ ſacrificium tantùm eſſe laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem ſacrificij in Cruce peracti, non autem [c] propitiatorium, vel ſoli prodeſſe ſumẽti; neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, ſatis factionibus, & aliis neceſſitatibus offerri debere; anathema ſit. a Sup. c. 2.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſſimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto, per Miſſæ ſacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem [b] Sanctorum, & pro illorum interceſſione apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit; anathema ſit. b Sup. c. 3.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Miſſæ errores [c] continere, ideóque abrogandum eſſe; anathema ſit. c Sup. c. 4.

CANON VII.*

Si quis dixerit, ceremonias, veſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Catholica vtitur, irritabula impietatis eſſe magis, quàm officia pietatis; anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus Sacerdos Sacramentaliter cõmunicat, illicitas eſſe, ideóque abrogandas; anathema ſit.

Canon IX.

α Si quis dixerit Eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa voce pars canonis, & verba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe; aut lingua [a] tantum vulgari Miſſam celebrari debere; aut aquam non miſcendam eſſe vino in calice offerendo, eo quòd ſit contra Chriſti inſtitutionem; anathema ſit.

a Sup. c.1.

Remissiones.

α Canon I. Vide P. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 10 c. 8. q. 4. P. Vaſq. in 3. p. B. Thom. to. 3. diſp. 222. num. 15.

β Canon II. Vide B. Auguſt. lib. 10. de Ciuit. Dei c. 10 P. Azor. d. q. 4.

γ Canon III Vide P. Vaſq d. tom. 3. diſp 228. num. 3 P. Ægid. de Sacram. p 83. n. 16. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 149. & 151.

δ Canon IV. Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. l. 9. c. 32. n. 2.

* Canon VII. Vide Salzedo alios referentem in addit. ad Bern. Diaz. in prax. canon. c. 18. lit. A.

ε Canon VIII. Vide P. Azor inſt. Moral. p 1. lib. 10. c. 30. q. . verſ Altera quæſtio eſt, Balduin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 2. lib 4. c. 7. de Miſſis priuatis, genere linguæ, & modo vocis prope finem

Decretum de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ.

QVanta cura adhibenda ſit, vt ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facilè exiſtimare poterit, qui cogitarit, maledictum in ſacris literis eum vocari,[b] qui facit opus Dei negligenter. Quod ſi neceſſariò fatemur, nullum aliud opus adeò ſanctum, ac diuinũ à Christi fidelibus tractari poſſe, quàm hoc ipſum tremendũ myſteriũ, quo viuifica illa hoſtia, qua Deo Patri reconciliati ſumus, in altari per ſacerdotes quotidie immolatur; ſatis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam eſſe, vt quanta maxima fieri poteſt interiori cordis munditia, puritate, atque exteriori deuotionis ac pietatis ſpecie peragatur. Cùm igitur multa iam ſiue temporum vitio, ſiue hominum incuria, & improbitate irrepſiſſe videantur, quæ à tanti ſacrificij dignitate aliena ſunt, vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem reſtituatur: decernit ſancta Synodus, vt Ordinarij locorum Epiſcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere ſedulò curent, ac teneantur, quæ vel 1 α auaritia, [a] idolorum ſeruitus, 2 vel irreuerentia, quæ ab impietate vix ſeiuncta eſſe poteſt, vel ſuperſtitio, veræ pietatis falſa imitatrix, induxit. Atque vt multa paucis comprehendantur, in primis quod ad auaritiam pertinet, cuiuſuis generis mercedum conditiones, pacta,[b] & β quidquid 3 pro Miſſis nouis celebrandis datur; necnon importunas, atque 4 illiberales eleemoſynarum exactiones, potius quàm poſtulationes, aliáque huiuſmodi, quæ à ſimoniaca labe, vel certè à turpi quæſtu non longè abſunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdicant, ne cui vago, & ignoto ſacerdoti Miſſas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminoſus ſit, * aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant; neve γ δ patiantur 5 priuatis in domibus, † atque omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum tantùm cultum 6 dedicata oratoria, ab eiſdem Ordinariis deſignanda,

b Hier. 42.

a Eph. 5.

b Conc. Laodic. can. 8. Concil. Carth. 2 can. 9. c. ſicut. cum ſeqq. c. his ergo, c. nullus presbyter, &c. cleri. de conſec. diſt 1. iuxta Concil. Laodic. 58. & Felic. Papam in epiſt. ad omnes Epiſc. & an c hos Anacl. ep. 1.

gnanda, & viſitanda, ſanctum hoc ſacrificium à ſæcularibus, aut regularibus, quibuſcumque peragi: ac niſi priùs qui interſint, decenter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolú corpore, adeſſe. Ab 6 eccleſiis verò muſicas eas, vbi ſiue organo, ſiue cantu laſciuum, aut impurú aliquid miſcetur, item ſæculares omnes actiones, vana, atque adeò profana colloquia, 7 deambulationes, ſtrepitus, clamores arceant, vt domus[a] Dei verè domus orationis eſſe videatur, ac dici poſſit. Poſtremò, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne ſacerdotes aliis quàm 8 debitis horis celebrent; * neve ritus alios, aut alias ceremonias, 9 & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili vſu receptæ fuerint. Quarumdam verò Miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera religione inuentus eſt, omninò ab Eccleſia remoueant: docéantque populum, quis ſit, & à quo potiſſimùm proueniat ſanctiſſimi huius ſacrificij tam pretioſus ac cœleſtis fructus. 10 Moneant † etiam eundem populum, vt frequenter 11 ad ſuas[b] parochias, ſaltem diebus Dominicis, & maioribus feſtis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, vt non ſolum ea ipſa, ſed quæcúque alia huc pertinere viſa fuerint, ipſi pro data ſibi à ſacroſancta Synodo poteſtate, ac etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant, atque ad ea inuiolatè ſeruanda cenſuris eccleſiaſticis, aliíſque pœnis, quæ illorum arbitrio conſtituentur, fidelem populum compellant: non obſtantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac conſuetudinibus quibuſcumque.

[a] Matt. 21.

[b] cap. 2. de par. Vide Conc. Agath. 21. & 53.

DECLARATIONES.

1 *Vel auaritia.*] Auaritia non ſolùm arcenda eſt ab eo qui celebrat, ſed ab his etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt, vt illi faciant licentiam celebrandi.

Item non poſſe Parochos accipere aliquid etiam à ſponte dantibus pro adminiſtratione Sacramentorum: pro eleemoſyna autē, quod ſponte offeretur, poſſe accipere. 1. Febr. 1553

2 *Vt irreuerentia vitetur.*] Vbi eſt conſuetudo quod Sacerdos per Eccleſiam paratus & paramentis Sacerdotalibus indutus eleemoſynam quærat & pacem offerat, illam S. D. N. cenſuit tollendam. Nihilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & eleemoſynam accipere licet, dummodo apud altare maneat, nec vagetur, quia per Eccleſiam vagatio hîc ſpecialiter tollitur. Parochus autem Eccleſiam circumire poteſt. At ſimplex ſacerdos, nec ad populum ſe vertere, nec Eccleſiam circumire poteſt. Ita Congregatio, facto verbo cum Sanctiſſimo cenſuit.

3 *Pro miſſis nouis.*] Qui miſſas nouas celebrant, poſſunt ſe tantum in medio altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas recipere, non autem circumire Eccleſiam hac de cauſſa.

4 *Illiberales eleemoſynarum exactiones omnino prohibeant.*] Non enim eſt obligationis: poterit tamen accipi eleemoſyna inter partes ſtabilita pro miſſis celebrandis, & promittens ſoluere, poteſt conueniri. Caiet. in ſum. verbo Simonia.

5 *Priuatis in domibus.*] Facultatem celebrandi in priuatarum domorum oratoriis, ab Apoſtolica Sede emanatā, Epiſcopus impedire non poteſt; verùm oratoria ipſa viſitare debet, vt videat ſi decenti loco, ornatúque ſint. Item corrigere quicquid corrigendum inuenerit: licentias quoque ab anteceſſoribus Ordinariis conceſſas reuocare, aut limitare eius arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi miſſam in oratorio alicuius Laici reuocari non poteſt ſine cauſſa.

6 *Dedi*

6 *Dedicata oratoria.*] In oratoriis extra Eccleſiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochiæ damnum inferatur.

In priuatis oratoriis celebrandi facultas Epiſcopo concedi non poteſt: quod procedit præſertim in locis ad id quidem deſtinatis, ſed oratorij formam non habentibus. Idem de Principum domibus cenſendū eſt, nam hoc caſu illę priuatę cenſentur, ſicut & palatia Baronum. Quibus non obſtantibus, Ordinarij arbitrio permittit Pontifex, neceſſitate perſonarum & infirmitatis qualitate penſata, vt pro infirmorum commoditate, etiam in priuato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchioniſſæ, vt poſſit facere celebrari Miſſam in oratorio, quod, propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula ſui palatij honeſto & opportuno ideo ad ſacrum Miſſæ vſum extruendum curauit; modo tamen illud occluſum teneat, ſicuti poſtulat dignitas ſacrificij quod ibi agendum eſt.

Literis Archiepiſcopi Ianuenſis quærentis, quid agendum ſibi eſſet in praua Ianuēſium conſuetudine, qua tam ægri quàm valentes, paſſim contra Decret. Conc. Trident. Miſſas domi audiūt? viſū eſt reſpōdendum, vt nemini (qui poſſit ad Eccleſiā ire) id permittat: in caſu tamen neceſſitatis cōcedat arbitrio ſuo; modo celebretur in oratorio, vel altari ad id miniſterium decenter cōſtituto.

Infans nobiliſſima mulier Portugalliæ, cùm per conſuetudinem non poſſit ipſa, neque eius familia exire domo ad Miſſam, poteſt, & conceditur ei ac familiæ in oratorio audire, ſine tamen præiudicio parochiæ.

Licentia celebrandi Miſſam in oratorio vel Eccleſia de nouo fabricata dari non debet, niſi cum clauſula, *ſaluo iure, & ſine praiudicio Eccleſia Parochialis.* Hoc autem præiudicium intelligitur in his, quæ ſpectant ad Sacramentorum adminiſtrationem, & ad alia, quæ ipſi parochiæ de iure debita attinent, in aliis verò non.

Si Oratorium ab Ordinario viſum atque recognitum, exiſtimetur idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, ſicut Miſſæ ſacrificium requirit, decet ab eodem Ordinario, (ſi adſit aliqua legitima cauſſa,) permitti, vt in eodem Miſſa celebretur.

7 *Deambulationes, ſtrepitus.*] Iudices etiam Eccleſiaſtici, (qualis eſt Vicarius cum adiunctis,) non poſſunt intra corpus Eccleſiæ iudicium exercere, *vt infr. c. 6. Seſſ. 25. de Reform §. Epiſcopus.*

8 *Debitis horis.*] Ante diem, & horis indebitis celebrare nulli licet, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apoſtol. ante Conc. Trident. conceſſorum. An autem Regulares poſſint Dominicis diebus dicere Miſſas, niſi prius in Eccleſia maiori fuerit cantatum Præfatium? Congregatio cenſuit, nullo decreto Concil. id inhibitum eſſe: ſicut & non eſt ſtatutum, ne proceſſiones faciant extra clauſtra, vel publicent monitiones, ſeu quaſuis Bullas, ſine Epiſcopi licentia. ſic declarauit Congregatio.

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Franciſci & B. Mariæ Magdalenæ facultatem celebrandi Miſſam ante lucem, ſed ita, vt Miſſa non incipiatur niſi duabus horis ante Solis ortum.

Prælatis, Capellanis, Clericis, fratribus, aliiſque ſuperioribus mandauit Pius V. in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub ſuæ indignationis, ac perpetuæ ſuſpenſionis à diuinis, pœnis; vt deinceps Miſſas veſpertino tempore licentiarum à maiori Pœnitentiario obtentarum, aut aliarum facultatum, ſine quouis alio prætextu, celebrare, vel celebrari facere non præſumant. Et hæc ſancta conſtitutio Pij V. in Bullario eſt.

9 *Et preces in Miſſarum celebratione.*] Licet nouæ & non receptæ preces in Miſſa prohibeantur, non tamen iaculatoriæ, ſicut eſt: *Adoramus te Chriſte,* & ſimiles vſu communi extra ſacrificium probatæ, dummodo ob illas nihil omittatur in Miſſa. Per hæc etiam verba non prohibetur, quin, vbi conſuetudo viget, vulgari ſermone dici poſſint.

10 *Moneant etiam.*] Populus monendus eſt, vt Dominicis diebus, & Feſtis maioribus in ſuis parochiis Miſſas audiat: non tamen ex vi Conc. Trid. eſt ad id per cenſuras Eccleſiaſticas cogendus.

11 *Ad ſuas Parochias ſaltem diebus Dominicis.*] Circa excommunicationem ferendam in eos qui diebus Dominicis non accedunt ad Matricem vel parochialem Eccleſiam pro Miſſa audienda, Congregatio cenſuit, hanc pœnam excōmunicationis etiam in caſu notabilis negligentiæ aut contumaciæ nullo Decreto Concilij impoſitam fuiſſe; ſed tantum iniunctum eſt Epiſcopis, vt ipſi moneant populum, vt frequenter ad ſuas Parochias ſaltem diebus Dominicis, & maioribus Feſtis accedat, vt loquitur præſenti c. Item moneant populum diligenter, teneri vnumquemque Parochiæ ſuæ intereſſe, vbi commodè id fieri poteſt, ad audiendum verbum Dei, & diſcendum doctrinam Chriſtianam, *vt loquitur Seſſ. 24. c. 4.*

De rectore monoculo, qui vult ſe dare reli

religioni,& celebrare Miſſam,negatum eſt, ſi eſt captus toto oculo, neque huius diſpoſitionis reperitur exemplum, ne ſcandalo populo ſit. *Innoc.in c.cum tua.de corp.vit.*

Elborēſis 9 Septeb. 1591. Congregatio Concilij declarauit, caput vnicum de obſeruandis,& euitandis in celebratione Miſſæ Seſſ.22. in ea parte, in qua diſponitur, extra Eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria ſacrificiū Miſſæ celebrari non debere, non derogaſſe priuilegio introducto in fauorem Epiſcoporum per cap.vltimum.de priuileg.in 6.

Per hoc decretum, ſcilicet, de Miſſis in priuatis domibus non celebrandis, non eſt vlla ex parte derogatum priuilegio conceſſo in fauorem Epiſcoporum, de quo in cap. vlt.de priuil.in 6.Ab omnibus enim Cardinalibus eſt ita deciſum, quia intentio Concilij eſt tollere abuſus,at in Epiſcopis nō eſt abuſus, cum fiat ex cauſſa,ſcilicet vt quotidie Miſſam audiant,quā non audirent,ſi illa priuilegia ipſis derogarētur. Quo priuilegio Epiſcopi etiā propter valetudinem vtuntur: nā profectionis, & valetudinis cauſſa æquiparantur. Eodem priuilegio poſſunt vti Epiſcopi ex vrgenti periculo: nam & per cap. *Concedimus.de conſecr.diſt* 1 cōceditur Miſſæ celebratio propter neceſſitatem extra Eccleſiam. Item Epiſcopus non valens cōmodè accedere ad Eccleſiam, poteſt abſque dicta licentia S.D.N. de celebrando,in oratorio celebrare,vel celebrari ſibi facere,ex cap. *Miſſarum ſolemnia.de conſecr.diſt.*1.

Stante prædicta declaratione, ſcilicet, quod licentia celebrandi in priuatis domibus eſt petendi à Sede Apoſtolica; Epiſcopus ipſe non poteſt id concedere aliis,ex dicta declaratione:ad tollendum abuſus, licet de iure poſſet.d.cap. *Miſſarum ſolennia.*

An ſi regulares aliqua indecentia aut prohibita in Eccleſiis ſuorum ordinum habeant, ex Concilio Prouinciali poſſit Ordinarius etiā contra ipſos regulares, eorumque Eccleſias,prout eis videbitur,etiam per viam interdicti, vel cenſurarum prouidere. Reſpondit Congregatio poſſe, dum tamen ad interdictum non procedat.niſi ritè & rectè obſeruatis omnibus à Iure requiſitis.

REMISSIONES.

α *Quæ vel auaritia,idolorum ſeruitus, &c.*] Vide Nauar.in Miſcel.de Orat. Miſcel. 56. num.3.Guttier.Canon.lib.1.c.29.vbi latiſſimè. [illegible]

β *Et quidquid pro Miſſis nobis celebrandis datur, &c*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Qui Miſſas nouas celebrant, poſſunt ſe tantùm in medio Altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas recipere; non autem circumire Eccleſiam hac de cauſa, refert Zerol. in praxi Epiſcop.part.2.verbo Miſſa,verſ. Secundò.

* *Et notoriè criminoſus ſit*] Vide Salzed. ad Bern.Diaz in prax.can.c.79.lit.A.

γ *Neve patiantur priuatis in domibus, &c.*] Vide Guttier.Canon. lib.1.c.30.n.24. cum ſeqq.latè Fr.Ioann. de la Cruz de ſtatu Rel. lib.2.c.5.dub.7.Pet.Ledeſ.in ſum.p.1.tract. de Euchar.conc.2.*dubia* 1.& 2.P.Azor.inſt. Moral.p.1.lib.10.c.26.à princip.Pat.Henr. in ſumm. p.2. lib.8. cap.56. pag 738. Pat. Ægid.de Sacram.tom.1.q.83. n.223. cum ſeqq. Et Sixt.IV.conceſſit fratribus Minoribus,vt non ſolùm in oratoriis,& locis, quibus degunt, ſed etiam in quocumque alio loco congruenti, & honeſto poſſint ſuper Altare portatile Miſſas liberè,& licitè celebrare. Et Alexand. VI. conceſſit eiſdem fratribus,vt poſſint celebrare Miſſas in cameris ſęcularium,vel in plateis,dato,quòd non videantur loca inhoneſta, quia in cameris dormiunt coniugati, & in plateis fiūt multa profana,quas conceſſiones adducit Fr. Emman.q.Regul.tom.1.quæſt.43.art.4.& art. 5.reſoluit Concilium in præſenti non reuocare hæc priuilegia, ſed tantùm præcipere ordinariis, vt non obſtantibus dictis priuilegiis, compellant Regulares in foro exteriori cenſuris, & aliis remediis opportunis, ne facultatibus in ipſis priuilegiis vtantur, & ſic non impedientibus Epiſcopis non eſt cur Religioſi ſcrupulis agitentur. Sed P. Azor.d.c.26.q.7.dicit per Conciliū in præſenti ſublata eſſe prędicta priuilegia,niſi denuo concedantur,& confirmentur.& allegat Nauar.in Man.c.25.n.82.Durant.de ritibus Eccleſiæ lib.1.cap.6.n.8.P.Ægid.d.q.83.n. 226. Ideo Gregor. XIII. conceſſit Religioſis Societatis IESV, quod non obſtante deciſione Concil.Trident. ſeſſ.22. in decreto de obſeruandis,& euitandis in celebratione Miſſæ, poſſint Presbyteri Societatis in miſſionibus,quæ à Superioribus fiunt, ſeruata aliàs forma conceſſionis Paul. III. videlicet cum debita reuerentia & honore, ſacrificium Miſſæ ſuper altari viatico celebrare vbique gentium,etiam in caſtris militum,modo loca, etſi communia & profana, tuta, & honeſta ſint, & Præpoſitus generalis, aut per eum Prouincialis Præpoſiti, eo tunc vtendum fore iudicauerint, poterúntque ibi ipſi presbyteri ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacram. miniſtrare fidelibus,ad illud ſumendum debitè præparatis.

d Vtrùm Epiſcopus poſſit dare licentiam, vt Sacerdos in priuatis domibus, quæ ſacræ non ſunt, immolare queat? Vide Nauar. conſ. 1. ſub tit. de Conſt. n. 76. & conſ. 16. de priuilegiis, P. Azor. d. cap. 26. q. 3. vbi reſoluit, hanc facultatem ſolum Romanum Pontificem concedere poſſe, & q. 4. ſacram Congregationem cenſuiſſe, per hoc Decretum non eſſe derogatum priuilegio Epiſcoporum, quod habetur in cap. Quoniam, de priuileg. lib. 6. de quo etiam Beia caſuum conſcientię p. 4. caſu 13. Idem Azor. d. c. 26. q. 5. aſſerit eandem ſacram Congregationẽ cenſuiſſe, Epiſcopos prædicto priuilegio vti poſſe, quando ob incõmodam valetudinem domo exire nequeũt: & q. 6. poſſe Miſſę Sacrificiũ abſque peccato fieri extra loca conſecrata, tẽpore neceſſitatis; Epiſcopi conſenſu, vbi commodè is peti, & impetrari poteſt, aut etiam ſine eo, vbi cõmodè peti non poteſt, de quo etiã Nau. in Man. cap. 25. n. 82. Durant. de Ritibus Eccleſiæ lib. 2. c. 6. n. 8. Ludou. Beia d. caſu 33. verſ. probatur tum quia, P. Soar. p. 3. diſp. 81. ſect. 2. latè Pet. Cened. pract. & Canon. lib. 1. q. 44. à num. 4.

† *Néve patiantur priuatis in domibus*] Vide Bern. Diaz in prax. can. c. 39. vbi etiam Salzedo lit. A.

i *Ab Eccleſiis verò muſicas eas, &c.*] Vide Caiet. 2. 2. q. 91. artic. 1. verſ. Inter hæc. Nauar. in Man. c. 12. n. 87. P. Soar. to. 2. de Religione lib. 4. de Orat. c. 13. n. 16. & 17. Val. 2. 2. diſp. 6. q. 9. puncto vnic. latè, & eleganter P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 37. num. 7.

ſ *Quarundam verò Miſſarum, & candelarum certum numerum, &c.*] Vide P. Gabr. Vaſquez in 3. p. B. Thom. tom. 3. diſp. 233. num. 26. Zerol p. 1. verbo Miſſa, pag. 227. P. Sanch d. lib. 2. cap. 40. n. 40. vbi n. 41. de Trinitariis ſancti Amatoris.

u *Ne ſacerdotes aliis, quam debitis horis celebrent*] Vide Nau. de Orat. in Miſcel. 76. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatę, §. 13. n. 9. P. Henriq. lib. 9. cap. 24. §. 6. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 29. à n. 173. P. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 25. pag. 1021. P. Vaſq. in 3. p. B. Thom. tom. 3. diſp. 233. n. 26. cum ſequentib. Legitimum tempus eſſe antemeridianum ad celebrandum, reſoluunt Fr. Emman d. §. 13. ad finem, Durant. de Ritibus Eccleſiæ lib. 2. c. 7. P. Soar. tom. 3. diſp. 80. ſect. 4. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 217. cum ſeq. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. c. 5. dub. 6. vbi refert quibus religioſis ſit conceſſum Miſſam celebrare ante horam, & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam, de quo etiam Pat. Azor. d. cap. 25. quæſt. 5.

* *Aliis quàm debitis horis celebrent*] Vide tradita à Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c. 46. per totum.

θ *Moneant etiam eundem populum, vt frequenter ad ſuas Parochias; ſaltem diebus Dominicis, & maioribus feſtis, accedant*] Vide Cened. ad Decretal. collect. 104. Ferdinand. Paez Luſit. in Repet. cap. Miſſas, de conſecr. diſt. 1. n. 133. Gutt. Can. c. 30. à n. 7. lib. 1. Fr. Emman. in ſumm. tom. 1. c. 149. n. 25. & quæſt. Regul. tom. 1. q. 43. art. 7. P. Soar. tom. 3. diſp. 87. ſect. 2. in dub. circa ſecundam Miſſæ diuiſionem, P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 7. cap. 9. quæſt. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. q. 3. n. 22. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 312. P. Henriq. in ſumm. p. 2. lib. 9. de Miſſa, c. 26. n. 14. pag. 830. Matth. Soar. in pract. & ordine viſitandi, cap. 3. n. 4. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Miſſa, verſ. Ad ſextum, p. 229. vbi aſſerit, ſacrã Cardinalium Congregationem cenſuiſſe, non poſſe Epiſcopũ cogere populum multis pœnis, etiam caſu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, ire ad audiendam Miſſam in Parochia ſua. † Vide etiam Grilenzon. in conſ. 54. n. 7. & 18.

ı *Hæc igitur omnia, &c.*] Ex his verbis colligit Fr. Emman. d. art. 7. poſſe Epiſcopos compellere Regulares, vt in Offertorio Miſſarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monaſteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ feſtiuitates, & ieiunia in illa hebdomada occurrant: ne ignorantia horum feſtorum & ieiuniorum, præcepta eccleſiaſtica à fidelibus tranſgrediantur, & ibi teſtatur ita vidiſſe obſeruari à quibuſdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliæ in Archiepiſc. Eborenſi.

Decretum de Reformatione.

EAdem ſacroſancta Oecumenica,[a] & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium proſequatur, hæc in præſenti ſeſſione ſtatuenda cenſuit.

a infr. Seſſ. vlt. de ref. c. 1.

CAPVT I.

Omnes Clerici ſint à negotiis ſecularibus alieni, honeſtè grauitérque ſe gerant,

gerant, ac ſanctè viuant: cum ceteri in eos ſuos oculos coniiciant, ex iiſque ſumant quod imitentur.

a NIhil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſiduè inſtruat, quam eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. Cum enim à rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur; in eos, tãquam [a] ſpeculũ, reliqui oculos coniiciunt, ex iiſque ſumũt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos in ſortem Domini vocatos, vitam, moréſque ſuos omnes componere *, [b] vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliíſque omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum, ac religione plenum, præ ſe ferant: leuia etiã delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo maiore in Eccleſia Dei & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentiùs ſint obſeruanda: [c] ſtatuit Synodus, vt, quæ aliàs à [d] ſummis Pontificibus, & à ſacris Conciliis de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrináque retinenda, ac ſimul de luxu, comeſſationibus, choreis, aleis †, luſibus, ac quibuſcumque criminibus, necnon ſæcularibus negotiis fugiendis copioſè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, vel maioribus arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua verò ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint; ea quamprimùm in vſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri, ſtudeant; non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationis

a Matt. 5. Tit. 2. c. qualiter, 2. de accuſ. c. clericos, 21. diſt.

b Seſ. 14. in procœmio.

c de vit. & hon. cler. extra. in 6. & c. canonum, 14. q. 5. c. credo, 21. q. 3. Concil. Cartha. 3. c. 15. Concil. Chalce. can. 3. Concil. Aurel. 2. c. 14. cũ ſim. & infr. ſeſſ. 24. de refor c. 12.

d Vide 1. Concil. Mariſcõ. c. 5. & 2. Nicæ. c. 16. & 4. Cartha. c. 44. & ſeqq.

ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſoluant.

Concilium Lateran. ſub Innoc. III. c. 8. & lib. 5. Decretalium, De accuſationibus & inquiſitionibus.

QValiter & * quomodo debeat prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum ſubditorum exceſſus, ex auctoritatibus noui & veteris teſtamenti colligitur euidenter, ex quibus poſteà proceſſerunt Canonicæ ſanctiones, ſicut olim apertè diſtinximus & nunc ſacri approbatione Concilij confirmamus. Legitur enim in Euangelio, quòd villicus ille qui diffamatus erat apud dominum ſuum, quaſi diſſipaſſet bona ipſius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris villicare. Et in Geneſi Dominus ait: Deſcendam & videbo vtrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint. Ex quibus auctoritatibus manifeſtè comprobatur, quòd non ſolùm cùm ſubditus, verumetiam cùm prælatus excedit, ſi per clamorem & famam ad aures ſuperioris peruenerit, non quidem à maleuolis & maledicis, ſed à prouidis & honeſtis: nec ſemel tantùm, ſed ſæpè (quod clamor innuit, & diffamatio manifeſtat) debet coram Eccleſiæ ſenioribus veritatem diligentiùs perſcrutari, vt ſi rei popoſcerit qualitas, Canonica diſtrictio culpam feriat delinquentis, non tanquam ſit auctor & iudex, ſed quaſi deferente fama, vel denuntiante clamore, officij ſui debitum exequatur. Licèt autem hoc ſit obſeruandum in ſubditis, diligentiùs tamen obſeruãdum eſt in prælatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittam. Et quia non poſſunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur non ſolùm arguere, ſed etiam increpare: quin etiam interdum ſuſpendere, nonnunquam verò ligare: frequenter odium multorum incurrunt & inſidias patiuntur. Ideò ſancti Patres prouidè ſtatuerunt, vt accuſatio Prælatorum non facilè admittatur, ne concuſſis columnis corruat ædificium, niſi diligens adhibeatur cautela, per quam non ſolùm falſæ, ſed etiam malignæ criminationi ianua præcludatur. Verùm ita voluerunt prouidere Prælatis, ne criminarentur iniuſtè, vt tamen cauerent, ne delinquerent inſolenter, contra morbum vtrumque inuenientes congruam medicinam, videlicet vt criminalis accuſatio, quæ ad diminutionem capitis (id eſt, degradationem) intenditur, niſi legitima procedat inſcriptio,

* quãdo

Luc. 16.

Gen. 18.

Threr. 3.

nullatenus admittatur. Sed cùm ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, ita vt iam clamor aſcendat, qui diutiùs ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, vel ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo, ad inquirendum & puniendum eius exceſſus, nō ex odij fomite, ſed charitatis procedatur affectu, quatenus ſi fuerit grauis exceſſus, etſi non degradetur ab Ordine, ab adminiſtratione tamen amoueatur omnino: quod eſt ſecundum Euangelicam ſententiam à villicatione villicum amoueri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem. Debet igitur eſſe præſens is contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciam abſentauerit: & exponenda ſunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi ſeipſum. Et non ſolùm dicta, ſed etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei, vt quid & à quo ſit dictum appareat, publicanda: necnon exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ac per ſuppreſſionem nominum infamandi, per exceptionum verò excluſionem, deponendi falſum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque ſubditorum exceſſus tanto diligentiùs debet Prælatus aſſurgere, quanto damnabilius eorum offenſas deſereret incorrectas: contra quos, vt de notoriis exceſſibus taceatur, etſi tribus modis poſſit procedi per accuſationem videlicet, denunciationem, & inquiſitionem eorum, vt tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leue compendium ad graue diſpendium veniatur: ſicut accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio, ſic & denunciationem charitatiua admonitio, & inquiſitionem clamoſa inſinuatio præuenire; illo ſemper adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicij, ſententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares perſonas non credimus vſquequaque ſeruandum, quæ, cùm cauſa requirit, faciliùs & liberiùs à ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoueri.

Lib. 3. Clem. De vita & honeſtate Clericorum.

QVoniam qui abiectis veſtibus proprio congruentibus Ordini, alias aſſumere, & in publico portare rationabili cauſa ceſſante præſumit, profeſſorum illius Ordinis prærogatiua ſe reddit indignum; præſenti conſtitutione ſancimus, quòd quicumque Clericus virgata vel partita veſte publicè vtetur (niſi cauſa rationabilis ſubſit) ſi beneficiatus extiterit, per ſex menſes à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet, ſit eo ipſo ſuſpenſus. Si verò beneficiatus non fuerit, in ſacris tamen Ordinibus citra ſacerdotium conſtitutus, per idem tempus reddatur eo ipſo inhabilis ad Eccleſiaſticum beneficium obtinendum.

Idem quoque cenſemus de Clericis aliis, veſtem talem, ſimul & tonſuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, perſonatum, ſeu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, necnon cæteri in ſacerdotio conſtituti, ac Religioſi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem oſtendere, ſi (præterquam ex cauſa rationabili) publicè veſtem ferant huiuſmodi, aut infulam, ſeu pileum lineum publicè portent in capite: ſint eo ipſo, beneficiati videlicet, à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, ſuſpenſi per annum; cæteri verò ſacerdotes & Religioſi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Eccleſiaſticum obtinendum. Sed & tales & cæteri quicumque Clerici vtentes epitogio, ſeu tabardo foderato vſque ad oram, & ita breui, quòd veſtis inferior notabiliter videatur; epitogium ipſum ſeculares Clerici & Religioſi, adminiſtrationem habentes, teneantur intra menſem dare pauperibus: cæteri verò religioſi adminiſtrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur ſuis Superioribus aſſignare, in pios vſus aliquos conuertendum, alioquin beneficiati ſuſpenſionis, cæteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus ſe nouerint incurriſſe.

Huic inſuper adiicimus ſanctioni, vt Clerici, præſertim beneficiati, caligis ſcacatis, rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. conſ. 4. de Regularib. n. 27. & in cap. ſtatuimus, 19. q. 3. n. 25. verſ. 25. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 9. q. fin. ſect. 1. n. 5.

* *Moréſque ſuos componere.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 75. lit. A. Petr. Greg. Tholoſan. de appellat. lib. 2. cap. 10. n. 1. in fine.

† *Aleis.*] Vide Bern. Diaz in prax. can. cap. 70. vbi Salzedo poſt Nauar. Menoch. & alios.

CAPVT II.

Qualitates aſſumendorum ad Eccleſias Cathedrales, qui vita bona, & ordine ſacro praditi eſſe debent, ac tales

qui

qui ceteros docere valeant, quæ probari debent teſtimoniis, &c.

QVicumque α * poſthac ad eccleſias cathedrales erit 1 aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à ſacris a canonibus requiruntur, plenè ſit prędi tus; verum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus, quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in curia fuerit, à Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eóque deficiente, à vicinioribus Ordinariis ſumatur. Scientia verò præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneris ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere: ideóque β antea in Vniuerſitate Studiorum, Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel iure Canonico meritò ſit promotus †, aut publico Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quòd ſi Regularis fuerit, à Superioribus ſuæ Religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes vnde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient; ac Deum, & Superiores ſuos habebunt vltores.

a c. cum in cunctis, & c. à nobis, de Elect. c. graue nimis, de præben. & inf. Seſſ. 14. c. 1. de reform.

Lib. 3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

Capvt XXIX.

GRaue nimis eſt & abſurdum, quòd quidam Eccleſiarum prælati, cùm poſſint viros idoneos ad Eccleſiaſtica beneficia promouere, aſſumere non verentur indignos, quibus non morum honeſtas, nec litterarum ſcientia ſuffragatur, carnalitatis ſequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Eccleſiis damna proueniant, nemo ſanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prętermiſſis indignis, idoneos aſſumant, qui Deo & Eccleſiis velint & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in prouinciali Concilio diligens inquiſitio annuatim: ita vt qui poſt primam & ſecundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per ipſum Concilium ſuſpendatur, inſtituta in eodem Concilio perſona prouida & honeſta, quæ ſuſpenſi ſuppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipſum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obſeruetur. Metropolitani verò delictum, ſuperioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nuntiandum. Vt autem hęc ſalubris prouiſio pleniorem conſequatur effectum, huiuſmodi ſuſpenſionis ſententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales ſedes ſpecialiter honorentur.

Declarationes.

1 *Aſſumendus*] Principalis dignitas in Collegiata Eccleſia exempta, cui ordinaria Iuriſdictio cum omnibus iuribus quaſi Epiſcopalibus competit, non neceſſariò conferri debet Licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas Cathedralis: Concilium enim quando loquitur de dignitatibus, c. 12. Seſſion. 24. hortatur, vt conferantur Doctoribus, non verò præcipit: quia hoc nullibi dicitur eſſe neceſſarium. *Vide Seſſ. 24. c. 12. §. Hortatur.*

Remissiones.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. c. 4. cum ſeqq. Flamin. de Reſignationib. lib. 8. q. 5. n. 5. * Vide etiam Salz. ad Bern. Diaz. in prax. c. 21. lit. B. & in c. 24. lit. A. & in c. 25. lit. A. Hier. Cæuallos in ſuis pract. com contra com. q. 606. n. 8. & 9. Cened. collectan. ad Decret. 77. n. 2.

β *Ideoque antea in Vniuerſitate ſtudiorum, &c.*] Vide Menoch. de Arbit. caſu 425. n. 35. Nauar. de Orat. Miſcel. 38. n. 154. cum ſeq. P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 1. c. 16. §. 2. lit. R. & li. 14. c. 19. in princ. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 3. c. 28. q. 9. & li. 6. c. 6. q. 1. P. Leſſ. de Iuſt. li. 2. c. 34. dub. 24. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloſſ. 4. n. 67. Cened. ad Decretum, Collect. 51. n. 4. in fine. P. Valer. Reginald. in praxi for. pœn. lib. 30. tract. 3. n. 171.

† *Vel iure canonico meritò ſit promotus, &c.*

&c.] Vide Marcum Ant. Peregrin. conſ. 3. n. 19. vol. 2.

Capvt III.

Diſtributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcumque fructuum, & quorumcunque beneficiorum. Portiones abſentium cedunt piis locis arbitrio Epiſcopi. Excipe actu miniſtrantem in Eccleſia curata extra ciuitatem. Excipe quaſdam Cathedrales & collegiatas Eccleſias. Vbi non miniſtrantes perdant aliquid, quod ad dictam tertiam partem aſcendit.

α * β γ &c. Epiſcopi, etiam tanquam delegati Apoſtolici, 1 λ ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque 2 μ omnium dignitatum, perſonatuum, & officiorum, in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis exiſtentium, tertiam 3 partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſſignandas, diuidere poſſint; vt ſcilicet, qui eas obtinent, ſi perſonaliter cõpetens ibi ſeruitium iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis pręſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint; & illius diei diſtributioné amittant; nec eis quoquo modo dominium acquirant, 4 ſed fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat aut alteri pio loco, 5 arbitrio Ordinarij applicetur. Creſcente verò contumacia, contra eos 6 iuxta ſacrorum Canonum cõſtitutiones procedant. Quod ſi alicui ex prædictis dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, ſeu conſuetudine, iuriſdictio, adminiſtratio, vel officium non competat, ſed extra ciuitatem in diœceſi 7 cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, 8 tanquam præſens ſit, ac diuinis interſit, in Eccleſiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantùm Eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo, vel ſtatutum, vt dictæ dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum aſcendat: 9 non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

Declarationes.

1 *Ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque.*] Huius capitis diſpoſitio locum habebit, ſi fructus illi & prouentus ſint illius Eccleſiæ, in cuius choro ſedem habent hæ dignitates: ſecus verò, ſi nullos fructus percipiant iſtæ dignitates ex illis Eccleſiis, in quibus habent ſedem in choro tantum, & in quibus nunquam fecerunt reſidentiam, & habent proprium diſtrictum, in quo ſuam Iuriſdictionem exerceant.

2 *Omnium dignitatum*] Non tamen comprehenduntur dignitates, quæ etſi habent locum in choro, nullas tamen habent diſtributiones quotidianas, nec ſufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri poſſunt cum Canonicatibus, vbi eſt conſuetudo, abſque alia diſpenſatione, vt c. *Licet*, de Conſ. in 6. nec illis vnire Eccleſias parochiales ad augendos fructus diſtributionum quotidianarum Epiſcopus poteſt. Si aliquibus ex dignitatibus, quæ ſunt de Iure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abeſſe poſſint, ſine fructuum & prouentuum amiſſione, per hoc decretum nihil eſt iſtiuſmodi conceſſioni derogatum. Verùm dignitates omnes etiam illæ quæ ſunt de Iure patronatus detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ ſunt, vt c. 4. Seſſ. 21. dicitur. Similiter, obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec diſtributiones quotidianas cum cæteris participet, reſidere tamen tenetur; & ſic diſtractioni iſtius tertiæ partis fructuum eſt obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori reſidere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur, non

tamen

tamen diſtributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate huius Decreti, in quotidianas diſtributiones eſt conuerſa. *ſupr. Seſſ. 21. de Reform. c. 3. §. Habens.*

Sauonenſis Iulij 1591. Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Canonicos per mediaria Eccleſiæ inſeruire, iuxta Decretum Epiſcopi, dum tamen toto anno vltra bimeſtre non abſint ab eccleſia, & etiam eo tempore diſtributiones quotidianas minimè percipiant.

3 *Tertiam partem in diſtributiones.*] Congregatio cenſuit, hoc procedere etiam quando diſtributiones ſunt ſufficientes. Et diſtributio facienda eſt ex fructibus, non ſecundùm taxam antiquam, prout in libris Capitularibus ſeu aliis notatur, ſed ſecundùm communem valorem currentem. *Vide Seſſ. 21. c. 3. §. Tertiam partem.*

Archiepiſcopus Panormitanus, volens creare diſtributiones in Cathedrali, iuxta formã huius capitis, dimiſit liberas pręben das, diſtributionéſque conſtituit ex redditibus eiuſdẽ Eccleſię, prouenientibus à mortuariis & adminiſtratione Sacramentorũ. Sed Congregatio decreuit, vt ex tertia parte prębẽdarũ cõſtituerẽtur diſtributiones quotidianæ.

An ratione viſitationis Archidiacono incumbentis ratione ſuæ dignitatis poſſit abeſſe vltra menſes conceſſos à Concilio. Congregatio cenſuit poſſe.

An verò pro tempore dictæ abſentiæ vltra tres menſes ex cauſa viſitationis poſſit lucrari fructus ſui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per intereſſentiam.

Congregatio cenſuit poſſe, dummodo dari conſueuerint abſentibus legitima cauſa, non tamen lucrari diſtributiones merè quotidianas.

An durante ea viſitatione lucrari etiam poſſit fructus illius canonicatus quem obtinuit, vt ex diſpenſatione vel ex Eccleſiæ illius conſuetudine; ſtante quod fructus canonicatus diſtincti ſunt à fructibus præbendæ Archidiaconatus.

Congregatio reſpondit non poſſe niſi pro tribus menſibus vacationis & à Concilio permiſſis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, niſi extet Eccleſiæ conſuetudo, vt Archidiaconus viſitans nihil fructuum percipiat, quam conſuetudinem cenſuit Congregatio ſaluam remanere.

Abulen. diſtributionum Cauſa propoſita.

ILluſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini. In Eccleſia Abulenſi diſtributiones quotidianæ à fructibus præbendarum ſeparatæ non ſunt, & Capitulum prætendit D. Epiſcopum non poſſe tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Eccleſiæ ſeparare pro quotidianis diſtributionibus; ſub prætextu, quod ex conſuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarij & cæteri prębendarij dictę Eccleſię Abulenſis ſolent lucrari groſſam præbendarum ſuarum reſidentes & intereſſentes qualibet die, vna hora dũtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliã iuxta determinationem à Capitulo, pro temporis cõmoditate, faciendã, nec ad maiorẽ reſidentiã & diuinorum intereſſentiam compelli poſſe. Sed nihilominus D. Epiſcopus dicit poſſe & deberi ex omnibus fructibus præbendarũ dictæ Eccleſiæ prædictã tertiam partẽ ſeparari, & pro diſtributionibus quotidianis illam diuidi per omnes horas Canonicas, diurnas, & nocturnas proportionabiliter pro diuinis tantũ intereſſentibus, iuxta Decretũ Conc. Trid. Seſſ. 21. c. 3. & præſenti cap. & prætenſam conſuetudinem immutabilẽ ait nõ obſtare, cùm eam Cõcilium in dictis Decretis tollat & abroget: groſſa autẽ præbendarũ, quæ pro vnius horæ aſſiſtentia datur, nõ habet vim nec effectum diſtributionũ quotidianarũ: nec ſatisfit Concilio, quia Conciliũ loquitur de illis diſtributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas diuiduntur, prout prædicta groſſa. Hæ enim diſtributiones de iure magis pro fructibus præbendarũ habentur, quam pro diſtributionibus quotidianis, *extrauag. Cum nonnulla. §. Præterea cũ in aliquibus, de præbend. inter communes. Coſmus in prag. ſanct. Gallia. in titulo. Quo tempore quis debeat eſſe in choro, Gloſſ. verſ. diſtributiones Pariſ. conſ. 32. n. 8. lib. 4.* & pluries reſoluit Rota, vt in duabus reſolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ à *Couar. lib. 3. var. reſol. c. 12. n. 2.* Et Capitulum contendit, groſſam hanc pro quotidianis diſtributionibus computari poſſe, ita quod teneatur illã Epiſcopus proportionabiliter diſtribuere per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas pro intereſſentibus tãtùm, & non pro intereſſentia vnius tãtùm horæ, ne chorus & Eccleſia ſint in aliis horis, & diuinis officiis debito ſeruitio, & miniſtrorum præſentia deſtituta, contra decreta, & mentem Concilii. Quare Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. VV. ſupplicamus, declarari vel D. Epiſcopum Abulenſem, pro quotidianis diſtributionibus tertiã partẽ quorumcumque fructuum omnium præbendarum Eccleſiæ Abulenſis ſeparare & aſſignare poſſe, illámque proportionabiliter, per omnes horas

horas Canonicas diurnas, & nocturnas diuidere, pro mercede & ſtipendio perſonaliter intereſſentium dumtaxat, etiamſi in Eccleſia Abulenſi conſuetudo ſit immemorabilis, vel ſtatutum, ſecundum quod groſſa præbendarum lucrifiat intereſſendo qualibet die vni horæ tantum: vel declarari, D. Epiſcopum Abulenſem poſſe iſtam groſſam loco tertiæ partis fructuum diuidere, & aſsignare pro quotidianis diſtributionibus, per omnes horas Canonicas, & non pro mercede vnius horæ, ſed pro ſeruitio, & perſonali præſentia omnium horarum aſsignetur proportionabiliter lucranda, vt ſatisfiat Concilio.

22. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, diſtributiones quotidianas ita diuidendas eſſe, vt quilibet Canonicus deſeruiendo lucrari poſſit ex illis id totum, quod de tertia parte ſuæ præbendæ detractum in ipſas diſtributiones conuerſum fuerit.

RESPONSIO.

Congregatio Concilij cenſuit, per groſſam, quam iſthic lucrifaciunt intereſſentes quotidie vni tãtùm horæ, non eſſe ſatisfactum Concilio in præſenti c. & c. 3. Seſſ. 21. Epiſcopus tamen non debet dictam groſſam accipere, & inter alias horas diuidere, ſed ex reliquo corpore præbendarum, ſi non omnino tertiam partem, ſaltem tantam portionem detrahere, quanta ſufficiat ad conſtituendas diſtributiones, quæ ſingulis horis ſufficiant, vt veriſimiliter non negligantur iuxta formam ab eodem Epiſcopo præſcribendam. Epiſcopus autem non poteſt dignitatibus, perſonatibus, & officiis ſtatuere certam officij & ſeruitij formam præter ſolitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in diſtributiones conuerſa.

Elborenſis 26. Sept. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ diſtributiones ex Decret. Concil. c. 3. Seſſ. 22. de Reform. conuerſæ dignitatibus præſcribere certam ſeruitij & Officij formam præter ſolitam.

4 *Sed fabricæ Eccleſiæ.*] Id locum habet in dignitatibus, perſonatibus, & officiis; non ergo per verba comprehendit Canonicatus, ſed illud diſtributionum genus habet etiam locum, quando non adeſſet illa ratio, quòd nullæ, vel ita tenues diſtributiones eſſent, vt dicitur in c. 3. Seſſ. 21. Sed in odium non reſidentium applicandum eſt fabricæ, &c.

10. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Præpoſitura Cathedralis, à qua poſt Concilium tertia pars fructuum detracta, & in diſtributiones quotidianas conuerſa, proponitur, non ſit de corpore Capituli, id quod ex dicta tertia parte Præpoſitus non inſeruiens amiſerit, fabricæ Eccleſiæ indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Epiſcopi eſſe applicandum iuxta Decretum c. 3. Seſſ. 22.

Hoc habet locum in dignitatibus, perſonatibus, & officiis, neque comprehendit canonicatus, vel aliud diſtributionum genus; habet etiam locum, quod hic diſponitur, quando non adeſt illa ratio, quòd nullæ, vel ita tenues diſtributiones eſſent, vt in c. 3. Seſſ. 21. ſed in odium non reſidentium applicandum fabricæ: non obſtat aliqua conſuetudo, qua cauetur, vt deſeruientibus portiones non ſeruientium accreſcant.

5 *Arbitrio Ordinarij applicetur.*] Et eo non obſtante, quod iſta beneficia obtinentes dimitterent iſtam tertiam partem, poſſunt ab Ordinariis compelli ad reſidentiam, pœnis præſcriptis Decreto Concilij, Seſſ. 24. c. 12. *Vide ad c. 3. Seſſ. 21. §.* Itaque differentia, in fine.

6 *Iuxta Sacrorum Canonum conſtitutiones procedant.*] Conſuetudo immemorabilis excuſare non poteſt à reſidentia in Eccleſiis Cathedralibus. Et ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII.

7 *Cura animarum immineat.*] Secus ſi tantùm Iuriſdictionalis: ſi verò vnitæ ſunt, eſt locus c. *Extirpandæ, § qui verò. de præb.*

8 *Tanquam præſens, &c. à Collegiatis habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici quatenus habentes Eccleſias parochiales, non tamen vnitas Canonicatibus, qui ſi in parochialibus reſederint, fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis diſtributionibus quotidianis, iuxta Bullam ſanctæ memoriæ Pij V. vel ex indulto Apoſtolico: non poterunt optare domos Canonicales, neque Canonicatum priuilegialem, aut ſimilia obtinere; cum non habeantur pro præſentibus, ſed tantùm ſunt priuilegiati ad percipiendos fructus: & id quidem quando exiſtat conſuetudo vel ſtatutum, quòd abſentes non poſſint optare.

Dignitates & officia obtinentes in Eccleſia Cæſaraguſtana, de quibus in hoc capitulo, comprehenduntur ſub diſpoſitione Concilij c. 12. verſ. præterea obtinentib. Seſſ. 24. vt ad præſtandum ſeruitium nouem menſium iuxta Iuris decentem formam poſſunt compelli.

Competens ſeruitium quod præſtare tenentur obtinentes dignitatem, & beneficia in Eccleſia Cæſaraguſtana, non ad eum plane modum accipiendum eſt, quo præſcribitur à Cõc. Trid. in c. 12. verſ. præterea

obti

obtinentibus, Seſſ.24. ſed Archiepiſcopum poſſe & debere, circumſcripto alio eius decreto, à quo ex parte dignitatum appellatũ fuit, aliter quidem ſeruitium illi competens & congruum ſtatuere, nempe ex hoc c. Cæterùm oportere Archiepiſcopum arbitrium ſuum pro muneribus & oneribus ipſis dignitatibus & officiis incumbentibus moderari, ſimúlque rationem habere habitantium extra clauſtrum in præſcribendis horis, quibus intereſſe quiſque teneatur, iuxta autem horas, & dies ſeruitij ad hunc modum determinati, diuidendas eſſe diſtributiones ex tertia parte quorumcumque fructuum & prouentuum earundem dignitatum & officiorum deſumptas, deductis tamen penſionibus, aliíſque legitimis oneribus, quamdiu durauerint. Quæ quidem diſtributiones, ab illis, qui principaliter ſtatuto tempore non deſeruiunt, amittantur, & fabricæ Eccleſiæ, aut alteri pio loco iuxta decretum eiuſdem c.3. applicentur, obtinentéſque huiuſmodi dignitates & officia, licèt in commodum perinde atque alij eiuſdem Eccleſiæ Canonici admittendi ſunt, & ad miſſas in altari maiori celebrandas.

9 *Non obſtantibus conſuetudinibus.*] Congregatio cenſuit, hic non eſſe derogatum fundationi.

REMISSIONES.

a Vide Cou.lib.3.var.c.13.n.7. Nauar. de Orat.Miſcel.59.n.6.& Miſcel.14.num.51. Guttier. Canon.lib.1.c.1.n.106. Zerol. in praxi Epiſc.p.1.verbo Diſtributiones, §.4. fol.mihi 116.P.Azor.inſtit.Moral.p.2.li.7. q.8.col.831.Quarant.in ſum.Bullarij verb. Reſidentia,p.445.Nicol. Garſ.de Benefic.p. 3.c.2.à n.430.cum ſeqq.P.Henriq.lib.7.de Indulg.c.39.§.3.p.592.* Vide etiam ſuprà ſeſſ.81.cap.3.& quæ ibi diximus.

Deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium Sacra Congreg.adducta à Nicol Garſia locis infrà citatis.

b PRima. In Decreto Seſſ.21.c.3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de neceſſitate hæc detractio, quando ſunt nullæ diſtributiones, vel ita tenues, quæ diſtribuuntur intereſſentibus tantùm, ſed in c.3. Seſſ.22. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus etiam nõ ex neceſſitate, ſed in odium non reſidentium, & pars abſentium non præſentibus, ſed alicui pio loco applicanda. refert Garſia de Benef p.3.c.1.n.465.

c Secunda. Portiones abſentium accreſcunt deſeruientibus, ſi ex Decreto Concilij, Seſſ. 21.cap.3. ſeparatæ ſint: ſecus verò ſit ex Decreto, c.3. Seſſ.22. tunc enim fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur, nec obſtat aliqua conſuetudo, qua caueatur vt deſeruientibus portiones non ſeruientium accreſcant. refert Garſi.d.c.n.465.

d Tertia. Differentia inter c.3. Seſſ.21. & aliud c.3. Seſſ.22. eſt, quòd c.3. Seſſ.22. loquitur tantum de dignitatibus: à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in diſtributiones quotidianas conuertendam ſeparare poteſt, dato etiam quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & hoc in odium obtinentium dignitates, & reſidere negligentium, & quando iſta tertia pars ſubtracta per non ſeruientes amittitur, locis piis eſt applicanda: cap. verò 3. Seſſ.21. loquitur ſolùm, quando diſtributiones ſunt ita tenues, vt negligantur: & hoc caſu tertia pars ſic ſeparata, & in diſtributiones ab Epiſcopo conuerſa, ſi per non ſeruientes amittitur, proportionabiliter ſeruientibus accreſcit, Garſ.d.c.n.465.

e Quarta. Quando Epiſcopus vſus eſt remedio c.3. Seſſ.21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non poteſt vti remedio c.3. Seſſ.22. in detrahẽda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandũ eſt iis, qui nihil contulerunt. refert Garſia vbi ſuprà, n.472.

f Quinta. Hæc deductio faciẽda eſt ex fructibus, non ſecundùm taxam antiquã, prout in libris Capitulorum, ſeu aliis, ſed ſecundùm valorem currẽtem. refert Garſi.n.467.

g Sexta. Obtinens in Cathedralibus, & Collegiatis dignitatem, licèt vocẽ in Capitulo non habeat, nec diſtributiones quotidianas cum cęteris participet, reſidere tamen tenenetur, & ſic detractioni ipſius tertiæ partis fructuum eſt obnoxius. refert. Garſi. n.481.

h Septima. Antequam detractio hæc fiat, deducendæ ſunt priùs penſiones, & alia onera legitimè impoſita, quamdiu illa durauerint: ſed de nouo impoſita non comprehendunt iſtam tertiam partem, & quod de fructibus alteri reſeruatis non fit iſta detractio, donec reſeruatarius vixerit, ſed ſi beneficij titulum habens neglexerit reſidere, priuandus eſt eodem titulo alteri poſtea conferendo. refert Garſia n.468.

i Octaua. Nec pro diſtributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ auferendum eſt quicquam de beneficiis, quæ ſunt extra Eccleſiam Cathedralem, vel Collegiatam: niſi Eccleſiæ, vel beneficia, extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam exiſtentia, eſſent perpetuò Canoni

nonicatuum vnita præbendis prædictarum Eccleſiarum, à quibus beneficiis extra prædictas Eccleſias, ſi quid ob eam cauſam exactum eſſet, debet reſtitui, & de cætero ab huiuſmodi exactione abſtinere, refert Nicol. Garſ. n. 474.

ι Nona. Congregatio Concilij cenſuit, per groſſam, quam iſthic lucrifaciunt intereſſentes quotidie, vna tantum hora, non eſſe ſatisfactũ Concilio, Seſſ. 21. c. 3. & Seſſ. 22. c. 3. Epiſcopus tamen non poteſt d. groſſam accipere, & in alias horas diuidere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, ſi nõ omnino tertiã partem, ſaltem tantã portionem detrahere, quãta ſufficiat ad cõſtituendas diſtributiones, quę ſingulis horis veroſimiliter non negligãtur, refert Garſi. n. 485.

λ *Ex fructibus, & prouentibus, &c.*] Garſ. d. c. 22. n. 477. dicit, quòd debent eſſe fructus illius Eccleſiæ, in cuius choro ſedem habent hæ dignitates, ſecus verò ſi nullos fructus percipiant iſtæ dignitates ex illis Eccleſiis, in quibus ſedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt, reſidentiam, & habent proprium diſtrictum, in quo ſuam iuriſdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum.*] Garſ. d. c. n. 483. reſoluit, quòd nõ comprehendũtur dignitates, quæ etſi locũ habent in choro, nullas tamen habent diſtributiones quotidianas, nec ſufficiẽtes præbẽdas, vel fructus tenues, quę retineri poſſunt cum Canonicatibus, vbi eſt cõſuetudo, abſque alia diſpoſitione, vt c. 1. de Conſuetud. in 6. nec illis vnire Eccleſias Parochiales ad augendum fructus diſtributionum quotidianarum Epiſcopus poteſt.

CAPVT IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, niſi ſit ſubdiaconus. Oneribus ſubeundis per ſe infra annum ſint quique idonei. In poſterum prouiſio fiat ſolis habentibus integrè ætatem, &c.

1 QVicumque in Cathedrali, vel Collegiata, ſeculari, vel 2 regulari Eccleſia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſiis in Capitulo non 3 habeat, etiamſi hoc ſibi ab aliis 4 liberè fuerit conceſſum. 5 β Ij verò qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas, portiones, ac quęlibet alia beneficia in dictis Eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera varia ſunt annexa, videlicet, 6 vt alij Miſſas, alij Euangelium, alij Epiſtolas dicant, ſeu cantent, quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſante, 7 infra annum, Ordines ſuſcipere requiſitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta cõſtitutionem Concilij Vienneſis, a quæ incipit, Vt ij qui; quam præſenti decreto innouat, γ cogántque Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſeipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis arbitrio eorum imponendis. Nec δ ε aliis in poſterum fiat prouiſio, niſi iis, 8 qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur: aliter irrita ſit prouiſio.

a c. vt ij, de ætat. & qualit. in Clem. lib. 1. c. 2. tit. 6.

Lib. 1. Clement. De ætate, & qualitate & ordine præficiendorum.

VT ij qui diuinis in Cathedralibus vel Collegiatis, ſecularibus, vel regularibus Eccleſiis ſunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in poſterum, ad ſuſcipiendos ſacros Ordines propenſiùs inducantur: Statuimus, vt nullus de cætero in huiuſmodi Eccleſiis vocem in Capitulo habeat (etiamſi hoc ſibi ab aliis liberè concedatur) niſi ſaltem in ſubdiaconatus Ordine fuerit conſtitutus. Illi verò qui dignitates, perſonatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines ſunt annexi, pacificè nunc obtinent in eiſdem Eccleſiis, vel obtinuerunt in futurum, niſi (iuſto impedimento ceſſante) ad huiuſmodi Ordines ſe promoueri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem; ipſiſque diſtributionum, quæ dantur iis qui

certis

certis Horis interſunt, pars dimidia ſubtrahatur. Non obſtantibus quibuſlibet conſuetudinibus vel ſtatutis. Pœnis aliis, quæ contra tales promoueri ad Ordines recuſantes ſtatuuntur in Iure, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

Declarationes.

1 *Quicumque in Cathedrali*] Qui ſunt in ſacris, & maximè in Presbyteratus Ordine, nullo ſtatuto videntur prohiberi poſſe, quin vocem habeant in Capitulo.
2 *Regulari.*] Sed non loquitur de monaſteriis regularium.
3 *Habeat.*] Neque conſultiuam vocem, neque aſſiſtentiam, neque ſedem in Capitulo.
4 *Liberè fuerit conceſſum.*] Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, ſed etiam in electionibus.
5 *Ij verò qui dignitates*] Canonici qui Ordines ſacros debitos, poſt monitionem ſumere recuſant, ab Ordinario priuari debent. Attamen Archidiaconus, ad quem de conſuetudine Eccleſiæ ſpectat (abſente Decano) conuocare Capitulum, & in eo proponere, & reſolutiones accipere; id poteſt, etiamſi non ſit in ſacris; cum iſte ſit actus Iuriſdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in ſacris non conſtituto, & ad Decanum non ſpectat ratione Ordinis, ſed antiquitatis & Superioritatis.
6 *Vt alij Miſſas.*] An Canonici teneantur, per ſeipſos cantare Miſſas in omnibus feſtis & Dominicis Aduentus, & Quadrageſimæ, an tantùm ſolemnibus? Congregatio cenſuit cogẽdos eſſe ad perſonaliter canendas Miſſas illis diebus, quibus ex inſtitutis, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent.
7 *Infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos.*] Ex hoc Decreto, & c. 12. Seſſ. 24. de Ref. §. *neminem etiam*, non eſt priuandus quis Canonicatu, eo ſolo quod intra annum non ſit promotus ad ſacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus ſit: nec per Decretum Concilij Seſſ. 23. c. 12. quo cauetur ne quis ante 22. annum ſacris initiari poſſit: quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, niſi in legitima ætate conſtitutus.

Congregatio Cardinalium cenſuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debere ipſum ad presbyteratus ordinẽ ſe facere promoueri.
8 *Quicumque etatem.*] Declaratur in *Seſſ.* 24. *cap.* 12. § *neminem*, ibi, *vt in tali ætate.*

Congregatio Concilij cenſuit, non licere Epiſcopo poſt Concilium etiam accedente patronorum conſenſu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appoſitis, ideóque ſi beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non poſſe Epiſcopum, illud quamuis Patronus conſenſerit, ei conferre, qui nequaquam fuerit huiuſmodi ætatis. Eadem lan. 15

Hoc decretum comprehendit omnia beneficia quæ ordinem requirunt.

Obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicę, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Eccleſiam parochialem pertinentem poſſeſſionem, licet in limine adeptę poſſeſſionis prędictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur promoueri facere intra annum, lite pendente, partémque fructuum ei pro ſufficienti victu aſſignare, iuxta Concilij Tridentini formam.

Remiſsiones.

α Vide Fr. Emman. q. Regul. t. 1. q. 8. a. 6.
β *Ij verò qui dignitates, &c.*] Vide P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 6. c. 8. quæſt. 11. col. 698. Fr. Emman. quæſt. Regul. t. 2. q. 51. a. 5.
γ *Cogántque Epiſcopi, &c.*] Vide infrà, Seſſ. 24. c. 12. verſ. Epiſcopus autem, Nauar. in tract. de Orat. Miſcel. 45.
δ *Nec aliis in poſterum fiat prouiſio.*] Vide Nauar. conſ. 45. ſub tit. de temp. Ordin. & conſ. 2. de præb. P. Paul. Comitol. reſponſ. Moral. lib. 6. q. 64. n. 2. P. Leſſ. de Iuſtit. lib. 2. cap. 34. dub. 24. in fin.
ε De ſtatuto Compoſtellanæ Eccleſiæ, quòd, qui inſeruiuit ei per quadraginta annos, habeatur pro iubilato, ita vt eſſet exemptus à ſeruitio, & lucraretur quotidianas diſtributiones, quòd ſit ſublatum per ſacram Cardinalium Congregationem; licèt poſtea, vt dicitur in ea declaratione, Sanctiſſimus dixerit, dictum ſtatutum eſſe tolerandum; reſoluit Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 298. n. 19.

Capvt V.

Diſpenſationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratioſa effectum habeant, niſi Epiſcopus cognouerit ſummariè.

1 α * Diſpenſationes quacumque auctoritate concedendæ,

nullatenus admittatur. Sed cùm ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, ita vt iam clamor aſcendat, qui diutiùs ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, vel ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo, ad inquirendum & puniendum eius exceſſus, nō ex odij fomite, ſed charitatis procedatur affectu, quatenus ſi fuerit grauis exceſſus, etſi non degradetur ab Ordine, ab adminiſtratione tamen amoueatur omnino: quod eſt ſecundum Euangelicam ſententiam à villicatione villicum amoueri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem. Debet igitur eſſe præſens is contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciam abſentauerit: & exponenda ſunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi ſeipſum. Et non ſolùm dicta, ſed etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei, vt quid & à quo ſit dictum appareat, publicanda: necnon exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ac per ſuppreſſionem nominum infamandi, per exceptionum verò excluſionem, deponendi falſum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque ſubditorum exceſſus tanto diligentiùs debet Prælatus aſſurgere, quanto damnabilius eorum offenſas deſereret incorrectas: contra quos, vt de notoriis exceſſibus taceatur, etſi tribus modis poſſit procedi per accuſationem videlicet, denunciationem, & inquiſitionem eorum, vt tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leue compendium ad graue diſpendium veniatur: ſicut accuſationem legitima præcedere debet inſcriptio, ſic & denunciationem charitatiua admonitio, & inquiſitionem clamoſa inſinuatio præuenire; illo ſemper adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicij, ſententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares perſonas non credimus vſquequaque ſeruandum, quæ, cùm cauſa requirit, faciliùs & liberiùs à ſuis poſſunt adminiſtrationibus amoueri.

Lib. 3. Clem. De vita & honeſtate Clericorum.

QVoniam qui abiectis veſtibus proprio congruentibus Ordini, alias aſſumere, & in publico portare rationabili cauſa ceſſante præſumit, profeſſorum illius Ordinis prærogatiua ſe reddit indignum; præſenti conſtitutione ſancimus, quòd quicumque Clericus virgata vel partita veſte publicè vtetur (niſi cauſa rationabilis ſubſit) ſi beneficiatus extiterit, per ſex menſes à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinet, ſit eo ipſo ſuſpenſus. Si verò beneficiatus non fuerit, in ſacris tamen Ordinibus citra ſacerdotium conſtitutus, per idem tempus reddatur eo ipſo inhabilis ad Eccleſiaſticum beneficium obtinendum.

Idem quoque cenſemus de Clericis aliis, veſtem talem, ſimul & tonſuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, perſonatum, ſeu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, necnon cæteri in ſacerdotio conſtituti, ac Religioſi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinſeci morum intrinſecam honeſtatem oſtendere, ſi (præterquam ex cauſa rationabili) publicè veſtem ferant huiuſmodi, aut infulam, ſeu pileum lineum publicè portent in capite: ſint eo ipſo, beneficiati videlicet, à perceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, ſuſpenſi per annum; cæteri verò ſacerdotes & Religioſi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Eccleſiaſticum obtinendum. Sed & tales & cæteri quicumque Clerici vtentes epitogio, ſeu tabardo foderato vſque ad oram, & ita breui, quòd veſtis inferior notabiliter videatur; epitogium ipſum ſeculares Clerici & Religioſi, adminiſtrationem habentes, teneantur intra menſem dare pauperibus: cæteri verò religioſi adminiſtrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur ſuis Superioribus aſſignare, in pios vſus aliquos conuertendum; alioquin beneficiati ſuſpenſionis, cæteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus ſe nouerint incurriſſe.

Huic inſuper adiicimus ſanctioni, vt Clerici, præſertim beneficiati, caligis ſcacatis, rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. conſ. 4. de Regularib. n. 27. & in cap. ſtatuimus, 19. q. 3. n. 25. verſ. 25. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 9. q. fin. ſect. 2. n. 5.

* *Moréſque ſuos componere.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 75. lit. A. Petr. Greg. Tholoſan. de appellat. lib. 2. cap. 10. n. 1. in fine.

† *Aleis.*] Vide Bern. Diaz in prax. can. cap. 70. vbi Salzedo poſt Nauar. Menoch. & alios.

CAPVT II.

Qualitates aſſumendorum ad Eccleſias Cathedrales, qui vita bona, & ordine ſacro praditi eſſe debent, ac tales

qui

qui ceteros docere valeant, quæ probari debent teſtimoniis, &c.

QVicumque α * poſthac ad eccleſias cathedrales erit 1 aſſumendus, is non ſolum natalibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à ſacris a canonibus requiruntur, plenè ſit prçditus; verum etiam in ſacro Ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus, quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in curia fuerit, à Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nunciis prouinciarum, aut eius Ordinario, eóque deficiente, à vicinioribus Ordinariis ſumatur. Scientia verò præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneris ſibi iniungendi neceſſitati poſſit ſatisfacere: ideóque β antea in Vniuerſitate Studiorum, Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel iure Canonico meritò ſit promotus †, aut publico Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quòd ſi Regularis fuerit, à Superioribus ſuæ Religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes vnde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient; ac Deum, & Superiores ſuos habebunt vltores.

a c. cum in cunctis, & c. à nobis, de Elect. c. graue nimis, de præben. & inf. Seſſ. 14. c. 1. de reform.

Lib. 3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

CAPVT XXIX.

GRaue nimis eſt & abſurdum, quòd quidam Eccleſiarum prælati, cùm poſſint viros idoneos ad Eccleſiaſtica beneficia promouere, aſſumere non verentur indignos, quibus non morum honeſtas, nec litterarum ſcientia ſuffragatur, carnalitatis ſequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Eccleſiis damna proueniant, nemo ſanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prętermiſſis indignis, idoneos aſſumant, qui Deo & Eccleſiis velint & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in prouinciali Concilio diligens inquiſitio annuatim: ita vt qui poſt primam & ſecundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per ipſum Concilium ſuſpendatur, inſtituta in eodem Concilio perſona prouida & honeſta, quæ ſuſpenſi ſuppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipſum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obſeruetur. Metropolitani verò delictum, ſuperioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nuntiandum. Vt autem hęc ſalubris prouiſio pleniorem conſequatur effectum, huiuſmodi ſuſpenſionis ſententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales ſedes ſpecialiter honorentur.

DECLARATIONES.

1 *Aſſumendus*] Principalis dignitas in Collegiata Eccleſia exempta, cui ordinaria Iuriſdictio cum omnibus iuribus quaſi Epiſcopalibus competit, non neceſſariò conferri debet Licentiato, vel Doctori, vt principalis dignitas Cathedralis: Concilium enim quando loquitur de dignitatibus, c.12. Seſſion. 24. hortatur, vt conferantur Doctoribus, non verò præcipit: quia hoc nullibi dicitur eſſe neceſſarium. *Vide Seſſ. 24. c. 12. §. Hortatur.*

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. c. 4. cum ſeqq. Flamin. de Reſignationib. lib. 8. q. 5. n. 5. * Vide etiam Salz. ad Bern. Diaz. in prax. c. 21. lit. B. & in c. 24. lit. A. & in c. 25. lit. A. Hier. Cæuallos in ſuis pract. com contra com. q. 606. n. 8. & 9. Cened. collectan. ad Decret. 77. n. 2.

β *Ideoque antea in Vniuerſitate ſtudiorum, &c.*] Vide Menoch. de Arbit. caſu 425. n. 35. Nauar. de Orat. Miſcel. 38. n. 154. cum ſeq. P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 1[illegible]. c. 16. §. 2. lit. R. & li. 14. c. 19. in princ. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 3. c. 28. q. 9. & li. 6. c. 6. q. 1. P. Leſſ. de Iuſt. li. 2. c. 34. dub. 24. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gloſſ. 4. n. 67. Cened. ad Decretum, Collect. 51. n. 4. in fine. P. Valer. Reginald. in praxi for. pœn. lib. 30. tract. 3. n. 171.

† *Vel iure canonico meritò ſit promotus, &c.*

&c.] Vide Marcum Ant. Peregrin. conſ. 3. n. 19. vol. 2.

CAPVT III.

Diſtributiones quotidianæ creandæ ex tertia parte quorumcumque fructuum, & quorumcumque beneficiorum. Portiones abſentium cedunt pijs locis arbitrio Epiſcopi. Excipe actu miniſtrantem in Eccleſia curata extra ciuitatem. Excipe quaſdam Cathedrales & collegiatas Eccleſias. Vbi non miniſtrantes perdant aliquid, quod ad dictam tertiam partem aſcendit.

α * β γ &c. EPiſcopi, etiam tanquam delegati Apoſtolici, 1 λ ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque 2 μ omnium dignitatum, perſonatuum, & officiorum, in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis exiſtentium, tertiam 3 partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſſignandas, diuidere poſſint; vt ſcilicet, qui eas obtinent, ſi perſonaliter cõpetens ibi ſeruitium iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis preſcribendam, quolibet die ſtatuto non impleuerint; & illius diei diſtributionẽ amittant; nec eis quoquo modo dominium acquirant, 4 ſed fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat aut alteri pio loco, 5 arbitrio Ordinarij applicetur. Creſcente verò contumacia, contra eos 6 iuxta ſacrorum Canonum cõſtitutiones procedant. Quod ſi alicui ex prædictis dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, ſeu conſuetudine, iuriſdictio, adminiſtratio, vel officium non competat, ſed extra ciuitatem in diœceſi 7 cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Eccleſia reſederit, ac miniſtrauerit, 8 tanquam præſens ſit, ac diuinis interſit, in Eccleſiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantùm Eccleſiis conſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo, vel ſtatutum, vt dictæ dignitates non ſeruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum aſcendat: 9 non obſtantibus conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & conſtitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

DECLARATIONES.

1 *Ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque.*] Huius capitis diſpoſitio locum habebit, ſi fructus illi & prouentus ſint illius Eccleſiæ, in cuius choro ſedem habent hæ dignitates: ſecus verò, ſi nullos fructus percipiant iſtæ dignitates ex illis Eccleſiis, in quibus habent ſedem in choro tantum, & in quibus nunquam fecerunt reſidentiam, & habent proprium diſtrictum, in quo ſuam Iuriſdictionem exerceant.

2 *Omnium dignitatum*] Non tamen comprehenduntur dignitates, quæ etſi habent locum in choro, nullas tamen habent diſtributiones quotidianas, nec ſufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ teneri poſſunt cum Canonicatibus, vbi eſt conſuetudo, abſque alia diſpenſatione, vt c. *Licet*, de Conſ. in 6. nec illis vnire Eccleſias parochiales ad augendos fructus diſtributionum quotidianarum Epiſcopus poteſt. Si aliquibus ex dignitatibus, quæ ſunt de Iure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abeſſe poſſint, ſine fructuum & prouẽtuum amiſſione; per hoc decretum nihil eſt iſtiuſmodi conceſſioni derogatum. Verùm dignitates omnes etiam illæ quæ ſunt de Iure patronatus detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ ſunt, vt c. 3. Seſſ. 21. dicitur. Similiter, obtinens in Cathedrali, vel Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec diſtributiones quotidianas cum cæteris participet, reſidere tamen tenetur; & ſic diſtractioni iſtius tertiæ partis fructuum eſt obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori reſidere debet, & nihilominus fructus alterius lucratur; non

tamen

tamen diſtributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate huius Decreti, in quotidianas diſtributiones eſt conuerſa. *ſupr. Seſſ. 21. de Reform. c. 3. §. Habens.*

Saonenſis Iulij 1591. Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Canonicos per mediaria Eccleſiæ inſeruire, iuxta Decretum Epiſcopi, dum tamen toto anno vltra bimeſtre non abſint ab eccleſia, & etiam eo tempore diſtributiones quotidianas minimè percipiant.

3 *Tertiam partem in diſtributiones.*] Congregatio cenſuit, hoc procedere etiam quando diſtributiones ſunt ſufficientes. Et diſtributio facienda eſt ex fructibus, non ſecundùm taxam antiquam, prout in libris Capitularibus ſeu aliis notatur, ſed ſecundùm communem valorem currentem. *Vide Seſſ. 21. c. 3. §. Tertiam partem.*

Archiepiſcopus Panormitanus, volens creare diſtributiones in Cathedrali, iuxta formã huius capitis, dimiſit liberas præbendas, diſtributioneſque conſtituit ex redditibus eiuſdẽ Eccleſię, prouenientibus à mortuariis & adminiſtratione Sacramentorũ. Sed Congregatio decreuit, vt ex tertia parte prębẽdarũ cõſtituerẽtur diſtributiones quotidianæ.

An ratione viſitationis Archidiacono incumbentis ratione ſuæ dignitatis poſſit abeſſe vltra menſes conceſſos à Concilio. Congregatio cenſuit poſſe.

An verò pro tempore dictæ abſentiæ vltra tres menſes ex cauſa viſitationis poſſit lucrari fructus ſui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per intereſſentiam.

Congregatio cenſuit poſſe, dummodo dari conſueuerint abſentibus legitima cauſa, non tamen lucrari diſtributiones merè quotidianas.

An durante ea viſitatione lucrari etiam poſſit fructus illius canonicatus quem obtinuit, vt ex diſpenſatione vel ex Eccleſiæ illius conſuetudine; ſtante quod fructus canonicatus diſtincti ſunt à fructibus præbendæ Archidiaconatus.

Congregatio reſpondit non poſſe niſi pro tribus menſibus vacationis & à Concilio permiſſis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, niſi exſtet Eccleſiæ conſuetudo, vt Archidiaconus viſitans nihil fructuum percipiat, quam conſuetudinem cenſuit Congregatio ſaluam remanere.

Abulen. diſtributionum Cauſa propoſita.

ILluſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini. In Eccleſia Abulenſi diſtributiones quotidianæ à fructibus præbendarum ſeparatæ non ſunt, & Capitulum prætendit D. Epiſcopum non poſſe tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Eccleſiæ ſeparare pro quotidianis diſtributionibus; ſub prætextu, quod ex conſuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarij & cæteri prębendarij dictę Eccleſię Abulenſis ſolent lucrari groſſam præbendarum ſuarum reſidentes & intereſſentes qualibet die, vna hora dũtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliã iuxta determinationem à Capitulo, pro temporis cõmoditate, faciendã, nec ad maiorẽ reſidentiã & diuinorum intereſſentiam compelli poſſe. Sed nihilominus D. Epiſcopus dicit poſſe & deberi ex omnibus fructibus præbendarũ dictæ Eccleſiæ prædictã tertiam partẽ ſeparari, & pro diſtributionibus quotidianis illam diuidi per omnes horas Canonicas, diurnas, & nocturnas proportionabiliter pro diuinis tantũ intereſſentibus, iuxta Decretũ Conc. Trid. Seſſ. 21. c. 3. & præſenti cap. & prętenſam conſuetudinem immutabilẽ ait nõ obſtare, cùm eam Concilium in dictis Decretis tollat & abroget: groſſa autẽ præbendarũ, quæ pro vnius horæ aſſiſtentia datur, nõ habet vim nec effectum diſtributionũ quotidianarũ: nec ſatisfit Concilio, quia Conciliũ loquitur de illis diſtributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas diuiduntur, prout prædicta groſſa. Hæ enim diſtributiones de iure magis pro fructibus præbendarũ habentur, quam pro diſtributionibus quotidianis, *extrauag. Cum nonnulla, §. Praeterea cũ in aliquibus, de praebend. inter communes. Coſmus in prag. ſanct. Gallia, in titulo. Quo tempore quis debeat eſſe in choro, Gloſſ. verſ. diſtributiones Pariſ. conſ. 32. n. 8. lib. 4.* & pluries reſoluit Rota, vt in duabus reſolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ à Couar. *lib. 3. var. reſol. c. 12. n. 2.* Et Capitulum contendit, groſſam hanc pro quotidianis diſtributionibus computari poſſe, ita quod teneatur illã Epiſcopus proportionabiliter diſtribuere per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas pro intereſſentibus tãtùm, & non pro intereſſentia vnius tãtùm horæ, ne chorus & Eccleſia ſint in aliis horis, & diuinis officiis debito ſeruitio, & miniſtrorum præſentia deſtituta, contra decreta, & mentem Concilij. Quare Illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. VV. ſupplicamus, declarari vel D. Epiſcopum Abulenſem, pro quotidianis diſtributionibus tertiã partẽ quorumcumque fructuum omnium præbendarum Eccleſiæ Abulenſis ſeparare & aſſignare poſſe, illámque proportionabiliter, per omnes horas

horas Canonicas diurnas,& nocturnas diuidere, pro mercede & ſtipendio perſonaliter intereſſentium duntaxat,etiamſi in Eccleſia Abulenſi conſuetudo ſit immemorabilis,vel ſtatutum,ſecundum quod groſſa præbendarum lucrifiat intereſſendo qualibet die vni horæ tantum : vel declarari, D.Epiſcopum Abulenſem poſſe illam groſſam loco tertiæ partis fructuum diuidere , & aſsignare pro quotidianis diſtributionibus,per omnes horas Canonicas , & non pro mercede vnius horæ,ſed pro ſeruitio , & perſonali præſentia omnium horarum aſsignetur proportionabiliter lucranda,vt ſatisfiat Concilio.

23. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit , diſtributiones quotidianas ita diuidendas eſſe , vt quilibet Canonicus deſeruiendo lucrari poſſit ex illis id totum,quod de tertia parte ſuæ præbendæ detractum in ipſas diſtributiones conuerſum fuerit.

R E S P O N S I O.

CONgregatio Concilij cenſuit, per groſſam , quam iſthic lucrifaciunt intereſſentes quotidie vni tãtùm horæ,non eſſe ſatisfactum Concilio in præſenti c. & c. 3. Seſſ.21.Epiſcopus tamen non debet dictam groſſam accipere , & inter alias horas diuidere,ſed ex reliquo corpore præbendarum,ſi non omnino tertiam partem,ſaltem tantam portionem detrahere, quanta ſufficiat ad conſtituendas diſtributiones , quæ ſingulis horis ſufficiant , vt veriſimiliter non negligantur iuxta formam ab eodem Epiſcopo præſcribendam. Epiſcopus autem non poteſt dignitatibus , perſonatibus , & officiis ſtatuere certam officij & ſeruitij formam præter ſolitam , pro lucranda tertia parte præbendæ in diſtributiones conuerſa.

Elborenſis 26. Sept. 1593. Congregatio Concilij cenſuit,non poſſe Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ diſtributiones ex Decret. Concil. c. 3. Seſſ.22. de Reform. conuerſæ dignitatibus præſcribere certam ſeruitij & Officij formam præter ſolitam.

4 *Sed fabricæ Eccleſiæ.*] Id locum habet in dignitatibus,perſonatibus , & officiis ; non ergo per verba comprehendit Canonicatus, ſed illud diſtributionum genus habet etiam locum , quando non adeſſet illa ratio, quòd nullæ,vel ita tenues diſtributiones eſſent,vt dicitur in c. 3.Seſſ.21. Sed in odium non reſidentium applicandum eſt fabricæ,&c.

10. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Præpoſitura Cathedralis , à qua poſt Concilium tertia pars fructuum detracta , & in diſtributiones quotidianas conuerſa,proponitur, non ſit de corpore Capituli , id quod ex dicta tertia parte Præpoſitus non inſeruiens amiſerit , fabricæ Eccleſiæ indulgeat , vel alteri pio loco arbitrio Epiſcopi eſſe applicandum iuxta Decretum c. 3 .*Seſſ.*22.

Hoc habet locum in dignitatibus,perſonatibus,& officiis,neque comprehendit canonicatus, vel aliud diſtributionum genus; habet etiam locum , quod hic diſponitur, quando non adeſt illa ratio,quod nullæ, vel ita tenues diſtributiones eſſent , vt in c. 3. Seſſ. 21. ſed in odium non reſidentium applicandum fabricæ : non obſtat aliqua conſuetudo,qua cauetur,vt deſeruientibus portiones non ſeruientium accreſcant.

5 *Arbitrio Ordinarij applicetur.*] Et eo non obſtante , quod iſta beneficia obtinentes dimitterent iſtam tertiam partem , poſſunt ab Ordinariis compelli ad reſidentiam, pœnis præſcriptis Decreto Concilij , Seſſ. 24.c.12. *Vide ad c.3. Seſſ.*21.§. Itaque differentia,in fine.

6 *Iuxta Sacrorum Canonum conſtitutiones procedant.*]Conſuetudo immemorabilis excuſare non poteſt à reſidentia in Eccleſiis Cathedralibus. Et ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII.

7 *Cura animarum immineat.*]Secus ſi tantùm Iuriſdictionalis : ſi verò vnitæ ſunt, eſt locus c. *Extirpanda.§ qui verò. de præb.*

8 *Tanquam præſens , &c. à Collegiatis habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici quatenus habentes Eccleſias parochiales, non tamen vnitas Canonicatibus , qui ſi in parochialibus reſederint , fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum , exceptis diſtributionibus quotidianis , iuxta Bullam ſanctæ memoriæ Pij V. vel ex indulto Apoſtolico:non poterunt optare domos Canonicales , neque Canonicatum priuilegialem , aut ſimilia obtinere ; cum non habeantur pro præſentibus , ſed tantùm ſunt priuilegiati ad percipiendos fructus : & id quidem quando exiſtat conſuetudo vel ſtatutum , quòd abſentes non poſſint optare.

Dignitates & officia obtinentes in Eccleſia Cæſarauguſtana , de quibus in hoc capitulo,comprehenduntur ſub diſpoſitione Concilij c. 12. verſ. præterea obtinentib. Seſſ. 24. vt ad præſtandum ſeruitium nouem menſium iuxta Iuris decentem formam poſsint compelli.

Competens ſeruitium quod præſtare tenentur obtinentes dignitatem , & beneficia in Eccleſia Cæſarauguſtana , non ad eum plane modum accipiendum eſt . quo præſcribitur à Cõc Trid.in c.12.verſ. præter ea

cbei

obtinentibus, Seſſ.24. ſed Archiepiſcopum poſſe & debere, circumſcripto alio eius decreto, à quo ex parte dignitatum appellatũ fuit, aliter quidem ſeruitium illi competens & congruum ſtatuere, nempe ex hoc c. Cæterùm oportere Archiepiſcopum arbitrium ſuum pro muneribus & oneribus ipſis dignitatibus & officiis incumbentibus moderari, ſimúlque rationem habere habitantium extra clauſtrum in præſcribendis horis, quibus intereſſe quiſque teneatur, iuxta autem horas, & dies ſeruitij ad hunc modum determinati, diuidendas eſſe diſtributiones ex tertia parte quorumcumque fructuum & prouentuum earundem dignitatum & officiorum deſumptas, deductis tamen penſionibus, aliíſque legitimis oneribus, quamdiu durauerint. Quæ quidem diſtributiones, ab illis, qui principaliter ſtatuto tempore non deſeruiunt, amittantur, & fabricæ Eccleſiæ, aut alteri pio loco iuxta decretum eiuſdem c.3 applicentur, obtinentéſque huiuſmodi dignitates & officia, licèt in commodum perinde atque alij eiuſdem Eccleſiæ Canonici admittendi ſunt, & ad miſſas in altari maiori celebrandas.

9 *Non obſtantibus conſuetudinibus.*] Congregatio cenſuit, hîc non eſſe derogatum fundationi.

REMISSIONES.

α Vide Cou.lib.3.var. c.13. n.7. Nauar. de Orat.Miſcel.59.n.6.& Miſcel.14. num.51. Guttier. Canon.lib.1. c.1. n.106. Zerol. in praxi Epiſc.p.1.verbo Diſtributiones, §. 4. fol.mihi 116.P.Azor.inſtit.Moral.p.2.li.7. q.8.col.831.Quarant.in ſum.Bullarij verb. Reſidentia, p.445.Nicol. Garſ.de Benefic.p. 3.c.2.à n.430.cum ſeqq.P.Henriq.lib.7.de Indulg.c.39.§.3.p.592.* Vide etiam ſuprà ſeſſ.81.cap.3.& quæ ibi diximus.

Deciſiones Illuſtriſſimorum Cardinalium Sacra Congreg.adducta à Nicol Garſia locis infrà citatis.

b PRima. In Decreto Seſſ.21.c.3.agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de neceſſitate hæc detractio, quando ſunt nullæ diſtributiones, vel ita tenues, quæ diſtribuuntur intereſſentibus tantùm, ſed in c.3. Seſſ.22.deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam nõ ex neceſſitate, ſed in odium non reſidentium, & pars abſentium non præſentibus, ſed alicui pio loco applicanda. refert Garſia de Benef.p.3.c.1.n.465.

γ Secunda. Portiones abſentium accreſcunt deſeruientibus, ſi ex Decreto Concilij, Seſſ. 21.cap.3 ſeparatæ ſint: ſecus verò ſit ex Decreto, c.3.Seſſ.22.tunc enim fabricæ Eccleſiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur, nec obſtat aliqua conſuetudo, qua cauetur vt deſeruientibus portiones non ſeruientium accreſcant. refert Garſi.d.c.n.465.

δ Tertia. Differentia inter c. 3. Seſſ. 21. & aliud c.3.Seſſ.22.eſt, quòd c.3. Seſſ.22. loquitur tantum de dignitatibus: à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in diſtributiones quotidianas conuertendam ſeparare poteſt, dato etiam quod diſtributiones quotidianæ non ſint tenues, & hoc in odium obtinentium dignitates, & reſidere negligentium, & quando iſta tertia pars ſubtracta per non ſeruientes amittitur, locis piis eſt applicanda: cap. verò 3.Seſſ.21. loquitur ſolùm, quando diſtributiones ſunt ita tenues, vt negligantur: & hoc caſu tertia pars ſic ſeparata, & in diſtributiones ab Epiſcopo conuerſa, ſi per non ſeruientes amittitur, proportionabiliter ſeruientibus accreſcit, Garſ.d.c.n.465.

ε Quarta. Quando Epiſcopus vſus eſt remedio c.3.Seſſ.21.in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non poteſt vti remedio c.3.Seſſ.22. in detrahẽda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandũ eſt iis, qui nihil contulerunt. refert Garſia vbi ſuprà, n.472.

ʃ Quinta. Hæc deductio faciẽda eſt ex fructibus, non ſecundùm taxam antiquã, prout in libris Capitulorum, ſeu aliis, ſed ſecundùm valorem currẽtem. refert Garſi.n.467.

ɳ Sexta. Obtinens in Cathedralibus, & Collegiatis dignitatem, licèt vocẽ in Capitulo non habeat, nec diſtributiones quotidianas cum cęteris participet, reſidere tamen tenenetur, & ſic detractioni ipſius tertiæ partis fructuum eſt obnoxius. refert. Garſi. n.481.

θ Septima. Antequam detractio hæc fiat, deducendæ ſunt priùs penſiones, & alia onera legitimè impoſita, quamdiu illa durauerint: ſed de nouo impoſita non comprehendunt iſtam tertiam partem, & quod de fructibus alteri reſeruatis non fit iſta detractio, donec reſeruatarius vixerit, ſed ſi beneficij titulum habens neglexerit reſidere, priuandus eſt eodem titulo alteri poſtea conferendo. refert Garſia n.468.

ι Octaua. Nec pro diſtributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ auferendum eſt quicquam de beneficiis, quæ ſunt extra Eccleſiam Cathedralem, vel Collegiatam: niſi Eccleſiæ, vel beneficia, extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam exiſtentia, eſſent perpetuò Ca-

nonicatuum vnita præbendis prædictarum Eccleſiarum, à quibus beneficiis extra prædictas Eccleſias, ſi quid ob eam cauſam exactum eſſet, debet reſtitui, & de cætero ab huiuſmodi exactione abſtinere, refert Nicol. Garſ. n. 474.

κ Nona. Congregatio Concilij cenſuit, per groſſam, quam iſthic lucrifaciunt intereſſentes quotidie; vna tantum hora, non eſſe ſatisfactũ Concilio, Seſſ. 21. c. 3. & Seſſ. 22. c. 3. Epiſcopus tamen non poteſt d. groſſam accipere, & in alias horas diuidere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, ſi nõ omnino tertiã partem, ſaltem tantã portionem detrahere, quãta ſufficiat ad cõſtituendas diſtributiones, quę ſingulis horis veroſimiliter non negligãtur, refert Garſi. n. 485.

λ *Ex fructibus, & prouentibus, &c.*] Garſ. d. c. 22. n. 477. dicit, quòd debent eſſe fructus illius Eccleſiæ, in cuius choro ſedem habent hæ dignitates, ſecus verò ſi nullos fructus percipiant iſtæ dignitates ex illis Eccleſiis, in quibus ſedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt, reſidentiam, & habent proprium diſtrictum, in quo ſuam iuriſdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum.*] Garſ. d. c. n. 483. reſoluit, quòd nõ comprehendũtur dignitates, quæ etſi locũ habent in choro, nullas tamen habent diſtributiones quotidianas, nec ſufficiẽtes præbẽdas, vel fructus tenues, quę retineri poſſunt cum Canonicatibus, vbi eſt cõſuetudo, abſque alia diſpoſitione, vt c. 1. de Conſuetud. in 6. nec illis vnire Eccleſias Parochiales ad augendum fructus diſtributionum quotidianarum Epiſcopus poteſt.

Capvt IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, niſi ſit ſubdiaconus. Oneribus ſubeundis per ſe infra annum ſint quique idonei. In poſterum prouiſio fiat ſolis habentibus integrè ætatem, &c.

1 QVicumque in Cathedrali, vel Collegiata, ſeculari, vel 2 regulari Eccleſia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſiis in Capitulo non 3 habeat, etiamſi hoc ſibi ab aliis 4 liberè fuerit conceſſum. 5 β Ij verò qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas portiones, ac quęlibet alia beneficia in dictis Eccleſiis obtinent, aut in poſterum obtinebunt, quibus onera varia ſunt annexa, videlicet, 6 vt alij Miſſas, alij Euangelium, alij Epiſtolas dicant, ſeu cantent, quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate ſint inſigniti, teneantur, iuſto impedimento ceſſante, 7 infra annum, Ordines ſuſcipere requiſitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta cõſtitutionem Concilij Vienneſis, [a] quæ incipit, Vt ij qui; quam præſenti decreto innouat, γ cogántque Epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos Ordines per ſeipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis arbitrio eorum imponendis. Nec δ 8 aliis in poſterum fiat prouiſio, niſi iis, 8 qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoſcantur: aliter irrita ſit prouiſio.

a c. vt ij, de ætat. & qualit. in Clem. lib. 1. c. 2. tit. 6.

Lib. 1. Clement. De ætate, & qualitate & ordine præficiendorum.

VT ij qui diuinis in Cathedralibus vel Collegiatis, ſecularibus, vel regularibus Eccleſiis ſunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in poſterum, ad ſuſcipiendos ſacros Ordines propenſiùs inducantur: Statuimus, vt nullus de cætero in huiuſmodi Eccleſiis vocem in Capitulo habeat (etiamſi hoc ſibi ab aliis liberè concedatur) niſi ſaltem in ſubdiaconatus Ordine fuerit conſtitutus. Illi verò qui dignitates, perſonatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines ſunt annexi, pacificè nunc obtinent in eiſdem Eccleſiis, vel obtinuerunt in futurum, niſi (iuſto impedimento ceſſante) ad huiuſmodi Ordines ſe promoueri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem; ipſiſque diſtributionum, quæ dantur iis qui certis

certis Horis interſunt, pars dimidia ſubtrahatur. Non obſtantibus quibuſlibet conſuetudinibus vel ſtatutis. Pœnis aliis, quæ contra tales promoueri ad Ordines recuſantes ſtatuuntur in Iure, nihilominus in ſuo robore permanſuris.

DECLARATIONES.

1 *Quicumque in Cathedrali*] Qui ſunt in ſacris, & maximè in Presbyteratus Ordine, nullo ſtatuto videntur prohiberi poſſe, quin vocem habeant in Capitulo.

2 *Regulari.*] Sed non loquitur de monaſteriis regularium.

3 *Habeat.*] Neque conſultiuam vocem, neque aſſiſtentiam, neque ſedem in Capitulo.

4 *Liberè fuerit conceſſum.*] Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, ſed etiam in electionibus.

5 *Ij verò qui dignitates*] Canonici qui Ordines ſacros debitos, poſt monitionem ſumere recuſant, ab Ordinario priuari debent. Attamen Archidiaconus, ad quem de conſuetudine Eccleſiæ ſpectat (abſente Decano) conuocare Capitulum, & in eo proponere, & reſolutiones accipere; id poteſt, etiamſi non ſit in ſacris; cum iſte ſit actus Iuriſdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in ſacris non conſtituto, & ad Decanum non ſpectat ratione Ordinis, ſed antiquitatis & Superioritatis.

6 *Vt alij Miſſas.*] An Canonici teneãtur, per ſeipſos cantare Miſſas in omnibus feſtis & Dominicis Aduentus, & Quadrageſimæ, an tantùm ſolemnibus? Congregatio cenſuit cogẽdos eſſe ad perſonaliter canendas Miſſas illis diebus, quibus ex inſtitutis, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent.

7 *Infra annum Ordines ſuſcipere requiſitos.*] Ex hoc Decreto, & c. 12. Seſſ. 24. de Ref. §. *neminem etiam*, non eſt priuandus quis Canonicatu, eo ſolo quod intra annum non ſit promotus ad ſacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus ſit: nec per Decretum Concilij Seſſ. 23. c. 12. quo cauetur ne quis ante 22. annum ſacris initiari poſſit: quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, niſi in legitima ætate conſtitutus.

Congregatio Cardinalium cenſuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debere ipſum ad presbyteratus ordinẽ ſe facere promoueri.

8 *Quartam ætatem.*] Declaratur in *Seſſ.* 24. *cap.* 12. *§. neminem*, ibi, *vt in tali ætate.*

Congregatio Concilij cenſuit, non licere Epiſcopo poſt Concilium etiam accedente patronorum conſenſu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appoſitis, ideóque ſi beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non poſſe Epiſcopum, illud quamuis Patronus conſenſerit, ei conferre, qui nequaquam fuerit huiuſmodi ætatis. Eadem ſau. 15

Hoc decretum comprehendit omnia beneficia quæ ordinem requirunt.

Obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicę, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum fructuum, & prouentuum ad dictam Eccleſiam parochialem pertinentem poſſeſſionem, licet in limine adeptę poſſeſſionis prędictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur promoueri facere intra annum, lite pendente, partémque fructuum ei pro ſufficienti victu aſſignare, iuxta Concilij Tridentini formam.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. q. Regul. t. 1. q. 8. a. 6.

β *Ij verò qui dignitates, &c.*] Vide P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 6. c. 8. quæſt. 11. col. 698. Fr. Emman. quæſt. Regul. t. 2. q. 51. a. 5.

γ *Cogántque Epiſcopi. &c.*] Vide infrà, Seſſ. 24. c. 12. verſ. Epiſcopus autem, Nauar. in tract. de Orat. Miſcel. 45.

δ *Nec aliis in poſterum fiat prouiſio.*] Vide Nauar. conſ. 45. ſub tit. de temp. Ordin. & conſ. 2. de præb. P. Paul. Comitol. reſponſ. Moral. lib. 6. q. 64. n. 2. P. Leſſ. de Iuſtit. lib. 2. cap. 34. dub. 24. in fin.

ε De ſtatuto Compoſtellanæ Eccleſiæ, quòd, qui inſeruiuit ei per quadraginta annos, habeatur pro iubilato, ita vt eſſet exemptus à ſeruitio, & lucraretur quotidianas diſtributiones, quòd ſit ſublatum per ſacram Cardinalium Congregationem; licèt poſtea, vt dicitur in ea declaratione, Sanctiſſimus dixerit, dictum ſtatutum eſſe tolerandum, reſoluit Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 298. n. 19.

CAPVT V.

Diſpenſationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratioſa effectum habeant, niſi Epiſcopus cognouerit ſummariè.

1 α * Diſpenſationes quacumque auctoritate conce-

 dendæ,

dendæ, ſi extra Romanam Curiam committendæ erunt, 2 committ antur Ordinarius illorum, qui eas impetrauerint. Eę verò, quæ gratioſè concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi priùs ab eiſdem, tanquam delegatis Apoſtolicis, 3 ſummariè tantum, & extraiudicialiter † cognoſcatur, expreſſas preces ſubreptionis, vel obreptionis vitio non ſubiacere.

Declarationes.

1 *Diſpenſationes.*] Summariè tantum & extraiudicialiter cognoſcantur diſpenſationes: requiritur tamen citatio.

2 *Committantur Ordinariis.*] Diſpenſationes in forma gratioſa impetratæ, quæ vulgò dicuntur, *ſine cauſſa*, debent præſentari Ordinariis, vt ab eiſdem cognoſcantur, iuxta decretum Concilij in præſenti cap. nec antea partes illis vti poſſunt.

3 *Cognoſcatur.*] Nec aliquid accipere Epiſcopo vel Vicario, licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tẽpore, vel ratione ſigilli, vel cuiuſuis alterius rei. Quapropter dictũ illud quod ſolet poni in litteris diſpẽſationũ, ſcilicet, *vt nihil muneris, aut præmij etiam ſponte oblati accipi poſſit, pro illarum executione*, ita intelligendũ eſt, vt neque Ordinarius ipſe, neque Vicarius eius quicquam prorſus etiã pro mercede laboris, quę ea in re ſuſciperent, capere poſſint. Notarij verò pro examine teſtium quartã partem aurei, ſeu Ducati licitè accipere poſſint. Ita declarauit S.D.N. Gregorius XIII. qui dixit etiã quòd pro literis ad abſolutionem & diſpenſationem in foro conſcientiæ tantum, nihil omnino percipi poſſit, quemadmodum & Romæ obſeruatur. Nemo poterit publicare indulgentias, in ſua Eccleſia conceſſas, ſine licentia & auctoritate Ordinarij illius loci, non obſtante quacumque exemptione. *Supra. Seſſ. 21. c. 9. §. Deinceps.*

Quando ſunt plures iudices in ſolidum conſtituti, vno cauſſam cognoſcente, cæteri cognoſcere prohibentur, eſt enim locus præuentioni, c. *Cùm plures, de offic. deleg. lib. 6.*

Remissiones.

a Vide Seraph. deciſ. 1072. * & Nauar. in manuali c. 29. n. 253.

Quòd ſi Papa, aut Delegatus eius, conceſſam à ſe diſpenſationis gratiam committat Ordinario, vt verificata narratiua diſpenſet, non expirat morte Papæ concedentis, quamuis Epiſcopus nondum diſpenſauerit: aut nõdum gratiam acceptauerit, reſoluit P. Henriq. in ſum. p. 1. li. 7. c. 21. §. 7.

† *Extraiudicialiter.*] Quòd his verbis non obſtantibus teneatur Ordinarius partes citare, reſoluit Io. Aloyſi. Riccius in ſua prax. variar. reſolut. c. 50. ex Ferreto conſ. 82. Bellarm. deciſ. 672. & Creſcent. deciſ. 12.

Capvt VI.

Circumſpectè commutandæ vltimæ voluntates.

a * In commutationibus vltimarum voluntatum, a quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, Epiſcopi, tanquam delegati Sedis Apoſtolicæ, 1 ſummariè & extraiudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate fuiſſe narratum, priuſquam commutationes prædictæ executioni demandentur. a infr. Seſſ. vlt. de Ref. c. 4.

Declarationes.

1 *Summariè & extraiudicialiter.*] Idem in omnibus articulis illius cauſſæ eſt ſeruandum.

Remissiones.

a Vide Spin. in ſpeculo Teſt. Gloſſ. 1. Rub. n. 42. Fr. Emman. quæſt. Regul. to. 2. q. 125. a. 9. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 3. collect. 558. per totum, & Collect. 1270. & deciſ. 3. Alex. Raudenſ. Piſan deciſ. 44. Capell. Thol. deciſ. 6. Guid. Pap. deciſ. 556. * Vide etiam Paz in prax. tom. 2. n. 44. & ſeq. Sarmiento lib. 1. ſelectar. c. 8. n. 25. & cap. 11. n. 13. Cou. in c. 2. n. 5. & in c. ſi hæredes. n. 1. & 4. de teſtament. & lib. 3. reſol. c. 6. Mand. de ſignatura gratiæ. fol. mihi 75. in §. de commut. vltim. volunt. fol. mihi 90. Eman. Mandoz. de Caſtro de annonis ciuilib. notabili 3. n. 2. Cæuallos q. 282. n. 25.

Quòd Epiſcopus ob cauſam, quæ ſuo iudicio videatur iuſta, poteſt legatum quodcumque pium ad certum vſum relictum, in alium vſum pium commutare, quamuis tale legatum de iure, & facto valeat adimpleri, docet Syluest. verbo Legatum 4. q. 12. quem refert, & ſequitur Fr. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſcient. p. 4. caſu 22.

Capvt

Capvt VII.

In appellationibus, &c. ſeruetur tenor cap. Romana, in 6.

1 LEgati, & Nuncij Apoſtolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpoſitis, in quibuſuis cauſis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus poſt appellationem, * ſeruare teneantur formam & tenorem ſacrarum [a] conſtitutionum, & præſertim [b] Innocentij IV. quæ incipit, Romana: quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, aut ſtylo, vel priuilegio, in contrarium non obſtantibus, aliter inhibitiones, & proceſſus, & inde ſecuta quæcumque ſint ipſo iure nulla.

a in Conc. Lugdun.
b c. Romana, de app. in 6.

In Sexto, lib. 2. tit. De appellationibus.

ROmana Eccleſia, & infrà. Cùm ſuffraganeorum Rhemenſis Eccleſiæ, ſuorúmque officialium (qui generaliter de cauſis ad ipſorum forum pertinentibus, eorum vices ſupplendo cognoſcunt) vnum & idem conſiſtorium ſiue auditorium ſit cenſendum: ab ipſis Officialibus, non ad dictos ſuffraganeos (ne ab eiſdem ad ſe ipſos interponi appellatio videatur) ſed de iure ad Rhemenſem eſt curiam appellandum. Ab Archidiaconis verò, aliíſque inferioribus Prælatis ſuffraganeis ſubiectis, eiſdem & eorum Officialibus, ad ſuffraganeos ipſos debet, & non ad eandem curiam (omiſſis dictis ſuffraganeis) appellari: niſi aliud Rhemenſi Eccleſiæ de conſuetudine competat in hac parte. Cùm autem ad præfatã curiam ab eorundem ſuffraganeorum, vel ſuorum Officialium audientia fuerit appellatũ, Rhemenſis Archiepiſcopus (qui pro tempore fuerit) vel Officialis ipſius nullatenus in appellationis cauſa interpoſitæ ante definitiuam ſententiam citent partes, nec etiã aliis illam committant, appellationis eiuſdem cauſa probabili ſeu legitima non expreſſa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies poſt interlocutoriam vel definitiuam ſententiam appellatum fuiſſe, ſeu aliquid aliud ſimile, ſicque non eſſe per appellationem ad eundem Archiepiſcopum, vel eius Officialem deuolutum negotium, proponatur: iidem (niſi prius ipſis conſtiterit, cauſam ipſam ad eos totaliter fuiſſe delatam) prohibere, ne in cauſa illa, vel ne ad executionem procedatur ſententiæ, non præſumant.

Quòd ſi obiiciatur ex iniuſta cauſa, ſeu minus legitima, ante ſententiam appellationem interpoſitam extitiſſe, & ex eo non eſſe appellationem huiuſmodi admittendam: nequeunt prędicti Archiepiſcopus vel eius officialis prohibere, ne procedatur in cauſam, niſi prius appellatione recepta velut emiſſa ex cauſa probabili, cognoſcere incipiant de cauſa huiuſmodi, an ſit vera. Si autem poſt ſententiam in caſibus à iure prohibitis (vtpote à ſententia ſuper manifeſto & notorio crimine, vel de quo quis in iure confeſſus extitit, promulgata) vel conſimilibus appellatum fuiſſe dicatur: poſſunt, ne ſententia executioni mandetur, (poſtquam cognoſcere cœperint, verùm ſit recipienda, vel non, appellatio ab eo interpoſita) inhibere. In aliũ quoque qui circa rem, de qua inter appellãtem & appellatũ controuerſia vertitur, aliquid poſt eorum inhibitionem attentat, non valent occaſione huiuſmodi iuriſdictionem aliquã vendicare. Cùm verò is qui ad Rhemenſem curiam ſuper aliqua cauſa vocem appellationis emittit, nihilominus in cauſis aliis Ordinarij ſui iuriſdictioni ſubiiciatur; Rhemẽſis Archiepiſcop. vel Officialis ipſius nequaquam iuriſdictionẽ ipſam in aliis impediant, vt ab eiuſdem Ordinarij poteſtate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Epiſcopis præfatæ prouinciæ ſuper cauſis, in quibus temporalem iuriſdictionem exercent, niſi fortè de conſuetudine aut priuilegio, ſiue iure alio ſpeciali ſit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti vel ſuſpenſionis ſeù excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, niſi vocatis partibus, & de appellatione legitimè cognito, reuocent, aut denuntient eſſe nullas. Cùm autem ad Rhemenſem Archiep. ab audientia ſuffraganeĩ ſui ſuper aliqua cauſa fuerit ante ſententiam appellatum: idem Archiep. (poſtquam de appellatione cognita conſtiterit eam minus rationabilem extitiſſe) cauſam ad eundem ſuffraganeum remittere non poſtponat.

Declarationes.

1 *Legati.*] Per hoc Decretum non compre-

hendumtur ſententiæ ab inferioribus Ordinariis latæ, vt earum appellationes deuoluantur ad Epiſcopum Diœceſis, ad quem ceſſante exemptione deuoluerentur.

Capitulum *Romana*, de appel. in 6. ſeruari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apoſtolicam interpoſitis.

Auditores legatorum, aliique Iudices Apoſtolici à Legatis & Nuntiis delegati, quibus iuxta facultatem illis conceſſam committunt audiendas & cognoſcendas cauſas appellationum ab Ordinariis ad Sedem Apoſtolicam interpoſitarum, debent ſeruare hoc Decretum Concilij ſuper inhibitionibus, iuxta formam c. Romana, de appel. in 6. decernendis.

REMISSIONES.

* *In concedendis inhibitionibus poſt appellationem, &c.*] Vide Aloyſium Ricc. dec. 507. vbi latiſſimè in ſua prax. Curiæ Neapolit.

α *Et præſertim Innocentij I.*.] Vide Soar. de Paz. in praxi, tom. 2. p. 5. cap. vnic. n. 4. ad finem, & n. 14. cum ſeqq.

CAPVT VIII.

Epiſcopi pleniſſimè videant pias omnes diſpoſitiones, quorumcumque Collegiorum, exceptis iis quæ ſunt ſub immediata regum protectione, non obſtantibus, &c.

a Clem. quia contingit, de rel. dom.

α * β † &c. Epiſcopi ζ a etiã tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure conceſſis omnium piarum diſpoſitionum, tam in vltima voluntate, quàm inter viuos, 1 ſint executores, * 2 habeant ius viſitandi η hoſpitalia, θ Collegia quæcumque, ac 3 ι Confraternitates laicorum †, etiam quas ſcholas, ſiue quocumque alio nomine vocant: non κ tamen, quæ ſub regum immediata protectione ſunt, * ſine eorum licentia: eleemoſynas Montis Pietatis † ſiue Caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamſi prædictorum locorum 4 cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca 5 exemptionis priuilegio ſint munita; ac omnia quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo * a iuxta ſacrorum Canonum ſtatuta 6 λ cognoſcant, & exequantur: 7 μ non obſtantibus, quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, 8 priuilegio, 9 aut ſtatuto.

a c. tua, & cap. Ioannes, de teſt.

DECLARATIONES.

1 *Sint exequutores.*] An Epiſcopi ita ſint piarum diſpoſitionum exequutores, vt Archidiaconi, Diaconi & cæteri inferiores non poſſint de eis cognoſcere iuxta eorum conſuetudines etiam immemorabiles? Congregatio cenſuit, Epiſcopos cumulatiuè exequutores ad alios inferiores piarum diſpoſitionum eſſe.

2 *Habeant ius viſitandi Hoſpitalia.*] Licet autem hoc Decretum concedat facultatem Epiſcopis viſitandi hoſpitalia, & cætera pia loca, non prohibet tamen, quin & iudices ſæculares eadem viſitare poſſint, ſi hoc eis aliàs legitimè licet. Eſtque huic capitulo ſemper locus, niſi fuerit talis aut ſimilis clauſula in fundatione.

Item Epiſcopum poſſe viſitare confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſiis Regularium exemptorum exiſtentes, non autem eorum Capellas, vel altaria, quæ intra eaſdem Eccleſias conſiſtunt.

In vna Lucana Societatis ſanctæ Crucis cenſuerunt domini mei Illuſtriſſimi omnia hoſpitalia viſitari poſſe ex Concilio tãquam loca pia, licet non ſint Eccleſiaſtica authoritate inſtituta. Nam ſi in fundatione fuerunt expreſsè exempta ab Ordinariis, tunc non poterit Ordinarius viſitare etiam virtute huius Decreti, per quod nihil eſt fundationi derogatum. Nihilominus Congregatio cenſuit, Ordinarium poſſe viſitare Hoſpitale, & quemuis locum pium priuatum corrigere, & reformare in his tantùm, quæ ad obſeruandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex hoc Decreto poteſtatem habere exigendi rationem ab Adminiſtratoribus Hoſpitalis, vnà tamẽ cum illis deputatis, quibus ex conſuetudine ratio reddenda eſt. Atqui Ordinarius non habet auctoritatẽ viſitandi Hoſpitalia, neque confraternitates, quæ à Laicis regũtur, niſi in caſibus à iure expreſſis. Capitulum autẽ hoc intelligitur, & habet locũ tantùm in caſibus à iure communi permiſſis: licebit tamẽ Ordinario ab eis rationẽ adminiſtrationis exigere, nulla habita ratione

tione iuris communis, ſed ſeruata tantum huius c. diſpoſitione.

Hoſpitalia etiam vnita, in quibus Eccleſiæ ſunt, vbi aſſiduè diuina Officia celebrantur, & bona eorum & earum non ſunt diſtincta, debent ab Ordinariis viſitari.

3 *Confraternitates.*] Epiſcopus poteſt viſitare Capellas cõfraternitatum Laicorum in Eccleſiis Regularium erectas, & cogere adminiſtratores, etiamſi forent in Regum ditionibus: excipiuntur tamen quæ expreſsè reperiuntur ſub Regum protectione. Cenſuit inſuper Congregatio, ſi Epiſcopo Hoſpitale aliquod viſitare volẽti iuxta hoc caput opponatur exceptio, quòd ſub immediata Regum protectione exiſtat, non ad ſæcularem iudicem, ſed ad ipſummet Epiſcopum talis exceptionis cognitionem & diffinitionem pertinere.

4 *Cura ad Laicos.*] Hoſpitalia licet à Laicis adminiſtrentur, & ſint ſub protectione Ducum, ſi aliàs Eccleſiaſtica erant, poſſunt ab Ordinariis viſitari, & poteſt Epiſcopus in eis exequi quæ in hoc Decreto continentur.

Abulenſium viſitationis Cauſa propoſita.

ILluſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini: Epiſcopus Abulenſis nuper volens viſitare quoddam Hoſpitale de Olmedo, à Laicis ibi fundatum: necnon Capellanias in eo exiſtentes, fuit impeditus à Religioſis S. Hieronymi, prætendentibus, ad eos dicti Hoſpitalis adminiſtrationem ſpectare: ad quorum inſtantiam, proceſſus ad ſæculares iudices delatus fuit, quo tamen non obſtante Epiſcopus prætendit vigore huius c. dictum Hoſpitale viſitare poſſe, & ita ſupplicat declarari, etiamſi dictus Prior à fundatore fuerit Patronus inſtitutus.

R E S P O N S I O.

COngregatio Concilij cenſuit, ex Decreto huius capitis Epiſcopum poſſe viſitare, niſi aliter cautum ſit in fundatione. Neque aliter faciendum eſt, licet prædictus Prior inſtaret, attentis verbis, in fine dictæ declarationis, ſiquidem verba inſtitutionis dicti Hoſpitalis & Iuris Patronatus erant huiuſmodi, videlicet: *Item rogo & peto in gratiam, & Eleemoſynam, & propter ſeruitium Domini noſtri, à Domino Priori nunc & pro tempore B. Mariæ della mezza vada, Ordinis ſancti Hieronymi, vt tempore meæ migrationis ab hac præſenti vita, & ab eius ſucceſſoribus pro tempore, & in perpetuum c: iſte .tie s, i· di[illegible]o Monaſterio ſint pat ni dicti Hoſpitalis, quod ita fundo & reli: quo fundatum, quos ego nomino in tales Patronos ſucceſſiuè, vnũ poſt alium, ita vt pro tẽpore dicti Monaſterij, Patronus dicti mei Hoſpitalis, quod ita fundaui illud viſitet, & in eo prouidere debeat, quicquid ei videbitur cõuenire pro illius ſuſtentatione, in quantũ ſufficiẽt redditus, quos ego relinquo dicto Hoſpitali; adeo quod dictus Patronus apponat per onã fidelẽ, & bona conſcientia, qua locare debeat hereditates, & bona per me dicto Hoſpitali relicta, exigátque eorũ redditus, eóſque iuſtè & ſincerè exponat in ſuſtentationẽ ipſius Hoſpitalis, & illius manutentionẽ, & perſonarũ pauperũ ſibi benè viſarum, prout redditus per me relicti ſufficient: dãte dicto Patrono tali perſona pro eius labore ex redditibus dicti Hoſpitalis, quod ſibi videbitur mereri: dictúſque Patronus ſingulo anno recipiat cõputum dictorũ redditũ, & viſitet Capellam, & ſciat an Miſſæ illius, quas ego inſtituo, celebrentur, & exigat pœnas à Clericis & Capitulo huius oppidi de Olmedo, ſi eas incurrerint ob non celebrationem dictarum Miſſarum.* Virtute autem & vigore horum verborum, ſiue clauſulæ prædictæ Iuris patronatus & teſtamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum, vt Epiſcopus nullatenus ſe intromittat: Congreg. Conc. reſpondit, non bene prædictum Priorẽ inſtare, quia fundatio quæ producitur, non excludit Epiſcopum à viſitatione.

5 *Exemptionis priuilegio.*] Si loca pia, in eorum fundatione exempta facta fuiſſent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil eſt eis derogatum.

6 *Cognoſcant & exequantur.*] Congregatio cenſuit, Epiſcopũ habere votum abſoluendi, & condemnandi cum cæteris deputatis. & illius votum connumerari debere cum voto cæterorum, quorum maior pars votorum condemnat vel abſoluit. *Infr. c. 9. §. Tunc.*

7 *Non obſtantibus.*] Non obſtat, quod videatur hæc facultas à iure data Epiſcopis *c. Tua, & c. Ioan. de Teſtamentis*, & ita Concilium ſuſtuliſſe eam habentibus ex conſuetudine vel priuilegio; nam etiam de iure poteſt competere inferioribus Prælatis, quia hoc eſt officium neceſſarium, & potius dicitur onus, quàm honor.

8 *Priuilegio.*] Non obſtat, quòd illi qui debent perſoluere aliquod legatum, ſint officiales ſancti Antonij inquiſitionis, & ideo exempti à iuriſdictione Ordinarij, vel Profeſſores in aliqua Vniuerſitate, ratione literarum conſeruatoriarum: quia hæ eximunt quidem à iuriſdictione ordinaria, non autem delegata à Sede Apoſtolica, vt hîc.

9 *Aut ſtatuto.*] Congregatio cenſuit, exequutionem aduersùs Adminiſtratores condemnatos iuxta hoc decretum, ſiue ſoli

Ordinario

Ordinario reddita fuerit ratio, ſiue vnà cum aliis deputatis, ad ipſummet Ordinarium ſpectare.

Congregatio cenſuit, decretum hoc debere habere locum, etiã extra viſitationem, & in caſibus à iure non expreſſis, & licet Epiſcopis exigere rationem ab Adminiſtratoribus locorum merè laïcorum & priuatorũ, generaliter ſine vlla diſtinctione, (donec eorum Ordinario eodem doctum fuerit de inſtitutione, in qua ſecus expreſsè cautũ ſit) tunc quando ex priuilegio vel conſuetudine, vel aliqua alia conſtitutione aliis eſſet reddenda ratio. *Vide infrà §. Hoſpitalia.*

Præſuppoſita conſuetudine poteſt proprius Sacerdos Hoſpitalis pauperibus ibi degentibus Sacramenta miniſtrare, ibique eoſdem ſepelire, abſque interuentu Parochi, dummodo Sacerdos Hoſpitalis ab Ordinario ſit approbatus.

REMISSIONES.

α Vide gloſſ. in c. Relatum, in 1. de Teſt. c. 1. de Emp. l. Hæreditas 53. §. ſi defuncto, ibi, tamen principali, ff. de petit. hæred. & apud Luſitanos extat Rex Regia, lib. 1. tit. 62. §. 39. Vide Tiraq. de priuilegiis pię cauſæ, priuil. 249. Guttier. practic. lib. 1. q. 45. n. 1. cum ſeqq. Azeued. l. 3. n. 9. tit. 14. lib. 8. nouæ Recopil. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verb. Hoſpitale, verſ. Ad tertium, Salas de vſu, & conſuetud. cap. 8. n. 20. Latè D. Mart. de Iuriſdict. p. 2. cap. 18. per totum, Bobad. in ſua Politica, lib. 2. c. 17. n. 102. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. q. 10. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 22. à n. 14. * Vide etiam Clement. quia contingit. de religioſ. domib. Bald. conſ. 123. li. 5. Gozadin. conſ. 34. Vinc. Caroci. in tract. de exception. in ſent. exec. oppon. except. 44. n. 64. Grilenzon. conſ. 66. Menoch. conſ. 848. n. 37. 38. & 39.

β Materia huius c. patebit ex deciſionibus factis per Congregationem Illuſtriſſ. Card. ſuper deciſione dubiorum Concilij à Sanctiſſimo Domino N. deputatam, prout refert D. Marta, c. 18. à n. 4.

γ Fuit dubitatum, an exceptione c. 18. Seſ. 22. qua excipiũtur Hoſpitalia, quæ ſunt ſub immediata protectione Regum & ſine eorũ licentia non poſſunt ab Epiſcopis viſitari, comprehendantur omnia hoſpitalia, quę expreſsè reperiũtur eſſe ſub Regnis? Reſpondet Congregatio nõ comprehendi niſi hoſpitalia, quæ expreſsè reperiuntur eſſe ſub Regum protectione, D. Marta d. cap. 18. n. 4. † Bobadilla ſupra c. 18. n. 214. & 218.

δ Item Congregatio cẽſuit, Epiſcopos poſſe viſitare omnia hoſpitalia, & pia loca quomodocunque nuncupentur, etiamſi ſint priuata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in caſibus à iure expreſſis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtcumque teſtatoris mens ſeruetur, D. Marta d. c. 18. n. 5.

ε Item Congregatio cenſuit, ſi Epiſcopo aliquod hoſpitale viſitare volenti iuxta c. 8. ſeſſ. 22. opponatur exceptio, quòd ſub immediata Regum protectione exiſtat, vtique non ad ſecularem iudicem, ſed ad ipſummet Epiſcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit. D. Marta d. c. 18. n. 8.

ζ *Epiſcopi.*] Idem dicit in Abbatibus habentibus quaſi Epiſcopalẽ iuriſdictionẽ. Flores Vari. li. 2. q. 24. n. 22. [*Matienzo in l. 14. gl. 1. n. 46. tit. 6. lib. 5. nouæ recop. Ricc. in praxi var. reſol. c. 303.] Et in Capitulo Sede vacãte poſt Matienſ. & P. Molin. reſoluit P. Sanch. de Matrim. lib. 8. diſp. 2. n. 10. ſed Balb. deciſ. 99. decidit, quòd facultas, quæ competit Epiſcopo exequendi vltimas defunctorum voluntates, non tranſit in Capitulum.

* *Sint executores*, &c.] Vide vltra Bald. & Gozad. proximè relatos, Burſat. conſ. 167. n. 13. & 14. vol. 2. Nicol. Garci. de benefic. 1. p. c. 2. §. 1. n. 98. 104. & 107. Cæuall. in ſuis commun. q. 374.

η *Hoſpitalia.*] Quæ ſunt erecta auctoritate Epiſcopi, eſſe loca pia, & religioſa, tenent Gab. de pia cauſa, concl. 2. Tiraq. de priuilegiis pię cauſæ, in præfat. verſ. item relictum. Padil. in l. ſi aquam, Cod. de ſeruit. & aqua n. 46. Lud. deciſ. 30. n. 6. & 7. & deciſ. 93. n. 36. & 45. Redoan. de Rebus Eccleſiæ non alien. Rub. 27. Rub. 33. caſu 12. Valaſc. conſ. 105. n. 28. Solis de Cenſib. li. 2. cap. 3. n. 11. Menoch. de recup. remed. 15. n. 22. & ſeq. Guttier. Canon. lib. 1. c. 35. num. 29. Maſcard. de Probat. conc. 869. Card. Mantic. de tacitis & ambiguis conuent. lib. 25. tit. 6. n. 69. Roch. de Viſit. verbo Hoſpitalia, Card. Thuſc. tom. 4. lit. H. concl. 158. & concl. 163. n. 2. & 4. tom. 6. lit. P. concl. 338. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Hoſpitale, § 1. dub. 2. Azeued. l. 1. à n. 26. tit. 1. lib. 4. & lib. 1. n. 4. tit. 18. lib. 9. nouæ Recopil. Ceual. commun. contra commun. tom. 4. q. 896. n. 982. Luſit. Ægid. in Reper. lib. 1. p. 1. in initio, num. 54. Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Flores Vari. lib. 2. q. 21. n. 179. cum ſeq. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiep. Curiæ Neap. c. 17. latè Nicol. Garſi. de Benefic. p. 5. cap. 1. n. 601. cũ ſeqq. vbi n. 602. reſoluit, hoſpitale etiam dici locum pium, quamuis non ſit erectum,

ctum, aut approbatum auctoritate Epiſcopi, cùm cauſa pietatis ſit inſtitutum, quod etiam teſtatur Caſtill.quotid.l.1.de Vſufructu,c.54.n.24. & hoc c. & ſequens locum habere in hoſpitalibus, & locis piis priuatis, nec Eccleſiaſtica auctoritate inſtitutis, cenſuiſſe ſacram Card. Congregationem teſtatur idem Garſ. d. c.1.n.602.in fine.

θ *Collegia quacumque.*] Quod Collegia inſtituta pro ſuſtentatione ſtudentium pauperum,vel aliorum egenorum,ſunt loca pia, & gaudent priuilegiis Eccleſię,& de iuriſdictione Eccleſiaſtica, & ſi ſunt inſtituta, ſeu erecta auctoritate Eccleſiaſtica, non ſolùm ſunt loca pia,ſed etiam religioſa, tenent Girond. de Gabellis,p.7.n.42. Azeued.lib.10. n.26.tit.1.l.4. & lib.3.n.3.tit.18.l.9. quos refert, & ſequitur Garſ.d.c.1.n.612.

ι *Ac confraternitates laicorum.*] Vide Garſ.d.c.1.n.606. Bobadil. in ſua Politica lib.2.c.18.n.228. Perez de Lara de Capellanis lib.2.c.1.à n.5. D. Marta de Iuriſdict. p.4.caſu 113.n.7. vbi reſoluit dici loca pia, quæ habent hoſpitalia cum campanilibus, & campanis, & ibi celebrantur Miſſæ. Et quod poſſit Epiſcopus viſitare confraternitates laicorum, etiam exiſtentes intus Eccleſias Regularium, ac illos ad reddendum computa compellere, refert Gratian. dec. 188.Benint. Bonon.deciſ.13. † Vide etiam Pariſ. conſ. 34. vol. 4. Salzed. de vſu & conſuetud. d. c. 8. à n. 20. Rotam nouiſſ. deciſ.574.n.6.in p.1.diuerſor. Steph. Quaranta in ſumma Bullarij, verb.Prouidentia. in fine, pag.398. Vincen. Carroc. de exceptionibus except.44.n.65. & 66. Ricci.in prax.var.reſolut.cap.303.n.1.

κ *Non tamen quæ ſub Regum immediata protectione ſunt.*] Concordat apud Luſitanos ordin.reg.lib.1 tit.62.§.42. D. Mart. d.cap.18.n.2. Perez de Lara de Anniuerſ. & Capellan.lib.2.c.1.n.49. Valaſc. conſul. 105.n.62. Cabed. de Patronat. Regiæ coronæ cap.39.n.3. & cap.42.n.5. * Bobadilla d.l.2. Politicæ c.18.n.214.

† *Montis pietatis.*] Vide Grilenzonium conſ.2.in num.5.

* *Ex officio ſuo, &c.*] Iuxta tex.in c. tua. & in c. Ioannis. de teſtam. vbi optimè Couar. Sarmiento in lib. 1. ſelectar. c.8.n.25. & c.11.n.13. Paz in prax. tom.2. ex n.44. Eman. Mandoz de Caſtro de annonis ciuilib.notabil.3.n.2.Gratianus deciſ.232.

λ *Cognoſcant & exequantur.*] An Epiſcopus poſſit compellere laicos ad exequutionem? Affirmant Steph. Gratian. dec. 189. dub. 2. quem refert Aloyſ. Ricci. in collect.deciſ. part.3.collect.714.in fin.

μ *Non obſtantibus,&c.*] Quòd ſi quis adminiſtrator piorum locorum videns ſe conſtrictum ad reddendum rationem ſuæ adminiſtrationis appellaret, licet admittatur appellatio,non propter hoc impeditur, aut ſuſpenditur executio,cenſuiſſe ſacram Cardinalium Congregationem, refert Zerol. in praxi Epiſcopal.p.1. verbo Hoſpitale, §.5. verſic. Sextum.

CAPVT IX.

Adminiſtratores cuiuſuis fabricæ, confraternitatis, & quorumcumque piorum locorum ſingulis annis reddant rationem Ordinario, niſi aliter in fundatione ſit cautum.

1 α* ADminiſtratores, tam eccleſiaſtici, quam laici, 2 fabricæ cuiuſuis Eccleſiæ,etiam Cathedralis, 3 hoſpitalis,confraternitatis,eleemoſynæ β Montis Pietatis,ᵃ4 & quorumcũque piorum locorum, ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis Ordinario: ᵇ 5 conſuetudinibus, & priuilegiis quibuſcumque in contrarium ſublatis: 6 γ δ ε niſi ſecùs fortè in inſtitutione, & ordinatione talis 7 Eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſsè cautum eſſet. 8 Quod ſi ex conſuetudine, aut priuilegio, aut conſtitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda eſſet, 9 tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minimè ſuffragentur.

a Clem. quia cõtingit §. vt autem prӕmiſſa de relig. domi.
b ſuprà Seſſ.7. c. vlt. & inf. Seſſ. 25.c.8. de Ref.

DECLARATIONES.

Extra viſitationem non habet locum hoc decretum.

1 *Adminiſtratores.*] Regulariter de omnibus locis piis Epiſcopo eſt reddenda ratio ab Adminiſtratoribus, ſiue ea ſint publica,ſiue priuata, Eccleſiaſt. vel laicalia loca. Pia verò Vniuerſitatum loca non ſunt obnoxia redditioni rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur

Abbates, Præpoſiti & Abbatiſſæ vitam regularem ducentes, & idcirco adminiſtratores Monaſteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur.

Congregatio cenſuit per adminiſtratores confraternitatis Roſarij rationem ſingulis annis, ſtatis temporibus reddendam eſſe, ad id deputatis, & cum his etiam Epiſcopum ſeu eius vicarium adhibendum eſſe.

2 *Fabrica cuiuſuis Eccleſiæ.*] Ratio ſumptuum fabricę cuiuſuis Eccleſiæ eſt reddenda Epiſcopis ordinariis; niſi aliter in inſtitutione eiuſdem fabricæ ſtatutum ſit. Itaque ad reddendam rationem adminiſtrationis fabricæ Eccleſiæ Cathedralis, Ordinario, (niſi conſtet ex inſtitutis & ordinationibus eius, non poſſe Ordinarium ſe intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3 *Hoſpitalis.*] Etiamſi eſſet vnitum. Ergo Adminiſtratores Hoſpitalium debent Epiſcopo reddere rationem adminiſtrationis ſuæ: &, ſi conſuetudine, priuilegio, & inſtitutione aliqua perſonis aliis ad id officium erectis ratio eſſet reddenda prædictæ adminiſtrationis, reddenda eſt tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum.

4 *Quorumcunque piorum locorum.*] Adminiſtratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, poſthac eam Epiſcopo reddere debent: quod ſi aliis reddere ſoliti ſunt, cum illis tamen præſentialiter adhibendus eſt Epiſcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computuum adhibebitur, in condemnatione vel abſolutione adminiſtratorum vnicum votum habeat. Ad quæſitum autem: An votum ipſius debeat numerari cum aliis, ita vt maior pars votorum abſoluat, aut condemnet: an verò requiratur omnino votum Ordinarij ad condemnandum & abſoluendum, etiamſi maior pars deputatorum eſſet in contrario voto? Congregatio cenſuit, votum Epiſcopi connumerandum cum cæteris, ita vt maiorem partem ſuffragiorum conſequi debeat.

5 *Conſuetudinibus & priuilegiis etiam immemorabilibus, &c.*] Clem. *Quia contingit, de Relig. dom.* non ſuſtulit conſuetudinem & priuilegia. Et ita cenſuit Congregatio in vna Cordubenſi.

Conſuetudinibus etiam immemorabilibus, vt hæc derogatio aliquid operetur. Clem enim *quia contingit. de relig. dom.* non ſuſtulit conſuetudinem & priuilegia, & ita cenſuit Congregatio in vna Cordubenſi.

6 *Niſi ſecus fortè in inſtitutione.*] Verba hæc, *niſi ſecus fortè in inſtitutione & ordinatione talis Eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſſè cautum eſſet:* intelliguntur habere locum in Hoſpitali, quod cum tali conditione inſtitutum eſt, ſcilicet, vt non teneantur adminiſtratores Ordinario reddere rationem. Vide ſupr. hoc cap. §. Congregatio.

7 *Eccleſiæ.*] Abbates, Abbatiſſas & Prępoſitos regulares, qui liberam adminiſtrationem ſuarum Eccleſiarum ex immemorabili conſuetudine habent, non teneri Congregatio cenſuit reddere rationem fabricarum ſuarum, nec comprehendi hoc decreto, vt Epiſcopus poſſit rationem exigere.

An quæcumque vſurpatio bonorum iuriumque cuiuſcumque beneficij, vel loci pij, ſubiiciat vſurpantem anathemati; & aliis pœnis hîc appoſitis. Congregatio reſpondit ſubiicere.

8 *Quod ſi conſuetudine.*] Tam in hoſpitalibus Eccleſiaſticis, quàm priuatis.

9 *Tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius.*] Qui habebit votum provt alij, & tanquam votum vnius connumerabitur. Ordinarius habet votū in illo abſoluendo & condēnando, ſicut cęteri deputati, & eius votum debet numerari cum aliis, ita vt maior pars votorum abſoluat aut condemnet, ſuprà hoc c. §. *Cognoſcant.* Cùm ergo volet interuenire illis ſtatutis diebus, ex conſuetudine aut priuilegio vel conſtitutione; reddenda eſt ratio, dummodo ſingulis annis id fiat.

In Clementinis lib. 3. tit. De religioſis domibus.

QVia contingit interdum, quòd xenodochiorum, leproſariarum, eleemoſynarum, ſeu hoſpitalium rectores, locorū ipſorum cura poſtpoſita, bona, res & iura ipſorū interdum ab occupatorum & vſurpatorum manibus excutere negligunt: quinimò ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento quòd loca ipſa ad hoc fundata, & fidelium erogationibus dotata fuerūt, vt pauperes infectique leprà reciperentur inibi, & ex prouentibus ſuſtentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eoſdem in vſus ſuos damnabiliter conuertentes: cùm tamen ea quę ad certum vſum largitione ſunt deſtinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (ſalua quidem Sedis Apoſtol. auctoritate) conuerti. Nos incuriam & abuſum huiuſmodi deteſtantes, hoc ſacro Concilio approbante ſancimus, vt ij, ad quos id de iure vel ſtatuto in ipſorum fundatione locorum appoſito, aut ex conſuetudine præ-

ſcripta

ſcripta legitimè, vel priuilegio ſedis Apoſtolicæ pertinet, loca ipſa ſtudeant in prædictis omnibus ſalubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebitè, in ſtatum reduci debitum faciant: & ad ipſarum miſerabilium perſonarum receptionem & ſuſtentationem debitam, & iuxta facultates & prouentus locorum ipſorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo ſi fortè commiſerint negligentiam vel defectum, Ordinariis locorum iniungimus, vt etiamſi pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita conſiſtant, per ſeipſos vel alios impleant omnia præmiſſa & ſingula, & rectores eoſdem vtique non exemptos, propria; exemptos verò & alios priuilegiatos Apoſtolica ad id auctoritate cōpellant. Contradictores cuiuſcūque ſtatus aut conditionis exiſtant, aut præbentes eiſdem circa præmiſſa conſiliū, auxilium vel fauorē, per cenſuram Eccleſiaſticam, & aliis iuris remediis compeſcendo: nullum tamen per hoc exemptionibus ſeu priuilegiis ipſis quo ad alia præiudicium generando. Vt autem præmiſſa promptius obſeruentur, nullus ex locis ipſis ſecularibus Clericis in beneficium conferatur: etiamſi de conſuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit obſeruatum: niſi in illorū fundatione ſecùs fuerit conſtitutum, ſeu per electionem ſit de rectore locis huiuſmodi prouidendum. Sed eorum gubernatio viris prouidis, idoneis, & boni teſtimonij committatur, qui ſciant, velint & valeant loca ipſa, bona eorum ac iura vtiliter regere; & eorum prouentus & reditus in perſonarum vſum miſerabilium fideliter diſpenſare, & quos in vſus alios bona prædicta conuertere præſumptio veriſimilis non exiſtat: in quibus ſub obteſtatione diuini iudicij illorū, ad quos dictorum locorum commiſſio pertinet, conſcientias oneramus. Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio ſeu adminiſtratio committetur, ad inſtar tutorum & curatorum iuramentū præſtare, ac de locorum ipſorum bonis inuentaria conficere, & Ordinariis, ſeu aliis quibus ſubſunt loca huiuſmodi, vel deputandis ab eis, annis ſingulis de adminiſtratione ſua teneātur reddere rationem. Quòd ſi ſecus à quoquam fuerit attentatum, collationem, prouiſionem, ſeu ordinationem ipsā carere decernimus omni robore firmitatis. Præmiſſa verò ad hoſpitalia militariū Ordinum, aut Religioſorū etiam aliorū, extendi minimè volumus. Quorū tamen hoſpitalium rectoribus in ſanctæ obedientiæ virtute mandamus, vt in illis ſecundùm ſuorum Ordinum inſtituta & antiquas obſeruantias prouidere pauperibus, & hoſpitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per Superiores eorum arcta diſtributione cogantur. Statutis aut conſuetudinibus quibuſlibet non obſtantibus in præmiſſis. Cæterum noſtræ intentionis exiſtit, quod ſi quæ hoſpitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes, & Sacramenta Eccleſiaſtica pauperibus miniſtrantes, ſeu ſi parochiales rectores conſueuerint in illis exercere præmiſſa, antiqua conſuetudo ſeruetur, quoad exercenda & miniſtranda ſpiritualia ſupradicta.

REMISSIONES.

a Vide Guttier. Canon. l. 1. c. 15. n. 19 cum ſeqq. Flores Var. l. 3. q. 21 n. 18. cum multis ſeqq. latè Stephan. Gratian. diſc. forenſ. c. 395. & deciſ. 158. Aloyſ. Ric. in collect. deciſ. p. 3. collect. 744.

* Vide etiam Bobadillam tom. 1. ſuæ Politicæ l. 2. c. 17. n. 138. Nicol. Garc. de beneſic. 1. p. c. 2. §. 1. ex n. 98. & quæ notat Farinac. circa iſtum text. & tradita a Grilenzonio conſ. 20. Ricc. in prax. var. reſol. cap. 303. Marta de iuriſd. 4. p. caſu 88. n. 14. & caſu 113. n. 31.

β *Montis pietatis.*] De hac confraternitate agunt multi Doctores, quos plena manu refert Cned. ad Decret. collect. 41. n. 2 quibus adde Petr. Gregor. de Repub. l. 13. c. 16. à n. 9. Baptiſt. Gemin. de vſuris, comment. 1. 6. 3. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 325. Perez de Lara de Capellaniis lib. 1. c. 23. P. Paul. Comitol. reſponſ. mor. lib. 3. q. 35. P. Rebel. de Oblig. iuſtitiæ p. 2. lib. 8. q. 13. per totam. † Vinc. Grilenzon. conſ. 2.

γ *Niſi ſecus, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. n. 45. & gl. 29. n. 3. & ſuper hoc c. aliquæ ortæ ſunt à ſacra Cardinalium Congregatione deciſiones, quas refert D. Marta de Iuriſd. p. 2. c. 18. n. 6. 9. & 10.

δ Congregatio cenſuit, decretum ſeſſ. 22. c. 9. habere locum etiam extra viſitationem, & in caſibus à iure non expreſſis. & licere Epiſcopis exigere rationem ab adminiſtratoribus etiam locorum mere laicorum & priuatorum, & generaliter ſine vlla diſtinctione, & quando ex priuilegio, vel conſuetudine, vel alia conſtitutione aliis reddenda eſſet ratio, eiſdem reddendam eſſe, adhibito cum illis Ordinario: niſi in fundatione aliter cautum eſſet, nempe quòd rationes Ordinario reddendæ non eſſent.

3 Item Congregatio cenſuit, Ordinarium ex c.9.ſeſſ. 22. poſſe ab adminiſtratoribus hoſpitalium, aliorumque piorum locorum rationem adminiſtrationis exigere, donec coram eodem Ordinario doctum fuerit de inſtitutione, in qua ſecus expreſsè cautum ſit. * Huius declarationis meminit Bobadilla d.c.17.n.138.lit.G.

Capvt X.

Quorumcumque Notariorum ſufficientiam ſcrutentur Ordinarij, & non ſufficientes ac delinquentes prohibeant ac arceant è cauſis Eccleſiaſticis ad arbitrium ſuum.

CVm ex Notariorum imperitia * plurima damna, & multarum occaſio litium oriatur; poſſit Epiſcopus quoſcumque Notarios, etiamſi Apoſtolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ, 1 examinatione adhibita, eorum ſufficientiam ſcrutari, † 2 illiſque non idoneis repertis, aut quádocúque in officio delinquentibus, officij eius in negotiis, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi vſum perpetuò, aut ad tempus prohibere, α neque eorum appellatio * interdictionem Ordinarij ſuſpendat.

Declarationes.

1 *Examinatione adhibita.*] Fuit deciſum, cap. hoc habere locum etiam reſpectu contractuum, qui fiunt à Notariis ſuper bonis hoſpitalium, & ſuper bonis patrimonialibus Clericorum.

2 *Illiſque non idoneis repertis.*] Facultas prohibendi Notariis, minùs idoneis repertis, ne in negotiis Eccleſiaſticis ac ſpiritualibus ſuum officium exerceant, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites piorum locorum à Laicis adminiſtratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita cenſuit intelligi. Item, eadem facultas (*prohibendi ſcilic. Notariis minus idoneis exercitium*) extenditur ad contractus perſonarum Eccleſiaſticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præſertim ſtante conſuetudine, quòd cauſſæ earum ratione bonorum ad forum Eccleſiaſticum ſpectant. Congregatio quippe cenſuit extendi.

Remissiones.

* *Notariorum imperitia, &c.*] Vide Bald. conſ.6.lib.2. Salzed.ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 2.liter. B. Tiber. Decia.conſ.28. num.8.vol.2.

† *Eorum ſufficientiam ſcrutari, &c.*] Vide Paz in praxi tom.2.cap.vni.n.4.

α *Neque eorum appellatio, &c.*] Vide Azeued.ad l.2. n.18. tit.7.l.3. nouæ Recopil.

* *Neque eorum appellatio, &c.*] Vide Io.Guttier.inpract.quæſt.ib.1.q.39.n.6.

Canon XI.

Occupator quarumcumque obuentionum piis locis applicandarum, aut impediens quocumque colore ne fructus percipiantur à quibus debent, anathemati ſubiaceat tādiu, quamdiu non reſtituerit, ac à ſummo Pontifice abſolutionem non obtinuerit. Adduntur ſpeciales ſpecialibus perſonis pœnæ circa idem negotium.

a 5. Aurelia.10. b 1.Tim. 6. Conc. Tribu. c. 7.Cōcil. Aurel. 3. c. 22.Cōc. Pariſ.1. c.1.Cōc. Turō.2. c.29.Cō cil.Aurel. 5. c. 15.Cōc. Mogūt. c.6.& 11. Concil. VVormatien. c.75.Cō ci. Aquiſgranenſ. cap.88. Concil. Lat. ſub LeoneX. Seſſ.9.& 10. cap. prædia cum ſeq. 12.q.2.

SI [a] quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum [b] omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, vel regularis beneficij, Montium Pietatis, aliorúmque piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcumque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſſitates conuerti debent; per ſe, vel alios, vi, vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas Clericorū, aut laicorum, ſeu quacumque arte, aut quocumque quæſito colore in

proprios

proprios vſus conuertere, illóſque vſurpare 1 præſumpſerit; † ſeu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; *a* is anathemati tandiu ſubiaceat, quandiu iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint; Eccleſiæ, eiuſque adminiſtratori, ſiue beneficiato integrè reſtituerit. 2 Quod ſi eiuſdem Eccleſiæ patronus fuerit; etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat; necnon quibuſcumque beneficiis priuatus ſit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur; & à ſuorum Ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui Ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

Declarationes.

1 *Præſumpſerit.*] Diſpoſitio huius capitis non habet locum, quando dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium commodum conuertit: ſed hoc capitulum ſibi vendicat locum in caſu cædentium arbores frugiferas, quando ipſi cædentes ſunt extranei, & hanc cæſionem committunt, licet cum iniuria hoc non facerent, ſed ſolùm animo furandi.

2 *Quòd ſi eiuſdem Eccleſiæ Patronus fuerit.*] Nullus Laicus abſque ſpeciali facultate Sedis Apoſtolicæ Eccleſias ſeu Eccleſiaſtica bona poſſidere poteſt, etſi eſſent Iuris patronatus proprij, non obſtante etiam quacumque poſſeſſione. Et qui bona Eccleſiarum abſque Sanctæ Sedis Apoſtolicæ impetrato aſſenſu poſt publicationem Concilij, in perpetuum ſcienter, aut annuo cenſu locauerunt, conduxerunt, permutarunt, aut aliàs alienauerunt, & alienata receperunt; ſubiacent pœnis præſentis Decreti. Verùm occupans Hoſpitale, in quo fuit præſentatus à prætenſo Patrono, non obtenta licentia & inſtitutione ab Epiſcopo, non incidit in pœnas huius Decreti: ſicut nec Rectores piorum locorum cædentes arbores fructiferas, incidunt in hunc Canonem, niſi in proprios vſus conuerterent, damnificando ipſa loca.

Poſtquam Sedes Apoſtolica Placentiam in feudum conceſſit, non potuerunt vendi nec emi bona Eccleſiaſtica, domus, ædificia, vel iura Eccleſiis attributa, vigore Breuis Apoſtolici ibi regiſtrata, vt in c. 11. ſeſſ. 25. etiam continetur.

Remissiones.

Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. num. 154. verſ. decimum tertium. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 3. lit. A. circa fi. & in cap. 71. vbi latiſſimè, Oliba de iure fiſci, c. 14. n. 100. & cap. 15. n. 26. Ioſeph. de Seſſ. de inhibition. c. 8. §. 3. n. 25.

† *Illoſque vſurpare præſumpſerit, &c.*] Vide Rodoan. de rebus Eccleſ. non alien. q. 21. n. 38. Bern. Diaz in prax. canon. c. 71. vbi etiam Salzedo.

a *Is anathemati tamdiu ſubiaceat.*] Vide Salzed. in practic. c. 3. verſ. & nota, P. Azor. inſtit. moral. p. 1. l. 9. c. 27. q. 10. in med. Zerol. in praxi Epiſc. p 1. verb. Bona, pag. 31. P. Soar. de cenſur. tom. 5. diſp. 22. ſect. 6. n. 22. Sayr. in eod. tract. l. 3. c. 31. n. 26. P. Paul. Comitol. reſponſ. moral. l. 6. q. 23. n. 2.

Decretum ſuper petitione conceſſionis calicis.

INſuper [a] cum eadem ſacroſancta Synodus ſuperiori Seſſione duos articulos, aliàs propoſitos, & tum nondum diſcuſſos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Eccleſia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub vna panis ſpecie, ita ſint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vſus cuiquam ſit permittendus; &, An, ſi honeſtis, & Chriſtianæ caritati conſentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vſus videatur, ſub aliqui- *a* Seſſ. 21. can. 4.

 bus

bus conditionibus concedendus ſit, & quænam illæ ſint; in aliud tempus, oblata ſibi occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruauerit: nunc eorum, pro quibus petitur, ſaluti optimè conſultum volens, decreuit, integrum negotium ad ſanctiſſimum Dominum noſtrum eſſe referendum, provt præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudentia id efficiat, quod vtile Reip. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus vſum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ Seſſionis ad feriam quintam, poſt octauam feſtiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. menſis Nouembr. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Seſſ. vſque ad diem 15. Iulij, 1563.

SESSIO XXIII.

Quæ eſt ſeptima.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 15. Iulij, 1563.

Vera, & Catholica doctrina de α Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores noſtri temporis, in ſancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Seſſione 7.

CAPVT I.

Chriſtus Dominus Apoſtolis ſuis ac eorum in ſacerdotio ſucceſſoribus dedit poteſtatem conſecrandi & offerendi viſibile ſacrificium, ac remittendi & retinendi peccata.

SAcrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cùm igitur in nouo Teſtamento ſanctum Euchariſtiæ ſacrificium viſibile ex Domini inſtitutione Catholica Eccleſia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe viſibile, & externum ſacerdotium, in quod vetus translatum eſt. hoc autem β ab eodem Domino Saluatore noſtro inſtitutum eſſe, atque Apoſtolis, eorumque ſucceſſoribus in ſacerdotio, poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, [a] & miniſtrandi Corpus, & Sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, ſacræ literæ oſtendunt, & Catholicæ Eccleſiæ traditio ſemper docuit.

[a] Mat. 26. Mat. 18. Ioan. 20.

REMISSIONES.

α Vide Barthol. Ledeſm. in ſua ſumma de Sacram. tit. de Sacramento Ordinis, Petr. Ledeſm. in ſumma part. 1. tit. de Sacramen. Ordinis, Viuald. in candelabr. aureo, tit. de Sacram. Ordinis, P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 10. de Ordinis Sacram. Card. Thuſc. lit. O, concl. 189. Quarant. in ſumma Bullarij verbo Ordo, P. Vaſquez in 3. part. D. Thomæ tom. 3. diſputat. 235. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & cenſur. tom. 2. diſputat. 20. Zerol. in praxi Epiſcopali, part. 1. & 2. verbo Ordo. Balduin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. part. 2. lib. 6. cap. 3. & 4.

β *Ab eodem Domino Saluatore noſtro inſtitutum* } Vide Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. quæſt. 3. artic. 1. verſ. De Sacrament. Ordinis. P. Henriq. in ſumm. lib. 10. in proœm. §. 2. lit. M, pag. mihi 878. & §. 5. & cap. 3. in princip. P. Valer. Reginald. d. lib. 30. numer. 5. P. Vaſquez d. tom. 3. diſputat. 239. P. Ægid.

de

de Sacrament. & Cenſur. tom. 1. quæſt. 85. num. 106.

Capvt II.

Ad venerationem tanti ſacrificij ab initio Eccleſiæ fuerunt in vſu ſeptem Ordines, quorum alij ſunt aliis maiores, ita vt ſubdiaconatus referatur inter maiores ſeu ſacros.

α Cvm autem diuina res ſit tam ſancti ſacerdotij miniſterium; conſentaneum fuit, quo digniùs, & maiori cum veneratione exerceri poſſet, vt in Eccleſiæ ordinatiſſima diſpoſitione plures, & diuerſi eſſent miniſtrorum Ordines, qui ſacerdotio ex officio deſeruirent, ita diſtributi, vt, qui β γ δ iam clericali Tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent. Nam non ſolum de ſacerdotibus, [a] ſed & de Diaconis ſacræ literæ apertam mentionem faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda ſunt, grauiſſimis verbis docent; & ab ipſo Eccleſiæ initio ſequentium Ordinum nomina, atque vniuſcuiuſque eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolyti, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij, in vſu fuiſſe cognoſcuntur, quamuis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad maiores ordines [b] à Patribus & ſacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentiſſimè legimus.

a 1. Tim. 3. & Act. 21. verſ. 8.

b c. Nullus 60. diſt.

Remissiones.

α Vide Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarmin. par. 2. lib. 6. cap. 3. in fine.

β *Qui iam clericali tonſura inſigniti eſſent.*] Quot ſint Ordines, an nouem, vt volunt Canoniſtæ, an ſeptem tantùm, vt volunt Theologi? & an prima tonſura ſit Ordo? Vide apud Hiſpanos lib. 1. tit. 6. part. 1. ad fin. ibi, *orden de corona es entrada*, plures Doctores plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 105. n. 2. quibus adde Veg. *in eſpejo de curas*, c. 14. à n. 4. Valent. tom. 4. diſput. 9. q. 1 punct. 2. Menoch. conſ. 912. n. 21. Surd. conſ. 259. n. 8. Vincent. de Franch. Neapol. deciſ. 189. n. 9. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 13. Viuald. in candelabro aureo, tit. de Sacram. Ordinis, n. 6. 10. & 11. Barthol. Ledeſm. in ſummario de Sacram. Ordinis, diffic. 5. P. Henriq. in ſum. lib. 10. cap. 2. Catechiſm. ad parochos de Sacr. Ordinis, verſ. Docendum igitur erit, Nauarr. conſ. 12. de tempor. ordinat. Iacob. de Graffis lib. 1. aur. deciſ. p. 2. cap. 9. à num. 11. D. Sahagum de Sacram. Ordinis à n. 7. Velaſq. de Auendan. lib. 29. Tauri gloſſ. 3. num. 9. & 10. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tit. de Sacram. Ordinis c. 1. Ludou. Lop. in inſtruct. conſcient. t. 2. p. 1. cap. fin. Coſm. Philiarch. de officio Sacerdot. par. 2. lib. 1. cap. 13. Carrill. in itinerario ordin. ſect. 3. cap. 7. à num. 17. Nunno p. 3. in addit. q. 37. & 40. art. 2. Petr. Alphonſ. de Vaſconcellos in harmonia Rubricarum ad Rub. de tempor. ordin. numer. 3. & 4. Ceuall. commun. contra commun. q. 524. Mendez à Caſtro in l. cùm oportet, n. 166. Cod. de bonis quæ liber. Cardinal. Thuſc. lit. O, concl. 189. Nicol. Garſi. de Benefic. p. 7. cap. 1. à num. 1 nouiſſimè D. Marta in votis nouiſſimarum deciſ. voto 14. à num. 2. Balduin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 1. lib. 4. c. 10. verſ. denique, P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 236. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 20. num. 5. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 3. n. 8.

γ An Epiſcopatus ſit Ordo diſtinctus à Sacerdotio? Vide Petr. Alphonſ. de Vaſconcellos in harmonia Rub. ad Rub. de tranſlatione Epiſcopi, num. fin. Burſat. conſ. 125. Sayr. de Sacr. in genere, lib. 1. c. 2. q. 1. a. 5. verſ. De conſecrat. P. Vaſquez d. tom. 3. diſput. 240. P. Paul. Comitol. reſponſ. moral. p. 1. quæſt. 48. num. 11.

δ An Ordinatio Epiſcopalis verè & propriè ſit Sacram. Vide Balduin. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 3. verſ. primum ergo, poſt P. Valent. Mich. Medin. Pet. Sot. & Vaſquez, reſolu. t P. Ægid. de Sacràm. tom. 2. diſp. 20. n. 43.

Capvt III.

Cùm ordinatio conferat gratiam, ea indubiè eſt ſacramentum.

α Cum

α CVm Scripturæ teſtimonio, [a] Apoſtolica traditione, & Patrum vnanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ verbis, & ſignis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem eſſe verè & propriè vnum ex ſeptem ſanctæ Eccleſiæ Sacramentis: inquit enim Apoſtolus, [b] Admoneo te, vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te, per impoſitionem manuum mearum, non [c] enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

a 1. Tim. 4. b 2. Ti. 1. b. 2. Ti. 4. d. c 1. Ti. 2. b.

Remissiones.

α Vide Sayr. de Sacram. in genere l. 6. c. 1. in fine, P. Henriq. in ſumma lib. 10. c. 14. §. 2. β *Gratiam conferri dubitare nemo poteſt.*] Vide Sayr. de Sacram. in gen. lib. 5. c. 1. q. vnic. a. 2. verſ. de Sacram. Ord. P. Henriq. in ſumm. lib. 10. c. 1. §. 3. lit. R. & c. 14. in princip. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1. à n. 16.

Caput IV.

Non omnes Chriſtiani ſunt ſacerdotes, ſed ij ſoli qui legitimè ſunt ordinati ab Epiſcopis qui ſunt ſummi ſacerdotes, miniſtros Eccleſiæ ordinant, etiam non requiſito laicorum ſuffragio, aut conſenſu. Ordinatis ineſt character indelebilis, ob quem fit, vt nunquam iterum laici effici poſſint.

α QVoniam verò in Sacramento [d] Ordinis, ſicut & in Baptiſmo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, * nec auferri poteſt; meritò ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerunt, noui Teſtamenti ſacerdotes, temporariam tantummodo poteſtatem habere; & ſemel ritè ordinatos, iterum laicos effici poſſe, ſi verbi Dei miniſterium non exerceant. Quòd ſi quis omnes Chriſtianos promiſcuè noui Teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm [a] Eccleſiaſticam hierarchiam, quæ [b] eſt vt caſtrorum acies ordinata, confundere: perinde ac ſi contra B. Pauli [c] doctrinam, omnes Apoſtoli, omnes Prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes Paſtores, omnes ſint Doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter ceteros Eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt, † ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere; & poſitos, [d] ſicut idem Apoſtolus ait, à Spiritu ſancto, regere Eccleſiam Dei; [e] eóſque presbyteris [f] ſuperiores eſſe; ac Sacramentum Confirmationis conferre; miniſtros Eccleſiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipſos poſſe, quarum functionum poteſtatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet inſuper ſacroſancta Synodus, in ordinatione Epiſcoporum, ſacerdorum, & ceterorum Ordinum, [g] nec populi, nec cuiuſuis ſæcularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſum, ſiue vocationem, ſiue auctoritatem ita requiri, vt ſine ea irrita ſit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodo à populo, aut ſæculari poteſtate, ac magiſtratu vocati, & inſtituti, ad hæc miniſteria exercenda aſcendunt, & qui ea própria temeritate ſibi ſumunt, omnes non Eccleſiæ miniſtros, [h] ſed fures & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hæc ſunt, quæ generatim ſacræ Synodo viſum eſt

d Seſſ. 7. de Sacr. in genere can. 9.

a Cāt. 6. b 1. Cor. 12. c Eph. 4. d Act. 20. e Cœleſt. 1. ep. ad Epiſc. Galliæ c. 1. f Seſſ. 7. de confir. can. 3. Hiſpal. 2. c. 5. 7. & alibi. g Laodic. Cōc. cap. 13. h Ioan. 10.

Chriſti

Chriſti fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui ſequitur, modum damnare conſtituit: vt omnes, adiuuante Chriſto, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem faciliùs agnoſcere, & tenere poſſint.

Declarationes.

An furioſus habens dilucida interualla ad ſubdiaconatus ordinem promotus, continuò teneatur, & dato quod non teneatur, an ſit ei concedenda diſpenſatio, vt poſſit contrahere matrimonium.

Congregatio reſpondit aut tempore ſuſceptionis agitabatur, & non teneri, niſi ante furorem intentionem ſuſcipiendi habuerit, aut non conſtat ſanæ aut inſanæ mentis tunc eſſet, nec item teneri. Ad ſecundam nullam eſſe rationem diſpenſationis concedendæ.

Remissiones.

α Vide P. Henriq. in ſum. lib. 10. cap. 7. in princip. & c. 14. §. 2. lit. P. P. Vaſquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. diſp. 143. à n. 2. & diſp. 244. num. 17. Balduin. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p. 1. lib. 4. c. 10. verſ. Septimus Ordo Sacerdotum eſt. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1. num. 3. verſ. Quod attinet, & n. 16. verſ. Eidem.

* *Qui nec deleri.*] Vide text. iuncta ſua gloſſa in c. licitè 32. q. 2. & tradita à Ioſeph. Seſſe de inhibit. c. 8. §. 1. n. 20.

† *Epiſcopos, qui in Apoſtolorum locum ſucceſſerunt.*] Vide Mich. Agia de exhibend. auxil. fundamento 1. fol. 11. & concl. 2. pag. mihi 123.

DE SACRAMENTO *Ordinis.*

α Canon I.

Si quis dixerit, [a] non eſſe in nouo Teſtamento ſacerdotium viſibile, & externum; vel non eſſe poteſtatem aliquam conſecrandi, & offerendi verum Corpus, & Sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; ſed officium tantùm, & nudum miniſterium prædicandi Euangelium, vel eos, qui non prædicant, prorſus non eſſe ſacerdotes; anathema ſit.

a Sup. c. 1.

β Canon II.

Si quis dixerit, præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios ordines, & maiores, & minores, [a] per quos, velut per gradus quoſdam, in ſacerdotium tendatur; anathema ſit.

a Supr. c. 2.

γ Canon III.

Si quis dixerit, Ordinem, ſiue ſacram Ordinationem [b] non eſſe verè & propriè Sacramentum, à Chriſto Domino inſtitutum, vel eſſe figmentum quodam humanum, excogitatum à viris rerum Eccleſiaſticarum imperitis; aut eſſe tantùm ritum quendam eligendi miniſtros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema ſit.

b Supr. c. 3.

δ Canon IV.

Si quis dixerit, per ſacram Ordinationem non dari Spiritum ſanctum; ac proinde fruſtra Epiſcopos dicere: Accipe Spiritum ſanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui ſacerdos ſemel fuit, [c] laicum rurſus fieri poſſe; anathema ſit.

c 2. Tollet.

Canon V.

Si quis dixerit, ſacram Vnctionem, qua Eccleſia in ſancta ordinatione vtitur, non tantùm non requiri, ſed contemnendam, & pernicioſam eſſe; ſimiliter & alias Ordinis ceremonias; anathema ſit.

Canon VI.

Si quis dixerit, in Eccleſia Catholica non eſſe hierarchiam diuina ordinatione inſtitutam, quæ conſtat ex Epiſcopis, Presbyteris, & miniſtris; anathema ſit.

ι Canon VII.

Si quis dixerit, Epiſcopos non eſſe presbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem confirmandi, [a] & ordinandi; vel eam, quam habent, illis eſſe cum presbyteris communem; vel Ordines ab ipſis collatos ſine populi, vel poteſtatis ſecularis conſenſu, aut vocatione, irritos eſſe, aut eos, qui nec ab Eccleſiaſtica & canonica poteſtate ritè ordinati, nec miſſi ſunt, aliunde veniunt, legitimos eſſe verbi & Sacramentorum miniſtros; anathema ſit.

a Sup. c.4.

ζ Canon VIII.

Si quis dixerit, Epiſcopos, qui auctoritate Romani Pontificis aſſumuntur, non eſſe legitimos, & veros Epiſcopos, ſed figmentum humanum; anathema ſit.

Remissiones.

α Canon I. Vide Bald. Iunium ſuper opera controu. Bellarm. p.2. lib.6.c.3. & 4.

β Canon II. Vide Thom. Valaſc. tom. 1. alleg.2.n.4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.30.n.5.

γ Canon III. Vide Valaſc. tom.1. alleg.2. Pet. Ledeſm. in ſumm. p.8. tract. de Sacram Ord. c.1. conc 1.

δ Canon IV. Vide P. Henriq. in ſum. lib.10.c.4.§.2. lit. F, & G. P. Valer. d. lib.3 c. num.3. P. Ægid. de Sacram. tom [illegible] diſp. [illegible] num. [illegible]. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. p.2. lib.6.c.5. verſ. item patet, Pet. Ledeſ. d. tract. de Sacram Ordinis, c.4. concl.2. * Vide etiam text. cum gloſſ. in c. [illegible] citè 32.q.2. D. Thom. 3.p.q.59. art.1 Ioſeph. de Seſſe in tract. inhibition. cap.8. §.1.n.20.

† Canon VI. Vide Mich. Agiam de exhib. auxiliis, fundamento 2. fol. mihi 14.

ι Canon VII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib.1. cap.2.q.3. art.5. verſ. De conſecr. Epiſcopi, P. Ægid. d. diſp.20.n.24. & num.75. P. Vaſquez d. tom.3. diſp.243. à num.2. & diſp.244.n.17.

ζ Canon VIII. Vide P. Henriq. in ſum. lib.10.c.3. in fine, P. Paul. Comitol. Reſponſor. moral. lib.1.q.99.n.3. Pet. Ledeſm. d. tract. de Sacram. Ord. c.5.

DECRETVM DE Reformatione.

Eadem ſacroſancta Tridentina Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc, quæ ſequuntur, in præſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit.

Capvt I.

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus præfectus, etiam Cardinalis, nunquam abſit à Diœceſi ſua, niſi ad ſummum tres menſes continuos, vel interruptos, exceptis modis infraſcriptis, probandis coram Metropolitano, aut (in caſu) Suffraganeo. Tempore abſentiæ nullum populus damnum ſentiat. Aliter facientes grauiter puniuntur. Eadem ſeruentur in Curatis, in quorum abſentia ponendi vicarij approbati. Quædam notatu digna ponuntur in hoc capitulo.

α * β γ, &c. Cum [a] præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarum

a Ioan. 21. Act.20. Epheſ. 4.3. diſt. c. ſicut, 7.q.1.c. qui Epiſcopatū, 8.q.1.c. gloria Epiſcop. 12.q.2.

aliarúmque miſerabilium perſonarum ζ curam paternam gerere, & in cetera munia paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed [a] mercenariorum more deſerunt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique [b] forma gregis, in iudicio, & veritate paſcant, & regant. Ne verò ea, quæ de reſidentia ſanctè, & vtiliter iam [c] antea ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt, in ſenſus à ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat; illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes, Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis quibuſcumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam η ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalem 1 in ſua Eccleſia vel diœceſi reſidentiam, vbi iniuncto ſibi officio defungi teneantur: neque abeſſe poſſe niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis. [d] 2 Nam cum Chriſtiana caritas, † vrgens neceſſitas, debita obedientia, ac euidens Eccleſiæ, vel Reipubl. vtilitas aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigant; decernit eadem ſacroſancta Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas à Beatiſſimo Romano Pontifice, 3 aut à Metropolitano, 4 vel, eo abſente, Suffraganeo Epiſcopo antiquiori reſidente, qui idem Metropolitani abſentiam probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas; niſi cùm abſentia inciderit propter aliquod munus, & Reipubl. officium, epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſæ ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit; ad eundem tamen cum Concilio prouinciali ſpectabit iudicare de licentiis à ſe, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur; & vt pœnis canonicis errantes puniantur. [a] Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, vt quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniam θ autem, qui aliquantiſper tantum abſunt, ex veterum canonum ſententia non videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis, ſiue continuum, ſiue interruptum, [b] extra prædictas cauſas, nullo ι κ pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere; & haberi rationem, vt id æqua ex cauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento; quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cùm Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur; [c] ne per illius temporis ſpatium, Dominici Aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab Eccleſia ſua Cathedrali vllo pacto abſint, niſi Epiſcopalia munia * in ſua diœceſi eos aliò vocent.

[a] Ioan. 18.

[b] 1. Pet. 5 a

[c] Supr. Seſſ. 6. de ref. cap. 1.

[d] c. de cæter. c. inter quatuor. cap. tuæ. & c. relatum, de cler. non reſid. c. ad ſupplicationem. de renunc. c. quorundam. 74. diſt.

[a] c. cum ex eo, de ele. in 6. c. beneficium, de reg. eo. l. & c. 2. in fi ſup. ſeſſ. 6. Sard. cō. Conc. c. 14.

[b] c. præſentium, 7. q. 1 & infr. ſeſſ. 24. de reform. c. 11.

[c] cap. ſi quis in clero, 7. q. 1.

Si quis autem, quod vtinam núquam eueniat, contra huius decreti diſpoſitionem abfuerit; ſtatuit ſacroſancta Synodus, prater alias pœnas † aduersùs non reſidentes, ſub [a] Paulo III. impoſitas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit; eum λ pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecura *, illos ſibi detinere poſſe; ſed teneri aut ipſo ceſſante, per Superiorem Eccleſiaſticum illos fabricæ Eccleſiarum, aut pauperibus loci erogare; prohibita quacumque conuentione, vel compoſitione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totũ, aut pro parte ei remitterentur: non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ cõceſſis. 6 μ ν ξ Eadem omnino, etiam quoad culpam, amiſſionem fructuum, & pœnas 7 de curatis inferioribus, 8 & aliis quibuſcumque qui beneficium aliquod Eccleſiaſticum, 9 curam animarum habens, obtinent, ſacroſancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, vt, quandocumque eos, 10 cauſa priùs per Epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit, Vicarium idoneum, ab ipſo Ordinario approbandum, cum debita mercedis aſſignatione relinquant. Diſcedendi ο autem licentiam † in ſcriptis, gratiſque concedendá vltra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa 11 non obtineant. 12 Quod ſi, per edictum citati, etiam non perſonaliter, contumaces fuerint; 13 liberum eſſe vult Ordinariis, 14 per cenſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem, 15 & ſubtractionem fructuum, aliáque iuris remedia, 16 etiam vſque ad priuationem 17 compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exéptione, etiam ratione cuiuſcũque beneficij, pactione, ſtatuto, etiam iuramẽto, vel quacumque auctoritate confirmato, 18 π conſuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela cenſenda eſt, ſine ρ appellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia vel σ vigore [a] Eugenianæ cõſtitutionis ſuſpendi poſſe. Poſtremò tam decretũ illud ſub [b] Paulo III. quã hoc ipſũ in Cõciliis Prouincialibus, & Epiſcopalibus publicari ſancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Paſtorũ munere, animarúmque ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, mentibúſque infigi, vt in poſterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

a Supr. Seſſ. 6 de ref. c. 1. & inf. in Bulla S. D. N. Pij IV. ſuper reſidentia, c. 2. con querére, & ferè per totũ, de cler. non reſid.

a infr. Seſſ. 24. c. 18. v. debeat.
b Extr. communium, lib. 5. c. 3. Diuina, de priuil.
c Supr. Seſſ. 6. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1 *In ſua Eccleſia vel Diœceſi reſidentiam.*] Epiſcopus, modo in Epiſcopatu reſideat, ſolutus eſt à reſidentia beneficij ſimplicis, aut Dignitatis, quam ſine vlla animarum curá obtinet, etiam extra Diœceſim, in aliqua Cathedrali: eámque retinere, ac eius fructus percipere poteſt, exceptis portionibus & diſtributionibus quotidianis, & aliis, ſi quæ fortè ſint, quæ abſentes iuſta aliqua de cauſſa non percipiunt. *Vide ſuprà, Seſſ. 6. cap. 1. de Reform. §. Habens Archidiaconatum.*

Epiſcopus proinde reſidens in vrbe Cathedrali, liber eſt à reſidentia Monaſterij Monachorum regularium, quod obtinet cum diſpenſatione Papæ, licet illi annexæ ſint aliquæ Eccleſiæ curatæ poſt erectionem Monaſterij, & præſertim ſi in tali Monaſterio non ſit fons baptiſmalis, nec aliqua animarum cura, & curatæ regi ſoleant per Vicarios.

An in præſentia, in qua Epiſcoporum copia haberi non poteſt, diſpenſandum ſit, vt in loco duorum Epiſcoporum, qui in conſecratione Epiſcopi intereſſe debent, ſubrogentur duo Abbates, duóve alij dignitates Eccleſiaſticas habentes, Congregatio

gatio dixit poſſe diſpenſari, & maior pars Theologorum, qui conſulti fuerunt, ſic reſponderunt faciendum, & ita Pius V. diſpenſauit.

2 *Nam cum Chriſtiana charitas*] Non licet Epiſcopo à ſua Eccleſia abeſſe, niſi ob aliquam cauſſarum, quæ habentur in hoc c. infrà, de quibus non eſt perpetuus morbus. Itaque non licet Epiſcopo abſentare ſe ab Epiſcopatu ſuo propter morbū perpetuum.

3 *Aut à Metropolitano.*] Metropolitani prouidere debent, vt prouinciales eorum Epiſcopi, iuxta Decreta Concilij Trident. reſideant in Eccleſiis propriis, curámque commiſſi ſibi gregis habeant diligentem.

4 *Vel eo abſente, Suffraganeo Epiſcopo.*] Abſente Metropolitano, Epiſcopus antiquior reſidens, ſuper abſentia Epiſcopi comprouincialis inquirit.

5 *Aut pauperibus loci erogare.*] Hæc pœna habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita vt Epiſcopus debeat compellere Parochum, qui per biennium non reſidet, licèt poſtmodum reſideat, ad reſtituendos fructus illius temporis, quos abſens recepit, quamuis ad reſidendum, nec per edictum quidem monitus fuiſſet.

6 *Eadem omnino.*] Epiſcopus ad reſidentiam cogere poteſt Rectorem, licèt eius Eccleſia Parochialis pertineat ad inferioris collationem.

7 *De curatis inferioribus.*] Non licet Epiſcopo, pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, vel etiam ſuo, aliquem ex Curatis, extra ipſorū curam, ad certa negotia adhibere, conſtituto ibi etiam Vicario idoneo. Neq; excuſantur à reſidentia ob defectū domus, neque ſi habent officium inquiſitionis, nec propter litem. Et etiam Coadiutores perpetui tenentur ad reſidendum perſonaliter ſicut veri curati, & ſub hoc cap. comprehenduntur, etiamſi in aliis beneficiis ſeruiant, etiam in Cathedralibus. Infrà hoc c. §. Epiſcopus non poteſt.

23. Sept. 1596. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Eccleſia Parochialis Rectoris habitatione caret, debere vtique, & poſſe Rectorem compelli ad habitandum intra limites Parochiæ in loco propinquiori.

8 *Et aliis quibuſcumque.*] Capellani coadiutores Rectorum Parochialium, cum Capellanis perpetuis inſtitutis, auctoritate Apoſtolica, tenentur ad perſonalem reſidentiam, ſicuti tenentur Rectores ipſi. Congregatio cenſuit, omnino teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex inſtitutione poſſunt per alium ſeruire, vel quibus nulla expreſſa reſidentiæ perſonalis obligatio iniuncta eſt. Vnde & Ordinarius tenetur eos cogere ſicut ipſos Rectores, nec cum aliquo huiuſmodi diſpenſare, quoad reſidentiam, niſi vt cum Rectoribus Epiſcopus poteſt, eodémque iure examinandi tenentur, quo Rectores Parochiales, ex c. 18. Seſſ. 14.

9 *Curam animarum habens.*] Etiamſi eſſent in Parochia tres tantum incolæ, & ibi fuerint duæ Eccleſiæ vnitæ, reſidendum eſt in digniori; quod ſi non conſtet quæ ſit dignior, reſidendum erit in frequentiori. Obtinens legitimè ante Concil. Trid. confirmationem, Parochialem Eccleſiam, & Canonicatum, non eſt cogendus alterutrū reſignare; dūmodo in Parochiali Eccleſia reſideat, fructúſq; Canonicatus percipiat, & amittat tantum quotidianas diſtributiones, atque illas quas abſentes iuſtis de cauſſis non percipiunt: qui tamen, ſi ſtatutis horis in ipſo Canonicatu etiam reſideat, & illi inſeruiat, tunc quotidianas diſtributiones conſequetur. *Vide Seſſ. 5 c. 1. de Reform. §. Per ſeipſos.*

Si Parochialis Eccleſia tribus, aut quatuor milliaribus diſtet à ciuitate; in hac rector habitare debet, nec Dominicis diebus tantùm ad ſuam Eccleſiam accedens, habetur pro reſidente.

An propter intemperiem aëris relicto ibi Vicario approbato, ex Ordinarij conſenſu, Parochus non inde oriundus poſſit alibi habitare? Congregatio cenſuit, non poſſe: ſi tamen Rector infirmus eſſet, & in loco Parochialis curæ, curari non poteſt defectu Medicorū medicinarúmve, tunc poſſe ab Ordinario dari ei dilationem trium vel quatuor menſiū, vt in locis vicinioribus maneat, recuperandę ſanitatis cauſſa, poſito interea ab ipſo Ordinario in Parochiali, Vicario, cum congrua portione ex reditibus Parochialis. Itaq; Rector qui habet Vicarium perpetuum in ſua Parochia ſeu Rectoria, poteſt & debet cōpelli ad perſonaliter reſidendum, niſi tota cura animarum tranſlata fuiſſet legitimè in ſolum Vicarium perpetuum. Infrà hoc c. §. Parochus.

Fuit olim Monaſterium inſigne S. Benedicti, in loco campeſtri, quod præſenter caret conuentu, & eſt commendatum, in quodam caſtro, ferè per vnum milliare diſtante à Parochiali, cuius monaſterij cura fuit ſemper ſolita exerceri per deputatos ab Abbate ſeu Commendatario pro tempore, habétque collationem nōnullorum beneficiorum curatorum exiſtentium in alienis diœceſibus, & homines dicti caſtri veniunt diebus Feſtis ad audiendam Miſſam & diuina officia ad Eccleſiam dicti Monaſterij,

quæ celebrantur per eoſdem hæredes deputatos: quam ob rem dictus commendatarius tenetur ad reſidentiam, & ad ſacros Ordines accipiendos. Vide Seſſ.6.c.2.de Reform.§.In titul de Com.Ordin.

10 *Cauſſa prius per Epiſcopum cognita.*] Omnia hæc committuntur Epiſcopo, qui exequutioni demandet, etiam in illis Parochialibus quarum collatio ad inferiores ſpectat, etiamſi inferiores eſſent Abbates regulares.

Stante conſuetudine in Eccleſia Cathedrali, quòd Canonici non intereſſentes diuinis, non percipiant fructus præbendę nec diſtributiones quotidianas, licet Epiſcopo retinere penes ſe vnũ vel duos Canonicos, qui dictos fructus, & diſtributiones percipere poſſint, ac ſi in Choro præſentes eſſẽt: exceptis tamẽ diſtributionib. quotidianis.

Parochialem Eccleſiam habens cum Canonicatu, in Parochiali reſidere tenetur, quod etiam eſt conforme Bullæ Pij V. quę incipit, *cupientes pro noſtris*, publicatæ 8.Id. Iulij, Anno 1568. ſuper hoc editæ, & percipit fructus præbendæ. Eius tamen quotidianas diſtributiones perdit, & ſi quid præterea abſentes iuſta de cauſſa nõ percipiũt. *Vide in hoc c.§.Curã, & Seſſ 5 c.1.de Reform. §. Per ſeipſos.* Si autem Canonicatus eſt in eodem loco, vbi Eccleſia Parochialis, poteſt vtrique inſeruire, & percipere quotidianas diſtributiones, & commoda, quæ ſunt illi muneri attributa: ſi verò inſeruire nequeat, diſtributiones tantùm eorũ dierum, quibus non ineſt, amittat, neque alio dãno affici poteſt. Quod procedit non obſtante quacũque nobilitate Canonicorum, aut Eccleſiæ Cathedralis, etiã Metropolitanę.

An Epiſcopus procedens per ſubtractionẽ fructuum aduerſus Parochos non reſidentes iuxta hoc decretũ §. eo. omnino teneatur obſeruare eadẽ interualla, eandẽmque rationem, quæ contra Epiſcopos non reſidentes ſtatuitur c 1.Seſſ 6. Congregatio cenſuit, Epiſcopum quoties in opem omiſſæ reſidentiæ vult Parochis ſubſtituere partes fructuum, quos reſidẽdo ſuos fecerunt, debere obſeruare, quoad interualla & quoad quotas præſcriptum Conc.c.1. Seſſ.6. in executione autẽ facienda ſuper illis fructibus, quos iidem Parochi pro rata temporis abſentiæ ſuos fecerunt, nec tuta conſcientia retineri poſſunt, ex decreto Conc c. § Si quis autem Seſſ 24. Epiſcopum non debere ſequi interualla, de quib. in c.1 Seſſ. 6.

Epiſcopus procedens per ſubtractionem fructuũ aduerſus Parochos non reſidentes iuxta Conciliũ Tridentinũ, non tenetur obſeruare eadem interualla, & eandẽ rationẽ, quæ contra Epiſcopos non reſidentes ſtatuit caput tertiũ Seſſionis ſextæ. Et reſidens in Parochiali, quæ non longè abeſt à Collegiata, in qua Canonicatũ obtinet, diebus ferialibus ad Eccleſiã Collegiatã accedere, & in ea diuinis inſeruire poteſt: modò omnibus diebus & horis ſuis debitis & congruis, Parochiali inſeruiat, & nihil prorſus relinquat ex debito ſeruitio ipſius Parochialis.

Habens Canonicatũ & Parochialẽ, & reſidens in Parochiali, ex præſcripto Bullæ Pij V diſtributiones quotidianas lucratur: ſi Canonicatus conſiſtit ſolùm in diſtributionibus quotidianis, nõ habẽs præbendã. Hoc procedit, ſi vtrique inſeruire nequiuerit, quia ſi ambobus cõmodè ſeruire poſſet, lucraretur ſolũ iuxta ſeruitiũ, quod præſtaret. Porrò obtinens duos Canonicatus, in digniori reſidere debet, & ſolùm diſtributiones illius amittit, in quo nõ reſidet. Atque ideo Epiſcopo Boſſanenſi ſcribatur, vt reſtituat Canonicatũ presbytero N. cùm non debeat ibi reſidere, reſidens in Canonicatu S.Mariæ digniori. *Vide Seſſ. 21. de Ref.c.3 §.Habens.*

Obtinens parochialem, & Canonicatum præbendæ Magiſtralis, cum diſpenſatione ante Conc.Trid. legitimè obtenta, tenetur in Parochiali reſidere, atque in Magiſtrali præbenda idoneum virũ ſubſtituere debet, qui S. Scripturæ interpretandæ munus obeat. *Vide Seſſ 5.c.2. de Ref.§. De cætero.*

Eum qui obtinet Eccleſiam baptiſmalẽ, cui incumbit ſola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & exiſtentes ſub cura Arpresbyteri, præſuppoſito quod in Eccleſia Archipresbyter, præter baptiſmum, cætera Sacramenta adminiſtret, Congregatio die 21.Iulij 1587. cenſuit teneri ad reſidentiã, ad minus tanquã Coadiutorẽ Eccleſiæ parochialis. Quin & obtinens Canonicatum, cui ſit vnita Parochialis ad vitã obtinẽtis, tenetur in Parochiali reſidere, etiamſi vnio facta ſit ad vitam obtinentis tantùm.

Præpoſitura, licet tantùm ſit Iuriſdictionalis, intelligitur tamen eſſe comprehenſa in Bulla S.D N. Pij V. de reſidentia Parochorum, edita & publicata 8. Id. Iulij 1568. Etiam perpetui coadiutores reſidere tenentur, ſicut veri curati, etiamſi in aliis beneficiis inſeruirent, etiam in Cathedralibus.

Cauſſa non excuſantes Parochos à reſidentia.

Congregatio Concilij cenſuit, non licere Parochis cauſa ſtudiorum à ſuis 8 Iunij 1595.

Paro

Parochialibus Eccleſiis poſt Concilium abeſſe, & Epiſcopum licentias ad id concedere poſſe, eaſque ſi conceſſæ fuerint, non ſuffragari.

A reſidentia non excuſatur exercens officium Subcollectoris Apoſtolici, vel Inquiſitoris, neque etiam excuſat lis ſuper eadem Parochiali mota. *Vide Seſſ.7.c.5 §.* Subcollectores.

Similiter Licentia obtenta ab Epiſcopo de non reſidendo, non excuſat à reſidentia, cum eam Epiſcopus concedere non poſſit.

Obtinens parochialem Eccleſiam per prouiſionem Sedis Apoſtolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum ac prouentuum ad dictam Eccleſiam Parochialem pertinentium poſſeſſionem, licet in limine adeptæ poſſeſſionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur ſe promoueri facere infra annum, lite pendente, & compellendus eſt ad reſidendum in dicta Eccleſia. Et præſuppoſito, quod non teneatur reſidere, eo caſu debet Epiſcopus idoneum Vicarium deputare, partémque fructuum omnium pro ſufficienti victu aſſignare, iuxta Concilij Tridentini formam. *Vide Seſſ.7.de Ref.c.7.§.* Portione etiam.

Licet Epiſcopus pro viſitatione ſuę Diœceſis vti opera Parochi poſſit, ille tamen ob eam cauſam, vltra quadrimeſtre ſingulis annis abeſſe non poteſt à ſua Parochia, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, cum cõgrua portione fructuum dictę Parochiæ, arbitrio ipſius Epiſcopi aſſignanda. Odium à reſidentia non excuſat, inimicitiæ tamen excuſant ad tempus, ſi non fuerint contractę culpa Rectoris Parochialis, & Epiſcopo cũ iſtis ad annum diſpenſare conceditur, dummodo tamen in Parochiali idoneus remaneat Vicarius. *Infrà eodem c.§. Presbytero.*

Cauſſæ excuſantes à Reſidentia.

CONgregatio cenſuit ſolam diſtantiam loci, etiam cum æqua cauſa diſcedendi, non excuſare Parochum, vt poſſit abeſſe à ſua Eccleſia ſine licentia in ſcriptis obtenta, niſi talis neceſſitas repente ſe offerat, quæ non patiatur dilationem huiuſmodi licentiam petendi, quo caſu quamprimum de diſceſſu & de neceſſitate Ordinarium certiorem faciendum eſſe, vt de cauſa cognoſcere poſſit.

Nec parochus habens iuſtam cauſam abeundi extra parochiam per duos menſes aut tres, ſatisfacit ſuæ conſcientiæ, ſi petit licentiam, iurans ſe grauamen habere, quod non expedit manifeſtare, vt ſic petita licentia abeſſe poſſit, licet Epiſcopus non concedat. Similiter abeſſe non poteſt in caſu quo cauſam rationalem expreſſit, quam vir bonus & æquus rationalem iudicat, ſed rigidus Prælatus minus æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouetur ſuſpicione, quæ ficta ſit, cum tamen ſit vera, ſed habere poſſe recurſum ad ſuperiorem.

Nec eſt liber à culpa, & à pœna amiſſionis fructuum qui veluti per quatuor menſium ſpatium ex vrgenti admodum cauſa ad curandam ſuam valetudinem morbo graui inſtanti; pro huiuſmodi abſentia non petiit licentiam ab Epiſcopo; qui bona fide putauit euidentiam cauſæ ſatis eſſe, niſi periculum fuiſſet in mora petendi licentiam, vt ſupra dictum eſt.

Nec ſufficit licentia tacita, ſed oportet, vt ſit expreſſa iuxta formam Concil. Trident. Fructus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abeſt ſine licentia.

Nec poteſt componi reſtitutio debita fructuum malè perceptorum, cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum priuilegiorum & facultatum obtentarum poſt Concilium.

Parochus Eccleſiæ, in qua fuit conſtitutus Capellanus, cui ex inſtitutione Capellaniæ impoſita fuit tota cura animarum, ſeu Vicaria perpetua, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea reſidere.

Infirmitas excuſat à reſidentia, quando in loco Parochiæ non ſunt Medici, vel medicinæ, & quando infirmitas alibi curari poteſt. Hoc caſu per quatuor menſes diſpenſat Epiſcopus, vt in locis vicinioribus parochus maneat, recuperandæ ſanitatis cauſſa, poſito interea ab ipſo Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus ipſius Parochialis, &c.

Presbytero habenti inimicitiam cum Domino loci, vbi ſitum eſt beneficium, Epiſcopus debet (ſi non poteſt eos reconciliare) dare aliud beneficium, extra territorium & Iuriſdictionem illius Domini, vel permittere eidem presbytero, vt abeſſe poſſit à beneficio, etiam per annum, conſtituto tamen Vicario idoneo; cum aſſignatione æquæ portionis fructuum beneficij, vt ei inſeruiat, donec cauſa inimicitiarum inter eos deſierit. Priùs tamen habens Canonicatum & Parochialem, in qua non poteſt ſine diſcrimine vitæ propter inimicitias reſidere, non eſt cogendus, (dum ſubeſt inimicitiarum cauſſa) in ea reſidere, ſed

permittendum eſt ei, vt reſideat in Canonicatu. Dabuntur literæ Ordinario, vt cognoſcat ſi ſunt veræ & graues inimicitiæ, quæ narrantur, & abſque ipſius culpâ, ac poſtquam obtinuit illius beneficij diſpenſationem, exortæ: tunc Ordinarius det ei dilationem, vt in alio viciniori, & tutiori loco manere poſſit, durantibus tamen dumtaxat inimicitiis, dum non vltra annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in illa Eccleſia conſtituat, aſſignata ei congrua portione ex reditibus ipſius Eccleſiæ, quod ſi eſſet Canonicus, & fructus conſiſterent in diſtributionibus quotidianis, illas Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deſeruientibus. Curabit autem Epiſcopus, vt inimicitiæ extinguantur, ſed ſi id perficere non potuerit, reſcribere debet ad Cardinales Congregationis Concil. cuius culpa factum fuerit quò minus reconciliatio proceſſerit.

Quando Epiſcopus legitimè diſpenſauit à reſidētia per aliquod tempus, vtputà octo menſium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, vt Rector alicui operæ vacare poſſit, v. g. fabricæ Monaſterij, abſens excuſatur. Confer cum hoc c. §. de Curatis.

In his quæ pertinent ad reſidentiam, obſeruanda ſunt, quæ habentur in hoc c. & in reliquis. Si non poſſunt ſeruari Decreta Concilij Tridentini prędicta, id agendum eſt, quod commodius, & meliùs poteſt: & qui nō habet domum propriam in loco, vbi reſidere tenetur, aliquam conducere debet: vbi verò populus non poteſt victum ſuo Curato ſubminiſtrare, Ordinarius ea obſeruare debet, quæ habentur c. 3. Seſſ. 24. de Reform. & in caſu quo iura aliquid diſponant, non debet pro iuris declaratione ad Papam recurrere. Qui finitima vrbi beneficia obtinent, ſi domum non habent vbi habitant, conducant habitationis locum.

Parochus non habens commodam habitationem in Parochia, fuit diſpenſatus, vt degere poſſit in loco vicino, dummodo prope Eccleſiam ſubſtitutus eius habitet.

Aliquando hæc facultas eadem de cauſſa conceſſa fuit, ſine conditione illa, *Dummodo prope Eccleſiam ſubſtitutus eius habitet.*

Inter cauſas excuſantes connumeratur infirmitas incurabilis, aëris intemperies, certo anni tempore, & quando ita ſolitum eſt fieri ab omnibus ſacerdotibus, præſertim alienigenis & ad tempus.

Fuit etiam quis diſpenſatus à reſidentia in ſua Parochiali, ad tempus à S. D. N. donec inſtrueret alium Canonicum de negotiis illius Capituli, in quo ipſe erat Canonicus, vt eadem tractaret.

Creati auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ex fructibus parochialis cum congrua portione duobus perpetuis Coadiutores in cura, non poſſunt ſeruire per ſubſtitutos, ſed ab Ordinario cogendi ſunt ad reſidentiam. Congregatio ita cenſuit. Epiſcopus ergo ex hoc Decreto debebit eos cogere ad reſidentiam, & ad exercendam curam perſonaliter.

S. D. N. ex ſententia Congregationis declarauit, quòd Canonici obtinentes ex legitima diſpenſatione parochiales, eas quidem, retinere poſſint, ſed in ipſis perſonaliter reſidere debent, &, ſi reditus ſuorum Canonicatuum verè conſiſtant in diſtributionibus quotidianis, ita vt omnes percipiant de cōmuni maſſa, & nullæ prorſus diſtinctæ ſint, ne dematur aliquid his, qui horis diuinis interſint: poſſint ſic reſidentes in ſuis parochialibus eos integros percipere. Quòd ſi poſt debitum ſeruitium Parochialibus ſuis præſtitum, etiam inſeruire Cathedrali poſſint, tunc eas portiones non percipiant, niſi quatenus inſeruirent. Sup. hoc c. §. *Et aliis*, item §. habens Canonicatum.

Congregatio Concilij cenſuit, Parocho propter inimicitias vltra primum annum abſenti, concedendum ſecundum, ob nouam cauſſam, quæ ſuperuenerit ex incremento inimicitiarum, & homicidio ſubſequuto.

Congregatio Concilij cenſuit, vltra bimeſtre tempus, abeſſe non poſſe Parochos ſine licentia Epiſcopi, & valet conſtitutio Epiſcopi inhibentis, ne parochi poſſint abeſſe vltra duos dies ſine licentia, vt hîc. In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimeſtre.

Epiſcopus non poteſt vti opera parochi in viſitatione, vel alio ſeruitio ſuæ diœceſis: niſi pro tempore hic permiſſo duorum menſium, & tunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur. *Idem hoc cap. §. De Curatis.*

11 *Niſi ex graui cauſa non obtineant.*] Non ſunt denegandæ literæ commendatitiæ ab Epiſcopo Sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia in titulum, requirentia reſidentiam.

Propter inimicitias, quæ ſuperuenerunt culpa Parochi, datur quidem annus, & creſcentibus inimicitiis datur alius annus: ſed odium ſolum parochianorum non ſufficit, neque ſi omnes fere fructus eſſent alij reſeruati, neque continua aëris intemperies, neque ſi eſſet neceſſarius magiſter ludi in ciuitate, aut oppido, neque ſerui-

tium Epiſcopi etiam ad tempus. Hoc ſæpe reperitur.

Multa conceſſa ſunt contra hoc Decretum in Regno Poloniæ, ex variis cauſſis & neceſſitatibus.

12 *Quod ſi per edictum citati.*] Reſpicit modum procedendi contra obligatos ad reſidendum, ſeſe abſentantes.

13 *Liberum eſſe vult Ordinariis.*] Epiſcopus cogere poteſt Rectorem, licet eius Eccleſia Parochialis pertineat ad inferioris collationem. *Infrà hoc cap. §. Compellere.*

14 *Per cenſuras Eccleſiaſticas.*] Non tamen per excommunicationem, ſi abfuerit per aliquod breue tempus: licet poſſit conſtituere Epiſcopus, quòd non poſſit abeſſe Parochus abſque licentia vltra duos vel tres dies, ſub pœna excommunicationis. *Infrà, §. Epiſcopus poteſt.*

15 *Et ſubtractionem fructuum.*] Quando alicui Parocho conceditur ſtudendi facultas, vt fructus ſuos faciat, hæc infracta ſeruare debet. Primò vt ſtudeat Theologiæ aut Iuri Canonico in celebri Vniuerſitate. Secundò, ſi eſt ætatis annorum triginta nulla facultas concedi debet: ideo ætas eſt exprimenda, & hoc niſi iam ſtudia incepiſſet, & illa abſoluiſſet, propter quod iam cœpta ſtudia poteſt finire. Tertiò, ad quinquennium tantum, à principio ſtudij computandum licentia hæc eſt concedenda, adiecta clauſula, *vt infra annum ad ſubdiaconatum promoueatur.* Quarto, interim Cura animarum per idoneum Vicarium ab Ordinario eligendum, aſſignata illi congrua portione fructuum exerceatur. Atque hæc facultas ſolum habet locum in Parochialibus ante Concilium Tridentinum obtentis, quia in obtentis poſt Concilium, prædicta licentia non datur; ſecus in Canonicatibus, etiam poſt Concilium Tridentinum obtentis, in quibus datur ſtatuendi facultas.

Epiſcopus poteſt prohibere Parochis ſub pœna pecuniaria arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne vltra biduum à ſua Eccleſia poſſint abeſſe; non tamen id prohibere poteſt ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ: Parochus qui non vult in ſua parochiali reſidere, debet ea ſeruato Iuris Ordine priuari.

Rector parochialis Ilerdenſis monitus ab Ordinario vt reſideret, noluit & propterea eſt contumax appellatus: viſum eſt committendum Auditori Cameræ, quòd Epiſcopo committat, vt Eccleſiæ Vicarium præficiat ne cultus & reliqua cura deſeratur.

16 *Etiam vſque ad priuationem.*] Arbitrio Epiſcopi relictum eſt, qua via & quo remedio ex his vti voluerit contra non reſidentes.

16 *Priuationem.*] Intelligendum excluſiuè vſque ad priuationem, dum tamen prætermiſſa fuerint tria edicta publica, & lapſi ſint ſex menſes, iuxta cap. tua, de clericis non reſid.

17 *Compellere.*] Hæc compulſio ad Epiſcopum pertinet; etiam quando collatio pertineret ad Abbatem Regularem.

18 *Conſuetudine etiam immemorabili.*] Vicarius amouibilis in exercitio curæ animarum, arguit curam eſſe penes deputantem, & ideo ipſum teneri ad reſidentiam.

Poſtulantibus Equitibus Hieroſolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes, Confeſſores Equitum, & habentes in aliis locis Parochias non cogantur reſiſtere; Congregatio reſpondit, illis, qui habent parochias in Italia, permittendum eſſe, vt non reſideant ad annum: qui verò habent in aliis prouinciis, ad decem & octo menſes.

Quandoque ex cauſſa diſpenſari ſolet, vt quis in Parochiali continuè non reſideat, habens Canonicatum, ſi vtrique inſeruire poſſit.

Epiſcopus licentiam dare debet Priori petenti, vt per quatuor menſes à ſuo Prioratu abeſſe poſſit in loco commodiori, valetudinis ſuæ curandæ cauſſa.

Gratia de non reſidendo à S. D. N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione Studij, non valet, niſi & Ordinarij conſenſus accedat. Ita pius IV. in declaratione, quòd gratia de non reſidendo non valet ſine Ordinarij conſenſu, quæ publicata fuit anno 1564. die 24. Nouembris.

Remissiones.

a Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. c. 11. Nauar. in Man. c. 25. n. 121. verſ. 4. limit. Pet. Peck. in reg. 1. de Regul. iuris l. 6. n. 9. Anton. Pagan. de Reſidentia Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 4. n. 0. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Religionis lib. 2. c. 1. dub. 1. Ceuall. communium contra commun. q. 385. P. Leſſi. de Iuſtit. l. 2. c. 34. dub. 29. P. Valer. Regin. in praxi fo. i pœn. l. 2. n. 68. & l. 30. tract. 3. à n. 54. cum ſeqq. Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 52. lit. C. Cened. in collectan. 1. n. 2. & 3. ad textum Bobadill. tom. 1. ſuæ Politicæ lib. 2. c. 9. Camil. Borrel. conſ. 2. n. 16. Sun de Prætis conſ. 68. cen. tur. 1.

b An Prior, qui habet Vicarium perpetuum, cui incumbit cura animarum, teneatur reſidere? Decreuit ſacra Congregatio, quòd non, his verbis: Habens parochialem, in qua

Vicarium perpetuum legitimè inſtitui obtinuit, eo viuente reſidere non tenetur, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 6. num. 99.

γ An Epiſcopo liceat pro Cathedralis Eccleſiæ ſeruitio, & itèm ſuo, aliquem ex curatis ſuę diœceſis, ex ipſorum Eccleſiis conſtituto in illis idoneo Vicario ad certa negocia adhibere, qui quando in huiuſmodi ſunt ſeruitio, à ſuis Eccleſiis minimè abeſſe cenſeantur? Congregatio cenſuit, non licere, teſte Gonzal. d. gloſſ. num. 258.

δ Sacra Congregatio cenſuit, quòd exercens Inquiſitoris officium à reſidentia parochialis non excuſatur. refert Gonzal. d. gloſſ. 6. num. 266. & gloſſ. 43. num. 164.

ε Sacra Congregatio cenſuit, quòd à reſidentia non excuſatur exercens officium Subcollectoris Apoſtolici, teſte Gonzal. d. gloſſ. 6. num. 266.

ζ *Curam paternã gerere.*] Vide Paul. Montan. de Tutelis, & curis c. 35. gloſſ. 1. n. 197.

η *Etiamſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint.*] Vide P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 4. c. 3. q. 3. & lib. 7. c. 4. q. 7. & c. 6. q. 1. Flamin. de Reſign. lib. 1. q. 10. n. 8.

⊤ *Nam cùm Chriſtiana charitas, &c.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 222. n. 2. & 5. in 2. p. diuerſorum.

θ *Quoniam autem, &c.*] Quòd abeſſe non dicitur, qui ſtatim eſt reuerſurus, probat l. Poſtliminium, §. captiuis, l. Nihil, ff. de captiu. & poſtlimin. reuerſ. ad hoc propoſitum Gonzal. gloſſ. 43. n. 5. & in parocho rurali, qui ſingulis quibuſque hebdomadibus in vrbē venit cauſa inuiſendi parentes, & cum illis vno tantùm die moratur, relicto tamen ad occurrentes caſus Capellano, quòd non peccet lethaliter, non teneatur ad reſtitutionem fructuum, reſoluit Ludouic. Beia Reſponſor. caſuum conſcientiæ, p. 4. caſu 21.

ι *Nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral part. 2. lib. 7. c. 4. q. 9. & q. 10 quærit, an in parochis ad abſentiam duorum menſium neceſſe ſit, vt facultas ab Epiſcopo impetretur? Negatiuè reſoluit cum Nau. in Man. c. 25. n. 121. de quo vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 31. n. 11.

κ Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit, poſſe Epiſcopum ob legitimam cauſam dare Canonicis ſuis facultatem, vt poſſint abeſſe per quatuor menſes. refert P. Comitol. Reſponſ. Moral. lib. 1. q. 59. n. 2.

* *Nõ epiſcopalia munia, &c.*] Vide Treuiſan. in deciſ. 18. n. 5. lib. 1.

⊤ *Præter alias pœnas, &c.*] Vide Treuiſan. deciſ. 42. in lib. 2. & ſupra ſeſ. 6. c. 1. de reform. & in cap. conquerente. & in cap. 2. & fere per tot. de clericis non reſid.

λ *Eum pro rata temporis abſentia fructus ſuos non facere.*] Vide Flamin. de Reſign. lib. 1. q. 12. n. 32.

† *Alia etiam declaratione non ſecuta, &c.*] Vide Ricci. in ſua prax. var. reſolution. cap. 245. Theſaur. lib. 1. quæſtionum forenſ. quæſt. 40. Diaz in prax. crim. canon. c. 123.

μ *Eadem omnino, &c.*] Quòd Capellani, Coadiutores Rectorum Parochialium inſtituti auctoritate Apoſtol. teneantur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi, cenſuiſſe ſacram Congregationem, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 9. n. 17.

Cauſæ aliquæ, propter quas non tenetur quis reſidere, adductæ à Doctoribus infrà citatis.

ν SAcra Congregatio cenſuit, quòd ſi curatus abſit cauſa inimicitiarum, & non poſſit reſidere ſine diſcrimine vitæ, ei permittitur per annum abeſſe à ſuo beneficio, poſito tamen in illo per Epiſcopum idoneo Vicario, ſeu œconomo, refert Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo, Priuatio, §. 4. dub. 1. vbi reſoluit, quod ſi intra annum inimicitiæ non extinguantur, & curatus ſeu beneficiatus fuerit in culpa tam cauſandarum inimicitiarum, quàm non extinctionis earundem, quòd priuetur.

ξ Congregatio cenſuit, quòd vbi non adeſt copia Medicorum, vel Medicinarum, poteſt per Epiſcopum dari dilatio trium vel quatuor menſium, vt ægrotus in locis vicinioribus curetur. Epiſcopus tamen propter perpetuum morbum non poteſt ſe abſentare à ſuo Epiſcopatu. Senectus in parocho non excuſat à reſidentia, ſed debet poni Vicarius idoneus cum aſſignatione congruæ portionis ex ipſius Parochialis reditibus, refert Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Reſidentia verſ. 7. & 9.

ο *Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis, &c.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral. p. 2. lib. 7. cap. 5. q. 4. & 5. & cap. 4. quæſt. fin. P. Sanch. de Matr. lib. 3. diſp. .. n. 27. * Vide Petr. Cened. in collectan. 30. n. 3. ſuper ſext. Sim. de Prætis conſ. 68. ex n. 8. centur. 3.

π *Conſuetudine etiam immemorabili.*] Sanctiſſimus D. N. ex ſententia Congregat. Concilii declarauit, immemorabilem conſuetudinem non excuſare à reſidentia in Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus, in Collegiatis tamen inſignibus poſſe excuſare, dum tamen ſint ruralis penitus deſtitutæ, in quibus nunquam

antea

antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, aut cuius adeò tenues reditus eſſent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuant, alere non poſſent, refert Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Reſidentia, verſ. Sextò.

β *Sine appellatione.*] Quòd tamen detur effectus deuolutiuus, reſoluit Steph. Quarant in ſumma Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ. Quintò quæro, pagin. 66.

γ *Vigore Eugenianæ conſtitutionis.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruc. in addit. fol. mihi 211. nouiſſimè Pet. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 1. n. 13. verſ. Pro vera.

CAPVT II.

Vltra tres menſes conſecrationem differentes quidam, fructibus perceptis reſtituendis ſunt obnoxij, & totidem menſibus abſentes, ſunt ipſis Eccleſiis iure priuati.

α * Eccleſiis Cathedralibus ſeu ſuperioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiamſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, ſi munus conſecrationis intra tres menſes non ſuſceperint, ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur. Si intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint; Eccleſiis ipſo iure ſint priuati. Conſecratio β verò, ſi extra Curiam Romanam, fiat in Eccleſia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commodè fieri poterit, celebretur.

(Margin: * Seſſ. 7. c. 9. Concil. Chalc. actio. 16. c. 25. Concil. VVormatiẽ. c. 76. c. quoniã, 75. diſt. cap. quoniã, 100. diſt.)

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. cap. 25. n. 218. verſ. 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 24. n. 141. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. c. 24. n. 58. * Vide etiam ſeſſ. 7. c. 9 & tex. in c. quoniam. 100. diſt. Syluestr. in ſum verb. conſecratio. 1. q. 3. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 16. liter. A, & cap. 53. liter. A. Hugolin. de officio & poteſt. epiſcopi, p. 1. cap. 2.

β *Conſecratio verò, &c.*] Vide P. Henriq. in ſumm. p. 2. lib. 10. cap. 23. §. 5. in princ. P. Leſſi. de Iuſtit. lib. 2. cap. 34. num. [illegible]

CAPVT III.

Breue eſt, non ſummatur.

α * Epiſcopi 1 per ſemetipſos Ordines conferant: quòd ſi ægritudine fuerint impediti; 2 ſubditos ſuos non aliter, quàm iam probatos, & examinatos †, ad alium Epiſcopum ordinandos dimittant.

(Margin: * Inf. c. 9. & 10. Concil. Cartha 1. c. 12.)

DECLARATIONES.

1 *Per ſemetipſos.*] Hoc caput non aduerſatur proximo ſequenti.

Ordinarij dantes dimiſſorias pro accipiendis Ordinibus, nemini concedant eſſe abſentem, niſi cùm examinauerint, vel examinari fecerint per ſuum delegatũ ad hoc ſpecialiter deputatum, quod ſeruandum eſt etiam cum illis, qui à Sede Apoſtolica facultatem habent Ordines à quocumque ſuſcipiendi. *Vide not infrà, capite octauo.*

Congregatio Concilij cenſuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeat, iuxta c. 7. Seſſ. 23. non tamen eos ab ordinatione, niſi aliud canonicum obſtet impedimentum, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores, &c. (Margin: Nullius 3. Iulij 1591.)

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe alienos Canonicos ordinare, ſi habeant literas dimiſſoriales proprij Ordinarij, licet Epiſcopus literas dimiſſoriales concedens alia legitima cauſſa, quàm ægritudinis, expreſſa in c. 3. Seſſ. 23. de Reform. fuerit impeditus. (Margin: Calaguritanenſ. 27. Aug. 1592.)

Epiſcopus poteſt alienos Clericos ordinare, ſi habeant dimiſſorias proprij Ordinarij, iuxta cap. 8 infrà, quando Epiſcopus dimittens, ex alia legitima cauſſa quàm ægritudinis, eſt impeditus.

Dimiſſorias verò literas Epiſcopus abſens dare poteſt, ac ordinandos etiam ſuo examini ſubiicere, ſi ita ſibi videbitur, & ſi abſentes ſint, ad ſe, vt eos ipſe examinet, vocare, ſi commodum [illegible] in eorum examen committat Ordinario loci, in quo illi degunt & ordinandi ſunt. *Supra hoc c. §. Ordinarij.*

2 *Iam probatos & examinatos.*] Vt dandam licentiam Ordinario Congregatio cenſuit, ad hoc vt quis ad ſacros Ordines ab

alij Epiſcopis promoueri poſſit, cum teſtimonio tamen de vita & moribus proprij Ordinarij, vt ſancitum eſt Seſſ. 23. capit. 8. cui in hac parte non aduerſari præſens c. etiam declarauit.

Fratres Carthuſiani volentes ordinari ab Epiſcopo alterius Diœceſis, debent habere licentiam ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi ſunt. *Vide Seſſ. 2. c. 11. de Reform. & infr. c. 8.*

Remissiones.

α Vide Thom. Valaſc. tom. 1. allegationum iuris alleg. 5. n. 1. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Dimiſſoriæ, §. 10. verſ. Secundum, vbi dicit quòd hoc Decretum intelligi debet de habilibus ſtantibus terminis. Vide Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacram. Ordinis, cap. 5. concl. 10.

* Vide etiam Bernard. Diaz in praxi canon. c. 25. vbi Salzedo liter. A.

† *Iam approbatos, & examinatos, &c.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 26. liter. C.

Capvt IV.

Breue eſt, non ſummatur.

α c. fin. de temp. Ordin. in 6.

α * PRima ª Tonſura β non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non ſuſceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & ſcribere neſciant; & de γ quibus probabilis coniectura non ſit; eos non ſæcularis iudicij fugiendi fraude, ſed vt Deo fidelem cultum præſtent, hoc vitæ genus elegiſſe.

Remissiones.

α Vide Conſt. Epiſcop. Conimb. 1. in princip. tit. 8. & Epiſc. Portugal. 2. in princip. tit. 9. Viuald. in Candelabro aureo tit. de Sacramento Ordinis, c. de ſcientia Ordinis n. 38. Salzed. ad Bern. c. 21. verbo Ordinari, Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. verbo Ordo, c. 7. verſ. *De la primera*, P. Henriq. in ſum. lib. 10. c. 17. num. 2. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 20. num. 103. Thom. Valaſc. allegationum iuris tom. 1. alleg. 9. n. 4.

* Vide etiam Nauar. in Manuali Latino, c. 7. n. 225. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 21. liter. B. & cap. 24. lit. A.

β *Prima tonſura non initientur, qui Confirmationem non ſuſceperint.*] An non confirmatus ſuſcipiens Ordines peccet mortaliter? Negant Nauar. in Man. cap. 22. num. 9. Viuald. in Candel. de Confirm. n. 41. Victor. de Sacram. Ordinis n. 232. P. Soar. tom. 3. diſp. 38. ſect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 72. art. 9. n. 90. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 24.

γ *De quibus probabilis coniectura non ſit, &c.*] An ſuſcipiens primam tonſuram, aut minores Ordines cum animo nunquam ſuſcipiendi maiores, aut ſolùm vt declinet forum ſæculare, & Epiſcopus ſcienter talem ordinans, peccent mortaliter? Affirmat Bannes 2. 2. quæſt. 12. art. 1. in 2. diffic. concl. fin. Negant P. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 31. verſ. 16. & 17. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. diſp. 20. n. 104. & 105.

Capvt V.

Quibus debeant eſſe muniti, qui volunt ordinari, & dicta ſi non habeant, timeant reiectionem.

α * AD minores ordines promouendi bonum à Parocho, & à Magiſtro ſcholæ, in qua educantur, teſtimonium habeant. Hi verò, qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi, per menſem ante ordinationem Epiſcopum adeant, qui parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat; 1 vt nominibus, ac deſiderio eorum, qui volunt promoueri, publicè in Eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum ª natalibus †, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat; ᵇ 2 & literas teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum Epiſcopum quamprimùm tranſmittat.

a c. quando 24. diſt.
b Vide 3. Carthag. c. 22. & 4. Carthag. 22.

Declarationes.

1 *Vt nominibus ac deſiderio.*] Regulares promouendi ad Ordines, inter alia non tenentur etiam nomen, & deſiderium ſuum in Eccleſia publicè proponi facere, & teſtimonium deferre, ad præſcriptum huius

cap.

cap. ſed ſufficit teſtimonium à ſuis ſuperioribus allatum.

Poteſt Epiſcopus ſine atteſtationibus, & inquiſitione, quæ in hoc Decreto iniungitur, aliquem promouere, ſi ipſum omnes qualitates requiſitas habere ſciuerit, prout Congregatio reſpondit, ſed non debet id facere ordinariè.

Similiter ab inferioribus poſſunt concedi literæ teſtimoniales Epiſcopi illas requirentibus, quando ſcilicet Epiſcopus tanquam vicinior vel Diœceſanus ordinat Subdiœceſanos inferioris, qui etiam eſſent nullius Diœceſis.

2 *Et literas teſtimoniales.*] Quæſitum eſt, An ex Bulla Sixti V. contra malè promotos, Epiſcopus ordinans, circa Clericos alterius Diœceſis ordinandos, Teſtimoniales literas à ſuis Ordinariis habentes, de requiſitis ad ordinationem, alia diligentia vti teneatur, quàm ipſos examinandi quoad ſufficientiam? S.D.N. de ſententia Congregationis reſpondit, Sanctitatis ſuæ mentem eſſe, Ordinarium cum ſuis ſubditis dimiſſorias petentibus teneri adhibere diligentiam ſuper omnibus requiſitis, circa ordinandum, iuxta Concilium Tridentinum & ſacros Canones: & ſi ea ipſos habere conſtiterit, in iiſdem dimiſſoriis, ex ſcientia ſua de eiſdem fidem facere, & tunc cum talibus dimiſſorias habentibus non opus eſſe Epiſcopum ordinantem facere diligentiam ſuper dictis requiſitis in examine, ſuper idoneitate & literatura.

An approbatus ad dignitatem ordines ſacros annexos habentem, alia indigeat approbatione ad ſuum ordinem ſuſcipiendum? Congregatio reſpondit eum, qui ad dignitatem approbatus eſt, examini nihilominus ſubiiciendum eſſe, tam eius Epiſcopi qui non contulit dignitatem, quàm eius qui contulit, niſi tamen ſtatim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit iuxta præſcriptum huius decreti.

Remiſſiones.

α Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. de Examine Ord. c. 4. Hoied. de incompatibil. benef. c. 24. n. 38. & 39. Petr. Ledeſm. in ſum. verbo Ordo, c. 7. verſ. *En lo que toca.* P. Henriq. in ſum. lib. 10. c. 17. §. 2. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 9. n. 5. * Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can c. 21. lit. B. & c. 25. lit. A.

† *Ordinandorum natalibus, &c.*] Vide text. in c. quando. 24. diſt. Cened. collectan. ad Decretales 77. n. 2.

Caput VI.

*Nullus omnino beneficii ſit capax, niſi qui habeat 14. annos: fori priuilegio gaudens quæ habere ac agere debeat, ſiue vnicam habuerit, ſiue nullam.**

1 NVllus prima Tonſura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus, 2 α † β ante decimumquartum annum 3 beneficium poſſit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, niſi γ δ ε beneficium Eccleſiaſticum habeat; 4 aut clericalem habitum, † & ι κ &c. Tonſuram deferens, ς alicui Eccleſiæ ex mandato ξ ο * Epiſcopi inſeruiat; vel in ſeminario † Clericorum, aut in aliqua ſchola, vel Vniuerſitate, de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores Ordines ſuſcipiẽdos verſetur. In Clericis verò coniugatis * ſeruetur conſtitutio Bonifaci[illegible] quæ incipit, ª Clerici, qui cum vnicis: modo hi Clerici, alicuius Eccleſiæ ſeruitio, vel miniſterio ab Epiſcopo deputati, eidem Eccleſiæ ſeruiant, vel miniſtrent; & Clericali habitu, & Tonſura vtantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, vel π conſuetudine, etiam immemorabili, ſuffragante. ª c. 1. de Cler. Coniug. in 6.

Declarationes.

1 *Nullus prima tonſura initiatus.*] Hoc caput non prohibet, quin ille, qui iam 14. annum ſuæ ætatis attigit, licet nondum expleuerit, poſſit beneficium ſimplex obtinere.

Congregatio Concilij reſpondit, nullam eſſe à Tridentin. Concil. præſtitutam ætatem tonſuræ, & quatuor minoribus ordinibus, ſed eam attendendam, quæ à ſacris Canonibus præſcribitur. Groſſetanenſis 20 Maij, 1595.

2 *Ante 14. annum.*] Niſi in fundatione aliter ſit ſtatutum; quia fundationi non eſt derogatum

3 *Beneficium.*] Congregatio cenſuit, idem

in penſione. *Fori priuilegio non gaudeat.* Clerici, qui in Decreto hoc priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelliguntur priuati.

4 *Aut clericalem habitum.*]Prouiſa in 13. anno ætatis de Canonicatu in Eccleſia Collegiata, vbi, vigore ſtatuti Eccleſiæ, prouiſi ante realem poſſeſſionem & fructuum perceptionem tenetur portare habitum & tonſuram per biennium, obſtat hoc Decretum. Ita cenſuit Congregatio die 14. Auguſti, anno 1586. Clericus, in minoribus conſtitutus non beneficiatus, niſi incedat in habitu, quamuis ſit adſcriptus, non gaudet priuilegio fori, licèt non ſit monitus.

21. Iulij. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, vt Clericus fori priuilegio gaudeat, requiri & ſufficere ea, quæ aliquo ex infra prædictis capitibus ſigillatim ſunt annotata: Quod obtineat beneficium Eccleſiaſticum: Quod Clericalem habitum, & tonſuram deferens alicui Eccleſiæ de mandato Epiſcopi inſeruiat: Quod Clericalem habitum, & tonſuram deferens in aliquo ſeminario de licentia Epiſcopi degat.

Quod in habitu, & tonſura incedens in aliqua ſchola de licentia Epiſcopi verſetur.

Quòd habitum, & tonſuram geſtans in aliqua vniuerſitate de licentia Epiſcopi verſetur.

Si verò, quæ in aliquo ex capitibus comprehenſa ſunt, in Clerico concurrant, ſed aliqua occaſione habitum à ſe geſtari ſolitum, ad breue tempus depoſuerit, non ideo fori priuilegium amittere. An verò habitus ſit Clericalis: ad iudicis Eccleſiaſtici cognitionem pertinere: quibus autem caſibus Clericus ex decreto Concilij fori priuilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, vt illud amittat.

5 *Alicui Eccleſiæ*]Hæc verba important, vt Clericus, qui diu ſine habitu & tonſura incedens, Eccleſiæ alicui, etiam de mandato Epiſcopi, inſeruit, ipſo facto, ſine aliqua monitione præcedente, amittat fori priuilegium, attenta mente Concilij, quæ ad tollen. penitus abuſus, voluit hoc abolere. Ita cenſuit Congregatio die 16. Nouembris, 1581.

28. Sept. 1595 Congregatio Concilij cenſuit, Clericum prima tonſura inſignitum, habitum Clericalem, & tonſuram deferentem, nec alicuius Eccleſiæ ſeruitio de mandato Epiſcopi deſcriptum, licet fori priuilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio c. *Odoardus*

An Clericus in minoribus Ordinibus conſtitutus, in habitu & tonſura incedens, ac de mandato Epiſcopi inſeruiens Capellæ, quæ in Eccleſia exiſtit, ab ipſoque Epiſcopo Confraternitati laicorum pro oratorio aſſignata eſt, gaudeat priuilegio fori ex hoc cap. Congregatio Concilij cenſuit gaudere: & idem cenſendum eſt, ſi ſeruitium non continuatum, ſed aliquo impedimento neceſſario interpolatum præſtiterit.

Licet Clerici in minoribus duntaxat ordinibus conſtituti, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeant, aut Clericalem habitum, & tonſuram deferentes, alicui Eccleſiæ ex mãdato Epiſcopi inſeruiant, vel in ſeminario, aut aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi verſentur, forum iudicis Laici declinare non poſſint, non tamen propterea Congregatio Concilij cenſuit obſtare Epiſcopo, quo minus iure ſuo in huiuſmodi Clericos delinquentes, ſi adhuc clerici permanent, poſſit animaduertere. 21. Ianuar. 1595.

De iure communi fuit dubitatũ, an clericus deferens habitum, vel tonſuram, vel ſimul vtrumque, propter delicta priuetur priuilegio clericali? Tu diſtingue, ſi eſt in ſacris, retinet priuilegium, ſed punitur, *Inn. in cap. Preterea, de Apoſtatis.* Si eſt in minoribus Ordinibus & deliquit, non priuatur priuilegio fori, niſi poſt trinam monitionem, *cap. In audientia, de ſent. excomm. et vlt. de vita & honeſt. cler. Inn. d. c. Preterea.* Et niſi ſe immiſceat enormitas, putà quod ſit ſeditioſus, quo caſu ipſo facto priuatur priuilegio.

Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonſura inſeruit, alicui Eccleſiæ, ſi fuerit cum armis deprehenſus, non caret fori priuilegio. Sic fuit deciſum ex *c. In audientia, de ſentent. excomm.*

Cui reſeruata fuit penſio vt clerico, ſi non incedat in habitu & tonſura, non gaudet priuilegio fori. Fuit deciſum ſic ex eo quod Concilium Tridentinum corrigit ius commune; & tres caſus excipit per dictionem (niſi.)

Clericum primæ tonſuræ, præſentatum ad capellam Sacerdotalem, qui ſuper tali præſentatione obtinuit à Papa nouam prouiſionem, etiam in vim motus proprij, poſſe in ſuis cauſſis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis poſſeſſionem beneficij non habeat propter alium intruſum, contra quem litem mouit, Congregatio die 16. Iulij 1587. cenſuit.

Idem erit, ſi gerat tonſuram vel habitum, ſed in reliquis viuat vt laicus, *not. ſing. Inn.*

cap.

cap. 1. de Apoſtatis; ad fin. nec ſufficit corona ſeu tonſura ſine habitu, ſed copulatiuè requiruntur vtrumque, *ita Gemin. in c. ſi iudex, verſ. idem, de ſent. excomm. in 6.* habitus quoque debet eſſe decens, & vſque ad talos hodie, ex huius Decreti præſcripto, nec monitio requiritur. Item nec habitus & tonſura ſufficiunt, niſi etiam alicui Eccleſiæ inſeruiant. Et ita Congregatio cenſuit in vna Neapolitana.

18 De cembr. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, obtinere penſionem haberi pro Clerico beneficiato ad effectum priuilegij fori.

16. Mart. 1596. Congregatio Concilij cenſuit, ad beneficium ſimplex ſufficere annum 14. inceptum, licet non completum.

19. De cembr. 1596. Congregatio Concilij cenſuit, Clericum primæ tonſuræ, qui poſt dimiſſum habitum & tonſuram Clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia ſæculari citatus fuit, deinde reaſſumpto habitu & tonſura Eccleſiæ ſeruire cœpit, iuxta c. 6. Seſſ. 23. non poſſe iudicem Laicum proceſſui finem imponere, & contra illum realiter procedere.

1. Aug. 1600. Congregatio Concilij cenſuit, ſæpius eiuſdem Concilij Decret. nihil noui iuris inductum eſſe, quoad ætatem obtinentium Canonicatus in Collegiatis Eccleſiis, ideo ſufficere ad huiuſmodi Canonicatus obtinendos ætatem 14. annorum.

Vtrùm Clericus in minoribus ordinibus conſtitutus clericalem habitum & tonſuram deferens, quod alteri Eccleſiæ quàm cui de mandato Epiſcopi aſcriptus fuerit, inſeruierit, gaudeat priuilegio fori. Congregatio reſpondit gaudere.

Clericus promotus ad quatuor minores ordines, non fuit ab Epiſcopo aſcriptus alicui Eccleſiæ ad inſeruiendum, iuxta text. in c. 6. & 16. Seſſ. 23. Congregatio Concilij cenſuit non teneri.

6 *In Clericis verò coniugatis.*] Cenſuit Congregatio, clericum coniugatum, qui poſt dimiſſum habitum, & tonſuram clericalem, pro delicto aliquo in Curia laicali eſt citatus, & ob contumaciam condemnatus fuerit, ſi deinde reaſſumpto habitu & tonſura (modò non in fraudem) Eccleſiæ inſeruiat, iuxta hoc Decretum non poſſe à iudice laico propter id delictum in carcerem coniici, aut perſonaliter adſtringi, facit *c. ſi iudex laicus. de ſent. excomm. in 6.*

Quid. in Clericatus charactere inſignitus beneficium Eccleſiaſticum obtinuit, cui poſtea, animo vxorem ducendi, vnà cum clericatu renunciauit, deinde non ſecuto matrimonio, clericalem habitum reaſſumpſit, & aliud beneficium exigui reditus adeptus eſt, dubitatur, an gaudeat priuilegio fori? Congregatio die 11. Iunij 1587. cenſuit gaudere, quia clericali priuilegio renunciare non poteſt, cum in fauore totius ordinis pronuntiatum ſit. *c. ſi diligenter, & ibi gloſſ. de foro compet. Dec. in cap. Tua, de Apoſt. Roland. conſ. 4. vol. 1. num. 9.*

Epiſcopus auctoritate ſua ordinaria cum ſibi ſubdito viro bigamo, qui aliàs cum duabus virginibus ſucceſſiuè legitimum matrimonium contraxerit & conſummauerit, & modo defunctæ ſunt, diſpenſare non poteſt, vt primam tonſuram & beneficia ſimplicia à ſe vel ab aliis accipiat. Ita cenſuit Congregatio die 30. Ianuar. 1587.

Bonifac. VIII. in Sexto, De clericis coniugatis.

Clerici qui cum vnicis & virginibus contraxerunt, ſi tonſuram & veſtes deferant clericales, priuilegium retineant Canonis ab Innocent. II. prædeceſſore noſtro editi in fauorem totius Ordinis clericalis. Et cum iuxta Pariſienſe Concilium, nullus Clericus diſtringi debeat, aut condemnari à iudice ſæculari, præſenti declaramus edicto, huiuſmodi Clericos coniugatos pro commiſſis ab eis exceſſibus vel delictis trahi non poſſe criminaliter aut ciuiliter ad iudicium ſæculare: nec ab ipſis ſæcularibus iudicibus eos debere perſonaliter, vel etiam pecuniariter (ne per vnam viam concedatur eiſdem iudicibus, quod per aliam denegatur) vllatenus condemnari. In cæteris autem, vel niſi, vt præmittitur, tonſuram vel veſtem deferant clericales, etiam in præmiſſis eos gaudere nolumus priuilegio clericali. 17. q. 4. c. Si quis ſuadente. in 6. De for. comp. c. 2.

REMISSIONES.

§ Vide vltra DD. infrà citandos Auendan. de exeq. mandatis p. 1. c. 22. n. 12. Verſ. & vltra. Carol. à Tapia ad Conſtit. regni Neapolit. lib. 1. rubr. 3. de Epiſcop. & cleric. n. 26.

a *Ante decimum quartum annum beneficium poſſit obtinere.*] Vide Caualcan. deciſ. 29. n. 1. Card. Tolet. in ſum. lib. 5. c. 70. verſ. 1. Petr. Pechi. in reg. Beneficium, num. 27. verſ. Cæterum quid in iſtis, lib. 6. & Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 30. tr. 3. n. 66. in fi. P. Azor. inſt. moral. par. 2. lib. 6. c. 5. q. 8. & 9. Guttier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 33. Iacob. de Graffis deciſ. aur. lib. 2. cap. 51.

num.

num.8. tom.1. Pat. Henriq. in ſum.lib.10. cap.19.§.1.Petr. Ledeſm. in ſum.p.1.tit.de Sacram.Ordinis.c.7.verſ. *de la primera*, & p.2.tract.7.c.1.concl.7. prope finem, pag. 163.Caual.communium contra commun. quæſt.521.n.1.nouiſſimè Ioan.Aloyſ.Ricc. in collect.deciſ.collect.860.P. Leſſi. de Iuſtit.lib.2.c.34. dub.20.n.169. Nicol. Garſ. de Benefic.p.7.c.4.n.8. [* Vide etiam Nauar. conſ.11.n.3. de præbend. Raudenſ.deciſ.135.ex n.22.Mainard.in deciſ.29.lib.3. Pariſ.de reſignat. benefic.lib.3.q.7. & lib.4. quæſt.1.n.7.& q.9.n.3.& Ricci.in ſua praxi rerum fori Eccleſiaſtici de Iuriſpatron. deciſ.187.ex n.185.& in prax. variar.reſolution.c.239.n.2. & c.64.& 254.n.2. Hieron.Cæuail.etiam q.693.n.18. Gutierr. canon.quæſt.cap.26.n.33. & præceptor meus Salmantin.D. Spino in ſuo Specul. teſtam. gloſ.3.princ.n.4 [illegible] nouiſſ.deciſ.149.ex n.1.de qua per Farin.in 2.p.ciuil.] Flamin. de Reſign.lib.4.q.1.num.7.& q.11.num.13. & lib.3.q.7.num.65. vbi num.66.reſoluit, ex diſpenſatione poſſe obtineri: huiuſmodi tamen diſpenſatio hodie non conceditur, de quo Thom. Valaſc. tom.1. alleg. 7. numer.11.Quòd Epiſcopus non diſpenſat,refert P.Azor.d.q.9.verſ.Si quæras, quod Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit procedere,niſi in fundatione aliter dicatur, quia non eſt ei derogatum, reſoluunt Emman. Saa in Aphoriſmis, verbo Beneficium,num. 20.Gonzal.ad reg.8.Cancel.gl.5.n.9.Aloyſ. Ricci.d. collect.860. verſ. Nunc limita, & primò. † & in deciſ. 187. ex n. 187. cum ſeq. praxis fori Eccleſ. Merend. conſ.33.& Schrad.conſ.93.

β Quòd dicti quatuordecim anni ſufficiant inchoati, licèt non expleti, affirmant P.Henriq.d.§.2.P. Leſſi.d. num.169.Aloyſ. Ricci.d.collect.860. verſ. Limita ſecundò, [* & in d.dec.187.n.185.] Cæuall.q.523. n.4.& q.593.n. 8.Thom.Valaſc.tom.1.alleg.8.Garſ.deciſ.32.

γ *Is enim fori priuilegio non gaudeat.*] Vide Maſcard. de Prob. concl. 312. num.14. Guttier. pract. lib.1.q.7. * Vide etiam Caualcanum deciſ.21. ex n.27.p.5. Bobadillam lib.2. Politicæ, c.18.num.102.110. & 263. Martam de Iuriſdict.4.p.centur.2.caſu 149. num. 18. & caſu 153. per totum. Griſenzonium conſ. 72. numer. 15. & ſeq.

δ Quòd Clericus primæ tonſuræ, ſeu in minoribus conſtitutus, penſionem habens, gaudet priuilegio fori, reſoluunt Salzed. in pract.cap.67.num.10. Zerol.in praxi Epiſcop.p.1. verbo, Clericus. §. 2. dub. 1. D. Marta de iuriſdict. p. 2. cap.32. num.45. Creſcent. dec.14. de ſent.& re iud. Sed cenſuit ſacra Card. Congregatio. Cui reſeruata fuit penſio vt clerico, ſi non incedit in habitu & tonſura, non gaudet priuilegio fori. hanc deciſionem tradunt pattern hanc ſequentes Azeued. lib. 1. num. 5. verſ. Sed an penſio,tit.4.lib.1.nouæ Recopil.Flamin. de Reſignat. lib.1.q.11.n.70. & lib.2.q. 15.num.15.Gonzal.ad reg.8. Cancel.gloſſ. 5.§.5.n.6.& Nicol. Garſ.de Benefic.p.1.c.5. n.70. Cened. pract.q.lib.1.q.4. n.32.cum ſeqq.& num.17.reſoluit, Capellaniam ſufficere, quando alicui in perpetuum, vel in titulum fuerit aſſignata.

ε An clericus primæ tonſuræ præſentatus ad capellam Sacerdotalem, qui ſuper tali præſentatione obtinuit à Papa nouam prouiſionem, etiam in vim motus proprij, poſſit in ſuis cauſis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis poſſeſſionem beneficij non habeat, propter intruſum, contra quem litem mouit? Congregatio die 16. Iulij 1587. cenſuit gaudere, teſte Flamin.de Reſignat. lib.7.q.1. num. 47. Vide Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſ. curiæ Neapol.cap.7.numer.6. Farin.in praxi crim.q.8.num.45. Nicol. Garci. de benefic.p.2.c.2.n.8. cum ſeqq. Ordin. reg. Luſitan.lib.2.tit.1.§.25.

ζ Clericos, qui in hoc decreto Concilij priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelligi priuatos, cenſuit ſacra Cardinalium Congregatio, quam referunt Gonzal.& Garci. vbi ſuprà,Graſſis lib. 2.deciſ.c.49.à n.28. Cened. pract.& canon. q.lib.1.q.4.n.21.

η Quòd ad penſionem obtinendam ſufficit ætas ſeptem annorum, reſoluit Stephan. Gratian.diſcept.forenſ.cap.397.num. 17.cum ſeqq.

θ Quòd, qui collationem beneficij obtinet,beneficium habere dicitur: ſaltem ad hoc, quòd priuilegio fori gaudeat, docent Milis in ſuo Repert. verbo obtinere dicitur quis beneficium, Couar. lib. 3. Var. cap.16. in princip. Rebuff. in praxi p.3.tit. de Simon. in reſignat.à num.25. Flamin.de Reſignationib. lib.10.q.6.num.2. Cened.d. qu.3. num. 22. Contrarium tuetur Farin.in praxi crimin.q.8.num.45 & numer. [illegible]

ι *Niſi beneficium Eccleſiaſt.cum habeat, aut clericalem habitum.*] An clericus habens primam tonſuram, vel minores ordines, vt priuilegio fori fruatur, teneatur portare habitum & tonſuram clericalem, ſi beneficium habeat? [illegible] propter

lam dictionem, *aut*, quæ diſiungit in terminis. Fr.Emman.in ſum.p.1.c.155. concl. 2. Clar.§.fin.q.36.n.19. Leli.Zechi.de Repub. Eccleſiaſt.tit.de Clericis,verſ. Ad hoc, Salzed.ad Bernard.c.62.n.9.verſ.Si tamen.Cur. Philip.p.3.§.1.n.3.ad finem. Azeued. lib.1. n.9.verſ.Tonſura,& verſ.Sed ſi beneficium, tit.4.lib.1.nouæ Recopil. Farin.d.q.8. n.7. Cæuall. q.563. n.3. Bobadil.in ſua Politica lib.2.c.18.n.102.lit. E. Cened. d. q.4.n.29. *Vide Iacob. de Graffis deciſ. 49. n.28. & 38.lib.2.Salzed.ad Bern. Diaz in praxi can. c.62.à n.9. vſque ad 13. Lazarte de Gabel. c.19.n.19.Nicol.Garcia de benefic.1.p.c.1. §.1.n.82.& c.5.ex n.70.& 129.Far.in prax. crim.q.8.ex n.5. Ioſeph. de Seſſe de inhibitionib.cap.8.§.1.n.21.Bobadil.d.lib.2.c.17. n.193.Ricc.in d.prax.var.reſolut. c.151.& 252.] Licèt ſit modici valoris, affirmat Aloyſ.Ricc.curiæ Archiep. Neapol deciſ.7. & in prax. var. reſol. c. 141.* Vide etiam Azeued.in l.1.tit.4.lib.1. nouæ recopil.n.9. Gutier.lib.1.pract.in d.quæſt.7.Maur.Burgiam de modo proced.ex abrupto,q.65.à n. 14.vbi latiſſimè ac omnino videndus.

κ *Et tonſuram deferens.*] Quòd nouitius alicuius Religionis, etſi prima clericorum careat tonſura,gaudeat priuilegio Canonis, & fori, optimè tradunt P.Azor. inſtit. moral.lib.12.c.3.q.2.p.1.Fr.Emman.q. Regul. tom.3.q.51.art.12.

λ Auctores ſtatim citandi docent, quòd regulariter receptio clericatus, beneficij, vel ſeruitij in Eccleſia poſt delictum commiſſum nihil proficit aſſumenti, ad effectum exemptionis à iudice ſæculari, & ſic ab ipſo poterit puniri, abſque eo, quòd delinquens fori priuilegio gaudeat, dummodo conſtet ipſum Ordinem Eccleſiaſticum ſuſcepiſſe in fraudem, vt ſe eximeret à iuriſdictione ſæculari: ſecus tamen ſi conſtaret abſque vlla fraude poſt commiſſum delictum, aliquem aſſumpſiſſe clericatus Ordinem,quia tunc huiuſmodi ordo eum liberat à iuriſdictione iudicis ſæcularis, reſoluunt Cou. pract.c.32.n.4.Gom. tom.3.var.c.10. n.5. Plact.de delictis,c.35.Cancer.lib.2.var.c.2. à n.133.Clar.§.fin.q.36.n.43.Auend. lib.1. de exeq.mand.c.12 n.12.Menoch. de Præſump.lib.6.q.76.n.35. Perez ad lib.3. Ord. tit.1.in Rub.p.45c.Flamin.Chartar.de execut.ſentent. capt. bann. cap.fin. ſub n. 308. Guttier.pract. lib.1. quæſt.5. Lancellot. de Attent.p.2.c.4.limit 20.n.16.Azeued. l.1.n. 3.tit.4.lib.1.nouæ Recopil.Farinac.in praxi crim.lib.1.quæſt.8.à n.103. Cæuall.Commun. contra communes quæſt. 563.à n. 5. Zerol.in praxi Epiſcop.1. verbo Clericus n. 6. Valaſc. conſ. 48. plures refert Doctores Cened.ad Decretal.collect.23.n.1.

μ Quando reus per iudicem ſæcularem eſt captus, ſi controuertatur an ſit clericus primæ tonſuræ, vel minorum Ordinum, deferátque habitum, & illas qualitates obtineat, quæ in præſenti deſiderantur, huiuſmodi controuerſiam per iudicem Eccleſiaſticum dirimendam eſſe,cùm ſit quid ſpirituale, probat text. in cap. ſi iudex laicus, de ſentent. excommun. lib.6. cuius textus auctoritate opinionem hanc communem eſſe profitentur Cou.pract. 33.à princip.Clar.§.fin.q.36.num.21.Marant.de ordine iudic. p.4.diſt.11.num.69. in fine,Bellug.in ſpeculo 11. §. videamus,num. 4. Sigiſmund. Scacc.lib.1. de Iudiciis cauſar. c. 11.n.88.Salzed.ad Bernard.c.62.n.14. Menoc.de Præſumpt.lib.6.q.76.num.34.Maſcard.de Probat.concl.639.n.7. Azeued.lib. 1.n.52.verſ.debet tamen,tit.16.lib.8.nouæ Recopil. Anaſt. Germon. de ſacrorum immun.lib.3.c.15.à n.55.Steph. Gratian. diſcept.forenſ.c.190.n.13.cum ſeqq. Zerol.in praxi Epiſcop.p.1.verbo Clericus n. 3. Farin.d.q.8.n.33.

ν *Alicui Eccleſiæ inſeruiat.*] Non ſufficere, quòd tonſuratus bis,vel ter inſeruiat Eccleſiæ, vt gaudeat fori priuilegio (cum hæc ſint verba ſignificantia actum perſeuerantiuum, vnde requiritur frequentia & perſeuerantia in ſeruitij præſtatione) reſoluit Cened.d.q. 4.n.25.

ξ *Ex mandato Epiſcopi inſeruiat.*] Vide Ordin.regiam Luſit.lib.2.tit.1.§.27.Baiard. ad Clar.quæſt.36.n.27.& ibi Hier.Giarch. n.8.Garci.de Nobilit.gl.9.n.50. P. Henriq. lib.10. cap 15. §. 2. lib.14. cap.49. in fine, Soar.de Paz in praxi tom.2. prælud. 2.n.7. Morl. in emporio iuris par.1.tit.2. in prælud.n.138.D.Barboſ.in l. Titia,n.35.ff. ſoluto mat.Salzed. ad Bernard. cap.62. n.13. Cæuall. communium contra commun. q. 896.n.579.tom.4.D.Marta de Iuriſdict.p. 4.caſu 135. in fine, Dom Garci Maſtrillo Siciliæ deciſ.113.Valaſq. conſ. 105. n.32. Valaſ.tom.1.alleg.10. n.2. & alleg.44. n.2. Nicol.Garc.de Benefic p.2.cap.2. Auend. ad lib.29.Tauri gloſſ.3. num.10. Fr.Emman. quæſt Regular.tom.2.q.[illegible]9. art.2. * Vide etiam Maſcard. de probation. concluſ. 3[illegible]2. num.14. Menoch in conſ. 912. ex n. 26. volum.10. Auendañam in l. 29. Tauri gloſſ.3.n.9.& 10.

ο *Ex mandato Epiſcopi.*] An expreſſum requiratur? Affirmant Menoch. lib. [illegible] de

Præſumpt.q.76.n.41.Cened.pract. lib.1.q. 2.n.24.& 26.

† *Vel in Seminario, &c*] Vide Simon. Maiol.de irregularit. lib.4. c.15. Salzed. ad Bern.Diaz in Prax can.c.18.n.9.in fi.

* *In clericis verò coniugatis, &c*] Vide Couar.in pract.quæſt.cap.31.ex n.6.Auendan.de exeq.mand.c.22. Salzed. ad Diaz in d.c.62 n.13.& c.123. Farinac. in prax. crimin.d.q.8 ex n.6.Marram d.4. p. centur.2. caſu 153.Ricc.latè in prax.var.reſolut.cap. 172. Carol.de Graſſis de effectib. clericor. effectu 1.anno 891.

α *Vel conſuetudine etiam immemorabili ſuffragante.*] Vide Thom.Valaſc.tom.1.alleg.56.

Capvt VII.

Tempore congruo diſpiciatur de cuiuſlibet ordinandi qualitatibus, per exercitatas in Eccleſiaſticis perſonas.

a c.quando. 14. diſt. α* Sancta Synodus, [a] antiquorum canonum veſtigiis inhærendo, decernit, vt quando Epiſcopus ordinationem facere diſpoſuerit; omnes, qui ad ſacrum miniſterium accedere voluerint, feria quarta ante ipſam ordinationem, vel quando Epiſcopo videbitur, ad β ciuitatem euocentur. Epiſcopus autem ſacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac in eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis, ſibi aſcitis, 1 γ ordinandorum genus,† perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem 2 diligenter inueſtiget, & examinet.

Declarationes.

1 *Ordinandorum genus.*] Non excluditur filius Neophytæ.

Pacen. ſis 12. Iulij 1591. Congregatio Concilij cenſuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem [illegible]

[illegible]

tos tamen eſſe conſtet, & reincorporatos Eccleſiæ vnitati, & pro culpa huiuſmodi ad mandatum Eccleſiæ pœnitentiam recepiſſe, quam vel perfecerunt, vel perfectioni eius inſiſtunt, aut paratos fuiſſe ad recipiendum eandem iuxta conſtitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, ſtatutum. id tamen intelligendum eſſe, niſi aliter priuilegio apoſtolico aut confirmatione caueretur.

2 *Inueſtiget & examinet.*] Qui Subdiaconi vel Diaconi, vel presbyteri ſunt, petúntque admitti ad Cathedralis Eccleſiæ Canonicatus, ipſis in forma dignis à Sede Apoſtolica collatos, vt eum Ordinem habeant, quem dicti Canonicatus requirunt, non opus eſt, quod examinetur cauſa explorandi eorum literaturam: illi verò qui Sacros Ordines nondum ſuſceperunt, examinandi ſunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præſcripto Concilij Trident. neceſſaria eſt illi Ordini ſacro, qui Canonicatui, quem conſequi volunt, erit annexus.

Quæſitum fuit, quid reſpondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Epiſcopo, qui ante ordinationem in Eccleſia publico edicto proteſtatus fuerat, quod non intendebat ordinare, niſi eos, qui legitimam ætatem haberent, præſuppoſita atteſtatione eiuſdem Eccleſiæ Decani, aſſerentis ſe audiſſe ab ipſo Epiſcopo, quod diceret huiuſmodi proteſtationem fieri ad terrorem, ceterum ſe habere intentionem ordines ſimpliciter conferendi. Equidem videtur eos eſſe ordinatos, ſed ab exercitio ordinum eſſe ſuſpenſos vſque ad debitum tempus. Sed quia in contrarium inclinabat maior Cardinalium Illuſtriſſimorum pars, dicendo, quòd non ſufficit vnus teſtis, idcirco terminatum eſt ex vno ore ab Illuſtriſſimis, vt res ad Papam deferretur.

Remissiones.

a Vide Conc. I. Brachar.2. act.2. Cened. ad Decret. collect. 15. à princ. & ad Decretal. col. 16. num. 1. * Vide etiam text. in c. quando. 24. diſt. Salzed. ad Bern. Diaz in prax.can c.22.n.24 & in c.25.lit. A. [illegible] de foro compet.n 2.

β *Ad ciuitatem euocentur.*] An locus, vbi Epiſcopus ordines confert, ſit in litteris [illegible] exprimendus? Vide Card. [illegible] cap.5.n.10.

γ *Ordinandorum genus.*] Vide Pat. Sanch. [illegible] lib.2.cap. 28. n. 1[illegible] [illegible] num.2. vbi [illegible] in præ-

ſenti,

ſenti, propriè idem ſignificat, quod legitimus, vel liber; non autem refertur ad deſcendentes ex genere Hebræorum, vt multi opinantur. † Vide etiam Spino in ſuo ſpeculo teſtam. gl. 3. princ. ex n. 48.

Capvt VII.

Vnuſquiſque à proprio Epiſcopo, aut alio, ſed de proprij licentia & teſtimonio ſub graui pœna ordinandus ad Cathedralem Eccleſiam aut ex Diœceſi inuentam conuenientiorem conueniat.

a Gelaſ. 1. in ep. 1. c. 13. c. vlt. 75. diſt. c. 1. cũ ſeq. de temp. ordin.

b Cõcil. Cartha. 4. c. 22.

c Supr. ſeſſ. 14. de ref. c. 2. & 3.

d Hic ſu. c. 3. Cõ. Cart. 3. cap. 21. Concil. Aur. 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totã & cap. 1. cũ ſeqq. de temp. or. in 6.

ORdinationes [a] ſacrorum Ordinum, α β, &c. ſtatutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Eccleſia *, vocatis præſentibuſque ad id Eccleſiæ Canonicis, publicè celebrentur. ſi autem in alio diœceſis loco, præſente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Eccleſia ſemper adeatur. [b] γ ε &c. Vnuſquiſque autem à proprio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi [c] quis 2 ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam 3 cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij prætextu, etiam ſtatutis temporibus [d] permittatur; 4 niſi eius probitas, ac mores ϑ Ordinarij ſui 5 teſtimonio commendentur. 6 ι κ ſi ſecus fiat, ordinans à λ collatione Ordinum per annum, & ordinatus à 7 ſuſceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, ſit 8 ſuſpenſus.

Declarationes.

1 *Vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur.*] De omnibus ordinibus tam ſacris, quàm minoribus intelligitur hoc capitulum.

Priuilegium ſuſcipiendi ordines extra tempora, per hoc Decretum non eſt ſublatum.

2 *Ab alio promoueri petat.*] Eſt concedenda licentia cum infrà facta probatione probitatis, & morum tantùm, nec aduertatur c. 3. ſupra poſitum, nec 11. huius ſeſſ.

De mandato S. D. N. Sixti V. auditi fuerunt procuratores ordinum ſuper declaratione à fel. record. Greg. XIII. etiam ex ſententia Congregationis edita, quod regulares teneantur recipere ordines ſacros, vel dimiſſorias ab Epiſcopis, in quorum diœceſi ſunt monaſteria, in quibus ipſi tunc degunt.

Idem Sanctiſſimus ex ſententia dixit regulares poſſe concedere dimiſſorias ad Epiſcopum diœceſis, quod ſi abfuerit, ad quemcunque, dummodo ab Epiſcopo qui ordines contulerit examinentur quoad doctrinam.

S. D. N. Gregor. XIII. ſtatuit, vt Regulares ſuſcipiant Ordines ſacros ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt Monaſteria, in quibus tunc degunt, vel dimiſſorias ab eis accipiant, iuxta hoc Decretum. *ſupr. c. 3. ſeſſ. 21. § Fratres.*

3 *Cuiuſuis ſpecialis reſcripti.*] Etiam à Sede Apoſtolica obtenti.

4 *Niſi eius probitas ac mores.*] Qui à Sede Apoſtolica obtinuit, vt ordinari poſſit ab alio, quàm à ſuo Ordinario, debet probitatem ſuam, & mores Ordinarij ſui teſtimonio comprobare: ac ideo inoleuit illa clauſula, *ſub ordinario, vel de eius licentia probitas, & mores ordinandi commendentur à quocumque alio.* Ita cenſuit Congregatio die 18. April. 1575. *Vide ſuprà ſeſſ. 7. c. 11. de Reform. § Facultates.*

Cenſuit Congregatio, in caſu, quo aliquis fuerit abſens per plures annos ab Ordinario, ita vt illum commendare de vita & moribus non poſſit, ſufficere literas dimiſſorias Ordinarij, quæ continebunt, quod ordinandus non ſit excommunicatus, vel contumax, ſed de legitimis progenitus parentibus: informatio verò de vita & moribus, habenda eſt ex loco, in quo fuit verſatus.

Bayliuo S. Stephani petenti ne aliquis Epiſcopus poſſit ordinare ſubditum Bayliui, abſque ipſius fide & teſtimonio de vita & moribus ordinandi: Congregatio reſpondit, hoc nihil eſſe ad ordines: quod ſi tamen Epiſcopi viciniores non poſſent habere notitiam de vita & moribus eorum qui ſibi ſubditi non ſunt, & ſubditos, non inueniri e Epiſcopos, qui eos ordinare velint abſque teſtimonio & fide ſui Ordinarii, requirentibus Epiſcopis poſſe tum has fides dare.

Præſuppoſito quod Abbates & perpetui commendatarij monaſterij Sanctæ Mariæ Ordinis S. Benedicti nullius diœceſis ſint à Iuriſdictione Epiſcopi exempti, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubditi, quibus etiam ex priuilegio Apoſtolico conceſſa fuit cura, regimen, Iuriſdictio & omnimoda adminiſtratio dicti Monaſterij perſonas corrigēdi, caſtigandi, & viſitandi propria authoritate.

Item præſuppoſita Congregationis declaratione alias edita, quod Superiores regulares dimiſſorias ad ordines concedere poſſint regularibus dicti ſui monaſterij. Congregatio cenſuit ſi conſtat monaſterio, & monachis ſpeciali priuilegio à Sede Apoſtolica huiuſmodi facultatem nominatim eſſe tributam, poſſe vtique Commendatarium dimiſſorias litteras concedere, aliàs nequaquam.

Epiſcopus Vrgellenſis, antequam ſubditos aliquos Abbatis Monaſterij B. Mariæ Ordinis S. Auguſtini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine ſuo proprio edictum, vt in Eccleſia dicti Monaſterij publicaretur, ſi qui ad ordines maiores aſſumendi eſſent iuxta c. 5. præſentis ſeſſ. ſed Congregatio cenſuit, debere Epiſcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, vt illa publicentur nomine ſuo proprio in Eccleſiis parochialibus ſibi ſubiectis: erat autem Abbas in quaſi poſſeſſione, vt in eius Eccleſia, aut oppido non publicarentur aliqua edicta decreta ab aliquo Ordinario, niſi in ſubſidium iuris.

5 *Teſtimonio commendentur.*] Etiamſi eſſent abſentes, & ad titulum penſionis, vel patrimonij aſſumendi eſſent, ſed non teſtimonio Vicarij Generalis, niſi haberet ſpeciale mandatum concedendi dimiſſorias.

Per litteras, quas Epiſcopus abſens à ſua Diœceſi poterit dare, ſi abſentes Diœceſani literas petierint, vt ordinari poſſint ab alio, & propter abſentiam valde eis incommodum ſit ire, ad ſubiiciendum ſe examini Ordinarij, poterit Ordinarius Epiſcopus examen illorum demandare Epiſcopo loci, in quo degunt. Vide ſeſſ. 7. cap. 11. de Reform. §. Et diligenti.

An Epiſcopus ordinans alienos ſubditos ſæculares cum dimiſſoriis proprij Epiſcopi aſſerentis eos examinatos fuiſſe, & idoneos repertos: teneatur huiuſmodi atteſtationi deferre, vel etiam poſſit eoſdem ordinandos examinare. Congregatio reſpondit eſſe arbitrarium, & ideo poſſe, ſed non teneri.

6 *Si ſecus fiat.*] Clericus ab alieno Epiſcopo ſine Ordinarij ſui dimiſſoriis ordinatus & miniſtrans efficitur irregularis.

7 *Susceptorum ordinum.*] Abſoluere à ſuſpenſione eos, qui nullius Diœceſis exiſtentes, ſine litteris dimiſſoriis ordinari fuerunt, ſpectat ad Epiſcopum, ad quem ex Concilio pertinebat dimiſſorias concedere. Proprius autem Epiſcopus ad hoc vt poſſit dimiſſorias concedere, dicitur ille, in cuius Diœceſi ordinandus beneficium habet. Et ita fuit iudicatum in vna Leodienſium, ſi rectè conſideretur. *Supr. Seſſ. 23. c. 2. Fratres.*

Epiſcopus ordinans aliquem ad primam tonſuram, quem parentes dicebant natum in Diœceſi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiamſi ſit alterius Diœceſis is qui ſic ordinatur.

8 *Suſpenſus.*] An c. 7. ſeſſ. 23. corrigat conſtitutionem Pij V. cum ſacrorum: ita vt qui receperunt ſacros ordines ab alieno Epiſcopo ſine aliqua licentia, vel dimiſſoria, & poſtea fuerunt à proprio Epiſcopo abſoluti à ſuſpenſione, in quam propter peccata inciderunt, ſint tuti in conſcientia, an verò in dictis caſibus non occultis egeant abſolutione Pontificis: fortè enim Concilium procedit ſolum in eo, qui ſine legitima quidem licentia, imò vel ſine licentia, & ſine teſtiſtimonio proprij Epiſcopi de moribus & ſufficienti litteratura ab alieno Epiſcopo ordines ſuſcepit: eadem diſpoſitio eſt circa diſpenſationem in prædictis caſibus. Congregatio reſpondit eſſe tutius, niſi tempore, quo durabat ſuſpenſio, in iiſdem ordinibus miniſtraſſent, quo caſu irregularitatem incurriſſent, à qua ſolus Papa diſpenſat: ſicque Concilium non corrigere conſtitutionem Pij V. circa irregularitatem, quia nihil de irregularitate diſpoſuit, tantum de ſuſpenſione, cuius abſolutio nec reſeruanda erat Papæ per dictam Conſtitutionem, ſicque vno verbo ſuſpenſio non inducit reſeruationem, irregularitatis eſt reſeruatio: quia d. c. 8. ſic dicit, & ſic concludit caſum, quando ſine licentia à Papa, &c.

REMISSIONES.

α *Statutis à iure temporibus.*] Vide P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 10. c. 12. à princip. vbi enumerat quatuor anni tempora, & præter illa Sabbatum ante Dominicam in Paſſione, & Sabbatum ſanctum.

β Quòd non valeat conſuetudo, quòd ſacri Ordines conferantur extra Quatuor tempora, probat text. in cap. 2. de temporib. ordinat. Rebuff. in praxi benefic. pag. 2. tit. de Clericis ad ſacros Ordines malè promotis,

gl.1.n.14.& 15. Quarant. in ſumma Bullarij verbo Ordo, verſ. Deuenio ad ſecundum, ibi amplia. Papam tamen quolibet tempore Ordines conferre poſſe, docet Rebuff.d.gl.1.n.11.& n.12.quod poteſt Epiſcopo concedere ex ſpeciali gratia, vt Ordines etiam extra quatuor tempora conferre poſſit, de quo etiam Quarant. vbi ſuprà.

* *Ac in Cathedrali Eccleſia.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax.can. cap.26. lit.A. & Ricc.in ſua prax.var.c.274.

γ An minores Ordines conferri poſſint diebus feſtiuis? Affirmant Rebuff.d.gloſſ.1. n. 2.& 3. Viuald. in Candelab. tit. de Sacram. Ord.n.36.verſ.Tertia concluſio, P.Henriq. d.c.12. §. 2. Fr.Emman. in ſumma tom. 2. cap.16.n.3.Iacob.de Graffis lib.3.aur.deciſ. p.2.c.12.n.20.Thom.Valaſc. tom.1. alleg. 4.n.4.& n.3.dicit quòd prima Tonſura poteſt conferri omni tempore. † & qui debeant eſſe dies feſtiui de præcepto, Ricc. in prax.var.c.273. n.2. poſt Viuald. in candelabr.Eccleſ.tit.de ſacram. ord.n.35. verſ.3. concluſio.p.1.

δ Fratres Minores, & omnes, qui illorum priuilegiis conceſſis & concedendis fruuntur, ex Confirmatione S.D.N. Clem. VIII. poſſe extra tempora à iure ſtatuta dominicis, vel aliis feſtis diebus, ſacros Ordines ſuſcipere docet Fr.Emm. q.Regul.tom.3.q. 43.art.5.

ε *Vnuſquiſque autem à proprio Epiſcopo ordinetur.*] Vide Fr.Emm.q.Regul. tom.1.q. 18.art.4.P.Paul.Comit.Reſponſor. Moral. lib.6.quæſt.46.

ʃ Quòd ſufficiat Epiſcopus originis, tenent Zerol.in praxi Epiſc.p.2.verbo Dimiſſoriæ, p.40.P.Paul Comitol.d.lib.6.q.45.D.Gutier.Canon.lib.3.tract. de Matrimonio, cap. 63.n.29. Quæ concurrere debeant vt quis dicatur originarius, vide apud Seſſe Arag. deciſ.30.Balb. p.3. deciſ.339. Aloyſ. Ricc. in collect.deciſ.p.4.collect.846.

ŋ Quod non procedat in Regularibus, qui à quocunque Catholico Epiſcopo poſſunt ordinari, reſoluit Fr.Emm.q.Regul. tom.3. q.24.art.1.

* *Quod ſi quis ab alio, &c.*] Vide Cæſar. de Graſ.deciſ.87.n.3.4.& 7.Martam de Iuriſdict.4. p.centur. 2. caſu 149. n. 18. Gabriel.conſ.181.n.11.vol.2.

θ *Ordinarij ſui teſtimonio*] Vide Nauar. in Man.cap.25.num.69.Fr.Emm.in ſum.p. 2. cap.14. n.6. Et de Monachis quæſt. Regular.tom.1.quæſt.18.art.5.

ι *Si ſecus fiat, ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione, &c*] Vide Gutier. Canon. lib.1.c.26.n.24.Salzed.in pract.c.26. lit.E. Zerol. in praxi Epiſc. 2. verbo Dimiſſoriæ. pag.40.Hamm.de Reſignat.lib.4.q.2.n.89. Cened.pract.lib.1.q.38. à n.4. P. Ægid. de Sacram.tom.2.diſp.15.dub.5. n. 35. P.Valer.Regin.in praxi lib.32.tract.2.n.69.

κ Quod non comprehendit initiatos prima tonſura, docent Tolet. in inſtruct. Sacerd. lib.1.cap.49. n.5. Zerol. p.1. verbo Dimiſſoriæ.

λ *Ordinans à collatione Ordinum per annum.*] Multos caſus, in quibus excuſatio datur ab hac cenſura, proſequitur P. Soar. tom.3.diſp.31.ſect.1.n.15.P.Valer. Regin. d.lib.32.tract.2.n.69.verſ. Sunt autem, in fine, vbi dicit excuſationem dandam, quando vnus Epiſcopus ordinat ſubditum alterius ſub ſpe rationabili ratihabitionis, ex c.fin.9.q.2.

† *Et ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione quandiu proprio Ordinario videbitur expedire, ſit ſuſpenſus.*] Vide Nicolaum Garci.de benefic.1.p.c.5.n.141. Salzed. ad Bern.Diaz in praxi canon. c.21. lit. B. & in c.26.lit.C.verſ.quarto.

CAPVT IX.

Epiſcopus familiarem ordinans, conferat ſtatim ei beneficium re ipſa.

α* EPiſcopus 1 familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit, 2 niſi per triennium ſecum fuerit commoratus, 3 & beneficium, quacumque fraude ceſſante, 4 ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.

DECLARATIONES.

1 *Epiſcopus familiarem ſuum.*] Habet locum hoc decretum etiam in minoribus Ordinibus, vt ſcilicet teneatur Epiſcopus etiam conferre beneficium.

2 *Niſi per triennium.*] Ex identitate rationis ſufficit quòd triennium inceperit, antequam fuiſſet Epiſcopus.

3 *Et beneficium*] Familiaris Epiſcopi, de quo hoc decretum loquitur, poteſt ordinari ad titulum patrimonij, ſi illud ſufficiens habuerit, & ſi Epiſcopus ita iudicauerit expedire pro neceſſitate aut commoditate Ec-

cleſiæ, iuxta Decretum *c. 2. ſeſſ. 21. §. Pro neceſſitate.* modò certæ ac particulari Eccleſiæ adſcribatur, vbi ſuo munere fungi debeat, *iuxta c. 16 infr. hac eadem Seſſ.* Non adſcribatur.

Dubitatum fuit, An Epiſcopus, qui decreto *Conc. cap. 9. Seſſ. 23.* familiarem ſuum ſibi non ſubditum, & per triennium ſecum commoratum ordinat, collato ei ſtatim reipſa beneficio poſſit poſtea cum eodem, quoad temporum interſtitia, diſpenſare, in caſibus tamen comprehenſis c. 11. 13. eiuſdem Seſſ. Congregatio Concilij cenſuit poſſe.

20. Maij, 1594. Congregatio Conc. declarauit, quòd Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum triennalem non ſubditum, & dare illi dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos à quocumque, diſpenſare tamen non poteſt ſuper illis interſtitiis, de quibus *c. 11. & 14. inf. hac eadem Seſſ.* niſi pro Eccleſiæ ſuæ vtilitate.

Quicumque per decem annos, ſiue in Curia, ſiue alibi reſederit, poteſt ibidem à Vicario Sanctiſſimi ordinari; familiares verò ſeu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etſi Cardinales habitaſſent Romæ, atque etiam Epiſcoporum in Curia reſidentium, qui ſaltem per triennium habitauerint in Vrbe, poſſunt de licentia ipſorum Dominorum à Vicario Sanctiſſimi promoueri, dum tamen ſupradicti omnes ſufficientem titulum habeant, & alia à Iure requiſita.

An ſufficiat aliquem obtinere in aliena Diœceſi beneficium ſimplex? Congregatio Concil. cenſuit ſufficere, quod beneficium ſit ſimplex.

4 *Statim.*] In continenti, & ſic cenſuit Congregatio quod Epiſcopus, qui contulit primam tonſuram familiari ſuo non ſubdito, qui tamen per triennium ſecum commoratus fuerit, non dicatur ſatisfeciſſe huiuſmodi decreto per collationem beneficij illi factam infra annum, & in vndecimo menſe poſt datam tonſuram.

Remissiones.

a Vide Nauar. conſ. 23. & conſ. 26. cum ſeq. ſub tit. de Temporib. ordinat. Petr. Ledeſm. in ſum. cit. de Sacram. Ord. c. 5. concl. 9. verſ. *Et tamen* Iacob. de Graffis p. 2. deciſ. aur. lib. 1. cap. 12. n. 7. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Dimiſſoriæ, pag. 106. & p. 2. verbo Ord. verſ. Quintò, pag. 78. Fr. Emm. in ſum. p. 2. c. 14. n. 10. P. Henriq. in ſumma lib. 10. c. 12. §. 1. Flamin. de Reſignat. lib. 4. q. 1. n. 91. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Ordo, verſ. Limita in eo. p. 375. Marc. Ant. Genuenſ. in praxi Archiep. Neap. c. 81. n. 3. Nicol. Garc. de Benefic. p. 2. c. 5. n. 81. cum ſeqq. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 18. à n. 29. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 5. n. 2. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 32. n. 69. verſ. Sunt autem aliquot tract. vbi dicit loqui text. in præſenti de Epiſcopo ordinario, quia ei, qui tantùm eſt titularis, talis promotio eſt interdicta in præced. ſeſſ. 14. c. 2. Latè Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 3. collect. 596. vbi in verſ. Amplia 4. refert procedere in magiſtro actorum Curiæ Epiſcopalis, qui, vt familiaris, poterit ab Epiſcopo ordinari, & citat Stephan. Grat. deciſ. 233. * Vide etiam latè tradita à Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 26. lit. C, in verſ. Tertius caſus eſt.

Deciſiones à ſacra Cardinalium Congregatione ſuper hoc cap. editæ, & adductæ per Doctores infrà citatos.

Prima. Pro neceſſitate & commoditate Eccleſiarum ad titulum patrimonij, poſſunt etiam ordinari familiares triennales Epiſcoporum, & debent adſcribi Eccleſiis, pro quarum neceſſitate ſunt ordinati. refert Garc. d. p. 2. c. 5. n. 81.

Secunda. Epiſcopus ordinat familiarem ſuum ad titulum penſionis, ſi pro neceſſitate, vel vtilitate ſuarum Eccleſiarum iudicat ordinandum. refert Gar. d. c. 5. n. 81.

Tertia. Familiaris Epiſcopi, de quo hoc Decretum loquitur, poteſt etiam ordinari ad titulum patrimonij, ſi illud ſufficiens habuerit, ſi Epiſcopus ita iudicauerit pro neceſſitate, aut commoditate ſuæ Eccleſiæ, & certæ Eccleſiæ adſcribatur, vbi ſuo munere fungi debeat. refert Garc. d. cap. 5. n. 82.

Quarta. Ex identitate rationis ſufficit, quòd triennium inceperit, antequam fuiſſet Epiſcopus, refert Garc. d. c. 5. n. 83. reſoluit Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 3. collect. 596. verſ. Amplia quintò, vbi citat Gam. deciſ. 63.

Quinta. Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum ſuo familiari triennali, aliàs non ſubdito ſuper illegitimitate etiam ad minores Ordines, nec ſuper interſtitiis, niſi pro Eccleſiæ ſuæ vtilitate. refert Garc. d. c. 5. n. 86. reſoluſit Cened pract. lib. 1. q. 38. n. 31. Savr. ſub tit. de tempor. ord. in deciſ. 28. & 20. Zerol. d. verſ. Quintò dubitatur & verſ. Sextò.

Sexta. Procedit hoc Decretum tam in

maioribus,

maioribus, quàm in minoribus Ordinibus, & vtroque caſu opus eſt collatione beneficij. referunt hanc Cardinalium deciſionem Rot.deciſ.731.n.3.p.1.in nouis. Zerol. in praxi Epiſcop.p.2.verbo Ordo,verſ. Quintò dubitatur,poſt med.Nauarr. conſ.23.n.1.de temp. ord. Cened. d.q.38 n.30. verſ. Quod Decretum,Sayr.tit.de tempor. ordin. deciſ.26. vbi reſoluit procedere etiam in prima Tonſura.

Quare requirat text.in præſenti in familiari triennium, & beneficium, ſi ſufficit beneficium? Reſpondet multa cumulando Zerol. d.§.Dimiſſoriæ ad Ordines,n.1. & p.2.verbo,Ordo,verſ. Quinto dubitatur, Rot. diuerſor.731.p.1.Farin. deciſ.222. vbi reſoluit.quòd beneficium eſt ſtatim re ipſa conferendum,aliàs ſi poſt aliquot menſes, non ſatisfit Concilio. * Ricc.collectan.131.

CAPVT X.

Abbates exempti,etiam nullius diœceſis, nulli ſæculari aut Regulari ſibi non ſubdito dent dimiſſorias, nec quæcumque Capitula etiam cathedralium Eccleſiarum. Extenditur pœna impetrantium literas dimiſſorias à Capitulo Sede vacante.

1 α ABbatibus, ac aliis quibuſcumque, quantumuis 2 exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiamſi 3 nullius diœceſis vel exempti eſſe dicantur,cuiquam, qui Regularis 3 β ſubditus ſibi non ſit,Tonſuram, vel minores Ordines conferre: 4 nec ipſi Abbates, 5 & alij exempti,aut Collegia,vel 7 Capitula quæcumque, etiam Eccleſiarum Cathedralium, literas dimiſſorias aliquibus Clericis ſæcularibus, vt ab aliis ordinentur, concedant, [illegible] ſed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopos, [illegible] quorum diœceſis fines [illegible] non obſtantibus [illegible] priuilegiis, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impoſitam iis,qui contra huius ſanctæ Synodi ſub Paulo α III. decretum 6 à Capitulo Epiſcopali,ſede vacante, 8 literas dimiſſorias † impetrant; ad illos, qui eaſdem literas non à Capitulo, ſed ab aliis quibuſuis, in iuriſdictione Epiſcopi loco Capituli, Sede vacante, ſuccedentibus, obtinerent, mandat extendi.Concedentes autem dimiſſorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

α Sup.c.5.cū [illegible] & [illegible] c. [illegible] cum [illegible]

α Sup. Seſſ. 7. de ref. c. 10.

DECLARATIONES.

1 *Abbatibus ac aliis quibuſcumque.*] Abbates primam tonſuram,aut minores ordines, præterquam ſuis ſubditis Regularibus, alicui conferre non poſſunt,non obſtante quacumque conſuetudine contraria.Et ita reſolutum eſt in quadam deciſione facta 3.Mart. 1594. *Item infra hac eadem ſeſſ.c.16.§. Sine.*

Congregatio Concilij cenſuit oratorem pro obtinendis dimiſſoriis poſſe adire etiam eum Epiſcopum, in cuius Diœceſi beneficium obtinet Eccleſiaſticum. Iſernienſis 24. Maij 1591.

Congregatio Concilij cenſuit, Abbates etiam benedictos,vel habentes facultatem à Sede Apoſtolica faciendi omnia quæ facere poſſunt Abbates benedicti non poſſe primam tonſuram & quatuor Ordines ſæcularibus,etiam quod habeant literas dimiſſorias ſuorum Ordinariorum,conferre. 30. Mart. 1594.

Quidam laicus annis elapſis primam tonſuram ſuſcepit, & ordines minores ab Abbate Caſſinenſi, eius in temporalibus & ſpiritualibus ſuperiore, credens illum habere poteſtatem,ſed cum videatur eſſe contra diſpoſitionem huius capituli, dubitatur an iſte indigeat diſpenſatione, vel neceſſe habeat, cupiens eſſe clericus, iterum ordinari ad dictos ordines, tanquam nulliter ei collatos? Congregatio Concilij ſic reſpondit: *Indigebat diſpenſatione, ſed non eſt neceſſe, vt iterum ordinetur.*

Abbates regulares habentes ius baculum [illegible] mitram, poſtquam [illegible] [illegible] & [illegible] poſſint [illegible] & Ordines minores [illegible] Epiſcopi [illegible]

riſdictioni ſubditis conferre, ſi modo ipſius Epiſcopi conſenſus accedat, & à dicto Epiſcopo pro ſe quiſque literas dimiſſorias impetrauerit, ita vt ſatis non ſit id generatim ab Epiſcopo conceſſum eſſe, ſed hac conceſſione ſemper opus eſt ſingulis. Etiamſi non ſit benedictus Abbas, tamen poteſt ſuis ſubditis ordines minores conferre, ſi id fuerit ei ex priuilegio conceſſum. Quocirca Abbas qui eſt benedictus, vel ex priuilegio Sedis Apoſt. habet vt Pontificalia exercere poſſit ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus vnctio requiritur.

Poſſunt etiam dicti Abbates ordines conferre aliis regularibus, qui dimiſſorias ſpeciales ſuorum ſuperiorum, necnon ſpecialem conſenſum Epiſcopi loci habuerint, in quo ordines huiuſmodi ſuſcipere cupiunt. Tonſuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc poteſtatem ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, debet iterum tonſurari. *Vide huius ſeſſ. cap. 8. §. S. D. N.*

2 *Nullius diœceſis.*] Quod ſi non conſtat eſſe infra fines alicuius diœceſis, Epiſcopus vicinior concedat: tonſuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc poteſtatem ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, debet iterum tonſurari, ſic etiam qui eſſet tōſuratus, quatuórve ordines minores ſuſcepiſſet ab Abbate non benedicto, vel alio qui talem poteſtatem habet ex priuilegio Sedis, tamen ante Concilium, cum huiuſmodi priuilegia in hoc decreto ſublata cenſeantur.

23. Aug. 1599. Congregatio Concilij cenſuit, Priorem S. Ioannis Hieroſolymitani in locis nullius Diœceſeos, in quibus ipſe iuriſdictionem ordinariam quaſi Epiſcopalem habet, ſi priuilegium à ſede Apoſtolica etiam ante Concilium obtinuerit conferendi primam tonſuram, & quatuor minores ordines, poſſe vtique ſuis ſubditis dumtaxat Regularibus primam tonſuram, & quatuor minores ordines conferre.

Poſſe etiam ſi dicto priuilegio fulciatur ad quemcumque Catholicum antiſtitem eoſdem ſubditos regulares dimittere, ad primam tonſuram, & quatuor minores ordines promouendos.

Item poſſe aliquem Catholicum antiſtitem accerſere, qui ipſis ſubditis regularibus primam tonſuram & quatuor minores in dictis locis conferat, aliaque ibidem Pontificalia exerceat, Chriſmatiſque ſacramentum conferat licentia alterius minimè requiſita, neque huic rei obſtare Decretum c. 5. Seſſ. 6.

Quinimò minime obſtante d. c. 5. Seſſ. 6. eundem antiſtitem ab eo accerſitum in eiſdem locis poſſe ſeculares, in quos Epiſcopalem iuriſdictionem Prior habuerit, ad ſacros ordines promouere, ſi literas dimiſſorias Epiſcopi, cuius Cathedralis Eccleſia Prioratui proximior fuerit, legitimè confectas ſecum attulerint.

3 *Quantumuis exempti.*] Non licet Præpoſito terræ Prati, Florentinenſis Diœceſis concedere literas dimiſſorias, & idem dicendum eſt de Archipresbytero Terrę Collis, qui eſt exemptus, & habet iuriſdictionem ordinariam & de Archipresbytero Barenſi habente multa priuilegia Apoſtolica & exemptiones.

Non licet ex hoc Decreto fratribus S. Ioannis Hieroſolymitani concedere aliquibus clericis ſecularibus literas dimiſſorias, vt ab Epiſcopis ordinentur.

Inter Archimandritam & Archiepiſcopum Maſſanenſem ſuper collatione Ordinum, & conceſſione literarum dimiſſorialium, circa hoc cap. controuerſia vrgente, Congregatio cenſuit, non licere Archimandritæ Ordines conferre.

Congregatio Concilij cenſuit, Regulares ſuperiores poſſe ſuo ſubdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere, ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nēpe illius Monaſterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet is regularis, poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel nō eſſet habiturus ordinationes, vel Epiſcopalis ſedes vacaret, ad quemcumque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo Epiſcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinā, & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinatiōnes. Verum cum à ſuperioribus regularibus Epiſcopo Diœceſano abſente vel ordinationes non habente, literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtiquè huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe. Die 3. Iun. 1599.

Stante declaratione ſacræ Congregationis Trident. Conc. ex mente felicis recordationis, Sixti Quinti, facta, videlicet, quod ſuperiores Regulares poſſint ſuis ſubditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requiſitas Ordines ſuſcipere voluerint, literas dimiſſorias concedere ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, & ſi is abfuerit, ad quemcumque alium Epiſcopum, 23. April. 1594.

dum,

dum tamen ab ipſo Epiſcopo, qui ordines contulerit, examinentur, quoad doctrinam. Quæſitum fuit, quid eſſet obſeruandum, ſi Epiſcopus quidem abfuerit, ſed minimè ordinationes voluerit habere.

Congregatio Concilij rem ad S. D. N. Clementem VIII. relatam cenſuit in caſu, quo Epiſcopus fuerit præſens, & noluerit habere ordinationes, idem prorſus obſeruandum eſſe, quod declaratum fuit ſeruari debere, ſi Epiſcopus fuerit abſens, ita tamen ſi ſuſceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus nullas eſſet habiturus ordinationes.

3 *Subditus ſibi non ſit.*] Hoc verum eſt, cum iure proprio ſibi non liceat, vt in cap. *Abbates, de priuileg. in 6.* ſecus ſi ex priuilegio Apoſtolico. Eadem pœna ad impetrantes dimiſſorias à Capitulo Sede vacante, aut ab Abbatibus, & ſimilibus, extenditur.

4 *Nec ipſi Abbates.*] Nulli Abbati (etiam quibuſuis priuilegiis munito,) licet concedere dimiſſorias cuicumque clerico ſeculari: etiam ad Ordinarium eius directas.

5 *Et alij exempti.*] Licet fratres S. Hieroſolymitani ſint priuilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monaſteriis, & ordinibus inſeruiunt, non poſſunt tamen litteras dimiſſorias ad ordines ſuſcipiendos aliis concedere, niſi fuerint ſui ordinis profeſſi.

6 *A capitulo Epiſcopali, Sede vacante.*] Sacra Congregatio cenſuit die 5. Iulij 1575. non licere Capitulo litteras dimiſſorias concedere ex hoc Decreto, quamuis habeat territorium diſtinctum & exemptum, ac immemorabilem poſſeſſionem, & ſint iudices ordinarij.

Non impediuntur tamen Capitula Cathedralium, quin Sede vacante Vicarium creare poſſint, ſi aliàs ad Capitulum hæc electio ſpectabat.

Vicarij Eccleſiæ Cathedralis Sede vacante, vel alij inferiores concedentes dimiſſorias incidunt in pœnas, de quibus hîc, non autem in pœnam excommunicationis in c. 10. Seſſ. 7. quia illud cap. 10. fuit hic tantum expreſſum ad pœnas vicariorum deputatorum in Cathedralibus, ſi concedens incideret in excommunicationem, ita vt vicarius aliàs deputatus: ſed voluit concedentes incurrere tantum in illas pœnas, de quibus hic excepto Capitulo Cathedrali, vt in dict. cap. 10. Seſſ. 7. licet forte eſſet etiam dubium an vicarios Capituli Cathedralis concedentes voluerit concilium ſubire illas pœnas cap. 10.

Abbas Sanctæ Mariæ ſuccurſu ordinis montis Oliueti an potuerit in loco ordinariæ ſuæ iuriſdictionis conferre minores ordines tribus regularibus Sancti Auguſtini à ſuis Superioribus ad hunc effectum dimiſſis per priuilegium Iulij 2. qui Prælatis dictæ congregationis concedit, vt habeantur pro benedictis, ita vt non incurrant pœnas, quæ in dict. Seſſ. 23. cap. 8. & 10. & Seſſ. 14. cap. 2. habentur. Congregatio Concilij cenſuit non obſtare, quòd non ſit benedictus, quia ex priuilegio Iulij 2. habetur in omnibus pro benedictis, non potuiſſe tamen conferre minores ordines dictis regularibus, abſque conſenſu Epiſcopi loci, vt habetur ſuprà in cap. vlt. Seſſ. 6. non tamen incurriſſe pœnam d. c. 10. in fine, quia loquitur tantum de concedentibus dimiſſorias. Item illud cap. 2. ſeſſ. 14. quia loquitur in Epiſcopis nullius, &c. Non item illud cap. 8. quod loquitur quando ſine teſtimonio Ordinarij, ſed in pœnam cap. fin. Seſſ. 6. eo quod ſine licentia Ordinarij loci contulit ordines; & licet dict. cap. loquatur de Epiſcopo, tamen Congregatio cenſuit multo magis habere locum in Abbate, & cum ſimpliciter dict. cap. dicat ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium, intelligi abſolutè, non autem per annum dumtaxat, quia quando volunt per annum ſuſpendi tantum, illud expreſſit. dd. cc. 2. & 8. ſicque Abbas iſte tantum erit ſuſpenſus ab exercitio illorum actuum, quos pontificali dignitate & auctoritate exercebat, nempe à collatione ordinis & ſimilium: non autem cenſebitur ſuſpenſus à diuinis, quia vti religioſus ſacerdos celebrare poterit. Ac conſequens erit, vti poſtea celebrauit Miſſam, non ideo ſit effectus regularis, tamen indigeat rehabilitatione ad exercenda pontificalia, à quibus fuit ſuſpenſus.

REMISSIONES.

a Vide Rebuff. reſp. 2. Veg. tom. 2. de Curis c. 12. §. 8. num. 31. Fr. Emman. in ſumm. part. 2. cap. 14. num. 2. & quæſt. Reg. tom. 1. quæſt. 18. art. 1. P. Henriq. in ſumm. lib. 10. cap. 23. 6. 3. Petr. Ledeſm. in ſum. tr. de Sacram. Ord. cap. 8. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 7. & par. 2. lib. 3. cap. 4. q. 15. verſ. Cæterùm, Zerol. in praxi Epiſc. par. 1. verbo Abbas, Flores Var. lib. 3. q. 24. num. 4. & 32. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 3. n. 6. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 105.* Salzed. ad Bern. Diaz c. 26. lit. C.

b *Cuiquam, qui regularis ſubditus ſibi non ſit.*]

ſit.] Vide Fr. Emman. in ſumm part. 2. cap. 14. q. 9. & quæſt. Regul. tom. 3. q. 23. art. 2.

γ *Vel Capitula.*] Quæ quidem Capitula iure aliquo ſpeciali iuriſdictionem habere in aliqua Diœceſis parte requirit Fr. Emman. d. cap. 14. n. 9. nam de Capitulo Sede vacante extat Decretum huius Concilij ſeſſ. 7. cap. 10.

δ *Ad Epiſcopos, intra quorum Diœceſis fines exiſtant pertinent*] Quòd tamen ſi ſint neglig entes, & generaliter non faciunt ea, quæ debent, & admoniti ſe non emendauerint, tunc Archiepiſcopus, inuitis eis, ſupplebit vices eorum, ſcilicet, quòd in Parochia illorum ordinabit Clericos, inſtituet in Eccleſiis, excommunicabit, & abſoluet, reſoluit Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, n. 21. in medio.

ε *Literas dimiſſorias, &c.*] Vide P. Azor. vbi ſuprà, Zerol. dict. verbo Abbas, pag 10. * & ſuprà ſeſſ. 7. c. 10. de reform. Bern. Diaz in prax. can. c. 26. num. 2. & ibi latè Salzed. Maiol. de irregularit. lib. 4. cap. 5. num. 5. & in cap. 8.

An Abbas habens iura Epiſcopalia, poſſit has literas dimiſſorias ſubditis ſuis ad ſacros ordines recipiendos dare? Affirmat Ricc. in ſua praxi var. reſol. c. 295. n. 2. Negant tamen Salzed. ad Bern Diaz in prax can. c. 25. Rebuff. Henriq. & alij relati ab eodem Ricc. d. c. 295. n. 1.

Capvt XI.

Minoribus ordinandi ſeruent interſtitia, exerceant Ordinis ſuſcepti officium, revereantur ſuperiores in ordine, frequenter communionem ſumant, ſintque tales quos ſcientia ſpes maioribus Ordinibus dignos oſtendat, annus ſit medius à poſtremo minorum ad primum maiorum ordinum.

αβ Minores Ordines iis, qui ſaltem ª 1 Latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferantur; (a c. in ſingulis 77. diſt. & infrà c. 13.) vt eo accuratiùs, quantum ſit huius diſciplinæ pondus, poſſint edoceri; ª ac in vnoquoque munere iuxta præſcriptum Epiſcopi, ſe exerceant; (a inf. c. 17. & c. 1. 25. diſt.) idque in ea, cui adſcripti erunt, ᵇ ε Eccleſia, niſi γ forte ex cauſa ſtudiorum abſint: atque ita de gradu in gradum aſcendant, vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accreſcat, quod & bonorum morum exemplum & aſſiduum in Eccleſia miniſterium, atque maior erga Presbyteros, & ſuperiores Ordines reuerentia, & crebrior, quàm antea, Corporis Chriſti Communio maximè comprobabunt. (b 1. Bracar. vi. c. 38. de 1. 2 Nic. c. 6 Sardic. 13. & Caium Papam.) Cumque hinc ad altiores gradus, & ſacratiſſima myſteria ſit ingreſſus, nemo iis initietur, quem non ſcientiæ ſpes maioribus Ordinibus dignum oſtendat. Hi Δ ε ζ η verò non niſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros Ordines promoueantur: 2 niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas, iudicio 3 Epiſcopi, aliud expoſcat.

Declarationes.

Congregatio Concilij cenſuit, facultatem remittendi interſtitia Epiſcopo competentem, ex cauſſis comprehenſis in cap. 11. & 14. Seſſ. 23 tranſire in Vicarium Capituli, ſede vacante. (Aſtoricenſis 21. Aprilis 1595.)

1 *Latinam linguam intelligant.*] Congregatio cenſuit homines regionis Illyricæ, quamuis Latini idiomatis rudes, ſi tamen linguam Illyricam calleant, poſſe ad ordines promoueri, niſi canonicum obſtet impedimentum.

Congregatio Concilij cenſuit, homines Regionis Illyricæ, quamuis Latini Idiomatis rudes, ſi tamen linguam Illyricam intelligant, poſſe ad ordines promoueri, niſi Canonicum obſiſtat impedimentum, non obſtante c. 11. Seſſ. 23. & conſtitutione ſanctæ mem. Sixti V. (Sebricēſis 20. Sept. 1594.)

2 *niſi neceſſitas*] Talem habet neceſſitatem, qui eſt prouiſus de beneficio curato: tenetur enim ſe promoueri facere ad ſacerdotium

cerdotium intra annum, & quando prouidetur, non eſt neceſſe, vt ſit in aliquo ordine.

5. Martij, 1597. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, poſſe abſente Epiſcopo concedere dimiſſorias ad Ordines, atque item remittere interſtitia: ideò quantum ad hoc pertinet, Oratores, niſi aliud obſtet, eſſe ritè promotos, ſed ex eo, quod eodem die Oratores minores Ordines ſuſceperint, ita demum eſſe male promotos, ſi regionis conſuetudine receptum non ſit, vt ipſis minores Ordines eodem die conferantur.

ʒ *Epiſcopi.*] An liceat Vicario Generali abſente Epiſcopo ſuo vti facultate conceſſa Epiſcopo in hoc decreto & in ſequenti c. 13. circa reſtrictionem temporum ordinandorum. Congregatio reſpondit, poſito quod generalis vicarius habeat generale mandatum in forma, poſſe.

Mart. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, remiſſionem interſtitiorum, etiam quoad Regulares, ex cauſſis tantum à Concilio expreſſis faciendam pertinere ad Epiſcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad cauſſas, deferre iudicio & atteſtationi ſuperioris Regularis Ordinandi.

31. Maij, 1597. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum ita demum interſtitia minorum Ordinum poſſe remittere, ſi ei magis expedire viſum fuerit, ceterum vbicumque ſanctius eſſe putauerit illa remittere, quatuor minores ordines non aliter poteſt eadem die vni conferre, quod ſi ita in loco hodie conſueuerit.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. cap. 1. Viual. in Candel. tit. de Sacram. Ordin. verſ. Sexta. Fr. Emman. quæſt. Regular. tom. 3. quæſt. 24 art. 3. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 4. à principio. * Vide etiam Nauar. in manuali. cap. 25. n. 71. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz c. 25. lit. C. Caualcanum deciſ. 11. n. 14. & 15. p. 3. ac etiam Salzed. ſuprà c. 21. litera B.

β Quòd non peccat, nec eſt ſuſpenſus, qui quatuor minores Ordines eodem die ſuſcipit, imò etiam quòd poteſt accipere illos & Subdiaconatum, vbi eſt talis conſuetudo, reſoluunt Gottier. Canon. lib. 1. c. 26. n. 31. & 32. Emman. de Saa verbo Ordo 17. Pat. Soar. tom. 5. diſput. 31. ſect. 1. num. 41. Fr. Emman. d. tom. 3. q. 23. art. 4. Thom. Valaſc. tom. 1. alleg. 4. n. 2. P. Valerius Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 32. tract. 2. n. 70. verſ. Ad hanc, & Menoch. de arbit. caſu 564. num. 8. dicit, quòd Concilium in præſenti omnem ſuſtulit conſuetudinem in contrarium.

γ *Niſi forte ex cauſa ſtudiorum abſint.*] Vide Horat. Lutium de Priuileg. ſcholaſt. priuil. 99.

δ *Hi verò non niſi poſt annum.*] Vide Fr. Emman. in ſum. p. 1. c. 16. n. 3. & quæſt. Regular. tom. 3. q. 8. a. 6. † Nauar. in manuali c. 25. num. 71. Maiol. de irregular. d. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 25. lit. C.

ε Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit in ordinatione Regularium diſpenſationem ſuper interſtitiis pertinere ad Epiſcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimiſſorialibus ſuorum ſuperiorum petentium ab Epiſcopo, vt ſuper illis diſpenſare dignetur, attenta neceſſitate, vel vtilitate Eccleſiæ, ſeu Religionis, refert Proſper de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſumma Bullarij verbo Ordo, prope finem, pag. 395. Aloyſ. Ricc. Neapol. Archiepiſcop. deciſ. 83.

ζ Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit eos, qui ad Subdiaconatus Ordinẽ quatuor Temporibus Quadrageſimæ promoti fuerunt, poſſe anno ſequenti eiſdem quatuor Temporibus Quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri, licèt annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cùm futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quàm ſuperiori celebretur, refert Proſper de Auguſtino vbi ſuprà.

η Sacra Cardinalium Congregatio ſic cenſuit: Licèt ex decretis huius Concilij poſt minores Ordines expectandus eſſet annus, antequam quis ad ſacros Ordines promoueatur: poteſt tamen quis parochialem acquirere, etiamſi non habeat aliquem Ordinem ſacrum, & infra annum promoueri ad Sacerdotium debet. refert Garc. de Benefic. p. 7. cap. 4. num. 47.

An obtinentem beneficium curatum oporteat eſſe Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio cenſuit non oportere, prout refert Nauarr. in Man. cap. 25. num. 116. P. Azor. inſtitut. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 5. quæſtion. ad finem.

CAPVT XII.

Ætas ordinandorum ad ſubdiaconatum, diaconatum, Presbyteratum, ſeruanda etiam per Regulares examinandos ab Epiſcopis.

α NVllus in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante β vigeſimum ſecundum, ad Diaconatus, ante [a] vigeſimum tertium, ad Presbyteratus, [b] ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum † promoueatur. Sciant tamen Epiſc. non ſingulos, in ea ætate conſtitutos, debere ad hos Ordines aſſumi, ſed dignos dumtaxat, & quorum probata vita ſenectus ſit. 1 Regulares quoque 2 nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine * ordinentur: priuilegiis quibuſcumque quoad hoc, penitus excluſis.

a Tolet. c.1.& 3. Carth. cap.4. & Agath. c.16. annum.25. requirebant.

b Annũ 30. requirit Fabian. diſt. 78. Si quis, & Bonifa.I. Cõcil. 4. Tolet. c.18.

DECLARATIONES.

1 *Regulares quoque.*] Iuxta textum cap. *Cum nullus.* §. *Religioſi.de temp. Ordin.* & *ibi Gemin. n.* 3. & aliàs Congregatio hoc cenſuit.

2 *Nec in minori ætate.*] Circa ætatem Epiſcopus non poteſt diſpenſare, *Gloſ. in Clem. Generalem, Syluest. ver ætas, n.* 2.

7. Septẽb. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, ſufficere annum 25. fuiſſe cœptum, vt quis ad preſbyteratus ordinem, ceteris requiſitis concurrentibus promoueri poſſit.

Valentina Februar. 1593. Congregatio Concilij cenſuit eos, qui ad ſubdiaconatus ordinem quatuor temporibus quadrageſimæ promoti fuerunt, poſſe anno ſubſequenti eiſdem quatuor temporibus quadrageſimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapſus non fuerit, cùm futuro anno Paſchæ feſtum celerius, quàm ſuperiori celebretur.

S.D.N. Gregor. XIII. reformato Calendario, decem dies detraxit. Omnis verò qui promoueri voluerit ad Ordines, debet habere rationem illorum decem dierum, eoſque impleuiſſe antequam ordinari ſe curet. Ita in quadam Tornacenſi, An. 1601.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. c.25. num.60. cum ſeqq. & n.103. Et Emman. q. Regul. tom. 3. q.23. art.6. P. Henriq. in ſum. lib.10. c.19. §.2. Petr. Ledeſm. in ſum. p.1. tract. de Sacr. Ordinis cap.7. à principio, Guttier. Canon, lib.1. c.26. à n.8. latè Garci. de Benefic. p.7. c.4. n.21. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. t.2. diſp.20. n. 102. * Vide etiam Mandoſ. in regul.24. Cancell. Ber. Diaz in prax. canon. c.26. vbi Salzed. liter. B. Cened. in collectan. 4. ad ſextum. Ricc. in ſua prax. var. reſolut. c.105.

β *Ante vigeſimum ſecundum.*] Sufficere inceptum affirmant P. Henriq. d.§ 2. & lib. 13. c.38. §.2. ibi ætas pro Subdiaconatu deſignatur annus 22. inchoatus, pro Diaconatu 23. inceptus, ſed ad Presbyteratum ſatis eſt 25. incepiſſe per diem. Vide etiam P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib.30. tract.3. num.166.

† *Ante* 25. *ætatis ſuæ annum.*] Vide l. 27. tit.6. partit.1. & quæ ibi notat Greg. Lopez.

* *Epiſcopi examine.*] Vide Bern. Diaz in praxi can.25. vbi Salzed. lit. A.

CAPVT XIII.

Subdiaconi ordinentur ſperantes ſe continere poſſe, diebus feſtiuis: quibus miniſtrauerint communionem ſumant: annus ſit Eccleſiaſticus ante promotionem ad diaconatum. Ordines ſacri duo nulli conferantur eodem die.

α SVbdiaconi, & Diaconi ordinentur, [a] vt habentes bonum teſtimonium, & in minoribus [b] Ordinibus iam probati, ac literis, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, inſtructi. Qui ſperent, Deo auctore, ſe continere poſſe, Eccleſiis, quibus aſcribẽtur, inſeruiant, ſciantque maximè decere, 1 ſi ſaltem diebus Dominicis, & ſolemnibus, cùm altari miniſtrauerint, ſacram Communionem 2 perceperint. Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem †, 3 β γ ſi per annum ſaltem in eo non ſint verſati, 4 ad altiorem gradum,

a 1. Timoth. 3.

b 4. Tol. c.19.

gradum, niſi aliud Epiſcopo videatur, aſcendere non permittantur.

a hic ſuprà c.11. 4 Duo [a] δ ſacri Ordines non eodem die *, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibuſuis conceſſis, non obſtantibus quibuſcumque.

Declarationes.

1 *Si ſaltem diebus Dominicis.*] Si iſti diaconi & Subdiaconi in miſſa ſolemni miniſtrantes eſſent ſacerdotes, melius eſt, vt ante vel poſt Miſſam maiorem celebrent, quàm Euchariſtiam ſolam recipiant de manu ſacerdotis, cui ipſi adminiſtrauerint.

2 *Perceperint.*] Quod ſi habent præbendas huiuſmodi ordines requirentes, etiamſi eſſent Sacerdotes, placuit Congregationi, vt iſti Diaconi & Subdiaconi in Miſſa ſolemni miniſtrantes eſſent Sacerdotes, melius eſſe, vt ipſi poſt vel ante Miſſam celebrent, quàm Euchariſtiam ſolum recipiant de manu Sacerdotis.

3 *Si per annum ſaltem.*] Ob eminentiam doctrinæ vel bonum teſtimonium, & de conſenſu Ordinarij Summus Pontifex concedit, vt quis omnes ordines etiam presbyteratus, breuiori tempore ſumere poſſit, etiam extra tempora. Sic reſponſum fuit Epiſcopo Placentino.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos in interſtitiis ſeruandis, annus, qui interponi debet in promotione de vno ad alterum ſacrum Ordinem, duodecim menſium completus eſſe debeat, vel ſufficiat lapſa eſſe quatuor interſtitia, quæ propter varietatem feſtorum mobilium occurrunt, quouſque 12. menſis compleatur? S.D.N. ex ſententia Congregationis dixit, attendendũ eſſe curſum quatuor dictorum interſtitiorum, non autem tempus 12. menſium completorum. Sed quæſtioni huic: An per dictam conſtitutionem cenſeatur reuocatum ſeu reſtrictum arbitrium Epiſcopo conceſſum, vt poſſit ordinare intra annum à promotione vnius Ordinis ad alterũ iuxta decretum Concil. Trid. hoc. cap. Sanctitas ſua reſpondit, non eſſe ſuæ mentis alterare diſpoſitionẽ ſupradicti Decreti, imò vult illud manere in ſua priſtina validitate, & vigore abſque vlla innouatione, vel ſubſtitutione.

4 *Ad altiorem gradum.*] Niſi eſſet prouiſus de Parochiali, *vt ſuprà c. 11. §. Niſi neceſſitas.*

5 *Duo ſacri Ordines.*] Qui ex conſuetudine alicuius regionis quatuor minores Ordines, & Subdiaconatum eodem die ſuſceperunt, non ſunt ob hoc ſuſpenſi.

Remissiones.

a Vide Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Sacr. Ordinis cap. 8. concl. 11. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 21. lit. B.

† *Promoti ad ſacrum ſubdiaconatus ordinem.*] Vide Caualcan. deciſ. 11. n. 14. & 15. p. 3.

β *Si per annum ſaltem in eo non ſint verſati, &c.*] An qui ordinatur non ſeruatis interſtitiis, aliquam contrahat cenſuram, vel irregularitatem? Negant Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo Ordo, §. 8. pag. 79. & part. 2. eod. verbo, verſ. Ad quintum, Savr. ſub tit. de tempor. ordin. deciſ. 56. quem refert Aloyſ. Ricc. in collect. dec. part. 3. collect. 576. Affirmat Pat. Henriq in ſumma, li. 6. c. 10. §. 3.

γ Quòd promoti ad ſacros Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel ſine literis dimiſſoriis, ſint ſuſpenſi ab omni Ordinum exercitio, ſublata omni facultate aſcendendi ad alios Ordines ſuperiores, & ſi in eis ſuſpenſi miniſtrare præſumpſerint, irregulares effecti, omnibus & quibuſcumque per eos in titulum, commendam, aut aliis obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Eccleſiaſticis, ipſo facto priuantur, & priuati eſſe declarantur, & inhabiles, & incapaces in perpetuum ad illa, & alia ſimilia beneficia, & diſſimilia in perpetuum obtinenda, tenent P. Azor. inſt. Moral. par. 2. lib. 7. c. 17. q. 18. Quaran. in ſumma Bullarij, verbo Ordo, in princip.

δ *Duo ſacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*] Vide P. Henriq. in ſumma, lib. 6. c. 10. §. 3. lit. O. & lib. 13. c. 38. in fine, Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 238. & q. Regular. tom. 3. qu. 23. art. 4. & quæſt. 24. artic. 1. & 5. P. Valer. Regin. in praxi fori pœniten. lib. 30. tract. 2. n. 189. vbi reſoluit, irregularem eſſe eum, qui contra patriæ conſuetudinem, vno, eodémque die quatuor Ordines minores, & Subdiaconatum. vel duos maiores Ordines ſuſceperit furtiuè, id eſt inſcio, ſeu non aduertente Epiſcopo. * Vide Salzed. ad Ber. Diaz in prax. can. c. 25. lit. D.

Capvt XIV.

Ordinandi Presbyteri annum egerint in exercitio diaconali, ſint tales qui

nouerint docere cæteros, & miniſtrare Sacramenta, caſtis moribus bonorum operum dent exemplum & vitæ monita. Ordinati frequenter miſſam celebrent. Quidam promoti per ſaltum diſpenſabiles ab Epiſcopo.

α QVi piè & fideliter in miniſteriis ante actis ſe geſſerint, & ad Presbyteratus Ordinem aſſumuntur, bonum habeant teſtimonium; & hi ſint, qui non modò in Diaconatu ad minus 1 annum integrum, niſi ob β Eccleſiæ vtilitatem, ac neceſſitatem aliud Epiſcopo videretur, miniſtrauerint, ſed etiam 2 ad populum docendum ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, ac adminiſtranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac caſtis moribus conſpicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis poſſint expectari. 3 γ Curet Epiſcopus, vt ij ſaltem diebus Dominicis & feſtis ſolemnibus, ſi autem curam habuerint animarum tam frequenter, vt ſuo muneri ſatisfaciant, Miſſas celebrent. 5 δ Cum promotis per ſaltum, ſi nõ miniſtrauerint, Epiſcopus ex legitima cauſa poſſit diſpenſare.

Declarationes.

1 *Annum integrum.*] Intellige, Eccleſiaſticum. Vide c. præc. 6. *An per Euliam.*

2 *Sed etiam ad populum docendum.*] Subdiaconi & Diaconi, qui carent doctrina hîc requiſita in Ordine Presbyteratus, non ſunt ad Ordinem presbyteratus admittendi, vbi eſt defectus ſacerdotum, & vbi propter tenuitatem præbendarum nulla adeſt ſpes habendi literatos ſacerdotes. Congregatio quippe cenſuit, numquam ignaros promouendos eſſe ad ſacros Ordines, ſed iam promotis conferri poſſe Parochiales, quando litteratiores inueniri non poſſent. Interim Epiſcopus diligenter curare debet, vt diſcant, & prout profecerint, debebit eos promouere, ac tandem ex ſua conſcientia & iudicio rem totam conficiat, iuxta illud: *Tu magis ſcire potes.* Interea autem, ſi adſit penuria ſacerdotum ſecularium, vtendum eſt opera Regularium.

An obtinens Parochiale beneficium vbique cenſendus ſit idoneus, & abſque alia Epiſcoporum approbatione audire poſſit confeſſiones tantum eorum, qui non habent huiuſmodi priuilegium, ſed ex Parochorum conſenſu. Reſpondit Congregatio non poſſe.

Nec Hieroſolymitanæ militiæ Sacerdotes, ſi Parochi non ſint, poſſunt audire confeſſiones, nec alia Sacramenta miniſtrare, niſi ab Epiſcopo ſint approbati. Ita reſponſum fuit Maletanenſi Epiſcopo.

An ſaltem prouiſus de parochiali Eccleſia per concurſum cenſendus ſit approbatus idoneus miniſter ad audiendas confeſſiones in illa diœceſi, in qua illam Parochialem obtinet.

Congregatio cenſuit, cenſeri dumtaxat in ea ciuitate vel oppido vbi ſita eſt Parochialis, non autem paſſim per totam diœceſim.

An eo caſu dimiſſa parochiali, haberi etiam nihilominus debeat idoneus, vt verbum in d. decreto *beneficium obtineat* extendatur, *vel obtinuit.* Congregatio reſpondit non haberi.

3 *Curet Epiſcopus.*] Adhortationibus & monitionibus cum ſuis presbyteris agere debet Epiſcopus, non autem cogere poteſt cenſuris Eccleſiaſticis, vt diebus Dominicis & feſtiuis ſolemnibus ipſi presbyteri celebrent. Nec enim poteſt Epiſcopus ſub pœnis, & cenſuris monere, vt legitimè, non impediti debeant celebrare, ſed ſolis adhortationibus & monitionibus eſt locus.

4 *Cum promotis per ſaltum.*] Ea non ſolùm intelligenda ſunt de promotis per ſaltum, aliquo ſacrorum Ordinum omiſſo, imò verò etiam de promotis ad maiores Ordines omiſſis minoribus, ſiue omnibus, ſiue vno tantùm, & etiam caſu quo aliqui omiſerint primam tonſuram. Congregatio enim cenſuit, Anno 1588. habere locum decretum Concilij in omnibus caſibus poſitis.

Remissiones.

α Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. de Examine ordin. c. 10. Fr. Emman in ſum. pag. 1. cap. 14. num. 1. * Vide etiam Salzed. ad

Bern.

Bern. Diaz in prax. can. c. 21. lit. B.

β *Ob Eccleſiæ vtilitatem, &c.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 24. art. 6. & 7.

γ *Curet Epiſcopus, vt ij ſaltem diebus Dominicis, &c.*] Vide Spin. in ſpeculo teſtam. Gloſſ. 3. princip. n. 63. Fr. Emman. in ſumma p. 1. c. 252. num. 1. P. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. column. mihi 1016. cum ſeqq.

δ *Cum promotis per ſaltum, &c.*] Vide Nauar. in Manual. c. 25. num. 71. Fr. Emmanuel. in ſumma part. 2. cap. 57. num. 9. † Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 24. vbi & Salzedo lit. D.

Capvt. XV.

Præter poteſtatem abſoluendi acceptam in ordinatione, debent etiam regulares antea idonei ab Ordinario reputari, & approbati eſſe vt ſæcularium audiant Confeſſiones.

α β &c. 1 QVamuis Presbyteri, in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; decernit tamen ſancta Synodus, 2 ζ nullum [a] etiam Regularem, 3 η poſſe Confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; niſi aut parochiale beneficium, aut 4 θ &c. ab Epiſcopis per examen ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut μ &c. aliàs idoneus iudicetur, ς & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, & conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obſtantibus.

a Clem. dudum, §. ac deinde, de ſepult.

Declarationes.

1 *Quamuis presbyteri.*] S. D. N. audita relatione Congregationis, declarauit Epiſcopos vigore priuilegij, *de quo in cap. fin. de pœnit. & remiſſ.* non poſſe ſibi eligere ſacerdotem ſibi non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad hoc iuxta formam huius Decreti admiſſus, ſeu approbatus ad audiendas Confeſsiones. *Vide infrà, hoc c. §. Niſi.*

2 *Nullum, etiam regularem.*] S.D.N. declarauit, tempore Iubilæi poſſe omnes Regulares confiteri peccata ſua quibuſuis ſacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas Confeſsiones: in Bulla enim non fit mentio, niſi de Ordinario eorum qui audiunt Confeſsiones, non autem de Ordinario pœnitentium.

3 *Poſſe Confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, audire.*] Nec etiam id facere poſſunt in priuatis domibus ex vrgenti cauſa, veluti infirmorum & ſenum, qui ob ingraueſcentem ætatem Eccleſiam commodè adire non poſſunt. Nec in huiuſmodi caſibus conſtitutiones Synodales, & aliæ prohibitiones allegari poſſunt.

Congregatio Concilij cenſuit, in Monaſteriis ac etiam Collegiatis Regularium, vbi Regularia inſtituta ſeruantur, poſſe Prælatos Regulares, ſiue aliorum religioſorum confeſſores abſque licentia Epiſcopi confeſsiones eorum ſæcularium, qui ſunt verè de familia, & continui commenſales, non tamen illorum, qui tantum deſeruiunt in Monaſteriis, audire, &c. 30. Mart. 1594.

Prælati Regulares ſeu alij Religioſi Confeſſores non poſſunt audire Confeſsiones ſæcularium, qui ſunt de familia, & deſeruiunt ipſorum Monaſteriis, abſque approbatione vel licentia Epiſcopi. Sic Congregatio die 14. Aug. 1568. cenſuit. *Vide Clementinarum l. 5. t. 1. de Priuilegiis.* ſecus tamen ſi illi ſæculares ſunt verè de familia, & continui commenſales. *Ex deciſ. 96.*

4 *Ab Epiſcopis per examen.*] Regulares & fratres mendicantes Confeſſores audientes ſæcularium Confeſsiones, ſemel ab Epiſcopo in ciuitate & Diœceſi ſua præuio examine approbati, ab eodem Epiſcopo iterum non ſunt examinandi, à ſucceſſore verò de nouo examinari poſſunt, iuxta Bullam Pij V. 8. Idus Auguſti, Pontificatus ſui anno ſexto, quæ non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum ad terminos Concilij per S.D.N. Gregorium XIII.

Nihilominus adiecit, ſemel examinatum & idoneum approbatum ab Ordinario, ab eius ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete de nouo poſſe examinari. Atque ideo Fratres Ordinum Mendicantium à ſuis Generalibus, vel eorum miniſtris Prouincialibus ad audiendas Confeſsiones Chriſti fidelium, vtriuſque ſexus approbati, hoc Concilij Tridentini Decreto non comprehenduntur.

Congregatio Concilij cenſuit. Regulares Confeſſarios ad audiendas ſæcularium confeſſiones

confeſſiones ſemel ab Epiſcopo in ciuitate, & diœceſi ſua præuio examine approbatos, ab eodem Epiſcopo iterum non eſſe examinandos, verum etiam ab Epiſcopo ſucceſſore de nouo examinari poſſe.

Item Regularem, ſi ab Epiſcopo ad audiendas confeſſiones abſolute, & ſimpliciter idoneus repertus fuerit, non autem ad tempus approbari debere, atque ſemel ab eo ad id muneris præuio examine approbatum, non poſſe ab eodem iterum examinari, niſi noua cauſſa ſuperuenerit.

6 *Aut approbationem.*] Nullus prǽterquam Epiſcopus ſe interponere debet in his, quæ ſpectant ad approbandos ſacerdotes ſacræ Confeſſionis miniſtros.

Abſolutio data à ſacerdote vigore facultatis generaliter à Summo Pontifice, vel ſpecialiter à Parocho conceſſæ, ſi ab Epiſcopo is ſacerdos examinatus & approbatus non fuerit, valida non cenſetur, etiam quoad eos qui tali ſacerdoti bona fide confeſſi ſunt, rati eſſe approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio enim Concilij cenſuit, eam eſſe abſolutionem nullam, tametſi confitentes, quoad Deum excuſati cenſeantur: vbi tamen reſciuerint, reiterandam eſſe Confeſſionem, reſpondit eadem Congregatio.

Subditi inferiorum & exemptorum, licentiam audiendi Confeſſiones petere ab Epiſcopo debent, & ab eo approbationem obtinere, offerantúrque Epiſcopo à ſuperiore illarum Eccleſiarum. Nec poteſt contra hoc Decretum Concilij Prouinciale vel Metropolitanum Concilium aliqua ſtatuere, veluti ſi aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Epiſcopo & eius clero, vellet confiteri extero presbytero etiam approbato ab Ordinario ſuo, qui ſi hunc voluerit, accerſiri, vt eius & ſuæ familiæ Confeſſiones audiat, poterit ei permitti, dummodo ille exterus ab Epiſcopo Baronis pœnitentis ad id idoneus ſit approbatus.

Remissiones.

α Vide Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Confeſſores, pag. 86. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 80. verſo, & quæſt. Regul. tom. 1. q. 59. art. 1. P. Vaſquez in 3. p. D. Thomæ, tom. 3. diſput. 219. num. 55. & ſeq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 1. num. 169. P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 32. num. 62. vbi diſput. 39. num. 13. & 14. aſſerit licentiam audiendi aliquorum Confeſſiones metu, vel dolo obtentam dare veram iuriſdictionem, de quo etiam P. Ægid. de Sacram. & Cenſur. tom. 2. diſp. 8. num. 39. * Vide etiam Nauar. in manuali. c. 4. Gutier. in quæſt. canonicis lib. 1. q. 6. n. 8. & q. 27. n. 23. & 28. A ... ued. in l. 1. n. 5. & ſeq. tit. 1. lib. 1. nouæ recopilat. Ricc. in prax. variar. reſolution. cap. 284.

β An non approbatus inualidè Confeſſiones audiat? Affirmant P. Sanch. de Matrim. lib. 6. diſp. 38. n. 20. P. Ægid. de Sacram. to. 2. diſp. 8. n. 49.

γ An ſufficiat approbationem petiiſſe, ſi iniuſtè negetur? Negant P. Soar. tom. 4. diſput. 28. ſect. 5. à num. 5. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 192. P. Ægid. diſp. 8. num. 58.

δ An vt approbatio valeat, debeat haberi in ſcriptis? Negat P. Valer. Regin. d. lib. 1. num. 198.

ε An expiret licentia delegata audiendi Confeſſiones mortuo, vel amoto delegante? Negant P. Sanch. de Matrim. lib. 8. diſput. 28. num. 80. Fr. Ioann. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. c. 3. dub. 1. concl. 3. verſ. ex dictis.

ζ *Etiam Regularium.*] Sacra Cardinalium Congregatio ſic cenſuit; Fratres Mendicantes ſemel examinati non debent iterum ab Ordinario, nec etiam per ſucceſſorem examinari, referunt Zerol. d. verbo Confeſſores, §. 2. Fr. Ioann. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 6. dub. 4. concl. 3. Fr. Emman. quæſt. Reg. tom. 1. quæſt. 59. art. 4. quorum primus dicit, quòd hoc debet intelligi, primò, quando ille Regularis ſic examinatus fuit approbatus vndequaque, id eſt, in totum, vt quia ſufficiens, & idoneus repertus fuit in examine, quoad omnes interrogationes, ſecus verò quando fuiſſet admiſſus ad tempus.

η *Confeſſiones ſæcularium.*] An approbatio ad audiendas Confeſſiones ſæcularium requiratur etiam in Religioſis habentibus à Papa priuilegium eas audiendi? Affirmat P. Valer. Regin. d. lib. 1. n. 74.

6 *Ab Epiſcopis*] An comprehendat Vicarium generalem, Capitulum Sede vacante, & Abbates, qui Summi Pontificis priuilegio exercent iuriſdictionem Epiſcopalem in populum, ab omni Epiſcopi iuriſdictione exemptum? Affirmant P. Soar. tom. 4. diſp. 28. ſect. 5. in princip. Pater Sanchez de Matrimonio. lib. 3. diſput. 29. n. 14. optimè P. Valer. Reginald. d. lib. 1. n. 82. * Ricc. d. cap. 282.

ι An

ι An hæc approbatio debeat fieri ab Epiſcopo ipſius Confeſſarij? Affirmant P. Soar. tom. 4. diſput. 28. ſect. 6. n. 10. P. Valer. Regin. d. lib. 1. à n. 183. Fr. Ioann. de la Cruz, d. cap. 6. dub. 5. & expreſsè ex ore Pontificis bis cenſuiſſe Card. ſic refert P. Ægid. tom. 2. diſp. 8. num. 10. S. D. N. audita conſultatione Congregationis, declarauit Epiſcopum vigore priuilegij, de quo in cap. fin. de pœnit. & remiſſ. non poſſe ſibi eligere Sacerdotem ſibi non ſubditum, qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti admiſſus, ſeu approbatus ad audiendas Confeſſiones.

κ An approbatus in vno Epiſcopatu poſſit in quocumque alio Confeſſiones illorum audire, qui per Iubileum, vel aliam Bullam facultatem habent eligendi confeſſorem idoneum, & ab Ordinario approbatum? Negatiuam partem amplectitur Beia reſponſ. caſuum Conſcient. part. 4. caſu 20. Affirmatiuam tuentur Cordub. in ſua ſumma, q. 10. in reſp. ad ſecundum dubium, Fr. Emman. in expoſ. Bullæ Cruciatæ, §. 9. dub. 2.

λ Vtrùm approbatus in vna Diœceſi, ſi transferat ſe in alteram Diœceſim, poſſit ibi à Parocho aſſumi, vt eum iuuet in audiendis Confeſſionibus, ſine noua approbatione? Affirmat P. Henriq. in ſumma, lib. 7. de Indulgent. cap. 12. num. 4. Negat P. Ægid. de Sacram. & Cenſur. tom. 2. diſp. 8. num. 52. vbi refert ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe, in hæc verba: Approbatus ab alio, quàm à Valentino Epiſcopo in Diœceſi Valentina, non cenſetur approbatus ab Ordinario, refert etiam Emman. vbi proximè, & Beia caſu 20. verſ. Tandem. [illegible]

μ *Aut alias idoneus iudicetur.*] Vide Conſtit. Brachar. 3. tit. 3. Par. Henriq. in ſumm. p. 1. lib. 3. cap. 6. à princip. F. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 21. verſo, cum ſequ. & in addit. fol. 61. verſo.

ν An valeat approbatio, ſi Epiſcopus eam det abſque iudicio, aut etiam contra iudicium, purà videns illum, cui dat, non eſſe idoneum? Vide P. Suar. tom. 4. diſp. 28. ſect. 5. num. 6. P. Valer. Reginald. d. lib. 1. num. 167.

ξ Quòd vbique in confinibus diuerſarum Diœceſum ſoleant ſubditi vnius Parochi confiteri alteri Parocho ex conſuetudine, cum ab Epiſcopis ſcita, & tolerata dat illis iuriſdictionem, aſſerit Fr. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſcient. part. 4. caſu 5. verſ. Tum quod.

CAPVT XVI.

Quiſque ordinandus vtilis ſit Eccleſiæ, & in ea adſcribatur, functurus ſuis ibidem muneribus. Deſertor puniatur. Nemo peregrinus ſine literis commendatitiis ſui Ordinarij celebret.

CVm [a] nullus debeat ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit vtilis, aut neceſſarius ſuis Eccleſiis; ſancta Synodus, veſtigiis ſexti Canonis Concilij [b] Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, 1 vt nullus in poſterum ordinetur, 2 qui illi Eccleſię, aut pio loco, 3 pro cuius neceſſitate, aut vtilitate aſſumitur, 4 non adſcribatur, vbi ſuis fungatur muneribus, nec incertis vagetur ſedibus. [c] Quòd ſi locum inconſulto Epiſcopo deſeruerit, ei ſacrorum exercitium interdicatur. 5 α β Nullus præterea [d] Clericus peregrinus 6 ſine commendatitiis ſui Ordinarij literis ab vllo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur.

a c. nemine, 70. diſt.

b Et Canonum citatorum, Seſ. 24. c. 17.

c Conc. Nicænũ, c. 15. & 16. c. Sãctorum, 70. diſt. c. tuæ. de Cleric. peregr. Concil. Antioc. c. 7. Cõcil. Chalced. c. 13. Concil. Aquiſgr. c. 59. & 61. Conci. Epaunen. c. 6. Concil. Aureliã. 3. c. 11.

d 1. Carthag. c. ſi Laod. cã. 41. 3. Cartha. c. 28.

DECLARATIONES.

1 *Vt nullus in poſterum ordinetur.*] Hoc fiat in ipſa promotione, nam poſtea fieri non poteſt. [illegible]

2 *Qui illi Eccleſiæ, aut pio loco.*] Clericus, qui certo loco non eſt adſcriptus ab Epiſcopo ſuo, non poteſt inuitus retineri, ſed liberè poteſt ex ſua Diœceſi abire.

3 *Pro cuius neceſſitate vel vtilitate.*] Clericus iuxta hoc Decretum certæ Eccleſiæ adſcriptus, à nullo Epiſcopo recipiendus eſt ſine Ordinarij licentia: ſecus, ſi nullum beneficium habeat, aut nulli loco ſit adſcriptus, quia tunc ab omnibus Epiſcopis recipi poteſt, & Epiſcopus ei petenti dimiſſorias concedere debet.

Interdicatur.] An obtinens beneficium illud dimittere poteſt acceptando illud beneficium compatibile, ſiue incompatibile contra voluntatem Superioris primi

beneficij. Congregatio cenſuit huiuſmodi dubij rationis ſolutionem non pertinere ad Congregationem, ſed petendam eſſe ex diſpoſitione Iuris communis, quamquam Congregatio viſa eſt inclinare cum Hoſtienſi in cap. admonet, de tecunt. quod non ſit in vſu.

Etiam exemptos ſubditos comprehendit decretum, dummodo ſint in diœceſi Epiſcopi; non autem in locis exemptis. Nec Archidiaconi in eorum diſtrictu Iuriſdictionis habent hanc facultatem.

4 *Non adſcribatur*] Hoc etiam locum habet in familiaribus triennalibus Epiſcoporum, qui ad titulum patrimonij poſſunt promoueri, nam & ij decent adſcribi alicui Eccleſiæ ordinatæ, *iuxta not. ſuprà c. 9. Seſſ. 21. & Seſſ. 23. c. 9. §. Familiaris.*

5 *Nullus præterea Clericus peregrinus.*] Non poſſunt cogi ordinati ad titulũ patrimonij, qui incertis diebus vagantur, vt deſeruiant aliquibus diebus, Eccleſiis, veluti diebus feſtiuis, *id est. praced. §. Curet.*

6 *Sine commendatitiis ſui Ordinarij.*] Abbas non poteſt huiuſmodi literas concedere. *Vide ſeſſ. 13. de Reform cap. 10 §. Nec ipſi.*

8. Iul. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, ius concedendi literas commendatitias, ſine quibus ex decreto Concilij capite decimo ſexto, Seſſione vigeſima tertia, Clericus peregrinus ad diuina celebranda, Sacramenta adminiſtranda admitti non debet, eſſe obtinendas ab eo, qui huiuſmodi Clerici Ordinarius fuerit.

13. Ianuar. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe admittere Sacerdotes exteros, habentes literas dimiſſorias ſuorum Ordinariorum, ad Sacramenta adminiſtranda, dummodo illi verè idonei ſint.

2. Nov. 1594. An Epiſcopus loci Ordinarius prohibere poſſit, ne regulares in eorum Eccleſiis, ſacerdotes ſeculares exteros diuina officia celebrare permittant, niſi prius ab ipſo Epiſcopo viſis literis commendatitiis ipſi ſacerdotes admiſſi fuerint.

Congregatio Concilij cenſuit poſſe

Non ſunt denegandæ literæ commendatitiæ ab Epiſcopo ſacerdotibus & Clericis qui non obtinent beneficia requirentia reſidentiam in titulum.

Remissiones.

a *Nullus præterea Clericus peregrinus, &c.*] Concordat c. extraneo, cum duobus ſeqq. 7. q. 1. & cap. fraternitati, de Clericis non reſid. Concil. Bracar. 4 act. 2 cap. 11. P. Henriq. in ſumm. lib. 10. cap. 34. §. 6 in fine. F. Emman. quæſt Regul. tom. 2. quæſt. 121. art. 1. P Soar. de Relig. de vot. lib. 3 c. 4. n. 9.

ß Quòd qui non habet literas teſtimoniales ſui Epiſcopi, nullo iure eſt ſuſpenſus, ſed poteſt celebrare ſecluſo ſcandalo. reſoluit P Henriq d. §. 6. lit. l. Nauar. conſ. 5. ſub tit. de celebr. Miſſ. Pat. Val. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 29. n. 42. verſ. Tantopere.

Capvt XVII.

Exercitia minorum Ordinum reſtitui debent, aſſignatione facta fructuum ſimplicium beneficiorum, vel fabricæ. Deficientibus tamen Clericis cælibatum colentibus, ſufficiantur coniugati monogami tonſurati, & induti clericaliter in Eccleſia.

VT ſanctorum Ordinum à Diaconatu ad Oſtiariatum functiones, ab Apoſtolorum temporibus in Eccleſia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquandiu intermiſſæ, in vſum iuxta ſacros [a] Canones reuocentur; nec α ab hæreticis, tamquam otioſæ, traducantur, illius priſtini moris reſtituendi deſiderio flagrãs ſancta Synodus decernit, vt in poſterum 1 ß huiuſcemodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus 2 exerceantur; omnéſque & ſingulos Prælatos Eccleſiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt, quantum fieri commodè poterit, in Eccleſiis Cathedralibus, Collegiatis, & à parochialibus ſuæ diœceſis, ſi populus frequens, & Eccleſiæ prouentus id ferre queant; huiuſmodi functiones curent reſtituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum ſimplicium beneficiorum, vel fabricæ Eccleſiæ, ſi prouentus ſuppetant, aut vtriuſque illorũ, eas

α c. 1. 25. diſt. c. acolyt. c. exorciſta, c. lector, c. oſtiarius & c. Pſalmiſta, 3. diſt. ſup. c. 11. Innoc. in Epi. 4. c. 5.

functio

functiones exercentibus ſtipendia aſſignem: quibus, ſi negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari poſſint. Quòd ſi miniſteriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cœlibes præſtò non erunt; ſuffici poſſint etiam coniugati vitæ probatæ, dummodo non 4 bigami, ad ea munia obeunda idonei; & qui Tonſuram, & habitum Clericalem in Eccleſia geſtent.

Declarationes.

1 *Huiuſmodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus.*] Munus Acolyti aut Thuribularij, & his ſimilia, non poſſunt exerceri niſi per conſtitutos in illis Ordinibus, quod eſt notandum, cum hoc (vt plurimum) paſſim non ſeruetur, c. *in ſancta, diſt.* 4 .

2 *Exerceantur.*] Ne quidem per fratres laicos, qui talibus Ordinibus non ſint inſigniti, exerceri debent.

3 *Et Parochialibus.*] Hoc habet locum etiam in Regularibus, qui curam animarum exercent.

4 *Biga* 1.] An Epiſcopus ſua auctoritate ordinaria potuerit cũ ſuo ſubdito vero bigamo, qui alias cũ duabus virginibus & ſucceſſiuis temporibus, quæ modo defunctæ ſunt, matrimonium legitime contraxerat & conſummauerat, diſpenſare, vt poſſit primam tonſuram & ſimplicia beneficia accipere, hocque eidem conferre prout contulit; & dato quod non potuerit, an aliquas & quas cenſuras & pœnas incurrit, tam Epiſcopus, quam ſic promotus. S. D. N. Sixtus ex ſententia Congregationis reſpondit, quoad Epiſcopum eſſe ſuſpenſum à collatione Ordinum. Item promotum eſſe ſuſpenſum ab executione ordinum ſuſceptorum, beneficium amiſiſſe & fructus perceptos non feciſſe ſuos.

Remiſſiones.

a *Nec ab hereticis tanquam et oſa, &c.*] Quòd Ordo neceſſarius ſit ad filios ſpirituales multiplicandos ad Eccleſiæ regimen, reſoluit Sayr. de Sacram. in genere, lib.6.c.4.q.1.ver Alia quatuor Sacramenta.

b *Vt in poſterum huiuſmodi miniſteria, &c.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral. p.1. lib.12. cap.18.q.23.

Capvt XVIII.

Datur forma erigendi Seminarium Clericorum præcipuè tenuiorum, in cuius erectione plurima veniunt obſeruanda pro educatione promouendorum in Cathedralibus & maioribus Eccleſiis.

a ß CVm adoleſcentium ætas [a] niſi rectè inſtituatur, prona ſit ad mundi voluptates ſequendas; & niſi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines poſſideat, nunquam perfectè, ſine maximo, ac ſingulari propemodũ Dei omnipotentis auxilio in diſciplina Eccleſiaſtica perſeueret: ſancta Synodus ſtatuit, [b] 1 vt ſingulæ Cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores Eccleſiæ, 2 pro modo facultatũ, & diœceſis amplitudine certum puerorũ ipſius ciuitatis, & diœceſis, vel eius prouinciæ, ſi ibi non reperiantur, numerũ in Collegio ad hoc prope ipſas Eccleſias, 3 vel alio in loco conuenienti, ab Epiſcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneantur. 4 In hoc verò Collegio recipitur, qui ad minimum duodecim annos, 5 & ex legitimo matrimonio nati ſint; ac legere, & ſcribere competenter nouerint; & quorum indoles, & voluntas ſpem afferat eos Eccleſiaſticis miniſteriis perpetuò inſeruituros. [c] Pauperum autem 6 filios præcipuè eligi vult; nec tamen diuitum excludit; modò ſuo ſumptu alantur, † & ſtudium præ ſe ferant Deo & Eccleſiæ inſeruiendi. Hos pueros Epiſcopus in tot claſſes, quot ei

a 4. Tolet. c. 2; in eundẽ finem c. conſtituit. Geneſ. 8. Concil. Aquiſgr. c. 135. Concil. Lateran. ſub Leone X. Seſſ. 9. Reformatione Curiæ & aliorum.

b Cõſtit. Alexandri 3. p. 1. c. 18. & in 2. Lateran. c. 12.

c c quia de mag. cum allegat. in hoc tractat. de priuil. ſch. priuil. 88.

videbitur, diuiſos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in diſciplina Eccleſiaſtica progreſſum, partim cùm ei opportunum videbitur, Eccleſiarum miniſterio addicet; partim in Collegio erudiendos retinebit, alioſque in locum eductorum ſufficiet: ita vt hoc Collegium Dei miniſtrorum perpetuum ſeminarium ſit. Vt verò in eadem diſciplina Eccleſiaſtica commodiùs inſtituantur; 6 Tonſura ſtatim; atque habitu Clericali ſemper vtentur: grammatices, & cantus, computi Eccleſiaſtici, aliarúmque bonarum artium diſciplinam diſcent: S. Script. libros Eccleſiaſticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quæ ſpectant ad Confeſſiones, & rituum, ac ceremoniarum formas ediſcent. Curet Epiſcopus, vt ſingulis diebus Miſſæ interſint; ac ſaltē ſingulis mēſibus confiteantur, & iuxta Confeſſoris iudicium ſumant Corpus Domini; Cathedrali, & aliis loci Eccleſiis diebus feſtis inſeruiant. Quæ 6 omnia atque alia ad hanc rem opportuna, & neceſſaria Epiſcopi ſinguli 7 ζ cum conſilio duorum Canonicorum ſeniorum, & grauiorum, quos elegerint, prout Spiritus S. ſuggeſſerit, conſtituent, eáque vt ſemper obſeruentur, ſæpiùs viſitando operam dabunt. Dyſcolos, & incorrigibiles acriter punient; eos etiamſi opus fuerit, expellendo: omniáque impedimenta auferentes, quęcumque ad conſeruandum, & augendum tam pium, & ſanctum inſtitutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegij fabricam inſtituendam, & ad mercedem præceptoribus & miniſtris ſoluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios ſumptus certi reditus erunt neceſſarij vltra ea, quæ ad inſtituendos vel alendos pueros ſunt in aliquibus Eccleſiis, & locis deſtinata, quæ eo ipſo huic Seminario ſub eadem Epiſcopi cura applicata cenſeantur: 8 iidem Epiſcopi cum conſilio duorum de Capitulo, * quorum alter ab Epiſcopo, alter ab ipſo Capit. eligatur; itémque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio ad Epiſcopum, alterius verò ad Clerum pertineat, 9 ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis, 10 & Capituli, 11 quarumcumque dignitatum, perſonatuum, officiorum, 12 præbendarum, portionum, 13 Abbatiarum, & Priorat. cuiuſcumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & 14 hoſpitalium, quæ dantur in titulum, vel adminiſtrationem, iuxta Conſtitut. Conc. Viennenſis, quæ incipit,[a] Quia contingit: 15 & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiamſi iuris patronatus cuiuſcumque fuerint, etiamſi exempta, 16 etiamſi nullius Diœceſis, vel aliis Eccleſiis, monaſteriis, & hoſpitalibus, & aliis quibuſuis locis piis, 17 etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcumque aliis Eccleſiaſticis reditibus, 18 ſeu prouentibus, 19 etiam aliorum Collegiorum: in quibus tamen Seminaria diſcentium, vel docentium [b] ad commune Eccleſiæ bonum promouendum 20 actu non habeutur. 21 hæc enim exempta eſſe voluit, 22 præterquam ratione redituum, qui ſuperflui eſſent vltra conuenientem ipſorum Seminariorum ſuſtentationem,

a c. quia contingit, de relig. domib. in Clem. li. 3. tit. 11. c. 2. ſup. Seſ. 7. c. 15. de Reform.

b c. fin. de mag. & c. cum ex eo, de Elect. in 6.

nem, ſeu corporum, 23 vel confraternitatum, 24 quæ in nonnullis locis ſcholę appellantur, & omnium monaſteriorum, 25 non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus ſubſidia Eccleſiaſtica ſolui ſolent, & milites cuiuſcumque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, fratribus n ϑ S. Ioannis Hieroſolymitani dumtaxat exceptis, a 26 partem aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem ſic detractam, nec non 27 ι beneficia aliquot ſimplicia, cuiuſcúque qualitatis, & dignitatis fuerint, & » etiam præſtimonia, vel præſtimoniales portiones, nuncupatas, 28 etiam ante vacationem, † ſine cultus diuini, & illa obtinentiũ, præiudicio, huic Collegio applicabunt, quod locum habeat, etiamſi beneficia ſint reſeruata, vel affecta; nec λ per reſignationem ipſorum beneficiorum, 29 μ ν vniones & applicationes ſuſpendi, vel nullo modo impediri poſſint: ſed omnino quacumque vacatione, etiamſi in Curia effectum ſuum ſortiantur, & quacumque conſtitutione non obſtante. Ad hanc autem portionem ſoluendam, beneficiorum, dignitatum, perſonatuum, & omnium, & ſingulorum ſuprà commemoratorum poſſeſſores, non modò pro ſe, 30 ξ ſed pro penſionibus, quas aliis forſan ex dictis fructibus ſoluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis penſionibus, illis erit ſoluendum, ab Epiſcopo loci per Cenſuras Eccleſiaſticas ac alia iuris remedia 31 compellantur; etiam vocato ad hoc, ſi videbitur, auxilio brachij ſæc. quibuſuis, quoad omnia ſupradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiamſi ſpecialem derogationẽ requirerent, conſuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediant, non obſtantibus. Succedente verò caſu, quo per vniones effectum ſuum ſortientes, vel aliter, Seminarium ipſum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex ſingulis beneficiis, vt ſuprà, detracta, & incorporata ab Epiſcopo, prout res ipſa exegerit in totum vel pro parte remittatur. Quòd ſi Cathedralium, & aliarum Eccleſiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiúſque conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuam portionem ſoluere detrectauerint; Epiſcopum Archiepiſcopus, Archiepiſcopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, & ad ſupradicta cogere debeat, & vt quamprimum hoc ſanctum, & pium opus, vbicúque fieri poterit promoueatur, ſtudioſè curabit. Rationes autem redituum huius Seminarij Epiſcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus duobus à Capit. & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

a Sup. Seſſ. c. 1. de Reform.

32 Deinde, vt cum minori impenſa huiuſmodi ſcholis inſtituendis prouideatur; ſtatuit S. Synodus, vt Epiſcopi, Archiepiſ. Primates, & alij locorum ordinarij ſcholaſterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis munus annexum, ad docendum in ipſis ſcholis inſtituẽdos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint; alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem ſcholaſticis eligendos, & ab Ordinariis approbãdos, etiam per ſubtractionẽ fructuum, cogant, & compellant.

33 Quòd ſi iudicio Epiſcopi digni non fuerint; alium, qui dignus ſit, nominent, omni appellatione remota; quod ſi neglexerint, Epiſco-

pus ipſe deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Epiſcopo expedire. De cætero verò officia, vel dignitates illæ, quæ ſcholaſteriæ dicuntur, non niſi Doctoribus, * vel Magiſtris, aut Licentiatis in S. pagina, aut in iure Canon. & aliis perſonis idoneis, & qui per ſe id munus expleant, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, non obſtantibus quibuſuis priuilegiis, † & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

34 Si verò in aliqua prouincia, Eccleſiæ tanta paupertate laborent, vt Collegium in aliquibus erigi non poſſit, Synodus prouincialis, vel Metrop. cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Eccleſia Metropol. vel alia prouinciæ Eccleſia commodiori vnum, aut plura Collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Eccleſiarum, in quibus ſingulis Collegium commodè inſtitui non poteſt, erigenda curabit, vbi pueri illarum Eccleſiarum educentur.

In Eccleſiis autem amplas diœceſes habentibus poſſit Epiſcopus, vnum vel plura in diœceſi prout ſibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectū & conſtitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Poſtremò, ſi vel pro vnionibus, ſeu pro portionum taxatione, vel aſſignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij inſtitutio, vel conſeruatio impediretur, aut perturbaretur: Epiſcopus cum ſuprà deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro Eccleſiarum, & beneficiorum qualitate, etiam ſupra ſcripta, ſi opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & ſingula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum neceſſaria videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

Declarationes.

1 *Vt ſingulæ Cathedrales.*] Si duæ Cathedrales erunt vnitæ, in vnaquaque ipſarum Seminarium eſt erigendum: ſi verò non poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magiſtri, vnus Grammaticæ, alter Muſicæ, ſumptibus ſeparatis cuiuſque Ciuitatis. Infrà hoc c. §. *Si verò in aliqua.*

2 *Pro modo facultatum certum puerorum numerum.*] In hoc Seminario non debent admitti plures pueri, quàm qui ea pecunia ali poſſint, quæ ex dimidia decima, ſecundum antiquam taxam, taxata fuit.

3 *Vel alio in loco conuenienti.*] Locus Seminarij ædificationi deputandus, de ſententia Ciuitatis, cuius intereſt, approbari debet.

4 *In hoc verò Collegio.*] In Seminario collocari debent pueri, qui ſunt procliuiores ad vitam Eccleſiaſticam, & præcipuè pauperes, qui dùm in eo manent, Eccleſiaſticis præceptis & moribus imbuendi ſunt.

5 *Et ex legitimo matrimonio nati ſunt.*] Non ſpurij, etiamſi eſſent legitimati.

6 *Tonſura ſtatim vtentur.*] Quomodo, aut quis poſſit ex fructibus Seminarij, nomine tituli ſibi aſſignatis promoueri ad ſacros ordines, vide quę ſupra notata ſunt *c. 2 ſeſſ. 21.*

Declarauit S. D. N. Gregor. XIII. Clericos Seminarij ad ſacros ordines promoueri non poſſe, niſi pro ſeruitio Seminarij vniri, & tunc cum aſſignatione certi annui reditus, vnde ſic promotus honeſtè viuere poſſit: quę tamen aſſignatio ceſſet, poſtquam ille aliunde ſe æquè ſuſtentare poterit. *Vide ſeſſ. 21. §. Eum, benefic.*

7 *Cum conſilio duorum Canonicorum.*] Duo Canonici electi ab Epiſcopo ad conſtituēdam educationem puerorum in Seminariis debēt eſſe perpetui, nec poſſūt per eū, ad libitū, niſi ex iuſta cauſa & legitima, mutari. Imo verò Epiſcopus tenetur conſilium Canonicorū prædictorū adhibere in conſtituendis regulis vniuerſalibus, Seminarij loco, & ſimilibus, ac etiam ſimul eſſe in ſingulis rebus, vtputà electione puerorū ſingulorū introducendorū, electione Magiſtrorum, librorū legendorum, Confeſſoris poſitione, diſcipulorum expulſione, viſitatione, & ſimilibus.

milibus. Tenetur etiam Epiſcopus cum conſilio eorumdem tam circa viſitationem diſciplinæ ac morum clericorum, quàm circa temporalium rerum adminiſtrationem, ac omnium eorum, quæ hic exprimuntur, prouidere: & ſufficit maiorum conſilium requiri tantum, poteſtque præterea Epiſcopus eorum conſilio adhibito ſtatuere, & declarare, quæ prouidentia ſua magis expedire iudicauerit.

8 *Idem Epiſcopi cum conſilio duorum, &c.*] Epiſcopus tenetur Deputatos adhibere in conſilio pro tota temporali adminiſtratione prædicti Seminarij, excepta exactione, quæ ad ſolum Epiſcopum ſpectat. Itaque Epiſcopus tenetur adhibere in conſilium prædictos deputatos, non tamen tenetur eorum ſequi conſilium: & niſi eorum conſilium adhibuerit, minimè validam vnionem beneficiorum faciet.

An Epiſcopus vigore huius §. *& quia*, potuerit diſmembrare Canonicatum à Collegiata, in qua ſunt ſeptem Canonicatus, & applicare illum Seminario? Congregatio cenſuit, Epiſcopum ex hoc c. potuiſſe id facere. Attamẽ ante erectionem factam Seminarij, nihil eo nomine ſoluendum eſt.

Papientis, 7. Iun. 1591. Congregatio Cõcilij cenſuit, Canonicos ab Epiſcopo electos ad Seminarij adminiſtrationẽ ad præſcriptũ Concil. c. 18. Seſſ. 23. verſ. quę omnia, eſſe perpetuos, nec poſſe amoueri, niſi ex iuſta, & legitima cauſſa.

9 *Ex fructibus integris menſæ Epiſcopalis.*] Debet primò Epiſcopus ex ſuis, & ſui Capituli fructibus contribuere Seminario, ac poſtea reliquos ad idem cogere, & clero totius Diœceſis pro contributione Seminarij debet imponi media Decima ſuper fructibus omnium beneficiorum. Super hoſpitale tamen, quod neque in titulum, neque in adminiſtrationẽ datur, ſed mere laicale eſt, non poteſt taxa ratione Seminarij imponi.

10 *Et capituli.*] Canonici qui contribuũt Seminario ex fructibus ſuæ præbendæ, non debent cõtribuere ex diſtributionibus quotidianis, à præbendis diſtinctis, vel incertis. Hoc comprehendit etiam Regulares, qui de incertis nihil ſoluunt. Alias nullus eſt exemptus à contributione Seminarij, niſi qui nominatim à Concil. Trident. excipitur. Vide inf. hoc cap. §. *Præbendarum.*

Capuan. 10. Decemb. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ſi fructus & reditus Canonicatuum conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ dari ſolent duntaxat diuinis perſonaliter intereſſentibus, non teneri Canonicos ad Seminarii contributionem.

Congregatio cenſuit, ſi fructus ad reditus Eccleſiæ Collegiatæ conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, quæ ſolummodo dari ſolent iis, qui diuinis officiis perſonaliter interſunt, non teneri Capitulum ad contributionem Seminarij.

Antequam fructus taxentur pro rata Seminario ſoluenda, deducendæ ſunt expenſæ, quæ in beneficiis fiunt, onerum quoque ratio habenda eſt.

11 *Quarumcumque dignitatum.*] Etiam Cardinales cogi poſſunt ad contribuendũ Seminario, de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœceſi, in qua eſt Seminarium.

Breue S. D. N. de conceſſione immunitatis contributionis Seminarij facta Canonicis regularibus, non habet locum, vbi tempore conceſſionis immunitatis prædictæ, iam erat ſtabilita taxa, & Seminarium erat in quaſi poſſeſſione ab eis exigendi.

12 *Præbendarum.*] Neque hoc Decreto, neque Breui Pij V. cõprehenduntur diſtributiones quotidianæ à præbendis diſtinctæ & minus certæ, pro quibus nihil exigendum à Seminario. Vide hoc c. ſupr. §. *Et Capituli.*

13 *Abbatiarum.*] Si Abbas ſua mercede conductum Theologũ habeat, qui ſacram Scripturam interpretetur, & Grãmaticum, qui literas, his ſumptibus deductis, deinde his etiam qui fiunt non modo in percipiẽdis, & colligendis annuis fructibus & prouentibus Abbatiæ, ſed etiam in ſuſcipiendis & proſequendis litibus, quæ ad tuenda iura ipſius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ reditus æſtimandus eſt, atque talis æſtimationis & ſummæ, eorũmque omnium ſumptuũ, de quibus dictũ eſt, habita ratione, Abbas cõtribuere debet Seminario. Sed ſi Abbatia ſeu aliud beneficium nullius eſt Diœceſis, ſoluat Seminario illius Diœceſis, in qua aràs dicta Abbatia conſiſtit: ſi verò Eccleſia ſeu beneficiũ eſt in vna Diœceſi, & bona eius in altera, cõtributio Seminarij fieri debet Epiſcopo loci, vbi eſt Eccleſia: niſi bona in altera Diœceſi exiſtentia ſint propria alicuius Eccleſiæ ibi conſtructæ quæ tanquam mẽbrum ſubiecta eſſet Eccleſiæ Parochiali, aũt eidem vnita; quo caſu contributio fieri debet, vbi ſunt bona. Quod etiam declarandum eſt, ſi Eccleſia iſta vnita aut ſubiecta, conſtructa fuerit ante acquiſitionem ipſorum bonorum; quia ſi conſtaret bona fuiſſe prius applicata Eccleſiæ principali, licet verè poſteà

ædifi

ædificata fuerit alia Eccleſia, contributio fiet Epiſcopo Eccleſiæ principalis. Vide infrà hoc cap. §. *Et beneficiorum.*

14 *Et Hoſpitalium.*] Hoſpitalia exempta ad contributionem Seminarij non tenentur. Neque Concilium comprehendit Hoſpitalia, quæ adminiſtrantur à laicis, & in quibus ſunt bona laicorum, ſed ea tantùm, quę dantur in titulum vel adminiſtrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clem. *Quia contingit*, ibi allegata. Idemque Concilium ibidem cogit ad contributionem Seminarij illas confraternitates quas nonnulli vocant Scholas quæ habent de bonis Eccleſiaſticis, intuitu ſcil. bonorum Eccleſiaſticorum. Alioqui Hoſpitalia, quæ data non ſunt in titulum, commendam, ſeu adminiſtrationem, modò beneficia annexa, reditus aut prouentus Eccleſiaſticos non habeant, non tenentur contribuere Seminario.

Domus Hoſpitalis S. Antonij data in commendam debet Seminario contribuere, licet non fuerit æſtimata, neque taxata in libris Sacræ Cameræ Apoſtolicæ, quia debent eius bona æſtimari, ac deductis oneribus ſolitis, debet Commendatarius Seminario contribuere mediam decimam ſecundùm antiquam taxam.

Hoſpitale vnius Diœceſis habens beneficium annexum, quod eſt alterius Diœceſis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficij annexi Seminario, quod eſt in Diœceſi, in qua ſitum eſt beneficium.

28 Ionij, 1594. Congregatio Concilij cenſuit, ſuper Hoſpitali, quod neque in titulum, neque in adminiſtrationem datur, ſed merè laicale eſt, non poſſe taxam ratione ſeminarij imponi.

15 *Et beneficiorum quorumcunque.*] Membra ſeu bona alicuius beneficij poſita in alia Diœceſi, tenentur ad contributionem Seminarij Diœceſis, vbi ſuum eſt beneficium, licet in dictis bonis erecta fuiſſet Eccleſia, poſtquam erant bona dicti beneficij: beneficia verò vnita contribuere tenentur Seminario propriæ Diœceſis, licèt Eccleſia, cui ſunt vnita, ſit in alia Diœceſi. Sicut & Parochiales, quæ ſunt in vna Diœceſi, licèt ab alio, quàm ab Ordinario illius Diœceſis collatæ ſint, debent contribuere Seminario Diœceſis in qua ſitæ ſunt. Et bona ſita in vna Diœceſi, quæ propriè ſint attributa alicui ſacello eiuſdem Diœceſis quod, tanquam membrum quoddam, ſubiectum aut vnitum ſit alicui beneficio in altera Diœceſi ſito, neque conſtat eadem bona illi beneficio prius adiecta fuiſſe, quàm in eis ædificaretur ſacellum: contribuere debent Seminario Diœceſis, in qua ſitum eſt beneficium, cui illud ſacellum (cuius prædicta bona ſunt,) vnitum aut ſubiectum eſt. Quod ſi bona prius applicata fuiſſent, quàm in eis ædificaretur ſacellum, contributio fieri debebit Seminario loci Diœceſis, in qua hoc beneficium eſt conſtitutum. At verò ex beneficio, quod in diuerſis Diœceſibus habet bona, contribuendum eſt Epiſcopo loci, in quo eſt beneficij Eccleſia: niſi bona in aliis Diœceſibus poſita, ſint propria vnius Eccleſiæ dicti beneficij, quia tunc contribuere debet Epiſcopis locorum, in quibus bona cum ſua particulari Eccleſia ſunt vnita, dũmodo tamen Eccleſia ſubiecta, aut vnita, conſtructa fuerit ante acquiſitionem bonorum. Igitur de contributione facienda Seminariis ex bonis beneficiorum, quæ ſunt in diuerſis Diœceſibus declaratum eſt, Primò, Eccleſiam habentem prædia vel bona in alia Diœceſi, debere ex illis contribuere. Secundò, ſi vnum beneficium annexum ſit alteri, cum ſuis bonis in alia Diœceſi, illa bona contribuere debere Epiſcopo loci; vbi ſita ſunt cum ſua Eccleſia, nõ obſtante annexione. Tertiò, ſi bona vnius Diœceſis ſint vnita beneficio alterius Diœceſis, ſiue careant Eccleſia, ſiue aliquam habeant, quæ tamen non ſit Domina bonorum, ſed ædificata fuerit ad commoditatem incolarum, nec bona ſint ei applicata ab initio, non ſequuntur illam Eccleſiam. Imò ſi ſunt vnita alteri beneficio in alia Diœceſi, contribuere debent illi Eccleſiæ, cui vnita ſunt, vt in primo caſu dictum eſt.

Pro contributione Seminarij non debet imponi penſio beneficio; ſed detrahenda eſt certa pars ex fructibus eius.

16 *Etiamſi nullius Diœceſis.*] Beneficium nullius Diœceſis, ſoluit Seminario illius Diœceſis, in quo aliàs beneficium illud conſtitutum erat. *Supr. hoc c. § Abbatiarum.*

17 *Etiam exemptis.*] Exempta monaſteria non excuſantur à contributione Seminarij.

18 *Seu prouentibus.*] Non tamen incertis.

19 *Etiam aliorum Collegiorum.*] Congregatio cenſuit hoc intelligendum de ſæcularibus, non regularibus Collegiis. Seminario diſcentium vel docentium, intelligitur Seminarium Clericorum ſæcularium.

Collegij pro erudiendis pueris inſtituti, quod ex dicto Concilij Tridentini Decreto iam ſit Seminario applicatum, Ordinarius eſt adminiſtrator, cum onere tamen,

vt

vt omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt dicti Collegij inſtitutione.

Fratres mendicantes ex reditibus beneficiorum Monaſteriis annexorum, Seminario contribuere debent: nec obeſt quod prætendant ſe eſſe exemptos: quia videlicet in illis lectiones Grammaticæ & conſcientiæ caſuum pro audiendis confeſſionibus quotidie habeantur: Congregatio enim cenſuit non eſſe ob id exempta, ſed tantùm eius impenſæ rationem habendam, quæ ante Concilium fieri ſolebat pro ſalariis horũ lectorum, & ea, tanquam æs alienum detrahenda; cæterum teneri ex reliquo ad contribuendum Seminario ad ratam.

Si monaſteria Regularium ex conſtitutionibus ſuæ religionis tenentur Collegiũ Vniuerſitatis propriis expenſis ſingularium Monaſteriorum ſuſtentare, qua de cauſa ſolebant ante Cõcilium eoſdem prorſus ſumptus facere, quos faciunt hoc tempore: æquum eſt vt eorum ſumptuum, (perinde atque æris alieni ac legitimi operis, quod annuis fructibus eiuſdem Religionis impoſitum ſit) ratio habeatur in taxatione Seminarij, ita vt ea deducta, pro reliquis dumtàxat fructibus qui ſuperſunt, ad ratam partem Seminario contribuant. Similiter ſi ante Concil. Trident. ex inſtitutis Religionis ſolebant in ipſis Monaſteriis, ſumptibus eorum ſuſtentari profeſſores ad docendam Monaſticam iuuentutem, detrahenda eſt hæc impenſa tanquam æs alienum, & de reliqua ſumma aliquid eadem Monaſteria Seminario ex præſcripto Concil. Tridentini erecto contribuere debent pro rata.

20 *Actu non habentur.*] Monaſteria in quibus actu Seminarium non eſt, & tamen contribuunt alteri Seminario pro ſuſtentatione Scholarium, cenſentur eodem iure, ac ſi Scholares haberent: propterea non contribuunt, niſi de reditibus, qui ſuperſunt.

21 *Hæc enim exempta eſſe voluit.*] Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus, deductis impenſis Seminarij, quæ deducuntur tanquam æs alienum.

Legata hac de cauſa, vt conducatur ſcilicet Grammaticus, qui pueros pauperes literis inſtruat, intelliguntur ex Concil. Trident. hoc c. eſſe applicata Seminario cũ onere erudiendi pueros pauperes, ſicut Teſtator iuſſit. Et relicta pauperibus, ſiue ad educationẽ & inſtructionẽ miſerabiliũ puerorũ cuiuſdam Collegij, quo poſtea ſublato, tandem ad Hoſpitale aliquod ea lege peruenerunt, vt alicui darentur, qui ad priſtinum pietatis vſum & officia ea conferret, ex Decreto Conc. Trid. Seminario attribuere licet, & ei applicata cenſentur.

22 *Præterquam ratione redituum, qui ſuperflui eſſent.*] Beneficium, etiamſi habeat Seminarium, tenetur contribuere pro reliquis fructibus: nam impenſæ Seminarij deducuntur, tanquam æs alienum.

23 *Confraternitatum.*] Modo tamen aliquod beneficium annexum habeant. *Infr. hoc c. §. Confraternitates.*

24 *Quæ in nonnullis locis ſcholæ appellantur.*] Non autem ſi ex eleemoſynis & collectis, Confraternitatum reditus conſiſtunt *Infr. hoc c. §. Confratern.*

25 *Non tamen mendicantium.*] Hinc apertè colligitur, fratres mendicantes ad Seminarij contributionẽ non teneri: quod procedit, ſi non habent beneficia vnita Monaſteriis, quia de beneficiis vnitis etiam ipſi ſoluere debent, habita ratione duntaxat redituũ dictorum beneficiorum. *Sup. hoc c. §. Fratres.*

Congregatio cenſuit, portionem, quam Seminario legitimè contribuere tenebatur id beneficium, quod vnicum poſtea ſuis Monaſteriis, vel mendicantium, vel eorum qui iiſdem, ac mendicantes, gaudeant priuilegiis non poſſe amplius exigi, propterea quod beneficij ſtatus mutatus ſit adeptione eorum, quos ex Pij V. Sanctæ mem. priuilegio ab huiuſmodi onere Seminarij exemptos eſſe perſpicuum eſt.

Si ignoratur, cuius naturæ ſint bona vnita Monaſterio, Eccleſiaſtica videlicet vt laicalia donata, vel aliàs exempta à contributione Seminarij, ei obnoxia ſunt: & hoc procedit in Monaſteriis, quæ non ſunt mendicantium: nam in mendicantium Monaſteriis; quæ poſſident bona immobilia, onus probandi ea eſſe per vniones acquiſita, in Epiſcopum transfertur, quò id non probante, ipſa erunt exempta.

Sanctiſſimus Dominus noſter Greg. XIII. ex ſententia Congregationis declarauit equites Hieroſolymitanos non teneri ad contributionẽ Seminarij pro illis beneficiis Eccleſiaſticis, quæ ad ſuam Religionem Hieroſolymitanam non pertinent.

26 *Partem aliquam.*] Ad rationem dimidiæ decimæ, iuxta taxam antiquam, ſi Seminarium erat erectum poſt diem 11 Iul. 1567. *Vide ſup. hoc c. §. Denus, &c.*

Pars aut portio aliqua pro illis beneficiis, quæ in libris Decimarum non reperiuntur, taxata, Seminario non debetur, licet etiam bona reperiantur taxata in libris Decimarum, quando beneficia ob paupertatem Religioſorum ea obtinentium, fuerint

ſint facta immunia à ſolutione decimarũ. Non contribuunt enim tunc Seminario.

Epiſcopus qui ante diem 11. Iul. 1567. re ipſa Seminarium non erexerit, quandocũque illud erigere conſtituerit, ab ipſa reali erectione nihil eius nomine vltra dimidiã decimam relatã ad antiquam taxã exigat, & ſi quid amplius exegerit; vel reſtituat, vel cum eo cõpenſet, quod in poſterũ poſt ipsã erectionem, ad eam rationẽ exigẽdum erit: niſi tamen clarè appareat, totum illud, quod amplius erit exactum, iam fuiſſe verè conuerſum in præparamenta neceſſaria, aut aliam ſimilem operam Seminarij: antiqua autem taxa ea eſt intelligenda, quæ in vſu fuerit, antequam alia noua ibidem fuerit.

14. Aug. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, decretum c. 18. *Seſſ.* 23. *Verſ. deinceps*, non comprehendere ſcholaſterias exiſtentes in loco, in quo minime erigendum eſſet ſeminarium.

2. Aug. 1596. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopos in taxis faciendis pro Seminario poſſe, ſeruata tamen forma tradita à Conc. c. 18. ſeſſ. 23. onerare beneficia, nedum in dimidia decima, habito reſpectũ ad antiquam taxam; verum etiam in maiori, prout beneficiorum, & locorum habito reſpectu iuſtum & æquum viſum fuerit.

27 *Beneficia aliquot ſimplicia.* } Non tamen ſi eſſent ad collationem & prouiſionem inferiorum. Vnde Concilium non decernit, vt omnia aut quæcumque beneficia ſimplicia vniantur Seminario, ſed vt aliquot: ideoque vnio facta omnium beneficiorum ſimplicium, non valet, vt aliàs declarauit Congregatio. Similiter vniones factæ abſque conſilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, non valet.

Vniones verò legitimæ factæ ſortiri debent effectum, non ſolùm cùm vnita contigerit vacare per obitum, ſed etiam cum per reſignationem, éaque debet Epiſcopus D. Datarium docere.

28 *Etiam ante vacationem.*] Si vnio ſit facta non *prout ex nunc*, ſed *in futurum*, per deceſſum obtinentis cenſetur beneficium incorporatum & vnitum ſeminario.

29 *Vniones, & applicationes.*] Illud autẽ in contributione Seminarij ſeruandum eſt, vt prius detrahatur totum id quod eſt cauſſa oneris perpetui (puta quartæ fructuum quæ ſoluitur Cameræ Apoſtolicæ, & ſimilium) re ipſa ſolutum erit ab his, qui Seminario contribuere tenentur. *Vide ſupr. hoc cap. §. ſi monaſteria.*

Mutin. 21. Sep. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Epiſcopum vnire ſeminario ea beneficia, quorum collatio ad ſe pertinet.

Si bona in Diœceſi Troiana exiſtentia ſint propria aliquarum Eccleſiarũ ibidẽ ſitarum, quæ tanquam membra ſubiectæ, aut vnitæ ſint Abbatiis, & Monaſteriis in alia Diœceſi exiſtentibus: Congregatio Concilij cenſuit, pro ſeminario ratione præfatorum bonorum debere ſolui Epiſcopo loci, in quo ipſa bona cum Eccleſiis ſita ſint, niſi conſtiterit bona fuiſſe priùs applicata ipſis Abbatiis, & Monaſteriis, & deinde ædificatas fuiſſe Eccleſias, quia tunc cõtributio pro ſeminario eſſet facienda Epiſcopo loci, in quo ipſæ Abbatiæ & Monaſteria exiſtũt. Troiana 29. Nou. 1592.

Congregatio Concilij cenſuit, de cetero ad obuiandum fraudibus oportere decerni, vt non poſſint etiam ante vacationem vniri ſeminario beneficia, quæ obtineant perſonæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales ſint, vt quocumque modo decedant, certum ſit ea fore affecta ſedi Apoſtolicæ. 22. Febr. 1601.

Vniones de beneficiis reſeruatis, validæ ſunt, ſi modo factæ fuerint ante ipſorum vacationem: quod ſi poſt vacationem factæ reperiantur, nullæ ſint, & prouiſi a Sede Apoſtolica, mitti debent in poſſeſſionem dictorum beneficiorum.

Non poteſt Epiſcopus vigore huius Decreti applicare & vnire Seminario beneficia, quæ reſidentiam requirunt veluti Canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ ſunt ad inferiorum collationem, nec quæ commendata ſunt, nec beneficia iuriſpatronatus, etiam Eccleſiaſtici, neque quæ Monaſteriis ſunt vnita vel annexa.

Seminario poſſunt ac debent vniri beneficia optima, ſi venit caſus vacationis.

Beneficia ſimplicia quæ per mortem vacarũt, poſſunt vniri Seminario, per Epiſcopũ, licet eſſent reſeruata vel affecta, niſi tamen alia beneficia ſimplicia quæ iã vacaſſent in menſe Epiſcopi prædicti, & quorũ collatio ad Epiſcopũ ſpectabat, ipſe nõ Seminario vniuiſſet, ſed aliis cõtribuiſſet, vel aliam vnionem factã non tempore enunciaſſet, vel fortè executioni nõ demandaſſet.

Epiſcopo Hoſtienſi conceſſum fuit, vt poſſit cogere Clericos ad contributionem Collegij aut Seminarij, ſed ad finem à Concilio præſcriptum.

Item, ſi rurale beneficium vniatur Seminario ad præbendam Lectoris *ex nunc pro vt ex tunc*, quandocumque, vel quomodocumque vacauerit, intelligitur vnitum.

Item, qui in Collegio per triennium ſtuduerit, habet priuilegia data ipſis Vniuerſitatib.

Epiſco

Epiſcopo Auguſtano propter merita ſua conceſſum fuit, vt Prioratum S. Viti Vrbis Auguſtanæ Seminario applicaret.

Epiſcopo Herbipolenſi à Gregor XIII. conceſſum fuit, vt Monaſterium Monialium deſertum, ne in hæreticorum manus veniret, Seminario ſuo vniret, ſique fuit factum Ann. 1582.

5. Martij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe vniri beneficia ſeminario, ſi iuxta formam ipſius Concilij vnionis tempore minimè erectum fuerit, vtpote nec Magiſtris, nec ſcholaribus in eo actu exiſtentibus.

1597. Congregatio Concilij cenſuit, ſi Epiſcopus beneficia ſimplicia, ſeruata forma Cōcilij, Seminario vniuerit ante eorum vacationem, etiam in menſe reſeruato, vnionem debere effectum ſortiri.

13. Ian. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, vnionem ab Epiſcopo factam ſeminario abſque conſilio quatuor deputatorum, iuxta præſcritum Concilij Trid. c. 18. Seſſ. 24. de Reform. minime valere.

3. Martij 1594. Congregatio Concilij cenſuit, in vnionibus beneficiorum faciendis Seminario, ſatis eſſe ſeruare formam traditam à Conc. c. 18 Seſſ. 23. de Reform. nec requiri conſenſum Capituli

30 *Sed pro penſionibus.*] Portionarius contribuere debet Seminario pro rata ad rationem illam, qua contribuit Titularis.

In taxa Seminario pro penſionibus ſoluenda, eſt ea ineunda ratio. Primùm inquiratur, quāta ſit taxa antiqua vnius decimæ, cuius taxæ partem dimidiam beneficiatus perſoluit, ex penſionibus verò remanebit proportionabiliter habito reſpectu ad verum valorem beneficij, & taxam perſolutam hoc modo; vid. ſi beneficium in taxa eſt pro decima integra, puta Ducator. 60. 30. quidem à Beneficiario perſoluētur, quæ ſunt pars dimidiæ decimæ. Attēdatur poſtea ad verum beneficij valorem, nempe Ducat. 900. penſio verò fingatur 600. atque ita ex 30. Seminario ſolutis, beneficiatus viginti nomine penſionis, reliqua decem ratione beneficij præſtabit.

30. Martij 1594. Congregatio Concilij cenſuit, titularem occaſione contributionis per eum factæ ſeminario, non poſſe detrahere ex penſione, quā ſoluit, niſi pro rata penſionis, & ad eam rationem, ad quam ipſe titularis cōtribuit.

31 *Compellantur.*] Si videlicet verè Seminarium fuerit erectum: nam ante erectionem nullus poteſt cogi ad ſolutionem.

Soluentes penſionem, poſſunt retinere ratam taxæ debitam pro Seminario, vt Seminario ſit ſatisfactum.

32 *Deinde vt eum, &c.*] Congregatio Cardinalium cenſuit eum qui obtinet Scholaſteriam, cogi omnino debere ad obeundum munus ſuum. Ita in quadam deciſione data Epiſcopo Iprenſi die v.t. Aug. an. 1574.

33 *Quod ſi in iudicio Epiſcopi*] Ante omnia in Seminariis conducendus eſt Grāmaticus & Muſicus, qui pueros inſtruant, & ſi reperiātur Ieſuitæ, ceteris anteponēdi ſunt.

Licentiato in ſacra pagina aut iure Canonico in qualibet Vniuerſitate approbata non obſtat, quod non ſit ex illis qui eſſent in illa regione, in qua eſſet ſcholaſteria.

34 *Si verò in aliqua prouincia.*] In Eccleſiis vbi adeo ſunt tenues reditus, vt huiuſmodi Seminaria erigi non poſſint, prouideatur ſaltem expenſis beneficia obtinentium de duobus Magiſtris, altero Grammaticæ, altero Muſicæ. *Supra initio huius capitis.*

Nonnullis Epiſcopis conquerentibus de paupertate Seminarij ex Concilij taxa, S. D.N. reſpondit ex ſententia Congregationis ſeruandum eſſe decretum Sanctæ mem Pij V. & niſi poſſint erigere Seminarium iuxta formam Concilij, inſtituant ſcholam eo cōmmodiori modo quo potuerint.

Dubitatum fuit aliquando. An beneficia vnius Diœceſis aliàs per Sanctiſſimum Dominum noſtrum Seminario Clericorum alterius Diœceſis, in qua exiſtunt, erecto & inſtituto iuxta hoc Decretum Concilij, annexa, illam petitionem ſoluere cenſeantur, quam vigore eiuſdem Decreti impoſitam ſoluere conſueuerunt, qui ante memoratam vnionem beneficia ipſa in titulum, ſiue commendam per 15. annos obtinuerunt. Congregatio cenſuit, portionem detractam, applicatam Seminario non poſſe auferri: quia vnio, de qua agitur, applicatur tantum illi Seminario alterius Diœceſis, in qua ſunt fructus beneficij vniti, ſed non eximit à portione priori Seminario debita & perſolui ſolita: nam ius acquiſitum fuit, & non poteſt tolli: non obſtante Concilio illis verbis, hæc enim exempta eſſe voluit: nam illud habet locum in Collegiis & Seminariis, ante Concilium erectis vel dotatis, vt ex talibus non detrahatur portio pro alio Seminario; nos verò loquimur, quando prius conſueuit perſolui, & ſubſequuta fuit vnio.

Quærebatur, An fratres mendicantes, Moniales S. Baſilij, & Monachæ Carthuſianæ pro grangiis, quæ omnes in ciuitate Hieracenſi ante annum 1567. pro

Seminario ſine vlla controuerſia contribuerunt, poſſint etiam hodie cogi ad candem rationem? Sacra Congregatio Concil. ſub die 19. Mar. 1587. reſcripſit Epiſcopo Hieracenſi circa hoc fratres mendicantium eſſe exemptos, ex Concilio hoc capitulo, & reliquos Regulares ex priuilegio fel. rec. Pij V. Moniales tamen teneri, n. ſi ob earum paupertatem aliqua bona poſſideant, quæ immunia facta ſint à ſolutione decimarum. *Supr. hoc cap. §. Pars aut portio, & §. Cumque.*

Confraternitates numeroſæ quæ oblationes incertas & maximas habent, contribuere tenentur, ſi nimirum habent fructus Eccleſiaſticos.

An penſiones ſuper curatis, & menſa Epiſcopali ad rationem ſimplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio reſcripſit, penſiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Epiſcopo cum conſilio deputatorum ad præſcriptum Concilij hoc c. fuit impoſita beneficiis ipſis, ex quorũ fructibus ſoluuntur penſiones. *Supr. hoc c. §. in taxa.*

Vbi non adſunt præbendæ in Cathedrali, diſtributiones taxari non debent, Congregatio quippe cenſuit & reſcripſit Epiſcopo Hieracenſi eodem die, non taxandas diſtributiones quotidianas. *Supr hoc c. §. Capituli, & Seſſ. 22. c. 3. de Refor. §. Diſtributiones.*

Qui habent præbendam in Cathedrali & Curatum in ciuitate ex diſpenſatione Apoſtolica, pro diſtributionibus non ſunt vllatenus taxãdi. Sacra Congregatio enim reſcripſit eidem, non teneri Canonicos pro diſtributionibus merè quotidianis. *vbi ſup.*

Illuſtriſſimi DD. Cardinales pro Abbatiis & beneficiis eorum ad ſimpliciũ rationem dixerunt faciendã eſſe taxationẽ. Etenim & ipſa ſacra Congregatio reſcripſit eidem DD. Cardinales exiſtimare, etiã eos iuxta taxã ab Epiſcopo & Deputatis, vt ſuprà, legitimè factam. *Supr. hoc c. §. Quarumcumque.*

Equites Hieroſolymitanos pro Grangiis contribuere Sacra Congregatio reſcripſit eidem eodem die, non teneri.

An Abbatiæ & beneficia quæ habent Eccleſias matrices in alia Diœceſi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die reſcripſit eidem, Abbatias, de quibus agitur, teneri; ſi bona, quæ habent in Diœceſibus, ſint propria alicuius Eccleſiæ ibidem ſitæ, quæ tamquam membrum ſubiecta ſit, aut vnita Eccleſiæ Monaſterij in alia Diœceſi exiſtenti. *Supr. hoc c. §. Et beneficiorum.*

Sanctiſſimus Dominus noſter Greg. XIII. relatione Congregationis Concilij audita, reſpondit, quod Epiſcopus Termularum, qui erexerat Seminarium annò 1575. S.M. & impoſuit taxam ſecundùm Concilium prouinciale Beneuenti, cùm ſit Epiſcopus in quaſi poſſeſſione exigendi à toto Clero Diœceſis, non obſtante quod Seminarium fuerit erectum ante prædictum Decretum, Epiſcopum rectè poſſe exigere taxam impoſitam die 7. Octobr. 1580. non reclamauerat enim Abbas S. Mariæ Montis Leſigliæ eiuſdem Diœceſis.

Remissiones.

α Vide Gonzal ad reg 8. cancel. gl. 5. § 7. num. 68. cum ſequentibus, latiſſimè Zerol. in praxi Epiſc. part. 1 verbo Seminarium, pag. mihi 316. * Vide etiam P. Aloyſ. Ricc. in prax. cur. Eccleſ. Neapol. deciſ. 489. & deciſ. 491. n. 5.

Deciſiones Illuſtriſſ. Cardin. Sacræ Congreg. quas refert Zerol d. verbo Seminarium, §. 5.

β PRima. Epiſcopus poſt erectionem Seminarij beneficia ſimplicia vacantia non applicabit Seminario, ſed familiaribus ſuis, vel conſanguineis conferat, tantum de ſua mẽſa Epiſcopali aſſignet Seminario, quoad vixerit, vel alia beneficia vacantia, ſaltem eiuſdem valoris, & ad eius collationem ſpectantia, eidem Seminario vniuerit.

Secunda. Non poteſt Epiſcopus vnire affecta, ſeu reſeruata, ſi alia vacantia in menſe ſuo ſimplicia alteri contuliſſet.

Tertia. Epiſcopus debet primùm ex ſua, & capitali menſa contribuere Seminario, & poſtea cogere alios ſuo exemplo contribuere.

Quarta. Cardinales etiam debent contribuere eidem de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœceſi vbi eſt Seminariũ.

Quinta. Omnes tenentur ſoluere niſi qui nominatim excipiũtur, à Cõcilio præſenti.

Septima Confraternitates, & ſcholæ habentes reditus etiam tenentur contribuere, ſi ſint Eccleſiaſtici.

Septima. Confraternitates, & Capellæ habentes reditus eccleſiaſticos, exiſtentes tamen intra Eccleſias Regularium, tenentur contribuere.

Octaua. Hoſpitalia data in titulum, vel adminiſtrationem, ſi habeant beneficia annexa, vel reditus, aut prouentus Eccleſiaſticos

cos,

cos, etiam tenentur ſoluere, refert idem Zerol.p.1. verbo Hoſpitale, verſ. decimum dubium.

Nona. Legata facta pro magiſtro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari poſſunt Seminario cum onere erudiendi pueros, ſicut teſtator iuſſit.

Decima. Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio, propter Chriſtianam educationem miſerabilium puerorum, ſi Collegium id ſublatum ſit, debent ea bona applicari Seminario.

Vndecima. Contribuere non tenentur Canonici de diſtributionibus quotidianis Seminario, ſi contribuunt ex fructibus ſuæ præbendæ.

Duodecima. Qui ſolùm habent quotidianas diſtributiones, non tenentur de illis contribuere Seminario, refert idem Zerol. p.1. verbo Diſtributiones. §. 5. Gonzal. ad reg. 8. cancel. §. 7. proœm. n. 170. cum ſeqq.

Decimatertia. Cooptati in Seminarij Collegium non poſſunt ordinari ad titulum Seminarij, niſi ob cauſam inſeruiendi beneficio, quod forſan eſſet ab Ordinario Seminario iunctum, vel ab alio.

y *Pauperum autem filios præcipuè eligi vult.*] Vide Zerol. in Praxi Epiſcopali p.1. d. verbo Seminarium, §. 2.

† *Modo ſuo ſumptu alantur.*] Vide Hor. Lucium de priu. ſcholaſt. priu. 89.

δ *Grammatices contu. &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium, §. 5.

ε *Quæ omnia. &c.*] Vide Zerol. d. verbo Seminarium, §. 3.

ζ *Cum conſilio duorum Canonicorum, &c.*] Quòd Epiſcopus tenetur adhibere in conſilium prædictos deputatos, non tamen tenetur ſequi conſilium eorum, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 46. per n. 74.

* *Cum conſilio duorum de capitulo.*] Vide ominum Cæſarem de Graſſ. deciſ. 132. doa.

θ *Fratribus S. Ioannis Hieroſolymitani.*] Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 8. n. 53. † Emman. Rodriquez quæſt. regul. tom. 1. q. 1. a. 6. quibus accedunt tradita per Nattam conſ. 507. numer. 15.

θ De Collegiis, & Monaſteriis Mendicantium vide Fr. Emman. q. Regular. tom. 1. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.

ι *Nec non beneficia.*] Vide Gonzal. ad regul. 8. Cancel. gl. 3. numer. 3. * Vide quæ poſt Neuiz. notat Cæſar de Graſſ. d. deciſ. 132. n. 5.

κ *Etiam præſtimonia*] Quòd ſint beneficia Eccleſiaſtica, ex hoc text. colligit Gonzal. gl. 5. §. 2. n. 8.

† *Etiam ante vacationem.*] Vid. Menoch. in conſ. 294. maximè n. 15.

λ *Nec per reſignationem ipſorum.*] Vide Flamin. de Reſign. lib. 2. q. 9. n. 2. & lib. 50. q. 7. num. 17.

μ *Vniones & applicationes ſuſpendi, &c.*] De Reſignat. ſimplici intelligi, non autem de conditionali in fauorem certæ perſonæ, ſacram Cardinalium Congregationem decidiſſe teſtatur Gonzal. gl. 14. n. 10.

ν Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit, debere priùs eſſe erecta iſta Seminaria, & in illis ſcholares actualiter adeſſe, vt vniones factæ Seminario ſubſiſtant. refert Gonzal. gl. 8. n. 68.

ξ *Sed pro penſionibus, &c.*] Vide Tiraq. de iure primog. q. 70. num. 10. Valaſ. de iure Emphyt. q. 17. n. 10.

* *Non niſi Doctoribus.*] Vide Peregrinum conſ. 3. n. 19. vol. 2.

† *Non obſtantibus quibuſuis priuilegiis.*] Vide Felin. in c. nulli. n. 6. de reſcript. Cened. collectan. 14. ad ſextum n. 6. Carol. de Tapia in l. fin. de conſtit. Princip. 2. p. c. 9. ex n. 103.

Indictio futuræ Seſſionis.

Inſuper, eadem ſacroſancta Tridentina Synodus proximam futuram Seſſionem in diem decimam ſextam menſis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de aliis, ſi qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri poſſint; item de prouiſionibus Epiſcopatuum, dignitatum, aliorúmque beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac de diuerſis reformationis articulis.

Prorogata fuit Seſſio ad diem 11. Nouemb. 1563.

SESSIO XXIV.

Quæ eſt octaua

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 11. Nouemb. 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

MATRIMONII α perpetuum, β indiſſolubilémque nexum primus humani generis parens diuini Spiritus inſtinctu pronunciauit, cùm dixit: Hoc γ [a] nunc os ex oſſibus meis, & caro de carne mea: quamobrem [b] relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, & coniungi, Chriſtus Dominus apertiùs docuit, cùm poſtrema illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: [c] Itaque iam non ſunt duo, ſed vna caro, ſtatímque eiuſdem nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronunciatam, his verbis confirmauit: [d] Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilem vnitatem confirmaret, coniugéſque ſanctificaret, ipſe Chriſtus, venerabilium Sacramentorum inſtitutor, atque perfector, ſua nobis paſſione promeruit. Quod Paulus Apoſtolus innuit, dicens: [e] Viri diligite vxores veſtras, ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſe ipſum tradidit pro ea; mox ſubiungens: Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem [f] dico in Chriſto, & in Eccleſia.

a Gen. 2. 3. Eſdr. 4. Epheſ. 5. 1. Cor. 6. c. fraternitatis, 35. q. 10. c. debitum, de big. c. 1. in prin. de coniu. lepr. b Matth. 10. c Matt. 19. Marc. 10. 1. Cor. 6. Epheſ. 5. c. ſunt qui 27. q. 2. c. de infidel. b. de conſa. q. & affin c. Martinus, de cogna. ſp. iit. d Ibid. e c. nemo in fin. 32. q. 4. Eph. 5. in fin. c. debitū, de big. f Ibid.

Cùm δ igitur Matrimoniū in lege [a] Euangelica veteribus connubiis per CHRISTVM gratia præſtet; meritò inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, ſancti Patres noſtri [b], Concilia & vniuerſalis Eccleſiæ traditio ſēper docuerunt: aduerſus quā impij homines huius ſæculi inſanientes, non ſolùm perperā de hoc venerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum temporibus probata conſuetudine aliena, ſcripto, & verbo aſſeruerunt, non ſine magna Chriſti fidelium iactura: quorum temeritati ſancta, & vniuerſalis Synodus cupiens occurrere, inſigniores prædictorum ſchiſmaticorum hæreſes & errores, ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipſos hæreticos, eorúmque errores decernens anathematiſmos.

a Eph. 5.
b Conc. Florent. ſub Eugen. 4. c. ad abolendam, de hæreſ.

REMISSIONES.

α De Matrimonio latè ſcripſerunt Petr. Sot. de Matr. Viuald. in Cand. Aureo, tit. de Mat 1. Verac. in Spec. coniug. Greg. I op. tit. 1. p. 4. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. Matienſ. tit. 1. lib. 6. Nouæ Recop. Barth. Ledeſm. in ſum. tit. de Matr. Pet. de Ledeſm. in tr. de Matr. & in ſum. p. 1. de Sacram. Matrimonij. Cardinal. Bellarm. de Matr. Zerol. in praxi Epiſcop. verbo Matrimonium, p. 1. Stephan. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Matrimonij impedimenta, & verbo Matrimoniales diſpenſationes, cum addit. Proſp. de Auguſtino, nouiſſime D. Ioannes Guttier. tractatum edidit de Matrim. lib. 3. ſuarum qq. canon. Et ex doctiſſimis Theologis Societatis Ieſu P. Henriq. in ſum. p. 2. lib. 11. de Matrim. P. Rebello de Obligat. iuſt. p. 2. l. 3. de contractu Mat. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 21. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. Elegantem denique tractatum in tres tomos diuiſum in lucem edidit de ſancto Matrim. Sacram. P. Thom. Sanchez.

β In

β *Indiſſolubilémque nexum.*] Vide P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 26. dub. 1. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 53. à princip. P. Rebello p. 2. lib. 2. quæſt. 15. ſeſſ. 1.

γ *Cùm dixit: Hoc nunc os ex oſſibus meis, &c.*] Vide Perez l. 1. in gloſſ. verbo. *Que es el Parayſo*, pag. 20. tit. 1. lib. 5. Ord. Petr. Ledeſm. de Matrim. q. 42. art. 2. Viuald. in Candel. aureo p. 1. de Matrim. n. 7. P. Henriq. in ſum. lib. 11. de Matrim. c. 1. n. 3. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. diſp. 4. n. 2. & diſp. 13. n. 4. P. Rebello de Oblig. iuſtit. p. 2. l. 2. q. 3. à princ. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 38. à princ.

δ *Cùm igitur Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubiis, &c.*] Ante legem Gratiæ Matrimonium nullo modo poſſe dici eodem modo eſſe Sacramentum, quo iam eſt, reſoluunt Petr. de Ledeſ. in ſum. de Sacr. Matrim. c. 1. concl. 6. Pat. Ægid. d. tom. 2. diſput. 24. concl. 2. P. Rebello d. lib. 1. q. 3. à num. 12. P. Henriq. d. lib. 11. c. 2. num. 1. & in commento lit. V. P. Sanch. lib. 2. de Matrim. diſput. 7. n. 2. nouiſſimè Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42. à princip.

DE SACRAMENTO *Matrimonij.*

α CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non eſſe verè, & propriè vnum ex ſeptem legis Euangelicæ Sacramentis, [a] à Chriſto Domino inſtitutum, ſed ab hominibus in Eccleſia inuentum, neque gratiam conferre; anathema ſit.

β CANON II.

Si quis dixerit, [b] licere Chriſtianis plures ſimul habere vxores, & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum; anathema ſit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, [b] eos tantùm conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, poſſe impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec poſſe Eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, vt plures impediant, & dirimant; anathema ſit.

a Matt. 19. Marc. 10. Epheſ. 5. c. ad abolendam, de hæret. Matth. 19. c. ſi quis, 32. q. 7. toto tit. de ſponſa duorum. c. gaudemus. de diuor.

b Leuit. 18. c. pyſtacium, 30. quæ. 3. Conc. Tolet. 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totá. c. non debet, de conſang. & affin.

δ CANON IV.

Si quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis conſtituendis erraſſe; anathema ſit.

ε CANON V.

Si quis dixerit, [a] propter hæreſim, aut moleſtam cohabitationem, aut affectatam abſentiam à coniuge, diſſolui poſſe matrimonij vinculum; anathema ſit.

ζ CANON VI.

Si quis dixerit, [b] matrimonium ratum, non conſummatum, per ſolemnem religionis profeſſionem alterius coniugum non dirimi; anathema ſit.

η CANON VII.

Si quis dixerit, [c] Eccleſiam errare, cùm docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apoſtolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non poſſe diſſolui; & vtrumque, vel θ etiam innocentem, qui cauſam adulterio non dedit, non poſſe, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere; mœcharíque eum, qui dimiſſa adultera, aliam duxerit; & eam, quæ, dimiſſo adultero, alij nupſerit; anathema ſit.

a c. de illa, cum ſeq. de diuor. c. de infidel. de conſang. & affin.

b c. commiſſum. de ſponſ.

c Matt. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit, cum multis ſeq. 32. q. 7. c. gaudemus de diuor. Conc. Mileuitanum. c. 17. Conc. Africanum, c. 69.

ι CANON VIII.

Si quis dixerit, Eccleſiam errare, cùm ob multas cauſas ſeparationem

tionem inter coniuges, quoad thorum, ſeu quoad cohabitationem, ad certum, incertumve tempus fieri poſſe decernit; anathema ſit.

κ Canon IX.

Si quis dixerit; [a] Clericos in ſacris Ordinibus conſtitutos, vel Regulares, caſtitatem ſolemniter profeſſos, poſſe matrimonium contrahere, contractúmque validum eſſe, non obſtante lege eccleſiaſtica, vel voto; & oppoſitum nil aliud eſſe, quàm damnare matrimonium, poſſeque omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis, etiamſi eam vouerint, habere donum; anathema ſit: cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec [b] patiatur nos ſuprà id quod poſſumus, tentari.

a diſt. 27. cap. presbyt. & per totã, 27. q. 1. per totã extra qui cler. vel vouen. per totũ, Conc. Cart. 4. c. 104. Conc. Matiſc. c. 4. cum ſim.
b 1. Cor. 10.

λ Canon X.

Si quis dixerit, [c] ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui virginitatis, vel cœlibatus, & non eſſe meliùs, ac beatiùs manere in virginitate, aut cœlibatu, quàm iungi matrimonio; [d] anathema ſit.

c Matt. 19. 1. Cor. 7. in fin. c. nuptiæ, 32. q. 2. c. qui ſint 33. q. 5. c. cõmiſſum, de ſponſal.
d 1. Cor. 7.

μ Canon XI.

Si quis dixerit, prohibitionem ſolemnitatis nuptiarum certis anni temporibus ſuperſtitionem eſſe tyrannicam, ab Ethnicorum ſuperſtitione profectam; aut benedictiones, & alias ceremonias, quibus Eccleſia in illis vtitur, damnauerit; anathema ſit.

ν Canon XII.

Si quis dixerit, [e] cauſas matrimoniales non ſpectare ad iudices eccleſiaſticos; anathema ſit.

e c. multorũ, 35. q. 6. c. de in fin. de conſan. & affin. c. accedens. excеſ. prælat.

Remissiones.

α Canon I. Vide Perez vbi proximè, Spin. in ſpeculo teſtam. gloſſ. 15. princ. n. 15. Saur. de Sacr. in genere lib. 1. c. 2. q. 2. art. 4. verſ. Quod verò ad Matrimonium. P. Valent. tom. 4. diſp. 10. q. 1. puncto 5. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 1. concl. 1. & 19. P. Rebello de obligat. iuſtit. p. 2. lib. 2. q. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 31. c. 1. à n. 2. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. diſp. 24. dub. 2. à n. 5. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 42.

β Canon II. Vide Card. Bellarm. li. 1. de Matrim. c. 11. præpoſit. 2. Pat. Valent. p. 4. diſput. 10. q. 1. puncto 3. col. 3. verſ. Quintò, P. Henriq. in ſum. lib. 12. c. 6. §. 1. P. Sanch. l. 7. de Matr. diſp. 80. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 3. q. fin. à n. 5. P. Ægid. de Sacr. to. 2. diſp. 26. dub. 2. n. 13. D. Guttier. d. tr. de Matr. c. 96.

γ Canon III. Vide P. Sanch. de Matrim. l. 7. diſp. 52. num. 5. & 6. & lib. 8. diſp. 6. n. 11. cum ſeq. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. li. 3. q. 15. num. 11. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 98. num. 19. * & c. 122. n. 1. Burſat. conſ. 461. n. 36. & 37. vol. 4.

δ Canon IV. Vide Petr. de Ledeſm. in ſumm. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 10. concl. 1. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. l. 3. q. 1. n. 1. P. Ægid. de Coninck tom. 2. diſ. 32. n. 10. Cened. pract. & Canon. quæſt. lib. 2. q. 31. n. 91.

ε Canon V. Vide Gregor. lib. 3. tit. 2. part. 4. Perez. l. 1. tit. 1. lib. 5. Ordinam. pag. 10.

ζ Canon VI. Vide D. Barboſ. p. 2. Rub. ff. ſoluto Matr. n. 73. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 54. à n. 5. P. Sanch. de Matr. l. 2. diſp. 18. n. 3. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. l. 3. q. 4. à n. 1. & q. 4. ſect. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l. 31. n. 36. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. tom. 2. diſp. 26. à n. 30. † Vide etiam Didac. de la Mota in tract. de confirm. Ordin. S. Iacobi li. 2. c. 2. §. 28. n. 5.

η Canon VII. Vide Nauarr. in Man. c. 22. num. 21. Couar. de ſponſal. p. 2. c. 7. §. 6. n. 15. P. Rebello de Obligat. iuſt. p. 2. lib. 2. q. 15. ſect. 2.

θ *Vel etiam innocentem.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 25. num. 4. D. Barboſ. p. 2. Rub. ff. ſoluto Matr. n. 25. P. Sanch. de Matrim lib. 10. diſp. 2. n. 2.

ι Canon VIII. Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 313. verſ. Porrò.

κ Canon IX. Vide Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 13. conc. 5.

Vide

Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 80. vbi late Salzed. lit. A.] Card. Bellar. in ſuis Controuerſ. lib. 2. de Monach. à c. 22. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 94. à num. 5. Pat. Henriq. in ſum. l. 12. c. 5. §. 2. lit. I. & §. 9. in princ. lit. N. & O. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. l. 13. c. 12. col. 1329. in fin. P. Sanch. de Matrim. l. 7. diſp. 26. n. 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 120. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 31. n. 66.

λ CANON X. Vide Guttier. d. tract. de Matr. c. 4. n. 6. † D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 2. & ibi Aragon. pag. 682. col. 1. Thom. Sanchez de matrim. lib. 1. diſp. 4. n. 1.

μ CANON XI. Vide Matienſ. in gl. 1. Rub. tit. 1. n. 147. lib. nouæ Recopil. Cened. ad Decret. collect. 22. n. 1. in fin. * Salzed. ad Diaz c. 74. lit. F.

ν CANON XII. Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Matrim. §. 16. D. Martam. de iuriſdict. p. 2. c. 8. à princip. † Pet. Greg. Tholoſ. de appell. lib. 3. c. 9. n. 7. Bellarm. 2. tom. Suarez in diſp. tit. de matrimon.

CAPVT I.

Decretum de Reformatione Matrimonij.

α TAmetſi dubitandum non eſt, clandeſtina matrimonia, libero contrahentium conſenſu † facta, rata & vera eſſe matrimonia; * quamdiu Eccleſia ea irrita non fecit †; & proinde iure damnandi ſint illi, vt eos ſancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata eſſe negant, quique β γ falsò affirmant *, matrimonia à filiisfamiliâs ſine conſenſu parentum contracta, irrita eſſe, & parentes ea rata, vel irrita facere poſſe: nihilominus ſancta Dei Eccleſia ex iuſtiſſimis cauſis illa ſemper ª deteſtata eſt, atque prohibuit †; verùm, cùm ſancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodeſſe, & grauia peccata perpendat, quæ ex eiſdem clandeſtinis coniugiis * ortum habent; præſertim verò eorum, qui in ſtatu damnationis † permanent, dum, priore vxore *, cum qua clàm contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malò cùm ab Eccleſia, quæ de occultis non iudicat, ſuccurri non poſſit, niſi efficaciùs aliquod remedium adhibeatur; ᵇ idcirco ſacri Lateranenſis Concilij, ſub Innocentio III. celebrati veſtigiis inhærendo præcipit, vt in poſterum †, antequam matrimonium contrahatur, 1 δ ter à proprio contrahentium Parocho * tribus ε continuis ζ diebus feſtiuis † in η Eccleſia inter Miſſarum ſolemnia 2 θ ι &c. publicè denuncietur *, inter quos matrimonium ſit contrahendum; 3 quibus denunciationibus factis †, ſi ν nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in ξ facie Eccleſiæ procedatur; * 4 ο vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo π conſenſu intellecto, 5 ρ vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo, † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti: 6 vel aliis vtatur verbis, iuxta receptum vniuſcuiuſque prouinciæ ritum *. Quod σ τ ſi aliquando † probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitioſè impediri poſſe * 7, ſi tot præceſſerint denunciationes; tunc vel 8 vna tantum denunciatio fiat, vel ſaltem Parocho †, & duobus, vel tribus teſtibus * præſentibus matrimonium celebretur. Deinde υ ante illius conſummationem † denunciationes in Eccleſia fiant *; vt, ſi aliqua ſubſint impedimenta, faciliùs detegantur: 9 φ &c. niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit †, vt prædictæ denunciationes

Margin: ª cap. nō omnis, c. honorátur, & c. fin. 32. q. 2. c. aliter, & c. noſtrátes, 30. q. 5. c. videtur qui matrim. acc. poſ. Concil. Tolet. 3. c. 10.

Margin: ᵇ Conc. Later. 2. in Can. 3. & in c. cū inhibitio, de clād. deſp.

ciationes remittantur : quod α α &c. illius prudentiæ, & iudicio ſancta Synodus reliquit. 10 ε ε &c. Qui aliter *, quam præſente θ θ &c. Parocho †, vel π π &c. alio ſacerdote, 11 σ σ &c. de ipſius Parochi, 12 υ υ ſeu Ordinarij φ φ &c. licentia *, & β β β &c. duobus, vel tribus teſtibus matrimonium contrahere attentabunt, eos ſancta Synodus 13 ζ ζ ζ &c. ad ſic contrahendum † omnino inhabiles reddit : & θ θ θ huiuſmodi contractus * irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti decreto 14 irritos facit, & annullat. Inſuper parochum, † vel alium ſacerdotem, qui cum minore teſtium numero, & teſtes, qui ſine Parocho, vel ſacerdote huiuſmodi contractui interfuerint, nec non ipſos contrahentes * grauiter arbitrio λ λ λ Ordinarij † puniri præcipit *. Præterea eadem ſancta Synodus hortatur, vt μ μ μ &c. coniuges ante benedictionem † ſacerdotalem, in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent ; [a] ſtatuitque ξ ξ ξ &c. benedictionem à proprio Parocho * fieri ; neque à quoquam, niſi ρ ρ ρ ab ipſo Parocho, vel ab Ordinario licentiam † ad prædictam benedictionem faciendam, alij ſacerdoti concedi poſſe ; quacumque σ σ σ conſuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela dicenda eſt, vel priuilegio non obſtante. Quod τ τ τ ſi quis Parochus, vel alius ſacerdos, ſiue υ υ υ regularis, * ſiue ſæcularis ſit, etiamſi id ſibi ex priuilegio, vel immemorabili conſuetudine licere contendat, 15 alterius Parochiæ ſponſos ſine φ φ φ illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut χ χ χ benedicere † [a] auſus ↓ ↓ ↓ fuerit ; 16 ipſo iure tamdiu ſuſpenſus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio intereſſe debebat, ſeu à quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur. Habeat ω ω ω Parochus librum, *, in quo coniugum, & teſtium nomina, diémque & locum contracti matrimonij deſcribat, quem diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremò ſancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel ſaltem triduò ante matrimonij conſummationem ſua α α α peccata diligenter confiteantur †, & ad ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum piè accedant. Si β β β β quæ prouinciæ aliis vltra prædictas, laudabilibus conſuetudinibus, & ceremoniis hac in re vtuntur, eas omninò retineri ſancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam ſalubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, vt, cùm primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in ſingulis ſuarum diœceſum parochialibus Eccleſiis : idque in primo anno quàm ſæpiſſimè fiat ; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit inſuper, vt huiuſmodi decretum in vnaquaque parochia ſuum robur 17 γ γ γ γ poſt triginta dies habere incipiat, 18 à die primæ publicationis, † in eadem parochia factæ † numerandos.

a c. 1. cū multis ſeq. 30. q. 5. & c. nulli, 35. quæſt. 2.

a Gratis benedictio detur, Alexand. 3. Conſtit. ſua, p. 1. cap. 7. & Inn. III. in 2. Cōcil. Later. c. 66.

DECLARATIONES.

Furioſus habens dilucida interualla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non eſt ei diſpen

diſpenſatio vt Matrimonium contrahere poſſit.

1 *Ter à proprio contrahentium Parocho.*] Quando matrimonium contrahitur inter duos de diuerſis Parochiis, debent ambabus fieri denunciationes. Et quando Matrimonium contrahitur inter virum, qui ſit de vna Parochia, & mulierem de alia, ſufficit, ſi contrahatur coram parocho proprio mulieris, vel coram Parocho in Parochia viri. Sic Congregatio cenſuit, quod & ipſe Greg. XIII. confirmauit, *iuxta Nauar. c. 25. num. 144.*

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore in aliquo loco habitantes, ſi tamen ſint cogniti, ita vt non ſint de cõprehenſis inter vagabundos: proprius autem eorum Parochus eſſe intelligitur, in cuius Parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infra, huius Seſſ. c. 7 § Parochus.*

2 *Publicè denuntientur.*] Etſi denuntiationes omitterentur, tamen matrimonium irritum non eſt, ſeruatis tamen cæteris requiſitis *Nau. Enchirid. c. 22. n. 70.*

Mediolanenſis 28. Septemb. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, matrimonium contractum non præmiſſis denuntiationibus, niſi aliud obſtet, irritum non eſſe.

3 *Quibus denuntiationibus factis.*] Ex Cõcilio Rauennatenſi fuit approbatum & decretum in Congregatione, quod ſi qui peractis denuntiationibus intra quatuor menſes non contraxerint, non poſſint contrahere, niſi iterum peractis denuntiationibus: arbitrio tamen Epiſcopi ſunt puniendi. Matrimonium verò, ſi antequam fiant publicæ denuntiationes, conſummatum ſit, ſeu factis denuntiationibus conſummatum itidem ſit, antequam coram Parocho & teſtibus celebretur, eſt verum Matrimonium; modo tamen poſtea contractum ſit coram Parocho & teſtibus, & nullum aliud adſit impedimentum. Vbi verò talis eſt abuſus, videlicet quod Matrimonium conſummetur, antequam factæ ſint denuntiationes, ſeu poſt, & antequam contractum ſit per verba de præſenti coram Parocho & teſtibus, eſt omnino tollendus; & qui id commiſerint, ſeu in poſterum committent, puniri debent pœna ſtupri, ſed dumtaxat arbitraria.

Sponſus qui Sponſam ſeduxerit, & ſtuprauerit, non poteſt puniri pœna contra ſtuprantem à Sacris Canonibus inflictâ, prætextu, quod hodie ex Decreto Concilij, Sponſalia poſt copulam ſubſequuta non tranſeant in vim Matrimonij, vt erat ante Concilium, ſed grauiter arbitrio Ordinarij dumtaxat ſunt puniendi ex hoc Decreto.

Monendi ſunt ſponſi, vt factis Sponſalibus, quamprimum contrahant Matrimonium, per verba de præſenti, coram Parocho & teſtibus, ne ſponſæ hoc ſtupri periculum ſubeant, maximè ſi ipſi ſponſi ante conſummationem Matrimonij id petierunt. Et qui promittunt contrahere Matrimonium coram Parocho & teſtibus, & Notario qui recipit inſuper inſtrumentum de iuramento, in manibus ipſius Parochi præſtito, ſi deinde ſequuta eſt inter eos carnalis copula, nullis factis denuntiationibus, ſunt puniendi grauiter arbitrio Ordinarij, qui debet tale Matrimonium declarare eſſe nullum: ſed ſi poſtea voluerint contrahere per verba de præſenti, id eis permittitur, ſeruatis tamen ex hoc Decreto Concilij ſeruandis, & dummodo nullum aliud impedimentum legitimum adſit: & ſi alter quoque alterum voluiſſet cogere ad obſeruanda ſponſalia iurata, iuxta diſpoſitionem c. *Ex litteris, de Sponſa.* id eis permittitur.

4 *Vbi Parochus, viro & muliere interrogauit.*] Matrimonium contractum coram coadiutore in adminiſtrandis ſacramentis Parochi, vel Vicarij perpetui in illâ Parochiâ, valet. Item valet, ſi fuerit contractum coram Parocho notorio fornicatore, non tamen adhuc iudicio condemnato, & confeſſo. Similiter valet coram Parocho etiam non ſacerdote, vt dicitur in vna Abulenſi.

5 *Vel dicat: Ego vos in Matrimonium coniungo.*] Et ſi Parochus nihil dicat, conſtat Matrimonium, modò partes contrahant.

A. cum N. coram Parocho, & teſtibus contraxit Matrimonium, per verba de præſenti, ſed hac tamen conditione inquit A. *ſi id ſaluo honore meo fieri poteſt,* Venetæ
& ſi fratribus meis placuerit, deinde non 20. 17.
expectato conditionis euentu copulam Octob.
habuit cum N. affectu maritali, & copu- 1591.
la ſcitur iam à multis. Quæritur, *an per hæc ſit iam firmatum verum matrimonium de præſenti, nec oporteat expectare conditionis euentum.* Et ratio dubitandi eſt, quoniã contractus ille coram Parocho, & teſtibus, cùm fuerit per appoſitam conditionem ſuſpēſus non potuit habere vim Matrimonij rati de præſenti, ſed ſponſalium de futuro, & copula cum affectu maritali ſubſequuta, quamuis oſtendat, receſſum fuiſſe à

conditione, tamen non ſufficit ad Matrimonij veritatem, niſi de præſenti contrahatur coram Parocho, & teſtibus, qui interfuerunt quidem contractui antea inito, ſed qui non habuit vim Matrimonij de præſenti, ſed ſponſalium de futuro. Concilium autē Tridentinum videtur exigere, vt non ſolum de futuro, ſed etiam de præſenti coram Parocho, & teſtibus contrahatur.

Congregatio Concilij cenſuit, in caſu propoſito Matrimonium valere, nec requiri, vt de nouo coram Parocho, & teſtibus contrahatur. Sed S. D. N. Clemens VIII. mandauit iſti caſui tantum, eſſe reſpondendum, cæteros autem caſus iuxta qualitates ipſorum eſſe conſiderandos.

6 *Vel aliis vtatur verbis.*] Non pertinet ad ſubſtantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat: ideo valet Matrimonium, quamuis verba exprimentia conſenſum, prolata ſint tantùm à contrahentibus: dummodo Parochus ſit præſens, & intelligat id quod agitur, licet diſſentiat, & cōtradicat: adhibitus verò Parochus intelligitur, etiamſi ex alia cauſſa principaliter eſſet vocatus, dummodo ſit adhibitus etiam ad illum actum.

Vlixbonenſis 19. Aug. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, Matrimomonium coram Parocho, & teſtibus contractum, niſi aliud obſtet, validum eſſe, quamuis Parochus inuitus interfuerit, & alia de cauſſa, quam vt Matrimonio intereſſet, à contrahentibus accerſitus fuerit, cum tamen ad actum Matrimonij verè, & formaliter fuerit adhibitus.

7 *Si tot præceſſerint denunciationes.*] Vbi propter publicas denunciationes matrimonium malitioſè impediri poteſt, illis omiſſis coram Parocho, vel alio Sacerdote, de eius vel Epiſcopi licentia, & duobus, vel tribus teſtibus adhibitis, per verba de præſenti contrahere poſſunt; quo facto, antequam deueniant ad conſummationem, ſemel vel bis erunt faciendæ denunciationes. Epiſcopus ob vicinitatem temporis, quo prohibitæ ſunt nuptiæ, omittere poteſt aliquas denunciationes; ſecundùm prudentiam ſuam, & iudicium, non tamen iubere vt diebus ferialibus fiant.

8 *Vna tamē denunciatio fiat.*] Arbitrio Ordinarij, nō item Parochi, aut Decani ruralis.

9 *Niſi Ordinarius ipſe.*] Epiſcopus poteſt poſt Matrimonium contractum, ante illius conſummationem (ſi ita expedire iudicauerit) ſecundùm prudentiam ſuam & iudicium, ex aliqua cauſſa arbitrio ſuo remittere denunciationes, etiamſi non ſit ſuſpicio, quod Matrimonium malitioſè impediatur. *Sup. §. Si tot.*

Non permittitur hæc facultas Commendatario, licet eius Abbatia iura Epiſcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta gl. *in c. fin de offic. Ordin. in 6.* dixit enim S. D. N. quod Ordinarius hîc non intelligitur, niſi Epiſcopus, tamen Cardinali Farneſio Commendatario Farfenſis Monaſterij fuit permiſſum, non autem eius Vicario.

Omiſſio edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonij, ex conſtitutionibus Synodalibus diœceſanis, & ex conſuetudine immemorabili, quam ſeruatam eſſe vellēt etiam poſt Concilium Tridentinum, reddere nō debet Matrimonium clandeſtinum, prolémque illegitimam, perinde ac ſi Matrimonium contractū eſſet ſine Parocho & Teſtibus, vt Congregatio cenſuit ex vi Concilij Tridentini.

Quid de prole ſuſcepta in Matrimoniis clandeſtinis, ſi ea diſſolui debeant, ſit ſtatuendum, Congregatio Concilij cenſuit illegitimam eſſe, niſi iterum contracta ſint matrimonia ſeruata forma Concilij, & aliter validè.

Martha quæ contraxit Sponſalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non ſequuta eſt, potuit ingredi Monaſterium, & habitum religionis ſuſcipere, & in eo permanere & profiteri, & poſtquam profeſſionem emiſerit, tunc ab Ordinario pronunciandum eſt licere N. Matrimonium liberè contrahere cum alia muliere.

Congregatio Concilij ſæpius declarauit, ſponſalibus per verba de futuro contrahendis, nullam formam præſcripſiſſe Concilium, ideoque eo modo contrahi poſſe, quo poterant ante ipſum Concilium. 19. Decē. 1596.

10 *Qui aliter.*] Decretum hoc annullat ſolùm contractus matrimoniales per verba de præſenti clandeſtinè factos: Sponſalia verò per verba de futuro, relinquit in terminis iuris communis, præterquā quod per copulā prædictā Sponſalia in matrimoniū non tranſibunt, iuxta *c. Ex literis. de Sponſal.*

Etiā prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio cōiungat aliquos, nō ita tollitur, ſeu ſuſpenditur Iuriſdictio Parochi, vt ad celebrandum Matrimoniū nō ſit legitimus Parochus, Matrimoniúmque coram eo contractum, nullum ſit, ſed Matrimonium valet. Et ſi hæc prohibitio facta ſit non ipſi Rectori principali, ſed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij amoueri poteſt, Matrimonium, in quo contra Ordinarij

narij prohibitionem Vicarius iſte interuenit, Congregatio reſpondit validum eſſe.

Debet Epiſcopus cognoſcere, an poſſit per cenſuras Eccleſiaſticas cogere renuentem ex coniugibus, ad obſeruanda ſponſalia de futuro, iuxta trad. in *c. Ex litteris, de ſponſ. & matrimoniis.*

Sponſalia inter impuberes ante ætatem, etiam vnius ex Sponſis, contracta per verba de præſenti, ſeruata forma Concil. vt hic, nõ tranſeunt in Matrimoniũ etiam ſubſequuta copula poſt ætatem, non ſeruata de nouo eadẽ forma Concilij, de qua in hoc Decreto. Non impediuntur tamen, quo minùs iterũ cõtrahere poſſint iuxta formam hîc præſcriptã, & non ſubſequuta copula, nullũ erit impedimentum, quin cum conſanguinea, vel affine alterius partis contrahere poſſint, ſecus verò ſi eſſet ſequuta copula, ſic enim in primo vel ſecundo gradu eſſet ortum impedimentum ex fornicatione. *Infrà hoc c. §. Matrimonium contractum per verba.*

Qui alias quam præſente Parocho.] Verba hæc sũt intelligẽda adhuc ad ſacerdotiũ nõ promoti, nempe quia adhuc non fuerit elapſus annus, qui conceditur ſibi à iure ad faciendum ſe ad illud promoueri, iuxta Text. licet Canon. de Elect. *in 6.* & ita fuit in Congregatione reſolutum, & S. D. N. Clemens VIII. approbauit hanc reſolutionem.

3. Mart. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, Matrimonium factum coram Parocho denunciato excommunicato vtique valere.

1. Iun. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, matrimonium contractum non adhibito Parocho, & teſtibus, eſſe nullum: item cenſuit ſponſalia per verba de futuro poſt contractum per copulam ſubſequutam non tranſire in matrimonium.

16. Febr. 1595. An validum cenſeri debeat matrimonium celebratum in Parochia mulieris coram ſacerdote habente licentiam à Parocho viri, & præſertim cum parochiæ viri, & mulieris ſint in diuerſis Diœceſibus conſtitutæ?

Omnes fuerunt eius ſententiæ, vt matrimonium celebratum coram ſacerdote de licentia Parochi viri, in parochia mulieris, etiamſi in diuerſis Diœceſibus ipſæ Parochiæ conſtitutæ ſint, valeat.

Matrimonium contractum coram teſtibus, ſed ſine Parocho vel alio Sacerdote de eius licentia poſt Concil. Trid. non ſolùm eſt nullum, ſed nec vim habet ſponſalium: adeo vt ſic contrahentes ad denuò contrahendum compelli non poſſint. Imo contrahentes non præſente Parocho, teſtes & notarius, qui clandeſtino iſti contractui interfuerunt, grauiter pœna arbitraria puniẽdi ſunt: eſt enim neceſſarium, ad hoc vt contractus Matrimonij ſit validus, quod præſente Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote de ipſius vel Ordinarij licentia, & coram teſtibus, verba de præſenti, ab vtroque contrahentium proferantur.

Satis eſt vt Matrimonium coram Parocho & teſtibus, contrahatur per verba de præſenti, quod contrahentes valuis tunc adſtent, denuntiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Eccleſia faciendæ ſunt. Et parochus ita præſens Matrimonio debet eſſe, vt appareat à contrahentibus hac de cauſa adhibitus fuiſſe. *Suprà hoc c. §. vel aliis.*

Quod ſi Parochus adfuiſſet, nihil tamen eorum, quæ agebantur, vidit vel audiuit. Congregatio reſpondit Matrimonium non valere, ſi non intellexiſſet, niſi ipſe Parochus affectaſſet non intelligere.

Matrimonium contractum non ſeruata forma Concilij Tridentini (licèt contrahentes certam inter ſe de contrahendo Matrimonio fidem dederint, & poſtea coram teſtibus ſine Parocho de præſenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos ſubſequuta;) non in ſponſalia de futuro reſoluitur, ita vt cogi poſſint contrahere ſeruata forma Concilij. *Sic reſponſum eſt Epiſcopo Patauino. Suprà, hoc c. §. matrimonium contractum.*

An ſit matrimonium, ſi duo contrahunt per verba de præſenti proprio parocho præſente, & aliis requiſitis non omiſſis, cui cõtractui parochus formaliter adhibitus non fuit, ſed dũ forſan conuiuij, aut cõfabulationis, aliudve tractãdi cauſa adeſſet, audit huiuſmodi contractum fieri, & poſtea alter contrahentium velit ab huiuſmodi contractu ratione huius defectus reſilire. Reſpondit Cõgregatio poſſe, niſi alia interueniant, quæ parochum à contrahentibus adhibitum fuiſſe arguant, qui diceretur adhibitus vt ſupra, quamuis ex alia cauſa erat vocatus, dummodo ſit adhibitus vt ſupra, quamuis ex alia cauſa, ad illum actum.

Congregatio Concilij perpenſis conſultationibus Epiſcopi Tricaricẽſis circa formam matrimoniorum, quę in partibus Holandiæ, Zelandiæ, & Friſiæ contrahuntur, ita cenſuit: Vbi hoc decretum nondum eſt publicatum in Parochia, valet matrimonium contractum abſque obſeruatione formæ à Concilio præſcriptæ. Publicatio autem decreti facta præſumitur, vbi

decretum ipſum fuit aliquo tempore in parochia tanquam decretum Concilij obſeruatum. Hæretici in quorum parochia dictum decretum fuit publicatum, tenentur præſcriptam formam obſeruare. Et propterea iſtorum matrimonia abſque forma Concilij, quamuis coram miniſtro hæretico vel magiſtratu loci contracta, ſunt nulla. Si verò parochia, in qua fuit aliquando obſeruatum decretum, proprio parocho careat, & Cathedralis itidem Epiſcopo & Capitulo habentibus à Concilio facultatem alicui ſacerdotem ad id delegandi, nulluſque alius ibi ſit, qui vices Parochi aut Epiſcopi ſuppleat, matrimonium valet abſque præſentia Parochi, ſeruata tamen in eo, in quo poteſt, forma Concilij, nempe adhibitis ſaltem duobus teſtibus. Si verò exſtent quidem Parochus & Epiſcopus, ſed nullo conſtituto Vicario vterque metu hæreticorum lateat, ita vt verè ignoretur vbi ſit, vel eodem metu à diœceſi abſit, nec ad alterutrum ſit tutus acceſſus; validum eſt matrimonium contractum abſque parocho, adhibitis tamen duobus teſtibus.

Qui clandeſtinè contraxerunt, poſſunt, ſi pariter diſſentiant, inuicem ſe diſiungere, licet conſummauerint; & aliquamdiu cohabitauerunt, ſed grauiter arbitrio Ordinarij ſunt puniendi; ſed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec poſſunt cogi ad inuicem contrahendum ſeruata forma Concilij, niſi ſponſalia per verba de futuro cum iuramento contraxiſſent, tunc ſeruandum ius commune.

11 *Vel ipſius parochi.*] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in ſcriptis data, exercendi ſcilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, ſufficit ad matrimonij corã illo Sacerdote celebrati validitatem.

Abulẽſis 1. Decẽb. 1593. 28. Ian. 1584. Congregatio Concilij cenſuit Matrimonium contractum coram Parocho non ſacerdote valere.

Vel alio ſacerdote.] Si ſacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, ſed tantùm declarare irritum: quia cum Concilium iam illud irritum fecerit, non eſt vlterius irritandum, ſed opus eſt ſola declaratione quòd irritum ſit, etiamſi is ſacerdos eſſet aliquis parochus, ſed non Parochus contrahentium. Quòd ſi coniungendi ſunt diuerſarum parochiarum, ſufficit vt Parochus ſiue viri, ſiue mulieris, *Suprà, hoc c. in initio.*

Congregatio Concilij cenſuit Matrimonium factum coram Sacerdote à proprio parocho deputato, & coram teſtibus, vtique valere.

An ſit pro matrimonio iudicandum, ſi duo contraxerunt ex libero vtriuſque conſenſu coram Parocho alieno, propterea quod vel eorum Parochus eſſet publicus hæreticus vel profugus, quia Eccleſia parochialis carebat ſuo rectore. S. D. N. Gregorius 14. ex ſententia Cõgregationis declarauit iudicandum eſſe contra matrimonium, poſſe tamen eos item validè contrahere coram proprio parocho, vel alio Sacerdote de conſenſu Ordinarij, niſi tamen adſit aliud legitimum impedimentum.

12 *Seu Ordinarij licentia.*] Licet proprius Parochus non celebret ipſe Matrimonium, tenet, ſi Epiſcopus vocatus præſtaret ſe, vel conſtitueret aliquem vt proprium Parochum.

Intelligitur etiam de generali Vicario Epiſcopi, qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec ſufficit tacita, quæ reſultat ex tolerantia. Requiritur verò vel cõmuniter generalis adminiſtrandi omnia Sacramenta, vel ſi hæc abſit) expreſsè ſpecialis licentia Vicarij etiam temporalis, ad nutum amouibilis Eccleſiæ Parochialis. Qui enim Sacramenta adminiſtrant, & Matrimoniis interueniunt, ſicut ipſi interuenire poſſunt, ita etiam dare licentiam aliis poſſunt interueniendi, ob fauorem matrimonij.

Præſuppoſito quod rector habeat parochianos in duabus diœceſibus, & quidem in vna ipſarum Eccleſia parochialis cum maiori parochianorum parte exiſtat, in altera ſit domus rectoris, in qua domo modo ipſe, modo eius Capellanus reſidere conſueuit: ſi alienus Sacerdos abſque debita licentia parochianos eius matrimonio coniunxerit, ac propterea in ſuſpenſionem inciderit ex Concilio Seſſ. 24. c. 1. de Reform. Matr. verſ. quod ſi quis parochus; an abſolutionem obtinere debeat ab Ordinario, in cuius diœceſi habet domum propriam: maximè ſi parochiani ſic coniuncti fuiſſent eiuſdem diœceſis. Congregatio cenſuit, abſolutionem huiuſmodi ſpectare ad Epiſcopum Foroſempronienſem, cuius diœceſis eſſe dicuntur ſponſi ſic matrimonio coniuncti, & non ad Epiſcopum Senogalenſem, cuius diœceſanus erat Sacerdos, qui coniunxit.

13 *Ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit.*] Hic verſ. nihil pertinet ad ſponſalia per verba de futuro contracta, ſed tantum

tùm intelligitur de Matrimonio per verba de præſenti cõtracto. *Hoc ſæpe reſolutum eſt.*

Statuere Ordinarius non debet, vt illi, qui non ſeruata forma prædicta contraxerunt, ſint inhabiles ad contrahendum, quia eſt contra diſpoſitionem huius cap. per verba enim illa Decreti, *ad ſic contrahendum*, non intelligitur, quòd qui extra formulam Decreti Matrimonium contraxerunt, ſimpliciter inhabiles fiant ad rurſus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimoniis Decreti formulam ſecuti non ſunt, ſi rurſus contrahere velint ex decreti præſcripto, id eſt, adhibito Parocho & teſtibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, niſi ſanguinis coniunctione aut propinquitate cum aliis ſacrorum Canonum exceptionibus impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonij clandeſtini inualiditate arguitur in his locis, vbi Decretum iam publicatũ fuit.

Primò, quid de illis locis cenſendum eſt, in quibus ſolùm Epiſcoporum aut parochorum malitia, vel craſſa aut ſupina ignorantia ſeu negligentia non eſt publicatum hactenus? Secundò, quid faciendum, cum duo clandeſtinè contrahunt aut contraxerunt, & in vnius Parochia publicatũ fuit decretum, in alterius non item, in qua contrahunt ſimul? Tertiò, quid faciendum cum iis, qui poſt contractum clandeſtinum Matrimonium, idque ſiue ante Concilium, ſiue poſt, decreto tamen hoc non publicato, auctoritate imprudentis Epiſcopi aut ignorantis Parochi, ſeparati fuerint; & poſtea cum aliis publicè contraxerint, neque iam ſine grauiſſimo ſcandalo ſeparari poſſunt.

Ad primum Sacra Congregatio reſpondit, Anno 1588. Decretum Concilij non obligare, ſi in illa Parochia vbi contractum fuit Matrimonium, nec dum erat publicatum, nec 30. dies à prima die publicationis adhuc fuerant elapſi, quantumuis vel malitia, vel ſupina negligentia omiſſa fuerit huiuſmodi publicatio.

Ad ſecundum itidem non obligare Decretum nondum in ea Parochia, vbi contrahitur, publicatum, vt dictum eſt.

Ad tertium, primum Matrimonium eſſe validum, ideóque in eos, qui primo ſpreto ad ſecundum conuolarunt, ſtatuendum prout à iure diſponitur.

Statuitque benedictiones.] Petenti an ob difficultatem exigendi id, quod Parocho debetur ante benedictionem ex [illegible] conſuetudine, [illegible] ad illud deponendum, contra Abb. in c. ad Apoſt. n. 2. & 4. in fin. Congregatio reſpondit petitioni indignæ non eſſe reſpondendum.

Congregatio Concilij cenſuit, ſponſo & ſponſæ hoc corrupto, vel corruptæ in primis nuptiis eſſe impertiendã benedictionẽ. 13 Iane. 1594.

Congregatio Concilij cenſuit, conſuetudinem ab his, quorum nuptiæ benedicantur, aliquid recipiendi, demum eſſe obſeruandam, ſi ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione, aut compulſione fuerit introducta; & nec etiam à ſponte dantibus quicquam recipiatur, antequam benedictionem ſacerdos liberè fuerit impertitus. 11. Aug. 1595.

Ex hoc textu ſunt argumenta. Quidam Parochi inſtabant contra Epiſcopum Eccleſiæ Syracuſanæ, negantes ei ampliùs deberi decimam aurei partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus, ſolus enim Parochus ex hoc benedicit. Contrarium tamen cenſuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione miniſterij illius, ſed loco præbendæ ad ſuſtentationem ſuæ dignitatis, & cùm immemorabili tempore ita fieri conſueuerit, non eſt tollenda hæc laudabilis conſuetudo.

16 *Alterius Parochia.*] Per alios Sacerdotes à Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, cui ipſe Parochus vel Ordinarius licentiam non dederit, Benedictio Sacerdotalis contrahentium Matrimonium non eſt facienda iuxta hoc Decretum, non obſtantibus quibuſcumque.

16 *Ipſo iure tam diu ſuſpenſus maneat.*] Id eſt, ſublata pœna excommunicationis, *De qua in Clem. 1. in fine. de priuileg.*

17 *Poſt 30 dies.*] Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandeſtinè contracta abſque præſentia proprij Parochi incipit habere robur poſt 30. dies à die publicationis ipſius Decreti in Parochia factæ & poſt Kal. Maij, 1564. iuxta Bullam S. D. N. Pij V. tenet, ſicque duplex tempus concurrere debet, vnum poſt dictas Kal. Maij, 1564. alterum poſt 30. dies à publicatione in loco, adeo vt ſi ante Kal. dictas facta fuiſſet publicatio: Decretum non obligaſſet Matrimonia contracta ante publicationem prædictam Decreti de Reform. matrimonij in Parochia contrahentium factam, ideo ante publicationem irrita non ſunt, nec vt irrita declaranda.

18 *A die primæ publicationis.*] Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc vt robur ſuum accipiat, neceſſe eſt in Parochiis publicari, nec eius publicatio in Diœceſana Synodo facta, æquipollet. Si tamen hæc verba, ſcilicet (*quod fiant*

Matrimonia

Matrimonia præſentibus Parocho & teſtibus alioquin ſint irrita,) fuerint publicata in Parochia, ſufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam poſt cōfirmationem Concilij, priuſquam illis innoteſceret confirmatio, poſſunt ſimpliciter diſpenſari, etiam in ciuitatibus, vel locis, vbi, propter paupertatē ciuium vel quando magna pars illorum inter ſe cognatione coniuncta eſt, ſolet diſpēſari. Cauſſa verò diſpenſandi in ſponſalibus ante confirmationem Concilij ſufficiens erat, ſi qui eſſent in gradu prohibito, vel fuiſſet conuerſatio cum Sponſa, aut præcedens publicatio ſponſalium. Sic Congregatio cenſuit *Infrà huius Seſſ. c. 5. §. Placuit, & Nauarrus Enchir. c. 22. n. 87. item infrà cap. Qui contraxerunt ſponſalia.*

Matrimonium contractum per verba de præſenti de Anno 1566. circa decimum vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis ſeruata forma Cōcilij Trid. ſubſequuta carnali copula: ſi iſta mulier ex tunc ſimul cum viro cohabitauit per multos annos, an hodie poſt legitimam ætatem ipſius mulieris tranſeat in verum & validum Matrimoniū eadem forma Concilij Trid. non adhibita? Congregatio Concilij cenſuit, non tranſire, niſi iterùm coram Parocho proprio contrahatur per verba de præſenti, iuxta formam Concilij, ſi tempore aduenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilij, & elapſi erant 30. dies à prima publicatione. Sic autem ſæpius reſpondit Sacra Congregatio in caſu etiam, quo mulier habebat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati; quæ cohabitauit quatuor annos cum viro, ſed non ſe cognouerunt carnaliter; prætendebat enim mulierem eſſe arctā, cuius cauſſa fuit diſſolutum Matrimonium, deinde inuenit, qui reſerauit ſeras: vir quidem repetebat mulierem per c. *fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, ſed oppoſuit nullitatem matrimonij. *Vide ſuprà, hoc c. §. Sponſalia inter, &c.*

REMISSIONES.

α Vide Perez l. 1. verſ. Quæri etiam poteſt, tit. 1. lib. 5. Ordin. p. 27. cum ſeq. Menoch. Conſ. 398. Ceuall. Communium contra communes, q. 604. Guttier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 51. & lib. 3. Canon. tr. de Matrim. c. 55. cum ſeqq. Latiſſimè Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 20. per totum, P. Henriq. in ſumm. lib. 11. cap. 3. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 2. q. 7. & lib. 4. in fine, vbi plures ſacræ Cardinalium Congregationis deciſiones refert circa ſingula huius decreti verba. * Vide etiam Petr. Cened. collectan. 58. Did. Spino in ſpeculo teſtam. gloſſ. 15. à n. 19. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 73. liter. A. Bobadilla lib. 2. ſuæ Politicæ, cap. 18. n. 170. Pute. deciſ. 257. lib. 3. Honded. conſ. 87. Lacian. de probat. lib. 2. cap. 16. n. 62. Peregrin. conſ. 91. n. 38. vol. 2. Cæuall. etiam in q. 697. Gutiēr. de matr. c. 40. & 45. Hugolin. de irregularit. c. 44. §. 1. numer. 6. Ricci. in prax. var. reſolut. cap. 291. & Franc. Hieron. Leonin. deciſ. 55. n. 17. Alex. Trentacinq. var. reſol. lib. 3. tit. de matrimonio reſolutione 1.

† *Libero contrahentium conſenſu.*] Quando matrimonium ab initio fuit per metum, & ſic nulliter contractum; ceſſante metu, an ſit neceſſarium, quod de nouo ex integro cum ſolemnitatibus à Concilio requiſitis contrahatur? Affirmatiuè decreuit Rota, de qua per Alex. Ludouiſ. deciſ. 395. aduerſus Thom. Sanchez de matr. lib. 2. diſputatione 37. & latè reſoluit Gutier. de matrim. c. 76.

* *Rata & vera eſſe matrimonia.*] Vide text. in cap. 2. & 3. de clandeſt. deſponſat. & l. 2. vbi Gregor. Lopez tit. 3. part. 4. D. Thom. in 4. diſt. 28. q. 1. art. 3. & ibi Soto art. 1. & 2. VValdenſ. de ſacramen. c. 137. Gouar. 2. p. de ſponſal. c. 6. n. 27. Grammat. conſ. 168. num. 10. Hier. Cæuallos d. q. 604. n. 30. poſt Menoch. Renatum, Chopin. Paliot. Guttier. Matienc. Azeued. Victor. & alios, Farin. dec. 8. n. 4. vol. 2. crimin. Io. Gutierr. lib. 2. pract. quæſt. in quæſt. 4. num. 2.

† *Quandiu Eccleſia ea irrita non fecit.*] Vide l. 1. tit. 3. part. 4. Specul. coniugior. 1. p. art. 10. in appendice fol. 1. col. 2. Rotam nouiſ. dec. 273. n. 21. in recollectis à Farinacio.

β *Quique falsò affirmarunt matrimonia à filiisfamilias ſine conſenſu parentum contracta irrita eſſe.*] Vide Caſſan. in Catalogo gloriæ mundi p. 10. conſid. 36. Perez l. 1. prope finem, verſ. Conſtat etiam ex prædicto Conſilio pag. 56. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. q. 7. ſect. 1. Guttier. Canon. lib. 1. c. 20. num. 1. & 2. & tract. de Matrim. c. 70. à princip. * Vide etiam Cened. d. collectanea 58. n. 5. & 7. Cæuall. d. q. 604. n. 31. Cod. Fabian. lib. 5. tit. de nuptiis, 2. definit. 2. Fontanella de pactis nuptial. clau-

ſula

ſuia 4. gloſ. 2. ex n. 3. Accarium Ant. de Ripoll. in l. Titio centum. §. 1. ff. de condit. & demonſtr. n. 84. & ſeq. Philipp. Paſchalis de patria poteſtate 2. p. cap. 5. n. 16. & 19. Grilenzonium conſ. 70. n. 5. & 23.

y An validæ ſint leges ciuiles & ſtatuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ abſque parentum conſenſu Matrimonium ineant? Et an poſſint exhæredare filias ſine conſenſu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz Conſ. 20. n. 8. Marienſ. l. 2. Gloſſ. 4. n. 49. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. Menoch. de Arbitr. caſu 453. n. 8. & libr. 4. de Præſumpt. quæſt. 189. n. 55. & Conſ. 69. à n. 22. Franciſc. Viu. Neapolit. deciſ. 523. n. 3. Petr de Ledeſm. in ſumm p. 1. de Sacram. Matrim. c. 7. concl. 5. dub. vnic. Surdum de aliment. tit. 1. q. 5. num. 17. Cæuall. Commun. contra Communes q. 5. n. 2. & q. 314. n. 3. Valdenſ. in addit. ad Xuar. l. 2. tit. *de los caſamientos*, pag. mihi 50. Richard. in princ. Inſt. de Nuptiis, n. 6. & 11. & in princ. inſtit. de Inoffic. teſt. n. 0. D. Marr. de iuriſd. p. 4. Cent. 1. caſu 70. Baptiſtam Coſta de ſcientia & ignor. Cent. 2. diſt. 40. n. 71. & reg. 11. D. Barb. in l. 1. p. 4. 27. 32. & 35. ff. ſoluto Matr. Luſit. Ægid. in repet. l. Titiæ, p. 3. à n. 30. cum ſeqq. ff. de Condit. & demonſt. Dom. Garſi. Marſillo Siciliæ deciſ. 163. Bernard. Græuç. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 95. D. Gutt. Canon. lib. 2. cap. 20. n. 2. & lib. 2. q. 1. & 5. & lib. 3. de Matr. c. 80. à princ. & plures Doctores ex antiquioribus refert Ceued. ad Decret. Collect. 58. num. 7. & ex doctiſſimis Theologis Societatis IESV P. Henriq. in ſum. lib. 1. cap. 6. §. 1. lit. C. P. Azori. inſtit. Moral p. 2. l. 2. cap. 2. col. 127. cum ſeqq. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 178. verſ. Dubium, P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſput. 47. n. 12. P. Rebello d. p. 2. lib. 2. q. 14. ſect. fin. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 28. n. 48. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 19 n. 19. verſ. Quod verò attinet.

† *Illa ſemper deteſtata eſt, atque prohibuit.*] Vide tex. in c. non omnis. & in c. honorantur. & in c. fi. 32. q. 2. in c. aliter. & in c. noſtrates. 30. q. 5. Concil. Toletan. 2. c. 10. Menoch. de arbitr. caſu 453. & conſ. 199. n. 4. Hier. Cæuall. d. q. 604. n. 35. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recopil n. 4.

* *Clandeſtinis coniugiis, &c.*] Quibus modis matrimonium dicatur clandeſtinũ, latè reſoluunt Did. Perez Cuchus, Spino & Marienzo in locis relatis à Cæuall. d. q. 604. n. 36. & 46. & in q. 5. n. 8. necnon Io. Gutt. pract qq. lib. 2. q 1. n. 28. in fi. & in q. 4. n. 13.

† *Qui in ſtatu damnationis, &c.*] Circa hanc rationem & plures alias huius deciſionis, vide Cephal. conſ. 421. n. 4. 5. & 54. lib. 3. Burn. conſ. 62. n. 15. lib. 1. Ceued. d. collect. 58. num. 9. ac etiam Salzed Cuch. Menoch. Guttier. Baëzam, Marienz. Azeued. Moçci. Sotum & Nauar. in locis citatis à Cæuall. d. q. 604. n. 39.

* *Dum priore vxore, &c.*] Vide Guttier. de iuram. confirmat. p. 1. c. 51. per totum

† *Præcipit vt in poſterum, &c.*] Vide Didac Spino d. gl. 15. ex n. 16. & 70. Ledeſm. de matrim. art. 5. q. 45. verſic. eſt ſecundum dubiũ. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recop. n. 14. & ſeq. & Pereir. Did. Perez, Vegam & alios relatos à Cæuall. d q. 604. in n. 41. & 41.

ð *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch. de præſumpt. lib. 6. quæſt. 88. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 3. Petr. de Ledeſm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 76. n. 18. Thom. Treuiſan. Venet. dec. 23. lib. 1. latè Ceued. pract. lib. 1. q. 30. à n. 45. D. Guttier. d. tract. de Matrimon. c. 63. n. 6. vbi reſoluit, dici illũ proprium parochum parochiæ, in qua contrahentes animum permanẽdi habent, non autem ad tempus,redituri poſtea ad proprium domicilium. & c. 73. teſtatur habentem duplicem parochiam in qualibet poſſe Matrimonium inire. * Vide Nauarr. conſ. 1. n. 1. de ſponſal. lib. 4. ac etiam Ledeſmam, Seguram, Franc. Marcum & Cuch. relatos à Cæuallos d. q. 604. num. 42. & 54. vſque ad 64. Riccium in prax. Eccleſiaſt. deciſ. 244. Paſchal. de patria poteſtate, p. 2. cap. 5. ex n. 51. Peregrin. conſ. 79. vol. 5.

ı *Tribus continuis.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 6. P. Val. Regin. d. lib. 31. n. 225. cum ſeqq. vbi affirmat hoc non eſſe ita accipiendum, quin aliquot dierum interuallum poſſit intercedere, quando feſta continua ſunt, P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 28. n. 47. dicit, hæc verba intelligenda eſſe de feſtis, quæ ſibi non ſuccedunt immediatè. * Vide quæ dixi ſuprà.

ȷ *Diebus feſtiuis.*] An poſſint fieri diebus feriatibus cum diſpenſatione Epiſcopi? Negant Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1 verbo Matrimonium. §. 4. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 83. n. 28. P. Sanch. lib. 3. diſp. 6. num. 9. vbi dicit, fini Concilij ſatisfieri, quando denunciationes fiunt in die non feſtiua, ſed in aliqua, qua magnus populi concurſus ad Eccleſiam vadit, vt quia eſt feſtus vacationis illius Eccleſiæ dies, vel quia inſignis Cõcionator habet concionem, idem aſſerunt P. Valer. Reginald. d. lib. 31.

n.227.nouiſſimè D.Guttier.d.tract.de Matrim. cap.56. n.8. † Vide Cened. d.collect. 58.n.11.ac etiam Seguram & Maſcard. citatos à Cæuallos in d.q.604.n.43.

α *In Eccleſia.*] An poſſint fieri extra Eccleſiam in locis competentibus, vt in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmat P.Sanch.d.n.9.P.Val Regin.d.lib. 31.n.227.D.Guttier.d.c.56.n.7.

β *Publicè denuncientur.*] An denunciationes ſint de eſſentia Matrimonij, ita vt ſit nullũ ſi omittantur? Negant Perez l.1. tit.15. lib.5. Ordin.Nau.Conſ.17.n.4.ſub tit.de ſponſal. in 2.edit.& in Man.cap.22.n.79. Salzed.ad Bernard.c.75.addit.2.verbo, ſuſpenditur ab officio,verſ.Ante omnia, P.Henriq.in ſum. lib.11.c.5.§.1.Veg.in ſum.lib. 3. caſu 176. Pet.de Ledeſ.de Matr.q.45.art.5.puncto 2. dub.1.concl.2.& in ſum.p.1.de Sacr.Matr. c.6. concl. 6. in fine, Fr.Emman. in ſumm. tom.1.c.217.n.2.Steph.Grat.diſcept.forenſ. c.83.n.7.Gutt.de iuram. confirm. p.1.c.51. n.2.& d.tract.de Matr.c.56.n.2.& c.63.n.1. D.Mart.de Iuriſdict.p.4.caſu 71. à n.11. P. Sanch.lib.3.diſp.5.P.Rebello d.p.2.l.2.q.7. ſect.2.n.8. P.Val.Regin. in praxi fori pœn. lib.31.n.222.P.Ægid. de Sacr. tom.2.diſp. 27.n.49.*Plotus in l. ſi quando. n. 341. C. vnde vi.Caualc.deciſ.19.n.18. Alex.Trentacinq.var.reſol.lib.3.tit.de matrim.num.1. Cæuall.d.q.604.n.46.& q.5.n.8.Did.Spino præceptor meus in ſuo Speculo teſt. gloſſ. 15.n.19.& 24. Vide etiam Achillẽ de Graſ. in dec.330.Camil.Borrel.conſ.23. n.40.Iacob.Ant.Martam de iuriſdictione 4. p. caſu 71.Cæuall.q.5.n.8.& d.q.604.n.37. & 46. & in q.697.n.8.Cened.d.collectan.58.con. Fantium Turret.conſ.18.num.25.Cod.Fabrian lib.9 tit.28. definit.28. & alios congeſtos ſupra,n.4.Omiſſionem denunciationum non reddere matrimonium clandeſtinum,neque prolem illegitimam cenſuit Sacra Congregatio, cuius meminit Rota dec. 71.n.12.par.1.in n.p.1.ciuilium.

An peccent,qui omiſſis denunciationibus ſine legitima diſpenſatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernard.c.75.addit.2.verſ.Quintus eſt.Petr.de Ledeſm in tract.de Matrimon. q.45. art.5. verſ. Sed aliud eſt dubium,& in ſum. p.1.de Sacrament.Matrim cap.6. concl.6. Spin. in Speculo teſtam. gloſſ.15. princip num.26. Cæuall.d.q.604.n.85.D.Gutier. de Iuram. confirm.p.1.c.51.n.29. & d.tract. de Matr. c.56.n.4.P.Ægid.de Sacr.tom.2.diſp.27.n. 51.P.Valen.Regin.d.lib.31.n.231.†Plotus, Caualcan. & Trentacinq. vbi proximè.] Pat. Sanch.lib.1.diſp.5.n.6.vbi num. 7. affirmat non eſſe mortale, ſi vna denunciatio omittatur, ſequitur P. Rebello dict. quæſt. 7.n.10.quòd ſine aliqua graui cauſa non facilè admittendum eſſe aſſerit P.Ægid. dict. n.51.verſ. Aliqui.

κ An quando propria auctoritate, & ſic illicitè denunciationes prędictæ omittuntur, dicatur,& ſic Matrimonium, ſine eis coram parocho & teſtibus celebratum, clandeſtinum, ad incurrendas pœnas clandeſtinis Matrimoniis appoſitas? Affirmant Petr. de Ledeſm. d. c.6. dub.3. prope finem, P. Henriq.in Sum.lib.11.c.6.num.1. lit. M.in comment.P. Sanch.de Matrim.lib.3.diſp.1. n.7.P.Ægid.d.tom.2.diſp.18.n.103.& diſp. 27.n.83.D.Guttier. d. tract. de Matrim. c. 55.n.5.

λ An denunciationes faciendæ ſint in vtriuſque contrahentis parochia, quando contrahentes ſunt diuerſarum parochiarum? Affirmant Petr. de Ledeſ. in tr. de Matr.q.45. art.5.puncto 3.& in Sum.p.1.de Sacr.Matr. c.6.concl.7. verſ. *Haſe de aduertir*, Zerol. in praxi Epiſc..p.1. verbo Matrimonium,§. 5.P.Sanch.lib.3.diſp.6.n.4. P. Reb. d. p. 2. lib.2.q.7.n.10.verſ. Quo loco.P.Valer.Reginald.d.lib.31.n.225.P.Ægid. de Sacram. tom 2.diſp.27.n.46.D. Guttier. d. tract.de Matrim.cap.56.num.5.

μ An parochus poſſit alicui licentiam concedere denunciandi? Affirmat D. Valer. Reginald.in praxi fori pœnitent. lib.31. num. 225. verſ. Secundum.

† *Quibus denunciationibus factis.*] Vide Rojas in epitom.ſucceſſion.c.2.n.23. Menoch.conſ.398.n.4. & conſ.622.Salzed. ad Bern.Diaz in d.c.73. lit. B. Caualcan. deciſ. 19.n.18.p.1.Bertazol. conſ.283. ex n.27.& ibi eius addition. lit. B. & C. Carpt. deciſ. 27.num.4. Treuiſan.deciſ.9.n.4.lib.1.Turret. in d. conſ. 28. num. 14. Alex. Trentacinq lib.3.var.tit. de matrim. reſolut.1. fol. mihi 334.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur ſub culpa mortali denunciare impedimentum à ſe notum inter volentes inter ſe contrahere Matrimonium, etiamſi occultum ſit, & illud probare non poſſit? Affirmant Guttier. Canon.lib.1.c.11.num.21.& 27. & d. tract. de Matrim.c.59.à princip.P.Sanch. de Matrim.lib.3. diſput.13.num. 2. cum quibus proſequere ad multa vtilia in hac materia. Et de parocho cognoſcente impedimentum ex Sacramentali Confeſſione, vide P.Sanch.lib.3. diſp.11. & 16. Patr. Val.

Regin.

Regin.d.l.31.n.241.verſ.vltimum,P.Ægid. d.tom.diſp.17.à n.60.D.Guttier. d.tract.de Matrim.c.60.* Cæuall.d. q. 604.num.47. & 149.

§ *In facie Eccleſiæ.*] Sacra Card. Congregat.ita cenſuit:Ordinarius non poteſt prohibere, quin Matrimonia domi celebrentur ſeruata Concilij forma: ſed cum maximè deceat vt in Eccleſia celebrentur, id hortari debet, non præcipere, referunt P. Rebell.d.p.2.lib.2.q.7.n.11. P.Sanch. lib.3. diſp.15.n.10.P.Valer.Regin.d.lib.31. num. 242. vbi aſſerit ad hoc vt Matrimonium dicatur celebrari in facie Eccleſiæ, non eſſe opus, vt in ipſa materiali Eccleſia, vel in eiuſdem limine celebretur, ſed ſufficere, vt coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio cenſeri poteſt Eccleſia, iuxta c. Eccleſia,de Conſecr.diſt.1.c. Relatum, 2. §. 2. de Teſtam.* Vide Honded. conſ.87.n. 23.Peregrin.de fideicommiſſ. art. 24. ex n. 65. Cephal. in conſ.421. ex n. 55. ac etiam Nauar.Cuch. Conrad.& alios citatos à Cæuall.d.q.604.n.50.Zuchard.conſ.53.n.7.

† *Procedatur.*] Vide Veracruz in Specul. coniug.1.p.art.16.in princ. ac etiam Didac. Perez & Seguram relatos à Cæuallos in d. q.604.n.51.

• *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Congreg. cenſuit, non pertinere ad ſubſtantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat, ideóque valere Matrimonium, quamuis verba exprimentia conſenſum prolata ſint à contrahentibus tantum.refert D.Guttier.d.tract. de Matrim.c. 69.n.3.& reſoluunt Cæual.d.q.604.n.53.P. Sanch.lib.3.diſp.38.n.4. P.Ægid. d.tom. 2. diſp.27.n.74. atteſtantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

π *Et eorum mutuo conſenſu intellecto.*] Quibuſnam ſignis ſufficienter exprimi poſſit conſenſus ad Matrimonium requiſitus: Vide P.Ledeſm.in ſum.p.1. Sacr. Matr. c.8.P.Rebel.d. lib.2. q.10. D.Guttier. d. tr. de Matrim.c.46.* n.8.9. & 13. Vide etiam Ledeſm. Cuch. Matienſ. Vegam, Humad. Nauar. Mori. & Cenedum in locis, de quibus per Hier.Cæuall.d.q.604.n.52. & in q. 391.n.3.& Viuald in Candelab. Eccleſ. tit. de matr. ex n.54. Gutier. de iuram. confirmator.1.p.c.51. n.18. & 32. & in q. canc.c. 22.Alex. Ludou. deciſ. 395. num. 5. & 13. Gutierr.etiam de matrim.cap.76. num. 92. in verſ.Non inquam obſtet.

ρ *Ego vos in matrimonium coniungo.*] An hæc verba ſint de eſſentia huius Sacramenti? Negant Perez lib. 1. verſ. Præterea neceſſarium eſt,tit. 1.lib.5.Ord.pag.39.Segur.p.1.direct.iudicum,c.15.n.52. Pet.Ledeſ.de Matr.q.43.art.1. dub.4. concl. fin.& q.45.art.5.puncto 3.ante 1. dub.concluſ.1. & in ſum.part.1.de Sacr.Matrim.c.1.concl. 15.in fine,P.Henriq. lib.11. c.2. num.7.P. Sanch.lib.3.diſp.28.Cæuall.d.q.604. n.53. Cened.pract.& Canon.q. lib.1. q.30. num. 38.nouiſſimè D. Guttier. d. tract. de Matr. c.69.num.3. † Vide Spino in d.gl.15. num. 11.Vegam.Medin. Cuch.Salzed. Veracruz. Seguira.& Didac. Perez citatos à Cæuall.d. q.604.n.53.

* *Iuxta receptum vniuſcuiuſque prouinciæ ritum.*] Vide Concil. Colon. de matrim. §. de ritib.& §.de miniſtro.Tertullian.lib.2.ad vxorem. Martin. V. Papam in Bulla Conſtantienſ. relata in vol.4. Concilior. Melch. Canolib.8.de locis Theolog. c.5. ad 3.Alphonſ. à Veracruz in appendice fol. mihi 17.26.& 29.

σ *Quòd ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio*] Vide Perez l.1 tit.15. lib.8. Ordin. pag.284. Menoch. conſ. 69. Guttier. Can. lib.1.c.19 & d.tract. de Matrim. c.57. n.3. P.Sanch.lib.3. diſp.9. P.Ægid. de Sacram. tom.2.diſp.27.n.52.† Salzed.ad Bern. Diaz in d.c.73.lit. D.Azeued. in l.1.tit.1. lib. 5. nouæ recop.n.41. Guttier. d.c. 51. in tract. de iuram.confirm.n.25.

τ An quoties timetur malitioſè Matrimonium impediendum, poſſit parochus eas omittere,ita tamen, vt fiant antequam conſummetur: Negant, niſi diſpenſatio difficillimè obtineri poſſit, P. Henriq. in ſum.lib. 11 cap.5.§.5.Pet.Ægid.d. diſput.27.n.53. P.Sanch.lib.3.diſp.7.n.17.

* *Malitioſè impediri poſſe.*] Vide Guttier.in quæſt.can.cap.20. à n. 9. Cephal. d. conſil. 421.n.12 & 65.cum ſeq. Cæuall. d. quæſt. 604.n.64.

† *Vel ſaltem parocho, &c.*] Vide Cæuallos in dict. quæſt. 604. num. 65. vſque ad 82. vbi latiſſimè Alex. Ludouiſius deciſ. 395. à n.5.

* *Et duobus vel tribus teſtibus, &c.*] Vide Spino in d gloſſ.15. princ.à n.46. Roland. conſ.92 num.5. lib.2. Seguram, Cuchum, Ledeſmam, Couar. & Veracruz in locis relatis à Cæuallos d.quæſtion.604. n.82.83. & 84.

υ *Deinde ante illius conſummationem denunciationes in Eccleſia fiant*] Quod ſi Ordinarius tantùm abſque vlla pœna præcipiat,quòd monitiones fiant contracto iam

matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè conſummando Matrimonium ante denunciationes peccent mortaliter, nécne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. diſput. 11. n. 3. D. Gutt. tract. de Matrim c. 58. n. 2. † Vide Iac. Ant. Martam de iuriſd. 4. p. caſu 71. n. 15. & 16. & citatos à Cæuallos d. q. 604. ex n. 85.

* *Denunciationes in Eccleſia fiant.*] Vide Lud. Molin. de Hiſp. primogen. lib. 2. c. 16. n. 10. Spino d. gl. 15. num. 32. Menoch. conſ. 221. num. 36. Seguram, Ledeſ. Nauar. Veracruz, Salzed. Vegam & citatos à Cæuallos in d. q. 604. à num. 85. vſque ad 90. Cephal. conſ. 712. n. 7. lib. 5.

φ *Niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædicta denunciationes remittantur.*] Vide Nau. conſ. 5. de ſponſal. Menoch. de Arbitr. caſu 453. n. 5. Petr. Ledeſm. in ſumm. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. P. Sanch. lib. 3. diſp. 7. n. 4. cum ſeqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. à n. 232. * Cæuallos d. q. 604. à n. 91. vſque ad 103. Vide etiam relatos à Cenedo d. collectan. 58. n. 2. Martam de iuriſd. 4. p. c. 71. n. 9.

χ An Epiſcopus poſſit generaliter delegare alicui in ſua diœceſi facultatem, quam habet, remittendi denunciationes? Negant Cephal. conſ. 421. à num. 27. vol. 3. Menoch. conſ. 69. à n. 55. P. Henriq. lib. 11. de Matr. c. 5 n. 5. Affirmant poſt Soar. de Paz & Ledeſm. quos refert Cæuall. d. quæſt. 604. n. 93. & 99. Spin. d. gl. 15. princip. n. 29. Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicariatus. n. 155. P. Sanch. lib. 3. diſput. 7. n. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 235. in princip. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 55 concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 56. n. 13.

ψ An Vicarius generalis Epiſcopi iure proprio, & auctoritate ſibi à Concilio conceſſa poſſit denunciationes remittere? Negant Menoch. conſ. 69. n. 55. cum ſeqq. & de Arbitr. caſu 453. n. 5. Cephal. conſ. 421. à n. 72. vſque ad 75. vol. 3. Soar. de Paz in pract. tom. 2. prælud. 3. in fine, Spin. d. gloſſ. 15. princip. n. 29. P. Henriq dicens ſic declaraſſe Cardinales lib. 11. de matrim. c. 5. n. 5. Ant. Gom in Explicat. Bullæ Cruciatæ, c. 4. n. 19. & 21. Affirmant Fr. Emm. in ſum. tom. 1. c. 217. n. 4. in 2. edit. Segur. c. 16. n. 2. & 3. Salzed. in pract. c. 73. in princip. Petr. Ledeſ. in ſum part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. Iacob. Sbrozzi de Vicario Epiſcopi lib. 2. q. 101. n. 1. & ſeq. & q. 43. n. 28. & 29. Flores de Mena Var. lib. 3. q. 24. n. 26. Gutt. canon. lib. 1. c. 19. n. 13. & nouiſſimè d. tract. de Matrim. c. 56. n. 11. P. Sanch. lib. 3. diſp. 7. n. 9. P. Valer. Reg. d. lib. 31. n. 235. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 55. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 83. n. 10. cum ſeqq. Cæuall. d. q. 604. n. 92. ad finem. † & Ricc. in reſolut. 316. in prax. var.

ω An poſſint remittere denunciationes habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, nullique diœceſano ſubditi? Affirmant Nauar. conſ. 5. ſub tit. de Sponſalib. in 1. edit. & conſ. 2. ſub tit. de clandeſt. deſponſat. in 2. edit. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Fr. Emm. in ſum. tom. 1. c. 217. n. 4. in 2. edit. P. Sanch. lib. 3. diſp. 7. n. 4. qui duo poſteriores idem reſoluunt de Magiſtro ſcholæ Salmant. reſpectu ſcholaſticorum, qui in Matricula deſcripti ſunt, refert D. Gutt. d. tract. de Matr. c. 56. n. 8. Idem poſſe Abbates exemptos, teſtantur Flores d. q. 24. n. 26. Steph. Grat. d. c. 83. n. 15. P. Sanch. d. diſp. 7. n. 4. *Aloyſ. Ricc. in praxi var. c. 291. & d. c. 316. n. 2. Nauar. conſ. 1. de ſponſalib. lib. 4.] Idem etiam poſſe commendatarium perpetuum affirmant P. de Ledeſm. dub. 1. verſ. *Segueſe lo ſegundo.* Nauar. conſ. 2. de clandeſt. deſponſ. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 8. n. 28.

a a *Quod illius prudentia & iudicio ſancta Synodus relinquit*] Hæc verba arbitriũ prudentiale, & ratione regularum importare probant Men. de Arb. lib. 1. q. 8. n. 26. cum ſeqq. D. Gutt. d. tract. de Matr. c. 57. in princip. Et requiri cauſam iuſtam ad diſpenſandum in prædictis denunciationibus, reſoluunt Men. conſ. 69. n. 62. & 63. Segura in director. iudicum Eccl. p. 1. c. 16. n. 17. Salzed. in pract. cap. 73. verſ. diſpenſat. Fr. Emman. d. cap. 217. n. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Spin. d. gl. 15. princip. n. 18. Ant. Gom. ſuper Bullam Cruciatæ, c. 4. q. 4. n. 26. P. Sanch. lib. 3. diſp. 8. n. 1. Cæual. d. q. 604. n. 103. D. Gutt. canon. lib. 1. c. 19. n. 6. cum ſeqq. & d. tract de Matr. c. 57. n. 1. & 2. qui poſteriores reſoluunt hanc cauſæ cognitionem poſſe fieri ſine ordine, & figura iudicij, & teſtibus non receptis in forma iudicij, nec iurãtibus & etiã extra diœceſim. † Vide etiã Cæuall. in d. q. 604. ex n. 103. vſque ad 114. vbi latiſſimè.

b b Quæ ſint iuſtæ cauſæ ad diſpenſandum, videbis apud Syluest. verbo Matrimonium 6. q. 7. Fr. Ludou. p. 1. inſtruct. confe. c. 87. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. Petr. de Ledeſm. p. 1. Sum. de Sacram Matrim. c. 6. concl. 6. verſ. *lo ſegundo.* Stephan. Gratian. cap. 83. num. 25. cum multis ſeqq. P. Henriq. lib. 11. cap. 16. P. Sanch. lib. 3. diſp ... P. Ægid. d. diſp. 27. à n. 56. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 214. D. Gutt. d. tract de Matrim. cap. 57. à num. 3.

Diſparitatem

Diſparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi, docent Nau. in Man. c.22. n.70. verſ. Aduertendum, Veg. in Sum. lib.3. caſu 211. Salzed. d.c.73. ad finem, verſ. diſpenſet, Spin. d. Gloſſ.15. princ. n.28. cum ſeq. Zerol. d.§.9. in fine, P. Sanch. d. diſput.9. n.3. Steph. Grat. d.c.83. n.25. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi, tuentur Sarmi. lib.1. Select. c.6. n.7. Cou. de ſponſa. p.2. c.6. in initio. n.12. in fine, Spin. c. gl.15. n.25. Azeued. lib.1. n.38. tit.1. lib.5. nouæ Recopil. Fr. Emman. d.c.207. n.2. concl.1. P. de Ledeſm. d. concl.9. verſ. *El tercero*, P. Henriq. lib.11. cap.5. §.5. P. Sanch. lib.3. diſp.9. n.19. Steph. Grat. d.c.83. n.26. Verecundiã in diu habitis pro coniugibus eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi, teſtantur Gutt. de iuram. conf. c.51. n.22. Steph. Grat. d.c.83. n.27. P. Val. Regin. d. lib.31. n.235. verſ. Prima, P. Ægid. d. diſput. 27. n.56. verſ. Secundò, quando ſine infamia. Item, ſi adſit vicinitas temporis, quo prohibitæ ſunt nuptiæ, reſoluunt Zerol. in praxi Epiſcop. p.1. verbo Matrimonium, §.9. in med. P. Val. Regin. d. n.235. verſ. Quarta P. Ægid. d. num.56. verſ. Quinto, apud quos alias videbis iuſtas diſpenſandi cauſas.

y y An exiſtente iuſta cauſa diſpenſandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis diſpenſare ſub pœna peccati mortalis? Affirmant in caſibus, in quibus ſcandalum ſequeretur, vel eſt ſuſpicio malitioſi impedimenti, P. Sanch. lib.3. diſp.10. n.6. D. Gutt. canon. lib.1. c.20. n.23. verſ. Præterea Ordinarij. & nouiſſimè tract. de Matrim. cap.57. n.4. & n.5. reſoluit, quod in prædictis caſibus refert ab eo appellari de denegatione diſpenſationis, ſaltem quoad effectum deuolutiuum.

z z An quando contrahentes ſubſunt diuerſis Epiſcopis, diſpenſatio vnius eorum ſufficiat? Affirmant P. Sanch. lib.3. diſp.7. n.7. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.31. n.132. verſ. Secunda.

a a *Qui aliter, &c.*] An hæc clauſula ſit decreti irritãtis, operetúrque nullitatem actus ipſo iure, ſi forma prædicta non obſeruetur? Affirmant Matienſ. ad tit.1. Gl.1. Rub. n.34. lib.1. nouæ Recopil. Flamin. de Reſignat. lib.5. q. fin. à n.226. Cened. d. q.30. à n.2. Gutt. d. tract. de Matrim. c.61. n.5. *Vide Franc. de Aretio conſ.73. n.6. & 7. Menoch. de præſumption. lib.3. præſ.1. num.102. & conſ.398. Cened. d. collectan. 58. n.3. poſt Nauarr. Matienz. & alios, Peregrin. conſ.91. & 92. vol.2. Cæual. q.130. ex n.5. Farinacij deciſ.8. n.4. vol.2. crimin. Franc. Mantic. de tacitis & ambiguis conuention. lib.2. tit.6. n.9. in fine.

b b Sacra Card. Congregatio ſic cenſuit: Non tenentur iterum coram Parocho, ac teſtibus contrahere, qui iam ſemel coram iiſdem contraxere, inualidè tamen, ex defectu conſenſus, vel ob occultum impedimentum dirimens, ſed ſat erit, quòd rurſus ſecretè verè conſentiant, impetrata priùs diſpenſatione impedimenti in conſcientia tantùm. Quod ſi in vtroque foro diſpenſationem obtinuerint, debent rurſus publicè contrahere coram Parocho, ac teſtibus, iuxta formam Concilij: indigent autem in vtroque foro diſpenſatione, ſi impedimentum, quod ſecretum erat, innotuiſſet: referunt P. Rebello d. p.2. lib.2. q.9. num.5. cum ſeq.

c c An irritum ſit Matrimonium in articulo mortis, & quacumque alia neceſſitate contractum ſine Parocho, & teſtibus? Negant Veg. in ſum. l.3. caſu 361. Capu. lib.2. deciſ.85. n.8. Iacob de Graffis lib.2. deciſ. aur. c.86. num.4. verſ. Secunda. Affirmant Fr. Ludou. in inſtruct. conſcientiæ pag.1. c.86. Nauar. conſ.44. ſub tit. de Sponſal. in 1. edit. & conſ.6. ſub tit. de clandeſt. deſponſat. in 2. edit. Aualos de Segura in ſuo Direct. iudicum Eccleſ. p.2. c.15. n.44. Perez in l.13. paulò poſt princ. fol.29. tit.1. lib.6. Ord. Sarm. lib.1. ſelect. c.6. n.7. Barthol. à Ledeſ. de Matrimon. dub.21. Petr. de Ledeſm. in tract. de Matrimon. q.45. art.5. circa 3. punctum, dub.3. verſ. Ex prædictis ſequitur, & in ſumma p.1. de Sacram. Matrim. c.6. dub.15. in fine, Spin. in Speculo teſtam. Gloſſ.15. n.43. & 45. & 86. Fr. Emman. in ſum. tom.1. c.219. n.17. in 2. edit. Azeued. l.1. n.38. tit.1. lib.1. nouæ Recopilat. & ibi Matienſ. Gloſſ. 6. verbo Clandeſtino, n.3. in fine, & Gloſſ. 7. num.2. Cæuall. d. q.604. num.63. & 73. P. Sanch. lib.3. diſput.17. n.14. Zambran. Hiſpal. in ſuis Deciſionibus aureis, c.7. de Matrim. dub.3. num.2. fol. mihi 437. D. Gutier. d. tract. de Matrim. c.61. num.4. cum ſeqq.

d d *Præſente Parocho.* Præſentiam hanc Parochi non tantùm corpoream, ſed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligentia, & aduertentia actus, reſoluunt P. Ledeſm. tract. de Matrim. q.45. art.5. verſ. Eſt ſecundum dubium, P. Henriq. l.11. c.3. §.1. Latè Cened. pract. & Canon. q. lib.1. q.30. à num.33. P. Ægid. d. diſput.27. num.44. nouiſſimè D. Gutier. d. tract. de Matrim. c.69. † Vide Cæuallos in d. q.604. ex n.54.

n.54.vſque ad 65.Treuiſan.deciſ.23. lib.1. Guttier.de Matr.c.63.à n.6.Rotam nouiſſimam deciſ.643.656.& 657. in 1.p. diuerſorum.Ricc.in prax.Eccleſiaſt.dec.244. Peregrin.conſ.91. vol.2. & conſ. 79. vol. 5. Philipp.Paſ.de patria poteſtate 2. p.c.5. ex n.5 . Alex.Ludouiſium dec.395.ex n.5.

ii Valere Matrimonium, quamuis Parochus,& teſtes vi detenti interſint,dummodo intelligant conſenſum contrahentium,affirmant Salzed.ad Bern.c.73.verſ.Tertiò,Petr. de Ledeſ. in tract.de Matrim. d.q.45.art.5. puncto 3. dub.2. verſ. Quo ſuppoſito, Fr. Emman.in Sum.tom.1.c.219.num 1 .in 2. edit.Cæuall.d.q.604.num.7 . P.Sanch.l.3. diſp.39.n.9.P.Rebello de Obligat.iuſt.p.2. lib.2.q.8.n.4.D.Gutt.d.c.60.n.10.P.Ægid. d.to.2. diſp.27. n.44. & 45. in fin. reſoluit eſſe graue peccatũ cõtrahere corã Parocho inuito,de quo etiam D.Gutt. d.c.69.n.13.

kk Valere etiam Matrimonium, quamuis Parochus ad alium finem vocatus ſit, affirmant Salzed. d. c.73. verſ. Tertiò licèt, & verſ.5.dub.Azeued.lib.1.n.39.tit.1.li.5.nouæ Recopiſ.Cæual.d.q.604. à n.66. P. Rebello d.l.2.q.8.n.4.P.Henriq. in ſum.li.11. c.3.§.1.in fine,P.Sanch.lib.3.diſp.39.n.10. Spin.d.gl.15.n.48.& 49.D.Gutt. d.c.69. n. 3. vbi dicit Illuſtriſſimos Card. decidiſſe in hæc verba:Parochum verò intelligi adhibitum etiamſi ex alia cauſa vocatus ſit, dummodo ad illum actum adhibeatur. Aliam decitionem in contrarium adducit Gonzal. ad reg.8.cancell.gl.48.35.

ll An Parochus excommunicatus,ſuſpenſus,vel irregularis,etiam non toleratus, validè aſſiſtat? Affirmant Petr.de Ledeſm. de Matrim.q.45.art.5.puncto 3.dub.3.Cæuall. d.q.604.n.65. D. Gutt. d. tract. de Matr.c. 62.n.23.& c.66.n.19. P.Henriq. lib.11.c 9.§.4.& 5.P.Sanch.lib.3.diſp.21.P.Rebello d.qu.9.n.9 P.Ægid.d.q.27.n.24.

mm An Parochus, qui propter aliquod crimen priuatus fuit Sacramentorum adminiſtratione, vel ſpecialiter ab Epiſcopo, vel eius Vicario admonitus fuit,ne aliquos Matrimonio coniũgat, validè aſſiſtat? Affirmãt Salzed. in pract. c.73. verſ. Primum igitur dubium,Cæual.d.q.604.n.71. P.Sanch. lib. 3.diſp.32.n.1.& 2.D.Gutt.d.tract.de Matr. c.63.n.25.Ledeſ in ſum.p.1.de Sacr. Matr. c.6.concl.4.dub.11.

nn An Parochus delegatus,quem Epiſcopus conſtituit, & ad nutum ipſius amoueri poteſt, & vicecuratus à Parocho proprietario inſtitutus validè aſſiſtat? Affirmat P. Rebell.d.lib.2.q.9.n.8.

ff An Parochi vnius præſentia ſufficiat, quando contrahentes ſunt diuerſarum parochiarum? Affirmãt Salzed.d.c.73.verſ.decimoquarto, in noua edit. Canalcan. deciſ. 12.n.21.p.2.Spin.d.gloſſ.15.n.41.Cæual.d. quæſt.604.n.76. Zerol.in praxi Epiſcop. p. 2.verbo Parochus,§. 1. D.Gutt. d. tract. de Matr.c.62.n.4.P.Henriq.lib.11. c.3.§.2.P. Paul.Comitol.reſponſ.moral. lib.1.q.131. n.2.P.Ægid.d.t.2.diſp.27.num.19.

• An Parochus validè aſſiſtat Matr.ſuorũ Parochianorum extra ſuam Parochiam,ſine licentia Parochi illius loci in quo aſſiſtit? Affirmant Salzed. d. c.73. verſ. vndecimò. Spin.d.gloſſ.15.n.4.P.Sanch.l.3.diſp.19.n. 8.& 14.P.Ægid.diſput.27.n.22. D.Gutt.d. tract.de Matr.c. 61.n.5. vbi n.10. reſoluit, non tantum proprium Parochum,ſed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio aſſiſtentẽ validè aſſiſtere extra Parochiam.

x x *Vel alio ſacerdote.*] Parochum,vel Ordinarium non poſſe concedere licentiã clerico non Sacerdoti aſſiſtendi Matrimonio, & ſi fiat,eſſe nullum, reſoluunt Petr.de Ledeſm. in ſum.p.1. tract. de Sacr. Matr. c.6. concl.4.verſ.*Segueſe lo ſegundo*,P.Sanch.l.3. diſp.34.n.10.Cæuall.d.q.604.n.58.D.Guttier.d.tract.de Matrim.cap.62.num.22.

pp An Parochus non Sacerdos validè aſſiſtat Matrimonio? Affirmant Nau.conſ.30. ſub tit.de ſponſal.in 1.edit.& conſ.9.ſub tit. de Cland.deſp.in 2.edit.Veg.in Sylua lib.6. caſu 119.in fin.Salzed.d.c.75.verſ.Decimoquarto,P.Henr.in ſum.li.11.c.3.§.5.& l.14. c.6.n.3.in fine,Fr.Emman. in ſum.c.218.n. 9.Petr.de Ledeſ. in tr. de Matr. q.45.art.5. puncto 3.dub.3.concl.3.Cæuall.d. q.604.à n.56. Zerol.in praxi Epiſcopali, p. 2. verbo Parochus,verſ.tertio, Gutt. de Iur.confir.p. 1.c.14.n.13.in fine,& nouiſsimè tr.de Matr. c.62.à n.16.P.Sanch.lib.3.diſp.2. n.1. Latè Cen. d.pract.lib.1.qu.30.n.34.cum ſeqq.

oo *De ipſius Parochi.*] An Parochus excommunicatus,etiã non toleratus, poſsit validè dare alteri licentiam aſsiſtendi? Negãt Petr. de Ledeſ.in tr.de Matr.q.45.a.5. puncto 3. dub.4. & in ſum. p.1.tr. de Sacr. Matr. c.6. cõcl.4.Cæual.d q.604.n.120.ad fi.P.Sanch. l.3.diſp.21.n.6.ad fine. P.Ægid.d.diſp.27. n.15.Affirmant Nau.in c.placuit.de Pœnit. diſt.6.n.73.P.Henriq.lib.11.c.3.n.5.& lib. 13.c.7.§.7.D.Gutt.d.tr.de Matr c.62. n.24.

rr An autem Parochi delegati, quos Epiſcopi conſtituunt, & ad nutum ipſius amoueri poſſunt, & vicecurati a Parochis proprietariis inſtituti poſſint alteri Sacerdoti licentiam aſſiſtendi Matrimonio concedere

cedere, agit latè per concluſiones Pat. Sanch. lib. 3. diſp. 31. ad quem ſe remittit D. Gutt. d. tr. de Matr. c. 66. n. 18. & de Curatis, qui ſubſunt alicui Parocho proprietario, an poſſint dare licentiam alij Sacerdoti, vt aſſiſtat Matrim: contrahendo, latè agit nouiſſimè Zambran. Hiſpal. in ſuis aureis deciſ. c. 7. de Matrim. dub. 1.

vv Seu Ordinario. Comprehendere Vicarium generalem aſſerunt Petr. de Ledeſ. in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 4. concl. 4. dub. 17. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. P. Sanch. lib. 3. diſp. 29. n. 18. Gutt. Canon. lib. 1. c. 19. n. 13. cũ ſeqq. & li. 3. tract. de Matr. c. 66. n. 12. cum ſeqq. & c. 69. n. 9. cum ſeqq. Comprehendere habentem iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, affirmant Petr. de Ledeſ. dub. 17. verſ. *Digo, lo ſegundo*, P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. P. Sanch. li. 3. diſp. 28. n. 6. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 17. D. Gutt. tract. de Matr. cap. 66. n. 7. Comprehendere Archiepiſc. in Diœceſib. ſuorum ſuffraganeorum cum actu viſitat, tuentur P. Henriq. lib. 19. cap. 13. num. 3. P. Sanch. lib. 3. diſp. 28. n. 3. & 4. P. Soar. tom. 4. diſp. 25. ſect. 1. n. 14. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 17. Et poſſe extra actum viſitationis concedere licentiam iniuſtè denegatam per Epiſcopum ſuffraganeum, fatentur Petr. de Ledeſin. in ſum. p. 1. de Sacram. Matr. concl. 4. dub. 17. verſ. *Digo lo tercero.* Guttier. d. tract. de Matr. cap. 66. n. 1. Comprehendere Legatum reſpectu prouinciæ ſuæ legationis, aſſerunt P. Sanch. d. diſp. 28. n. 8. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 16. verſ. Septimò, Gutt. Can. lib. 1. c. 11. n. 6. & d. tract. de Matr. c. 66. num. 10. Comprehendere Capitulum Sede vacante, reſoluunt P. Ægid. d. diſp. 27. n. 17. D. Gutt. d. tractatu de Matr. c. 66. n. 5. Comprehendere denique Abbatem Eccleſiæ nulli Epiſcopo ſubiectæ referunt Petr. de Ledeſin. de Matr. q. 45. art. 5. puncto 5. paulò ante dub. 4. concl. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. Gutt. d. tract. de Matrim. c. 66. n. 6.

ξ ξ Licentia] An requiratur expreſſa? Affirmant Menoch. de Arbit. caſu 453. n. 13. & 14. & conſ. 188. n. 7. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. cap. 6. concl. 4. dub. 14. P. Henriq. lib. 11. cap. 5. §. 5. lit. V. Cæuall. d. q. 6 4. num. 114. Pet. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. n. 79. in fin. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 47. n. 52. vbi aſſerit ſacr. Cardin. Congreg. in hæc verba decidiſſe: Non ſufficit tacita licentia, quæ reſultat ex tolerantia, requiritur verò vel commiſſio generalis, ad adminiſtrandum Sacram. vel ſi hæc abſit, expreſſa vel ſpecialis licentia. *Vide etiam Menoch. conſ. 199. num. 57. & conſ. 193. n. 25. Rotam nouiſſimè in dec. 273. ex n. 10. in Recollect. à Farinacio.

An ſit in ſcriptis proferenda? Negant P. Henriq. d. §. 5. lit. Z. P. Sanch. lib. 3. diſp. 35. n. 1. Cened. d. q. 30. n. 8.

ψ ψ An debeat actum præcedere. Affirmant Cened. d. q. 30. n. 78. P. Ægid. d. q. 27. n. 31.

An requiratur vt non ſit reuocata facultas conceſſa? Affirmant P. Sanch. l. 3. diſp. 36. n. 9. Pat. Ægid. d. diſp. 27. n. 42. verſ. ſecto, reſoluentes etiam licentiam non cenſeri ſufficienter reuocatam, niſi iis quibus conceſſa fuit per certum nuntium, aut per literas ſignificata ſit.

ω ω An licentia metu, vel dolo obtenta valeat? Affirmant niſi dolus ſit circa ſubſtantiam Pat. Sanch. lib. 3. diſp. 34. n. 14. & 14. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 37. Guttier. d. tract. de Matr. c. 69. n. 14. & 15.

Vtrùm Sacerdos debeat credere dicentibus ſe habere veniam à Parocho, vt poſſint coram ipſo contrahere? Negant, niſi certa ſigna afferant. P. Sanch. l. 3. diſp. 37. num. 2. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 39.

λ α α An incumbat onus probandi aſſerenti licentiam proprij Parochi in contrahendo Matrimonio requiſitam non interueniſſe, quando contra eam opponitur à tertio? affirmat Maſcar. de Probat. concl. 982.

β β β Et duobus, vel tribus teſtibus.] Vide Petr. de Ledeſm. in ſumm. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 4. concl. 5. P. Rebello de Obligat. iuſtitiæ. p. 2. lib. 2. q. 8. ſect. 8. n. 7. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. t. 2. q. 27. n. 41. concl. 1.

γ γ γ An requirantur rogati? Negant Greg. l. 1. verb. *Sin teſtigos.* tit. 3. par. 4. P. Henriq. l. 11. c. 3. §. 9. P. Sanch. li. 3. diſ. 141. n. 7. Cald. Pereira de Emptione & vendit. c. 6. num. 22. Gutt. d. tract. de Matrim. c. 55. in fine.

δ δ δ Quid ſi vi detenti, & repugnantes interſint? Vide Cæuall. d. q. 64. num. 82. P. Sanch. lib. 3. diſp. 39. n. 9. Pat. Ægid. d. q. 27. n. 44. Petr. Cened. Pract. & Canon. quæſt. lib. 1. q. 30. n. 108. ad finem.

ε ε ε An requirantur omni exceptione maiores? Negant, etiamſi ſint infames, excommunicati, parentes, conſanguinei, ſerui, familiares, & fœminæ, dummodo habeant vſum rationis, Spin. in Speculo teſt. gl. 15. prin. n. 46. P. Henriq. d. §. 9. Petr. de Ledeſ. in tract. de Matr. q. 45. art. 5. puncto 1. poſt 4. dub. verſ. Concluſio ſit. Fr. Emman. in ſum. t. 1. c. 219. n. 18. in 2. edit. P. Sanch. li. 3. diſp. 41. n. 4. cum ſeq. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Matr. §. 14. Cæuall. d. quæſt. 97. n. 84. Cened. d. q. 30. n. 109. P. Rebello d. ſect. 8. n. 8. P. Ægid. d. q. 27. n. 41.

ζζζ Ad

ξ ξ ξ *Ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit*] Gutt. de Iuram. confirm. p. 1. c. 51. n. 22. cum ſeqq. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 40. Menoch. de Præſumpt. lib. 3. quæſt. 1. num. 192. Cened. ad Decr. collect. 58. n. 3. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 54. art. 6. verſ. Primum, Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo, Cùm non abſimilis, n. 22. verſ. ex his, & nouiſſime de Empt. c. 30. n. 17. D. Barboſ. p. 2. ff. ſoluto matr. in Rubr. num. 84. P. Azor. Inſt. Mor. p. 1. lib. 5. c. 2. col. 529. Pat. Sanch. l. 3. diſp. 46. † Vide etiam Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recopil. n. 19. & 22. & 36. Vegam, Cuch. Zened. Veracruz, Ledeſ. Maiol. Cordub. & Marienzo in locis relatis à Cæuallos d. q. 604. n. 122. & ſeq. Rotam nouiſſimam dec. 273. n. 22. in recollectis à Farinacio.

ν ν ν Sacra Cardin. Congr. ita cenſuit. Qui ſine teſtibus, ac Parocho clandeſtinè contrahunt, licèt eodem Decreto dicantur inhabiles ad ſic contrahendum, non tamen manent inhabiles ad rurſus contrahendum inter ſe vel cum aliis, ſi ſeruent Concilij formam. refert P. Rebel. d. ſect. 8. num. 9.

θ θ θ *Et huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit*] An ſponſalia clandeſtina irritet? Negant Nauar. in Man. c. 25. n. 134. Perez lib. 1. verſ. Secundò circa prædicta dubitatur, tit. 1. lit. 5. Ord. Salzed. ad Bern. c. 73. verſ. Nonò illud. Guttier Canon. li. 1. c. 18. n. 10. & refert plures Doctores nouiſſimè tract. de Matrim. c. 4. Veg. p. 2. ſum. c. 34. caſu 20. verſ. *Nota que ſi ſolamente*, Spin. in Speculo teſt. gl. 15. n. 84. Segur. in direct. iudicum p. 2. c. 15. n. 1. & 4. Petr. de Ledeſm. in tract. de Matr. q. 45. a. 5. verſ. 2. punct. dub. 4. Cæuall. d. q. 604. num. 124. P. Henriq. li. 11. c. 5. n. 8. P. Sanch. li. 1. diſp. 12. Cened. pract. & can. q. li. 1. q. 21. n. 9. & q. 30. n. 20. cum ſeq. D. Marr. deciſ. 164. * Cæuallos d. q. 604. à n. 123. vſque ad 126. An reſpectu legitimitatis filiorum locum habeat? Negant Fuluius Pacian. de probation. lib. 2. c. 56. ex n. 63. vſque ad 67. Cephalus conſ. 435. n. 92. Peregr. conſ. 91. n. 38. & fin. vol. 1. Sponſalia autem de futuro etiam clandeſtina non irritat, vt cenſuit Rota Romana dec. 25. n. 7. in recollectis à Farinacio.

ι ι ι An verba de præſenti inter puberes prolata clandeſtinè, & quæ conſtituunt Matrimonium clandeſtinum, habeant vim ſponſaliorum, & vti talia obligent? Affirmant Barthol. à Ledeſm. de Matrim. dub. 18. fol. 1284. Ortiz in ſua ſum. cap. 16. de Matrim. in fine, Veg. lib. 6. ſuæ ſum. caſu 120. & li. 4. caſu 264. P. Henriq. lib. 11. c. 5. §. 4. P. Rebello d. lib. 2. q. 9. num. 7. P. Ægid. de Sacr. & cenſur. tom. 2. diſp. 21. à n. 40. & præcipuè n. 47. Cald. Pereira de Empr. c. 3. n. 10. in fine. Negant Nauar. conſ. 1. n. 3. ſub tit. de Sponſ. in 1. edit. & conſ. 3. n. 3. ſub tit. de Clandeſt. deſponſat. in 2. edit. Azeued. l. 1. n. 23. 31. & 36. tit. 1. lib. 5. nouę Recop. Petr. de Ledeſ. de Matr. q. 45. art. 5. punct. 2. poſt dub. 4. concl. 1. & in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 7. concl. 6. dub. 2. Spin. d. gl. 15. princ. n. 78. Cæual. d. q. 604. n. 79. P. Sanch. lib. 1. diſput. 20. Guttier. de Iuram. confirm. p. 1. c. 51. à n. 28. & nouiſſimè tract. de Matrim. c. 1. totum, Treuiſ. deciſ. 9.

κ κ κ An Matrimonium clam contractum abſque Parocho, & teſtibus in locis, vbi numquam fuit publicatum Conc. Trident. vel vbi numquam fuit receptum, vt in quibuſdam Galliæ partibus, & in Polonia, incolis illorum, dum ibi habitant, validum ſit? Affirmant Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 4. dub. 5. Cæuall. d. q. 604. n. 143. P. Sanch. lib. 3. diſp. 18. n. 1. P. Rebel. d. lib. 2. q. 7. ſect. 3. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 61. n. 12.

† *Inſuper Parochum*, &c.] Vide Seguram, Couar. Spino, D. Pereſi. Salzed. Veracruz, Azeued. Gutier. & Marienzo in locis citatis à Cæuall. d. q. 604. n. 126. cum tribus ſeqq.

* *Nec non ipſos contrahentes*, &c.] Vide Couar. in 4. 2. p. c. 6. in princ. n. 21. Azeued. Guttier. & Mencha in locis relatis à Cæual. d. q. 604. n. 130.

λ λ λ *Arbitrio Ordinarij.*] An vltra pœnam arbitrariam imponenda ſit triennalis ſuſpenſio, de qua in c. fin. de clandeſt. deſponſat. Affirmant, dicentes illam correctam non eſſe per Concilium in præſenti, Salzed. in pract. c. 73. §. Octauo non eſt obliuioni, Veracruz in Appendice ad Specul. coniug. dub. 11. in fin. Fr. Emman. c. 221. n. 4. in 2. edit. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacram. Matrim. cap. 6. concl. 4. dub. 16. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. lib. 27. n. 84. Negant Marienſ. l. 1. gl. 7. n. 2. in fine, tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. P. Sanch. lib. 3. diſput. 48. à n. 3. cum ſeqq. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 73. n. 4. † Vide Salzedo & Veracruz citati à Cæuall. d. q. 604. n. 131. Lud. Molinam de Hiſp. primogen. lib. 2. cap. 16. n. 16. & 20.

* *Puniri præcipit*, &c.] Vide Lud. Molinam de Hiſpan. primog. d. c. 16. ex n. 16. Bobadillam lib. 2. ſum Politicæ c. 18. n. 170.

μ μ μ *Vt coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent*] Vide Conſtit.

Conimb.

Conimb.8.tit.9 fol.35.& Conſt. Portuenſ. 1.tit.12.verſ.Amoeſta.P. Ægid. de Sacram. & Cenſuris tom. 3.diſp.27.à n.71. P. Rebello de Oblig. iuſt. p.2. lib.2.q.7.n.262. An ſit peccatum mortale conſummare Matrimonium ante Eccleſiæ benedictiones? Negant Nau.in Man.c.22.num.83. Couar. de ſponſalib.p.2.c.7.§.2.num.2. Vivald. in Candel. aureo p. 1. de Matr.n.254. Victor. in ſum.de Matrim.n.267. Ludou. Lop.p.2. inſtruct. conſ. de Matr. c. 39. verſ. Deinde diſceptari ſolet, Perez lib.1. verſ. Quæri poteſt,tit.1. lib.5. Ordin. Matienſ.tit.1.in Rubr.gloſſ.1.num.98.lib.5.nouæ Recopil. Petr.de Ledeſm. de Matr.q.45.art.5.punct. 3.dub.1.& in ſum.p.1.de Sacram Matrim. c.6 concl.7. prope finem, Spin. in Speculo teſtam.gl.15. princ.n.18. Cened. practicarum,& Canon.q.lib.1.q.30. prope finem,& ad Decret.collect.49.n.3.P. Henriq.lib.11. de Matr.c.5.§.7. in fine, P. Sanch.lib.3.de Matr.diſp.12.P. Rebello d.q.7. num.2.nouiſſimè D.Gutier.d.tract.de Matrim.c.48. n.3.& c.106.n.13. † Vide Nauar. in manuali.c.22.n.83.Lancellot. Conrad.in templo omn. Iudic. lib.2.c.12.n.21. Cæuall.d. q.604.n.132.& ſequent. vſque ad 136 poſt Cened. collect.49. ad Decretales n.3. Matienſ.Spin.Menoch. Ledeſm.& alios.

††† Quale ſit peccatum omittere benedictiones? Vide P.Sanch.lib.7. de Matr. diſp. 82.n.6.P.Ægid.de Sacr.& Cenſuris,tom.2. diſp.27.n.71.D. Gutt.d. tract. de Matrim. c.106.n.11.& 12.

§§§ *Statuitque benedictionem à proprio Parocho.*] Vide Gutier. d. tract. de Matrim. c.106. cum ſeqq. * Vide etiam Salzedo ad Bern.Diaz in prax.can.c.73. verſ.14.in fin. Caualcan.deciſ.12.n.21.p.2. Thom.Sanch. de matrim.l.3.diſp.23.n.10. Menoch.conſ. 446.ex n.12.Ceuall.d.q.604.ex n.54.vſque ad 65.& n.145.& in q.458.n.35.& 36.

••• An ſufficiat, quòd Sacerdotalis benedictio ab vno Parocho viri,vel mulieris detur? Affirmant meliùs iudicantes, quod ſemper requiratur Parochus mulieris, Fuſc. de Viſit.lib.2.c.3.n.21.verſ. Benedictionem tamen,Caualcan.p 2.deciſ.12.à n.21. Cæuall. Communium contra comm. q.604.n.148. Cened. ad Decretal. collect. 81. num. 8. P. Sanch.lib.7.diſput.81.num.4. D. Guttier.d. tract.de Matr.c.106.num.8.& 9.

*** An ſecundæ nuptiæ ſint benedicendæ? Vide Menoch. de arbitr. caſu 417. num.2. Couar. de Sponſal.p.2. cap.8.§.11. num.2. Perez l.1 verſ Eſt & alia pœna. tit. 1.lib.5.Ordinam. Mozzi de Contract.lib.tit. de Matr.c. de naturalibus Matrim.num.10. Cened.ad Decret. collect.49.num....P. Sanchez.d.diſp.82.n.11. cum ſeqq.latè D. Guttier.d.tract.de Matrim.c.106.à n.14.

ggg *Niſi ab ipſo Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.*] Quòd Archiepiſcopi,Epiſcopi & ſimiles iuriſdictionem Ordinariam habentes in ſuis Diœceſibus, necnon & eorum Vicarij generales poſſunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales ſuis ſubditis, reſoluit Guttier. d. tract. de Matrim cap.96.n.7. † Vide etiam Salzed.in d.c.73 verſ.12. Nuuarr. conſ.27. & 41.tit.de Sponſalib.

ſſſ *Quacumque conſuetudine etiam immemorabili, &c.*] Vide P.Sanch.lib.7.diſput.82.n.18.cum ſeqq.

ttt *Quod ſi quis Parochus, vel alius Sacerdos, &c.*] Vide P.Henriq.in ſum.l.b.11. cap.36.§.2. in fine, lit.E. & c.39.§.3.lit.C. ibi Clericus, &c.

vvv *Siue regularis.*] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipſo iure impoſitam per Clem.1.de priuileg. Affirmant dicentes illam non eſſe ſublatam per Concilium in præſenti, Nauar. conſ. 1. ſub tit. de pœnis in 1. edit.n. 7. & conſ. 10. ſub tit. de Conſt.in 2. edit. P. Sanch.d.diſp.48.n.8 & ſeq. l. 3. * Vide etiam Cæuallos in d.q. 604.num.136.

ϕϕϕ *Sine illorum Parochi licentia Matrimonia coniungere.*] An concedens aſſiſtendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem? Vide P.Sanch. l.3.diſput.49.per totam, Guttier.d.tract.de Matrim.c.75.n.18.

xxx *Aut benedicere.*] An Sacerdos benedictionem ſecundis nuptiis impertiens, in caſu non permiſſo, incurrat ſuſpenſionem ferendam? Affirmant Pet. de Ledeſm. de Matr.q.63.art.2.ad fin. Perez d.l.1.verſ.Intelligas, Fr. Emman tom.1.ſumm.c.241 in fin.in 2.edit.P. Henriq.lib.11.c.6.§.3.in fin. P.Sanch.d.diſp.82.n.27.D. Guttier.d.tract. de Matr.c.106.à n.16. * Vide Salzed.d.cap. 73. in verſic. vndecimo. Cæuali.d.q.604. num. 117. Benedictio autem quòd gratis detur, ſtatuit Alex.III. conſtit. ſua p.1 cap. 7.& Innoc.3.in 1.Concil.Lateran.c.66.

ψψψ *Auſus fuerit.*] An excuſet à ſuſpenſione quælibet ignorantia etiam craſſa? Affirmant; dummodo non ſit craſſa, vt ſit ingens temeritas. P. Sanch. lib.1 diſp.48.n. 7.Guttier.d. tract. de Matrim.cap.75.n.16.

Ipſo iure ſuſpenſus maneat.] A qua ſuſpenſione non ſolùm Epiſcopum, ſed etiam eius Vicarium generalem poſſe abſoluere,

Matrimonia præſentibus Parocho & teſtibus, alioquin ſint irrita,) fuerint publicata in Parochia, ſufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam poſt cõfirmationem Concilij, priuſquam illis innoteſceret confirmatio, poſſunt ſimpliciter diſpenſari, etiam in ciuitatibus, vel locis, vbi, propter paupertatẽ ciuium vel quando magna pars illorum inter ſe cognatione coniuncta eſt, ſolet diſpẽſari. Cauſſa verò diſpenſandi in ſponſalibus ante confirmationem Concilij ſufficiens erat, ſi qui eſſent in gradu prohibito, vel fuiſſet conuerſatio cum Sponſa, aut præcedens publicatio ſponſalium. Sic Congregatio cenſuit. *Infrà huius Seſſ. c. 5. §. Placuit, & Nauarrus Enchir. c. 22. n 87. item infrà cap. Qui contraxerunt ſponſalia.*

Matrimonium contractum per verba de præſenti de Anno 1566. circa decimum vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis ſeruata forma Cõcilij Trid. ſubſequuta carnali copula: ſi iſta mulier ex tunc ſimul cum viro cohabitauit per multos annos, an hodie poſt legitimam ætatem ipſius mulieris tranſeat in verum & validum Matrimoniũ eadem forma Concilij Trid. non adhibita? Congregatio Concilij cenſuit, non tranſire, niſi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de præſenti, iuxta formam Concilij, ſi tempore aduenientis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium hoc Decretum Concilij, & elapſi erant 30. dies à prima publicatione. Sic autem ſæpius reſpondit Sacra Congregatio in caſu etiam, quo mulier habebat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitauit quatuor annos cum viro, ſed non ſe cognouerunt carnaliter; prætendebat enim mulierem eſſe arctã, cuius cauſſa fuit diſſolutum Matrimonium, deinde inuenit, qui reſerauit ſeras: vir quidem repetebat mulierem, per c. *fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, ſed oppoſuit nullitatem matrimonij. *Vide ſuprà, hoc c. §. Sponſalia inter, &c.*

REMISSIONES.

α Vide Perez l. 1. verſ. Quæri etiam poteſt, tit. 1. lib. 5. Ordin. p. 27. cum ſeq. Menoch. Conſ. 198. Ceuall. Communium contra communes, q. 604. Guttier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 51. & lib. 3. Canon. q. de Matrim. c. 55. cum ſeqq. Latiſſimè Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 10. per totum, P. Henriq. in ſumm. lib. 11. cap. 3. P. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 2. q. 7. & lib. 4. in fine, vbi plures ſacræ Cardinalium Congregationis deciſiones refert circa ſingula huius decreti verba. * Vide etiam Petr. Cened. collectan. 58. Did. Spino in ſpeculo teſtam. gloſſ. 15. à n. 19. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 73. liter. A. Bobadilla lib. 2. ſuæ Politicæ, cap. 18. n. 170. Pute. deciſ. 257. lib. 3. Honded. conſ. 87. Lacian. de probat. lib. 2. cap. 16. n. 62. Peregrin. conſ. 91. n. 58. vol. 2. Cæuall. etiam in q. 697. Gutiér. de matr. c. 40. & 45. Hugolin. de irregularit. c. 44. §. 1. numer. 6. Ricci. in prax. var. reſolut. cap. 291. & Franc. Hieron. Leonin. deciſ. 55. n. 17. Alex. Trentacinq. var. reſol. lib. 3 tit. de matrimonio reſolutione 1.

† *Libero contrahentium conſenſu.*] Quando matrimonium ab initio fuit per metum, & ſic nulliter contractum; ceſſante metu, an ſit neceſſarium, quod de nouo ex integro cum ſolemnitatibus à Concilio requiſitis contrahatur? Affirmatiuè decreuit Rota, de qua per Alex. Ludouiſ. deciſ. 395. aduerſus Thom. Sanchez de matr. lib. 2. diſputatione 37. & latè reſoluit Gutier. de matrim. c. 76.

* *Rata & vera eſſe matrimonia.*] Vide text. in cap. 2. & 3. de clandeſt. deſponſat. & l. 2. vbi Gregor. Lopez tit. 3. part. 4. D. Thom. in 4. diſt. 28. q. 1. art. 3. & ibi Soto art. 1. & 2. VValdenſ. de ſacramen. c. 137. Couar. 2. p. de ſponſal. c. 6. n. 17. Grammat. conſ. 168. num. 10. Hier. Cæuallos d. q. 604. n. 30. poſt Menoch. Renatum, Chopin. Paliot. Guttier. Matienc. Azeued. Victor. & alios, Farin. dec. 8. n. 4. vol. 2. crimin. Io. Guttierr. lib. 2. pract. quæſt. in quæſt. 4. num. 2.

† *Quandiu Eccleſia ea irrita non fecit.*] Vide l. 1. tit. 3. part. 4. Specul. coniugior. 1. p. art. 10. in appendice fol. 1. col. 2. Rotam nouiſ. dec. 273. n. 2. 1. in recollectis à Farinacio.

β *Quique falsò affirmarunt matrimonia à filiisfamiliâs ſine conſenſu parentum contracta irrita eſſe.*] Vide Caſſan. in Catalogo gloriæ mundi p. 10. conſid. 36. Perez l. 1. prope finem, verſ. Conſtat etiam ex prædicto Conſilio pag. 56. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. q. 7. ſect. 1. Guttier. Canon. lib. 1. c. 20. num. 1. & 2. & tract. de Matrim. c. 79. à princip. * Vide etiam Cened. d. collectanea 58. n. 5. & 7. Cæuall. d. q. 604. n. 31. Cod. Fabian. lib. 5. tit. de nuptiis, 2. definit. 2. Fontanella de pactis nuptial. clau-

ſula

ſula 4. gloſ. 2. ex n. 3. Accatium Ant. de Ripoll. in l. Titio centum. §. 1. ff. de condit. & demonſtr. n. 84. & ſeq. Philipp. Paſchalis de patria poteſtate 2. p. cap. 5. n. 16. & 19. Grilenzonium conſ. 70. n. 5. & 23.

y An validæ ſint leges ciuiles & ſtatuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ abſque parentum conſenſu Matrimonium ineant? Et an poſſint exhæredare filias ſine conſenſu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz Conſ. 20. n. 8. Matienſ. l. 2. Gloſſ. 4. n. 49. tit. 1. lib. 5. nouæ Recop. Menoch. de Arbitr. caſu 453. n. 8. & libr. 4. de Præſumpt. quæſt. 189. n. 55. & Conſ. 69. à n. 22. Franciſc. Viu. Neapolit. deciſ. 523. n. 3. Petr. de Ledeſm. in ſumm. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 7. concl. 5. dub. vnic. Surdum de aliment. tit. 1. q. 5. num. 17. Cæuall. Commun. contra Communes q. 5. n. 2. & q. 314. n. 3. Valdenſ. in addit. ad Xuar. l. 2. tit. *de los caſamientos*, pag. mihi 50. Richard. in princ. Inſt. de Nuptiis, n. 6. & 11. & in princ. inſtit. de Inoffic. teſt. n. 0. D. Mart. de iuriſd. p. 4. Cent. 1. caſu 70. Baptiſtam Coſta de ſcientia & ignor. Cent. 2. diſt. 40. n. 71. & reg. 11. D. Barb. in l. 1. p. 4. 27. 32. & 35. ff. ſoluto Matr. Luſit. Ægid. in repet. l. Titiæ, p. 3. à n. 30. cum ſeqq. ff. de Condit. & demonſt. Dom. Garſi. Marſillo Siciliæ deciſ. 163. Bernard. Græuç. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. 95. D. Gutt. Canon. lib. 2. cap. 20. n. 2. & lib. 2. q. 1. & 5. & lib. 3. de Matr. c. 80. à princ. & plures Doctores ex antiquioribus refert Ceued. ad Decret. Collect. 58. num. 7. & ex doctiſſimis Theologis Societatis IESV P. Henriq. in ſum. lib. 1. cap. 6. §. 1. lit. C. P. Azori. inſtit. Moral p. 2. l. 2. cap. 2. col. 127. cum ſeqq. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 178. verſ. Dubium, P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſput. 47. n. 12. P. Rebello d. p. 2. lib. 2. q. 14. ſect. fin. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 28. n. 48. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 19. n. 19. verſ. Quod verò attinet.

† *Illa ſemper deteſtata eſt, atque prohibuit.*] Vide tex. in c. non omnis. & in c. honorantur. & in c. fi. 32. q. 2. in c. aliter. & in c. noſtrates. 30. q. 5. Concil. Toletan. 3. c. 10. Menoch. de arbitr. caſu 453. & conſ. 199. n. 4. Hier. Cæuall. d. q. 604. n. 35. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recopil. n. 4.

* *Clandeſtinis coniugiis, &c.*] Quibus modis matrimonium dicatur clandeſtinũ, latè reſoluunt Did. Perez Cuchus, Spino & Matienzo in locis relatis à Cæuall. d. q. 604. n. 36 & 46. & in q. 5. n. 8. necnon Io. Gutt. pract. qq. lib. 2. q. 1. n. 28. in fi. & in q. 4. n. 13.

† *Qui in ſtatu damnationis, &c.*] Circa hanc rationem & plures alias huius deciſionis, vide Cephal. conſ. 421. n. 4. 5. & 54. lib. 3. Birn. conſ. 62. n. 35. lib. 1. Ceued. d. collect. 58. num. 9. ac etiam Salzed Cuch. Menoch. Guttier. Baezam, Matienz. Azeued. Moçci. Sotum & Nauar. in locis citatis à Cæuall. d. q. 604. n. 39.

* *Dum priore vxore, &c.*] Vide Guttier. de iuram. confirmat. p. 1. c. 51. per totum

† *Præcipit vt in poſterum, &c.*] Vide Didac. Spino d. gl. 15. ex n. 16. & 70. Ledeſm. de matrim. art. 5. q. 45. verſic. eſt ſecundum dubiũ. Azeued. in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recop. n. 14. & ſeq. & Pereir. Did. Perez, Vegam & alios relatos à Cæuall. d. q. 604. in n. 4. & 41.

‡ *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch. de præſumpt. lib. 6. quæſt. 88. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 3. Petr. de Ledeſm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 76. n. 18. Thom. Treuiſan. Venet. dec. 23. lib. 1. latè Ceued. pract. lib. 1. q. 30. à n. 45. D. Guttier. d. tract. de Matrimon. c. 63. n. 6. vbi reſoluit, dici illũ proprium parochum parochiæ, in qua contrahentes animum permanẽdi habent, non autem ad tempus, rediturі poſtea ad proprium domicilium. & c. 73. teſtatur habentem duplicem parochiam in qualibet poſſe Matrimonium inire. * Vide Nauarr. conſ. 1. n. 1. de ſponſal. lib. 4. ac etiam Ledeſmam, Seguram, Franc. Marcum & Cuch. relatos à Cæualios d. q. 604. num. 42. & 54. vſque ad 64. Riccium in prax. Eccleſiaſt. deciſ. 244. Paſchal. de patria poteſtate, p. 2. cap. 5. ex n. 51. Peregrin. conſ. 79. vol. 5.

ı *Tribus continuis.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 6. P. Val. Regin. d. lib. 31. n. 225. cum ſeqq. vbi affirmat hoc non eſſe ita accipiendum, quin aliquot dierum interuallum poſſit intercedere, quando tria continua ſunt, P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 28. n. 47. dicit, hæc verba intelligenda eſſe de feſtis, quæ ſibi non ſuccedunt immediatè. * Vide quæ dixi ſuprà.

ſ *Diebus feſtiuis.*] An poſſint fieri diebus feriatibus cum diſpenſatione Epiſcopi? Negant Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Matrimonium. §. 4. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 83. n. 28. P. Sanch. lib. 3. diſp. 6. num. 9. vbi dicit, fini Concilij ſatisfieri, quando denunciationes fiunt in die non feſtiua, ſed in aliqua, qua magnus populi concurſus ad Eccleſiam vadit, vt quia eſt feſtus vacationis illius Eccleſiæ dies, vel quia inſignis Cõcionator habet concionem, idem aſſerunt P. Valer. Reginald. d. lib. 31.

n.227.nouiſſimè D.Guttier.d.tract.de Matrim. cap.56.n.8. † Vide Cened. d.collect. 58.n.11.ac etiam Seguram & Maſcard. citatos à Cæuallos in d.q.604.n.43.

e *In Eccleſia.*] An poſſint fieri extra Eccleſiam in locis competentibus, vt in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmat P.Sanch.d.n.9.P.Val.Regin.d.lib.31.n.227.D.Guttier.d.c.56.n.7.

ß *Publicè denuncietur.*] An denunciationes ſint de eſſentia Matrimonij, ita vt ſit nullū ſi omittantur? Negant Perez l.1. tit.15. lib.5. Ordin.Nau.Conſ.17.n.4.ſub tit.de ſponſal. in 2.edit.& in Man.cap.22.n.70. Salzed.ad Bernard.c.75.addit.2.verbo, ſuſpenditur ab officio, verſ.Ante omnia, P.Henriq.in ſum. lib.11.c.5.§.1.Veg.in ſum.lib. 3. caſu 176. Pet.de Ledeſ.de Matr.q.45.art.5.puncto 2. dub.1.concl.2.& in ſum.p.1.de Sacr.Matr. c.6. concl. 6. in fine, Fr.Emman. in ſumm. tom.1.c.217.n.2.Steph.Grat.diſcept.forenſ. c.83.n.7.Gutt.de iuram. confirm. p.1.c.51. n.2.& d.tract.de Matr.c.56.n.2.& c.63.n.1. D.Matt.de Iuriſdict.p.4.caſu 71.à n.11. P. Sanch.lib.3.diſp.5.P.Rebello d.p.2.l.2.q.7. ſect.2.n.8. P.Val.Regin. in praxi fori pœn. lib.31.n.221.P.Ægid. de Sacr. tom.2.diſp. 27.n.49.*Plotus in l. ſi quando. n. 341. C. vnde vi. Caualc. deciſ.29. n.18. Alex.Trentacinq.var.reſol.lib.3.tit.de matrim.num.1. Cæuall.d.q.604.n.46.& q.5.n.8.Did.Spino præceptor meus in ſuo Speculo teſt. gloſſ. 15.n.19 & 24. Vide etiam Achillé de Graſ. in dec.332.Camil.Borrel.conſ.23. n.40.Iacob.Ant.Marttam de iuriſdictione 4.p. caſu 71.Cæuall.q.5.n.8.& d.q.604.n.37. & 46. & in q.697.n.8.Cenod.d.collectan.58. con. Farinum Turret.conſ.28.num.25.Cod.Fabri in lib.9 tit.28. defin.28. & alios congeſtos ſupra,n.4.Omiſſionem denunciationum non reddere matrimonium clandeſtinum,neque prolem illegitimam,cenſuit Sacra Congregatio, cuius meminit Rota dec. 71.n.12.per Farin.p.1.ciuilium.

An peccent,qui omiſſis denunciationibus ſine legitima diſpenſatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed. ad Bernard.c.73.addit.2.verſ.Quintus eſt,Petr.de Ledeſm in tract.de Matrimon. q.45. art.5. verſ. Sed aliud eſt dubium,& in ſum. p.1.de Sacrament.Matrim cap.6. concl.6. Spin. in Speculo teſtam. gloſſ.15. princip num.26. Cæuall.d.q.604.n.85.D.Guttier de Iuram. confirm.p.1.c.51.n.29. & d.tract. de Matr. c.56.n.2.P.Ægid.de Sacr tom.2.diſp.27.n. 51.P.Valen.Regin d.lib.31.n.233.†Plotus, Caualcan. & Trentacinq. vbi proximè.] Pat. Sanch.lib.3.diſp.5.n.6.vbi num. 7. affirmat non eſſe mortale, ſi vna denunciatio omittatur, ſequitur P. Rebello dict. quæſt. 7.n.10.quòd ſine aliqua graui cauſa non facilè admittendum eſſe aſſerit P.Ægid. dict. n.51.verſ. Aliqui.

« An quando propria auctoritate, & ſic illicitè denunciationes prędictæ omittuntur, dicatur,& ſic Matrimonium, ſine eis coram parocho & teſtibus celebratum, clandeſtinum, ad incurrendas pœnas clandeſtinis Matrimoniis appoſitas? Affirmant Petr. de Ledeſm. d. c.6. dub.3. propè finem, P. Henriq.in Sum.lib.11.c.6.num.2. lit. M.in comment.P. Sanch.de Matrim.lib.3.diſp.1. n.7.P.Ægid.d.tom.2.diſp.18.n.103.& diſp. 27.n.83.D.Guttier. d. tract. de Matrim. c. 55.n.5.

λ An denunciationes faciendæ ſint in vtriuſque contrahentis parochia, quando contrahentes ſunt diuerſarum parochiarum? Affirmant Petr. de Ledeſ. in tr. de Matr.q.45. art.5.puncto 3.& in Sum.p.1.de Sacr.Matr. c.6.concl.7. verſ. *Haſe de aduertir*, Zerol. in praxi Epiſc. p.1. verbo Matrimonium,§. 5.P.Sanch.lib.3.diſp.6.n.4. P. Reb. d. p. 2. lib.2.q.7.n.10.verſ. Quo loco.P.Valer.Reginald.d.lib.31.n.225.P.Ægid. de Sacram. tom 2.diſp.27.n.16.D. Guttier. d. tract.de Matrim.cap.56.num.5.

μ An parochus poſſit alicui licentiam concedere denunciandi? Affirmat D. Valer. Reginald.in praxi fori pœnitent. lib.31. num. 225. verſ. Secundum.

† *Quibus denunciationibus factis.*] Vide Rojas in epitom.ſucceſſion.c.2.n.23. Menoch.conſ.198.n.4. & conſ.622.Salzed. ad Bern.Diaz in d.c.73. lit. B. Caualcan. deciſ. 29.n.18.p.1.Bertazol. conſ.283. ex n.27.& ibi eius addition. lit. B. & C. Carrot. deciſ. 27.num.4. Treuiſan.deciſ.9.n.4.lib.1.Turret in d. conſ. 28. num. 14. Alex. Trentacinq lib.3.var.tit. de matrim. reſolut.1. fol. mihi 384.

ν *Si nullum legitimum opponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur ſub culpa mortali denunciare impedimentum à ſe notum inter volentes inter ſe contrahere Matrimonium, etiamſi occultum ſit, & illud probare non poſſit? Affirmant Guttier. Canon.lib.1.c.11.num.21.& 27. & d.tract. de Matrim.c.59.à princip.P.Sanch. de Matrim.lib.3. diſput.13.num.2. cum quibus proſequere ad multa vtilia in hac materia. Et de parocho cognoſcente impedimentum ex Sacramentali Confeſsione, vide P.Sanch.lib.3. diſp.11.& 16. Patr. Val.

Regin.

Regin.d.l.31.n.241.verſ.vltimum,P.Ægid. d.tom.diſp.17.à n.60.D.Guttier. d.tract.de Matrim.c.60.* Cæuall.d. q.604.num.47. & 149.

§ *In facie Eccleſiæ.*] Sacra Card. Congregat.ita cenſuit:Ordinarius non poteſt prohibere, quin Matrimonia domi celebrentur ſeruata Concilij forma: ſed cùm maximè deceat vt in Eccleſia celebrentur, id hortari debet, non præcipere, referunt P. Rebell.d.p.2.lib.2.q.7.n.11. P.Sanch. lib.3. diſp.15.n.10.P.Valer.Regin.d.lib.31.num. 242. vbi aſſerit ad hoc vt Matrimonium dicatur celebrari in facie Eccleſiæ, non eſſe opus, vt in ipſa materiali Eccleſia, vel in eiuſdem limine celebretur, ſed ſufficere, vt coram aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorum Congregatio cenſeri poteſt Eccleſia, iuxta c. Eccleſia,de Conſecr.diſt.1.c. Relatum, 2. §. 2. de Teſtam.* Vide Honded.conſ.87.n. 23.Peregrin.de fideicommiſſ. art. 24. ex n. 65. Cephal. in conſ.421.ex n. 55. ac etiam Nauar.Cuch. Conrad.& alios citatos à Cæuall.d.q.604.n.50.Zuchard.conſ.53.n.7.

† *Procedatur.*] Vide Veracruz in Specul. coniug.1.p.art.16.in princ. ac etiam Didac. Perez & Seguram relatos à Cæuallos in d. q.604.n.51.

ſ *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Congreg. cenſuit, non pertinere ad ſubſtantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat, ideóque valere Matrimonium, quamuis verba exprimentia conſenſum prolata ſint à contrahentibus tantum.refert D.Guttier.d.tract. de Matrim.c. 69.n.3.& reſoluunt Cæual.d.q.604.n.53.P. Sanch.lib.3.diſp.18.n.4. P.Ægid. d.tom. 2. diſp.27.n.74. atteſtantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

π *Et eorum mutuo conſenſu intellecto.*] Quibuſnam ſignis ſufficienter exprimi poſſit conſenſus ad Matrimonium requiſitus: Vide P.Ledeſm.in ſum.p.1. Sacr. Matr. c.8.P.Rebel.d. lib.2. q.10. D.Guttier. d. tr. de Matrim.c.46.* n.8.9. & 13. Vide etiam Ledeſm. Cuch. Matienſ. Vegam, Humad. Nauar. Mor. & Cenedum in locis, de quibus per Hier.Cæuall.d.q.604.n.52. & in q. 901.n.3.& Viuald in Candelab. Eccleſ. tit. de matr. ex n.52. Gutier. de iuram. confirmator.1.p.c.51.n.18. & 32. & in q. canc.c. 22.Alex. Ludou. deciſ. 395. num. 5. & 13. Gutierr.etiam de matrim.cap.76. num. 92. in verſ.Non inquam obſtet.

ρ *Ego vos in matrimonium coniungo.*] An hæc verba ſint de eſſentia huius Sacramenti? Negant Perez lib. 1. verſ. Præterea neceſſarium eſt,tit.1.lib.5.Ord.pag.39.Segur.p.1.direct.iudicum,c.15.n.52. Pet.Ledeſ.de Matr.q.43.art.1. dub.4. concl. fin.& q.45.art.5.puncto 3.ante 1. dub.concluſ.1. & in ſum.part.1.de Sacr.Matrim.c.1.concl. 15.in fine,P.Henriq. lib.11. c.2. num.7.P. Sanch.lib.3.diſp.28.Cæuall.d.q.604. n.53. Cened.pract.& Canon.q. lib.1. q.30. num. 38.nouiſſimè D. Guttier. d. tract. de Matr. c.69.num.3. † Vide Spino in d.gl.15. num. 11.Vegam.Medin. Cuch.Salzed. Veracruz. Seguram.& Didac. Perez citatos à Cæuall.d. q.604.n.53.

* *Iuxta receptum vniuſcuiuſque prouinciæ ritum.*] Vide Concil. Colon. de matrim. §. de ritib.& §.de miniſtro.Tertullian.lib.2.ad vxorem. Martin. V. Papam in Bulla Conſtantienſ. relata in vol.4. Concilior. Melch. Canolib.8.de locis Theolog. c.5. ad 3.Alphonſ. à Veracruz in appendice fol. mihi 17.26.& 29.

σ *Quòd ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio.*] Vide Perez l.1. tit.15. lib.8. Ordin. pag.284. Menoch. conſ. 69. Guttier. Can. lib.1.c.19 & d.tract. de Matrim. c.57. n.3. P.Sanch.lib.3. diſp.9. P.Ægid. de Sacram. tom.2.diſp.27.n.52.† Salzed.ad Bern. Diaz in d.c.73.lit. D.Azeued. in l.1.tit.1. lib. 5. nouæ recop.n.41. Guttier. d.c. 51. in tract. de iuram.confirm.n.25.

τ An quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, poſſit parochus eas omittere,ita tamen, vt fiant antequam conſummetur? Negant, niſi diſpenſatio difficillimè obtineri poſſit, P. Henriq. in ſum.lib. 11 cap.5.6.5.Pet. Ægid.d. diſput.27. n.53. P.Sanch.lib.3.diſp.7.n.17.

* *Malitioſè impediri poſſe.*] Vide Guttier.in quæſt.can.cap.20. à n. 9. Cephal. d. conſil. 421.n.22.& 65.cum ſeq. Cæuall. d. quæſt. 604.n.64.

† *Vel ſaltem parocho, &c.*] Vide Cæuallos in dict. quæſt. 604. num. 65. vſque ad 82. vbi lattiſſimè Alex. Ludouiſius deciſ. 395. à n.5.

* *Et duobus vel tribus teſtibus, &c.*] Vide Spino in d gloſſ.15. princ.à n.46. Roland. conſ.90. num.5. lib.2. Seguram, Cuchum, Ledeſmam, Couar. & Veracruz in locis relatis à Cæuallos d.quæſtion.604. n.82.83. & 84.

υ *Demum ante illius conſummationem denunciationes in Eccleſia fiant.*] Quod ſi Ordinarius tantùm abſque vlla pœna præcipiat,quòd monitiones fiant contracto iam

matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè conſummando Matrimonium ante denunciationes peccent mortaliter, nécne? Affirmant P. Sanch. lib. 3. diſput. 11. n. 3. D. Gutt. tract. de Matrim c. 58. n. 2. † Vide Iac. Ant. Martam de iuriſd. 4. p. caſu 71. n. 15. & 16. & citatos à Cæuallos d. q. 604. ex n. 85.

* *Denunciationes in Eccleſia fiant.*] Vide Lud. Molin. de Hiſp. primogen. lib. 2. c. 16. n. 10. Spino d. gl. 15. num. 32. Menoch. conſ. 221. num. 36. Seguram, Ledeſ. Nauar. Veracruz, Salzed. Vegam & citatos à Cæuallos in d. q. 604. à num. 85. vſque ad 90. Cephal. conſ. 712. n. 7. lib. 5.

φ *Niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædicta denunciationes remittantur.*] Vide Nau. conſ. 5. de ſponſal. Menoch. de Arbitr. caſu 453. n. 5. Petr. Ledeſm. in ſumm. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. P. Sanch. lib. 3. diſp. 7. n. 4. cum ſeqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. à n. 232. * Cæuallos d. q. 604. à n. 91. vſque ad 103. Vide etiam relatos à Cenedo d. collectan. 58. n. 2. Martam de iuriſd. 4. p. c. 71. n. 9.

χ An Epiſcopus poſſit generaliter delegare alicui in ſua diœceſi facultatem, quam habet, remittendi denunciationes? Negant Cephal. conſ. 421. à num. 27. vol. 3. Menoch. conſ. 69. à n. 55. P. Henriq. lib. 11. de Matr. c. 5. n. 5. Affirmant poſt Soar. de Paz & Ledeſm. quos refert Cæuall. d. quæſt. 604. n. 93. & 99. Spin. d. gl. 15. princip. n. 29. Rebuff. in praxi Benefic. in forma Vicariatus, n. 155. P. Sanch. lib. 3. diſput. 7. n. 20. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 235. in princip. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 55. concl. 3. D. Guttier. d. tract. de Matr. c. 56. n. 13.

ψ An Vicarius generalis Epiſcopi iure proprio, & auctoritate ſibi à Concilio conceſſa poſſit denunciationes remittere? Negant Menoch. conſ. 69. n. 55. cum ſeqq. & de Arbitr. caſu 453. n. 5. Cephal. conſ. 421. à n. 72. vſque ad 75. vol. 3. Soar. de Paz in pract. tom. 2. prælud. 3. in fine, Spin. d. gloſſ. 15. princip. n. 29. P. Henriq. dicens ſic declaraſſe Cardinales lib. 11. de matrim. c. 5. n. 5. Ant. Gom in Explicat. Bullæ Cruciatæ, c. 4. n. 19. & 21. Affirmant Fr. Emm. in ſum. tom. 1. c. 217. n. 4. in 2. edit. Segur. c. 16. n. 2. & 3. Salzed. in pract. c. 73. in princip. Petr. Ledeſ. in ſum. part. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 7. dub. 1. Iacob. Sbrozzi de Vicario Epiſcopi lib. 2. q. 101. n. 1. & ſeq. & q. 43. n. 28. & 29. Flores de Mena Var. lib. 3. q. 24. n. 26. Gutt. canon. lib. 1. c. 19. n. 13. & nouiſſimè d. tract. de Matrim. c. 56. n. 11. P. Sanch. lib. 3. diſp. 7. n. 9. P. Valer. Reg. d. lib. 31. n. 233. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 55. Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 83. n. 10. cum ſeqq. Cæuall. d. q. 604. n. 92. ad finem. † & Ricc. in reſolut. 316. in prax. var.

ω An poſſint remittere denunciationes habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, nullique diœceſano ſubditi? Affirmant Nauar. conſ. 5. ſub tit. de Sponſalib. in 1. edit. & conſ. 2. ſub tit. de clandeſt. deſponſat. in 2. edit. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Fr. Emm. in ſum. tom. 1. c. 217. n. 4. in 2. edit. P. Sanch. lib. 3. diſp. 7. n. 4. qui duo poſteriores idem reſoluunt de Magiſtro ſcholæ Salmant. reſpectu ſcholaſticorum, qui in Matricula deſcripti ſunt, refert D. Gutt. d. tract. de Matr. c. 56. n. 8. Idem poſſe Abbates exemptos, teſtantur Flores d. q. 24. n. 26. Steph. Grat. d. c. 83. n. 15. P. Sanch. d. diſp. 7. n. 4. *Aloyſ. Ricc. in praxi var. c. 291. & d. c. 316. n. 2. Nauar. conſ. 1. de ſponſalib. lib. 4.] Idem etiam poſſe commendatarium perpetuum affirmant P. de Ledeſm. dub. 1. verſ. *Seguefe lo ſegundo.* Nauar. conſ. 2. de clandeſt. deſponſ. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. §. 8. n. 28.

α α *Quod illius prudentiæ & iudicio ſancta Synodus relinquit*] Hæc verba arbitriũ prudentiale, & ratione regulatum importare probant Men. de Arb. lib. 1. q. 8. n. 26. cum ſeqq. D. Gutt. d. tract. de Matr. c. 57. in princip. Et requiri cauſam iuſtam ad diſpenſandum in prædictis denunciationibus, reſoluunt Men. conſ. 69. n. 62. & 63. Segura in director. iudicum Eccl. p. 1. c. 16. n. 17. Salzed. in pract. cap. 73. verſ. diſpenſat. Fr. Emman. d. cap. 217. n. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 5. Spin. d. gl. 15. princip. n. 18. Ant. Gom. ſuper Bullam Cruciatę, c. 4. q. 4. n. 26. P. Sanch. lib. 3. diſp. 8. n. 1. Cæual. d. q. 604. n. 103. D. Gutt. canon. lib. 1. c. 19. n. 6. cum ſeqq. & d. tract de Matr. c. 57. n. 1. & 2. qui poſteriores reſoluunt hanc cauſæ cognitionem poſſe fieri ſine ordine, & figura iudicij, & teſtibus non receptis in forma iudicij, nec iurãtibus & etiã extra diœceſim. † Vide etiã Cæuall. in d. q. 604. ex n. 103. vſque ad 114. vbi latiſſimè.

β β Quæ ſint iuſtæ cauſæ ad diſpenſandum, videbis apud Sylueſt. verbo Matrimonium 6. q. 7. Fr. Ludou. p. 1. inſtruct. conſc. c. 87. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Matrimonium, 6. 9. Petr. de Ledeſm. p. 1. Sum. de Sacram. Matrim. c. 6. concl. 6. verſ. *lo ſegundo.* Stephan. Gratian. cap. 83. num. 25. cum multis ſeqq. P. Henriq. lib. 11. cap. 16. P. Sanch. lib. 3. diſp ... P. Ægid. d. diſp. 27. à n. 56. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 214. D. Gutt. d. tract de Matrim. cap. 57. à num. 3.

Diſparitatem

Diſparitatem conditionis, ætatis, diuitiarum, & qualitatis eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi, docent Nau. in Man. c.22. n.70. verſ. Aduertendum, Veg. in Sum. lib. 3. caſu 211. Salzed. d.c.73. ad finem, verſ. diſpenſet, Spin. d. Gloſſ. 15. princ. n.28. cum ſeq. Zerol. d.§.9. in fine, P. Sanch. d. diſput. 9. n.3. Steph. Grat. d.c.83. n.25. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi, tuentur Sarmi. lib. 1. Select. c.6. n.7. Cou. de ſponſa. p.2. c.6. in initio. n.12. in fine, Spin. c. gl.15. n.25. Azeued. lib.1. n.38. tit.1. lib.5. nouæ Recopil. Fr. Emman. d.c.207. n.2. concl.1. P. de Ledeſm. d. concl.9. verſ. *El tercero*, P. Henriq. lib.11. cap.5. §.5. P. Sanch. lib.3. diſp.9. n.19. Steph. Grat. d.c.83. n.26. Verecundiã in diu habitis pro coniugibus eſſe iuſtam cauſam diſpenſandi, teſtantur Gutt. de iuram. conf. c.51. n.22. Steph. Grat. d.c.83. n.27. P. Val. Regin. d. lib.31. n.235. verſ. Prima, P. Ægid. d. diſput. 27. n.56. verſ. Secundò, quando ſine infamia. Item, ſi adſit vicinitas temporis, quo prohibitæ ſunt nuptiæ, reſoluunt Zerol. in praxi Epiſcop. p.1. verbo Matrimonium, §.9. in med. P. Val. Regin. d.n.235. verſ. Quarta P. Ægid. d. num.56. verſ. Quinto, apud quos alias videbis iuſtas diſpenſandi cauſas.

γγ An exiſtente iuſta cauſa diſpenſandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis diſpenſare ſub pœna peccati mortalis? Affirmant in caſibus, in quibus ſcandalum ſequeretur, vel eſt ſuſpicio malitioſi impedimenti, P. Sanch. lib.3. diſp.10. n.6. D. Gutt. canon. lib.1. c.20. n.23. verſ. Præterea Ordinarij. & nouiſſimè tract. de Matrim. cap.57. n.4. & n.5. reſoluit, quod in prædictis caſibus refert ab eo appellari de denegatione diſpenſationis, ſaltem quoad effectum deuolutiuum.

δδ An quando contrahentes ſubſunt diuerſis Epiſcopis, diſpenſatio vnius eorum ſufficiat? Affirmant P. Sanch. lib.3. diſp.7. n.7. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. n.132. verſ. Secunda.

εε *Quis aliter, &c.*] An hæc clauſula ſit decreti irritãtis, opereturque nullitatem actus ipſo iure, ſi forma prædicta non obſeruetur? Affirmant Matienſ. ad tit.1. Gl.1. Rub. n.34. lib.1. nouæ Recopil. Flamin. de Reſignat. lib.5. q. fin. à n.226. Cened. d. q.30. à n.2. Gutt. d. tract. de Matrim. c.61. n.5. *Vide Franc. de Aretio conſ.73. n.6. & 7. Menoch. de præſumption. lib.3. præſ.1. num.102. & conſ.398. Cened. d. collectan. 58. n.3. poſt Nauarr. Matienz. & alios, Peregrin. conſ.91. & 92. vol.2. Cæual. q.130. ex n.5. Farinacij deciſ.8. n.4. vol.2. crimin. Franc. Mantic. de tacitis & ambiguis conuention. lib.2. tit.6. n.9. in fine.

ζζ Sacra Card. Congregatio ſic cenſuit: Non tenentur iterum coram Parocho, ac teſtibus contrahere, qui iam ſemel coram iiſdem contraxere, inualidè tamen, ex defectu conſenſus, vel ob occultum impedimentum dirimens, ſed ſat erit, quòd rurſus ſecretè verè conſentiant, impetrata priùs diſpenſatione impedimenti in conſcientia tantùm. Quod ſi in vtroque foro diſpenſationem obtinuerint, debent rurſus publicè contrahere coram Parocho, ac teſtibus, iuxta formam Concilij: indigent autem in vtroque foro diſpenſatione, ſi impedimentum, quod ſecretum erat, innotuiſſet: referunt P. Rebello d.p.2. lib.2. q.9. num.5. cum ſeq.

ηη An irritum ſit Matrimonium in articulo mortis, & quacumque alia neceſſitate contractum ſine Parocho, & teſtibus? Negant Veg. in ſum. l.3. caſu 361. Capu. lib.2. deciſ.85. n.8. Iacob de Graffis lib.2. deciſ. aur. c.86. num.4. verſ. Secunda. Affirmant Fr. Ludou. in inſtruct. conſcientiæ pag.1. c.86. Nauar. conſ.44. ſub tit. de Sponſal. in 1. edit. & conſ.6. ſub tit. de clandeſt. deſponſat. in 2. edit. Aualos de Segura in ſuo Direct. iudicum Eccleſ. p.2. c.15. n.44. Perez in l.1. paulò poſt princ. fol.29. tit.1. lib.6. Ord. Sarm. lib.1. ſelect. c.6. n.7. Barthol. à Ledeſ. de Matrimon. dub.21. Petr. de Ledeſm. in tract. de Matrimon. q.45. art.5. circa 3. punctum, dub.3. verſ. Ex prædictis ſequitur, & in ſumma p.1. de Sacram. Matrim. c.6. dub.15. in fine, Spin. in Speculo teſtam. Gloſſ.15. n.43. & 45. & 86. Fr. Emman. in ſum. tom.1. c.219. n.17. in 2. edit. Azeued. l.1. n.38. tit.1. lib.1. nouæ Recopilat. & ibi Matienſ. Gloſſ. 6. verbo Clandeſtino, n.3. in fine, & Gloſſ. 7. num.2. Cæuall. d.q.604. num.63. & 73. P. Sanch. lib.3. diſput.17. n.14. Zambran. Hiſpal. in ſuis Deciſionibus aureis, c.7. de Matrim. dub.3. num.2. fol. mihi 437. D. Guttier. d. tract. de Matrim. c.61. num.4. cum ſeqq.

θθ *Præſente Parocho.* Præſentiam hanc Parochi non tantùm corpoream, ſed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligentia, & aduertentia actus, reſoluunt P. Ledeſm. tract. de Matrim. q.45. art.5. verſ. Eſt ſecundum dubium, P. Henriq. l.11. c.3. §.1. Latè Cened. pract. & Canon. q. lib.1. q.30. à num.33. P. Ægid. d. diſput. 27. num.44. nouiſſimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. c.69. † Vide Cæuallos in d. q.604. ex

n.54.vſque ad 65.Treuiſan.deciſ.23. lib.1. Guttier.de Matr.c.63.à n.6.Rotam nouiſſimam deciſ.643.656.& 657. in 1.p. diuerſorum.Ricc.in prax.Eccleſiaſt.dec.244. Peregrin.conſ.91. vol.2. & conſ. 79. vol. 5. Philipp.Paſ.de patria poteſtate 2. p.c.5.ex n.5 .Alex.Ludouiſium dec.395.ex n.5.

ii Valere Matrimonium, quamuis Parochus,& teſtes vi detenti interſint,dummodo intelligant conſenſum contrahentium,affirmant Salzed.ad Bern.c.73.verſ.Tertiò,Petr. de Ledeſ. in tract.de Matrim. d.q.45.art.5. puncto 3. dub.2. verſ. Quo ſuppoſito, Fr. Emman.in Sum.tom.1.c.219.num.1 .in 2. edit C.euall.d.q.604.num.7 . P.Sanch.l.3. diſp.39.n.9.P.Rebello de Obligat.iuſt.p.2. lib.2.q.8.n.4.D.Gutt.d.c.60.n.10.P.Ægid. d.to.2. diſp.27. n.44. & 45. in fin. reſoluit eſſe graue peccatũ cõtrahere corã Parocho inuito,de quo etiam D.Gutt. d.c.69.n.13.

x x Valere etiam Matrimonium, quamuis Parochus ad alium finem vocatus ſit, affirmant Salzed. d. c.73. verſ. Tertiò licèt, & verſ.5.dub.Azeued.lib.1.n.39.tit.1.li.5.nouæ Recopiſ.Cæual.d.q.604.à n.66. P. Rebello d.l.2.q.8.n.4.P.Henriq. in ſum.li.11. c.3.§.1.in fine,P.Sanch.lib.3.diſp.39.n.10. Spin.d.gl.15.n.48.& 49.D.Gutt. d.c.69. n. 3. vbi dicit Illuſtriſſimos Card. decidiſſe in hæc verba:Parochum verò intelligi adhibitum etiamſi ex alia cauſa vocatus ſit, dummodo ad illum actum adhibeatur. Aliam deciſionem in contrarium adducit Gonzal. ad reg.8.cancell.gl.48.35.

a a An Parochus excommunicatus,ſuſpenſus,vel irregularis,etiam non toleratus, validè aſſiſtat? Affirmant Petr.de Ledeſm. de Matrim.q.45.art.5.puncto 3.dub.3.Cæuall. d.q.604.n.65. D. Gutt. d. tract. de Matr.c. 62.n.23.& c.66.n.19. P.Henriq. lib.11. c 3.§.4.& 5.P.Sanch.lib.3.diſp.21.P.Rebello d.qu.9.n.9 P.Ægid.d.q.27.n.24.

z a An Parochus, qui propter aliquod crimen priuatus fuit Sacramentorum adminiſtratione, vel ſpecialiter ab Epiſcopo, vel eius Vicario admonitus fuit,ne aliquos Matrimonio coniũgat, validè aſſiſtat? Affirmãt Salzed. in pract. c.73. verſ. Primum igitur dubium,Cæual.d.q.604.n.71. P.Sanch. lib. 3.diſp.32.n.1.& 2.D.Gutt.d.tract.de Matr. c.63.n.25.Ledeſ in ſum.p.1.de Sacr. Matr. c.6.concl.4.dub.11.

v An Parochus delegatus,quem Epiſcopus conſtituit, & ad nutum ipſius amoueri poteſt, & viceeuratus à Parocho proprietario inſtitutus validè aſſiſtat? Affirmat P. Rebell.d.lib.2.q.9.n.8.

f f An Parochi vnius præſentia ſufficiat, quando contrahentes ſunt diuerſarum parochiarum? Affirmãt Salzed.d.c.73.verſ.decimoquarto, in noua edit. Canalcan. deciſ. 12.n.21.p.2.Spin d.gloſſ.15.n.41.Cæual.d. quæſt.604.n.76. Zerol.in praxi Epiſcop. p. 2.verbo Parochus,§. 1. D.Gutt. d. tract. de Matr.c.62.n.4.P.Henriq.lib.11. c. 3.§.2.P. Paul.Comitol.reſponſ.moral. lib.1. q.131. n.2.P.Ægid.d.t.2.diſp.27.num.19.

• An Parochus validè aſſiſtat Matr.ſuorũ Parochianorum extra ſuam Parochiam,ſine licentia Parochi illius loci in quo aſſiſtit? Affirmant Salzed. d. c. 73. verſ. vndecimò. Spin.d.gloſſ.15.n.4.P.Sanch.l.3.diſp.19.n. 8.& 14.P.Ægid.diſput.27.n.22. D.Gutt.d. tract.de Matr.c. 62.n.5. vbi n.10. reſoluit non tantum proprium Parochum,ſed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio aſſiſtentẽ validè aſſiſtere extra Parochiam.

x n *Vel alio ſacerdote.*] Parochum,vel Ordinarium non poſſe concedere licentiã clerico non Sacerdoti aſſiſtendi Matrimonio, & ſi fiat,eſſe nullum, reſoluunt Petr.de Ledeſm. in ſum.p.1. tract. de Sacr. Matr. c.6. concl.4.verſ.*Seguesſe lo ſegundo*,P.Sanch.l.3. diſp.34.n.10.Cæuall.d.q.604.n.58.D.Guttier.d.tract.de Matrim.cap.62.num.22.

p p An Parochus non Sacerdos validè aſſiſtat Matrimonio? Affirmant Nau.conſ.30. ſub tit.de ſponſal.in 1.edit.& conſ.9.ſub tit. de Cland.deſp.in 2.edit.Veg.in Sylua lib.6. caſu 119.in fin.Salzed.d.c.73.verſ.Decimoquarto,P.Henr.in ſum.li.11.c.3.§.5.& l.14. c.6.n.3.in fine,Fr.Emman. in ſum. c.218.n. 9.Petr.de Ledeſ. in tr. de Matr. q.45.art.5. puncto 3.dub.3.concl.3.Cæuall d. q.604.à n.56. Zerol.in praxi Epiſcopali, p. 2. verbo Parochus,verſ.tertio, Gutt. de Iur.confir.p. 1.c.14.n.13.in fine,& nouiſsimè tr.de Matr. c.62.à n.16.P.Sanch.lib.3.diſp.2. n.2. Latè Cened.pract.lib.1.qu.30.n.34.cum ſeqq.

r r *De ipſius Parochi.*] An Parochus excommunicatus,etiã non toleratus, poſſit validè dare alteri licentiam aſſiſtendi? Negãt Petr. de Ledeſ.in tr.de Matr.q.45.a.5. puncto 3. dub.4. & in ſum. p.1.tr. de Sacr. Matr. c.6. cõcl.4.Cæual.d q.604.n.120.ad fi.P.Sanch. l.3.diſp.21.n.6.ad finẽ. P.Ægid.d.diſp.27. n.15.Affirmant Nau.in c.placuit.de Pœnit. diſt.6.n.73.P.Henriq.lib.11.c.3.n.5.& lib. 13.c.7.§.7.D.Gutt.d.tr.de Matr c.62. n.24.

s s An autem Parochi delegati, quos Epiſcopi conſtituunt, & ad nutum ipſius amoueri poſſunt, & viceeurati à Parochis proprietariis inſtituti poſſint alteri Sacerdoti licentiam aſſiſtendi Matrimonio concedere

cedere

cedere, agit latè per concluſiones Pat. Sanch. lib. 3. diſp. 31. ad quem ſe remittit D. Gutt. d.tr. de Matr. c. 66. n. 18. & de Curatis, qui ſubſunt alicui Parocho proprietario, an poſſint dare licentiam alij Sacerdoti, vt aſſiſtat Matrim. contrahendo, latè agit nouiſſimè Zambran. Hiſpal. in ſuis aureis deciſ. c. 7. de Matrim. dub. 1.

vv Seu Ordinario.] Comprehendere Vicarium generalem aſſerunt Petr. de Ledeſ. in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 4. concl. 4. dub. 17. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. P. Sanch. lib. 3. diſp. 29. n. 18. Gutt. Canon. lib. 1. c. 19. n. 13. cū ſeqq. & li. 3. tract. de Matr. c. 66. n. 12. cum ſeqq. & c. 69. n. 9. cum ſeqq. Comprehendere habentem iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, affirmant Petr. de Ledeſ. dub. 17. verſ. *Digo lo ſegundo*, P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. P. Sanch. li. 3. diſp. 28. n. 6. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 17. D. Gutt. tract. de Matr. cap. 66. n. 7. Comprehendere Archiepiſc. in Diœceſib. ſuorum ſuffraganeorum cùm actu viſitat, tuentur P. Henriq. lib. 11. cap. 13. num. 3. P. Sanch. lib. 3. diſp. 28. n. 3. & 4. P. Soar. tom. 4. diſp. 25. ſect. 1. n. 14. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 17. Et poſſe extra actum viſitationis concedere licentiam iniuſtè denegatam per Epiſcopum ſuffraganeum, fatentur Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacram. Matr. concl. 4. dub. 17. verſ. *Digo lo tercero.* Guttier. d. tract. de Matr. cap. 66. n. 1. Comprehendere Legatum reſpectu prouinciæ ſuæ legationis, aſſerunt P. Sanch. d. diſp. 28. n. 8. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 16. verſ. Septimò, Gutt. Can. lib. 1. c. 11. n. 6. & d. tract. de Matr. c. 66. num. 10. Comprehendere Capitulum Sede vacante, reſoluunt P. Ægid. d. diſp. 27. n. 17. D. Gutt. d. tractatu de Matr. c. 66. n. 5. Comprehendere denique Abbatem Eccleſiæ nulli Epiſcopo ſubiectæ referunt Petr. de Ledeſm. de Matr. q. 45. art. 5. puncto 3. paulò ante dub. 4. concl. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 3. n. 4. Gutt. d. tract. de Matrim. c. 66. n. 6.

ξξ Licentia] An requiratur expreſſa? Affirmant Menoch. de Arbit. caſu 453. n. 13. & 14. & conſ. 188. n. 7. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. cap. 6. concl. 4. dub. 14. P. Henriq. lib. 11. cap. 5. §. 5. lit. V. Cæuall. d. q. 674. num. 114. Pet. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 30. n. 79. in fin. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 47. n. 52. vbi aſſerit ſacr. Cardin. Congreg. in hæc verba decidiſſe: Non ſufficit tacita licentia, quæ reſultat ex tolerantia, requiritur verò vel commiſſio generalis, ad adminiſtrandum Sacram. vel ſi hæc abſit, expreſſa vel ſpecialis licentia. *Vide etiam Menoch. conſ. 199. num. 57. & conſ. 193. n. 25. Rotam nouiſſimè in dec. 273. ex n. 19. in Recollect. à Farinacio.

zz An ſit in ſcriptis proferenda? Negant P. Henriq. d. §. 5. lit. Z. P. Sanch. lib. 3. diſp. 35. n. 10. Cened. d. q. 30. n. 81.

ψψ An debeat actum præcedere? Affirmant Cened. d. q. 30. n. 78. P. Ægid. d. q. 27. n. 31.

An requiratur vt non ſit reuocata facultas conceſſa? Affirmant P. Sanch. l. 3. diſp. 36. n. 9. Pat. Ægid. d. diſp. 27. n. 42. verſ. ſecundò, reſoluentes etiam licentiam non cenſeri ſufficienter reuocatam, niſi iis quibus conceſſa fuit per certum nuntium, aut per literas ſignificata ſit.

ωω An licentia metu, vel dolo obtenta valeat? Affirmant niſi dolus ſit circa ſubſtantiam Pat. Sanch. lib. 3. diſp. 39. n. 13. & 14. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 37. Guttier. d. tract. de Matr. c. 69. n. 14. & 15.

Vtrum Sacerdos debeat credere dicentib. ſe habere veniam à Parocho, vt poſſint coram ipſo contrahere? Negant, niſi certa ſigna afferant. P. Sanch. l. 3. diſp. 37. num. 2. P. Ægid. d. diſp. 27. n. 39.

λαα An incumbat onus probandi aſſerenti licentiam proprij Parochi in contrahendo Matrimonio requiſitam non interueniſſe, quando contra eam opponitur à tertio? affirmat Maſcar. de Probat. concl. 982.

βββ Et duobus, vel tribus teſtibus.] Vide Petr. de Ledeſm. in ſumm. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 4. concl. 5. P. Rebello de Obligat. iuſtitiæ, p. 2. lib. 2. q. 8. ſect. 8. n. 7. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. t. 2. q. 27. n. 41. concl. 1.

γγγ An requirantur rogati? Negant Greg. l. 1. verb. *Sin teſtigos.* tit. 3. par. 4. P. Henriq. l. 11. c. 3. §. 9. P. Sanch. li. 3. diſ. 141. n. 7. Cald. Pereira de Emptione, & vendit. c. 6. num. 22. Gutt. d. tract. de Matrim. c. 55. in fine.

δδδ Quid ſi vi detenti, & repugnantes interſint? Vide Cæuall. d. q. 674. num. 82. P. Sanch. lib. 3. diſp. 39. n. 9. Pat. Ægid. d. q. 27. n. 44. Petr. Cened. Pract. & Canon. quæſt. lib. 1. q. 30. n. 108. ad finem.

εεε An requirantur omni exceptione maiores? Negant, etiamſi ſint infames, excommunicati, parentes, conſanguinei, ſerui, familiares, & fœminæ; dummodò habeant vſum rationis, Spin. in Speculo teſt. gl. 15. prin. n. 46. P. Henriq. d. §. 9. Petr. de Ledeſ. in tract. de Matr. q. 45. art. 5. puncto 2. poſt 4. dub. verſ. Concluſio ſit, Fr. Emman. in ſum. t. 1. c. 219. n. 18. in 2. edit. P. Sanch. li. 3. diſp. 41. n. 4. cum ſeq. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Matr. §. 14. Cæuall. d. quæſt. 974. n. 84. Cened. d. q. 30. n. 109. P. Rebello d. ſect. 8. n. 8. P. Ægid. d. q. 27. n. 41.

ζζζ Ad

Conimb.8.tit.9 fol.35.& Conſt. Portuenſ. 1.tit.10.verſ.Amoeſta.P. Ægid. de Sacram. & Cenſuris tom. 3.diſp.27.à n.71. P. Rebello de Oblig. iuſt. p.2. lib.2.q.7.n.261. An ſit peccatum mortale conſummare Matrimonium ante Eccleſiæ benedictiones? Negant Nau.in Man.c.22.num.83. Couar. de ſponſalib.p.2.c.7.§.2.num.2. Vitald. in Candel. aureo p. 1. de Matr.n.254. Victor. in ſum.de Matrim.n.267. Ludou. Lop.p.2. inſtruct. conſ. de Matr.c.39. verſ. Deinde diſceptari ſolet, Perez lib.1. verſ. Quæri poteſt,tit.1. lib.5. Ordin. Matrienſ.tit.1.in Rubr.gloſſ.1.num.98.lib.5.nouæ Recopil. Petr.de Ledeſm. de Matr.q.45.art.5.punct. 3.dub.1.& in ſum.p.1.de Sacram. Matrim. c.6 concl.7. prope finem, Spin. in Speculo teſtam.gl.15. princ.n.78. Cened. practicarum,& Canon.q.lib.1.q.30. prope finem,& ad Decret.collect.49.n.3,P, Henriq.lib.11. de Matr.c.5.§.7. in fine, P. Sanch.lib.3.de Matr.diſp.12.P. Rebello d.q.7. num.2.nouiſſimè D.Guttier.d.tract.de Matrim.c.48. n.3.& c.106.n.13. † Vide Nauar. in manuali,c.22.n.83.Lancellot. Conrad.in templo omn. Iudic. lib.2.c.12.n.21. Cæuall.d. q.604.n.132.& ſequent. vſque ad 136.poſt Cened. collect.49. ad Decretales n.3. Matrienſ.Spin.Menoch. Ledeſm.& alios.

ττο Quale ſit peccatum omittere benedictiones? Vide P. Sanch.lib.7. de Matr. diſp. 82.n.6.P.Ægid.de Sacr.& Cenſuris.tom.2. diſp.27.n.71.D. Gutt.d. tract. de Matrim. c.106.n.11.& 12.

§§§ *Statuitque benedictionem à proprio Parocho.*] Vide Guttier. d. tract. de Matrim. c.106. cum ſeqq. * Vide etiam Salzedo ad Bern.Diaz in prax.can.c.73. verſ.14.in fin. Caualcan.deciſ.12.n.22.p.2. Thom.Sanch. de matrim.l.3.diſp.23.n.10. Menoch.conſ. 446.ex n.12.Cæuall.d.q.604.ex n.54.vſque ad 65.& n.145.& in q.458.n.35.& 36.

οοο An ſufficiat, quòd Sacerdotalis benedictio ab vno Parocho viri,vel mulieris detur? Affirmant meliùs iudicantes, quod ſemper requiratur Parochus mulieris, Fuſc. de Viſit.lib.2.c.3.n.21.verſ. Benedictionem tamen,Caualcan.p.2.deciſ.12.à n.21. Cæuall. Communium contra comm. q.604.n.148. Cened. ad Decretal. collect. 81. num. 8. P. Sanch.lib.7.diſput.81.num.4. D. Guttier.d. tract.de Matr.c.106.num.8.& 9.

πππ An ſecundæ nuptiæ ſint benedicendæ? Vide Menoch. de arbitr. caſu 417. num.2. Couar. de Sponſal p.2. cap.8.§.11. num.2. Perez l.1 verſ Eſt & alia pœna. tit. 1.lib.5.Ordinam. Mozzi de Contract.lib.tit.

de Matr.c. de naturalibus Matrim.num.10. Cened.ad Decret. collect.49.num.2.P.Sanchez.d.diſp.82.n.11. cum ſeqq.latè D. Guttier.d.tract.de Matrim.c.106.à n.14.

ρρρ *Niſi ab ipſo Parocho, vel Ordinario licentiam, &c.*] Quòd Archiepiſcopi,Epiſcopi & ſimiles iuriſdictionem Ordinariam habentes in ſuis Diœceſibus, necnon & eorum Vicarij generales poſſunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales ſuis ſubditis, reſoluit Guttier. d. tract. de Matrim. cap.96.n.7. † Vide etiam Salzed.in d.c.73 verſ.12. Nauarr. conſ.27. & 41.tit.de Sponſalib.

σσσ *Quacumque conſuetudine etiam immemorabili, &c.*] Vide P.Sanch.lib.7.diſput.82.n.18.cum ſeqq.

τττ *Quod ſi quis Parochus, vel alius Sacerdos, &c.*] Vide P.Henriq.in ſum.lib.11. cap.36.§.2. in fine, lit.E. & c.39.§.3.lit.C. ibi Clericus, &c.

υυυ *Siue regularis.*] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipſo iure impoſitam per Clem.1.de priuileg. Affirmant dicentes illam non eſſe ſublatam per Concilium in præſenti, Nauar. conſ. 1. ſub tit. de pœnis in 1. edit.n. 7. & conſ. 10. ſub tit. de Conſt.in 2. edit. P. Sanch.d.diſp.48.n.8. & ſeq. l. 3. * Vide etiam Cæuallos in d.q. 604.num.136.

φφφ *Sine illorum Parochi licentia Matrimonia coniungere.*] An concedens aſſiſtendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem? Vide P.Sanch. l.3.diſput.49.per totam, Guttier.d.tract.de Matrim.c.75.n.18.

χχχ *Aut benedicere.*] An Sacerdos benedictionem ſecundis nuptiis impertiens, in caſu non permiſſo, incurrat ſuſpenſionem ferendam? Affirmant Pet. de Ledeſm. de Matr.q.63.art.2.ad fin. Perez d.l.1.verſ.Intelligas, Fr. Emman. tom.1.ſumm.c.241.in fin.in 2.edit.P. Henriq.lib.11.c.6.§.3.in fin. P.Sanch.d.diſp.82.n.27.D. Guttier.d.tract. de Matr.c.106.à n.16. * Vide Salzed.d.cap. 73. in verſic. vndecimo. Cæuall.d.q.604. num. 137. Benedictio autem quòd gratis detur, ſtatuit Alex.III. conſtit. ſua p.1.cap. 7.& Innoc.3 in 1.Concil.Lateran.c.66.

ψψψ *Auſus fuerit.*] An excuſet à ſuſpenſione quælibet ignorantia etiam craſſa? Affirmant, dummodo non ſit craſſa, vt ſit ingens temeritas. P. Sanch. lib.3 diſp.48.n. 7.Guttier.d. tract. de Matrim.cap.75.n.16.

Ipſo iure ſuſpenſus maneat.] A qua ſuſpenſione non ſolùm Epiſcopum, ſed etiam eius Vicarium generalem poſſe abſoluere,

reſoluunt P. Sanch.lib.3. diſp.52.n.4. Gutier.c.75.n.25. * Cæuallos d.q.604.n.147.

ω ω ω *Habeat Parochus librum, &c.*] Vide Conſt.Conimb.vlt.§.fin.tit.9. Nau.in Man. cap.22.n.69. verſ. Quintò quòd Parochus, Azeued.lib.8.n.2. tit.1. lib.5. nouæ Recop. Cæuall. Comm contra comm.q.604.n.138. Pat. Henriq.in ſum.lib.11.c.7.§.4. Pat. Rebello de Obligat. iuſt. p.2. lib.2.q 7.n.6.P. Ægid.d.diſp.27.n.74. Thom. Valaſc.tom. 1.Alleg.iuris alleg 72 n.106. P.Sanch.lib.3. diſp 15.n.22. vbi reſoluit, quòd cum hæc ad ſolemnitatem Sacramenti pertineant, propter finem neceſſarium vitandi lites, obligant ſub mortali.ſequitur P. Valer.Regin in praxi fori pœn.lib.31.n.242.verſ.Vltimum,nouiſſimè D.Gutier.d.tract.de Matr.c.60.n.9.* Vide etiam vltra Menoch.Caualcan.Maſcard.Sim.de Prætis, & Gutier. relatos à Cæuall. in d.q.604.n.138.& 139. Proſper. Farinac.in prax.crimin.quæſt.77. c.1.n.16.& 17.Rotam nouiſſimam dec.273. n.1. in recollectis ab eod.Farinacio. Birgin. Boccac. de literis remiſ. c. 4. ex num.2.P. Sanchez d.lib.3.diſp.16.n.vlt. & diſp.48.n. 5.Gutier.lib.2.pract.quæſt.c.4.n.9.

α α α *Sua peccata diligenter confiteantur.*] Vide P. Rebello d.q.7.n.1. Petr. Ledeſm.in ſum p.1.de Sacram. Matr.concl,22. verſ *Digo lo quarto*, c.2. † Vide etiam Ledeſm Cuch. & Matienc. relatos à Cæuall. d.q.604 n.140 & 141.

β β β *Si quæ prouinciæ, &c.*] Vide Cened.ad Decret.collect.58.n 6.

γ γ γ *Poſt triginta dies, &c.*] Quòd ab illo tempore obliget, quoad annullationem Matrimonij, etiam ignorantes, reſoluit poſt Medin Henriq. Pet.de Ledeſm. Sanch. lib 3 diſput. 7.n.10 ad fin.Gutier. de Matr c 61 num 11

* *A die prima publicationis, &c.*] Vide Cæuallos d. q 604.n.142 poſt Nauar Veg. Ledeſm. Copinum, & Burſat.conſ.255 à n.15.lib.3.& conſ.349.n.26. & conſ.375. n.14.vol 4.

† *In eadem parochia facta.*] Vide Nauar. conſ 3 n 1.lib.4 de clandeſt.deſponſ.

CAPVT II.

Determinantur perſonæ inter quas ſolas contrahitur cognatio ſpiritualis orta ex baptiſmo, aut confirmatione.

α β &c. DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in caſibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non ſine magno peccato perſeueratur, vel ea nō ſine magno ſcandalo dirimuntur. 1 Volens itaque ſancta Synodus huic incommodo prouidere, & 2 à cognationis ſpiritualis impedimento incipiens, ſtatuit vt vnus 3 tantùm ſiue 3 &c. vir, ſiue mulier, iuxta ſacrorum [a] canonum inſtituta, vel ad ſummum ι vnus, & vna 4 baptizatum, de κ &c. Baptiſmo ſuſcipiant; 5 inter quos, ac baptizatum ipſum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique μ patrem, ac matrem tantum [b] ſpiritualis 6 cognatio contrahatur. Parochus, ν antequam ad baptiſmum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, 7 quem vel quos elegerint, vt baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant; & eum, vel ξ ο eos tantùm ad illum ſuſcipiendum admittat; & in libro π eorum nomina deſcribat; doceátque eos quam cognationem contraxerint; ne ignorántia vlla excuſari valeant. Quod ρ ſi alij, vltra deſignatos, baptizatum σ tetigerint, 8 cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant, [c] conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus. Si τ Parochi culpa, vel negligentia ſecus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur. [d] Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiúſque patrem, & matrem, ac υ tenentem non egrediatur: omnibus φ inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

a c. non plures. de conſ. diſt.4. & c. quáuis de cognat. ſpir. in 6.

b c. ſuper quibus, c. pyſtaciú, & c. ſi.30.q. 1.c.1.c. ſuper eo ferè, per tot. de cog.

c c.quáuis, de cogn. ſpir.in 6.

d Conc. Mogũt. c.55.c.2. 30.q.1. c.1. de cog.ſpirit.in 6.

Declarationes.

1 *Volens itaque.*] Nulla cognatio ſpiritualis contrahitur, niſi inter perſonas, quæ nominantur hoc Decreto.

2 *A cognationis ſpiritualis impedimento incipiens.*] Bulla Pij declaratoria cognationis ſpiritualis, eſt de cognatione ſpirituali contracta ante Concilium, & de Matrimonio contracto, vel contrahendo poſt Concilium. Qui igitur contraxit ante Concilium, matrimonium non indiget diſpenſatione: vnde valet Matrimoniū inter filium ſuſcipientis, & baptizatam abſque diſpenſatione etiam poſt publicationem Concilij: & S D. N. Gregor. XIII dubitans, an declaratoria illa Pij V. eſſet reuocata, quia regula reſpondit non videri reuocatam, quia eſt magis declaratoria, quàm regula.

18. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, ſpeciem cognationis ſpiritualis inter ſuſceptum de ſacro fonte baptiſmatis, & filium filiamve ſuſcipientis eſſe ſublatam Decreto Conc c 2. Seſſ. 24.

9. Martij, 1597. Congregatio Concilij cenſuit, eum, qui tanquam teſtis ſolummodo interfuit baptiſmati filij N. neque ſuſcepit, leuauit, vel aliud ſimile miniſterium præſtitit, nullam propterea contraxiſſe cognationem ſpiritualem: ideo enim N niſi aliud impedimentum obſtiterit, vxorē ducere poſſe, & in ſic contracto matrimonio debere perſeuerare.

Tarraconenſ. 29. Sept. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat matrimonium poſtea contractum, contrahi ſolummodo inter confirmantem, & confirmatum, illiuſque Patrem & Matrem & tenentes.

3 *Vnus & vna.*] Epiſcopus non poteſt concedere licentiam, vt duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatum de baptiſmo ſuſcipiant.

4 *Baptizatum de Baptiſmo ſuſcipiant.*] Procurator non contrahit cognationem ſpiritualē ſibi, ſed mandāti. Hinc eſt, quòd vnus, qui ſit vir, alter qui ſit Procurator mulieris, baptizatū de Sacro fonte ſuſcipere poſſint, ſed nō duo viri, vel duæ mulieres, vnuſquiſque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

5 *Inter quos & baptizatum,*] Inter maritum & vxorem ſuſcipientis, & baptizatum, baptizatique patrem & matrem. & quaſcūque alias perſonas, tam ex parte ſuſcipientis, quàm baptizantis, & baptizati, in Conc. Trident. nominatim non expreſſas, Matrimonium non dirimitur, nec eius vſus, ſaltē ex hoc capitulo, impeditur Ea quoque cognatio quæ erat inter leuatum & filium leuantis, nullum eſt impedimentum, idem in filio baptizantis, vel confirmantis.

6 *Spiritualis cognatio contrahatur.*] Spiritualis affinitas ex hoc Conc. Trid. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, non ad contracta diſſoluenda.

Qui in Eccleſia dumtaxat fuit præſens ei qui domi fuerat verè baptizatus, ſed deinde in Eccleſia fuerunt ſeruatæ ſolæ ſolemnitates, nullam cognationem ſpiritualem cum eo cōtraxit. Itaque committatur Ordinario, vt ſi legitimis probationibus compererit d. N. filium prius domi fuiſſe baptizatum, declaret nullum inter N. ipſum, & dictum, filium adeſſe impedimentum cognationis ſpiritualis. *Infr hoc c. § Cognationem.*

7 *Quem vel quos elegerint.*] Congregatio cenſuit, ſi plures ſuſcipiant, omnes contrahere cognationem, ſi non cōſtat, quis prius tetigerit. & plures ſint electi, vel nullus: ſi verò vnus eſt electus, ille tantum contrahit.

8 *Cognationem ſpiritualem nullo pacto contrahant.*] Idem dicendum, ſi aſſiſterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui leuauit à Sacro fonte eam, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus: quod ſi plures ſunt deſignati, qui omnes baptizatum tenuerunt, omnes qui fuerunt deſignati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem ſpiritualem qui tetigerunt, punito tamen Parocho, *cap vlt. de cognat. ſpirit. in 6.*

In Epiſcopatu Abulenſi eſt conſuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater non tangat infantem, donec cōpater (poſtquam infans baptizatus, & infuſa ſuper eum aqua baptiſmi) ponat infantem in manibus commatris. Itaque dicta commater non tangit baptizatū, donec (vt præfertur) baptizatus leuatus eſt à fonte baptiſmali: dubitabatur ergo an attentis præmiſſis, dicta commater contraheret cognationem ſpiritualem cū ipſo infante, & illius parentibus, ex ſuprà geſtis & aſſiſtentia in dicto actu vti cōmater nominata, ad ipſum effectum: & ne deſuper dubitari contingat, ſupplicabatur Sacræ Congregationi pro declaratione difficultatis huiuſmodi. Ipſa verò Congregatio Concilij cenſuit, mulierē, quæ aſſiſtit infanti, & iam non tetigit, infantem, non contrahere cognationem ſpiritualem.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi tempore Matrimonij contracti inter N. & Martham, in ætate minùs legitima, malitia 4. Decemb. 159[illegible]

ætatis defectum in Martha suppleuiſſet, ex eo vtrque non conſummato ortum eſſe impedimentum publicæ honeſtatis iuſtitiæ, quo fortius vinculum eſt, quam id quod prouenit ex ſponſalibus de futuro: quod ſi malitia ætatis defectum non ſuppleuit, huiuſmodi Matrimonium, ſi modo forma ſeruata Concilij contractum fuit, reſolui in ſponſalia de futuro, ex quibus etiam oritur vinculum publicæ honeſtatis iuſtitiæ, licet debilius, quàm illud, quod inducitur ex Matrimonio rato non conſummato: itaque vtroque caſu, vt N. cum ſorore Marthæ matrimoniũ contrahere legitimè queat, opus eſſe Apoſtolica diſpẽſatione.

21 Maij 1601. Congregatio Concilij cenſuit, ſponſalia per verba de futuro contrahi poſſe, quandocunque ante contractũ matrimonium, per verba de præſenti mutuo contrahentiũ conſenſu diſſolui, atque vbi ſic diſſoluta fuerint, nullũ hodie inducere impedimentum.

REMISSIONES.

α Vide Galleg. in ſpeciali tract. de Cognatione ſpirituali, Cou. de Sponſalib. p. 2. c. 6. §. 4. Nau. in Man. cap. 22. n. 37. & n. 140. Fr. Ludou. Beiam reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 1. caſu 16. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 226. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 54. P. Henriq. in ſum. l. 12. c. 11. P. Rebello de Oblig. iuſtit p. 2. lib. 3. q 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib 31. num. 148. cum ſeqq. P. Ægid. de Sacram. & Cenſur. tom. 2. diſp. 32. a n. 22. cum multis ſeqq Pet. Ledeſ. in ſum. p... tract de Baptiſmo c. 13. & de Sacram. Matrim. c. 17. nouiſſimè D Guttier. tract. de Matrim. c. 100. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ p. 4. collect. 1224. λ Vide etiam Nauar. conſ. 53. tit. de ſponſal. Marienſum in lib. 5. nouæ recopil. tit. 1. gl. 1. rubricæ ex n. 167. & Hier Cæuallos in ſuis pract. quæſt. commun. q. 171.

Vtrùm qui ſuſcipit aliquem de ſacro fonte, teneatur ad eius inſtructionem? Vide Saa, verbo Baptiſmus, n. 17. P. Ægid. de Sacram. tom. 1 q 67. artic. 8. qui reſoluunt, quod nati inter Chriſtianos communiter ſatis inſtruuntur à parentibus, vel præceptoribus, & ſuſceptores ab hac cura excuſantur, ſecus ſi nati ſint inter infideles.

β An Cognatio ſpiritualis à viro contracta, eo quod aliquem tenuerit in Baptiſ. vel Confirmatione, transfundatur ad vxorem, vel è contra? Negant Toletus in ſumm. ... c. 4 n. 5. Marienſ. in Reb. tit. 1 gloſ. ... lib. 1. nouæ recop. ... Petr. Ledeſm. de Matrim. q. 56. art. 3. verſ. Concluſio ſit, & d. c. 7. concl. 6. dub. 3. P Soar. p. 3. q. 67. art. 8. verſic Secundò explicat. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. c. 226. n. 1. notab. 1. in 2. edit. P. Sanch. lib 7 diſp 54 n. 11. P Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 31. n. 149. Pat. Ægid. de Sacram. & Cenſur. tom. 2. diſp. 32. n. 24. verſ. Inter fœminam.

γ An hæc Cognatio contrahatur inter ipſosmet patrinos, veluti ſi vir, & fœmina ſint ſimul patrini, an impediantur inter ſe iungi? Negant Ludou. Lop. in inſtructor. conſcient. p. 2. c. 51. de Matrimon. col. 2. Veg. tom. 1. ſum. cap. 33. caſu 40. Galleg. de Cogn. Spirit. c. 9. n. 8. P. Sanch. lib. 7. diſp. 54. num. 12. Fr. Emman. & Pat. Soar. vbi proximè.

δ An per procuratorem vel Nuntium ſpecialiter deſtinatum contrahi poſſit hæc Cognatio? Negant Couar. de ſponſ p. 2. c. 6. §. 4. n. 6. P. Henriq. lib. 12. c. 11. num. 4. P. Sanch. lib. 7. diſp. 59. n. 4. P. Rebello d. lib. 3. q. 6. n. 12. P. Valer. Regin. l. 31. n 156. Candel. aur. p. 1. de Matrim. n. 160. Affirmant Saa in Aphoriſmis, verbo Matrimonium, tit. de Imped. Matrim. n. 39. P. Ægid. d. diſp. 32. n. 40.

ε *Siue vir, ſiue mulier.*] An religioſi in vtroque Sacramento poſſint eſſe ſuſceptores? Negat, quia prohibetur in c. non licet, de conſec. diſt. 4. P. Rebello d. q. 6. n. 10. vbi id declarat, modò qui confirmatur, non ſit etiam Religioſus, de quo etiam P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 157. verſ. Quarta, reſoluentes eſſe veros patrinos, ſi quem in Baptiſmo, aut Confirmat ſuſcipiant.

ζ An non baptizatus in Baptiſmo, & non confirmatus in Confirmatione patrinus eſſe poſſit? Negant P. Rebello d. q 6 n 6. P. Ægid q. 31. n. 25. Pet. de Ledeſm d. cap. 17. conc. 7. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 147. vbi etiam reſoluit hæreticum, quia inſignitus charactere baptiſmali, poſſe eſſe verum patrinum.

η An ſi Petrus ſuſcipiat filium Paulæ adhuc infidelis, & hæc poſteà baptizetur, poſſint validè contrahere? Negant Syluest. verbo Matrimon. 8. q. 7. dicto 12. Angel. & Roſel. quos refert, & ſequitur P. Ægid. d. q. 32. n. 27. Pet de Ledeſm. concl 7. dub. 1.

θ An infans poſſit eſſe ſuſceptor? Negat Sayr. deciſ 1 de Cognat. ſpirit. vbi ſecus dicit in doli capace, Petr. Ledeſm. d. concl. 7 dub. 3 An patrinus debeat eſſe maior baptizato? Negant Sayr. deciſ. ... P. Ledeſm. d. concluſ 7. dub. 2. Affirmat Aloyſ. Ricc. d collect. 1224. in fin.

ι *Vel ad ſummum vnus & vna.*] Vide Balb. deciſ. 99. Quod ſi plures patrini admittantur, an omnes contrahant cognationem? Affirmat Sayr. deciſ. 4. de Cognat. ſpirit. An Epiſcopus poſſit diſpenſare, vt ſint duo viri, loco viri & mulieris, vel è contra? Negant Zerol. in praxi Epiſ. p. 1. verbo Baptiſm. §. 4. P. Sanch. lib. 7. diſput. 57. n. 7. P. Rebello de Oblig. iuſt. 2. in appendice ad lib. 4. n. 89. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 154.

κ *De Baptiſmo.*] Vtrùm hanc Cognationẽ contrahat, qui alium ſuſcipit in Baptiſmo non ſolemni? Affirmat poſt Nau. Saa, & Candel. Ægid. d. diſp. 32. n. 39. concl. 5. vbi declarat, ſi id faciat, vt munus ſuſceptoris obeat, ſecus ſi id ſolùm faceret, vt puer commodiùs poſſet baptizari. Vide P. Sanch. lib. 7. diſp. 57. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 100. num. 7.

λ An cùm infans vrgente neceſſitate domi baptizatur ſine ceremoniis, & poſtea in tẽplo eædem ceremoniæ adhibentur, illic contrahatur Cognatio à ſuſcipiente, non autem hîc? Affirmant illic contrahi, vbi ſcilicet cõfertur Sacramentum, non autem hîc, vbi ſolummodo confertur Sacramentale, Nau. in Man. c. 22. n. 40. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 154. verſ. Secundum.

μ *Baptizatique patrem, ac matrem.*] An debeant eſſe carnales, ſiue legitimi, ſiue illegitimi? Affirmant Galleg. de Cognat. ſpirit. c. 7. n. 12. P. Sanch. lib. 7. diſp. 54. n. 16. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 150. verſ. Cæterùm.

ν *Parochus antequam ad Baptiſmum, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo baptiſmum, §. 7.

ξ *Vel eos tantùm ad illum ſuſcipiendum admittat.*] Vtrùm ſi Parochus, ex his, quos parentes deſignarunt, vnum ſolùm admittat, amboque nihilominùs infantem ſuſcipiant, contrahat repulſus à parocho Cognationem? Affirmant P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 31. c. 153.

ο Si Parochus non admittat deſignatum à parentibus baptizandi, & alium caſu in Eccleſiam ingredientem vocauerit, vt baptizatum puerum ſuſciperet, ac tangeret, an cum eo contrahatur ſpiritualis Cognatio? Affirmant Fr. Ludou. Beia p. 2. caſuum conſcientiæ, caſu 4. verſ. Alterum, vbi à princ. prædicti caſus probat Parochum in hoc euentu peccare mortaliter.

π *Et in libro eorum nomina deſcribat, &c.*] Si in libro curati ſint deſcripti duo compatres, vel commatres non certificando quis eorum ſit verus compater, an ratione incertitudinis prohibeantur ſine diſpenſatione Matrimonium contrahere inter ſe. Affirmat Stephan. Grat. diſcept. forenſ. c. 30. n. 9.

ρ *Quod ſi alij vltra deſignatos, &c.*] Quid ſi nulli patrini deſignentur, an omnes ſuſcipientes contrahant Cognationem? Negant Galleg. de Cognat. ſpirit. c. 12. à n. 9. Veg. tom. 1. ſum. c. 33. caſu 40. in fine. Fr. Emman. tom. 1. ſum. c. 226. n. 1. notab. 3. in 2. edit. P. Soar p. 3. q. 67. art. 8. ad fin. P. Sanch. lib. 3. diſp. 57. n. 12. Affirmãt dicentes in hoc non corrigi c. fin. de cognat. ſpirit. in 6. per textũ præſenti, Nauar. in Man. c. 22. n. 39. Iac. de Graffis p. 1. l. 2. c. 85. n. 4. Pet. de Ledeſm. de Matr. q. 56. art. 3. verſ. Eſt dubium annexum, & in ſum. p. 1. de Sacr. Matr. c. 17. concl. 6. dub. 2. Philiarch. de officio Sacerdot. tom. 1. p. 2. lib. 2. c. 11. Viuald. in Cand. aureo, tit. de Sacr. p. 2. vbi de Baptiſmo, n. 70. Emman. Saa in ſum. verbo Matrimonium, tit. de imped. dirim. n. 5. verſ. Cognatio ſpiritualis, Pat. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 32. n. 37. P. Henriq. lib. 2. c. 11. §. 3. Pat. Rebello de Oblig. iuſtit. p. 2. lib. 3. q. 6. n. 5. & in Appendice ad lib. 4. n. 95. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 152. verſ. Secundum, qui duo poſteriores aſſerunt ſacræ Congregat. Cardinales in hæc verba reſpondiſſe: Cùm plures ſuſcipiunt, omnes contrahunt cognationem, ſi plures ſint electi, vel nullus, ſin vnus eſt electus, ille tantum contrahit.

σ *Tetigerint.*] An tactus ſit de ſubſtantia, ita vt eo deficiente compaternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq. deciſ. 246. p. 3. Verall. deciſ. 146. p. 1.

τ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*] Vtrùm Parochus peccet mortaliter, ſi eius culpa plures adhibiti, aut deſignati ſint? Affirmant P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 1. quæſt. 67. art. 7. num. 59. Negat P. Sanch. lib. 7. diſp. 57. num. 6.

υ *Ac tenentem non ingrediatur.*] An vnus tantùm, vel vna, in Confirmatione debeat eſſe ſuſceptor? Affirmat P. Rebello d. q. 6. n. 6. Negant reſoluentes etiam omnia ſupradicta perinde procedere in Confirmatione, ac in Baptiſmo. P. Sanch. lib. 7. diſp. 57. n. 9. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 152.

φ *Omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis Cognationis impedimentis omnino ſublatis.*] An per hæc verba cenſeatur ſublatus Catechiſmus, ſeu cognatio quædam ſpiritualis nata ex catechizatione baptizati? Affirmat Pat. Sanch. lib. 7. diſp. 10. P. Valer. Regin. d. l. 31. n. 19. P. Rebell. d. p. 2. lib. 3. q. 18. n. 20. cum ſeqq. Vide Petr. de

 Ledeſm.

Ledeſm.d.c.17. concl.5. dub.1. & concl.6. dub.4. Guttier.d.tract.de Matrim.c.84. per totum.

Capvt III.

Breue eſt, non ſummatur.

α β &c. 1 IVſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentum, vbi ſponſalia 2 quacumque ratione valida non erunt, ſancta Synodus prorſus tollit; vbi δ ε &c. autem valida fuerint, 3 primum gradum non excedant, quoniam in vlterioribus gradibus iam non poteſt huiuſmodi prohibitio abſque diſpendio obſeruari.

Declarationes.

1 *Iuſtitiæ publicæ honeſtatis.*]Hoc impedimentum intelligitur tantum in ſponſalibus de futuro, ſecus ſi Matrimonium fuiſſet contractum per verba de præſenti, vt declarauit Pius V. in quadam Bulla. Diſpoſitio etiam huius decreti retrotrahitur, prout ſupra in præcedenti Decreto de cognat. ſpir. dictum fuit. Ita declarauit Sanctiſſimus Dominus noſter Gregor.XIII.

2 *Vbi ſponſalia.*] Scilicet per verba de futuro, non autem de præſenti. Ita eſſe intelligendum declarauit Pius V. in quadam Bulla ſub data Kalend.Iun.1568. diſpoſitio etiam huius decreti retrotrahitur, prout ſupra in præcedenti decreto de cognatione ſpirituali dictum fuit. Ita declarauit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

Quacumque ratione valida non erunt.]Si ſponſalia diſſoluuntur de conſenſu, Congregatio cenſuit eſſe valida.

Præſuppoſita declaratione per conſtitutionem Pij V. ſuper hoc decreto cenſuit Congregatio oriri impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſpõſalibus per verba de præſenti etiam nulliter contractis, omiſſa forma decreti Cõcil.Trid.c.1. huius Seſſ.

Sponſalia de præſenti ante ætatem etiam nulla ſecuta carnali copula, non tranſeunt in matrimonium.

3 *Primum gradum.*]Facultate huius Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerant in ſecundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præſupponitur.

In iuſtitia publicæ honeſtatis, & affinitate ex fornicatione attendatur remotior gradus.

Ex ſponſalibus contractis per hæc verba, *promitto te ducere in vxorem, ſi factis denuntiationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honeſtatis.

Ex Matrimonio contracto per verba de præſenti etiam non conſummato, oritur affinitas, vel impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis, eſtque fortius & maius vinculum, quam impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſponſalib. de futuro.

Item Congregatio cenſuit, ex matrimonio per verba de præſenti, copula non ſecuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentum hoc vlterioris gradus ex declaratione Pij V. ſub datum Kalend. Iulij 1568. & ita fuit decretum per Congregationem 17. Aprilis 1586. & de ordine Sanctiſſimi præter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum & tres Reuerendiſſimi.

An ex matrimonio contracto per verba de præſenti non conſummato oriatur affinitas vel impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis.

Congregatio reſpondit non eſſe impedimentum affinitatis, ſed impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis, & fortius & maius vinculum, quàm impedimentum iuſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſponſalibus de futuro, & hoc Concilij decretum non loquitur de hoc impedimento, ſed de illo tantum ex ſponſalibus de futuro, ex quibus gradus iſtius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactos, ſed tantum illos qui contrahuntur ex ſponſalibus de futuro, per Bullam felicis recordat. Pij V. ſub datum Romæ.

Remissiones.

α Vide Emman.tom.1.ſum.c.234.n.4.in 2. edit. Veg.t.2. ſumm.c.34. caſu 16. Petr. de Ledeſ.de Matr.qu.55 art.4.dub.1.& in ſum. p.1.de Sacr.Matr.c.45.concl.9. cum ſeqq.& c.16.per totum, Pat.Henriq.in ſum.l.12. c. 10.§.2.lit. Rebello de obligat.iuſtit.p.2. l.1. qu.14. & in hoc lib.4. in Appendice n. 07. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib.31.c.18.n.126.cum ſeqq.P. Ægid. de Coninck de Sacr. & cenſur tom. 2. diſp. 32.n.58.cum ſequentibus.P.Sanch.de Mat. lib.7.diſput.68.n.10. cum ſeqq. nouiſſimè

D.Gut

D. Guttier. tract. de Matrim. c. 103. * Vide etiam Azeued. in l. 7. tit. 20. lib. 8 nouæ recopilat. n. 11. 12. & 20 Salzed. ad Ber. Diaz in prax. canon. c. 83. liter. B. Vincen. Gilenzon. conſ. 30. n. 1. & 8.

β Extat ſuper hanc rem peculiaris declaratio Pij V. in motu proprio, qui incipit, Ad Romanum ſpectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apoſtol. tenore præſentium declaramus & definimus, Decretum Concilij huiuſmodi omnino intelligendum eſſe, & procedere in ſponſalibus de futuro duntaxat, non autem in Matrimonio ſic (vt præfertur) contracto, ſed in eo durare adhuc impedimentũ omnibus illis caſibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictũ Decretũ Concil. introductũ erat, refert Nau. in Man c. 22. n. 57. P. Henr. d. c. 10. §. 2. Val. p. 4. diſp. 10. q. 5. punct. 3. P. Sanch. l. 7. diſp. 7. n. 5. P. Rebel. de obl. iuſt. p. 2. L. 4 in Appẽd. n. 98. P. Valer. Regin. d. l. 3. n. 128. P. Ægid. tom. 2. diſp. 32. dub. 5. n. 70 concl. 3.

γ Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit, ex Matrimonio per verba de præſenti copula non ſequuta non oriri affinitatem, remanere tamen impedimentum hoc vlterioris gradus, refert P. Rebello d. Appen. num 106. & Guttier. d. c. 103. n. 24.

δ *Vbi autem valida fuerint.*] Vide P. Rebel. d. quæſt. 14. numer. 3. Ægid. diſput. 32. n. 61. vbi reſoluit, ex ſponſalibus, aut Matrimoniis metu, aut errore perſonæ, aut deliberatè, aut à deſtituto ſufficienti ratione contractis, ideóque inualidis, nullum naſci impedimentum: & idem extendit ad ſponſalia aut matrimonia, cum incerta contracta, quia deficit legitimus conſenſus, qui debet in certam perſonam ferri, & P. Val. Regin. d. l. 31. n. 127. Guttier. d. c. 103. num. 18. † Treuilan. in deciſ. 9. n. 1. lib. 1.

ε An hoc impedimentum oriatur ex ſponſalibus conditionatis ante aduentum conditionis? Negant ob defectum conſenſus, qui ſuſpenditur vſque ad eundem aduentũ, P. Sanch. l. 7. diſp. 69. P. Valer. Reginald d. lib. 31. num. 129 P. Ægid diſput. 32. num. 61. Petr. de Ledeſ. d. c. 15. concl. 9. dub. 2. in fine, Guttier. d. cap 103 n. 19.

ſ An oriatur ex ſponſalibus contractis à parentibus nomine filiorum, ſine conſenſu illorum? Negant P. Sanch. lib. 7. diſp. 68. n. 18. 19 P. Valer. Regin. d. lib. 31 num. 129. verſ. Aduerte quintò, vbi ſecus reſoluendum putat, ſi iidem filij conſenſerint, ſiue expreſsè, ſiue tacitè, vt ſi parentes fuerint, nec cùm iam eſſent doli capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledeſma d. c. 16. concl. 3. dub. 2.

η An oriatur ex omnibus ſponſalibus quacunque ratione initis, quandiu ipſa publica ſunt, & nullitas occulta? Affirmant Nauar. in Man. c. 22. n. 57. P. Ægid. d. diſp. 32. n. 69. P. Valer. Regin. d. lib. 32. n. 127. vbi n. 73. verſ. Excipe, reſoluit, matrimonium clandeſtinum, cùm habeat rationem ſponſalium, inducere eodem modo impedimentum, atque alia ſponſalia.

Capvt IV.

Breue eſt, non ſummatur.

α * β &c. PRæterea [a] ſancta Synodus, eiſdem, & aliis grauiſſimis de cauſis adducta, impedimentum, quod 1 propter affinitatem δ ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium, poſtea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 qui in primo & ſecundo gradu coniunguntur, reſtringit: 3 ε in vlterioribus verò gradibus ſtatuit, huiuſmodi affinitatem matrimoniũ poſtea contractum non dirimere.

a c. quadam cũ multis ſeq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cong.

Declarationes.

Diſpoſitio huius Decreti etiam retrotrahitur, prout ſuprà in præcedẽtibus Decretis, c. 2. & 3. de cognat. ſpir. & iuſtitia publicæ honeſtatis dictum fuit, & ita etiam declarauit S. D. N. Gregor. XIII. deuotè hoc c. intelligendum eſſe.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui ſuſpicatus eſt etiam leuiter ſe fornicatum fuiſſe, & carnalem habuiſſe commixtionem cum muliere, cuius ſororem poſtea duxit in vxorẽ, indiget diſpẽſatione, & filij, quos ex tali Matrimonio procreauit, illegitimi ſũt.

Congregatio Concilij cenſuit affinitatem ſuperuenientẽ etiam per illicitũ coitũ diſſoluere ſponſalia, quæ fuerint cõtracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel parte illius poſſe inceſtuoſum ab Epiſcopo diſpenſari, vt cum alia contrahat.

2 *Primo, & ſecundo gradu.*] In primo, & ſecundo gradu tranſuerſali diſpenſatur ex cauſis ordinariis; in deſcendentibus, non niſi ex magna cauſſa.

Anglo-uen. 16. Auguſt. 1593.

3 *In vlterioribus verò.*] Impedimentum iſtud, quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam

locum

locum, & comprehendit ſponſalia per verba de futuro contracta, vt cenuit Cógregatio.

Congregatio Concilij cenſuit, ſcribendum Epiſcopo, potuiſſe Ioannem Antonium Oratorem mortua eius prima vxore, accipere in vxorem Ioannam, licet fuerit vxor Angeli, qui tertio aut quarto conſanguinitatis gradu, coniunctus erat cum Diamante prima vxore Oratoris, cum tantum affinitatis genus ſublatum fuerit, ideo declarandum impedimentum huiuſmodi hodie non obſtare.

Caputaquenſ. 16. Decem. 1593.

Congregatio Concilij cenſuit, affinitatem ex illicita copula prouenientem reſtrictam eſſe ad ſecundum gradum decret. Concilij c.4. Seſſ.24. de Reform. Matrim.

10. Decembris, 1596.

Congregatio Concilij cenſuit, ad dignoſcendum, an ſubſit impedimentum affinitatis prouenientis ex fornicatione, attendendũ eſſe gradum remotiorem, ideóque quemadmodũ inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis coniunguntur matrimonio poſt cócilium, quod huiuſmodi impedimentum ad primum & ſecundum gradum reſtrinxit, licitè contrahitur: ita etiam contrahi poteſt inter eos, qui ſimul ſecundo, & tertio gradibus, huiuſmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur: item cenſuit omiſſionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum.

Die 31. Martij, 1590.

In matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & è conuerſo qui eſſent aliquo gradu cognationis, vel affinitatis coniuncti, quamuis pro iſtorum parte ſupplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento ceſſante Catholicus cum hæretico contrahere non poteſt, licet contractum valeat iuxta gloſſam communiter receptam in cap. cum oport. 28. q. 1. nullo modo videtur diſpenſandum, ne huiuſmodi exitialibus matrimoniis ſedes Apoſtolica authoretur, quia potius partes Ordinarij ſunt, talia matrimonia irrita & nulla declarare, & Catholicis matrimonia contrahendi legitimam cum Catholicis licentiam & fauorem impetrare, inuocato auxilio brachij ſecularis.

An ex clauſula illa, ex quauis matrimoniali diſpenſatione apponi ſolita, videlicet, dummodo propter hoc mulier rapta non fuerit, poſſit Ordinarius denegare executionem matrimonij, ſi rapta tamen à raptore ſeparata non fuerit, & in loco tuto & libero conſtituta raptorem habere in virum conſentiat, prout requiritur decreto Concilij.

Congregatio cenſuit, diſpenſationem eſſe ſubreptitiam: ideo Epiſcopum debere executionem matrimonij denegare.

An Ordinarius poſſit denegare executionem obtentæ diſpenſationis, donec raptor decenter Iudicis arbitrio repſa raptam dotarit, iuxta decretum prædictum, Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum executionem legitimæ diſpenſationis denegare poſſe, donec raptor effectualiter raptam decenter dotauerit iuxta præſens decretum Concilij.

S.D.N. Gregor. XIII. ex ſententia Congregationis dixit, per hoc Decretum ſublatum cenſeri impedimentum quoque ſuperuenientis affinitatis poſt contractum Matrimoniũ: quia ſi impedimentum dirimens ſublatum eſt, quod maius eſt, ergo & iſtud quod ſolum impedit, ne is per quem contracta eſt affinitas ſine peccato poſſit exigere debitum, quod minus eſt: præterea Concilium ſuſtulit tertium & quartum.

Remissiones.

α Vide Perez lib. 8. Ordin. pag. mihi 325. Guttier. Canon. lib. 1. c. 15. n. 11. & 9. 23. Veg. tom. 1. ſum. c. 34. caſu 53. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. c. 228. n. 4. in 2. edit. q. Regular. tom. 1. q. 63. art. 1. P. Henriq. in ſum. lib. 12. c. 90. §. 1. Sayr. in Claui reg. lib. 8. c. 4. n. 6. Pat. Sanches de Matr. lib. 7. diſp. 67. n. 4. cum ſeqq. Petr. de Ledeſm. de Matrim. quæſt. 55. art. 3. dub. fin. & in ſum. p. 1. de ſacr. Matr. c. 15. P. Ægid. de Conink de ſacr. & cenſur. to. 2. diſp. 32. à n. 43. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 31. n. 147. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 19. num. 4. nouiſſimè D. Guttier. tract. de Matrim. c. 99. * Vide etiam Inſtructor. conſcientiæ p. 1. c. 297. col. 11. Veracruz in append. ad Specul coniug. fol. 170. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 84. lit. D.

β An affinitas iure naturæ ſequatur ex copula fornicaria? Affirmant P. Rebello de Oblig. iuſtit. part. 2. l. 3. quæſt. 15. num. 9. P. Sanch lib. 7. diſput. 65. num. 8. P. Ægid dict. diſp. 32. num. 49.

γ An Affinitas ex Matrimonio orta ſit reſtricta per Conc. in præſenti? Negant reſoluentes hodie etiam dirimere matrimonium vſque ad quartum gradum, ſicut ſtatutum erat in c. Non debet, de Conſang. & Affinit. Viuald. in Candel. aureo, tit. de Sacram. p. 1. vbi de Matrim num. 295. Nauar. in Man. c. 22. num. 43. Chiliarch. de officio Sacerd. tom. 1. p. 2. lib. 2. c. 12. verſ. 17.

Conſan

Conſanguinitatis, Lara in l.ſi quis à liberis, in princ.n.90. ff.de liberis agnoſc. Emman. Saa in ſumm. verbo matrimonium, tit. de imped.dirim.n.13. Perez lib.5. col.3. tit.15. lib.8. Ordin. Llamas p.3. methodi curat.c. 8.§.19.Tolet. in ſum.lib.7. cap.11.num.4. Azeued.lib.7.n.9.tit.21. lib.8. nouæ Recopil. Barthol. Ledeſm. de Matrim. dub. 41. concl.1. Valent.p.4. diſp.10. q.5. puncto 3. F.Emman. tom 1.ſum. cap.228. n 4. in 2. edit.P.Henriq.lib.12.c.10.n.1.lit.H. Pet.de Ledeſm de Matrim. q 55. art.6. paulò poſt princip. P. Rebello d.q.15. n.6. D.Guttier. d. tract. de Matrim. c. 99. n. 14.

δ *Ex fornicatione.*] An ex omni copula illicita? Affirmant P.Sanch.lib.7.diſput.67.n. 7.P.Valer.Regin.d.lib.31.num.147.Pet.de Ledeſm.d.c.15.concl.6.

ε *In vlterioribus verò gradibus, &c.*] Vide motum proprium Pij V. editum anno 1566.incip.Ad Romanum,ibi:Declaramus, & auctoritate Apoſtolica decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiuſmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi poſſit. refert P.Sanch.lib.7 diſp.67. n.4. & nouiſſimè D.Guttier.d.tract.de Matr. c.69. n. 13. † An copula fornicaria habita cum conſanguineis alterius coniugis in 3. vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem à propria vxore, vel viro? Negant Guttier. de matrim. cap. 99. n.16. & frater Baſilius de impediment.matrimonij cap.38. cap.1. fol. mihi 564. col. 2.

Caput V.

a c. fin. §.pen. de cland. deſp. Clem. vnica, de conſ. & aff.

1 α * β &c. Si quis intra ª gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumpſerit; ſeparetur, 2 & ſpe diſpenſationis conſequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, ſed etiam conſummare auſus fuerit. 3 γ δ Quod ſi ignorãter id fecerit, ſi quidem ſolemnitates in contrahendo matrimonio neglexerit; eiſdem ſubiiciatur pœnis: non enim dignus eſt, qui Eccleſiæ benignitatem facilè experiatur, ᵇ cuius ſalubria præcepta temerè contempſit. 4 Si verò, ſolẽnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille 5 probabilem ignorantiam habuit; tunc faciliùs cum eo †, & gratis diſpenſari poterit. 6 In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur diſpenſatio, vel rarò: 7 ε &c. idque ex cauſa, & gratis * concedatur. 8 ‡ ω In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur †, niſi inter magnos principes, & ob publicam cauſam.

b c. fin. de immu. eccl. c. quia fruſtra de vſu.

Declarationes.

1 *Si quis intra, &c.*] Intra gradus prohibitos, qui ſe cognouerunt carnaliter, ſine tractatu & conditione Matrimonij, poſtea volentes Matrimonium contrahere, & petentes ſecum diſpenſari in aliquo impedimento, & tacentes ſe carnaliter cognouiſſe: ſi obtineant ex aliqua cauſſa non probata, diſpenſationem, poteſt ea dici ſubreptitia, & ſic nullam obtinuiſſe diſpenſationem, eo quod non narrauerint cognitionem carnalem.

2 *Spe diſpenſationis.*] Quando ſcilicet impedimentum prouenit ex conſanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Iuſtitiæ publicæ honeſtatis, ad quod prohibitio hæc non ſe extendit. *Infrà hoc cap. §. In ſecundo.*

Sic etiam indigent noua diſpenſatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præſentatis, vel (quia per nuncium intellexerunt diſpenſationem fuiſſe obtentam, vel ſupplicationem datam,) contraxerunt, & ſe carnaliter cognouerunt.

3 *Quod ſi ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis ſponſalibus, tam poſt publicatam confirmationem Concilij, quàm denunciandi neceſſitatem in matrimonio, non ſeruata denuntiatione in poſtulatione diſpenſationis, non expreſſerunt, vt ipſi dicunt, errore agentium ante Concilij Tridentini confirmationem eſſe facta ſponſalia, non conceditur diſpenſatio.

4 *Si verò ſolemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum poſt Kalend. Maij 1564. contraxerunt, petentibus diſpenſationem in locis vbi non eſſet publicatum Decretum de clandeſtinis Matrimoniis, cenſuerunt eam dandam eſſe gratis: hoc habet locum in compoſitionibus, non in mercede, quæ ſoluitur ob expeditionem bullarum.

5 *Probabilem ignorantiam.*] Non debent concedi diſpenſationes Matrimoniales ſub prætextu

prætextu ignorantiæ decretorum Concilij, ſi hæc ignorantia fuerit poſt Kal. Maij Anni 1566. in ſupplicationibus aut in non exprimantur Kalend. Maij, ſed ſufficit, ſi colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradum diſpenſari cum iis, qui ignorantes gradum, non clandeſtinè poſt Concilij confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, ſi poſtmodum factis aliis proclamationibus iuxta Concilium Tridentinum habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam qui in tertio aut quarto gradu propter anguſtiam loci, aut eo, quod non inueniuntur paris conditionis, ſicut & pro eo qui vult ducere in vxorem ſibi attinẽtem pauperem, conſtituendo illi dotem, aut etiam pro ſedandis litibus aut diſcordiis componendis contrahere volunt, viſæ fuerunt legitimæ cauſſæ ad diſpenſandum de contrahendo, dummodo gratis prorſus. At in tertio maturiùs procedatur, *Suprà huius Seſſ. c. 1. §. Qui contraxerunt.*

Idem ſeruandum eſt quod in caſibus ſupradictis, in iis videlicet Matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedentibus aut ſubſequutis oſculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis prouinciis vim habent Matrimonij contracti per verba de præſenti, dummodo huiuſmodi ſponſalia contracta ſint ante confirmationem Concilij, & fuerint proclamata interuenientibus aliquibus ſupradictis actibus. Et ſi etiam de tertio gradu agatur, placuit quod poſſint accipi componendæ: ſed non poſſint cogi iſti qui contraxerunt, ad petendam diſpenſationem, etiamſi Matrimonium eſſet conſummatum, ſi nollent petere, & ambo vellent reſilire, vel alter ſaltem eorum.

6 *In contrahendis Matrimoniis.*] Cùm dubitatur an contrahentes ſint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarij hoc relinquitur, vt credat illis teſtibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem cenſuit in ſponſalibus eſſe obſeruandum.

7 *Idque ex cauſa.*] Cauſa eſt legitima, ſi dos non eſſet cõpetens, in quarto tamen gradu.

S. D. N. ex vna ſententia Congregationis reſpondit, diſpenſationem ſubreptitiè obtentam non videri, cum in ſupplici libello dictum fuerit de loci anguſtia: ſi modò verum eſt oratores, in eo loco, vbi contrahendum eſt Matrimonium, viros ſibi non conſanguineos paris conditionis, quibus nubant, inuenire non poſſe.

Cardinales Congregationis Concilij Tridentini habent facultatem à Papa declarandi, quæ ſunt cauſſæ diſpenſationis Matrimonialis, & quo ſenſu ſunt illæ accipiendæ. Cauſa verò dotis non ſufficientis eſt iuſta, vt cum aliquo in quarto conſanguinitatis gradu diſpenſari poſſit, pro cuius verificatione ſufficit, ſi in eo loco, in quo mulier habitat, ipſa diligentiam adhibeat, in perquirendo virum parem, à quo cum tali doṭe in Matrimonium ducatur, neque tamen inueniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in ſecundo aut tertio gradu etiam poſt confirmationem Concilij, antequam tamen illius confirmatio innoteſceret, potuerunt ſimpliciter diſpenſari. *Suprà, hoc c. §. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt ſponſalia ante Concilij confirmationem, cum eſſent in gradu prohibito, & poſtea volunt contrahere matrimonium, non poſſunt abſque cauſſa diſpenſari. Cauſſa idonea videtur, ſi conuerſatio cum ſponſa, aut publicatio ſponſalium præceſſerunt, aut quid ſimile, præter alias cauſſas à iure receptas. Vicarius Epiſcopi nihil prorſus poteſt accipere, ſiue pro laboribus in inſtruendo proceſſum, ſiue pro Decreto ſuper diſpenſationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apoſtolica. *Suprà, huius Seſſ. c. 1 §. Qui contraxerunt, in tertio.*

8 *In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur.*] Pius V. declarauit hoc intelligi de gradibus affinitatis & conſanguinitatis. Congregatio tamen idem cenſuit in ſponſalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium ſuprà loqui de ſponſalibus de futuro iuxta Bullam Pij V. incipientem: *Ad Romanum*, textum verò loqui de Matrimonio contracto, & conſummato, quia verba contextus id ita eſſe oſtendunt. De Matrimonio verò rato tantùm, nihil habetur in hoc Concilio Tridẽtino, ſed illud (prout eſt de iure,) eſt maius quoddam impedimentum quàm ſint ſponſalia, & idcirco remittendum iuris diſpoſitioni & prudentiæ Sanctiſſimi Domini noſtri, qui pro rerum & cauſarum varietate prouidebit ſingulis caſibus.

Cum iis qui contraxerunt in ſecundo gradu ante Concilij confirmationem ſub ſpe diſpenſationis obtinendæ, & præſertim ſi venerunt ad Curiam, atque cœperunt agere pœnitentiam ſalutarem ipſis impoſitam, videtur diſpenſandum eſſe, etiamſi nulla ſignata ſit ſupplicatio.

Facta relatione cum Sanctiſſimo in

conſiſtorio,

conſiſtorio, Sanctitas ſua viſa eſt annuere conceſſioni iſtarum diſpenſationum, *Supr. hoc c. § Intra gradus*, pro iis, qui ſe carnaliter cognouerunt, prout ante ſolitum erat, cum iſta expreſſione copulæ, etſi non exprimeretur quòd publica facta eſſet. Si poſt impetratas literas diſpenſationis, ante illarum præſentationem & Decretum Ordinarij, ſe cognouerunt nullis factis, aut adhibitis ſolemnitatibus, committitur Ordinario, vt, ſi dictæ literæ diſpenſationis ſibi præſentabuntur, & cauſſa in eis expreſſa probabitur legitima coram ſe, ſimulque quòd oratores poſt impetratas literas ſe cognouerint; diſpenſet cum eis, iniuncta tamen ipſis ſalutari pœnitentia, propter inceſtum, arbitrio ſuo. Quòd ſi tales contraxerint coram Parocho habita notitia obtentæ diſpenſationis, & ſe carnaliter cognouerunt, committitur vt ſuprà. Additur verò punitio Parocho qui non ſeruata forma Concilij coniunxit oratores in Matrimonium, & quidē grauior, ſi ſciuit illos in gradu prohibito ſe attinere, nec literas diſpenſationis vidit.

Iis qui Romam miſerunt pro diſpenſatione, & habito nuncio quòd literæ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel ſe cognouerunt, & ita verum eſt fuiſſe expeditas, & haberi datas ante contractum vel commiſtionem, dandas diſpenſationes eſſe Congregatio Cardinalium cenſuit. Idem viſum eſt, etiam hoc poſito, quòd literæ non eſſent expeditæ, ſed ſupplicatio ſignata, & ex toto expedita. Ipſa quoque Congregatio Cardinalium cenſuit, diſpenſationem reddi nullam ex copula præcedente diſpenſationem; ſi eius mentio non eſt facta in ſupplicatione: copula verò ſuperueniente poſt diſpenſationem ab Ordinario factam, non impediri Matrimonij validitatem.

: Epiſcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem diſpenſandi in gradibus affinitatis, ſeu conſanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes Matrimonia.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Ægid. de Coninck de Sacrament. & Cenſur tom. 2. diſp. 33. à n. 42. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. n. 139. cum ſeqq. & n. 189. & 203. P. Rebelio de Oblig. iuſt. p. 2. lib. 3. q. 5. à n. 10. * Vide etiam Nauar. in manuali c. 22. n. 86. & conſ. 12. & 5. de conſanguin. & affinit. Iacob. de Graffis lib. 2. ſuar. deciſ. aurear. p. 1. c. 81. n. 5. Gutt. lib. 1. canon. quæſt. c. 15. ex n. 17. & c. 22. n. 5. 15. & 26. Spin. in Speculo teſtam. gloſ. 15. princ. n. 55. Io. Bapt. Coſta de facti ſcient. & ignor. centur. 2. diſtinct. 38. ex n. 9. Idem Gutt. de matr. cap. 121. n. 6.

β An conſanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt diſpenſationem ſuper impedimento conſanguinitatis, vel affinitatis, ſint ſubreptitij, & matrimonium poſteà contractum ſit nullum? Negant Nau. Conſ. 1. q. 19. ſub tit. de Conſtit. & Conſ. fin. de Cognat. ſpirit. & Conſ. 8. & 9. de Conſanguin. & affinit. Emman. Saa verbo, Diſpenſatio, n. 10. Salzed. ad Bern. c. 126. verſ. Vnde meritò, Veg. to. 2. ſum. c. 34. caſu 97. *Nota porque viene*. Fr. Emman. in ſum. to. 1. c. 236. n. 5. P. Henriq. in ſum. lib. 12. c. 2. §. 4. & §. 7. Cæuall. Communium contra commun. q. 7. 37. Petr. de Ledeſm. de Matrim. q. 56. art. 5. & in ſum. de Matrim. c. 27. diffic. 3. concl. 1. Læl. Zech. de repub. Eccleſiaſt. c. 28. de parocho, pag. 367.

Affirmant Galleg. de cognat. ſpirit. c. 24. à n. 1. Sarm. lib. 1. ſelectar. c. 9. n. 3. Emman. ſibi contrarius *del orden del juizio*, c. 10. n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 31. n. 200. verſ. Similique, Ludou. Lopez in inſtructor. Conſc. tom. 1. cap. 296. Gutt. Canon. lib. 1. cap. 15. & nouiſſimè tract. de Matrim. c. 124. num. 12. cum ſeqq. Paul. Comit. Reſponſ. Moral. lib. 1. q. 104. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo, Diſpenſatio. §. 4. Steph. Quarant. in ſumma Bullarij verbo, Matrimoniales diſpenſationes, n. 13. P. Rebello de Oblig. iuſtit. p. 2. lib. 3. q. 5. n. 24. P. Sanch. lib. 3. diſp. 14. n. 3. & lib. 8. diſput. 25. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſcop. Curiæ Neapol. c. 25. n. 4. Late Nicol. Garz. de Benefic. p. 8. c. 3. n. 31. cum ſeqq. vbi n. 66. & 71. ſequentes adducit ſuper hoc ſacræ Congregationis reſponſiones.

γ Congregatio Cardinalium Concilij cenſuit, diſpenſationem ſubreptitiam, ſi inter Conſanguineos, vel affines, vel ſpirituali Cognatione coniunctos carnalis copula præceſſiſſet, cuius mentionem in ſupplicatione non feciſſent, propterea quòd tales conſanguinei, affines, & cognati ſpirituales per hanc carnalem copulam redditi ſunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commiſiſſe inceſtum, qui impedit inceſtuoſos contrahere matrimonium, ideo pro validitate diſpenſationis ſuper gradu prohibito neceſſariam eſſe de iure expreſſionem copulæ carnalis, prout ſtylus curiæ obſeruat.

δ Congregatio Cardinalium Concilij Trident. cenſuit, diſpenſationem reddi

nullam ex copula præcedente diſpenſationem, ſi de ea non fuerit facta mentio in ſupplicatione. Copulam verò ſuperuenientem poſt diſpenſationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem.

ι An diſpenſatio ſuper impedimento Cognationis ſpiritualis, vel etiam publicæ honeſtatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, ſit ſubreptitia, & nulla? Negat cum Nauar. P. Sanch. lib. 7. diſp. 15. n. 8. & lib. 8. diſp. 25. n. 9. Affirmant per text. in c. 2. de eo qui cognouit conſang. vxoris ſuæ, Galleg. de Cognat. ſpirit. c. 24. Matienſ. in Rubr. tit. 1. gl. 1. n. 137. lib. 5. nouæ Recopil. Guttier. Canon. lib. 1, c. 23. n. 15. Men. de Arbit. caſu 50. à n. 1. Garci d. c. 3. n. 64.

ʃ *Intra gradus prohibitos.*] An intelligatur de quocumque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petr. Ledeſ. de Matrim. q. 56. art. fin. dub. 2. diffic. 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. diſp. 42. n. 7. & diſp. 25. n. 24.

n *Quod ſi ignoranter id fecerit, &c.*] Vide Nauar. in cap. ſi quando, de Reſcript. except. 5. n. 5. & in cap. ſi quis autem, de Pœnit. diſt. 7. n. 66. cum ſeqq. Gutt. Canon. l. 1. c. 15. n. 2. P. Sanch. li. 3. diſp. 42. n. 7. in fin.

θ An excuſet ignorantia craſſa? Affirmat, dummodo non ſit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2. diſp. 40. n. 4. in med.

ι *Tunc faciliùs cum eo, & gratis, poterit diſpenſare.*] An ſolus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch. de Matrim. lib. 8. diſp. 6. n. 19. † Vide etiam Gutier. de matrim. cap. 122. n. 2. 6. & 7.

κ *Idque ex cauſa*] Cauſas, quæ hodie in praxi verſantur in Romana Curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 9. P. Sanch. lib. 8. diſp. 19. Galleg. de Cognat. ſpirit. c. 22. Fr. Emman. in ſum. to. 5. c. 237. in 2. edit. P. Ægid. de Sacr. & Cenſ. to. 2. diſp. 33. n. 45. cum ſeq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 196. cum ſeqq. Petr. de Ledeſ. in ſum. p. 1. de Sacram. Matr. c. 17. conc. 5. cum ſeqq.

λ Prima eſt. Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, iuxta ſtatus ſui conditionem, cum qua virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in vxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emm. d. c. 237. concl. 1. n. 2. Iacob de Graffis part. 1. deciſ. lib. 2. c. 81. in fine, Petr. Ledeſm. de Matr. q. 56. art. fin. & in ſum. de Sacrament. tit. de Matrim. c. 27. concluſ. 5. Galleg. de Cognat. ſpirituali, c. 22. n. 8. Guttier. Canon. lib. 2. c. 15. n. 107. P. Sanch. lib. 8. diſp. 19. n. 16. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 194. vbi n. 196. reſoluit, cenſendam iuſtam cauſam diſpenſandi, cùm in defectu ipſo dotis inuenitur ratio pietatis. Vide P. Henriq. lib. 12. c. 3. §. 9. verſ. Tertia. P. Ægid. d. diſp. 33. n. 47. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. p. 3. Collect. 709.

μ Vtrùm fœmina in ordine ad hunc effectum poſſit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, alióſve conſanguineos diuites? Vide Cou. de ſponſal. part. 2. cap. 6. §. 9. & 10. P. Sanch. lib. 8. diſput. 19. n. 19. & 20. P. Ægid. d. diſp. 33. n. 48. vbi reſoluit, non dici pauperem, ſi eos poſſit cogere, vt ſtatim dent dotem, dici tamen, quando de facto conſtaret nullum non conſanguineum, qui ſit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere vxorem, eo quod communiter ſibi perſuadeant parentes non daturos ſufficientem dotem.

ν Secunda. Quod cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius anguſtiam, virum ſibi non conſanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere poſſit, inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. ſpirit. c. 22. n. 10. Veg. in ſum. tom. 2. c. 34. caſu 167. Fr. Emman. d. c. 237. num. 2. verſ. *La quarta*, P. Henriq. d. §. 9. P. Sanch. lib. 8. diſp. 19. n. 12. P. Ægid. d. diſp. 33. n. 46. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 196. verſ. Ad tertiam. vbi reſoluit requiri tantùm, vt intra oppidum proprium fœminæ non inueniatur æqualis cui nubat; reféftque ita reſponſum eſſe Archiepiſc. Mediolanenſi à Congregatione Cardinalium 18. Nouembris, Anno 1570. cuius reſponſionis verba adducit P. Sanch. d. diſput. 19. num. 13. dicens n. 15. non eſſe adſtringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabilioríſve ingenij, vide Aloyſ. Ricci. Curiæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 25.

ξ Tertia. Quod cùm inter dictorum oratorum parentes, conſanguineos, vel affines, graues inimicitiæ ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, aliunde tamen, quàm ex cauſa matrimonij inter oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum exortæ, & certum ſit, quòd ſi oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiuſmodi omnino componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt, &c. referunt P. Sanch. lib. 8. diſput. 19.

clum.8.Valer.Reginald.d.lib.31.num.196. verſ. Ad ſecundam.

ε Quarta. Quod cùm inter dictos oratores, ſeu eorum parentes lites ſuper rebus magni momenti ortæ iam ſint, & ad præſens vigeant, lites huiuſmodi omnino conantur,&c. referunt F.Emman.d.c.237.n.2. verſic. *La ſeconda ſe acabar vn gran pleyto.* P.Ægid.d.diſp.33.n.45.P.Sanch.l.8.diſp. 19.n.8.vbi n.9.reſoluit,quod ad hãc cauſam reducitur euitatio ſcandalorum inter cognatos,& n.11.dicit, ſimiliter eſſe iuſtam diſpenſandi cauſam, quando diſpenſatio eſt quaſi remedium neceſſarium obuiandi alicui magno delicto.

ϖ Quinta. Quod cùm dictus locus ad littus maris ſitus, continuis inuaſionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hoſtium expoſitus ſit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt, &c. refert Stephan. Quaranta in ſumma Bullar. verbo, Matrimoniales diſpenſationes.

ρ Sexta. Cum autem Pater Sancte, niſi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta,& diffamata remaneret, grauiáque exinde ſcandala poſſint veroſimiliter exoriri.refert P.Sanch.lib.8.diſput. 19.num.9.

Septima. Quòd dicta oratrix vigeſimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis, cui nubere poſſet,non inuenit, refert Stephan. Quarant. d. verbo Matrimoniales diſpenſationes.

σ Vltra prædictas principaliores cauſas quatuor alias afferunt,P.Ægid.d.diſput.33. n.49.Pat.Sanch.diſp.19.n.30. cum ſeqq.P. Val.d.lib.31.n.197.in princip.

τ Octaua.Conſeruatio diuitiarum in eadem cognatione, ne cauſa dotis diſtrahatur ad aliam cognationis familiam, quando ex ampliſſimæ ſunt, referunt Galleg.d.c.22.n. 11. cum ſeqq. Veg. tom.2. ſum. c.34. caſu 167. Fr. Emman. d. c.237. concl.1.in fine. Pat. Ægid.d. diſp.33. num. 49. Pat. Valer. Reginald.lib.31.n.197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Eccleſiam,ſiue diſpenſationem petentis, ſiue eius cui petitur,referunt Galleg.d.c.22.n.17. P. Sanch.d.diſput.19.n.32.P.Ægid.d.diſp.33. n.49.verſ.6.

φ Decima. Proles habita ex conſanguinea, quando bona fide ſuſcepta eſt, refert Petr. Ledeſ.de Matr.q.56.art.vlt. ad finem,Gutt. Canon.lib.2.c.15.n.107.P.Sanch. d. diſput. 19.n.33.P.Ægid.d.diſp.33.n.49. verſ.7.

χ Vndecima. Conſeruatio illuſtris familiæ in eodem ſanguine aliàs perituræ, vt ſi eius caput eſſet fœmina, quia hoc ad Reipub.bonum aliquo modo ſpectat, refert P. Ægid.diſp.33.n.47.verſ.4.

* *Et gratis.*] Iuſtas cauſas ad diſpenſandum cumulant Nauar. d. c. 22. n. 87. Sarmiento lib.1.ſelect.c.9.

ψ *In ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos principes.*] Vide P. Henr. in ſum.lib.22.cap.3.n.6.in comment. lit. X. Gutt.tract.de Matrim.c.63. n.40.& c. 128. n.14.P.Sanch.d.lib.8.diſp.19.n.5. Zerol.in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Diſpenſatio,§.2, vbi refert ſe vidiſſe diſpenſari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam P. Ægid.d. diſp.33.n.44. vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum eſſe de gradu conſanguinitatis,vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præſertim occulta, longè faciliùs diſpenſatur.

ω Quomodo intelligatur ſecundus gradus in collaterali, vel deſcendenti æquali? Vide Rebuff. in Reg. de diſpenſat. in gradu prohibito,Gloſſ.fin.n.8.

† *In ſecundo gradu numquam diſpenſetur.*] Vide Ludou. Molinam de Hiſpan. primog. lib.2.c.13.n.12. Acacium Ant.Ripoll. in l. Titio centum.§.1.ff.de condit.& demonſtr. num.32.

CAPVT VI.

Inter raptorem & raptam, quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum conſiſtit matrimonium. Raptor docet raptam, ſiue eam ducat, ſiue non. Excommunicantur conſentientes raptui.

α * β &c. DEcernit ſancta Synodus, inter raptorem, & raptam, θ quamdiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimonium. a Quod ſi rapta à raptore ſeparata, & in loco tuto, & libero conſtituta,illum in virum habere conſenſerit; eam raptor in vxorem habeat; κ & nihilominus raptor ipſe λ ac omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem præbentes, 1 μ ſint ipſo

a c. fin. de rap. Vide Concil. Chalced. c. 26. cap. cos, & c. de puell. lis, 36 qu. 1. Concil. Chalced. cap. 27. Conc. Vormatien. c. 27. Exod. 21. cap. 1. de adult.

 iure

iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniúmque dignitatum incapaces; & ſi Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. 7 Teneatur prætereà raptor mulierem raptam, ſiue eam vxorem duxerit, ſiue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Declarationes.

1 *Sint ipſo iure excommunicati.*] An quilibet mulierum raptores, v.g. qui non idcircò rapiunt, vt eas in vxores ducant, ſed ob aliam cauſam, ſint ipſo iure excommunicati per hoc capitulum? Viſum fuit multis ex Illuſtriſſimis, non comprehendi niſi eos qui rapiunt, vt in vxores ducant. *Vide Nauar* . . 7. *n.* 15c. Quomodocunque ſit, fuit deciſum per ſacram Congregationem die 23. Ianuar. 1586. raptores ob aliam cauſſam, quam vt in vxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter identitatem vel maioritatem rationis: nec conſtitutio pœnalis extenditur tali caſu.

Remissiones.

a Vide Perez l. 2. verbo, *Fuere deſponſada*, tit. 15. lib. 8. Ordinam. pag. 288. Nau. conſ. 42. de Sponſalib. & Conſ. 3. n. 7. de conſang. & affinit. Fr. Emman. in ſum. tom. 1. cap. 232. in 3. edit. Zerol. in praxi p. 2. verbo, Raptus, Petr. de Ledeſma in Summa p. 1. de Sacramento Matrimonij c. 26. per totum, P. Henriq. in ſum. l. 12. c. 14. §. 4. & 5. P. Leonard. Leſſi. de Iuſtit. lib. 4. c. 3. dub. 9. n. 68. cum ſeqq. P. Sanch. lib. 7 diſp. 13. Pat. Rebello de Obligat. iuſtit. p. 2. lib. 3. q. 11. P. Valer. Regin in praxi fori pœn. lib. 22. à n. 28. cum ſeq. & lib. 31. à n. 164. P. Ægid. de Sacr. & Cenſur. to. 2. diſp. 31. à n. 46. Ioan. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 4. collect. 211. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 78. Hier. Portoles ad Molinam. §. Violentia, n. 16. & 17 Don Lud. à Peguera in ſuis q. crimin. c. 42. Azeued. in l. 2. tit. 13. lib. 8. nouæ recopil. n. 63. & 75.

b An hoc Decretum habeat locum in Raptu, qui fit tantùm cauſa libidinis explendæ? Negant Salzed. in pract. c. 78. in fine Fr. Emm. in ſum. tom. 1. c. 212. n. 7. in 2. edit. Veg. to. 2. ſum. c. 34. caſu 157. notab. 1. P. Sãch. lib. 7. diſp. 13. n. 4. P. Leſſi. d. c. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. d. li. 31. n. 165. verſ. Primum.

7 An procedat cum puella, quæ ſponte conſentit repugnantibus parentibus? Affirmant Salzed. d. cap. 78. § fi. Veg. d. caſu 157. notab. 1. P. Henriq. d. c. 14. num. 4. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 2. verbo, Raptus, §. 1. Fr. Emman. d. c. 232. n. 1. P. Rebello d. q. 11. n. 6. Petr. de Ledeſm. d. c. 26. concl. 2. dub. 1. Negant, ex ea ratione, quia iſte raptus non repugnat vllo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto ſolum voluit conſulere, P. Sanch. lib. 7. diſp. 13. n. 13. P. Leſſi. d. c. 3. dub. 9. n. 70. P. Valer. Reginald. lib. 22. n. 31. P. Ægid. d. diſp. 31. n. 48.

d An comprehendat Raptum, quo ſponſus rapit propriam ſponſam? Negant Fr. Emman. d. cap. 232. n. 4. P. Henriq. d. c. 14. n. 4. Pat. Sanch. d. diſp. 13. n. 15. Pat. Leſſi. d. n. 70. verſ. Tertium.

e An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr. Emman. d. c. 232. n. 4. verſ. *Lo quinto ſe ha de notar que eſto decreto ha lugar tambien quando vna muger robuſta arrebata a vn hombre de menos fuerças.* P. Henriq. d. c. 14. n. 4. verſ. Si fortè fœmina robuſta. Veg. tom. 2. ſum. c. 34. caſu 157. notab. 5. Negant Farin. in praxi crimin. q. 145. n. 45. P. Sanch. d. diſp. 13. n. 16. P. Rebello d. q. 11. n. 6. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 165. verſ. Septimum eſt. Dicit vtramque opinionem probabilem Petr. de Ledeſm. d. c. 26. concl. 2. dub. 5.

f An habeat locum in rapiente fœminam corruptam, meretricem, vel inhoneſtam? Affirmat P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 165 verſ. Sextum eſt, vbi in verſ. Quartum, dicit non requiri copulam, cùm hæc ad matrimonium ineundum nihil conferat, & in verſ. Quintũ, aſſerit requiri vt fœmina abducatur nolens, de quo etiam Sayr. dec. 2. de Raptorib.

g An procedat, ſi ſolis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? Negat, dummodo illæ preces tales non eſſent, vt violentiæ æquiparentur. P. Sanch. lib. 7. diſp. 13. n. 11. vbi n. 12. dicit etiam non eſſe locum his pœnis, ſi dolis circumuenta virgo extrahatur.

h *Quandiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit.*] An ad hoc vt raptus dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant Nauar. Conſ. 1. num. vnic. ſub tit. de Raptorib. Fr. Emman. d. c. 232. num. 2. P. Sanch. lib. 7. diſp. 13. n. 7. P. Ægid. d. tom. 2. diſp. 31. n. 48. verſ. Vt autem.

i *Nullum poſſe conſiſtere matrimonium:*] Quid in ſponſalibus? Negant etiam Fr. Emman d. c. 232. n. 1. Veg. d. caſu 157. notab. 3. P. Sanch. d. diſp. 13. n. 17.

k *Et nihilominus raptor ipſe, &c.*] An raptor, ſi nubat, fiat infamis? Affirmant P. Leſſ. d. c. 3. num. 69. Farin. d. q. 170. n. 102. Negant, ex ea ratione, quia aliàs rapta coge-

retur

retur nubere infami, P. Henriq. d.c.14. n.4. verſ. Si ducat, non ita ſit. Fr. Emman. d. cap. 212. n.4. verſ. *Lo ſexto.* Petr. de Ledeſin. d. c.16. dub. fin.

λ *An omnes illi conſilium, auxilium & fauorem præſtantes*] Vide P. Sanch. lib.7. diſp.13. n.3. & 4. Farin. d.q.145. n.11. & 47. vbi reſoluit, quòd raptui opem ferentes, ſcienter tamen & doloſè, capitali ſupplicio ſubiiciuntur, licèt quoad alias pœnas & præſertim amiſſionem bonorum tantummodo, qui in actu rapinæ auxilium præſtiterunt, non autem alij, illas incurrant.

μ *Sint ipſo iure excommunicati.*] Vide Farin. in praxi crim. qu.145. n.21. P. Sanch. l. 7. diſp.13. à princ. vbi etiam reſoluit excommunicationem huius decreti non eſſe de reſeruatis Pontifici, & P. Valer. Regin. d.l.22. n.31. verſ. De excommunicatione dicit illam eſſe latæ ſententiæ, & nulli reſeruata.

ν *Teneatur præterea raptor mulierem raptam, &c.*] Vide Henriq. d.c.14. n.5. P. Sanch. d. diſp.12. n.3. & 4. vbi n.1. verſ. Teneri raptorem, reſoluit, quòd in ſententia iudicis conſtituentis hanc dotem, attendenda maximè eſt raptoris, & raptæ qualitas perſonarum; vide Farin. d.q.145. n.57. Et quòd requiratur ſententia iudicis, vt eam teneatur dotare, Pat. Ægid. d. diſput.31. n.48. Valer. d.n.31. verſ. De dotatione.

Capvt VII.

Quomodo vagabundi coniungendi matrimonio.

a c. De iis, & c. 25. Concil. Agathen.

α * β Multi ſunt,[a] qui vagantur, & incertas habent ſedes, & vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuerſis in locis ducunt. Cui morbo cupiens ſancta Synodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paternè monet, 1 γ δ ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant: magiſtratus etiam ſæculares hortatur, vt eos ſeuerè coerceant: 2 Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem † fecerint, ε & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

Declarationes.

1 *Ne hoc genus hominum vagantium.*] Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in vna eademque terra habitauit.

2 *Parochis autem præcipit.*] Si contingat contrahentes, alienigenas eſſe, & à paruo tempore ibi habitantes, conſtito tamen quòd non ſint de comprehenſis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum is eſt, in cuius Parochia contrahentes habitant eo tempore quo contrahunt. *Vide huius Seſſ. de Reform. c.1. §. Matrimonium contrahitur.*

Congregatio cenſuit, ideo non videri matrimonium nullum, quia fuerunt prætermiſſa ea de quibus in hoc decreto.

Remissiones.

α Vide Perez l.1. in princip. tit.14. lib. 8. Ordinam. P. Henriq. in ſum. lib.11. c.3. §.3. Fr. Emman. in ſum. t.2. c.219. n.5. Petr. de Ledeſm. in ſum. p.1. de Sacr. Matr. c.7. concl. 4. dub.3. Zerol. in praxi Epiſcop. p.1. verbo Matr. verſ.6. & p.2. verbo, Parochus, p.81. Latè P. Sanch. de Matrim. lib.3. diſp.25. n.8. cum ſeqq. Cened. pract. & Canon. quæſt. lib. 1. q.30. n.66. cum ſeqq. P. Ægid. de Conink de Sacram. & Cenſuris, tom.2. diſp.27. n.20. P. Rebello de Oblig. iuſtitiæ, p.2. l.2. q.8. n. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. l.31. n. 239. nouiſſimè D. Gutt. Canon. lib.5. tt. de Matr. c.65.*. Vide etiam Salzed. ad Ber. Diaz in prax. canon. cap.9. lit. D. Bobadill. tom.1. ſuæ Politicæ lib.2. c.13. ex n.53. Farin. dec. 129. n.2. & ſeq. vol.2. crim.

β Vagabundus quis dicatur? Vide D. Barboſ. in l. hæres abſens. §. proinde. ff. de Iudiciis, in art. de foro delicti, n.14. & ſeq. Cened. d.q.30. n.69. & 70. P. Sanch. lib.3. diſp. 25. à princ. P. Ægid. de Sacram. & Cenſur. tom.1. q.8. n.61. & tom.2. q.27. n.2. verſ. Nota 1. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib.1. n.64.

γ *Hoc genus vagantium.*] An procedat, ſi vnus contrahentium ſit notus, & incola, & propriam habeat ſedem, ſubdituſque ſit parochi? Affirmant Cened. d.q.30. num.68. verſ. Circa hanc, Gutt. d.c.65. n.8.

δ An procedant in illis, qui alibi habentes domicilium habitant, ac contrahunt in loco vbi ignoti ſunt? Affirmant P. Ægid. d. diſput.27. num.20. verſ. Nota 2. vbi in verſ. Nota 3. dicit Concilium in præſenti eſſe intelligendum de iis, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his qui domicilium transferunt, notique ſunt in iis

locis,

locis, de quo etiam Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 65. num. 9.

† *Niſi prius diligentem inquiſitionem.*] Vide Nauar. in c. placuit, de pœnit. diſt. 6. à num. 69.

ɔ *Et re ad Ordinarium delata.*] An parochus, qui vagos non præmiſſa debita diligentia & licentia Ordinarij matrimonio cõiunxerit, peccet mortaliter? Affirmant, matrimonium tamen valere reſoluentes, Veracruz in appendice in quæſt. quomodo qui vagantur admittendi ſint ad matrimonium, verſic. Quamuis ſi fiat, P. Sanch. lib. 3. diſp. 25. n. 16. & 17. P. Henriq. lib. 11. c. 12. n. 3. Cened. d. q. 3. n. 68. in princ. D. Guttier. d. tr. de Matrim. c. 65. n. 15. & c. 67. n. 2.

Capvt VIII.

Concubinarij cuiuſcunque ſint conditionis, feriantur excommunicatione, ſi ter moniti non abſtinent à conuerſatione nefanda. Mulieres concubinæ, ſi ter monitæ non abſtinent, extra territorium ac diœceſim trudantur, aliis pœnis in ſuo robore permanentibus.

1 α * Graue peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere, grauiſſimum verò, & in huius magni Sacramenti ſingularem contemptum admiſſum, ᵃ vxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus alere, & retinere. Quare, vt huic tanto malo ſancta Synodus opportunis remediis prouideat, ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quàm vxoratos, cuiuſcumque ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab Ordinario, β γ etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſéque ab earum conſuetudine non ſeiunxerint, ᵇ excommunicatione feriendos eſſe; à qua non abſoluantur, donec re ipſa admonitioni factæ paruerint. 2 Quod ſi in concubinatu per annum, cenſuris neglectis, permanſerint; contra eos ab Ordinario ſeuerè pro qualitate criminis procedatur. δ Mulieres, ᵃ ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, quæ cum adulteris, ſeu concubinariis publicè viuunt, ſi ter admonitæ non paruerint; ε ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; 3 & extra oppidum, vel diœceſim, ſi id eiſdem Ordinariis videbitur, ζ inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4 in ſuo robore permanentibus.

a Infr. Seſſ. 25. c. 14. de Reform. Concil. Rom. ſub Nic. 1. in fin. Conc. Later. ſub Leone X. Seſſ. 9. de Ref. Curiæ, & aliorum, verſ. Concubinarij.

b Concil. Tolet. 1. c. 17. cap. is qui, 34. diſt.

a Concil. Arelat. 2. c. 3. c. fraternitatis, 34. diſt. c. ſi concubinæ, de ſenten. excom. c. 2. in fi. de cohabit. Cler. & mul.

Remissiones.

1 *Graue peccatum eſt.*] Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ à iure communi vel ſtatutis ſynodalibus contra concubinarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eoſdem: ſi tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hîc præſcripta ſeruanda eſſet. Quapropter Archiepiſcopus Mediolanenſium, qui adulterum condemnauit ad ſcuta quinquaginta, quæ piis locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio eſt in hoc cap. non contrauenit ſtatuto Concilij, vt Congregatio die tertia Nouembr. 1587. cenſuit. Concilium quippe non ſuſtulit alias pœnas contra adulteros, vt patet ex fine capitis, & ſic ille non malè geſſit, ſed valde bene.

2 *Quod ſi in eo concubinatu per annum.*] Præſentis capituli tenor obſeruandus eſt etiam eo caſu quo concubinatus exerceretur cum diuerſis concubinis. *Vide de clerico in Seſſ. 25. cap. 14.*

3 *Extra oppidum.*] Mulieres, quæ cum adulteris & concubinariis publicè viuunt, poſſunt vltra exilium, aliis etiam pœnis contra adulteros inflictis cumulatim puniri.

4 *In ſuo robore permanentibus.*] Non tolluntur priuilegia conceſſa religionibus de habilitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Iudices ſeculares.] Non poſſunt inhibere Iudicibus Eccleſiaſticis, vt ſeruetur forma trium admonitionum.

Decre

Decretum de eiiciendis mulieribus non intelligitur de viris.

Trina monitio tunc demum neceſſaria eſt inter concubinarios, quando in eos vult Epiſcopus ferre ſententiam excommunicationis: ſi verò pœnis pecuniariis vel aliis mulctare eos velit iudex, non requiruntur iſtæ ſolennitates.

Remissiones.

α Vide Ordin. Regiam Luſitanorum, l.2.tit. 1.§.13. Salzed. ad Bernard. c.79. verſ. Laicus, Baiard. ad Clar. q.37.n.13. Zerol. in praxi Epiſcop. part.1. verbo Concubinarij. §.2.p. 60. Bobadil. in ſua Polit. l.2.c.17.n.53. Iacob. de Graff. l.2. dec. c.76.n.3. Thom. Valaſc. tom.1. Allegationum iuris, alleg.34.à n.8. vbi n.9. aſſerit pariter eundem concubinatum prohiberi per conſtitutiones Synodales huius regni tam in clericis quàm in laicis, vt videre licet ex Conſtit. Archiep. Ebor. 16. tit.10. & Conſt. 1.tit.25. & ex Conſt. Epiſc. Conimb. 2.tit.15. & Conſt.4. tit.33. & ex Conſtit. Epiſc. Lamec. 15.tit.12. & Conſt. vnic. tit.30. & ex Conſt. Epiſ. Portugal. 14.tit.15. & Conſt. 4.tit.31. vide Sayr. in Claui regia, l.8.c.2.n.9 cum ſeqq. Petr. de Ledeſm. in ſum. p.2. tract.27.c.28. concl.2. * Vide etiam Menoch. de arbitr. centur.5. caſu 418. Azeued. in l.1.tit.19.lib.8. nouæ recopilat. per tôt. & præcipuè n.114. cum ſeq. Auendan. de exeq. mand. cap.26. Molfeſium ad conſuetud. Neapol. 4.p.q.48.n.8.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*] An diſtinctis temporibus? Affirmant Auend. de exeq. mandatis p.1.c.22.n.14.

γ An Epiſcopus in prima admonitione poſſit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmant Thom. Valaſc. d. alleg.34. n.11. vbi n.12. refert ita fuiſſe iudicatum, cùm hæc dubitatio accidiſſet inter iudicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Epiſcopi, in Senatu Palatino.

δ *Mulieres ſiue coniugatæ, ſiue ſolutæ, &c.*] Vide Sayr. in Clau. regia, lib. 8.c.2.n.14. Bobadil. in ſua Politica lib.2. cap.17.n.53. verſ. *Y por vn decreto del Santo Concilio.*

† Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c.79. lit. B. Nau. in conſ.2. de offic. ord.

ε *Ab Ordinariis locorum, &c.*] An crimen concubinatus ſit mixti fori, ita vt per iudices ſæculares poſſit etiam puniri? Affirmant Ordin. Regia Luſitan. lib.1 tit.9. in princ. ibi, *Barregueiro* Gregor. l.58. verbo, *Eſtos* tit.6. part.7. Auend. ad cap.26. prætor. n.2.p.2. Azeued. lib.4.n.4.tit.1. lib.4. nouæ Recop. Soar. de Paz in praxi tom. 2. pra- lud.2. num.31. in fine, Farin. In praxi crimin. q.8. num.131. P. Azor. inſt. Moral. p.2. lib.3.c.51.q.2. verſ. Dubiæ quæſtionis, Bobad. in ſua Politica, d.c.17.n.53. Thom. Valaſc. d. alleg.55. num.4.

ζ *Inuocato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari.*] An ſi iudex ſæcularis neget, poſſit ad id cogi ſub pœna excommunicationis? Affirmant Ludou. Rodolphin. de brachio ſæculari, num.45. Menoch. de Arbitr. caſu 452. Bellacomb. tom.1. Comm. opin. lib.3.tit.1. num.118. pag.367. Farin. in praxi crimin. q.197. num.8. Bobadil. d.c.17.n.80. Fr. Emman. q. Regul. tom.1.q.8. art.14. D. Mart. de Iuriſdictione, p.1.c.52.n.1.* Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c.111. nouiter edita, num.5. fol. mihi 496. Farinac. in prax. crim. q.97.n.98.

Capvt IX.

Domini ac magiſtratus cogentes directè vel indirectè, minis & pœnis ſubditos ſuos ad certa matrimonia contrahenda cum certis perſonis, ipſo facto excommunicantur.

α * ITa plerumque temporalium dominorum, ac magiſtratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, vt viros, & mulieres, ſub eorum iuriſdictione degentes, maximè diuites, vel ſpem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipſi domini, vel magiſtratus illis præſcripſerint. [a] Quare cum maximè nefarium ſit, matrimonij libertatem violare; & ab eis iniurias naſci, à quibus iura expectantur †: præcipit ſancta Synodus omnibus, γ cuiuſcumque gradus, dignitatis, & conditionis exiſtant, β ſub anathematis pœna, [b] quam ipſo facto incurrant, ne quouis modo directè vel indirectè ſubditos ſuos, vel quoſcumque alios cogant, quo minùs liberè matrimonia contrahant.

a c. cum locum, c. requiſiuit, & c. Gemma, de ſponſatione impuberum.
b Côcil. Pariſ. 1. c.6 cap. nullus, 36.q.2.

DECLARATIONES.

1 *Cuiuſcumque gradus, dignitatis & conditionis exiſtant.*] S. D. N. Gregor. XIII. declarauit, non comprehendi priuatas perſonas, ſed tantùm ſupradictos Dominos temporales, & magiſtratus cuiuſcumque dignitatis exiſtant. Verum eſt tamen, particulares ac priuatas perſonas grauiter peccare, ſi minis adigant inuitos contrahere matrimonium, & quidem eorum peccatum Ordinarij poſſent excommunicatione dignum iudicare.

REMISSIONES.

α Vide Gutt. Canon. lib. 1. c. 20. n. 32. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 20. n. 19. Latè P. Sanch. de Matrim. lib. 2. diſp. 27. P. Henriq. in ſum. lib. 11. cap. 6. §. 6. de domino temporali, & de magiſtratu cogente, qui in foro exteriori habet iuriſdictionem in ſubditos: non comprehendere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit à matrimonio cum iſto aut illo. Vide etiam nouiſſimè Guttier. tract. de Matrim. cap. 79. à num. 8. * & Philip. Paſchal. de iurib. patriæ poteſt. 3. p. c. 2. n. 12. & ſeq.

† *Et ab eis iniurias naſci, à quibus iura expectantur.*] Vide tex. in c. infames. §. arcentur. 3. q. 7. iuncta l. nominauerint. C. vnde vi, & tradita à Gregor. Lopez in l. 16. tit. 9. partit. 7. gloſ. vlt.

β *Sub anathematis pœna.*] An hæc excommunicatio lata ſit ſolùm contra iniuſtè impedientes matrimonia? Affirmant Nauar. in Man. c. 27. n. 150. P. Sanch. d. diſp. 27. n. 8. vbi n. 9. reſoluit, parentes iniuſtè impedientes matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem, de quo etiam Gutt. d. c. 79. à n. 11. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſp. 276. verſ. Ad ſecundam partem, P. Henriq. lib. 11. c. 6. n. 5. in Commento.

* *Quominus liberè matrimonia contrahant.*] Vide Cavrotium deciſ. 8. n. 18. Martan. de iuriſdictione 4. p. centur. 1. caſu 71. in n. 23. Fontanell. de pactis nuptial. clauſul. 4. gloſ. 5. à num. 11. Aloyſ. Ricci. collectan. 1568. & deciſ. 231. n. 1. Azeued. conſ. 4. n. 4. & 5. & conſ. 37. n. 12. Accati. Ant. Ripoll in l. Titio centum. §. 1. de condit. & demonſtr. ex n. 5. 60. 84. & ſequent. Alex. Ludou. ſ. nunc ſanctiſſimum Greg. XV. de- … 426 392 395. & 374.

CAPVT X.

Tempora deſignantur, quibus nuptiarum ſolemnitates celebrari non conuenit.

1 α * β AB aduentu Domini noſtri Ieſu [a] Chriſti vſque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerũ vſque in octauam Paſchatis incluſiuè, antiquas ſolemnium nuptiarum prohibitiones diligẽter γ in ab omnibus obſeruari ſancta Synodus præcepit: in aliis verò temporibus nuptias ſolemniter celebrari permittit: quas Epiſcopi, vt ea qua decet modeſtia, & honeſtate fiant, curabunt, ſancta enim res eſt matrimonium, & ſanctè tractandum.

[a] Cōcil. Laodicē. Can. 52. Concil. Salegustadien. c 3. Capellanus, de feriis.

DECLARATIONES.

1 *Ab Aduentu.*] Quocumque tempore poteſt Matrimonium contrahi coram Parocho: ſed nuptiarum ſolemnitates, conuiuia, introductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

Præterea ab aduentu D. N. Ieſu Chriſti, vſque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum, vſque ad octauam Paſchatis, conuiuia nuptiarum, ſolemnitates, traductiones ad domum & carnalem copulam decret. Conc. 1. c. Seſſ. 24. de Refor. Matrim. prohiberi, ſed matrimonium coram Parocho, & teſtibus, eo tempore contrahi poſſe.

REMISSIONES.

α Vide Matienſ. in Rubr. tit. 1. Gloſſ. 1. n. 147. lib. 5. Recopilat. latiſſimè P. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 7. plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 22. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1. de Sacramento Matrim. cap. 10. concl. 8. dub. 1. verſ. *El tercero.* * Vide etiam tex. regni Caſtellæ in l. 18. tit. 2. parti. 4. Nauar. in manuali, cap. 22. n. 70. & cap. 28. Specul. coniugior. p. 1. a. 14. Ledeſm. de matrimon. q. 45. art. 5. col. 2. Paleotum de noth. & ſpur. c. 5. n. 3. Purpurat. conſ. 579. n. 16. in lib. 2. Farinac. deciſ. 72. n. 8. in ſ. vol. 1. crimin.

β *Ab aduentu Domini.*] An incipiant à media nocte, quæ eſt initium diei primæ

Dominicæ

Dominicæ Aduentus, vbi conſuetudo aliud non expoſcerit? Affirmat Caualcan. in ſuis deciſ. par. 2 deciſ. 1. de contractibus, quæ in ordine eſt 58. n. 19. Negat P. Sanch. lib. 7. diſp. 7. n. 2. reſoluens tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis veſperis Sabbati præcedentis, in Feria autem quarta Cinerum à media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus obſeruari ſancta Synodus præcipit.*] An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi matrimonium reſoluentes, Marienſ. d. gl. 1. n. 147. Cened. d. collect. 22. num. 2. P. Sanch. d. diſp. 7. à n. 3.

DECRETVM DE REformatione.

Eadem ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſſione ſtatuenda decernit.

CAPVT I.

Norma procedendi ad Epiſcopi creationem Eccleſiæ Dei vtilem hic datur. Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

α SI in quibuſlibet Eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterque curandum eſt, vt in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilque præpoſterum; multò magis elaborandum eſt, vt in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur. Nam totius familiæ domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etſi [a] aliàs ſancta Synodus de promouendis ad Cathedrales, & ſuperiores Eccleſias nõnulla vtiliter decreuit; hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, vt ſi pro rei magnitudine expendatur, nunquam ſatis cautum de eo videri poſſit. Itaque ſtatuit, vt cùm primùm Eccleſia vacauerit, ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimque habeãtur, atque à Capitulo per ciuitatem & diœceſim indicantur, quibus Clerus, populúſque bonum à Deo paſtorem valeat impetrare. Omnes verò, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in iis pro præſenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, vt in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant; eóſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi, quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus, ſed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos ſciant, [a] quæ iuxta ſacros canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in ſumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneóque bonorum, & doctorum virorum teſtimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum, populorum, ac morum varietate poteſt adhiberi; mandat ſancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præſcribatur quibuſque locis, &

[a] Supr. de ref. ſeſſ. 6. c. 1. ſeſſ. 7. c. 1. & 3. & ſeſſ. 22. c. 2.

[a] c. cum in cunctis, & c. cum nobis olim, de elect. Conc. Later. ſub Leone X. de ref. Curiæ, in p. ſeſſ. 9.

prouinciis propria examinis, ſeu inquiſitionis, aut inſtructionis faciendæ forma, Sanctiſſimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eiſdem locis vtilis, atque opportuna eſſe videbitur: ita tamen, vt, cùm deinde hoc examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, [a] ea in inſtrumentum publicum redacta, cum toto teſtimonio, 1 ac profeſſione fidei ab eo facta, quamprimùm ad Sanctiſſimum Romanum Pontificem omnino tranſmittatur: vt ipſe Summus Pontifex, plena totius negotij, ac perſonarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, ſi idonei per examen, ſeu per inquiſitionem factam reperti fuerint, Eccleſiis poſſit vtiliùs prouidere. β Omnes verò inquiſitiones, informationes, teſtimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & Eccleſiæ ſtatu à quibuſcumque etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Conſiſtorio, & alios tres Cardinales diligẽter examinentur; ac relatio ipſa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium ſubſcriptione roboretur, in qua ipſi ſinguli quatuor Cardinales affirment, ſe adhibita accurata diligentia, inueniſſe promouendos qualitatibus à iure & ab hac [b] ſancta Synodo requiſitis, præditos; ac certò exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe, qui Eccleſiis præficiantur: ita vt relatione in vno Cõſiſtorio facta, quo maturiùs interea de ipſa inquiſitione cognoſci poſſit, in aliud Conſiſtorium iudicium differatur; niſi aliud Beatiſſimo Pontifici videbitur expedire. γ Ea verò omnia, & ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo conſtituta ſũt, decernit eadem, etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, * etiamſi Diaconi ſint, exigenda; quos Sanctiſſimus Romanus Pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremò, eadem ſancta Synodus, tot grauiſſimis Eccleſiæ incommodis commota, non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſariũ, quàm vt Beatiſſimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem vniuerſæ Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hîc potiſſimum impendat, vt lectiſſimos tantùm ſibi Cardinales aſciſcat; & bonos maximè, atque idoneos paſtores ſingulis Eccleſiis præficiat, idque eò magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Paſtorum [a] regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

a S. D. N. Pius IV. in Bulla ſuper forma iuramẽti profeſſionis fidei.

b in dictis locis.

a Ezec. 33. & 34. Act. 20. ſuprà, ſeſſ. 6. de ref. c. 1.

Declarationes.

1 *Ac profeſſione fidei ab eo facta*]Profeſſio fidei ab Epiſcopo emittenda eſt iuxta Bullam Pij IV.

Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de Monaſteriis, conuentibus, domibus & aliis quibuſcumque bonis regularibus, quorumcumque Ordinum, etiam militiarum, quocumque nomine vel titulo prouidentur.

Idem Pius IV. per aliam Bullam, ad hanc fidei profeſſionem teneri voluit omnes Doctores, magiſtros, regentes, & alios cuiuſcumque artis & facultatis profeſſores, ſiue Clerici, ſiue laici, vel cuiuſcumque ordinis regulares ſint, qui docere vel promoueri, vt ſuprà, voluerint. Itaque Ordinarij eorum locorum vbi ſtudia vigent, negligentes hanc fidei profeſſionem exigere, puniendi ſunt.

Con

19. Dec. 1596. Congregatio Concilij cenſuit, Commendatarios Abbatiæ curam iuriſdictionalem tantum, non autem Sacramentalem habentes, nullo Concilij decreto ad reſidentiam adſtringi, neque ſi non reſideant, pœnis ab eo in non reſidentes conſtitutis arceri.

Ianuar. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, Regulares in Eccleſiis ſuorum ordinum prædicare volentes, non teneri ab Epiſcopo licentiam obtinere, ſed tantum à ſuis ſuperioribus de vita, moribus, & ſcientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea ſe perſonaliter coram Epiſcopo præſentare, ab eóque petere benedictionem, tametſi eam minimè obtinuerunt.

Lib. 1. Decretalium, tit. de electione, & electi poteſtate.

Capvt VII.

CVm in cunctis ſacris ordinibus, & Eccleſiaſticis miniſteriis ſint ætatis maturitas, grauitas morum, & literarũ ſcientia inquirenda; multo fortiùs in Epiſcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorũ curã poſitus, in ſe ipſo debet oſtendere, qualiter alios in Domo Dei oporteat cõuerſari. Eapropter, ne quod de quibuſdã pro neceſſitate tẽporis factum eſt, trahatur à poſteris in exemplum; præſenti decreto ſtatuimus, vt nullus in Epiſcopum eligatur, niſi qui iam trigeſimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio ſit natus: qui etiam vita & ſcientia commendabilis demonſtretur.

Remissiones.

α Vide Nauar. in tract. de Orat. Miſcel. 33. cum ſeqq. & Miſcel. 42. Mandoſ. de Signatur. gratiæ in princ. verb. Prouiſiones, Ludou. Maretan. in Clypeo Militaris Eccleſiæ lib. 3. c. 19. & 20. cum ſeqq. nouiſſimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 163.

β *Omnes verò Inquiſitiones, &c.*] Vide Flamin. de Reſignationib. lib. 8. q. 5. n. 10. cum ſeqq. & q. 6. n. 4. vbi reſoluit, idem tenendum in beneficiis conſiſtorialibus, cùm in eis vigeat eadem ratio.

γ *Ea verò omnia, &c.*] Vide P. Azor. inſt. Moral. part. 2. l. 6. c. 6. col. 682.

* *Etiam in creatione Cardinalium.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 25. lit. A. in fine.

Capvt II.

Quolibet triennio fiant Concilia prouincialia per ipsũ Metropolitanũ, aut, eo impedito, Coepiſcopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicunque de iure vel cõſuetudine intereſſe debent. Epiſcopi nulli Archiepiſcopo ſubiecti eligant vicinum Metropolitanum. In reliquis vigeat eorum exemptio. Synodi diœceſanæ quotannis celebrentur, &c.

α* PRouincialia Concilia, ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus corrigendis exceſſibus, cõtrouerſiis componendis, [a] aliiſque, ex ſacris canonibus permiſſis renouentur. 1 β Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu, illis legitimè impeditis, 2 Coëpiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde 3 γ quolibet ſaltẽ triennio poſt octauã Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Iesv Christi, ſeu alio commodiori tẽpore pro more prouinciæ nõ prætermittat 4 Synodũ in prouincia ſua cogere: quò Epiſcopi omnes, & δ alij, quide iure, vel cõſuetudine intereſſe debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretãdum eſſet, conuenire omnino teneãtur. 5 ε Nec Epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanã Eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellãtur. 6 ζ Itidem Epiſcopi, 7 qui nulli Archiepiſcopo ſubiiciuntur, aliquẽ 8 vicinum Metropolitanum 9 ſemel eligant, 10 in cuius Synodo prouinciali cum aliis intereſſe debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruent, ac obſeruari faciant: in reliquis omnibus eorũ exemptio, & priuilegia ſalua, atque integra maneant. 11 Synodi quoque diœceſanæ 12 quotãnis celebrentur: 13 ζ ad quas exempti

[a] cap. propter. Eccleſiaſt. cũ ſequen. 18. diſt. c. ſicut olim, de accuſ. Conc. Aurel. 3. cap. 1. Conc. Later. ſub Leõ X. Seſſ. 10. in 2. Lat. ſub Innoc. III. c. ſingul. annis vt ſingulis annis Metropolita. viſita. cap. ...

etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exẽptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarũ ſæcularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeãt ij, 14 qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani, quàm Epiſcopi, & alij ſupra ſcripti negligentes fuerint; pœnas ſacris [a] canonibus ſancitas incurrant.

[a] Conc. Tarracon. c. 8.

DECLARATIONES.

1 *Quare Metropolitani.*] Metropolitani negligentes conuocare Concilium Prouinciale, à ſummo Pontifice excitantur, præſentis tenore capituli.

Metropolitanus, qui ex aliqua cauſſa Cõcilium hoc ad præſcriptum tempus celebrare non poteſt, a ſummo Pontifice ſolet diſpenſari.

2 *Coëpiſcopus antiquior.*] Suffraganeus antiquior, Metropolitano impedito, debet cõuocare Cõcil ũ Prouinciale & in cæteris vice dicti Metropolitani fungi, prout decernitur hoc c. & nõ alius Epiſcopus, qui nõ eſt ſuffraganeus, etſi ſit exẽptus & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectus, licet in Cõcil. Prouinciali per Metropolitanum, dum viueret, celebrato iuxta formam huius cap. elegerit dict. Metropolitanũ, cuius Synodo intereſſet, etiãſi omnibus d. Metropolitani ſuffraganeis, antiquior eſſet, ac in Conc. Prouinciali ſuper omnes dictos ſuffraganeos ſederet.

3 *Quolibet ſaltem triennio.*] In India ob diſtantiam Epiſcoporum comprouincialium hoc triennij tempus ad Concilium celebrandum vſque ad ſextum annum à Sede Apoſtolica prorogatur.

4 *Synodum in Prouincia ſua*] Ad Archiepiſcopum ſpectat electio loci celebrandæ Synodi Prouincialis: tamen ceſſantibus impedimentis iuſtis, & accedentibus commoditatibus neceſſariis probauit Congregatio Concil. Metropolitanam Eccleſiam non eſſe relinquendam

4. April. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, electionem Synodi Prouincialis factam à prædeceſſore, ligare etiam ſucceſſorem.

Decreta, quæ in Concilijs Prouincialibus conduntur, publicari non debent inconſulto Romano Pontifice: mittentes autem ad Sedem Apoſtolicam Diœceſanas Synodos, laudandi ſunt.

In Concilijs Prouincialibus attendendum eſt in præcedentia Epiſcoporum tempus ordinationis, non autem dignitas Eccleſiarum, vel earum ordo & præeminentia.

Commendatarij Monaſteriorum ſiue Abbatiarum in Concilijs Prouincialibus inter Abbates sũt recipiẽdi. Canonici Cathedralis Eccleſiæ præferendi ſunt, quãdo capitulariter procedũt: extra hunc caſum Abbates titulares habentes vſum mitræ debent præcedere Cõmendatarios: poſt hos, locum habent Dignitates, & poſt Dignitates collocandi ſunt Procuratores Eccleſiarũ Cathedralium: nec tenentur venire ad Conciliũ Prouinciale exempti & Abbates eorum, nec ij qui de iure, vel cõſuetudine intereſſe non debent. Capitula tamen Cathedralium Eccleſiarum ſpecialiter inuitantur, & ad obſeruationem Decretorum Concilij Prouincialis omnes obligantur, cum Epiſcoporum Iuriſdictioni ſubduntur: exempti quoque in caſibus à iure communi, ex Concil. Trident. decretis debent aliquem Metropolitanum eligere, cuius Concilio interſint, ſiquidem ſpecialiter Epiſcopis, aut Concil. Prouinciali in Epiſcopo poteſtas tributa eſt, vt cõtra inobediẽtes, iuris remediis procedat.

5 *Nec Epiſcopi.*] Epiſcopi prouinciales non tenentur accedere ad ſuum Metropolitanum, niſi vt interſint Synodo prouinciali, non obſtante aliqua in contrarium conſuetudine. Et ideo Epiſcopi comprouinciales ex Decreto huius cap. non tenentur perſonaliter accedere, nec procuratorem mittere, ad præſtandam obedientiam Metropolitano ſuo, nulláque conſuetudo etiam immemorabilis obſtat.

Abbates Commendatarij, Capitulorum deputati vocem dumtaxat conſultiuam in Concilio Prouinciali habent, Epiſcoporum procuratores poſſunt etiam deciſiuam habère, ſi Concilio prouinciali placuerit.

Item non teneri venire ad Concil. Prouinciale, alios exemptos, quam eos qui de iure vel conſuetudine intereſſe debent: ſed Capitula Eccleſiarum Cathedralium particulariter eſſe inuitanda. 19. Aprilis, 1596.

Præterea ad obſeruationem decretorum Cõcilij Prouincialis omnes eſſe obligatos, qui Epiſcopali iuriſdictioni ſubduntur, atque item exẽptos in caſibus, in quibus à iure cõmuni, & Concilij decretis ſpecialiter Epiſcopis, aut Cõcilio Prouinciali in ipſos poteſtas tributa eſt, contra inobedientes autem iuris remediis eſſe procedendum.

Item Abbates Cõmendatarios Capitulo-

rum deputatos, vocem duntaxat conſultatiuam in Concilio Prouinciali habere: Epiſcoporum verò Procuratores poſſe etiā deciſiuam habere, ſi Concilio Prouinciali placuerit: cæterum Laicos, qui inuitati ad Synodum Prouincialem intereſſe poſſunt, in ea votum duntaxat conſultatiuum habere.

29. Decembris, 1596. Congregatio Concilij cenſuit, capitula collegiatarum, quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia ad Synodum Prouincialem eſſe vocanda.

6 *Itidem Epiſcopi.*] Non ſolùm Epiſcopi tenentur eligere, vt in hoc decreto, verùm etiam Prælati inferiores, qui hanc electionem liberam habent, licèt eorum Capitula contradicerent: quæ Capitula tenentur ad eandem obſeruantiam decretorum in Concil. Prouinciali conditorum, ſicut ipſi Prælati eligentes

7 *Qui nulli Archiepiſcopo ſubiiciuntur.*] Hoc Decretum non habet locum in Epiſcopis, qui ſunt in Prouincia Romana, veluti, qui ſunt inter Capuanam prouinciam, & Piſanam, *cap. Tua, de offic. Vicar.*

8 *Vicinum Metropolitanum.*] Hunc ſolus Epiſcopus, & alij inferiores Eccleſiarum abſque conſenſu Capituli & cleri, imò ipſis contradicentibus, & aliam electionem facientibus, eligere poſſunt, prout dictum eſt. Et notandum quod Epiſcop. exemptus, qui Metropolitanum vicinùm ſemel elegit, & eius prouinciali Synodo interfuit, non poteſt ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad conſtitutiones in ea Synodo editas obſeruādas. Sic Cōgregatio cenſuit, & hoc ratione exemptionis: nam Concilium loquitur tantùm de intereſſentia, in reliquis verò ſeruat exemptionē Metropolitanorū.

9 *Semel eligant.*] Prouincialem Synodum ſemel eligens Epiſcopus exemptus, ad illam in futurum ſemper accedere tenetur, ſub eiſdem pœnis, ac ſi exemptus non eſſet, ſimilitérque eius ſucceſſor Archipresbyter nullius Diœceſis poteſt Archiepiſcopum aliquem in Metropolitanum eligere, atque eius Synodo prouinciali ſe ſubiicere, non obſtante contradictione cleri dicti Archipresbyteratus.

10 *In cuius Synodo Prouinciali cum aliis intereſſe debeant.*] Capitula etiam exempta tenentur obſeruare decreta in Synodo Prouinciali facta.

11 *Synodi quoque diœceſanæ.*] Epiſcopi qui ſunt in prouincia Papæ, tenentur ſuas Synodos facere: ſi autem non faciant, accerſentur Romam ad celebrandum Concilium Prouinciale.

12 *Quotannis celebrentur.*] Epiſcopus legitimis de cauſſis impeditus poteſt celebrari facere Synodum diœceſanam in ſuo Epiſcopatu per procuratorem aut Vicarium ſuum generalem, cum ſufficienti mandato, cum hic Concilium loquatur impersonaliter. Et in conſtitutionibus faciendis non eſt requirendus conſenſus & approbatio Cleri, ſed tantùm conſenſus Capituli, qui etiam non eſt neceſſariò ſequendus, præterquam in certis caſibus à iure expreſſis.

Scriptum fuit Archiepiſcopo Panormitano de Synodo, vt ne coniunctim cum aliis Epiſcopis, ſed vnuſquiſque ſeparatim ſuam celebraret Synodum, ex Concil. Trident. decreto.

Licet in Pontificali Romano legatur, quod conſtitutiones, quæ in Synodis fiunt per verbum *placet*, approbari debeant, hoc tamen non procedit in Synodo diœceſana, in qua conſenſus Capituli requiritur quidem, non autem eſt neceſſariū illum ſequi, niſi in quibuſdam caſibus à iure expreſſis.

13 *Ad quas exempti omnes.*] Etiam Rectores, qui nullius diœceſis ſunt, tenentur accedere ad Synodum diœceſanam illius Epiſcopi, qui tanquam proximior poteſt eas Eccleſias viſitare ex decreto Concilij *præſentis Seſſ. c. 9.* quia cùm ius habeat viſitandi iſtos Parochos, fruſtra videretur viſitare, niſi priùs ad Synodum vocati & inſtructi eſſent de iis ordinationibus, quas ſcire eos oportet, aliqui tamen dixerunt, quod *d. c. 9. infr.* tribuit tantum ius viſitandi, quod eſt longè diuerſum à iure cogendi ad Synodum.

Ratione Parochialium obtinentes beneficium in vna Diœceſi, vel ciuitate, cùm tamen ipſi in alia habitent, tenentur ad Synodū diœceſanam illius Epiſcopi accedere, cui ſubiecti ſunt, eiuſque leges obſeruare.

Congregatio Concilij cenſuit, Regulares, qui ſubduntur Capitulis generalibus, 16. Auguſt. 1594.
non poſſe cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo, niſi tantum in caſu expreſſo, *c. 2. Seſſ. 24. de Refor.*

24 *Qui illarum curam gerunt.*] Hoc ſeruandum eſt, etiam hoc poſito, quòd inſtitutio, vel nominatio ad illos pertineret.

Remissiones.

a Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Concilium, pag. 74. latè P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib 3. c 4. per totum. F. Emman. quæſt. Reg tom. 3. q. 46 art 2. cum ſeqq. nouiſſimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 69. verſ. Quartum,

Aloyſ.

Aloyſ. Ricci.in collect. deciſ. collect.1153.
* Vide etiam Salzed ad Bern.Diaz in prax. can.c.52.lit.C.in verſ. Quartus caſus.
β *Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu illis legitimè impeditis, &c.*] Vide Zerol.d.verbo Concilium,§.7. P.Azor.d.c.47.q.5.
γ *Quolibet ſaltem triennio.*] Vide P.Azor. d.c.47.q.6.Zerol.d.verbo Concil.§.2.
δ *Et alij, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent.*] An procedat in habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem. Affirmat P. Azor.d.c.47.q.2. Negat in Rectoribus nullius iuriſdictionis, Sayr. deciſ. 11. de offic. Ordin.
ε *Nec Epiſcopi comprouinciales, &c.*] An ſuffraganeus ad Metropolitanum accedere teneatur extra celebrationem Concilij Prouincialis? Negatiuè cenſuiſſe ſacram Congregationem teſtatur Zerol. in praxi Epiſc.p.1.verbo Suffraganei,pag.318.
ζ *Ad quas exempti etiam omnes,&c.*] Vide P.Azor.d.c.47.q.3.

Capvt III.

Viſitationem ſuæ diœceſis faciant Epiſcopi & alij ſuperiores, eamque abſoluant intra biennium, certis ſeruandis, & ſaluis ſaluandis.

a Conc. Tol. 4. c. 35.

α β &c. Patriarchæ, [a] Primates, Metropolitani, & Epiſcopi * 1 propriam Diœceſim per ſe ipſos, aut, ſi legitimè impediti fuerint, 2 per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem, ſi quotannis totam, propter eius latitudinem, viſitare non poterunt, ſaltem maiorem eius partem, ita tamen, vt tota biennio per ſe, vel Viſitatores ſuos compleatur, viſitare non prætermittant. A δ Metropolitanis verò, etiam poſt plenè viſitatam propriam diœceſim, non viſitentur Cathedrales Eccleſiæ, neque diœceſes ſuorum comprouincialium, niſi cauſa cognita, & probata in Concilio Prouinciali. 3 ε Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in iis Eccleſiis, 4 vbi hactenus viſitationem exercere legitimè conſueuerunt, debeant quidem, 5 ζ aſſumpto notario, de conſenſu Epiſcopi deinceps per ſemetipſos tandem ibidem viſitare. 7 η Viſitatores etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius viſitandi habet, priùs ab Epiſcopo approbentur: 8 ſed non ideo Epiſcopus, vel eo impedito, eius Viſitator eaſdem Eccleſias ſeorſum ab his viſitare prohibeatur; cui ipſi Archidiaconi, vel alij inferiores, viſitationis factæ infrà menſem rationem reddere, & depoſitiones teſtium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obſtantibus quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, * atque exemptionibus, & priuilegiis quibuſcumque. Viſitationum autem omnium iſtarum [a] præcipuus ſit ſcopus, ſanam, orthodoxamque doctrinam, expulſis hæreſibus, inducere; 9 bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; cætera prout locus, tempus & occaſio feret, ex viſitantium prudentia ad fidelium fructum conſtituere. Quæ vt faciliùs, feliciúſque ſuccedant, monentur prædicti omnes, & ſinguli, ad quos viſitatio ſpectat, vt paterna caritate, Chriſtianoque zelo omnes amplectantur; ideoque modeſto contenti equitatu famulatuque ſtudeant, 10 quàm celerrime, debita tamen cum diligentia, viſitationem [b] ipſam abſoluere. 11 θ Interímque caueant, ne inutilib. ſumptibus cuiquam graues, oneroſive ſint; 12 néve ipſi, aut quiſquam ſuorum 13 quidquam procurationis cauſa pro viſitatione, etiam teſtamentorum ad pios vſus, 14 præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine,

a c.1.§. ſanè, de cenſ. in 6. c. Florentinus, 5. diſt.

b Conc. Brac. 2. c.1. Cōc. Tic. ne. verſi. ſtatuimus etiam ne Epiſc. cauendū, & c. inter cetera, 10. q.3. & c. cum Apoſt. de cenſib.

nec

nec pecuniam, nec munus, quodcumque ſit, etiam qualitercunque offeratur, accipiant: non obſtante quacunque conſuetudine, etiam immemorabili: 15 exceptis tantùm victualibus, quæ ſibi ac ſuis frugaliter, moderatéque pro temporis tantùm neceſſitate, & non vltra, erunt miniſtranda. Sit tamen in optione eorum, qui viſitantur, ſi malint ſoluere id quod erat ab ipſis antea ſolui, certa pecunia taxata, conſuetum; 16 an verò prædicta victualia ſubminiſtrare: ſaluo item iure conuentionum antiquarum cum monaſteriis, aliiſve piis locis, aut Eccleſiis non Parochialibus inito, quod illæſum permanet. In x iis verò locis, ſeu prouinciis, vbi conſuetudo eſt, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant: ibi id obſeruetur. Quod ſi quiſquam, quod abſit, aliquid amplius in ſupradictis omnibus caſibus accipere præſumpſerit y λ is præter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendam aliis etiam pœnis iuxta Conſtitutionem Concil. Generalis Lugdunenſis, quæ incipit, [a] Exigit: necnon & aliis pœnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi, abſque vlla ſpe veniæ, μ mulctetur. Patroni verò in iis, quæ ad Sacramentorum adminiſtrationem ſpectant, nullatenus ſe præſumant ingerere; neque viſitationi ornamentorum Eccleſiæ, aut bonorum ſtabilium, ſeu fabricarum prouentibus immiſceant: niſi quatenus id eis ex inſtitutione, ac fundatione competat: 17 ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant †, 18 & fabricarum reditus in vſus Eccleſiæ neceſſarios, & vtiles, 19 prout ſibi expedire magis viſum fuerit, expendi curent.

[a] Sexti decretal.lib. 3. de ceſib. tit. 20.c.2.

Declarationes.

1 *Propriam diœceſim.*] Hoc intelligitur habere locum etiam caſu, quo Eccleſiæ ſint exemptæ, ſed tunc per ſeipſum tantum, vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis. *Ex c.4.ſeſ.6.*

Fuit dubitatum, an liceret Epiſcopo in viſitatione, homines monere per edicta ſub excommunicationis pœna ad reuelanda ea quæ ſcirent contra Capitulares, & alios qui correctione, & emendatione indigent. Fuit reſolutum die vlt. Martij 1588. non licere.

2 *Per ſuum generalem Vicarium, aut Viſitatorem.*] Comprehenduntur etiam exempti, qui viſitandi eſſent ab Epiſcopis, vt poſſint ipſis legitimè impeditis viſitari à Vicariis, vt hîc.

3 *Archidiaconi autem.*] Ordinarius vel debet dare beneficium Eccleſiaſticum Archidiacono de conſuetudine iuriſdictionem exercendi, vel permittere ei exercere iuriſdictionem Archidiaconatus, ſicut erat ſolitus. Cùm autem Archidiacono prouiſum fuerit de alio beneficio, cōtigerítque Archidiaconatum ipſius Archidiaconi ceſſione, vel morte vacare, Archidiaconatus ipſe in perpetuum poſtea ſublatus eſſe intelligitur. Interim verò dum Archidiaconus iuriſdictionem exercet, ſi ipſe, vel eius miniſtri, quicquam iniuſtè, vel perperam egerint, Ordinarius in eos animaduertere debet.

4 *Viſitationem.*] Congregatio cenſuit, Archidiaconum, dummodo viſitet, percipere fructus Archidiaconatus, cùm ſit abſens pro ſeruitio Eccleſiæ, & ex præſcripto Papæ.

5 *Aſſumpto notario.*] Verba hæc, quibus dicitur, quòd Archidiaconi, Subdiaconi & alij inferiores, in ſua viſitatione debeant aſſumere notarium de Epiſcopi conſenſu, locum non habent in Abbate ſæculari.

6 *Per ſe ipſos tantùm.*] Si iuriſdictio iſtorum inferiorum verſaretur ſolum in videndis rationibus & computis Eccleſiarum, per ſubſtitutos poſſent implere ſuum munus.

7 *Viſitatores etiam.*] Hoc decretum, quo iubetur Viſitatores à Capitulo deputatos, eſſe approbandos ab Ordinario, vendicat ſibi locum, etiam vbi ſoli Capitulo abſque Epiſcopo competit facultas viſitandi, prout declarauit Congregatio die 30. April. 1587.

8 *Sed non ideo Epiſcopus.*] Licet Epiſcopus poſſit iterum viſitare Eccleſias viſitatas ab

ab inferioribus, vt hic, non poteſt tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis abſolutos cogere ad innocentiam ſuam demonſtrandam.

Cógregatio cenſuit, licuiſſe Archiepiſcopo Tranenſi in actu viſitationis Eccleſiæ ſancti Iacobi, Eccleſiæ exemptæ, exquirere ab illius Eccleſiæ clericis titulos beneficiorum & dimiſſorias, quarum virtute fuerint ordinati, niſi aliter idem Archiepiſcopus exquiſierit & viderit, poſſe idem cópellere ad exhibédas huiuſmodi dimiſſorias & titulos.

Penſionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præſertim vbi eſt conſuetudo, quod populus talem impenſam facere ſoleat.

Penſionarij nulla ex parte contribuere debent pro mercede, quæ prædicatoribus ſoluitur.

Decretum Clementis II. de ſepult. de hora prædicandi, quod regulares poſſint prædicare populo verbum Dei, hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati voluerint vel coram ſe facere ſolemniter prædicare, S.D.N. reſpondit non eſſe in vſu.

An vigore huius cap. teneatur Ordinarius prohibere regularibus, ne in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicent, cauſam allegare, aut iuſtificare, & quæ legitima cenſeatur. Congregatio cenſuit non teneri.

9 *Bonos mores tueri, prauos corrigere.*] Epiſcopus viſitando poteſt aliquod crimen corrigere & punire, & non ſolum monere & reprehendere.

10 *Quam celerrimè.*] Nullum certum tempus ab Epiſcopo obſeruandum ad viſitationem eſt præſcriptum, ſed relictum eſt arbitrio Epiſcopi; quod debet eſſe moderatum & diſcretum.

Dum ipſe Epiſcopus viſitat, debet continenter viſitationem proſequi, neque ad extraneos actus diuertere, ſed quamprimum legitimo impedimento ceſſante, vt perficiatur, incumbere.

11 *Interimque caueant.*] Per Decretum hoc, *Caueantque*, quo prohibetur Epiſcopis, ne præter victualia quicquam accipiant procurationis cauſſa pro viſitatione, etiam teſtamentorum ad pios vſus, aut alio quouis nomine, non cenſetur ſublatum Cathedraticum, quod ſingulis annis exigi ſolet ab Ordinario, tam in viſitatione, quàm extra. Ita cenſuit Congregatio Concilij die [illegible] Octobr. [illegible] 87. [illegible] tamen [illegible] ſi Cathedraticum extra viſitatio[illegible]

12 *[illegible] quiſq[illegible]* [illegible]

po[illegible] quiſq; [illegible]

decretis & ordinationibus ſpectantibus ad viſitationem, vel etiam pro ſcriptura laboréve percipere Epiſcopus, vel ei adiuncti.

13 *Quicquam procurationis cauſſa.*] Epiſcopus re ipſa non viſitans, nihil procurationis cauſſa exigere poteſt.

Epiſcopo ſibi petente declarari, quem ordinem debeat habere Epiſcopus cũ ſuo Capitulo, an cum Notario vel ſine, vel cum iuramento, ne detur occaſio litibus & ſumptibus, Congregatio reſpondit ſeruandum eſſe eum ordinem, quem conſtituit decretum Concilij Seſſ. 6. c. 4. & Seſſ. 21. c. 6. Si modo Capitulum ſit exemptum ab Ordinatio: quod ſi illud ſubiectum ſit, tunc ſeruandum ordinem poſitum præſenti c. vbi de Notario & diſpoſitionibus, & de actis expreſsè diſpoſitum eſt.

An Epiſcopus conſtituere poſſit ſuum Archidiaconum ad viſitationem expediendam, & præſcribere comitatum & equitatum, ne oneri ſit Eccleſiis, quas viſitauerit. Congregatio reſpondit poſſe.

Hoc caput dum de ſubminiſtrandis victualibus diſponit, non habere locum in viſitatione Cathedralis Eccleſiæ cenſuit Congregatio.

Congregatio cenſuit, munera nulla poſſe accipere, ſed victualia tantum, vel eorum loco procuratorium, ſi viſitati ita elegerint.

Congregatio cenſuit, nullum certum tempus à Concilio fuiſſe præſcriptũ, intra quod teneatur Epiſcopus ſuam viſitationem concludere, ſed relictum eius arbitrio, quod tamen debet eſſe moderatum & diſcretum.

14 *Præter id, quod ex relictis pijs iure debetur.*] Epiſcopus poteſt ex conſuetudine exigere, veluti trigeſimã, ex relictis piis ratione viſitationis teſtamentorum. ſecus verò ſi in teſtamentis nullum eſſet relictum pium.

15 *Exceptis tantùm victualibus.*] Hæc debent ab his, qui conſueuerunt procuratorem præſtare, & quandoque contingit à Communitatibus locorum.

Extante cóſuetudine vt Epiſcopo Diœceſeos viſitanti à laicis victualia miniſtrentur, etiam Vicario viſitanti, ab Eccleſiarum Rectoribus, conſuetudo attendenda ſit.

16 *Victualia ſubminiſtrare.*] Si ex conſuetudine populus ſubminiſtrat victualia Epiſcopo viſitanti, poteſt ſeruare conſuetudinem Eccleſiæ vtilem: laudabile tamen eſt, vt Epiſcopus illum minus grauet. Si verò p[illegible] [illegible] Concilium [illegible] Epiſcopus non debet [illegible] nisi [illegible] [illegible]ius:

[illegible]

quod ſi ipſe recuſaret, cogendus non eſt.

Epiſcopus exiens per villas & oppida, vt Sacramentum Confirmationis tantùm conferat, à nemine eſt procurandus, & ipſi Epiſcopo Chriſmatis tantùm conferendi cauſſa ad loca ſuæ Diœceſis accedenti laici vel Eccleſiarum Rectores, ad illius impenſas non tenentur.

17 *Sed Epiſcopi ipſi hoc faciant.*] Capitulum quoddam prætendit, quod Epiſcopus ſine adiunctis non poſſet viſitare corpus Eccleſiæ Cathedralis, Sacramentum, reliquias, veſtes, vaſa, ornamenta, cæteráque ad cultum diuinum deſtinata: nec capellas, capellanias, dotationes, anniuerſariorum inſtitutiones & memorias defunctorum, aliáque pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Eccleſiæ, Congregatio tamen cenſuit, poſſe ſine adiunctis, de quibus ſeſſ. 25. c. 6. de Reform.

18 *Et fabricarum reditus.*] In fabricis, quæ non ſunt de iure patronatus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditus arbitrio Epiſcopi in vſus Eccleſiæ ſunt exponendi.

19 *Prout ſibi magis expedire viſum fuerit.*] Cùm ex hoc Decreto reditus fabricarum, quæ ſunt de iure patronatus, expendi debeant, prout Epiſcopo magis expedire videbitur, à fortiori hoc habet locũ etiam

28. April. 1594. in fabricis, quæ nõ ſunt de iure patronatus.

Congregatio Concilij cenſuit, obtinentem legitimè præbendam & Parochialem ante Concilium, poſſe poſt Concilium vtrumque beneficium retinere, dummodo in Parochiali reſideat.

Gregor. X. in generali Concil. Lugdunenſi in 6. Decretal. tit. De cenſibus & exactionibus.

CAPVT II.

Ibid. c. 1. EXigit peruerſorum audacia, vt non ſimus ſolum delictorum prohibitione contenti, ſed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Conſtitutionem itaque felicis recordationis Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, editam ſuper non recipiendis in pecunia procurationibus, ac ſuper receptione munerum viſitantibus, eorúmque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inuiolabiliter obſeruari, eam decernimus pœnæ adiectione iuuandam: Statuentes, vt vniuerſi & ſinguli, qui ob procurationem ſibi ratione viſitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel aliàs conſtitutionem ipſam recipiendo munera, ſiue viſitationis officio non impenſo procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occaſione, violare præſumpſerint, duplum eius quod receperint Eccleſiæ à qua id receptum fuerit, intra menſem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, duplum ipſum vltra prædictum tempus reſtituere differentes, ingreſſum ſibi Eccleſiæ ſentiant interdictum. Inferiores verò ab officio & beneficio nouerint ſe ſuſpenſos, quouſque de duplo huiuſmodi grauatis Eccleſiis plenariam ſatisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remiſſione, liberalitate, ſeu gratia valitura.

REMISSIONES.

α Vide nouiſſimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 20. n. 69. verſ. Quintum. latè P. Azor. inſtit. Moral. p. 2. l. 3. c. 40. à principio.

β *Patriarchæ.*] Plura de Illuſtriſſimis Patriarchis Eccleſiæ, & de eorum numero, præeminentia, origine, & dignitate congerunt Couarr. lib. 4. Vari. c. 14. n. 13. verſ. Secunda autem Sedes, Altamiran. tract. de Viſitat. ſuper hunc text. verbo, Patriarchæ, & Primates, n. 2. Albert. Trotti. de vero & perfecto Clerico, lib. 1. c. 13. n. 4. Caſſan. in Catalog. p. 4. conſid. 9. Pelag. lib. 2. de planctu Eccleſiæ, c. 17. Petr. Rebuff. in Concord. tit. de Collat. § ſi quis verò, in gloſſ. verbo, Patriarchales, Fuſc. de Viſitat. lib. 1. c. 2. à n. 4. Rophin. de Re Pontif. lib. 2. Rub. 5. c. 33. & 34. Selu. de benefic. part. 1. q. 2. n. 28. Illeſcas part. 1. hiſtoriæ Pontificalis lib. 2. c. 1. fol. 56. col. 1. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 15. c. 10. Luſit. Petr. Alphonſ. de Vaſconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr. de Auctoritate & vſu pallij, n. 10. in fine. Laẽl. Zech. de Republ. Eccleſiaſt. tit. de Illuſtriſſimis Patriarchis, Sigiſmund. de Appellat. quæſt. 8. num. 99. Pat. Henriq. in ſumma part. 2. lib. 10. cap. 29. nouiſſimè Fr. Paulin. Bert. Lucenſ. in praxi crimin. Regular. tit. 4. cap. 2. num. 7.

γ Patriarchas dici quaſi Patres Patrum, ſeu principes Epiſcoporum, probat cap. Cleros. verſ. Patriarchæ. 21. diſt. Vide Polydor. Virgil. de Inuent. rerum, libr. 4. cap. 12. Laẽl. d. tit. de ſtatu Reuerend. Patriarcharum, n. 2. Petr. Greg. Syntagm. lib. 15. c. 2. num. 11. & rei benefic. c. 10. n. 4. Pat. Henriq. d. cap. 9. § 1. & 2. Gonzal. ad reg. Cancel. gloſſ. 41. n. 13.

* *Et Epiſcopi, &c.*] Vide tex. in c. ſi Epiſco-

pus de offic. ordin. in 6. Summ. Arm. verb. Viſitare. Matthæum Soarez in ſua pract. de viſitadores c.1. lib.2.tit.21 part.1. Balthaſar Altamiran. de viſitatione, vbi latiſſimè. Tho. Valaſcus allegatione 70. ex n.3. Card. n.Tuſc.lit.V. in concluſ.218.

ϑ *Metropolitanis verò, &c.*] An Archiepiſcopus poſſit viſitare prouinciam? Affirmant Cabed.p.1.deciſ.78.n.2.

ι *Archidiaconi autem, decani, & alij inferiores, &c.*] Vide Pat. Azor. dict.c. 40.quæſt. 7. Flores Var. lib.3. quæſt 24 n.23. † Vide Aloyſ.Ricc. in deciſ. 581. n.3. & prax.var. reſol.c.301.

ƒ *Aſſumpto Notario.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Poteſt Epiſcopus in viſitatione vti quauis perſona, prout de iure cõmuni poteſt vti in actibus iudicialibus, & iterum Epiſcopus nõ poteſt arctari in viſitatione, vt deferat Notarium Capituli, cùm poteſtas viſitationis adeò ſibi Epiſcopo eſt conceſſa, vt ſibi nihil in ea vendicare Capitulum poſſit, & ideo poteſt Epiſcopus ſecum ferre vel Secretariũ ſuum, vel alium Notariũ, prout ſibi videbitur neceſſariò conuenire. Refert iiſdem verbis Zerol. in praxi Epiſcop.p.2.verbo Viſitatio, §. 10.

κ *Viſitatores etiam à Capitulo viſitandi.*] An Capitulum ſuperſtite adhuc Epiſcopo, ex præſcriptione, vel priuilegio viſitandi ius habeat? Affirmat P. Azor.d.c.40.q.8.

* *Conſuetudine etiam immemorabili.*] Vide omnino Rotam nouiſſim. deciſ. 744. in 1.p. diuerſorum.

θ *Interimque caueant, &c.*] Vide Nauar. conſ.1. de Cenſibus, Zerol.p.1. verbo Viſitatio, §.5 in fin. verſ. Prætera, Steph. Gratian. diſcept.forenſ.c.57.num.36.cum ſeqq.

ι *Exceptis tamen victualibus, &c.*] Vide latè, & eleganter Zerol.d.verbo, Viſitatio, §.6. vbi dub. 1. dicit, quòd appellatione expenſarum victualium comprehenduntur illæ, quæ conſiſtunt in victu, non autem illæ, quæ concernunt alia neceſſaria perſonæ, putà ſi vellet viſitator ſumere medicinam, vel aliqua extra victum. Et dub.2. quòd Viſitator id quod per victum ſibi neceſſarium contingebat, non poteſt in pecunia taxare. Et dub.3. quòd ſubditi non tenentur miniſtrare equitaturas Viſitatori Et dub.4 quòd Secretarius, vel Scriba non poteſt aliquid recipere pro ſuis laboribus ſcribendo, & tranſcribendo, vel dando copiam ipſius viſitationis. Et dub.5 quòd quando Epiſcopus viſitat per alium, teneantur viſitati ad omnia ipſis viſitatoribus, ac ipſi Epiſcopo ſi viſitaret. Et dub. 6. quòd ſi Epiſcopus vna die duas Parochias viſitauerit, vnam tantùm procurationem habet. Et dubio 7. quòd Epiſcopus, vel alius Viſitator nõ poteſt accipere procurationem ab hoſpitalibus, & aliis locis leproſorum, domorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Eccleſia paupere, quia debet gratis viſitari, & ſuper hoc editam fuiſſe à ſacra Cardinaliũ Congregat. ſequentem deciſionem refert Zerol. vbi ſupr. Quòd ſi beneficia omnia eximantur ab onere procurationis, Domini dixerunt, quæcumque beneficia etiam tenuia pro rata ad procurationem teneri.

ν *In iis verò locis, ſeu prouinciis, &c.*] Vide Stephan.Gratian diſcept.forenſ.c.57.n.19.

λ *Is præter dupli reſtitutionem, &c.*] Vide Concil. Brachar.4. act. 2. de Viſit. c. 9 fol. 28.P.Azor.inſtit.Moral.part.2.libr.3.c.42. col. 360. vide ad hoc Nauar. conſ. 11. de cenſibus.

μ *Mulctetur.*] Vide Spin.in Speculo teſtament.gloſſ.4. principali, n.91.

† *Sed Epiſcopi ipſi hoc faciant.*] Vide Caualcan.deciſ. 11. num. 30. pag.3. Tobiam Nonium conſ.61.

CAPVT IV.

Prædicationis munus frequenter obeundum: à parochianis Eccleſia Parochialis adeunda eſt ad audiendum verbum Dei: nullus contradicente Epiſcopo prædicare præſumat in Eccleſiis etiam regularium, &c.

1 α PRædicationis munus,[a] quod Epiſcoporum præcipuum eſt, cupiens ſancta Synodus, quò frequentiùs poſſit ad fidelium ſalutem exerceri, Canones aliàs ſuper hoc editos, ſub fel.rec. [b] Paulo III. aptiùs præſentium temporum vſui accommodando mandat, vt in Eccleſia ſua 2 ipſi per ſe, aut, ſi legitimè impediti fuerint, 3 per eos, quos ad prædicationis munus aſſument; in aliis autem Eccleſiis, 4 per parochos, ſiue, iis impeditis, per alios 5 ab Epiſcopo β impenſis eorum, qui eas 6 præſtare vel tenentur, vel ſolent,

a Côcil. Carth. 4.c.20. Cõ.Remen. b c.Epiſ. nullam rei.88. diſt.c. ſupr. ſeſſ.5. de ref. c.2. Conc. Later. ſub Inn. 3. c.10. c.inter cetera. de off. ord. Conc. Mag. c.25.

ſolent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœceſis, cenſebunt expedire, γ ſaltem omnibus Dominicis, & ſolemnibus diebus feſtis; tempore autem Ieiuniorum 7 Quadrageſimæ, & Aduentus Domini, quotidie, vel ſaltem tribus in hebdomada diebus, ſi ita oportere duxerint, 8 ſacras ſcripturas, diuinámque legem annuncient, & aliàs quotieſcumque id opportunè fieri poſſe iudicauerint. 9 Moneátque Epiſcopus populum diligenter, δ teneri vnumquemque† Parochiæ ſuæ intereſſe, vbi commodè id fieri poteſt, [a] ad audiendum verbum Dei. 10 ε Nullus autem ſæcularis, ſiue 11 regularis, 12 etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, 13 contradicente Epiſcopo, 14 prædicare præſumat. ζ Iidem etiam ſaltem Dominicis, & aliis feſtiuis diebus pueros in ſingulis Parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos ſpectabit, doceri curabunt, & ſi opus ſit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent: non obſtantibus priuilegiis, & conſuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo III. decreta fuerunt, ſuum robur obtineant.

a Car. ch.c.4.

DECLARATIONES.

1 *Prædicationis munus.*] Congregatio cenſuit, electionem, & deputationem prædicatoris ad ſolos Epiſcopos in corũ Cathedralibus Eccleſiis ſpectare, nulla habita ratione cuiuſcumque conſuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Epiſcopo vnà cum Capitulo, aut cuiuis alteri competeret. Eſt autem in optione Epiſcopi, vtrùm ipſe malit Prædicatorem in ſua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare conſueuiſſet, vel prædictam nominationem ex immemorabili conſuetudine relinquere, ita tamen, vt ipſe Epiſcopus electionem, deputationémque Prædicatoris faciendo, populum, ad ſuſtentationis gratia aliquid erogandum, non compellat; ſin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Epiſcopus vti ſinat, eundem populum cogere poſſit ad eas impenſas & eleemoſynas Prædicatori præſtandas, quas ipſe populus in hanc cauſſam præſtare ſolitus eſt. In aliis Eccleſiis ad Epiſcopum ſimiliter pertinet electio, & deputatio Prædicatoris impenſis eorum, qui illas præſtare vel tenentur vel ſolent. Concilium tamen non ſuſtulit immemorabilem conſuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorē in Eccleſiis non Cathedralibus, alteri, quàm Epiſcopo, competeret in ſua Diœceſi, etiamſi ſit Cathedralis. *Hoc c. infr. §. In optione.*

Congregatio Concilij cenſuit, eſſe in electione Epiſcopi vel deputare in ſua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere conſueuiſſet, vel præteritam nominationem ipſi populo relinquere, ita vt ſi Epiſcopus Prædicatorem eligat, populum ad Eleemoſynas Prædicatori erogandas non compellat: verum ſi populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem vti permiſerit, tunc populum ad ſolitas eleemoſynas præſtandas Epiſcopus cogere poterit. 11. Junij, 1596.

Congregatio Concilij cenſuit, in aliis Eccleſiis quàm Cathedralibus non eſſe ſublatam conſuetudinem immemorabilem præſentandi, vel nominandi pro eis Prædicatorem Epiſcopo. Die 4. Septembr. 1597.

2 *Ipſi per ſe.*] Epiſcopus qui legitimè impeditur, hoc officium prædicandi per ſeipſum non præſtat, at illud impenſis ſuis præſtare debet, niſi ex conſuetudine hoc ad alium ſpectaret.

3 *Per eos quos ad prædicationis munus aſſument.*] His verbis liquet, quod ius eligendi Prædicatorem ſpectat ad Epiſcopum, & non ad alium quempiam.

Pius V. decreuerat in Cathedrali ſolum Epiſcopum teneri ad præſtandum ſtipendium Prædicatori, non obſtante quacunque conſuetudine, etiam immemorabili. Greg. XIII. dixit deinceps rationem habendam eſſe conſuetudinis immemorabilis, & Epiſcopum hac ratione poſſe cogere.

In optione tamen Epiſcopi erit Prædicatorem in ſua Cathedrali deputare, etiamſi aliàs pertineret ad populum ex imme-

morabili conſuetudine. At tunc non poterit Epiſcopus compellere populum ad ſolitam eleemoſynam & impenſas Prædicatori præſtandum. Secus ſi Epiſcopus ſineret vt populus nominaret, & ſolitus eſſe eleemoſynas præſtare. Non poteſt Epiſcopus denegare licentiam prædicandi in Parochiali, eo quod prædicetur in Cathedrali, ſed permittere, iuxta formam huius Decreti, & c. 3. Seſſ. 5.

4 *Per Parochos.*]Onus eligendi Prædicatorem incumbit Epiſcopo, vel Parocho, & ſi Curatores animarum per ſe volunt munus Prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5 *Ab Epiſcopo.*]Vbi viget conſuetudo, quod populus ſoluat Concionatori, ea eſt ſeruanda, niſi forſan facultas nominandi Prædicatorem vniuerſitatis ab immemorabili tempore Epiſcopo competeret; & Epiſcopus talem nominationem ſibi vendicaret.

Merces, quæ Prædicatoribus tribui ſolet, nulla ex parte à penſionariis eſt exigenda, atque eo minus, ſi populus hos ſumptus facere ſolebat.

Si ex publico ciuitatis ærario concionatori ſolent, eleemoſynæ dari, ea conſuetudo ſeruanda eſt.

6 *Præſtare vel tenentur, vel ſolent.*]Etiam pro Eccleſiis Cathedralibus.

7 *Quadrageſima.*]Redarguit Sedes Apoſtol. Epiſcopum, qui tempore quadrageſimę ad aliam Eccleſiam Cathedralem ſibi vnitam, Concionatorem non deſtinauerat.

Per hoc Decretum relinquitur arbitrio Epiſcoporum, an tempore Quadrageſimę, & Aduentus quotidie vel tribus diebus in hebdomada, vel minus illis tribus diebus prædicetur, cùm hodię Aduentus non dicatur propriè tempus ieiunij.

8 *Sacras ſcripturas, diuinamque legem annunt. tent.* Non eſt ponendus punctus commatis poſt verbum *ieiuniorum*, quaſi ſacra Scriptura annuncianda ſit in omnibus vigiliis, per annum, & quatuor anni ſtatis temporibus, ſed refertur dumtaxat ad Quadrageſimam, & aduentum.

9 *Moneat Epiſcopus*] Ordinarius non poteſt per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in cauſſa notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere populum ad audiendam miſſam, & ſacram concionem in Eccleſia Parochiali, nec pueros ad diſcendum Doctrinam Chriſtianam, etiamſi hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut aliis locis extra Ciuitatem.

10 *Nullus autem ſecularis.*] Vigore Bullæ fel. rec. Pij V. de profeſſione fidei faciẽda, regulares Concionatores non tenentur facere profeſſionem fidei, antequam prædicandi munus aſſumant: poteſt tamen Ordinarius, quo tempore ſolet prædicandi licentiam ex Decreto Conc. Trident. hoc cap. concedere regularibus, ab eiſdem exigere hanc fidei profeſſionem, ſi ita videbitur ſibi expedire.

11 *Siue regularis.*] Munus prædicationis per Epiſcopum committi poteſt etiam clerico qui non ſit in ſacris Ordinibus conſtitutus, non enim alicuius Ordinis ſacri videtur actus eſſe. Fuit tamen dictum, quod ſecus de laico,

12 *Etiam in Eccleſiis ſuorum ordinum*] Habet etiam locum in exemptis Eccleſiis, habentibus proprium Prælatum, in quibus, qui obtinere vult licentiam prædicandi ab Epiſcopo, à Prælato eidem offerri debet.

13 *Contradicente Epiſcopo.*]Per hæc verba, quibus cauetur, vt nullus prædicet contradicente Epiſcopo, Sedes Apoſtolica nemini prædicandi licentiam concedere ſolet, niſi de conſenſu Epiſcopi.

14 *Prædicare præſumat.*] Immò ab Epiſcopo benedictionem petere tenetur ex Decreto Concilij, Seſſ. 5. c. 2. quo tempore poterit Epiſcopus profeſſionem fidei exigere ab eo.

Non poteſt Epiſcopus Ordinarius, ad libitum, & ſine cauſſa rationabili ſuſpendere à prædicatione.

Concilium Lateranenſe ſub Innocentio III. Can. 10.

CVm ſæpe contingat, quòd Epiſcopi, propter occupationes multiplices, vel inualetudines corporales, aut hoſtiles incurſiones, ſeu occaſiones alias (ne dicamus defectum ſcientiæ, quod in eis eſt reprobandum omnino, nec de cætero tolerandum) per ſe ipſos non ſufficiunt miniſtrare populo verbum Dei, maximè per amplas diœceſes & diffuſas: generali conſtitutione ſancimus vt Epiſcopi viros idoneos ad ſanctæ prædicationis officium ſalubriter exequendum aſſumant, potentes in opere & ſermone, qui plebes ſibi commiſſas vice ipſorum, cùm per ſe idem nequiuerint, ſolicitè viſitantes, eas verbo ædificent & exemplo, quibus ipſi cùm indiguerint, neceſſaria miniſtrent, ne pro neceſſariorum defectu compellantur deſiſtere ab incepto. Vnde præcipimus, tam in Cathedralibus, quam in aliis conuentualibus Eccleſiis, viros idoneos ordinari, quo Epiſcopi poſſint

Coadiu

Coadiutores & cooperatores habere, non ſolum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis confeſſionibus, & pœnitentiis iniungendis, ac cæteris, quæ ad ſalutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, diſtrictæ ſubiaceat vltioni.

Remissiones.

α Vide latè Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Prædicatio, pag. 287. P. Henriq. in ſum. p. 1. lib. 7. cap. 28. §. 8. nouiſſimè P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 20. n. 69. verſ. Tertium eſt, & lib. 18. num. 118. cum ſeqq.

β *Impenſis eorum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit: Munus eligendi Prædicatorem ad Epiſcopum ſpectat, niſi in contrarium ſit conſuetudo ab immemoriali tempore. Et iterum. Epiſcopus debet ſumptibus propriis conducere in Eccleſia Cathedrali Prædicatorem, non obſtantibus quibuſcunque conſuetudinibus etiam immemorabilibus; & dum eſt dubium, quorum ſumptu ſit conducendus concionator pro Quadrageſima, debet Epiſcopus interdum proprio ſumptu conducere illum. Iiſdem verbis refert Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Prædicatio, §. 7.

γ *Saltem omnibus Dominicis, & ſolemnibus diebus feſtis.*] Vide Bobadil. in ſua Politica, l. 2. c. 18. n. 194. lit. K. vbi reſoluit, quòd Correctores ciuitatum poſſunt facere etiam renitente Vicario generali, vt ſaltem omnibus diebus Dominicis, & ſolemnibus feſtis, populo prædicetur, de quo etiam latè Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 62. art. 19.

δ *Teneri vnumquemque Parochia ſua intereſſe.*] Vide Pat. Soar. de Relig. to. 1. l. 2. c. 26. n. 5. P. Azori. inſtit. Moral. p. 1. l. 7. c. 3. q. 7. & lib. 12. c. 2. q. 1. verſ. Deinde, Zerol. d. verbo prædicatio, §. 4. & p. 2. verbo Parochia, pag. 82. vbi dicit ſacram Cardinalium Congregationem diſpoſuiſſe, non poſſe Ordinarium mulctis, & pœnis cogere ire ad audiendum ſacram concionem, & Miſſam in Eccleſia Parochiali. * Vide etiam Guttier. lib. 1. can. quæſt. c. 30. n. 7. 33. & 34.

ε *Nullus autem ſæcularis, ſiue Regularis etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo, prædicare præſumat.*] Vide P. Henriq. d. lib. 2. c. 18. §. 8. Zerol. d. verbo Prædicatio, §. 3. Fr. Emman. q. reg. to. 3. q. 32. a. 5. † Ric. in prax. var reſol. c. 10?.

ζ *Item etiam, &c.*] Vide etiam Beiam Reſponſ. caſuum Conſ. p. 3. caſu 27. verſ. Tandem. vbi etiam reſoluit, nequaquam eſſe abſoluendum eum, qui vel ob negligentiam, vel verecundiam Pater noſter, Aue Maria, Credo, & decem præcepta addiſcere non curat; poſtquam tamen ſic ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memoriæ tradat, & nec verbum vnum retinere poteſt, dummodo tamen credat ſingulos articulos quando ſibi proponuntur à miniſtris Eccleſiæ, & ſciat de illis, ac de præceptis Decalogi reſpondere quando interrogatur: & deprecetur Deum intendens ſaltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noſter continentur, abſolui tunc poterit. Vide etiam Zerol. in praxi Epiſcop. 1. verbo Doctrina Chriſtiana, §. 2. vbi §. 3. dicit ſacram Cardinalium Congr. cenſuiſſe in hæc verba: Ordinarius non poteſt mulctis, & pœnis, etiam in caſu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad diſcendam doctrinam Chriſtianam, etiamſi hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & aliis locis extra ciuitatem: nec valet, quia Concilium loco citato dicit poſſe compelli per Cenſuras Eccleſiaſticas, quia ibi loquitur de compulſione illorum, quorum intereſt eam docere, & non de compulſione puerorum ſeu parentum ipſorum. * Vide etiam S. Thom. p. 2. q. 76. art. 2. in reſponſ. Nauar. conſ. 10. n. 1. de pœnit. Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſc. p. 1. c. 6. §. 2.

Caput V.

Cauſæ criminales grauiores contra Epiſcopos à ſolo ſummo Pontifice cognoſcantur & terminentur. Aliquando tamen ſua manu committet ſummus Pontifex cauſæ diſquiſitionem Metropolitanis, qui ſolam facti inſtructionem facient, & ad Sanctiſſimum Dominum mittent, &c. Minores criminales cognoſcantur à ſolo Concilio prouinciali, &c.

1 α CAuſæ criminales a β grauiores contra Epiſcopos, γ etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt, δ ab ipſo tantùm ſummo Romano Pontifice cognoſcantur, & terminentur. Quòd ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſariò extra Romanam Curiam ſit commit-tenda,

a Vide Conc. Sardicẽ. c. 3. c. ad abolendam. & c. excommunicamus, §. damnati verò, de hæret. & c. quo iure. 8. d t.

tenda, nemini prorſus ea committatur, 2 niſi Metropolitanis, aut Epiſcopis, à Beatiſſimo Papa eligendis. Hæc verò commiſſio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſ. Pontificis ſignata, nec vnquam plus his tribuat, quàm vt ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſsúmque conficiant, quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant, [a] reſeruata eidem Sanctiſſimo ſententia definitiua. Cætera aliàs ſub fel. rec. Iulio III. ſuper his decreta; necnon & conſtitutio ſub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter [b] & quando; quam ſancta Synodus in præſenti innouat; ab omnibus obſeruetur. Minores verò criminales cauſæ Epiſcoporum, 3 in Concilio tantùm prouinciali cognoſcantur, & terminentur, 4 vel à deputandis per Concilium prouinciale.

a Suprà Seſſ. 13. de Refor. c. 6. 7. & 8.

b Lateran. c. 8. & decretal. lib. 5. t. 1. c. 14.

Declarationes.

1 *Cauſſa criminales.*] Concilium prouinciale non poteſt formare hunc proceſſum contra Epiſcopum ad effectum tranſmittendi illum ad Sanctiſſimum; quia vult hoc capit. vt non ſolùm diffinitio, ſed etiam cognitio ſit tantùm Sanctiſſimi. Sic Congregatio cenſuit die tertia Octobris, 1585.

2 *Niſi Metropolitanis.*] Poteſt Metropolitanus cognoſcere cauſſas ciuiles Epiſcoporum, ex ſententia Congregationis.

3 *In Concilio tantùm prouinciali.*] In Concilio prouinciali poſſunt tractari & diffiniri cauſæ criminales minores, non exiſtentibus inibi duodecim Epiſcopis à Concilio requiſitis: quia conſtat Concilia prouincialia ex minori numero Epiſcoporum conſiſtere. Nec obſtat, quod cognoſcendis cauſſis Epiſcoporum requirantur duodecim Epiſcopi, quia illud procedit in cauſſis maioribus, vt cenſuit Congregatio.

4 *Vel à deputandis.*] Non eſt neceſſe, quòd ſint Epiſcopi, qui deputandi ſunt per Concilium prouinciale: quia facultas eſt generalis. Poterunt inſuper deputati prædicti cognoſcere & terminare cauſſas Concilio Prouinciali diſſoluto, ſi cauſſæ erant cœptæ ab iſtis deputatis ante diſſolutionem dicti Concilij: quia in ſimili non expirat Iuriſdictio Delegati. Quando verò cauſa non erat cœpta, dicti Deputati non poſſunt ampliùs illas terminare.

Remissiones.

a Vide Flamin. de Reſignat. lib. 1. qu. 1 c. n. 4. P. Henriq. in ſum. l. 13. c. 55. §. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 41. n. 5. vbi reſoluit, Concilium in præſenti, intelligendum eſſe de Epiſcopis reſidentibus, qui etiamſi ſit cauſa atrociſſima hæreſis, aut læſæ Maieſtatis, minimè citari poſſunt ad perſonaliter comparendum per quoſcunque iudices Ordinarios, vel delegatos etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, niſi expreſſa, ac ſpeciali commiſſione manu Papæ ſignata. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 121. lit. A.

β *Grauiores.*] Quæ autem dicantur cauſæ graues, & grauiores, vide apud Clar. in pract. cauſarum criminal. in princip. n. 9. Læli. Iordanes lib. de maioribus Eccleſiæ cauſis, c. 1. & 2. Menoch. de Arbitr. caſu 266.

γ *Etiam hæreſis.*] An cauſa hæreſis in Epiſcopo, reſeruetur Papę? Affirmatiuè decidit cap. Inquiſitores, de hæret. in 6. reſoluunt Nauar. Conſ. 1. de foro comp. n. 5. Penna p. 3. director. Inquiſit. commento 77. p. mihi 577. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 2. q. 81. art. 1. verſ. Aduertendum tamen.

δ *Ab ipſo tantum Romano Pontif.*] An ſolus Papa poſſit deponere Epiſcopos? Affirmant Gonzal. d. gl. 41. num. 21.

Capvt VI.

Datur Epiſcopis ampla poteſtas diſpenſandi in irregularitatibus & ſuſpenſionibus certis, & abſoluendi ſibi ſubditos à quibuſuis caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, in foro conſcientiæ, etiam à crimine hæreſis.

1 α LIceat β &c. Epiſcopis δ in [a] irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus, 2 ε ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quę oritur ex 3 κ homicidio λ &c. voluntario, & exceptis aliis deductis ξ ο ad forum contentioſum, 4 diſpenſare: & in quibuſcumque

a Vide Seſſ. 14. c. 7. c. miror. & c. Cõtumaces, 50. diſt. c. erga, 1. q. c. at ſi Clerici, de iud. & c. nuper, de ſenten. excõm.

π caſibus

a De quibus ſub Alexandro, in Conc. Lat. parte 14. Conſtit. eius.

π caſibus occultis, a etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes, 5 ρ quoſcumque ſibi ſubditos, σ τ in Diœceſi ſua per ſe ipſos, 6 υ aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, φ in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pœnitentia ſalutari 7 χ &c. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis tantùm, β β non eorum Vicariis, ſit permiſſum.

DECLARATIONES.

1 *Liceat Epiſcopis.*] In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores, habentes Iuriſdictionem Ordinariam & quaſi Epiſcopalem, ſed Epiſcopi priuatiuè quoad alios. Attamen Epiſcopi illarum Regionum, in quibus Concilium Tridentinum adhuc receptum non eſt, non poſſunt vti iſta facultate conceſſa in hoc Decreto.

Epiſcopo in aliquod delictorum (de quibus hoc Capitulum) prolapſo, licet ad ſe abſoluendum, proprium ſuum Confeſſarium deputare, cum eadem auctoritate quam ipſe poteſt ex eodem hoc capite in ſibi ſubditos exercere.

Nullius 13. Aug. 1599.

Congregatio Concilij cenſuit eos, qui non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo, & in Cathedralibus, vel Collegiatis Eccleſiis beneficia obtinent, propriè comprehendi Decreto eiuſdem Concilij c. 6. Seſſ. 24. verſ. qui verò.

2 *Ex delicto occulto prouenientibus.*] Epiſcopus, etſi à Simonia occulta diſpenſare poſſit, non poteſt tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in poſterum obtinenda, nec ad ea retinenda quæ per Simoniam occultam obtinet.

Abſolutus vel diſpenſatus à proprio Epiſcopo in materia delicti perpetrati coram duobus vel tribus teſtibus, quod tamen non fuit notorium, non eſt tutus in conſcientia, quia Concilium vtitur verbo *occulti*, quod propriè loquendo dicitur quod probari non poteſt. Abb. in cap. veſtra, de cohabit. cleric. eo quod duo teſtes probare poſſunt, & verba Concilij ſecundum proprietatem ſunt accipienda.

Idem reſpondit de illis qui occaſione delictorum occultorum ab officio inquiſiti, ſed quia non potuerunt delicta probari, rei ipſi non fuerunt abſoluti, nec definitiuè, nec alio modo, ſed ſimpliciter dimiſſi recepta promiſſione de ſe præſentando: non poſſe iſtos vti huius canonis beneficio, quia cauſa fuit deducta ad forum contentioſum, ſicque ſufficit ſola deductio, quidquid inde ſequitur.

Item Congregatio cenſuit, ſi is clericus peruenit iam ad ætatem legitimam, poſſe Epiſcopum cum illo diſpenſare tam ſuper irregularitate, quam ſuper ſuſpenſione, ex delicto tamen occulto prouenienti, quia ſe fecit promoueri non in ætate legitima. ſi necdum ad legitimam ætatem peruenit Clericus, Epiſcopum non poſſe, ſed petendam abſolutionem à Sede Apoſtolica.

3 *Homicidio voluntario.*] Appellatione homicidij non venit mutilatio membri. Nec obſtat Gloſſ. *in Clemen. prima, de homicid.* quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad diſpenſationem.

4 *Diſpenſare.*] Quærebatur, an Epiſcopus in cauſa huius c. 6. habeat facultatem diſpenſandi cum ſuo Diœceſano abſente in aliena Diœceſi legitimè impedito, commoranti? Congregatio cenſuit, quòd forenſis in caſu huius cap. 6. poteſt abſolui in ſacramento pœnitentiæ ab illo Epiſcopo, in cuius Diœceſi vel Ciuitate commoratur, non autem ab alio diſpenſari. Facit ad hoc, quod Nuncij, qui poſſunt abſoluere excommunicatos ob iniectionem manus in Clericos, non poſſint abſoluere ſubditos extra prouinciam. Accedit etiam, quod Concilium loquatur de abſolutione ſacramentali in foro conſcientiæ, quæ requirit præſentiam, exemplo Confeſſionis, quæ non poteſt fieri per nuncium, vel per literas.

5 *Quoſcumque ſibi ſubditos.*] Qui non ſunt ſubditi Epiſcopi, puta medicus, Prætor, & ſimiles exteri, qui tamen habitant in Ciuitate, hoc Decreto comprehenduntur, etſi commiſerint crimina in aliis ciuitatibus: habita tamen hac diſtinctione, quod ſcilicet poſſent abſolui in ſacramento pœnitentiæ à ſuis criminibus, non tamen diſpenſari ſuper his.

6 *Aut Vicarium ad id ſpecialiter deputandum.*] Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe non tantum Vicario generali, ſed etiam Pœnitentiario, ad id ſpecialiter deputato, committere abſolutionem huius c.

7 *Idem & in hæreſis crimine.*] Epiſcopus, aut Inquiſitor abſoluere iam non poſſunt hominem hęreticum in foro Conſcientię, licet hæc facultas à Concilio ſit ipſis tradita.

Congregatio cenſuit, præſenti decreto Concilio derogatum eſſe, non tantum in crimine hæreſis, ſed in omnibus caſibus comprehenſis in dicta Bulla Pij V.

Item quærentibus; an idem decretum locum habeat in caſibus poſt Concilium Tridentinum ex noua lege Sedi Apoſtolicæ reſeruatis? S. D. N. Greg. XIII. audita relatione Congregationis, reſpondit non habere locum.

In defectu occaſionis in materia clauſulæ, per conſtitutionem Pij V. cenſetur huic Decreto derogatum.

REMISSIONES.

a Vide Hugolin. de Irregular. cap. 13. §. 1. cum ſeqq. & c. 62. P. Soar. de cenſuris, tomo 5. d. diſp. 7. à n. 2. Sayr. eod. tract. lib. 7. c. 7. per totum. P. Henriq. in ſumm. lib. 7. c. 13. §. 2. lit. V. & lib. 14. c. 28. cum ſeqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. ca. 3. à n. 91. P. Ægid. de Conink de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 18. dub. 14. Nicol. Garc. de Benef. p. 7. c. 11. n. 12. cum ſeqq. & p. 11. c. 12. n. 112. cum ſeqq. nouiſsimè Iacob. de Graſſis tom. 2. conſil. tit. de homicidio, conſ. 1. n. 34. cum ſeqq. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 5. à n. 1.* Vide etiam Maiol. de irregularit. lib. 1. c. 30. n. 9. & lib. 5. c. 51. à n. 4. Cened. in collectan. 4. ſup. Sextum & Clement. Guttier. in quæſt. canon. lib. 1. c. 3. à n. 9. & c. 13. n. 18. 27. & 29. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 13. liter. B. & c. 25. lit. B. & c. 26. lit. E. & c. 86 lit. B. necnon & in c. 94. liter. B. vbi latè Io. Aloyſ. Ricc. in prax. fori eccleſiaſt. dec. 518. & in prax. variar. reſolut. c. 105. n. 1. Viual. in candelabro Eccleſ. tit. de Sacram. Ordinis n. 37. Ricc. etiam in d. prax. reſolution. c. 134. n. 1. & cap. 247. ex n. 1. & in c. 298. n. 3. & in cap. 304. ac etiam Guttier. de Matrimon. cap. 76. n. 37.

b Epiſcopis.] An etiam Abbatibus, aut aliis Prælatis habentibus propriam Diœceſim, & in ea iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem? Negant Cened. in Collect. ad textum Collect. 4. num. 5. Arag. 2. 2. quæſt. 88. art. 12. col. 7. concl. 4. Tolet. in ſum. lib. 1. c. 83. numer. 5. ad finem, P. Soar. tom. 4. de Pœnit. diſp. 30. ſect. 2. num. 6. Petr. Ledeſm. tom. 2. ſum. tract. 1. cap. 6. poſt concl. 2. diffic. 1. Nicol. Garci. d. q. 7. c. 11. à num. 12. Affirmant P. Henriq. in ſum. p. 1. lib. 6. c. 16. §. 1. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 24. a. 13. & 16. & q. 61. art. 9. Flores Var. lib. 3. q. 24. num. 18. Sayr. in Claui reg. lib. 6. cap. 11. num 82. in fine, Auila de Cenſur. p. 7. diſp. 10. dub. 6. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 5. † Ricc. d. c. 304.

c An competat ea poteſtas Epiſcopis electis, & confirmatis, nondum tamen conſecratis? Affirmant Cened. d. Collect. 4 n. 3. P. Soar. de Cenſur. tom. 5. diſp. 41. ſect. 2. num. 7. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 11. Nouiſsimè D. Guttier. Canon. lib. 3. de Matrim. c. 49. à num. 10. * & Ricc. in prax. var. reſol. c. 136.

d An poſsit Epiſcopus eam facultatem diſpenſandi delegare alteri, vices ſuas illi committendo? Affirmant P. Soar. d. tom. 5. diſp. 41. ſect. 2. n. 8. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 50. tract. 2. n. 29. verſ. Secundum. D. Guttier. d. tract. de Matrim c. 49. nem. 21. contra Henriq. in ſum. l. b. 14. de Irreg. cap. 14. num. 7. & in Comment. lit. O.

e An illa facultas diſpenſandi competat Capitulo Sede Vacante? Affirmant Cened. d. num. 3. P. Henriq. d. cap. 16. §. 1. Fr. Emman. d. quæſt. 61. art. 9. P. Soar. tom. 4. de Pœnit. diſp. 30. ſect. 2. num. 2. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 37. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Neapol. cap. 56. num. 22. P. Sanch d. diſp. 2. num. 10. Nicol. Garc. de Benefic. p. 5. cap. 7. num. 41. & cap. 11. num. 21. P. Valer Reginald. d. num. 19. verſ. Quartum, Sayr. deciſ. 31. de tempor. Ordin. quem refert Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. 3. Collect. 721. verſ. Tertiò dubitatur. † Aragon. q. 88. art. 12. concl. 5. Ricc. in prax. var. reſol. c. 118. n. 5.

f An competat Archiepiſcopo dum viſitat? Affirmant P. Henriq. lib. 14. cap. 18. num. 5. Sayr. in Claui regia, lib. 6. cap. 11. n. 79. Auila de cenſuris, p. 2. cap. 7. diſp. 5. dub. 10. concl. 3. & p. 7. diſp. 19. dub. 6. notab. 2. circa primam concluſionem, P. Sanchez in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 6. & lib. 4. c. 38. n. 13. & 14.

g An competat ſuperioribus, ſeu conuentualibus Religionum exemptarum, erga Religioſos eis ſubditos? Affirmant, dicentes hoc expreſsè conceſsiſſe Pium V. in quodam Breui, cuius verba refert Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 61. art. 9. & Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 16. Ludou. Beia in reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 4. caſu 37. in princip. P. Henriq. in ſum. lib. 6. cap. 16. §. 8. & lib. 7. c. 25. §. 2. & lib. 14. cap fin §. 5. ad finem P. Sanch. de Matr. lib. 8. diſput. 2. num. 13. & d. c. 11. n. 7. P. Molin. de Iuſtit. tract. 3. diſp. 61. num. 4. & 5. & diſp. 70. in fine, Sayr. de cenſuris, lib. 7. c. 7. num. 23. Nouiſsimè Iacob. de Graffis, tom. 2. Concil. ſub tit. de Homicid. conſ. 2. n. 21. cum ſeqq. Negant Petr. de Ledeſ. vbi ſupr. diffic 1. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiep. Curiæ Neap. c. 66. num. 19. Nicol. Garc. d. cap. 11. num. 20. P. Valer.

P. Valer. Regin. d. n. 29. verſ. Quintum eſt. Vbi declarat, ſi à ſuo Prælato ei in illum finem ſubiiciantur.

θ *In irregularitatibus omnibus.*] An habeat locum, ſiue delictum ſit proprium, ſiue alienum? Affirmat P. Valer. Regin. d. n. 29. in fine, vbi reſoluit, poſſe Epiſcopum diſpenſare in bigamia occulta, quam contraxit quis cognoſcendo vxorem ſuam, quam ignorabat adulterium commiſiſſe, & poſtea re comperta vult facto diuortio ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium, vt in Ordinibus bona fide ſuſceptis poſſit miniſtrare is, qui ob crimē occultum matris coniugatæ habebatur legitimus.

ι *Ex delicto occulto.*] An occultum dicatur quod non eſt publicum, etiamſi ab aliquibus ſciatur? Affirmant Nauar. in Man. c. 27. n. 250. aliàs 255. Lud. Lop. tom. 2. p. 2. c. ... Maiol. de Irregul. lib. 5. c. 51. num. 4. P. Henriq. lib. 14. cap. 20. §. 4. Anton. Roch. de Viſitat. verbo Occultus, Veg. in ſumma p. 1. c. 49. caſu 16. ac Paul Comitol. reſponſ. Moral. lib. 6. q. 44. n. 2. Tolet. in Summ. lib. 1. cap. 19. n. 5. Viual. in Candel. aureo, tit. de Irregul. n. 513. Genuenſ. d. cap. 66. num. 2. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 8. c. 10. quæſt. 9. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Irregularitas, §. ... Auil. de Cenſuris p. 2. c. 7. diſp. 1. dub. 12. concl. 1. & p. 7. diſp. 10. dub. 1. P. Soar. tom. 4. diſp. 30. ſect. 2. n. 2. & tom. 5. de Cenſur. diſp. 41. ſect. 2. n. 6. P. Molin. de Iuſtit. tract. 3. diſp. 79. num. 8. verſ. 2. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 24. art. 11. P. Sanch. de Matr. lib. 2. diſp. 37. n. 11. & l. 8. diſp. 34. num. 55. & in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 31. n. 19. cum ſeqq. P. Valer. Reginald. d. tract. 2. n. 30. Negant dicentes occultū dici, quod nō poteſt probari, quia ita cenſuit ſacra Congregatio, Nic. Garc. de beneſ. p. 7. c. 11. à n. 46. Iacob. de Graſſis, l. 1. dec. c. 13. n. 45. & to. 2. Conſ. tit. de Homic. Conſ. 2. n. 20. * Ricc. in d. prax. deciſ. 521.

κ *Ex homicidio.*] An ſub hoc verbo comprehendatur mutilatio voluntaria? Negant Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 24. art. 10. & in addit. Bullæ ad §. 13. num. 6. Emm. Saa, verbo Irregularitas tit. de Irreg. ex deſcum. illic. in fine, P. Henriq. lib. 13. c. 57. §. 1. lit. H & lib. 14. c. 19. §. 1. lit. 1. Tolet. in ſum. lib. 1. c. 88. verſ. 6. & c. 89. n. 3. P. Soar. tom. 5. diſp. 44. ſect. 2. n. 4. Genuenſ. d. c. 66. n. 9. P. Molin. d. diſp. 79. ſub n. 8. Nicol. Garc. d. c. 11. n. 29. & 30. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 1. c. 10. n. 19. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. n. 96. P. Ægid. de Sacr. & Cenſur. tom. 2. diſp. 18. dub. 8.

λ *Voluntario.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod caſuale in propoſito, vide Cou. in Clem. ſi furioſus, p. 2. in initio, & §. 1. n. 2. Nau. in Man. c. 27. n. 240. Veg. *en Eſpejo de Curas,* c. 12. n. 325. Ludou. Lop. tom. 2. p. 2. cap. 28. in princ. & c. 30. Marc. Anton. Genuenſ. d. c. 66. n. 7. Tolet. in ſum. lib. 1. c. 77. & 79. Hugol. de Cenſur. c. 33. de irreg. Auil. eod. tr. p. 7. diſp. 3. dub. 7. & diſp. 6. ſect. 2. dub. 1. Fr. Emm. in Sum. tom. 1. c. 176. cum duobus ſeqq. Anton. Roch. de viſit. verbo Homicidio voluntario, P. Molin. tract. ... diſp. 33. & 39. P. Soar. de cenſur. tom. 5. diſp. 44. ſect. 1. & diſp. 45. ſect. 2. Sayr. eod. tract. lib. 7. c. 7. n. 5. cum ſeqq. Vaſq. tom. 2. diſp. 10. n. 39.

† Quod appellatione homicidij voluntarij non comprehendatur mutilatio membri voluntaria, cenſuit Sacra Cardinal. Congregatio, vt refert in præſenti Farinac. & poſt Nauar. Viuald. & alios tradit nouiſſimè Io. Aloyſ. Ricc. in prax. fori eccleſ. deciſ. 520. Quod dicatur homicidium voluntariū, & quod caſuale, tradit etiā in terminis Riccius in d. praxi deciſ. 519. & 121.

μ An procedat in homicida, qui ex induſtria occidit aliquem? Affirmat Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Priuatio, §. 2. & verbo Vicarius §. 16. dub. 3.

ν An Epiſcopus poſſit in homicidio voluntario iuſto diſpenſare? Affirmant Salzed. in praxi cap. 14. lit. C. Veg. in ſum. p. 1. c. 56. caſu 6. & c. 127. caſu 27. & p. 2. c. 15. caſu 40. & *en Eſpejo de Curas,* c. 11. n. 287. & c. 12. n. 232. Hugolin. de Irregularit. d. c. 33. §. 1. n. 1. & c. 44. §. 2. n. 4. & c. 62. §. 2. n. 5. Auil. de Cenſur. p. 7. diſp. 6. ſect. ... dub. 1. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Irregul. §. 8. P. Henriq. lib. 14. c. 9. §. 3. & c. 13. §. 1. lit. K. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 9. n. 170. Plat. de Delictis, c. 11. numer. 11. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 2. tract. 3. c. 13. concl. 51. Viuald. in Candelabro aureo, tit. de Irregul. 2. n. 327. F. Emman. in ſum. tom. 1. c. 173. n. 4. & q. Reg. tom. 1. q. 24. art. 8. & 9. dub. 10. 2. q. 105. art. 1. Negat Garc. p. 7. c. 11. n. 30. * & Ricc. in prax. reſol. c. 298. n. 3.

ξ *Ad forum contentioſum.*] An ſi delictum deductum ſit ad forum contentioſum, non tamen probatum, quia reus fuit abſolutus, poſſit Epiſcopus diſpenſare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, Viual. in Candelab. aureo, tit. de Excommunicat. n. 42. Iacob. de Graſſis, lib. 1. deciſ. c. 13. n. 42.

& tom.2.Conſil l.5.tit.de Homicid. Conſ. 2.n.30.Veg.in ſum.p.2.c.15.caſu 2.Sayr.de Cenſur.lib. 7.cap.7. num.12. P. Soar. eod. tract.diſp.41.ſect.2.num.6. P.Molin.de Iuſtit.tract.3.diſp.79.n.8.verſ.2.& 3.Auil.de Cenſuris,p.7.diſp.1.dub.11.concl.3.Anton. Genuenſ. d.cap.66.num.5.& 6.P. Sanch.de Matrim. lib.2. diſp.37. n.12. & lib.8.diſp. 34. n.57. * Vide Sanch. de matrim.lib. 8. diſputatione 14. n. 9.Guttier. de matrim. c.125. n.18. tit. Quinta concluſ. Io.Aloyſ. Ricci. in prax.fori eccleſiaſt.deciſ.522.

o Vtrùm ſi delictum deductum ſit ad forum contentioſum, & iam iudicio finito punitum, poſſit Epiſcopus diſpenſare in eo? Affirmant Auil. de Cenſuris, p.7. diſp.10. dub.7.P.Sanch.d.cap.11.n.21.verſ.Sed quid, P.Valer. Regin d.lib.30. tract. 2.n.29.verſ. Sextum eſt, P. Henriq. lib. 14. de Irregul. c.7.n.5.Negant Gutt.Canon.l.1.c.3. ad fin. Fr.Emm.tom.1.ſum.c.168. in fin.in 2.edit.

π *Caſibus occultis.*] Qui ſint, vide apud P. Henriq. lib.14. c.20.§.4. Fr Emman.in explic.Bullæ Cruciatæ,fol.136.P.Sanch.de Matrimonio,lib.8.diſp.34.n.55. cum ſeqq.

ρ *Quoſcumque ſibi ſubditos.*] An comprehendat vagabundos? Affirmant, quia cùm nullibi domicilium habeant, ſubduntur Epiſcopo, in cuius diœceſi reperiuntur, P. Soar.tom.4.de Pœn. diſp.30.ſect.2.num.3. P. Sanch. in præcepta Decalogi,lib.2. c.11. n. 8. & num. 9. dicit quòd etiam comprehendit, peregrinos, ſcholaſticos,& mercatores propriam diœceſim habentes, & n. 17. in fine, reſoluit verba Concilij (quoſcumque ſibi ſubditos in diœceſi ſua) eſſe intelligenda, vt nullatenus iuriſdictionem Epiſcopi limitent, ſed tantùm velint, vt Epiſcopus poſſit abſoluere quoſcunque ſibi ſubditos,& quomodocumque ſibi ſubdantur, nempe, vel quia ſunt Ordinarij ſubditi, vtpote, qui ibi domicilium habent, vel quia ſubduntur quoad ſolum pœnitentiæ forum, eò quòd in ſua diœceſi inueniuntur tanquam aduenæ, & peregrini, de quo etiam vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Vicarius.§.18.dub.4.Nicolaum Garc. de Beneſ.p.11.c.10.n.139.

σ *In diœceſi ſua.*] Poſſe Epiſcopum exercere diſpenſandi poteſtatem in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus erga ſubditos ſuos extra diœceſim, & verba illa in *diœceſi ſua*, referri ad poſteriorem partem huius text. in quo cōceditur Epiſcopis facultas abſoluendi a reſeruatis, reſoluunt P.Soar.tom.5. de Cenſuris,d.ſp.41.ſect.2.n.10.& n.11.in fine, Pat Sanch.d.c 11.n.12. Contrà verò P. Henriq. lib. 14. cap. 20.§.5 Auil.de Cenſuris par. 7. diſp.10. dub.6. Fr. Emman. in ſumma, tom.2.c.69. num. 1.in fine, dixerunt Epiſcopum non poſſe diſpenſare in ſuſpenſione extra ſuam diœceſim, virtute illius Decreti, non aduertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Perez.l.3.fol.99 paulò ante ſecundam partem tractatus hæreſis,tit. 4. lib.8. Ordinat. dicit eam diſpenſationem eſſe pro ſolo conſcientiæ foro.

τ Si ipſemet Epiſcopus in hæreſim occultam, aut in alios caſus labatur, à quibus poteſt ipſe ſuos ſubditos abſoluere, aut cum eis diſpenſare, poſſe eam facultatem ſuo Confeſſario committere, vt eum abſoluat, vel cum eo diſpenſet, docent P. Soar.d.diſp 41. ſect.2.num.15.P.Sanch.de Matrim.lib.8.diſput. 3. n.3.& in præcepta Decalogi,lib.2.cap.11.n.11.Nicol.Garc. de Benefic. part. 11.c.10.n.139.

υ Vide Pat.Sanch.de Matrim.lib.2.diſp.40. num.13.

φ *In foro conſcientiæ.*] Quòd abſolutio prodeſt tantùm quoad forum conſcientiæ, & quòd ab excommunicatione poteſt Epiſcopus abſoluere extra confeſſionem Sacramentalem vigore huius Decreti, tenent Fr. Emman. Regular. tom. 1. q. 20. art.7.& q.61.art.10.P.Henriq.in ſum.lib.7. c.13.§.2.Iacob.de Graphis lib. 1. cap.13.n. 32.Marc.Anton.Genuenſ.in praxi Archiepiſcop.Curiæ Neapolit.c.19. n. 18.P.Soar. de Relig.tom. 2.tract.6.lib.6.cap.16.n.4.P. Sanch de Matrim.l.8.diſput.34.n.29.Auila de Cenſuris,p.1.cap.7.diſp.3.dub.13.

χ *Idem, & in hæreſis crimine.*] Si hæreticus occultus à ſecreta hæreſi, vel apoſtaſia ſit in foro conſcientiæ legitimè abſolutus, quòd non videtur manere irregularis, aſſerunt Viuald. in Appendice ad Candelab. aureum cap. 1. numer. 13. P. Henriq. in ſumm lib.14. cap.4.§.6.Auil. de Cenſuris, p. 7. diſp. 4. dub. 2. Nicol. Garci. de Benefic. pag. 11. cap. 10 numer.83.Contrà reſoluunt Perez l.3.in tract.de hæret pag 1. prope finem,pag.99.tit 4.lib.8.Ordinat.Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, §. 13. n. 12. P. Soar. tom. 5.diſput.43.ſect.1. num. 4.

ψ An irregularitate orta ex hæreſi occulta, & non deducta ad forum contentioſum, diſpenſare poſſit Epiſcopus virtute huius capitis? Affirmant Hugolin. de Irregular. cap.36. in princ. numer. 5. Pat. Sanch. in præcepta Decalogi,lib 2.c.25.à num 15.

ω Fr. Emman.in Addit. ad Bullam Crucia-

tæ,§.9.n.69. docet quòd facultas data Epiſcopis hoc c.6. circa abſolutionem ab hæreſi, intelligitur ſolùm, quando ipſe hæreticus ſolus abſque eo, quòd ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæreſis, manifeſtando illam aliquo actu exteriori, quamuis nemo eum audiat. Et quòd illa facultas non extenditur ad hæreſim occultam, quando adeſt complex, nam aliàs, inquit, eſſet deſtruere machinâ ſancti Officij, &c. Et quòd Concilium non dat facultatem abſoluendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, aliàs eſt excommunicatus per edictum ſancti Officij, cuius excommunicati obſtat ſemper, de quo etiam Nicol. Garc. de Beneficiis, p.11.c.7.num.142.

α α Vtrùm facultas conceſſa Epiſcopis in hoc capite ſit per Bullam Cœnæ reuocata, quoad abſolutionem ab hęreſi, & cæteris caſibus Bullæ Cœnæ? Eam facultatem non eſſe reuocatam tuentur Nauar. in Manual. c.27.n.260. in fine, & Conſ.11. q.1. ſub tit. de Priuileg. in 2. edit. Vela. de Pœnis delictor. c.14. verſ. Iure verò Canonico, Llamas in Methodo curat. part.3. c.1. §. vlt. in fine, Emman. Saa verbo Epiſcopus, numer. 37. Angles in Florib. Theolog. par. 1. tit. de Confeſſ. q. 4. artic. 5. diffic. 6. Veg. tom. 2. ſum. c.125. caſu 11. Cordub. in ſumma, q.8. punct. 1. Viuald. in Candelab. p.1. tract. de Abſolut. n. 13. & p.2. in expoſitione Bullæ Cœnæ, n.141. Fr. Emman. in ſumma, tom. 1. c. 131. n. 3. in 2. edit. & in explicat. Bullæ Cruciatæ, §.9. n.70. & quæſt. Regular. tom. 1. q.20. art.10. Guttier. Canon. in poſterior. edit. lib. 1. c.13. ad finem, Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ clauſ. 10. n.44. in fine, P. Henriq. in ſumma, lib.6. c. 14. n.7. Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 2. tract.1. c.6. poſt 20. concluſ. difficult. 7. Bannes 2.2. q.11. art.4. dub.2. poſt 2. concl. argum. 3. verſ. Et ſi quis obiiciat, & ibi Arag. art. 3. Col. 10. verſ. Sed dubium eſt quiſnam poſſit, P. Soar. to. 5. de Cenſuris, diſp. 21. ſect. 3. n. 5. Prædictam tamen facultatem reuocatam eſſe tenent Maiol. de Irregul. lib. 5. c.46. n.6. verſ. Caueant, Tol. in ſumma, in Bulla Cœnæ Excomm. 14. in fine, Viuald. palinodiam recantans in editione nouiori anno Domini 1602. in Candel. p.1. tit.11. de Abſolut. n.13. Hugolin. de caſibus Pontifici reſeruatis, p.2. §.4. ſuper verſ. Etiam prætextu quarumcumque facultatum, n.3. Param. de Origine Inquiſit. lib.3. q.9. n.191. P. Molin. de iuſt. tract. 3. diſp. 64. n.8. & tract. 5. diſp. 18. n.2. Nic. Garc. de Benef. p.11. c.10. n.115. Sayr. deciſ. 16. de ſent. excommun. quem refert Aloyſ. Ric. in Collect. dec. p.4. Collect. 821. verſ. Tertio. Et ſecundum hanc opinionem in ſupremo Generalis Inquiſitionis Prætorio Romano ſæpe pronunciatum eſſe teſtatur Penna in Direct. Inquiſit. p. 3. q.92. comment. 141. verſ. pen. ſic declaraſſe Gregor. XIII. refert Fuſc. de Viſit. lib.2. c.31. n.5. & c.23. n. 4. & audiuiſſe à religioſo docto, & fide digno ſic declaraſſe Clem. VIII. dicit P. Azor. inſtit. Moral. p.1. lib. 8. c.19. q.3. & c.10. q.10. & ita cenſuiſſe ſacram Cardinalium Congregationem aſſerit P. Soar. tom.4. diſp.30. ſect.2. num.11.

β β *Non eorum Vicariis.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 116. & in addit. p.2. fol. 124. & quæſt. Regul. to. 1. q. 20. art. 11. Zerol. in praxi Epiſc. p.1. verbo Vicarius, verſ. Primum dubium pag. 317. & p.2. verbo Hæretici, verſ. 4. P. Sanch. lib. 2. de Matrimon. diſp. 40. n.27. & in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11. n. 22. cum ſeqq. nouiſſimè Guttier. d. tract. de Matrim. c.49. n. 18.22. & ſi hic text. Vicarios non excluderet, illis videri datam poteſtatem reſoluit Steph. Gratian. diſcept. forenſ. c.83. n. 12. Guttier. d. tract. de Matrim. c.59. n.11.

CAPVT VII.

Adminiſtrentur ſacramēta, eorúmque vis frequenter explicetur etiam lingua vernacula: Miſſæ quoque myſterium populo diligenter inculcetur explanatione eius, quod agitur.

α VT fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis omnibus, vt non ſolùm, cùm hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda, priùs illorum vim, & vſum pro ſuſcipientium captu explicent, ſed etiam idem à ſingulis parochis piè, prudentérque etiam lingua vernacula, ſi opus ſit, & commodè fieri poterit, ſeruari ſtudeant, iuxta formam à ſancta Synodo in Catecheſi ſingulis Sacramentis præſcribendam; quam Epiſcopi

in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt [a] inter Miſſarum ſolemnia, aut diuinorum celebrationem ſacra eloquia, & ſalutis monita eadē vernacula lingua ſingulis diebus feſtis, vel ſolemnibus explanent; eadémque in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus, inſerere, atque eos in lege Domini erudire ſtudeāt.

a Suprà Seſſ. 22. de Sacrificio Miſſæ, c. 8.

Remissiones.

a Vide Fr. Petrum Ledeſ. in ſum. p. 1. in fine, tract. *de la doctrina Chriſtiana*, 12. Ioannes Gonzal. *el tratado del perfecto Chriſtiano*, fol. 219. verſo, vbi Concilium in præſenti citat.

Capvt VIII.

Publicè peccantibus iniungenda publica pœnitentia, niſi Epiſcopi arbitrio aliter fuerit viſum: Pœnitentiarij in Cathedralibus collocandi cum quorundam obſeruatione.

b 1. Tim. 1. cap. ſed illud, 45. diſt. ca. ſi peccauerint, verſ. ergo, 2. q. 1. c. 3. pœnitentes, & ... capite, ... ſeq. 3 ...

APoſtolus monet, [b] a publicè peccātes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorū conſpectu crimen commiſſum fuerit, vnde alios ſcandalo offenſos, commotoſque fuiſſe non ſit dubitandū; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publicè iniungi oportet, vt quos exemplo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam reuocet vitam. Epiſcopus tamen publicę hoc pœnitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. 1 In omnibus etiam Cathedralibus Eccleſiis, vbi id commodè fieri poterit, 2 ... Pœnitentiarius aliquis, 3 cum vnione præbendæ 4 proximè vacaturæ, 5 ab Epiſcopo inſtituatur qui Magiſter ſit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico, & 6 annorum quadraginta, ſeu aliàs qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui 6 dum Confeſſiones in Eccleſia audiet, interim præſens in choro cenſeatur.

Declarationes.

1 *In omnibus etiam Cathedralibus Eccleſiis.* Officium pœnitentiariæ in Cathedrali poteſt per ſolum Epiſcopum conſtitui, ad quem quoque pertinet electio perſonæ, quoties opus fuerit: exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli conſenſus: collatio autem præbendæ vniendæ, ab his fieri debet, ad quos anteà ſpectabat.

In omnibus Cathedralibus] Congregatio cenſuit, hoc decretum intelligi tantùm de Cathedralibus, & in aliis Eccleſiis Collegiatis non habere locum. Item Pœnitentiarium teneri confeſſiones audire in Eccleſia, aliàs priuari poſſe.

Congregatio Concilij cenſuit defectum ætatis 40. annorum non obſtare, vbi alius aptior pro loci qualitate non reperitur.

Præſuppoſito iuxta deciſionem Congregationis aliàs editam, poſſe Canonicum ex conſuetudine Eccleſiæ in eadem obtinere dignitatem, an obtinēs Canonicatū, cui per Concilium iniunctum eſt munus pœnitentiarij, poſſit vigore dictæ conſuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Eccleſia: Congregatio cenſuit, non poſſe.

2 *Pœnitentiarius aliquis.*] Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingat in menſe Apoſtolico, vel aliàs præbenda eſſet reſeruata, vel affecta, electio perſonæ Pœnitentiarij huiuſmodi pertineat ad Sanctiſſimum, prout bis re diligenter diſcuſſa, citatis etiam procuratoribus Epiſcoporum, intereſſet, & eorum binis allegationibus perpenſis, cenſuit Congregatio pertinere ad Sanctiſſimum.

Vniones factæ auctoritate Sedis Apoſtolicæ in caſu huius cap. in fauorem Pœnitentiarij, dicuntur ſaltem ex veriſimili mente comprehenſæ in hoc Decreto ad effectum, vt tales vniones cadant ſub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum.

Congregatio Concilij cenſuit inſtitutionem

28. Iunij 1594. tionem officij pœnitentiarij ad ſolum Epiſcopum abſque conſenſu Capituli pertinere, collationem autem præbendæ pœnitentiariæ vnitæ ab illo fieri debere.

31. Maij 1596. Congregatio Concilij cenſuit, pœnitentiam ad præſcriptum Concilij inſtitutum ante vacationem præbendæ ei officio vnitæ, neque vocem in Capitulo, neque in choro ſibi vendicare poſſe, minúſque habendum interim eſſe pro Canonico, præbendam autem ipſi officio vniendam integram, atque Canonicalem eſſe debere.

Ianuarij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, ſi collatio ſit communis inter Epiſcopum, & Capitulum, & vacatio præbendæ pœnitentiarij contingat in quatuor menſibus inferiorum collatorum, electionem perſonæ pœnitentiarij ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul, quemadmodum ánte Concilium pertinere.

3 *Cum vnione præbendæ.*] Præbendæ pro pœnitentiario à Capitulo, Sede vacante, aſſignari validè non poſſunt, ſed ab Epiſcopo hoc præſtandum eſt.

Portio, quæ fit in Eccleſia, in præbendam pœnitentialem erigi non poteſt, ſed præbenda Canonicalis.

In Eccleſiá, vbi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta eſt, à Sede Apoſtolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum aſſignatione ſtipendij 79. ſcutorum à Capitulo in perpetuum perſoluendorum. At ſi non eſſet præbenda, & fructus omnes exiſterent in diſtributionibus quotidianis, tunc diſtributiones habebuntur pro præbenda.

Pœnitentiarius à Capitulo Sede vacante inſtitutus acquirit aliquod ius ad Canonicatus, & præbendas eiuſdem Eccleſiæ vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apoſtolica fuit prouiſus, etiamſi Canonicatus, & præbenda primò vacatura ſpectaret ad Pœnitentiarium.

1. Martij 1598. Congregatio Concilij cenſuit, & declarauit pœnitentiarium ab Epiſcopo ad præſcriptum Concilij inſtitutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipſi officio vnitæ.

12. Februarij 1601. Congregatio Concilij cenſuit, tam Theologi, quam Pœnitentiarij præbendam, etiam poſtquam eſt effectum ſortita, non ſubiacere optioni.

7. Iunij 1601. In Cathedrali Vercellenſi ſunt 24. Canonici, quorum duodecim ex deſignatione Epiſcopi ſunt Sacerdotes, ſex Diaconi, & alij ſex Subdiaconi.

Ex conſuetudine illius Eccleſiæ Canonici habent duplicem optionem, alteram præbendæ temporalis. Nam Canonicus recento titulo optat Præbendam temporalem vacantem, alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordini. ſuperioris, & ita Diaconus poteſt optare titulum ſacerdotis defuncti.

4 *Proximè vacaturæ.*] Non tamen in menſe Papæ. Præbenda in menſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis vacans, non poteſt erigi in præbendam pœnitentialem. An autem præferatur prouiſio Theologi, *Suprà c. 1. Seſſ. 5.*

In Eccleſiis, in quibus ex conſuetudine optantur præbendæ, ſi ea, quæ poſt Concilium primò vacauit, non fuit in pœnitentialem erecta, poteſt optari poſtea vacans: ſed ſi antè optationem Epiſcopus erexit, erectio præualet, nec poterit poſtea optari.

Fuit dubitatum an præbenda pœnitentiarij defuncti poſſit optari? Et Congregatio reſpondit non poſſe.

Nunc quæritur, an ordo Sacerdotalis, cuius erat Pœnitentiarius, poſſit optari à Canonico ordinis inferioris, adeò vt præbenda Pœnitentiarij debeat poſtea obtineri à Canonico ordinis inferioris.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe.

5 *Ab Epiſcopo inſtituatur.*] Solo ſcilicet, abſque conſenſu Capituli, & etiam, ab eodem eligatur, & licet vacaret ſedes Epiſcopalis, Capitulum nihil poteſt, etiam poſito quod eo tempore Pœnitentiarius morietur. *Suprà, hoc c. § Cum vnione.*

6 *Dum Confeſſiones in Eccleſia audiet.*] Si pœnitentiarius ex vi huius decreti deputatus renueret Confeſſiones audire, puniri deberet ab Epiſcopo, & cogi vt officium ſibi iniunctum exequatur.

Pœnitentiarius habendus eſt pro præſente in choro, dum audit Confeſſiones in Eccleſia, ſiue ſit in Confeſſionario, ſiue extrà. Illo autem tempore quo ſedet in Confeſſionario, nec audit Confeſſiones, aliis in choro diuina celebrantibus, aut recitat officium priuatè, & non celebrauerit Miſſam, non eſt cenſendus eſſe præſens in choro.

Congregatio Concilij cenſuit, Pœnitentiarium dum confeſſiones audit in Eccleſia, cenſeri præſentem, etiam in proceſſionibus, & orationibus. Giennenſis 4. Septembris 1591.

Congregatio Concilij cenſuit, pœnitentiarium non poſſe abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, niſi Epiſcopus ipſe hanc ei tribuerit facultatem. 27. Iunij 1597.

Non poteſt Pœnitentiarius Canonicus cogi ad maiorem reſidentiam, quàm alij Canonici, qui per tres menſes abeſſe poſſunt, dummodo non abſit tempore, quo frequentius pœnitentes accedunt. Et dicbus

bus feſtis ſolemnibus, veluti tempore ieiuniorum Quadrageſimæ, & Aduentus, quatuor anni temporum, Reſurrectionis, Aſcenſionis, &c. Pœnitentiarius non poteſt abſoluere quemquam à caſibus, quos Epiſcopus ſibi expreſsè reſeruauerit, niſi ipſemet Epiſcopus hanc illi ſpeciatim dederit facultatē. Nec ſufficit quæcumque præſumptio.

Aiulenſium cauſa propoſita Congregationi ſacræ.

Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini: ſtatutum eſt per Decretum ſacri Concilij Tridentini, *Cap. 8. Seſſ. 24. de Reform.* quòd in Cathedralibus Eccleſiis, in quibus commodè fieri poteſt, ſit vnus Pœnitentiarius. Prætendit autem Pœnitentiarius, non teneri ſe niſi ad reſeruatos, cùm tamen videatur etiam teneri ad non reſeruatos, quia Concilium generaliter, & indiſtinctè loquitur; ideo generaliter, & indiſtinctè eſt intelligendum: & tanto magis id procedit, quia deputatio talis Pœnitētiarij redderetur fruſtratoria, ſi tantùm ad reſeruatos reſtringenda eſſet. Nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipſo, in caſibus reſeruatis deliquiſſe, quòd pœnitens ad pedes talis Pœnitentiarij accederet, vnde multi ſe abſtinerent illi confiteri, & ſic inuenta ad vnum finem, operarentur contrarium.

Secundò dubitatur, An pœnitentiarius teneatur ante & poſt meridiem ſtatutis horis in ſede ſibi in Eccleſia pro audiendis confeſſionibus ſpecialiter deputata aſſiſtere? Ipſe enim aſſerit, omnino ſufficere, quod in choro, ſiue alibi in eadem Eccleſia ſit, vbi qui vult confiteri, poteſt illum perquirere, cum tamen videatur teneri ad aſſiſtendum in ſede, ſaltem per aliquod tempus, nam ideo à reſidentia chori, & altaris liberatur: tum etiam, quia iam ad hanc matricem & inſignem Eccleſiam, propter deuotionem corporum ſanctorum, Secundi primi Epiſcopi dictæ Eccleſię, ac Vincentij, Sabinæ & Chriſtianæ ſororum, Patronorum dictæ Ciuitatis, magna cum frequentia confluitur. Ideóque iuſtum videtur, ſi propter Eccleſiæ decorem & auctoritatem Pœnitentiarius in ſua ſede ad id deputata reſideat, vt nimirum omnes illum videant, nec eum perquirere cogantur, maximè cùm verecundia affecti plures perquirere illum recuſare poſſe videantur. Et arguendo etiam à ſimili videmus quòd miles ſæcularis certis horis, & locis, tenetur vigiliam & aſſiſtentiam perſonalem facere, nec in alia aſsiſtendo ſatisfaciat, propterea quod teneatur in loco ſibi deputato aſsiſtere. Nec obſtat dicere, quod idem ſeruatur in Eccleſiis Cathedralibus Vrbis, in quibus non ſemper aſsiſtunt in ſua ſede.

Tertiò dubitatur, An debeat tenere in manu virgam ſeu baguetam, tempore quo ſedet in dicta ſede? quod videtur affirmatiuè dicendum, tum quia idem ſeruatur in aliis Cathedralibus Vrbis, tum quia per illam demonſtratur, & plena auctoritas, & poteſtas fori pœnitentialis conceſſa ipſi tantùm. Ideo ſupplicatur pro opportuna ſuper his caſibus tribus declaratióne.

Reſponſio Congregationis ſacræ ad propoſitam cauſam.

Libellus, qui erit cum his litteris, declarabit Amplitudini Tuæ tres dubitationes, quæ de Pœnitentiarij in iſta Eccleſia inſtituti officio exortæ, & Sacræ Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini interpretum propoſitæ fuerunt. Congregatio ad primam reſpondendum cenſuit, Pœnitentiarium teneri integras Confeſſiones audire, non autem ſolos caſus reſeruatos. Ad ſecundum, debere eundem Pœnitentiarium pro fructu peccata confiteri volentium aſsiſtere certis horis opportunis, in loco, & Sede, pro Epiſcopi ad quem hoc ſpectat, arbitratu. Quo viſo ad tertiam reſpondit, nouas conſuetudines non inducendas. Romæ, die 21. Aprilis 1587.

Quo tempore Paſchæ peccata ſua fuerit confeſſus pœnitentiario deputato, ſatisfacit pręcepto Eccleſię contento in capit. *Omnis vtriuſque ſexus, extrà de Pœnitent. & Remiſſ.* ſic enim deciderunt Illuſtriſsimi Domini Card. Anno Domini 1595. Februar. 16.

REMISSIONES.

α Vide Medin. tract. 2. de Pœnit. q. 40. verſ. Alia eſt pœnitentia, Pat. Ægid. de Sacram. t. 2. diſp. 10. num. 75. * Vide etiam Nauar. in c. iudicet. num. 1. de pœnitent. diſt. 1. Ber. Diaz in prax. canon. c. 13. vbi etiam Salzed. lit. B. & in c. 79. in lit. B.

β *Publicè peccantes*] Vide Nau. in Man. cap. 8. numer. 10. Pat. Ægid. d. diſp. 10. n. 74.

γ *Pœnitentiarius aliquis, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 9. §. 2. numer. 84. vbi adducit ſequentem ſacræ Cardinalium Congregationis deciſionem. Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingit in menſe Apoſtol. vel aliàs præbenda eſſet reſeruata, vel affecta, an electio

ctio perſonæ Pœnitentiarij huiuſmodi pertineat ad Epiſcopum, vel ad Sanctiſſimum? His re diligenter diſcuſſa, citatis etiam procuratoribus Epiſcoporum quorum intereſt, & eorum bonis allegationibus perpenſis, cenſuit pertinere ad Sanctiſſimum.

d Canonicum Pœnitentiarium non poſſe optare, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel gloſſ. 34. num. 78. cum ſeqq. vbi dicit ſacr. Cardinal. Congregationem in hæc verba cenſuiſſe: Non poteſt optari præbenda, nec dimiſſo officio poteſt optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vnitus vnicus Canonicatus, & certa præbenda.

† *Vel iure Canonico.*] Vide Peregr. conſ. 9. n. 19. vol. 2. [illegible]

e *Annorum quadraginta.*] Vide Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 164. in fin.

CAPVT IX.

Eccleſiæ ſæculares quæ nullius ſunt diœceſis, ab Epiſcopo proximiori viſitentur, aut alio, qui hîc ponitur, modo.

a Sup. ſeſſ. 6. de ref. c. 4. & ſeſſ. 7. de refor. cap. 8. & ſeſſ. 21. de ref. cap. 8.

a QVæ aliàs ſub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio IV. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia 1 in beneficiorum, *β* etiam exemptorum, 2 viſitatione conſtituta ſunt; eadem etiam 3 in Eccleſiis ſæcularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur; vt ab Epiſcopo, 4 *γ* cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concil. Prouinciali à Prælato loci illius 5 electus fuerit, tanquam Sedis Apoſtol. delegato *δ* viſitentur: non obſtantibus priuilegiis, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

1 *Beneficiorum etiam exemptorum.*] Beneficia nullius Diœceſis viſitari debent ab Epiſcopo viciniori, & id ab eodem faciendum eſt ſolum in capite, non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœceſis viſitari debent à viciniori Epiſcopo, tanquam Sedis Apoſt. delegato. Archipreſbyteratum etiam qui nullius Diœceſis eſt, à viciniori Epiſcopo viſitari oportet.

Congregatio Concilij cenſuit ſæpius, Eccleſias ſæculares nullius Diœceſeos, quantumcumque exemptas, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, earúmque Prælatum ſæcularem habentem in eas iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, poſſe ab Epiſcopo, cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior, viſitari vigore decreti *capitis noni*, *Seſſion.* 24. 4. Deceb. 1597.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum legitimè impeditum poſſe ex facultate ſibi à Concil. Trid. tradita in hoc cap. 9. Seſſ. 24. Eccleſias quæ nullius diœceſis ſunt, per ſuum Vicarium generalem viſitare.

2 *Viſitatione.*] Viſitator vigore huius Capituli in Concil. Prouinciali eligendus eſt à Prælato illius loci, qui viſitandus eſt, non autem ab alio.

3 *In iis Eccleſiis ſæcularibus.*] Hoc Decretum habet locum in Eccleſiis ſecularibus, non regularibus, etiamſi iis ſubeſſent beneficia ſecularia, vt ſoleant eſſe in Abbatiis, quia illa beneficia ſecularia poſſunt viſitari.

Abbates Regulares poſſunt Parochiales ſuas viſitare, & etiam alij inferiores vnà cum viciniori Epiſcopo cumulatiuè. S.D.N. Gregor. XIII. quoad parochiales, quibus inſeruitur per presbyteros ſeculares, non Regulares, licèt ſint vnitæ dependenter à regularibus, & ideò hoc Decreto comprehenſæ, dedit Sanctitas ſua pro illa vice Breue propter abuſus, Epiſcopo Sarſinatenſi, ſaluis iuribus vtriuſque partis, contra Abbatem de balneo Camaldulenſium.

Sola beneficia ſæcularia exempta, non autem Regularia, ex vi huius decreti ab Ordinariis viſitari poſſunt. Itémque perſonæ Eccleſiis etiam non inſeruientes.

4 *Cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior.*] Ab ipſamet Cathedrali Eccleſia diſtantia eſt menſuranda.

Ad Epiſcopum ſpectat, vt concedat literas dimiſſorias iis, qui ſunt nullius Diœceſis, quando non conſtat, quòd ſint infra fines alicuius Diœceſis, item in viſitatione poterit monere & cogere prout in Seſſ. 5. cap. 2. vt plebem commiſſam vnuſquiſque Superior ſalutaribus verbis paſcat.

Item Epiſcopus vicinior poterit in viſitatione eius, qui eſt nullius Diœceſis, illum,

ſi non reſidet, vel indiſcretas licentias non reſidendi ſuis ſubditis concedat, monere, & corrigere. Ad ipſum autem Epiſcopum tanquam viciniorem non ſpectat Sacramentum Confirmationis his qui nullius Diœceſis ſunt, miniſtrare, cùm poſſint ipſi accedere ad quem maluerint Catholicum Epiſcopum: ſaluo tamen maiori iure Epiſcopi, ſi aliunde id ſibi competit, iuxta quod non modo Eccleſiam viſitabit, ſed etiam Prælatum illius, alióſque miniſtros.

Pro (*ſi id conſtet*) caue ne legas (*ſi id poſſit*) retinendum eſt enim prius, & reiiciendum poſterius.

5 *Electus fuerit.*] Et talis electio ligat ſucceſſores, vt ſæpe declaratum eſt.

Remissiones.

α Vide ſuprà, ſeſſ. 6. de reform. c. 4. & Seſſ. 7. de Reformat. cap. 8. & ſeſſ. 21. de Reformat. 8. Pat. Azor. inſtitut. moral. p. 2. lib. 3. cap. cap. 40. prope finem, Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. 4. collect. 1153.* & in ſua prax. var. reſol. in reſol. 43.

β *Etiam exemptorum viſitatione.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. † & Rotam nouiſſ. deciſ. 798. n. 4. in recollect. à Farinacio.

γ *Cuius Cathedralis Eccleſia eſt proximior.*] Sacra Cardinalium Congregatio ſic cenſuit: Beneficia nullius diœceſis debent viſitari à viciniori Epiſcopo, & id ab eodem faciendum eſt, non ſolùm in capite, ſed etiam in membris. Collegiati nullius diœceſis viſitari debent à viciniori Epiſcopo. refert Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo, Viſitatio, §. 11.

δ *Viſitentur.*] An procedat in Prælatis inferioribus habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem? Negat Flor. Var. lib. 3. q. 24. n. 24. † & Ricc. in prax. var. reſol. cap. 321. n. 3.

Capvt X.

Subditi Epiſcoporum nulla appellatione ſuſpendere poſſunt executionem viſitationis.

α EPiſcopi, vt aptiùs, quem regunt, populum poſſint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, 1 quæ ad viſitationem, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectant, ius & poteſtatem habeant, etiam β tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emendatione, ac diœceſis ſuæ vtilitate neceſſaria videbuntur. 2 γ a Nec in his vbi de viſitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, 3 δ ε appellatio, ſeu querela etiam ad Sedem Apoſtolicam, interpoſita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, 4 quoquo modo impediat, aut ſuſpendat.

a Supr. ſeſſ. 22. de ref. c. 1. & ſeſſ. 13. de ref. cap. 1.

Declarationes.

1 *Quæ ad viſitationem, ac morum correctionem.*] Ea quæ ad viſitationem, & morum correctionem quoad ſubditos ſpectant, non poſſunt per appellationem impediri vel ſuſpendi vllo modo.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum ſolum, viſitando, poſſe non tantum monere: ſed etiam aliquod crimen corrigere, etiamſi in c. *ſtatuit. ſeſſ.* 15. dicatur debere duos Capitulares aſſumere: ſed hoc fit, cùm procedendum eſt ad pœnam ad dictam punitionem reſpicientem: ſed ſi ad eam pœnam, quæ magis emendationem morum reſpiciat, contra non recitantes horas, contra non incedentes in habitu honeſto, & ſimilia; id ſolus efficere poteſt, quia decretum Concilij corrigere & emendare Epiſcopo viſitanti permittit. Aduerte tamen quod non poteſt Epiſcopus prætextu, quòd ſit Sedis Apoſtolicæ Delegatus, declinare iuriſdictionem Metropolitani in caſibus illis, in quibus ante Concilium hic, tanquam Ordinarius, poterat vti eodem iure, eadémque poteſtate.

In eadem materia correctionis vti Epiſcopus etiam ſine proceſſu, & ſine ſcriptis carcerat ſubditos, & diu tenet carceratos, poteſt Metropolitanus cognoſcere de prætenſo exceſſu in corrigendo, ſi carcerati appellauerint ad eum, & dum modo interim non impediatur, aut ſuſpendat executionem eorum quæ ab Ordinario decreta fuerunt, vt hic & ſeſſ. 22. c. 1.

2 *Nec in his vbi de viſitatione.*] Congregatio cenſuit [illegible] in non ſit proceſſum [illegible], ſed [illegible] pilato ac propoſito proceſſu

Epiſcopus viſitans non poteſt allegari quod ſit ſuſpectus, ſi voluerit viſitare ad correctionem, (etiam non compilato proceſſu) & imponere pœnam ordinariam. Fuit etiam dictum quod ſicut in aliquo caſu datur appellatio de iure, ita etiam poterit allegari ſuſpectus in aliquo caſu: nam decretum iſtud non habebit locum in tali caſu, nempe quando non compilato proceſſu & ad pœnam ordinariam Epiſcopus procedet.

Fuit dubitatum an Epiſcopus viſitans poſſit allegari ſuſpectus, & fuit reſolutum die 6. Octobris 1588. quod non poſſit, ſi voluerit viſitare ad correctionem, & non compilato proceſſu, quo caſu non poteſt infligere pœnam ordinariam. Sed ſi voluerit viſitare compilato proceſſu, & imponere pœnam ordinariam, fuit dictum quod ſicut in iſto caſu dabatur appellatio de iure, ita etiam poterat allegari ſuſpectus, nam c. iſtud non habet locum in tali caſu, nempe quando non compilato proceſſu & ad pœnam ordinariam Epiſcopus procedebat.

3 *Appellatio.*] Interpoſita appellatio ad Metropolitanum ab Epiſcopo vigore huius Decreti tanquam Delegato Apoſtolico, viſitante, licet deuoluat cauſſam, non tamen viſitationem ſeu executionem ſuſpendit. Caſu autem quo locus ſit appellationi, acta ſunt tranſportanda, & danda copia, iuxta præſcriptionem *c. 3. Seſſ. 13. & c. 20. huius Seſſ.* quia hoc decretum non ſuſtulit appellationem deuolutiuam, ſed ſuſpenſiuam tantùm, licèt Epiſcopus id faciat, tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus. Quod ad dandam autem copiam actorum attinet, Congregatio cenſuit ſeruanda eſſe Decreta Concil. *Seſſ. 13. c. ... & c. 20. huius Seſſ.*

4 *Quoquomodo impediat aut ſuſpendat*] In cauſis viſitationis & correctionis appellari poteſt poſt diffinitiuam, ita tamen, vt appellatio non ſuſpendat executionem, prout ſancitum eſt ſuprà. Quod ſi Epiſcopus compilato proceſſu, formato iudicio, ſeruatis ſeruandis, prout iuris fuerit, procedat, veluti in cauſſa blaſphemiæ, adulterij, aut reſtitutionis fructuum, beneficiorum, aut ob non recitatum diuinum officium, & ſimilia, non habent locum hæc Decreta.

REMISSIONES.

α Vide Thom. Valaſc. tom. 1. Allegationum iuris allegat. 70. num. 5. cum ſequentibus. *. Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 79. lit. B. in fi. & tradita per Cenedum in collectan. 14. ad Sextum n. 3. Aloyſ. Ricc. reſolut. 7. in ſua prax. var. reſolutionum, & reſolutione 126.

β *Tanquam Sedis Apoſt. delegati.*] An in dubio videantur procedere vt delegati? Vide Menoch. de Præſump. lib. 2. q. 17. n. 4. Nau. conſ. 32. de ſent. excomm. n. 8. Maſcard. de Probat. concl. 945. n. 15. Cened. ad Decret. collect. 157. n. 1.

γ *Etiam his de viſitatione, &c.*] Doctores ſtatim citandi dicunt, quòd procedit, quando iudex ſuperior non iuſtificata appellatione, nec viſis actis proceſſus inferiorem inhibere contendit: ſed ſi poſtquam appellatio iuſtificata fuerit ex proceſſu iam ad tribunal appellationis delato, inhibitio conceſſa fuerit, erit obtemperanda; nec poterit inferior iudex ad ſuæ ſententiæ executionem procedere. Aliter quidem ſuperiorum iudicum auctoritas, & poteſtas non vulgarem iacturam pateretur, dareturque cauſa inferioribus iudicibus, vt pro libito iudicarent, & auxilium appellationis multis cauſis nihil proficeret, aliáque incommoda multa ſequerentur; quæ à mente S. Concilij aliena ſunt. vide Sayr. in Claui Regia lib. 8. c. 2. n. 13. Soar. de Paz in praxi to. 2. par. 2. c. vnic. n. 14. & vide quid Fr. Emman. q. Regul. to. 2. q. 6. art. 2. optimè Cur. Philip. p. 1. §. 7. n. 10. ibi: *El Obiſpo en caſos de viſitacion de ſus ſubditos puede proceder, ordenar, caſtigar, y executar ſin embargo de appellacion, inhibicion, ni querella alguna, por remetirſe à ſu prudencia, como delegado de la Sede Apoſtolica.* † Salzed. d. lit. B.

δ *Appellatio.*] Quòd intelligatur de ſuſpenſiua, & non deuolutiua, tenet Thom. Valaſc. tom. 8. Alleg. 70. n. 5. in fine, dicit aliter explicãdo Gonzalus Mendez de Cabedo lib. 1. diuerſ. arg. c. 19. à n. 8. Sed ſacra Cardinaliũ Congregatio ita cenſuit. Si in viſitatione appellari contigerit ab Epiſcopo ſuffraganeo, etiam tanquam Sedis Apoſt. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad deuolutiuam, non quoad ſuſpenſiuam. refert Zerol in praxi Epiſc. p. 2. verbo Viſitat. §. 3.

ε An Epiſcopus poſſit in Viſitatione recuſari tanquam ſuſpectus? Vide ſuprà ſeſſ. 7. c. 8. de Reform. Et libet hîc inſerere tenorem cuiuſdam epiſtolæ, quam S. D. N. Paulus V. tranſmiſit ad Epiſcopum Portucalenſem. Venerabilis frater, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Fraternitatis tuæ nomine nobis nuper expoſitum fuit, quòd Viſitationes, quæ in tua diœceſi in vim Decretorum Concil. Trid. & aliàs legitimè fiunt, ſæpiùs impediuntur, eo quia viſitati Prælatum, ſeu alium legitimè vi-

ſitantem ſuſpectum allegant, in magni diuini cultus præſertim & fabricæ Eccleſiarum præiudicium. Quamobrem nos huiuſmodi abuſum tollere volentes, ſupplicationibus tuo nomine ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum ſacræ Rom. Eccleſiæ Cardinal. ſacri Concil. Trid. interpretum Apoſt. auctoritate tenore præſentium declaramus, Epiſcopum, vel alium, cui id legitimè competit, viſitantem non poſſe vti ſuſpectum recuſari, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 29. Octobr. 1610. Pontificatus noſtri anno 6. S. Cobelutius. Venerabili Fratri Gondizaluo Epiſc. Portucalenſi.

CAPVT XI.

Ob honorarios titulos & priuilegia particularia nihil eſt derogatum iuri Epiſcoporum quantum ad omnia, niſi, &c.

[a] Sup. ſeſſ. 6. cap. 3.

[α] QVoniam priuilegia, [a] & exemptiones, quæ variis titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in Epiſcoporum iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionem laxioris vitæ præbere dignoſcuntur; decernit ſancta Synodus, vt ſi quando iuſtis, grauibus, & ferè neceſſariis ſuadentibus cauſis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut aliis huiuſmodi in Romana Curia, vel extra, inſignibus decorandos eſſe placuerit; [β] necnon alios, cuicumque monaſterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut ſub nomine ſeruientium militiis, ſeu monaſteriis, hoſpitalibus, Collegiis, aut quocumque alio titulo aſſumi, 1 nihil ex iis Priuilegiis detractum eſſe Ordinariis intelligitur, quominùs ij, quibus ea iam conceſſa ſunt, vel in poſterum concedi contigerit, ipſis Ordinariis, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, * iuxta conſtitutionem Innocentij III. quæ incipit, [a] Cum Capella, ſubiecti exiſtant: [γ] exceptis tamen iis, qui prædictis locis, 2 aut militiis actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, † ſúbque eorum obedientia viuunt, ſiue iis, qui legitimè & ſecundùm regulam, earundem militiarum profeſſionem fecerint, de qua Ordinario conſtare debeat: non obſtantibus priuilegiis quibuſcumque, † 3 [δ] etiam religionis S. Ioannis Hieroſolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegia reſidentibus in curia Romana vigore [b] Eugenianæ Conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent; ea in iis, qui beneficia Eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, ſed Ordinarij iuriſdictioni ſubiecti permaneant: non obſtantibus quibuſcunque inhibitionibus.

[a] c. cum capella. extr. de priui. Decretal. l. 5. l. 33. c. 16. Vide paulò pòſt.

[b] c. diuina, de priuil. in extrau. com.

DECLARATIONES.

1 *Nihil ex iis priuilegiis detractum eſſe Ordinariis.*] Hoc cap. non habet locum in ciuilibus cauſis, ſed iis quæ hic exprimuntur in decreto.

2 *Aut militiis actu ſeruiunt.*] Fratres S. Ioannis Hieroſolymitani non poſſunt dare dimiſſorias Clericis inſeruientibus, in eorũ Eccleſiis ad eum finem vt poſſint ordinari.

3 *Etiam Religionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani.*] Non inſeruiens actu militię, nec inſeruiens in eius domo, nec ſub illius obedientia, ſi non probauerit ſe in ea legitimam profeſſionem emiſiſſe, non debet eius priuilegio gaudere: ſuper quo videatur conſtitutio Gregorij Papæ XIII.

Equites Hieroſolymitani habentes indulgentias à Sanctiſſimo Domino noſtro, debent literas Apoſtolicas expedire, & eas Epiſcopo Ordinario præſentare: aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum

rum Clericos procedere, prout habetur *Seſſ. 6.c.5. Seſſ. 14.c.4. & præſenti cap.*

Lib. 5. Decretal. De priuilegiis & exceſſ. priuileg. c. 16. Innoc. III. Epiſcopo Lingonenſi.

CVm capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur huiuſmodi priuilegio, quòd nullus Archiepiſcopus, vel Epiſcopus in perſonas Canonicorum eiuſdem capellę ſuſpenſionis vel excommunicationis, aut interdicti ſententias audeat promulgare, quidam capellæ ſupradictæ Canonici qui parochiales Eccleſias à te tenent, occaſione priuilegij prælibati in his etiam quarum iuriſdictio ad te pertinet, ita ſe dicunt exemptos, vt quantumcumque grauiter interdum excedant, tuæ correctioni recuſent & ſententiæ ſubiacere. Quocircà mandamus, quatenus in quantum exempti ſunt eiuſdem ratione capellæ, Apoſtolicis priuilegiis deferas reuerenter; ſed in quantum ratione parochialium Eccleſiarum, vel aliàs iuriſdictionem tuam reſpicere dignoſcuntur, officij tui debitum in eoſdem liberè proſequaris.

In Sexto, De priuilegiis.

VOlentes libertatem (quam nonnullis Apoſtolica Sedes priuilegio exemptionis indulſit) ſic integram obſeruari, vt & illam alij non infringant, & ipſi eius limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quòd quantumcumque ſic exempti gaudeant libertatę, nihilominus tamen ratione delicti, ſiue contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, ritè poſſunt coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos iuriſdictionem (prout ius exigit) exercere.

Nunquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non vtique, quia nec coram Ordinariis ipſis, dummodò ſit in loco exempto commiſſum delictum, vel contractus initus, aut res litigioſa; nec vbi domicilium habent, ſi alibi delinquant vel contrahant, aut res ipſa conſiſtat, conueniri poſſunt aliquatenus ſuper iſtis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœceſani (ſi vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipſa conſiſtit, illi conueniantur) remittendi eos illuc, vel ipſis vt illic reſpondeant, iniungendi habeat aliquam poteſtatem, ſaluis nihilominus caſibus aliis, in quibus eos Epiſcoporum iuriſdictioni ſubeſſe Canonica præcipiunt inſtituta. Et idipſum decernimus circa illos, quibus vt non niſi ſub vno iudice teneantur de ſe conquerentibus reſpondere, Apoſtolico priuilegio eſt conceſſum. In eos autem, quibus ne interdici, ſuſpendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à ſede Apoſt. eſt indultum (ſicut ſunt religioſi quamplures) in quorum priuilegiis continetur, ne quiſquam Epiſcopus, vel Archiepiſc. monaſt. ſuorum monachos pro vlla cauſa, vllóve loco interdicere, ſuſpendere, vel excommunicare præſumat: iidem Ordinarij iuriſdictionem ſuam quãtum ad iſta vbicumque illi fuerint, penitus exercere non poſſint: niſi forſan ipſi monachi ad monaſteriorũ ſuorum Prioratus, Ordinariis iiſdem ſubiectos, fuerint deſtinati. Tunc enim etſi liberè poſſint ad eadem monaſteria reuocari, ac tam illorum quàm ipſorum Prioratuum monachi reputentur (cùm non ſit inconueniens, aliquem vtrobique locum habere monachicum) vnum alteri ſubeſſe monaſterio, vel ab ipſo noſcitur dependere, ratione tamen eorundem Prioratuum dicti Ordinarij ſua iuriſdictione in ipſis etiam, quoad præmiſſa (quamdiu morantur in illis) liberè vti poſſunt.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. qu. Regular. tom. 2. q. 108. art. 4. Flamin. de Reſign. lib. 3. q. 11. n. 5. Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo Referendarij, vbi reſoluit, quòd hi, qui ſunt de numero, ſunt exempti, alij vero non; quia hodie ſunt quaſi innumerabiles.

β *Nec non alios cuiuſmodi monaſterio oblatos, &c.*] Quòd oblati vel alij quicumque dicentur Eccleſiaſtici, & Eccleſiaſticis gaudebunt priuilegiis, ſi in totum ſe, & ſua religioni tradant, & ad monaſterium ſe tranſferant, & in eo inſeruiant, reſoluunt Couar. in cap. alma, p. 2. §. 2. n. 8. Card. Tuſc. lit. O. concl. 16. n. 15. Fr. Emman. quæſt. Regular. tom. 2. q. 123. art. 1. D. Marta de Iuriſdict. p. 4. caſu 113. & n. 37.

* *Capellanos Regios.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 744. p. 1. deciſ. Ric. in prax. variar. reſol. fori Eccleſ. reſol. 41. num. 2. & reſol. 30.

γ *Exceptis tamen iis, &c.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 62. art. 14. & q. 64. art. 4. & q. 67. art. 3. † & Rotam nouiſſ. deciſ. 78. num. 2. pag. 1. diuerſorum, Bobadill. lib. 2. ſuæ Politicæ cap. 19. num. 17. Maur. Burg. de modo proced. ex abrupto, centuria

1. quæſt. 65. ex numer. 14. & 63.

* *Et intra eorum ſepta & domos reſident.*] Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 702. n. 5. p. 1. diuerſ. Ricc. d. reſol. 41. n. 3.

† *Non obſt. priuilegiis quibuſcumque.*] Vide tradita à Cenedo collectan. 14. ad Sextum, n. 3.

δ *Etiam religioni S. Ioannis Hieroſolymitani.*] Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 65. art. 17.

CAPVT XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum: Archidiaconi & cæterorum adſpirantium ad dignitates in Cathedralibus: commendantur quidam ad dignitates præ cæteris: ſeruanda reſidentia, & perſonaliter obeunda officia. Quædam ordinanda per ſynodum prouincialem.

α CVm dignitates, in Eccleſiis præſertim Cathedralibus, ad conſeruandam augendámque Eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ; vt qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliiſque exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera & officio iuuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpondere poſſint. [a] Nemo igitur deinceps ad dignitates quaſcumque, quibus animarum cura ſubeſt promoueatur, niſi qui ſaltem xxv. ſuæ ætatis annum attigerit; & in Clericali Ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum, neceſſaria, ac morum integritate commendetur, iuxta Conſtitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit, [b] Cum in cunctis. 1 β Archidiaconi etiam, * qui [c] oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus Eccleſiis, vbi fieri poterit, Magiſtri in Theologia, ſeu Doctores, 2 aut Licentiati in iure Canonico ✝. 3 γ Ad cæteras autē dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt 4 Clerici alioquin idonei, 5 δ 5 &c. xxii. annis non minores, aſciſcantur, 6 η &c. Prouiſi etiam de beneficiis quibuſcumque, curam animarū habentibus * teneantur à die adeptæ poſſeſſionis, 7 ο &c. ad minus intra duos menſes, [a] τ in manibus ipſius Epiſcopi, υ vel, eo impedito, coram generali eius Vicario, ſeu Officiali, Orthodoxæ & ſuę fidei publicam facere profeſſionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem 9 de canonicatib. & dignitatibus, 10 φ in Eccleſiis Cathedralibus, non ſolùm corā Epiſcopo, ſeu eius Officiali, ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſuprà, 11 χ &c. fructus non faciāt ſuos, 12 ψ nec illius poſſeſſio ſuffragetur. [b] 13 δ δ Neminem etiam deinceps ad dignitatem, 14 canonicatum, aut portionem recipiant, niſi qui 15 eo Ordine ſacro 16 aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; 17 aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, 18 initiari valeat. In omnibus verò Eccleſiis Cathedralibus 19 omnes canonicatus, † 20 ac portiones 21 habeant annexum Ordinem Presbyterij, diaconatus, vel ſubdiaconatus. 22 Epiſcopus autem cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout viderit expedire, 23 quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat; 24 ita tamen, vt dimidia ſaltem pars Presbyteri ſint, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò conſuetudo laudabilior habet, vt

a Seſſ. 22. c. 2.

b cū in cunctis, de cle.

Cle. 1. epiſt. 1. ad Iacobum Anacl. ep. 1. c. Diaconi, 93. d. & c. ad hæc.

c de offic. Arch. & 1. dec. tit. 6. c. 7. ab Inn. III. in 1. dec. tit. 23. c. ad hæc nos, & alios.

a 4. Tol. c. 25. & 26. etiā ſic prouidebatur. inf. in bulla S. D. N. Pij IV. ſuper forma iuramēti profeſſionis fidei.

b cap. licet can. & c. cum ex eo, de cle. in 6. ſup. ſeſſ. 7. de ref. c. 12.

plures,

plures, vel omnes ſint Presbyteri, omnino obſeruetur. Hortatur etiam ſancta Synodus, vt in prouinciis, vbi id commodè fieri poteſt, 24 dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus Eccleſiis, & Collegiatis inſignibus 25 conferantur tantum Magiſtris, 26 vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. 27 ζζ Præterea obtinentibus 28 in eiſdem Cathedralibus, 29 aut Collegiatis 30 dignitates, canonicatus, præbendas, ηη aut portiones, 31 non [a] liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti, θ θ &c. aut conſuetudinis, 32 κκ λλ &c. vltra tres menſes, οο ab eiſdem Eccleſiis 33 quolibet anno abeſſe: 34 ſaluis nihilominus earum Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitij tempus requirunt: 35 alioquin primo anno priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuū, * quos ratione etiam præbendæ, 36 ac reſidentiæ fecit ſuos; quòd ſi iterū eadem fuerit vſus negligentia, &c. ππ &c. priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; creſcente verò contumacia, contra eos, iuxta [b] ſacrorum Canonum conſtitutiones, procedatur. [c] 37 σσ &c. Diſtributiones verò, 38 κκκ qui ſtatis horis interfuerint, 39 recipiāt: reliqui, quauis colluſione aut remiſſione excluſa, 40 his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Conſuetudinem, quod ſancta Synodus λλλ in vſum reuocat: 41 non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis, & conſuetudinibus. [d] μμμ &c. Omnes verò diuina per ſe, & non per ſubſtitutos, 42 compellantur obire officia: & 43 Epiſcopo celebranti, 44 aut alia Pontificalia exercenti, adſiſtere, & inſeruire, πππ atque in choro, ad pſallendum inſtituto, hymnis & Canticis Dei nomen reuerenter, diſtinctè, deuotéque laudare. Veſtitu inſuper decenti † tam in Eccleſia, quàm extra, aſſiduè vtantur; [a] ab illicitíſque venationibus *, aucupiis, choreis, tabernis, luſibúſque † abſtineant, atque ea morum integritate polleant, vt meritò Eccleſiæ Senatus dici poſſit. 45 Cætera quæ ad debitum in diuinis officiis regimen ſpectant, déque congrua in his canendi, ſeu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, ſimúlque de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi; Synodus prouincialis, pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. 46 Interea verò Epiſcopus non minùs, quàm 47 cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Epiſcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

a Sup. ſeſſ. 25. de ref. c. 1.

b Seſſ. 22. c. 3.

c Sexti decret. lib. 3. de cle. non reſid. c. 1. ſexti dec. li. 1. de conſuet. c. 1.

d Seſſ. 22. c. licet, & c. extirpādæ, c. qui verò, de præben. c. quia nōnulli, de cler. non reſid.

a Conc. Turon. 3. c. 8. Conc. Agathē. can. 55. qui incipit, Epiſcopis, c Epiſcopum 34. diſt. cō. 10. tit. de vi. & ho. cler. extrau. in 6. & in Cle.

DECLARATIONES.

1 *Archidiaconi.*] Archidiaconis, qui non habent curam animarum, vel iuriſdictionem, non præcipitur hoc Decreto, vt ſint Doctores vel Licentiati: ſed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui reuera Archidiaconatus officium exercent, non autem de aliis.

2 *Aut Licentiati in iure Canonico*] Qui verè carent cura animarum, & omni prorſus iuriſdictione, non comprehenduntur hoc Decreto, quoad qualitatem Doctoratus, vel Licentiaturæ per hoc caput requiſitam *ſup. §. Archidiaconi.*

3 *Ad cæteras autem dignitates.*] Nullo Concilij Decreto ſtatutum eſt, vt qui Decanatum conſequi volet, is neceſſariò ſit Magiſter, ſiue Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico vel ciuili. Imò verò quod dignitates & Canonicatus in Cathedralibus dentur tantùm graduatis, non eſt inducendum ex neceſſitate, nec per Concilium prouinciale id ſtatui poteſt ſine Sedis Apoſtolicæ authoritate.

4 *Cleri*

4 ***Cleri alioquin idonei.***] Quoniam Sacerdos eſt, & prouiſus per Sedem Apoſtolicam in *forma dignum*, de Canonicatu, ſuper literatura ſeu idoneitate ſcientiæ examinandus eſt ab Ordinario, & de quocunque alio, vt ordine ſacro, illi Canonicatui requiſito, *infrà hoc c. §. Conſeruantur tantum.*

5 *Et 22. annis non minores.*] Ætas 22. annorum ſufficit ad acquirendum Canonicatum, cui vnita eſt Parochialis, ſed eadem ætas non requiritur in Canonicatibus Collegiatarum Eccleſiarum magis nunc, quam ante Concilium, videlicet 14. annorum.

De conſenſu Ordinarij diſpenſatur ſuper ætate reſignatarij, attenta fidei, vitæ & morum probitate, eodẽ conſenſu & eadem de cauſſa etiam quod non promoueatur. *Hic locus aliud declarat Seſſ. 22. de Reform. c. 4.*

6 *Prouiſi autem de beneficiis.*] Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ dignitates, & perſonæ exiſtentes in Cathedrali ante Concilium.

7 *Ad minus intra duos menſes.*] Hæc longiſſima eſt dilatio, itaque triennalis poſſeſſio non prodeſt eis, qui non emiſerunt profeſſionem fidei, quoad fructus percipiendos, ſi infra dictam profeſſionem non emiſerint. Eadem ſacra Congregatio cenſuit illa verba, *nec illis poſſeſſio ſuffragetur*, intelligenda eſſe quoad fructus percipiendos & faciendos ſuos, ideóque omiſſionem profeſſionis fidei non priuare Canonicum cæteris effectibus poſſeſſionis & Iuribus, proindéque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8 *Sua fidei profeſſionem publicam facere.*] Per ſeipſũ debet beneficiatus profiteri publicè, & ſi abſens eſt, accedere debet ad Eccleſiam.

Ad emittendam profeſſionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendum admittantur, poſſunt arbitrio Epiſcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem ſuſceperit. Idem eſt dicendum de iis, quibus per aliquam Vniuerſitatem teſtimonium conceditur. & hoc non ſolùm eſt conforme Bullæ Pij IV. ſed etiam Decreto Pij V.

2. Septẽb. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, ſcribendum ad nuntium Hiſpaniarum, ei qui Profeſſionem fidei non emiſit, poſſeſſionem non ſuffragari, quoad fructus faciendos ſuos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo poſſeſſionis, & cæteris iuribus, ſi quæ habet, non priuari.

Capienda eſt informatio & faciendus proceſſus ſummariè ſuper fide Catholica iſtorum, antequam admittantur ad profeſſionẽ fidei, quantum Epiſcopo ſufficere videbitur.

Congregatio cenſuit, in locis iis in quibus ſunt Gymnaſia publica, Bullam Pij V. videri has pœnas non impoſuiſſe Ordinariis, ſi patiuntur quemquam quoquo modo docere literas, priuſquam fidei profeſſionem faciat.

9 *De Canonicatibus.*] Canonicatus Eccleſiæ Collegiatæ in Romana ciuitate dignior eſt Canonicatu Cathedralis alterius ciuitatis.

10 *In Eccleſiis Cathedralibus non ſolum coram Epiſcopo, ſed etiam in Capitulo, &c.*] Congregatio cenſuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11 *Fructus non faciant ſuos.*] Per omiſſionem profeſſionis fidei amittuntur tantùm fructus præbendarum, non autem diſtributiones quotidianæ, quas inſeruiendo quis acquiſiuit ratione miniſterij & operæ, & de quibus diſtributionibus poteſt teſtari, & ad libitum diſponere.

12 *Nec illis poſſeſſio ſuffragetur.*] Comprehenduntur etiam Regulares, & computandi ſunt duo menſes à die electionis, vel quo admittuntur ad participationem maſſæ Capitularis.

13 *Neminem etiam deinceps.*] Decretum hoc Concil. Trident. §. *neminem*, locum habet etiam in Collegiatis Eccleſiis.

14 *Canonicatum aut portionem.*] Qui iam eſt Canonicus, ſed in minori ætate conſtitutus, non eſt cogendus ad ſuſceptionem Ordinum, niſi poſtquam peruenerit ad legitimam ætatem.

15 *Eo Ordine ſacro.*] Monitus ad ſuſcipiendum Ordinem, quem eius dignitas aut portio requirit, ſi non receperit, auctoritate huius Decreti priuatus poterit denuntiari, iuxta aliàs ſtatuta in Concilio Conſtantienſi ſeſſ. 24. de diſpenſ.

16 *Aut ſit initiatus.*] Vacãte præbenda presbyterali, poterit Epiſcopus illam conferre illi, qui Diaconalem, aut Subdiaconalem ordinem, & ætatem habet pro his obtinendis.

17 *Aut in tali ætate.*] Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus eius ætas patitur, ſtatim cogendus eſt ſuſcipere, & illum Ordinem exercere, qui eſt illi præbendæ annexus.

Congregatio Concilij cenſuit, ad obtinendam Parochialem opportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debere ipſum ad Presbyteratus ordinem ſe facere promoueri, quemadmodum expreſſe cauetur conſtitutione Gregorij X. in generali Lug-

dunenſi

dunenſi Concilio edita, cui inhæret Concilium Decreto c. 3. Seſſ. 7.

Si neque ante Concilium, neque poſt Concil. Trid. vllus Ordo, ſiue Diaconalis, ſiue Presbyteralis Canonicatui annexus fuerit, & Parochialis Eccleſia legitimè & perpetuo eidem Canonicatui vnita ſit tanquam principali acceſſorium, attendenda eſt natura Canonicatus, non autem Eccleſiæ Parochialis, & ita ſufficit, vt is, cui collatio facta eſt, ſit in ætate 22. annorum, quæ in Canonicatus collatione requiritur. *ſupr. hoc c. §. Et 22. annis*

Obtinens Canonicatum per reſignationem, in ætate minus legitima conſtitutus, nulla facta mentione de impedimento ætatis, nequaquam illum retinere poteſt, ſed infra ſex menſes reſignare permittitur, nulla tamen ſibi reſeruata penſione.

18 *Initiari valeat.*] Qui non poterit initiari ob defectum ætatis, priuari poterit Canonicatu & fructibus iam perceptis.

19 *Omnes Canonicatus.*] Præbendis Canonicalibus Sacer Ordo adiungatur.

Qui ante confirmationem Concilij Trident. duos Canonicatus legitimè obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc vtrumque Canonicatum retinere.

Inſeruientes Parochialibus poſſunt percipere aliquos fructus ex Canonicatibus ſeu beneficiis, quæ poſſident in Cathedralibus, & quidem omnes, ſi modo nullæ præbendæ diſtinctæ fuerint, ac omnes percipiunt de communi, nec detur aliquid eis, qui non interſunt diuinis horis: at quando ſaluo debito ſeruitio Parochialium, poterunt etiam inſeruire Cathedrali, tunc non poſſent percipere, niſi quatenus inſeruierint.

Oxeniēſis 22. Nouēbris 1592. Congregatio Concilij cenſuit, non licere Capitulo aliquo prætextu diſtributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Eccleſiæ ſeruitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit, teneri ad earum reſtitutionem, nec illas ſuas facere poſſe.

Salzanēſis 6. Iunij 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ſtatutum excludens à perceptione fructuum, & diſtributionum quotidianarum eos Canonicos, qui nouem menſes integros Eccleſiæ non inſeruierint, non habere locum quo ad Canonicum, per quem non ſtetit quo minus totó requiſito tempore inſeruierit.

Si Canonici Eccleſias Parochiales infra fines Diœceſis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem ſpectat, nolint in eis reſidere, cura hæc Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione vtrumque poſſideant, cùm aliàs iure obtinere non potuiſſent, ſed amplius hoc incumbit Epiſcopo.

20 *Ac portiones.*] Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiæ tamen portiones huic Ordini non ſunt ſubiectæ.

21 *Annexum ordinem.*] Cùm intellexiſſet Congregatio Cōcilij Vicarium Patauinum in annexione Sacrorū Ordinum, quam fecerat Canonicatibus illius Eccleſiæ, incluſiſſe dignitates, cenſuit reſcribendum his verbis: *Cum Concilium non meminerit dignitatum, quando de illa annexione diſpoſuit, & item voluerit, ſaltem dimidiam partē, presbyteralem eſſe, conuocet iterum Capitulū, ac de eius conſilio ſubtrahat dignitates, & earum loco deſignet, & diſtribuat quibus aliis Canonicatibus debeat eſſe Sacer Ordo annexus.*

Congregatio Cardinaliū hoc decreto de ætate non comprehendit Canonicatū iuris patronatus laicorum ante Cōcilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appoſitū pactū, quod deſcendentes à fundatore poſſent dictū Canonicatū obtinere, licèt non ſint ſacerdotes, nec in ſacris ordinibus conſtituti, ſed tantum ſimplices clerici donec deuenerint ad ordinem ſacerdotalem.

22 *Epiſcopus.*] Epiſcopus cogere non poteſt, vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, ſed ſufficit ſi dimidia eorum pars presbyteri ſint, inter quos præcipuè debet eſſe maior pars: cæteri vero, Diaconi vel Subdiaconi: vt Concilium decreuit. Non obſtat huic Decreto ſtatutum alicuius Eccleſiæ, vt putà quod tertia pars ſint Acolyti: nec conſuetudo immemorabilis. Ergo ligat hoc Decretum in poſterum, poſtquam Ordines fuerint diſtributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, poſſunt compelli ad illos Ordines ſuſcipiendos & exercendos, quos eorum Canonicatus habere annexos fuerit iudicatum, iuxta formam præſentis Decreti. Si verò aliquis inhabilis & non idoneus reperiatur ad Ordines Sacros ſuſcipiendos ex iis, qui ante diſtributionem ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *prout Seſſ. 22. c. 4.* quandiu eorum ætas non paritur, &c.

Prouiſus de Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum, ſi eſt completæ ætatis, vt poſſit infra annum Ordinem requiſitum ſuſcipere, non habet vocem in Capitulo, iuxta hoc Decretum & Clementinam, *Vt ij qui, de ætat. & qualitat.* ſed non perdit partem aliquam diſtributionum, nec verò habet vocem in Capitulo, licèt ſit aliàs in Sacris, ſi nimirum non

habet Ordinē requiſitū iuxta diſpoſitionē dictæ Clemētinæ, quæ neceſſario videatur.

Calag. 10. Iul. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, minimè potuiſſe Epiſcopum ſtatuere, vt Decanus primam obtinens dignitatem in Eccleſia Collegiata ſanctæ Mariæ, teneatur contra conſuetudinem dictæ Eccleſiæ inſeruiſſe in Diaconi officio ſacerdoti celebranti, niſi Decanus vltra dignitatem Decanatus obtineret in eadem Eccleſia etiam præbendam, onus hoc canendi Euangelium annexum habentem: tunc enim ad onus prædictum etiam ſubeundum cogendum fore.

Epiſcopus in ordinatione facienda qui Canonici, qui Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi eſſe debeant ex vigore huius c. tenetur ſolum adhibere conſilium Capituli, non autem conſenſum tenetur ſequi aut habere, quia poteſt eis inuitis, quod magis expedire iudicauerit, perficere ac prouidere.

23 *Quibus quiſque Ordo.*] Epiſcopus cum conſilio Capituli deſignare debet, quibus Canonicatibus quiſque Sacer Ordo debeat eſſe annexus, non quibuſuis Canonicis, quia Concilium hic mandat Sacros Ordines annecti Canonicatibus ipſis, non autem perſonis eos obtinentibus.

Placentinenſis 19. Nouemb. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, cap 12. Seſſ. 24. in ea parte, in qua dicitur, quod omnes Canonicatus debeant habere annexum ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus, non comprehendere Canonicatum iuriſpatronatus laicorū, ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appoſitum pactum, quod deſcendentes à fundatore poſſent dictum Canonicatum obtinere, licet non ſint ſacerdotes, neque in ſacris ordinibus conſtituti, ſed tantū ſimplices Clerici, donec deuenerint ad ordinem ſacerdotalem. Ideo in hanc ſententiam erunt dandæ literæ ad Vicariū Placentini, coram quo caſus hic contingit.

1. Febru. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, neque Epiſcopum, neque Capitulum debere exigere rationem redditionis adminiſtrationis tempore quo recitantur horæ Canonicæ, & diuinæ celebrantur.

24 *Dignitates omnes.*] Principalis dignitas in Eccleſia Collegiata exempta, cui ordinaria iuriſdictio, cum omnibus iuribus Epiſcopalibus competit, non neceſſariò debet conferri Doctori, vel Licentiato, cùm id nuſquam per Concil. Trident. caueatur, & hoc non præcipiat, ſed ſolùm hortetur, *vt ſupra dictum eſt ſeſſ. 2. cap. 13. Supr. hoc c. §. Ad cæteras autem.*

25 *Conferantur tantùm Magiſtris.*] Congregatio cenſuit in iis qui Subdiaconi aut Diaconi, vel presbyteri ſunt, petúntque admitti ad Cathedralis Eccleſiæ Canonicatus, & eum Ordinem ſacrum quem ipſi habent, requirunt, ſibi *in forma dignum* cōferri, opus non eſſe examine, quod ad explorandam literaturam pertinet, eos verò qui Sacros Ordines nondum ſuſceperunt, examinandos eſſe, an illa habeant elementa doctrinæ, quæ ex præſcripto Concil. Trid. neceſſaria ſunt illi ſacro Ordini, qui Canonicatui, quē conſequi volunt, erit annexus.

26 *Vel Doctoribus.*] Congregatio Concilij cenſuit, exiſtentibus Doctoribus in Capitulo, neceſſariò vnum ex illis in Vicariū eſſe eligendum; alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

27 *Præterea obtinentibus.*] Congregatio cenſuit, quod obtinens beneficium ſimplex, & ſine cura animarum, & extra Collegiatā Eccleſiam, nec perſonalē reſidentiā, ob aliā cauſſam requirens, non teneatur in eo reſidere: tenetur tamen ad inſeruiendum illi per alium, qui ſit ab Ordinario approbatus.

Non fuit mens Pij V. in Bull. de reſidētia edita 8 Iulij 1569. cogere habētes beneficia ſimplicia in eis reſidere. Bul. incip. *Cupientes.*

28 *In eiſdem Cathedralibus.*] Ad hanc reſidentiam in Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis tenentur etiam Abbates Regulares, ſi in eis dignitates obtinuerint.

29 *Collegiatis.*] Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam non inſignibus, niſi tamen non inſignes Collegiatæ eſſent ita les prorſus deſtitutæ, & in quibus nūquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſideri, aut adeo tenues reditus eſſent, vt Canonicos aliūde nō habētes vnde viuerent, alere non poſſint: & ſufficit ad excludendum immemorabilem conſuetudinem, quod aliqui Canonici reſederint, aut reſideant. *Infr. hoc c. §. Eos qui.*

Ad hanc reſidentiam tenentur etiam Abbates, & alij ſuperiores Eccleſiarum Collegiatarum, licèt habeant iuriſdictionem in Canonicos, & ad hoc poſſunt cogi ab Epiſcopo, ſub cuius Diœceſi ſunt.

30 *Dignitates, Canonicatus præb.*] Hoc Decreto cauetur, ne obtinētes in Eccleſiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, dignitates, Canonicatus, ſiue portiones, poſſint vigore alicuius ſtatuti ſiue cōſuetudinis recreationis cauſſa, ab eiſdē Eccleſiis abeſſe.

Abulenſium Cauſſa, Congregationi ſacræ propoſita.

ILluſtriſſimi & Reuerendiſſimi Domini Decanus & Capitulum Eccleſiæ Abulenſis

ſis prætendunt, in vim cuiuſdam ſtatuti, non obſtante Decreto ſupradicto, poſſe ex dicta recreationis cauſſa abeſſe à ſeruitio & reſidentia eorum Eccleſiæ per quatuor menſes, & interim non ſolùm præbendarum groſſam, verum etiam quotidianas diſtributiones (ac ſi diuinis interfuiſſent) lucrari.

Verum Reuerendiſſimus Dominus Epiſcop. videns ex huiuſmodi prætenſione cultus diuini augmentum lædi, eámque eſſe contra diſpoſitionem Concil. Trid. recurrit ad Sacram Congregationem, ſupplicans duo declarari. Vnum eſt: An dictum decretum *Seſſ. 24. de Reform. cap. 12.* ſuſtulerit quaſcunque conſuetudines, & ſtatuta, quæ longius tempus trium menſium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus menſibus, quibus poſſunt recreationis cauſſa abeſſe à reſidentia, lucrentur quaſcunque diſtributiones quotidianas, quocunque nomine nuncupentur, & ex quacunque cauſſa dentur & diſtribuantur.

Et qualitercunq; declaratio ſuper præmiſſis facienda ſit per Sacram Congregationem, ſupplicatur reſcribi D. Epiſcopo, vt illa in dicta Eccleſia obſeruetur, honórque diuini officij retineatur.

Reſponſio Congregationis ſacræ.

Reuerendiſſime Domine: Vidit ſacra Congregatio Concil. Tridentini Interpretum, libellum, qui cum his erit litteris, cenſuítque, donec & quouſque Rota decreuerit confirmationem ſtatuti Eccleſiæ Abulenſis, validam & legitimam eſſe ſecúdùm Decret. Concil. præfati Seſſ. 24. de Reform. c. 12. de abſentia trium menſium, nó obſtante quacunque contraria conſuetudine etiam immemorabili. Interea verò abſentes non lucrari diſtributiones quotidianas, quod ideo ad Amplitudinem Tuam perſcripſi, vt cum illi nota fuerit Congregationis ſententia, eam obſeruandam curet. Romæ die 3. Auguſt. 1586.

Ita eſt, Antonius Cardinalis Caraffa.

Epiſcopus reſidens in ſua Capituli Sede, ſolutus eſt à reſidentia Decanatus, Canonicatuum, & cæterorum beneficiorum, illáque retinere & fructus percipere poteſt, exceptis quotidianis diſtributionibus & aliis, ſi quæ fortè ſint, quas abſentes alia de cauſſa non perciperent. Canonici ad continuá reſidentiam tenentur in Canonicatibus niſi in aliis beneficiis quæ ſunt perpetua, & habeát annexú ſeruitiú, in Choro reſideant.

31 *Non liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti.*] Intellige hoc de ſtatuto quod non ſit confirmatum a Sede Apoſtolica: licet autem per ſtatutum Eccleſiæ concedatur Canonicis per tres menſes abeſſe, ſi tamen illud per conſuetudinem non fuit obſeruatum, attendenda eſt magis conſuetudo contraria, quàm ſtatutum.

Eos qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis inſignibus dignitates & Canonicatus, immemorabilis conſuetudo non excuſat à reſidentia: ita S. D. N. Grego. XIII. ex ſententia Congreg. Concil. declarauit. In Collegiatis autem non inſignibus immemorabilis conſuetudo excuſare poterit, ſi Eccleſiæ ſunt rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus antea ſupra hominum memoriam ſolitum non eſſet reſideri, aut in quibus adeo tenues reditus habent, vt Canonicos alere non poſſint, non habentes aliunde, quomodo viuant. *Suprà hoc c. §. Ac Collegiatis, &c.* Eccleſia Collegiata iamdiu deſtituta ob incurſum Turcarum, & aëris intemperiem, ad alium viciniorẽ locú eſt transferenda, ne reſidentia deſeratur.

Congregatio Concilij iampridem declarauit, Canonicos collegiatarú Eccleſiarum etiam in oppidis non inſignibus exiſtentium teneri ad reſidentiam, niſi eſſent collegiatæ Rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, & quarú Canonicatus ea eſſent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali poſſint, nec aliunde habeant vnde cómodè viuant. Conc. 5. Iul. 1595.

32 *Vltra tres menſes.*] Etiam continuos. Intereſſentia, de qua in hoc Decreto, debet eſſe in omnibus diebus & horis officij diuini, præterquam tribus menſibus ſingulorum annorum, niſi Eccleſiæ conſtitutiones longius ſeruitij tempus requirant. Licet autem Canonici poſſint abeſſe à ſuis Eccleſiis per tres menſes, non poſſunt tamen omnes eodem tempore recedere, ne Eccleſia deſtituatur ſuo debito ſeruitio, ſed tantùm ea pars Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi & Capituli poſſe abeſſe. Nec licet vltra tres menſes abeſſe, etiam prætextu immemorabilis conſuetudinis, niſi ex cauſſa inimicitiarum, ſi poſt obtẽtum Canonicatum inimicitiæ ſuperuenerunt, vel niſi in Parochiali Eccleſia reſideret, qui fructus præbendæ facit ſuos. Ille dicetur abeſſe (etiamſi ſteterit in loco) qui abfuerit à ſeruitio vltra tres menſes. Fuit verò diſpenſatum cum multis in Polonia, ad longum tempus ex variis cauſis & rationabilibus.

Congreg. Conc. cenſuit, nullam requiri Epiſcopi licentiá, vt Canonici tribus menſibus præmiſſis à reſidentia abeſſe poſſint. *9 Mart. 1597. 1. Iulij 1597.*

17. Iulij. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, decret. c. 12. verſic. diſtributiones, Seſſione 24. ſublatam eſſe conſuetudinem percipiendi diſtributiones in abſentia, etiam immemorabilem.

Non licere Canonicis prætextu immemorabilis conſuetudinis vltra tres menſes quotannis ab Eccleſia abeſſe, neque eo trimeſtri tempore poſſe abſentes diſtributiones quotidianas percipere, quippe quod huiuſmodi immemorabilis conſuetudo vtroque caſu ſublata eſt decret. c. 12. Seſſ. 24.

23. Decē. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, a obtinendū in Cathedrali Canonicatum, cui eſt annexus ordo Subdiaconatus, ſufficere, quē eſſe conſtitutum in tali ætate, vt intra annum poſſit promoueri ad Subdiaconatum.

2. Ian. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, diſtributionem Ordinum in Eccleſia Cathedrali, non adhibito Capituli conſilio, quemadmodum Concilium mandat decret. c. 12. Seſſ. 24. eſſe nullam.

10. Apr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, minimè eſſe neceſſe, Archidiaconos, qui cura animarū omnique prorſus iuriſdictione carēt, nullóſque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, eſſe præditos qualitatibus, quæ habentur ex c. 12. verſ. Archidiaconi, Seſſ. 24.

Nullius die 5. Iul. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum tribus menſibus permiſſis ab Eccleſia abeſſe volentem, minimè teneri petere vel obtinere licentiam ab Epiſcopo, cæterum quota pars Canonicorum ab Eccleſia eodem tempore poſſit abeſſe, ne debito ſeruitio ipſa Eccleſia deſtituatur, Epiſcopi iuriſdictionem atque arbitrium eſſe.

Non poteſt Epiſcopus facere, vt quibuſdam propter graues diuturnáſque inimicitias recuſantibus in ſuis Parochialibus reſidere, & volentibus reſignare, de Rectore prouideatur, neque vnita eis quædam ſimplicia beneficia & oratoria diuidere & illis conferre, cùm iiſdem detractis reditus Parochialium ſufficiant, ad honeſtè ſuſtentandum Rectorem.

Illis tribus menſibus à iure conceſſis non eſt aſſignanda cauſſa abſentię, qua quis vult abeſſe cum licentia ſui Prælati, impetrata à Decano vel Præſidente in choro, & frui quibuſdam nouis diſtributionibus, per Epiſcopum impoſitis, prout fruuntur in dictis tribus mēſibus omnibus fructibus ſuarum præbendarum, cū pro præſentibus & intereſſentibus habeantur de iure. Nemo tamen poteſt frui dictis diſtributionibus, quando iſtę diſtributiones ſút diſtinctæ à prębēdis.

Congregatio Concilij cenſuit eum, qui cum fideiuſſione eſt detentus, vt non poſſit diſcedere ab Vrbe, non poſſe cogi ad reſidendum.

33 *Quolibet anno abeſſe.*] Archiepiſcopus Ianuenſis prouideat, ne duo menſes, quos habent vacantes Canonici ſui Capituli, incurrant in Natalem aut Paſcha Domini, aut alias maximas ſolennitates.

Decretum hoc ſic intelligendum eſt, vt nulli Canonici poſſint abeſſe ab Eccleſiæ ſuæ ſeruitio vltra tres menſes ſingulis annis, nihilque eis prodeſt, quod in ciuitate maneant, niſi Eccleſiæ debitis horis inſeruiant, & omnes in contrariū conſuetudines per hoc Decretum ſunt ſublatæ. Attamen Epiſcopus poteſt ob legitimam cauſam dare licentiam Canonicis, vt à ſuis Canonicatibus per quatuor menſes abeſſe poſſint.

Reſidens in Decanatu vnius Eccleſiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatuum, quos in aliis Eccleſiis obtinet, ex ſententia Congregationis, exceptis diſtributionibus, & aliis, quæ abſentes non ſolent percipere. *Hoc ſæpius reſolutum.* An dignitates, Canonici, vel portionarij Canonicatus, & alij officiales poſſint abeſſe à ſeruitio Eccleſiæ ſine licentia Epiſcopi? Congreg. Concilij cenſuit, non requiri licentiam Epiſcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici portionarij abeſſe volunt, tempore Conc. Trident ipſis permiſſo.

De aliis qui non ſunt beneficiati, & inſeruiunt in Eccleſia, Concilium nihil diſpoſuit, ſed æqualiter ſeruandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officiis hoc c. in fin.

34 *Saluis nihilominus.*] An liceat Canonicis regularibus & portionariis ſæcularibus ab eadem Eccleſia abeſſe per tres menſes, ſtante, quod per eorum ſtatuta & conſuetudines abſunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in ſæcularibus cenſuit, negatiuè ex hoc textu: in regularibus verò cenſuit, non comprehendi ſub hoc Decreto, verùm, ſi cauſſa ſit rationabilis, & adſit licentia Prioris, poterunt abeſſe.

Indultum Leonis decimi tribuens Præpoſito & Canonicis S. Mariæ della Scala, vacationem duorum menſium contra fundationem Eccleſiæ, non intelligatur ſublatum per hoc c. quia Concilium reuocat tantum inſtitutiones, quæ concedunt abſentiam vltra tres menſes.

Quando tempus faciendi itineris periculoſum eſt, propter nimios calores & ſimilia, concedi poteſt dilatio petenti ad proficiſcēdum ad reſidentiam ſui beneficij,

&

& interim dum abeſt ab eo, quoad fructus beneficij habenda eſt eadem ratio, ac ſi ſemper reſideret, ex iure enim habetur pro reſidente.

Quando non ſtat per aliquem, quo minus in ſuo beneficio reſideat, nullum ob non reſidentiam detrimentum ſentire debet. *Hoc ſæpe reſolutum eſt.*

Licentia, vt quis poſſit abeſſe cauſſa ſtudiorum à ſeruitio ſuæ Eccleſiæ, vel ſeruitio ſui Canonicatus, non ſuffragatur, vltra quinquennium à die quo ſtudere cœpit. *Sæpius hoc dicitur.*

An obtinentes Dignitates in Cathedralibus ſeu Collegiatis, ſiue Præbendam, quæ tamen diſtincta eſt certa diſmembratione, interim dum effectum illius non exſpectant, non teneantur reſidere?

Congregatio cenſuit, quòd habentes plures canonicatus dignitate pares, reſidere tenentur, vbi pluribus inſeruiri poteſt.

Obtinens autem Canonicatum & Monaſterium in commendam, ſed ab animarum cura liberam, in Canonicatu reſidere tenetur.

18. Apr. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, in obtinente dignitatem nullam habentem principaliter curam animarum, ſed tamen per vnionem Parochialium, quæ ipſi dignitati acceſſoriè ſunt vnitæ, non requiri, vt attigerit vigeſimum quintum annum.

25. Oct. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, quod ſi quis indebitè coniectus fuerit in carcerem, vtique diſtributiones quotidianæ, ei debeantur: pariter cenſuit, quod fructus maſſę groſſæ tamdiu debeantur, quamdiu per ſententiam non conſtiterit, iuſtè illum in carcere detineri.

15. Apr. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, prouiſo de dignitate, vel Canonicatu, qui fidei profeſſionem non emiſit, poſſeſſionem ad fructus faciendos ſuos minimè ſuffragari.

Epiſcopo Vlixbonenſi ſcribatur N. reſidentem in Canonicatu Eccleſiæ Vlixbonæ cogendũ non eſſe vt reſideat in monaſterio N. Ordinis Ciſtercienſis, quod obtinet in commendam, ab animarum cura liberam.

Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, reſidere poterit in eo, in quo ſibi placuerit: ſed ſi alter eſt dignior, in eo reſidere tenetur.

Habens dignitatem in Collegiata, quæ vnita ſit Cathedrali, ſi Collegiata ſit deſtructa, poteſt talis, ſi non recipiatur in Cathedrali alibi, vbi habet beneficiũ, reſidere, & dignitatis ſuæ fructus percipere exceptis diſtributionibus, & iis ſi quæ fortè ſunt, quæ abſentes iuſta de cauſſa non percipiunt.

Parochus, qui habet parochiam, intra cuius limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea reſidere.

35 *Alioquin primo anno.*] Abſens per annũ à Dignitate, Canonicatu ſeu præbenda, diſtributionibus eſt priuatus, & priuari debet dimidia parte fructuum: ſi verò perſeuerauerit in abſentia, priuandus eſt non modò fructibus, ſed etiam beneficio.

36 *Ac reſidentia fecit ſuos.*] Non tamen ſi in alio Canonicatu etiam Eccleſiæ collegiatæ alterius Diœceſis reſideret.

37 *Diſtributiones verò, qui ſtatis horis interfuerint, recipiant.*] Canonici, vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus vel Collegiatis capellanias in titulum, tempore, quo in dictis capellaniis celebrant, diſtributiones recipere non debent, prout S. D. N. ex ſententia Congregationis declarauit: niſi quando ſic iuſſi eſſent à ſuo ſuperiore, vt eo tempore celebrarent, quem tamen admoneri voluit, vt ab huiuſmodi iuſſu abſtineat in poſterum.

Congregatio Concilij cenſuit, Canonicũ abſentem ſtudiorum cauſſa percipere quidē fructus prębendæ, non autem diſtributiones quotidianas, quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit, nullo autem caſu debere ipſum Canonicum percipere diſtributiones miſſis, aut defunctorum anniuerſariis applicatas. 13. Sept. 1595.

Inſeruientes Eccleſiis Parochialibus, & habentes legitima beneficia in Eccleſiis Cathedralibus, vel aliâs ſeruitoria, quæ reſidentiam requirũt, quorum omnes fructus conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis, poſſunt omnes percipere, ſi modò nullæ prębendę diſtinctę fuerint, & omnes de cõmuni percipiant, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non interſiut, at quando ſaluo debito ſeruitio parochialium, poterunt etiam inſeruire Cathedrali, tunc non poſſunt percipere niſi quatenus inſeruiunt.

Fructuum.] De omnibus fructibus tam præbendæ quàm reſidentiæ Canonici miſſi ab ipſis Epiſcopis ad limina Apoſtolorum eorum nomine, vel comitantes ipſos Epiſcopos ad eadem limina lucrantur diſtributiones ex Decreto S.D.N. Sixti V.

Congregatio cenſuit, non poſſe confici ex horis, quibus Canonici reſidentes abſunt à choro, dies, vt ex diebus & horis confici poſſunt menſes abſentiæ, de quibus in hoc Decreto, neque ad conſtituendum

Non valet [illegible] quo diſponitur, vt in vna hora vel [illegible] intereſſentes, lucrentur maſſam groſſam ſiue præbendam, amiſſis diſtributionibus quotidianis.

Congregatio cenſuit, Canonicatus & dignitates obtinentes teneri intereſſe omnibus horis, niſi irritandæ ſint ſpeciali confirmatione, quæ non eſt ſublata per Concilium Tridentinum. Diſtributiones verò quotidianę cęteris quoque horis ex fructibus beneficiorum, ſeu prębendarum proportionabiliter ſunt aſſignandæ, ne negligantur.

Cenſuit Congregatio, facultatem Capitularibus ſeſe inuicem ſubſtituendi in ſeruitio Eccleſiæ, ab Epiſcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, vt non eodem tempore eidem ſeruitio ſint obſtricti. *Infra, hoc cap. §. ſi factum.*

39 *Recipiant.*] Habeãtur tanquam pręſentes in choro, qui animarum curam exercent, quę illi Eccleſię imminet, dum tamen ſint in actu adminiſtrandi Sacramenta vel alia exercendi, quæ ſpectant ad ipſam curam.

Nõ poteſt declinari, quin tertia pars pręb endæ conuertatur in diſtributiones quotidianas ex Decreto Concilij. *Suprà Seſſ. 22. c.* 3. ratione curæ animarũ, quæ imminet Canonicatui, qui à præbenda nõ eſt diuiſibilis.

Mota fuit difficultas de ſtatu & conſuetudine Eccleſiæ Collegiatæ Canonicorum regularium, quo tam ipſi Canonici, quàm portionarij, qui ſunt ſæculares, ab eadem Eccleſia ſingulis annis cum licentia Prioris & Capituli, per quatuor dies abeſſe poſſunt, quibus, vnà cum fructibus groſſæ, etiam diſtributiones quotidianas accipiunt, perinde ac ſi diuinis intereſſent: Sacra autem Congregatio in portionariis ſæcularibus abſque difficultate cenſuit, amittendas eſſe diſtributiones quotidianas, vtpote quæ debeantur tantum illis, qui adſtant & interſunt facientes officium. Ideóque dicunt eſſe ſalarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus verò cenſuit, illos non comprehendi hoc Decreto, & quia habent ſeruitium continuum, ſi Prior eis concedat licentiam cum rationabili cauſſa, iudicauit poſſe abeſſe & percipere.

40 *His careant.*] Hoc intellige niſi reſidentes in Parochialibus nullos reditus ex præbenda haberent, ſed omnes fructus in diſtributionibus eſſent, tunc habentur pro præſentibus & inſeruientibus, quo caſu nihil vltra ſer[illegible]um perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reſeruantes in reſignationibus domos Canonicales, eáſque Laicis locantes, cogendi ſunt locare (iuſta tamen mercede) dictas domos Canonicis reſidentibus, ita vt hi præferantur quibuſcunque aliis in locatione, ceſſantibus quibuſcunque priuilegiis in quilinatus.

41 *Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis & conſuetudinibus.*] Non obſtat quod illæ conſuetudines non inſeruiendo eſſent immemorabiles in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis inſignibus. Attamen hoc Decretum fundationes & confirmationes Apoſtolicas non tollit.

Congregatio cenſuit, Canonicos abeuntes ſub matutinum, etſi id ex conſuetudine immemorabili faciant, non excuſari, ſi nullam aliam cauſam allegant præter hanc. Quod ſi per ſe ipſos id facere debent, non ſunt augendæ illis, vt petunt, diſtributiones.

Si factum eſt aliquod ſtatutum, quo Canonici poſſint inſeruire per ſubſtitutos, vel ſaltem vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia eſt contra Concilium.

Congregatio Concilij cenſuit, poſſe aliquem in vna Eccleſia ex priuilegio vel conſuetudine fungi duplici officio, vt ſi ſit theſaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari diſtributiones, quas obtinet diuerſo iure, cum inter dignitates ſuppleat numerum Canonicorum, nec eget ſubſtituto.

42 *Compellantur obire officia.*] Ad omnes ſeptem horas Canonicas iſti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomadarij, ſi tamen alij non ſunt Canonici.

43 *Epiſcopo celebranti.*] Comitantes Epiſcopum non lucrantur diſtributiones quotidianas, niſi Canonicatus conſiſterent in diſtributionibus quotidianis, & tũc amittunt eam partem, quæ deſeruientibus accreſcit.

An Capellaniæ in Eccleſia Cathedrali exiſtentes, quorum reditus ex variis defunctorum redditibus cum onere Miſſas aliquot, & diuina officia pro animarum ſalute celebrandi, inter ſe tantum diſtribuunt Capellani præſentes, qui onera prædicta per ſeipſos, & per alios presbyteros quoſcunque ſoluunt, reliquis Capellanis qui præſentes non ſunt, nihil percipientibus, perſonalem reſidentiam requirant, ita vt, qui eas obtinent, ad reſidentiam præcisè, etiam per priuationem cogi poſſint, non obſtante conſuetudine contraria? Multi quidem ex Illuſtriſsimis tenebant, non poſſe cogi præcisè. Nihilominus fuit decretũ, p[illegible] cogi præcisè ad reſidendũ.

Epiſcopo [illegible] celebranti [illegible] [illegible]

conſuetudo

conſuetudo Eccleſiæ. Canonicatus ergo & Dignitates obtinentes in Cathedrali, omnes Epiſcopo pontificalia exercenti aſſiſtere debent, niſi aliqui legitimè abſint, etiamſi titulo vacationis, & renuentes Epiſcopus puniat.

In conferendo Ordines ſeruandum eſt *Cap.* 8. *Seſſ.* 23. Epiſcopo exercenti pontificalia extra Cathedralē Eccleſiam, in ciuitate tamen, & nō in Diœceſi, tenentur aſſiſtere & inſeruire, qui ſolent aſſiſtere, & inſeruire exercenti Pontificalia in Cathedrali.

Pro nominatione exiſtentiū in pontificalibus tam in miſſa, quàm in veſperis, Congregatio cenſuit, ſeruandam eſſe conſuetudinē illius Eccleſiæ: de qua niſi conſtet, ſeruandum eſſe id, quod ſcribitur in Pontificali, etiam non obſtante quacumque conſuetudine.

Vltima Ianuar. 1601. Congregatio Cōc. cenſuit, Epiſcopū priuilegio ſacris Canonibus conceſſo poſſe vti opera duorum Canonicorum, eóſque dum illi inſeruient debere percipere fructus prębendæ, amiſſis diſtributionibus quotidianis, ſi diſtributiones quotidianæ ſemotæ ſint à fructibus præbendæ. Quod ſi omnes fructus in quotidianis diſtributionibus conſtent, debere percipere earum duas partes amiſſa tertia, quæ accreſcet inſeruientibus.

44 *Aut alia Pontificalia exercenti.*] Congregatio cenſuit, Canonicos accedere debere ad cubiculum Epiſcopi, quoties ipſe non priuatim, ſed pontificaliter cum cappa, in diebus feſtiuis, & ſolemnibus voluerit deſcendere, vt aſſiſtat, vel horis diuinis, vel Miſſæ Sacrificio, multóque magis, ſi ipſemet ſit celebraturus. in reditu verò vſque ad oſtium domus Epiſcopi, Epiſcopo præcedente, ipſiſque ſequentibus, comitari debere: in diebus autem feriatis, quando priuatim venit in Eccleſia celebraturus, aut aliquid aliud acturus, debere etiam nonnullos ex Canonicis accedere ad oſtium Eccleſiæ & Epiſcopum comitari, idipſumque in reditu obſeruandum.

Præcipit Congregatio ſeruandam eſſe conſuetudinem illam quæ eſt in Eccleſia Cathedrali Seguntinenſi, in qua Capitulum per Magiſtrum ceremoniarum deputat aliquos qui adſint proprio Epiſcopo pontificaliter celebranti: ſint tamen principales dignitates, & Magiſter ceremoniarum à Pontificalis obſeruatione non recedat. Ipſi autem Epiſcopo celebranti priuatim in Eccleſia, etiam Cathedrali, non debent aliqui Canonici adſiſtere: ſecus ſi ipſe pontificaliter concionaretur aut celebraret, tam in Eccleſia Cathedrali, quàm in ipſa ciuitate aut ſuburbiis. Eſt etiam dubitatum à Capitulo eiuſdem Eccleſiæ Seguntinenſis, an omnes adſiſtentes deberent eſſe Dignitates & Canonici, an verò ſufficerent illi, quos capitulum nominauerat ex Dignitatibus, Canonicis & præbendis, iuxta conſuetudinem ſupradictam immemorabilem? Et præſuppoſita conſuetudine, quod Diaconus Seguntinenſis Eccleſiæ facto, auctoritate Apoſtolica ſit præſidens chori, cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitio colloquentium in eo & perturbantium officia diuina, & quod ille tanquam Præſidens chori ſit inter Dignitates, & Canonicos tantum, Diaconus verò inter dimidios, ex conſuetudine autem non repetiantur, qui debeant eſſe prędicti aſſiſtentes & miniſtri: quæſitum eſt an in hoc caſu videretur ſeruanda eſſe conſuetudo Eccleſiæ, quæ rationabilis eſſe putabatur, & iuri conformis, qua Dignitates ſemper deputantur diſtributis inter omnes oneribus ſuo ordine, habita ratione perſonarum & impedimentorum? Pro hoc dubio Congregatio cenſuit, Epiſcopo ſolemniter Miſſam aut Veſperas celebranti primam Dignitatem obtinentem, pluuiali indutum debere in officio presbyteri aſſiſtentis inſeruire, & ipſo legitimè impedito ſecundam Dignitatem debere vice alterius fungi.

Illuſtriſſimi & reuerendiſſimi Domini: Dignitates & portionarij Eccleſiæ Abulenſis noluerunt Reuerendiſſimum D. Epiſcopum aſſociare, eo quod prætenderent ſe non eſſe comprehenſos in Decreto 12. Seſſ. 24. ideóque totum id onus Canonicis impoſuerunt: quare pro parte Canonicorum dictæ Eccleſiæ Abulenſis humiliter ſupplicatum eſt, vt Domini Cardinales dignarentur curare obſeruari, quod aliàs fuit declaratum in vna Burgenſi, vt ſcil. in dicto Decreto aſſociandi D. Epiſcopum Abulenſem comprehendantur omnes Dignitates & Portionarij dictæ Eccleſiæ, cum etiam ſint de Capitulo, & non deceat membra à capite diſcedere. Ad hanc dubitationem Congregatio Card. Sacri Conc. Trid. Interpretum reſpondit, Dignitates item & Portionarios Eccleſiæ, æque ac Canonicos debere Epiſcopum aſſociare, idque Congregatio ipſa vult omnino obſeruari die 25. Maij, 1586.

Ad ipſum verò Epiſcopum pertinet vt aſſociationis horam intimet, ne diuina extra ſuas horas fiant, aut ciues ſcandalizentur. Et ſimul ac Epiſcopus fuerit in choro, horæ diuinæ inchoentur.

Itaque

Itaque Epiſcopo rei diuinæ peragendæ cauſſa ad Eccleſiam venienti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, vnus ex dignioribus de Capitulo in porta primaria Eccleſiæ porrigat aſperſorium cum oſculo: cùm verò priuatim adit Eccleſiam, tunc ex ſuis familiaribus vnus aquam ad aſpergendum, vt eſt conſuetudo, Epiſcopo porrigat.

Item quando ex conſuetudine Epiſcopus dicit ſubmiſsè reſponſorium in proceſſionibus ſolemnibus, vbi Diaconus & Subdiaconus librum tenent, ea conſuetudo eſt omnino ſeruanda. Eſt quoque iudicatum, vt attendatur conſuetudo Eccleſiæ Abulenſis, quæ eſt quod Dignitates & Canonici aſſiſtentes induant ſe, & non relinquant ſolum Epiſcopum accedere ad chorum.

Epiſcopo conſecranti oleum & chriſma, adſint aliqui præſentes, & honorent Epiſcopum pontificalia exercentem. Quæſitum fuit, an celebranti Canonico Diaconus & Subdiaconus miniſtrare debeant? Reſponſum fuit à ſacra Congregatione, hoc in prouinciali Synodo ſtatuendum eſſe, interim verò nihil innouandum, vltra Concilium, quia Concilium nihil determinat.

45 *Cætera quæ ad debitum in diuinis officiis.*] Improbatur illa conſuetudo, qua dicebatur non poſſe aliquem in ſua Eccleſia campanas pulſare, antequam campanæ Cathedralis Eccleſiæ pulſentur: ſiquidem perinde omnes poſſunt (horis tamen debitis) ſuas campanas pulſare. Pariter improbatur non poſſe alios Miſſas in ſuis Eccleſiis celebrare, donec fuerit decantatum Præfatium Miſſæ maioris in Cathedrali. Similiter non poſſe regulares extra ſua clauſtra per Eccleſiæ diſtrictum proceſſiones facere.

De certa lege in choro conueniendi & permanendi, Punctator debet eſſe Clericus in ſacris conſtitutus, ſecundùm decretum Concilij Prouincialis Compoſt. &c. reuiſi per S. D. N. ſub Dato Romæ apud S. Petrum, die 17. Octobris 1568. anno 2. vel alia veriori data.

Quoad reſidentiam verò obſeruetur decretum Concilij de reſidentia nouem menſium, & ſi aliquod ſtatutum in contrarium ſit factum, ſit irritum & nullum, ac liti & cauſæ commiſſæ in Rota vel alibi cedatur quoad hoc cap.

Quoad remiſſionem quæ fit in die Cœnæ Domini, ſeu alio de portionibus aliis accreſcentibus, ob non reſidentiam; non fiat, & facta reuocetur.

Præſuppoſita immemorabili conſuetudine, quæ allegatur pro parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad Capitulum, nihil innouetur, alias remaneat in diſpoſitione iuris communis.

46 *Intereà verò Epiſcopus.*] Canonici & beneficiati debent dare notam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad dictos Canonicatus & beneficia. Pertinet autem ad eos cum Capitulo, vt eas reponere, & ſeruare poſſint in Archiuis.

47 *Cum duobus Canonicis.*] Epiſcopus tenetur conſilium hoc petere, non autem ſequi: conſenſus enim Capituli non eſt neceſſarius. Epiſcopus non poteſt cogere aliquem in beneficio ſimplici reſidere. Item non poteſt cogere obtinentem Capellaniam, vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quòd Rectores celebrent, nam iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit.

Epiſcopus obtinentes beneficia ſimplicia cogere non poteſt perſonale aliquod ſeruitium ſuis beneficiis impendere, cum ex antiquiſſima totius Eccleſiæ conſuetudine non niſi ad officium recitandum teneantur. Hæc autem declaratio non ſufficit pro illis, in quorum beneficiorum fundatione poſita eſt clauſula hæc, ſcilicet, *quod per ſeipſos, & non per ſubſtitutum teneantur ſeruire.*

Remissiones.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à num. 164. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. 7. c. 1. concl. 6. prope fin. pag. 163.

β *Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus Eccleſiis, vbi fieri poteſt, Magiſtri in Theologia, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 4. num. 68. * & Io. Aloyſium Ricc. deciſ. 581.

† *Doctores aut Licentiati in iure canonico.*] Vide Nauar. conſ. 1. & 2. tit. de ſumma Trinit. & fide Catholica. Peregrin. conſ. 3. n. 19. vol 2. Marc. Ant. Genuenſem in tract. de Eccleſia, q. 611. n. 2.

γ *Ad cæteras autem dignitates, vel perſonatus, &c.*] Sacra Cardinalium Congregatio ſic cenſuit: Dignitates etiam in Eccleſiis Collegiatis comprehenduntur. refert & hanc opinionem ſequitur Nicol. Garc. de Benefic. p. 7. cap. 4. n. 59. & 62. cum ſeqq. Contrarium tamen, immò hoc decretum non habere locum in Collegiatis Eccleſiis, tenent Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Beneficia. §. 1. verſ. Ad dignitates, & verbo Canonica, §. 9. Fr. Emman quæſt. Regul. tom. 1. q. 13. art. 2. & in addit. ad Bul-

ſum compoſitionis, num. 4. vbi ait Chriſtophorum Velam Archiep. Burgenſem contuliſſe dignitatem ſcholaſtriæ Collegiatæ Eccleſiæ de Aguilar. de Campo, cuidam ſcholari, qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cùm litigaretur ſuper hoc, fuiſſe iudicatum, collationem eſſe canonicam & iuridicam.

d Et 22. annis non minores.] Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit hos 22. annos eſſe completos in hunc modum: Congregatio Concilij cenſuit requiri ætatem vigintiduorum annorum completam, refert Garc.d.cap.n.70. & refertur in dec.16. p.4.interpret.Concilij Trid.in recollectis à Farinacio.] & hanc opinionem ſequuntur Mandoſ.tract.de Ætate minorum, cap.5. n.10.P.Molin.de Iuſtit.tract.2.diſp.573. circa princip.Veg.in ſum.p.1. c.76. caſu vnic. P.Leſſi.de Iuſtit.lib.2.c.34.n.108.dicens illam formulam, vt non ſit minor 22. annis, inſinuare annos 22. debere eſſe completos. Contra tamen tenent P.Henriq. lib.14. c.8. §.10.in fine, Emman. Sa verbo Beneficium, n.31.Zerol.in praxi Epiſcop.p.1. verbo, Beneficia, §.1.verſ. Ad dignitates. P.Azor.inſt. moral.p.2.lib.6.c.5.q.3.

e Ad dignitatem tamen principalem in Collegiata regulariter requiri ætatem 25. annorum inceptorum, cùm regulariter habeat curam animarum in foro interiori, reſoluit Garc.d.4.n.65.

f Si aliqua parochialis Eccleſia eſſet vnita alicui Canonicatui Eccleſiæ Cathedralis acceſſoriè ſufficere prædictos 22.annos, cenſet Gonzal.ad reg.8.Cancel.Gloſſ.9.n.4.

g Promiſi etiam de beneficiis quibuſcumque, &c.] De Profeſſione Fidei emittenda vide Fr.Emman.in ſum.tom.1.cap.19. n.7. Fuſc. de Viſitat.lib.1.c.5.n.15.& lib.2.c.3.num.4. Petr.Ledeſm.in ſumm. p. 2. tract. 1. cap.4. concl.10.Sayr. deciſ.1. cum ſeqq.ſub tit. de Conſt. Flamin. de Reſignat. lib.8. q.9.à n.151.& lib.10.q.9.Nicol.Garc.de Beneficiis, p.1 cap.1.per totum, Aloyſ Ricc.in collect. dec. p 3. collect.579. nouiſſimè Pat.Sanch. in præcepta Decalogi lib.2 c.5.à princ.Zerolan praxi Epiſcopali, part.2. verbo, Fidei Profeſſio.

h Curam animarum habentibus.]Vide Nau. conſ 1.& 2.tit.de ſumma Trinit.& fide Catholica.& in Manuali c.25.n.115.

i Intra duos menſes.] Vide Nauar. conſ.1. & 2 eod. tit.

k Nec à prædicta Fidei profeſſione in manibus Epiſcopi facienda excuſari Canonicos exemptos ratione ſuæ exemptionis, reſoluunt Nau.conſ.9. ſub tit.de Iureiur. in 2, edit.Petr.Ledeſ.d.c.4. poſt concl.10. diffic, 5.Sayr.dec.1. ſub tit.de conſt. Aloyſ. Ricc. d.collect.579.verſ.Amplia 1.P.Sanch.d.c.5. n.2. & cenſuiſſe ſacram Cardinalium Congregationem teſtatur Garc.d.c.3.n.21.

l Nec excuſari Prælatos Regulares, imò intra bimeſtre ab adepta poſſeſſione ſuæ præfecturæ, hanc profeſſionem facere teneri, docent Emman. Saa verbo Fides, in fine, Fr.Emman.in ſum.tom.1.cap.100.n.7.in 2. edit.& quæſt.Reg.tom.q.73.art.1.P.Sanch. p.c.5.n.5. Sayr.deciſ.ſub tit.de conſtit.

m Nec excuſari Canonicos Regulares Eccleſiarum Cathedralium ſacra Cardinalium Congregatio in hunc modum cenſuit. Comprehenduntur, etiamſi fuerint Regulares, & computendi ſunt duo menſes à die electionis, vel quoad mittantur ad participationem maſſæ capitularis. refert Garc. d. c.3.num.16.

λ Nec excuſari Doctores, Magiſtros, Regentes, & alios cuiuſcumque artis ac facultatis, tenet P.Sanch.d.cap.5.n.4.

μ Nec excuſari etiam denuò emittere eos, qui eam iam emiſerunt in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, reſoluit ſacræ Card. Congregationis deciſionem adducens Garc.d.cap.3.n.17.& 18.

ν Promiſi &c.] Huiuſmodi Fidei profeſſionem non poſſe fieri per procuratorem, Steph.Gratian. diſcept. forenſ. c. 166. n 22. Nicol. Garc. d. cap.3. num.74.vbi affirmat ita à ſacra Cardinalium Congregatione deciſiones emanauiſſe. Contrarium tamen, imo hanc Fidei profeſſionem per procuratorem fieri poſſe tenent Nau. conſ. 4. n.1. ſub titul. de Summa Trinit.in 2. edit. & conſ.11.num.2.ſub tit.de Iureiur. in 2. edit. Petr.Ledeſ.d.c.4.poſt 20. concl. difficult.6. P.Azor. inſt.Moral. p.2. lib. 7. c. 2. q.6. P. Sanch.d.cap.5.n.7. Zerol. in praxi Epiſcop, p.2.verbo Fidei profeſſio.

ο Intra duos menſes.] Quod non obligat illum, per quem ſtat, quominus poſſeſſionem accipiat, reſoluit Garc.d.c.3.n.32.

π Quod clericus parochialem adeptus omittens per ignorantiam Fidei profeſſionem facere, non peccat, nec ſubintrat diſpoſitio Concilij in præſenti, reſoluit Sayr. deciſ 3.ſub titul.de conſtitut.

ς Quod curatus, qui Fidei profeſſionem intra duos menſes non fecit, poteſt moram purgare, docet Sayr. deciſ. 4. ſub titul. de conſtitut.

σ Illum, qui non fecerit profeſſionem intra duos menſes, teneri eam poſtea emittere,

cum

cùm hic terminus non ponatur ad finiendam obligationem: ſed ad differendam executionem, docet Garc. d.c.3.n.29.

ſ In manibus ipſius Epiſcopi.] Quod ſede Epiſcopali vacante prouiſus de beneficio curato debet facere profeſſionem coram Ordinario Capituli ſede vacante, & non coram Capitulo, tenet Garc. d.c.3.à n.26.

v Vel eo impedito.] Quod profeſſio Fidei poteſt fieri coram Vicario Epiſcopi, eo etiam non impedito (quia verba huius text. ſolum ponuntur ad admonitionem, & denotandum conuenientius eſſe, eam facere coram ipſo Epiſcopo ceſſante impedimento) reſoluit Garc. d.c.3.n.22.& 23.

φ In Eccleſiis Cathedralibus.] Quod non procedit in Canonicis, & dignitatibus Collegiatæ Eccleſiæ, ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe teſtatur Garc. d.c.3.n.13. Contrarium tamen tenet Zerol. d.verbo Beneficium, §.5.dicto 4.p.1.

χ Fructus non faciant ſuos.] Ad illorum reſtitutionem in conſcientia teneri etiam, non interueniente aliqua ſententia, reſoluit Garc. d.c.3.n.35.& peccat mortaliter à n. 64. tamen contrarium tenet Pat. Sanch. in præcepta Decalogi, lib.2.c.5.num.10.

ψ Non procedere in diſtributionibus quotidianis, quæ dantur ratione miniſterij, & operæ perſonalis, & laboris, ita vt illas percipiens faciat ſuas, aſſerit Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap.166. num.22. & ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe referunt Garc. d.cap.3. n.60. & Gonzal. ad reg.8.Cancel.§.7.proœm.num.170. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ.part.4. collect.1451. verſ. Infertur ſexto.

ω Si ignarus huius decreti omiſerit Fidei profeſſionem in foro externo non excuſari, quia eſt ignorantia iuris clari, in foro tamen interiori, & quoad Deum à mortali, & conſequenter ab omiſſione, & reſtitutione fructuum excuſari docent Frat. Emman. in ſum.tom.1.c.119.n.7.in 2. edit. & q.Regul. tom.2.q.72. art.3. Nauar. conſ.1. n.2.& 3. ſub tit. de ſumma Trinit. in 1. edit. & conſ. 4.n.3.& conſ.3.n.2. & conſ. 7. n.2.& 3.& conſ.11.n.1.& conſ.12.n.2. ſub tit. de Iureiur. in 2.edit. P. Azor. d.c.2.q.2. Flam. de Reſign.lib.10.q.9.n.8.cum ſeqq. Læli. Zechi. de Republ. Eccleſiaſt. tit. de Benefic. & penſ. c. 9.n.3.verſ. Requiritur etiam, P. Sanch. d.cap. 5.n.13. Garc. d.c.3.n.66.cum ſeqq.

αα Cui ſint aſſignandi & applicandi fructus amiſſi ob non factam profeſſionem Fidei? Vide apud Læli. Zecchi. de Republ. Eccleſiaſt. tit. de Benefic. & penſion. c.13.n. 4.verſ. Quod ſi parochialis, Fuſc. de Viſitat. lib.2.c.13.n.4. Flamin. de Reſign. lib.10.q.n. 123.& 124. qui, loquendo de parochis, dicunt aſſignandos, & applicandos eſſe fabricæ Eccleſiæ, ſeu pauperibus.

In Canonicis vero, & dignitatibus habentibus fructus in menſa Capitulari, fructus amiſſos ob non factam profeſſionem ſpectare ad Capitulum, reſoluit Garc. d.c.3. à n. 40. vbi à n. 44. dicit quod debens fructus, non poteſt ſe componere cum Capitulo, ſoluta aliqua parte, & à n.53. refert ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe, Ordinarium non poſſe condonare fructus amiſſos ob non factam profeſſionem Fidei.

ββ Quod hæc Lex non eſt pœnalis, ſed conuentionalis, reſoluunt P. Azor. inſtit. moral. part.2.lib.7.c.2.q.3.verſ. Quæres an ob profeſſionem, Petrus Ledeſ. in ſum. part. 2.tract.1.c.4.poſt concl.10.diffic.1. Garc. d. c.3.n.35. Sed hoc decretum eſſe pœnale, ac proinde, etiamſi pœnam ipſo iure irroget, non obligare in foro conſcientiæ, tenent Nauar. conſ.3.n.1. ſub titul. de Summa Trinit. in 1.edit.& conſ.12.n.1. ſub titul. de Iureiur. in 2.edit. Fr. Emman. q. Regul. tom.2. quæſt.72.art.3. P. Sanch. d.c.5.n.10.

γγ Nec illis poſſeſſio ſuffragetur.] Vide Sayr. deciſ.6. de verborum ſignificat. & ſacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit. Nec longiſsima poſſeſſio prodeſt ei, qui non emiſit profeſſionem Fidei quoad fructus percipiendos, quandiu dictam profeſſionem non emiſerit. referunt Flamin. de Reſignat. lib. 10.q.9.n.122.& Nic. Garc. de Benefic. p.3.c. 3.n.34. reſoluunt Fr. Emman. in ſum. tom.1. c.119.n.7. P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib.2.cap.5.n.11.& 12. P. Azor. inſtit. moral. p.2.lib.7.cap.6. col.826.

BVLLA S. D. N. D. PII, Diuina Prouidentia Papæ IV.

Super forma iuramenti profeſſionis fidei.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INiunctum nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officiũ requirit, vt ea quæ Dominus omnipotẽs, ad prouidã

 Eccleſiæ

Eccleſiæ ſuæ directionem, ſanctis Patribus, in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cùm itaque iuxta Concilij Trid. diſpoſitionem omnes, quos deinceps Cathedralibus & ſuperioribus Eccleſiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, prouideri continget, publicam Orthodoxæ fidei profeſſionem facere, ſeque in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros ſpondere & iurare teneantur: Nos volentes, etiã per quoſcumque, quibus de monaſteriis, conuentibus, domibus, & aliis quibuſcumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam militiarum, quocumque nomine, vel titulo prouidebitur, idem ſeruari, & ad hoc, vt vnius eiuſdem fidei profeſſio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicáque & certa illius forma cunctis innoteſcat, noſtræ ſolicitudinis partes in hoc alicui minime deſiderari, formam ipſam præſentib. annotatam publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex Decretis ipſius Concilij, & alios prædictos ſpectat, recipi & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè præcipiendo mandamus, huiuſmodi ſub tenore.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Rom. Eccleſia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, factorẽ cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo verò, Genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas: & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam ſanctam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes & conſtitutiones firmiſſimè admitto & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum quem tenuit & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè & propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio & admitto. Omnia & ſingula quæ de peccato originali & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerũt, amplector & recipio. Profiteor pariter, in Miſſa offerri Dèo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium, pro viuis & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter & ſubſtantialiter Corpus & Sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, fierique conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in Sanguinem, quam conuerſionem Catholica Eccleſia Tranſſubſtantiationem appellat. Fateor etiam, ſub altera tantum ſpecie, totum atque integrũ Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi. Conſtanter teneo Purgatorium eſſe, Animáſque ibi detentas fidelium ſuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cũ Chriſto regnantes, venerandos atque inuocãdos eſſe, eóſque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias eſſe venerandas. Firmiſſimè aſſero, imagines Chriſti ac Deiparæ ſemper Virginis, necnon aliorũ Sanctorum, habendas & retinendas eſſe, atque eis debitũ honorẽ ac venerationẽ impartiendam. Indulgẽtiarum etiam poteſtatem à Chriſto in Eccleſia relictam fuiſſe, illarumque vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem eſſe affirmo. Sanctam Catholicam & Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, omnium Eccleſiarum matrem & magiſtram agnoſco. Romanóque Pontifici, beati Petri, Apoſtolorum Principis, ſucceſſori,

ac

ac Ieſu Chriſti Vicario veram obedientiam ſpondeo ac iuro. Cæteraitem omnia à ſacris Canonibus & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à ſacroſancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata indubitanter recipio atque profiteor, ſimulque contraria omnia, atque hæreſes quaſcumque ab Eccleſia damnatas, & reiectas & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo ſaluus eſſe poteſt, quam in præſente ſponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſſimè (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia.

Volumus autem quod præſentes litteræ, in Cancellaria noſtra Apoſtolica, de more legantur: & vt omnibus faciliùs pateãt, in eius Quinterno deſcribãtur, ac etiã imprimãtur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginã noſtræ voluntatis, & mãdati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorũ Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto, Id. Nouembr. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Fe. Cardinalis Caſiu.

Caſ. Glorierius.

LECTAE & publicatæ fuerunt ſupraſcriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnat. Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, die verò Sabbati, nona Menſis Decembr. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pij, Papæ IV. Anno quarto.

A. Lomellinus Cuſtos.

ſſ *Neminem etiam deinceps, &c.*] Vide Flam. de Reſignat. lib. 4. q. 9. n. 10. Non habere locum in Collegiatis Eccleſiis tenent Nau. Conſ. 3. ſub tit. de temporib. Ordin. in 1. edit. Zerol. in praxi Epiſc. p. 3. verbo Beneficia, §. 5. pag. 46. * Vide etiam Io. Aloyſ. Ricc. in prax. var. reſol. c. 238. & ſeq.

† *Omnis canonicatus, &c.*] Canonicatus iuriſpatronatus laicorum, ante Concilium fundatos, hoc decreto non eſſe comprehenſos, cenſuit Sacra Cardinal. Congregatio die 29. Nouembris, 1591. vt patet ex deciſ. 45. relata à Farinacio in 4. p.

tt *Ita tamen, vt dimidia ſaltem pars, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Capitulum, n. 10. pag. 84. & verbo Canonica, n. 2. pag. 94.

ſſ *Præterea obtinentibus in eiſdem Cathedralibus, &c.*] Vide latiſſimè Nicol. Garci. de Benef. p. 5. c. 2. n. 180. cum multis ſeqq. vbi n. 181. reſoluit, quòd ſub hoc cap. comprehenduntur dignitates principales, & Capitula Eccleſiarũ Collegiatarum. Vide Nau. conſ. 2. de Clericis non reſid. & de Orat. miſcel. 59. n. 6. Flam de Reſign. lib. 10. q. 10. n. 62. P. Azor. inſt. mor. part. 2. lib. 7. c. 3. col. 816.* Nau. conſ. 1. lib. 3. de cler. non reſid.

ěě *Aut portiones.*] Vide P. Azor. inſt. moral. p. 2. lib. 5. c. 10. col. 275.

ff *Aut conſuetudinis.*] Quòd non tollit conſuetudinem immemorialem, ex eo quia immemorialis conſuetudo numquam cenſetur ſublata, niſi expreſſa mentio de ea in lege, vel conſtitutione habeatur, docent Flores Var. lib. 2. q. 10. n. 44. Fr. Emmanuel quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 9. ar. 5. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 53. n. 2. Sed in propoſito contrarium cenſuiſſe ſacram Congregationem Cardinalium refert Garc. loco infrà citato † n. 199. & 198.

ii Immemorialis conſuetudo non excuſat à Reſidentia in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus: in Collegiatis autem non inſignibus poteſt excuſare, ſi Eccleſiæ ſint rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, aut in quibus adeò tenues reditus eſſent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non poſſent, & ſufficit ad excludendam immemorialem, quòd aliqui Canonici reſederint. refert Garc d. cap. 2. n. 197.

ẋẋ *Vltra tres menſes.*] Sequentes ſacræ Congregat. deciſiones Doctores infrà citati ſuper hoc decretum ſuis in tractatibus fideliter referunt.

λλ Prima eſt, an illis tribus menſibus à iure conceſſis ſit aſſignanda cauſa abſentiæ, & cum licentia ſui Prælati? vel an poſſint potiri beneficio trium menſium nulla cauſa declarata, ſed impetrata licentia à Decano, vel Præſidente in choro, & frui quibuſdam nouis diſtributionibus per Epiſcopum impoſitis, prout fruuntur in dictis tribus menſibus omnibus fructibus ſua-

rum præbendarum, cùm pro præſentibus & intereſſentibus habeantur de iure? Congregatio cenſuit nullam aſſignandam eſſe cauſam. Secundò, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos poſſe abeſſe eodem tempore, ne Eccleſia deſtituatur ſuo debito ſeruitio, ſed tantum eam quartam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi, vel Capituli. Tertiò, non poſſe frui dictis diſtributionibus, cùm ſint diſtinctæ à præbendis, de hac deciſione teſtantur Nicol. Garc. de Benef. p. 3. c. 2. n. 315. Zerol. in prax. Epiſcop. part. 1. verbo, Priuatio, §. 2. dub. 4.

mm Secunda Archiepiſcopus Genuenſis prouideat, ne duos menſes, quos habent vacantes Canonici ſui Capituli, incurrant in Natale, aut Paſcha Domini, aut huiuſmodi maximas ſolemnitates, de qua deciſione teſtantur Garc. d. c. 2. n. 316. Lælij. Zechi. de Repub. Eccleſ. tit. de Beneficiatis, num. 6. verſ. Quòd ſi beneficia, Zerol. d. verbo Priuatio, §. 4 dicto 2. præſentiali dub. 2.

nn Tertia Decretum Concilij, c. 12. ſeſſ. 24. cócedit Canonicis abſentiam triũ menſium, ſi conſtitutiones Eccleſiæ ſeruitium totius anni requirunt. refert Garc. dict. c. 2. n. 312.

ſſ Iſtos tres menſes continere 90. dies, & vnum menſem continere triginta, & cùm Concilium abſolutè illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, poſſe accipi non ſolum continuos, ſed etiam interpolatos, docent Menoc. de Arbitr. caſu 90. à n. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 11. n. 8. Garci. d. c. 2. n. 306.

oo *Ab eiſdem Eccleſiæ.*]Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit: Decretum hoc intelligendum eſt, vt Canonici non poſſint abeſſe ab Eccleſiæ ſuæ ſeruitio vltra tres menſes ſingulis annis, nihilque eis prodeſſe, quòd in ciuitate maneant, niſi Eccleſiæ debitis horis inſeruiant, intelligendúmque eſt, omnes in contrarium conſuetudines per hoc decretum eſſe ſublatas, refert Garc. d. c. 2. n. 323.

* *Dimidia parte fructuum.*] Vide Treuiſanum in deciſ. 42. lib. 2.

pp *Priuetur omnibus fructibus.*]Quod Capitulum non poteſt concedere, vt abſens lucretur diſtributiones quotidianas, poteſt tamen illas, quæ iam accreuerant, intereſſentibus remittere, docet Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 168. n. 31. cum ſequentibus.

qq Litem non dici legitimam cauſam abſentiæ, & lucrandi fructus ea durante, niſi in tribus caſibus, docet Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. part. 4. collect. 1233. Primus eſt, Si verteretur ſuper iuribus ipſius beneficiati. adducit Sayr. deciſ. 17. de Clericis non reſident. Secundus, niſi ſit criminalis, & talem criminalitatem contineat, propter quam Clericus prohibeatur reſidere, refert Rot. collecta à Farin. deciſ. 168. Tertius, niſi litigetur contra Capitulum, quod deneget dare fructus Canonico, numerat Aloyſ. Ricc. vbi proximè.

rr *Diſtributiones verò, &c.*] Doctores infra citandi plures caſus cumulant, in quibus abſens à diuinis lucratur diſtributiones ac ſi cum aliis intereſſet, & præſens eſſet.

ss Primus caſus eſt. Abſens à loco beneficij tempore peſtis, licèt fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas diſtributiones, niſi conſuetudine obtentum ſit, eas abſenti ex iuſta cauſa dari, reſoluunt Cou. Var. lib. 3. c. 13. n. 8. verſ. Nonò, Reip. de peſte, cap. 1. n. 145. Alex. Monet. de diſtribut. quotid. p. 2. q. 5. n. 76.

tt Secundus caſus. Qui ex morbi impedimento non poteſt perſonaliter adeſſe diuinis officiis, licitè percipit diſtributiones quotidianas in abſentia, conſtituunt Duenh. reg. 206. verſ. Limita 7. Hoied. de Benef. par. 1. cap. 17. n. 15. Fuſc. de Viſitat. lib. 1. c. 15. n. 25. verſ. Et infirmo, & cap. 20. num. 26. Selu de Benefic. part. 4. q. 6. n. 9. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. num. 140. Spin. in Speculo teſtam. Gloſſ. 9. princip. num. 30. Monet. part. 2. q. 6. num. 7. Procedere etiamſi quis propria culpa in morbum inciderit, referunt Fuſc. d. cap. 20. num. 26. Gutier. d. c. 1. num. 138. Frat. Emmanuel in ſum. part. 1. cap. 33. num. 6. verſ. *De a qui ſe infiere.* Monet. d. quæſt. 6. à n. 12. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Diſtributiones, §. 3. verſ. Sextò debentur. Procedere quoque dicunt Doctores ſtatim citandi, ſi dum erat ſanus, intereſſe ſolebat horis Canonicis: quòd ſi talis Clericus ægrotus non erat ſolitus reſidere, & intereſſe diuinis officiis, dum bene valebat: tunc infirmitas illius non iudicatur pro præſentia, & intereſſentia, cùm eo caſu ipſa infirmitas non præſtiterit cauſam abſentiæ, & tunc quidem Clericus infirmus non lucrabitur huiuſmodi diſtributiones, reſoluunt Nauar. de Horis Canon. cap. 11. à num. 9. in final. b. verbis, Cou. d. num. 8. verſ. Sextò, Corſet. ſing. 152. incip. An quilibet infirmus, Fr. Emman. d. c. 33. num. 6. Monet. d. part. 2. q. 6. num. 21. Cald. Pereira de Renou q. 3. num. 23. verſ. Vnde ſi Canonicus, P. Henriq. lib. 13. c. 13. num. 4. in fine gloſſ. lit. Y. Spin. d. gl. 9. n. 10. verſ. Sed tenendo, Gutier. d. c. 1. n. 138. vbi n. 139.

aſſerit

aſſerit, tunc demum infirmum conſequi debere diſtributiones, quando præſens eſt in loco, vbi eſt Eccleſia. Quod Clericus cuius intereſt aliò ſe conferre acquirendæ ſanitatis cauſa, vtputà ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel etiam, vt cœli ſibi officientis inclementiam effugiat, lucratur diſtributiones interim in abſentia, reſoluit Alexand. Monet. de Diſtribut. quotid. p.2. q. 6. n.10. Quòd etiam Clericus, qui tanquam morboſus, ſeu infectus morbo aliquo contagioſo, veluti lepra, peſte, & huiuſmodi, à ciuitate abeſſe iubetur, lucratur diſtributiones quotidianas, teſtatur Monet. d.q.6.n.11.

φ φ Tertius caſus. Senex Beneficiarius non reſidens Diuinis Officiis habet diſtributiones, quando ſenio ita confectus eſt, vt non poſſit commodè perſona iter Eccleſiæ deſeruire, referunt Hoied. d. c. 17. n.17. Menoch. caſu 6 . n.1 . Monet. p.2.q.7.n.7.

χ χ Quartus caſus. Non eſt priuandus quotidianis diſtributionibus ille, qui obſes datus eſt ab Eccleſia, & ſic detentus, aut etiam repreſaliorum cauſa captus fuit, ac detinetur, firmat Monet. p.2.q.5.n.56. cum ſeqq.

ψ ψ Quintus caſus. Beneficiarius abſens ab officiis diuinis propter aliquam neceſſitatem, vel cauſam euidenter vtilem ipſi Eccleſiæ, quòd ex conſuetudine percipiat quotidianas diſtributiones teſtantur Couar. lib. 3. Var. cap.13. n.8. verſ. Octauo, Pariſ. Conſil. 32. à n.18. vol.4. Duenh. Reg.206. verſ. Limita Sextò, Hoied. de Benefic. p.1. c.17. n.10 & p.2. c.10. n.16. Læli. Zechi. de Rep. Eccleſ. cap. 24. num.6. verſ. Quando, Nauar. conſ. 10. à n. 4. ſub titul. de Clericis non reſid. Gut. Can. lib.1 c.1. num. 144. Monet. p.2. qu.11. à n.11. & à num. 36. 46.

Sextus caſus. Inquiſitores hæreticæ prauitatis habentur in omnibus ſuis beneficiis, dignitatibus, & præbendis pro præſentibus, & reſidentibus, & percipiunt integros fructus ſuarum præbendarum, ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ex priuilegio ſpeciali fauore Fidei eis conceſſo à Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis, referunt Roi. de priuil. Inquiſit. num. 42. & ſing. 69. Spin. in Speculo teſtam. gloſſ. 3. princip. n. 78. vbi dicit quòd hoc priuilegium non ſolùm competit Inquiſitoribus habentibus beneficia ſimplicia, aut dignitates, ſed etiam habentibus beneficia curata; cuius contrarium verius eſſe reſoluit Cæuall. Communium contra Commun. q.585. n.12.

ω ω Septimus caſus. Excommunicatus Clericus pro cauſa Eccleſiæ, & defenſione ſuorum iurium lucratur (etſi Diuinis non interſit) fructus, & diſtributiones beneficij, firmat Gut. Can. li.1. c.1. n.142. & 147. inferens, n. 150. eas pari ratione lucrari Prouiſores, & Officiales generales à Capitulo Sede Epiſcopali vacante deputatos, ſi excommunicentur ob cauſam officij, cuius eſt iuriſdictio, quam exercent. Quòd iniquè excommunicatus diſtributiones quotidianas exigere poteſt, cum eo tempore, quo excõmunicatio iniuſta in eum lata fuit, præſens erat in loco beneficij ſui, erátque ſolitus Diuinis Officiis ante impedimentum excommunicationis adeſſe, docent Couar. lib. 3. Variar. c.13. num.8. verſ. Cæterùm, Petr. Nauar. l.2. de Reſtit. c.2. n.238. Ii. Emman. d.c.33. n.6. Perez l.1. verſ. Aduertendum tamen eſt, pag.17. nt.5. lib.8. Ordin. Sum. de Aliment. tit.1. q.82. n.15. verſ. Aliàs ſecus. Gutier. d.c.1. n.137. Monet. p.2. q. 15. à n. 22. Pat. Henriq. lib.13. cap.13. n.4. in fine, Sayr. de Cenſur. lib.2. cap. 3. num.27. Quòd iniuſtè etiam ſuſpenſus, ſiue ab officio, ſiue à beneficio, recuperat diſtributiones quotidianas, reſoluit Monet. p.2. q.15. num.42. Quòd etiam iniuſtè, & abſque cauſa legitima in carcerem incluſus, & detentus, etiam ſemota quacumque conſuetudine in contrarium percipere debeat diſtributiones quotidianas, teſtantur Couar. d.c.13. num. 8. verſ. Vndecimò, Nauar. conſ. 9. à princip. ſub tit. de Clericis non reſid. Læli. Zech. de Repub. Eccleſiaſt. c.24. n.6. verſ. Sexto debentur, Cæuall. Commun. contra Commun. q.585. n.15. Zerol. in praxi Epiſc. p.1. verbo Diſtributiones, §.8. debentur. Monet. p.2. q. 5. n.80. Quòd interdicta Eccleſia, vel polluta, beneficiatus qui conſueuerat in ea reſidere, & non dedit cauſam interdicto, conſequatur diſtributiones quotidianas, affirmãt Scrutin. Sacerd. p.1. tract.12. de Interdicto, pag.290. in fine, Monet. p.2. p.16. num.29. Quòd etiam iniuſtè, vel nulliter interdictus ab ingreſſu Eccleſiæ recuperare debeat quotidianas diſtributiones conſtito de iniuſtitia, vel nullitate, reſoluit Monet. p.2. q. 15. à n.46. & part. 3. q.6. à n.46.

α α Octauus caſus. Auditores Rotę Romanę cõſequũtur fructus, & diſtributiones ſuarũ prębendarũ in abſẽtia, ac ſi actualiter reſiderẽt, ex Bulla Clem. VII. incip. Cõuenit. tradit Læli. Zechi. de Republ. Eccleſ. p.1 r.n.2.

β β Nonus caſus. Collector generalis Cameræ Apoſt. Subcollectores, Aduocati, Procuratores Fiſcales, & Notarij in cauſis ſpoliorum, & iurium præfatæ Cameræ,

coium

eorum officio durante, lucrantur diſtributiones quotidianas in abſentia ex Bulla Sixti V. data Romæ in monte Quirinali ſub annulo Piſcatoris die 8. Maij 1590. ſui Pontificatus anno ſexto.

ỿỿỿ Decimus caſus. Canonicus, vel Archidiaconus viſitans Eccleſiam, iura, vel reditus ſuæ præbendæ, percipit diſtributiones quotidianas, cum viſitando prædicta iura, & loca ſeruiat Eccleſiæ in re vtili, tradit Monet. part. 2. q. 11. n. 63.

δδδ Vndecimus caſus. Beneficiati, qui adſunt Concilio Generali, lucrantur diſtributiones quotidianas, reſoluunt Rebuff. in praxi p. 3. tit. de Diſpenſ. de non reſi. n. 34. Salzed. ad Bernard. c. 52. lit. C. verſ. Quartus caſus.

ιιι Duodecimus caſus. Qui tanquam Theologus, vel Canoniſta Concilio intereſt nomine ſui Capituli ab eo miſſus, lucratur diſtributiones quotidianas, tenet Monet. p. 2. quæſt. 11. n. 51.

ſſſ Tertius decimus caſus. Examinatores beneficiorum à Synodo Diœceſana electi, ſi cauſa examinis abſunt à choro, lucrantur diſtributiones quotidianas, decidiſſe ſacram Cardin. Congregat. refert Læli. Zechi. de Republ. Eccleſiaſt. titul. de Beneficiatis, num. 13. ad finem. Contrarium tamen reſoluit Monet. p. 2. quæſt. 11. num. 61.

Quæ ſtatuta, & conſuetudines circa percipiendas quotidianas diſtributiones in abſentia apud Doctores valere reperiantur.

ϑϑϑ VAlere ſtatutum, vel conſuetudinem, qua cauetur ſeruitium quadraginta annorum Eccleſiæ præſtitum liberare Beneficiatum à reſidentia, lucrarique diſtributiones quotidianas in abſentia, quamuis ipſe non interſit diuinis, reſoluunt Cened. p. 3. collect. 15. in fine. Monet. p. 2. q. 7. n. 21. & q. 12. n. 61. & q. 13. n. 41. vbi teſtatur ſacram Cardin. Congregat. in hæc verba decidiſſe: Licet ſtatuta ſint ſublata, per quæ abſentibus dantur diſtributiones, nihilominus Gregorius XIII. ſenibus, & benemeritis miſertus mandauit ſtatutum Compoſtellanum tolerari, per quod debentur diſtributiones non ſeruientibus, qui per quadraginta annos iam ſeruierunt, dubius pertranſit Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 198. n. 19.

θθθ Valere etiam conſuetudinem, vt quis in abſentia percipiat diſtributiones quotidianas, quando huiuſmodi conſuetudo inducta eſſet, ſciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Cou. l. 3. Var. c. 13. n. 5. in fin. Duenh. Reg. 206. verſ. Limita quintò. Hoied. d. c. 17. num. 13. Monet. d. p. 2. q. 12. à num. 41.

ιιι Validam eſſe conſuetudinem, vt diſtributiones quotidianæ diuidantur inter eos, qui interſunt Officio Diuino certis horis, licèt non interſint omnibus, affirmant Duenh. d. reg. 206. verſ. Limita 2. Hoied. p. 1. c. 17. n. 11. Monet. p. 2. q. 12. n. 42. verſ. Limitatur.

Validam etiam eſſe conſuetudinem, vel conſtitutionem, qua cauetur, quòd Clerici recedentes à choro dum Diuinum Officium canitur, lucrantur diſtributiones, ſi id fieri contingat ob celebrandam Miſſam, vel Sacramentalem Confeſſionem, reſoluit Monet. p. 2. q. 11. à n. 48. verſ. Infertur, & à num. 52. cum ſeqq.

κκκ *Statis horis.*] Sacra Card. Congreg. cenſuit intelligi ſtatas horas, id eſt, omnes horas, quibus Diuina celebrantur, refert Garci. d. c. 2. n. 488. Et Canonicos non poſſe iuuari aliqua conſuetudine, quin teneātur omnibus ſeptem horis inſeruire, reſoluit Theodoſ. Rubeus inter diſceptationes forenſes. Steph. Grat. c. 298. n. 20. vbi n. 21. aſſerit celebrantes tempore recitationis horarũ, in capellis, in quibus tenentur Miſſas celebrare, vel deuotionis gratia, nõ debēt percipere diſtributiones illius horę, etſi permiſſu ſuperioris id facerēt. Et n. 22. dicit quòd à pręſentia in choro excuſatur ille, qui exercet curã animarũ imminentē Cathedrali, dũ tamen eſt in actu adminiſtrandi Sacramenta.

λλλ *In vſum reuocat.*] Vide Nauarr. conſ. 8. de Clericis non reſid. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 7. c. 7. col. 832.

μμμ *Omnes verò Diuina per ſe, & non per ſubſtitutos &c.*] Sacra Cardin. Congreg. ita cenſuit: Si factum eſt aliquod ſtatutum, quòd Canonici poſſint inſeruire per ſubſtitutos, vel alternatim vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia eſt contra Concilium, refert Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Canonicus, §. 5. Garc. d. c. 2. n. 498.

ννν Sacra Card. Congreg. ita cēſuit: Canonici cogendi sũt ad perſonaliter canendum Miſſã illis diebus, quibus ex inſtitutis, & legitima cõſuetudine illius Eccleſię debēt, &c. Refert Nic. Garc. de Benefic. p. 3. c. 2. n. 495.

ξξξ Obtinentes dignitates, Canonicatus, vel portiones in Eccleſiis præſertim Cathedralibus, cuiuſcumque qualitatis ſint, Epiſcopo ſolemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti aſſiſtere, ac veſtibus ſacris indutos eidem inſeruire, necnon munera eiſdem dignitatibus, Canonicatibus, & portionibus

tionibus in decantatione Miſſæ, Euangelij, Epiſtolæ, & ſimilium functione, præſtatione, incumbentia, & annexa per ſeipſos ſubire, & exercere iuxta Sacrorum Canonum & Concilij Tridentini diſpoſitionem, ac cuiuſque Eccleſiæ particularem ordinationem certum eſſe reſpondit ſacrorum rituum Congregatio: quod ſi quando aliquis legitimo impedimento detentus, ea per ſe ipſum adimplere non poterit, tunc alios, eiuſdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, dignitates, nempe alias dignitates, Canonici Canonicos, & portionarij reſpectiuè portionarios in ſua quiſque hebdomada, ne graduum, & ordinum prærogatiua confundatur, deputare debebit: idque per Epiſcopum opportunis remediis, etiam huius Decreti vigore prouidendum fore cenſuit eadem Congregat. ſupplicante Capitulo, & aliis Eccleſiæ Abulenſis portionariis, refert Garc.d.c.2.n.496.

** Sacra Cardin. Congreg. ita cenſuit: Item Epiſcopus non poteſt compellere obtinentem capellaniam, vt ipſemet celebret, licet in eius fundatione diſponatur, quòd capellani celebrent; nam iſtis operibus Miſſarum rectè per ſubſtitutum ſatisfit, refert Gonzal.ad reg.8.Cancel.gl.5.n.84.

*** *Atque in choro ad pſallendum.*] Canonicos ex ſua inſtitutione, & iure communi, teneri canere in choro ſub peccato mortali, ſi in hoc eſſent notabiliter negligentes, reſoluunt Nauar.de Orat.c.10.n.47.& c.11. ad finem, & c.13.n.17. & Miſcel.79. Petr. Nauar.de Reſtit.lib.2.c.2.à n.119. Sandou. de Officio Diuino, p.6.c.16. Zechi.de Republ.Eccleſiaſt.c.24.de Canonicis ſub n.6. Ludou.Bei.p.1.Reſponſ.caſuum conſcient.caſu 55. Arag.2.2.q.83.a.12. Iacob. de Graffis aurear.dec.lib.2.c.51.n.12. & c.52.n.22.& c.53.n.4.& 5. Pet. Ledeſ.in ſumm.par.1.tr. 9.c.4.concl.1. diffic.1.P. Azor. inſt. Moral. par.1.l.10.c.11.q.5.& 7. Pat. Soar.de Relig. tr.4.lib.4.c.12.cum ſeqq.P. Valer.Regin.in praxi fori pœn.lib.18. à n.175. vbi n.176. reſoluit Canonicos, & cæteros Beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adſtrictos debere ibi eas recitare, nec à peccato excuſari, ſcilicet veniali, ſi eas domi recitent, niſi iuſtam habeant cauſam abſentiæ; mortale tamen committere, ſi per contemptum, aut contra Prælati particulare fieret talis abſentia, & Fr. Emman. in Sum.tom.1.c.145.n.5. aſſerit, Canonicos domi recitantes, & aſſiſtentes in choro non recitando, nec cantando teneri reſtituere diſtributiones quaſi totas, ſiue etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, teſtatur Ludou. Lopez in Inſtructorio conſcient.to.1.c.246. quem ſequitur Veg. in Summa p.1.c.128.caſu 10.

† *Veſtitu inſuper decenti.*] Vide Salzedo ad Bern. Diaz in prax.can.c.75.lit.A.

* *Illicitiſque venationibus.*] Vide Abb. Trotium de vero & perfecto clerico lib.2. c.55.& 56. Menoch. lib.2.de arbitr.cent.5. caſu 413. Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can.c.67.lit.A.

† *Luſibus.*] Vide Salzed.ad Bern. Diaz in prax.can.c.70. vbi Nauar. Menoch. & alios refert.

CAPVT XIII.

Cathedrales tenues ſummus Pontifex vnit, aut acceſſione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Epiſcopo. Parochiales, ſed tenues Eccleſiæ ſunt augendæ, &c. Penſionibus beneficia tenuia grauari minimè conuenit. Suas Parochias ſinguli Parochiani frequentent.

QVoniam [a] pleræque Cathedrales Eccleſiæ tam tenuis redditus ſunt, & anguſtæ, vt Epiſcopali dignitati nullo modo reſpondeant, neque Eccleſiarum neceſſitati ſufficiant, examinet Concilium prouinciale, vocatis iis quorum intereſt, & diligenter expendat, quas propter anguſtias, tenuitatémque inuicem vnire *, vel nouis prouentibus augere expediat; [b] confectáque de præmiſſis inſtrumenta ad ſummum Romanum Pontif. mittat; quibus inſtructus ſummus Pontifex ex prudentia ſua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua acceſſione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædicta effectum ſortiantur, huiuſmodi Epiſcopis, qui fructuum ſubuentione pro diœceſis ſuæ tenuitate in-

[a] Sup. ſeſſ.7. de ref.c.6. & 7. & Seſſ.14. de ref. cap.9.& inf.c.15.

[b] c.vnio. 10.q.3. c.& temporis cũ ſeq.10. q.1.

digeat; poterit de beneficiis aliquibus, 1 dum tamen curata non ſint, nec dignitates, 2 ſeu Canonicatus, & præbendæ, nec monaſteria, in quibus viget Regularis obſeruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Viſitatoribus ſubduntur, à ſummo Romano Pontifice prouideri. α In Parochialibus etiam Eccleſiis, quarum fructus æquè adeò exigui ſunt, vt debitis nequeant oneribus ſatisfacere; curabit Epiſcopus, ſi per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non poſſit, vt primitiarum, vel decimarum aſſignatione, aut per Parochianorum ſymbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ neceſſitate decenter ſufficiat. β In vnionibus verò quibuſlibet, ſeu ex ſupradictis, ſeu aliis cauſis faciendis, Eccleſiæ Parochiales γ monaſteriis quibuſcumque, aut Abbatiis, ſeu dignitatibus, ſiue præbendis Eccleſiæ Cathedralis, vel Collegiatæ, ſiue aliis beneficiis ſimplicibus, aut hoſpitalibus, militiiſve vniantur: & quæ vnitæ ſunt, [a] 3 reuideantur ab Ordinariis, iuxta aliàs decretum in [b] eadem Synodo ſub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æquè obſeruetur: non obſtantibus in iis quibuſcumque verborum formis, quæ hîc pro ſufficienter expreſſis habeantur. δ Ad hæc in poſterum, omnes hæ Cathedrales Eccleſiæ, quarum reditus ſummam ducatorum mille, & Parochiales, quæ ſummam centum ducatorum centum, ſecundùm verum annuum valorem non excedunt, 4 nullis penſionibus, aut reſeruationibus [illegible] grauentur. In iis

a Seſſ.7. c.6.
b Sup. Seſſ.7. de ref. c.6.

quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Eccleſiæ 5 certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, ſed promiſcuè petentibus Sacramenta adminiſtrant; mandat ſancta Synodus Epiſcopis, pro tutiori animarum eis commiſſarum ſalute, vt diſtincto populo in certas, propriáſque Parochias, vnicuique ſuum perpetuum, [a] peculiarémque Parochum aſſignent, qui eas cognoſcere valeat, & à quo ſolo licitè Sacramenta ſuſcipiant †; aut alio vtiliori modo, prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idémque in iis ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ ſunt Parochiales, quamprimùm fieri curent: non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a c.1.13. q.1. cap. plures, 16.q.1. cap.1. de Paroch. & infr. ſeſſ.14. de refor. c.9.

Declarationes.

1 *Dum tamen curata non ſint.*] Parochialis non debet vniri Cathedrali.

Congregatio Concilij cenſuit, cap. 13. Seſſ. 24. dum prohibet Parochiales poſſe vniri Monaſteriis, intelligendum eſſe de Parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantum ſupra hominum memoriam Parochiales exſiſtunt. Nullius 19. April. 1593.

2 *Seu Canonicatus & prebendæ.*] Collegiatæ non debent vniri Cathedrali ſine auctoritate Papæ, qui id quandoque efficere poteſt, ſed cum cauſſæ cognitione particulari ſeu ſpeciali.

Si duæ Parochiales per conſuetudinem (quæ per 40. annos viguerit) ſemper tanquam vnitæ, vni ſemper collatæ ſine diſpenſatione fuerint, earum poſſeſſor non eſt moleſtandus.

Plebania non poteſt vniri Præpoſituræ, Romæ 27. Septembris 1574.

Congregatio Concilii cenſuit, non poſſe ab ordinariis fieri vniones Parochialium Eccleſiarum, obſtantibus Collegiis ſecularium, ſeu Regularium perſonarum, obſtan Decret. eiuſdem Concilij c. 13. Seſſio. 24. de Reformat. & ſi factæ fuerint, nullas eſſe vniones, &c.

Parochia. a

Parochiales.] Quæ actu, non autem quæ habitu tantum parochiales exiſtent, ita enim Congregatio Concilij cenſuit.

Si Parochialis non eſt vnita Canonicatui ab initio, ſed ex poſtfacto, non comprehenditur ex Concil. Trid. Decreto de Parochialib. uſiloquente.

3 *Reuideantur ab Ordinariis.*] Epiſcopi ex hoc Decreto poſsũt reuidere vniones factas per biennium ante Conc. in forma gratioſa cũ clauſula, *de nõ immittendo in partem, vocatis vocandis, &c.* prout fuit declaratum die 19. Iunij 1586. ex cap. 6. Seſſ. 7.

4 *Nullis penſionibus, aut reſeruationibus fructuum grauentur.*] In reſignatione parochialium in Luſitania ſalua manet penſio reſignantibus.

Petente Epiſcopo Antonitano vt Canonici Cathedrales non maneant in Parochiis, ne deſeratur ibi cultus Cathedralis, ita vt valeant reſignare Parochias retentis 30. vel 40. ſcutis, viſum eſt concedendum, modo addatur clauſula: *petente Epiſcopo, & ſeruatis ſeruandis.*

Doctori Fulginati obtinenti Prioratum cum cura animarum, & Parochialium, permiſſum eſt reſignare Parochialem, penſione arbitrio Epiſcopi reſeruata.

De Parochia 125. aureorum Epiſcopo Amadenſi, in cuius reſignatione vult relinquere 30. titulari, viſum eſt concedendũ.

Poſtulatum Brixiani presbyteri, vt ſibi liceret alteri Parochiam tradere in Vicariatum perpetuum, reiectum eſt.

Pro mercede Capellani ſufficiunt 50. aurei, attentis tamen rerum circunſtantiis, merces Vicariis perpetuis aſſignari debet, nec maior centum, nec minor quinquaginta aureorum ſumma, niſi Vicariis temporaneis ſolitum fuiſſet plus aſſignari. Pius V. in Bulla incipiente, *Ad exequendum.* publicata Kal. Febr. 1567.

Congregatio Concil. Trident. Interpretum cenſuit, valorem centum ducatorum (de quibus hoc Decreto ſtatuitur, vt debeant remanere Rectori Parochialis Eccleſiæ, quę penſione grauatur) eſſe intelligendum iuxta morem cuiuſque regionis.

Congregatio Conc. cenſuit, valorem centum Ducatorum, qui ex decreto *c. 13. Seſſ. 24. de Refor.* debent remanere Rectori Parochialis Eccleſiæ, quæ penſione grauatur, eſſe intelligenda iuxta morem cuiuſque regionis.

5 *Certos non habent fines.*] Quæ Parochiæ certos fines non habent, illę per certũ populũ & certas familias ita diſtinguantur, vt ſacramenta non promiſcuè adminiſtrentur.

Epiſcopus poteſt curam animarum toti Capitulo Cathedralis Eccleſiæ, incumbentẽ transferre per viam vnionis perpetuę in perſonam, ſeu Dignitatem eiuſdem Eccleſiæ. Ita Congregatio menſe Octobri 1586.

Remissiones.

* *Tamus atémque invicem vnire.*] Vide Gemellum Borrel. conſ. 32. Aloyſ. Ricc. in ſua prax. Curiæ Eccleſ. Neapol. deciſ. 492. n. 5.

α *In Parochialibus etiam Eccleſiis, &c.*] Vide Guttier. Pract. lib. 1. q. 17. n. 5. cum ſeqq. Mandoſ. reg. 22. de Vnionib. q. 5. n. 3. ad finem, Gonzag. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 2. n. 20. & gloſſ. 5. §. 7. numer. 61. & 62.

β *In vnionibus verò quibuslibet, &c.*] Sacra Cardin. Congregat. ita cenſuit: Parochiæ quæ certos fines non habent, ſed certũ tantùm populum, & per certas familias diſtinguuntur, vſque adeò, vt Sacramenta promiſcuè non adminiſtrentur hoc Conc. Decreto vtique non comprehenduntur. refert Gonza. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 6. n. 96.

γ *Monaſteriis.*] Saluari, & excipi vniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conſeruatione Collegiorum & aliorum piorum locorum ad fidei Catholicæ defenſionem, & propagationem, bonarũmque artium cultum, reſoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 7. n. 46.

δ *Ad hæc in poſterum omnes hæ Cathedrales Eccleſiæ, &c.*] Vide Flam. de Reſign. lib. 6. q. 2. n. 21. cum ſeqq & n. 34. P. Azor. inſt. Moral. par. 2. lib. 7. c. 21. fol. 886. & vide ad quid Flor. Var. lib. 3. q. 23. n. 38. † Marcheſan. de cõmiſſ. tit. de cõmiſſ. appel. in cauſa penſionum. p. 1. 6. 1. n. 93. & 94. cum ſeqq.

ι *Ducatorum centum.*] Iuxta valorem ducatorum loci, in quo eſt beneficium, affirmant ſacram Card. Congreg. cenſuiſſe I. gl. Zech. de Republ. Eccleſiaſt. c. 28. n. 4. p. 223. Marc. deciſ. 41. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 4. collect. 745. in fine.

ζ Quòd ad probationem valoris attenditur tempus quinque annorum antè, & quinque poſt, reſoluunt Sarnenſ. deciſ. 24. Seraphin. deciſ. 134. Et quòd huiuſmodi valor beneficij probandus eſt de tempore prouiſionis, & non ſufficit probare de antiquo tempore, aſſerunt Staril. Pacific. deciſ. 35. Vivali deciſ. 330. part. 3. Et non ſufficere probationem per famam, aſſerit Farin. deciſ. 10. Et probationem debere eſſe concludentem, quòd ſcilicet remanſerunt centum liberi pro Parocho, reſoluit Rot. diuerſ. deciſ. 180. & deciſ. 169. lib. 1.

† *A quo ſolo licitè ſacramenta ſuſcipiant.*] Vide Nauar. in c. placuit, de pœnit. diſt. 6. ex n. 75. Didac. Spino in ſuo ſpeculo teſtam. gl. 15. princ. n. 43.

Caput XIV.

In nulla prouiſione, ſeu admiſſione ad poſſeſſionem cuiuſcumque beneficij, aut diſtributionum, fiant vllæ fructuum deductiones conuertibiles in vſus non pios: conſuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Epiſcopum probatis: cuius eſt cognoſcere de ſtatutis, conſtitutionibus, &c. contrariis.

α IN pluribus Eccleſiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, etiam earum cõſtitutionibus, aut ex praua cõſuetudine obſeruari intelligitur, 1 vt in electione, præſẽtatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia prouiſione, 2 ſiue admiſſione ad poſſeſſionem alicuius Cathedralis Eccleſiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, 3 ſeu deductiones ex fructibus, 4 ſolutiones, promiſſiones, compenſationéſve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cùm ſancta Synodus deteſtetur, β γ mandat Epiſcopis, vt, quæcumque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; ipſique diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue cõſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant, & illis tantùm, quas 5 vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac ſcandaloſas, reiiciant, & aboleant. Eos verò, qui aduerſùs hæc, in præſenti decreto cõprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis,[a] contra ſimoniacos editis, ſacris Canonibus, & variis ſummorũ Pontificum cõſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, conſtitutionibus, cõſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate cõfirmatis: de quarum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu Epiſcopus, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

a 1. q. 1. ferè per totam, Conc. Tolet. 8. can. 3. c. cum ſemper, de confeſſ. toto ferè tit. de ſimõ. extra.

Remiſſiones.

1 *Vt in electione, præſentatione.*] Epiſcopus etiam cum conſenſu Capituli ſtatuere non poteſt, vt aliquid minimum ſoluatur ingreſſu Canonicorum, hoc enim eſt prohibitum per Bullam Pij. V.

2 *Siue admiſſione ad poſſeſſionem.*] Epiſcopus vbi aliàs vigebat conſuetudo, vt quiuis Canonicus pro introitu ad poſſeſſionem amitteret omnes fructus ſuæ præbẽdæ, per triennium non poteſt conſenſu Capituli, & Canonicorum ſtatuere, vt quilibet Canonicus prouiſus à Papa in capienda poſſeſſione vice ſupradictorum fructuum ſoluat eidem fabricæ, ſeu ſacriſtiæ ſcuta quinque: prouiſus verò ab Ordinario ſcuta decem.

Valet Conſtitutio facta per Epiſcopum & Capitulum poſt Concilium Tridentinum ad ſoluendam certam quantitatem ratione nouæ poſſeſſionis Epiſcopatus, Canonicatuum & dignitatum, integrè cedat in fabricam: nihil autem ex pecunia notariis, Curſoribus, campanariis, aliiſve Eccleſiæ miniſtris, quibus aliàs conſtituta ſunt ſalaria, attribuendum.

Pro admiſſione in poſſeſſionem Præpoſituræ non poteſt Capitulum Collegiatum quicquam exigere ab eo, cuius nomine adepta fuit poſſeſſio, niſi ex aliqua lege, vel conſuetudine id in aliquos pios vſus erogandum eſſet, & ſi quid ab illo exactum eſſet, debet eidem ab eodem Capitulo reſtitui.

3 *Deductiones ex fructibus.*] Per hoc Decretum prohibentur capi illi fructus primi anni,

anni, qui aliquibus in locis ſoluebatur de omnibus beneficiis diœceſanis. Itaq; Epiſcopus non poteſt primi anni fructus alicuius beneficij ſibi retinere, vel attribuere pro datione poſſeſſionis, de qua legitimè ab eo prouiſus eſt.

4 *Solutiones.*] Dulciora multa ſeu banqueta intelliguntur eſſe de genere prohibitorum à Concilio Tridentino hoc cap. ab aliquo Capitulo exigendorum, pro admiſſione in poſſeſſionem alicuius noui Canonici beneficij. Antiſtes autem in receptione alicuius in Canonicum dulciora aut ſimilia exigens, tamdiu à Pontificalis officij exercitio maneat ſuſpenſus, donec ſatisfactione præuia per Sedem Apoſtolicam illi ſuſpenſio relaxetur. Capitula verò & Collegiata quæcunque, Eccleſiæ ſubiacent interdicto, & ſingulares perſonæ excommunicationis incurrũt ſententiam Pontifici reſeruatam, ſolo mortis articulo excepto. Propterea iuramenta de dulcioribus præſtanda, ſunt irrita, necnon ipſi iurantes in excommunicationem iam dictam incidunt. Pius V. ſic ſtatuit in Bulla, quæ incipit, *Durum nimis*, *publicata die Kalend. Iunij*, 1570. Neque verò cuiuſuis prætextu ſtatuti etiam ex vrgenti cauſſa facti pro bono Eccleſiæ, poteſt cogi nouus Canonicus aliquid ſoluere pro debitis antiquis Eccleſiæ ſuæ; etiam contractis pro reparatione & melioratione bonorum, & hoc, attenta Bulla Pij V. & declaratione huius Decreti.

Interponatur.] Neque hoc Decreto, neq; Bulla Pij V. ſuper hac eadem re edita comprehenduntur ſtatuta Eccleſiaſtica deſeruiendi per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interim de maſſa groſſa, niſi peracto integro Decreto ſeruitio, idque poſt obitum hæredibus deberi, cum potius ſit differre quàm auferre.

Conſuetudinem Eccleſiæ Melphitenſis auctoritate Apoſtolica Leonis X. confirmatam, ſcilicet vt presbyteri & Canonici ad participationem maſſæ communis ipſius Eccleſiæ nõ admittantur, niſi prius in Acolytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis ordinibus per trienniũ, & in ſacerdotio per annũ dictæ Eccleſiæ inſeruierint, Cõgregatio reſpondit ſublatam non eſſe per Concilium hîc, aut per Bullam Pij V. ſuper hac eadem re editam. Comprehenduntur autem ſtatuta Eccleſiarum deſeruiendi per annũ vel aliud tempus, & nihil percipiendi interim de maſſa groſſa, niſi peracto integro dicto ſeruitio.

Comprehenditur etiam hoc decreto, quicquid ſoluitur pro Miſſis nouis decantandis in Eccleſiis receptiuis, vt quis admittatur ad portionem ſacerdotalem, etſi tales ſolutiones cederent in pios vſus: non enim ſunt beneficia, ſed potius ſpectant ad auaritiam, vt Seſſ. 22. cap. de obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſarum, ſatis declaratum eſt.

5 *Vt laudabiles.*] Sed non cenſentur laudabiles, quæ ſunt pro inſtauratione, vel reparatione menſæ capitularis, cederent tamen in vtilitatem Capitularium ſingulorum, ſed ſi exiſtat talis conſuetudo, vt fructus, putà cuiuſlibet præſtimonij dimidiandi, poſtquam vacauit, cederent in vtilitatem menſæ Capitularis, talis vtique conſuetudo per hoc decretum non eſt ſublata.

Et ita cenſuit Congregatio in vna Burgenſi.

Ita cenſuit Congregatio in vna Palentina conſuetudinem, qua id quod à recepto in Canonicum ſoluebatur, conuertatur in reparationem & inſtaurationem molendinorum menſæ Capitularis, etiam ab hoc Decreto reprobatam.

REMISSIONES.

α Vide Guttier. Canon. q. lib. 1. c. 29 n. 27. cum multis ſeqq.* Vide etiam omnino Rotam nouiſſ. deciſ. 660. in recollectis à Farinacio.

β *Mandat Epiſcopus, &c.*] Vide Nau. in tract. de Orat. cap. 7. n. 30. & in Miſcel. de Pſalter. & Roſario, Miſcel. 6. numer 3. & conſ. 7. de Simonia in 2. edit. Gregor. ad l. 15. verbo, *Per premia*, tit. 87. part. 1. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 213. Cened. ad Decretal. collect. 16. n. 1. vbi etiam reſoluit valere conſuetudinem, vt Canonicus de nouo receptus ſoluat certam pecuniam operi pio, vel pro cappa.

γ Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit: Dulciaria multa intelliguntur eſſe de genere prohibitorum à Concil. Trid. c. 14. ſeſſ. 24. ab aliquo Capitul. exigendorũ pro admiſſione in poſſeſſionem alicuius noui Canonicatus, refert Zerol. in prax. Epiſcop. part. 1. verbo Poſſeſſio beneficij, §. 5. in fine.

CAPVT XV.

In Eccleſiarum Cathedralium & Collegiatarum inſignium prebendis multis, ſed tenuibus & inſufficientibus, hac ſit ratio, vt ipſæ prebendæ vnitione quorundam aliorum bene-

ficiorum creſcant, aut patronorum conſenſu præbendarum quarundam fiat tanta ſuppreſſio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obſtantibus, &c.

a Sup. c. 13.

a IN Eccleſiis Cathedralibus, & a Collegiatis inſignibus, vbi frequentes, 1 adeoque tenues ſunt præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, 2 vt ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiãt; 3 liceat Epiſcopis, cum conſenſu Capituli, vel 4 aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regularia, iis vnire; vel ſi hac ratione prouideri nõ poſſit, 5 aliquibus ex iis ſuppreſſis, cũ patronorum conſenſu, * ſi de iure patronatus laicorum ſint, quarũ fructus & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eos ad pauciorem numerum reducere; ita tamen vt tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Eccleſiæ commodè valeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, priuilegiis, aut quacumque reſeruatione generali, vel ſpeciali, 6 aut affectione: 7 neque prædictæ vniones, aut ſuppreſſiones tolli, ſeu impediri poſſint ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis aliis derogationibus, vel ſuſpenſionibus.

DECLARATIONES.

1 *Adeóque tenues ſunt præbendæ.*] Per hoc Decretum non licet Epiſcopo vnire beneficia Capellanis etiam Cathedralibus, eo quod habeant tenues redditus, cùm hoc decretum loquatur ſolùm de præbendis. Item neque ſacriſtiæ aut fabricæ vniones fieri poſſunt.

Diſtributionibus quotidianis.] Idem licere cenſuit Congregatio: quando nullæ ſunt diſtributiones & præbendæ tenues, vel è contra; ſic etiam vt huiuſmodi vnio iuxta formam præſcriptam fieri poſſit pro diſtributionibus quotidianis, dummodo tenues ſint præbendæ; ſecus ſeruandum eſſe decretum Seſſ. 21. cap. 3.

2 *Suſtinendo decenti Canonicorum gradui.*] Non licet Abbati exempto Collegiatæ ſecularis habenti Iuriſdictionem ordinariam & quaſi Epiſcopalem, in ſua Eccleſia, vbi præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis adeo tenues ſunt, vt pro ſuſtinendo decenti Canonicorum gradu loci & perſonarum qualitate non ſufficiant, cum conſẽſu Capituli aliquibus ex iis ſuppreſſis, & eorum fructibus & prouentibus aliquarum præbendarum diſtributionibus applicatis, eas ad pauciorem numerum reducere.

Congregatio cenſuit, propoſito quod dignitas Archidiaconatus non habeat votũ in Capitulo, nec redditus ex menſa Capitulari, ſed dumtaxat ſtallum in choro, non licere Epiſcopo per vnionem cuiuſcumque beneficij ſimplicis illius tenuitati prouidere.

3 *Liceat Epiſcopis.*] Epiſcopus ergo poteſt, ſed non tenetur, vnde Metropolitanus non poteſt id ſupplere.

Congregatio Conc. cenſuit, verba illa, *liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli*, contenta in cap. 15. Seſſ. 24. eſſe intelligenda de conſenſu Capituli illius Eccleſiæ, in qua fit reductio Præbendarum. Mediolanenſis, 4 Decẽb. 1592.

Liceat Epiſcopis.] Capitulum ſede Epiſcopali vacante non poteſt ſupprimere quodcumque beneficium, & ſibi vnire.

Hoc decretum non habet locum in ſuppreſſionibus ad tempus, ſed perpetuis.

Hoc decretum locum non habet, ſi ſolitæ diſtributiones ſũt tenues: nam tunc Epiſcopus dũtaxat vti poteſt remedio c. 3. Seſſ. 21.

4 *Aliquot ſimplicia beneficia.*] Congregatio cenſuit non comprehendi Dignitates.

5 *Aliquibus ex iis ſuppreſſis.*] Ob tenuitatem præbendarum Epiſcopus aliquas earum ſupprimere poteſt cum cõſenſu Capituli. Atqui Prælatus Collegiatæ Eccleſiæ hanc tenuium præbendarum ſuppreſſionem facere non poteſt, licèt ſit exemptus, & Eccleſia ſit inſignis: etenim hoc ſolis Epiſcopis Concilium conceſſit, & quidem cum conſenſu ſuorum Capitulorum. *Supr. hoc cap §. Suſtinendo.*

6 *Aut affectione.*] Idem ſeruandum hîc, quod ſanctæ mem. Pius V. & S. D. N. Gregor. XIII. decreuerunt in vnionibus factis, ſeu faciendis ſeminariis, vid. quòd vniones

de

de beneficiis reſeruatis validæ ſint, ſi modò factæ fuerint ante ipſorum vacationem: quod ſi poſt vacationem fieri reperiantur, nullæ ſint, & prouiſi à Sede Apoſtol. mitti debent in poſſeſſionem dictorũ bonorum. γ *Neque prædicta vnione.*] Vniri poſſunt ſimplicia beneficia viuentium propter tenuitatem præbendarũ ſine tamen præiudicio ea obtinentiũ, ſeruata forma huius Decreti: ſed ſi beneficia viuentium contingat reſignari, & reſignationẽ per Sedẽ Apoſtolicam admitti, vnio pro illa vice ſuſpẽditur.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Vnio, §. 7. verſ. Secundò, Stephan. Grat. diſceptat. forenſ 278 n. 34. * Camil. Borell. conſ. 32. n. 17.

β *Liceat Epiſcopis.*] An etiam Vicariis? Negant, cum vnire ſit alienare, & habeatur pro re graui, & reſeruata, Rebuff. in praxi benefic. tit. de forma Vic. Archiepiſc. & aliorum collat p. 1. n. 102. & in tit. de forma Vic. Archiepiſc. & aliorum collat. p. 1. n. 102. & in tit de vnion. benefic. n. 37. Sbrozzi. de Officio Vic. lib. 2. q. 115. Steph. Grat. d. c. 278. n. 35.

γ *Cum conſenſu Capituli.*] Quòd hic conſenſus poteſt poſt vnionem interuenire, tenet Steph. Grat. d. c. 278. n. 30. vbi etiam reſoluit, nullitatem vnionis ob defectum conſenſus Capituli à nullo poſſe opponi, cùm hæc exceptio illi ſoli concedatur. † Sed vide Ricc. in ſum. prax. curiæ Eccleſ. Neapol. in deciſ. 487. & ſeq.

δ *Ita vnire.*] Vt ſingulis præbendis ſingula beneficia vniantur, non omnibus ſimul indiſtinctè vnum, aut plura, reſoluunt Step. Grat. diſceptat. forenſ. c. 278. n. 34. in fine, Gonzal. ad Reg 8. Cancel. gloſſ. 7. n. 25. vbi etiam refert Concilium in præſenti non concedere facultatem vniendi menſæ capitulari, ſed tenuibus præbendis ſingulorum Capitularium, quod etiam affirmat Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p 4. collect. 1066 in fine.

* *In patronorum conſenſu.*] Vide Io. Aloyſ. Ricci. in ſum. prax. cur. Eccleſ. Neapolit. deciſ. 486. ex num. 1. Lambertin. de iur. patron lib 3 q. 6 art. 2. Rebuff conſ. 20. verſ. quintò reſpondetur.

ε *Eos ad pauciorem numerum reducere.*] Vide Zerol in prax. Epiſc. p 1. verbo Beneficia. §. 1. verſ. Vndecimò, ibi, ad dignitates, & ibi, quintò.

CAPVT XVI.

De Conſtitutione Vicarij, & Oeconomi ſede vacante ad Capitulum pertinente.

1 α CApitulum, [a] Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnum, vel plures fideles, ac diligenter decernat, qui rerum Eccleſiaſticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, ſint reddituri. 2 β Item Officialem ſeu Vicarium * infra octo dies poſt mortem Epiſcopi conſtituere, vel exiſtentem confirmare omnino teneantur, qui 3 γ δ &c. ſaltem in iure Canonico ſit Doctor, vel Licentiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus: ſi ſecus factum fuerit, [b] ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur. * Et, ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulúmque vt præfertur negligens fuerit, tunc antiquior Epiſcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epiſcop. in exempta Oeconomũ, & Vicarium idoneos poſſit conſtituere. Epiſcopus verò ad eandem Eccleſiã vacantem promotus ex iis, quæ ad eum ſpectant, ab eiſdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuſcumque officialibus, & adminiſtratoribus, 4 qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum conſtituti, etiamſi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iuriſdictionis, adminiſtrationis, aut cuiuſcumque eorum muneris; poſſitque eos punire, qui in eorum officio, ſeu adminiſtratione deliquerint: etiamſi prædicti officiales, reddi

[a] Concil. Chalced. act. 16. c. 25. in fi. Cō. Vvormatien. cap. 76.

[b] c. non liceat alicui, 12. q. 2. & c. fin. de ſupplen. negl. præl. in 6.

redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Epiſcopo teneatur Capitulum de ſcripturis, ad Eccleſiam pertinentibus, ſi quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

DECLARATIONES.

1 *Capitulum Sede vacante.*] Portionarij, quia non ſunt de Capitulo, non comprehenduntur ſub hoc Decreto. Neque clerus poteſt ſe cum Capitulo ad hoc ingerere, vt officialem conſtituat aut confirmet.

Panormitana, 31. Apr. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ex Decreto Concilij cap. 16. Seſſ. 24. à Capitulo ſede vacante vnum tantum Vicarium eſſe eligendum, cæterum non eſſe eo Decreto ſublatam conſuetudinem duos, aut plures eligendi, præſertim immemorabilem.

14. Febr. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, exiſtentibus Doctoribus in Capitulo, neceſſariò vnum ex illis in Vicarium eſſe eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

28. April. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, Capitulum ad libitum poſſe amouere Vicarium, aliàs per ipſum electum, & confirmatum, tenerique intra octo dies alium conſtituere, alioquin deuolui ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum, ac ſi Eccleſia ipſa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Epiſcopum.

2 *Item Officialem.*] Non eſt de neceſſitate, vt is qui aſſumitur in Officialem, ſit de gremio: ſi tamen adeſſet idoneus, cæteris paribus eſſet præferendus.

Capitulum non poteſt eligere Viſitatorem ad viſitandam Diœceſim abſque Vicario.

Ad Vicarium ſpectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Epiſcopum occurrente vacatione Parochialis, *iuxta cap. 18. ſeſſ. 24. de reform.* Quare idem Vicarius, abſque Capitulo, Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad concurſum.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim iſtius Decreti à Capitulo conſtitutus, teneretur procedere cum adiunctis vel ſine, *iuxta c. 6. Seſſ. 25.* Et fuit reſolutum die vltima Martij, 1588. quod ſi Epiſcopus dum viuebat, habebat auctoritatem procedendi ſine adiunctis, etiam poterit Vicarius: ſin minus poterat procedere Epiſcopus ſine adiunctis, ita nec poſſit Vicarius.

Octo dies.] Capitulum ad libitum poteſt amouere Vicarium aliàs per Epiſcopum electum, aut confirmatũ, dummodo intra octo dies alium conſtituat: alioquin deuoluit ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum.

Cenſuit Congregatio facta electione Officialium non poſſe ad libitum eos reuocare & nouos conſtituere, niſi vel OEconomum; vel illos Officiales quos etiam viuente Epiſcopo Capitulum poſſit deputare.

3 *Saltem in iure Canonico ſit Doctor.*] Vicarius vacante Epiſcopali Sede omnino debet eligi Doctor vel Licentiatus, ſi in Capitulo aliqui graduati erant, ſin minus, poſſunt eligi alij idonei, licet non ſint graduati. Quinimò ſi Epiſcopus mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cùm non eſſet Doctor, Capitulum non debet neceſſario eum confirmare, ſed alium, qui ſit Doctor, eligere poteſt.

Congregatio Concilij cenſuit, non eſſe de neceſſitate, vt Vicarius eligatur de gremio Capituli, cæteris tamen paribus præferendum eſſe Capitularẽ, & exiſtentibus Doctoribus, vel Licentiatis in iure Canonico eligendum in Vicariũ Doctorem, ſiue Licentiatum ipſo iure Canonico, aliàs ſufficere vt eligatur, qui quantũ fieri poſſit, idoneus ſit. 9. Sept. 1594.

Congregatio Concilij cenſuit, emolumenta tempore vacationis ſedis Epiſcopalis obuenientia ex iuriſdictione & ſigillo, aut aliàs vndecunque quæ ad Epiſcopum Eccleſia non vacante pertinuiſſent, ad Capitulum minime ſpectare, niſi ex Apoſtolico priuilegio illi conceſſa fuiſſent, ſed debere futuro Epiſcopo reſeruari, ex his tamen emolumentis deducendum eſſe rationabile ſalarium Vicario conſtituendum, & perſoluendum; quod ſi ex priuilegio Apoſtolico Capitulo competeret, non poſſe Canonicos, ſi Regulares ſint, & tria vota miſerint, inter ſe illa diuidere. 11. Nou. 1594.

Si plures ad officium Vicarij à Capitulo aſſumerentur, is qui in controuerſia repertus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Concilij Tridentini, remanere debet, & cæteri remouendi ſunt. Et quia erat dubium, an id extenderetur etiam ad Eccleſiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam Iuriſdictionem & omnia iura Epiſcopalia habebat? Congregatio die 22. Septembr. 1585. cenſuit negatiuè, quia ſi non eſt neceſſe vt hic Prælatus mortuus, ſit Doctor, vt dictum eſt ſupr. c. 12. præſẽtis ſeſſionis, ergo neque Vicarius eius.

4 *Qui, Sede vacante fuerunt à Capitulo.*]

Capitulum Sede vacante poteſt eligere arbitros ad cognoſcendum de cauſſis ſuſpicionum, quæ contra Vicarium ab ea ſede vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Epiſcopus potuiſſet.

Fuit dubitatum an ſi iſte Vicarius allegaretur ſuſpectus, poſſent eligi arbitri? Et reſolutum fuit die vlt. Martij 1588. quod non, ſed recurrendum eſſe ad Capitulum, tanquam ad Superiorem.

8. April. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum per ſe rationem adminiſtrationis officij geſti à Vicario Capituli, ſede vacante conſtituto, debere exigere, atque alicuius delicti compertum punire auctoritate ſibi tributa decreto Conc. 16. *ſeſſ.* 4.

12.1599. Congregatio Concilij cenſuit, licere Vicario Capituli ſede vacante inſtituere præſentatum à patronis.

Item Capitulum ſede vacante poteſt facta mentione Vicarij vel aliorum Officialiũ illos cogere ad reddendam rationẽ adminiſtrationis, eóſque pro culpa punire, nõ tamen impedire futurũ Epiſcopũ, quin ex hoc Decreto ab eiſdem exigat rationes actionum, quas ſede vacante fecerint, & eos punire, etiamſi à Capitulo fuerint abſoluti.

Congregatio cenſuit Epiſcopum in Capitulo exempto ſi velit rationem exigere ab Officialibus ex gremio Capituli deputatis ſede vacante; eorum officij & adminiſtrationis, non teneri procedere cum adiunctis ex forma, c. 6. Seſſ. 25. niſi vellet criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere.

Remissiones.

a Vide Gig. de Penſionib. q. 75. n. 12. Cou. in cap. Relatum, in 2. num. 3. de Teſtam. P. Azor. inſtit. Moral. p. 2. lib. 3. c. 37. col. 349.

b Item Officialem, ſeu Vicarium infra octo dies, &c.] Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Capitulum. §. 3. pag. 84. Steph. Quarant. in Summa Bullarij verbo Capitulum Sede vacante, verſ. 12. Quæro, pag. mihi 142. ibi verum. Vbi etiam reſoluit, quòd ſtante præfixione termini octo dierum, infra quem Capitulum cogitur Vicarium eligere, ipſum Capitulum debere adminiſtrare, & in verſ. Secundò dubitatur: dicit, quòd ſi adeſſet diſcordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium aſſumerentur, magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet, cæteris remotis: & in verſ. Tertiò dubitatur. in n. 3. aſſerit, Vicarium conſtitutum à Capitulo Sede vacante poſſe reuocari ab eodem Capitulo durante dicta vacatione, idem tenet Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Vicarius, §. 2. verſ. Secundum dubium, vbi id ampliat, etiamſi Canonici iuraſſent, vel promiſiſſent ſub certa pœna eum non reuocare. * Vide Pauin. de poteſtate Capituli ſede vacante 2. p. princ. q. 10. n. 1. 2. & 3. Io. Narboña de appellat. à Vicario ad Epiſcopum, q. 1. n. 102. & 103. Maſtril dec. 236. n. 5. & 6. p. 3.

c Qui ſaltem in iure Canonico ſit Doctor.] Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, num. 3. verſ. In caſu verò reſoluit, quòd ſi non fuerit Doctor, poteſt Capitulum in ipſo actu deputationis dare ei conſultorem Doctorum: alioquin poterit ipſe Vicarius eligere conſultorem ſibi bene viſum partibus non ſuſpectum in caſibus, in quibus eo opus erit. † Vide Peregr. conſ. 3. n. 19. vol. 2. Marc. Ant. Genuenſ. in tract. de Eccleſ. q. 611. n. 2.

d De Vicario Epiſcopi vltra Doctores in tit. de Offic. Vicar. lib. 6. agunt latè Angel. Syluest. Roſell. Tabien. Armil. & alij Summiſtæ verbo Vicarius, Bertach. de Epiſcopo lib. 4. part. 7. tit. de Vicario Epiſcopi, Rebuff. in praxi tit. de Vicariis Epiſcopi. Læli. Zech. de Repub. Eccleſiaſt. c. 23. de Vicario Epiſcopi, Gutier. Canon. lib. 2. c. 17. Iacob. Sbrozz. in tract. de Vicar. Epiſcopi, Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo, Vicarius.

e An Vicarius Epiſcopi debeat eſſe Clericus ſaltem primæ Tonſuræ? Affirmant Hoied. de Incompatib. benef. part. 1. c. 10. num. 11. Lancellot. de Inſt. Canon. lib. 1. tit. de Offic. Vicar. §. 2. Rebuff. d. tit. de Vicario Epiſcopi, n. 35. Zech. de Republ. Eccleſiaſt. cap. 23. de Vicario Epiſcopi, §. 1. n. 1. Pat. Soar. tom. 5. de Cenſuris, diſp. 2. ſect. 3. num. 8. cum ſeq. Sbrozz. d. lib. 1. q. 31. Fr. Ludou. de Miranda de Ordine Iudiciario q. 2. art. 7. Sahag. in c. 2. de Iudic. n. 110. Et an poſſit eſſe Clericus coniugatus? Negant Rebuff. n. 36. Hoied. n. 11. P. Soar. n. 10. Sbrozz. n. 5. dictis locis. Zerol. d. verbo Vicarius dub. 7. Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 46. n. 14.

f An Vicarius habeat ordinariam iuriſdictionem? Affirmant gl. verbo Officialem, in c. 2. de Offic. Vicarij lib. 6. & verbo Generaliter in cap. Romana, de Appel. eod. lib. Bertachin. d. lib. 4. n. 2. Guttier. Canon. lib. 2. c. 17. n. 17. & lib. 3. tract. de Matrim. c. 69. num. 7. Couar. Pract. c. 4. n. 8. & lib. 3. Var. cap. 2. num. 4. Maranc. de Ordine iud. par. 4. diſt. 5. n. 12. & 13. Azeued. lib. 1. n. 7. tit. 9. lib. 3. nouæ Recopil. Molin. de Primogen. lib. 1. c. 25. n. 13. Corraſ. de Benef. p. 2.

cap.8.n.13.Pat.Molin.de Iuſtit.to.6.diſput.10.n.1.& 2.Sbrozz.d.lib.2.q.55. Maſcard. de Probat.concl.1412.n.9.& 22.Pauin. de poteſt. Capituli Sede vac.p.1.q.2.n.2.& 3.& p.2.q.10.n.3.& 4.Hugolin. de Cenſuris tab.1.c.1.§.20.n.6.Zech.d.c.23.§.2.num.1. Salzed ad Bernar.c.73.in gl. verbo Diſpenſant,Soar.de Paz in prax. tom.1.temp.1.n.6.& 7.& tom.2.prælud.3.n.3. Cardoſo in praxi iudicum,& aduocat.verbo Vicarius,n.7.Fr.Lud.Miranda de Ordine iud.q.2.art.6. P.Azor. Inſt. Mor. p.2. lib.3. c.43.q.5. P. Sanch.de Matrim.lib.3.diſput.29.n.3. Negant Licent. Ant. Gomez in explicatione Bullæ Cruciatæ,c.4.num.21.& 22.Morl.in Empór.iuris,p.1.tit.2.q.27.

ε An iuriſdictio Vicarij,mortuo Epiſcopo expiret? Affirmant Molin.de Primog.lib.1. c.25.n.13.P.Sanch.lib.3.diſput.30.n.1. D. Gutt.tr.de Matr.cap.69.n.16.& teſtatur deceptũ P.Henr. in Summa l.7.c.21.§.5.in gl. lit.S.vbi dicit non expirare de per ſe mortuo Epiſcopo, ſed per Capitulum Sede vacante deponi. Vnde valere geſta à Vicario ignorante mortem Epiſcopi longè diſtantis, reſoluunt Steph.Grat.diſcept. forenſ. c.18.n.50.Pat.Sanch.lib.3. de matr.diſp.22.n.59.& diſp.30.n.44.Gutt.d.c.69.n.18.

* *Ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur.*] Vide Soarez de cenſur.diſp.7. ſect.3.n.14.Narbon.vbi ſuprà p.1.n.122.

a Conc.1.Nic.c 15.& 16 Antioc. c.3.& Arelat. 2. cap.2.& 22. Mileu.c.15. c.quia in tantum, c.ad hæc & c.cum nõ ignores, de preb. cũ alleg. ſeſſ.7.de ref. c.2. c referẽte, & c. de multa, de præbend. 21.q.1. per totã, c. quia nonnulli, de cleric. non reſid.

CAPVT XVII.

Singula ſingulis perſonis conferantur beneficia Eccleſiaſtica,obtinenti tamen inſufficiens conferri poteſt aliud ſimplex: dummodo vtrumque perſonalem reſidentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant.

1 α CVm Eccleſiaſticus [a] ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Clericorum; ſanctè ſacris Canonibus cautum fuit, β γ neminem oportere in duabus Eccleſiis conſcribi, verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſeipſos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene conſtituta ſunt, variis artibus eludere, & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt: ſancta Synodus debitam regendis Eccleſiis diſciplinam reſtituere cupiẽs; præſenti decreto, quod in quibuſcumque perſonis,quocumque titulo, etiamſi Cardinalatus honore fulgeant,mãdat obſeruari; ſtatuit,vt in poſterum vnum tãtum beneficium Eccleſiaſticum ∫ 2 ſingulis conferatur,quod quidem ſi ad vitam eius,cui confertur, ε honeſtè ſuſtentandam non ſufficiat †; 3 liceat nihilominus aliud ſimplex ζ ſufficiens, 4 η &c. dummodo vtrumque perſonalem reſidentiam non requirat, eidem conferri.Hæcque non modo ad Cathedrales Eccleſias, ſed etiam ad alia omnia beneficia tam ſecularia, quàm regularia quæcumque etiam ξ &c. commendata, pertineant, 5 cuiuſcumque tituli,ac qualitatis exiſtant. ρ Illi verò, 6 qui in præſenti plures Parochiales Eccleſias, aut vnam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; [a] σ cogantur omninò *, quibuſcumque diſpenſationibus †, ac vnionibus ad vitam non obſtantibus, 7 vna tantũ Parochiali, vel ſola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8 τ infra ſpatium ſex menſium 9 dimittere: alioquin tam Parochiales, quã beneficia omnia,quæ obtinent, [b] 10 υ &c. ipſo iure vacare cenſeantur; ac tanquam vacantia liberè aliis idoneis conferantur; nec ipſi antea illa obtinentes, tuta conſcientia,fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, vt reſignantium neceſſitatibus commoda aliqua ratione, prout ſummo Pontifici videbitur, prouideatur.

a Sup. ſeſſ.7. de ref.c.4.

b c. execrabilis, §.qui verò,in extrauag. comm. tit. de præb.

DECLARATIONES.

1 *Cum Eccleſiaſticus ordo peruertatur.*] Non comprehenduntur dignitates cum Canonicatu,

non catu, quæ nullos, vel tenues habent fructus, licet habeant ſedem in choro, quando ex conſuetudine per Canonicos obtineri ſolent, *iuxta c. 1. de conſuetud. in 6.* Item dignitas cum beneficio curato abſque diſpenſatione Apoſtolica ante Concilium potuit obtineri. *Extr. hoc c. 6. haben. legitime*

13. Ian. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, conſuetudine permittenti, vt in eadem Eccleſia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri, & retineri poſſit, non cenſeri derogatum ex decreto Concilij Tridentini, *cap. 17. eſſ. 24. de Reform.* vbi diſponitur habenti beneficium competens, non poſſe cõferri alterum.

Capellania, cui adiunctum eſt onus deſeruiendi in Choro, obtineri non poteſt cum Canonicatu, per hoc Decretum, etiamſi haberet tantùm onus celebrandi Miſſam, cum enim eſt ſub eodem tecto, opus eſt diſpenſatione. Attamen qui regreſſum habet ante Concilij publicationem ad parochialem Eccleſiam, vel ad Canonicatum, & poſt Concilium obtinuit vel Canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat ſimul, non eſt moleſtandus, ſi poſt Concilium facto loco regreſſui vult obtinere vtrumque beneficium, ea tamen lege, vt reſideat in parochiali amiſſis diſtributionibus quotidianis pro tempore quo in Canonicatu non deſeruierit. *Hoc ſæpè fuit declaratum.*

2 *Singulis conferantur*] Idem intelligitur cum effectu, vt vnum poſſit retinere, quia Ordinarius poteſt inſtituere præſentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione reſidentiæ, vel ratione ſufficientiæ, dummodo habita poſſeſſione pacifica ſecundi beneficij dimittat primum.

Congregatio die 2. Februarij, 1588. idem dixit ſeruandum eſſe in beneficiis, quæ ſint Iuris patronatus, & in quibus non ſit collatio, ſed inſtitutio.

3 *Liceat nihilominus aliud ſimplex ſufficiens.*] Epiſcopus habenti vnum ſimplex beneficium, quod non ſufficit ad eius ſuſtentationem, poteſt eidem aliud conferre citra diſpenſationem Apoſtolicam: & habenti beneficium ſufficiens, poteſt conferre aliud, ſed habita poſſeſſione ſecundi beneficij ſufficientis vacat primum ſufficiens. *Supra hoc cap. §. Singulis.*

18. Iun. 1594. Congregatio cenſuit, quod ſi habenti vnũ beneficium ſufficiens, aliud ſufficiens ab Epiſcopo fuerit collatum, habita pacifica poſſeſſione ſecundi, vacat primũ ſufficiens.

Epiſcopus poteſt conferre ſecundum beneficium, ſi primum non ſufficit ad ſuſtentationem: ſed ſi duo non ſufficerent, non poteſt conferre tertium abſque diſpenſatione Apoſtolica. In collocationibus autem beneficiorum, Epiſcopus nihil pro ſigillo accipere poteſt. Notarius verò pro labore, charta & aliis, aureum vnum non excedat.

Simplex beneficium eſt Archipresbyteratus, licèt habeat aliquam Iuriſdictionem, dummodo reſidentia nõ ſit in eo neceſſaria.

Beneficia etiam curata aliis beneficiis annexa tranſeunt in ſimplicium naturam, dummodò acceſſoriè ſint vnita & illorum cura per Vicarium ab Ordinario poſitum exerceatur.

Plura beneficia non poſſunt obtineri, licèt ſimplicia ſint, ſine diſpenſatione Papæ, intellige ſub eodem tecto, ac requirentia reſidentiam.

Congregatio Concilij cenſuit, qui diſpenſatus eſt ad beneficia, dummodo plura ſimul non ſint, non poſſe obtinere plura, quàm vnum, quamuis illud ad vitam obtinentis honeſtè ſuſtentandam non ſufficeret. 1. Iul. 1595.

Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopum habenti vnum ſimplex beneficium, quod non ſufficiat ad eius ſuſtentationem, poſſe ad eius ſimile conferre, ſed non poſſe plura ſimplicia, vſque ad eius ſufficientem ſuſtentationem eidem conferre. 11. Iulij 1596.

Congregatio Concilij cenſuit, obtinentem beneficium ſimplex ad ſui ſuſtentationem ſufficiens, poſſe quidem inſtitui ad aliud ſimplex beneficium itidem ſufficiens in eadem Eccleſia, in qua primum exiſtens, ſed adepta pacifica poſſeſſione ſecundi vacare primum. 28. Febr. 1598.

4 *Dummodo vtrumque perſonalem reſidentiam non requirat.*] Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima diſpenſatione ante Concilium Tridentinum obtenta, requirentia perſonalem reſidentiam tenentur reſidere in eo, in quo maior eſt neceſſitas: nec poſſunt alterutro priuari, amittunt tamen diſtributiones quotidianas eius beneficij, cui non inſeruiunt. Secus verò ſi eſſet dignitas cum Canonicatu & parochiali, quia obſtat extrauagans *execrabilis.*

Congreg. Concil. cenſuit, non poſſe ab Ordinariis fieri vniones parochialium Eccleſiarum, obſtantibus Collegiis Secularium ſeu Regularium perſonarum, non obſtante decreto huius Concil. Seſſ. 24. c. 13. de reform. & ſi factæ fuerint, nullas eſſe vniones.

5 *Cuiuſcunque tituli, ac qualitatis exiſtant*] Non eſt moleſtandus is, qui ante Concilium obtinuit, vnum Canonicatum ab Ordinario, & vnam Parochialẽ dummodo reſideat in Parochiali, ex Bulla Pij V.

Diſtributiones quotidianæ cuiuſlibet Capellaniæ arguunt reſidentiam in choro ideo huiuſmodi Capellania incópatibilis eſt cum aliis beneficiis reſidentiam requirentibus.

27. Mart. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, obtinenti Canonicatum, cui poſt Concilium munus ſit iniunctum Pœnitentiarij, non poſſe in eadem Eccleſia vnà cum dicto Canonicatu obtinere dignitatem, in vim conſuetudinis Eccleſiæ permittentis Canonicum poſſe retinere Canonicatum cum dignitate.

Qui in præſenti plures Canonicatus obtinet legitimè, & cũ auctoritate Sedis Apoſtolicæ ante Conc. Trid. confirmationẽ, Eccleſiam Parochialem & Monaſteriũ perpetuò cõmendatum vel ad vitam, non poteſt ex hoc Decreto cogi vt alterutrũ dimittat, quaſi duas Parochiales obtineat, ſed poteſt vtramque retinere, cùm Monaſteriũ (quamuis curam habeat animarum) appellatione parochialis hoc c. non comprehendatur.

Hoc decretum licèt dicatur in præſenti ligare, incipit tamen Kal. Maij anni 1564.

6 *Qui in præſenti plures parochiales.*] Sub hoc c. non comprehenduntur qui cum Parochiali obtinent dignitatem & Canonicatum habentes curam annexam.

Dignitas Eccleſiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iniuncta eſt, aut illi principaliter imminet, & non acceſſoriè, comprehenditur in hoc Decreto.

Qui vnam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vnam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Parochias, quarum altera eſt beneficio ſimplici, vel dignitati in perpetuum vnita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo cui non eſt conſtitutum ſalarium, fuit diſpenſatum, vt plures poſſit retinere, quando timetur ne Parochiales perueniant ad manus hæreticorum.

Habens vnam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes alteri ſunt reſeruati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius poteſt Eccleſiam Parochialem habenti alteram Parochialem conferre, ſed poſt adeptionem poſſeſſionis pacificæ ſecundæ vacabit prima.

Regula de Triennali non habet locum contra Decretum huius c. quia illa regul. requirit titulum coloratum.

Vnam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Epiſcopatum & Parochialem, quam reſignare non poteſt, quia eſt de iure patronatus, nihilominus vnum dimittere tenetur ex iſtis duobus beneficiis.

In habentibus Parochias, & in quibus alij habent regreſſus vel acceſſus, dum coguntur reſignare, danda eſt optio regreſſario, vt vel cedenti ſibi Parochiam ſoluat eandem penſionem, vel patiatur reſignare alteri cum ſuſpenſione regreſſus.

7 *Vna tantum parochiali.*] Epiſcopi Cremonenſis petitio, vt quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum ſcutorum, ex quibus ſoluit penſionem 56. alteram reſeruatis Patruo omnibus fructibus, poſſet vtramque retinere, penitus eſt à Congregatione reiecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera eſt litigioſa, vt poſſit quis vtranque retinere, vſque dum alterius lis terminetur, reiecta eſt à ſacra Congregatione. Vnde & petenti vt ex quatuor Parochiis, cum ceſſerit duabus, & ſibi vnam reſeruauerit tit. S. Columbani, liceat titulum retinere, reſponſum eſt, vt titulum relinquat, nec eò accedat.

Habens legitime duas aut plures dignitates non curatas & parochialem ſuam curatam, vnam ſolam retinere poteſt.

Non tenetur quis alterum dimittere, ſi habet parochialem & Canonicatum obtentum ante Concilium, ſed tenetur reſidere in parochiali, etiamſi in fundatione Canonicatus caueatur quod illũ obtinens ſit ipſo iure priuatus, ſi per 30. dies abſens fuerit.

Papa attentâ perſonarum & locorum qualitate, diſpenſat, vt vni ac eidem Parochialis & Canonicatus ſimul conferantur, ſi vtrique inſeruire bene poteſt.

Licèt aliàs reſolutum fuerit in certo caſu, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus ſingulis eſſet vnita parochialis, per hoc Decretum non teneretur ad alterius dimiſſionem: nihilominus pro abſoluta reſolutione contrarium eſt verius, videlicet quod alterum dimittere teneatur.

Habenti Parochiã cum datur Canonicatus Cathedralis, ſi duo illi menſes ſint elapſi non ſua culpa, quibus debebat dimittere Parochialem, conceduntur ad dimittendum alij duo menſes.

Dum hoc Decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, ſcire oportet quòd ante Concilium non erat neceſſaria diſpenſatio pro retentione Parochiæ cum Canonicatu, & quòd ſi iam habenti parochialem Canonicatus conferatur, adepta poſſeſſione Canonicatus vacat Parochialis.

Habens Canonicatum & duo ſimplicia beneficia Eccleſiaſtica, quorum omnium annui reditus ſecundùm communem æſti-

mationem

mationem non excedunt ſcuta 125. non prohibetur à Concilio, quin ea omnia retinere poſſit. Et Concilium Tridentinum prohibens quod habens Canonicatum poſſit acquirere Parochialem, & e contrà, non cogit, vt quis dimittat alterum duorum iam acquiſitorum legitimè.

Reſidens in Prioratu qui curam habet animarum, retinere poteſt Canonicatum & beneficium ſimplex, ſed beneficio ſimplici per alium inſeruire debet.

Qui impetrauit per nouam prouiſionē, Narbonenſem Archidiaconatum, & obtinebat alium Archidiaconatum Aconitanum, cum non poſſet poſſidere Narbonenſem ob potentiam intruſi, cum quo litigabat, petiuit, ne priuetur Aconitano, ſed huius petitio ad S.D.N. fuit reiecta.

Nominatus à Rege Gallię ad Epiſcopatū Mallunenſem vacantem per obitum, petitū expediri vna cū retentione duorum monaſteriorum, quæ in commendam obtinet, vt detur retentio, quia iſtæ commendæ in Gallia nullam nunc curam, nullámque iuriſdictionem habent aut exercent. S. D. N. putauit compatibiles cum Epiſcopatu.

Iuxta deciſionem Congregationis aliàs editam, quia dictum fuit poſſe Canonicum ex conſuetudine Eccleſiæ in eadem obtinere dignitatem, obtinens Canonicatum, cui poſt Concilium iniunctum eſt munus Pœnitentiarij, non poteſt vigore dictæ conſuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Eccleſia: quia conſuetudo ſtrictè eſt interpretanda, & nemo poteſt eſſe triplex in eadem Eccleſia.

Habens Archipresbyteratum, ſi regreſſum habet ad parochialem quam obtinuit ante Conc. Tridentini publicationē ex diſpenſatione tali, *quod ſi regreſſus ei contigiſſet, ipſam Parochialem cum Archipresbyteratu poſſet retinere*: ſi caſus prædicti regreſſus poſtea euenerit, etiam poſt Conc. Trid. poteſt retinere, ſed tenetur in Parochiali reſidere, & non perdit quicquam Archipresbyteratus, niſi diſtributiones quotidianas.

8 *Infra ſpatium ſex menſium.*] Licet habens duas parochiales infra ſex menſes alteram dimittere teneatur, fauore tamen militiæ S. Ioannis Hieroſolymitani, fuit aliquibus conceſſus annus, ſi habent parochiales in Italia: & ſi extra, fuit datus ſecundus annus.

9 *Dimittere.*] Etiamſi illæ parochiales ſint de Iure patronatus Laicorum, quamuis regreſſatæ, & etiamſi qui habet regreſſum, nolit præſtare conſenſum: quia tunc facta ei oblatione reſignationis cum honeſta penſione (ſi noluerint acceptare) reſignatio fiet alteri, & regreſſus ſuſpenditur vſque ad ceſſum vel deceſſum reſignatarij.

Habens autem Parochialem, quam ex Decreto dimittere tenetur, ſi ea eſt obligata alteri ratione regreſſus, conueniendus eſt primò iſte habens regreſſum, an ipſe cum aliqua penſione reſignanti reſeruandâ, Parochialem velit. Quod ſi eam recipere recuſet, alteri reſignare debet cum ſuſpenſione regreſſus.

10 *Ipſo iure vacare cenſeatur.*] Qui non dimittit vnam ex duabus Eccleſiis curatis intra tempus à ſacro Concilio aſſignatum, debet condignas pœnas ſubire & puniri, prout in eo ſtatuitur.

Lib. 3. Decretal. de prebendis & dignitatibus.

Capvt XXVIII.

De multa prouidentia fuit in Lateranenſi Concilio prohibitum, vt nullus diuerſas dignitates Eccleſiaſticas, vel plures Eccleſias Parochiales reciperet, contra ſacrorum Canonum inſtituta: alioquin recipiens ſic acceptum amitteret, & largiendi poteſtate conferens priuaretur. Quia verò propter præſumptiones & quorundam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto ſtatuto fructus prouenit: nos euidentius & expreſſius occurrere cupiētes, præſēti decreto ſtatuimus, vt quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, ſi prius tale beneficium habebat, eo ſit ipſo iure priuatus: & ſi fortè illud retinere contenderet, etiam alio ſpolietur. Is quoque ad quem prioris ſpectat donatio, illud poſt receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum: & ſi vltra ſex menſes conferre diſtulerit, non ſolùm ad alios ſecundùm Lateranenſis Concilij ſtatutum eius collatio deuoluatur, verùm etiam tantùm de ſuis cogatur prouentibus in vtilitatē Eccleſiæ, cuius eſt illud beneficium aſſignare, quantum à tempore vacationis ipſius conſtiterit eſſe perceptum. Hoc idem in perſonatibus eſſe decernimus obſeruandum: addentes, vt in eadem Eccleſia nullus plures dignitates aut perſonatus habere præſumat, etiamſi curam non habeant animarum. Circa ſublimes tamen & litteratas perſonas, quæ maioribus beneficiis ſunt honorandæ, cùm ra-

Cap: Quia nō. nullis. ſup. Seſſ. huius, c. 2.

1. Decretal. de Conc. præben. c. nulla.

tio poſtulauerit, per ſedem Apoſtolicam potuerit diſpenſari.

REMISSIONES.

α Vide Dionyſ. Carthuſ. in tract. de pluralitate Beneſ. Hoied. eodem tract. Rebuff. in praxi beneſic. part. 1. titul. de Diſpenſat. ad plura beneficia, Cened. ad Decretal. Collect. 150. P. Paul. Comitol. Reſponſ. Moral. lib. 1. q. 73. nouiſſimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract. 3. cap. 19. n. 275. cum ſeqq. latiſſimè Nicol. Garc. de Beneficiis, part. 11. cap. 5. n. 260. cum ſeqq. * Vide etiam Caualcan. dec. 17 ex n. 73. p. 2. Hoieda de beneſic. 2. p. c. 1. ex n. 24. Paul. Fuſcum de viſitatione lib. 2. c. 7. n. 8. Rotam nouiſſ. per Farinac. deciſ. 624. n. 2. in recollectis anno 1612. & Rot. nouiſſ. deciſ. 250. in 2. p. eiuſdem Farinacij.

β *Neminem oportere in duabus Eccleſiis conſcribi.*] Sacra Cardinalium Congregatio cenſuit hoc non habere locum in penſionibus, cùm Ordinarius poſſit conferre beneficium alicui habenti iam in penſionibus Eccleſiaſticis ſufficientem ſuſtentationem, refert Garc. d. cap. 5. num. 310. in fine, verſ. Quarto, & reſoluunt Hoied. p. 2. cap. 7. P. Azor. d. pag. 2. lib. 8. c. 10. q. 8. & c. 12. q. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 5. §. 5. n. 14. cum ſeqq.

γ Congregatio Concil. cenſuit hoc decreto non comprehendi terrulas beneficiales, ſeu pia legata cum onere, Miſſas, aliáve diuina officia celebrandi, quæ neque Eccleſiæ habent aliquam denominationem, conferri tamen conſueuerunt in titulum ſimplicis beneficij vni vel pluribus presbyteris ad præſentationem hæredum, ſiue patronorum, & ſingula duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quod decretum Congregationis Sanctiſſ. Dominus noſter probauit, & placuit ſeruari ſtylum Cancellariæ, vt vnica collatione plura vni conferri poſſint in titulum ſimplicis beneficij; refert Garc. d. c. 5. n. 318.

δ *Singulis conferatur.*] Vide Garc. d. c. 5. n. 283, vbi reſoluit intelligi cum effectu, vt vnum poſſit retinere, quia Ordinarius poteſt inſtituere præſentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione reſidentiæ, vel ratione ſufficientiæ; dummodo habita poſſeſſione pacifica ſecund. beneficij dimittatur primum.

An Coadiutoria cum futura ſucceſſione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Luſit. Gonzal. Mendez lib. 4. diuerſ. iuris argument. c. 1. n. 8. Gonz. ad regul. 8. Cancel. Gloſſ. 5. §. 9. à n. 64. & n. 122. Nicol. Garc. p. 4. cap. 5. n. 122.

ε *Honeſtè ſuſtentandum non ſufficiat, liceat nihilominus aliud ſimplex, &c.*] Quod habens beneficium ſimplex ſufficiens ad commodam ſuſtentationem, & aliud conſequatur, ſit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent Gloſſ. in cap. dudum 2. de Electione, verbo, Intitulatam, & verbo, Retinere, Syluest. in Sum. verbo Beneficium, 4. n. 2. Gregor. Lop. l. 3. tit. 16. part. 1. Lud. Lopez in Inſtruct. Conſc. tom. 1. c. 251. Zech. de Beneſic. & penſionibus, cap. 5. n. 4. verſ. circa tertium, Hoied. p. 1. cap. 19. n. 1. Salon. 2. 2. q. 63. art. 2. concluſ. 3. P. Azor. Inſt. Moral. p. 1. lib. 2. cap. 12. poſt princ. & lib. 6. cap. 19. verſ. Conſuetudo qua quis in eadem Eccleſia, & p. 2. lib. 3. c. 7. quæſt. 4. & cap. 8. q. 6. & cap. 9. q. 3. & cap. 10. q. 4. & c. 11. quæſt. 23. Frat. Emman. in Sum. tom. 1. c. 31. n. .. & 3. Flamin. de Reſignat. lib. 3. q. 1. n. 138. & lib. 5. q. 6. & n. 115. cum ſeqq. Veg. p. 1. ſum. c. 36. caſu 21. cum duobus ſeqq. Lud. Beia Reſponſ. caſuum conſcientiæ, p. 4. caſu 26. Petr. Ledeſm. in Sum. p. 2. tract. 7. c. 1. concl. 12. diffic. 5. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Incompatibilia, §. 2. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. à n. 283. Card. Tuſc. tom. 1. lit. B. concl. 61. † Nauar. conſ. 1. tit. de conſtit. n. 39.

ζ *Sufficiens.*] Quod dicatur beneficium ſufficiens, vide apud Gomez de Expectat. n. 107. Nau. de Orat. Miſcel. 62. Proſp. de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſumma Bullarij, verbo, Beneficiorum reſignationes, cauſa 8. Menoch. de Arbitr. caſu 216. Hoied. p. 1. c. 19. à n. 11. Flamin. de Reſign. l. 5. quæſt. 6. n. 131. cum ſeqq. Zerol. verbo Beneficium, §. 7. concl. 8. princ. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 15. n. 39. Marc. Ant. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Curiæ Neap. c. 64. n. 3. Pat. Valer. Reginald. dict. tract. 3. num. 285.

η *Dummodo vtrumque perſonalem reſidentiam non requirat.*] Vide Corraſ. de Beneſ. p. 1. c. 5. n. 2. Hoied. c. 17. num. 20. Zerol. p. 1. verbo Beneficium, §. 7. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 3. c. 8. quæſt. 6. P. Valer. Reginal. d. tract. 3. num. 279. Garſ. de Beneſ. par. 11. cap. 5. num. 260. & num. 373. ſequentes adducit ſacræ Cardin. Congreg. deciſiones.

θ Prima eſt. Diſpenſatus legitimè, ſine dubio Canonicarum, & parochialem retinere poteſt, ſciendum tamen eſt, Ordinarium ſuper hoc diſpenſandi facultatem non habere.

ι Secundò

l Secunda. Epiſcopus ex cauſa poteſt diſpenſare, vt quis poſſit obtinere duo beneficia difformia ſub eodem tecto, dummodo quodlibet per ſe non ſit ſufficiens ad ſuſtentationem prouiſi.

m Tertia. An duo Canonicatus de iure in vim S. Concilij Trident. Decretorum ſint incompatibiles, refert Garc.d. cap. 5. num. 381.

λ Quarta. An is, qui duos Canonicatus ſimul abſque diſpenſatione Apoſtol. per triennium, & vltra detinet, vtroque ipſo iure excidat in vim d. Decretorum Concilij Tridentini? Congregat. iudicauit, ſi duos huiuſmodi Canonicatus ſimul retinere perrexerit, vtroque eſſe ipſo iure priuatum. An vtriuſque Canonicatus poſſeſſionem tueri, & defendere valeat poſſeſſor ex reg. de triennali? Congregat. reſpondit vtrique non poſſe: refert Garſia, vbi proximè.

μ Quinta. Epiſcopus habenti vnum ſimplex beneficium, quod non ſufficiat ad eius ſuſtentationem, poteſt aliud ſimile conferre abſque diſpenſatione Apoſtol. refert Læli. Zechi. de Republ. Eccleſiaſt. titul. de Beneficiaris, ad fin. Nicol. Garſ. dict. cap. 1. num. 31?.

ν Sexta. Epiſcopus poteſt conferre ſecundum beneficium, ſi primum non ſufficit ad ſuſtentationem; ſed ſi duo non ſufficerent, non poſſe conferre tertium abſque diſpenſatione Apoſtolica, refert Nicol. Garſ. vbi proximè, & propter illud verbum *Aliud*, de quo in Concilio, dicit ita obſeruari in Vrbe, Marc. Anton. Genuenſ. d.c.64. num. 3. De ſtylo tamen Curiæ, ſi duo non eſſent ſufficientia ad commodam ſuſtentationem, licere obtinere plura beneficia reſidentiam non requirentia, teſtantur Hoied. part.2.cap.1.à num.3. Azeued.conſ.2. num. 1. Cened. ad Decretal. collect. 150. num. 1. Flam. de Reſign. lib. 3. quæſt. 1. num. 141. Pat.Azor. inſtit. Moral. part.2. lib.6. cap. 11. quæſt. 8. Perez de Lara de Anniuerſar.& Capellan. lib.1. cap. 7. num. 12. & videtur ſentire Zech. dict. cap. de Beneſic. verſ. Ad dignoſcendum verò, Zerol. part. 1. verbo Beneficium. §. 7. concl. 2. Quintanad. Eccleſiaſt. lib. 4. num. 119. Quòd Epiſcopus non poteſt diſpenſare, vt quis habeat duo beneficia ſimplicia, quorum alterum ſit ſufficiens, nec, ſi non ſunt ſufficientia, & requirunt reſidentiam perſonalem, veluti duo Canonicatus, reſoluunt Zerol. d. §. 7. concluſ. 7. Quintanad. lib. 4. num. 151. Pat. Azor. d. part. 2. lib. 3. cap. 7. quæſt. 4. & lib. 6. cap. 2. quæſt. 6. Pat. Valer. Reginald. d. lib. 30. tract. 3. n. 281. prope finem.

ξ *Commendata.*] Vide Suprà Seſſ. 7. cap. 4. & de incompatibilitate duarum Eccleſiarum commendatarum vide Hoied. part. 1. cap... n.13.

o Congregatio Concilij ita cenſuit: Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum parochiali obtinent monaſterium commendatum cum cura. refert Gonzal. ad regul.8. Cancel. Gloſſ.5.§.8.n.65.

π Congregatio Concilij ita etiam cenſuit: Habens parochialem, & monaſterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur, referunt Gonzal. vbi proximè, Zerol. in praxi Epiſc.p.2. verbo Parochia §. 5. Nicol. Garſi. de Benef. p. 4. cap. 4.

ρ *Illi verò, &c.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral. p.2. lib.7. cap.17. Collect.870. Nicol. Garſi. p.11. cap. 5. n.19.

σ *Cogantur.*] Vide Pat. Henriq. in ſum. pag.2. lib.14. cap.17. §. 5. in Gloſſ. lit. C. * Nauar. in manuali. cap.25. n.129. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 48. liter. D. Feder. Scotum conſ. 6. n.3.4.& 5. lib.1. tom.1. Camill. Borrel. conſ. 32. n.65.

† *Quibuſcumque diſpenſationibus.*] Vide Spino in ſuo Speculo teſt. gl.3. princ. n.75.

τ *Infra ſpatium ſex menſium*] Vide Nicol. Garſi. d.p.11. c.5. n.77. vbi reſoluit, huic decreto non aduerſari aliud ſuprà, Seſſ. 7. de Refor. c. 4. quia hoc ſolum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut vnam Cathedralem, & aliam parochialem ex diſpenſatione ſeu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium, quòd vna retenta, alias infra ſex menſes dimitterent, non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficiis poſt Concil. obtentis, de quibus loquitur d. cap. 4. intrepidè reſoluit.

υ *Ipſo iure vacare cenſeantur.* Quod accepto ſecundo beneficio vacat primum, & non poteſt tuta conſcientia obtinere fructus primi beneficij, quamuis nulla detur ſententia, nec fiat petitio, reſoluit P. Henriq. in ſum. l.14. c.56. §.2. in fin. in Gloſſ. lit. O.

φ An obtinens plura beneficia ex diſpenſatione Papæ, ſine cauſa tamen rationabili, ſit tutus in foro conſcientiæ? Vide Ludou. Lop. in inſtructor. Conſcient. t.1. c.252. & ſeq. Nauar. conſ.31. de Conſtit. à n.37. Cordub. in q. l.1. q.21. Corrad. in Reſponſ. caſuū Conſ. q.35. in addit. Didac. Perez ad Villadieg. de Irregul. c.1. n.13. Veg. p.1. c.36. caſu 30. F. Emman. in ſum. t.1. cap.31. n.7. & 8.

Hoied.

Hoied.p.2.c.fin.n.58. Tolet. lib.5. cap. 81. Petr.Ledeſ.in ſum.p.9. tract.7. cap.1. circa 9 concl.& 11.P.Azor.Inſt.Moral.p.2.lib.6. c.1.q.7.8.& 11.& lib.5.cap.3. q.2. P.Valer. Reginald.in praxi for. pœnit. l.30. tract.3. n.289.verſ.Sextum dubium. P.Leſſi. de Inſtit.lib.2.cap.34.num.151.cum ſeq.

Capvt XVIII.

Dum contingit Eccleſias Parochiales vacare, [illegible] examen per concurſum premiſſis edictis; deſcribuntur qualitates eorum qui debebunt examinare. Si Eccleſia fuerit Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, & inſtitutio pertineat ad Epiſcopum, quadam ſtrictiùs erunt obſeruanda, quàm caſu quo Eccleſia fuerit Iuriſpatronatus laicorum, &c. Attentè hoc caput legendum & ſeruandum ad amuſſim.

a &c. EXpedit maximè animorum ſaluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id vt diligentiùs ac rectiùs perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt 1 cùm parochialis Eccleſiæ vacatio, 2 etiamſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur, etiam in Eccleſiis patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus conſueuit Epiſcopus 3 vni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, 4 ℓ vel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, ξ etiamſi ipſa parochialis 5 Eccleſia reſeruata, vel effecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſeu 6 Abbatum, vel 7 Capitulorum: 8 debeat Epiſcopus ſtatim, habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, 9 idoneum in ea Vicarium, 10 cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere; qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur. 11 • Porro Epiſcopus, 12 & qui ius patronatus habet, π ρ intra decem dies, vel aliud tempus, ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Eccleſiam 13 coram deputandis examinatoribus nomine. Liberum ſit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt poſſit poſtea de cuiuſlibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes qui deſcripti fuerint,[a] 15 examinentur σ ab a inf.
Epiſcopo, ſiue, eo impedito, 16 ab Seſſ. vlt.
eius Vicario generali, atque ab de Re-
aliis examinatoribus: 17 non pau- for.c.9.
cioribus, quàm tribus †: 18 quorum votis, ſi pares, aut ſingulares fuerint, 19 accedere poſſit Epiſcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem ſingulis annis 20 in diœceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur; 21 qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. 22 Adueniente que vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, 23 tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indéque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdem, aut alios tres quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint verò hi examinatores * Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licentiati

centiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, ſeu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iuréntque omnes ad ſancta Dei Euangelia, ſe, quacumque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus

a c. quádo, 24. diſtinct. executuros. a τ υ Cauéantque ne quidquam prorſus occaſione huius examinis 14 nec ante, nec poſt accipiant: alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quàm alij dantes incurrant; à qua abſolui nequeant, niſi dimiſſis beneficiis, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolum coram Deo, ſed etiam in Synodo Prouinciali, ſi opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, ſi quid contra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſſint. φ &c. Peracto deinde examine renuncientur, quotcumque ab his 25 γγ idonei iudicati fuerint, 26 ætate, 27 moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Eccleſiam gu-

b Seſ. 25. cap. 9. bernandam opportunis, b 28 ex hiſque Epiſcopus eum eligat, quem cæteris † 29 magis idoneum iudicauerit *: 30 atque illi, & non alteri, collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre. 31 Si verò iuris patronatus Eccleſiaſtici erit, ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non alium pertineat, is, 32 ζζ ηη quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Epiſcopo præſentari teneatur, vt ab eo inſtituatur. Cùm verò inſtitutio 33 θθ ab alio, quàm ab Epiſcopo, erit facienda; tunc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præſenter, ad quem inſtitutio ſpectat. 34 ιι &c. Quod ſi ius patronatus laicorum fuerit; debeat qui à patrono præſentatus erit, ab eiſdem deputatis, vt ſuprà, examinari, & non, niſi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibúſque ſuprà dictis caſibus 35 non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta ſupradictam regulam, de Eccleſia prouideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quominus executionem habeat, μμ vlla deuolutio, 36 aut appellatio *, etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſiue eiuſdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interpoſita, impediat, aut ſuſpendat; alioquin Vicarius, quem Eccleſiæ vacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit, vel forſan poſtea deputabit, ab eius Eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, vt ſuprà, ſit prouiſum, νν ξξ aliàs prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones, præter ſupradictam formam † factæ, 37 ſurreptitiæ eſſe cenſeantur: non obſtantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſionibus, indultis conceſſis quibuſcumque a Vniuerſitatibus, a Seſ. 25. cap. 9.
etiam ad certam ſummam, & aliis impedimentis quibuſcumque. Si tamen adeò exigui reditus dictæ parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo ſit, qui ſe examini quærat ſubiicere; aut ob apertas factiones, ſeu diſſidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè

grauiores rixæ, ac tumultus poſſint excitari: 38 poterit Ordinarius, ſi pro ſua conſcientia cum deputatorum conſilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omiſſa, priuatum aliud examen, cæteris tamen, vt ſuprà, ſeruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, ſi qua in ſupradictis circa examinationis formam addenda, remittendáve eſſe cenſuerit, prouidere.

Declarationes.

1 *Cùm Parochialis Eccleſia vacatio.*] Hoc decretum non habet locum, quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis eſt vnita acceſſoriè.

Si fuerit Capellania pro coadiutoria in Parochiali ſita, in ea conferenda ſeruatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquiſſima conſuetudine hæ Parochiales ſolitæ eſſent commendari ad ſex menſes, & qui ſemel inſtituti fuerint etiam ad præſentationem, non poſſint amoueri ad nutum.

2 *Etiamſi cura Eccleſia.*] Etiam hoc ſeruatur in Eccleſiis Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Capellanos amouibiles ad nutum Capitulorum, vel per ipſoſmet Canonicos abſque examinatione ab immemorabili tempore, quo non obſtante, omnes tenentur ad ſubiiciendum ſe examini Epiſcoporum.

In vacationibus Eccleſiarum parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio perſonarum, quæ ſunt magis idoneæ, propriè ad Epiſcopos ordinarios ſpectant, collatio autem parochialium ab his facienda eſt poſtea, ad quos antè pertinebat conferre.

Epiſcopo reſignantes proprias parochias *in forma dignum*, reſignent iudicio & prouiſione viciníoris Epiſcopi.

3 *Vni, vel pluribus curam animarum dare.*] Sed non intelligitur hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiatæ Eccleſiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipſa cura animarum exercetur.

4 *Vel reſignationem.*] S.D.N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranenſis, etiam de licentia ſui Generalis, abſque permiſſu Summi Pontificis aſſumere curam animarum, etiam ad tempus, multoque minus beneficium curatum ad tempus.

Decretum Concilij Tridentini quod dicit, vacationes omnes de Eccleſiis parochialibus, etiam per reſignationem examine per concurſum præuio ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem iudicauerit, locum non habet in reſignationibus factis in manibus Papæ in fauorem certæ perſonæ, cùm non poſſint dici propriè vacare. Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concurſum faciendo, non habet locum in vacatione parochialis per reſignationem factam in manibus Papæ in fauorem perſonæ, quam idem Pontifex admiſerit, & mandauit examinari & expediri *in forma dignum*.

Ei, qui exhibuit Bullam parochiæ ſibi reſignatæ Epiſcopo Ceſenatenſium, & reiectus eſt ab examine, de quo fidem examinatorum affert, iuſſum eſt eandem appellationem ad ſuffraganeum Rauennatenſium deferre.

In prouiſionibus faciendis de beneficiis ex cauſſa permutationis, non eſt neceſſarium hoc examen per concurſum, potéſtque apponi clauſula: *vt non obſtantibus beneficialibus*, dummodo permutatio ſit vera, & non fraudulenta, nec de ſimplici ad curatum, nec in valore ſit magna inæqualitas, vel aliquid ſimile; aliàs fieri debet examen per concurſum. *Infrà §. In permutationibus.*

Ad literas Epiſcopi non probantis examen eius presbyteri, cui reſignatio facta eſt, quia præſumptio eſt pro presbytero, reſpondetur à Reuerendiſſimo Domino Datario, vt Epiſcopus teſtes examinet, & ſi quid contra eum habet, quod indignum ac inidoneum reddat, tranſmittat.

In conceſſione iurium in fauorem eius qui prætendit habere ius, nec examen, nec expreſſio beneficiorum, aut valoris eſt neceſſaria, ſi vera lis fuerit.

6 *Eccleſiæ reſeruatæ.*] In beneficiis curatis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, quibuſuis aliis, ex antiqua conſuetudine Ordinarij proponunt edicta concurſus, & à Sede Apoſtolica prouiſio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœceſana deputatis, ſi prouidendus habet fidem approbationis ſuæ ab Ordinario. De hoc eſt Bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis prouiſione curata beneficia cùm vacarint, Ordinarij edicta concurſus proponere debent.

Quoties aliqua Eccleſia parochialis vacauerit, ad quam Abbas aliquis habet ius nominandi, quemcumque Abbas nominauerit, cum ad examen Ordinarius admittere debet: ſi autem Eccleſiæ vacabunt

ad

ad morem rectorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, eos, qui earum curationem ſuſcipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concurſum: neque Abbas eam ob cauſſam vllum examinis edictum proponere poteſt, neque illius officij partem vllam attingere: ſed id totũ pertinet ad Ordinariũ, qui & ipſe proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnes huiuſmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac poſtea, Abbati relinquere, vt ex illis, cui maluerit, curam conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem Parochialium exiſtentium in aliqua Diœceſi, Ordinarius tamen illius Diœceſis, edicta concurſus proponere debet, & collatio poſtea legitima, & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque ius conferendi aliquas Parochiales, quæ ſunt in Diœceſi Epiſcopi ſuæ prouinciæ, non poteſt eas conferre, niſi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoribus deputatis per Epiſcopum eius Diœceſis, in qua ſitæ ſunt iſtæ parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Epiſcopus illius Diœceſis in qua ſunt, ius habet conſtituendi in eis Vicarium cum congrua (arbitrio ſuo) fructuum portionis aſſignatione, qui dictæ parochiæ inſeruiat, donec de Rectore fuerit prouiſum: nec poteſt Patriarcha in aliena Diœceſi (licet ea ſit Epiſcopi ſuæ prouinciæ) Capellanos ad animarum curationem conſtituere, niſi ad eiuſdem Epiſcopi conſenſum, & examine eius præeunte, quod per eum, aut eius exequutorem faciendum eſt, & quandiu prædictus Epiſcopus prouincialis dicti Patriarchæ, Synodum Diœceſanam habebit, Patriarcha nihil poteſt aliter committere. Quamobrem Eccleſiarum Rectores, quorũ electio ad ipſum Patriarcham ſpectat, aliique præterea, qui curam animarum in eis gerunt vel Synodo non interſint, vel decretis Epiſcopi obtemperent. Nec poteſt idem Patriarcha alienos Epiſcopos in Diœceſim Epiſcopi ſui prouincialis inducere ad Eccleſias benedicendas vel conſecrãdas, vel vt ſacrum extremæ vnctionis oleũ conficiant, vel chriſma adminiſtrẽt, aut aliqua Pontificalia munia obeant atque exerceant, niſi de Epiſcopi, cuius ipſa Diœceſis eſt, conſenſu.

7 *Capitulorum.*] Etiamſi ad illos collatio, inſtitutio, ſeu præſentatio pertineat.

Quando collatio Parochialis ab immemorabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appoſitio ad ſolum Epiſcopum, ſi in eius Diœceſi Parochialis ſita eſt. Immò verò vacante parochiali, ſi eius collatio ſpectat ad Archidiaconũ, ius examinandi eligendique virũ idoneũ ac edictorum proponendorũ ad Ordinariũ ſpectat, nõ ad ipſum Archidiaconum.

Archidiaconus, cuius territorium eſt in vna Diœceſi, parochiales Eccleſias cõferre poteſt tantum illis, quos Epiſcopus eiuſdem Diœceſis (in qua territorium eſt) elegerit, magiſque idoneos iudicauerit ex his, qui ab examinatoribus in Diœceſana Synodo deputatis idonei renunciati ſunt.

Quoties autem vacauerit aliqua Eccleſia Parochialis, cuius collatio ſpectat ad Præpoſitum alicuius Collegiatæ, debet idẽ Præpoſitus curare, vt fiat edictum publicum, in quo ſit adſcriptus certus dies, & huius tenoris, videlicet: quod *proteſtatur ſe in ipſa Eccleſia conferenda Ordinarium Epiſcopum præuenire, ipſamque conferre illi, quem Epiſcopus idoneum elegerit ex iis quos examinatores approbauerint, atq; ideò ſe eò denuntiare, vt edicta proponantur, & curet vt examen fiat ſuo tempore.* Infrà hoc c. §. *Porro Epiſcopus.*

8 *Debeat Epiſcopus ſtatim.*] Hoc examen agere edicta proponere, & alias prouiſiones facere, prout in hoc Decreto, ſpectat tantum ad Epiſcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum: non obſtante etiã quod ipſe inferior ex immemorabili conſuetudine haberet huiuſmodi ius cumulatiuè in loco ſuæ iuriſdictionis (dummodo in ipſius Epiſcopi diœceſi parochialis poſita ſit) etiam Vicarium conſtituere, & omnia alia facere, niſi inferior Ordinario haberet ius congregandi Synodum.

9 *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere cuſtodiã & adminiſtrationẽ omnium bonorũ Eccleſiæ, etiam illius, cuius inſtitutio non ad Epiſcopũ, ſed ad inferiorẽ ſpectaret, non obſtãtibus his, quæ traduntur per Doct. *in c. cum vos, de Off. Ordin.*

Mercenarij quidam, ex antiquiſſima conſuetudine ab Ordinario commendati ſolent ad ſex menſes ſacerdotibus per vicinos præſentatis: quibus elapſis nunquam vel rarò ſacerdos ipſe prorogationem, vel nouam prouiſionem requirit, ſed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipſo munere iure

perſiſtit. At ſi vicini illi probarent legitimè ius patronatus validum, prout Concilium requirit *Seſſ.25.c.9.* permittendum eſſet illis præſentare inſtituendos, præuio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expreſsè illi facultatem ſemel inſtitutos amouendi ad eorum nutum.

Congregatio cenſuit, pro collatione & inſtitutione harum Eccleſiarũ curatarum ſeu deputatione Vicarij, *vt Seſſ. 6. c. 2. & Seſſ. 7. c. 7. & c. 8. &c.* Cancellarium poſſe in ſingulas accipere mercedem ſuo labori cõuenientem, quæ tamen pro ſcriptura, ſigillo, & cæteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & dummodo ipſi Cancellario ſalarium nullum pro officio ſuo exercendo præſtitum ſit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorſus emolumenti collatores, aut inſtitutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant.

10 *Cum congrua.*] Duorum aureorum (attentis certis circũſtantiis) pro ſingulis menſibus viſa fuit congrua portio fructuũ portionis in aſſignatione vt conſtitueretur. Et hoc ipſum poteſt, Sede vacante, Capitulum. Quod ſi in pẽſionis aſſignatione grauamen intulerit, poterit vnus Epiſcopus corrigere.

11 *Porrò Epiſcopus.*] Hoc examen omnino ad Epiſcopum Ordinarium ſpectat, in cuius Diœceſi Parochialis eſt. Collatio autem fit ab eo, ad quem de iure ſpectabat, & ſi inferior haberet prouiſionis ius cum Ordinario, debet, habita notitia vocationis Parochialis, corã Notario declarare ſe velle dictam Parochialem conferre, & ideo rogare Epiſcopũ, vt proponat edicta, & hac ratione tuebitur prouiſionis ſuæ ius. *Suprà hoc c. §. Archidiaconum, & §. Quoties autem.*

28. April. 1594. Congregatio Concilij cenſuit; Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo vnitis non eſſe præuio concurſu inſtituendos. Cenſuit quoque, Epiſcopum poſſe occurrente vacatione beneficij curati admittere ad concurſum aliquem habentem beneficium curatum: ſed ſi is obtinuerit illud per concurſum, & ſic vacauerit primũ beneficiũ per adeptã poſſeſſionẽ pacificã alterius curati, poterit Epiſcopus iterũ ponere edicta noui concurſus, pro beneficio illo vacante.

12 *Et qui ius patronatus habet.*] Congregatio iamdudum cenſuit, hoc c. non requirere examen per concurſum ad Parochialem, quæ ſit iuris patronatus laicorum validè, ideò admittendum ad eam illum, qui intra tempus iuris patronatus laicis præfixum, fuerit ab ipſis præſentatus, ſi à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13 *Coram deputandis examinatoribus nominet.*] Cùm nominatio patrono Eccleſiæ facta fuerit, poteſt Epiſcopus etiam alios idoneos ad concurſum admittere.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe occurrente vacatione beneficij 14. Iulij 1594. curati, vocare & admittere ad concurſum poſſidentem aliud beneficium curatum, ſed non poteſt ſine concurſu, & ſi beneficium, quod poſſidet, obtinuerit ille per concurſum, & poſtquam vacauerit primum beneficium per adeptam poſſeſſionem pacificam alterius curati, poterit Epiſcopus iterum ponere edicta pro concurſu.

14 *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congreg. cenſuit, ſi vnus tantum ad concurſum comparuerit intra triennium, poſſe ſolum examinari & approbari.

Congregatio cenſuit illum, qui termino 9. Aug. 1593. lapſo comparuit, minimè eſſe admittendum ad concurſum Parochialis.

Item vnico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, ſed ille qui comparuerit, examini ſubiiciendus eſt, & ſi idoneus repertus fuerit, eidem beneficium eſt conferendum, niſi qui deſcripti ſunt, excuſent ſe legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concurſum accedere: tunc enim poterit Epiſcopus legitimè terminum prorogare.

Item, ſi Epiſcopus ſemel edictum propoſuit per concurſum, & ex multis examinatis nullus repertus ſit idoneus, licet Concilium non videatur neceſſariò requirere edictum per concurſum, fuit tamen tutiùs iudicatum, aliud edictũ proponi; & ſi nemo cõparuerit idoneus, tunc alicui, præuio examine, ſine concurſu beneficium cõferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum deuolutiuum, ſed non ad ſuſpenſiuum: & qui tranſacto tempore comparuit, minimè eſt audiendus aut admittendus ad concurſum.

Congregatio Concilij cenſuit, à reprobatione Examinatorum dari appellationem ad effectum deuolutiuum à die ſententiæ. Vrbinatenſis. 4. Maij 1592.

Congregatio Concilij cenſuit, à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex 7. Aug. 1600. concurrentibus ad Parochialem Eccleſiam vacantem minùs idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum.

Congregatio Concilij cenſuit, beneficia curam animarum habentia, quæ verè 26. Ian. 1601. ſint dignitates, non ſubiacere concurſui.

Hoc

Hoc Decretum de concurſu non habet locum in beneficiis,quæ Regularibus conferri conſueuerunt.

Examen concurſus in parochialibus eſt neceſſarium, etiam in illis locis,vbi ſunt factiones & partialitates, ob quas timentur ſcandala in concurſibus peragendis.

Doctor ſiue Licentiatus in Theologia, ſiue in iure Canonico, & in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda eſt, ne Epiſcopi iuriſdictionis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeant examen per concurſum; ſed curandum eſt, vt Decretum Conc. Trid. & motus proprij S. D.N.in huiuſmodi omnino ſeruentur.

Examen concurſus non eſt neceſſarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuo, ſed acceſſoriè vnitam habet. *Infrà hoc c. §. S.D.N.*

In parochialibus vacantibus per reſignationem, quam vocant in fauorem, concurſus fieri non debet, cùm propriè non dicantur vacare,prouiſiones tamen iſtarum Ordinariis committantur, qui examinatis, non autem per concurſum prouiſis; ſiue reſignatariis, & idoneis repertis parochiales huiuſmodi conferant.

In prouiſionibus à Sede Apoſtolica ſpecialiter factis *In forma dignum*, non eſt neceſſaria,nec de iure debet fieri examinatio, quæ fit per concurſum: Adeo vt familiaris Papæ,qui de eiuſdē commiſſione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi,tanquam ſi fuiſſet approbatus & examinatus ab ipſomet Ordinario.

Archiepiſcopo Cæſar-auguſtano, qui noluit ad examen recipere habentem titulum parochialis à Papa per obitum in curia, aliàs ab ipſo Archiepiſcopo approbatum in eadem Eccleſia: ſcriptum fuit, vt vel ipſe cum examinatoribus examinet *In forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Reſignans parochialem cuidam, qui per multos annos in curia permanſit; petiit vt examinaretur in curia, coram deputatis examinatoribus, & hoc iſtis Patribus conceſſum fuit.

Habens Parochiam, ſi per triennium ſeruiuit ab Ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo conſtituti, remittatur examinandus ad ordinarium viciniorem, & ſimul ad eiuſdem examinatores.

Congregatio Concilij cenſuit, in collatione Canonicatus, quamuis ei vnita ſit parochialis, non oportere obſeruari formam examinis per concurſum. 30. Ian 1596.

S. D. N. ex ſententia Congregationis Conc. declarauit examen, quod ex decreto hoc faciendum eſt per concurſum in collatione Parochialium, non oportere fieri in prouiſione dignitatis nuncupatæ, licèt ei ſit vnita Parochialis Eccleſia, dummodo hæc vnita auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ac perpetua & acceſſoria ſit. *Supra hoc c. Examen.*

Petentibus Ieſuitis, an Parochia Toletana in monaſterium erecta, & vnita eorum Collegio, regi poſſit à deputato ab ipſis, modo ſit approbatus ab Ordinario, cenſuerunt Illuſtriſſimi Cardinales poſſe.

15 *Examinentur ab Epiſcopis.*] Licet Epiſcopis capellanos ſeu coadiutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, ſeu à quocunque id auctoritatis habente, examinare, nec permittitur illis abſque eius approbatione curam exercere,vel Sacramenta adminiſtrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales, ſeculares, quarum collatio ſpectat ad Abbates & alios collatores inferiores.

16 *Ab eius Vicario Generali.*] Vicarius Sede Epiſcopali vacante, in locum examinatorum abſentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria ſufficere poteſt, ſed curare debet; vt elapſo anno alij in locum demortuorum ſufficiantur ſeu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habebuntur, qui ſupererunt.

In permutationibus Eccleſiarum Parochialium, non requiritur examen: ſi tamen adſit aliqua inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuiſſent examinati eo tempore, quo parochiales adepti ſunt, tunc eos examinandos eſſe declaratum fuit, ſed abſque concurſu. Itemque ſi fiat permutatio cum beneficio ſimplici, erit neceſſarium examen, ſed non per concurſum. *Suprà hoc cap. §. In prouiſionibus.*

17 *Non paucioribus, quàm tribus.*] Tres examinatores adhiberi omnino debent in Parochialibus etiam modici valoris. *Infrà hoc cap. §. Tres ex illis.*

Satisfit huic decreto,ſi tertius examinator examinauerit,& ſit præſens in approbatione,licet votum ſuum non applicauerit.

In examine per concurſum examinatores ex prædictis deputatis in Synodo adſint, & idem numerus à Conc. præſcriptus in omnibus examinibus, tā ad minores, quam ad maiores Parochiales ſeruandus eſt.

18 *Quorum votis.*] Licet Concilium non expreſſerit, an vota examinatorum palam, aut ſecretè fieri debeant: magis tamen expedit, vt examinatores palam inter ſe ſua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis ſuis ſimpliciter ſcribat, Titium approbatum idoneum, vt Romæ fit, ſecus verò reprobatum.

19 *Accedere poſſit Epiſcopus.*] In hoc caſu Epiſcopus tantùm, vel eius Vicarius habet votum deciſiuum.

Epiſcopus non poteſt admittere in Parochialibus in ſuis manibus reſignatis conſanguineos, familiares, tam ſuos quàm reſignantium, ex Bulla Pij V. anni eius 3. Kal. April.

18. Apr. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, ſi ex duobus concurrentibus ad Parochialem vacantem, & à tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorum ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter verò ab vno approbatus, & à duobus reprobatus, debere vtique Epiſcopum tanquam magis idoneum eligere illum, qui omnia ſuffragia pro ſe tuliſſe proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedentem, atque approbato petenti acta omnia ab ipſo Epiſcopo eſſe exhibenda.

20 *In Diœceſana Synodo.*] Eligendi ſunt in illa Synodo examinatores, qui examinent promoueri volentes ad Parochiales: eligendi ſunt & iudices Eccleſiaſtici, quibus Eccleſiæ cauſæ ex Conc. Trid. Decreto committendæ ſunt.

21 *Qui Synodo ſatisfaciant.*] Horum officium non expirat per mortem Epiſcopi.

[illegible]onenſis 1. Febr. 1593. Congreg. Conc. cenſuit, examinatores ſynodales durare, donec alij in ſynodo deputati fuerint, verũ ſi anno elapſo aliqui ex eis mortui fuerunt, officium omnium expirare.

22 *Aduenienteque vacatione, &c.*] Daraſius teſtatur Papam prouidere de beneficiis vacantibus in menſibus etiam non reſeruatis, Sede Epiſcopali vacante, licèt de his habeatur reſeruatio, vel in corpore iuris, vel in extrauagantibus, vel in regulis.

23 *Tres ex illis eligat Epiſcopus.*] Hoc ſeruandum eſt tam in Eccleſiis tenuioris reditus, quàm in Parochialibus modici valoris.

Concil. Trid. non ſtatuit præcisè, vt examinatores ſint tres, ſed quod non poſſint eſſe pauciores tribus. Itaque ſi tres ſunt tantum examinatores, vota non poſſunt eſſe paria, ſed ſingularia, quando ſinguli ſingula approbant.

Forosempronienſis 19. Aug. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, licuiſſe Epiſcopo ſecundum ea, quæ proponuntur, eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamuis vnum duntaxat ſuffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Epiſcopus.

24 *Nec ante, nec poſt accipiant.*] Quacunque etiam immemorabili conſuetudine non obſtante.

Congregatio Concilij cenſuit, examinatores minime quidquam etiam poſt examen accipere poſſe.

25 *Idonei iudicati fuerint.*] An obtinentem beneficium curatum oporteat eſſe Diaconum, vel ſaltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio cenſuit non oportere.

26 *Ætate.*] Epiſcopo Cremonenſi poſtulanti an iis, qui à ſe ſcriptum Teſtimonium auferre volunt, quod ſint idonea ætate adminiſtrandi Parochiales, dare debeant in genere, an in ſpecie, illi Parochiæ? reſponſum eſt examinandos eſſe in genere.

27 *Moribus, doctrina.*] Præferendus minus doctus (modo idoneus & quando eius mores ſunt noti & approbati) doctiori, cuius vita ignoratur.

Congreg. Conc. cenſuit, relatione examinatorũ renuntiantium vnum ex approbatis idoneum quoad ſcientiam tantùm, & quoad vitam, & mores approbationẽ reiicientium ad Vicarium Archiepiſcopi, non eſſe ſatisfactũ decreto d. c. 18. Seſſ. 24. verſ. peracto. 24. Maij 1601.

28 *Ex hiſque Epiſcopus eum eligat.*] Non prohibetur, quod ſi vnus tantùm comparuerit in concurſu, atque repertus fuerit idoneus, ei debeat Eccleſia conferri. *Supr. hoc cap. §. item vnico.*

29 *Magis idoneum.*] Etiam caſu quo collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

Congreg. Conc. cẽſuit, examinatores ſynodales debere renunciare quotquot idoneos repererint ad vacantem Parochialem Eccleſiã gubernandã, ſed ad Epiſcopum nõ autem ad eoſdem examinatores pertinere, iudicare, quis inter eos ſit magis idoneus. 5. Apr. 1598.

Congreg. Conc. cenſuit, non pertinere ad examinatores, ſed ſolum Epiſcopum, iudicare, quis ex concurrentibus ad Parochialem vacantem ſit magis idoneus. Conchen. ſi, 1599.

30 *Illi, & non alteri collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit.*] Conſtitutiones Sanctæ memoriæ Pij V. ſuper collatione Parochialium Eccleſiarum 15. Kalend. April. 1566. S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregat. Concilij reſpondit, non habere locum, niſi in iis Diœceſibus, in quibus fuit coacta Synodus Diœceſana, & in ea,

iuxta

iuxta formam huius cap. fuerunt deputati examinatores.

31 *Si vero iuris patronatus.*] Idem dicendum eſt, & obſeruandum in collatione, & inſtitutione Iuris patronatus mixti, ſcilicet partim Laici, partim Eccleſiaſtici.

Non habet locum hoc Decretum contra inſtitutionem & fundationem, nam ſeruanda eſt lex in inſtitutione & fundatione poſita: attamen præſentatus eſt examinandus, & approbandus ab Ordinario, citra concurſum, ſi hoc id repugnaret inſtitutioni, ſiue fundationi.

Epiſcopus inſtituere debet in beneficio præſentatum ab Eccleſiæ Patrono, ſi digniorem elegerit ex approbatis ab examinatoribus.

Montis regalis 6. Augusti 1593. Congregatio Concilij cenſuit, etiam in iure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna ad Eccleſiaſticos, ſeruandum eſſe concurſum ex Decreto cap. 18. Seſſ. 24.

21. Apr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, beneficia curata iuriſpatronatus Eccleſiaſtici eſſe cōferenda præuio concurſu, ad cúmque omnes qui cōcurrunt eſſe admittendos, tametſi à Patronis non fuerint nominati, ideóque appellationem præſentatorū ab ipſis Patronis Eccleſiaſticis prætendentium alios ad concurſum admitti nō debere, concurſum, dummodo aliàs legitimè conſtitutus, & habitus fuerit, impedire non potuiſſe.

Die 6. Apr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, Decretum cap. 18. Seſſ. 24. de Reform. verſ. ſi vero iuriſpatronatus, non habere locum aduerſus Parochialis inſtitutionem, vel fundationem veſtigare præſentati idoneitatem, ſi præſcripta fuerit, eam vtique omnino eſſe obſeruandam; ceterum iuſpatronatus debet hoc caſu ab ordinario examinari, & approbari circa concurſum, quamuis lex fundationis repugnaret.

32 *Quem patronus digniorem inter approbatos.*] Ad eundem Patronum Eccleſiæ ſpectabit (quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati) eligere vtrum voluerit ex approbatis.

Si beneficium curatum Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici in menſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis vacauerit, Epiſcopus ipſe Ordinarius nulla habita ratione Patronorum debet edicta concurſus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere inſtituendum cum fide Ordinarij; ſicut fit in aliis curatis, quæ non ſunt de Iure patronatus.

18. April. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, ſi inſtitutio ad Parochiales Eccleſias Iuris patronatus Eccleſiaſtici facienda ſit à ſummo Pontifice, ius eligendi digniórem ex approbatis ab examinatoribus Synodalibus ſpectare ad Epiſcopū, ſicuti pari modo electio ſpectat ad eundem Epiſcopum quando ab eodē Pontifice collatio Parochialiū facienda ſit.

Congregatio Concilij cenſuit, ad patronum parochialis Eccleſiæ, quæ Iuris patronatus Eccleſiaſtici ſit, ſi inſtitutio ad Epiſcopum pertineat, ſpectare, eligere digniorem inter probatos ab examinatoribus Synodalibus: ſi autem inſtitutio non ad Epiſcopum, ſed ad alium ſpectet, debere Epiſcopum eligere digniorem, & hunc teneri ipſum Patronum præſentare. Ciuitatenſis 26. Aug. 1593. 11. Ian. 1594.

33 *Ab alio, quàm Epiſcopo hoc ſeruetur.*] Etiamſi inſtitutio eſſet faciēda à Papa, quia tunc ſolus Epiſcopus eligit. Ita Congregatio cenſuit, & Sanctiſſimus voluit, quia Epiſcopus meliùs cognoſcit perſonas.

Congregatio Concilij cenſuit, verba illa, *ab alio*, poſita in c. 18. Seſſ. 24. de Reform. verſ. cum vero, &c. intelligenda eſſe in inferiori collectore. Nullius 29. Ian. 1593.

Si inſtitutio iſtarum Parochialium de Iure patronatus Eccleſiæ ad inferiores pertineat, licet ad exēptos, etiam Abbates, nihilominus Epiſcopus ordinarius debet edicta, cōcurſus proponere, & tunc inferior inſtituat magis idoneū approbatū ab Epiſcopo; quod ſi ſecus factū fuerit, collatio eſt nulla.

34 *Quod ſi Iuſpatronatus Laicorum.*] Speciale eſt in iure patronatus Laicorū, vt non requiratur cōcurſus in collatione Eccleſiæ Parochialis: ſed ſi ea ſit Iuriſpatronatus partim Eccleſiaſtici, partim Laici, ſeruanda eſt forma examinis per concurſum hic poſita, ſicut Concilium præſcribit in conferenda Parochiali, quæ ſit iuris patronatus merè Eccleſiaſtici. Idem dicendū eſt, quando iuſpatronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicū, & pro vna tantū ad Eccleſiaſticum.

Eueniente vacatione Parochialium de Iurepatronatus Laicorum, quando plures ſunt præſentati, requiritur examen per concurſum inter ipſos præſentatos tantum, vt ex his qui peracto examine idonei ab examinatoribus renunciati ſunt, Epiſcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum inſtituat, iuxta hoc Decretum.

Poterit & debebit Epiſcopus cogere prouiſos poſt Concilium de beneficio Iuriſpatronatus ad oſtendēdum titulum prouiſionis, & eos, quos inuenerit habere Parochiales huiuſmodi ſine approbatione, Ordinarius admittet ad nouum examen, &

eis idoneis repertis dabit confirmationem.

Rector ſemel deputatus non poterit ad nutum amoueri a Patronis, etiamſi allegarent ſe eſſe in poſſeſſione ita faciendi, & Ius patronatus eſſet alicuius Communitatis, ſed perpetuò illius Eccleſiæ remanebit. Hoc idem fuit declaratum in præſentatione Communitatis Campi Toſti, quæ allegabat antiquam conſuetudinem amouendi Rectorem ad libitum.

29. Iun. 1600. Congreg. Concilij cenſuit, inter plures à Patrono ad Parochialem iuris patronatus laicorũ cumulatiue præſentatos obſeruandam eſſe formam examinis per concurſum.

29. Iun. 1600. Congregatio Concilij cenſuit, in collatione Parochialium, quæ iure deuolutiuo conferuntur, ſeruandam eſſe formam examinis per concurſum, quia Patronus non læditur, & quia ſubiato obſtaculo præſentationis, & iuris patroni illa vice excluſi, res cedit ad ordinarij poteſtatem.

Die 16. Ian. 1595. Congregatio Concilij cenſuit, quod ſi plures fuerint præſentati ſuper parochiali de Iure patronatus Laicorum exiſtente, requiratur examen per concurſum inter eos præſentatos tantum, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renuntiati fuerint, Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum inſtituat.

35 *Non cuiquam alteri, quam vni ex prædictis examinatis.*] Iuriſdictio & quaſi poſſeſſio immemorabili tempore præſcripta à Capitulo exercendi curam in ciuitate, per deputandos ad id Capellanos adiutores ad nutum amouibiles, non poſſunt efficere quo minus deputatos poſt Concilium, liceat Epiſcopo huiuſmodi examinare, & approbare.

36 *Aut appellatio.*] Datur nunc appellatio ex Bulla Pij V. quæ incipit, *In conferendis*, caſu videlicet eo quo Epiſcopus minus habilem poſthabitis magis idoneis poſt examen per concurſum debitum elegerit. Etenim ij qui reiecti fuerint, à mala electione huiuſmodi ad Metropolitanum, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, &c.

37 *Subreptitia eſſe cenſeantur.*] Examen omiſſum in Parochialium Eccleſiarum, factum poſt publicationem Concilij Tridentini, & prædictæ Parochiales ita collatæ vacant, earúmque collatio ad Sedem Apoſtolicam ſpectat.

38 *Poterit Ordinarius, ſi pro ſua conſcientia, &c.*] Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc decretum locum habere etiam in aliquibus inferioribus Prælatis: ſiquidem inferior Epiſcopo, ſed qui omnimodam habet iuriſdictionem Epiſcopalem, nec alicui ſubditur, ſed immediate Sedi Apoſtolicæ ſubiectus, nullius Diœceſis proprium territorium habens, ſi habet ius congregandi Synodum, & legitimè conſtet illum congregaſſe & elegiſſe examinatores, poterit concurſum inſtituere, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, denique omnia alia, quæ per hoc Decretum Epiſcopo præcipiuntur, præſtare.

Epiſcopus vacante Parochiali, propoſuit edicta ex hoc c. & infra decem dies, quatuor comparuerunt, qui adſcripti fuerunt iuxta formam Concilij, ſed in die pro concurſu & examine deputato, duo tantum ex ipſis quatuor comparuerunt, qui examini ſe ſubiecerunt, & idonei reperti ſunt: dubitatum itaque fuit, an examen prædictum ſubſiſteret, ex quo duo alij adſcripti non fuerunt examinati, cùm Concilium præcipiat, quod omnes adſcripti examinentur? Congreg. cenſuit examen iſtud validè ſubſiſtere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, aliàs in poteſtate vnius eſſet nolle venire, impediréque ne vlterius procederetur, quod dici non debet.

Qui, cùm non ſit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute huius Concilij nullum ius habet) ſi examini ſe ſubiicere vult, audiendus eſt, & idoneus repertus, admittendus ſeu confirmandus.

Congregatio cenſuit, inferiorem Epiſcopo, qui omnimodam iuriſdictionem habeat 5. Decem. 1594.
Epiſcopalem, nec alicui ſubdatur, & ſit immediatè ſubiectus Sedi Apoſtolicæ, nullius Diœceſeos, proprium habeat territorium, habeátque ius congregandi Synodum, & legitime conſtet illam congregaſſe, & delegiſſe examinatores, vtique poſſe concurſum inſtituere, examinare, & approbare, & Oeconomos, ac Vicarios deputare, omniaque alia agere, quę *c. 18. ſeſſ. 24. de reform.* cõtinentur.

Ex Bulla Pij V. Quæ incipit, In conferendis, *deſumuntur ſequentia.*

COllationes, prouiſiones & quaſuis deputationes Parochialium Eccleſiarum ab Epiſcopis, Archiepiſcopis, & à quibuſuis aliis collatoribus tam Ordinariis, quàm delegatis, & S.R.E. Cardinalibus, & Sedis Apoſtol. delegatis, vel Nuntiis præter & contra formam Concil. Trident. traditam, præſertim in examine per concurſum faciendo præſcriptam, factas, aut in futurum faciendas, nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & eſſe, nullúmque ipſis

ius

ius aut titulum etiam coloratum poſſidendi præbere volumus. Et Parochiales Eccleſias huiuſmodi, vt prius ante collationes iſtas vacabant, etiam nunc vacare, eáſque omnes pro tempore ſic vacantes, noſtræ & Sedis Apoſtolicæ, & non aliorum, quibus ius conferendi (præterquam ſi ſit Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, qui curam dicti examinis iuxta Decret. Concil. Trident. habere non debent) competit, diſpoſitioni reſeruamus.

Si Epiſcopus minus habilem, poſthabitis magis idoneis, poſt examen per concurſum habitū elegerit, poſſunt ij, qui fuerunt reiecti, à mala electione huiuſmodi, ad Metropolitanum, vel ſi ipſe eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, vti Sedis Apoſtolicæ delegatum, aut aliàs ad dictam Sedem Apoſtolicam appellare, & prælectum ad nouum examen coram ipſo appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare. Conſtito verò de prioris eligentis irrationabili iudicio, cóque reuocato; Parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis auctoritate Apoſtolica (quatenus collatio ad Epiſcopum, à quo fuit appellatum, ſpectaret) conferatur: aliàs eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouiſio, vel inſtitutio ſpectabit. Hæc tamen appellatio interpoſita interim non impediat aut ſuſpendat, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta debitæ executioni demandetur, & prouiſus ab eadem Eccleſia, cauſſa appellationis huiuſmodi pendente, non amoueatur. Et ſi quis à ſententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum eſſe, tunc ad Sedem Apoſtolicam appellabit: ſi quid ſecus in præmiſſis omnibus, & ſingulis, actum aut intentatum fuerit, irritum eſt & inane. *Hæc Bulla publicata dicitur Kal. April.* 1567.

Remissiones.

✠ Vide Flam. de Reſignat. l. 1. q. 7. num. 7. & lib. 8. q. 9. num. 77. cum ſeqq. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. num. 121. cum ſequentib. Latè Nicol. Garſi. de Benefic. p. 9. c. 2. à num. 103. Fr. Petr. de Ledeſma in ſum. p. 2. tract. 7. c. 1. concluſ. 7. à principio, & præcipuè diffic. 13. cum ſeqq. * & Farinacius in præſenti. Vide etiam Conſtitut. Pij V. incip. in conferendis. cuius in propoſito meminit Rota nouiſſ. deciſ. 672. & 674. & latè explicatur in deciſ. 673. & 628. in recollectis à Farinacio Azeued. in l. 1. tit. 16. de los Protomedicos examinatores, lib. 3. recopil. n. 4. Vide quoque deciſ. 323. in 2. p. ciuil. Farin. in recentioribus n. 1. 6. & 8.

Deciſiones Illuſtriſſ. Cardinalis, in ſacra Congreg. ad iuſta à Doctoribus infrà citatis.

PRima eſt. Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, ſiue in iure Canonico, & in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali. referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 4. n. 90. Nicol. Garſi. de Benefic. p. 9. c. 2. n. 103. & reſoluunt Lambertin. de Iure patron. p. 5. lib. 2. q. 11. art. 3. n. 5. Fuſc. de Viſitat. lib. 2. c. 5. num. 10. Rebuff. de priuileg. ſcholar. priuil. 86. n. 4. Flamin. de Reſignat. lib. 8. q. 9. n. 83. & ſeqq. Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo Doctor. §. 1. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Curiæ Neapol. c. 65. n. 1. ad finem, P. Leſſi. de Iuſtit. l. 2. c. 34. n. 82. Proſper de Auguſtino in addit. ad Quarant. in ſum. Bullarij, verbo Parochialium beneficiorum collat. q. 1. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 15. n. 5.

γ Secunda. Hoc decretum non habet locum in reſignationibus factis in manibus Papæ in fauorem. referunt Flamin. de Reſignat. l. 1. q. 7. n. 7. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. num. 121. cum ſeqq. vbi etiam reſoluit, quòd reſignatarius prouiſus à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma dignum obtinens, duntaxat examinari debet abſque concurſu, & approbari, ſi idoneus repertus fuerit ad curam animarum, ſiue reſignatarius ſit præſens in Curia, ſiue abſens in partibus, de quo etiam vide Gutier. Canon. l. 2. c. 11. num. 1. Zerol. p. 1. verbo Parochia, §. 2. dub. 5. & 6. Marc. Anton. Genuenſ. d. c. 65. n. 1. & 2. Proſper de Auguſt. vbi ſupr. q. 3. P. Leſſi. d. lib. 2. c. 34. n. 84.

δ Tertia. In permutationibus, quæ fiunt de beneficio ſimplici, & curato, licèt non ſit neceſſarius concurſus, examen tamen neceſſarium eſt. In permutationibus tamen Eccleſiarum Parochialium non requiritur examen: ſi verò adſit magna inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuiſſent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti ſunt, tunc eos examinandos eſſe, ſed abſque concurſu, refert Garſ. d. p. 9. c. 2. n. 165. & vide Flamin. d. q. 9. n. 95. Læli. Zech. de Republ. Eccleſiaſt. c. 28. de Parocho n. 6. Genuenſ. d. c. 65. n. 2. Proſper. de Auguſt. vbi ſup. q. 3.

r Quarta. Examen concurſus non eſt neceſſarium in dignitate, quæ Parochialem perpetuò & acceſſoriè vnitam habet. refert Garſi.d.cap.2. num.193. Anaſtaſ.Germon. de indultis Cardin. §. quibuſuis n. 7. Steph. Gratian.diſceptat.forenſ.c. 273. n.48.* & Io. Aloyſ. Ricc. in ſua prax. curiæ Archiepiſc.Neapol deciſ.490.

ſ Quinta.Examen concurſus non debet fieri in prouiſione dignitatis Abbatiæ, tametſi vnita ſit ei Parochialis Eccleſia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apoſtol. ac perpetuò,& acceſſoriè facta ſit. referunt Garſ. d.c.2.n.193. Gonzal.ad reg.8. Cancel.gl.5. §.7.n.13. & gloſſ.6. n.162. Proſper de Auguſtino d.q.3.P.Leſſ.d.c.34.n.82.

u Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Eccleſiis Collegiatis, non eſt neceſſarium examen per concurſum, quale requiritur in Parochialibus Eccleſiis.refert Garſi.d.cap.2.n.195.

ſ Septima. Hoc decretum de concurſu non habet locum in beneficiis Regularibus, quæ Regularibus conferri conſueuerunt,referunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ.6.n.162.Garſi.d.cap.2.n.197.& 198.

i Octaua. In prioratibus Regularibus habentibus curam animarum ſolitis commendari ſæcularibus, non requiritur concurſus.refert Garſ.d.cap.2.n.199.

n Nona.In Vicariis perpetuis Parochiarum vnitarum non debet fieri concurſus, ſed ſolùm ad nominationem,ſeu præſentationem illorũ,quorum dignitati,vel Eccleſiæ Parochialis eſt vnita,& annexa,deputandi,& inſtituendi ſunt.refert Garſi.d.c.2.n.289.

λ Decima. Hoc decretum habet locum etiam quod Parochiales litigioſæ ſint, quãdo in illis Summus Pontifex noluerit collitigantem ſubrogare, vel ius demortui in aliam tranſferre, niſi conſtet Sanctitatem ſuam voluiſſe dicto Decreto Concilij derogare.refert Nicol.Garſ.d.c 2.n.170. vide tamẽ Gonzal.ad reg.8. Cancel.gl. 6. n.142.

μ Vndecima. In Parochialibus, quas quis acquirit per regreſſum, non eſt neceſſarium examen, quod intelligendum, ſi eam poſſederit, ſecus ſi eam nunquam poſſederit. refert Nicol. Garſ. d. c.2. num. 168.

† Plures alias deciſiones Sacræ Congregationis ſcitu digniſſimas refert Proſper Farinac. in recollectis ab eo circa iſtum textum à fol. 376. & aliquas etiam retulit Stephan. Gratian.tom. 2. diſceptat.forenſ. cap.211.n.35.& quatuor ſequentibus.

· *Vel per reſignationem etiam in Curia.*] Intelligi de reſignatione ſimplici, non verò de illa,quæ fit in fauorem, reſoluit Gonzal. d.gl.6.n.122.& & ſeqq.

ξ *Etiamſi ipſa Parochialis Eccleſia reſeruata,vel affecta fuerit.*]Sacra Cardinalium Congregatio ita cenſuit.In beneficiis curatis reſeruatis Sedi Apoſtol. & quibuſuis aliis, etiam ex antiqua conſuetudine, Ordinarij proponant edicta concurſus, & à Sede Apoſtolica prouiſio fiat approbato ab examinatoribus in Synodo Diœceſana deputatis, ſi habet fidem approbationis ab Ordinario. referunt Anaſt. Germ. de Indultis Card. §. Quibuſuis. n. 17. Flam.de Reſignat.lib.10.q.7 n.12. Gonzal. de gloſſ. 6. n.112.Nicol.Garſ.d.c.2.n.154.

o *Porrò Epiſcopus.*] Quòd hic etiam intelligatur Abbas, qui habet ordinariam iuriſdictionem, refert decidiſſe ſacram Cardinaliũ Congr. Flores Var.lib.3.q.24.n.21.

π *Intra decem dies.*] Quòd etiam vltra alios decem dies poterit prorogari, ſed non vltra, ex Bulla Pij V. & Concil. Cuſent. & Mediolan. Prouin. refert Zerol. in praxi Epiſc.part.1.verbo Parochia,§.2.dub.3.

ρ Sacra Cardin. Congregat.ita cenſuit:Si termino elapſo alter ſuperueniat, vt res integra ſit, admittendus eſt, referunt Gonz. ad regul.8.Cancel.gloſſ.9.§.1.n.115.Nicol.Garſi.d.cap.2.num.206.

ϰ *Per edictum etiam publicũ,&c.*]Vide Ric. collect. 1569. in fi.qui refert cautelam ſeruandam ab inferioribus,quibus competeret ius conferendi aliqua beneficia curata, cuius etiam meminit Farinac.in præſenti fol. mihi 383. ſuper verb. Porrò Epiſcopus.

σ *Ab Epiſcopo,ſiue eo impedito,ab eius Vicario generali.*] Quòd per hæc verba non tollatur, quin coram Vicario poſſit fieri examen,etiam Epiſcopo non impedito,ſed poſita eſſe ad denotandum conuenire,quòd ab ipſo Epiſcopo ceſſante impedimento fiat examen,reſoluit Garſ.d.cap.2.n.117.

† *Non paucioribus quàm tribus*] Vide Rotam nouiſſ.deciſ.672. n.4, in recollectis à Farinacio.

* *Sint verò hi examinatores.*] Vide Peregrin.conſ.3. n.19.vol.1.

τ *Caueantque ne quicquam prorſus occaſione huius examinis, nec ante, nec poſt accipiant.*]Vide Zerol.d. verbo Parochia, §.2. dub.11.P.Soar.de Relig. lib.4. de ſimonia, c.59 n.1.Nicol.Garſ.d.p.9.c.2.n.368. cum ſeqq. vide quæ tradunt Menoch. de Præſumpt.lib.5.q.8.n.7. Anton. Gabr.lib. 1. de Præſump.concl.13. n.6.cum ſeqq. optimè Farin.conſ.75. n.3. & 48.bene Petr. Lediſ. d.c.1.concl.7. prope finem.

υ Sacra

ɤ Sacra Cardin. Congreg. ita cenſuit: Non poteſt Ordinarius ſtatuere aliquod ſtipendium, etiam minimum, examinatoribus deputatis in Synodo pro concurſu Parochialium, & ſi Synodus diœceſana ſecus ſtatuerit, decretum eſſe irritum, & nullum, refert Garſ.d.p.9.c.2.n.374. contrarium tamen in Eccleſiis Hiſpaniæ communi vſu receptum eſſe teſtatur Pet. de Ledeſm. d.concl. 7. prope finem, verſ. *La diffi uidad*. p.159.

φ *Peracto deinde examine, &c.*] Sequuntur deciſiones Illuſtriſſ. Card. Sacræ Congreg. adductæ à Nicol. Garſ. in locis infrà citatis.

χ Prima. Examinatores peracto examine debent eos ex communi ſententia renunciare Epiſcopo, quos idoneos reperient, refert Nicol. Garſ. de Beneficiis, p.9.cap.2.n.104.

ψ Secunda. Non ſpectat ad examinatores, ſed ad Epiſcop. eligere ex approbatis magis idoneum, refert Garſ.d.c.2.n.108.

ω Tertia. Examinatores debent ſolùm renunciare duos, vel tres, verbi gratia, examinatos idoneos, deinde Epiſcopus abſque votorum calculo, ſed ſuo iudicio eligere debet digniorem, refert Garſ.d.c.2.n.109.

αα Quarta. An ſi pluribus examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint conſequuti, & ſic approbati, & vnus omnia ſuffragia proſpera reportauit, Epiſcopus facta per examinatores relatione poſſit, poſtpoſito illo, in quem omnia ſuffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui vltra dimidiam partem vocum habuerunt, cùm omnes approbati dicantur? Reſpondit Congregat. poſſe, refert Garſ.d.c.2.n.109.

ββ Quinta. Licèt Concilium non expreſſerit, an vota examinatorum palam, aut ſecretè fieri debeant, magis tamen expedit, vt examinatores palam inter ſe ſua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis ſuis ſimpliciter ſcribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, refert Garſ.d.c.2.n.107.

γγ *Quoscunque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, &c.*] In dubio ſpectare ad examinatores renunciare, quis ſit magis idoneus, dicit Zerol. in praxi Epiſcop. p.1. verbo Parochia. §. 2. in princip. Et examinatores ab Epiſcopo, vel Vicario, quibus beneficia prouideri incumbit, accerſitos, teneri ſignificare, & ſubſcribere quis ſit dignus, & quis dignior, ſub peccato mortali, tenent Barthol. Medin. in ſum lib.1.c. 14.§.32. Fr. Ludou. Lopez in inſtruct. conſcient. tom.1. cap. 127. Petr. Ledeſm. in ſum. tract.7.c.1. concl. 7. diffic. 13. † Vide Rotam Rom. deciſ. 654. n.1. & ſeq. & deciſ. 655. in princ. in recollectis à Farinacio.

δδ Primò præferri graduatum in aliqua ſcientia dicit Caputaq. deciſ. 277. part.1. & Pute. deciſ. 200. lib.3.* quos refert & ſequitur Rota nouiſſ. deciſ. 677. n.1. in recollectis à Farinacio.] Secundò originarium ciuitatis, † Deci. l ariſ. & alij citati à Rota deciſ. 628. in princ. & in d. deciſ. 677. n.1. in fin. in recollectis à Farinac.] Bellarmin. deciſ. 591. & poſſe elegi dignum de gremio Eccleſiæ, poſthabito digniore, iuxta l. in Eccleſiis, Cod. de Epiſcopis & clericis, reſoluit Pat. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitentiæ, lib.30. tract.3. n.200.3. Præferri magis literatum aſſerit Farinacius Rom deciſione 677.4. Maiori habilitate præditum, veluti prudentia, integritate, & maturitate, refert Farin. deciſ. 638. & præferri minùs dignum, quando in eo concurrunt pietatis, miſericordiæ, vel vtilitatis publicæ argumenta, teſtatur Pat. Valer. Reginald. d.n.200.5. Præferri minùs doctum, modo idoneum, quando eius mores ſunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur, referunt Gonzal. ad reg. 7. Cancell. gl. 4.n. 112. & Garſi.d.part.9.cap 2.numer.111. Et quòd peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermiſſo digniore, tenent Sot. lib.3. de Iuſtit. quæſt. 6. art.2. Cou. in reg. peccatum, p.2.§.7.n.4. Petr. Nauarr. lib.1. de Reſtit. c.2. num.120. Valent. 2.2. diſp.5.q.7. puncto 2.§.2. quæritur, P. Azor. inſt. moral. p.2. lib.6.c.15.q. 1. Pat. Valer. Reginald. d. tract.3. num.195. Sayr. deciſ. 22. de Pœnitent. Alexand. Raudenſ. deciſ. 35. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p.4. collect. 931. Stephan. Gratian. deciſ. 97. vbi reſoluit, non teneri ad reſtitutionem, niſi quando beneficium debetur digniori, ex aliquo ſtatuto, vel lege.

εε An prouiſio Parochialis ſit nulla, ſi examinatores relationem fecerint ſolùm de literatura, examen verò circa mores, ætatem, & reliqua, Epiſcopo relinquatur? Reſoluit Cógreg. cenſuiſſe teneri facere relationem circa mores, ætatem, & reliqua, Nicol. Garſi. de Benefic. p.5.c.7. num.11. verſ. Ad tertium, & p.6.c.2. num.138.

† *Epiſcopus eum eligat, quem cæteris, &c.*] Vide Io. Gutier. in pract. quæſt. cap.11. ex num.11. lib.2. Medicis de acquir. rer. dominio, gloſſ.2.p.3.n.63. Caualcan. deciſ. 11.n.1.p.3.

* *Magis idoneum iudicauerit, &c.*] Vide omnino Rotam nouiſſ. deciſ. 672. in recollect. à Farinacio, & deciſ. 40. in numer. 4. de qua per Farin. part.1. ciuil.

ζ ζ *Is quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus iudicabit, &c.*] Vide Nauar.conſ.5.de iurepatr. Marc. Anton. in praxi Archiep.Curiæ Neapol. c. 65. n. 5. Zerol.in praxi Epiſc. p.2. verbo Iuriſpatronatus,§.10.Pat.Azor.inſtit.moral.p.2. lib.6. c.21.q.15. Alex.Raudenſ. Piſana deciſ. 33. Aloyſ Ricc.in collect.dec.p.2.collect.278.

η η Sacra Card.Congreg. ita cenſuit: Si Eccleſia Parochialis ſit iuriſpatronatus partim Eccleſiæ, partim laici, ſeruanda eſt forma examinis per concurſum hîc poſita, quam Concilium præſtitit in conferenda Parochiali, quæ ſit iuriſpatronatus merè Eccleſiaſtici:& idem dicendum eſt,quando iuſpatronatus pro duabus partibus pertinet ad laïcum, & pro vna tantum ad Eccleſiaſticum.referunt Gonzal.ad reg.8. Cancell. gl. 6.n.135.Garſi.d.p.9.c.2.n.278.

θ θ *Ab alio.*] Sacra Card. Congreg.cenſuit verba illa *ab alio*, intelligenda eſſe de inferiori Collatore,refert Garſ.d.cap.2.n.275.

ι ι *Quòd ſi ius patronatus laicorum fuerit, &c.*]Vide Flamin.de Reſign.lib.8.q.9.num. 111.Zerol.in praxi Epiſc. p. 1. verbo Parochia,§.7. pag.271. Læli. Zechi. de Republ. Eccleſiaſt.c.28.n.6.p.325.† Stephan. Grat. diſceptat. forenſ. com.2.c. 211. ex n.30.

κ κ Sacra Card. Congreg. ita cenſuit: Examen per concurſum fieri non debet in vacatione Parochialium,quæ ſunt Iuriſpatronatus laicorum, ſed ſufficit, quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in diœceſana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur,prout ſtatuit hoc Conc.Trident. non poſſunt tamen patroni, quacunque conſuetudine contraria non obſtante, ad nutum amouere ſemel inſtitutos, & Rectorem deputatum,referunt Flamin. de Reſign.lib.8.q.9.n.111.Zech.d. c.28.de Parocho,n.6.Marc.Ant.Genuenſ.d c. 65. n 2. P. Leſſi.de Iuſtit.lib.2.cap.34. num.58. & 81. Gonzal.ad reg.8.Cancel.gl.6.n.134. Garſi. d.p.9 c.2.n.255.

λ λ Sacra Card. Congr. etiam ita cenſuit: Veniente vacatione Parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures ſunt præſentati, requiritur examen per concurſum inter ipſos præſentatos tantùm, vt ex his, qui facto examine idonei ab examinatoribus renunciati fuerint, Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit,atque illum, & non alium inſtituat, iuxta hoc decretum, referunt Gonzal. d. gl. 6.n.138.Garſi.d.c.2.n.256.

μ μ *Vlla deuolutio,aut appellatio,&c.*] Vide Azeued.ad l.1.n.4.tit.16.lib.3. nouæ Recopil. pag. 376. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl.9.§.1.in annot.contra nullit. num.186.& 209.& d. gl.6. n.163. cum ſeq. vbi quid in ſecunda inſtantia. * Vide Nic. Garc. de benef.p.9.c.2.n.239.Ricc.in prax.curiæ Neapol.reſol.348.Steph.Grat.deciſ.97.n.17.

ν ν *Alias,prouiſiones omnes, &c.*] Vide Zerol.in praxi Epiſc.p.1. verbo Parochia,§.2. pag.270. Comprehendere etiam prouiſiones Papæ dicit Garci.d.c.2.n.366.

ξ ξ Sacra Card. Congregat.cenſuit, collationem Parochialis factam ſine examine per concurſum, eſſe nullam, & irritam, & præfatas Parochiales eo modo collatas vacare, earúmque collationem ad Sedem Apoſtolicam ſpectare, refert Zerol. d. verbo Parochia,§.2.dub.2.

† *Præter ſupradictam formam.*] Vide Steph.Grat. tom.2. diſcept. foren.c.211.n.32, 33.& 34.

Capvt XIX.

Expectatiuis hactenus conceſſis vti nulli fas eſto. Reſeruationes mentales, &c. nulli concedantur.

α DEcernit ſancta Synodus, 1 Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur,nemini ampliùs,β γ etiam 2 Collegiis, [a] Vniuerſitatibus,Senatibus, & aliis ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus conceſſis cuiquam vti licere. [b] δ Sed nec reſeruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Eccleſias, vel monaſteria alicui, etiam ex ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus conceſſa, abrogata eſſe cenſeantur.

a Vide ſeſſ.25. cap.9.

b c.2.de conc. præb.& c.deteſtanda, eo tit. in 6.

Declarationes.

1 *Mandata quæ Expectatiua dicuntur.*] Expectatiuæ ſunt omninò ſublatæ,etiamſi illæ factæ ſint de conſenſu Ordinariorum.

Decretum hoc Expectatiuum abrogatarum

rum intelligi debet vt ſonat ad literam, & non debet extendi etiam ex identitate ra- tionis.

Sua Sanctitas, ex ſententia Congrega- tionis cenſuit, primarias preces Cæſareæ Maieſtatis non comprehendi hoc Decreto anno Dom. 1575. die Ianuar. 25. ſic dictum eſt in vna Gameracenſi.

Ex hoc Decreto Expectatiuarum abro- gatarum colligitur, non poſſe erigi ab Epi- ſcopo Canonicum ſupranumerarium ad futuram præbendam.

Conchē- ſis 9. Sept. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, expectati- uas conceſſas felicis recordationis Sixto V. & Gregor. XIII. cùm pauciſſimæ ſint (nempe, quia mandata ſunt de prouiden- do, videntur poſſe dici per obitum conce- dentis reuocata) non debere à S.D.N. per regulam generalem, ſed ſpecialiter reuo- cari, illas ſcilicet, quæ non fuerunt ſortitæ effectum, neque ſuper his lites pendeant, S. D. N. Congregationis ſententia audita, cum paucæ ſint expectatiuæ conceſſæ, in- clinauit nolle eas reuocare.

2 *Collegiis.*] Neque ipſa Capitula Eccle- ſiarum poſſunt Canonicos ſupranumera- rios creare ſuper futura præbenda.

Remissiones.

a Vide Rebuff. in praxi benefic. titul. de Reſcriptis ad beneficia vacantia, optimè Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. §. 1. proœm. n. 57. cum multis ſequentib. Corraſ. in Paraphra- ſi benefic. p. 4. c. 5. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 30. tract. 3. à n. 266.

β Etiam Collegiis, Vniuerſitatibus, &c.] Quod ſi non expreſſiſſet, non comprehen- derentur, reſoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 37. n. 21.

γ Sacra Card. Cōgr. ita cenſuit: Expectatiuæ ſunt omnino ſublatæ, etſi illæ factæ ſint de conſenſu Ordinariorum, refert Gonzal. d. §. 1. proœm. n. 63. vbi n. 64. reſoluit ex hoc Decreto expectatiuarum abrogatarum col- ligi non poſſe erigi Canonicatum ſupranu- merarium ad futuram præbendam.

δ Sed nec reſeruationes mentales, &c.] Quod mentalis reſeruatio erat, quando Papa re- ſeruabat beneficiū, vel in ſpecie, vel in ge- nere, per Bullam, vel per Breue, vt perſonæ gratæ prouideret, quam nō exprimebat, ſed in mente retinebat, & ſic in nullius perſo- næ expreſſæ fauorē facta fuerat reſeruatio, tunc enim dicebatur mentalis, quaſi in mente retenta quoad prouiſionem perſonæ, reſoluit Gonzal. d. §. 1. proœm. n. 67.

Capvt XX.

Cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, in prima inſtātia coram Ordinariis locorum cognoſcantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad alium iudicem appellare, imò & ante in aliquo caſu. Cauſas matrimoniales & criminales ſolus Epiſcopus cog- noſcat: etiam caſu quo controuer- titur de huiuſmodi cauſæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos aliáſue perſonas Ec- cleſiaſticas: niſi Epiſcopo priùs re- quiſito & negligente. Agitur de ex- penſis Actorum, & mercede Nota- ry copiam Actorum dantis appel- lanti, &c.

1 * Cauſæ omnes, ad forum Ec- cleſiaſticum quomodolibet pertinentes, etiamſi beneficiales ſint, *a* in prima inſtantia *α* coram Ordinariis locorum dumtaxat cog- noſcantur: atque omnino, ſaltem 3 *β* infra biennium à die *γ* motæ litis, *a* terminentur: *δ* alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel al- teri illarum iudices ſuperiores, aliàs tamen competentes, adire, qui cau- ſam in eo ſtatu, quo fuerit, aſſu- mant, & quamprimùm terminari curent, nec antea aliis committan- tur, nec auocentur: *ε* neque appella- tiones ab eiſdem interpoſitæ 4 per Superiores quoſcúque recipiantur; eorúmve commiſſio, aut inhibitio fiat, niſi à definitiua, vel 5 *ζ η* à defi- nitiuę vim habēte, *θ* &c. & cuius gra- uamen per appellationē 6 à definiti- ua reparari nequeat. *ξ* Ab his exci- piantur cauſæ, quæ *b* iuxta Ca- nonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilique

a Infr. ſeſſ. vlt. de ref. c. 10. in fin.

b c. nec licuit, 17. diſt. c. maiores, de bapt. Vigil. Papa in ep. ad Eutherū infr. & Pelagius 2. in 1. ep. circa fi. cum ſim.

cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sanctitatis ſuæ, manu propria ſubſcribendum, * committere, aut euocare. 7 π Ad hæc, 8 cauſæ matrimoniales, † 9 & criminales, 10 non Decani, 11 Archidiaconi, 12 aut aliorum inferiorum iudicio, * etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantùm examini, † & iuriſdictioni relinquantur; etiamſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, 13 ſeu Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cognitione lis aliqua in quacumque inſtantia pendeat: coram quo, ſi pars verè paupertatem probauerit, * non cogatur extra prouinciam, nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare; niſi pars altera & ρ alimenta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare. Legati quoque etiam de latere, Nuncij, Gubernatores Eccleſiaſtici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non ſolùm Epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem iis præripere, aut turbare non præſumant; ſed nec etiam contra Clericos, aliáſve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo priùs requiſito, σ eoque negligente, procedant: aliàs eorum proceſſus ordinationéſve nullius momenti ſint, atque ad damni ſatisfactionem partibus illati, teneantur. τ Præterea, ſi quis in caſibus à iure permiſſis appellauerit, aut de aliquo grauamine conqueſtus fuerit; ſeu aliàs ob lapſum biennij, de quo ſuprà, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, † coram Epiſcopo geſta, ad iudicem appellationis 14 expenſis ſuis transferre; eodem priùs admonito, vt, ſi quid ei pro cauſæ instructione videbitur, poſſit iudici appellationis ſignificare. Quòd ſi appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ tranſlata ſunt, expenſas, proportione ſua, ſi illis vti voluerit, ſubire; niſi aliter ex loci conſuetudine ſeruetur, vt ſcilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipſam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta *, appellanti quantò citiùs, & ad minus intra menſem exhibere. Qui notarius ſi in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij adminiſtratione arbitrio Ordinarij ſuſpendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci diſtribuendam, compellatur. Iudex verò, ſi & ipſe impedimenti huius conſcius, particépſve fuerit, aliterve obſtiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout ſuprà, teneatur: non obſtantibus, quoad omnia ſuprà ſcripta, 15 priuilegiis, indultis, concordiis, quæ ſuos tantùm teneat auctores; υ & aliis quibuſcumque conſuetudinibus.

DECLARATIONES.

1 *Cauſſæ omnes.*] Cauſſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, & beneficiales in prima inſtantia, nunquam per ſignaturam iuſtitiæ aliis committuntur. Et ſi matrimoniales cauſſæ fuerint, Epiſcopis vicinioribus: ſed ſi vel de affectis, aut reſeruatis beneficiis agatur, tunc in Curia committuntur.

Prouiſi per ſedem Apoſtolicam de beneficiis reſeruatis, poſſunt virtute Breuium in fauorem literarum, ſeu nomine Cameræ Apoſtolicæ ad accipiendam poſſeſſionem, coram Auditore eiuſdem Cameræ directarum citare, & ad iudicem coram eodem

Audito

Auditore Cameræ vocare poſſeſſores talium beneficiorum, occupantes & detinentes, ac ſi coram Ordinario ſuper poſſeſſorio tantùm cauſſæ ventilarentur, & ſi ſententia ſuper eodē poſſeſſorio prolata fuerit, poteſt pars aduerſa cauſſam in Curia committere.

2 *In prima inſtantia.*] Congregatio cenſuit, hoc non procedere in Conſeruatoriis Vniuerſitatum, & aliarū, de quibus c. 6. Seſſ. 29.

3 *Infra biennium.*] Hoc cap quo cauetur cauſſas omnes à locorum Ordinariis eſſe intra biennium terminandas, alioquin poſt id ſpatium liberum eſſe partibus, vel alteri illarum iudices ſuperiores adire, non habet locum ſi non ſteterit per iudicem, quo minus infra dictum tempus cauſſam diffiniat, ſed vel ob qualitatem cauſſæ, vel partium cauillationes. Congregatio enim cenſuit, ſi per iudicem non ſtetis, partes alios Superiores adire non poſſe.

4 *Per ſuperiores.*] Quando legitimè appellatur à ſententia Epiſcopi, qui eam tulit etiam tanquam Sedis Apoſtol. delegatus, ex facultate Decretorum huius Concilij, nihil eſt derogatum iuriſdictioni Metropolitanorum. *c. Licet, de off. ord.*

5 *A diffinitiua vim habente.*] Fuit reſolutum ſub die 4. Auguſti 1588. quod quando fuit appellatum à diffinitiuæ vim habente, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari nequeat, & grauamen fuerit iuſtificatum, quod tunc Conc. non diſponat, an cauſa principalis remittenda ſit Ordinario, ſed id remanet in diſpoſitione iuris communis.

6 *A diffinitiua reparari nequeat.*] Intelligitur etiam hoc de grauamine indebitæ carcerationis. Ideóque Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & ſinere proceſſum: interim tamen eo remanente in carceribus, donec iudex appellationis cauſſa cognita aliud iuſſerit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in cauſſis concernentibus explicationem Decretorum Concil Trident. à cognitione earum abſtinere debet.

Martij 1598. Congregatio Concilij cenſuit, grauamen indebitæ carcerationis eſſe ex his, quæ per appellationem à diffinitiua reparari nequeunt, ideóque ab eo ante diffinitiuam appellare licet ex Decreto cap. 20. circa principium, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & ſinere proceſſum transferri ad iudicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex approbationis cauſſa cognita aliud iuſſerit.

7 *Ad hæc, cauſſæ matrimoniales.*] Hoc decretum non repugnat, quin Abbatibus habētibus iuriſdictionem pleno iure ſpiritualem & temporalem, cauſſæ matrimoniales & criminales committi poſſint & debeant.

An hoc Decretum ſuſtulerit etiam res iudicatas, quæ innitebantur priuilegiis ante Concilium ipſum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587. in vna Salernitan. cenſuit affirmatiuè, vid. ſuſtuliſſe, quia ſententia, quæ innititur priuilegio, non dat plus roboris priuilegiis, quàm de ſe habeant, ſed ſolùm imponit finem liti.

Conſtitutiones editæ in Synodo diœceſana Hiſpalenſi non potuerunt executioni demandari, pendēte iudicio in Rota ſuper earum nullitate, & prætēſis attentatis. Hoc enim inhibuit Interpretum Cōgregatio, & quidem iuſtis admodū ex cauſſis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præſertim, quando nullitas prætenditur prouenire ex defectu iuriſdictionis; quia donec pendet iudicium attentatorum, non poteſt procedi in cauſſa principali, ſuſpendit enim cauſſam tam petitorij quam poſſeſſorij. Tertiò, quia pendente appellatione nihil eſt innouandum, *toto tit. ff. lit. pend. nil inn. c. non ſolùm, de appell. in 6. c. appellatione interpoſita, in prin. 2, q. 6. Doct. l. .C. de bon. poſſeſſ.* ita fuit reſolutum in Congregatione die 26. Aprilis 1589.

Congregatio Concilij cenſuit Archipresbytero, qui nullius Diœceſeos exiſtat, & omnimodam iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habeat, diſpenſationes matrimoniales atque literas in forma ſignificauit, pro ſuis ſubditis committendas eſſe. Nullius 5. Iulij 1599.

8 *Cauſa matrimoniales.*] Congregatio cenſuit, non ſuſtuliſſe Conciliū immemorabilem conſuetudinē, & ideo, ſi Archipresbyter legitime probauerit ſe admittendum, hāc iuriſdictionem exerceat. Sed quaſi poſſeſſio immemorabilis erit probanda coram eodē Epiſcopo, & interim Epiſcopus ipſe, & quidem ſolus iuriſdictionem exerceat.

9 *Et criminales.*] Niſi eſſent in quaſi poſſeſſione immemorabili, cui, in hoc, Concilium non derogauit, ſi huiuſmodi quaſi poſſeſſio probata fuerit tribus ſententiis conformibus, & continuis

Congregatio Concilij cenſuit, cauſſam etiam criminalem aduerſus Clericum, quā uis conſentientem, non poſſe abſque ſpeciali commiſſione Papæ ſignata in prima inſtantia à D. A. C. cognoſci, niſi Epiſcopus quoque conſentiat. 11 Martij 1597.

Congregatio Concilij cenſuit, Decreto 22 Ian. 1598.

eiuſdem

eiuſdem Cōcilij c. 10. verſ. ad hæc, Seſſ. 24. non eſſe ſublatam immemorabilem conſuetudinem, ſecundum quam inferiores Epiſcopo cognouerint cauſſas Matrimoniales, & criminales, ideoque ſi huiuſmodi immemorabilem conſuetudinem tribus ſententiis conformibus probauerint, non eſſe impediendos eam exercere.

Cæterum antequam huiuſmodi probationem per tres ſententias conformes ad præſcriptum iuris legitimè præſtiterint, Epiſcopum intra cuius diœceſeos fines is inter os exiſtit, debere huiuſmodi iuriſdictionem exercere.

21. Febr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit vnicam ſententiam, quæ tranſitum fecerit in rem iud catam, ad effectum deciſionis Congregationis Concilij tribus æquipollere.

10 *Non Decani.*] Hoc de ſæcularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus. Sed per hoc non prohibetur quo minus Decani poſſint viſitare ſubditos ſuos, aliáque obire munia.

Hoc Decretum non ſe extendit ad illos, qui nullius Diœceſeos ſunt, ſicut nec ad Decanum, & Capitulum ab Ordinarij iuriſdictione exemptos, nec ad eos quibus ex priuilegio Apoſtolico, & conſuetudine etiā immemorabili cauſſarum & controuerſiarū, contra & in ipſos, perſonáſque ipſis ſubiectas ratione contractus, cognitio cōpetit. Itaque Abbates, Præpoſiti ſeu Archipresbyteri nullius Diœceſeos, qui Ordinarij iuriſdictione ab immemorabili tēpore citra fūguntur, non cōprehenduntur hoc Decreto.

28. Martij 1598. Congregatio Concilij cenſuit, iuriſdictionē criminalem, quā N. Archipresbyter prætendit ſibi ademptam eſſe, niſi probaret per tres ſententias conformes, ſe ab immemorabili tēpore eā iuriſdictionē exercuiſſe, interim verò, quod huiuſmodi probationem per tres ſententias conformes præſtiterit, Archiepiſcopū, intra cuius Diœceſeos fines Archipresbyteratum exiſtere proponitur, debere eam iuriſdictionem exercere.

Quando inferiores Ordinarij volunt procedere in criminalibus, ſi legitimè conſtet de immemorabili quaſi poſſeſſione Archipresbyteri in cognoſcendis decidendiſque cauſſis criminalibus ſuorum Clericorum, Decretum hoc non derogauit huic immemorabili quaſi poſſeſſioni, vnde in ea Archipresbyter conſeruandus eſt. Supr. hoc cap. §. *Cauſſa matrimon.*

11 *Archidiaconi.*] Hoc Decretum non impedit, vt Archidiaconus, cui competerent omnes oblationes, quæ ex benedictionibus nubentium percipiuntur, huiuſmodi iuriſdictiones exerceat, dummodo actus benedictionis relinquatur his, quibus ex Decret. Conc. ſeſſ. 24. c. 1. de reform. matr. competit. *Infrà hoc c. §. Si autem.*

12 *Aut aliorum inferiorum iudicio.*] Non comprehenduntur inferiores Prælati, qui ſunt nullius Diœceſeos. *Hoc ſæpe reſolutū eſt.*

Facta viſitatione, & ſeruatis de iure ſeruandis non poteſt cogi vnus ſuam innocentiam, & ex eadem cauſſa coram Epiſcopo denuo purgare, nec debitè punitus, ab eodem denuo poteſt puniri.

13 *Seu Archidiaconum.*] Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis, qui ſunt in Diœceſi Epiſcoporum; non autem in illis, qui nullius diœceſeos, & ſic voluit Cōgregatio.

Quod Decani & cæteri hic nominati, non poſſint cognoſcere cauſſas matrimoniales, hoc etiam procedit, ſi eſſent exēpti.

Si autem iſti Decani, Archidiaconi, & cæteri hic expreſſi, haberent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro Matrimoniis, vel aliis ſimilibus, Concilium nihil eis præiudicauit: oportet tamen remanere ſaluam diſpoſitionem c. 1. ſupr. eadem ſeſſ. de reform. matrim. *paulo ſup. hoc cap. §. Archidiaconi.*

14 *Expenſis ſuis transferre.*] Non contrariatur c. 3. *Supr. ſeſſ.* 13. nam ibi non loquitur de Notario, hic verò de Notario.

15 *Priuilegiis.*] Nota Concilium dumtaxat priuilegiis & conſuetudinibus Eccleſiarum derogare voluiſſe, ne illarum prætextu excludatur Epiſcopus volens viſitare, corrigere, & emendare.

Remiſſiones.

* Pro ornatu huius textus vide latè tradita à Farinacio in declaration. Sacr. Congregat. ab eo recollectis à fol. 395. in impreſſis Lugduni, & quæ notant Aloyſ. Ric. deciſ. 403. & ſequent & in prax. var reſolution. c. 130. & 125. Don Garſia Maſtrilli deciſ. 236. ex n. 4. p. 3.

α *Coram Ordinariis.*] De inferioribus etiam habētibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem intelligi reſoluunt Nau. Conc. 2. n. 4. ſub tit. de foro comp. Fr. Emman. q. Regul. to. 1. q. 36. art. 4. Farinac. p. 4. deciſ. 100. Flamin. de Reſign. lib. 3. q. 12. n. 19. vbi n. 22. reſoluit, quòd ſub verbo Ordinarius comprehenditur etiam Vicarius Epiſcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matr. l. 3. diſp 29. n. 5. & 17. Guttier. de Matrim. c. 66 n. 14.

β *Infra biennium.*] Vide Monald. Conſ. deciſ. 93. Aloyſ. Ricc. in collectane s deciſion.

ciſion.part.4.collect.1553. in fine, Zerol.in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Inſtantia, verſ. Quartò, & verſ. Sextò, tenet hoc tantùm fallere in Curia Romana, vbi lis, ſiue inſtantia nunquam extinguitur niſi per ſententiam. † Vide Paz in prax. tom. 1. in princ. annot. 2. ex n.9. cum ſeq. & tom.2. prælud.vlt.Treuiſan.deciſ.71.n.14.lib.2.

g *Mota lites.*] Quando dicatur lis mota? Vide Rebuff. in l. litis nomen 36.p.206.ff. de verbor.ſignific. Cabed.p.2.dec.15.n.13.

h *Alioquin poſt id ſpatium, &c.*] Quod conſenſus prorogandi iuriſdictionem tollitur litigantibus in prima inſtantia, reſoluit Soar. de Paz in praxi tom. 2. prælud. vlt.n.18.cum ſeqq.

i *Neque appellationes, &c.*] Vide Zerol.in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Appellatio, §.1. pag.29. Soar.de Paz in praxi, tom.1.p.6.in proœm.n.25. vbi n.26. dicit hoc decretum procedere tam in interlocutoriis latis, tam à iudice Ordinario, quàm à delegato, tam in prima inſtantia, quàm in ſecunda, quia non eſt correctorium iuris communis, ſed potiùs declaratorium. * Vide etiam Paz in praxi tom.2.p.2.cap.vn.num. 108.& p.5.cap.vn. n.14. Greg. Tholoſan. de appellation.lib.1. cap.14.n.21. Stephan. Gratian.deciſ.97.ex n.1.& 14.

k *Vel à diffinitiua vim habente.*] Quod ſententia, per quam denegatur appellatio, ſit interlocutoria, habens vim diffinitiuæ, aſſerit Valaſc. Conſ.47. Idem de præcepto de ſoluendo teſtatur Rot. Lucenſ.deciſ.80. Et de ſententia, qua iudex pronunciauit aliquem non eſſe minorem, vel non habere reſtitutionem, & quod ab ea poſſit appellari, affirmant Gamma dec.159.n.2. Viui. dec.302. Et quod poſſit appellari à ſententia reiectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian.diſcept. forenſ.cap.77.n.11. cum ſeqq. Surd.dec.36. Et à ſententia delationis iuramenti alteri parti per iudicem factæ, non diffitentur Mynſing.cent.1.obſeru.39.Lancellot. de Attent.p.2.c.12.limit. 50.n.190. Gonzal. ad Regulam 8. Cancel.gl.9.§.1.in annot.n.195. Et quod poſſit appellari à ſententia miſsionis in poſſeſsionem, tenet Steph. Gratian.deciſ.60. Et ab omiſſa condemnatione expenſarum, firmant Gam.deciſ.65.Guid.Papæ, deciſ.42. Et quod poſsit etiam appellari à ſententia ſequeſtrationis mulieris, reſoluit Ann.Alleg.82.& à ſententia pronunciantis, executionem eſſe reuocandam probat Amatis, deciſ.19. Et à ſententia abſolutionis inſtantiæ dicũtur Creſc. deciſ.6.Cabe.p.2. Areſto 32.in fine. Et à ſententia legitimationis perſonarum, Capell. Tholoſ. deciſ. 38. Et à ſententia admiſsionis articulorum amplectuntur Gonzal. dict.§.1. in annot.n.191. Steph. Gratian. d.cap.74. num. 15. Et ab incidentibus in cauſa ſuſpicionis officialium probat Vincent.de Franch.deciſ.408.

l An ab interlocutoria, in qua iudex declarat ſe competentem, detur appellatio? Negant Gam.dec.159.& 362. Marc.Anton. de Amatis deciſ.86. Cabe. par.1. deciſ.156. procedit Ordin. Regia Luſitanorum, lib.3. tit.20.§.9. ibi, *Porem no caſo.* quæ loquitur de exceptionibus incompetentiæ de iudicio ſeculari ad ſeculare. Affirmant Guid.Papæ, dec.16. Mynſing.cent.5.obſeruat.35. Aloyſ. Ricci. in Collect. deciſionum, p. 4. Colle. 1306. in principio. Thom. Valaſc. tom.1. Alleg.iuris, Alleg.53.n.5. vbi reſoluit, quòd in cauſa Remiſsionis prouocantis ad Ordines non expeditur prouocatio à iudice, qui ſuper ea iudicauit per grauamen, ſed per appellationem, procedit Ordin. Reg. Luſitanorum, lib.2.tit.1.§.28.ibi, *Poſto que no caſo porque ſe ão remetidos.*

m *Et cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reparari nequeat.*] Caſus damni irreparabilis vide apud Ioſeph. Ludou. Peruſina deciſ. 83. per totam. Ann. Alleg. 82. Surd.deciſ.36. Zerol. in praxi Epiſcop.p.1. verbo Appellatio.§.6. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ.18. auctoritas, n.20. Ignat. del Villar in Sylua reſpon. lib.1. reſp.15.n.6. latiſsimè Gonzal.ad reg.8. Cancel. gloſſ.9.§.1.in annot.n.189. cum multis ſeqq. Steph.Grat. diſcept. forenſ.c.77. † Ricc. dec.505.n.4. Vide text. in l. 2. ff. de appell. recip. & l. 3. regni Caſtellæ tit.23. partit.3.

n Quòd idem reſoluendum ſit, & procedat hic text. quamuis tale grauamen poſsit reparari, ſed magna cum difficultate, aut præiudicio partis, aſſerunt Gonzal. ad reg. 8. Cancel.gloſ.9.§.1.n.177. Bernard. Greue.ad pract. Cameræ Imp. lib.1.concl.29. num.6. Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. dec.93. * & deciſ.505.n.2.

o Quòd captura afferat damnum irreparabile, & à ſententia interlocutoria, vt quis in carcerem coniiciatur, poteſt appellari, affirmant Soar. & Donat.d. finito.2.Commun.opin.lib.9.tit.3.num.2. Maynard. deciſ.23.lib.2. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. p.3.Collect.642.verſ. Primo.Cald. Pereira in l. Si curatorem, verbo, Per quod.n.31. D.Barboſ. in l. 2. ff. Soluto Matrimon. in princip.p.2.n.33. Proſper de Anguſtino in

addit. ad Quaran. in Summa Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ. 1c. Auctoritas, n. 10. lit. H. pag. 64. & 71. vbi refert ſacram Cardinalium Congreg. in hæc verba cenſuiſſe: Sanctiſſimus D. N. audita relatione Congregationis Concilij, declarauit ita eſſe intelligendum, & ideo ab huiuſmodi grauamine appellari poſſe, & Ordinarium teneri proceſſum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis cauſa cognita aliud iuſſerit.

a Quòd tortura afferat damnum irreparabile, tenent Ordin. Reg. Luſitan. lib. 3. tit. 69. §. 1. Hippol. in l. 1. ff. de quæſt. n. 34. Clar. lib. 5. §. finali, q. 64. n. 27. Azeued. li. 3. n. 6. tit. 18. lib. 4. nou. Recop. Carau. Ritu 279. Aloyſ. Ric. d. collect. 642. verſ. Secundo, & Curiæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 13. Zerol. d. verbo Appellatio, §. 9. vbi reſoluit, quòd quando omnia ritè, & rectè proceſſerunt, vt quia datæ fuerunt, & repulſa conceſſa, cùm eſſent petita, & publicatus proceſſus, & auditus reus in omnibus ſuis iuribus cum eius procuratore, & aduocato, & iudicia non ſunt euacuata per defenſiones, & alia requiſita acta ſunt, & videtur potiùs appellari ad dilatandum, & ad differendum ſceleris punitiones, tunc non debet admitti appellatio à comminata tortura.

a Quod à ſententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, reſoluunt Duenh. Reg. 52. fallent. 2. Rebuff. ad leges Galliæ, tit. de Friuolis appell. in Rub. ſub gl. 1. in fine verſ. Fallit quãdo grauamen, Gonz. d. §. 1. in Annot. n. 197.

• Quòd ſententia de compromiſſo faciendo, vel non, continet grauamen irreparabile, docet Montald. conſ. deciſ. 39. p. 2. Et de Decreto condemnationis ad triremes idem reſoluit Vincent. de Franch. dec. 139.

ſ *Ab his excipiuntur cauſæ, &c.*] Quid in beneficijs reſeruatis ratione manus appoſitionis, an poſſit cognoſci in Curia in prima inſtantia? Sacra Cardin. Congreg. decreuit, quòd ſic, teſte Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſſ. 52. n. 36. & ſequenti. † Vide text. in c. nec licuit. 17. diſt. & in c. maiores. de baptiſ. & Martam voto 209. per totum.

o Auditores Cameræ cauſas obligatione Camerali firmatas in partibus exiſtentes auocare poſſe, etiam ſi extra Curiam contraxerint, & licèt pendeant coram Ordinariis reſoluunt Lanc. de Attentatis, lite pendente, limit. 15. n. 8. & c. 20. limit. 26. Horat. Vari. q. lib. 1. quæſt. 12. n. 4 S. Steph. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 118. in fine.

* *Manu propria ſubſcribendum.*] Vide Marcheſan. in prax. cõmiſſ. 6. cõmiſſ. n. 52.

π *Ad hæc cauſæ matrimoniales, &c.*] Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 26. n. 1. Soar. de Paz tom. 2. prælud. 1. n. 8. vbi etiam reſoluit hoc Decretum non procedere in iudicibus Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio cauſarum grauiſſimarum.

† Vide Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundamento 15. pag. 53. Salzed. ad Bernard. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. Bobadill. lib. 2. ſuæ politicæ c. 17. n. 37. Tiber. Decian. conſ. 98. n. 5. & 6. vol. 2.

* *Aut aliorum inferiorum iudicio.* Vide Proſp. Farinac. deciſ. 100. per totum vol. 1 crim. Rotam nouiſſ. deciſ. 713. in recollect. à Farinac.

† *Epiſcopi tantùm examini.*] Vide Menoch. conſ. 69. n. 60.

* *Paupertatem probauerit.*] Vide Martam d. voto 209. n. 7.

ρ *Et alimenta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare*] Vide Creſc. deciſ. 233. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 4. collect. 853. in med.

σ *Eóque negligente.*] An propter negligentiam Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum? Affirmant Afflict. in cap. Imperialé, §. præterea, n. 33. de prohibita feudi alien. per Feder. Proſp. de Aug. in addit. ad Quaran. in Summa Bullarij, verbo Archiepiſcopi auctoritas, verſ. 19. auctoritas, in fi. lit. M.

τ *Præterea ſi quis in caſibus à iure permiſſis, &c.*] Vide Steph. Gratian. diſcept. forenſ. c. 121. n. 15. vbi à n. 18. cum multis ſeqq. dicit, quòd hæc Concilij diſpoſitio habet locum etiam in actis factis partibus coram iudice delegato. Et procedere in quòcumque iudice cenſuiſſe Rot. in vna Maior. Officij Pœnitentiariæ 1591. coram Illuſtr. Blanch. refert Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 4. collect. 1356. * Vide etiam Manticam dec. 2. ex n. 1.

† *Acta omnia, &c.*] Vide Paz in prax. tomo 2. p. 5 cap. vni. n. 7. & 14. Petr. Greg. Tholoſan. de appellation. lib. 6. c. 7. n. 1. Rotam Romanam in dec. 69. n. 3. in recollectis à Farin. & deciſ. 107. 657. & 812. Aloyſ. Ricci deciſ. 510. n. 3. verſ. Cæterum. Leonin. deciſ. 106. n. 4. Farinac. deciſ. 114. vol. 2. crim. & etiam deciſ. 116. 125. 143. 144. 161. & in deciſ. 178. 188. & deciſ. 200. & Giurbam in deciſ. 29. n. 1. 6. & ſeq.

* *Notarius congrua mercede accepta, &c.*] Vide Paz in d. 5. p. c. vni. n. 14. Greg. Tholoſan. d. c. 7. n. 3. & cap. 9. ex n. 2. & quæ dicta ſunt ſupra, in ſeſſ. 13. cap. 3. de reform.

v Et

v *Et aliis quibuſcumque conſuetudinibus.*] Sacram Cardin. Congreg. cenſuiſſe immemorabiles ſub hoc Decreto non comprehendi, reſoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloſſ. 33. n. 5. † & Farinac. in præſenti, & Seraphin. deciſ. 585. n. 2. Steph. Grat. diſcept. forenſ. tom. 3. c. 492. n. 5. & 6. Garc. de benefic. 3. p. c. 2. n. 194.

CAPVT XXI.

Hoc Capitulum continet aliquid particulare.

CVpiens ſancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vnquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, verba illa poſita in decreto, publicato Seſſione prima, ſub Beatiſſimo Domino noſtro Pio Quarto, [a] videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coërcendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, Eccleſiæ veram & Chriſtianam pacem conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis ſuæ non fuiſſe, vt in dictis verbis ſolita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis vlla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id quod à ſacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

a Sup. Seſſ. 11.

Indictio futuræ Seſſionis.

INſuper, eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram Seſſionem feria quinta poſt Conceptionem Beatæ MARIÆ Virginis, quæ erit dies nona menſis Decembris proximè venturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiandi, in qua Seſſione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, déque aliis ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreuiata eſt dies Seſſionis.

SESSIO XXV.

Quæ eſt nona, & vltima.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

COEPTA DIE III. ABSOLVTA die IV. Decemb. M.D.LXIII.

Decretum de Purgatorio.

α β γ CVm Catholica Eccleſia, à Spiritu ſancto edocta, ex ſacris literis, & antiqua Patrum traditione, in ſacris Conciliis & nouiſſimè in hac œcumenica Synodo docuerit, [a] Purgatorium eſſe; animáſque ibi detentas, fidelium ſuffragiis, potiſſimum verò acceptabili altaris ſacrificio iuuari; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis, vt ſanam de Purgatorio doctrinam à ſanctis Patribus & ſacris Conciliis traditam, à Chriſti fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter ſtudeant. Apud rudem verò plebem difficiliores, ac ſubtiliores quæſtiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis acceſſio, à popularibus concionibus ſecludantur. Incerta item,

a 1. Cor. 3.

 vel.

vel quæ ſpecie falſi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curioſitatem quandã, aut ſuperſtitionem ſpectant, vel turpe lucrum ſapiunt; tanquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi, vt fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, Eleemoſynæ, aliáque pietatis opera, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundum Eccleſiæ inſtituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus, * vel alia ratione debentur; non perfunctoriè, ſed à ſacerdotibus & Eccleſię miniſtris, & aliis, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accuratè perſoluantur.

Remissiones.

α Vide Valuerd. Bellarm. & Lenſen. in ſuis tract. de Purgatorio, Caſtr. aduersùs hæreſes, verbo Purgatorium, P. Sot. de Inſtruct. Sacerd. lect. 1. de Purgatorio, Theodor. Peltan. de Purgat. Cordub. lib. 1. q. 9. de Indulgent. Greg. de Valentia, tom. 4. diſp. 11. de locis ſeu receptaculis animarum poſt mortem, q. 1. puncto 1. Nicol. Diaz *en el tratado del Iuyzio final*, c. 6. §. 2. P. Soar. tom. 4. diſp. 45. ſect. 1. optimè el Doctor Martin Carrillo *en La explicacion de la Bulla de los defunctos*, in princ. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 44. art. 1. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. diſp. 11.

β De loco Purgatorij, vide Valent. d. q. 1. puncto 2. P. Soar. d. diſ. 45. ſect. 2. D. Martin. Carrillo vbi ſuprà p. 1. c. 2. P. Ægid. d. diſp. 11. dub. 2. n. 17. cum ſeqq.

γ Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, explicant Petr. Sot. lect. 2. de Purgat. Angles p. 1. Florum Theolog. q. 4. de Purgat. diffic. 3. Io. Lenſen. de fidelium animarum purgat. lib. 1. c. 2. Viuald. in Candel. aureo, p. 1. de Purgat. n. 8. Card. Bellarm. lib. 2. de Purgat. c. 10. cum quatuor ſeqq. P. Valent. d. diſp. 11. q. 1. punct. 2. Pat. Soar. to. 4. diſp. 46. ſect. 1. & 2. P. Ægid. d. diſp. 11. dub. 3. n. 19. cum ſeqq. D. Martin. Carrillo vbi ſuprà p. 1. c. 3.

* *Et quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus.*] Vide Didac. Couar. in c. 3. n. 5. & in c. ſi hæredes. n. 1. & 4. de teſtam. & lib. 3. var. reſol. c. 6. & quos retulimus ſuprà Seſſ. 22. cap. 8.

De inuocatione, & veneratione, & reliquiis Sanctorum, & ſacris imaginibus.

α Mandat ſancta Synodus omnibus Epiſcopis & cæteris docendi munus, curamque ſuſtinentibus, vt iuxta Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ vſum primæuis Chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorúmque Patrum conſenſionem, & ſacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum interceſſione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum vſu, fideles diligenter inſtruant; β docentes eos, Sanctos, vnà cum Chriſto regnãtes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque vtile eſſe ſuppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filiũ eius Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui ſolus noſter Redemptor & Saluator eſt, ad eorum orationes, opem, auxiliúmque confugere: illos verò qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos eſſe; aut qui aſſerunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, vt pro nobis etiam ſingulis orent, inuocationem eſſe idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, aduerſarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Ieſu Chriſti; vel ſtultum eſſe, in cœlo regnantibus voce, vel mente ſupplicare; impiè ſentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Chriſto viuentium ſancta Corpora, quæ viua membra fuerunt Chriſti, [a] & templum Spiritus ſancti, ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitanda, & gloa 1. Cor. 3.
rificanda,

rificanda, à fidelibus veneráda eſſe: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præſtantur: ita vt affirmantes, Sanctorum reliquiis venerationé, atque honorem non deberi; vel eas, aliáque ſacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ cauſa Sanctorũ memorias fruſtra frequen-
a Conc. Nic. 2. tari; omnino dánandos eſſe,[a] prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Eccleſia. Imagines porrò Chriſti, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum in templis præſertim habendas, & retinendas, eiſque debitum honorem, & venerationem impertiendam, non quòd credatur ineſſe aliqua in iis diuinitas, † vel virtus, propter quam ſint colendæ; vel quòd ab eis ſit aliquid petendum, vel quòd fiducia in ima-
b Pſalm. 134.d. ginibus ſit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis[b] ſpem ſuam collocabant; ſed quoniam honos, qui eis exhibetur, re-
c Conc. Nic. 2. actio. 3. fertur ad[c] prototypa, quæ illæ repræſentant: ita vt per imagines, quas oſculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Chriſtum adoremus, & Sanctos, quorum illæ ſimilitudinem gerunt, veneremur.* Id quod Conciliorum, præſertim verò ſecundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud verò diligenter doceát Epiſcopi, per hiſtorias myſterium noſtræ redemptionis, picturis, vel aliis ſimilitudinibus expreſſas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & aſſiduè recolendis: tum verò ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi; non ſolùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Chriſto ſibi collata ſunt, ſed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubiiciuntur: vt pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorúmque imitationem vitam, moréſque ſuos componant, excitentúrque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit. In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falſi dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſioné præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ Scripturæ, cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, vel coloribus, aut figuris exprimi poſſit. Omnis porrò ſuperſtitió in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum ſacro vſu tollatur, omnis turpis quæſtus eliminetur, omnis denique laſciuia vitetur, ita vt procaci venuſtate imagines non pingantur, nec ornentur & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum viſitatione, homines ad comeſſationes, atque ebrietates non abutantur; quaſi feſti dies in honorem Sanctorum per luxum, ac laſciuiam agantur. Poſtremò, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Epiſcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præpoſterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhone- a Pſal. 92.2.c.
ſtum appareat[a], cùm domum Dei deceat ſanctitudo. Hæc vt fideliùs obſeruentur, ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere vllo in loco, vel Decr. de Immu. Eccle. in 6.

Eccleſia etiam quomodolibet exempta, δ vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, niſi ab Epiſcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, ε nec nouas Reliquias recipiendas, niſi eodem recognoſcente & approbante Epiſcopo, qui ſimul atque de iis aliquid compertum habuerit, ζ adhibitis in conſilium Theologis, & aliis piis viris, ea faciat, quæ veritati, & pietati conſentanea iudicauerit. Quòd ſi aliquis dubius, aut difficilis abuſus ſit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus grauior quæſtio incidat: Epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Epiſcoporum in Concilio prouinciali ſententiam expectet; ita tamen vt nihil, inconſulto Sanctiſſimo Romano Pontifice, nouum, aut in Eccleſia hactenus inuſitatum decernatur.

REMISSIONES.

α Vetuſtiſſimum eſſe in Eccleſia Dei, & à ſanctis Patribus comprobatum vſum ſanctarum imaginum pictarum, earundémque adorationem, pluribus teſtimoniis confirmatur, & reſoluunt Sim. Maiol. in tract. de Sacris imaginibus, Alphonſ. à Caſtro, lib. 8. aduerſus hæreſes, verbo Imago, Sebaſt. Medices in Summa omnium hæreſum, p. 1. verbo Imago, Guilhel. Duran. in rationali diuin. offic. lib. 1. cap. 3. Simanch. de Cathol. inſtit. cap. 33. à princip. Barthol. à Medin. p. 1. inſtr. *de Confeſſores*, cap. 14. §. 1. poſt med. Card. Bellarm. in diſput. Fidei Catholicæ controu. 7. lib. 2. Azeued. l. 3. à princip. tit. 1. lib. 1. nouæ Recop. Fuſc. de Viſitat. lib. 1. c. 9. Fr. Hieron. Roman. lib. 4. de Repub. Chriſtiana, cap. 7. fol. 199. Nauar. in Man. cap. 11. num. 27. verſ. 7. & cap. 27. num. 169. Sarm. lib. 1. Selectar. cap. 14. num. 1. Valent. 2. 2. diſp. 6. q. 1 n puncto 6. P. Soar. in 3. p. D. Thom. q. 25. art. 3. diſp. 54. per ſeptem ſectiones. Vaſq. de adorat. imag. lib. 3. diſp. 3. à n. 78. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 9. c. 8. col. 855. cum ſeqq. & cap. 8. col. 864. Fr. Emm. in quæſt. Regul. tom. 3. qu. 55. art. 1.

* Vide etiam Maiol. de Sacris imagin. per totum, maximè centur. 13. ex cap. 14. & centur. 7. cap. 2. & 4. & relatos à noſtro Petro Cenedo in collectan. 22. ad ſextum, & in collectan. 32. ad decretales, ex n. 1.

β *Docentes eos Sanctos vnà cum Chriſto regnantes.*] Vide Nauar. in tract. de Orat. notab. 1. n. 21. D. Cyprian. Epiſt. 57. & ibi latam additionem Iacobi Pamelij, n. 14.

γ *Memorias fruſtra frequentari.*] De peregrinatione ad Sanctorum memorias vide Fr. Ioſeph. de Siguenza in vita D. Hieronymi, lib. 4. c. 9. pag. mihi 451.

† *Ineſſe in eis aliqua diuinitas*, &c.] Vide Maiolum dicta centur. 7. cap. 2. Conrad. Brun. de cæremon. Eccleſiaſt. lib. 6. cap. 7. fol. mihi 106.

* *Quorum illa ſimilitudinem gerunt, veneremur.*] Vide Beat. Auguſtin. in tom. 9. operum ſuorum l. vnic. de viſitatione infirmorum, Azeued. latè in l. 3. tit. 1. lib. 1. nouæ recopilation.

δ *Vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem.*] Vide latè Thom. Sanch. in præced. Decal. lib. 2. c. 43. n. 6. vbi n. 7. cum Phiarch. de officio Sacerd. tom. 1. pag. 2. lib. 3. cap. 9. in fine reſoluit, nec in altari domus priuatæ licere eam imaginem Sancti non canonizati tenere, ſi ſola in eo ſit, & cum lampade, & num. 10. aſſerit ſolas reliquias Sancti canonizati poſſe Epiſcopum approbare, vt publicè venerentur.

ε *Nec nouas reliquias recipiendas.*] Sacra Cardin. Congregat. ſic cenſuit: Sanctorum reliquiæ antiquæ habendæ ſunt in illa veneratione, qua hactenus fuerunt: ſi verò ſint nouæ, Epiſcopus ſeruet hoc Decretum.

ζ *Adhibitis in conſilium Theologis.*] Vide P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. l. 9. c. 8. col. 866.

De Regularibus, & Monialibus.

EAdem ſacroſancta Synodus reformationē proſequens, ea quæ ſequuntur, ſtatuenda eſſe cenſuit.

CAPVT I.

Secundùm tenorem & rigorem ſuæ regulæ indiſpenſabiliter viuant Regulares, idque obſeruari curent Superiores valde ſtrictè.

Quoniam

QVoniam non ignorat ſancta Synodus, quantum ex monaſteriis piè inſtitutis, & rectè adminiſtratis, in Eccleſia Dei ſplendoris, atque vtilitatis oriatur; neceſſarium eſſe cenſuit, quo faciliùs, ac maturiùs, vbi collapſa eſt vetus, & Regularis diſciplina inſtauretur, & conſtantiùs, vbi conſeruata eſt, perſeueret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit: α vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant, & componant; atque in primis, 1 quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem, [a] vt obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpectiuè eſſentiam, necnon ad communem vitam, victum, & veſtitum conſeruanda pertinentia; fideliter obſeruent. β Omniſque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum viſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur: [b] cùm compertum ſit, γ ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari: ſi enim illa, quæ baſes ſunt, & [c] fundamenta totius Regularis diſciplinæ, exactè non fuerint conſeruata; totum corruat ædificium neceſſe eſt.

a Clem. euiu, §. cum igitur, in primis, de verb. ſign.

b c. cum ad monaſteriũ, de ſtat. mon.

c cap. cũ Paulus, 1. q. 1.

Declarationes.

1 *Quæ ad ſuæ profeſſionis perfectionem.*] Cenſuit tamen Congregatio quod Ordinarius permittere debet tertiarias Moniales S. Franciſci ſub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum ante fuerunt, & prouidere vt profeſſionem trium ſolemnium votorum quamprimùm emittant, ex inſtituto religionis S. Franciſci, cui ſunt adſcriptæ: ſi tamen non emiſerunt, eas cogere non debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur, ſi illarum Ordo id non requirat. Poſtremò infra ſepta monaſterij illas claudere debet. *Infrà Seſſ. 25. de refor. Regul. c. 5. § Clauſuram.*

Remiſſiones.

α *Vt omnes Regulares, &c.*] Vide optimè Nauar. in cap. Nullum, 14. quæſt. 2. n. 24. & 32. & in c. Statuimus, 19. quæſt. 3. num. 66. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. quæſt. 73. art. 3. & 10. 3. q. 29. art. 14. Pat. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro defenſione Societatis IESV, Cap. 18.

β *Omniſque cura, & diligentia à ſuperioribus, &c.*] Vide Fr. Emman. to. 2. q. 4. art. 2. Et quomodo Prælati in informatione debeant ſe habere, vide q. 73. art. 4.

γ *Ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam regularis vitæ pertinent, relaxari.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 26. art. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 390. & 396. verſ. Octauum.

Capvt II.

Proprietatis vitium à monaſteriis extruditor: cuncta collata legata conuenienter diſtribuuntor. Proprietarius biennio eſto elinguis in Capitulo, & de eo taceatur.

1 α * NEmini igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat β &c. bona immobilia, vel mobilia, cuiuſcumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquiſita, [a] tamquam propria, † aut etiam nomine conuentus, 2 poſſidere, vel tenere; ſed ſtatim ea 3 Superiori tradantur, 4 conuentuique incorporentur.* 5 Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere † 3 etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam. 6 Adminiſtratio autem bonorum monaſteriorum, ſeu conuentuum ad ſolos officiales eorundẽ, ad

a c. 8. & c. cum ad monaſteriũ. de ſtat. reg.

7 nutum

7 nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium verò vſum ita Superiores permittant, vt eorum ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſſi ſunt, conueniat; 8 nihilque ſuperflui in ea ſit: 9 nihil etiam, quod neceſſarium ſit, eis denegetur. * (Quod ſi quis aliter quidquam tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit; 10 is biennio actiua & paſſiua voce priuatus ſit, atque etiam iuxta ſuæ Regulæ, & Ordinis conſtitutiones puniatur.

Declarationes.

1 *Nemini igitur Regularium.*] Regulares tam fœminæ, quàm maſculi, non poſſunt tenere propria, ſed omnia dare debent ſuis Superioribus, per quos prouideatur primò vt ſubueniatur neceſſitatibus earum, vel eorum, quibus munera deſtinata fuerunt.

2 *Poſſidere, vel tenere.*] Moniales tanquam proprium poſſidere nihil poſſunt, etiam de eo quod ſuis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam hoc poſito quod Monaſterium eſſet nupertimum.

3 *Superiori tradantur.*] Moniales & regulares cæteri res etiam parui momenti ſibi donatas, aut aliàs acquiſitas, vti proprias retinere non poſſunt, ſed Superiori reſignandæ ſunt.

4 *Conuentui incorporentur.*] Quicquid ſingulæ moniales, quocumque titulo acquiſierint, totum ad Abbatiſſæ manus deferri oportet: quæ in primis ex huiuſmodi acquiſitionibus ſubueniat arbitrio ſuo neceſſitatibus illius monialis, cuius opera vel contemplatione fuerunt datæ: quod verò reliquum erit, conuertat in communem vſum totius Monaſterij, curabit vt victus monialium quotidianus, communis ſit, & in coctura, & in vſu.

In cauſſa D. Aldonzę de Toledo, quæ viro mortuo facta eſt monialis S. Franciſci, ſibique permiſſit filio reſeruauit circiter 200. aureos ad vſum ſuum, quia contra Concilium eſt moniales habere aliquid proprium, viſum eſt dandam eam pecuniam Prioriſſæ, quæ prouidebit neceſsitati ipſius Aldonzæ.

Si quis affert munera vel eleemoſynam, vel aliquid, quod Sacrarum Virginum manibus elaborandum ſit, det Abbatiſſæ, vel illis, quæ ab ea præpoſitę ſunt, modò præſente earum procuratore, neque alij det, neque cum ea quiſquam præterea alloquatur.

5 *Nec deinceps liceat ſuperioribus.*] Niſi ſoli Papę, qui ſolet monachis cóccedere vim teſtandi, dùmodo cóſenſus ſuperioris ad illud accedat, & de modica quantitate diſponatur.

Ex diſpoſitione inferiorum Summi Pontificis, non licet regularibus poſsidere vel tenere agros, annuos reditus, aliáque bona immobilia ſuperflua, obſtante hoc Decreto.

6 *Adminiſtratio autem bonorum.*] Electio Officialium, qui adminiſtraturi ſunt Monaſteriorum bona, ad Monaſterij ſpectat Superiores: & ideo licet Epiſcopus ſit eis Superior, ipſi tamen poſſunt eligere officiales, non autem id faciat Epiſcopus.

Officiales electi pro adminiſtratione bonorum Monaſterij, à Superioribus eiuſdem, poſſunt (prout magis expedire videbitur) reditus ipſorum Monaſteriorum in loco conuenienti, etiam extra monaſterium conſeruare, & de eiſdem miniſtrare pro tempore neceſsitatis ipſis monialibus.

Moniales deputatæ in Officiales redituum monaſterij à ſuis ſuperioribus, illos adminiſtrare poſſunt ſine vllo peccato.

7 *Ad nutum Superiorum amouibiles pertineat.*] Ij autem ſolùm ſunt, qui diſtributionem bonorum habent, nam alios amouere non poſſunt ad nutum.

Moniales ergo illæ, quæ à Capitulo ſui Monaſterij in officiales huiuſmodi eligi ſolebant, propter adminiſtrationem bonorum immobilium dicti Monaſterij, ſi dicto Monaſterio viſum fuerit, amoueri poſſunt.

Licet adminiſtrantes bona temporalia Monaſteriorum, & Officiales poſsint amoueri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non adminiſtrant, ſed hoc relinquitur diſpoſitioni iuris communis, & ſtatutorum ſacræ religionis.

Ciuitates ſunt nonnullæ, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa fuit adminiſtratio bonorum temporalium ex cuſtodia clauſuræ, & facultate, hac adhibita moderatione (*vti debent, videlicet, & quoad temporalia, & clauſuram tantùm.*) electi ergo à ciuitate, gubernent Monaſteria monialium, cum interuentu tamen, & conſenſu Superiorum dictorum Monaſteriorũ, & quidem ſic vt ipſi laici ſint ætatis ſaltem 40. annorum, & prætextu talis gubernationis non poſsint loqui cum monialibus, aut earum Monaſteria ingredi, niſi cùm neceſsitas ſui officij id poſtulauerit, & tunc quoque non niſi in præſentia ſuperiorum ipſarum monialium.

8 *Nihil*

8 *Nihilque ſuperflui in ea ſit.*] Superiorum arbitrio, & præfinitioni ſtare debent regulares, quoad mobilium ſuperfluitatem, vel cōuenientiam: niſi de exceſſu arbitrij conſtiterit, habita videlicet ratione perſonæ, officij, & regularis ſtatus paupertatiſque quā profeſſi ſunt, & ceterarum itidem qualitatum.

9 *Nihil etiam quod ſit neceſſarium.*] Superiore quantumuis requiſito, neceſſaria ſuis regularibus negante, vel ſubtrahente, licet ipſis clam, vel eo inuito, illa ſibi comparare ſeu retinere, etiamſi ideo neceſſaria negentur, quia Monaſterij facultates non ſuppetunt, ſi præfata neceſſitas ſit ad indiuidui ſuſtentationem.

Superiores hoc caput declarare & interpretari non poſſunt.

Si moniales victui, & vitæ ſuæ aliter cōſulere non poſſint, niſi ſuſtentarentur artificio operum, quæ manibus elaborantur ac efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones & venditiones facere, modò ſtricta earum & honeſta clauſura ſeruetur, prout illarum inſtituta, & Concilij Trid. Decreta poſtulant. *Infrà c. 3. §. In prædictis.*

Præſuppoſito quòd Superiores Regularium non poſſint eis concedere licentiam poſſidēdi immobilia ſuperflua, iuxta nouiſſimam deciſionem Congregationis, per talem licentiam regulares ipſa immobilia vel mobilia ſuperflua poſſidentes, à culpa, vel à pœna non excuſantur. Nec credendum eſt Superioribus aſſerentibus ſe poſſe concedere licentiam poſſidendi mobilia aut immobilia ſuperflua.

10 *Biennio actiua & paſſiua voce priuatus ſit.*]In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc intelligitur.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. quæſt. Regul tom. 2. q. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & q. 125. art. 4. & to. 3. q. 29. art. 8. 10. & 12. Aloyſ. Ricc. in collect. dec. part. 1. collect. 519. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu religionis lib. 1. c. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 397. cum ſeq. *Vide etiam Franc. Viui. dec. 314. n. 12. lib. 2. Camil. Borrel. conſ. 17. per totū, maximè n. 57. Ricc. in prax. var. reſolut. cap. 194.

b *Bona immobilia, vel mobilia.*]Sacra Card. Congr. ita cenſuit: Regulares tam fœminæ, quàm maſculi, non poſſunt tenere propria, ſed omnia dare debent ſuis Superioribus, à quibus primò ſubueniendum eſt neceſſitatibus earum, vel eorum, quibus munera deſtinata fuerunt. Itaque monialibus non licet poſſidere propria, & ſi quid legatum, relictum, datum donatúmve fuerit, vel earum labore, vel induſtria partum, tradi debet Abbatiſſæ, quæ ex eo primùm monialis ipſius, cuius cauſà id quæſitum eſt, neceſſitati prouidebit, reliquum conferri debet in vſum Monaſterij. referunt Nauar. in Comment. 2. de Regularib. n. 18. & in tract. de Reditib. Eccleſ. q. 1. n. 84. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 19. q. 2. prope finem.

y An liceat Monialibus fœminis nutu, & conſenſu ſuperiorum retinere, & poſſidere reditus, ſiue cenſus certos ad vitam ſibi à parentibus, propinquis, vel amicis, aſſignatos ad ſuæ vitæ vſus neceſſarios? Vide Syluestr. in Summ. verbo Religio 6. n. 7. verſ. Tertiū, Cordub. tract. Caſuum Conſcientiæ, q. 54. Petr. Nauar. de Reſtitut. tom. 2. lib. 3. c. 1. à n. 166. Barthol. Humald. l. 14. gloſſ. 2. tit. 7. part. 1. Nauar. Comment. de Regular. n. 24. P. Azor. d. p. 1. lib. 12. c. 9. q. 2. Latiſſimè Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 3. dubit. 2. vbi reſoluit, religioſos habentes cēſus, & reditus annuos, non peccare, & aſſerit Concilij prohibitionem habere tantùm locum in reditibus, vt propriis, & irreuocabilibus per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis: dicit etiam Clem. VIII. in Motu, qui incipit, Religioſæ Congregationis, edito 3. Kal. Iulij anni 1594. multa vetare religioſis vtriuſque ſexus, exceptis Militaribus, circa largitionem munerum.

d An Monachus factus Epiſcopus habeat bonorum, ſeu fructuum dominium, & proprietatem? Negant D. Th. 2. 2. q. 88. art. 11. ad 4. & q. 185. art. 8. Nauar. de Reditib. Eccleſiaſt. p. 3. defenſ. monitu 11. & 13. Pat. Molin. de Iuſt. tr. 2. diſp. 140. ad finem, Petr. Ledeſm. in Sum. p. 2. tract. 10. c. 8. ad 4. & tr. 32. c. 3. *del eſtado de los Obiſpos*, concl. 25. verſ. *digo lo tercero*: P. Leſſi. de Iuſtit. lib. 2. c. 41. n. 29. & c. 40. n. 113. Ribad. d. c. 18. vbi ſolus aſſerit Papam in effectu diſpenſare cū Religioſo Epiſcopo, vt ſit Dominus, & habeat proprietatem redituum. Et quòd poſſit diſpenſari cum monacho in ſenſu diuiſo, id eſt, faciendo de monacho non monachum, & extrahendo eum à Religione, reſoluunt Valent. d. tom. 3. diſp. 10. quæſt. 4. p. 2. P. Vaſquez diſp. 165. n. 104. P. Azor. inſtitut. mor. p. 1. lib. 12. c. 7. P. Leſſi. d. c. 41. à n. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. li. 18. n. 397. verſ. neque vero. Motta lib. 2. c. 2. §. 7. n. 10. aſſerentes text. in c. Cùm ad monaſterium, in fine, de ſtatu Monach. intelligi in ſenſu compoſito, id eſt, cum monacho manente monacho.

ſ Quod profeſſio facta cum conditione, pacto, ſeu modo de retinendo, ſeu habendo propro, non valeat, ſed vitietur ex tali adiectione, vtpote contra ſubſtantiam illius, reſoluunt Abb in c. fin n. 7. de Condition. appoſit & in c fin n. 6. Qui clerici vel vouentes, Bern Reg. 521. Garc. Reg 310. n. 1. Menoch l. 3. de ſucceſſ. creat. §. 21 n 177. Spin. in Speculo teſtam. gl. 12. n. 12. Cęual. Cõm. contra commun. q. 85. Fr. Ludou. Lop. in Inſtr. Conſcient. tom. 1 p. 2. c. 42. circa fin. P. Leſſi. de Iuſtit. lib. 2. c. 41. n. 63. Ioan. Ramirez de Confirmat. D. Iacobi, c. 11 à n. 18 P. Azor. d. p. 1. l. 12. c. 5. q. 2. aſſerentes etiam, textũ in d. cap. fin. Qui Clerici, vel Monachi, intelligi de retentione, ſeu reſeruatione bonorum ad vſum profitentis in domo propria, pro ſuis neceſſitatibus, tanquam obedientiarij, & ex voluntate Prælati.

† *Tanquam propria.*] Vide Hondedeum in conſ. 78. n. 12. vol. 2.

* *Conuentuique incorporentur.*] Vide Panorm. in c. ne religioſi. n. 3. de regular. Treuiſan. deciſ. 41. n. 6. lib. 1. & deciſ. 50. eod. lib. poſt Zabarel. conſ. 6. n. 2. Menoch. conſ. 722. ex n. 59. Honded. conſ. 76. n. 12. vol. 2.

† *Alicui regulari concedere, &c.*] Vide Nauar conſ. 20. ex n. 2. lib. 3. de regularib. Rotam nouiſſ. deciſ. 216. n. 12. p. 2. diuerſor. Honded. d. conſ. 78. n. 44. vol. 2.

* *Nihil etiam quod ſit neceſſarium, eis denegetur, &c.*] Iuxta illud Apoſtoli ad Timoth. 1 cap. 6. & Lucæ Actuum c. 4. Borrel. d. conſ. 17. n. 64.

ʒ *Quod ſi quis aliter, &c.*] Vide Nau. in c. non dicatis 12. q. 1. notab 1. n. 33. 41. 48. cum ſeqq & in c. Nullum 18. q. 2. n. 3. cum ſeqq. Lud. Beja Reſponſ. caſuum conſc. p. 3. caſu 36. fol. 380. & p. 4. caſu 17. fol. 418. & caſu 32. fol. 458.

CAPVT III.

Omnia monaſteria, præter monaſteria Minorum de Obſeruantia & Capucinorum, poſſunt poſſidere bona immobilia. Plures non recipiantur in monaſteriis, quàm honeſtè ſuſtentari poſſint ex reditibus aut Eleemoſynis.

a c erit, qui ſemin... §. poſtio de verb. ſig. in 6.

a * Concedit ſancta Synodus omnibus monaſteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, & mendicantium, [a] exceptis domibus fratrum S. Franciſci †, Capucinorum, & eorum, 1 β qui Minorum de Obſeruantia vocantur, etiam quibus aut ex conſtitutionibus ſuis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat conceſſum, vt deinceps 2 bona immobilia *eis poſſidere liceat †. Quod ſi aliqua loca ex prædictis, ʒ quibus auctoritate Apoſtolica ſimilia bona poſſidere permiſsũ erat, eis ſpoliata ſint, eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit.[a] 3 In prædictis autem monaſteriis, & domibus tam virorũ, quàm mulierũ, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidentibus, 4 γ δ is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterũ conſeruetur, qui vel ex reditibus propriis monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis cõmodè poſſit ſuſtentari: 5 ε nec de cætero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta.

n Conc. Arel. 5. c. 5. Cõc. Moguntiacum, c. 19. c. 1. & c. auctoritate, de inſtit cap. quoniã vt ait, de vit. & hon. cleric. c. vnico, §. ſanè vt hoc, de ſta. reg. in 6.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij cenſuit, poſſe Epiſcopum compellere regulares ad publicas proceſſiones accedere recuſantes, facultate ſibi tributa Decreto Conc. c. 13. Seſſ 25. de regul. & controuerſias præcedentiæ amota omni appellatione componere, ad præſcriptum dicti cap. 13. obſeruata tamen quoad Regulares, & confraternitates, cõſtitutione ſanctæ mem. Greg. XIII. de hac re edita. Nullius 21. Mart. 1591.

1 *Qui Minorum de obſeruantia vocantur.*] Hi poſſunt perquirere, & colligere quaſcũque eleemoſynas, exceptis pecuniis. In hac autẽ exceptione fratr. Minorũ de Obſeruãtia non cõprehendũtur moniales S. Claræ.

Congregatio Concilij cenſuit in exemptione Fratrum Minorum de Obſeruantia, quæ habetur in Decret. c. 3. Seſſ. 25. de Regul. exceptis domibus non comprehendi Moniales S. Claræ. Hiſpalẽſis 26 Martij 1591.

2 *Bona immobilia.*] Executio huius Decretj cõpetit Epiſcopis & regularibus reſpectiuè. *Pius V. in Bulla publicata 4. Kal. Iun. 1566.*

3 *In prædictis autem.*] Monialibus quæ nõ habent aliunde, vnde commodè ſe ſuſtentare valeant, licet artificio & manibus propriis victum ſibi quærere, dummodo hone-

ſta,

ſta,& ſtricta earum clauſura ſeruatur, prout a Conc. Trid. decretũ eſt, & viſũ eſt Cõgregationi. *Sup. huius ſeſſ. c. 2. §. ſimo niales.*

4 *Is tantum numerus.*] Ordinarij monialiũmque Superiores nullatenus permittere debent, vt plures in illarum Monaſterium recipiantur, quàm ex propriis monaſterij reditibus vel conſuetis eleemoſynis poſſint ſuſtentari.

In conſtituendo ergo numero monialiũ obſeruari debet huius Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis ſtatutum eſt, ſed prout qualitas perſonarum & temporum poſtulabit, eſt faciendum: nec quod datur à moniali Monaſterium ingrediente, dotis nomine proprie vocari debet, ſed dicendum eſt, quod id tribuatur pro alimentis ac neceſſaria ſuſtentatione perſonæ quæ monaſterium ingreſſa eſt.

5 *Nec de cætero ſimilia loca erigantur.*] Monachi non poſſunt Monaſteria ædificare in Parochia, in qua ea non habent, ſine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

Licet noua monaſteria erigi ſine conſenſu Epiſcopi non poſſint, fabricæ tamen eorũ iam cœptę ſine licentia perfici poſſunt.

Remissiones.

α Vide Nauar. in Tract. de Orat. c. 22. n. 82. Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 29. art. 14. P. Azor. inſtit. Moral. part. 1. lib. 12. c. 23. q. 8. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtat. Relig. lib. 1. c. 4.

* Vide etiam tradita per Rotam nouiſ. deciſ. 730. in recollectis à Farin. Honded. conſ. 76. n. 24. & 33. vol. 1. Lud. Molinam Theol. de inſtit. & iure tom. 1. diſput. 139. colum. 1. Io. Steph. Duranti in ſuis q. notatis vtriuſque iuris, q. 6. Grilenzonius conſ. 1. n. 11. & 16. Nauar. de regular. commentar. 2. n. 56. & 54. Menoch. conſ. 1014. anno 13. & Mantic. deciſ. 225.

† *Fratrum ſancti Franciſci, &c.*] Vide Honded. conſ. 76. n. 25. & 26. vol. 2.

β *Qui Minores de Obſeruantia vocantur.*] Sacra Card. Congreg. ita cenſuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de obſeruantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

* *Vt deinceps bona immobilia, &c.*] Vide Camil. Borrel. conſ. 17. per totum, ac præcipue n. 57.

† *Eis poſſidere liceat, &c.*] Vide Honded. d. conſ. 76. n. 37. 8. 28. 29. & ſequent.

γ *Is tantùm numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex reditibus, &c.*] Vide c. 1. §. ſanè, de ſtatu Regul. lib. 6. Nauar. in tract. de Reditib. Eccleſ. q. 1. monitu 62. Fr. Emm. q. Regul. tom. 2. q. 48. art. 1. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Moniales. §. 6. p. 255. Pat. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 9. q. 1. Quarant. in Summa Bullarij verbo, Monaſteria monialium, pag. 359.

δ Vtrùm cùm expletus eſt numerus perſonarum religioſarum, quæ ali poſſunt ex annuis reditibus monaſterij, poſſit aliqua ſufficienter dotata cum ſua dote ſupra illum numerum admitti? Affirmant Nauar. d. monitu 62. P. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4. c. 9. n. 17. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 23. num. 194. reſoluentes textum in præſenti cum ſimilibus intelligendum eſſe prohibere, ne quando plures fœminas monaſterium alere non poteſt, quam in eo iam ſint, non admittantur aliæ ſine dote, expenſis monaſterij alendæ.

ε *Nec de cætero ſimilia loca tam mulierum, quàm virorum ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.*] Vide Fr. Emm. tom. 1. q. 23. art. 7. & to. 2. q. 49. art. 3. F. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. l. 2. c. 8. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Monachi, §. 1. & 2. vbi dicit ſacram Cardin. Congreg. cenſuiſſe in hæc verba: Monachi non poſſunt ædificare monaſteria in Parochia, in qua id non habent ſine cognitione, & licentia Papæ.

Capvt IV.

Regularis ſubiiciens ſe obſequio, alicuius alterius loci aut perſonæ, prætextu pij operis, ſine Superioris licentia, puniendus eſt: ſicut & à conuentu recedens ad ſuperiores, niſi ab eis fuerit appellatus. Regulares ſtudiosè viuant in communitate.

α PRohibet ſancta Synodus, ne quis Regularis, ſine ſui Superioris licẽtia, prædicationis, vel electionis aut cuiuſuis pij operis prætextu, [a] ſubiiciat ſe obſequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuerſitatis, vel Cõmunitatis, aut alterius cuiuſcũque perſonę, ſeu loci; neque ei aliquod priuilegiũ, aut facultas ab aliis ſuper iis obtenta, ſuffragetur. Quòd ſi contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. β γ Nec liceat Regularibus à

[a] c. quãto, de off. ord. Clem. ne in agro, §. quia vero, de ſtatu mon.

ſuis cōuentibus recedere, etiam prætextu ad ſuperiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint. Qui verò ſine prædicto mandato, in ſcriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinariis locorum, 1 tanquam deſertor ſui inſtituti puniatur. Illi autem, qui ſtudiorum cauſa ad Vniuerſitates mittuntur, in conuentibus tantùm habitent; alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

Declarationes.

1 *Tanquam deſertor ſui inſtituti puniatur.*] Sunt igitur tales puniendi, ſed non ſunt ideo excommunicati per Concilium Tridentinum.

Remissiones.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. cap. 28. n. 403. cum ſequentib. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 6. de voto Obedientiæ.

β *Nec liceat Regularibus à ſuis conuentibus recedere, &c.*] Vide Nauar. Comment. 2. de Regularib. num. 61. & Comment. 3. n. 50. Fr. Emm. to. 1. q. 30. art. 3. & 4. & to. 2. q. 53. art. 10. Sayr. in Claui Regia lib. 2. c. 17. n. 37. cum ſeqq. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 11. q. 7. verſ. Cæterùm, & q. 8. reſoluit, tutò religioſum è monaſterio fugere poſſe, cùm in eum plus æquo ſuperior ſæuierit, ſi certò, & euidenter conſtiterit de ſuperioris ſæuitia.

γ Apud Religioſos adire ſuperiorem ob iuſtum grauamen ad conquerendum de illo, habere vim appellationis, neque id vetare Concilium in præſenti, docet Nauar. in c. Non dicatis, 12. q. 1. n. 61. quamuis prædictus acceſſus ob hanc cauſſam ad ſuperiorem fieret ſine licentia, & conſenſu ſui Superioris, reſoluit Fr. Emm. to. 1. q. 30. art. 3. aſſerens opinionem D. Bannes in 1. q. 12. art. 1. procedere poſſe caſu, quo non conſtaret de iniuſtitia grauaminis: qui etiam Fr. Emm. d. to. 1. q. 29. art. 1. refert, per ſacram Congreg. Illuſtr. Card. eſſe interpoſitum decretum anno Dom. 1587. vt appellatio hoc ordine proſequatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, & à Generali ad Protectorem, à Protectore ad ſacram Congregat. refert etiam Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 6. dub 4.

Capvt V.

Admitantur Epiſcopi, vt procurent obſeruari clauſuram monaſteriorum, adhibito etiam brachio ſeculari, ſi neceſſe fuerit. Qui ingredi valeant licitè monaſteria, aut egredi. Monaſteria monialium expoſita malorum hominum prædæ ſunt intra vrbes transferenda.

α BOnifacij[a] Octaui conſtitutionem, quæ incipit, Periculoſo, renouans ſancta Synodus, 1 vniuerſis Epiſcopis ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monaſteriis ſibi ſubiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ auctoritate 2 clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcentes, inuocato etiam ad hoc, † ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur ſancta Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus magiſtratibus iniungit. [b] β Nemini autem Sanctimonialium liceat 3 poſt profeſſionem exire à monaſterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, γ &c. niſi ex aliqua legitima cauſa, 4 ζ η ab Epiſcopo approbanda; indultis quibuſcumque & priuilegiis non obſtantibus. [c] 5 Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat, ι cuiuſcumque generis aut conditionis, κ &c. ſexus, ξ vel ætatis fuerint, 6 ſine Epiſcopi, λ vel Superio-

a c. periculoſo, de ſtat. mon. in 6. Decr. l. 6. de ſtat. Regulariū cap. 1.

b Conc. Cabil. 2. c. 57. 62. & 63.

c Conc. Maticon. c. 2. Conc. Arelat. c. 7.

ris* o licentia, in ſcriptis obtenta, π ſub excommunicationis pœna, ipſo
a c.defi- facto incurrenda. a 7 ρ Dare autem
nimus, tantùm Epiſcopus, σ τ vel Superior
18.q.2. licentiam debet in caſibus neceſſariis, neque alius vllo modo poſſit, etiam vigore cuiuſcumque 8 facultatis, vel indulti hactenus conceſſi, vel in poſterum concedendi. υ Et quia monaſteria Sanctimonialium 9 extra mœnia vrbis, vel oppidi conſtituta, 10 malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus 11 ſine vlla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita; curent Epiſcopi, & alij Superiores, ſi ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex iis 12 ad noua, vel antiqua monaſteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachij ſæcularis. Impedientes verò, vel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

Declarationes.

1 *Vniuerſis.*] Epiſcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiſcopi & Epiſcopi in virtute Sanctæ obedientiæ debent publicare in ſuis ciuitatibus, & Diœceſibus Bullam Pij V. de clauſura monialium, & efficere vt in omnibus Monaſteriis clauſura ſeruetur, iuxta formam Bullæ eiuſdem.

Epiſcopus debet prouidere de iis, quæ faciunt ad clauſuram monialium, & aliis earum neceſſitatibus. Vnde & Monaſteria regularibus ſubiecta poteſt viſitare in his omnibus, quæ ad clauſuram pertinent.

Cenſuit Congregatio, Epiſcopum Diœceſeos in Monaſteriis alteri Epiſcopo ſubiectis, ex Concil. Trid. ius viſitandi habere, quoad clauſuram, & eandem poteſtatem quoad alia quam habet in Monaſteriis regularibus ſibi ſubiectis.

2 *Clauſuram Sanctimonialium.*] Moniales Tertiariæ, quæ tria vota ſubſtantialia ſolenniter emiſerunt, cogendæ omnino ſunt ad obſeruandum clauſuram. In aliis autem Tertiariis, quæ dicta vota non emiſerunt, ſeruanda eſt præcisè Bulla Pij V. edita Anno 1566. 4. *Kal. Iunij.* Sicque declarandum eſt Breue aliàs à Pio IV. ſcriptum Nuntio Hiſpaniarum pro Tertiariis Hiſpanis, quæ ea vota non emiſerunt, quatenus in eo conceſſit, vt permanerent, prout anteà vixerunt. Intelligitur tamen hæc permiſſio iuxta præſcriptum dictæ Bullæ, quæ generaliter in omnibus Tertiariis huiuſmodi, vbicumque degentibus, deinceps obſeruetur, nulla habita amplius ratione iuſsionis factæ ab eodem Pio V. vt ipſis Tertiariis ſolemniter non profeſsis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapſo ſi non fuiſſent profeſſæ, ad domos parentum propinquorumque reuerterentur. Cùm enim nulla ſuper hac iuſsione fuerit promulgata Bulla, ſed aliquæ tantùm literæ, partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis protectoribus regularium, pro quibuſdam particularibus harum Tertiariarum Monaſteriis ſcriptæ fuerint, ob id rectius eſt ad præſcriptum dictæ Bullæ iamdiu editæ & paſsim obſeruatæ redire.

Moniales licet prætendant ſe ſubeſſe ſuæ propriæ Prouincialiſſæ, Ordinarius tamen eas coërcere debet, toties quoties iudicauerit expedire, in iis præſertim quæ ſpectant ad clauſuram. Conceſsio etiam alloquendi moniales exemptas, potius ab Epiſcopo, quàm ab alio concedatur.

Bulla Sanctiſsimi Domini noſtri, de Tertiariis, prohibet puellis, quòd non poſsint ſuſcipere habitum in Monaſterio non clauſo: ſi verò ſit clauſum, poſsint.

Monachæ Tertiariæ, ſeu de pœnitentia dictæ, quæ tria ſubſtantialia vota ſolemniter emiſerunt, ad præciſam clauſuram perpetuò ſeruandam, per cenſuras & aliarum pœnarum impoſitionem, & ſæcularis brachij inuocationem, omnibúſque aliis iuris & facti remediis omnino cogendæ ſunt & compellendæ. In aliis verò, à quibus hæc tria vota non ſunt emiſſa, ſeruandum eſt præſcriptum Bullæ Pij V. editæ 4. *Kalendarum Iunij, Pontificatus ſui anno* 1. quæ ſic incipit: *Cùm paſtoralis officij.* vbi vult Tertiarias non profeſſas ab Ordinario & earum ſuperioribus admonendas & inducendas vt profiteantur, & poſt profeſsionem clauſuræ ſe ſubiiciant: quod ſi recuſauerint, & inuentæ fuerint ſcandaloſè viuere, eſſe ſeueriſsime puniendas. In eadem Bulla Pontifex imperat volentibus viuere ſine profeſsione & clauſura, vt in futurum nullam perſonam aliam in ſuum Ordinem, religionem, aut Congregationem recipiant.

Congregatio cenſuit, comprehendi ſub conſtitutione ſanctæ mem. Pij X. *de clauſura monialium, ſub dato Romæ* 1566. 4. *kal.*

Iunij anno primo, quandam religioſam domum *de paupere victu* nuncupatam, quæ caſtitatis ſimplex votum emittunt, non autem votum clauſuræ & obedientiæ. Propterea Monialibus nolentibus emittere profeſſionem, vel optantibus extra clauſuram viuere omnino interdictum fuit, & prohibitum perpetuò, vt in futurum nullam aliam prorſus in ſuum Ordinem Congregationémve recipiant. *Suprà hoc c. 5. Monacha.*

Cenſuit Congregatio ob cauſſam concedere, vt monialis poſſit exire à Monaſterio in Eccleſiam exteriorem ipſius Monaſterij, vt exercitari poſſit, vbi ſunt reliquiæ. Hac eadem de cauſſa à Sede Apoſtolica fuit ſemel conceſſum, vt in domum parentum accedere poſsit ſaltem ſemel per menſem.

3 *Poſt profeſſionem exire.*] Monialibus à Monaſterio exire non licet, etiam cum cauſſa probabili, niſi adſit communis conſenſus Superioris regularis, & Epiſcopi illius.

4 *Ab Epiſcopo approbanda.*] Moniales ſubiectæ poteſtati regularium, ſi ſine Bulla & licentia Ordinarij egreſſæ fuerint, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia, debent ipſæ & ipſarum Superiores (de quorum licentia è Monaſterio fuerunt egreſſæ,) ab eodem Ordinario puniri: non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis.

Exeundi à Monaſteriis iuſtam cauſſam hanc moniales non habent, vt curam nepotum ſuorum gerant, etiamſi nullum alium propinquum haberent nepotes.

Ex cauſſa Sedes Apoſt. cõceſsit quibuſdã monialibus, vt trãſirẽt ad aliud Monaſteriũ alterius ordinis, de cõſenſu tamẽ Superiorũ.

5 *Ingredi autem intra ſepta.*] S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis approbauit declarationem aliàs factam à ſanctæ memoriæ Pio V. vt liceat mulieribus ingredi prima clauſtra monaſteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis proceſsionibus ire per ea ad Eccleſiã, vel in eis diuina celebrare; & non aliter.

Cadauera eorum, qui cupiunt in Monaſteriis monialium ſepulturæ tradi, reſpondit S.D.N. Gregorius poni debere in exteriori Eccleſia, non autem intra clauſuram.

Præſuppoſita declaratione Congregationis aliàs edita, quòd ſi aliquorum eſt conſuetudo accedendi ad Monaſteria Monialium regularibus ſubiecta, ſine licentia Epiſcopi, ea debeat obſeruari: Dubitatur, an eodem modo attendenda ſit conſuetudo poſt Concilium introducta, vt Ordinarij concedant licentiam ingreſſus ad monaſteria regularibus ſubiecta priuatiuè ad ipſos ſuperiores regulares? Congregatio cenſuit, ſi conſuetudo ſit introducta poſt Concilium, quod ea debeat obſeruari. Et dato, quod à ſuperioribus regularibus huiuſmodi licentiæ ingreſſus concedi debeant priuatiuè ad Ordinarios, an poſsint tamen Ordinarij aliquam ſuper ipſarum licentiarum conceſſione ſuperintendentiam habere, & qualem? Congregatio cenſuit, quod etiam ſit ſeruanda conſuetudo. Si autem ex aliqua cauſa expedire iudicaret ipſas licentias improbare, ex toto non poterit, verùm poſſet aliquem particularem accedentem impedire, ſi probabiliter ſic expedire videtur.

Ingredi intra ſepta Monaſterij, nec religioſis ipſis licet, etiam vt ſatisfaciãt teſtantiũ voluntati, qui in Monaſteriis monialium voluerunt quolibet anno anniuerſarium celebrari, nam hoc caſu ſatisfaciendũ eſt, celebrando anniuerſarium in exteriori Eccleſia.

Puella introduci poteſt intra clauſtra monaſterij monialium, ad hoc vt educetur ibi, etiam abſque licentia Ordinarij, quoad Monaſteria regularibus ſubiecta, obtẽtis tamen licentiis ab ipſa Congreg. cauſſa præſuppoſita, non autem ex ſola licentia Superiorum regularium, nec etiam de licentia Ordinarij & ſuperiorum. Illa autem quæ habitum regularẽ ſuſcipere vult & ibi permanere, poteſt ibidem commorari per aliquot dies, vt magis perſpicere poſsit quid agere debeat.

Nobili fœminæ, cuius progenitores Monaſterium monialium fundarunt, conceſſum fuit ex magna cauſſa, vt etiam cum duabus aliis Matronis, bis in anno in illud ingredi poſsit, dũmodo in eo non pernoctet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monaſteria, vt in eis perpetuò viuant, retento ſeculari habitu, à Sede Apoſtolica permittitur, dummodo ingrediantur de conſenſu abbatiſſæ, & maioris partis monialium, & licentia in ſcriptis à Superiore habita, modeſtóque habitu incedant, legémque communem clauſuræ obſeruent: quòd ſi ſemel egrediantur, in ea monaſteria iterum ingredi non permittantur. Permiſſum etiam quandoque fuit mulieribus habentibus virum abſentem, ad tempus in Monaſteriis monialium permanere.

Licet Epiſcopo vel ſuperiori in Monaſteriis ſibi ſubiectis dare licentiam recipiendi puellas in Monaſteriis, & ibi commorandi, vt rectè in moribus inſtruantur, licet nolint religionis habitum ſuſcipere, cum certis tamen conditionibus, non obſtante Concilio Tridentino hoc cap. Nec verò Concilium Tridentinum prohibet,

qua

quin puellæ in Monaſteriis monialium educationis gratia, recipi poſſint. Quòd ſi fortè ratio aliqua, vel ſtatutum religionis alicuius monaſterij aliter prohiberet, recipi illæ non eſſent vllo pacto.

Poſſunt ordinarij iure proprio puellas, de quibus controuertitur, in Monaſteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur. Attamẽ puellæ quæ educationis gratia degunt in Monaſteriis, debent ibi manere ſine ancillis, nec inde exire; (niſi velint penitus amplius non admitti) & obligatæ ſunt ad clauſuram, & ad cetera, ſicut ipſæ moniales. Idem ſtatutum eſt de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiã domi ſuæ tuto ali nequeũt, ſiquidẽ illæ, etiam victu à propinquis ſuppeditato, ſũt in Monaſteriis collocãdæ. Cæterũ puellæ quæ ſunt in Monaſteriis monialiũ educationis gratia, debent reſtitui patri, quandocunque eas petierit.

Puellis, quæ in Monaſteriis educationis gratia ſunt, licentiæ dari debent inde recta ad balnea curandæ valetudinis ſuæ gratia exeundi, iiſdémque permitti debet, vt in idem Monaſterium redire poſſint, ſi tamen recta à balneis ſe recipere voluerunt.

Puellæ quæ de licentia Superioris monaſterij, de eo exierunt curandæ valetudinis cauſſa, rurſus in eo admitti debent, modo ab earundem Superiore licentiam in ſcriptis impetrent, & Abbatiſſæ ac reliquarum monialium accedat conſenſus. Et in eo veſtitu in monaſterio manebunt, qui virginali modeſtiæ ac pudori conueniat, nullamque ſecum famulam ducant, & dum ibi erunt, ſeruare debent clauſuræ eandem legem, quam moniales ſeruant, neque ibi permanere permitti debent vltra ætatis ſuæ annũ 25. quo ex loco ſi ſemel exierint, nullam poſtea reintrandi habeant facultatem.

Epiſcopus poteſtatem facit puellæ redeundi & commorandi in Monaſterio, in quo aliàs commorabatur cauſſa educationis, ſi ex eo exiuit morbi ſui curandi cauſſa, modo id fecerit de eius licentia, ſed ſeruentur omnes conditiones, quæ aliàs in literis huiuſmodi præſcriptæ fuerunt.

In monaſteriis monialium tolerari debent puellæ, quæ deiectæ ſunt ex hoſpitalibus & aliis piis locis, donec offeratur facultas eas nubendi, quæ licet inſeruiant Monaſteriis monialiũ, non poſſunt tamẽ priuatim cuiquam moniali inſeruire. Et hæ puellæ, cum producũtur in publicum, omnes proceſſionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adiungantur. & confecta proceſſione ad Monaſteriũ reuertantur, & quamdiu ibi ſunt, clauſuram ſeruare teneantur, & reliquam viuendi rationem, pro vt ipſæ moniales, & nullas ſecum habere ancillas, nec ſingulæ inde poſſunt exire, niſi poſtea nunquam in idem Monaſterium rediture.

Rectè curauit D. Epiſc. Abulenſis, ne Abbatiſſa, & moniales quædã Bernardinæ ancillas ſeculares in habitu ſeculari agentes, & exire quandocũque vellent ex monaſterio prætextu ſeruitij p. ęſumentes, haberent.

Puellę quę propinquis & facultatibus deſtitutæ ſunt, & ideo ſine dote in Monaſteriũ adduci nõ poſsũt, ſi miſericordiæ cauſſa admiſſæ fuerunt, tolerari debẽt in Monaſt. modò ſupradictis legibus obediãt, in futurũ autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ poſſunt in Monaſteriis monialium manere, ſi Ordinarij & Abbatiſſæ monialium, earúmque Superioris cõſenſus acceſſerit, ipſæque ſolæ maneant in Monaſteriis, neque inde exeant, niſi in Monaſterium amplius poſtea non rediture, reliquiſque in rebus omnibus, pręſertim in iis, quæ ad clauſuram pertinent, leges ſeruent monialibus pręſcriptas. Viduæ autem, quæ viris mortuis honeſtatis cauſſa ſe contulerunt in Monaſterium, modò ſint bonæ exiſtimationis & famæ, legibuſque ſupradictis monialium pareant, tolerari debent: de cætero tamen nullæ huiuſmodi recipi debent, niſi moniales fieri velint. At verò mulier ſecularis, quæ iam eſt intra ſepta Monaſterij, expellenda eſt, ſi iſthuc ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ingreſſa eſt, & contra maioris partis monialiũ intentionẽ.

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monaſterium monialium, his conditionibus vti debent, vt nullas ſecum ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, vt nolint inde amplius exire, & dum apud moniales ſunt, his clauſuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipſæ moniales.

Non poteſt Epiſcopus licentiam dare viduæ Monaſterium ingredi volẽti in habitu laicali permanere, etiãſi ibi vſq; ad finẽ vitæ ſuæ permanere, nec amplius exire vellet, quia in iſtis nulla adeſt cauſſa neceſſaria.

Mulier coniugata ſi ſit in Monaſterio monialium, & conſtitit quod ſi inde exierit, verſabitur in periculo mortis, in Monaſterio relinqui debet, ſed ſine ancillis & vllo famulatu extraneo, teneturque clauſuram & alia prout ipſæ moniales, ſeruare.

Mulier, quæ venit in ſuſpicionem adulterij apud maritum, & ob id timet ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet, vt ingrediatur Monaſteriũ monialium, ſi modo

do conſtitutiones monaſterij non repugnent, & accedat conſenſus Abbatiſſæ & monialium & miniſtri Prouincialis, aut alterius earum ſuperioris, ſed ingrediatur ſine ancillis, & ſeruet clauſuram, & reliqua, prout ipſæ moniales. Et cauſſa ingreſſus ceſſante debet inde exire, & ſi ſemel exierit, nunquam poſtea idem monaſterium ingredi poſſit. Inſuper mulieres, quæ ſunt in diſcordia cum maritis, & eorum ſæuitiam timent, ſi ſunt extra culpam, quamdiu iuſtam timendi cauſam habuerint, debent, ſi ſunt in monaſteriis, tolerari.

Cauſſa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apoſtolica conceſſit, vt ſecum tenere poſſint famulam ſecularẽ cum eiſdem legibus clauſuræ & habitus, quibus ſuprà. Ordinarius tamẽ hanc facultatẽ concedere non poteſt, & de facto conceſſa reuocatur.

Illuſtribus puellis, quæ in monaſteriis cum ſupradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apoſtolica, ab eadẽ etiam fuit aliquando diſpenſatum, vt famulam ſecularem haberent cum eiſdem legibus.

De virgine vxore N. Ciuis Panormitani, quæ ſeparata eſt à viro in monaſterio, ſcribatur Archiepiſcopo Panormitano, vt ſi exiens ibi ſubit vitæ diſcrimen, patiatur eſſe in monaſterio, modo quantum ad clauſuram attinet ſeruet clauſuram monialium.

Petitio Comitiſſæ Pignoroſæ, vt propter fluxum ſanguinis poſſit à marito ſeparari, & cum tribus filiabus puellis in monaſterio monialium habitare, reiecta eſt.

Nobiles & gradu ſuperiores matronæ, quæ ſunt in monaſterio admiſſæ, omnes ancillas emittere debent, nec poſſunt è monaſterio exire, niſi in id non redituræ, & dum in eo manent, ſeruare debent clauſuram, & reliqua ſicut ipſæ moniales. Itémque de lite Comitiſſæ Sancti Seuerini, quæ interea dum filius adoleſcat, voluit ingredi monaſterium Neapoli: Reſponſum eſt, vt ingrediatur, nec inde exeat, niſi non amplius ingredi voluerit & quamdiu ibi erit, quod ad clauſuram attinet, obſeruet regulam monialium.

Non licet Epiſcopo licentiam dare matri, ſororibus, & conſanguineis, monaſterium ingredi, cauſa viſitandi filiam, vel ſorores, quæ alia graui infirmitate tenentur, etiam non ſine mortis periculo, multo minùs quando filiæ aut aliæ profeſſionem emittunt, vel habitum ſuſcipiunt religionis.
24 Feb.
1598. Congregatio Concilij cenſuit, non eſſe
permittendum quampiam mulierem, tametſi Regia dignitate inſignitam, vel ex Regia ſtirpe profectam fundatricémve, Monaſteria Religionis fratrum minorum S. Franciſci de Paula intrare.

Seculares omnes ab ingreſſu monaſteriorum monialiũ prorſus prohibendi ſunt, & monialibus expreſsè præcipi debet, ne in monaſterium vllos ſeculares admittant, deinde excommunicationis pœna ſæcularibus ipſo facto incurrenda, ſi auſi fuerint ea monaſteria introire, denuncianda eſt. Nihilominus cauſſa euidentis vtilitatis monialium licentia concedenda eſt ab Ordinario, procuratoribus earum in monaſteria ingredi, modo ætas, & morum grauitas ea ſit, quæ eos commendet.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhoneſtæ vixerint, in ſacrarum virginum monaſteriis permanere, & præſertim ſi non conſueuit monaſterium illud tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à Superiore monaſterij in ſcriptis licentiã impetrauerunt, neque Abbatiſſæ, neque reliquæ moniales conſenſerit, neque poſt ingreſſum monaſterij clauſuram ſeruauerunt, neque aliquam viuendi rationem, quam moniales ſeruant.

Quandoque fuit ex gratia à Sede Apoſtolica conceſſum, vt aliquæ mulieres ſemel ingrediantur ſepta monaſterij Carthuſienſis, cum licentia tamen Superiorum, cauſſa viſitandi quandam Capellam. Quoad acceſſum autem ad colloquium cum monialibus ad crates, ſeruanda eſt etiam conſuetudo in monaſteriis ſubiectis regularibus, aliàs nemo ex conſuetudine poſſit accedere ſine licentia Epiſcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda eſt à regularibus, quando monaſteria ipſis regularibus, non autem Epiſcopis, ſunt ſubiecta. Item poteſtas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter ſpectare dicitur, qui monaſteria habent.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſco- 28. Apr.
pum non poſſe impediri à Regularibus, 1594.
quo minus ingrediatur ſepta Monaſterij
ipſis Regularibus ſubiecti, ad effectum videndi, ſi clauſura ſeruata fuerit, necne.

Congregatio Concilij cenſuit, licentias 29. Iun.
ingrediendi intra ſepta Monaſteriorum 1597.
monialium Regularibus ſecularibus, ex vera tantum neceſſitate concedendas, ſpectare dumtaxat ad ipſos ſuperiores Regulares.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſco- Die 17.
pum poſſe moniales Regularibus ſubiectas Iulij
in iis, quæ clauſuram concernunt, toties 1597.
viſitare.

viſitare, quoties verè cognouerit expedire.

6 *Sine Epiſcopi vel ſuperioris licentia.*] Cum aliquibus valde coniunctis vel aliis præcipuis perſonis, quæ neceſſitatibus monialium ſubueniunt, non poteſt Superior diſpenſare, vt viſitent moniales in loco per Superiorem deputato intra ſepta monaſterij, prout Congregatio cenſuit: quinimò debet cogere dictas moniales ad præcisè ſeruandum Decretum Concil. Trident. & Bullam Pij V. de clauſura monialium.

17. Iulij, 1597. Congregatio Concilij cenſuit, facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum monialibus Regularibus ſubiectis, ſpectare ad ipſos ſuperiores Regulares, niſi eſſet conſuetudo legitimè præſcripta, vt huiuſmodi licentia etiam quoad Monaſteria, quæ Regularibus ſubſunt, ab Epiſcopo tantum, vel ab Epiſcopo, & ſuperiori Regulari coniunctim obtineretur, tunc enim conſuetudinem eſſe obſeruandam.

7 *Dare autem tantum Epiſcopus.*] Nulla eſt licentia danda introeundi ad tempus ſepta monaſterij monialium, niſi in caſibus neceſſitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarij vrbis Romæ.

Epiſcopus concedere debet licentiam in caſibus neceſſariis mulieribus honeſtis, petentibus tamen, quæ curam habent de monaſteriis Conuertitarum.

Tollantur Eccleſiæ, quæ ſunt intra clauſtra monaſterij ex Decreto Concil. Tridentt. & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monaſteria monialium ſine licentia Epiſcopi, incidunt in pœnam excommunicationis, quam Epiſc. ſuo edicto propoſuit. Sic Congregatio cēſuit 9. Apr. 1587. Si tamen Regulares illi haberent ex priuilegio, quod non poſſent excommunicari, non erunt excommunicati, ſed debebunt puniri à ſuis ſuperioribus alia pœna. Et regulares ſic excommunicati non poſſunt abſolui à ſuis ſuperioribus, ſed ab Epiſcopo, qui ſibi hanc facultatem reſeruauit.

8 *Facultatis vel indulti.*] Mulieres cuiuſcumque ſint ſtatus aut conditionis, prætextu confeſſionalium, aut aliarum literarum Apoſtolicarum, ingredientes domos & monaſteria Carthuſienſium & aliorū regulariū ordinum, etiā mendicantiū, excommunicationem ipſo facto incurrunt, cuius abſolutio Romano Pontifici reſeruatur, excepto mortis articulo. Pius V. in cōſtitutione regulariū perſonarū publicata die 23. Octob. 1566.

9 *Extra mœnia Vrbis vel oppidi conſtituta.*] Monaſteria monialium extra mœnia, vrbis, & oppidi (etiam poſito quod ea ſint exempta & immediatè Sedi Apoſt. ſubiecta) poſſunt Ordinarij tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, intra vrbis mœnia transferre, iuxta hoc Decretum.

Quando verò ex permiſſu Sedis Apoſt. transferuntur moniales de loco ad locum, tranſlatio debet fieri in aurora, vt non niſi à paucis conſpiciantur. Deducantur autem à perſonis grauibus & honeſtis ac proximioribus, ſeu coniunctis.

10 *Malorum hominum præda.*] Moniales quæ habent monaſteria expoſita excurſioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monaſterio vrbano eiuſdem ordinis collocari debent: non ſunt tamen in plura vrbana monaſteria diſtribuendæ dum proprium ædificatur, quia hoc non conuenit ſtatutis eiuſdem monaſterij.

11 *Sine vlla ſæpe cuſtodia ſunt expoſita.*] Non habet locum hoc Decretum in illis monaſteriis, quæ longè diſtant ab vrbibus, vel oppidis, & à frequentiſſimo pago circumcirca cuſtodiuntur.

12 *Ad noua vel antiqua monaſteria.*] Tranſlatio monaſterij monialium, cui imminet ſcandalum, eſt facienda ad aliud eiuſdem ordinis monaſterium, nec reditus monaſterij tranſlati ſunt iſti monaſterio applicandi, ſed vniendi ſunt monaſterio, in quod fuit tranſlatum, licet non poſſit de Seminario prouidere. Tranſlatio monialium de vno loco ad alium eiuſdem ordinis eſt facienda propter ſuperuenientiam aëris peſtilentis. Monachæ Collegij Nolani propter peſtilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte, petierunt tranſirī ad aliud monaſteriā ſub eadē regula. & fuit ſcriptū Epiſcopo Nolano, vt ſi ita eſt, benignè concederet.

Quando reſtaurantur monaſteria, ſi hoc expedire probatur, permiſſum eſt, vt nouitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

13 *Reducantur.*] Vnio monaſteriorum monialium facienda eſt, cùm legitima cauſſa ſubeſt, accedente ad id Papæ auctoritate.

In Sexto, tit. De ſtatu Regularium.

PEriculoſo & deteſtabili quarundam monialium ſtatui (quæ honeſtatis laxatis habenis, & monachali modeſtia, ſexúſque verecundia impudenter abiectis, extra ſua monaſteria nonnunquam per habitacula ſæcularium perſonarum diſcurrunt, & frequenter intra eadem monaſteria perſonas ſuſpectas admittunt, in illius, cui ſuam integritatem voluntate ſpontanea deuouerunt, grauem offenſam, religionis

gionis opprobrium & ſcandalum plurimorum) prouidere ſalubriter cupientes, præſenti conſtitutione perpetuo irrefragabiliter valitura, ſancimus, vniuerſas & ſingulas moniales præſentes atque futuras, cuiuſcumque Religionis ſint vel Ordinis, in quibuſlibet mundi partibus exiſtentes, ſub perpetua in ſuis monaſteriis debere de cætero permanere clauſura: ita quod nulli earum Religionem tacitè vel expreſsè profeſſæ, ſit vel eſſe valeat quacumque ratione vel cauſa (niſi fortè tanto & tali morbo euidenter earum aliquam laborare conſtaret, quod non poſſet cum aliis abſque graui periculo ſeu ſcandalo commorari) monaſteria ipſa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhoneſtæ perſonæ, nec etiam honeſtæ (niſi rationabilis & manifeſta cauſa exiſtat, ac de illius, ad quem pertinuerit, ſpeciali licentia) ingreſſus vel acceſſus pateat ad eaſdem: vt ſic à publicis & mundanis conſpectibus ſeparatæ, omnino ſeruire Deo valeant liberiùs, & (laſciuiendi opportunitate ſublata) eidem corda ſua & corpora in omni ſanctimonia diligentiùs cuſtodire. Sanè vt hoc ſalutare ſtatutum commodiùs valeat obſeruari, diſtrictiùs inhibemus, nę in monaſteriis Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in ſorores, niſi quot poterunt de ipſorum monaſteriorum bonis, ſiue prouentibus abſque penuria ſuſtentari: ſi ſecùs actum fuerit, irritum decernentes.

Verùm quando Abbatiſſa vel Prioriſſa cuiuſlis monaſterij, pro feudo quod monaſterium ipſum tenet ab aliquo Principe ſeu domino temporali, ſibi debebit homagium, vel fidelitatis ſacramentum præſtare (niſi quod per procuratorem illud præſtet, poſſit efficere apud eum) de monaſterio cum honeſta & decenti ſocietate exire poterit eo caſu licenter, homagio facto quamprimum cómodè poterit, ſeu fidelitatis præſtito ſacramento, ad ipſum monaſterium è veſtigio reuerſura: ſic quod in fraudem reſidentię, ſiue moræ clauſtralis nihil fiat omnino.

Porrò ne moniales cauſam ſeu occationē habeant euagandi, Principes ſæculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus & obſecramus per viſcera miſericordiæ IESV CHRISTI, eiſdem in remiſſionem peccaminum nihilominus ſuadentes, quod Abbatiſſas ipſas & Prioriſſas, ac moniales quaſcumque monaſteriorum ſuorum curam, adminiſtrationem, negotiáve gerentes, quibuſcumque nominibus cenſeantur, per procuratores in ſuis tribunalibus ſeu curiis litigare permittant: ne pro conſtituendis procuratoribus (qui atornati in aliquibus partibus nuncupantur) ſeu aliis huiuſmodi eaſdem oporteat euagari. Si verò contra præſumpſerint, exhortationi huiuſmodi rationabili atque ſanctæ obtemperare nolentes, cùm ſit iuri contrarium, quòd mulieres (præſertim religioſæ) per ſe ipſas litigare cogantur, & à via deuiet honeſtatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per ſuos Ordinarios Eccleſiaſticos cenſura Eccleſiaſtica compellantur. Epiſcopis autem & aliis prælatis ſuperioribus & inferioribus quibuſcumque iniungimus; quod & ipſi cauſas ſeu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere coram ipſis, aut in curiis eorundem, ſiue ſint homagia, fidelitatis ſacramenta, lites, vel quicquid aliud, ipſa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum eſſet condere iura, niſi eſſent qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis & Epiſcopis vniuerſis diſtrictè in virtute ſanctę obedientię, ſub obteſtatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate ac diœceſi propria in monaſteriis monialium ſibi ordinario iure ſubiectis, ſua; in iis vero quę ad Romanam immediatè ſpectant Eccleſiam, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, Abbates verò, & alij tam exempti quàm nō exempti Prælati Eccleſiarum, monaſteriorum, & Ordinum quorumcumque, in monaſteriis huiuſmodi ſibi ſubiectis, de clauſura conuenienti, vbi non eſt, ipſorum monaſteriorum expenſis, & fidelium Eleemoſynis, quas ad hoc procurent, diligentiùs facienda, & de ipſis monialibus includendis, quamprimum commodè poterunt, prouidere procurent, ſi diuinæ ac noſtræ indignationis voluerint acrimoniam euitare: contradictores atque rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo: inuocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachij ſecularis. Per hoc autem in monaſteriis exemptis Ordinarij locorum, quoad alia, nullam ſibi credant iuriſdictionem vel poteſtatem aliquatenus attributam.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in Man. c. 27. n. 168. & in c. Non dicatis, 12. q. 1. num. 51. & num. 72. & in comment. 4. de Regularib. num. 39. P. Azor. inſtitut. Moral. part. 1. lib. 12. c. 8. à princ.

à princ. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Moniales. §. 3. pag. 234. & §. 16. Fr. Emm. q. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. Aloyſ. Ricc in collect. deciſ. p. 4. collect. 820. *Grilenzon. conſ. 64. Guttier. in q. can. lib. 1 c. 14.

† *Inuocato etiã ad hoc.*] Vide Salz. ad Ber. Diaz in prax. can. c. 151. nouæ edit. ex n. 5.

β *Nemini autem Sanctimonialium liceat, &c.*] Vide Nauar. in c. Statuimus 19. q. 3. n. 47. Guttier. Canon lib. 1. q. 14. à n. 1. Paul. Fuſc. de Viſitat. lib. 2. c. 18. à n. 17. Cened. ad Sextum collect. 31. Pat. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 12. c. 8. q. 3. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. cum ſeqq.

γ *Niſi ex aliqua legitima cauſa.*] Summus Pontif. Pius V. per ſuam Extrauag. incip. Cura Paſtoralis, ſtatuit, vt nulla alia ex cauſa, vel occaſione, niſi magni incẽdij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, Moniales è monaſterio exire poſſint, latè refert Io. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 4.

δ An verò liceat Monialibus exire à monaſterio ob alias cauſas præter iam dictas? Vide Nauar Comm. 4. de regularib. n. 48. & in c. Statuimus 19. q. 3. n. 49. Guttier. Canon. lib. 1. c. 14. à n. 7. Cened. ad Sextum collect. 31. n. 2. P. Azor. d. c. 8. q. 2. verſ. Tertiò, Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Moniales. §. 16. verſ. Secundò, dubitatur. Fr. Ioan. de la Cruz d. dub. 4. verſ. An verò liceat, vbi reſoluit, illud eſſe licitum in cauſis ſimilibus, v. g. in caſu hoſtium inuadentium monaſterium, in caſu aquęductus, aut ruinæ domus, & aliorum ſimilium, incendio, & in aliis infirmitatibus contagioſis, & nociuis communitati monialium: & in verſ. Secunda concluſio, ait, quod ſatis pia, & probabilis eſt ſententia Nauar. in d. c. Statuimus, n. 4. extendens dictum Decretum Pij V. ad infirmitatem ſoli moniali nociuam: cui exeundo à monaſterio remedium adhibetur, ſi aliàs periculum vitæ, aut grauis & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. * Stephanus Quarant. in Summa Bullarij, verb. Monaſteria monialiũ. pag. mihi 350.

ε An ſit cauſa legitima ingrediendi, vt quia mater, aut ſoror, aut conſanguinei ingredi vellent viſere filiam aut ſororem graui morbo laborantem? Negatiue ſacram Cardinal. Congr. cenſuiſſe teſtantur Zerol. d. verbo moniales. §. 8. verſ. Secundo. Fr. Emm tom. 1. quæſt. 64. à num. 11. Fr. Ioan. de la Cruz d. cap 5. dub. 2. concl. 3 not. 3.

ζ *Ab Epiſcopo approbanda.*] An approbatio cauſæ ad exeundum pro monialibus Religioſis ſubiectis debeat fieri per ſuum Generalem, vel Prouincialem? Sacram Card. Congreg. cenſuiſſe, non tantùm licentiam ſuorum Superiorum, ſed etiam Epiſcopi requiri, affirmat Fr. Emman. q. Regul. to. 1. q. 49. art. 6. Sed in Hiſpania cùm exeunt Moniales, ſolam ſuperiorum licentiam eſſe neceſſariam teſtatur Fr. Ioan. de la Cruz d. c. 1. dub. 3.

η An Moniales poſſint tranſire de vno monaſterio ad aliud, vel cauſa nouæ fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel præfectionis? Affirmat auctoritate Epiſcopi Nauar. conſ. 57. numer. 6. de Regularib. & conſ. 5. num. 3. & 4. de ſtatu monach. Sacr. tamen Congr. cenſuiſſe, in his recurrendum eſſe ad Sedem Apoſtol. refert Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Moniales. §. 16.

θ *Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat.*] Quæ perſonæ ingredi poſſint vide apud Motum prop. Greg XIII. pag. mihi 709. & Concil. Brachar. 4. act. 5. de Monialib. Auiles ad c. 1. Prætor. fol. 50. n. 29. Læli. Zech. de Caſibus reſeruatis caſu 10. in princip. Paul. Fuſc. de Viſitat. lib. 2. c. 18. à n. 24. Fr. Emm. to. 1. q. 46. art. 1. cum ſeqq. & q. 47. art. 4. cum ſeqq. Pat. Azor. inſtit. Moral. pag. 1. lib. 13. c. 8. q. 6. Fr. Io. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. † Vide etiam Thom. Cerdan de Tolleda in ſuo tract. viſita de la carcel. cap. 5. num. 9. in fin.

ι *Cuiuſcunque generis & conditionis.*] Summus Pontif. Greg. XIII. Bul. 40. & 41. reuocat licentias perſonarum, cuiuſuis ſtatus, etiam Duciſſarum, Comitiſſarum, & Marchioniſſarum, quarum prætextu monaſteria intrare conabantur: & ſub excõmunicatione ſibi reſeruata præcipit illis, ne iſtarum licentiarum prætextu, monaſteria monialium, vel earum loca intrare audeant; niſi in caſibus neceſſariis, & cum licentia ſuperioris in ſcriptis iuxta hunc textum: & Abbatiſſis, Præſidentibus, Conuentibus, atque aliis ſuperioribus præcipit ſub excommunicatione Papæ reſeruata, nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum, quemquam dicta monaſteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant, refert Fr. Ioan. de la Cruz d. dub. 2. verſ. Prima Concluſio.

κ *Sextus.*] Sacra Card. Congr. ita cenſuit: Mulieres, quæ ſunt in diſcordia cum maritis, & eorum ſæuitiam timent, ſi extra culpam ſunt, quamdiu iuſtam cauſam timendi habuerint, debẽt, ſi ſunt in monaſte-

riis, tolerari, in poſterum verò huiuſmodi mulieres non debent recipi. refert Zerol. in praxi Epiſc.part.1.verbo Moniales, §.12.

a Item Sacra Card.Congreg. ſic cenſuit: Si mulier aliqua venerit in ſuſpicionem marito, quòd timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, vt poſſit ingredi monaſterium Monialium, ſi modo conſtitutiones monaſterij non repugnent, & accedat conſenſus ſuperiorum Abbatiſſæ, & Monialium, & cauſa ceſſante ingreſſus debet inde exire, & ſi ſemel exierit, nunquam poſtea in idem monaſterium ingredi poterit, & tenetur ad clauſuram ſicut aliæ moniales, & ſtare ſine ancillis, &c. referunt Zerol. d. verbo Moniales, §.12.& Fr.Ioan.de la Cruz d. c.5. dub.2.concl.3.in fine.

a Quæ conditiones requirantur, vt puellæ educationis cauſa poſſint recipi in Monaſteriis Monialium, vide apud Steph. Quarant. in Summa Bullarij, verbo Monaſteria monialium, pag.346.Fr.Ioan.de la Cruz d.dub. 2.prope finem: decem & ſeptem deciſiones ſacræ Congreg.circa receptionē puellarum, & aliarum mulierum, quoad educationem, & manſionem in monaſteriis, recenſet Fr. Emm.to.1.q.46.art.10. optimè Zerol. d.p. 1.verbo Moniales, §.10. vbi aſſerit Sacram Card.Congr.cenſuiſſe, quòd puellæ educationis gratia, licèt ſacro veſtitu indutæ non ſint, non prohibentur in monaſteriis Monialium retineri cum ſequentibus conditionibus.1. eſt, ſine ancillis.2.Vt ſi ſemel egrederentur, non ampliùs poſſint illuc reuerti. 3. Tenentur ad clauſuram obſeruandam, quemadmodum ipſæ moniales.4.Quòd recipiantur cū licentia in ſcriptis ſuperiorum. 5.Et de conſenſu Abbatiſſæ. 6. Quòd ſi ob ægritudinem curandam, de licentia tamen ſuperioris, vt ſuprà de conſenſu Abbatiſſæ, & monialium exierint à monaſterio, rurſus in eo admitti debent cum licentia ſuperioris, & de conſenſu Abbatiſſæ & monialium. 7.Quòd vtantur eo veſtimento, quod virginali modeſtiæ & pudori conueniat. 8.Quòd non ſint ſuper numerum præfixum. 9.Quòd quolibet ſemeſtri eis anticipata ſoluatur portio pro alimentis.10.Quòd ſit locus ſeparatus à loco vbi degunt aliæ moniales profeſſæ, & nouitiæ pro dormitione, & laboretio. Puellas cauſa educationis recipi nō poſſe minores ſeptennio & maiores vigeſimoquinto dicit per ſacram Card.Congr.deciſum Zerol.d.p.1.verbo Moniales, §.11.

r An liceat mulieribus intrare monaſteria Religioſorum? Negat F. Ioan. de la Cruz d. cap.5.dub.1. concluſ.1. vbi refert Summum Pontif.Pium V.excommunicare cum reſeruatione mulieres monaſteria Religioſorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi reuocat, & aſſerit cōfirmare Greg. XIII. imponendo excommunicationē latæ ſententiæ dictum ingreſſum ſub prætextu dictarū licentiarum permittentibus, probâtque ſub dictis decretis non cōprehendi Imperatrices, Reginas, Infātes, & ancillas, quas ſecum deferunt, & conc.3. refert, omnibus mulieribus liberè concedi cum aliis Catholicis perſonis licentiam accedendi ad monaſteria, & loca Regularium, atque eorū clauſtra, quando in eis Miſſa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando proceſſiones fiunt, & quando fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, atque etiam pro eis ſuffragia fiunt.

ſ *Vel ætatis fuerint.*] Quòd infans diſcretione carens admittatur ad clauſtrū Monialiū, reſoluunt P.Henriq.in ſum.p.2.lib.13.c.42. §.3.in gl.lit.S.Nauar.Comm.4. de Regular. n.59. P. Paulus Comitol. Reſp. Moral.lib. 6.q.29.ad fi.& q.22.P.Azor.in inſt. Moral. part.1.lib.13.c.8.q.5.Fr.Ioan. de la Cruz d. c.5.dub.2.concl.3.vbi reſoluit, quòd Concilium excludens omnes cuiuſuis ætatis, loquitur de habentibus vſum rationis, & de illis qui ad peccatum mouere poſſunt: vt ſunt fatui, qui licèt intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes, & citat Nau.in c.Statuimus, 19.q.3.n.59.

§ *Vel ſuperioris.*] Quòd Concilium loquatur de illis ſuperioribus, qui habent iuriſdictionem ordinariam, non priuatam, affirmat Vinc.Grilenzonius in conſ.64.ex n.9.& 18. cum ſeq.

o *Licentia in ſcriptis obtenta.*] An neceſſaria ſit licentia in ſcriptis pro caſibus, communiter occurrentibus, vt pro ingreſſu Medici, Confeſſoris, Viſitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repentina opera paſſim ſunt neceſſaria? Negat Fr. Ioan. de la Cruz à concl.3.notab.3.

x *Et ſub excommunicationis pœna.*] Quòd poſſint iudices Eccleſiaſtici omnibus magiſtratibus ſæcularibus iniungere pœnam excommunicationis, vt præbeant auxilium brachij ſæcularis, reſoluunt plures Doctores, quos citaui ſuprà ſeſſ. 24. de Reformat. Matrimonij c.8 n.6.

ç *Dare autem tantùm Epiſcopus, &c.*] An hoc Decretum includat Epiſcopos ingredientes monaſteria ſibi non ſubdita ſine licentia ſuperiorum in ſcriptis? Affirmant Nauar.Comment.4. de Regularibus, q. 14. n. 39. ad med. verſ. 4. Steph. Grat. diſcept. forenſ.cap.393.n.5.& 20.

ø Vel

s *Vel ſuperior.*] An prouiſor à Capitulo nominatus ſit ſuperior ad licentiam concedendam reſpectu Monialium Epiſcopo ſubditarum? Affirmat Io. de la Crux dict. c. 5. dub. 2. concl. 3. notab. 1.

t Quòd validum ſit ſtatutum Epiſcopi excommunicans accedentes ad monaſteria exempta Monialium ſubdita Regularibus, qui non ſubſunt iuriſdictioni Epiſcoporum, exiſtentia intra ſuam diœceſim, reſoluit poſt Gemin. in c. 1. §. & quoniam, n. 8. de ſtatu Regul. li. 6. optimè Steph. Grat. diſcept. forenſ. c. 393. n. 23. cum ſequentibus, & aſſerit comprehendere tam ſubditum, quam non ſubditum, ex eo quod Epiſcopus imponens pœnam eunti ad monaſterium, iſtuc ire eſt delinquere, & ſic delictum eſt factum in loco non exempto, licèt ſit conſummatum in loco exempto, quòd Ordinarius poterit punire, vide Iaſon. conſ. 83. incip. in caſu præſenti col. 2. ad med. verſ. circa 2. dub. n. 3. li. 3. Roland. conſ. 33. n. 16. lib. 3.

v *Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſ. part. 1. verbo Moniales, §. 17. vbi dicit Sacr. Card. Congreg. cenſuiſſe, iſtam tranſlationem faciendam eſſe ad aliud monaſterium Ordinis, & hoc quando immineret ſcandalum, vel propter ſupereminentem aëris peſtilentis cauſam, quæ monaſterij tranſlatio debet fieri ſimul cum introitibus, & redditibus, quos illud habebat.

Capvt XI.

Omnes ſuperiores eligibiles eligantur collatione ſuffragiorum ſecretorum: Abſentium vota non ſuppleantur: aliter eligi ſe permittens exiſtat inhabilis ad omnia officia in religione obtinenda, & electio irrita, &c.

a IN electione Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium & Abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant in primis ſancta Synodus diſtrictè præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium a nomina nunquam publicentur. Nec in poſterum liceat, Prouinciales aut Abbates, Priores, z aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis faciendę conſtituere; aut voces & ſuffragia abſentium ſupplere. Si verò contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita ſit; & is, qui ad hunc effectum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiſerit; deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis exiſtat; facultatéſque ſuper his conceſſæ, eo ipſo abrogatæ cenſeantur: &, ſi in poſterum aliæ concedantur, tanquam ſubreptitiæ habeantur.

Declarationes.

1 *In Electione Superiorum quorumcumque.*] Congregatio cenſuit; electionem eſſe nullam, quando aliqui ex electoribus vnā ſchedulam recipiunt, vnico nomine ſcriptam; & nomen electi notum ſcribæ vel alteri, reponunt in capſula. Similiter, quando accipiunt de manu ſcribæ duas ſchedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram ſcindunt. Et ſcriba poterit reuelare talem, qui habuit tantum vnam ſchedulam, vel talē qui habuit duas. Monendus eſt autem ſic electus, non legitimè ſe electum fuiſſe. Et ſi fuiſſet conſcius fraudis, eſſet puniendus, & admonendus, vt petat à Sanctiſſimo confirmationem.

Et Abbatiſſarum.] In electione Abbatiſſę, de qua hic, Epiſcopus poteſt cum ſuo Vicario vel Secretario, vel alio ab ipſo ſumpto vota ſingularum monialium ore tenus expreſſa audire.

In electione Abbatiſſarum vota ore tenus accipi poſſunt à Superioribus, cum duobus teſtibus.

Vbi ſunt tres vocales, quorum vnus poteſt eligi in diſcretum, & per conſequens neceſſe eſt, vt alter aliorum duorum qui manent, det alteri vocem ſuam, & ita electio nō poteſt eſſe ſecreta, dubitatum fuit, an poſſit fieri electio diſcreti quæ non ſit contra huius decreti formam; Congregatio cenſuit poſſe, ſi ita ſtatus religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, vtputà quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Cānonica & ſecreta, *cap. Quapropter, de electione.*

Electio Abbatiſſæ, facta per vota non ſe-

creta, per ignorantiam huius Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Epiſcopus poteſt diſpenſare vt valeat. S. D. N. tamen diſpenſat, conſideratis circumſtantiis.

2 *Nomina nunquam publicentur.*] Ita ſtrictè hoc Decretum eſt intelligendum, vt ſi poſt electionem factam in Bullis confirmationis ſeu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio eſſet nulla.

3 *Aut alios quoſcunque titulares.*] Omnes titulares, quamuis principaliter ad effectum electionis faciendæ conſtituti ſint, ſunt tamē prohibiti ſua ferre ſuffragia in electione ſuperiorū: non tamen ij, qui titulares perpetuò ſunt, habētes veros titulos ſuarū Eccleſiarū, à quarū poſſeſſione vi excludūtur, vt ſūt Priores Angliæ, Vngariæ, Hieroſolymæ. Procuratores verò legitimè cōſtituti cū generali mādato ad eligendū, non excluduntur, dummodo non habeāt mādatū de certa perſona eligenda, tunc enim votū non eſſet ſecretum.

Congregatio Concilij cenſuit, omnes Titulares, quamuis pluraliter ad effectum electionis conſtituti non ſint, prohibitos eſſe decreto c. 6. Seſſ. 25. de reg. ferre ſuffragia in electione ſuperiorum. Non tamen eos, qui titulares perpetui ſint, habentes veros titulos ſuarum Eccleſiarum, à quarum poſſeſſione vi excluduntur, vt ſunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hieroſolymitani.

Item ex decreto d. c. 6. non eſſe prohibitum ſuperioribus ordinum, quibus id ex regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum ſui loco delegent, ſeu mittant ad Capituli generalis celebrationem, vt ſuo nomine electionem faciat, ſi ex inſtitutis & decretis Religionis ſuæ, licet ſuperioribus abſentibus & legitime impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui ſuo loco & nomine in electione ſuffragium ferat.

Remissiones.

a Vide Nauar. conſ. 4. ſub tit. de Electione, & Conſ. 83. de Regular. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 51. a. 6. & 8. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Abbatiſſa, §. 6. pag. 28. P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. q. 2. Aloyſ. Ricc. in collect. dec. par. 4. coll. 751. Quarant. in Summa Bullarij verbo Abbatiſſa, vbi refert cōſtitutionem Greg. XIII. Romæ publicatam die 4. Ianuar. 1583. incip. Expoſcit debitum, quæ in fine ſic ait: Diſtrictius inhibentes omnibus, & ſinguliis dictorum monaſteriorum conuentibus, ſuperioribus & perſonis, aliquā Abbatiſſam, aut aliā Præfectam perpetuam, ſeu ad vitam, ſed triennalem tantùm eligere, & præficere vllo modo audeant, vel præſumant, & adminiſtratione monaſterij per triennium à die finitæ adminiſtrationis inchoandum abſtineant, quo elapſo iterum eligi poſſunt.

* *Abbatum.*] Vide Franc. Viuium deciſ. 314. lib. 2.

Capvt VII.

Quadragenaria aut ſaltem trigenaria eligatur in Abbatiſſam aut Prioriſſam, quæ vni tantum præſit monaſterio, cuius clauſtra Epiſcopus non ingrediatur ad votorum receptionem.

1 a Abbatiſſa, [a] & Prioriſſa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Præpoſita appelletur; eligatur non minor annis quadraginta, & quę octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. 2 Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio, ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, videatur; ex iis, [b] quæ in eodem monaſterio annum trigeſimū exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem rectę vixerint, Epiſcopo, vel alio Superiore cōſentiente, eligatur. [c] Duobus verò monaſteriis nulla præficiatur. Et, ſi qua 3 duo, vel plura 8 quocunque modo obtinet, cogatur vno excepto, intra ſex menſes cætera reſignare. Poſt id verò tempus, niſi reſignauerit, omnia ipſo iure vacent. 3 Is verò, qui electioni præeſt, 4 Epiſcopus, ſiue alius Superior clauſtra monaſterij 5 non ingrediatur; ſed ante cancellorum feneſtellam 6 vota ſingularum audiat, vel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum Ordinum, vel monaſteriorum conſtitutiones.

a Conc. Cart. 3. Concil. Agat. c. 19. c. ſancti-moniales, 20. q. 1.

b c. indemnitatib. de Elect. in 6.

c Conc. Agath. c. 57. c. vnum. 21. q. 1. Concil. Cabil. c. 12.

Remissiones.

1. *Abbatiſſa.*] Licèt per quinquennium

Abbatiſſa

Abbatiſſa non permanſerit in religione, dũ tamen excedat 30. annos, ſi id facit ad requiſitionem ſuarum monialium de licentia ſecundæ Dignitatis Eccleſiæ Cathedralis & earum Superioris regularis, (dummodo laudabiliter anno ſuperiori ſe geſſerit) debet confirmari per biennium in officio. Quod ſi confirmationi dictæ Abbatiſſæ deeſſet conſenſus Superioris regularis ſi propter abſentiam, ſeruatis iis, quæ hoc cap. præſcribũtur, ad dictam confirmationẽ procedendum eſt.

2 *Quod ſi his qualitatibus non reperiatur.*] Quando in monaſterio non ſunt moniales, quæ habeant qualitates requiſitas à Concilio, vt in Abbatiſſam eligi poſſint, non eſt neceſſaria facultas Apoſtolica, vt egredi poſſit illa, quę ex alio monaſterio eſt electa, cautè tamen deducenda eſt ad monaſterium, cui eſt præficienda.

3 *Duo vel plura.*] Congregatio cenſuit, id procedere in monaſteriis Canonicorum regularium, etiam vbi conſuetudo immemorabilis eſt in contrarium, quæ reformanda eſt.

Epiſcopus benedicere debet Abbatiſſam, ſi intra annum à die, quo ad illud monaſterium fuit electa, petit ab Epiſcopo benedici, & ſi ſit ſolitum illis Abbatiſſis benedici, Epiſcopus benedicit Abbatiſſam, & conſecrat moniales exemptas, & ad ea obſeruanda compellit, ſi procraſtinent.

4 *Epiſcopus, ſiue alius Superior.*] Hic actus accipiendi vota in electione Abbatiſſæ delegari poteſt.

5 *Non ingrediatur.*] Conſecratio & benedictio monialium fieri poteſt in Eccleſia exteriori, adhibitis iis monialibus tantum quę erunt neceſſariæ.

6 *Vota ſingularum audiat.*] Superior qui electioni Abbatiſſarum præeſt, poteſt vnà cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Epiſcopo aſſumpto, vota ſingularum, ore tenus expreſſa audire.

7 *Is verò, qui electioni poteſt Epiſcopus, &c.*] Vide Nauar. in cap. Statuimus, 19. q. 3. n. 59. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. concl. 2. prope finem, vbi reſoluit, hoc limitandum eſſe, niſi Prælati prudenter iudicent non poſſe fieri canonicè dictam electionem ipſis non intrantibus, ob inquietudinem monialium, & ſuſpicionem ſubornationis votorum inter ipſas ſubortæ, aut ob alias iuſtas cauſas à ſuperioribus prudenter arbitrandas, & ibi poſſunt vota recipere.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæſt. Regular. to. 1. q. 15. art. 3. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Abbatiſſa, §. 1. p. 26. P. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 13. c. 10. à princip. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tr. 3. p. 166. in princip. Nicol. Garſ. de benefic. part. 7. c. 4. n. 42. & 71. * Vide etiã Salzed. ad Ber. Diaz in prax. canon. c. 22. n. 25. Viui. deciſ. 314. n. 16. lib. 2. Vincent. de Anna. allegat. 51. ex n. 7.

β *Quocunque modo obtinet.*] Vide Flamin. de Reſignationib. lib. 3. q. 18. n. 40.

CAPVT VIII.

Monaſteria non habentia Ordinarios regulares viſitatores & non ſubdita Epiſcopis, ſingulis triennis, ſeſe in Congregationes vnius, vel diuerſæ prouinciæ redigant, & deputati ibidem reforment reformanda, ac viſitent: negligentia omittentium id facere, digna eſt, cui annectatur ſubiectio reſpectu Epiſcopi illius diœceſis.

1 MOnaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent Ordinarios regulares viſitatores, ſed ſub immediata ſedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerunt, teneantur infra annum à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet triennio ſeſe in congregationes redigere, iuxta formam Conſtitutionis Innocentij III. in [a] Concilio generali, quæ incipit, In ſingulis; ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quòd ſi in his negligentes fuerint; 2 liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monaſteria ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato; eos pro prædictis cauſis conuocare. Quòd ſi infra

[a] c. in ſingulis. de ſtatu mon. Decret. lib. 3.

infra limites vnius prouinciæ non ſit ſufficiens talium monaſteriorum numerus ad erigendam Congregationem, poſſint duarum, vel trium prouinciarum monaſteria vnam facere Congregationem. Ipſis autem congregationibus conſtitutis, illarũ generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatem in ſuæ Congregationis monaſteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præſides, ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus: teneantúrque ſuæ Congregationis monaſteria frequenter viſitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obſeruare, quæ in ſacris Canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quod ſi etiam, Metropolitano inſtante, prędicta exequi non curauerint; Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubdantur.

Declarationes.

1 *Seſe in Congregationes redigere.*] Dubitatum fuit à quibuſdam, quis numerus requireretur ad legitimè conuocandum? Cõgregatio cenſuit, quod maior pars requiratur ad congregandum, quia vniuerſitas conſiſtit ſaltem in duabus partibus.

Rurſus ex ſententia Congregationis poſſunt legitimè congregati requirere & monere, non autem compellere quæcunque monaſteria Prouincię. De monaſteriis verò extra prouinciam, ſi in ea non ſit ſufficiens numerus monaſteriorum, idem cenſuit Congregatio.

Vltimò ſi monaſteria ſint intra limites, cenſuit poſſe deliberare & definire quæcunque negotia videbuntur, quia poteſtas eſt penes Congregationem iſtam.

2 *Liceat Metropolitano.*] An conuocare monaſteria ad Congregationem faciendam, de qua hoc cap. pertineat ad Prælatos tantùm, an verò ipſis renuentibus ad ipſos Capitulares, ita vt diſpoſitio Concilij non inſtet, niſi data vtrorumque negligentia? Congregatio cenſuit die 5. Februarij negatiuè, quia Epiſcopus procedit in ſæcularib. In regularibus verò poteſtas congregandi ſpectat ad caput, quia ſunt mortui modo, & Concilium hoc vult quod Metropolitanus ſiue Epiſcopus in cuius Diœceſi ſunt ea monaſteria, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, &c.

Innoc. III. in Concil. Lateranenſi c. 12. & lib. 3. Decretal. De ſtatu monachorum.

IN ſingulis regnis ſiue prouinciis fiat de triennio in triennium, ſaluo iure diœceſanorum Pontificum, commune Capitulũ Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non conſueuerunt tale Capitulum celebrare, ad quod vniuerſi conueniant, præpeditionem canonicam non habentes, apud vnũ de monaſteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, vt nullus eorũ plus quàm ſex euectiones, & octo perſonas adducat. Aduocent autem charitatiuè in huius nouitatis primordiis duos Ciſtercienſis Ordinis Abbates vicinos, ad præſtãdum ſibi concilium & auxilium opportunum, cùm ſint in huiuſmodi capitulis celebrandis ex longa conſuetudine plenius informati. Qui abſque cõtradictione duos ſibi de ipſis aſſocient, quos viderint expedire. Ac ipſi quatuor præſint Capitulo vniuerſo, ita quod ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis aſſumat. Vnde cùm expedierit, prouida poſſint deliberatione mutari. Huiuſmodi verò Capitulum aliquod certis diebus cõtinuè iuxta morem Ciſtercienſis Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reform. Ordinis, & obſeruãtia regulari: & quod ſtatutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inuiolabiliter obſeruetur omni excuſatione & cõtràdictione ac appellatione remotis, prouiſo nihilòminus, vbi ſequenti termino debeat Capitulum celebrari: & qui conuenerint, vitã ducant cõmunem, & faciant proportionabiliter ſimul omnes cõmunes expenſas: ita quòd ſi non omnes potuerint in eiſdem, ſaltẽ plures ſimul in diuerſis domibus cõmorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo religioſæ ac circũſpectæ perſonæ, quæ ſingulas Abbatias etiam monialium ſecundũ formam ſibi pręfixã, vice noſtra ſtudeant viſitare corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio viderint indigere: ita quòd ſi rectorem loci cognouerint ab adminiſtratione

ctione penitus amouendum, denuncient Epiſcopo proprio, vt illum amouere procuret; quòd ſi non fecerit, ipſi viſitatores hoc referant ad Apoſtolicæ Sedis examen. Hoc ipſum regulares Canonicos ſecundùm Ordinem ſitum volumus & præcipimus obſeruare. Si verò in hac nouitate quidquam difficultatis emerſerit, quod per prædictas perſonas nequeat expediri, ad Apoſtolicæ Sedis iudicium abſque ſcandalo referatur, cæteris irrefragabiliter obſeruatis, quæ concordi fuerint deliberatione prouiſa.

Porrò diœceſani Epiſcopi monaſteria ſibi ſubiecta ita ſtudeant reformare, vt cùm ad ea prædicti viſitatores acceſſerint, plus in illis inueniant quod commendatione, quàm quod correctione ſit dignum; attentiſſimè præcauentes, ne per eos dicta monaſteria indebitis oneribus aggrauentur. Quia ſic volumus ſuperiorum iura ſeruari, vt inferiorum nolimus iniurias ſuſtinere. Ad hoc ſtrictè præcipimus tam diœceſanis Epiſcopis, quàm perſonis quæ præerunt Capitulis celebrandis, vt per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota, compeſcant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores & conſules, magnates & milites, ſeu quoſlibet alios, ne monaſteria præſumant offendere in perſonis ac rebus. Et ſi forſitan offenderint, eos ad ſatisfactionem compellere non omittant, vt liberiùs & quietiùs omnipotenti Deo valeant famulari.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. Comment. 3. de Regularib. n. 3. verſ. 6. & in cap. Statuimus, 19. q. 3. num. 21. verſ. 41.

CAPVT IX.

Monaſteria monialium immediatè ſubiecta Sedi Apoſtolicæ gubernentur ab Epiſcopis, alia autem à deputatis in Capitulis generalibus, vel aliis regularibus.

MOnaſteria Sanctimonialium, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, etiam ſub nomine Capitulorum ſancti Petri, vel ſancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur; 1 ab Epiſcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, a 2 gubernentur, non obſtantibus quibuſcumque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, 3 vel ab aliis Regularibus, reguntur; ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur *.

a c. recognouimus, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Ab Epiſcopis.*] Moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernandæ ſunt ab Epiſcopis.

2 *Gubernentur.*] Spirituali gubernio, non autem temporali.

Per hoc Decretum nulla iuriſdictio conceſſa eſt Epiſcopis in monaſteria Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta, niſi in concernentibus ſpiritualia, in temporalibus verò nihil agere poſſunt. Magiſtratus ſæculares non debent regere monaſteria monialium, quę ſunt immunia priuilegio, vel indulto Apoſtolico, ſed ſunt ſub iuriſdictione Ordinarij, in iis dumtaxat rebus, quæ ad veram rationem ſpiritualem pertinent, in reliquis verò non poſſunt ſe intromittere.

Epiſcopus qui eſt in quaſi poſſeſsione viſitandi moniales aliquot, poteſt in dicta poſſeſsione perſeuerare, ſaluum tamen manet ius dictis monialibus in petitorio.

Epiſcopus viſitans monaſterium tanquam Abbas, non tanquam Epiſcopus, non acquirit poſſeſsionem viſitandi Epiſcopo.

3 *Vel ab aliis regularibus regũtur.*] Ex ſententia Congreg. Concilij nullam auctoritatem vel iuriſdictionem poſſunt ſibi Ordinarij vendicare ex Decretis Concilij Trident. in Confeſſarios monialium, quæ ſubiectæ ſint Regularibus. *Infrà cap. 10. §. Præter.*

REMISSIONES.

* Declarationes aliquas Sacræ Congregationis in propoſito refert Io. Gallemart in præſenti fol. 673.

CAPVT X.

Menſibus ſingulis confiteantur & communicent Sanctimoniales, quibus dare poteſt Epiſcopus Confeſſarium extraordinarium, vt ei peccata detegant, ſi confiteri ſacramentaliter voluerint bis, aut ter in anno, &c.

ATtendant diligenter Epiſcopi, & cæteri Superiores monaſteriorum Sanctimonialium, vt in conſtitutionibus earum a admoneantur

a Clem. ne in agro, §. ſanè, de ſtatu mon.

neantur Sanctimoniales a vt β ſaltem ſemel ſingulis menſibus Confeſſionem peccatorum faciant, & ſacroſanctam Euchariſtiam ſuſcipiant; vt eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. 1 γ Præter ordinarium autem Confeſſorem alius extraordinarius 2 ab Epiſcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; 3 qui omnium Confeſſiones audire debeat. δ Quod verò ſanctiſſimum Chriſti Corpus intra chorum, vel ſepta monaſterij, & non in publica Eccleſia conſeruetur, prohibet ſancta Synodus: non obſtante quocumque indulto, aut priuilegio.

Declarationes.

1 *Præter ordinarium Confeſſorem.*] Confeſſores hujuſmodi in monaſteriis monialium, quæ ſunt ſub cura Regularium, non ſunt examinandi ab Epiſcopo.

Ex facultate tamen huius Decreti Epiſcopus poteſt dare confeſſorem monialibus ſubiectis Regularibus, quæ nulla ratione induci poſſunt, vt ſuis Regularibus confeſſoribus peccata confiteantur.

2 *Ab Epiſcopo.*] Hunc confeſſarium poterit Epiſcopus dare monaſteriis etiam non ſubiectis, & quem maluerit, vel Regularem ſc. alicuius Ordinis, vel etiam ſacerdotem ſæcularem.

Epiſcopus non habet iuriſdictionem in moniales, quæ priuilegio vel indulto Papæ ſunt immunes, niſi in iis quæ ad clauſuram & ad ſpiritualium rerum curam pertinent.

3 *Qui omnium Confeſſiones audire debeat.*] Eſt in arbitrio tamen cuiuſcumque monialis, vt extraordinario confiteatur, ſi voluerit confiteri, quoniam eſt materia fauorabilis.

Sanctiſſimum Chriſti Corpus.] Euchariſtia non in choro monialium reſeruetur, ſed in choro exteriori, non obſtante quacumque conſuetudine contraria.

Remiſſiones.

α *Admoneantur.*] Non eſſe obligatorium præceptum reſoluit P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 73. in fine.

β *Vt ſaltem ſemel ſingulis menſibus, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Moniales, §. 7. pag. 235. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 61. art. 1.

γ *Præter ordinarium, &c.*] Vide Nauar Conſ. 19. n. 5. de Pœnit. & Remiſſ. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. 185. & ſufficere, ſi examinatus ſit à ſuo ſuperiori ad audiendas Confeſſiones Monialium, reſoluit P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 9. q. 2. verſ. Quæres, an Confeſſarij.

δ *Quod verò ſanctiſſimum Chriſti, &c.*] Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 47. art. 4. p. mihi 415.

Caput XI.

Vbicumque imminet cura perſonarum ſæcularium, præter eas quæ ſunt de monaſteriorum familia, viſitet Epiſcopus, & Sacramentorum miniſtros, etiam ad nutum amouibiles, deputet, exceptis monaſteriis Abbatum generalium, aut Capitum Ordinum, &c.

1 α IN monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, 2 quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ, tam regulares, quàm ſeculares, huiuſmodi curam exercentes, ſubſit immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent; 3 iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi *, in cuius diœceſi ſunt ſita. a Nec ibi aliqui, etiam 4 ad nutum amouibiles, 5 deputentur, niſi de eiuſdem conſenſu, 6 ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo; excepto monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus, & exceptis etiam iis monaſteriis, ſeu locis, in quibus 7 Abbates † generales, aut Capita ordinum * ſedem ordinariam principalem habent: 8 atque aliis monaſteriis,

a cap. Qui religioſis, 18.q.2.

monaſteriis, † ſeu domibus in quibus Abbates, aut alij Regularium ſuperiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

Declarationes.

1 *In Monaſteriis.*] S. D. N. Pius V. dixit (quicquid Concilium videatur diſpoſuiſſe in hoc Decreto) excipiendas eas Eccleſias in quibus regentes habent ſpiritualem, & temporalem iuriſdictionem. Voluit tamen vt in omnibus Eccleſiis Parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum exercetur, habeant Ordinarij facultatem, eas Eccleſias, & perſonas in iiſdem curam exercentes viſitandi & corrigendi, in his, dumtaxat, quæ ad dictam curam, & ſacramentorum adminiſtrationem ſpectent, ita vt ab hoc Decreto nullus cẽſeatur exẽptus.

Ciſtercienſis 7. April. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, iuriſdictionem tributam Epiſcopo Decreto Cõcil. c. 11. Seſſ. 25. de Reg. in perſonas exercentes curam animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum, in Monaſteriis Regularium, quibus incumbit animarum cura, componere etiam præpoſitis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus.

Item eam iuriſdictionem eſſe cumulatiuam, cum ea, quæ competit ſuperioribus Regularibus, cæterum ſi Præpoſiti Decreta, hac in re ſuperioribus Regularium Decretis diſcrepet, præualere vtique & obſeruanda eſſe Decreta Præpoſiti.

2 *Quibus imminet animarum cura.*] Non intẽdit hoc Decretum priuilegiis derogare, niſi in his tantùm, quæ ad curam animarum, & actualem ſacramentorum adminiſtrationem pertinent atque concernunt.

3 *Iuriſdictioni, viſitationi.*] Epiſcopus habet ius viſitandi Parochiam ſitam in ſua Diœceſi, in iis quæ ſpectant ad curam animarum, licet dicta parochia ſit ſub cura Canonicorum Regularium, Vicariúmque ex ipſis Canonicis Regularibus, ab eorum Superioribus nominatum, & præuio examine per Epiſcopum ipſum, vel eius Vicarium faciendo idoneum, & approbatum, ad nutum tamen huius Superioris amouibilem, deputare debet, non obſtantibus quibuſcunque. Equites Hieroſolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, ab Ordinariis viſitari non poſſunt.

Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopũ poſſe ex c. 7. Seſſ. 7. viſitare Eccleſias Parochiales vnitas monaſterio Canonicorum Regularium, tametſi generalis in eo Sedem ordinariam principalem habeat. 2 Maij. 1593.

Congregatio Concilij cenſuit, exercentes curam animarũ in Parochialibus Hieroſolymitanæ Religionis teneri accedere ad Congregationes, quæ iuſſu Epiſcopi ad caſus conſcientiæ diſſerendos habentur. 18. Mart. 1598.

4 *Ad nutum amouibiles deputent.*] Non in omnibus monaſteriis, tam illis ſcilicet, quibus à primæua eorum inſtitutione cura animarum imminet, quam iis, quibus poſtea annexa fuit, poſſunt ab Ordinariis perpetui Vicarij deputari, ſed tantùm à Superioribus eorum, præuio tamen examine ipſorum Ordinariorum, iuxta præſcriptum huius Decreti.

Congregatio Concilij cenſuit, nominationem Vicariorum ſecularium amouibilium in beneficiis curatis vnitis ſpectare ad Epiſcopos: Vicariorũ verò Regularium in vim certæ conſtitutionis à Pio V. emanatæ ſpectare ad eos, in quorum Eccleſiis vnitis ipſi Vicarij ponentur, illóſq; nõ eſſe præuio concurſu, ſed tantùm examine, & approbatione Epiſcoporũ deputandos: & quãdo dicti Regulares in Vicarios deputabuntur, ipſos teneri cum alio Regulari cohabitare. 5. Febr. 1595.

5 *Deputentur.*] Petentibus Ieſuitis, An Parochia Toletana in monaſterium erecta, & vnita eorum Collegio, gubernari poſſit à deputato ab ipſis, modo ſit approbatus ab Ordinario, cenſuerunt poſſe, ſicut etiam monachi poſſunt, ſi ad id approbarentur.

6 *Ac præuio examine.*] Hoc Decretum habet etiam locum in Capitulis Eccleſiarum, in quibus exercetur cura animarũ, licet ſint in poſſeſſione prædicta deputandi Capellanos amouibiles, aut per ſeipſos curã animarũ vellent exercere, abſq; examine per Ordinarium, aut eius Vicarium faciendo, ſed electio ſpectat ad Rectorem, ſiue Abbatem, approbatio ad Epiſcopum, de cuius conſenſu Vicarius amouibilis eſt deputandus.

Præuio examine.] Etiamſi eſſent in poſſeſſione immemorabili aliter faciendi.

7 *Abbates, Generales, aut Capita Ordinũ.*] In monaſterio in quo Generalis alicuius religionis regularium ſedem ordinariam principalem habet, licet perſonæ ſeculares ſint in eodem monaſterio, curam animarum exercentes, quantum ad curam ipſam, & adminiſtrationem ſacramentorũ ſpectat, nullam viſitationis ſuæ iuriſdictio-

nem habent Epiſcopi Ordinarij Diœceſis illius, in qua monaſterium eſt fundatum.

Cauriēſis 5. Maij 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ea verba, *Abbates Generales*, poſita in c.11. Seſſ. 25. de Regul. eſſe coniunctim intelligenda, ita vt ea exceptio loquatur de Abbatibus, qui iidem ſint generales.

20. Nou. 1591. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopos non poſſe viſitare Eccleſias Parochiales, in quibus Abbas iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in Parochiam & Parochianos exercent, niſi Epiſcopus maiorem in illis locis, & perſonis iuriſdictionem exerceat.

8 *Atque aliis monaſteriis, ſeu domibus.*] Habet locum hoc Decretum etiam in Eccleſiis ſæcularibus illius oppidi ſeu loci, in quo Abbates, & alij Regulares Superiores eandem iuriſdictionem habent.

Parochiales vnitas monaſteriis quæ habent iuriſdictionem, Ordinarij viſitare poſſunt & perſonas, tantùm quoad ea, quæ ad curam animarum pertinent. In his quoque Parochialibus poſſunt viſitari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodo approbati ſint ab Ordinariis.

2. Sept. 1599. Congregatio Concilij cenſuit, exceptionem poſitam in c.11. Seſ.25. de Regul. verſ. & exceptis, procedere quoad regulares Eccleſias, in quibus duo Abbates Regulares commorantur, & quæ dependent à Monaſteriis, in quibus Abbates generales aut capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent, etiamſi in illis Eccleſiis Regularibus dependentibus non vigeat regularis obſeruantia, ideoque Epiſcopum ab huiuſmodi Eccleſiarum viſitatione debere omnino abſtinere.

Ordinarius non habet ius viſitandi capita Ordinum, licet annexam habeant curã animarum, nec membra proxima capiti.

Remissiones.

* Vide Fr. Emman. q. Regular. tom.1. q. 36. art.4. † & quæ refert Farinac. ſuper hoc decretum.

* *Correctioni Epiſcopi, &c.*] Decretum hoc & ſimilia loquentia de Epiſcopis, locum etiam habere in Præpoſito. Congregatio Concilij cenſuit, vt teſtatur Rota Romana deciſ.798. n.4. in recollectis à Farinac.

† *Abbates, &c.*] Vide Michael. Axiam de exhibend. auxil. fundamento 5. pag. mihi 1.

* *Aut Capita Ordinum, &c.*] Vide Farinac. in annotation. huius decreti.

† *Atque aliis monaſteriis, &c.*] Vide Franciſc. Viuium deciſ. 514. numer. 5. & 6. lib.1.

* *Monialium, &c.*] Vide Ricc. in praxi var. reſol. c.285. n.2.

Quia circa huius & aliorum quorundam capitum materias, nonnulla à S. D. N. Gregorio XV. fel. record. conſtituta ſunt, de quibus varij & magna ex parte falſi rumores percrebuerunt; ac præſertim quia Declaratio per ipſummet Pontificem eidem Conſtitutioni poſtmodum adhibita, hactenus multos latuit, opportunum viſum eſt hic apponere Pontificiam illam Conſtitutionem, & Declarationem. Ita habet.

S. D. N.

D. GREGORII PAPÆ XV.

CONSTITVTIO.

De Exemptorum priuilegiis circa animarum curam, & Sacramentorum adminiſtrationem, Sanctimonialium Monaſteria, & Prædicationem Verbi Dei.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

INSCRVTABILI Dei prouidentia Vniuerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licèt imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm ſacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atque vt virginum Deo ſacratarum Monaſteria diligentiſſimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter

ſalubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum eſt, nullum Presbyterum, etiam regularem, poſſe Confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat. Necnon vt in Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ, tá regulares, quàm ſæculares eiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quę ad dictam curam & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi sűt ſita. Itémque vt Epiſcopi vniuerſi ſub obteſtatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectis ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram ſanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcentes. Atque vt regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia: contradicente autem Epiſcopo, nulli, etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, vt decretis eiuſmodi aliquid adiungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps tam regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſiue animarum curam perſonarum ſæcularium Monaſteriis, ſeu domibus regularibus, aut quibuſuis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſiue regularibus, ſiue ſecularibus incumbentem exerceant; ſiue aliàs Eccleſiaſtica Sacramenta; aut vnum ex illis miniſtrent præuia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſiue quoquo modo in dictę curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicuius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla auctoritate ſe ingerant; in his, quæ eiuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plene in omnibus ſubiiciantur. Ad hæc tam regulares quàm ſæculares huiuſmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus, ſi deliquerint, circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci, ſimiliter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confeſſores verò ſiue regulares, ſiue ſeculares, quomodocumque exempti,

pti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confeſſiones monialium, etiam regularibus ſubiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Adminiſtrantes bona ad eiuſmodi Monaſteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam regularibus ſubiectarum, pertinentia, ſiue regulares extiterint, ſiue ſeculares quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam ſuperioribus regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & cōpelli queant. Liceátque Epiſcopo, ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, vt eiuſmodi Confeſſores atque Adminiſtratores amoueant, iiſque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeant Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, vnà cum Superioribus regularibus, quarumcunque Abbatiarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorumdem Monaſteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe ac præſidere; abſque vlla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, authoritatem coërcendi, ac puniendi quoſcumque exemptos tam ſeculares, quàm regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quę ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia; & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Ita vt Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus, & in prænominatas perſonas, in præmiſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliáſque pœnas, vti eiuſdem Sedis delegati, procedere, omnémque iuriſdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes ſic per quoſcumque Iudices quauis authoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane, ſi secùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quarumcumque perſonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm nón Mendicantium, Militiarum etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſuis alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in indiuiduo exprimendi, Monaſteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcumque tam ſecularium, quàm regularium locorum, necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indul

indultis, & priuilegiis, etiam in corpore iuris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conſeruatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minimè teneantur; & quibuſuis aliis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quoad ea, quæ eiſdem præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſsè derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque. Cæterùm quia difficile foret præſentes litteras ad ſingula quæque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas Lateranenſ. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ publicati, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præſentium litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Pręlati, ſeu Perſonę in dignitate Eccleſiaſtica cōſtitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis M. DC. XXII. Nonis Februarij, Pontificatus noſtri anno Secundo.

V. Dat.

S. de Vrſinis.

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

Declarationes aliquot ſacræ Congregationis Concilij Tridentini ſuper conſtitutione S. D. N. Gregorij Papæ XV. de exemptorum priuilegiis, &c.

POſita conſtitutione ſanctiſſimi Domini noſtri de exemptorum priuilegiis, &c. dubitatur,

Primò, an liceat Epiſcopis viſitare altaria Regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incūbit, aut loca vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur

uatur ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur confeſſiones perſonarum ſæcularium?

Secundò, an Epiſcopi poſsint regularibus præſcribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſsiones audiant; vel aliàs illorum priuilegiis reſtringere, ac moderari in Sacramentis adminiſtrandis?

Tertiò, an facultas Epiſcopis per conſtitutionem attributa in exemptos tam ſæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius Diœceſis?

Quartò, an eadē facultas cōpetat inferioribus prælatis proprium territorium ac iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habētibus?

Vltimò, an per eandem conſtitutionem in illis verbis, *poſſit Epiſcopus vnà cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe vel per alium intereſſe ac præſidere*, ius Abbatiſſas confirmandi, Epiſcopis attributū cenſeatur?

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trident. interpretum cenſuit conſtitutionem S. D. noſtri de exemptorum priuilegiis nequaquam ſubiicere Regulares exemptos, quibus cura perſonarum ſæcularium non incumbit, Epiſcoporum iuriſdictioni in his quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi cum in Sacramentis, perſonis ſæcularibus adminiſtrandis, iidem regulares delinquunt, ac propterea,

Ad primum dubium reſpondit, Epiſcopis non licere in vi huius conſtitutionis viſitare altaria Eccleſiarum Regularium, quibus non incumbit cura animarum perſonarum ſæcularium, nec loca vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi confeſsiones perſonarum ſæcularium audiuntur.

Ad ſecundum, hac in parte conſtitutionem S.D.N. nihil noui iuris induxiſſe, nec vllam nouam authoritatem Epiſcopis in regulares attribuiſſe, ideoque in vi ipſius conſtitutionis non poſſe Epiſcopos regularibus præſcribere, vt certis tantum in locis ac temporibus aut certarum perſonarum confeſsiones audiant. Vel alias illorum priuilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere aut moderari.

Ad tertium cenſuit eiuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius Diœceſis.

Ad quartum non competere.

Ad vltimum ius confirmandi Abbatiſſas minime fuiſſe Epiſcopis per conſtitutionem attributum.

Quæ cùm S. D. noſtro relata fuiſſent, eius Sanctitas ſacræ Congregationis ſententiam in omnibus approbauit.

R. Cardinalis Vbaldinus.
Proſper Iaijnanus Sacræ Congreg. Secret.

Capvt XII.

Conformentur Regulares ſæcularibus in obſeruatione cenſurarum Epiſcopalium & dierum feſtorum qui ſeruantur per diœceſim.

1 α Cenſuræ, & interdicta, [a] nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata; 2 mandante Epiſcopo, β à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur. 3 Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, 4 ſeruentur.

[a] c. delit. 13. diſt.

Declarationes.

A regularibus in eorum Eccleſiis publicentur.] Improbatur verò, imo contra Bullam in cœna Domini, quod poſsint publicare monitiones, ſiue bullas ſine expreſſa licentia Ordinarij.

Exſtant Peruſij quamplurima collegia, quæ collegia artes vocantur, & inter cetera reperiuntur collegia Macellariorum, Aromatariorum & Pullariorum, & iſta tria collegia per plures annos vendiderunt plus offerenti facultatem vendendi diebus feſtis, & ſic ille ſolus, qui plus offerebat, vendebat, nempe vnus pro quolibet exercitio ſeu collegio, & iſtud pretium ſemper conuerterunt in luminaria & collationes hominibus dictorum collegiorum, dum eunt ad dicta luminaria, & hoc habent ex antiquiſsima conſuetudine: verum cùm tractetur de vendendo merces diebus feſtis, & ſic de non ſanctificando dies feſtos, quæſitum fuit an ſapiat aliquid peccati vel tolerari poſsit. Congregatio cenſuit tolerari poſſe, cum talis conſuetudo non ſit nutritiua peccati, ſed inducta propter neceſsitatem, & ideo excuſatur; atque ita tenent cōmmuniter Summiſtæ.

1 *Cenſura, & interdicta.*] Interdicta non ſolum generalia, ſed etiam Capitularia & vnius hominis, Regulares publicare & ſeruare debent.

2 *Mandante Epiſcopo.*] Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui nullius Diœceſis ſunt.

3 *Dies autem feſti.*] Dies feſti, quos clerus, & populus, ex more & inſtituto alicuius Eccleſiæ obſeruant: Regulares etiam eorundem ritu tales dies feſtos obſeruent, licet ex obſeruatione dictorum dierum feſtorum ritus prædictorum in ſuis officiis obſeruandis intactus remanere non poſſit.

22. April. 1599. Congregatio Concilij cenſuit, licere diebus feſtis dare operam rebus ad victum neceſſariis, ac tempore perituris, præſertim tempore vindemiarum, ac meſſium, ac recollectionis fructuum, vel vbi neceſſitas vrgeat, aut ſuadeat pietas.

Die 3. Iunij 1600. An in die feſti ab Epiſcopo conſtituti, & à Regularibus ſeruandi ex Decreto Concilij c.12. Seſſ. 25. de Regul. permanere debeat regularium ritus in eorum Eccleſiis, quoad Epiſtolas, Euangelia, & ſimilia.

Salmantina 10. Ianuar. 1604. Congregatio Concilij cenſuit, debere permanere, ſed in ſacris Concionibus, & lectionibus ſeruari ab ipſis debere illa Euangelia, & Epiſtolas, quibus clerus ſecularis vtitur pro more, & inſtituto illius Eccleſiæ.

4 *Seruentur.*] Eorum Regularium ritu permanente illis diebus, quoad lectiones, Epiſtolas, Euangelia, & ſimilia. In ſacris verò lectionibus & concionibus, ſeruari debent ab ipſis illa Euangelia & Epiſtolæ, quibus Clerus ſæcularis vtitur ex more & inſtituto illius Eccleſiæ.

Pro parte Epiſcopi Salamantinenſis Eccleſiæ à Sacra Rituum Congregatione quęſitum fuit, an ceremoniale Epiſcoporum * nuper editum, tollat immemorabiles Eccleſiarum conſuetudines.

Eadem ſacra Rituum Congregatio reſpondit vt alias, ſæpe ceremoniale præceptum tollere abuſus, non autem immemorabiles Eccleſiarum conſuetudines, maximè ſi conſuetudo immemorabilis legitimè præſcripta ſit. Et ita cenſuit, & declarauit die 10. Ianuarij, 1604.

Remissiones.

α Vide Pat. Henriq. in Sum. p. 2. lib. 13. c. 42. §. 3. in fine, Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. mihi 29. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. c. 7. dub. 2. optimè agit colendiſſ. Præceptor meus D. Antonius Homem, ad c. Cùm & plantare, §. Quòd ſi Templarij, p. 2. de Priuil. vbi in hęc verba: Maior dubitandi ratio eſt, an per Conc. Seſſ. 25. de Regul. c. 12. & c. 22. reuocata ſint priuilegia Regularibus conceſſa ad celebrandum tempore interdicti, & admittendos laicos ad Diuina eodem tempore? Partem affirmatiuam conſtanter tuentur Nauar. in Man. cap. 27. num. 190. & latiùs ex profeſſo Conſ. 7. de Priuil. in nouis, cuius ſententiam veriſſimam eſſe contendit Nic. Garci. de Ben. p. 3. c. 2. à n. 178. & conſultos ab Epiſcopo Abulenſi reſpondiſſe Illuſtriſſimos Cardinales, teſtatur idem Garc. p. 5. c. 8. n. 97. verſ. ad 8. vbi propoſita quæſtione prædicta in hæc verba reſponderunt: Priuilegia ſi ante Concilium conceſſa fuerunt, vtique reuocata exiſtunt. Contrariam ſententiam negatiuam, quòd Trident. Decreto ſpecialia Regularium priuilegia, vt pro ſuis feſtis, vel aliis certis diebus non ſeruent interdicta, non ſint reuocata, tuentur P. Henriq. lib. 13. c. 48. §. 1. Sayr. de Cenſur. lib. 5. c. 13. n. 24. & 25. Fr. Emman. in Bullam Cruciatæ, §. 5. n. 15. & in addit. n. 13. & 35. & quæſt. Reg. to. 2. q. 112. art. 1. Fr. Ioan. de la Cruz, d. c. 7. dub. 2. concl. 2. Hęc ſapientiſſimus D. Præceptor.* Vide etiam Fr. Michaël. Agiam de exhibendis auxiliis, fundamento 5. pag. 23. Seraphin. deciſ. 690.

β *A Regularibus.*] Vide Fr. Emm. quæſt. Regul. tom. 2. q. 108. art. 2. in fine.

Caput XIII.

Controuerſias de præcedentia è veſtigio componat. Exempti omnes ad ſupplicationes publicas accedere compellantur, exceptis quibuſdam.

1 α * Controuerſias omnes de præcedentia, quæ perſæpe cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, 2 tam ſæculares, quàm regulares, cùm 3 in proceſſionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & aliis ſimilibus, β Epiſcopus, 4 amota omni appellatione, & non obſtantibus quibuſcumque

que, 5 γ componat †. ♂ Exempti autem omnes, 6 ſ tam clerici ſæculares, quàm regulares, quicumque, etiam monachi, 7 ad publicas proceſſiones vocati 8 accedere ζ compellantur; iis tātùm exceptis, ʋ qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.

DECLARATIONES.

1 *Controuerſias omnes.*] Controuerſias omnes pendentes dirimere Epiſcopus hodie poteſt, finitas autem innouare non poteſt ex Bulla Pij V. in fauorem Regularium edita.

14. Feb. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum ex *c.* 13. *verſ.* 25. *de Regul.* controuerſias ſuper præcedentia in proceſſionibus, & aliis ſimilibus, ortas inter perſonas Eccleſiaſticas, tam ſæculares quam Regulares componere.

19. Apr. 1594. Congregatio Concilij ſæpius declarauit in Conciliis Prouincialibus attendendum eſſe in præeminentia Epiſcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Eccleſiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam.

Item Commendatarios Monaſteriorum, ſiue Abbatiarum in Conciliis Prouincialibus inter Abbates eſſe recipiendos, eiſque Canonicos Cathedralis eſſe præferendos, quando capitulariter procedunt, ſed extra hunc caſum Abbates titulares, vel habentes vſum mitræ debere præcedere Commendatarios, poſt hos locum obtinere dignitates, & poſt dignitates collocandos eſſe Procuratores Eccleſiarum Cathedralium.

2 *Tam regulares, quàm ſæculares.*] Nullæ immunitates Religioni Hieroſolymitanæ conceſſæ obſtant, quò minus eius ſacerdotes inſeruientes Eccleſiis, vocari debeant ad proceſſiones, ac niſi accedant, etiam compelli.

Vbi ex conſuetudine contra cap. *Statuimus, de maiorit. & obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris iunioribus, nihil poteſt Ordinarius auctoritate huius decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos ſæculares, quàm regulares, & monachos ad publicas proceſſiones vocatos venire debere, locum non habet in iis qui perpetuò in ſtrictiori clauſura viuunt, ex quibus ſunt Canonici Regulares ſanctæ crucis Conimbricenſium, Carthuſienſium, & Camaldulenſium.

Congregatio Concilij cenſuit, Regulares, quantumuis exemptos, teneri accedere ad omnes & quaſcumque proceſsiones publicas, & conſuetas, vel indictas pro bono publico vel honore. 21. Ianuar. 1598.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi Monachi, ſeu Regulares fere vltra medium milliare à Ciuitate diſtent, non eſſe vtique compellendos ab Epiſcopo accedere ad proceſſiones, non obſtante Decreto c. 13. Seſſ. 25. de Regul. Ceſenatenſis 5. Maij 1592.

3 *In proceſſionibus publicis.*] Ad Epiſcopum pertinet cum conſenſu Capituli conſtituere atque edicere, quò & quà proceſſiones dirigi, quáſve ad Eccleſias nominatim perduci debeant. Et Regulares qui non accedunt ad proceſſiones ab ipſo Epiſcopo indictas, ab ipſo puniri poſſunt per cēſuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia.

Ordinarius poteſt præcipere Regularibus in ſua diœceſi commorantibus, vt eant ad proceſsiones publicas, vtputa in feſto Corporis Chriſti, in litaniis, & iubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipſi habent Monaſteria, dummodo proceſsiones ſint eius generis, quòd Bulla S.D.N. mendicantibus conceſſa comprehendantur, & dummodo Regulares non ſint ex illis conuentibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur. Hæc Bulla incipit, *Etſi mendicantium.* Pij V. publicata 22. Kalend. Iunij 1567. Excipit autem dicta Bulla illos conuentus, in quibus fratres ſub arctiori clauſura degunt, ita vt nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, ſed tantum ſtudiis & lectionibus vacent.

4 *Amota omni appellatione.*] Intellige ad effectum ſuſpenſiuum, ſed cum conuenit, à ſententia Epiſcopi bene appellari poterit ad effectum deuolutiuum.

5 *Componat.*] Id eſt. Breui manu, ſummariè, ac de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij expediat vniuerſa.

6 *Tam Clerici.*] Non comprehenduntur, qui ſunt nullius Diœceſis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Epiſcopus poteſt vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut beneficium Eccleſiaſticum in ciuitate aut diœceſi obtinentes. Et ſi monachi ferè vltra medium milliare à ciuitate abſint, non erunt compellendi ad proceſsiones quaſcumque publicas pro bono publico, vel honore.

Congregatio Concilij cenſuit, ſacerdotes nullum officium, aut beneficium Eccleſiaſticum in ciuitate vel Diœceſi obtinentes, 9. Maij 1597.

tes, ſeu habentes non eſſe ab Epiſcopo compellendos ad vllas proceſſiones accedere.

27. Iulij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, Epiſcopum poſſe compellere Canonicos, & alios presbyteros beneficia, vel officia Eccleſiaſtica obtinentes, vt accedant ad omnes, & quaſcunque proceſſiones publicas, vel indictas pro bono publico, vel honore.

7 *Ad publicas proceſſiones vocati.*] Vocentur ad quaſcunque proceſſiones publicas, & conſuetas, vel indictas pro bono publico, vel honore, non tamen compellendi ſunt ipſi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Eccleſias extra propria Monaſteria pro celebratione orationis quadraginta horarum, ſed Congregatio probauit illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in propris Eccleſiis huiuſmodi orationi inſiſtere poſſe.

8 *Accedere compellantur.*] Etiamſi ſint Sacerdotes Hieroſolymitani.

Sacerdotes inſeruientes Eccleſiis Religionis equitum Hieroſolymitanorum compelli poſſunt ab Ordinario, vt ad proceſſiones publicas accedant. *Suprà hoc. §. Tam Regulares.*

21. Maij, 1601. Congregatio Concilij cenſuit, Regulares degentes in Monaſteriis, quæ per dimidium milliare diſtant à ciuitate, non teneri, nec ab Epiſcopo compellendos poſſe accedere ad proceſſiones.

An antiquitas monialium à tempore ingreſſus, & ſuſcepti habitus regularium, an verò emiſſæ profeſſionis computari debeat. Congregatio cenſuit, attendendum eſſe tempus profeſſionis.

Exemptis in proceſſionibus locum aſſignandum, quem habere volent.

REMISSIONES.

α Vide Menoch. Conſ. 126. à num. 2. cum ſeqq. & per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in proceſſionibus; vt patet ex eius Conſtitut. Romæ publicata die decimoſeptimo Iunij anno 1585. incip. Expoſcit paſtoralis officij. quam refert Steph. Quarant. in Summa Bullarij, verbo præcedentia, pag. 396. * Vide etiam Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundam. 5. p. 13. Felin. Lancellot. Chaſſan. & Paulum Fuſcum relatos à Petro Cenedo in collectan. 45. ad decretum n. 3. Tiber. Decian. conſ. 67. vol. 2. Gamma in deciſ. 1. n. 7. & tradita per Farinac. in declarat. Congregat. Card circa hoc decretum, Marta de iuriſdict. 4. p. caſu 113. n. 20. Franc. Salgado de Regni protect. tom. 1. pag. 2. cap. 9 per totum; maximè à nnmer. 5.

β *Epiſcopus amota omni appellatione.*] Vide Fr. Emm q. Regul. tom. 3. q. 37. art 3. * Salgado ſuprà n. 9.

γ *Componat.*] Quòd in præcedentiis, & proceſſionibus debeat attendi conſuetudo loci, aſſerunt Medices Marchiæ deciſ. 21. Seraphin. deciſ. 335. & deciſ. 663. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. pag. 4. Collectan. 1069.

† *Componat.*] Vide deciſ 88. Interpretum Concilij in recollectis à Farinac 0 4. part. & Franc. Salgado d. cap. 9. à numero 15.

δ *Exempti autem omnes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verb. Proceſſiones, §. 2. Fr. Emman. tom. 3. q. 36. art. 1. Aloyſ. Ricc. Curiæ Arch ep Neap deciſ. 9. latè Stephan. Grat. deciſ. 232 Balb. deciſ 130. p. 2.* Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. c. 20 §. 2. n. 4.

ε *Tam Clerici ſæculares, quam Regulares.*] Sacra Card. Congr. cenſuit Clericos omnes diœceſanos, quantumuis exemptos, ſi beneficia etiam ſimplicia in diœceſi obtineant, teneri, & compelli poſſe ab Epiſcopo, vt accedant ad proceſſiones: refert Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 4. Collect. 882. in principio. An procedat in clericis nondum beneficiatis, ſed tantùm obtinentibus officium in Eccleſiis? Affirmat Balb. deciſ. 339. pag. 2.

ſ *Compellantur.*] An poſſint compelli Monachi ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi, vt vadant ad publicas proceſſiones? Pluries per ſacram Cardin. Congr. fuiſſe deciſum non poſſe compelli, refert Quarant. d. verbo præcedentia, in fine, & reſoluunt Par. Sanch de Matrim. lib. 7. diſp 33. num. 23. Fr. Emman. in Sum tom. 1. c. 74. numer. 4. Sed in Curia Epiſcopali Papiæ deciſum fuiſſe poſſe cenſuris compelli, teſtatur Macerat. deciſ. 35 dub. 2. ſaltem pœnis pecuniariis, aſſerit Steph. Gratian. deciſ. 232. num. 15. Et quòd pariter compelli poſſint confraternitates laicorum, dicit deciſum Papiæ Macerat. eiuſdem Curiæ, deciſ. 66. & vide Sayr. deciſ. 5. de Officio Ordin. vbi reſoluit, quòd huiuſmodi confraternitates, quoad temporalia non ſubſunt Epiſcopo, ſecùs verò quoad ſpiritualia: * quod etiam voluit Marta de iuriſdict. 4. p. caſu 113. num. 20.

Nota ex Farinacio hic, quod Regulares, qui non accedunt ad proceſſiones ab ipſo

Epiſcopo indictas, poſſunt ab ipſo puniri per cenſuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia. Et patet ex deciſ. 1. & 24. deciſionum interpretum Concilij Trid. ab eod. Farin. recollect. 2. p.

Nota etiam quòd ſacra Congregatio declaratione 360. decreuit ſacerdotes etiam ſeruientes in Eccleſiis Equitum Hieroſolymitanorum, poſſe ſimiliter compelli ab Ordinario, vt interſint iis proceſſionibus; vt refert Cenedo in ſuis qq. canonicis q. 16. num. 17. cuius in propoſito meminit Franc. Salgado de Regia protectione pag. 2. in c. 9. n. 105.

u Qui in ſtrictiori clauſura.] Vide Stephan. Gratian. deciſ. 232. Et quòd non procedat etiam in regularibus qui abſunt in ciuitate vltra dimidium milliare, affirmat Aloyſ. Ricc Curiæ Archiep Neapol. deciſ. 131.* & & eſt deciſio 24. Interpretum Concilij in recollect. à Farinac. & notat Ricc. collect. 501. poſt Maynard. deciſ. 13 lib. 4. & idipſũ tradit Hugolin. d. c. 20. in §. 1. n. 5. & 6.

CAPVT XIV.

De ſupplicio Religioſi publicè delinquentis.

1 α REgularis, non ſubditus Epiſcopo, qui intra clauſtra monaſterij degit, & 2 extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit; Epiſcopo inſtante, à ſuo Superiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, 3 ſeuerè puniatur, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat: ª ſin minùs, à ſuo Superiore officio priuetur, β & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.

ª c. ſi. §. ſi vero, de ſtat. mon.

DECLARATIONES.

1 *Regularis non ſubditus Epiſcopo.*] Declaratio huius Decreti extenditur ad Cruciatã, & Inquiſitores, vt non poſſint extrahere regulares abſque Superiorũ conſenſu.

2 *Et extra ea ita notoriè deliquerit.*] Quando extra clauſtra regularis delinquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus ſit in carceribus Epiſcopi, donec proceſſus in curia Epiſcopali conficiatur, eoque compilato inſtante Superiore remittendus ſit vnà cum proceſſu puniendus; an potius nõ expectata compilatione proceſſus, ſtatim remittendus ſit ad Superiorem vnà cum his probationibus, quæ habentur? Congregatio reſpondit, ſtatim remittendum eſſe, etiam poſito quòd Superior nullam inſtantiam faceret.

Regulares degentes de licentia ſuorum Superiorum in domo ad erectionem Monaſterij deſtinata, comprehenduntur ſub diſpoſitione Concil. Trid. hic & c. 3. Seſſ. 6. adeo vt ab Epiſcopo, ſi deliquerint, puniri & corrigi poſſint, ſi in ea domo vigeat regularis obſeruantia.

An regulares degentes de licentia ſuperiorum ſuorum in domo ad erectionem monaſterij deſtinata comprehẽdantur ſub diſpoſitione Concilij hic, & in c. 3. Seſſ. 6. ita vt ab Epiſcopo, ſi deliquerint, puniri & corrigi poſſint? Congregatio cenſuit comprehendi, ſi in ea domo non viget regularis obſeruantia. Vide Seſſ. 7. & 8.

3 *Seuerè puniatur.*] In poſterum nemo Regulariũ eiiciatur è Monaſterio, etiamſi ſit incorrigibilis, ſed peccantes à Superioribus ignominiâ carceris caſtigentur, & acrius etiam (ſi opus fuerit) pro modo delictorum puniantur.

Intimetur per curſorem, vt nullus officialis Cameræ, Pœnitentiariæ, Contradictarum, Cancellariæ, aut cuiuſuis tribunalis (ſub pœna priuationis officiorum) audeat ponere manus in ſupplicatione regularium virorum, & mulierum, etiam cum literis iuſtificationis, niſi ſit à protectore ſubſcripta.

An regulares poſſint ciuiliter coram Epiſcopo, à creditoribus ſuis conueniri? Et fuit reſponſum, quod poſſint conueniri, ſi non ſint ſub regulari obſeruantia, *c. cognouimus*. At ſi ſint ſub regulari obſeruantia, non poſſunt cõueniri coram Epiſcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum iis commune Epiſcopi, propter exemptionem, itaque coram Conſeruatoribus in caſibus præmiſſis ſuprà, ſeſſ. 14. cap. 5. poſſunt conueniri, & ita cenſuit Congregatio, *die* 19. *Iulij*, 1573.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. Comment. 2. de Regul. n. 63. Fr. Emm. q. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4. * & Seraphin. deciſ. 960. Vide etiam Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 5. fol. mihi 24. Treuiſan. deciſ. 36 n. 4. lib. 1.

β *Et delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.*] Quòd non per cenſuras, docet P. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 33. n. 23.

Capvt XV.

Profeſſio tamen validè emittitur anno decimo ſexto ætatis expleto.

a c Gonſal. 87. q. 1. c. ad Apoſtol. de Regul. & c. non ſolum, eo tit. in 6. b c. ad noſtrã, c. cum virum, & c. poſtulaſti, eo tit. & cap. 1. eod. tit. in 6.

1 a &c. IN quacunque Religione, a tam virorum, quàm mulierum 2 profeſſio non fiat ♪ ante 3 decimum ſextum annum expletum; nec qui minore tempore, quàm 1 ζ &c. 4 per annum, poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionẽ admittatur.[b] 5 1 Profeſſio autem, anteà facta, ſit nulla; nullámque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obſeruationem; 6 aut ad alios quoſcunque effectus*.

Declarationes.

1 *In quacunq; religione.*] Hoc decreto, & 19. *infrà*, §. *Quicunque regularis*, non comprehenduntur omnes regulares militares: ſic etiam Rota decidit in vna Triaſorenſis penſionis, coram Reuerendo Seraphino 11. Decemb. 1570. etenim non veniunt in odioſis.

2 *Profeſſio non fiat ante 16. annum.*] An profeſſus tacitè iam dudũ ſit verè profeſſus, ſicut qui expreſsè poſt annum profeſſus, & tacita profeſſio ſit per hoc c. ſublata? Congregatio cenſuit eſſe verè profeſſum, ſi modo cetera adſint, quæ ius requirit ad inducendam tacitam profeſſionem, & reſpondit hanc non eſſe excluſam per dictum Decretum, ſeruato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales quæ eius Ordinis ſunt, qui requirit profeſſionem, ſi tacitam profeſſionem emiſerint, etſi palam & expreſsè id faciendum non fuit, cogendæ non ſunt, vt expreſsè profiteantur. Etenim ſingula Monaſteria liberum habent tacitè, vel expreſsè profitendi.

Neapolitana 9. Sept. 1593.

Congregatio Concilij cenſuit Oratricem aſſerentem habitum per eam geſtum, diſtinctum fuiſſe diſtinctione patenti ab habitu profeſſas fieri ſolitis immiſcuiſſe, minimè tacitam emiſiſſe profeſſionem.

3 *Decimum ſextum annum completum.*] Non releuat, quod moniales ſeu regulares fuiſſent deceptæ circa ætatem admiſſæ ad profeſſionem.

Corrigitur hìc caput primum de Regul. in 6. vt in minore 14. ann. &c.

4 *Per annum.*] Continuum ſcilicet in probatione intra clauſtra, non autem interpolatum; nec Priuilegium aliquod ſuffragatur, cùm cenſeatur ſublatum, *infr. c. 22.*

Congregatio Concilij cenſuit, annum probationis ad emittendam profeſſionem in Religione debere eſſe continuum, non autem interpolatum. 17 Nouemb. 1597.

An verò qui vouit ingredi religionem, & in ea perſeuerare, ſi ingreſſus intra annum probationis recedens reuerteretur ad ſeculum, ſit liber à voto ex mente huius Decreti Concilij, cùm non poſſit renuntiari anno probationis, ſicut de iure communi. Congregatio declarauit, hoc Decret Concil. nihil diſpoſuiſſe de voto, cùm profeſſio non ſit valida ante expletum probationis annum.

Quia autem Canones permittunt; vt quis poſt ratum matrimonium religionem ingredi poſſit, dubitabatur quid fieret, ſi vnam religionem ingreſſus, de illa tranſeat ad aliam, aut plures, & ita tempus profeſſionis differatur? an ſcilicet talis compelli poſſit ad tempus hoc breuiandum, maximè cùm iſte trãſitus ex vna ad aliam religionem, fieri videatur in fraudem eius qui in ſæculo remanſit? Congregatio ann. 1598. reſpondit, non poſſe compelli.

Puella ex illegitimo, & damnato coitu nata, nullo Concilij decreto habitum religionis ſumere, in eoq; profiteri prohibetur.

Hoc anno probationis durante ſi nouitia (curandæ valetudinis cauſſa) de licentia ſuperiorum à Monaſterio exierit, & poſtea reuertatur, eodem tempore profeſſionem emittet, perinde ac ſi nunquam egreſſa fuiſſet.

Congregatio Concilij cenſuit, moniales nullo pacto ad profeſſionem admittendas, niſi per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterint, quemadmodum disertis verbis cauetur decreto 15. *Seſſ.* 25. *de Reg.* Neque vllam rationem habendam contrariæ conſuetudinis etiam immemorabilis, vt potè ſublatæ *decret. c.* 22. *Seſſ.* 25. 14 Aug. 1597.

Itidem moniales virginales, quas ſolas conſecrare fas eſt, ante 25. annum completum non eſſe conſecrandas.

5 *Profeſſio ante facta ſit nulla*] Profeſſio facta à Moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid ſi ex inſtituto alicuius regulæ

profeſſio non fiat ante 18. annum completum, (vt ſunt de S. Franciſco de Paula) an ſit eorum profeſſio nulla, ſi iam emiſerint poſt tempus Concilij, ſed ante tempus in eorum Regula ſtatutum? Siquidem ex verbis Regulæ non annullatur talis actus profeſſionis, ſed tantum imponitur pœna eum reiiciendi, & eget confirmatione ſuperioris: Cenſuit Congregatio profeſſionem tenere, *argumento capit. Ad Apoſtolicam, de Regular.*

Lucenſis 6 Aug. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, ex profeſſione, ſiue tacite ſiue expreſſe intra annum probationis emiſſa, non obligari aliquem, neque in ſpecie, neque in genere Religioni.

21. Sept. 1594. Congregatio Concilij cenſuit eum, qui emiſit profeſſionem intra annum, nec deinde emiſit tacitam, non eſſe obligatum ad religionẽ; neque in genere, neq; in ſpecie.

6 *Aut ad alios quoſcunque effectus.*] Si mulier 12. annis maior ingrediatur Monaſterium, & intra duos menſes habitum ſuſceperit, expleto 16. anno, & lapſo anno probationis, profeſſionem emittat iuxta hoc Decretum, interea verò expectet, donec annus probationis labatur, & profeſſio ſic emittatur.

Qui emiſit profeſſionem intra annum probationis, non eſt obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in ſpecie, nec etiam in foro conſcientiæ illi indicta eſt obligatio.

Congregatio aliàs reſpondit, tacitam profeſſionem induci per annum, & diem computandum à die poſt decimum ſextum annum expletum ejus qui Monaſterium ingreſſus eſt.

Item, Congregatio cenſuit, tacitam profeſſionem in his Decret. 15. & 16. non eſſe excluſam, ſeruato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus aliis ad tacitam profeſſionem requiſitis. *Supra hoc c. initio.*

In religione ſancti Baſilij approbata in ſui initio fiebat expreſſa profeſſio trium votorum, ſed tempore, quo (de cuius initio non eſt memoria) regulari obſeruantia collabente, eius Monaſteria commendata fuerunt, deſiit emitti conſueta profeſſio, quia nec erat caput aliquod Religionis. Dubitatur itaque an illi, qui huiuſmodi religionis habitum de manibus Commendatarij, vel Prioris, vel expreſsè profeſſione ſuſcepta per aliquot annos geſtarunt, tacitè profeſſi intelligantur quoad regulam ſancti Baſilij? Congregatio cenſuit tacitè profeſſos.

Congregatio coram Cardinali Alciato diffiniuit caput hoc de Militaribus religionibus non loqui, quia in odioſis non veniunt Hieroſolymitani, *Sylu. v. er. relig. 1. n. 4 Suprà hoc c. §. In quacunque.*

Congregatio Concilij cenſuit, etiam milites Hieroſolymitanos hodie debere antequam profeſſionem emittant, per annum in probatione manere, poſtquam eorum conſtitutiones, quoad hoc, ad Tridentini Concilij Decreta ſunt relatæ, & à ſede Apoſtolica confirmatæ. 3 Iun. 1599.

Licet Hieroſolymitani milites dicantur regulares, idque iuxta *Abb. rub. de regul.* tamen non comprehenduntur ſub hoc cap. vnde & in his non requiritur ætas præſcripta per Concilium.

Poſt profeſſionem quilibet regularis etiam extra clauſtra degens, ſi moriatur cum habitu, iure omnia bona ſua mobilia & immobilia acquirit Ordini, in quo profeſſus eſt, & viſa quadam Bulla Pij V. Paulo poſt Rota decreuerat in fauorem militiarum, quod ipſi per Concilij verba non cõprehenderentur. At nouiſſimè menſe Iulij 1592. cenſuit Congregatio, milites Hieroſolymitanos à nouo ipſorum ſtatuto inhærente hoc Decreto comprehendi.

Poſt profeſſionem verò quilibet regularis etiam extra clauſtra degens, ſiue moriatur cum habitu, ſiue ſine, cuncta bona ſua mobilia, & immobilia acquirit ordini, in quo profeſſus eſt: vide Bullam Pij V.

REMISSIONES.

α Vide Frat. Emman. quæſt. Regular. tom. 2. quæſt. 1. art. 7. & tom. 3. quæſt. 13. art. 4. & quæſt. 15. art. 1. 2. 7. & 8. P. Azor. inſtit. moral part. 1. lib. 12. cap. 4. Pat. Valer. Regin. in praxi fori pœnitent. lib. 18. n. 185. cum ſequentibus. Petr. Ledeſm. in ſumm. part. tract. *del eſtado de los Relig.* cap. 7. * Vide etiam Nauar. conſ. 5. n. 4. lib. 1. de his quæ vi metúſve cauſa fiunt. Honded. conſ. 78. n. 22. vol. 2. Molin. Theolog. tom. 1. de iuſtit. & iur. qu. 139. col. 6. fol. mihi 42. Didac. de la Mota de confirmat. Ordin. S. Iacobi lib. 2. c. 1 §. 4 n. 5. & §. 12. n. 6. & Rotam nouiſſ.

β An per Concil. in præſenti ſublatæ ſunt tacitæ profeſſiones? Affirmant aliquas tantùm non omnes eſſe abrogatas, Fr. Emm. tom. 3. q. 17. art. 1. P. Azor. dict. c. 4. quæſt. 6.

γ An Milites in emittenda profeſſione comprehendantur ſub hoc Decreto? Affirmant Nauar. conſ. 5. ſub tit. de his, quæ vi, Frat. Emman. in Summ. tom. 2. c. 8. n. 2 concluſ-

cluſ.1.Steph.Grat. diſcept. forenſ. c.363.n. 27. Negant Rot. nouiſſ. part. 1. deciſ. 191. Fr.Ludou.Beia Reſponſ. caſuum conſcient. part.4.caſu 28. per totum, laté Gonzal. ad reg.8.Cancel. gloſſ.8.à n.61.P.Sanchez de Matrim.lib.7.diſput. 44.num.8. Flamin.de Reſignat.lib.6.q.2. n.117. cum ſeqq.vbi n. 120. dicit Milites Hieroſolymitanos comprehendi ſub hoc Decreto ex nouo ipſorum ſtatuto,huic Decreto adhærenti.† Stephan. Gratian. diſceptat.457.ex n.31.Ricc. collectan.216.

δ Ante decimum ſextum annum expletum.] Vide Zerol.in praxi Epiſc. p.1. verbo Moniales,§.2.pag.233.P.Azor.inſtit. Moral.p. 1.l.12.c.2.col.1167.& lib.13.c.9.col.1316. P.Sanch.de Matrim.lib.2.diſp.24. n.22. Fr. Ioan.de la Cruz de ſtatu Relig.lib.1.cap. 8. dub.2. & 4.Petr.Ledeſ.in Summ. t.2. tract. *del eſtado de los Religioſos en comun*,c.7. Neque hoc caſu malitiam ſupplere ætatem aſſerit Aloyſ.Ricci. Curiæ Archiepiſc. Neap. deciſ.122.* Vide Gutier.lib.2.canon.quæſt. cap.1. n.107. Io. Steph. Duranti Tholoſan. quæſtion.iuris notatiſsim.q.3. & ibi Iacob. Ferrer.eius additionator. Rotam nouiſſ. deciſ.175.n.7.de qua per Farinacium in p. 1. ciuil.

ε Quam per annum.] An continuus debeat eſſe? Affirmant Nauar. conſ. 52. ſub tit.de Regular.n.2.Pat.Henriq. in Summ. lib.13. cap.40.§.in medio,Flamin.de Reſign. lib.3. q.13.n.11.† Honded.d.conſ.78. n.17. Cabedo lib. 2. diuerſ. iuris argumentorum, c. 15.n.2.3.& 4.Iacob.Ferrer.ad Steph.Durãti quæſtionum iuris notatiſsimar.q.3.Rota nouiſſ.deciſ.175.à n.1.per Farin.p.1.ciuil.

ζ Quòd poteſt compleri extra monaſterium cum licentia,reſoluunt Nauar. d.conſ.52.n. 4.& conſ.41.n.3. de Regul.& conſ. 10. de Clericis non reſid.n.3.Flam.d.q.13.n.12.Fr. Emm.to.3.q.15.art.8.Fr.Beja Reſp.caſuum conſ.p.4.caſu fin.in vltimis verbis.

η Quòd annus probationis poſsit impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimumſextum, & vi talis probationis poſſit probatus admitti ad profeſſionem expleto 16.anno,tenent Nauar.conſ.50.de Regul.n. 1.P.Azor.inſt.Moral.p.1.lib.12. c.4. q.9.P. Valer.Regin.d.lib.18.n.385.prope finem.

θ An nouitius, etiam de conſenſu Prælati, & conuentus, poſſit renunciare anno integro probationis? Negant Nauar. conſ. 33. ſub tit.de Reg. Beja d.caſu fin. verſ.Tertiò, vbi à princip. probat profeſſionem nouitij ante annum probationis factam in mortis articulo eſſe validam: teneri tamen nouitium,ſi conualuerit,& ex ea infirmitate non deceſſerit, complere poſtea integrũ probationis annum, & profeſſionẽ de nouo emittere,vide Fr.Emman tom.3.q.15.art.6.Pet. de Ledeſm.d.cap.7.concluſ.2.diffic.1.

ι Profeſſio autem antea facta ſit nulla.] Vide Bejam d.p.4.caſu 7. Fr. Emman. tom.3. q. 15. artic. 5. & vide ad id P. Sanch. de Matrim.lib.2.diſp.24.n.6. & lib. 7. diſp.37. n. 45. cum ſeqq. Et quòd allegans ſe non eſſe profeſſum,probare debeat, decidit Rot. diuerſ. deciſ.216. part.2. Nec in dubio profeſſionem præſumi affirmat Pute. dec.108. lib.1. Profeſſio verò an poſſit per teſtes probari? Vide apud Vincent. de Franch.deciſ.483.† Honded.conſ.78. n.36. Stephan. Duranti q.iur.q.5.

** Aut ad alios quoſcunque effectus.*] Vide Treuiſan. in deciſ. 33. lib.1.

CAPVT XVI.

Renunciatio aut obligatio quæcunque fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, alioquin eſt nulla. Nouitij inuenti habiles ſine mora admittantur ad profitendum, aut è monaſteriis eiiciantur. Nihil innouetur in pio inſtituto clericorum Societatis Ieſu. Ne illaqueentur nouitij aut nouitiæ,&c.

1 α β γ NVlla quoque δ renunciatio, 2 aut obligatio ε antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcumque cauſæ piæ, valeat, 3 niſi ζ cũ licentia η Epiſcopi, ſiue eius Vicarij, fiat 4 intra duos menſes * proximos ante profeſſionem; ac 5 non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri,niſi ſecuta profeſſione: aliter verò facta, etiamſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, θ ſit irrita, 6 & nullius effectus. a ι Finito tempore nouitiatus,7 Superiores, nouitios, 8 quos habiles inuenerint, 9 ad profitendum admittant; aut è monaſterio eos eiiciant.† Per hæc tamen ſancta Synodus non intendit

a cap. cum cauſam, in n. de elect.

aliquid

aliquid innouare, aut prohibere, x quin Religio Clericorum Societatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, à ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius Eccleſiæ inſeruire poſſint. λ Sed neque ante profeſſionem, excepto victu, & veſtitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio 10 aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur; 11 ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem ſubſtantiæ ſuæ monaſterium poſſideat; nec facilè ſi diſceſſerit, id recuperare poſſit: quin potiùs præcipit ſancta Synodus 12 ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat; & 13 vt abeuntibus, ante profeſſionem μ omnia reſtituantur, quæ ſua erant. Quod vt rectè fiat, Epiſcopus etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

Declarationes.

1 *Nulla quoque renunciatio*] Hoc cap. non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monaſteriis, neque procedit hoc c. in teſtamento aut vltima voluntate, vel eleemoſynis.

2 *Aut obligatio, antea facta.*] Vox *antea* reſpicit tempus, quod ſecutum eſt ipſum ingreſſum. Ideóque valida eſt donatio facta ante ſuſceptionem habitus, non autem illa quæ à tempore ſuſceptionis præceſſit duos menſes qui ſunt ante profeſſionem.

Quoad Decretum Concilij reſpondit Congregatio, ſe non comprehendiſſe quoddam depoſitum illarum pecuniarum, quæ dotis ſeu eleemoſynæ nomine Monaſterio dantur, ſiue deponuntur in publico Banco, ſiue penes alium, qui eas Monaſterio dare debeat poſt profeſſionem emiſſam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in euentum reſtitutionis, ac etiam in inuentionem mutui colorati, quod parentes nouitiarum in dotem deſtinatam, ſub nomine mutui ſinguli Monaſterio numerarent: etenim omnibus iſtis modis lex Concilij circumuenitur.

Quod ſi renunciatio ante ſuſceptum habitum facta fuerit, vel ante ingreſſum Religionis (quamuis renuncians foret acceptatus) Concilium non habet locum, loquitur enim de ſumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed ſi donatio vel renunciatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ, tunc tanquam facta in fraudem huius canonis, videtur ſubeſſe huic diſpoſitioni ex ſententia Congregationis.

Congregatio Concilij cenſuit, Decretum c. 16. in principio, non vendicare ſibi locum in teſtamentis, atque aliis vltimis voluntatibus. 22. Ian. 1598.

Congregatio Concilij cenſuit, Decretum Concilij cap. 16. Seſſion. 25. de Regularibus, non vendicare ſibi locum in donationibus, vel renunciationibus ante habitus ſuſceptionem, etiam animo & propoſito religionem ingrediendi factis. 18. Mart. 1598.

Congregatio Concilij cenſuit, decretum Concil. Trid. *cap.* 16. *Seſſ.* 25. *de Reg.* non habere locum in donationibus, & renunciationibus factis ante ſuſceptionem habitus. 3. Mart. 1594.

3 *Niſi cum licentia Epiſcopi.*] Hac licentia omiſſa, & profeſſione ſequuta, nulla eſt renunciatio.

4 *Intra duos menſes proximos.*] Renunciatio à nouitiis facienda intra duos menſes vltimos, antequam profeſſio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamſi vltra plures menſes anni probationis profeſſio fuerit prorogata. Neque enim renunciatio facta cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij, intra duos menſes proximos, tempore quo profeſſio emitti legitimè potuiſſet, cenſebitur inualida, ex eo quòd actualis profeſſio per aliquot menſes dilata fuit.

Congregatio Concilij cenſuit, renunciationem factam cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij intra duos menſes proximos tempori, quo profeſſio emitti legitimè potuiſſet, non cenſeri inualidam ex eo, quod ipſa actualis profeſſio per aliquot menſes dilata fuerit. 17. Oct. 1594.

Congregatio Concilij cenſuit Decretum c. 16. Seſſ. 25. de Reg. in princ. vendicare ſibi locum etiam in his quæ excedunt annum 16. & illa verba, ante facta, quæ ibidem habentur, non referri ad ætatem renuntiantis, ſed ad duos menſes proximos ante profeſſionem. 15. Ian. 1601.

5 *Non alias intelligatur.*] Si renuntians tempore renuntiationis compleret 16. annum, renunciatio eſſet valida, dummodo facta ſit cum licentia Epiſcopi, ſeu vicarij, iuxta hoc Decretum intra duos menſes proximos ante profeſſionem.

6 *Et nullius effectus.*] Idem dicendum eſt, ſi renuncians eſſet tacitè profeſſus, licet renunciaſſet duobus menſibus, vt hic, ante profeſſionem expreſſam.

7 *Superiores Nouitios, &c.*] Hæc verba reſpiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita ex licentia S. D. N. explicante hunc textum Illuſtriſſimo Cardinali Catauellanenſi, cenſuit Congregatio ſub die 19. Iulij 1570. quod dictum tempus nouitiatus eſt arbitrarium.

8 *Quos habiles inuenerint.*] Si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus; donec duret probabilis ſpes recuperandæ ſanitatis.

9 *Ad profitendum admittant.*] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiſerat profeſſionem, & deinde probabiliter dubitans non fuiſſe baptizatam, denuò ad cautelam baptizata fuit, debeat denuò emittere profeſſionem, & dato quod ſic debeat expectare per annum. Reſpondit, & reſolutum fuit profeſſionem primam eam ligare, verum debere eam ad maiorem cautelam iterum emittere profeſſionem non expectato alio anno, & fuit alleg. Abb. c. 1. & 2. de presb. non bapt.

Ad profitendum admittant.] Fuit dubitum, an Monialis, quæ emiſerat profeſſionem, & deinde probabiliter dubitans ſe non fuiſſe baptizatam, de nouo ad cautelam baptizata fuit, debeat de nouo emittere profeſſionem? & dato quod ſic, an debeat expectare per annum? Fuit reſolutum ſub die 10 Decemb. 1588. profeſſionem ligare, verùm debere eam ad maiorem cautelam iterum emittere profeſſionem, expectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c. 1. & 2. de presbyter. non baptizato.

10 *Neque aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur.*] Ne quidem eo caſu quo aliquid tribueretur, non ex puellæ bonis propriis, ſed illorum bonis, qui ſunt parentes, vel conſanguinei.

Cùm dubitatur an puella ſit legitimè profeſſa, & an donatio facta in monaſterio fuerit libera & valida; Epiſcopus debet eam amouere à monaſterio in loco tuto, & neutri parti ſuſpecto collocare, ibique eam diligenter interrogare.

11 *Ne hac occaſione diſcedere nequeat.*] Quod ſi diſceſſerit intra tempus probationis, & dos ſoluta eſſet; erit reſtituenda hæredibus vnà cùm fructibus, ſi quos Monaſterium percepiſſet, deducto tamen victu, & veſtitu, non tamen pacto, quo talia diceret antequam habitum in Monaſterio ſuſciperet: *etiam ſi pactum eſſet irritum, & ſi eſſet immemorabilis conſuetudo reſtituendi.* Debetur dos promiſſa monaſterio pro Moniali defuncta profeſſa, non obſtantibus alimentis perſolutis eidem Moniali, dum ipſa viueret, & pacto, quod ſemper eſſent eis perſoluenda dicta alimenta, donec ſolueretur dos.

12 *Sub anathematis pœna dantibus.*] Non incurritur ipſo facto, & abſolutio non eſt reſeruata Papæ.

Puellæ quæ ſunt in Monaſteriis, finito tempore Nouitiatus, ſunt ad profeſſionem admittendæ, ſi habiles inueniantur; ſi verò non, eiiciantur è Monaſterio.

Profeſſus in vnà Religione ad aliam tranſlatus, etiam ad laxiorem, auctoritate tamen Apoſtolica, non poteſt renuntiare anno probationis, vt in hoc Decreto: nec illa renunciatione per ſuperiorem facta, ad ipſam profeſſionem intra annum poteſt recipi, ſed iterum debet profiteri, iuxta formam hîc traditam.

Congregatio Concilij cenſuit, tempus anni ad emittendam profeſſionem à Concilio Tridentino præfixum, poſſe arbitrio ſuperioris Regularis prorogari. 31. Maij. 1597.

13 *Et vt abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur.*] Etiam cum fructibus ſi qui ſint, deductis tamen alimentis à Monaſterio præſtitis. *Supr. hoc c. § ne hac occaſione.*

Si Nouitius ſit ſui iuris, & non habeat parentes, non poteſt in ingreſſu Religionis præter victum aliquid donare Religioni, amore Dei, vt Congregatio reſpondit, ex verbis expreſſis huius Decreti. Ad dubium autem, an idem poſſit in ipſomet ingreſſu donare ſe ipſum, & omnia bona ſua Religioni, vt fiebat olim, dummodo in iſtis caſibus non ſit poſita pœna excommunicationis, reſpondit ſimiliter Congregatio, omnes huiuſmodi donationes, quæ fiunt ab iis, qui vt nouitij fiant, ingrediuntur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 47. art. 8. P. Azor. inſt. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 2. col. 1169. P. Molin. de Iuſtit. tr ... diſp. 139. verſ. Antequam. P. Leſſ. eod. tract. l. 2. c. 41.

dub.4. num.40.P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit.lib. 18.num.397. Aloyſ. Ricci.in collect.de ciſ.p.2.collect.454.Cæuall.Communium contra Communes q.806. num. 14. cum ſeqq. latiſſimè Aluar. Valaſc. de Partitione,c. 16.num. 12. cum ſeqq. Luſit. Benedict. Ægid. in Repet. l. vnic. Cod. de Sacroſanct. Eccleſ.pag. 4. §. 2. per totum.

β Hoc Decretum non procedere in Teſtamentis, donatione cauſa mortis, & codicillis, reſoluunt Nau.Comment.2. de Regul.num.30. Gaſp.Theſaur.deciſ.56.lib.2. Henriq.deciſ.21.P.Azor.d.p.1. lib.12.c.2. q.14.Fr.Emman.tom.3.q.16. art.1. Aloyſ. Ricc.in collect.deciſ.collect.584.P.Leſſ.de Iuſtit.lib.2.c.41.n.40.Valaſc.d.c.16.à n.13. Luſit.Ægid.d.§. 2. num. 21. cum ſeqq. & num.fin.

γ *Renunciatio.*]Procedere in renunciatione beneficij, etiam ante ingreſſum, intuitu religionis facta, niſi paulo ante profeſſionem, quando ſcilicet,ad illam eſt receptus à fratribus, & omnia sũt parata,ita vt moraliter loquendo profeſſio indubitanter ſequi debeat,reſoluunt Fr.Emman.tom.1.q.32.a. 2. Flam.de reſig.lib. 3.q.13. num.3. cum ſeqq.P.Azor.inſt.Mor.p.2.lib.7.c.20.q.6.† Renunciatio a. facta à nouitio profiteri nolente in religione, ſi efficiatur poſtea Epiſcopus, an reuocetur? Affirmat Aloyſ. Ricc.in ſua prax.variar.reſolut.c.152.

Vtrùm dos data puellæ pro ingreſſu religionis,ſi moritur ante profeſſionem,acquiratur monaſterio,vel à proximioribus vendicari poſſit, quæri ſolet? & ad fauorem proximorum conſulti reſponderunt poſt Calderin.Menoch.conſ.396.n.5. Honded. conſ.44.& Ricc.in prax.var.reſolut.c.138. ex n.1.

δ *Antea facta.*] Vtrùm renunciatio, ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſæculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis, ſtante diſpoſitione huius cap. valida ſit? Negat P.Leſſ.d.lib.2.c.41.num. 40.verſ.Secundò. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renunciatione facta ante ſuſceptionem habitus, Quarant. in Summa Bullarij,verbo Monaſteria,& conuentus, pag. 330. verſ. Dubium illud.Stephan.Gratian. deciſ.37. num.2. Aluar.Valaſc. d. c. 16.num. 22. cum ſeqq. Benedict. Ægid.in Repet. d.l.1. p.4.§. 2. n.22. ad finem. * Vide Gaſpar. Ant. Theſaur. lib.2. quæſtion.forenſ.q.56.n.7.

ε Vtrùm Teſtamentum ante ingreſſum Religionis factum ſequuta profeſſione rumpatur? Et an ante profeſsionem poſſit expreſsè reuocari? Vide Graſſ. §. Teſtamentum quæſt. 34. num. 2. Fachin. lib. 6. Controu. cap. 14. & 15. Carol. Tapi. ad Auth. Ingreſsi, verbo, Ideóque nec de his, à numer. 74. C. de Sacroſ. Eccleſiis. Mench. de Succeſ.creat.lib.2.§.20.num.29. & de Succeſſ. progreſ. lib. 1.§. 1.num. 52. Guttier.in c. Quamuis pactum,verbo,Dum nuptui tradebatur,n.4. & Canon, lib.2.c.1. Molin. lib.2. de Primogen.c.9. à num.38. Matienſ.l.1.gl.3.n.4.tit.4. lib.5. nouæ Recop. Cornel. ad Gom.l.3. Tauri n.13.Spin. de Teſtam.in gl. Rub.p.6.n.3.P. Molin. de Iuſt.tract.2. diſp.139. & diſp.604.num.3. Cæuall.Commun.contra Communes q.61. & 221. P. Azor. inſtit. Moral. p.1.lib.12.c. 8.Caſtill. Quotid. lib.1.de Vſufructu c.65. n.6.& lib 3.c.12.n.30. plures ex antiquioribus refert Cened.ad Decretum collect.50. n.3.& ex noſtris Luſitanis Gam.deciſ.316. n.5.& 6.& dec.375.n.5. Coſt.in c.Si pater, verbo Teſtatorem,n.8.& 10. Cald.Pereira, in l. Si curatorem, verbo Sine curatore, n. 59. & de Nomin.q.9.n. 5. cum ſeqq. & de poteſtate elig.c.3.n.17. Valaſc.de Partitionib.c.16.n.14.Fr. Emman.q. Regul.tom.3. q.9.a.3.

ζ *Cum licentia.*] Quòd debeat interuenire ante actum, vel in ipſo actu,affirmant iuxta Bart. doctrinam in l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum,ff.de acq.hæred. Tiraq.de iure mar. gl. 6. n. 3. cum ſeqq. Chaſſan. in conſuet. Burg. Rub. 4. §. 2. gloſſ. *Sans licence*, fol. 130.& §.7.gloſ.*Sicen*,fol.160.Cened.pract. & Canon. quæſt.lib.1.q.30.n.78.

η *Epiſcopi.*] Non ſufficere ſuperioris,tenet Fr.Emman.to.2.q.47.art.14.

* *Intra duos menſes.*] P. Molina d.q.139. col.6.in fin.pag.mihi 542. Emman.Rodriquez in ſumma cap.90.tom.1.

θ *Sit irrita, & nullius effectus.*]Vide Nauar. conſ.7.& 8.de donation.P. Azor. inſt. Moral.p.1.lib.12.c.18.verſ.52.

† *Aut è monaſterio eos eiiciant.*] Vide Honded.conſ.78.n.49.65.& ſeqq.vol.2.

ι *Finito tempore.*] An profeſsio poſsit differri? Vide Nauar. conſ.29. de Regularib. & vide quid conſ.30.Fr. Emman.to.3.q.15. art.10.in fin.& q.17.a.5.

κ *Quin Religio Clericorum Societatis Ieſu.*] Vide Ioſeph.Ludou.Peruſ.deciſ.77.Et quod ſint veri Religioſi, tuentur P. Azor. Inſtit. Moral.p.1.l.13.c.7.col.1302.Fr.Emm.to.1. q.56.art.1. & vide quid to.2.q.47.a.16.Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 2. concl.5.verſ.Ex dictis.

λ Sed

λ *Sed neque ante profeſſionem.*]Vide Fr Emman.to.2.q.47.art.5.& q.84.art.5. Valaſc. de Partit.c.16.n 32. Steph. Grat.diſcept.foreuſ.c.363.n.18.& 19.* Vide etiam Sotum de Iuſti.& iure lib.6.q.6.art.2. ad quartum. Paul Fuſcum de viſitatione lib.2.c.15.n.54. & in ſingulari 32.lit.C.Patrem Molinam d.q.139.col.6.& ſeq. Rodriquez d.q.47.n.8. Cæuallos in q.439.n.6.cum ſequent.

μ *Omnia reſtituantur.*] Vide Zerol.in praxi Epiſc.p.1.verbo Moniales,§.3.& p.2.eodem verbo,verſ.1.pag.73. † Treuiſan. deciſ.57. per totam,lib.1.

ν *Cenſuras Eccleſiaſticas, &c.*] Quid ſi hoc non fuiſſet expreſſum? Vide Pat.Sanch. de Matrimon.lib.7.diſp.33.n.23.

CAPVT XVII.

Virgines volentes habitum religionis aſſumere, ſint maiores duodecim annis, & examinentur ab Ordinario, ſicut & ante emiſſionem profeſſionis. Proinde Præfecta monaſterio certiorem faciat Epiſcopum ante menſem finiti nouitiatus.

1 α LIbertati profeſſionis virginum Deo dicandarum proſpiciens ſancta Synodus, ſtatuit atque decernit, vt ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, 2 maior duodecim annis ſit; 3 non ante eum ſuſcipiat; β nec poſtea ipſa, vel alia 4 profeſſionem emittat, 5 quàm explorauerit Epiſcopus,* vel, eo abſente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, 6 virginis voluntatem diligenter, 7 an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat quid agat: & ſi voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requiſitas iuxta monaſterij illius, & Ordinis regulam; necnon monaſterium fuerit idoneum: 8 liberè ei profiteri liceat. 9 Cuius profeſſionis tempus ne Epiſcopus ignoret; 10 teneatur Præfecta monaſterio, eum ante menſem certiorem facere, quòd ſi Præfecta certiorem Epiſcopum non fecerit, quamdiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

DECLARATIONES.

1 *Libertati profeſſioni.*] Virgines antequam ingrediantur Monaſterium, adducantur ad matronas honeſtas, nec ſanguine illis coniunctas, nec aliquo modo ſuſpectas, vbi remotis omnibus earum propinquis, examinentur ab Epiſcopo earum voluntates. Etenim omnimoda libertas requiritur in Monaſticæ vitæ delectu, pro qua libertate obtenta eſt cauſa cuiuſdam Dominæ, ad annullandam eius profeſſionem metu reuerentiali factam, anno 1586. menſe Februarij.

Ex puella, cuius deliberatio in dubium reuocatur, Ordinarius diligentiſſime quærere debet, an Deo religioſe inſeruire, atque inter moniales apud quas eſt, profeſſionem emittere, an verò nubere velit: & hoc fieri debet neceſſarijs interrogationibus, & quicquid reſponderit, deſcribi debet à publico Notario, præſentibus teſtibus idoneis: quæ quidem puella, ſi ob aliquam cauſam probabilem videtur Ordinario non eſſe examinanda ad monaſterij crates, examinari debet in Eccleſia eiuſdem Monaſterij, vel alio religioſo loco, qui aptior & commodior videbitur. *Inſr.hoc c.* §.Epiſcopo N.

2 *Maior 12. annis ſit.*] Congregatio cenſuit, non eſſe diſpenſandum, vt puellæ, quæ duodecim annum non compleuerint, poſſint habitum in Monaſterio ſuſcipere.

3 *Non ante eum ſuſcipiat.*] Vtrumque ſpectat ad Epiſcopum tam ante ſuſceptionem habitus, quàm ante profeſſionis emiſſionem, explorare voluntatem puellæ, non obſtante quod Monaſterium ſit Regularibus ſubiectum, vel aliàs exemptum à iuriſdictione Epiſcopi.

4 *Profeſſionem emittat.*] Non admittitur puella ad profeſſionem ante annum decimum ſextum expletum. Quod ſi puella in 12. ætatis anno matrimonio coniuncta, & Religionem ingreſſa ſit, cogendus eſt ſponſus per quatuor annos expectare, vſque dum illa profiteatur, nec permitti poteſt tranſire ad vota, vbi illa per annum in dicta Religione permanſerit, prout reſponſum fuit à ſacra Congregatione anno 1588.

Virgines à quibus facienda eſt profeſſio,

ſi clauſura monialium facta ſit, examinandæ ſunt ab Ordinario intra Monaſterium ad cancellos ſeu crates ipſarum monialium, & clauſura facta Ordinarius obtinere debet à monaſterio ingreſſum.

Epiſcopo N. ſcriptum eſt, ne extra cancellos monialium examinaret puellas facere volentes profeſſionem, vel ſi haberet cauſſam iuſtam, vel certam ſuſpicionem, examen faceret in Eccleſia Monaſterij, vel in Eccleſia alia.

5 *Quam explorauerit Epiſcopus.*] Cógregatio cenſuit, Virginum, quæ ab Ordinario examinatæ habitum Religionis ſuſceperunt antequam profiteantur, voluntatem iterum penitus explorandam. Quo igitur tempore profeſſionem facere volunt, etſi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum ſuſceperunt, tamen ab ipſis examinentur.

Quam explorauerit Epiſcopus.] Per hoc decretum Epiſcopi debent illas bis examinare, primò ante ſuſceptionem habitus, deinde ante profeſſionem, virgines, quibus eſt faciēda profeſſio, ſi clauſura monialium facta ſit, examinandæ ſunt ab Ordinario intra monaſterium ad cancellos, ſeu crates ipſarū monialiū, & clauſura facta Ordinarius abſtinere debet à monaſterij ingreſſu.

6 *Explorauerit virginis voluntatem.*] Per hæc verba Congregatio reſcripſit, aliquam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum ſuſcipiendum, cuius cauſſa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non eſt autem voluntas Congregationis neque Concilij, vt ante illam ætatem puella admittatur.

Virginis voluntatem.] Per hæc verba Congregatio reſcripſit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum ſuſcipiendum, quia cum requiratur voluntatis exploratio, non eſt eius voluntas, neque conſilium ante illam ætatem.

Congregatio cenſuit, Ordinarium non debere explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monaſterio ad petitionem illius, qui vult illam in vxorem ducere, ſed expectandum eſſe tempus faciendæ profeſſionis, & tunc, ſi ſit ſuſpicio quòd inſtigetur à monialibus, pro ſuo officio curabit inde educi in exteriorem Eccleſiam Monaſterij, vel in aliam propinquiorem, & commodiorem (prout magis conuenire iudicabit) vbi voluntatem eius explorare poſſit. Quod ſi nulla ſit ſuſpicio, & nullam aliam iuſtam cauſam ſubeſſe apparebit, tunc non alio in loco, quàm ad crates ferreas Monaſterij voluntatem puellæ explorabit.

Congregatio Concilij cenſuit, explorationem voluntatis puellarum profiteri volentium ad præſcripum Decreti cap. 12. Seſſ. 25. de Reg. vtroque tempore ſcilicet ingreſſus, & profeſſionis faciendam, ad Archiepiſcopum pertinere, quamuis Monaſterium ab eius iuriſdictione exemptum exiſtat. Burgenſis 21.Sept. 1591.

7 *An coacta, an ſeducta ſit.*] Congregatio cenſuit, quòd incluſa per vim in Monaſterium, debet inde educi, & ſi quid damni ob eam cauſſam paſſa eſt, curari debet, vt indemnitati eius prouideatur, eorum impenſis qui talem vim intulerunt, qui debẽt etiam ſeuerè caſtigari. Sed ſi puella monialis effici velit, deſiderij eius compos eſt facienda, licet pater eius contradicat.

8 *Liberè ei profiteri liceat.*] Puellis, quæ ſumpſerunt ſacrum habitum in aliquo monialium Monaſterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 15. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, verùm velint profeſſionem emittere vel non, ſi noluerint, remitti poterunt ad domos conſanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præſertim tamen ea, quæ inconſulto Epiſcopo habitum ſuſcepit Religionis, antequam profiteatur, ab Epiſcopo examinanda eſt diligenter.

9 *Cuius profeſſionis tempus, ne Epiſcopus ignoret.*] Poſtquam Epiſcopus hac de re, & ingreſſuræ voluntate certior factus fuerit infra 15. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo ſe non intromittat. Sic ſacra Congregatio.

Si Monialis, aut nouitia neget ſe eſſe profeſſam, Ordinarius audire poteſt eam, etiam extra monaſterium.

10 *Teneatur Præfecta Monaſterio.*] Si Superior monialium alicui puellæ habitum dederit, priuſquam ab Ordinario examinata fuerit contra Decreta Concilij facit. Itẽ ſi moniales profeſſionem fecerint antequã iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trident. faciunt. Prior caſus ſi euenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum ſuſceperunt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem ſacris Virginibus, à quibus non ſolùm habitus eſt ſuſceptus, ſed iam profeſſio facta eſt, etiamſi examinatæ non fuerint, nihil Ordinarius præſentatus debet ſuſcipere, ſed permittat eas in ſuo ſtatu permanere, prout Concil. Trident.

dent. ſtatuit. In Abbatiſſas tamen animaduertere poteſt, debéntque per eundem Ordinarium moniales, earúmque ſuperiores admoneri, ne illis Virginibus dent ſacrum habitum, & nihilominus patiantur in Religione profiteri, niſi prius voluntas earum perſpecta ſit, & explorata ab eodē Ordinario. Contrafacientes ergo poterit idem Ordinarius coërcere, non ſolùm pœnis á Concil. Trid. ſtatutis & præſcriptis, ſed etiam Eccleſiaſticis cenſuris, & aliis iuris remediis, non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis.

Sumptus à Monialibus in profeſſione, & velo ſumendo faciendi taxentur ab Ordinario, & definiantur rebus neceſſariis, pecunia verò reſeruata ad earum veſtitum in ingreſſu, detur Abbatiſſæ.

Remissiones.

α Vide Fr. Ioan. de la Cruz, de ſtatu relig. lib. 1. c. 8. in fine.

β *Nec poſtea ipſa vel alia profeſſionem emittat.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Moniales, pag. 252. & pag. 258. verſ. Ad 14. P. Azor. Inſt. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 1. col. 1160. Fr. Emman. q. Regular. tom. 3. q. 12. art. 2. nouiſſimè P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 4. cap. 18. n. 32. cum ſeqq.

* *Quam explorauerit Epiſcopus.*] Vide Honded. in conſ. 78. n. 14. 49. & 52. vol. 2. Menoch. conſ. 396. in n. 22.

Caput XVIII.

Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam aut quācunque mulierem ad ingrediendum monaſterium, emittendam profeſſionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo modo eidem actui conſentientes. Excipiuntur caſus iuris.

α ANathemati ſancta Synodus ſubiicit omnes, & ſingulas perſonas, cuiuſcumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, ſæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocumque 1 β &c. coegerint aliquam Virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, [a] præterquam in caſibus in iure expreſſis, ad ingrediendum monaſterium, ε vel ad ſuſcipiēdum habitum cuiuſcunque religionis, vel ad emittendam profeſſionem; quique conſilium, auxilium, vel fauorem dederint; quique ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere, quoquo modo eidem actui vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint. [b] ζ Simili quoque anathemati ſubiicit eos, qui ſanctā Virginum, vel aliarum mulierū voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquomodo ſine iuſta cauſa impedierint. Eaque omnia, & ſingula, quæ ante profeſſionē, vel in ipſa profeſſione fieri oportet, ſeruentur non ſolùm in monaſteriis ſubiectis Epiſcopo, ſed & in aliis quibuſcumque. [c] Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus conſtitutiones eorum ſeruentur.

a c. de lapſis. c. Epiſcop. 15. q. 6. c. Impudicas, c. Si homo 27. q. 1.

b Concil. Tolet. 3. c. 10. c. puella, 70. q. 2. c. vlt. 32. q. 2.

c Concil. Tolet. 4. c. 30. in fi.

Declarationes.

1 *Coegerint aliquam Virginem.*] Si pater naturalem filiam ea lege inſtitueret hæredem, vt in monaſterium ingrediatur, & niſi ingrediatur, inſtituit, ac fundat monaſterium, filiæ verò naturali relinquit pro alimentis aureos 25. videretur quidem quòd filia eſſet ad ingreſſum religionis coacta, & quod locum haberet iſte præſens textus. Contrarium tamen verius eſt, quia textus hic loquitur per verbū *coegerit*, & ſic intelligitur de hac vi incuſſiua, quæ non eſt in caſu prædicto, in quo non poteſt conſiderari alia cauſſa, quàm inductiua. Iſta quoque filia etſi erat naturalis, nihil tamen de hæreditate paterna monaſterio ſtruendo deputata poterit ideo prætendere, quia mens teſtatoris videtur fuiſſe, vt haberet monaſterium hæredem. Et ita cenſuit Congregatio ſub die 18. Iulij 1573.

Remissiones.

α Vide Pat. Henriq. in Sum. lib. 11. c. 16. §. 4. verſ. Secundò, P. Soar. tom. 5. de Cenſur.

diſput.23.ſect.5.n.8. P.Azor. Inſtit.Moral. part.1.lib.12.cap.5.col.1160.P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 375. latiſſimè Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib.4.cap.4.per totum.Fr.Emman.tom.3.q. 14.art.1.& q.17.art.18. Fr.Ioan.de la Cruz de ſtatu Relig.lib.1.cap.8.dub.4. verſ. Nota, Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Moniales,verſ.Ad 22.pag.mihi 261.Pet. de Ledeſm. in Summa p. 2. tract. *del eſtado de los Religioſos*, c.4.concl. 8.

β *Coëgerint.*] Vide P.Azor. Inſt.Moral.p.1. lib.13.c.9.q.3.verſ.Præterea.

γ An cogens mulierem monaſterium ingredi, excommunicetur ingreſſu non ſequuto? Negat Sayr. deciſ. 56. ſub titul. de Sentent. excommunicat.

δ An parentes,qui cogunt filios Religioſorum vitam ſuſcipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in hoc cap. Negat P.Azor. Inſtit.Moral.p.2.lib.2.c.21.q.15.

ε *Vel ad ſuſcipiendum.*] An cogentes fœminam ad monaſterij ingreſſum, non vt habitum ſumat, ſed vt ibi ſæculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio ſit, pœnas contentas hîc incurrant? Affirmant Nauar.conſil. 56. ſub tit. de ſentent. excomm. in 1. edit. & conſil.6. tit. de Regularib.in 2.edit. Pat. Soar. tom.5. diſp. 23.ſect.5.num.9.Pat.Sanch.d.c.4. num.12. Zerol. in praxi Epiſcop.part.2. verbo Moniales, verſ. 13. pag. 73.

ζ *Simili quoque.*] Vide Cened. ad Decret. collect 49.n.2. & ad Decretal. collect. 165. num.5.Sayr.in Claui Regia lib.5. c.1.n.27. cum ſequentib.

Capvt XIX.

Modus procedendi in cauſa qua quis prætendit ſe per vim, aut ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe. Quod ſi habitum antea ſuſceptum dimiſerit, puniatur tanquam Apoſtata, & nullo religionis iuuetur priuilegio. Laxior religio non quæratur, nec occultè habitus religionis feratur.

a c. puellæ 20. q. 1. c. cum virum, de reg.

α β 1 QVicunque γ Regularis prætendat, ſe per vim & δ metum ingreſſum eſſe religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe †; aut quid ſimile, 2 velitque habitum dimittere quacunque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia Superiorum; nō audiatur, 3 ε niſi intra quinquennium tantùm à die profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit ζ coram Superiore ſuo, & Ordinario.[a] Quòd ſi antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegādum quamcunque cauſam admittatur; ſed ad monaſterium redire cogatur, & tanquā apoſtata puniatur: interim verò nullo priuilegio ſuæ Religionis iuuetur. Nemo etiā Regularis cuiuſcumque facultatis vigore 4 η θ transferatur ad laxiorem Religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari ι occultè ferendi habitum ſuæ Religionis.

a Conc. Arel. 1. c. vlt. Conc. Arel. 3. c.25.

Remissiones.

1 *Quicunque Regularis.*] Milites S. Ioannis Hieroſolymitani in hoc Decreto comprehenduntur.

2 *Velitque habitum dimittere.*] De iis, qui exire volunt, committatur Ordinario loci, ſimul cum Superiore monaſterij, vbi emiſerunt profeſſionem.

3 *Niſi intra quinquennium.*] Non dentur prorogationes Regularibus,qui manſerunt in Religione per quinquennium, vt omnino non audiantur ante Concilij confirmationem, niſi iuxta formam Conc. Trid. & fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Gregor. XIII. ex ſententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim & metum ſe Religionem profeſſos prætenderent, niſi intra quinquennium reclamauerint, eo elapſo non eſſe audiendos, tametſi allegarent vim & metum ſemper duraſſe.

Quidam vir Hiſpanus propter publicum vxoris ſuæ adulterium illam dimiſit, & ipſe in partibus longinquis ſub Ordinarij obedientia ex Breui Pauli IV. vitam Eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingreſſus eſt Religionem S. Baſilij, vbi per quinquennium demoratus eſt, ibique profeſſus, ſed ante dictæ Religionis ingreſſum, ſemel adulterium commiſit, &

demum

demùm examinata fuit eius vita à Prælato Religionis prædictæ, cui clarè omnia ſua peccata confeſſus eſt. Quibus auditis Prælatus eum habitu priuare voluit, impetrans vt aut ad vxorem rediret, aut aliud remedium peteret: Congregatio autem cenſuit, ſcribendum eſſe Ordinario loci dictæ vxoris, qui (prout iuris eſt) in iſto caſu procedat. Tangitur hæc quæſtio per Abb. *in cap. Conſtitutus, & c. Veniens, de conuerſ coniug.*

Nullius 1. Decem. 1593. Congregatio Concilij cenſuit, Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem profeſſionis, teneri eam probare, coniunctam coram proprio ſuperiori Regulari illius Monaſterij, in quo profeſſionem emiſit, & coram Ordinario illius loci, vbi exiſtit Monaſterium, in quo profeſſus eſt.

Martij 1598. Felicis recordationis Gregorius XIII. ex ſententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim, & metum ſe Religionem profeſſos prætenderent, niſi intra quinquennium reclamauerint, eo lapſo non eſſe audiendos, tametſi allegarent vim, & metum ſemper duraſſe.

Die 6. Martij 1598. Congregatio Concilij cenſuit, in cauſis nullitatis profeſſionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & Superiore regulari nō terminantur, eſſe locum Decreto Concil. c. 20. Seſſ. 25. in princ. verſ. atque omnino.

4 *Transferatur ad laxiorem religionem.*] Si quis ſit translatus ad laxiorem familiam, etiam eiuſdem Religionis, debet ſe conformare bonæ regulæ & modo viuendi illius monaſterij, ad quod tranſlatus eſt.

Tranſitus ad parem, vel arctiorem Religionem non fiat niſi cognita cauſa tranſeuntis, & vitæ ac morum ratione perſpecta, idque ex approbatione Capituli.

Remissiones.

α Vide Zerol. in praxi Epiſc. p. 2. verbo Profeſſio, §. 2. verſ. Verùm. Nauar. Comment. 4. de Regularib. numer. 73 & 77. Fr. Emm. quæſt. Regular. tom. 3. q. 17. art 17. Fr. Io. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c 8. dub. 4. verſ. Secunda concluſio. P. Leſſ. de Iuſt. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. latiſſimè P. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſput. 37. * Vide etiam latè tradita à Vincent. Grilenzonio in conſ. 74. & Riccio in ſua prax. var. reſol. cap. 311.

β *Quicumque.*] Quòd quæcumque etiam, reſoluit Zerol. in praxi Epiſcop. 1. verbo Moniales, verſ. Ad ſecundum reſpondetur, pag. mihi 233.

γ *Regularis.*] Quòd etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal. Ad reg. 8. Cancel. gl. 8. n. 6.

δ *Et metum.*] An profeſſio ob metum reuerentialem parentum facta valeat? Negat Sayr. deciſ. 91. de Regul. quem refert Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. part. 4. collect. 932. prope finem.

† *Ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe.*] Vide Nauar. de regular. comment. 4. n. 73. & Honded. conſ. 78. n. 51. vol. 2.

ε *Niſi intra quinquennium.*] Vide Flam. de Reſignat. lib. 13. q. 5. n. 45. cum ſeqq. Zerol. d. part. 1. verbo Profeſſio, §. 1. pag. 289. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 16. P. Azor. Inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 4. col. 1177. Spin. in Speculo Teſtam. gl. 12. princip. n. 61. cum ſeqq. Fr Lud. Beja Reſponſ. caſuum conſcient. p. 4. caſu 8. Flores Var. lib. 3. q. 23. n. 68. vbi reſoluit, hoc decretum non procedere, quando illud quinquennium ſemper curriſſet tempore inhabili, vtpote vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & eius cauſa, aut verò durante aliqua cauſa nullitatis irremiſſionis alicuius inhabilitatis perſonalis.

ζ *Coram Superiore ſuo, & Ordinario.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 36. artic. 3. pag. mihi 348. Lud Beja. Reſponſ. caſuum conſcient. p. 4. caſu 18. fol. 424. verſo.

η *Transferatur ad laxiorem Religionem.*] Vide Nau. conſ. 56. ſub tit. de Regularib. n. 3. P. Azor. Inſtitut. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 14. q. 12. verſ. In Concil. Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. c. 18. num. 412. cum ſeqq. Aloyſ. Ricci. in col. deciſ. p. 3. collect. 51. 1. late Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 7. dub. 3. Sayr. deciſ. 55. de Regular. vbi reſoluit, quòd non obſtante hoc Decreto Concilij Trident. & iure communi, Generalis, & Superior Religionis ad laxiorem etiam religionem de iuſta cauſa tranſitum concedere poteſt, cū mens, & intentio Concilij non fuerit, iuridicas tollere facultates, hęc Sayr. dicto loco.

θ An Regularis Profeſſus in vna Religione, & ſtrictiorem ingrediens, ſi ante emiſſam profeſſionem redeat ad primam, intelligatur redire ex nunc, an verò ex tunc? Vide Treu. Rot. Venet. deciſ. 33. part. 1. vbi reſoluit, quòd intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc.

ι *Occultè ferendi habitum ſuæ Religionis.*] Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 76 art. 3. P. Soar. tom. 5. diſp. 23. ſect. 4. num. 34. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. n. 406. Fr. Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 7. dub. 4.

dub. 4. & c. 2. dub. 4. reſoluit, Epiſcopum monachum teneri portare habitum ſuæ Religionis, & peccare mortaliter, ſi deſerat habitum ſuæ Religionis, non tamen manere excommunicatum tanquam apoſtatam, docet Petr. de Ledeſm in Summa part. 2. tract. 32. c. 3. prope finem.

CAPVT XX.

Abbates qui ſunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores in prædicta monaſteria iuriſdictionem exercere conſueti eam omnino exerceant, viſitent loca prætacta, quorum Superiores à Capitulis generalibus, vel Viſitatoribus inſtituantur.

α ABbates, qui ſunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, β Epiſcopis nō ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratúſve legitima iuriſdictio, eadem illa ſibi ſubdita monaſteria, & Prioratus, ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio viſitent, etiamſi commēdata exiſtant. 1 Quæ cùm Ordinum ſuorum Capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus, in iis,[a] quæ aliàs de viſitatione monaſteriorum commendatorum definita ſunt, nō eſſe comprehenſa: teneantúrque quicumque prædictorum Ordinum monaſteriis præſunt, prædictos Viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipſa quoque monaſteria, quæ ſunt Ordinum Capita, iuxta ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, & cuiuſque Ordinis conſtitutiones viſitentur. Et quamdiu durabunt huiuſmodi commendæ, Priores clauſtrales, aut in Prioratibus, cōuentū habentibus, Superiores, qui correctiones. & ſpirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipſorum Ordinum Viſitatoribus inſtituantur. γ in cæteris omnibus præfatorum Ordinum 2 priuilegia & facultates, quę ipſorum perſonas, loca, & iura concernunt, firma ſint, & illæſa.

[a] Sup. ſeſſ. 22. de reform. c. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ cùm Ordinum ſuorum Capitibus ſubſint.*] Prioratus, qui ſuis Capitibus ſubſunt, etiam qui ſunt Ordinis Hieroſolymitani, ab Epiſcopis viſitari non poſſunt.

2 *Priuilegia & facultates.*] Hodie ex Bulla Pij V. in fauorem Mendicantium edita, moniales omnes pleno iure Epiſcopo nō ſubſunt, etenim Regulares ſunt exempti & liberati à Superioritate, dominio, & iuriſdictione Epiſcoporum, iuxta ipſorum Regularium priuilegia Apoſtolica. Hæc verò Bulla fuit tandem reducta ad viam iuris communis, & terminos Concilij Tridentini per Gregorium XIII.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Azor. Inſtitut. Moral. part. 2. lib. 12. cap. 18. verſ. Sextò.

β *Epiſcopis non ſubiecti.*] An Epiſcopi poſſint viſitare Eccleſias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectoribus, & ab Oeconomis, viſitando Confratrias, & Eremitas? Negat Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3.

γ *In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, &c.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 17. art. 9.

CAPVT XXI.

Monaſteria collapſa reſtituantur, perſonæ non niſi Regulares iis præficiantur. Quidam Commendatarij tenentur ſolemniter profiteri infra ſex menſes, aut Commendis cedere, &c.

CVm pleraque monaſteria,[a] etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpoſituræ ex mala eorum, quibus commiſſa fuerunt, adminiſtratione, non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta; cupit ſancta Synodus ea ad

[a] Conc. Lat. ſub Leon. X. Seſſ. 9 in Bulla, de Refor. Cur. 2.

ad congruam monaſticæ vitæ diſciplinam omnino reuocare. Verùm adeò dura, difficiliſque eſt præſentium temporum conditio, vt nec ſtatim omnibus, nec commune vbique, quod optaret, remedium poſſit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis ſalubriter aliquando prouideri poſſit; primùm quidem confidit, Sanctiſſ. Romanum Pontificem pro ſua pietate & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre poſſe viderit, vt iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ ſuos conuentus habent, 1 α Regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſsè profeſſæ, & quæ gregi præire, & præeſſe poſſint, præficiantur. a β Quæ verò in poſterum vacabunt, γ non niſi Regularibus ſpectatæ virtutis, & ſanctitatis conferantur. Quoad ea verò monaſteria, quæ Capita ſunt, ac Primates Ordinum, ſiue Abbatiæ, ſiue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; tenentur illi, qui in præſenti ea in commendam obtinent, niſi ſit eis de regulari ſucceſſore prouiſum, δ 2 infra ſex menſes religionem illorum Ordinum propriam ſolemniter profiteri, aut iis cedere: aliàs commendæ prædictæ ipſo iure vacare cenſeantur. Ne autem in prędictis omnibus, & ſingulis fraus aliqua adhiberi poſſit; mandat ſancta Synodus, vt in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorum nominatim exprimatur; aliterque facta prouiſio ſurreptitia eſſe cenſeatur: nulláque ſubſequenti poſſeſſione, etiam triennali, adiuuetur.

a Sup. Seſſ. 14. c. 10.

Declarationes.

1 *Regulares perſonæ, eiuſdem Ordinis expreſsè profeſsæ.*] Quærebatur, an vbi Monaſteria commendata habent certum numerum profeſſorum, & nouitiarum, quibus decedentibus, in loca præmorientium ad portiones perpetuas vacantes alij ſubrogantur, ius admittendi nouitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuò inſtituendi pertineat ad Priores & Monachos ex hoc Decreto; vel ad Commendatarios, quibus talium monaſteriorum regimen & adminiſtratio in ſpiritualibus & temporalibus plenariè committi ſolet? Congregatio Concilij, die 14. Auguſti 1586. cenſuit tale ius ita demum pertinere ad Commendatarios, ſi monaſteria non exiſtant ſub aliqua Congregatione, habente Regulares ſuperiores, & conſuetudo Commẽdatariorum excluditur.

Hoc Decretum reſtringitur ad ea monaſteria, quæ membra ſub ſe habent, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) ſine membris tamen ſunt.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi beneficium huiuſmodi ſit ſeculare, nihil ſubeſſe difficultatis, vt Michaël non teneatur habitum Religionis ſuſcipere, & profiteri: quod ſi à principio fuerit Regulare, & poſtea immutauerit ſtatum concurrentibus his, quæ à iure communi requiruntur ad inducenda in huiuſmodi mutationem, itidem cogi oratorem non poſſe, vt habitum Religionis aſſumat, in eaque profiteatur. Quod ſi beneficium ſit regulare, taléque nunc permaneat, collationem oratori, qui ſecularis eſt, tanquam de ſeculari factam viribus carere 6. Iunij. 1600.

2 *Infra ſex menſes religionem.*] Prioratus ob non ſuſceptionem habitus & profeſſionem non emiſſam infra tres menſes reſtituendus, & Prior ipſe redarguendus.

Remissiones.

α *Eiuſdem Ordinis expreſsè*] Quòd extranei, id eſt, alterius religionis alumni non poſſunt aſſumi ad Prælationes illius Religionis, vbi non ſunt profeſſi, niſi id auctoritate Apoſt. concedatur, vel conſuetudine introductum ſit, vt ex certo alio gremio eligendo aſſumatur, reſoluit Fr. Emman. quæſt. 52. art. 8.

β *Quæ verò in poſterum, &c.*] Vide Flamin. de Reſign. lib. 4. q. 5. n. 2.

γ *Non niſi Regularibus.*] Hæc verba eſſe conſultiua, docet Stephan. Grat. diſcept. forenſ. c. 123. n. 12. * Vide Hieron. Cæuallos in ſuis comment. q. 281. à n. 3.

δ *Intra ſex menſes Religionem, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 8. num. 88.

Et quòd Reges Hiſpaniæ ſint adminiſtratores Ordinum Militarium, & non Magiſtri, & non faciant profeſſionem, aſſerit Fr. Emman. tom. 1. q. 42. artic. 5.

Capvt XXII.

Superiora decreta omnino obſeruentur, & quidem ſtatim vt potuerint obſeruari.

HÆc omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta, obſeruari ſancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monaſteriis, Collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium Virginum, ac viduarum, etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, ſub quacumque regula, vel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, vel gubernatione, vel quauis ſubiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuſcumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque: non obſtantibus eorum omnium, & ſingulorum priuilegiis ſub quibuſcumque formulis verborum conceptis, 1 ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon conſtitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò Regulares tā viri, quàm mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula vel ſtatutis viuunt, excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi eos ab eorum inſtituto, & obſeruantia ſancta Synodus amouere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, vt omnia, & ſingula ſupradicta quàm primùm executioni demandentur; præcipit omnibus Epiſcopis, in monaſteriis ſibi ſubiectis, & in omnibus aliis, ipſis in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſſis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis ſuperioribus Ordinum ſupradictorum, vt ſtatim prędicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant, & coërceant. Regularium verò Capitula Prouincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſp. & Magiſtratus, & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prędictis Epiſcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in ſuperiùs contentæ reformationis executione ſuum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti; vt ſine vllo impedimento præmiſſa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Declarationes.

1 *Ac Mare magnum appellatis.*] Omnia priuilegia Sedis Apoſtolicæ etiam Maris magni, quatenus ſunt contraria Concilio Tridentino, ſublata, & ad terminos Concilij redacta. Pius IV. in conſtitutione edita anno 6. Pontificatus ſui.

Per hanc derogationem maris magni non poſſunt Regulares, cuiuſcumque ordinis illi ſint in caſibus Epiſcopis reſeruatis abſoluere, prout etiam annotatum eſt c. 2. Seſſ. 14. de ſeruandis in doctrina illius Sacramenti.

Decreta huius Concilij nihil derogant priuilegiis Religioſorum, niſi quatenus Concilio ipſi ſunt contraria.

Remissiones.

a Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 8. artic. 6. & tom. 2. quæſt. 108. artic. 2. in fine, & quæſt. 112. artic. 1. & tom. 3. quæſt. 23. art. 5. & in expl. Bull. Cruciatæ, §. 5. dub. 3 fol. 33.

b *Non obſtantibus*] Vide Fr. Emman. & tom 2. q. 73. art. 3.

DECRETVM DE REformatione.

CAPVT I.

Epiſcopi exemplo bono ſint omnibus hominibus; abſtineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: ſimiliter & Cardinales.

a OPtandum eſt, vt ij, qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiũt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores, & ſolicitudines pro Dei gloria vocatos eſſe intelligant: * a nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem, innocentiámque faciliùs inflámandos, ſi præpoſitos ſuos viderint nõ ea quæ mundi ſunt, ſed animarum ſalutem, ac cœleſtem patriam cogitantes. Hæc cùm ad reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta Synodus animaduertat, admonet Epiſcopos omnes, vt ſecum ea ſæpè meditantes, factis etiam ipſis, ac vitæ actionibus, quod eſt veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, ſe muneri ſuo conformes oſtendant: in primis verò ita mores ſuos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, † b ſanctæ humilitatis exempla petere poſſint. β Quapropter, exemplo Patrum noſtrorum in Concilio a Carthaginenſi, non ſolùm iubet, vt Epiſcopi modeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali victu contenti ſint, verùm etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod à ſancto hoc inſtituto ſit alienum; quódque non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ ſe ferat. b Omnino verò eis interdicit, ne ex reditibus Eccleſiæ conſanguineos, familiarésve ſuos, augere ſtudeant: cùm & Apoſtolorum c Canones prohibeant, ne res Eccleſiaſticas, γ quæ Dei ſunt, δ ε conſanguineis donent; ſed, ſi pauperes ſint, iis, vt pauperibus diſtribuant: eas autem non diſtrahant, nec diſſipent illorum cauſa: immo, quàm maximè poteſt, eos ſancta Synodus monet, † ζ vt omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquóſque carnis affectum, vnde multorum malorũ in Eccleſia ſeminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Epiſcopis dicta ſunt, eadem non ſolum in quibuſcumque beneficia Eccleſiaſtica, tam ſæcularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus ſui conditione obſeruari, d ſed & ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales pertinere decernit, quorum conſilio apud Sanctiſſimum Romanum Pontificem cùm vniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nitatur, nefas videri poteſt, non iis etiam virtutum inſignibus, ac viuendi diſciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in ſe oculos conuertant.

a c. magna, de voto, c. qualiter, & quando, de accuſat. Sup. Seſſ. 22. de Ref. c. 1. in prin.

b Pſal. 101. Eccle. 3. 35. & 66. Mat. 10. & 18.

a Conc. Cart. 4. c. 15. Concil. Tolet. 3. c. 7. cap. Epiſc. 41. diſt. c. pro re. ue. etia, 44. diſt. Sup. Seſſ. 3.

b Conc. Antioc. c. 25. c. qu. ſquis c. ſint manife. c. Epiſc. & c. res Eccleſ. cum ſeq. 12. q. 2.

c Canon Apoſt. 39. & 75 diſt. 86. cap. eſt probanda.

d Conc. Lat. ſub Leone X. Seſſ. 9. de Reform. Curiæ.

Remissiones.

a Vide P. Valer. Reginald in praxi fori pœniten. lib. 10. num 69. verſ. Secundum,

 P. Ledeſm.

P.Ledeſm.in Summ.p.2.tract.12. cap.3.*del eſtado de los Obiſpos*,concluſ.24. dub.2.

* *Vo a os eſſe intelligant.*]Vide ſuprà ſeſſ. 21.c.1.in principio de reformat. c.magnæ. de voto.

† *Quæ nos tantopere cõmendat Deo,&c.*] Vt in Pſalmo 101.& Eccleſiaſt.3.35.&66. & Matth.c.10.& 18.cum ſimil.

β *Quapropter exemplo Patrum noſtrorum, &c.*] Vide P.Azor.Inſt. Moral. p. 2. lib.7. cap. 8. quæſt. 6. verſ.At enim contra hos, p.857.

γ *Quæ Dei ſunt.*] Vide Innocent. in c.Cum ſuper,n.3.de cauſa poſſeſſ.& propr. Tiraq. de Conſtit.limit.16.n.3.Nauar. Comment. 2.de Regul.n.3.

δ *Conſanguineis donent.*]Vide Cæuall. Com.contra Commun.q.388.num.33.Fr. Ludou. Beiam Reſponſ. caſuum conſcient. p.2.caſu 25. fol.240. Pat.Paul.Comit. Reſponſ.Moral.lib.1.q.70. n.20. Cald.Pereira de Poteſtate elig. c.13. n. 13. * Vide etiam Sarmiento de reddit. eccleſ. 4. p.q. 6. n.15. Gut. lib.2. pract. q. 114.n. 16. Caualcan. deciſ.29.n. 56. & 57. p.2. Ab inteſtato autem conſanguineos proximiores, & non Epiſcopum, vel Eccleſiam eis hodie ſuccedere debere, affirmãt relati à Cened.collect. 12.ad decretales ex n.1. quibus accedũt alij congeſti per Azeued. in l.fin.titul. 8. lib.5. nouæ recopil.maximè n.4.Didac. Couar.in c.cum in officiis,de teſtam. n.9. verſ.Sed & quantum.Nauar.Didac. Perez,Greg.Lopez & alij relati, & ſequuti à Salzedo ad Bern. Diaz in prax.canon.c.132. in liter.A. Lud. Molin. de Hiſpan. primogen.lib.2. c.10.n. 54. Didacus Spino olim præceptor meus Salmantinus in ſuo ſpeculo teſtam.in gl.13. rubricæ,n.15.ac etiam Palati. rub.Iul.Clar, Auerdanus,Marienc.Gut.Barboſ. & alij relati, & ſecuti per Hier. Cæuall. in d.quæſt. 388. ex n. 36. 38. & 42. quibus accedunt Bellon.conſ.3.n.8.& 10.Roland.conſ.12. n. 61.vol.4.Mieres de maiorat.1.p.q.1.n.54.

ε An Prælati poſſint bona Eccleſiæ ſuis cognatis in emphyteoſim concedere? Vide Concil. Brachar.4. act.5.c.28. Menoch. Conſ.79.n.1.& 4.cum ſeqq. Surd.de Alim. tit.8.priuil.92.n.2. Ham.de Reſig.lib. 9.q. 10.n.124.P.Azor.Inſt.Moral.p.2.lib.9.c.2. Cardoſo in praxi iudicum, verbo Emphyteuſis,n.21.Cald.d.c.13.n.2.8.& 11.

† *Eos S.Synodus monet.*] Vide Sarmientum d.q.6.n.15.& 16. Gutier.d.n.16. Cæuallos d.q.388.n.62.& 63.

ſ *Vt omnem humanum, &c.*]Vide Nauarr. de Spoliis Cleric.§.19.n.2.

Capvt II.

Profeſſio fidei emittenda eſt ab omnibus gradum aliquem hic nominatum adepturis, aut beneficium Eccleſiaſticum obtenturis, ipſis Vniuerſitatibus, verbi diuini interpretibus, ac Doctoribus.

α Cogit temporum calamitas, & inualeſcentium hæreſum malitia, vt nihil ſit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præſidium videatur poſſe pertinere. Præcipit igitur ſancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnibus aliis, qui de iure, vel conſuetudine in Concilio prouinciali, intereſſe debent, vt in ipſa prima Synodo prouinciali, poſt finem præſentis Concilij habenda, ea omnia, & ſingula, quæ ab hac ſancta Synodo definita & ſtatuta ſunt, palam recipiant; necnon veram obedientiam ſummo Romano Pontifici ſpondeant, & profiteantur; ſimulque hæreſes omnes à ſacris Canonibus, & Generalibus Conciliis, præſertimque ab hac eadem Synodo damnatas, [a] publicè deteſtentur, & anathematizent. Idémque in poſterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopoſque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipſi interfuerint, omnino obſeruent. Quòd ſi quis ex ſupradictis omnibus, quod abſit, tenuerit, Epiſcopi comprouinciales ſtatim ſummum Romanum Pontificem admonere ſub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimque ab eiuſdem communione abſtineant. Cæteri verò omnes, ſiue in præſenti, ſiue in futurum bene

a c.ſicut, & c.excommunicamus in 2. de hæret. c.1. in fi. de ſum. Trin. cumſim.

beneficia Eccleſiaſtica habituri, & qui in Synodo diœceſana conuenire debent, idem, vt ſuprà, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obſeruent: aliàs ſecundùm formam ſacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuerſitatum, & 1 ſtudiorum generalium cura, viſitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eiſdem Vniuerſitatibus Canones, & decreta huius ſanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magiſtri, Doctores, & alij in eiſdem Vniuerſitatibus ea, quæ [a] Catholicæ fidei ſunt, doceant & interpretentur; ſéque ad hoc inſtitutum initio cuiuſlibet anni ſolemni iuramento obſtringant: ſed etſi aliqua alia in prædictis Vniuerſitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eiſdem, ad quos ſpectat, pro religionis, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ augmento emendentur, & ſtatuantur. Quæ verò Vniuerſitates, immediatè ſummi Romani Pontificis protectioni, & viſitationi ſunt ſubiectæ; has ſua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſuprà ratione, &, prout ei vtilius viſum fuerit, ſalubriter viſitari, & reformari curabit.

[a] Vide ſeſ. 5. c. 1. de Refor.

Declarationes.

1 *Studiorum generalium cura.*] Decretum eſt, vt fiat Bulla, per quam in omnibus Gymnaſiis lectores omnes iubeantur profiteri Catholicā fidem, iuxta tempus à Bulla præfinitum, & eos qui doctoratus inſignibus ornandi ſunt, non priùs debere ornari, quam obſeruata ſit eorum fides & vita Catholica, de quibus omnibus fiat proceſſus *in forma gratis* per promotores in Collegio, antequam approbentur ad aſſumptionem gradus.

Epiſcopus debet auctoritate propria curare, vt profeſſio fidei iuxta formam Bullæ Pij IV. fiat ab his, qui in Gymnaſiis Diœceſeos ſuæ gradum Doctoratus depoſcunt, in reliquis aliis prædicta Bulla ſeruetur.

Irriti ſunt Doctoratus, in quibus adhibita non fuit profeſſio fidei iuxta Bullam Pij IV. iam dictam.

Idem Pius IV. per aliam Bullam ad hanc fidei profeſsionem teneri voluit omnes Doctores, Magiſtros, Regentes, & alios quoſcunque ac cuiuſcunque artis & facultatis profeſſores, ſiue clerici, ſiue laici ſint, vel cuiuſcunque Ordinis Regulares, qui docere, vel promoueri voluerint. Vnde Ordinarij eorum locorum, vbi ſtudia vigent, negligentes à Doctoribus hanc fidei profeſsionem exigere, puniendi ſunt. Siquidem ad emittendam hanc fidei profeſſionem tenentur omnes docentes artes liberales, qui antequam ad docendum admittantur, poſſunt arbitrio Epiſcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem ſuſceperit. Idem dicendum eſt de his, quibus per aliquam Vniuerſitatem teſtimonium conceditur, & hoc non ſolùm Bullæ Pij IV. ſed etiam Concilij Tridentini Decreto conforme eſt.

Congregatio cenſuit, Bullam Pij IV. de emittenda fidei profeſſione editam, locum etiam habere in docentibus prima principia Grammaticæ, Arithmeticæ, Muſicæ & aliarum artium, licet publicam ſcholam non facerent. Informationem quoque & proceſſum ſummarium, quantum Epiſcopo ſufficere videbitur, fieri neceſſum eſt.

Quoad pœnas verò in eadem Bulla contentas, Congregatio cenſuit in locis, in quibus non ſunt Gymnaſia publica, dictam Bullam non videri eas Ordinariis impoſuiſſe, ſi patiantur aliquem quoquo modo docere literas, priùs quàm fidei profeſſionem faciat.

Item per eandem Bullam de ſupradictis omnibus debet fieri ſummarius proceſſus circa Religionem fidémque Catholicam iſtorum, quantum Epiſcopo ſufficere videbitur.

Remiſsiones.

a Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 13. num. 163. & 164. verſ. Vnde. Per ſchedulam Regalem Regis Philippi II. latam apud Madritum menſe Iulij, Anno Domini 1564. commendari Epiſcopis, & Prælatis huius Concilij publicationem, vt ipſum obſeruent, & exequantur, & Correctoribus præcipi, vt ad id ſuum fauorem, & auxilium impertiantur, referunt Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. quæſt. 63. art. 19.

Bobadil. in ſua Politic. lib. 2. capit. 18. numer. 194.

β *Doceant & interpretentur.*] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 11. artic. 3. P. Henriq. lib. 7. de Indulgent. cap. 29. §. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53. in fine, vbi reſoluit, in Bulla edita in confirmationem Concilij Trident. à Pio IV. non eſſe ſermonem de interpretationibus, quæ in ſcholis fiunt docendo.

Capvt III.

Excommunicationis gladius non eſt temere ſtringendus; ſed maturè, ac vbi executio realis ac perſonalis fieri nequit. Legatur bene ac ſeruetur huius capituli tenor.

a c. dilecto, de ſentent. excom. in 6. c. multi, in princ. 2. q. 1. c. viſit. in fi. 16. q. 2. c. corripiuntur, 14. q. 3.

b c. Epiſcopi, c. nem. Epiſcoporum, & c. nullos ſacerdotum, 15. q. 3. c. ſacro. de ſent. Excomm. Conc. Aurelian. 5. cap. 2.

α 1 QVamuis[a] excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticę diſciplinę, & ad continendos in officio populo valde ſalutaris; 2 ſobriè tamen, magnáque circumſpectione exercendus eſt: cùm experientia doceat, ſi temerè, aut leuibus ex rebus * incutiatur, magis contemni, quàm formidari; & perniciem potiùs parere, quàm ſalutem. 3 β Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſſis, 4 ad finem reuelationis †, vt aiunt, aut pro deperditis; ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, 5 à nemine prorſus; 6 γ præterquam ab Epiſcopo, decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, causáque diligenter *,[b] ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus, auctoritate adducatur; ſed totum hoc in eius arbitrio 7 & conſcientia ſit poſitum: quando ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis verò iudicialibus † mandatur omnibus iudicibus Eccleſiaſticis, cuiuſcumque dignitatis exiſtant, 8 vt quandocumque executio realis, vel perſonalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in procedendo, quàm definiendo, à cenſuris Eccleſiaſticis, ſeu interdicto: ſed liceat eis, ſi expedire videbitur, in cauſis ciuilibus, ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentibus, contra quoſcumque etiam laicos, 9 per mulctas pecuniarias, 10 quæ locis piis, ibi exiſtentibus, eo ipſo quòd exactæ fuerint, aſſignentur; ſeu per captionem pignorum, perſonarúmque diſtrictionem *, per ſuos proprios, aut alienos executores faciendam, ſiue etiam per priuationem beneficiorum, aliáque iuris remedia procedere, & cauſas definire. 11 Quòd ſi executio realis, vel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterit; ſitque erga iudicem[a] contumacia, * tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo, præter alias pœnas ferire poterit. In cauſis quoque criminalibus; vbi executio realis, vel perſonalis, vt ſuprà, fieri poterit, erit à cenſuris abſtinendum: ſed ſi dictæ executioni facilè locus eſſe non poſſit; licebit iudici hoc ſpiritali gladio † in delinquentes vti; ſi tamē delicti qualitas, præcedente bina ſaltem monitione, etiam per edictum, id poſtulet. δ Nefas autem ſit ſæculari cuilibet Magiſtratui * prohibere Eccleſiaſtico iudici, ne quem excõmunicet; aut mandare, vt latã excõmunicationem reuocet, ſub prætextu, quòd contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata; cùm non ad ſæculares, ſed ad Eccleſiaſticos hæc cognitio pertineat.[b] 12 Excõmunicatus verò quicũque, ſi poſt legitimas monitiones nõ reſipuerit, nõ ſolũ ad Sacramẽta, &

a c. ſi quis deinceps, in fin. 17. q. 1.

b c. rogo, cum ſeqq. 1. q. 3. c. nulli.

cū ſeq. cap. de ſi deres, & c. ſi concubinæ, de ſent. Excom.

& communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur; ſed, ſi obdurato animo, cenſuris annexus in illis per annum inſorduerit, etiam contra eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

DECLARATIONES.

1 *Quamuis excommunicationis gladius.*] Epiſcopus in fulminandis excommunicationibus ſe gerere debet ſicut à Concilio Tridentino ſtatuitur, nec poteſt procedere, vt Apoſtolicæ Sedis delegatus, niſi in caſibus à iure expreſſis.

2 *Sobriè tamen.*] Gladius excōmunicationis maxima cum circunſpectione eſt exercendus, ne deſpectus Eccleſiaſticæ diſciplinæ oriatur.

Cùm ordinarius tanquam delegatus mādat aliquid ſub pœna excommunicationis (quod in defectum, vel aliàs requiri poteſt) poteſt appellari etiam quoad effectū ſuſpēſiuum, ita vt excōmunicatio poſtea lata, ſit nulla. Congregatio enim reſpondit, debere ipſum tāquam delegatum abſtinere ab huiuſmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ non niſi in ſubſidium eſt exercenda, ab ea tamen (ſi cui comminetur) dari vtique appellationem.

3 *Quapropter excommunicationes illæ.*] Vicarius Generalis, & ad id facultatē habens ab Epiſcopo, poteſt ſine præuia cognitione facta ab ipſomet Epiſcopo, excommunicationem ad finem reuelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipſe Vicarius cognitionem adhibeat; & quamuis nonnulli Illuſtriſſ. DD. dubitarent ex illis verbis à *nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo*, quia taxatiuè alios excludūt, Congregatio tamen ſub die 18. Februarij, 1583. primam firmauit reſolutionem.

4 *Ad finem reuelationis.*] Excōmunicationes quæ ad finem reuelationis fieri ſolent, concedi non poſſunt à Commendatore Abbatiæ, hominibus ſibi ſubiectis, quæ dicitur eſſe nullius diœceſeos, minúſque à vicinis Epiſcopi iuriſdictione eiuſdem Abbatiæ, cùm ea verè Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, ſit nullius diœceſeos Dicatur propterea, ſi quibus hoc remedio opus erit, confugiendum eſſe eis ad ipſam Sedem Apoſtolicam; à qua huiuſmodi generis excommunicationes impetrent. *Infrà, hoc cap. §. A nemine, & §. Epiſcopus non poteſt.*

5 *A nemine prorſus.*] Vicarius tamen generalis poteſt has excōmunicationes decernere adhibita cauſſæ cognitione. At reliqui omnes Prælati etiā nullius Diœceſeos, (etiamſi in ſuis territoriis iuriſdictionē quaſi Epiſcopalē haberent, etiā priuatiuè quoad Epiſcopum) Epiſcopis inferiores, qui ante Concilium huiuſmodi excōmunicationes concedebāt, vel ex iure proprio, vel ex priuilegio, vel etiā ex immemorabili cōſuetudine hodie nō poſſunt, ſed tātum Epiſcopi. Ideò eos, qui ſūt nullius Diœceſeos, & quicunque alicui Epiſcopo non ſunt ſubiecti, ſed immediatè Sedi Apoſtolicæ ipſam ſanctam Sedem pro his excommunicationibus adire oportet. *Suprà hoc c. §. ad finem.*

Et hæc poteſtas competit Vicario Capituli ſede vacante, vt reſolutum fuit die 14. Auguſti 1586. quia ad Capitulum tranſeunt ea, quæ ſunt iuriſdictioni neceſſaria, vt eſt excommunicatio.

Epiſcopus non poteſt concedere excommunicationes, quæ ad finem reuelationis (vt aiunt,) fieri ſolent, hominibus beneficij quod ſit nullius Diœceſeos, minúſq; poteſt concedi ab obtinente dictū beneficium: ſed eis confugiendū eſt ad Sedem Apoſtolicā, ſi quando his excommunicationibus opus habebunt. Sic Congregatio ex ſententia Pij IV. die 6. Octob. 1579. *Suprà hoc c §. ad fin.*

Monitoria pro rebus deperditis ab Epiſcopis ſolis ſunt decernenda, & inferiores Ordinarij, etiam exēpti, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecti, ac nullius Diœceſeos, ea concedere nō poſſunt, ſed ad Sedē Apoſtolicam pro eis eſt recurrendum, cùm nec Epiſcopis viciniorибus ea concedere permittatur. *Hoc ſæpè declaratum ſuprà hoc cap.* 22. Ian. 1598.

Congregatio Concilij cenſuit, Abbati aliíve inferiori, quamuis nullius Diœceſeos exiſtat; & iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem obtineat, poſt Concilium nō licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis, vel ſubtractis fieri ſolent, decernere, ſed debere eius ſubditos ad eas obtinendas Sedem Apoſtolicam adire: idémque eſſe obſeruandum, ſi huiuſmodi inferior intra fines alicuius Diœceſeos exiſtens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem priuatiuè ad Epiſcopum habeat, ſitque priuilegio Sedis Apoſtolicæ immediatè ſubiectus: nam ius huiuſmodi excommunicationes decernendi in eius ſubditos, neque ad ipſum, neque ad Epiſcopum pertinere, ſed adire Sedem Apoſtolicam oportere. Quod ſi inferior iuriſdictionem quidem quaſi Epiſcopalem in certa parte Diœceſeos habuerit, ſed appellationes ab eo ad Epiſcopū deuoluantur, hāc

facul

facultatem in illius ſubditos ad Epiſcopum etiam pertinere, niſi vbi ea iuriſdictio eſſet inferiori per priuilegium quæſita, ex tenore priuilegij aliud reſultaret.

Taurin. 27 Aug. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, ſi iuxta cap. 3. Seſſ. 25 de Refor. literis monitorialib. ad finem reuelationis, quæ etiam pro rebus ſubtractis ferri poſſunt, relaxatis, propalatum aliquid reuelans fuerit, poſſe actorem cōtra eos, qui aliquo indicio laborauerint, ſiue cauſſa fuerit ciuilis, ſiue criminalis, iudicium experiri, in eóque ſi legitimè probauerit, obtinere, & ſi executionem iudicati neque realem neque perſonalem habere voluerit, tunc, & non plus priùs licere Iudici ſpirituali gladio excommunicationis, ſi cauſſæ qualitas id expoſtulauerit, in eos condemnatos vti.

6 *Præterquam ab Epiſcopo.*] Vicario etiam licet, ſed ex ſpeciali mandato, & non aliàs: nō autem Commendatario, neque ab Epiſcopis in beneficiis commendatis, ſi nullius Diœceſeos erunt. *Et hoc valde ſæpe.*

An poſſit Epiſcopus delegare Vicariis foraneis facultatem concedēdi literas monitoriales pro rebus deperditis, vel ſubtractis, non obſtante Decreto c. 3. Seſſ. 25. dum tamen expreſsè, & in ſpecie huiuſmodi facultas tribuatur.

9. Iunij 1592. Congregatio ſibi certo perſuadet, per Epiſcopum id non, niſi perſonis circumſpectis, & grauibus, quorum nouerit prudentiam & iudicium, eſſe commiſſum.

7 *Et conſcientia ſit poſitum.*] Epiſcopus non debet facultatem concedendi literas monitorias pro rebus perditis committere quibuſuis foraneis perſonis, ſed iis dumtaxat, quæ graues, honeſtæ, & cæteris bonis qualitatibus ſint præditæ.

In cauſis verò iudicialibus.] Excommunicatio lata à Iudice Eccleſiaſtico, priuſquam legitimè conſtet de impedimento vel perturbationibus, propter quas non poteſt deuenire propria auctoritate ad executionem realem vel perſonalē, eſt valida, & qui tali excommunicatione ligatus exiſtit, indiget abſolutione; debent tamen Ordinarij curare, vt in excommunicationibus proferendis obſeruetur decretum à Concil. Trid. hoc cap.

8 *Quandocunque executio realis.*] Excommunicatio lata à iudice Eccleſiaſtico, priuſquam legitimè conſtet de impedimento vel perturbationibus, ob quas non poteſt deuenire propria auctoritate ad executionem realem vel perſonalem, eſt valida, & qui tali excommunicatione ligatus exiſtit, indiget abſolutione. Debent tamen Ordinarij curare, vt in excommunicationibus proferendis obſeruentur Decreta Concilij Trident.

9 *Per multas pecuniarias.*] In multis, quæ ex ordinatione Concilij Tridentini ſunt applicandæ locis piis, idem Concilium Tridentinum eſt obſeruandum.

10 *Quæ locis piis.*] Pœnæ fori Eccleſiaſtici piis locis ſunt applicandæ, nec valet conſuetudo contraria, per quam pars pœnarum applicatur Vicario, vel Cameræ Epiſcopali, etiam in minima parte.

11 *Quod ſi executio realis.*] Si ſunt duo in ſolidum obligati pro eodem debito, & cōtra vnum tantùm deueniri poteſt ad executionem realem vel perſonalem, non debet laxari cenſura (etiam ad inſtantiam creditoris) contra eum, circa quem non poteſt deueniri ad executionem realem, aut perſonalem. Ita Congregatio die 2. Decemb. 1585.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi ſint duo Vlt. Iunij in ſolidum obligati in forma Cameræ pro 1600. eorum debito, & contra vnum tantum poſſit deueniri ad exequutionem realem, vel perſonalem, non poſſe contra alterum, contra quem non poteſt fieri exequutio realis, vel perſonalis, ad inſtantiam creditoris in ſubſidium relaxari cenſuras.

12 *Excommunicationis verò.*] Excommunicatus tanquam contumax à contumacia ſi coram Ordinario compareat, & ſit paratus ſtare iuri, debet per eundem abſolui.

An ſi iudex deficientibus cæteris remediis velit excommunicare Canonicos ex hoc cap. 3. neceſſarium ſit, vt ex actis conſtet realem & perſonalem executionem fieri non poſſe, an verò ſufficiat conſtare extra iudicium? Congregatio cenſuit, debere ex actis conſtare: ſed ſi non ſic poteſt conſtare, reſpondit quod ſufficiat probari per nuntij relationem, aliàs exequi non poſſit.

Remissiones.

α Vide Quarant. in ſumma Bullarii, verbo Cōcilium prouinciale, verſ. Trigeſimoſexto, in fine. Sayr. in Claui regia, lib. 9. cap. 15. num. 10.

* *Aut leuibus ex rebus.*] Vide Fr. Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 11. pag. 43. & ſeq. Farinac. in prax crim. q. 97. n. 98.

β *Quapropter excommunicatione illa, quæ monitionibus præmiſſis, &c.*] Ad materiam

litera

literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis ſub excommunicationis pœna vide Ioan. de Neuizan. in ſua Sylua. nup.lib.3 verbo Monitoriæ, Nauar. in Reper.c.Inter verba,11.q.3.concl 6.Corol.66. Franc.Marc. dec.850.852.& 853.Achil.de Graſſis,deciſ.6.de Sent. excomm. Zerol. in praxi Epiſcop.p.1.verbo Excommunicatio, pag mihi 134.Gutier.Canon.lib.1. c.11. P. Henriq.in Sum.lib.3.de Excomm.c.18. Fr. Emman. q.Regul. tom.2. quæſt. 59. art.4. Proſper de Auguſtino in addit.ad Quarantam in Summa Bullarij, verbo Excommunicatio ad finem reuelationis, pag. 232. & verbo Archiepiſc. auctoritas, verſ.19. Auctoritas in fine,pag.mihi 77. reſoluit,quòd ſi Epiſcopus monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, denegaret,licet parti appellare ad Metropolitanum, quamuis reſideat in eius arbitrio eas concedere. Vt prædictarum literarum monitorialium conceſſio obtineatur, quòd debent quinque concurrere, aſſerunt Doctores infrà citati. Primum eſſe, quòd nominatim contra teſtes non concedantur ratione formæ, niſi præuia diligentia de exequendo realiter, vel perſonaliter, quamuis ſine Canonica monitione non procedatur ad excommunicationem, dicit Franc. Marc.deciſ.851.& 853. p.2.per Text. in c. conſtitutionem,de Sentent. excomm. lib. 6. Secundum eſſe, quòd res pro qua huiuſmodi literæ conceduntur, non ſit minimi, aut exigui momenti, refert Franciſc. Marc. deciſ. 803. p.2. & Aloyſ. Ricc.Curiæ Archiepiſc. Neapol. deciſ. 90. Tertium eſſe,quòd contineant clauſulam iuſtificatiuam, aliàs ſunt inualidæ,decidit Sayr. deciſ.3.de Cenſib. & deciſ. 3. de Clerico excomm.miniſt. Quartum eſſe, quòd aduerſarius non ſit certus, alioquin via ordinaria eſſe expediendum, teſtatur Alexand. Raud. deciſ.60. Quintum eſſe, quòd dentur hæ literæ monitoriales in ſubſidium, id eſt deficiente alia probatione,reſoluit Sayr.deciſ.4.de Cenſib.

† *Ad finem reuelationis, &c.*] Vide Maur. Burgium de modo proced. ex abrupto,centur.11.q.5.n.233. & alios relatos per Ricc. collectan. 102. part. 1. & collectan. 1422. pag. 4.

ȝ *Præterquam ab Epiſcop.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop.part.1. verbo, Vicarius, verſ. 17. pag. 338. Quid in Vicariis Epiſcoporum? Vide P. Sanch. de Matr.lib.3. diſput. 29. n. 16.

* *Cauſaque diligenter, &c.*] Vide text.in c. Epiſcopi,in c nemo Epiſcoporum, & c. nullus ſacerdotum,11. q.3. in c. Sacro. de ſenten.excomm. Couar. D. Thom. & alios relatos per Salzed.ad Bern. Diaz in prax. can. cap.38.liter.B.& in c.76.lit.C.

† *In cauſis verò iudicialibus, &c.* [Vide Gutier.de iuram.confir.1.p.c.17.n.9. Seguram in director. Iudicum 2.p. c.13.n.34.Salzed. ad Bern.Diaz in prax. c.151. num.5. Paz in prax.tom.2. c.vni. n.7. & 8. Bobadillam in tom.1.ſuę Politicæ lib.2.cap.17.num.169. Iac.Berritam conſ.3.num.30.& in conſ.4.

* *Perſonarumque diſtrictionem, &c.*] Vide Couar.1.lib.variar. c.2. n.9. Salzed.ad Ber. Diaz ſupr.in c.122.lit.A.& Bobadillam d.c. 17.n.195.Azeued. in l.5. tit.1. lib.2. nouæ recopil. num.7.

† *Hoc ſpirituali gladio, &c.*] Vide Azeued. in l.3.tit.2.n.3. lib.1. nouæ recop. Bobadill. d.lib.2.cap.15. per totum.

ℓ *Nefas autem ſit, &c.*] An per hoc Decretum videantur prohibitæ tuitiuæ appellationes? Negant Barth.Humad.lib.13. Gloſ. 4. tit.13. p.2. Viuald. in Candelab. p. 2. in explicat. Bullæ Cœnæ Domini caſu 16. à n.114.Latiſſimè Azeued.lib.1. verſ. Item & decimoquartò,tit.6.lib.1.Recopil.

* *Seculari cuilibet magiſtratui, &c.*] Vide Cenedo in collectan. 37. ad decretales n. 1. poſt Viuald. Azeued & alios, & Salzed. ad Ber.Diaz in prax.can.c.102. lit A. Bobadill. d.lib.2.c.18.n.139.

ι *Per annum inſorduerit.*] Vide Cou. in c. Alma mater,p.1.§.7, à num. 1. Mandoſ. in Annal.caſ. à num.90. & in praxi tit. de Ingrat.cap.5.Duenh. Reg.153. verſ. Quartò amplia.Rebuff.in Repet.cap. Poſtulaſti, de Clerico excomm. miniſt.à num.108. & in praxi tit. declarat. nouæ prouiſ. Verbo Teque abſoluentes.n.10.Maran. de Ordine iudic.p.6.cap.de contumacia. n.35. Simanch. de Cathol. inſtit.cap.14. à num. 2. & c. 27. n.4.Paul.Fuſc. de Viſitat. lib.1. cap.29.n.2. Pez.2 l. 1. verſ. Et excommunicatus perſiſtens, tit.5. & l.9. in Gloſſ. verbo, *ſtuuiere deſcomulgado*.tit.19.lib.8.Ordin.Humad.li. 52.Gloſſ.2.à princip. tit. 19. p.1. Salzed. in praxi cap.116. à n.4. Azeued. ad lib. 14. n. 14.tit.1.lib.4. nouæ Recop. Zerol. in praxi Epiſc.p.1.verbo Clericus,pag.78.ad fin.Fr. Emm.q. Regul.to.2,q. 103. art 3.in fine. Io.Guttier.in q.canon.lib.1, c.13.n.50. Cened.plures referens collect.13.ad decretum.] Gonz ad Reg.8. Cancel. gl.15. n.103. cum ſeqq.Steph.Grat. diſcept.forenſ. c.219.n.2, cum ſeqq. qui duo poſteriores reſoluunt, quòd ſi quis fuerit excommunicatus propter debitum ciuile,ob non ſolutionem ali-

cuius rei, non habebit locum huiuſmodi priuatio propter inſordeſcentiam.

Capvt IV.

Epiſcopi, Abbates & Generales Ordinum poſſunt pro ſua conſcientia ſtatuere omne quod magis expedire iudicauerint circa Miſſarum numeroſarum recitationem.

α Contingit ſæpe in quibuſdam Eccleſiis vel 1 tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex variis defūctorum relictis impoſitū eſſe, vt illis pro ſingulis diebus, à teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri; vel Eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, vt non facilè inueniatur, qui velit huic ſe muneri ſubiicere; vnde depereunt piæ teſtantium voluntates; & eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vſus relicta, quo pleniùs, & vtiliùs poteſt, impleri, facultatem dat Epiſcopis, vt in Synodo diœceſana, β itémque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in ſuis Capitulis Generalibus, re diligēter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis Eccleſiis, quas hac prouiſione indigere cognouerint, 2 ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Eccleſiarum vtilitatem viderint expedire; ita tamen, vt eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute legata ea ad pios vſus reliquerunt.

Declarationes.

8. Martij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, ex decreto Concilii, cap. 4. Seſſ. 25. non licere Epiſcopo reducere onera miſſarum beneficio in fundatione appoſita.

28. Ian. 1600. Congreg. Conc. cenſuit, redditus piè teſtantium voluntate pro miſſarum celebratione aliiſque piis vſibus relictos, poſſe ab Epiſcopo in diſtributiones quotidianas, neque in alium vſum, quantumuis pium, vllo modo conuerti.

1 *Tam magnum Miſſarum.*] Caput hoc intelligendum eſt de Miſſis tantùm, & non de aliis ſuffragiis.

Hoc Decretum habet locum etiam in reductione Officiorum pro defunctis.

Improbata fuit certa taxa Eleemoſynarum, promiſſis à teſtatoribus præſcriptis. Non intelligitur hoc capitulum de Miſſis in fundatione impoſitis, ſed de relictis.

2 *Statuere circa hoc, quidquid, &c.*] Congregatio cenſuit Epiſcopum in Synodo Diœceſana poſſe conſtitutiones facere abſque conſenſu & approbatione cleri; debere tamen eum requirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in quibuſdam caſibus à iure expreſſis de Synodo.

Vt eorum ſemper defunctorum.] Hæc dictio *ſemper* non refertur neque ad tempus, neque ad diem, ſed intelligi debet *ſemper ſingulis miſſis*, quas iure reductionis celebrari contigerit.

Commemoratio fiat.] Hic ſatisfit per intentionem applicationis Miſſarum per preces, quæ offeruntur in ſecundo memento, & per collectas fieri poſſunt. Religioſi qui ob paupertatem Sacerdotum Miſſarum oneri ſatisfacere nequeunt in ſuis Capitulis prouincialibus, provt magis expedire iudicauerint, prouidere poterunt.

Remissiones.

α Vide Concil. Brachar. act. 4. c. 26. in fine, Seraph. dec. 611. Fr. Emm. in ſum. p. 1. cap. 252. n. 13.

β *Itémque Abbatibus & Generalibus Ordinum.*] Optimè Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Miſſa, §. 3. pag. 228. Fr. Emm. q. Regul. tom. 1. q. 43. art. 13.

Capvt V.

Rebus bene conſtitutis & certum onus annexum habentibus nihil omnino detrahatur.

Ratio poſtulat, vt illis, quæ bene conſtituta ſunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex beneficiorū quorumcumque 1 erectione, ſeu fundatione, aut aliis

aliis conſtitutionibus, 2 qualitates aliquæ requiruntur, ſeu certa illis onera ſunt iniuncta, in beneficiorum collatione, ſeu in α quacumque alia diſpoſitione, 3 eis non derogetur. β Idem in præbendis Theologalibus, Magiſtralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita conſtitutæ fuerint, obſeruetur, vt eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vlla prouiſione detrahatur: & aliter facta prouiſio ſurreptitia cenſeatur.

DECLARATIONES.

1 *Erectione ſeu fundatione.*] Habens Capellam, non tenetur promoueri ad Sacerdotium, dummodo in fundatione cautum non ſit, vt Capellanus per ſeipſum Miſſas celebret: attamen interea debet curare, vt per alium Miſſæ in illa Capella celebrentur, nec erit ſatisfactum oneri, ſi miſſæ in alia Eccleſia erunt.

2 *Qualitates aliquæ requiruntur.*] Congregatio cenſuit, non licere Epiſcopo poſt Concilium, etiam accedente Patronorum conſenſu, derogare qualitatibus in beneficij fundatione appoſitis: ideóque ſi beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non poſſe Epiſcopum illud ei conferre, qui nequaquam fuerit huiuſmodi ætatis.

Capellæ non intelliguntur habere onus celebrandi Miſſam, niſi ex fundatione cautum ſit, *vt per ſeipſum &c.*

3 *Eis non derogetur.*] Ne quidem de conſenſu patronorum, quorum circa hoc nulla eſt poteſtas, ſed omnino obſeruari debet fundatio. Itaque ſublata eſt facultas, de qua Doctores in c. *cum acceſſiſſent, de Conſt. vbi Abbas, n* 5.

REMISSIONES.

α *Quacumque alia diſpoſitione.*] Quòd valet conditio poſita in fundatione beneficij, quòd tale beneficium conferatur conſanguineis, reſoluunt Hoied. de benefic. p.1. c. 23.n.132.& c 24.n.107. Lambertin. de Iure patron. p.1. lib.1. q.9. princip. à n.109. & l.1. p.2. art.2. q.2. princip. à n.1. Sebaſt. Medices de acquir. rerum domin. Gloſſ.1. p.3. n.352. Azeued. l.14. n.13. tit.3. lib.1. nouæ Recop. & lib.5. n.2. tit.6. eod. lib. * Rota nouiſſ. deciſ.194. n.1. de qua per Farin. 2. p. ciuil. Vide etiam tradita per Azeued. in l.9. tit.6. lib.1. nouæ recop. n.6 Guttier. conſ.1. n.1.11.17. & 19. vbi quòd ſtãte hoc decreto Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum præſeruato, nec pro vna vice, alterando qualitates à teſtatore requiſitas, adhuc cum conſenſu patroni. quod etiam Azeued. d. tit. 6. in l.5. n.2 niſi conſenſus præſtaretur à fundatore.

β *Idem in præbendis.*] Vide Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſſ.9. §.2. n.19. & vide quid Gl 29. n.3.

CAPVT VI.

Praſcribitur modus quem obſeruare debet Epiſcopus viſitans Capitula exempta, ac perſonas, cum deputatis duobus ex parte Capituli, tam in criminibus ex incontinentia, quàm aliter.

1 α STatuit ſancta Synodus, vt in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum ſub fel. rec. Paulo III. a quod incipit, 2 Capitula Cathedralium, obſeruetur, non ſolùm, 3 β quando Epiſcopus viſitauerit, ſed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, 4 contra aliquem ex contentis 5 in dicto Decreto procedat: ita tamẽ, vt, cum extra viſitationem proceſſerit, infraſcripta omnia locum habeant: videlicet, 6 γ δ vt Capitulum initio cuiuſlibet anni 7 eligat ex Capitulo duos: de quorum conſilio, * & aſſenſu Epiſcopus, 8 vel eius Vicarius, tam 9 in formando proceſſum, quàm in cæteris omnibus actibus vſque ad finem cauſæ incluſiuè, 10 coram Notario tamen ipſius Epiſcopi, & in eius domo, 11 aut conſueto tribunali, procedere teneatur. ε Vnum autem tantum ſit vtriuſque votum, poſſitque alter Epiſcopo accedere. Quod ſi ambo ab Epiſcopo diſcordes in aliquo actu,

a Sup. Seſſ. 6. de ref. c. 4.

HHh 2 ſeu

ſeu interlocutoria,vel definitiua ſententia fuerint;tunc intra ſex dierum ſpatium cum Epiſcopo tertium eligant: & , ſi in electione tertij etiam diſcordent, ad viciniorem Epiſcopum electio deuoluatur; & iuxta eã partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: aliàs proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint,nullóſque producant iuris effectus. [a] 12 In criminibus tamen 13 ex incontinentia prouenientibus, de qua in Decreto de cõcubinariis, & in atrocioribus delictis,depoſitioné,aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudiciũ eludatur, & ideò opus ſit 14 perſonali detentione, † [b] poſſit initio ſolus Epiſcop. 15 ad ſummariã informationem, & neceſſariam detentionem procedere:ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur,vt iuxta qualitatem delicti, * ac perſonarum,delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. [c] Epiſcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par eſt;eiſque in choro & in Capitulo, 16 in Proceſſionibus, & aliis actibus publicis ſit 17 prima ſedes, & locus, quem ipſi elegerint, & 18 præcipua omnium rerum agendarũ auctoritas. 19 Quod ſi aliquid Canonicis ad deliberandũ proponant, nec de re ad ſuum, vel ſuorum commodũ ſpectante agatur, [d] 20 Epiſcopi ipſi 21 Capitulũ conuocẽt, 22 vota exquirant, & iuxta ea concludant. Abſente verò Epiſcopo omnino hoc 23 ab eis de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel conſuetudine ſpectat, perficiatur, 24 nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur. Cæteris autem in rebus 25 Capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis cõpetit, & bonorũ adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. 26 Qui verò non obtinẽt dignitates, 27 nec ſunt de Capitulo, ij omnes in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubiiciãtur: ç non obſtantibus, quoad ſupradicta, priuilegiis,etiam ex fundatione cõpetentibus, 28 necnon cõſuetudinibus, 29 etiam immemorabilibus, † ſententiis,iuramẽtis, 30 concordiis,* quæ tantum ſuos obligent auctores: [a] ſaluis tamen in omnibus, priuilegiis,quæ Vniuerſitatibus Studiorum generalium, † ſeu earum perſonis ſunt conceſſa. 31 Hæc autem omnia, & ſingula in iis Eccleſiis locum non habeãt,in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij ex conſtitutionibus, vel priuilegiis,aut conſuetudinibus,ſiue Concordiis, ſeu quocũque alio iure maiorem habent poteſtatem,auctoritatem,ac iuriſdictioné, quàm præſenti Decreto ſit comprehensũ,quibus S.Synodus derogare nõ intẽdit.

a Inf. c. 14. & ſup. ſeſ. 24. de Matri. c.8.

b c. qualiter, c. 2. de accuſ. & c. tuæ, de pœ.

c Concil. Carth. 4. c. 35. c. Epiſ. in Eccleſiis, 95. diſt.

d c. nouit. cum ſeq. de his quæ fiunt à prælat. ſine cõſ. cap.

a c. iur. alleg. in meo tractat. de priuilegiis ſcholariũ, maximè priuil. 64. cum ſeq.

DECLARATIONES.

1 *Statuit ſancta Synodus.*] Decretũ hoc loquitur ſolùm de Capitulis exẽptis,& iis quæ cõſuetudine aut alio ſpeciali iure ſe tuebãtur aduerſus Epiſcopos,ea autem iura Epiſcopo ſunt reſtituta;ſed illis nõ vtetur niſi cũ cõſilio,& aſſenſu duorũ electorũ ex Capitulo, &c. Non exẽpta autẽ capitula non comprehenduntur,etiamſi multa habeãt priuilegia.

2 *Capitula Cathedralium.*] Hoc Decretum non pertinet ad Eccleſiam Cathedralem tanquam cathedralem, ſed tanquam exemptam: vnde Collegiata, quæ prius non erat exempta,ſed in omnibus Epiſcopo ſubiecta, ſi poſtea eſt erecta in Cathedralem, non comprehenditur hoc Decreto.

Si Capitula, de quibus hoc Decretum & ſupra ſeſſ.6.c.4.ſunt exempta à iuriſdictione Epiſcoporum, tenetur ſeruare Decretum illius Concilij Prouincialis, cui interfuit Epiſcopus.

3 *Quando Epiſcopus viſitauerit.*] Debere ita obſeruari Congregatio Concilij cenſuit. *Vide quæ ſupra notata ſunt ſeſſ 6 c.4.*

Circa hoc Capitulum fuerunt propoſita varia dubia. *Primum*, An in viſitatione Abulenſis Eccleſiæ vel perſonarum, Epiſc. neceſ-

ſariò

tariò deberet aſſumere Notarium & Secretarium Capit. vel potius vnum ex ſuis Notariis, quem ipſe ad hoc elegiſſet, cum in Conc. Trid. cap. 6. expreſsè ſit diſpoſitum, quòd acta fiant coram Notario Epiſcopi? *Secundum*, an Epiſcopus viſitando poſſit ſolus ſine adiunctis Capitularibus peccata & exceſſus Capitularium (quos correctione & punitione dignos repererit) corrigere, punire, & emendare? *Tertium*, an Epiſcopus, vel eius Vicarius, quando ſimul cum adiunctis Capitularibus, extra viſitationem, contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedunt iuxta formam Concilij Tridentini hoc cap. 6. debeat ei ſeruire Fiſcalis ipſius Epiſcopi, qui crimina accuſet & proſequatur? vel potiùs an ad hoc munus ſit aſſumendus & nominandus alius Fiſcalis ex ſeruitoribus vel Capellanis dictæ Eccleſiæ Abulenſis?

Ad hæc ita reſponderunt Domini Cardinales, & quidem ad Primum, quod in viſitatione, de qua agebatur, proprius Notarius ab Epiſcopo eſſet aſſumendus, non illi tamen Capitulo ſuſpectus. *Ad ſecundum*, Non teneri Epiſcopum in præfata viſitatione adhibere adiunctos Capitulares; & aliquod crimen poſſe per ſe corrigere & punire, non tamen pœna ordinaria, ſed ea quæ morum magis emendationem, quàm punitionem reſpiciat. *Ad tertium*, Poſſe eundem Epiſcopum aſſumere fiſcalem vel alium, quem ipſe deputare maluerit.

Ex parte eiuſdem Epiſcopi denuo propoſita fuerant hæc dubia. *Primum eſt*, An Epiſcopus ſolus, abſque adiunctis Capitularibus poſſit Capitulum viſitare. *Secundum*, An hæc viſitandi facultas extenderetur etiam ad res & bona Capituli, eiuſque adminiſtratores. *Tertium*, An huiuſmodi deciſio haberet locum etiam caſu quo adminiſtratio rerum & bonorum inter Epiſcopum & Capitulum eſſet communis. *Quartum*, Quatenus Epiſcopo competat facultas viſitandi, etiam tunc, cum adminiſtratio eſt communis, an præſcribendus ſit modus Epiſcopo, ne immutet aut tollat decreta ab adminiſtratoribus facta, ne eorum poteſtas, aut auctoritas labefactetur. *Quintum*, An liceret Epiſcopo exigere iuramentum à viſitatis. *Sextum*, An de rebus ſcandaloſis tantum, & publicis, an etiam ſecretis & occultis in viſitando poſſet inquirere. *Septimum*, An eſſent danda tranſſumpta eorum, quæ Epiſcopus viſitando punitione digna repeiſſet. *Octauum*, An Capitulum poſſit viſitari ab Epiſcopo in ſua domo Epiſcopali, an in loco Capitulari tantùm. *Nonum*, An Epiſcopus viſitando poſſit recuſari, tanquam ſuſpectus. *Decimum*, An Epiſcopus viſitans, iuramentum, & acta viſitationis in ſcripturam redigere poſſit, præſertim ſi reſpiciebant perſonas Capitulares, contra quas non niſi cum adiunctis eſt procedendum, iuxta hoc cap. *Ad primum, de viſitatione*, reſpondit Congregatio Epiſcopum poſſe. Quod ſi (vt prætenditur) Capitulum habet ſtatum ab Apoſtolica Sede confirmatum. Hunc articulum Congregatio reiecit ad Rotam, dummodo interea non retardetur viſitatio. *Ad ſecundum* reſpondit facultatem viſitandi, etiam ad res & bona Capituli, eiúſque adminiſtratores extendi, aliàs eluſoria eſſet viſitatio, ſi negligentes & bonorum vſurpatores non caſtigaret. *Ad tertium* reſpondit prædictum Epiſcopum etiam eo caſu viſitare poſſe, non excedendo tamen terminos viſitationi præſcriptos. *Ad quartum*, nullum alium Epiſcopo præſcribendum modum, quam quòd iuxta viſitationis limites ſe contineat. *Ad quintum*, de iuramento non licere in viſitatione præparatoria, ſecus in Capitulo: an autem depoſitiones teſtium ſint redigendæ in ſcripturam: Congregatio dixit maturiùs vtraque parte informata, ſe deliberaturam. *Ad ſextum*, reſpondit poſſe etiam in iis. *Ad ſeptimum* de tranſſumptis dandis, poſſe itidem in præparatoria, ſecus verò in Epiſcopali. *Ad octauum*, dixit, Epiſcopum non poſſe nec potuiſſe viſitare in domibus Epiſcopalibus, ſed cùm viſitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum ipſum, quo Capitulares congregari & eorum actus expedire conſueuerunt, ſi tamen id congruè fieri poteſt: ſin minus, ad locum congruum & commodiorem. Sed ſemper tenetur accedere ad locum Capitularem, quoties proſequi voluerit viſitationem alicuius particularis perſonæ de Capitulo. *Ad nonum*, reſpondit ſæpe dictum Epiſcopum recuſari non poſſe, nec cum ad ſpecialem deſcendit, ſi modo ſine ſtrepitu & figura iudicij procedens pœnas imponat delictorum non ordinarias, ſed eas tantùm, quæ morum emendationem reſpiciunt, & modum corrigendi non excedunt. *Ad decimum & vltimum*, de redigendis in ſcripturam iuramento & actis viſitationis, reſpondit non poſſe.

Congregatio cenſuit de voto Rotæ, hoc Decretum non ſolum comprehendere Capitula exempta; ſed & omnia alia prætendentia ritè ſe poſſe tueri, non modò aduer-

ſus viſitationem vt cap. 4. Seſſ. 6. ſed etiam aduerſus ea quæ hic diſponuntur, quando agenda ſunt extra viſitationem, ſiue vigore priuilegiorum ex fundatione competentium, necnon cónſuetudinum etiam immemorabilium, ſententiarum, iuramentorum & concordiarum, quæ tantum ſuos obligent au&ores.

Fuit dubitatum, an portionarij, qui habent vocem in Capitulo, poſſent viſitari ab Epiſcopo abſque adiunctis: & fuit reſolutum quod ſic, quia etiamſi habeant vocem in Capitulo, non propterea erunt de Capitulo, eo quod de Capitulo ſint Canonici tantùm, *Fel. in proœm. Decretal.* & habere vocem in Capitulo non operatur, quòd quis ſit de Capitul. *gl. & Doct. in Clem. 2. de ætat. & qualit.*

21. Iunij 1593. Congregatio Concilij cenſuit, non ex eo, quòd Portionarij integri, & dimidij habent vocem in Capitulo, illos eſſe Capitulares, ſed tunc inter Capitulares cenſeri debere, cum ex Apoſtolico priuilegio, vel ex conſuetudine, aut Eccleſiæ ſtatuto inter Capitulares connumerentur. Ideo ſi ipſi talibus facultatibus non potiantur, Epiſcopus poterit contra illos non cum adiunctis ſolum procedere.

4 *Contra aliquem ex contentis.*] Facultas procedendi contra aliquem ex Capitularibus exemptis pertinens ad Epiſcopum, & adiunctos, iuxta hoc c. non deuoluitur ad Epiſcopum, ſi adiuncti requiſiti, cum eo procedere negligant, vel recuſent.

5 *In dicto Decreto procedat.*] Hæc facultas non eſt priuatoria ad eos, qui ius habent viſitandi & corrigendi, quia iis licebit viſitare ſeorſum ab Epiſcopo, & correctos ab iſtis non poterit Epiſcopus de nouo corrigere.

Hoc Decretum planè eſt obſeruandum, etiamſi Capitulum ipſum deliquerit, vel aliquis ex Canonicis de mandato Capituli, etiamſi Canonicus extra ciuitatem delinquat, maximè degens in aliquo loco, vt putà in loco ſui beneficij, vel ſi deliquerit intra corpus ſuæ Eccleſiæ.

Subcollectores Cameræ Apoſtolicæ ad nudum miniſterium exigendi certis caſibus in his partibus deputati, ſi ſunt Canonici vel aliàs beneficiati, ab Epiſcopo viſitari & corrigi non poſſunt. Sic reſponſum fuit Epiſcopo Segobienſi.

6 *Vt capitulum initio cuiuſlibet anni.*] Quando ſcilicet exemptum eſt à iuriſdictione Epiſcopi, & ſic quæ diſponuntur in hoc cap. & cap. 4. Seſſ. 6. habent locum tantum in Capitulis à iuriſdictione Epiſcoporum exemptis. *Hoc hactenus ſæpè declaratum eſt.*

Propoſitum fuit: An ad Epiſcopum vel ad alium Superiorem pertineat facultas procedendi contra Capitulares, quando vniuerſum Capitulum deliquit? Item dato quod ad Epiſcopum pertineat, an de conſilio & aſſenſu duorum ex Capitulo procedere teneatur, iuxta hoc cap.

Ad has duas dubitationes Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Trident. Interpretum, ſic reſpondendum cenſuit: nempe, *quoad primum*, huiuſmodi facultatem procedendi pertinere ad Epiſcopum etiam abſque adiunctis, quando totum Capitulum deliquit: modò delictum non ſit in perſonam Epiſcopi, vel in contemptum eius; vel, vbi Epiſcopus habeat intereſſe: tunc enim ea facultas contra Capitulares procedendi deuoluitur ad proximum ſuperiorem. *Ad ſecundum* verò reſpondit, Epiſcopum de conſilio & aſſenſu duorum ex Capitulo procedere non teneri.

7 *Eligat ex Cap. duos.*] In forma procedendi Epiſcopo hic præſcripta, licet ei ſecum adhibere duos de Capitulo exempto, quando procedere voluerit contra aliquem ex ipſis.

Ex hoc decreto poteſt ſolus Epiſcopus ſine adiunctis Capitularibus ad correctionem & punitionem portionariorum procedere, etiam caſu quo portionarij de conſuetudine, aut ex priuilegio Apoſtolico, vel Eccleſiæ ſtatuto in Capitulo vel ſemper vel plurimùm haberent vocem.

8 *Vel eius Vicarius.*] Congregatio cenſuit, Vicarium non teneri procedere cum adiunctis, niſi prout tenetur Epiſcopus.

9 *Informando proceſſum.*] Aliter tamen cenſuit Congregatio, quando à Capitulo vniuſcuiuſque Eccleſiæ Collegiatæ non ea omnia obſeruari debent, quæ decreta ſunt hoc Capitulo.

10 *Coram Notario tamen ipſius Epiſcopi.*] Etiam in viſitatione, quando eſt adhibendus Notarius, non tamen ad electionem Vicarij cum adiunctis. Id ſeruandum eſt tam in extraiudicialibus, quàm in iudicialibus correctionibus.

Capitulo licet eligere duos Canonicos, qui cum Epiſcopo in cauſis Canonicorum: nullum tamen ius habent in electione Fiſcalis, qui interuenire ſolet in criminibus Canonicorum reorum, ſed eius electio ad Epiſcopum pertinet.

Excluſo Notario Capituli, electio Fiſcalis ad Epiſcopum ſolum pertinet. Epiſcopus

verò

verò poteſt aſſumere ſuum Fiſcalem, vel alium quemcumque voluerit deputare.

11 *Aut conſueto tribunali.*] Ad electionem Epiſcopi, vel eius Vicarij, dummodo non fiat in Eccleſia, Vicarius Epiſcopi debet conuenire in conſueto tribunali, eo caſu quo procedit cum adiunctis, quod erat in Eccleſia Salamantina in clauſtro, dummodo ſit extra corpus Eccleſiæ.

Epiſcopus poteſt ſedere pro tribunali quocumque loco Diœceſis non exempto, vbi maluerit. *Ita c. cum Epiſc. de off. Ord. in 6.*

12 *In criminibus tamen.*] Epiſcopus in viſitatione poteſt inquirere de criminibus occultis, & non ſolummodo de publicis & notoriis.

Cùm magiſter Capellæ, cæterique Cantores, & Organiſtę ſint de Capitulo, an iſtos Epiſcopus punire ſine adiunctis poſſit? Congregatio cenſuit, niſi hæ perſonæ comprehendantur in confirmationibus Apoſtolicis; ex Concilio in hoc c. omnes, qui non obtinent dignitates, neque ſunt de Capitulo, in cauſis Eccleſiaſticis Epiſcopo ſubiici.

13 *Ex incontinentia.*] In crimine concubinatus poteſt Epiſcopus ſolus ad informationes & carcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idque abſque monitione, & forma de præſcriptis.

14 *Perſonali detentione.*] Carceres pro Capitularibus delinquentibus in domo Epiſcopi eſſe debent.

In loco decenti cuſtodiantur, licet Canonici ſint cuſtodiendi in loco decenti, carcer tamen debet eſſe in domo Epiſcopali, & non in Eccleſia.

15 *Ad ſummariam informationem.*] Etiam abſque monitione illa, de qua infrà c. 14.

13. Aug. 1592. Congregatio Concilij cenſuit, Decretum d. cap. 6. Seſſ. 25. habere locum in his tantùm Capitulis, quæ exemptione, conſuetudine, aut alio ſpeciali iure ſe tuebantur aduerſus iuriſdictionem Epiſcopi, tanquam adepta eſſet Capitulis tantùm huiuſmodi exemptio, aut aliud ius ſpeciale, quo ante Concilium nitebantur, tum etiam iuriſdictionem quam in Capitulares ante Concilium exercebant, Epiſcopo eſſe reſtitutam, qui tamen non aliter ea vti planè debet, aut poteſt, quam cum conſilio & aſſenſu duorum Canonicorum à Capitulo ad præſcriptum eiuſdem Concilij electorum.

De quorum conſilio & aſſenſu Conſilium & aſſenſus duorum Canonicorum à Capitulo pro cauſis criminalibus electorum, ab Epiſcopo quærendum non eſt, ſi Capitulum totum deliquerit, aut illi duo electi.

Epiſcopus viſitans tenetur dare tranſſumptum, ſi repererit aliquod delictum carceratione vel caſtigatione dignum.

Mulctæ quæ exiguntur à Capitularibus non ſunt aliquibus eorum functionibus applicandæ, veluti portionibus, ſed piis locis.

Epiſcopi conuocare Capitulum ad libitum poſſunt, dummodo non proponant de re ad commodum ſuum vel ſuorum ſpectante. Capitulum quoque ipſum poteſt, quandocunque voluerit, ſe congregare. *Infrà hoc cap. §. Quod ſi aliquid.*

16 *In proceſſionibus.*] Ad Epiſcopum pertinet cum conſid. Capituli, decernere & edicere, quò & qua dirigendæ deducendæque ſint proceſſiones, non obſtante immemorabili conſuetudine, prout eſt in Decreto Concilij.

Hoc Capituli conſilium declarauit eadem Congregatio intelligi oportere in proceſſionibus dumtaxat publicis, non autem in priuatis. Priuatas autem proceſſiones illas intellexit, in quibus alieni ſeu externi Clerici non euocantur, ſed à capitularibus & Cathedralibus tantum fiunt ob aliquas particulares cauſas. Porrò in publicis proceſſionibus abſente Epiſcopo eandem facultatem habet Vicarius Generalis in proceſſionibus decernendis & dirigendis, quam Epiſcopus habere conſueuit.

17 *Sit prima ſedes.*] Per hæc verba fuit reſolutum, quod Rector Parochialis Eccleſiæ Ripæ Tranſenenſis, qui ex immemorabili conſuetudine deferebat in publica proceſſione Sacramentum Eccleſiæ, *iuxta Clementinam vnic. de reliquiis, & vener. ſanct. & ſupr. Seſſ. 13. Can. 6.* cedat Epiſcopo nuper electo, qui vult Sacramentum huiuſmodi deferre. Sic Congregatio cenſuit de menſe Aprili 1573.

18 *Et præcipua auctoritas.*] Non poteſt tamen ſolus Epiſcopus ſine Conſilio Capituli edicere & dirigere proceſſiones, ſed tenetur illud adhibere, ſicut dicitur in hoc Decreto.

19 *Quod ſi aliquid Canonicis.*] Epiſcopo ex Decret. huius c. quod ad conuocationem Capituli ſpectat, ea dumtaxat auctoritas eſt attributa, vt eo caſu ſolo poſſit ipſe ſuo arbitrio Capitulum conuocare, vota requirere, & iuxta ea concludere, dummodo non ſit actum de re ad ſuum vel ſuorum commodum ſpectante. In reliquis

Concilium

Concilium ſuum vnicuique ius reſeruauit. Eadem tamen Congregatio cenſuit, Epiſcopum conuocare non poſſe Capitulum in illis caſibus, in quibus iudex eſſe non poteſt. Et qui de re ſpectante ad Epiſcopalem dignitatem poteſt eſſe iudex, conuocare poteſt Capitulum.

20 *Epiſcopi ipſi.*] Eo caſu quo res eſſet pertinens ad commodum Epiſcopi, Concilium declarauit, quod Capitulum non poteſt conuocari ſine conſenſu & præſentia Epiſcopi, reliquos autem caſus reliquit in terminis iuris veteris. In Capitulis ergo non exemptis, quæ Ordinario ſubſunt, eſt ſeruandum ius commune.

Epiſcopus controuerſiam habens cum Capitulo, non poteſt domi ſuæ Capitulum congregare, ſed debet ad aulam capitularem conuocare, in qua ſolitum eſt Capitulum ſemper conuenire.

21 *Capitulum conuocent.*] In domibus propriis poſſet conuocare Capitulum, caſu quo non haberent Epiſcopi locum ad hoc ſpecialiter deputatum & decentem, in quo ſolitum eſſet conuocare, & congregare Capitulum.

Epiſcopus Placentinus non poteſt Capitulum Eccleſiæ Cathedralis domi ſuæ congregare, ſed idem debet in alia Capitulari conuocari, in qua antea ſolitum eſt ſemper Capitulum conuocari.

Dubitatum fuit an decretum Concilij hoc c. quo conceditur facultas Epiſcopis conuocare Capitulum niſi de re ad ſuum vel ſuorum commodum ſpectante agatur, ſit intelligendum, quando res ad ſe vel ad ſuos ſuo priuato nomine pertinet: an verò etiamſi pertinet ratione dignitatis Epiſcopalis. Cógregatio cenſuit quod Epiſcopus conuocare non poſſit Capitulum in illis caſibus, in quibus Iudex eſſe non poteſt, & ſi de re ſpectante ad epiſcopalem dignitatem poteſt eſſe Iudex, conuocare poteſt Capitulum. Abb. in c. venerabili. de Cenſ. in fin.

Capitulum N. prætendit Epiſcopum non poſſe viſitare perſonas Capitulares alibi quàm in loco vel Camera Capituli. Congregatio cenſuit in loco decenti.

22 *Vota exquirant.*] Epiſcopus non habet vocem in Capitulo.

23 *Ab iis de Capitulo.*] Abſque conſenſu Epiſcopi.

Viſitatio ad fauorem cap. 4. ſeſſ. 7. & cap. huius eatenus competit ex his Decretis, Epiſcopo, vt etiam liceat Decano & Capitulo Regulares perſonas ipſi Capitulo ſubiectas cumulatiuè cum Epiſcopo, vel ſeorſum etiam ab eodem (non tamen excludendo ipſum Epiſcopum toties quoties ſua auctoritate vti voluerit) viſitare, corrigere, & emendare iuxta antiquam & immemorabilem hactenus obſeruatam conſuetudinem.

24 *Nec ad id Vicarius Epiſcopi admittatur.*] Hoc intelligendum eſt, ſi Capitulum eſt exemptum. Et ita obſeruari iuſſit Congregat. cum Vicario Taratinnenſi.

25 *Capituli iuriſdictio & poteſtas.*] Declaratum fuit debere hoc fieri iuxta conſuetudinem, & ſtatuta hactenus obſeruata, & idcirco non poterit cogi Capitulum ad tenendum Secretarium, qui ſit Clericus in ſacris conſtitutus, ſed poteſt habere Laicum. Punctator verò debet eſſe Clericus in ſacris conſtitutus, ſecundum Decretum Prouincialis Compoſtellæ, reuiſum per S. D. N. anno 1565. Et ſi ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ita obſeruetur, quia Concilium in hoc nihil innouat.

26 *Qui verò non obtinent dignitates.*] Qui non obtinent dignitates, nec ſunt de Capitulo Portionarij, ſi in Cathedrali habent ſtallum, in choro veſtem Canonicalem & votum conſultiuum; ſunt de Capitulo, & comprehenduntur hoc Decreto.

Dubium faciebat doctrina Innoc. *in c. 2. ad finem, de inſtit.* vbi requirit quod quis habeat ius Canonici, per ea quæ cumulat Fel. Sed viſum fuit ſacræ Congregat. Illuſtriſſimorum Cardinalium, quòd propter votum conſultiuum, quod habent illi portionarij, dicantur de Capitulo, quantum ad diſpoſitionem huius cap. Nam qui habet vocem in Capitulo, habet ius Canonici. *Fel. in cap. cum acc. num. 34. de conſtit.* quid autem de dignitatibus faciendum ſit, tenendum eſt, ſicut per eum ibidem dicitur.

27 *Nec ſint de Capitulo.*] Et ſi ſubſunt Capitulis, vel illis inſeruiant, aut famulentur foris, aut in ipſa Eccleſia quantum ad diuina, & non aliter.

28 *Necnon conſtitutionibus.*] Congregat. cenſuit, non obſtare, quod Vicarius Archiepiſcopi poſſit interuenire in Capitulo, & in eo præſidere, ſi talis facultas ei ante Concilium, ex conſtitutionib. aut conſuetudine, vel alio quocumque iure legitimè competebat, iuxta Decretum eiuſdem Concilij in fine. Præſertim ſi illud Capitulum nullo exemptionis, aut ſpeciali iure tueatur aduerſus omnimodam ſubiectionem: in his tamen, in quibus eſſet agendum in capitulo

Capit. de reſpectante ad Archiepiſcopum ſeu ſuorum commodum, Congregatio æquum cenſuit, vt ne eius Vicarius interſit.

1. Iulij 1597. Congregatio Concilij cenſuit Epiſcopum in Synodo Diœceſana poſſe conſtitutiones facere abſque conſenſu, & approbatione Clerici, debere tamen eum exquirere conſilium Capituli, licet illud non teneatur ſequi, niſi in quibuſdam caſibus à iure expreſſis.

29 *Etiam immemorabilib.*] Derogatio immemorabilis, de qua hoc c. extenditur ad diſpoſita in c. 4. ſeſſ. 6. ſupra.

30 *Concordiis.*] Re propoſita à Rota, & perlata ad Illuſtriſſimos Cardinales, & in Congregatione maturata, Illuſtriſſimi cenſuerant derogationem, de qua in præſenti textu, concordias etiam à Sede Apoſtolica confirmatas comprehendere: quia attendenda eſt potiùs mens, quàm verba legis, & ita fuerat reſolutum ſub die 15. April 1574. Sed iterum negotium excitantibus Dominis de Rota, S.D.N. hunc textũ declarauit ex Congregationis ſententia, eſſ ſuis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apoſtolica confirmatas.

28. Apr. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, cum qua concurrat conſuetudo immemorabilis, fuiſſe à Concil. Trid. *cap. 6. ſeſſ. 25. de Reform.* derogatum.

Fuit autem propoſitum in Congregatione, An intelligatur de concordiis confirmatis in forma communi, an verò de illis tantum, quæ ex certa ſcientia ſunt confirmatæ? Die 13. Nouembr. 1586.

Congregatio cenſuit, eſſe præſeruatas ex hoc textu, & ex cap. 4. ſeſſ. 6. concordias confirmatas ex ſententia cum cauſæ cognitione duntaxat.

Super interpretatione c. 4. ſeſſ. 6 & c. 6. ſeſſ. 25. Conc. Trid. facta per Dominos de Rota inſtante Sacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium eiuſdem Concilij: Reſpondit ſic Decanus: De ordinatione Sacræ Congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium Concil. Tridentini fuit propoſitum in Rota dubium, quod erat inter D. Epiſcopum Gadicenſem, & Decanum, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ ſuper interpretatione tam cap. 4. ſeſſ. 6. quàm huius cap. & partibus hinc inde informantibus fuerunt Cardinales omnes ſine difficultate in voto, quòd vigore harum conſtitutionum poſſint per Epiſcopos, & alios maiores Prælatos, Capitula Cathedralium & aliarum maiorum Eccleſiarum, illarúmque perſonæ viſitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apoſtolica: non ſolum ſi capitula huiuſmodi, ac perſonæ vellent ſe tueri exemptionibus, ſed etiam conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, & concordiis, quæ tantum ſuos obligent authores, non etiam ſucceſſores. Itaque Sacra Synodus comprehendit, non ſolum capitula exempta, ſed & omnia alia prætendentia ſe poſſe tueri aduerſus viſitationem, ſub vigore conſtitutionum, &c. Notiſſimum enim eſt, indefinitum in lege æquipollere vniuerſali: præterea ſatis dixiſſet, *nullis exemptionibus*, ſi nihil vltra impedimentum exemptionis S. Synodus tollere voluiſſet, quod non eſt dicendum ſtantibus ſubſequentibus verbis, ſcilicet *conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, &c.* Quorũ interpretationem clariſſimè comprobant verba, quæ ſunt initio huius capitis, ſcilicet, *Statuit Synodus, vt in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, &c.* Qui autem dicit (*omne*) nihil excipit aut excludit. Et hoc tenendum eſt, etiam caſu quo agendùm ſit extra viſitationẽ, derogatúrque priuilegiis etiam ex fundatione competentibus, necnon conſuetudinibus etiam immemorabilibus, ſententiis, iuramentis, & concordiis, quæ tantum ſuos obligent auctores, ſicuti dicitur in hoc capitulo.

31 *Hæc autem omnia & ſingula.*] S. Synodus in fauorem Epiſcoporum addit *omnia & ſingula* (de quibus hoc capitulum) locum non habere in his Eccleſiis, in quibus Epiſcopi, aut eorum Vicarij, ex conſtitutionibus, vel priuilegiis aut conſuetudinibus, ſiue concordiis, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem & iuriſdictionem, quàm præſenti Decreto ſit comprehenſum, quibus S. Synodus derogare non intendit. Ita hîc in præſenti decreto dicitur. Ex quibus verbis tollitur vnum motiuum deductum per informantes pro parte cuiuſdam Capituli, quo dicebatur præſentis Capitis tenor non continere derogationem ſtatutorum dicti Capituli. Sed apertè ex verbis proximè relatis conſtat de contrario, cùm ſolùm præſeruentur conſtitutiones in fauorem Epiſcoporum. Ex quibus infertur, prædicta omnia verba multo fortiùs habere locum, ſi Capitulum neque ſit exemptum, aut conſuetudinem non habeat, aut ſententias, aut iuramenta, aut concordias.

Remissiones.

a Vide Aloyſ. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 751 per totum, vbi in fine refert menſe Aprili 1614. Illuſtriſſ. Card. cenſuiſſe, text. noſtrum procedere etiam in portionario, ita vt Canonici poſſint in coniudices eligi, & huiuſmodi portionarios habere ius votandi vt Canonicos, & poſſe agere ſicut Canonicos pro concernentibus Eccleſiæ vtilitatem, reſoluit Verall. deciſ. 91. p. 1. * Idem Ricc. reſol. 39. in prax. reſolut. Vide etiam ſuprà ſeſſ. 6. c. 4. de reform. & Salzed ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A, verſ. competit. & Rotam nouiſſ. deciſ. 174. ex n. 1. de qua per Farin. p. 1. ciuil. vbi etiam deciſ. 57. 62. & 168.

b *Quando Epiſcopus viſitauerit,*] Viſitationem Capitulorum, & perſonarum Epiſcopis conceſſam, eſſe intelligendam cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates, & Decanos, & alios, quibus ante Concil. competebat ius viſitandi, ſeorſum tamen ab Epiſcopis, per Illuſtriſſ. Card. deciſum referunt Steph. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 154. num. 40. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. §. 2. prooem. num. 21.

γ *Vt Capitulum initio cuiuslibet anni, &c.*] An habeat locũ in Capitulo exẽpto ab Epiſcopo? Affirmant Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Capitulum, verſ. Ad 8. pagin. 84. Rot. Rom. diuerſ. dec. 106. & 308. p. 1. quam refert Aloyſ. Ricc. d. collect. 751. in pr.

δ An ſi collectores Cameræ Apoſt. ad nudam miniſterium exigendi certis caſibus in partibus deputati, ſi ſunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Epiſcopo viſitari & corrigi poſſint? Sacram Card. Congregationem cenſuiſſe Epiſcopum non poſſe, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloſ. 51. num. 81.

* *De quorum conſilio, &c.*] Vide Achil. de Graſſis deciſ. 57 Quod hæc forma ſit ſeruanda tam in caſibus grauioribus, quàm leuibus, decreuit Rota nouiſſima deciſ. 738. in recollectis à Farinac.

ε *Vnum autem tantum ſit.*] Quid ſi diſcordent? Vide Guttier. pract. lib. 1. quæſt. 94.* & q. 93.

† *Perſonali detentione.*] Vide text. in c. qualiter. 24. de accuſation. & in c. tux. 6. de pœnis. Bern. Diaz in prax. cri. cap. 84. Farin. in prax. crim. quæſt. 1. maximè ex numer. 8. & in quæſt 47. n. 153. cum ſeq. & n. 210.

* *Iuxta qualitatem delicti, &c.*] Vide Salzed. ad Bernard. Diaz in praxi can. cap. 124. lit. A.

ſ *Non obſtantibus, quoad ſupradicta, priuilegiis.*] Locum non habere in concordiis à Sede Apoſtol. ex certa ſcientia confirmatis, docet Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſſ. 25. num. 24. † Vide Rotam nouiſſ. deciſ. 715. iure collect. à Farin. n. 4.

† *Conſuetudin. etiam immemorialibus.*] Vide Horatium Lutium de priuil. ſcholar. priuileg. 64. Salzed. ad Bern. Diaz in d. c. 3. pag. 10. deciſ. Rotæ 715. n. 4. in recollect. à Farinacio.

* *Concordiis.*] Vide Achil de Graſſis deciſ. 60. Cæſarem de Graſ. deciſ. 38. Rotam nouiſ. d. deciſ. 715. num. 3. & 2. in recollect. à Farin.

† *Vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, &c.*] Vide Seraphin. deciſ. 585. n. 2.

Capvt VII.

Acceſſus aut regreſſus ad beneficia Eccleſiaſtica tolluntur. Coadiutor quomodo, cui, & ex qua cauſa concedendus.

CVm [a] in beneficiis Eccleſiaſticis ea quæ hæreditariæ ſucceſſionis imaginem referunt, ſacris cõſtitutionibus ſint odioſa, & Patrum decretis contraria; nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium eccleſiaſticum cuiuſcumque qualitatis concedatur: nec hactenus conceſſi ſuſpendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretũ in quibuſcunq; beneficiis Eccleſiaſticis, ac in quibuſcũque perſonis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. 1 In Coadiutoriis quoque cum futura ſucceſſione idem poſthac obſeruetur, vt nemini in quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis permittantur. Quod ſi quando Eccleſiæ Cathedralis, aut monaſterij vrgens neceſſitas, aut euidens vtilitas poſtulet Prælato dari Coadiutorem; is non aliàs

a c. ad Apoſtolicam, 8. q. 1. c. ex trãſmiſſa, & c. ad extirpãdas ſucceſſiones, de fil. presb. c. conſuluit, de iur. pat. c. ad hæc, de deci. Conc. Ro. tempore Hilarij c. 5.

aliàs cum futura ſucceſſione detur, quàm hæc cauſa prius diligenter à Sanctiſſimo Romano Pontifice ſit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit, quæ à iure, & decretis huius S. Synodi in Epiſcopis, & Prælatis requiruntur: aliàs conceſſiones ſuper his factæ ſurreptitiæ eſſe cenſeantur.

DECLARATIONES.

1 *In coadiutoriis.*] Epiſcopo cuidam petenti, vt poſſet facere coadiutorem in Abbatia, quã in Epiſcopatus reſignatione retinuit, conceſſum eſt, vt eligat Vicarium ad vitam, vel coadiutorem, &c. cùm non obſtet præſens capitulum.

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Reſign. lib. 6. quæſt. 5. num. 96. * & in tract. de confident. beneficial. q. 27. à n. 72.] P. Azor. inſt. moral. part. 2. lib. 9. c. 21. col. 883.

β De Coadiutoria vide Quintan ad. Eccleſiaſt. l. 2. à n. 30. cum ſeqq. latiſſimè Nicol. Garſ. de Benef. p. 4. c. 5. per totum.

γ Quando concedi ſoleant coadiutoriæ, vide Gonzal. ad reg. 6. Cancell. gl. 5. § 9. n. 43. cum ſeqq.

δ *In Coadiutoriis, &c.*] Vide P. Azor. d. p. 2. lib. 3. c. 2. col. 257. & vide quid Gonzal. d. gl. 5. n. 33. & 34.

CAPVT VIII.

a c. 1. & c. quieſcamus. 42. diſt. cap. Archid 23. diſt. c. volumus, 98. diſ. c. quia ad ſin & c. Moſ. 11. q. 2. c. quoniã. 16. q. 1.

Beneficiati ſint hoſpitales. Hoſpitalia regantur, prout fert fundatio, patiuntur prouentus, ac bona. Epiſcopus ad hæc aduigilet, contra tamen fundationem nihil agat, quam obſeruari curet, adhibitis pœnis.

α ADmonet ſancta Synodus quoſcumque Eccleſiaſtica beneficia, ſæcularia, ſeu regularia obtinentes,[a] vt hoſpitalitatis officium, à Sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorũ prouentus licebit, promptè, benignéque exercere aſſueſcant; memores eos, qui hoſpitalitatem amant,[a] Chriſtum in hoſpitibus recipere. Illis verò quæ hoſpitalia vulgò nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperúmve vſum præcipuè inſtituta, 1 in commendam, adminiſtrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam Eccleſiis ſuis vnita, obtinent; vel ſi Eccleſiæ Parochiales hoſpitalibus fortè vnitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earúmque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint; præcipit omnino, vt impoſitum illis onus, officiúmve adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant,[a] iuxta Conſtitutionem Concilij Viennenſis, aliàs in hac eadem Synodo ſub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit.[b] Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta; nec in loco, vbi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, vt fructus illorum in alium pium vſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire viſum fuerit: niſi aliter fortè, etiam in hunc euentum, 2 in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus, aut, ſi id non poſſit, ipſe, prout ſupra, vtiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcunque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiamſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamen regularibus

a Matth. 25.

b Clem. quia cõtingit, de rel. dom. & ſup. Seſſ. 7 c. vlt.

ſubiecti, vbi viget regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti, hoſpitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſariis, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolùm per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint, ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curáve perpetuo priuari poſſint; aliíque eorum loco ab iis, ad quos ſpectabit, ſubſtituãtur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuũ reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ tenentur; nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum vni, & eidem perſonæ vltra triennium † deinceps committatur; niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante, quoad omnia ſupradicta, quacunque vnione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegiis, aut indultis quibuſcumque.

Declarationes.

1 *In commendam.*] Hoſpitalia ob rationabilem cauſam quandoque à Sede Apoſtolica ad quatuor menſes tantummodo commendantur, cum clauſula, *quod omnes fructus in vſus pauperum conuertantur.*

Petenti Cardinali de Piſis, vt Hoſpitale Placentinum vacans morte eius familiaris, ſibi ſolùm ad ſex menſes commendaretur. Congregatio cenſuit dandum, & cuſtodiendũ ad quatuor menſes per Breue, cum onere tamen, vt poſtea de idoneo viro prouideatur ex hoc Decreto, & modo interim ipſe nullos inde fructus percipiat, ſed omnes in vſum Hoſpitalis conuertat.

Congregatio cenſuit, comprehendi Hoſpitale, cuius à 300. annis citra collatio, & inſtitutio in perpetuum titulum dari conſueuit, quia Concilium excipit vnum cаſum duntaxat, videlicet quando aliter in fundatione cautum reperitur.

Qui eorum inſtitutioni proximior ſit.] In hoſpitalibus, in quibus non habentur laborantes proprio morbo iuxta proprium inſtitutum hoſpitalis, licet videantur recipiendi proximiori morbo laborantes, iuxta verba Concilij, non tamen eiiciendi ſunt, ſi qui alioquin pauperes, diuerſo morbo laborantes, aut alij miſerabiles reperiantur: cùm verè mens Concilij fuerit prouidere, ne qui poſſident hoſpitalia, omnes fructus in vſus proprios conuertant, ſub prætextu quod non inueniantur infirmi ſecundum primam inſtitutionem hoſpitalis.

2 *In eorum fundatione, vel inſtitutione.*] Congregatio Conc. die 4. Febr. 1581. cenſuit poſſe, & debere admitti id quod aliter fieri cautum eſt in fundatione.

Remiſſiones.

a An poſſit aliquis compelli ad hoſpitalitatem? Vide Laram in l. ſi quis à liberis. § & ſi impubes. n. 57. Menoch. de Arbitr. caſu 183. num. 41. P. Henriq. p. 2. ſum. pag. mihi 147. Tiraq de Pœnis temp. cauſa 44. n. 10. Spin. in Speculo Teſtam gl. 6. princ. num. 8.

* *Hoſpitalibus fortè vnita, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p. 1, cap. 3. ex numer. 2.

b *Quod ſi hoſpitalia, &c.*] Vide Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 2. q. 84. art. 4. verſ. Secundum, Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Hoſpitale, n. 8

† *Vltra triennium, &c*] Vide Nicol. Garciam d c. 3. n. 7.

Capvt IX.

Quomodo probandum ius patronatus: cui deferendum: ſimiliter etiam verita nonnulla acceſſiones, quædam verò minimè. Legatur & teneatur hoc capitulum.

a &c. Sicuti legitima patronatuum iura † tollere, piáſque fidelium voluntates in eorum inſtitutione violare, æquum non eſt: ſic etiam, vt hoc colore beneficia Eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod à multis impudenter fit, redigantur, non eſt permittendum.

¶ Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur, decernit ſancta Synodus, vt titulus iuris patronatus ſit ex [a] fundatione *, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis iure requiſitis 1 oſtendatur; ſiue etiam 2 θ ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſſimum temporis curſum, ι qui hominum memoriam excedat, aliáſve ſecundùm iuris diſpoſitionem.† In iis verò perſonis, ſeu Communitatibus, κ vel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerumque 3 ex vſurpatione potius quæſitum præſumi ſolet *, plenior & exactior probatio † ad docendum verum titulum requiratur, 4 nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quam ſi præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatæ,† non minori ſaltem, quàm quinquaginta annorum ſpatio, * quæ omnes effectum ſortitæ ſint, 5 authenticis ſcripturis probentur. 6 Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam ſæcularibus, quam regularibus, ſeu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuſcunque aliis beneficiis, in Cathedrali, 7 vel collegiata Eccleſia; ſeu facultates, 8 & priuilegia conceſſa tam in vim patronatus, quàm alio quocũque 9 iure nominandi, eligendi, præſentandi ad ea, cùm vacant (λ exceptis patronatibus, ſuper Cathedralibus Eccleſiis competẽtibus, & exceptis aliis, quæ ad Imperatorem & Reges, ſeu regna poſſidentes, μ alióſque ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperij in dominiis ſuis habentes, pertinent; & [b] quæ in fauorem ſtudiorum generalium conceſſa ſunt) in totum prorſus abrogata, ν & irrita, cum quaſi poſſeſſione inde ſecuta, intelligãtur. Beneficiáq; huiuſmodi, tanquam libera, à ſuis collatoribus conferantur ac prouiſiones huiuſmodi plenum effectum conſequantur. [a] Ad hæc liceat Epiſcopo, † pręſentatos à patronis, ſi idonei non fuerint, repellere. 10 Quod ſi ad inferiores inſtitutio pertineat, 11 ab Epiſcopo tamẽ, iuxta aliàs ſtatuta ab hac ſancta Synodo, examinentur: alioquin inſtitutio ab inferioribus facta, 12 irrita ſit, & inanis. ξ Patroni autem beneficiorum, cuiuſcunque Ordinis, & dignitatis, etiamſi Communitates, Vniuerſitates, Collegia quæcumque Clericorum, vel laicorum exiſtãt, in perceptione fructuum, prouẽtuum, obuentionum quorumcunque beneficiorum, etiamſi verè de iure patronatus ipſorum ex fundatione, & dotatione eſſent, nullatenus, 13 nulláve cauſa, vel occaſione ſe ingerant, * ſed illos liberè Rectori, ſeu Beneficiato, nõ obſtante etiam quacumque conſuetudine, diſtribuendos dimittant. Nec dictũ ius patronatus, venditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra Canonicas ſanctiones transferre præſumant: 14 ſi ſecus fecerint, excommunicationis & interdicti pœnis ſubiiciantur; & dicto Iure patronatus, ipſo iure priuati exiſtãt. Inſuper acceſſiones, per viam vnionis † factę de beneficiis liberis ad Eccleſias Iuri patronatus, etiam laicorum, ſubiectas, tam ad parochiales, quàm alia quæcumque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitates, vel hoſpitalia, ita vt pręſdicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum iis, quibuſcum vniuntur, efficiãtur, atque ſub Iure patronatus conſtituantur; hæ ſi nondum plenarium ſortitæ ſunt effectũ, vel deinceps ad cuiuſvis inſtantiam fiẽt; quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica, conceſſæ fuerint, ſimul cum vnionibus ipſis per ſurreptionem obtentæ intelligantur: non obſtante

a Sup. ſeſſ. 14. de ref. c.12. c. piæ mẽtis conſeq. 16. q.1. & c. nobis de iur. patr.

b Not. præced. 19. ſeſſ. 4.

a Sup. ſeſſ. 24. de ref. c.18. & ſeſſ. 14. de ref. c. 13.

quacumque in iis verborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa: nec executioni ampliùs demandétur; ſed beneficia ipſa vnita, cùm vacauerint, liberè, vt antea, conferantur. [a] Quæ verò à quadraginta annis citra * factæ, effectum & plenam incorporationem ſunt conſecutæ; hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam à Sede Apoſtolica delegatis, reuideantur & examinentur: ac quæ per ſurreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, ſimul cum vnionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipſa ſeparentur, & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in Eccleſiis, quibuſcumque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquiſiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, ſeu ex augmento dotis, ſeu ex noua constructione, vel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ab iiſdem Ordinariis, vti delegatis, vt ſuprà, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegiis impediantur, 15 diligenter cognoſcantur: & quos non repererint ob maximè euidentem Eccleſiæ, vel beneficij, ſeu dignitatis neceſſitatem legitimè conſtitutos eſſe, in totum reuocent; atque beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſſidentium, & reſtituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum eſt, in priſtinum libertatis ſtatum reducant: non obſtantibus priuilegiis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

[a] Sup. ſeſſ. c. de ref. c. 6.

Declarationes.

Per antiquiſſimum temporis curſum.] Hæc verba cenſuit Congregatio die 4. Februar. 1581. intelligenda eſſe prout de iure.

Qui hominum memoriam excedat.] Requiritur tempus immemorabile, quod ſi probandum eſt per teſtes ſexaginta annos, per ſcripturam centum Rota ſic tenet.

Ex fundatione, vel dotatione.] Congregatio Concilij cenſuit, hæc verba accipienda eſſe diſiunctiuè, nam ſufficit alterum probare, ſcilicet vel titulum ex authentico documento, ſiue multiplicatas præſentationes, vt in Concilio.

Iuſpatronatus acquiſitum per augmentum tertiæ partis dotis, ante quadraginta annos à die Confirmationis Concilij numerandos, validum eſt, ſi verò eſt acquiſitum intra annos quadraginta, Epiſcopus ibi tanquam Apoſtolicæ Sedis Legatus illud examinare debet, & quod non repererit in euidentem Eccleſiæ dignitatem factum, reuocabit, reſtitui tamen debet patronis, id quod hoc nomine datum fuit, prout in fine huius decreti ſtatutum eſt.

Ex authentico documento.] Iuſpatronatus probatum ſolo documento fundationis, abſque aliqua præſentatione non tollitur à Concilio. Vide deciſ. Rotæ de præbend in nouis niſi tantum temporis præteriiſſet, quantum iure requiritur ad præſcribendam Eccleſiæ libertatem.

1 *Oſtendatur.*] Non eſt ſatis aſſerenti, ſibi competere Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione; quod vna præſentatio de Anno 1554. & altera 1561. effectum ſortitæ fuerint, ſed oſtendatur, prout Congregatio cenſuit, die 4. Februarij 1581. *Infrà hoc c. § multiplicatis*

Congregatio Concilij cenſuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam ex multiplicatis præſentationibus per tempus, ſupra hominum memoriam, tametſi nullum inſtrumentum fundationis, vel dotationis oſtendatur & quamquam etiam in dictis præſentationibus nulla appareat mentio factæ fundationis, & dotationis. 23. Iun. 1594.

Congregatio Concilij cenſuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione, probari etiam, quod nullum inſtrumentum fundationis, vel dotationis oſtendatur, ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſſimum temporis curſum, qui hominũ memoriam excedat; ita tamen, vt in iis perſonis, in quibus ius plerumque ex vſurpatione quæſitum præſumi ſolet, vltra immemorabilis temporis probationem, præſentationes etiam continuatæ, non minori ſaltem, quàm quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authenticis ſcripturis probentur 25. Oct. 1594.

Congre-

24 Febr. 1608. Congregatio Concilij cenſuit, Decretum c.9. Seſſ.25. eiuſdem Concilij requirens, vt patronatus ſit ex fundatione, vel dotatione, quæ iuxta formam ibidem præſcriptam probari debeat, vendicare ſibi locum tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio.

Item patronatus ex priuilegio ante Concilium conceſſos, eſſe eodem Decreto ſublatos, tametſi inſerta eſſet ipſi priuilegio clauſula, vt perinde habeantur, ac ſi eſſent ex fundatione, vel dotatione.

Item cenſuit, non poſſe patronum repelli à ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi adhibita cauſſæ cognitione ſuper iure patronatus, poſt Concilium Ordinarius à Patrono præſentatum admiſiſſet, etiamſi poſt obitum eiuſdem præſentati de validitate Iuris patronatus iterum contigerit dubitari: ſecus autem, ſi ſimpliciter Patroni præſentatio abſque cauſſæ cognitione admiſſa fuiſſet. Item cenſuit, tum demum debere intelligi adhibitam fuiſſe cauſſæ cognitionem in probando Iure patronatus, cùm ſeruata fuerit forma à Concilio tradita. *Infra hoc c. diligenter.*

2 *Multiplicatis præſentationibus.*] Ius patronatus ex ſolis præſentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione.

Hoc decretum Concilij habet locum & in petitorio, & in poſſeſſorio, vnde admittenda non eſt præſentatio, aut præſentati inſtitutio facienda, niſi prius cognito Iure patronatus ex decreto Concil.

3 *Ex vſurpatione potius quæſitum.*] Quoad vſurpationem bonorum Eccleſiaſticorum, quæ præſumitur in Dominis oppidorum & terrarum habentibus perpetuam iuriſdictionem, Congregatio Concilij cenſuit, Barones & alios Dominos iuriſdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc Decreto.

Nullius 25. Octob. 1591. An c. 9. Seſſ. 25. in ea parte, in qua requirit pleniorem, & exactiorem probationem Iuriſpatronatus iis perſonis, ſeu communitatibus, in quibus vſurpatio plerumque ſumitur, nec vult immemorabilem aliter ſuffragari, niſi præſentationes etiam continuatæ non minori, quàm 50. annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authenticis ſcripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas ſcripturas, ita vt probatio per teſtes excludatur.

4 *Nec immemorabilis temporis.*] Ad probandum priuilegium patronatus in Conuentuali Eccleſia ex cauſſa fundationis, & dotationis, & quidem in eius limine fundationis conceſſum fuiſſe, ſufficit immemorabilis, iunctis multiplicatis præſentationibus, quæ ſecundum formam Concilij hoc cap. effectū ſortitæ fuerunt. Sic enim Cōgregatio die 4. Decembr. 1586. cenſuit ex verbis Concilij, etiam caſu quo ſuper hoc nullum fuerit priuilegium, aut nullum reperietur fundationis inſtrumentum.

Congregatio cenſuit, vt ad conficiendam immemorabilem conſuetudinem concurrant anni elapſi vſque ad terminum controuerſiæ motæ, non tantum tempus diuerſum ad publicationem Concilij attendendum ſit.

5 *Authenticis ſcripturis probentur.* Non poſſunt repelli probationes oblatæ à Patronis, vt eorum patronatus declaretur eſſe ex Concilio: ſaluis tamen exceptionibus tam huius Decreti, quàm Iuris communis. Probatio ergo, quæ fit per ſolos teſtes, & non per authenticam ſcripturam reiicitur.

Congregatio Concilij cenſuit probationem debere fieri per authenticas ſcripturas, ita vt probatio per teſtes regulariter excludatur.

6 *Reliqui patronatus.*] Congregatio die 4. Decembris 1586. cenſuit eſſe ſublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & dotatione.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi ius patronatus ex augmento dotis cōceſſum fuerit ſuper 40. annos, ante diem Kalend. Maij 1564. illud non fuiſſe abrogatum, aut irritum factum à Decreto Concil. Trident. *cap. 9. Seſſ. 25. de Reform.* ſi verò conceſſum ſit à 30. annis citra, eſſe diligenter ab Ordinario vel delegato Sedis Apoſtolicæ cognoſcendum; & ſi non repererit, illud ob maximè euidentem Eccleſiæ neceſſitatem, legitimè eſſe conſtitutum, reuocandum eſſe, reddito tamen Patronis eo, quod ab illis idcirco datum eſt. 14. Febr. 1594.

Reliqui patronatus.] An patronatus in Eccleſia conuentuali cenſeri debeant ſublati hoc verſ. reliqui? Congregatio die 4. Decembr. 1586. cenſuit eſſe ſublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & dotatione. Ius præſentandi v.g. ad manſionarios datum Capitulo cenſendum eſt eſſe ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorabilem. Ideò ſublatum eſt hoc decreto.

7 *Vel Collegiata Eccleſia.*] Si de Beneficiis ſimplicibus agatur, præſentatio non poteſt inſtitui à Canonicis, priuſquam

fuerint

fuerint examinati ab Epiſcopo, & idonei reperti. Si verò de parochialibus Eccleſiis agatur, ſeruanda eſt forma examinis quæ præſcribitur Seſſ. 24. cap. 16.

8 *Et priuilegia concessa.*] Super hæc verba fundabat ſe quidem Epiſcopus dicens ius eligendi (quod ex conſuetudine competebat cuidam Capitulo cuiuſdam Eccleſiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes) per Concilium hoc eſſe ſublatum, quod falſum eſt, & fuit ab Illuſtriſſimorum Congregatione reprobatum, nam textus ille reſtringit ſe ad ius eligendi in iure patronatus electiuè, non autem in aliis electionibus, quæ de iure communi Capitulis competunt cum Prælato inferiori.

9 *Iure nominandi, eligendi, præsentandi.*] Hoc ius præſentandi v.g. ad manſionarios, tantum cenſendum eſt eſſe ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, vel habet immemorabilem, ideo ſublatum eſt hoc Decreto. Qui dicit ſe habere ius patronatus ex priuilegio, admittendus eſt ad probandum immemorabilem.

Ius patronatus ex priuilegio Epiſcopi conceſſum, in cuius pacifica poſſeſſione extitere prætenſi patroni per 140. annos, cùm conſtet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria poſſeſſio prodeſſe non poteſt, & hoc, ob malam fidem.

Ius præſentandi ex priuilegio Epiſcopi conceſſum, in cuius pacifica poſſeſſione exiſtere probant patroni per 140. annos, cùm conſtet de titulo ex priuilegio inualido centenaria poſſeſſio prodeſſe non poteſt ob malam fidem. Ideo per hoc decretum ſublatum remanet dubium, an immemorabilis proſit propter clauſulam derogatiuam in fine c. quæ referenda ſit etiam ad ius patronatus ex priuilegio, ſed in hoc ſubſiſtit Congregatio 1573.

10 *Quod si ad inferiores institutio.*] Quando Concilium ſe remittit ad ſtatuta aliàs in hac ſancta Synodo, intelligit textum, ſeſſ. 7. cap. 13. vt ſit ſenſus: Beneficium iuris patronatus, quando eſt ſimplex, licet poſſit ab inferiore inſtitui, tamen ſemper Epiſcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18. Iunij 1573.

Congregatio cenſuit cognitionem validitatis, & inualiditatis iuris patronatus controuerſi, ad Epiſcopum dumtaxat, non autem ad inferiores, qui ius habent inſtituendi, pertinere, ſecus verò ſi huiuſmodi inferiores Ordinarij in eo loco haberent iuriſdictionem.

11 *Ab Episcopo examinentur.*] Etiamſi inſtitutio pertineret ad monachos. Non tamen comprehendit beneficia ſimplicia, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores, ſed bene ſe extendit ad omnia beneficia, pro quibus facienda eſt præſentatio, electio, ſeu manutentio inferioribus collatoribus.

Abbates & alij ex fundatione exemptionem prætendentes in Eccleſiis ſuis coram ſe præſentatos inſtituere non poſſunt abſque Epiſcopi examine. Congregatio enim Concilij illud cenſuit ab Epiſcopo fieri debere, ſi nihil aliud obiiciatur, quàm dicta exemptio: & aliter factam inſtitutionem irritam eſſe, & nullam ex hoc capite. Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos huiuſmodi à ſe ad patronorum præſentationem inſtitutos omnimodam iuriſdictionem habere, ſéque illorum Ordinarios eſſe, & ideò dictam declarationem ſibi non obeſſe, quo minus abſque Epiſcopi examine, & approbatione præſentatos inſtituere poſſint; Congregatio cenſuit eis obeſſe eam, etſi Ordinarij inſtitutorum ſint, & in eos iuriſdictionem habeant, aliàs eam irritam eſſe inſtitutionem.

12 *Irrita sit & inanis.*] Non ſufficit quod præſentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio ordinario ad aliquod beneficium Curatum, ſed de nouo oportuit eum eſſe examinatum.

13 *Nullâve causa, vel occasione se ingerant.*] Qui tempore, quo ſe ingerit, & fructus exigit, non eſt in actu præſentandi, ſed eſt Patronus in potentia (vtpote de patronorum familia) non habet locum in hoc capitul. ſed is aliâ pœnâ puniri poterit, quia bona aliena inuaſit, vel ſurripuit. Sic Congregatio cenſuit, in vna Murana. Quod ſi ipſe patronus vellet à præſentato conducere bona iuris patronatus (etenim verbum *ingerere*, ſonat rem agi per viam illegitimam, titulus verò locationis eſt legitimus) maior pars Illuſtriſſimorum reſpondit hoc capitulũ habere locũ etiam eo caſu.

14 *Si secus fecerint excõmunicationis, &c.*] Pœnæ appoſitæ in hoc Decreto referuntur non ſolùm ad alienantem bona beneficij patronatus, ſed etiam ad, vſurpantem fructus illius.

Quæ verò à quadraginta annis.] Iſti quadraginta anni numerandi ſunt à die confirmati Concilij, nam licet à die quo vellet Ordinarius inquirere ſuper validitate iuris patronatus, eſſent tranſacti 40. anni, hoc nihil eximit.

Interea tamen dum fit examen, nullus

eſt

eſt in ſua quaſi poſſeſſione turbandus.

15 *Diligenter agnoſcantur.*] Si Ordinarius poſt Concilium cognouit de iurepatronatus, & admiſit poſt Concilium, non poteſt patronus repelli à ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi Ordinarius voluerit cognoſcere, propter obitum illius præſentati; ſecus autem, ſi ſimpliciter eius præſentatio fuiſſet admiſſa abſque cauſſæ cognitione.

20. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit Decretum eiuſdem Concil. c. 9. Seſſ. 25. in principio habere locum tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio.

In totum reuocent.] Ius Patronatus minus legitimè conſtitutum Epiſcopi reuocent, ſoluto tamen patronis quidquid Eccleſiæ ratione augendæ dotis datum fuerat.

Remissiones.

a Vide Matth. Soares in practica & Ordine viſitandi, cap. 6. n. 1. Cabed. de patronat. Regiæ Coronæ, c. 34. Latiſſimè Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl. 18. num. 19. cum multis ſeqq. nouiſſimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 210. * & quæ notat Farinac. circa iſtum textum ex declarat. Congregat. Rota nouiſſ. deciſ. 634. in recollectis à Farinacio. Maiorarius var. reſol. lib. 1. reſol. 194. n. 24. & in reſol. 105. n. 1.

Deciſiones Illuſtriſſ. Card. adductæ à Gonzalez locis infrà citatis.

β Prima. Hoc decretum Concilij habet locum in petitorio, & in poſſeſſorio. Vnde admittenda non eſt præſentatio, aut præſentati inſtitutio facienda, niſi priùs verificato iure patronatus ex decreto Concilij, refert Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gloſſa 18. num. 23. † & notat Ricc. deciſ. 153. num. 47. in prax. fori Eccleſ. ſed videndus eſt Grilenzon. conſ. 31. n. 4. & 18.

γ Secunda. Non poteſt repelli à ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, ſi adhibita cauſæ cognitione ſuper iure patronatus poſt Concil. Ordinarius à patrono præſentatum admiſiſſet, etiamſi poſt obitum eiuſdem præſentati, de validitate iuris patronatus contigerit dubitari; ſecus autem ſi ſimpliciter patroni præſentatio abſque cauſæ cognitione admiſſa fuerit. refert Gonzal. ad Gloſſ. 18. num. 26. * & Ricc. d. deciſ. 151. n. 48.

δ Tertia. Ius patronatus ex ſolis præſentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licèt in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione. refert Gonzal. d. Gloſſ. 18. num. 46. † Ricc. ſupr. deciſ. 142. n. 12. Grilenzon. conſ. 41. n. 31.

ε Quarta. Pro forma requiritur, vt probatio fiat per Authenticas ſcripturas, & regula eſt conſtituenda, quod probatio per teſtes non ſufficiat. refert * Ricc. deciſ. 140. n. 4. & deciſ. 148. in praxi fori Eccleſ.] Gonzal. d. Gloſſ. 18. n. 79. & n. 82. reſoluit, quòd ſi per teſtes probaretur eſſe deperditas ſcripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præſentationes, quòd tunc ſatisfieret menti Concilij: vide tamen Steph. Grat. diſcept. forenſ. c. 168. n. 31.

† *Legitima patronatuum iura.*] Vide ſuprà allegat. 96. Spino in ſuo ſpeculo teſtam. gl. 4. princ. n. 44. Cenedo alios referens in collect. 21. ex n. 2. p. 3. Couar. in pract. c. 36. n. 3. 4. & 7. Mandoſ. in regul. 1. de reformat. q. 8. Lambertin. de Iurepatr. 1. p. lib. 2. art. 22. q. 6. & in 3. p. a. 3. 8. & 13. q. 9. princ. Cephal. conſ. 681. n. 3. vol. 5.

ſ *Vt igitur debita in omnibus, &c.*] Quibus modis probetur ius patronatus? vide Maſcard. de Prob. conc. 956. & concl. 1216. Franc. deciſ. 540. n. 2. & dec. 542. n. 3. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo ius patronatus, pag. 180. Aloyſ. Ricc. in Collect. deciſ. p. 1. Collect. 58. An ſufficiat fama, Maſcard. concl. 733. num. 47. * Vide etiam Rotam nouiſſimam deciſ. 557. 542. 533. 536. 537. & 540. in recollect. à Farinacio, ac etiam deciſ. 563. 564. & Rotam nouiſſ. deciſ. 13. de qua per Farin. p. 1. ciuil. Vincent. Grilenzon. conſ. 41. Rotam nouiſ. deciſ. 753. in 2. p. ciuil. Farin.

η An debeat patronus probare bonam fidem? Vide Spin. in Speculo Teſtam. gloſ. 4. princ. num. fin. Valaſc. conſultat. 263. num. 9. cum ſeqq. Gonzal. d. gloſ. 18. numer. 48. vbi quid ſi conſtet de inualido titulo, vel de iniuſto principio.

* *Ex fundatione.*] Vt in cap. piæ mentis. cum ſeq. 16. quæſt. 1. & in c. nobis, de iure patronat. & in ſeſſion. 14. cap. 12. de reformatione ſuprà, de quo latè Cæuall. in ſuis pract. quæſt. commun. quæſt. 182. Camill. Borrel. conſ. 25. num. 5. & Ricc. deciſ. 140. tit. de iure patronat. ex numer. 1. Rota nouiſſ. deciſ. 565. in recollectis à Farinacio.

θ *Siue etiam ex multiplicatis præſentationibus, &c.*] Vide Menoch. conſ. 336. & lib. 3. de

3. de Præſumpt. quæſt. 90. n. 3. cum ſeqq. Maſcard. concl. 103. n. 9. Gonzal. d. gloſſ. 18. num. 44. cum ſeqq. Caual. deciſ. 17. p. 1. vbi reſoluit, ad minus debere eſſe tres, nec omnes neceſſarias eſſe de tempore immemorabili decidit Aloyſ. Ricc. deciſ. 29.

i *Qui hominum memoriam excedat.*] Quot annorum debeat eſſe tempus immemoriale ad probandum ius patronatus? Per ſpatium ſexaginta annorum probari tenent Otaſc. deciſ. 150. Vincent. de Franch. deciſ. 166. Spatium tamen centum annorum deſiderari aſſerunt Capell. Tholoſ. deciſ. 440. Farin. in deciſ. nouiſſ. 584. * & Maiorat. var. reſol. lib. 1. reſol. 104. n. 24. in fin.

Quomodo teſtes debeant deponere ad effectum probandi titulum immemorabilem? notat Rota nouiſſima in deciſ. 788. in recollectis à Farin.]

An patronus, qui eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi poſt Concil. ſi de nouo vacet beneficium, & iterum preſentet, teneatur ad inſtantiam fiſci de nouo docere de titulo, vel priùs debeat fieri inſtitutio & manuteneri in poſſeſſione? Patronum eſſe manutenendum in quaſi poſſeſſione ſaluis iuribus fiſci in petitorio, decidit Aloyſ. Riccius Curiæ Archiepiſcop. Neapol. deciſ. p. 63.

† *Aliáſue ſecundùm iuris diſpoſitionem.*] Vide Menoch. conſ. 402. ex n. 11. vol. 5. & quæ pulchrè notat Ricc. deciſione 145. ex n. 19. tit. de Iure patronat. Rotam diuerſar. deciſ. numeri 1. p. 1. Verall. deciſ. 133. p. 2. Grilenzon. conſ. 41. à n. 25.

a *Vel vniuerſitatibus, &c.*] Vide Aloyſ. Ric. in Collect. deciſ. p. 4. Collect. 1240. * & dec. 145. num. 24. prax. Mantica in dec. 234.

* *Ex vſurpatione potiùs præſumi ſolet, &c.*] Vide Verallum deciſ. 128. p. 2. Caualcan. deciſ. 17. à n. 4. p. 2. & deciſ. 11. ex n. 2. p. 3. Ricci. collect. 58. p. 1. vbi etiam collect. 220. in fine. Rotam nouiſſ. deciſ. 542. n. 3. & 4. ac deciſ. 578. 589. & 590. in recoll. à Farin. & deciſ. 634. & 788 & 800. n. 5. Mantic. deciſ. 234. n. 1.

† *Plenior & exactior probatio, &c.*] Vide Caualcan. in deciſ. 11. n. 29. p. 3. Farin. in deciſ. nouiſſ. 590.

† *Etiam continuata, &c.*] Vide Ricci. deciſ. 347. ſuæ praxis fori Eccleſ. n. 32. Rota nouiſſ. deciſ. 800. in recoll. à Farin.

* *Quinquaginta annorum ſpatio, &c.*] Vide latè tradita per Aloyſ. Ricc. in deciſ. 146. ex n. 21. ſuæ prax. fori eccleſ. & Rotam nouiſſ. deciſ. 788. in recoll. à Farin.

λ *Exceptis patronatus, &c.*] Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 13. num. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 24. num. 160. & vide quid Gloſſ. 18. n. 97. cum ſeqq. * Azeued. in l. 5. tit. 6. nouæ recop. n. 1. & in l. 1. n. 4.

μ *Alióſque ſublimes ac ſupremos principes.*] Qui ſint iſti magnates, vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 18. n. 66. cum ſeqq. & Gl. 24. à n. 160.

ν *Et irrita, &c.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. fin. n. 47. & 48.

† *Ad hæc liceat Epiſcopo, &c.*] Vide Supra ſeſſ. 14. de reform. c. 13. & ſeſſ. 24. de refor. c. 18. & tradita à Caual. d. deciſ. 11. n. 1. p. 3.

ξ *Patroni autem beneficiorum.*] Vide Spin. in Speculo Teſtam. Gloſſ. 4. princ. n. 91.

* *Nulla ne cauſa vel occaſione ſe ingerant, &c.*] Vide Aloyſ. Ricc. deciſ. 165. tit. de Iure patron. in prax. fori Eccleſ. n. 84. & 85.

† *Per viam vnionis, &c.*] Ricc. in d. prax. Curiæ Eccleſ. deciſ. 492. n. 5.

* *Quæ verò à 40. annis citra, &c.*] Vide Gabriel. conſ. 195. Ricc. deciſ. 167. num. 94. ſuæ praxis fori Eccleſ.

Capvt X.

Præter Ordinarios locorum quædam perſonæ qualificatæ deſignentur à Capitulis, coram quibus ac eorum ſubſtitutis cauſæ Eccleſiaſticæ ſpirituales breuiter terminentur.

Qvoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur, vſque adeò haberi non poteſt; hincque interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, cauſæ in partibus delegantur, ſtatuit ſancta Synodus, in ſingulis Conciliis prouincialibus aut diœceſanis aliquot perſonas, quæ qualitates habeant, a iuxta Conſtitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Statutum, & 1 alioquin ad id aptas deſignari, vt præter Ordinarios locorum iis etiam poſthac cauſæ Eccleſiaſticæ ac ſpirituales, & ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, ſi aliquem interim 2 ex deſignatis mori

a c. ſtatutum, de reſcr. in 6. Vide paulò poſt.

mori contigerit, 3 ſubſtituat ordinarius loci cum Conſilio Capituli alium in eius locum, vſque ad futuram prouincialem aut diœceſanam Synodum: ita vt habeat quæque diœceſis quatuor ſaltem, aut etiam plures probatas perſonas, ac vt ſuprà qualificatas, quibus huiuſmodi cauſæ à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apoſtolica committantur: alioquin poſt deſignationem factam, quam ſtatim Epiſcopi ad ſummum Romanum Pontificem tranſmittant, delegationes quæcumque aliorum Iudicum, aliis quàm his factæ ſurreptitiæ cenſeantur. Admonet dehinc ſancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoſcumque iudices, [a] vt terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeant: ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

[a] Vide Seſ. 14. c. 20. c. finem litibus, & c. fin. de dol. & contu. c. 2. de re iud. & c. conſtitutus, de procur.

DECLARATIONES.

1 *Alioquin ad id aptas deſignari.*] Harum perſonarum qualificatarum nominationem ad Epiſcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios ſpectare, Congregatio reſpondit. Et ſi is qui tempore commiſſionis cauſarum reperiebatur conſtitutus in dignitate, & deſignatus inter iudices ſynodales, commiſſionem reſignauerit, poterit de eadem cauſa cognoſcere, quia ſufficit ab initio fuiſſe capacem. Sic fuit dictum die 2. Martij 1587.

Ad id aptas deſignari.] Quorum nominationem ad Epiſcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios ſpectare Congregatio reſpondit.

An is qui tempore commiſſionis reperiebatur conſtitutus in dignitate, & deſignatus inter Iudices Synodales, ſi dignitatem reſignauerit, poſſit de eadem cauſa cognoſcere, vel potiùs qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter.

Congregatio cenſuit die 21. Maij 158[illegible]. etiamſi eam reſignaſſet, de eadem cauſa cognoſcere poſſe, quia ſufficit ab initio fuiſſe capacem.

2 *Ex deſignatis mori contigerit.*] Habet hic Textus etiam locum in diuturna abſentia, quæ æquiparatur morti.

3 *Subſtituat Ordinarius loci cum conſilio Capituli alium in eius locum.*] Congregatio cenſuit Concilium Capituli requiri pro forma. Ordinarius ergo non poterit illud prætermittere, attamen non tenebitur illud ſequi.

In Sexto, tit. De reſcriptis.

STatutum quod circa iudices à Sede Apoſtolica deputandos nuper edidimus, cùm quædam contenta in eo, quæ pro communi vtilitate credebantur inducta (ſicut experientia docuit) tendere dignoſcantur ad noxam, ſanctione præſenti, quam irrefragabiliter obſeruari mandamus, ſuadente vtilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis niſi dignitate præditis, aut perſonatum obtinentibus, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonicis, cauſæ auctoritate litterarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum eius de cætero committantur; nec audiantur alibi quàm in ciuitatibus, vel locis inſignibus, vbi poſſit commodè copia peritorum haberi.

CAPVT XI.

Eccleſiarum bona non elocentur cum præiudicio ſucceſſorum, quocunque indulto non obſtante. Iuriſdictiones quoque Eccleſiaſticæ non locentur, & conceſſæ elocari, irritantur, &c.

a &c. MAgnam Eccleſiis perniciem afferre ſolet, cùm earum bona, repræſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionibus fiant, [a] nullatenus in præiudicium ſucceſſorum validæ intelligantur; quocunque indulto, aut priuilegio non obſtante: nec huiuſmodi locationes in

[a] c. deprecari, 11. q. 2. & c. 2. de precar.

Romana Curia vel extra eam confirmentur. 1 Non liceat * etiam iuriſdictiones Eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in ſpiritualibus, locare; nec conductoribus per ſe aut alios ea exercere; alitérque conceſſiones, etiã à Sede Apoſtolica factæ, ſurreptitiæ cenſeantur. Locationes verò rerum Eccleſiaſticarum, etiam auctoritate Apoſtolica cõfirmatas, ſancta Synodus irritas decernit, 2 quas à triginta annis citra, 3 ad longum tempus, ſeu, vt nonnullis partibus, ad viginti nouem, ſeu bis viginti nouẽ annos, vocant, factas; Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Eccleſiæ, & contra Canonicas ſanctiones cõtractas fuiſſe iudicabunt.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat etiam.*] Iuriſdictionem Eccleſiæ locari prohibetur, quod procedit etiam in quolibet minimo officio Iuriſdictionem habente, non obſtante quacumque conſuetudine contraria.

Iuriſdictiones Eccleſiaſticas.] Sub iis comprehenduntur etiam iuriſdictiones damnorum datorum.

2 *Quas à 30 annis citra.*] Intelligendum à 30 annis citra, vſque ad confirmationem Concilij.

3 *Ad longum tempus.*] Dominus proprietatis, ſi tempus præfixum eſſet finitum, ita vt deberet confirmare Emphyteuſim, continuetur, ſi electi deputati à Synodo, vel ipſa Synodus Prouincialis, iudicauerint non eſſe locationem factam in damnum monaſterij, ipſe autem D. curare debet, vt quamprimum fiat hoc iudicium.

Congregatio Concilij cenſuit, neque conſtitutionem Pauli II. neque Conc. Trid. decretum derogaſſe diſpoſitioni c. Terulas 12. q. 2.

S. D. N. Papæ Vrbani VIII nunc ſedẽtis decretum de non alienandis bonis Regularium.

SAcra Congregatio Cardinalium Conc. Trident. interpretum, rerum experimento edocta, quantum religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium & pretioſorum mobilium diſtractionibus, quas crebro faciunt Regulares, Apoſtolicis priuilegiis innixi, ac proinde operæpretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compeſcere: ſpeciali ſanctiſſimi D. N. iuſſu Generalibus, & Prouincialibus capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuſcũque aliis Superioribus Regularibus, cuiuſuis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel inſtituti, infra fines Europæ exiſtentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretioſorum mobilium alienationem, omnéque pactum, per quod ipſorũ dominium transfertur, cenſus perpetuos, ſeu vitalitios, hypothecam, locationẽ, & conductionem vltra triennium, conceſſionem in feudum, vel emphyteuſim, præterquam in caſibus à iure permiſſis, fieri perpetuo prohibet, atque interdicit, abſque ipſius Congregationis Conc. expreſſa licentia in ſcriptis, & gratis concedẽda, ſub pœna priuationis omniũ officiorũ, quæ tunc obtinebunt, vociſque actiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa impoſterum obtinenda, quã ipſo facto abſque alia declaratione incurrant; ſublata etiam Generali, & Protectori illam moderandi, aut relaxandi facultate; pœnis nihilominus Apoſtolicarum Conſtitut. & præſertim fel. rec. Pauli II. quæ incipit: *Ambitioſa*, in ſuo robore permanſuris. Alienationes verò, pacta, cenſus, hypothecas, locationes, conductiones, & conceſſiones quaſcunque contra huiuſmodi prohibitionem faciendas, Sanctitatis Suæ auctoritate, ipſo Iure nullas atque irritas decernunt: Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium quam non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Ioan. Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſuis alterius inſtituti, etiam neceſſariò & in indiuiduo exprimendi, Monaſteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque; necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis

plenitudine,

plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis, cōceſſis & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ac formis ſpecialis & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, & aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet; tenores huiuſmodi pręſentibus pro expreſſis habentes, quibus, quoad ea, quæ præſenti Decreto, ac prohibitioni aduerſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter, & expreſsè, Sanctitatis Suæ auctoritate derogat; cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ die 7. Septembr. 1624.

Coſmus Card. de Torres.

REMISSIONES.

α Vide P. Rebello de Oblig. iuſtit. p. 2. lib. 14. q. 5. à n. 4. P. Valer. Regin. in prax. fori pœn. li. 25. c. 43. n. 539.* Vide etiam Valaſc. de iure emphyt. q. 10. n. 5. Gigant. de penſion. q. 88. Azeued. in l. 33. tit. 3. lib. 1. & in l. 1. tit. 5. eod. lib. 1. nouæ recop. num. 4. Vinc. Grilenz. conſ. 21. Alex. Trentacinq. var. reſol. lib. 3. tit. de locat. & conduct. reſol. 3. n. 7.

β Vtrùm valida ſit per priores ſaltem tres annos locatio, de rebus Eccleſiæ vltra triennium facta in Luſitania, & vbi Extrauagans Paulina recepta eſt? Affirmat P. Rebello, dict. lib. 14. quæſt. 6.

γ *Repræſentata pecuniæ.*] Antè diem ſolutam intelligit Gutier. de Iuram. Confirmat. part. 3. cap. 3. numer. 2. vide quid D. Barboſ. in l. ſi filiolam. §. vlt. numer. 27. ff. ſolut. matrim. Valaſc. de iure emphyteut. qu. 10. num. 5. Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo, Alienatio rerum eccleſiaſt. verſ. ad 7. pag. 14. nouiſſimè Calder. Pereira de renouat. quæſt. 20. num. 3. & de emptione, cap. 26. num. 8. vbi etiam an locatio indicetur vſuraria, ſi ob repræſentatam ſolutionem conductor dimidium lucri faciat.

δ *Nullatenus in præiudicium ſucceſſorum, &c.*] An Prælatus vel beneficiarius ſuccedens in officio vel beneficio teneatur ſtare locationi per ſuum prædeceſſorem factæ? Negant, ſi Prælatus vel beneficiarius nomine proprio locet reditus ſuæ dignitatis, vel beneficij in ſuam vtilitatem, ad tempus iure vel Synodali conſtitutione permiſſum, ipſéque ante tempus locationis expletum decedat, ſecus pro illo anno cœpto, & quando terræ eſſent ſatæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, per Gloſſ. receptam in cap. fin. ne Prælati vices ſuas. Cou. Var. lib. 2. cap. 15. numer. 6. Molin. de Primogen. lib. 1. cap. 21. à princ. Caroc. de Locato, part. 3. tit. de rebus Eccleſiæ locandis, quæſt. 1. cum ſeqq. Mich. Graſſ. tom. 1. Commun. opin. lib. 4. tit. 43. numer. 40. pag. 656. & ibi Viu. num. 123. pag. 661. Spin. in Speculo teſtam. Gloſſ. 19. princip. num. 41. Cardoſo in praxi iudicum, verbo fructus, num. 23. & verbo Locatio, num. 6. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 37. à num. 18. Rip. obſeru. 115. Balb. deciſ. 229. Statil. Pacif. deciſ. 192. Card. Pute. deciſ. 176. lib. 1. Aloyſ. Ricti. in Collect. deciſ. p. 4. Collect. 1007. & Collect. 1055. in fine, remiſſiuè Gutier. de tutel. part. 2. cap. 10. numer. 10. P. Molin. de Iuſtit. tract. 2. diſput. 462. verſ. Quòd denique, Flamin. de Reſignat. lib. 1. quæſt. 16. num. 47. D. Barboſ. d. §. vlt. à num. 17. Morl. in Emporio iuris part. 1. tit. 10. q. 1. numer. 10. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 25. cap. 43. numer. 538. cum ſeqq. ex antiquioribus plures refert Cened. ad Decret. Collect. 76. num. 5. D. Mart. de Iuriſd. pag. 4. caſu 48. num. 8. & in votis nouiſſ. deciſ. voto 180. Cardin. Thuſc. verbo Locatio, concluſ. 419. Cardin. Mantic. de Tacitis, & ambig. conuent. lib. 5. tit. 13. n. 21. Cald. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 32.

* *Non liceat.*] Vide Greg. Lopez in l. 8. tit. 17. part. 1. Salycet. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 4. lit. B.

ι *A triginta annis citra.*] Vide Cened. ad Decretal. Collect. 102. n. 3. in fine. † Vide Auendan. de exequend. mand. lib. 1. cap. 4. num. 37. Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 16. n. 6. Grilenzon. conſ. 22. n. 18.

CAPVT XII.

Decimarum ſolutiones fiant: impedientes fieri excommunicentur, nec abſoluantur, niſi plena reſtitutione ſecuta. Subueniendum rectè eſt, tenuioribus qui præſunt Eccleſiis.

α NON [a] ſunt ferendi, qui variis artibus decimas, Eccleſiis obuenientes, ſubtrahere moliuntur; aut qui ab aliis ſoluendas temerè occupant, & in rem ſuam vertunt: cùm decimarum

[a] Conc. Matiſc. 2. cap. 5. Conc. Ticin. ver. in factis.

Exod. 22.23. Leuit. 27. Nu. 18. Tob. 3. Malac. 3. c. decimas, 16. q. 1. cap. decimas, cũ ſeq. 16. q. 7. cap. parochianos, cap. ex tranſmiſſa, & c. tua, de decim. a c. omnes decimæ, 16. q. 7. c. peruenit, cap. non eſt, c. tua, & cap. in quibuſdam, de dec. Clem. 1. eod. tit.

decimarum ſolutio debita ſit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt; res alienas inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, 1 cuiuſcumque gradus, & conditionis ſint, 2 ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum Cathedrali, aut quibuſque aliis Eccleſiis, vel perſonis, † quibus legitime debentur, 3 integre perſoluant. * a Qui verò eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, β niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur dehinc omnes & ſingulos pro Chriſtiana charitate, debitóque erga Paſtores ſuos munere, vt de bonis ſibi à Deo collatis, Epiſcopis & Parochis, qui tenuioribus præſunt Eccleſiis, largè ſubuenire ad Dei laudem, atque ad Paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

Declarationes.

15. Decē. 1590.

Congregatio Concilij cenſuit, ſi decimæ ſint impoſitæ rei, quia ab initio fuerunt conceſſæ, vel traditæ cum ea conditione, & onere, vt ex eis decimæ ſoluantur, tunc ad quoſcumque peruenerint, etiam mendicantes, teneri eas ſoluere; ſi verò debeantur pro adminiſtranda curâ animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua Sacramenta non adminiſtrant, mendicantes ad eas non teneri, ſi tamen à ſolutione decimarum Sedis Apoſtolicæ priuilegiis eximuntur.

19. Iunij 1597.

Congregatio Concilij cenſuit, obtinentem Canonicatum in Cathedrali Eccleſia etiam ante factam Ordinum diſtributionem in ea ſaltem ætate oportere eſſe conſtitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum poſſit promoueri.

Qui ex antiqua conſuetudine non ſoluebant decimas, ex hoc decreto ad eas ſoluendas cogi non poteſt.

Remiſſiones.

a Vide Fr. Ioan. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 4. per totum. * Vide etiam Couar. lib. 1. var. c. 17. Bolognet. concil. 29. à num. 1. Treuiſan. deciſ. 29. lib. 1. Gutier. in quæſt. can. c. 21. lib. 2. & Azeued. in l. 1. n. 4. & 5. tit. 4. lib. 1. nouæ recopil.

† *Vel perſonis, &c.*] Vide Treuiſan. deciſ. 15. lib. 1. Bobadillam in lib. 2. politicę, c. 18. n. 146. vbi alios refert.

* *Integrè perſoluant, &c.*] Vt in c. omnis. 16. quæſt. 7. & in cap. peruenit, & in c. non eſt & in cap. tua. & in cap. in quibuſdam, de decim. & in Clem. 1. eod. tit. Camil. Borrel. conſ. 20. n. 33. 60. & per totum.

β *Niſi plena reſtitutione.*] Vide nouiſſimè P. Sanch. in præcepta Decal. lib. 2. c. 20. num. 19.

Capvt XIII.

Quarta funeralium ſoluatur omnino loco cui hactenus ſolita eſt pendi, non obſtantibus quibuſcumque.

a De ſepul. extra, in 6. & in Clem.

a DEcernit a ſancta Synodus quibuſcumque in locis; iam 1 β ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Eccleſiæ 2 ſolita eſſet perſolui, 3 ac poſtea fuerit ex quocumque priuilegio, aliis monaſteriis, hoſpitalibus, aut quibuſcumque locis piis conceſſa; eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quæ anteà ſolebat, Cathedrali ſeu Parochiali Eccleſiæ perſoluatur: non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, priuilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuſcumque.

Declarationes.

1 *Iam ante 40. annos.*] Non comprehenduntur monaſteria ædificata à 40. annis citra, aut quæ in dies ædificantur, præſuppoſito quod huiuſmodi monaſteria ſunt eius religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralium non teneatur Epiſcopo ſoluere.

A diſpoſitione igitur Conc. Trid. in hoc c. non ſumitur argumentum quod à monaſteriis ædificatis ab annis 40. citra, non perſoluatur quarta funeralium Epiſcopo, niſi monaſteria per Sedem Apoſtolicam ad ſolutionem huiuſmodi quartæ partis funeralium non teneantur. Item Monaſterium fratrum Minorum S. Franciſci de obſeruantia à 30. annis fabricari cœptum, poſt hoc decretum non debet ſoluere quartam funeralium Cathedrali, prout Congregatio cenſuit, huiuſmodi Monaſteria non comprehendi vel teneri quartam funeralium perſoluere Epiſcopo, præſertim præſuppoſito priuilegio quod Iulius III. conceſſit religioni fratrum Minorum S. Franciſci.

Roſſanen. ſis 21. Septemb. 1591. Congregatio ſæpius reſpondit, Decreto Concilij c. 13. Seſſ. 25. non comprehendi Monaſteria ædificata à 40. annis citra, vel quæ in dies ædificantur, præſuppoſito, quod ſint eius Religionis, cui à Sede Apoſtolica indultum ſit, vt quartam funeralium non teneantur ſoluere Epiſcopo.

3. Martij 1594. Congregatio Concilij cenſuit, Concilium Tridentinum *cap. 13. Seſſ. 25. de Reform.* non ſuſtuliſſe priuilegium, ſupra 40. annos ante Concilium certis religionibus conceſſum, ad percipiendum quartam funeralium.

Cathedrali.] Non poteſt Epiſcopus applicare fabricæ Eccleſiæ ſuæ cenſus, & libellos, quos rectores Eccleſiæ poſſident, nec prohibere, quin dicti rectores accipiant ſponte oblata ab hæredibus defunctorum.

Congregatio cenſuit onus probandi poſſeſſionem ſolutionis quartę funeralium, ante quadraginta annos ipſius Cathedralis Epiſcopo incumbere.

2 *Solita eſſet perſolui.*] Regularibus qui ſunt in quaſi poſſeſſione non ſoluendi quartam Epiſcopo ſeu Parocho, non incumbit onus probandi ante 40. annos non ſolui ſolitam ab eorum monaſteriis, ſed onus probandi Regulares ante 40. annos eſſe ſolitos ſoluere, ſpectat ad præcedentes Epiſcopos ſeu Parochos.

3 *Ac poſtea fuerit ex quocunque priuilegio.*] Idem ſi ante 40. annos dummodo priuilegium non ſit in vſu.

In priuilegiis quæ S. D. N. mendicantibus conceſſit, ea mens fuit, vt Parochi inuitentur, quartæ funeralium ante 40. annos cum Cathedrali Epiſcopo incumbere. Non poteſt autem Epiſcopus applicare fabricæ ſuæ Eccleſiæ cenſus, quos Rectores Eccleſiarum poſſident, nec prohibere quin dicti Rectores accipiant ſponte oblata ab hæredibus defunctorum.

Remissiones.

α Vide Petr. de Peruſ. in tract. de Canonicâ Paroch. Bertachin. de Epiſcop. part. 4. lib. 4. num. 40. Petr. Gregor. Syntagm. lib. 2. cap. 25. num. 10. Chopin. de ſacra polit. tit. 7. num. 13. & 14. Guttier de Iuram. conſil. part. 2. c. 4. num. 2. Card. Tuſc. tom. 6. verbo Quarta, concl. 21. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 39 art. 2. Latè Fr. Ioan. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 13. dub. 5.* & Farinac. in declar. Card.

β *Ante annos quadraginta.*] Sacra Card. Congreg. cenſuit, non comprehendi in dictis verbis Concil. Monaſteria ædificata à quadraginta annis citra, vel quæ in dies ędificantur, &c. refert Fr. Io. de la Cruz, d. dub. 5. concl. 2. in fine.† Vide deciſ. 91. Congregationis Card. in recollectis à Farinac.

Capvt XIV.

Datur ſalutaris ac expeditus modus procedendi contra peſtem ſeculentam ac lutulentam clericorum concubinariorum per ipſos Epiſcopos, ſiue illi Clerici ſint in beneficio, ſiue non.

α QVàm turpe, ac Clericorum nomine, qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in impudicitiæ ſordibus immundóque concubinatu verſari, ſatis res ipſa communi fidelium omnium offenſione, ſummóque Clericalis militiæ dedecore, teſtatur. α Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem miniſtri Eccleſiæ reuocentur; populúſque hinc eos magis diſcat reuereri, quos illos vita honeſtiores cognouerit: prohibet ſancta Synodus quibuſcumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſſit haberi ſuſpicio, in domo β vel extrà detinere, aut cum iis vllam conſuetudiné habere audeant: γ alioquin pœnis 2 à ſacris Canonibus vel ſtatutis Eccleſiarum

α Sup. Seſſ. 24. cap. 8. de Ref. Conc. Cart. 3. cap. 18. Conc. Nicæ. c. 3. Conc. Matiſc. 1. cap. 1 Conc. Arel. 2. c. 3. Conc. Tolet. 2. c. 3. Cõc. Brac. 1. cap. 15. Concil. Turo. 2. c. 10. 11. & 12. Concil. Mogũt. c. 49. c. interdixit 32. diſt. c. cũ omnib. c. volumus & c. fœminas, 8, diſt. c. 1. cũ mult. ſeq de cohab. Cler. & mul er.

impo

impoſitis, puniantur. 2 Quòd ſi à Superioribus moniti, † 3 ab iis ſe non abſtinuerint; 4 ♂ tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcumque, & penſionum ipſo facto ſint priuati, quæ fabricæ Eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio Epiſcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem, cum eadem vel alia fœmina perſeuerantes, ſecundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorum, & penſiones, eo ipſo amittant, qui prædictis locis applicentur; ſed etiam à beneficiorum ipſorum adminiſtratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apoſtolicæ delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur, & ſi ita ſuſpenſi nihilominùs eas non expellant, aut cum iis etiã verſentur, tunc beneficiis, portionibus,* ac officiis & penſionibus quibuſcumque Eccleſiaſticis perpetuò priuentur atque inhabiles ac indigni quibuſcumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in poſterum reddantur, donec poſt manifeſtam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex cauſa viſum fuerit diſpenſandum. Sed, ſi poſtquam eas ſemel dimiſerint, intermiſſum conſortium repetere, aut alias huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiungere auſi fuerint, præter prædictas pœnas [a] excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio † 5 prædictam executionem impediat aut ſuſpendat: ſupradictorúmque omnium cognitio, 6 nõ ad Archidiaconos*, nec Decanos, aut alios inferiores, ſed ad Epiſcopos ipſos pertineat: qui ſine ſtrepitu, & figura iudicij, † & ſola facti veritate inſpecta procedere poſſint. 7 Clerici verò beneficia Eccleſiaſtica, aut penſiones non habentes, iuxta [a] delicti & contumaciæ perſeuerantiam & qualitatẽ ab ipſo Epiſcopo carceris pœna, ſuſpenſione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinẽda, aliiſve modis, iuxta ſacros Canones, puniantur. [c] Epiſcopi quoque, quod abſit, ſi ab huiuſmodi crimine non abſtinuerint; & à Synodo prouinciali admoniti, ſe non emendauerint; [b] ipſo facto ſint ſuſpenſi: & ſi perſeuerent, etiam ad Sanctiſſimũ Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per priuationem, ſi opus erit, in eos animaduertat.

[a] c. 1. cũ ſeq. de cohab. Cler. & mul. c. ſi concubinæ, de ſent. excom. Conc. Aurel. 3. c. 4.

[a] Sup. c. & in aliis locis ſup. alleg. Conc. Tolet. 4. c. 41. Vide 8. Tolet. c. 6.

[c] cap. quorundam 34. diſt. Conc. Aurelian. 5. c. 3.

Declarationes.

Hoc decretum de concubinatu & aliis impudicitiæ ſordibus Clericorum, non procedit in ſimplici incontinentia abſque qualitate concubinatus.

1 *A ſacris Canonibus.*] Patroni poſſunt (ſi ad eos ſpectat præſentatio alicuius beneficij, per concubinarium detenti) vel alij laici parochiani pro ſuo intereſſe, in quo ab his percipiunt Sacramenta, accuſare eos.

Quinimò poteſt Ordinarius procedere contra ipſos de Iure, non expectata forma huius Textus, & vi huius literæ, eſt enim intolerabile peccatum.

2 *Quòd ſi à ſuperioribus moniti.*] Specialiter monendi ſunt, non autem ſolùm generaliter, putà per edictum. Et hæ monitiones ex hoc Decreto non ſunt faciendæ tantùm in viſitatione, ſed & in aliis quoque temporibus fieri debent. At tempus, quod inter vnam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Epiſcopi relinquitur.

Poterit Epiſcopus contra omnes procedere, etiam in carcerando, quando timetur de fuga, iuxta traditam formam in cap. 6. huius Seſſionis, idque abſque monitione.

Pœna de qua in verſ. *quod ſi à Superioribus moniti*, &c. non habet locum in Clericis, ſi primo deliquerint, etiamſi dicta generalia Ordinarij præceſſerint, ſed incurritur vbi Clericus ſecundo deliquit. Pro primo puniri debet aliis pœnis à ſacris canoni

canonibus, vel ſtatutis Eccleſiarum impoſitis; & demum ſi monitus fuerit, & quidem ſpeciali admonitione ſecundò delinquat, priuatur tertia parte fructuum, non tamen diſtributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus, vel dignitatis diuinis intereſſendo percipit præter fructus præbendæ diſtinctæ; eadem pœna cenſetur repetita in verſ. Si verò in delicto eodem, &c. Sin autē ſecundæ monitioni non paruerit, ſuſpendēdus eſt ab adminiſtratione beneficiorum, & cum non poſſit intereſſe choro, amittit etiam diſtributiones quotidianas.

3 *Ab iis ſe non abſtinuerint.*] Epiſcopus procedere poteſt per denunciationem ex officio, vel alio qui ſibi placuerit, modo.

4 *Tertia parte fructuum.*] Si reſignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius reſignantem, titulo ac beneficio dictæ parochialis priuaret, eadem dicta reſignatio ſuum effectum ſortiri debet, nec eam poteſt Ordinarius infringere, nec aliquam Eccleſiæ penſionem imponere. Itaque pœna quæ ſtatuitur in hoc capitulo, non tranſit ad ſucceſſorem in beneficio, ſi concubinarius iure priuatus beneficio illud reſignat.

5 *Prædictam executionem impediat.*] Prædictam executionem exemptio, aut appellatio ante, vel poſt diffinitiuam ſententiam ſuſpendere non poteſt.

6 *Non Archidiaconos.*] Congregatio cenſuit, hoc non habere locum in immemorabili.

7 *Clerici verò.*] Si Clerici concubinarij, notorij ſunt, etiam hodie ipſo iure à diuinis ſuſpenſi (prout in vetere iure) ſunt.

Remissiones.

a Vide Bern. Diaz in pract. c. 79. Clar. §. Fornicatio, n. 9. verſ. Clericus autem concubinarius, Guid. Papæ deciſ. 558. Hieron. de Monte Var. Iuris, q. 18. n. 48. Humad. l. 32 gl. 5. n 6. tit. 5. p 1. & lib. 43. gl. 2. n. 3. tit. part. 1. Perez, lib. 23. verſ. Quæri tamen poteſt, tit. 3. lib. 1. Ordin. Matienſ. l. 6 gl. 2. à n. 23. tit 8. lib. 5. nouæ Recop. Menoch. de Arbit. caſu 418. Rebuff. de concord. tit. de Publicis concub. ver. Prima ergo pœna, Petr. de Bollo in œcon. Eccl. claſſi 1. c 4. à §. 5. Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Cōcubinarij §. 3. pag. 60. P. Comit. Reſponſ. Moral. lib. 1. q. 57. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn l. 30. tract. 1. n. 164. verſ. Decimum. Aloyſ. Ricc. in coll. deciſ. p 4. Collect. 857. Th. Valaſc to. 1. Alleg. 34. n. 7. optimè Petr. de Ledeſ. p. 2. ſum. tract. 27. c. 18. * Vide etiam Salzed. ad Ber. Diaz in d. c. 79. lit. B. Azeued. in l. 1. tit. 19. lib. 8. nouæ recopilat. præcipuè n. 115. Proſper Farinac. conſ. 80. n. 63. volum. 1. Vincen. Grilenzon. in conſ. 19. ex n. 12. & 19.

β *Vel extra detinere.*] Quod procedit in ſimplici incontinentia abſque qualitate concubinatus, reſoluunt Nau. Conſ. 4. ſub tit. de Adulter. Sayr. deciſ. 4. ſub eod: titul. quem refert Aloyſ: Ricc. in Collect. deciſ. par. 4. Collect. 821. in fine, dicit probabile, ſed contrarium probabilius, Petr. de Ledeſ. d. c. 18. diffic. 3.

γ *Alioquin pœnis.*] An pecuniariis? Affirmat Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiep. Neapol. deciſ. 99.

† *Quòd ſi à ſuperioribus moniti.*] Vide Proſp. Farinac. in d. conſ. 80. n. 13. 47. 51. 59. & 62. vol. 1.

θ *Tertia parte fructuum.*] An etiam diſtributionum quotidianarum? Affirmant Sayr. deciſ. 7. de verb. ſignific. quem refert Aloyſ. Riccius in Collect. 857. verſ. Amplia 1. Petr. de Ledeſm. d. c. 18. diffic. 2.

* *Tunc beneficiis, portionibus, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p. 1. cap. 5. §. 2. n. 299. & 304.

† *Aut exemptio, &c.*] Vide Seraphin. deciſ. 960.

* *Non ad Archidiaconos, &c.*] Vide Aloyſ. Ricc. deciſ. 581.

† *Sine ſtrepitu & figura iudicij, &c*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 126. lit. C. in fin.

ι *Epiſcopi quoque.*] Vide Pat. Soar. to 5. de Cenſur. diſp. 31. ſect. 5. ad fin. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. n. 65. verſ. Item ex Concilio. Pat. Ægid de Coninck. de Sacram. & Cenſur. to. 2. diſp. 15. ſuſpenſ. 27.

Capvt XV.

Contra Clerici filios.

1 VT a paternæ incontinentiæ memoria locis Deo conſecratis, quos maximè puritas, ſanctitáſque decet, 2 α longiſſimè arceatur; β non liceat γ &c. filiis Clericorum, 3 qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio, 4 in Eccleſiis, vbi eorum patres 5 θ &c. beneficium ali-

a Conc. 9. Tolet. in c. 10. grauius animaduertit, c. propoſuiſti, 91. d.

quod Eccleſiaſticum 6 habent, aut habuerunt, * 7 quodcumque etiam diſſimile beneficium obtinere, 8 a e &c. nec in dictis Eccleſiis 9 quoquo modo miniſtrare, 10 nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliàs obtinuerunt, habere. 11 Quòd ſi in præſenti pater, & filius 12 σ in eadẽ Eccleſia beneficia τ obtinere 13 reperiantur; 14 υ cogatur filius ſuum beneficium reſignare, aut cum alio permutare extra Eccleſiam 15 intra trium menſium ſpatium: aliàs ipſo iure eo priuatus exiſtat, & ſuper iis quæcunque diſpenſatio ſurreptitia cenſeatur. φ Ad hæc, reciprocæ reſignationes, ſi quæ poſthac à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficiũ cõſequatur, in fraudem huius Decreti, & canonicarum ſanctionum factæ omnino cenſeantur: nec collationes ſecutæ, vigore huiuſmodi reſignationum, ſed aliarum quarumcumq; quæ in fraudem factæ fuerint, ipſi Clericorum filiis ſuffragentur.

a Ab Alex. 3. p. 19. c. 1. & in Conc. 2. Lat. c. 14. c. 2. & per totum, de fil. presb.

Declarationes.

1 *Vt paterna incontinentia.*] Hoc decretum iure communi differt in quinque. Primò, quod non ſolum ratione ſucceſſionis (prout de iure communi,) ſed etiam ob incontinentiæ memoriam inualuit hæc prohibicio. Secundò, quòd ratione talis memoriæ legitimè arceatur quis non ſolùm immediate, prout de iure communi, ſed etiam mediatè. Tertiò, quòd non ſolùm prohibetur ſucceſſio in beneficio eodem, ſed & in alio quocumque, etiam diſſimili, dummodo ſint in eadem Eccleſia. Quartò, quòd non ſolùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua Pater obtinet, ſed etiam miniſtrare, cùm iure communi tantum Pater miniſtrare prohibeatur. Quintò, quod nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerint, vel obtinẽt, habere poterũ: filij.

2 *Longiſſimè arceatur.*] Hunc Textum ſacra Congreg. cenſuit, procedere non ſolùm in filio reſpectu Patris, ſed etiam in nepote, reſpectu aui, propter verbum, *longiſſimè*, quod excludit omnem perſonam etiam mediatam, vt dictum eſt. Vide infrà hoc c. §. S. *at. o.*

Congregatio Concilij cauſſa aliàs matutè diſcuſſa cenſuit, Nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi decreto, c. 15. Seſſ. 25. Brachatenſe 17. Octob. 1592.

3 *Qui nõ ex legitimo matrimonio nati ſunt.*] Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Conc. Trid. cum patribus habitare.

4 *In Eccleſiis, vbi eorum patres.*] Filij Presbyterorum Decreto Conc. Trid. non prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Eccleſia, in qua fuit beneficiatus pater eorum, qui ante publicationem eiuſdem Concilij è vita migrauit, quia hoc Decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes.

Illegitimus, cuius pater fuit Rector Eccleſiæ matricis, poteſt Eccleſiam filialem obtinere dependentem, ſeu aliàs illi vnitam, in qua etiam eadẽ matrix habet quædam iura Parochialia, ſaluo hoc Decreto, niſi vnio facta ſit per viam ſubiectionis Eccleſiæ matricis. Quod ſi beneficia ſunt vnita æquè principaliter, tunc illegitimi obtinere non poſſunt: ſi verò non ſunt vnita æquè principaliter, ſed acceſſoriè, tunc poſſunt, ſi tamen dictæ Eccleſiæ vnitæ non tenentur miniſtrare in principali.

Habens Canonicatum in Eccleſia, in qua pater eius ſimiliter Canonicatum obtinuit, non poteſt in eadem Eccleſia de Canonicatu ad dignitatem aſcendere.

Pater, qui eſt Coadiutor filij in Canonicatu, cedere tenetur omne ius filio, poſſet tamen ſibi aliquem ſeruare fructum, aut penſionem.

Non ſunt tolerandi in Eccleſia, ſed expellendi Canonici illegitimè ex presbyteris, & ſolutis mulieribus nati. Nõ comprehenditur hoc Decreto is qui literis Apoſtolicis non expeditis, nec poſſeſſione ſecuta, ceſſit in fauorem alterius in manibus Pontificis. Secus autem dicendum eſt de eo qui literas expediuit, & poſſeſſionẽ accepit per procuratorem, quamuis nunquam in Eccleſia miniſtraſſet, nam per prouiſionem acquiritur ius in re, & cauſatur vitium in perſona filij per Patris intitulationem. Abbas in c. *tranſmiſſa n. 6. de filiis presbyt.*

5 *Beneficium aliquod Eccleſiaſticum.*] Concilium Tridentinum non prohibet, quin Pater & filius poſſint celebrare Miſſam in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obti

obtineant beneficia in ea, ſed id fiat ab altero cauſa legati, quod legatum ſit Miſſam celebrantibus.

Ad Epiſcopum N. ſcribatur, vt deſinat moleſtiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti Miſſam ob quoddam legatum in eadem Eccleſia, in qua Pater celebrat ob deuotionem, cùm neuter habeat beneficium, quia hic caſus non eſt prohibitus à Concilio.

6 *Habent, vel habuerunt.*] Non dicitur ille habuiſſe, ad hoc vt comprehendatur ſub hoc capitulo, qui prouiſus, ſed literis non expeditis, & poſſeſſione non habita ceſſit alteri. ſupra *hoc c. Non ſunt.*

Hæc verba, *habent vel habuerunt*, intelliguntur de futuro, ſcilicet poſt publicationem Concilij. Non autem ante Concilium Congregatio cenſuit, eum comprehendi hoc Decreto, qui per procurationem acquirit ius in re; hæc enim cauſſat vitium in perſona filij per patris inſtitutionem. Si verò per ſolam publicationem Pater obtinuerit beneficium, cùm vel literas non expedierit, nec poſſeſſionem ceperit, ſecus cenſuit Congregatio, quia ante literarum confectionem gratia non eſt perfecta; ſed informis.

Præſumpta diſpenſatio, quæ fundatur in Regula de Triennali, non habet locum contra hoc Decretum, quia dicta Regula requirit titulum coloratum, *vt late in c. 4. Seſſ. 7.*

7 *Quodcunque etiam diſſimile.*] In Eccleſiis quæ dicuntur eſſe ſorores aliarum Eccleſiarum (ſicut ſunt aliquæ in Hiſpania) in quarum altera reſidens præſupponitur reſidere in vna, & filius in altera.

Cum Patre habente præbendam Theologicam in Eccleſia, in qua eius filius illegitimus Canonicatum detinebat, & cum filio qui ſuum Canonicatum dimittere tenebatur; ob ſuorum virtutum merita & teſtimonium ipſius Epiſcopi fuit diſpenſatum, dummodo idem Pater abſtineret ab Eccleſia, ſed legeret per ſubſtitutum ab Epiſcopo eligendum, cui aſſignetur aliqua portio arbitrio eiuſdem Capituli & Epiſcopi.

11. Decemb. 1594. Congregatio Concilij cenſuit, re maturè diſcuſſa, patrem legitimum nulla indigere diſpenſatione ad obtinendum immediatè beneficium filij, licet filius, quamuis legitimus, diſpenſatione egeat ad obtinendum immediatè beneficium patris.

8 *Nec in dictis Eccleſiis quoquomodo miniſtrare.*] Dubitatum fuit, an alius illegitimus laicus, qui in Eccleſia, in qua Pater beneficium habet, non habet portionem, ſeu vt cantor muſicæ tantummodo in Eccleſia cantat, prohibeatur cantare per iſtum textum? Congregatio die Decembr. 1574. cenſuit affirmatiuè, quia Concilium dicit, *quoquomodo miniſtrare*, eadem enim ratio eſt, ſiue miniſtret in officio; ſiue in beneficio. *Infrà hoc c. 6 Quoquomodo.*

Filius Clerici hoc decreto non prohibetur, quo minus tanquam Capellanus amouibilis deſeruire poſſit atque obtinere beneficium in Eccleſia, in qua eius Pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Eccleſiaſticum, licèt pro Capellano amouibili inſeruierit in eadem Eccleſia.

In ciuitate Leodienſi, vbi ſunt plures Collegiatæ, Decani & Canonici vigore cuiuſdam ſtatuti accedunt per certas proceſſiones in certis feſtis diebus anni ad Cathedralem, & ibi canunt vnum verſiculum, ſeu Collectam, hoc ſtante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Eccleſiarum Collegiatarum, cùm prædicta teneatur præſtare in Cathedrali, in qua Pater eius Canonicus fuit? Congregatio cenſuit, filium prædictum illegitimum, incapacem eſſe huius Decanatus, quia quoquomodo inſeruire dictæ Eccleſiæ videtur.

9 *Quoquomodo miniſtrare.*] Non ſolùm filius non poteſt retinere beneficia in ea Eccleſia, in qua pater obtinuit, ſed nec canere in eadem Eccleſia, tanquam Muſicus ſimplex. *Suprà hoc c. §. Nec in dictis.*

10 *Nec penſiones.*] Idem decretum locum non habet in iis Filiis presbyterorum, qui penſionem ſuper beneficio à Patre obtento ante Concil. Trident. & illius confirmationem obtinuerunt.

Cum filio obtinente penſionem in Eccleſia N. in qua Pater habuit Canonicatum, quem reſignauit, fuit diſpenſatum.

Filius illegitimus presbyteri dimidium beneficium habens in illa Eccleſia, in qua Pater eius olim beneficium habuit, non poteſt aſcendere in integram portionem.

Filius presbyteri illegitimus non poteſt obtinere beneficium, quod olim pater eius abſque legitimo titulo, & minus pacificè aliquandiu poſſedit, die 4. Septembr. 1586.

11 *Quod ſi in præſenti.*] In petitione presbyteri N. de reſignatione Canonicatus

 nepoti

nepoti coadiutori, quæ ideo fit, vt eius filius poſſit obtinere cum quem habet in eadem Eccleſia Canonicatum, viſum eſt dandum ſpatium ſex menſium filio ad permutandum; ita tamen, vt interim ab Eccleſia omnino abſtineat.

Illegitimo N. habenti beneficium patrimoniale, quod permutari non poteſt in Eccleſia, in qua idem pater habet, ſed non ſeruit, vtpote iacens in lecto paralyticus, conceſſum eſt, vt retineat, quia non poteſt permutare.

2. Mart. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, Decretum c. 15. Seſſ. 25. minimè prohibere, vt nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod auus habuit, obtinere non poſſit.

Spurij petentes in poſterum pro tranſitu ad honorem, afferant teſtimonium, & Epiſcopi commendationem, & maioris partis ſui capituli.

Poſtulantibus, dum viuit alter, vel pater, vel filius, vt alteruter poſſit ire ad aliam Eccleſiam, & altero mortuo, de conſenſu Epiſcopi & Capituli liceat alij ad primam Eccleſiam redire, conceſſum eſt.

Stante ſupradicta declaratione, vid. quod Conſilium non comprehendat nepotem legitimum ex filio, ſeu filia illegitima reſpectu beneficij, quod auus obtinuit, dubitatum eſt, an etiam procedat viuente ipſo auo, adeò vt nepos ex filia illegitima, ſiue illa viuat, ſiue non, poſſit obtinere penſionem ſuper beneficio parochiali, quod auus poſſidet? Congregatio die 13. Maij, 1586. cenſuit affirmatiuè, vt arceatur memoria prioris incontinentiæ, licet quidam Illuſtriſſimi dicerét contrariam opinionem eſſe de iure veriorem, ex ſententia Rotæ.

Cardinali N. dubitanti an nothi parochias obtinere poſſint, viſum eſt reſpondendum Concil. Trident. de hoc non eſſe loquutum.

12 *In eadem Eccleſia beneficia obtinere.*] Idem eſſet, ſi voũ tantùm, ſed eſſet in perſona patris & filij cum alternatiua reſidentia. Dicitur & aliud obtinere reſignatarius cum reſeruatione tituli & denominationis; necnon fructuum pro reſignante, perinde ac ſi reſignaſſet. Vnde reſignatarius cenſetur priuatus titulo, ſi poſt publicationem Concilij intra tempus hic præſcriptum non reſignauit: ſi tamen eius viueret beneficiatus, in ea Eccleſia verè beneficiatus eſt, licet reſeruatis fructibus, vt ſuprà: ſecus verò ſi eius pater in eadem Eccleſia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilij fuiſſet mortuus. Tunc enim eueniente morte reſignantis, illud beneficium plenè poſſidere poteſt, fructúſque inde percipere pleno iure, & tuta conſcientia tanquam ante Concilium acquiſitos.

13 *Reperiantur.*] Etiamſi eſſet factus coadiutor, teneretur intra ſex menſes à die mortis patris reſignare.

14 *Cogatur filius ſuum beneficium reſignare.*] Si fieret locus regreſſui, & qui regreſſum habet, nollet conſentire; oblata prius reſignatione cum honeſta penſione, & non acceptata, admittitur reſignatio, & regreſſus ſuſpenditur vſque ad ceſſum, vel deceſſum reſignatarij.

Filius omnino cogendus reſignare beneficium, quod obtinet in illa Eccleſia, in qua Pater obtinuit, quia filius ſemper repræſentat incontinentiam paternam. Hoc tamen moderatum quandoque fuit de conſenſu Ordinariorum, ſi pater reſignaſſet ſua ſponte ſuum beneficium.

Congregatio Concilij cenſuit, Decretum Concilij cap. 15. Seſſ. 25. de Reform. diſponere tantum circa reciprocas reſignationes poſt ipſum Concilium in fauorem filiorum faciendas. Calag. 1. Iul. 1593.

15 *Intra trium menſium ſpatium.*] Filij intra trium menſium ſpatium reſignare debent ſua beneficia; quod adeò verum eſt, vt ſi poſt dictos tres menſes non reſignauerint, nihil eis proſit hoc decretum.

Remissiones.

α *Longiſſimè arceatur.*] Si per triginta annos alius mediatè ſucceſſerit, quòd videtur filium poſſe in eo ſuccedere, docet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl. 5. n. 33. * Vide etiam Nauar. conſ. 17. & 18. tit. de conſtitution. Saized. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 49. lit. A.

β *Non liceat.*] An liceat illa beneficia, quæ pater ante hanc Conſtitutionem dimiſit, obtinere? Affirmat & reſolutum fuiſſe refert Farin. deciſ. 81. † An filius, qui mortuo patre ante Concilium, in ea Eccleſia in qua pater fuerat beneficiatus, habet beneficium legitimè obtentum, poſſit illud retinere? Affirmat Grilenzon. conſ. 65. per tot. & conſ. 69. numer. 1. & 2. vbi inſuper teſtatur, quòd ſi Eccleſia collegiata, in qua pater fuerat beneficiatus, poſt illius mortem erigeretur in Cathedralem, rectè quidem eius filius habere poſſit beneficium in tali Eccleſia mutata,

γ *Filiis clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio.*] Quòd filius natus ex legitimo matrimonio poteſt obtinere beneficium patris, reſoluunt Fr. Emman. in ſum. tom. 1. c. 29. n. 4. verſ. 1. *Lo primero*, Veg. p. 1. c. 36. caſu 18. verſ. *Lo quarto*. Garſi. de benefic. p. 7. c. 3. n. 18.

δ An prohibitio hæc procedat in filiis naturalibus procreatis ante clericatum? Affirmat Bald decif. 29.

ε An procedat in illegitimo Religioſo? Negat Sayr decif. 4. ſub tit. de filiis presbyter.

ζ An habeat locum in nepotibus legitimis filiorum ex filio illegitimo, reſpectu beneficij aui? Affirmat Rebuff. Roias, & Mier. quos refert Garſi. d. c. 3. num. 21. Salzed. in pract. c. 48. lit. A. P. Leſſi. de Iuſt. lib. 2. c. 34. n. 91. Negant Nauar. conſ. 9. n. 9. ſub tit. de filiis presbyter. Spin. in Speculo Teſtam. gl. 3. à n. 23. Sayr. de Cenſ. lib. 6. c. 10. n. 46. & decif. 9. de filiis presbyt. Bald decif. 21. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 4. q. 17. Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. c. 397. n. 6.

η An è conuerſo prohibeatur pater ſuccedere in beneficio filij? negant Rebuff. in praxi tit. de Diſpenſat. ſuper defectu natalium, n. 29. Fr. Emman. d. c. 29. n. 4. in fine, Quintanad. Eccleſiaſt. libr. 2. n. 95. Nicol. Garſi. d. c. 3. n. 28.

θ *Beneficium aliquod habens.*] Quòd pater clericus habens facultatem transferendi penſionem, poteſt illam transferre in filium illegitimum, reſoluunt Gig. de Penſionib. q. 86. num. 5. Flam. de Reſign. lib. 6. quæſt. 4. numer. 21. & 22. Gonzal ad reg. 8. Canc. gl. §. 5. n. 22. & 23. P. Azor. Inſt. Mor. pag. 2. lib. 8. cap. 8. quæſt. 7. Nicol. Garſi. d. c. 3. n. 34. Steph. Grat. diſcept. forenſ. cap. 397. n. 1. & 7. Aloyſ. Ricc. in collect. decif. p. 4. collect. 1367. in fine.

ι Clericum non prohiberi obtinere beneficium in Eccleſia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium intitulatum, licèt pro Capellano inſeruierit in eadem Eccleſia, reſoluunt Nicol. Garſ. de Beneſ. p. 7. c. 3. num. 72. Steph. Gratian diſcept. forenſ. c. 397. num. 24. cum ſeq. Nec prohiberi obtinere Canonicatum, qui erat portio tempore quo pater illum obtinebat, refert Achill. de Graſ. decif. 1. de filiis presbyt. Nec prohiberi ſuccedere in Capellania, quæ fundari ſolet, maximè in Hiſpania, abſque aliqua Epiſcopi, vel alterius ſuperioris auctoritate, vt in illis ſuccedant clerici de parentela, aſſerit Gonzal. d. gl. 3. n. 33. & ſeq.

κ *Aut habuerunt.*] Vide tradita per Vincent. Grilenzonium conſil. 69. ac etiam in conſil. 7. n. 13. & 14.

Deciſiones Illuſtriſſ. Cardin. adducta per Garſiam in locis infrà citatis.

λ PRima. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum illegitimum, cuius pater poſſeſſionem alterius Canonicatus in eadem Eccleſia apprehendit, licèt in dicta Eccleſ. non miniſtrauerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipſius Canonicatus, comprehenſum eſſe decreto Conc. ſeſſ. 25. cap. 15. Illũ verò cuius pater ſola Romani Pontif. ſignatura ſibi obtinuit conferri Canonicatum eiuſdem Eccleſiæ, ſed neque literas Apoſt expediuit, neque vnquam habuit poſſeſſionem, non comprehendi, refert Garſi. de beneſ. p. 7. c. 3. n. 55.

λ Secunda. Non dicitur habuiſſe, ad hoc vt comprehendatur ſub hoc c. ille, qui fuit prouiſus, & literis non expeditis, & poſſeſſione non habita, ceſſit alteri. refert Garſi. d. c. 3. num. 56.

μ Tertia. Filius presbyteri illegitimus non poteſt obtinere beneficiũ, quod olim pater ſuus abſque legitimo titulo, & minùs pacificè poſſedit. refert Garſi. d. 53. num. 59.

ν Quarta. An illegitimus obtinere poſſit Eccleſiam filialem, quando eius pater obtineret matricem? Fuit dictum poſſe, quando obtinentes filiales non tenerẽtur miniſtrare in matrice. refert Garſi. d. c. 3. n. 63. vbi etiam dicit procedere quoad Eccleſias filiales, quæ ſunt beneficia de per ſe, & diſtincta à matricibus, & numer. 65. reſoluit quòd ſi vnio facta ſit acceſſoriè, & pater habuit, ſeu habet Eccleſiam, ſeu beneficium principale, filius poteſt obtinere vnitam tanquam Vicarius perpetuus, ſeu tanquam Vicarius temporalis.

ξ Quinta. Item fuit quæſitum, an filius illegitimus per Concil. hoc cap. excludatur, ne poſſit obtinere beneficium in Eccleſia, in qua eius pater habuit ſolam ſedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Eccleſia obtinebat? Congregatio reſpondit excludi. & refert Garſi. d. cap. 3. n. 66.

ο *Nec in dictis Eccleſiis quoquo modo miniſtrare.*] Neque Miſſam ibi celebrare, aut Epiſtolam canere, neque Sacriſtæ, aut Cantoris officio fungi poſſe reſoluunt Nau. conſil. 1. q. 17. ſub tit. de Conſtitut. Sayr. decif. 1. ſub eod. tit. quem refert Aloyſ.

Rcc. in colleƈt.deciſ.part.4. colleƈt.1367. verſ. Tu amplia, Steph.Grat.diſcept.forenſ. c.397. n.26. cum ſeqq. vbi n.28. teſtatur, quod nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficij alterius Eccleſiæ annexi, de quo etiam Aloyſ. Ricc. Curiæ Archiep.Neap.deciſ.4.

π Sacra Card Congr.ita cenſuit: Concil. Trid.non prohibet.quin pater & filius poſſint celebrare Miſſam in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea; ſed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero cauſa legati, quod relictū ſit Miſſam celebrantibus refert Nico Garſi. d.c.3. num.73.

ρ Item cenſuit filios illegitimos clericorum non prohiberi à Conc. Trid. cum patribus habitare, refert Garſ.d.c.3.numer.74.

σ *In eadem Eccleſia beneficia obtinere.*] Sacra Card.Congreg. ita cenſuit. Idem eſſet, ſi vnum tantùm, ſed eſſet in perſona patris & filij cum alternatiua reſidentia, quo caſu fuit decretum, quòd pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet, reſeruata ſibi penſione, & perpetuò abſtineret à ſeruitio.

τ *Obtinere.*] An collatio ei facta ſit ipſo iure nulla? Affirmat Sayr.deciſ. 1. de Conſtitut.

υ *Cogatur filius, &c.*] Vide Flamin.de Reſig.lib. 3.q.18.num.38.

φ *Ad hæc reciproca, &c.*] Vide Nau.conſ.5. de Renun.Fr. Emman.in ſum.p.1.c.56.n.5. & faciunt quæ ſcribit Flamin. de Reſign. lib.14.quæſt 9.

Capvt XVI.

Beneficia habentia annexam curam animarum non conuertantur in ſimplicia. Vicario, in quem tranſlata fuerit cura animarum, aſſignetur congrua portio, & reapplicetur animarum cura cum titulis.

STatuit ſancta Synodus, vt Eccleſiaſtica beneficia ſæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium, etiam aſſignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obſtantibus quibuſcumque gratiis, quæ ſuum plenarium effectum non ſunt conſecutæ. In iis verò, in quibus contra eorum inſtitutionem, ſeu fundationem cura animarum in Vicariū perpetuum tranſlata eſt, etiamſi in hoc ſtatu ab immemorabili tempore, reperiantur, ſi congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit aſſignata, ea quamprimum, & ad minus, intra annum à fine præſentis Concilij, arbitrio Ordinarij, [a] iuxta formam decreti ſub fel. rec. Paulo III. aſſignetur. Quod ſi id commodè fieri non poſſit, aut intra dictum terminum factum non erit: cùm primùm per ceſſum vel deceſſum Vicarij, ſeu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen ceſſet, 3 & in antiquum ſtatum reſtituatur.

a Sup. Seſſ.7. de ref. c.7.

Declarationes.

Congrua portione.] Congrua portio fuit declarata eſſe 24. aureorum ſingulis annis.

Remissiones.

a *Quomodocumque retinent.*] Vide Zerol.in praxi Epiſcop.part. 1.verbo Vnio, §.3.pag. 348.† Vide etiam Flamin.Pariſ.de reſignat. benefic lib. 3 q.13. Hier. Cauallos in ſuis pract.quæſt.comm.q.281.Ricc.in ſua prax. Curiæ Neapol.deciſ.492. num. 5. Garci. de benefic.p.12.c.2.num.87.

Capvt XVII.

Epiſcopi vbique viuant tanquam Patres & Paſtores ſecundum gradum ſui decorum, nullibi autem indignè ſe demittant.

NOn poteſt ſancta Synodus non grauiter dolere, audiens Epiſcopos aliquos, ſui ſtatus

obli

[a] oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehoneſtare; qui cum Regum miniſtris, Regulis, & Baronibus in Eccleſia, & extra, indecenti quadam demiſſione ſe gerunt, & veluti inferiores miniſtri altaris, nimis indignè non ſolùm loco cedunt, ſed etiam perſonaliter illis inſeruiunt. Quare hæc, & ſimilia deteſtata ſancta Synodus, ſacros Canones omnes, Conciliáque generalia, * [b] atque alias Apoſtolicas ſanctiones ad dignitatis Epiſcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, vt ab huiuſmodi in poſterum Epiſcopi ſe abſtineant; mandans eiſdem, vt tam in Eccleſia, quàm foris ſuum gradum & ordinem præ oculis habentes, vbique ſe Patres, & Paſtores eſſe meminerint, reliquis verò tam Principibus, quàm cæteris omnibus; vt eos paterno honore, ac debita reuerentia proſequantur.

[a] Vide Concil. Agat c. 23. nec Epiſc. poſteriorem ſinit priori præponi, & c. 3. Braccar. cap. 24. cap. quanto, de off. ord. & ſupra ſeſſ. 24. de reg. cap. 4. [b] Supr. cap. 6. c. Valentinian. 63. diſt. 6. Epiſcopus in Eccleſiis 95. diſt. c. quis dubitet, cap. duo ſunt, cũ ſeqq. 96. diſt. & c. ſolitæ, de maior. & obed. 21. Auguſt. 1596.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij cenſuit, decretum cap. 17. qui v. non obtinent dignitates, Seſſ. 25. præſeruare nedum dignitates, quæ habent adminiſtrationem cum iuriſdictione, ſed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Eccleſia, quam ſententiam Sanctiſſimus ad ſe relatam approbauit.

REMISSIONES.

* *Conciliáque generalia, &c.*] Vide ſuprà hac ead. ſeſſ. cap. 6. & textum in cap. Valentinianus 63. diſt. & in cap. Epiſcopus in Eccleſiis 95. diſt. in c. duo ſunt. & in cap. quis dubitat, cum ſeq. 96. diſt. & in cap. ſolitæ, de maiorit. & obedient.

CAPVT XVIII.

Canones exactè ſeruentur ab omnibus indiſtinctè: ſi quando in eis diſpenſandum, id validè, maturè, & gratis fiat, alioquin diſpenſatio ſit ſurreptitia.

SIcut publicè expedit, legis vincula quandoque relaxare, vt plenius, euenientibus caſibus, & neceſſitatibus pro communi vtilitate ſatisfiat: ſic frequentius legem ſoluere, exemplóque potius, quàm certo perſonarum, rerumque delectu petentibus indulgere, nil aliud eſt, quàm vnicuique ad leges tranſgrediendas adire. [a] Quapropter ſciant vniuerſi, ſacratiſſimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit indiſtinctè obſeruandos. Quod ſi α vrgens, iuſtáque ratio, & maior quandoque vtilitas poſtulauerint, cum aliquibus diſpenſandum eſſe, [b] id β cauſa cognita, ac ſumma maturitate, atque gratis, à quibuſcumque, ad quos diſpenſatio pertinebit, erit præſtandum: alitérque facta diſpenſatio ſurreptitia cenſeatur.

[a] cap. ſi Romanor. 19. diſt. c. ſi quis omnem. 1. q. 7. c. 1. de cõſtit. [b] c. 1. de voto.

REMISSIONES.

α *Vrgens iuſtáque.*] Ad diſpenſationem debere cum legitima auctoritate concurrere rationabilem cauſam iuxta viri boni arbitriũ, reſoluunt P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 19. n. 194. cum ſeqq. Fr Ioan de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. c. 1. dub. 1.

β *Cauſa cognita.*] Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 3. diſp. 8. numer. 3. & lib. 8. diſp. 17. num. 10.

CAPVT XIX.

Quicunque Domini temporales locum ad monomachiam concedentes ſint ipſo facto excommunicati, & priuati certis priuilegiis ab Eccleſia obtentis. Ipſi quoque duellantes & eorum patrini grauibus pœnis plectantur.

α &c. DEteſtabilis [c] duellorum vſus fabricante diabolo introductus, vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Chriſtiano orbe

[c] cap. 1. de torneam.

orb. penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine Domini temporales; qui locum ad [a] monomachiam in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint; eo ipſo ſint excommunicati, ac iuriſdictione, & dominio ciuitatis, caſtri, aut loci in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab Eccleſia obtinent, priuati intelligantur: &, ſi feudalia ſint, directis dominis ſtatim acquirantur. 1 Qui verò pugnam commiſerint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum ſuorum proſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & vt homicidæ, [b] iuxta ſacros Canones, puniri debeant. Et ſi in ipſo conflictu deceſſerint, perpetuò careant Eccleſiaſtica ſepultura. Illi etiam, 2 qui conſilium in cauſa duelli, tam in iure, quàm facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam ſuaſerint, necnon ſpectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obſtante quocumque priuilegio, ſeu praua conſuetudine, etiam immemorabili.

a de ea & Nicolaus 1. decretorum ſuorum tit. 12.

b cap. 2. de cle. pugn. in duel. de torneã. per totũ, & toto tit. de hom.

Declarationes.

1 *Qui verò pugnam.*] Qui ex condicto & ſtatuto tempore, & in loco conſueto commiſerit duellum, etiamſi nulli patrini ſociive ad id vocati fuerint, vel loci ſecuritas habita, nullæve prouocatoriæ literæ, aut denunciationes chartulæque præceſſerint, cenſuris & pœnis à Concil. Trident. impoſitis perinde tenentur, ac ſi publico & conſueto abuſu ſingulare certamen iniuiſſent, iuxta Bullam Gregor. XIII. incipientem, *Ad tollendam deteſtabilem duellorum*, publicatam 9. Decembr. 1582.

2 *Qui conſilium.*] Locorum Domini ſi certamen huiuſmodi ex condicto huiuſmodi permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, omnéſque illud fieri mandantes, inſtigantes, auxilium, conſilium & fauorem dantes: equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrantes, aut ex propoſito ſpectatores, vel ſocios quouis modo ſe præbentes, eiſdem pœnis ſubiaceant: etiamſi illi, qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, ſi per ipſos non ſtetit, quominus illa committeretur. Ita Gregor. XIII. in eadem iam dicta Bulla. Attamen S. D. N. Greg. XIII. audita relatione reſpondit poſtmodum hoc Decretum in duellis ſolemnibus, & publicis, non autem in priuatis habere locum. Nouiſſimè pro hac materia videnda eſt Bulla S. D. N. Clementis VIII. edita Kalend. Septembr. 1592. quæ incipit, *Deteſtabilis duellorum vſus.*

Remissiones.

a Vide Ordin. Regiam Luſitanorum lib. 5. tit. 43. Syluest. Caietan. Armil. & alios Summiſtas verbo Duellum, Salzed. ad Bern. in pract. cap. 100. Azeued. lib. 10. num. 18. tit. 8. lib. 8. nouæ Recop. Nauar. conſil. 1. & 2. de Purgat. vulgari, Bañes in 2. 2. quæſt. 64. art. 7. dub. 3. Menoch. Illuſtr. cap. 49. n. 11. cum ſeqq. Valent. 2. 2. diſput. 3. quæſt. 17. puncto 1. Farin. in praxi crim. lib. 4. quæſt. 119. num. 28. & conſil. 9. lib. 1. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. quæſt. 61. art. 1. verſ. 12. Zerol. in praxi Epiſc. verbo Duellum, Quarant. in Summa Bullarij cum addit. Proſper. de Auguſtino verbo Duellum. pag. mihi 218. Sayr. in Claui Regia, lib. 7. cap. 13. num. 11. cum ſeqq. & de Cenſur. lib. 3. cap. 31. à num. 29. nouiſſimè Petr. Caball. in tract. de omni genere homicidij, à num. 76. cum multis ſeqq. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 117. num. 4. Et ex doctiſſimis Religioſis Societatis Iesv vide Petr. Henriq. in Summ. l. 13. cap. 59. §. 3. P. Paul. Comitol. Reſp. Mor. lib. 6. quæſt. 13. cum ſeqq. P. Molin. de Iuſtit. tract. 3. diſput. 17. P. Martin. Delr. Diſquiſit. Magic. lib. 4. cap. 4. quæſt. 4. ſect. 2. optime P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 21. cap. 7. à num. 73. nouiſſimè P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 39. num. 10. cum ſeqq. * Vide etiam Caſtill. à Bobadilla in lib. 2. ſuæ Politicæ cap. 14. ex numer. 39. Io. Ramirez de confirmatione Ordinis Diui Iacobi, cap. 13.

cap. 13. ex num. 25. Ricci. in ſua prax. var. reſolutio. cap. 170. Doctor Vincentius Blaſio tom. 1 hiſtor. Eccleſiaſt. & ſecular. Regni Aragon. lib. 3. cap. 1. fol. 253. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. tom. 3. diſceptat. 410.

6 Conſtitutionem Clem. VIII. incip. Illius vices, quam edidit anno Dom. 1591. renouare Bullam quandam de hac re editam à Pio IV. & confirmare alteram Greg. XIII. incip. Ad tollendum, editam anno Incarnat. 1582. 9. Decembris, refert latè, & eleganter P. Valer. Reginald. d. lib. 21. num. 82. cum ſeqq. vbi reſoluit, Greg. XIII. in prædicta Bulla extendere impoſitas in Concilio, in præſenti, pœnas aduerſus omnes illos, qui non publicè quidem, priuatim tamen ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiſerint, etiamſi nulli patrini, ſociíve ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæ prouocatoriæ literæ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint. Quas etiam pœnas extendere teſtatur contra locorum dominos, ſi certamen ex condicto permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint, necnon contra eos omnes, qui duelium huiuſmodi fieri mandauerint, inſtigauerint, auxilium, conſilium, vel fauorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia, ſcienter ſubminiſtrauerint, aut ex compoſito ſpectatores, vel ſocios, ſe quouis modo præbuerint, etiamſi illi, qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, ſi, per ſe ipſos non ſteterit, quominus illa committeretur.

7 Vtrum liciti ſint conflictus illi particulares, qui inter hoſtes ſolent fieri tempore belli, inter vnum, & vnum, decem, & decem, &c. Vide Caiet. 2. 2. quæſt. 95. in fine. Petr. à Nauarra lib. 2. de Reſtit. cap. 3. num. 295. & 296. Patr. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 39. à n. 12. Patr. Valer. Reginald. d. lib. 21.

8 Vtrùm Concilium in præſenti procedat, quando duellum fuerit commiſſum in loco priuato, & non tuto, ſine patrinis, ſociiſve ad id vocatis, ac ſine prouocatoriis litteris, & chartellis, ac etiam pugna non perfecta? Affirmant P. Valer. Regin. in citato loco, Ioſeph. Ludou. Peruſ. deciſ. 11. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. p. 3. collect. 616. Farinac. d. conſ. 9. num. 34. Quarant. d. verbo Duellum, verſ. Nouiſſimè, vbi refert ita declaraſſe S. D. N. Clement. VIII. die Septemb. 1592. Negant reſol-uentes Concil. in præſenti de ſolo Duello ſolemni, quod auctoritate publicà, & patrinis fiebat, loquutum fuiſſe Bobadill. in ſua Polit. l. 2. cap. 14. n. 41. & poſt Nauar. & Patr. Soar. P. Sanch. d. c. 39. n. 22.

9 An pro honoris defenſione duelium licitum ſit? Negant Bernard. Græuæ. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. concl. cap. 100. conſid. 1. Pat. Valer. Regin. d. lib. 21. num. 80. vbi etiam reſoluit, nulla vnquam de cauſa licitum fuiſſe duellum ſuſcipere.

f Inter Chriſtianos conceſſerunt.] An procedat inter infideles? Negant P. Mart. Delr. d. quæſt. 4. num. 16. Pat. Sanch. d. cap. 39. num. 29. vbi ſecus dicit, ſi Chriſtiano pugnaturo cum infideli in ſuo Regno locum concederet.

g Incurrant.] Vide P. Valer. Reginald. d. lib. 22. n. 76. poſt princip. vbi reſoluit, non obſtare quod Concilium in præſenti vtatur verbis imperatiui modi, quæ videri poſſunt ſignificare non ſententiam latam, ſed ferendam per iudicem, quia ea non diriguntur ad iudicem, vt cenſeantur requirere illius actionem, ſed ad reum, quem per imperium efficax ligauit.

h Careant Eccleſiaſtica ſepultura.] Morientes in duello ſepultura priuari, reſoluunt D. Mart. Carrillo *en la Explicacion de la Bulla de los defunctos*, part. 2. cap. 4. num. 55. P. Valer. Regin. d. lib. 22. num. 76. verſ. Accedit. * Ricc. in prax. var. reſol. c. 170. Steph. Gracian. diſcept. 410.

CAPVT XX.

Cogantur omnes Principes Catholici conſeruare omnia ſancita, quibus immunitas Eccleſiaſtica declaratur, à prædictorum Principum Officialibus minimè lædenda, ſed bene conſeruanda.

* CVpiens ſancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolùm reſtitui, ſed etiam perpetuò ſartâ tectam à quibuſcumque impedimẽtis conſeruari, præter ea quæ de Eccleſiaſticis perſonis cõſtituit, ſæculares quoque Principes officij ſui admonẽdos eſſe cenſuit; confidens eos, vt Catholicos, quos Deus ſanctæ fidei Eccleſiæque protectores eſſe vo-

luit, ius ſuum Eccleſiæ reſtitui, non tantùm eſſe conceſſuros, ſed etiam [a]ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & ſuperiores ordines reuerentiam reuocaturos; nec permiſſuros, vt officiales, aut inferiores magiſtratus, Eccleſiæ & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem, Dei ordinatione, [a] & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſideratione aliqua violent; ſed vnà cum ipſis Principibus debitam ſacris ſummorum [b] Pontificum, & Conciliorum conſtitutionibus obſeruantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit, [c] ſacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apoſtolicas ſanctiones, in fauorem Eccleſiaſticarum perſonarum, libertatis Eccleſiaſticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat †, exactè ab omnibus obſeruari debere. Proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Reſp. Principes, & omnes, & ſingulos, cuiuſcumque ſtatus, & dignitatis extiterint, vt, quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati, eo ſanctius, quæ Eccleſiaſtici Iuris ſunt, tanquam Dei præcepta, * eiuſque patrocinio tecta, venerentur; nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliiſve dominis temporalibus, ſeu magiſtratibus, maximèque miniſtris ipſorum Principum lædi patiantur; ſed ſeuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iuriſdictionem impediunt, animaduertant, quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, Eccleſiarúmque protectionem exiſtant; [d] imitantes anteriores optimos, religioſiſſimoſque Principes, qui res Eccleſiæ ſua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeóque ea in re quiſque officium ſuum ſedulò præſtet: quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæterique Clerici in reſidentiis, & officiis ſuis, quieti, & ſine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

a c.Cóc. §. hinc, 17.diſt. 1.quis dubitet, c.duo ſunt, & c.ſi.96. diſt.

b Pij 2. cap.5.

c c.peruenit. 86.d.c.ſi quis ſuadente, 17.q. 4.toto tit.de immun. Eccl.c. quamquam, de cenſi. in 6. c. fœlicis. de pœ. co.lib. Conc. Ticine. verſ. ſtatuimus, & verſ.ſancimus, Concil. Aqu. gra.c. 9. Conc. Lateran. ſub Leo. X.Seſſ. 9. & 10.

d c.Valentinian. 63. d.c Eccleſiæ, in cap.ſi. 87. diſt. c. Conſtanti. & c. vlt. 36.diſt.

Remissiones.

* Vide Gutierr. lib. 3. pract. quæſtion. 1. & 5. Bobadillam lib. 2. Politicæ cap. 14. per totum, & præcipuè num. 3. in fin. & num. 17. Farinac. in prax. crim. quæſt. 28. ex num. 74. Ioſeph. de Seſſe in ſuo ſingulari tractat. Inhibition. cap. 8. §. 4. ex n.26.& in cap. 9.§.1. Michael.Agiam de exhibend. auxil.fundamento 22.fol. mihi 85.Martam de Iuriſdictione 4.p.centur. 2.caſu 101. & 102. Cened. in ſuis pract.qq. in quæſt.4. num.1.& 2.

a *Et Canonicis ſanctionibus conſtitutam.*] Vtrùm exemptio Clericorum, quoad forum, ſit iuris humani, an diuini? Vide Couar. Pract. cap. 31. num. 2. Medin. in Cod. de Reſtitut. quæſt. 15. Chaſſan. ad conſuetudin. Burgund. Rub.1. §. 3. fol. 30. num. 37. cum ſequentib. Menoch. Illuſtri. cap. 22. num. 8. de ſucceſſ. creat. §. 22. num. 58. Nauar. in cap. Nouit. notab. 3. num. 52. de Iudic. Perez lib.1.tit.3.lib.1. Ordin.pag.55. Humad. lib.14. tit.1. pag. 6. gloſſ. 2. num. 6. Surd. conſ. 301. num. 46. & 55. Anaſtaſ. Germon.de Sacrorum immunit. lib. 3. cap. 15.à num. 15. Farinac. in praxi crimin. quæſt.8. num.2. Flamin. de Reſign. lib. 7. quæſt.9. num.5. Garſi. de nobilit. gloſ. 9. num.1.Morl. in Emporio iuris, pag.1.tit.2. quæſt.12. Cæual. Commun. contra Commun. quæſtion. 550. Soar. de Paz tom. 1. prælud. 2. num. 2. P. Molin. de Iuſt. tract. 2.diſp.31. concluſ.1.& 3.Valaſc.conſ.100. num. 8. P.Azor. Inſtit. Moral. pag. 1. lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comit. Reſp. Moral. lib.1. quæſt.92. Sayr. in Claui Regia, lib. 12. cap.8. num. 16. cum ſeqq. D. Mart. de Iuriſdict. pag. 4. caſu 64. num. 1. Caſtill. Quotid. lib.2. cap. 5. num. 29. cum ſeqq. Cened. ad Decretum collect. 37. num. 1. &

& Can. quæſt. lib. 1. quæſtion. 4. per totam. Ex noſtris Luſitanis Fr. Emman. quæſtion. Regul. tom. 2. quæſtion. 62. articul. 2. Cabed. part. 2. deciſ. 83. numer. 20. nouiſſimè Cald. Pereira in Comment. ad leg. vnic. Cod. ex delictis defunct. part. 1. numer. 54. Fr. Anton. de Souſa in Reiect. de Cenſuris Bullæ Cœnæ, c. 19. diſp. 91.

† *Præſenti etiam decreto innouat, &c.*] Vide Paz in prax. tom. 1. pag. 5. cap. 3. §. 3. ex numer. 16. Baiard. ad Iul. Clar. in quæſt. 30. n. 5. Farin. d. quæſtion. 28. numer. 1. & 5. D. Seſſ. d. §. 4. numer. 27. Ioan. Gutier. practic. quæſtion. lib. 1. quæſtion. 1. num. 7.

* *Tanquam Dei præcepta.*] Vide Bobadill. d. l. 2. cap. 18. num. 252.

CAPVT XXI.

Quomodo decreta huius Concilij intelligantur, Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

POſtremo S. Synodus, omnia, & ſingula, ſub quibuſcumque clauſulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina, tam ſub fel. rec. Paulo III. ac Iulio III. quàm ſub Beatiſſimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc [a] ſacro Concilio ſtatuta ſunt, declarat, ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper auctoritas Sedis Apoſtolicæ, & ſit, & eſſe intelligatur.

[a] Sup. ſeſſ. 7. de ref. in princ.

Decretum de continuanda Seſſ. in diem ſequentem.

Cum ea omnia, quæ in præſenti Seſſione tractanda erant, quia hora tarda eſt, commodè expediri non poſſint; propterea iuxta id quod in generali Congregatione à Patribus ſtatutum fuit, ea quæ ſuperſunt, in diem craſtinam, hanc eandem Seſſionem continuando, differuntur.

REMISSIONES.

a *Vt in his ſalua ſemper authoritas Sedis Apoſtolicæ ſit, & eſſe intelligatur.*] Vtrùm derogatione ſpeciali opus ſit in concesſionibus Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ aduerſus Concilium factis? negatiue reſpondit Sacra Cardinal. Congregatio, & ſecuta eſt Rota coram Pamphil. in cauſa Sancti Angeli penſionis 16. Decembris 1594. & in alia Ferentina penſionis 23. Ianuarij 1602. coram Domino Ortembergo numer. 3. relata à Marquiſano de commiſſion pag. 1. tit. de commiſſione appellat. in cauſis penſion. §. 1. fol. mihi 535.

CONTINVATIO SESSIONIS DIE IV. DECEMB.

Decretum de Indulgentiis.

a CVm poteſtas conferendi Indulgentias à CHRISTO Eccleſiæ conceſſa ſit; atque huiuſmodi poteſtate, diuinitus ſibi tradita, antiquiſſimis etiam temporibus illa vſa fuerit: ſacroſancta Synodus indulgentiarũ vſum Chriſtiano populo maximè ſalutarem, & ſacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Eccleſia retinendum eſſe docet, & præcipit; eóſque anathemate damnat, qui aut inutiles eſſe aſſerunt, vel eas concedendi in Eccleſia poteſtatem eſſe negant. In his tamen concedendis moderationem iuxta veterem, & probatam in Eccleſia conſuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Eccleſiaſtica diſciplina eneruetur. Abuſus verò, qui in his irrepſerunt, quorum occaſione inſigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blaſphematur, emendatos, & correctos cupiens, præſenti decreto generaliter ſtatuit, prauos quæſtus omnes pro his conſequendis, vnde plurima in Chriſtiano

uo populo abuſuum cauſa fluxit, omnino abolendos eſſe. Cæteros verò, qui ex ſuperſtitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt, cùm ob multiplices locorum, & prouinciarũ, apud quas hi committuntur, corruptelas cõmodè nequeant ſpecialiter prohiberi; mandat omnibus Epiſcopis, vt diligenter quiſque huiuſmodi abuſus Eccleſiæ ſuæ colligat, eóſque in prima Synodo Prouinciali referat: vt aliorum quoque Epiſcoporum ſententia cognita, ſtatim ad ſummum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuerſali Eccleſiæ expediet, ſtatuatur; vt ita ſanctarum Indulgentiarum munus piè, ſanctè, & incorruptè omnibus fidelibus diſpenſetur.

Remissiones.

a Vide Anglés in Floribus Theologicarum quæſt. cap. de Indulgent. Nauar. in particulari opere, P. Valent. tom. 4. diſput. 7. quæſt. 20. P. Soar. tom. 4. prope finem, P. Henriq. in Summ. part. 1. lib. 7. de Indulgent. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 7. à numer. 94. cum ſeqq. P. Ægidium de Coninck de Sacram. & Cenſuris tom. 2. diſput. 12. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellarm. part. 1. lib. 6. de Indulgent.

* *Prauos quæſtus omnes.*] Vide ſuprà ſeſſ. 21. de reformat. capit. 9. Hugolin. de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. cap. 41. §. 3. num. 1.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus feſtis.

Inſuper hortatur ſancta Synodus, & per ſanctiſſimum Domini noſtri atque Saluatoris aduentum Paſtores omnes obteſtatur, vt tanquam boni milites illa omnia, quæ ſancta [a] Romana Eccleſia, omnium Eccleſiarum mater, & magiſtra, ſtatuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in aliis œcumenicis ſtatuta ſunt, quibuſcumque fidelibus ſedulò commendent; omníque diligentia vtantur, vt illis omnibus, & iis præcipuè ſint obſequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, 1 vt dierum feſtorum deuota, & religioſa celebratio; admonentes populos crebrò, [d] obedire Præpoſitis ſuis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ipſum vltorem ſentient.

a c. non decet. 82. diſtinct. Vig. in epiſt. ad Eutherũ in fi. Felix 1. in ep. 3.

b c. quiſquis, 93. diſt. cap. quia fratei. 7. q. 1. Luc. 10.

Declarationes.

1 *Vt dierum feſtorum deuota & religioſa celebratio.*] Nihil innouandum in conſuetudine hucuſque tolerata in nundinis, quæ non ſunt ſolemnes, ſed fiunt peractis ſacris in feſto alicuius Sancti; ante eius Eccleſiam, extra tamen atrium.

De Indice librorum, & Catechiſmo, Breuiario, & Miſſali.

SAcroſancta [c] Synodus in ſecunda Seſſione, ſub Sanctiſſimo Domino noſtro Pio IV. celebrata, delectis quibuſdam Patribus commiſit, vt de variis cenſuris, ac libris, vel ſuſpectis, vel perniciofis, quid facto opus eſſet, conſiderarent; atque ad ipſam ſanctam Synodum referrent: audiens, nunc, huic operi ab eis extremam manum impoſitam eſſe; nec tamen ob librorum varietatem, & multitudinem, diſtinctè, & commodè poſſit à ſancta Synodo diiudicari, præcipit, vt, quidquid ab illis præſti-

c Sup. Seſſ. 18. in princ.

tum eſt, Sanctiſſimo Romano Pontifici exhibeatur; vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idémque de [a] Catechiſmo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1 & de Miſſali, & Breuiario fieri mandat.

[a] Vide Seſſ. 14. c. 7.

DECLARATIONES.

De Miſſali.

1 *Et de Miſſali.*] Pius V. in Bulla poſita in Miſſali Romano, ex Decreto Conc. Trid. à ſe reſtituto, ſuſtulit omnes alias ceremonias, preces & ritus ex aliis Miſſalibus, quantumuis vetuſtis, hactenus obſeruari conſuetos, derogans conſuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Miſſali, quàm cum hoc reformato, qui aliàs ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, ſi ſcienter & abſque iuſta & rationabili cauſſa id faciant.

De loco Oratorum.

DEclarat S. Synodus, ex loco aſſignato Oratoribus, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, in ſedendo, incedendo, aut quibuſcumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium; ſed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodémque ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilij.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vmquam fuerit, aut tam certò ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint: eapropter ſancta Synodus id potiſſimum curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret; verámque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cúmque tamdiu tot Epiſcopi, ex variis Chriſtiani orbis prouinciis euocati, ſine magna gregis ſibi commiſſi iactura, & vniuerſali periculo ab Eccleſiis abeſſe non poſſint; nec vlla ſpes reſtet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam deſiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoque tandem huic ſacro Concilio finem imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam ſuam ita præſtandam, vt, quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant; ſed ab his, & omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obſeruentur. Quod ſi in his recipiendis 1 aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem poſtulant, præter alia remedia, in hoc Concilio inſtituta, confidit S. Synodus Beatiſſimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præſertim prouinciis, vnde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, ſi neceſſarium iudicauerit, vel commodiore quacumque ratione ei viſum fuerit, prouinciarum neceſſitatibus pro Dei gloria, & Eccleſiæ tranquillitate conſulatur.

DECLARATIONES.

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilij.

1 *Aliqua difficultas oriatur.*] Cauſſis grauibus quæ committuntur in Rota, apponatur hæc clauſula, quæ in cauſſa Salamantinenſi prius appoſita fuit, ſcilicet, *committatur in Rota cum facultate inhibendi, prænia tamen matura cauſſa cognitione, & Decretis Concilij in hac parte editis diligenter prius conſideratis, & diſcuſſis in Rota.*

Decreta & literæ Congregationis Concilij ſemotis litibus ſunt executioni demandandæ, nec ſuper his, ſententia vel Decretum aliquod eſt iterum faciendum.

S. D. N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilij eas tantùm materias, de quibus Concilium diſpoſuit: eas autem de quibus Concil. nihil decreuit, reliquit in terminis, in quibus erat ante Concil. & ideo ſi qua ipſis Regularibus priuilegio eo tempore indulta fuerunt, quæ Decretis Concil. non aduerſantur, Sanctitas ſua non ſuſtulit.

In vna Piſcienſi, Rota aduocauit ad ſe quaſi poſſeſſionem: oppoſuit ſe Præpoſitus, qui cum Abbate de Florentia litigabat ſuper iure viſitationis de Decreto Concilij, capit. 8. Seſſ. 21. Congregatio conſulta reſpondit, licuiſſe Rotæ aduocare ſibi quaſi poſſeſſionem, & poſſe procedere in cauſa ad vlteriora.

Cùm dicitur, *ante publicationem Concilij*, non intelligitur in aliqua particulari Diœceſi, ſed ante Kalend. Maij, 1564. ſecundùm declarationem Pij IV. modo accedant reliqua.

S. D. N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pij IV. ſaluas eſſe, de quibus literæ Apoſtolicæ iam expeditæ, vel ſupplicationes ſignatæ & regiſtratæ fuerunt.

Epiſcopo Leodienſi, qui quæſiuit, an publicatio Concilij Tridentini facta in Vrbe, liget Leodienſes, vbi nec hodie per Epiſcopum publicatum fuit? Reſpondit Congregatio ligare debere, modo concurrant quæ ſuprà, Seſſ. 24. de Reformat. Matrim. 1. §. *Poſt triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilij, ſub Paulo III. & Iulio III. in Seſsione.

Quoniam [a] diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc ſacro Concilio quoad dogmata ac morum reformationem ſtatuta & definita ſunt; vult ſancta Synodus, vt illa nunc recitentur & legantur.

[a] Suprà, Seſſ. 1.6.7.13.& 24.

Recitata ſunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda à Sanctiſsimo Domino noſtro.

Illuſtriſſimi Domini, Reuerendiſſimíque Patres, Placétne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic ſacræ OEcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub S.D.N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita ſunt, [b] confirmatio nomine ſanctæ huius Synodi per Apoſtolicæ Sedis Legatos, & Præſidentes à Beatiſſimo Romano Pont. petatur.

Reſponderunt, PLACET.

Poſtmodum Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præſidens, benedicens ſanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS, REVERENDISSIMI PATRES, ITE IN PACE. *Qui reſponderunt*, AMEN.

[b] Iuxta Gel. Pap. ſuper Concil. Chalced.& Pelagiũ PP.2. in Ep. Decret.& Marc. in Epiſt. decretali, ad Epiſc. Antioc. prouin. & Conc. Chalced. Act. 3.& Nic.1. apud Gratianum, d. 19. Si Romanorum.

ACCLA

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatiſſimo Pio Papæ, & Domino noſtro, ſanctæ Vniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctiſſimum Patrem diutiſſimè Eccleſia conſerua multos annos.

Card. *Beatiſſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc ſacrum generale Concilium inchoatum eſt, pax à Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Reſp. *Memoria in benedictione ſit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & Sereniſſimorum Regum, qui hoc vniuerſale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione ſit.*

Reſp. *Amen, Amen.*

Card. *Sereniſſimo Imperatori Ferdinando, ſemper Auguſto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Reſpubl. & Principibus noſtris, multi anni.*

Reſp. *Pium, & Chriſtianum Imperatorem Domine conſerua: Imperator cœleſtis terrenos Reges, recta fidei conſeruatores cuſtodi.*

Card. *Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præſidentibus, cum multis annis magna gratia.*

Reſp. *Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendiſſ. Cardinalibus, & Illuſtribus Oratoribus.*

Reſp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctiſſimis Epiſcopis vita & felix ad Eccleſias ſuas reditus.*

Reſp. *Præconibus veritatis perpetua memoria, orthodoxo Senatui multos annos.*

Card. *Sacroſancta Oecumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta ſemper ſeruemus.*

Reſp. *Semper confiteamur, ſemper ſeruemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes idipſum ſentimus: omnes conſentientes & amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides B. Petri & Apoſtolorum: hæc eſt fides Patrum: hæc eſt fides Orthodoxorum.*

Reſp. *Ita credimus, ita ſentimus, ita ſubſcribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur miſericordiis & gratia primi & magni ſupremi Sacerdotis Ieſu Chriſti Dei, intercedente ſimul inuiolata Domina noſtra ſancta Deipara, & omnibus Sanctis.*

Reſp. *Fiat, Fiat. Amen, Amen.*

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Reſp. *Anathema, Anathema.*

Poſt hæc mandatum fuit à Legatis, & Præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequam diſcederent à ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propria decretis Concilij; aut ea per publicum inſtrumentum approbarent: qui omnes deinde ſubſcripſerunt, & fuerunt numero CCLV. *videlicet, Legati* IV. *Cardinales*

Cardinales II. *Patriarchæ* III. *Archiepiſcopi* XXV. *Epiſcopi* CLXVIII. *Abbates* VII. *Procuratores abſentium cum legitimo mandato* XXXIX. *Generales Ordinum* VII.

LAVS DEO.

Concordat cum Originali: in cuius fidem ſubſcripſimus.

Ego Angelus Maſſarellus, Epiſcopus Thelefinus, ſacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilij Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S.R.E. Vice ancellarius, fidem facimus & atteſtamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI. Ianuarij, M. D. LXIV. Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, in Conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrum, Reuerendiſſ. DD. mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reuerſi à ſacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apoſtolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiſſ. D. noſtro vt infrà.

Beatiſſime Pater, in Decreto ſuper fine Concilij OEcumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutum fuit, vt per Sanctitatis veſtræ & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos & Præſidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate veſtra confirmatio omnium & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Præſidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij OEcumenici Tridentini, vt Sanctitas veſtra dignetur confirmare omnia & ſingula, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viſo & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reuerendiſſ. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc verba.

Petitioni nomine Concilij OEcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta & definita ſunt, auctoritate Apoſtolica; etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus; atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Ita eſt.

A. Cardinalis Farneſius, Vicecancellarius

BVLLA

BVLLA S.D.N.D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI Generalis Concilij Tridentini.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus & Pater Domini noſtri IESV CHRISTI, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui reſpicere dignatus Eccleſiam ſuam ſanctam tot procellis & tempeſtatibus agitatam atque vexatam, & grauiùs in dies laborãtem, apto tandem ei ſubuenit optatóque remedio. Ad plurimas & pernicioſiſſimas hæreſes extirpandas, ad corrigendos mores, & reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam, ad pacem & concordiam Chriſtiani populi procurandam, indictum iampridem in ciuitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædeceſſore noſtro, & ſeſſionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab eius autem ſucceſſore Iulio in eandem vrbem reuocatum, poſt alias ſeſſiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutiùs intermiſſum fuerat, non ſine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Eccleſia eiuſmodi remedium imploraret. Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ regimen, tam neceſſarium, ac ſalutare opus, ſicut paſtoralis ſolicitudo monebat, diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi, adiuti pio ſtudio cariſſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Chriſtianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem conſecuti ſumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare deſtitimus, quódque à Patre luminum aſſiduè precati ſumus. Cum enim eam in vrbem vndique ex Chriſtiani nominis nationibus conueniſſet, noſtris conuocata litteris, & ſua etiam ipſorum pietate excitata, Epiſcoporum & aliorum inſignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & ſacrarum litterarum ſcientia, diuinique & humani iuris cognitione præſtantes viros, præſidentibus ipſi Synodo Sedis Apoſtolicæ Legatis; nobis adeò Concilij libertati fauentibus, vt etiam de rebus Sedi Apoſtolicæ propriè reſeruatis liberum ipſi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos noſtros ſcriptas, vltrò permiſerimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem neceſſariæ viſæ ſint, tractanda, definienda & ſtatuenda reſtabant, ad confutandas hæreſes, ad tollendos abuſus, & emendandos mores à ſacroſancta Synodo ſumma libertate, diligentiáque tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, explicata, ſtatuta ſunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, vt conſenſum eum planè à Domino effectum fuiſſe conſtiterit; idque in noſtris atque omnium oculis

oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam ſingulari Dei munere ſupplicationes ſtatim in alma hac Vrbe indiximus; quæ magna cleri & populi pietate celebratæ fuerunt; laudéſque & gratias diuinæ maieſtati meritò perſoluendas curauimus: cùm eiuſmodi Concilij exitus, ſpem magnam & propè certam attulerit, fore, vt maiores in dies fructus ad Eccleſiam ex ipſius decretis conſtitutionibuſque perueniant. Cùm autem ipſa ſancta Synodus pro ſua erga Sedem Apoſtolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum veſtigiis inhærens, decretorum ſuorum omnium, quæ noſtro & prædeceſſorum noſtrorum tempore facta ſunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica Seſſione facto: Nos, ex Legatorum litteris priùs, deinde poſt reditum eorum, ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, poſtulatione ipſius Synodi cognita, habita ſuper hac re cum venerabilibus fratribus noſtris, ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, ſanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cùm ea decreta omnia Catholica & populo Chriſtiano vtilia ac ſalutaria eſſe cognouiſſemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu in Conſiſtorio noſtro ſecreto illa omnia & ſingula auctoritate Apoſtolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Chriſti fidelibus ſuſcipienda ac ſeruanda eſſe decreuimus; ſicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & ſuſcipi obſeruarique decernimus. Mandamus autem in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis à ſacris Canonibus conſtitutis, aliiſque grauioribus, etiam priuationis, arbitrio noſtro infligendis, vniuerſis & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis quibuſuis Eccleſiarum prælatis, cuiuſcumque ſtatus, gradus, Ordinis & dignitatis ſint, etiamſi Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta & ſtatuta in Eccleſiis ſuis, ciuitatibus & diœceſibus, in iudicio & extra iudicium diligenter obſeruent, & à ſubditis quiſque ſuis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obſeruari: contradictores quoſlibet & contumaces, per ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas etiam in ipſis decretis contentas, appellatione poſtpoſitâ, compeſcendo: inuocato etiam, ſi opus fuerit, brachij ſæcularis auxilio. Ipſum verò cariſſimum filium noſtrum Imperatorem electum, cæteróſque Reges, Reſpublicas, ac Principes Chriſtianos monemus, & per viſcera miſericordię Domini noſtri Ieſu Chriſti obteſtamur, vt, qua pietate Concilio per Oratores ſuos affuerunt, eadem pietate, ac pari ſtudio, diuini honoris & populorum ſuorum ſalutis cauſa, pro Sedis quoque Apoſtolicæ & ſacræ Synodi reuerentia, ad eiuſdem Concilij exequenda & obſeruanda decreta, Prælatis, cùm opus fuerit, auxilio & fauore ſuo adſint, neque aduerſantes ſanæ ac ſalutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis ſuæ recipi permittant, ſed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea peruerſionem, & confuſionem, quæ oriri poſſet, ſi vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij Commentarios & interpretationes ſuas edere, Apo-

ſtolica

ſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Eccleſiaſticis perſonis, cuiuſcumque ſint Ordinis, conditionis & gradus, quàm laicis, quocumque honore ac poteſtate prædictis; Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ; aliis verò, quicumque fuerint, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat vllos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllúmve omnino interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam ſub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alióve quæſito colore, ſtatuere. Si cui verò in eis aliquid obſcuriùs dictum & ſtatutum fuiſſe, eámque ob cauſam interpretatione aut deciſione aliqua egere viſum fuerit; aſcendat ad locum, quẽ Dominus elegit, ad Sedẽ, videlicet, Apoſtolicam, omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem etiam ipſa ſancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates & controuerſias, ſi quæ ex iis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati, ſicut ea de nobis meritò confiſa eſt, omnium prouinciarum neceſſitatibus ea ratione, quæ commodior nobis viſa fuerit, prouidere. Decernẽtes nihilominus irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquã quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter cõtigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, néve quis excuſatione ignorationis vti poſſit. Volumus & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos curię noſtrę Curſores in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi, tunc, cùm in eis populus, vt Miſſarum ſolemnibus interſit, congregari ſolet, palàm & clara voce recitentur; &, poſtquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Eccleſiarum, itémque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur, ibique, vt legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantiſper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impreſſionem tradantur, quò commodiùs per Chriſtiani nominis prouincias & regna diuulgari poſſint. Tranſumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij ſcripta, ſubſcriptáve, & ſigillo ac ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint, fidem ſine vlla dubitatione haberi; mandamus atque decernimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reſeruationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, annò Incarnationis Dominicæ Milleſimò Quingenteſimo Sexageſimo Tertio, Septimo Kalend. Februarij, Pontificatus noſtri anno quinto.

EGO PIVS, CATHOLICÆ ECCLEſiæ Epiſcopus.

Ego Fr. Card. Piſanus, Epiſcop. Oſtien. Decanus.
Ego Fed. Card. Ceſius, Ep. Portuen.
Ego Io. Card. Maronus, Epiſcopus Tuſculan.
Ego A. Card. Farneſius, Vicecan. Epiſcopus Sab.

. . . .

. . . .

Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœnitent.

. . . .

. . . .

. . . .

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael, Card. Saracenus.

. . . .

Ego Ioannes Card. S. Clementis.
Ego Scipio, Cardin. Piſarum.
Ego Cardinalis Romanus.
Ego M. G. Cardinalis Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aracœli.
Ego Ia. Card. Sabellus.

. . . .

. . . .

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

. . . .

. . . .

Ego F. Card. Pacieccus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Ioan. Franc. Cardinal. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromaus.
Ego M. S. Card. Conſt.
Ego Alph. Card. Geſualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciſcus, Cardinal. Gonzaga.

. . . .

Ego Gui. Aſc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Ant. Florebellus Lauellinus.
H. Cumyn.

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

Super declaratione temporis ad obſeruanda decreta ſacri œcumenici & generalis Concilij Tridentini.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SICVT ad ſacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apoſtolicæ Sedis & debet, & ſolet accedere, ita ſi qua ſuper eis exorta ſit dubitatio, eiuſdē Sedis iudicio & declaratione tollēda eſt. Ad aures noſtras peruenit, multos eſſe qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta ſacri generalis Concil. Trid. ad reformationem & ius poſitiuū dūtaxat ſpectantia, eos ad quos pertinent, obligare, illa præſertim, quę tempora certa pręſtituūt ad prouinciales diœceſanaſque Synodos celebrādas, ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ad Religionē profitēdā, ad parochiales Eccleſias aliáque bene

beneficia Eccleſiaſtica, quæ eiuſdem Concilij decretis retineri prohibitũ ſit, reſignanda, & ad complures huiuſmodi exequendas, ac illas omnes ad prædictam reformationẽ, iúſque poſitiuum tantum ſpectantes, quæ obſeruari aut euitari debeant. Nos itaque, vt omnis controuerſia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, iuri & æquitati conuenire cenſuimus, diximus declarandam. Nam etſi ipſius Concilij decreta, etiam de venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, in Conſiſtorio noſtro ſecreto confirmata à nobis fuerunt ſub finem Menſis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc ſanctam Sedem obſeruari cœperunt: quia tamen nõ parum temporis in eis Romæ diligenter emendatéque imprimendis neceſſariò conſumptum fuit, & iure etiam communi ſancitum eſt, vt Conſtitutiones nouæ vim non niſi poſt certum tẽpus obtineant, æquũ nobis, & iuſtum viſum eſt, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, iúſque poſitiuum dumtaxat ſpectantia. Kal. Maij proximè præteriti omnes obligare cœpiſſe, neque poſt eã diem excuſationẽ cuiuſquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apoſtolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus atque ſtatuimus. Decernentes irritum & inane, ſi quid ſecus à quoquam, quacumque dignitate, auctoritate & poteſtate prædito, contigerit iudicari. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, aliiſque in contrarium facientibus quibuſcũque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, Quintodecimo Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno quinto.

Fed. Card. Ceſius.

Ceſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo Quingẽteſimo Sexageſimoquarto, Indictione ſeptima, die verò vigeſima menſis Iulij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, retroſcriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum de Vrbe, & ſancti Ioannis Lateranenſ. necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Iacobum Carra, & Iulium Parinum, prælibati S.D.N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

DECLARATIONES.

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilij.

1 *Aliqua difficultas oriatur.*] Cauſſis grauibus quæ committuntur in Rota, apponatur hæc clauſula, quæ in cauſſa Salamantinenſi prius appoſita fuit, ſcilicet, *committatur in Rota cum facultate inhibendi, prænia tamen matura cauſſæ cognitione, & Decretis Concilij in hac parte editis diligenter prius conſideratis, & diſcuſſis in Rota.*

Decreta & literæ Congregationis Concilij ſemotis litibus ſunt executioni demandandæ, nec ſuper his, ſententia vel Decretum aliquod eſt iterum faciendum.

S. D. N. Gregorius XIII. reducit ad terminos Decretorum Concilij eas tantùm materias, de quibus Concilium diſpoſuit: eas autem de quibus Concil. nihil decreuit, reliquit in terminis, in quibus erat ante Concil. & ideo ſi qua ipſis Regularibus priuilegio eo tempore indulta fuerunt, quæ Decretis Concil. non aduerſantur, Sanctitas ſua non ſuſtulit.

In vna Piſcienſi, Rota aduocauit ad ſe quaſi poſſeſſionem: oppoſuit ſe Præpoſitus, qui cum Abbate de Florentia litigabat ſuper iure viſitationis de Decreto Concilij, capit. 8. Seſſ. 21. Congregatio conſulta reſpondit, licuiſſe Rotæ aduocare ſibi quaſi poſſeſſionem, & poſſe procedere in cauſa ad vlteriora.

Cùm dicitur, *ante publicationem Concilij*, non intelligitur in aliqua particulari Diœceſi, ſed ante Kalend. Maij, 1564. ſecundùm declarationem Pij IV. modo accedant reliqua.

S. D. N. Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pij IV. ſaluas eſſe, de quibus literæ Apoſtolicæ iam expeditæ, vel ſupplicationes ſignatæ & regiſtratæ fuerunt.

Epiſcopo Leodienſi, qui quæſiuit, an publicatio Concilij Tridentini facta in Vrbe, liget Leodienſes, vbi nec hodie per Epiſcopum publicatum fuit? Reſpondit Congregatio ligare debere, modo concurrant quæ ſuprà, Seſſ. 24. de Reformat. Matrim. 1. §. *Poſt triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilij, ſub Paulo III. & Iulio III. in Seſsione.

Quoniam [a] diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc ſacro Concilio quoad dogmata ac morum reformationem ſtatuta & definita ſunt; vult ſancta Synodus, vt illa nunc recitentur & legantur.

[a] Suprà, Seſſ. 1. 6. 7. 13. & 14.

Recitata ſunt.

De fine Concilij, & confirmatione petenda à Sanctiſsimo Domino noſtro.

Illuſtriſſimi Domini, Reuerendiſſimique Patres, Placétne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic ſacræ Œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub S. D. N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita ſunt, [b] confirmatio nomine ſanctæ huius Synodi per Apoſtolicæ Sedis Legatos, & Præſidentes à Beatiſſimo Romano Pont. petatur.

Reſponderunt, PLACET.

Poſtmodum Illuſtriſſimus & Reuerendiſſimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præſidens, benedicens ſanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS, REVERENDISSIMI PATRES, ITE IN PACE. *Qui reſponderunt*, AMEN.

[b] Iuxta Gel. Pap. ſuper Concil. Chalced. & Pelagiũ PP. 2. in Ep. Decret. & Marc. in Epiſt. decretali, ad Epiſc. Antioc. prouin. & Conc. Chalced. Act. 3. & Nic. 1. apud Gratianum, d. 19. Si Romanorum.

ACCLA

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatiſſimo Pio Papæ, & Domino noſtro, ſanctæ Vniuerſalis Eccleſiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctiſſimum Patrem diutiſſimè Eccleſiæ conſerua multos annos.

Card. *Beatiſſimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc ſacrum generale Concilium inchoatum eſt, pax à Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Reſp. *Memoria in benedictione ſit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & Sereniſſimorum Regum, qui hoc vniuerſale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione ſit.*

Reſp. *Amen, Amen.*

Card. *Sereniſſimo Imperatori Ferdinando, ſemper Auguſto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Reſpubl. & Principibus noſtris, multi anni.*

Reſp. *Pium, & Chriſtianum Imperatorem Domine conſerua: Imperator cœleſtis terrenos Reges, recta fidei conſeruatores cuſtodi.*

Card. *Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præſidentibus, cum multis annis magna gratia.*

Reſp. *Magna gratia: Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendiſſ. Cardinalibus, & Illuſtribus Oratoribus.*

Reſp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctiſſimis Epiſcopis vita & felix ad Eccleſias ſuas reditus.*

Reſp. *Præconibus veritatis perpetua memoria, orthodoxo Senatui multos annos.*

Card. *Sacroſancta Oecumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta ſemper ſeruemus.*

Reſp. *Semper confiteamur, ſemper ſeruemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes idipſum ſentimus: omnes conſentientes & amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides B. Petri & Apoſtolorum: hæc eſt fides Patrum: hæc eſt fides Orthodoxorum.*

Reſp. *Ita credimus, ita ſentimus, ita ſubſcribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur miſericordiis & gratia primi & magni ſupremi Sacerdotis Ieſu Chriſti Dei, intercedente ſimul inuiolata Domina noſtra ſancta Deipara, & omnibus Sanctis.*

Reſp. *Fiat, Fiat. Amen, Amen.*

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Reſp. *Anathema, Anathema.*

Poſt hæc mandatum fuit à Legatis, & Præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequam diſcederent à ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propria decretis Concilij; aut ea per publicum inſtrumentum approbarent: qui omnes deinde ſubſcripſerunt, & fuerunt numero CCLV. *videlicet, Legati* IV.

Cardinales

Cardinales II. *Patriarchæ* III. *Archiepiſcopi* XXV. *Epiſcopi* CLXVIII. *Abbates* VII. *Procuratores abſentium cum legitimo mandato* XXXIX. *Generales Ordinum* VII.

LAVS DEO.

Concordat cum Originali: in cuius fidem ſubſcripſimus.

Ego Angelus Maſſarellus, Epiſcopus Thleſinus, ſacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilij Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S.R.E. Vice ancellarius, fidem facimus & atteſtamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI. Ianuarij, M. D. LXIV. Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, in Conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrum, Reuerendiſſ. DD. mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reuerſi à ſacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apoſtolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiſſ. D. noſtro vt infrà.

Beatiſſime Pater, in Decreto ſuper fine Concilij OEcumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutum fuit, vt per Sanctitatis veſtræ & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos & Præſidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate veſtra confirmatio omnium & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Præſidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto Decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij OEcumenici Tridentini, vt Sanctitas veſtra dignetur confirmare omnia & ſingula, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viſo & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reuerendiſſ. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc verba.

Petitioni nomine Concilij OEcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ annuentes, omnia & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta & definita ſunt, auctoritate Apoſtolica; etiam de Venerabilium fratrum noſtrorum Cardinalium conſilio & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Ita eſt.

A. Cardinalis Farneſius, Vicecancellarius

BVLLA

BVLLA S.D.N.D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IV.

SVPER CONFIRMATIONE OECVMENICI Generalis Concilij Tridentini.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus & Pater Domini noſtri IESV CHRISTI, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui reſpicere dignatus Eccleſiam ſuam ſanctam tot procellis & tempeſtatibus agitatam atque vexatam, & grauiùs in dies laborãtem, apto tandem ei ſubuenit optatóque remedio. Ad plurimas & perniciosiſſimas hæreſes extirpandas, ad corrigendos mores, & reſtituendam Eccleſiaſticam diſciplinam, ad pacem & concordiam Chriſtiani populi procurandam, indictum iampridem in ciuitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædeceſſore noſtro, & ſeſſionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab eius autem ſucceſſore Iulio in eandem vrbem reuocatum, poſt alias ſeſſiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutiùs intermiſſum fuerat, non ſine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Eccleſia eiuſmodi remedium imploraret. Nos autem poſt ſuſceptum Sedis Apoſtolicæ regimen, tam neceſſarium, ac ſalutare opus, ſicut paſtoralis ſolicitudo monebat, diuinæ miſericordiæ fiducia perficere aggreſſi, adiuti pio ſtudio cariſſimi in Chriſto filij noſtri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Chriſtianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem conſecuti ſumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare deſtitimus, quódque à Patre luminum aſſiduè precati ſumus. Cum enim eam in vrbem vndique ex Chriſtiani nominis nationibus conueniſſet, noſtris conuocata litteris, & ſua etiam ipſorum pietate excitata, Epiſcoporum & aliorum inſignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & ſacrarum litterarum ſcientia, diuinique & humani iuris cognitione præſtantes viros, præſidentibus ipſi Synodo Sedis Apoſtolicæ Legatis, nobis adeò Concilij libertati fauentibus, vt etiam de rebus Sedi Apoſtolicæ propriè reſeruatis liberum ipſi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos noſtros ſcriptas, vltrò permiſerimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem neceſſariæ viſæ ſint, tractanda, definienda & ſtatuenda reſtabant, ad confutandas hæreſes, ad tollendos abuſus, & emendandos mores à ſacroſancta Synodo ſumma libertate, diligentiáque tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, explicata, ſtatuta ſunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, vt conſenſum eum planè à Domino effectum fuiſſe conſtiterit; idque in noſtris atque omnium oculis

ſtolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Eccleſiaſticis perſonis, cuiuſcumque ſint Ordinis, conditionis & gradus, quàm laicis, quocumque honore ac poteſtate præditis; Prælatis quidem ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ; aliis verò, quicumque fuerint, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine auctoritate noſtra audeat vllos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllúmve omnino interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam ſub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alióve quæſito colore, ſtatuere. Si cui verò in eis aliquid obſcuriùs dictum & ſtatutum fuiſſe, eámque ob cauſam interpretatione aut deciſione aliqua egere viſum fuerit; aſcendat ad locum, quẽ Dominus elegit, ad Sedẽ, videlicet, Apoſtolicam, omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem etiam ipſa ſancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates & controuerſias, ſi quæ ex iis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati, ſicut ea de nobis meritò confiſa eſt, omnium prouinciarum neceſſitatibus ea ratione, quæ commodior nobis viſa fuerit, prouidere. Decernẽtes nihilominus irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquã quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter cõtigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, néve quis excuſatione ignorationis vti poſſit. Volumus & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos curię noſtrę Curſores in Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi, tunc, cùm in eis populus, vt Miſſarum ſolemnibus interſit, congregari ſolet, palàm & clarà voce recitentur; &, poſtquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Eccleſiarum, itémque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur, ibique, vt legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantiſper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impreſſionem tradantur, quò commodiùs per Chriſtiani nominis prouincias & regna diuulgari poſſint. Tranſumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij ſcripta, ſubſcriptáve, & ſigillo ac ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munita fuerint, fidem ſine vlla dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reſeruationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, annò Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo Tertio, Septimo Kalend. Februarij, Pontificatus noſtri anno quinto.

beneficia Eccleſiaſtica, quæ eiuſdem Concilij decretis retineri prohibitũ ſit, reſignanda, & ad complures huiuſmodi exequendas, ac illas omnes ad prædictam reformationẽ, iúſque poſitiuum tantum ſpectantes, quæ obſeruari aut euitari debeant. Nos itaque, vt omnis controuerſia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, iuri & æquitati conuenire cenſuimus, diximus declarandam. Nam etſi ipſius Concilij decreta, etiam de venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu, in Conſiſtorio noſtro ſecreto confirmata à nobis fuerunt ſub finem Menſis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc ſanctam Sedem obſeruari cœperunt: quia tamen nõ parum temporis in eis Romæ diligenter emendatéque imprimendis neceſſariò conſumptum fuit, & iure etiam communi ſancitum eſt, vt Conſtitutiones nouæ vim non niſi poſt certum tẽpus obtineant, æquũ nobis, & iuſtum viſum eſt, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, iúſque poſitiuum dumtaxat ſpectantia. Kal. Maij proximè præteriti omnes obligare cœpiſſe, neque poſt eã diem excuſationẽ cuiuſquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apoſtolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus atque ſtatuimus. Decernentes irritum & inane, ſi quid ſecus à quoquam, quacumque dignitate, auctoritate & poteſtate prædito, contigerit iudicari. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, aliiſque in contrarium facientibus quibuſcũque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, Quintodecimo Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno quinto.

Fed. Card. Ceſius.

Ceſ. Glorierius.

H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo Quingẽteſimo Sexageſimoquarto, Indictione ſeptima, die verò vigeſima menſis Iulij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, retroſcriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum de Vrbe, & ſancti Ioannis Lateranenſ. necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ, per nos Iacobum Carra, & Iulium Parinum, prælibati S.D.N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

MOTVS PROPRIVS S.D.N.D. PII, DIVINA prouidentia Papæ IV.

Per quem deputantur octo Reuerendiſſ. Cardinales, qui faciant obſeruari reformationes ab ipſo editas, necnon decreta ſacri œcumenici, & generalis Concil. Trident.

PIVS PAPA IV.

MOTV proprio, &c. Alias Nos nonnullas cõſtitutiones & ordinationes, reformationẽ maioris Pœnitentiarij, ac ſacræ Pœnitentiariæ noſtræ, ac Vicarij noſtri, ac eius officij, necnon Camerarij & Cameræ Apoſtolicæ, ac illius cauſarũ Auditoris, necnon palatij Apoſtolici cauſarũ, Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinę curiarũ, & Contradictarũ, aliorúmque almæ Vrbis noſtræ ac Romanæ Curiæ tribunaliũ & officiorum cõcernentes, edidimus: quæ tamen (vt intelleximus) ab eorumdẽ officiorũ & tribunalium præfectis ac officialibus minus diligenter obſeruantur. Cum autem enixæ noſtræ voluntatis ſit, illa, vt & pariter decreta ſacri Concilij Tridentini, in his quæ ad eorum officia ſpectant, ab eiſdem omnino obſeruentur: Nos propterea conſiderantes, parum eſſe iura condere, niſi ſint qui ea executioni demandari faciant, & in præmiſſis, prout ex debito paſtoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, ſalubriter, & vtiliter prouidere, præfatáſque conſtitutiones & ordinationes, ac decreta Concilij, quas & quæ hic haberi volumus pro expreſſis, inuiolabiter obſeruari volentes: Venerabili fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Tuſcul. Morono, Io. Michaëli Sanctæ Anaſtaſię Saraceno, ac Io. Baptiſtę Sancti Clementis Cicadę, necnõ Michaëli Sanctæ Sabinę Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Aracæli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonerę, ac Carolo Sãcti Martini in montibus Borromæo presbyteris, necnõ Vitellotio Sãctæ Marię in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, diacono, Cardinalibus cõmittimus & mãdamus: quatenus ipſi, ſeu eorum maior pars, coniunctim vel diuiſim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarũ litterarum, conſtitutionum, & decretorum prædictorum conſtitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata iuxta tenores eorũ, ac litterarum deſuper confectarum, per quoſcumque Pœnitẽtiarię, Vicarię, & Cameræ, ac Rotæ curiarũ, ac tribunalium prædictorum iudices & officiales, ſub excõmunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis officiorum, & aliis eiſdẽ Cardinalibus bene viſis, etiam pecuniarum, eo ipſo incurrẽdis pœnis, firmiter obſeruari faciant & cum effectu: niſi tam in executione dictorum Concilij, quã dictarum litterarum noſtrarum, aliqua dubietas aut difficultas emerſerit: quo caſu ad nos referãt, inuocato etiã ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ac eos qui litteris, & decretis prædictis, & eorumdem Cardinaliũ mandatis nõ paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, & è contra, illorum officiis priuatos, necnon ad illa & alia Romanę curiæ officia in poſterum obtinenda inhabiles, ac ipſis ab eiſdem officiis ſic priuatis,

uatis, illa tanquam per priuationem vacatio à Datario noſtro vendi, & à quibuſuis perſonis idoneis pro pretio conuenienti emi, liberè & licitè poſſe auctoritate noſtra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum ſerie nunciamus, decernimus & declaramus. Non obſtantibus quibuſuis cõſtitutionibus Apoſtolicis, ac Pœnitentiariæ & curiarum, necnon tribunalium prædictorum ſtatutis, & etiam iuramẽto, &c. roboratis, priuilegiis quoque, indultis & litteris Apoſtolicis illis, ac dictis officialibus & Tribunalibus ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis, etiam motu ſimili, &c. & alias quomodocumque conceſſis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latiſſime derogamus, eaque aduerſus præmiſſa nullatenus ſuffragari voluimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Placet, Motu proprio I.

Datum Romæ, apud ſanctum Marcum, 4. Non. Aug. Anno 5.

BVLLA S. D. N. PII PAPÆ IV. REVOCATORIA Priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, cõſeruatoriarum, indultorum, confeſſionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumque ſimilium gratiarum, quibuſcumque locis & perſonis conceſſarum, in his, in quibus ſtatutis & decretis ſacri Concilij Tridentini, contrariantur.

Pius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apoſtolorum Sede, meritis licèt imparibus, diuina diſpoſitione conſtituti, nihil neque vniuerſali Eccleſiæ, curæ & ſolicitudini noſtræ commiſſæ, ſalubrius, neque iniuncto nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officio decentius præſtare poſſumus, quàm quod prouidentiæ noſtræ miniſterio œcumenicum Concilium Tridentinum, ſicut noſtris potiſſimum auſpiciis, ſummáque ſanctorum Patrum concordia per Dei miſericordiam feliciter abſolutum fuit: ita, per vniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, vbique ſuſcipiatur, & remotis quibuſlibet obſtaculis ab omnibus æqualiter obſeruetur. Cùm itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria & ad vniuerſalem morum reformationem valde vtilia decreta atque ſtatuta, maturo præſentium ipſorum examine præcedente ſint edita, quibus multa atque diuerſa priuilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, conſeruatoriæ, indulta, &, vt vocant, confeſſionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis iam Cathedralibus, etiam Metropolitanis, quàm Collegiatis Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus & aliis religioſis, etiam Fratrum mendicantium domibus & Ordinibus, necnon ſancti Spiritus in Saxia, ſancti Ioannis Lateranenſis, ac Incurabilium de Vrbe, Sancti Antonij Viennen. & ſancti Bernardi Iuren. aliiſque Hoſpitalibus, Militiis, eorúmque Capitulis & Conuentibus, ac Vniuerſitatibus;

etiam

etiam Studiorum generalium collegiis, tam Sæcularibus, quàm Eccleſiaſticis Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apoſtolorum de Vrbe, quàm aliis Fabricis ſanctæ Cruciatæ, aliiſque piis locis & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis & aliis Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quàm diuerſorum Ordinum & militiarum regularibus, ac etiam laicis cuiuſcumque dignitatis & ſtatus ac gradus & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, Imperiali dignitate fulgentibus vtriuſque ſexus perſonis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nunciis, tam perpetuo, quàm ad tempus per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, eiúſque Legatos hactenus, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, ſeu etiam Imperatorum, Regum, Ducum & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum conſilio, diuerſimodè, variiſque temporibus in genere vel ſpecie, ex quauis etiam honeſta cauſa conceſſa, & etiam pluries cõfirmata & innouata fuerũt, in pleriſque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi eſt, tã ſancta & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos, vt par eſt, effectus vbique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, priuilegiorũ, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Cõfeſſionalium, Maris magni, & aliarum gratiarũ prædictarum, ac quarumcumque Apoſtolicarũ & aliarũ litterarum deſuper confectarum, proceſſuúmque decretorum, & aliorũ inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & plenè inſertis habentes Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quòd eadẽ omnia & ſingula priuilegia, exẽptiones, immunitates, facultates, diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Confeſſionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & in ſingulis, in quibus illa ſtatutis & decretis Concilij huiuſmodi contrariantur, ipſo iure reuocata, caſſata, & annullata, ac ad ipſius Cõcilij terminos atque limites reducta ſint & eſſe cenſeantur, nec quidquã aduerſus ipſa decreta & ſtatuta, quominus vbique & apud omnes obſeruentur, in aliquo ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi & reputari debere, ac ſi nunquã emanaſſent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, ac etiam ſtatuimus & ordinamus. Decernentes nihilominus, omnia & ſingula, quę vigore priuilegiorum, exemptionũ, immunitatum & diſpẽſationum, facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quarũcumque gratiarũ huiuſmodi, poſt id tempus, quo Cõcilium obligare cœpit, facta & geſta quomodolibet fuerunt & in poſterum fient; in his in quibus dicti Concilij decretis aduerſantur, nulla, inualida & irrita eſſe & cenſeri, ac nemini, etiam quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quàm conſcientiæ ſuffragari poſſe & debere. Et ita per quoſcumque locorum Ordinarios, alióſque Iudices & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam ſanctæ Romanæ Eccleſię Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicari & definiri debere, ac quidquid ſecus, à quoquã, quauis aucto-

ritate,

ritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quinto. Tertio decimo Kalend. Mart. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Caſ. Glorierius.

P. Epiſcopus Narnien.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquinto, Indictione ſexta: die verò vigeſimaquarta mẽſis Februarij, Põtificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri Domini Pij diuina prouidentia Papæ IV. Anno eius ſexto, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apoſtolicæ, per nos Nicolaum de Mattheis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Curſores.

Philibertus Chapuis, Magiſter Curſorum.

ORATIO HABITA IN SESSIONE NONA, ET VLTIMA SACRI Concilij Tridentini.

CELEBRATA DVOBVS continuis diebus; tertia & quarta Decembris, 1564. Pio IV. Pont. Max.

A R. P. D. HIERONYMO Ragaſono Veneto, Epiſcopo Nazianzeno, & Coadiutore Famaguſtano.

Hic ſummatim recenſentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ & ad piè credendum, & ad benè viuendum pertinent.

AVDITE hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iam diu cœptum, aliquando intermiſſum, diſtractum variè atque diuulſum, nunc demum, ſingulari Dei omnipotentis beneficio, ſumma atque incredibili omnium Ordinum ac nationum voluntate, connectitur atque perficitur. Dies hæc quidem feliciſſima Chriſtiano populo illuxit, in qua templum Domini diſturbatum frequenter ac diſſipatum reficitur & abſoluitur: & nauis hæc vna bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbinibus atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam vtinam conſcendere nobiſcum ij voluiſſent, quorum in primis gratia hæc ipſa nauigatio inſtituta fuit: atque ædificij huius conſtruendi participes exiſterent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt; maioris

ris nunc profecto lætitiæ cauſam haberemus. Sed noſtra id certè culpa non accidit.

Nos vrbem hanc in Germaniæ faucibus, id eſt, in domus illorum ferè limine poſitam elegimus, nos cuſtodiam nullam nobis, ne ſuſpicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis conceſſimus, quam ſibi ipſi compoſuerunt: nos hic illos perdiu expectauimus; neque hortari ac rogare vnquam deſtitimus, vt ad veritatis lucem cognoſcendam accederent. Verum illis etiam abſentibus ſatis, vt puto, à nobis conſultum eſt. Etenim, cum duo eſſent, in quibus ægris atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac verè Euangelicæ illis in rebus, quę in dubium ab ipſis vocantur, quæque opportunæ his temporibus viderentur, explicata & confirmata, disiectis omnibus ac diſſipatis errorum tenebris, doctrina: alterum diſciplinæ Eccleſiaſticæ, cuius potiſſimùm deprauatione illi ſe à nobis defeciſſe affirmant, fuit reſtitutio; vtrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulatè præſtitimus.

Principio enim ſancta hæc Synodus (facta ex laudabili maiorum noſtrorum conſuetudine ſuæ fidei profeſſione) vt quoddam quaſi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus teſtimoniis atque præſidiis in dogmatibus ſanciendis nitendum eſſet, oſtenderet, veteris ac noui Teſtamenti libros, qui eſſent ſine vlla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatiſſimorum exemplo, piè & prudenter enumerauit: ac, ne de verbis quidem vlla ex variis verſionibus, oriri poſſet difficultas, certam ac definitam de Græcis & Hebraicis tranſlationem approbauit. Hinc omnium hæreſum caput atque arcem aggrediens de humanæ naturæ corruptis initiis ea ſtatuit, quæ veritas ipſa, ſi loqui poſſet, exprimeret. De iuſtificatione deinceps (res magna, & cùm antiquis, tum à noſtri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definit, quibus & pernicioſiſſimis eo in genere opinionibus occurreretur, & rectè ſentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili ſapientia (vt in illis Dei ſpiritum facilè agnoſcas) demonſtraretur. Præſtantiſſimo hoc poſt hominum memoriam decreto hæreſes ferè vniuerſæ iugulantur, & quaſi caligo Sole diſcutiuntur ac diſpelluntur: eáque claritas íſque ſplendor veritatis apparet, vt tantum lumen quin videat, diſsimulare iam nemo poſsit. Subſecuta eſt ſalutaris ſeptem diuinorum Eccleſiæ Sacramentorum tractatio: primum ſimul de omnibus, pòſt de vnoquoque ſeparatim. Hic verò quis non videt, quam diſtinctè, explicatè, abundanter, illuminatè & (quod caput eſt) verè tota cœleſtium horum myſteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna multiplicique doctrina quid aut ſequẽdum aut fugiendum ſit, poteſt vllo modo deſiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occaſionem inueniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atque virtute dubitare in poſterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipſis quibuſdam quaſi ſtillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis adfuiſſe tam copioſè perſpiciatur? Acceſſerunt ad hæc de ſacroſancto Miſſæ Sacrificio, & de Communione

munione ſub vtraque ſpecie,& paruulorum, decreta: quibus quidem nihil ſanctius,nihil vtilius,vt de cœlo lapſa, non hominibus compoſita videantur. Adiungetur his hodie certa de Indulgẽtiis, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Inuocatione, Imaginibus & Reliquiis doctrina,qua non ſolùm hæreticorũ fraudibus & calumniis obſiſtetur, ſed piorum etiam Catholicorum conſcientiis planè ſatisfiet.

Hæc de rebus ad ſalutem noſtram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, & fauſtè ac feliciter erunt peracta: neque aliud quidquam prætereà eo in genere à nobis hoc tempore expectabatur.

In eorum autem quibuſdam adminiſtrandis cùm nonnulla eſſent, quę non ritè omnino ac rectè ſeruarentur, accuratiſſimè, Patres ampliſſimi, curaſtis, vt purè illa & castè, atque ex more inſtitutóque maiorum tractarentur. Ita omnem ſuperſtitionem, omnem quæſtum, omnem(vt dicunt) irreuerentiam à diuina Miſſarum celebratione abſtuliſtis: vagis,ignotis & criminoſis ſacerdotibus ſanctum hoc offerre ſacrificium interdixiſtis: rei huius ſacratiſsimæ vſum à priuatis domibus & profanis in ſacra & religioſa loca reuocaſtis: molliores cantus & ſymphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini ſummouiſtis. Ita Eccleſiaſtico vnicuique gradui leges illæ à vobis præſcriptæ ſunt, vt tradito illis diuinitus ordine, abutendi nullus vtique locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonij impedimenta, quæ anſam quaſi quandam ad violanda Eccleſiæ præcepta dare vidębantur, remouiſtis:facilem veniæ conſequendæ viam minus legitimè connubij fœdus ineuntibus interclusiſtis. Quid de furtiuis, tenebricosiſque matrimoniis commemorem? Equidem ita ſentio, ſi alia nulla cauſa conuocandi Concilium fuiſſet, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter vnam hanc id omnino fuiſſe faciendum. Nam cum res hæc ad omnes ſpectet,neque vllus in orbe terrarum vniuerſo angulus reperiatur, quem labes hæc non inuaſerit,curandum merito fuiſſet, vt communi huic malo, communi etiam conſilio prouideretur. Innumerabilium, Patres ſanctiſſimi, & grauiſſimorum delictorum ac ſcelerum occaſio prudentiſſima iſta veſtra ac propè diuina ſanctione penitus ablata eſt, & Chriſtianæ Reip. gubernationi ſapientiſſimè conſultum. Accedet ad hæc vtilis in primis ac neceſſaria multorum in Purgatorij, Sanctorum Venerationis,Inuocationis, Imaginum & Reliquiarum, atque Indulgentiarum ratione abuſuum interdictio, qui rerum ipſarum pulcherrimam faciem inquinare atque turpare mirum in modum videbantur.

Altera verò pars,in qua delabenti ac propè cadenti Eccleſiaſtica diſciplina fulcienda erat agendum, diligentiſſimè etiam abſoluta fuit atque perfecta. Eligentur in poſterum ad Eccleſiaſtica munera obeunda, qui virtute,non ambitione, præſtent; quique populi commodis, non ſuis inſeruiant; & proſint potius, quam præſint. Enunciabitur atque explanabitur frequentius & ſtudioſius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

Aderunt ſuis gregibus & inuigilabunt Epiſcopi, cæterique, quibus animarum cura commiſſa

 eſt,

eſt, neque extra creditam ſibi cuſtodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè & flagitioſè viuendum, aut ad malè & pernicioſè docendum priuilegia: nullum ſine pœna crimen, nulla ſine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium ſacerdotum multitudini optimè prouiſum eſt: certæ vnuſquiſque Eccleſiæ, ſtatutóque operi, vnde ali poſſit, adſcribetur.

AVARITIA, quo nullum vitium eſt tetrius, præſertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, vt par eſt, conferentur. Ex vna Eccleſia plures, ex pluribus vna, vt populi commodum & ratio poſtulabit, cōſtituetur. Eleemoſynarum quæſtores, (vt appellant) qui ſua, non quæ IESV CHRISTI quærentes, magnum noſtræ religioni damnum, magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod ſummæ felicitatis loco ponendum eſt) penitus euellentur. Hinc noſtra præſens calamitas ſumpſit exordium: hinc ſerpere infinitum malum, manaréque in dies latius non deſiſtebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouiſionibus potuit. Quamobrem quis non niſi ſapientiſſimè factum dixerit, vt membrum hoc, in quo ſanando diu ac multum fruſtra laboratum eſt, ne reliquo corpori noceret, excideretur.

PORRO Deo cultus tribuetur potiùs & accuratiùs, atque ita, qui ferunt vaſa Domini, mundabuntur, vt ad ſui imitationem alios trahant: in quo præclarè illud fuit excogitatum, vt qui ſacris eſſent initiandi, ij moribus atque litteris in vnaquaque Eccleſia à prima ætate inſtituerentur, vt quoddam quaſi virtutum omnium ſeminarium illud exiſteret. Iam verò prouincialibus Synodis reſtitutis, Viſitationibus ad populorum vtilitatem, non ad querelam & ſumptum renouatis: tradita Paſtoribus regendi ſuos, atque paſcendi commodiùs facultate: Pœnitentia publica in vſum reuocata: Hoſpitalitate tum Eccleſiaſticis hominibus, tū piis locis indicta: in Curatis ſacerdotiis conferēdis memorabili ac penè cœleſti ratione cōſtituta: beneficiorum (vt aiunt) pluralitate ſublata: hereditaria ſanctuarij Dei poſſeſſione prohibita: modo excōmunicationibus impoſito ac terminato: primis iudiciis iis in locis, vbi lites oriūtur, aſſignatis: ſingularibus in certaminibus interdictis: omnium hominū, ac ſacrorū in primis, luxuriȩ, cupiditati, atque licentiæ frȩno quaſi quodam, quod excuti non facilè poſſit, iniecto: Regibus ac Principibus ſui muneris diligenter admonitis, aliiſque rebus huiuſmodi prudentiſſimè ſācitis, quis non videt veſtras vos, PP. optimi, hac etiam in re partes cumulatiſſimè executos? Actum ſæpe eſt in ſuperioribus Conciliis de fide noſtra explicanda, moribuſque corrigendis: ſed neſcio an vmquam diligentius atque diſtinctius. Hîc, præſertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoſcitur, non ſolum Patres, ſed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam ſpectemus, eruditiſſimos; ſi vſum, peritiſſimos; ſi ingenia, perſpicaciſſimos; ſi pietatem, religioſiſſimos; ſi vitam, innocentiſſimos. Numerus hic quoque fuit, vt ſi præſentes Chriſtiani orbis conſiderentur anguſtiæ, frequentiſſima hȩc omnium, quȩ antea fuerunt,

fuerunt, Synodus appareat. Hic ſingula omnium vulnera detecta, mores expoſiti fuere: nihil diſſimulatum eſt: noſtrorum aduerſariorum argumenta & rationes ita tractatæ, vt eorum tum cauſa, non noſtra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum diſcuſſa: ſumma ſæpe contentione certatum: eo ſcilicet conſilio, vt quemadmodum igne aurum, ita quibuſdam quaſi luctationibus veritatis vires ac nerui probarentur. Quæ enim inter idem ſentientes, idemque ſpectantes, diſcordia potuit exiſtere?

QVÆ cum ita ſint, licet optandum (vt initio dicebam) ſummopere fuiſſet, vt vnà cum illis hæc agerentur, quorum potiſſimum cauſa tractata ſunt: abſentium tamen etiam incolumitati atque ſaluti ita prouiſum eſt, vt alia ratione prouideri, ſi affuiſſent, non potuiſſe videatur. Legant illi quæ de fide noſtra ſtatuimus, vt Chriſtianum hominem decet, humiliter: &, ſi lumen eis aliquod fulſerit, ne faciẽ auertant: &, ſi vocem Domini audierint, corda ſua non obdurent. Ac, ſi ad communem matris Eccleſiæ complexum, vnde ſe illi diſtraxerunt, redire voluerint, clementiam ſibi omnem ac miſericordiam tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio eſt, P. A. diſſentientes à nobis animos cõciliandi, conſentientes in fide atque officio retinendi, ſi quæ hoc in loco verbis ſancimus, re ipſa in noſtris Eccleſiis præſtemus. Leges etſi optimæ ſunt, muta tamen res eſt. Quid Hebræo populo Dei ipſius ore latæ leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis? Solonis, Athenienſibus ad libertatem retinendam, quam ob cauſam erant conſcriptæ, vtilitatis attulêre? Sed cur externa, atque antiqua nimis cõmemoro? Quæ ad bene beatéque viuendum inſtituta atque præcepta ex vnius Chriſti Domini noſtri vita atque doctrina deſiderare aut poſſumus aut debemus? Quid item fuit à maioribus noſtris omiſsũ, quod cũ ad recte ſentiendũ, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentũ quidem ſalutare compoſitum ac paratũ tamdiu habemus: verũ, ſi morbũ debet expellere, ſumendum eſt, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc ſalutis omnium inebriemur, cariſſimi, & viuæ, atque loquentes leges ſimus, & norma quaſi quædã, ac regula, ad quam aliorũ actiones & ſtudia dirigantur, atque ita ſibi vnuſquiſque perſuadeat, nihil è Chriſtianę reipub. commodo ac dignitate ſucceſſurũ, niſi, quantũ in ſe ſit, ſtudioſè præſtiterit.

Id curandũ, nobis cum antea fuit: tum multo erit in poſterum accuratius. Etenim, ſi magiſtri noſtri ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quàm docere, poſtquam docuimus, quin faciamus, quæ eſſe poterit excuſatio? Quis ferre nos ac pati poterit, ſi, cum non furandum eſſe demonſtrauerimus, ipſi furemur? ſi cùm nõ mœchandum, mœchemur? Sanctos à ſancto Concilio: innocẽtes atque integros ab integritatis pręceptis & innocentię: firmos in fide, atque conſtantes à fidei noſtræ firmata doctrina diſcedere minimè conuenit. Ac tales quidem exſpectant nos populi noſtri, qui noſtrũ iam diu reditum ſuſtinentes, ea ſe ipſi ratione conſolabantur, fore, vt hanc temporis vſuram maiori præſẽtes ſtudio ſarciremus. Sed fiet id à vobis, vt ſpero, Patres ſanctiſſimi, diligenter: & quemadmodũ hoc in loco feciſtis, ita etiã domi latis Deo,

atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis eſt) Deo primum ipſi maximo atque immortali, maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus, qui non ſecundũ peccata quæ fecimus nos, neque ſecundũ iniquitates noſtras retribuit nobis: ſed diem hunc lætiſſimum, quem videre multi cõcupiuerunt, nobis non ſolũ videndum, ſed etiam celebrandum, incredibili cum totius Chriſtiani populi aſſẽſu atque approbatione, ſua magna benignitate conceſſit. P i o deinde I V. ſummo noſtro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuæ ac ſingulares habendæ ſunt: qui, cum primum beati Petri ſedem aſcendit, tanto Synodũ hanc inſtaurandi deſiderio exarſit, vt in eo ſuas omnes curas & cogitationes defigeret. Nuncios ſtatim, viros probatiſſimos, ad indicendum illis nationibus atque prouinciis Conciliũ miſit, pro quorum in primis ſalute conuocabatur. Hi Aquilonis partes propè omnes peragrarunt, rogarunt, obſecrarunt, obteſtati ſunt: tuta omnia atque amica promiſerunt: atque id etiam egerũt, vt in Angliã traiicerent: Legatos poſtmodum pietate ac doctrina pręſtantiſſimos, cum intereſſe illi Synodo, vt mirũ in modum cupiebat, non poſſet, huc miſit: ex quibus duos (quorũ memoria in benedictione eſt) ſtatuta die, tametſi nulli ferè Epiſcopi conueniſſent, hic eſſe voluit. Hi, atque additus eis paulo poſt tertius, nouẽ mẽſes, atque eo amplius, iuſtũ ad Synodũ inſtituendam Epiſcoporũ numerũ hoc in loco nihil agentes exſpectauerunt, cũ interea nihil aliud Pontifex ipſe aut ageret, aut meditaretur, quam vt Patres quamplurimi, quamoptimi, & quamprimum huc accederent, & Chriſtiani nominis Reges omnes ac Principes ſuos huc Oratores mitterent: vt communi omnium voto atque conſilio communis hæc cauſa grauiſſima omnium atque maxima tractaretur. Quid verò poſtea omni cura, ſolicitudine, ſumptibus prætermiſit, quod ad Concilij huius amplitudinem, libertatem & commodum pertinere aliquo modo videretur? O ſingularem Paſtoris ac Patris noſtri pietatem atque prudentiam! ô ſummam etiam eiuſdem felicitatem, cuius auctoritate atque auſpiciis iactatum hoc diu & agitatum Concilium conſtitit & conquieſcit. Te Paulum III. te Iuliũ mortuos appello; quamdiu, quantóque ſtudio videre, quod nos videmus, exoptaſtis? quot in eam rem ſumptus, quot labores inſumpſiſtis? Quamobrem verè tibi atque ex animo, Pio ſãctiſſ. ac beatiſſ. gratulamur, quod tantã tibi lætitiã, tantam tuo nomini laudẽ (id quod maximum diuinæ in te beneuolentiæ argumentum eſt) Dominus reſeruauit, quẽ nos precibus omnibus, ac votis ſupplices oramus, vt te nobis incolumem, pro Eccleſiæ ſuæ ſanctæ commodo atque ornamento, & quãcitiſſimè reddat, & quam diutiſſimè conſeruet. Sereniſſimo etiam Imperatori gratias agere & gratulari iure optimo debemus. Ille potentiſſimorum Cæſarum, qui propagandæ Chriſtianæ religionis miro quodam deſiderio flagrarunt animum, vt locum, referẽns, vrbem hanc ab omni periculo liberam conſeruauit, & nos vt tutam tranquillãque pacem traheremus, ſua vigilantia perfecit, magnámque noſtris animis ſecuritatem; aſſidua trium ſuorũ Legatorũ ſummorum virorũ præſentia ac prope pignore, attulit. Ille de noſtris his rebus pro ſua eximia pietate ſolicitus mirificè fuit.

Ille à ſe atque à nobis diſſentientes homines, ex obſcuriſſimis, in quibus verſantur tenebris, eruere, atque ad ſanctæ huius Synodi clariſſimam lucem aſpiciendam adducere maximopere laborauit. Regum præterea Chriſtianorum ac Principum, in Concilio hoc ampliſſimis ſuis legationibus ornando, & ſuos veſtræ auctoritati faſces ſubmittendo, pia maximè volũtas grata nobis memoria proſequenda eſt. Iam verò quis eſt, illuſtriſſ. Legati & Cardinales, qui ſe vobis debere plurimum non fateatur; Vos noſtrarum actionum duces optimi ac moderatores extitiſtis. Vos, ne noſtra aut in dicendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia ac diligentia curaſtis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni peperciſtis, vt ad optatum res exitum, quod alij multi veſtri ſimiles fruſtra tentauerunt, quamprimum perduceretur. In quo præcipuam quandam ac propriam lætitiam habere tu Morone Illuſtriſſ. atque ornatiſsime debes: qui cum vigeſimo abhinc anno primum prçclaro huic ædificio lapidem poſueris, extremam nunc manum poſt alios multo huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro ſumma tua ac prope diuina ſapientia, impones. Factum hoc tuum egregium ac ſingulare omnium ſermone perpetuo celebrabitur, neque vlla vnquam ætas de tuis his laudibus conticeſcet. Quid de vobis dicam, Patres ſanctiſſ. quam bene de Chriſtiana republ. veſtris his præſtantiſſimis actionibus meruiſtis? quanta veſtrûm vniuſcuiuſque nomini commendatio, quanta gloria à Chriſtiano populo vniuerſo tribuetur? Vos verè Patres, verè paſtores, & agnoſcent omnes & prædicabunt, vobis ſuam vnuſquiſque vitam atque ſalutem acceptam libentiſsimè referet. O diem illam populis noſtris iucundiſſimam atque lætiſſimam, in qua primùm reuiſere illis nos atque amplecti à templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

Sed fac, tu Domine Deus noſter, vt tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis reſpondeamus, & ſemen hoc, quod in agro tuo ſeminauimus, vberem fructum afferat, fluátque vt ros eloquium tuum: atque quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus noſtris, vt vnum ſit omnium ouile, & vnus paſtor, atque is potiſſimum Pivs IV. in tui nominis gloriã ſempiternam. Amen.

FINIS.

INDEX

INDEX
RERVM ET VERBORVM IN CONCILIVM TRIDENTINVM COPIOSISSIMVS.

A

ABBATES quomodo eligendi, 388. & qui in monaſteriis, quæ ſunt ordinum Capita, 417
Abbates tonſuram nec minores ordines iis conferant qui ſibi ſubiecti non ſunt, 230
Abbatum officium in lectore eligendo, 24. in aſſiſtendo degradationi loco Epiſcoporum. 105. in viſitando, 428
Abbatum monaſteria ab Epiſcoporum iuriſdictione exempta, 393. 416. & ſeq.
Abbatum priuilegia quando ceſſent, 231
Abbatum negligentia quãdo ſuppleatur, 24.
Abbatiſſæ creatio qualis, 390
Abbatiſſa duobus monaſteriis non præficienda, ibid.
Abbatiſſæ officium in profeſſione monialium, ibid.
Abbatiæ commendatæ ab Epiſcopo viſitandæ, 171. quæ ſunt ordinum Capita, quibus conferendæ, 416. & ſeq. earum onus in Seminario conſtituendo, 244
Abeſſe Epiſcopo quando, & quandiu liceat, & qua pœna mulctentur abſentes, 210. & ſeq. & quando aliis curatis, ibid. & quantum Canonicis, & ſimilibus, 218
Abeſſe non videtur qui aliquantiſper abeſt. 210. & ſeq.
Abſentia affectata non diſſoluit vinculum matrimonij, 255
Abſentia Epiſcoporum denuncianda Romano Pontifici, 47. & quæ ſit legitima & à quib. probanda, 210. & ſeq.
Abſens, qui curæ animarum incumbit, præſens iudicatur, 190. Cætera vide in verbo *Reſidentia*.
Abſolutio ſacerdotalis, quę. & quòd ſit actus iudicialis, 108. 114. 120. & ſeq.
Abſolutionis miniſtri, 104
Abſolutio delicti quãdo non admittẽda, 105
Abſolutio in quibus caſibus fieri poſſit ab Epiſcopo, 115. 122
Abſolutio à ſummo Pontifice impetrata vſurpantibus bona, & iura Eccleſiaſtica non aliter prodeſt, niſi qua detinent reſtituant, 204
Abuſus tollendi. 10. 174. 173. maximè exorti in indulgentiis, 172. 459. & in Miſſarum celebratione, 182. & in concionibus popularibus, 371. & in Sanctorum celebratione, 373
Acceſſiones ad beneficia iuris patronatus quando tollendæ, 428
Acceſſus non concedendi, nec conceſſi extendendi, 435
Acclamationes Patrum in fine Concilij, 463
Acolythi, quando, & cur inſtituti, 209
Acolytatus, 316
Acta appellanti gratis exhibenda, 103. & infrá quantum tempus, 366. & quomodo ad iudicem appellationis transferenda, 365
Adæ tranſgreſſio, 9. & ſeq. & 36. quomodo tollatur. 9
Adminiſtratio bonorum monaſteriorum ad quos ſpectet, 175
Adminiſtratores locorum piorum quibus rationem reddant, 201. & de quibus adminiſtratores bonorũ Epiſcopatus Sede vacante,

vacante, 341
Adoleſcentium ætas prona ad mundi voluptates, 243
Adoratio Chriſti, 94
Adoratio Euchariſtiæ, 96
Aduentus Chriſti myſterium, 94
Adulterij pœna, 288
Adulterium nõ dirimit matrimonium, 255
Adultorum iuſtificatio, 54
Ætas ad dignitates obtinendas legitima, 318. ad beneficia, 236. ad ordines, 221. ad Seminarium, 243
Affinitas ex fornicatione in 1. & 2. gradu tantùm matrimonium dirimit, 279
Aleas fugere clerici debent, 187
Alexandri III. conſtitutio, 69.105
Alienare quando clericis non liceat, 165
Altare per menſam intelligitur apud Paulum, ibid.
Ambulationes ſub Miſſa tollant Epiſcopi, 181.
Animarum cura non negligenda, 73.46.78
Annexa beneficia ſingulis annis viſitare cura eſt Epiſcopi, 75
Annus ad ſuſcipiendos ordines datus, quos impetratum beneficium poſtulat, 194
Antiquitas non damnanda, 153
Antiquior Epiſcopus Metropolitano impedito habendæ Synodi prouincialis ius habeat, 293
Antiquiori Epiſcopo in Metropolitana Eccleſia Oeconomum eligere quando licet, 228.
Apoſtatarum pœnæ, 415
Apoſtatandi occaſio vnde, 178
Apoſtoli noui teſtamenti ſacerdotes, 177
Apoſtolis eorúmque ſucceſſoribus remittendi & retinendi peccata poteſtas communicata, 108
Appellatio cur inſtituta, & quando non impediat, vel ſuſpendat, 100. 204. 401. & quomodo admittenda, 196. & cui committenda, 103
Appellare à quibus liceat, 100:365
Appellans quid agere debeat, 100
Appellatus quid, & quando ſoluat pro actis, 366
Aqua naturalis de neceſſitate Baptiſmi, 65
Aquarum ſignificatio, 180
Aqua in calice cur vino miſceatur, 181
Arbiter de ſuſpicione & iuriſdictione cognoſcenda inter ordinarium & conſeruatorem iudicem, 129
Archidiaconi oculi Epiſcoporum, & qui eligi debent, 539. qui viſitandi ius habent, quomodo viſitent, 296
Archidiaconi cauſas matrimonij, & criminum non iudicant, 366. neque concubinatus, 447
Archiep. vide *Metropolitanus*.
Archipresb. vide *Parochus*.
Aſſumendus ad Cathedrales Eccleſias qualis eſſe debeat, 194
Attritio quid, 111
Auaritia idolorum ſeruitus, 302. omnium malorum radix, 204. ab Eccleſiaſticis tollenda, 154
Auctoritas Sedis Apoſtolicæ maxima, 87. 115. 152. in omnibus ſalua intelligitur, 19.74.& 292
Aucupia clericis vitanda. 319

B

BAptiſmus ſacramentum fidei, 56
Baptiſmi virtus, 10. neceſſitas, 54. & 65. Canones de eo, 65. verba requiſita, ibid. Aqua neceſſaria, ibid. in eo imprimitur character in anima, 63
Baptiſmi, & Pœnitentiæ differentiæ, 109
Baptiſmo ſuſcepto, vota non ſunt irrita, 66
Baptiſmus paruulorum, 10.& 66
Baptiſmus Ioannis, 65
Baptiſmus hæreticorum quomodo verus, 65
Baptiſmus ritè collatus non iteratur, 63.& 60
Baptiſmi ſola recordatio non tollit, neque minuit peccata, 66
Baptizantium, & baptizatorum cognatio, 274
Baptizari licet in omni ætate, & tẽpore, 66
Baptizantur paruuli in fide Eccleſiæ, ibid.
Baptizati Chriſtianæ Legis debitores, 65. peccando gratiam amittunt, ibid. ab vno vel duobus ſuſcipiendi de baptiſmo, 274
Benedictio coniugum approbatur, 256. in templo ſuſcipienda, 258. à proprio Parocho ſumenda, ibid.
Beneficia cur conſtituta ſint, 162
Beneficia Eccleſiaſtica obtinentium habitus, 221
Beneficiandorum ætas, ibid.
Beneficium Eccleſiaſticum habere debet, qui prima tonſura initiatus eſt, vt fori priuilegio gaudeat, ibid.
Beneficia vnius diœceſis, cum alterius diœceſis beneficio perpetuo non vniũtur, 134
Beneficiorum pluralitas reprobatur, 69.74. & 346.& quando permittatur, ibid.
Beneficia in ſeruitutem non redigenda, 455. vnita viſitanda, 74. ac etiam exempta, & à quibus, 169.& 313
Beneficia curata in ſimplicia non conuertenda,

tenda, 454. & quando curam animarum recipiant. ibid.
Beneficia regularia quibus conferenda, 135
Beneficia ſecularia Regularibus non concedenda, 136
Beneficia hæreditariam ſucceſſionem abhorrent, 435
Beneficia iuris patronatus, 137. 169. 353. 437
Beneficiis priuare clericos quando liceat, 417. 447. 369.
Biblia Latina vulgatæ editionis probata, 6. & 7
Biennij ſpatium litibus finiendis ſtatutum, 365
Bigamia prohibita, 255
Bigami ad minorum ordinum miniſteria non idonei, 242
Bona Eccleſiaſtica occupantium pœna, 204. eorum fructus in quos vſus conuertendi, ibid.
Bona ante profeſſionem monaſteriis non danda, aut abeuntibus reſtituenda, 408. quomodo Regularibus conceſſa, 375
Bononiæ laudes, 87
Bonum exemplum, quære *Exemplum.*
Bonifacij VIII. conſtitutio, 380. & 442.
Bonifacij IX. conſtitutio, 221
Brachium ſæculare implorari poteſt pro reuocandis monialibus intra vrbem, 379
Breuiarium, 460
Bulla indictionis Concilij Pauli III. *initio.*
Bulla facultatis transferendi Concilij ſub Paulo III. 85
Bulla reſumptionis Cōcilij ſub Iulio III. 88
Bulla celebrationis Concilij ſub Pio IV. 87
Bulla confirmationis Concilij ſub Pio IV. 465

C

CÆlibatus non poſtponitur ſtatui coniugali, 256
Cæremoniæ in celebratione Miſſæ quare inſtitutę, 179. 180. & in ordine ſacro, 148. in nuptiis, 258
Calicis vſus an cuiquam ſit permittendus, 152. 205
Candelarum certus numerus prohibetur in celebratione Miſſæ, 182
Canon Miſſæ ex quibus conſtet, 178
Canones de vita clericorum renouantur, 186. item ad Epiſcopalem dignitatem pertinentes, 454. item ad fauorem Eccleſiaſticarum perſonarum, 457
Canones indiſtinctè ab omnib. obſeruandi, 454
Canonicatus aut portio non ei confertur, qui eo ordine initiatus non eſt, quem illa dignitas aut portio requirit, ibid.
Canonici quales eligendi, ibid. & qui vocem in Capitulo non habeant, 194. quos ordines habere debeant, 318. eorum tenues reditus quomodo augendi, 342
Canonici Eccleſiæ ſenatus, 318
Canonici regulares tranſlati ad alium ordinem, ſæcularia beneficia obtinere num poſſint? 136
Canonici libri, 6
Canonicis non ampliùs tribus menſibus abeſſe licet, 318
Canonici præſentes ſacræ ordinationi, 227
Canonici diuina officia per ſe, non per alium obire debent, 319
Canonicorum vita, & honeſtas qualis, ibid. officium in choro, ibid. eorundem officium celebrante Epiſcopo, ibid. reſidentia, 210. & 313. an reſidere poſſint in Eccleſia curata, 190
Canonici duo adhiberi debent in publicatione indulgentiarum, 72. ad rationem redituum Seminarij exigendam, 245. ad conſtituenda quæ ad Seminarium ſpectant, 244. ad procedendum in quibuſdam cauſis, 428. ad conuertenda quædam in pios vſus, 436. Cætera quære in verbo, *Capitulum.*
Canonici Epiſcopo inſeruire debent, 319. ab eo corrigi poſſunt, 57. & quando ac quomodo, 428. &c. profeſſionem fidei coram quibus facere teneantur, 318
Cantus laudatur, 243. ſed laſciuus in celebratione Miſſæ vetatur, 182
Capellanorum Regiorum priuilegia reſtricta, 325
Capita ordinum, 393. 416
Capituli officium Sede vacante, 343
Capituli conſilium adhibere debet Epiſcopus in lectore & magiſtro deligendo, 24. in ordinibus canonicatuum deſignandis. 319. in his quæ ad debitum in diuinis officiis regimen ſpectant, ibid. & in his quę ad Seminarium pertinent, 243. in augendo præbendas tenues, 342. in omnibus his quæ non ſpectant ad commodum Epiſcopi, vel ſuorum, 428. Cætera require in verbo, *Canonici.*
Capituli menſa, 244. Capitula Cathedraliū à ſuis Epiſcopis viſitari & corrigi poſſunt, 58. & quomodo, & quādo, 428. apud Ordinarium conueniuntur non obſtantibus Conſeruatoribus, 29. Epiſcopo de quibus rationes reddere teneantur, 341 eorum negligētię à quibus ſuppleatur, ibid. litteras dim ſſorias an concedere poſſint, 80. & 231. an viſitare valeant, & quomodo. 296

Capituli iuriſdictio, poteſtas, & bonorum adminiſtratio intacta relinquitur, 428. quando eorum priuilegia non valeant, 352
Capitulorum generalium officium in magiſtris eligendis, 55. in exequendis piis relictis, 426. in conſeruanda regulari diſciplina, 375. & eorum negligētia à Concilio prouinciali aliquādo ſuppletur, 418
Capitulum ſub titulo S. Petri, vel S. Ioannis, ibid.
Capucinis bona poſſidere non licet, 378
Cardinales qui ſint eligendi, 292. eorum conſilio vniuerſalis Eccleſiæ adminiſtratio nititur. 420
Cardinalibus beneficiorum multitudo negetur, 346
Cardinalium indulta quando valeant, 455. Acceſſus & regreſſus tolluntur, 435
Cardinalium frugalitas, & continentia, 410. reſidentia, 210
Cardinalium familiares, vide *Familiares.*
Cardinalis Moronus primus Legatus Synodo benedixit, 461
Cardinales Epiſcopi infra tres menſes munus conſecrationis ſuſcipere tenētur, 219
Cardinales quatuor affirmare debent promouendos ad Cathedr. idoneos eſſe, ibid.
Caritas, 43. perfectionis vinculum, 165
Carnis deſideria quomodo reſtringantur, 459
Carthaginenſe Concilium, 419
Caſtitatis votum, 374
Caſtitatis donum petentibus non denegatur, 374
Caſuum reſeruatio, 114. & 123
Catecheſis ſingulis ſacramentis præſcribenda, 309
Catechumeni, 36
Catechiſmus, 460
Cathedralem & Parochialem Eccleſiam nemo ſimul retineat, 346
Cathedralibus Eccleſiis qui præficiendi, 46. 69. 188. 291. & quomodo prouidendum, quando ſunt exigui fructus, 337
Cathedrali Eccleſia vacante preces habendæ, 291
Cathedraliū Eccleſiarum pœnitētiarius, 310
Cathedralium Eccleſiarum pluralitas prohibetur, 69
Cauſæ matrimoniales ſpectant ad Eccleſiaſticos, 256. ſed non ad Decanos vel alios inferiores, 302. & vbi cognoſcendæ ob paupertatem, ibid.
Cauſæ citò expediendæ, ibid. & 443
Cauſæ fori Eccleſiaſtici ab Ordinariis cognoſcendæ, 302. & quibus delegandæ, 305
Cauſæ mercedum & miſerabilium perſonarum, 84
Cauſæ exemptorum quomodo tractandæ, ibid.
Cauſæ legitimæ abſentiæ quæ, 210
Cauſæ ciuiles, vide *Ciuiles.* Cauſæ criminales, quære *Criminales.*
Celebratio Miſſarum, lege *Miſſa.*
Cenſuræ ab Ordinariis emanatæ, ab Ordinariis publicandæ, & obſeruandæ à Regularibus, 394
Cenſuræ Eccleſiaſticæ à Iudicibus Eccleſiaſticis quando ferendæ, 422
Character quid, 99. in quib. imprimatur, ibi. & 208. deleri non poteſt, 63
Choreæ clericis prohibentur, 319
Chriſma ſacrum, 69
Chriſtiana vita perpetua pœnitentia eſſe debet, 119
Chriſtiani quādo cōmunicare teneantur, 97
Chriſtianorum officium maximè in Conciliis, 2. & 39
Chriſtus vera lux, 3. Propitiator noſter, 33. Saluator noſter, ibid. 372. fons iuſtitiæ, 35. cauſa ſalutis æternæ, ibid. Redemptor, 44. 372. Legiſlator, 44. ſanctitatis auctor, 95. ſacerdos ſecundum ordinem Melchiſedech, 176. magnus & ſupremus ſacerdos, 463. caput in membra, 41. vitis in palmites, ibid. Sol iuſtitię, 33. Fidei noſtræ auctor, ibid. ſecundus Adam, 34. omnium gratiarum fons & auctor, 154. mediator Dei, & hominum, 372. Patribus promiſſus, 33. Sacramentorum auctor & perfector, 254. pro omnibus mortuus, 34. & ad noſtrā ſalutē, 96. & 177. in Euchariſtia continetur, 91. 93. totus ſumitur ſub vtraque ſpecie, 93. 96. 151. 152. nobis meruit iuſtificationem, 34. 35. 36. & ſapientiam promiſit Eccleſiæ ſuæ, 88. in eo habemus redemptionem, & remiſſionē, 34. per eum fit ſatisfactio, 36. 117. eius ſermones ſeruant eum diligentes, 37
Chriſti aduentus, 33. meritum, 10. 34. 35. & 41. ieiunium, 90. diuinitas, 94. amor erga nos, 96. 176
Chriſto debetur latriæ cultus, 94
Ciborum delectus ſeruandus, 460
Circumſtantiæ peccati, 112
Citari Epiſcopus quando poſſit, vt perſonaliter compareat, 105
Ciuilibus in cauſis quomodo procedendum, 48. & quomodo exequendum, 422
Ciuilibus & criminalibus in cauſis quando appellationi locus eſt. 100
Clandeſtinorum matrimoniorum correctio, 257. 258

Clauium

Clauium poteſtas, 105.118.119.121.122
Clauſtralium monachorum ſacræ ſcripturę interpretes examinantur ab Epiſcopo, 36
Clauſura ſanctimonialium reſtituenda, 379
Clerici in ſortem Domini vocati, 186. quæ vitare debeant, 125.128. qui fori priuilegio gaudeant? 164
Clericorum vita & exemplum quanti momenti, 186.238.419. & 444. continentia 446. veſtitus & habitus quales eſſe debeant, 131.186. geſtus, inceſſus, & ſermones, 186. vita qualis, 125.186
Clerici etiam exempti ab Epiſcopo corrigi poſſunt, 56.127. delinquentes in loco decenti cuſtodiendi, 428. matrimonium contrahere prohibentur, 255. mendicare non debent, & quomodo eis prouidendum, 156. turpiter & ſcandaloſè viuentes quomodo puniantur, 169. 447. vſurpantes bona Eccleſiaſtica qua pœna puniantur, 204
Clerici homicidæ pœna & diſpenſatio, 132. degradatio, & depoſitio, 105.& 428
Clericorum immunitates, & priuilegia renouantur, 457. merita ex quibus deprehendantur. 234
Clerico vago Miſſas celebrare non licet, 182.241
Clerici coniugati quæ miniſteria exercere poſſint, 242. & quo priuilegio gaudeant, 221
Clerici concubinarij, vide *Concubinarij*.
Clericis aleæ, comeſſationes, luſus prohibentur, 186. Cætera quęre in verb *Sacerdotes*, & in verb. *Presbyter*.
Cluniacenſis monaſterij priuilegium, 393
Coadiutores quando dandi ſint, 169. & quomodo, ibid.
Coadiutores quomodo permittantur, 435
Cognatio ſpiritualis quomodo, & inter quos contrahatur, 88
Collatio beneficiorum, vide in verb. *Electio*.
Collatio ordinum gratis fieri debet, 154. vide *Ordo*.
Collegiorum generalium priuilegia, 82.130
Collegia ab Epiſcopo viſitantur, 198
Collegia litteras dimiſſorias concedendi ius non habent, vt quis ordinetur ab aliis, 231
Collegiorum perſonæ quomodo ſunt exemptæ, 314
Collegiorum priuilegiis quomodo ordinariis non detrahatur, 316
Collegij puerorum inſtituendi via, & ratio, 243. cum ſequentibus.
Collegiatæ Eccleſiæ nobilis alicuius oppidi qua ratione curent ſtipendium interpreti ſacræ ſcripturæ, 23
Collocutiones, & confabulationes non habendæ in Eccleſiis, 3.179
Comeſſationes clericis prohibentur, 187
Comitum Palatinorum priuilegia reſtricta, 316
Commendata monaſteria viſitanda, 146
Commendæ perpetuæ, 71
Commiſſio cauſarum quibus fieri debeat, 443
Cõmemoratio defunctorum facienda, 426
Communio ſacramentalis quibus, & quando neceſſaria ſit, 97. 152. à quibus ſæpe percipienda, 234.236. & in ea præparatio qualis, 95. in ea ſub qualibet ſpecie totus, & integer Chriſtus ſumitur, 93. 97.151. & ſeq.
Commutationes vltimarum voluntatũ quomodo, & quando faciendæ, 196.426
Compatres in Baptiſmo qui, 274
Compoſitio pro fructibus malè perceptis prohibita, 211
Computi diſciplina commendatur, 243
Conceptio Mariæ Virginis, 11
Concilium indicere ad Romanum Pontificem ſpectat, 88. & 461. eiúſque decreta ab eo confirmantur, 462. 464. & dubia declarantur, 461
Concilio intereſſe qui debeant, 89. 174. 293. & ad illud conuenire negligentes quomodo puniantur, 145
Conciliorum vtilitas, 293
Concilium celebrantium officium, 2. 3. 91
Concilij Tridentini inchoatio ſub Paulo III. 1. tranſlatio, 85. celebratio ſub Iulio III. 89. cum ſeqq. ſuſpenſio, 143. celebratio ſub Pio IV. 82. intentio præcipua qualis, ibidem. cum ſequent. finis, 462. confirmatio, 464. cauſæ quibus indictum fuit. 91.142.144.146.404. 761. & quot Patres ei interfuerunt, 463
Concilia prouincialia quibus de cauſis renouanda, & quando, 293. de quibus iudicent, 210. 245.291.293.296. 300.303. 304.352.365.443. & quid in eis agi debeat, 340.459
Concio, vide *Prædicationis* [illegible]
Concubinatus grauiſſimum peccatum. 288
Concubinariorũ pœnę, 288.447. cum ſeqq.
Concubinarum pœnæ, 288
Concubinarij quando diſpẽſari poſſint, 447
Concupiſcentia, 11
Conditiones in prouiſione Eccleſiæ reiiciendæ, 340
Confeſſio eſt iure diuino neceſſaria, 111. 124. eſt pars pœnitentiæ, 110.124. quomodo

modo, & quorum peccatorum facienda, 111.112.115. & quando præcipuè, 112. cui, 114. non eſt, impoſſibilis, 111.123. ad Euchariſtiam percipiendam neceſſaria, & quando, 95
Confeſſio ſecreta, 112.122
Confeſſionis miniſtri qui, 108.123
Confeſſionum libri diſcendi à pueris, 243
Confeſſores monialium, 393
Confeſſorum munus in ſatisfactionibus iungendis, 117
Confitendi in quadrageſima ſalutaris mos, 117.123
Confirmatio eſt ſacramentum, 68. eius miniſter Epiſcopus, ibid. & 208. eam habere debet qui prima tonſura eſt initiandus, 206. in ea character imprimitur in anima, 64. inter quos ſpiritualem cognationem contrahat, 274. Seſſ. 24. de reformatione matrimonij, cap. 2.
Confirmatio huius Concilij, 464
Confraternitates viſitandæ, 201
Coniuges, quære *Matrimonium*.
Conſanguinei fructibus Eccleſiarum non augendi, 420
Conſecratio vbi facienda, 219
Conſecrationis munus infra tempus ſtatutum ſuſcipiendum, 79. quale tempus ſit præſcriptum, 219
Conſecrationis panis, & vini efficacia, 93
Conſenſus contrahentium in matrimonio neceſſarius, ſed nō parentum, 184. & ſeq.
Conſeruatores iudices, 129
Conſeruatoriæ litteræ quibus, & quando nihil proſint, ibid.
Conſiſtorio præponitur Eccleſia Cathedralis vacans, 292
Conſtitutiones Eccleſiarum approbantur, 161.190.318.427. & Regularium etiam 374.393.190. & quæ reiiciantur, 340
Conſtantienſe Concilium, 142.149
Conſuetudo locorum attendēda, 29.48.310 pro lege habetur, 152. iuriſdictionem tribuit & officium, 190. dat poteſtatem, vt quis Concilio interſit, 89.145.293
Conſuetudines Eccleſiarum approbantur, 162.201.119 & quę ſint corruptelæ, 212
Conſultores duellorum puniuntur, 414
Conſummatio ſub priori Teſtamento non erat, 177
Continentia Diaconorum, & Subdiaconorum, 236
Contritio, quid, 110. pars eſt pœnitentiæ, ibid. & 122. neceſſaria, 110. libera, & voluntaria, ibid. & 122. imperfecta, attritio dicitur, 110. quomodo paretur, & quid producat. ibid.
Contritus ſine Confeſſione ad Euchariſtiam non accedat, 95.97
Controuerſiæ de præcedentia componendæ, 401
Contumacia ſeuerè punitur, 47.162.211. 422
Conuentus, require *Monaſterium*.
Conuertitiæ ſeu pœnitentes mulieres, 462
Corporis Chriſti feſtum, quære *Feſtum*.
Correctio quomodo ab Epiſcopis facienda, 57.129.131.134
Credere quomodo debeamus, 96
Criminales cauſæ à quibus cognoſcantur, 174.447
Criminalibus in cauſis quando appelletur & ad quem, 100. & quomodo in appellatione procedatur, 100, & quomodo executio facienda, 422
Culpa quomodo remittatur, 45. & an ſine pœna, 117.123
Cultus Euchariſtiæ, 117.94
Cupiditas malorum omnium radix, 204
Cura animarum nō negligenda, 46.171.110
Curatum beneficium, vide *Beneficium*.
Curatus, vide *Parochus*.
Curioſa à popularibus concionibus ſecludenda, 372

D

DEambulationes in Eccleſiis vitādæ, 182
Debitorum ſolutio quomodo ab exemptis extorquenda, 44
Decalogi præcepta, 44.111
Decanorum viſitatio qualis, 296. quas cauſas non iudicent, 310
Decimarum ſolutio debita eſt Deo, 386. non impedienda, ſed integrè facienda, ibid. & largiùs tenuioribus Eccleſiis, ibid.
Decimæ ad laicos pertinentes, 244
Decreta huius Conſilij approbata, 186. 464. in Synodis prouincialibus & Diœceſanis recipienda, 420. à lectoribus obſeruanda, ibid.
Decreta omnia de vita & honeſtate Clericorum obſeruanda, 186 & quę ad dignitatem Epiſcopalem pertineant, 454. & ad fauorem eorum, 458
Decreta ſuper reſidentia publicanda, 212. & de matrimonio, 258.
Deductiones ex fructibus in prouiſione Eccleſiarum reiiciuntur, 340
Defenſio permiſſa, 132
Degradatio actualis quomodo faciēda, 104.
Delegatio quibus fieri debeat, 443
Delinquentes in loco decenti cuſtodiendi, 428

Denuntiationes in Eccleſiis ante matrimonium quomodo,& quando faciendę, 257
Depoſitio verbalis quomodo facienda, 104
Derogationes quæ non faciendæ, 427
Deus pater miſericordiarum, 465. operatur velle & perficere, 39. impoſſibilia non iubet, 38. caſtitatem petentibus non denegat, 256
Diaboli imperium, 9. aſtutia ad nos perdendum, 119. calcaneo inſidiatur, 120
Diaconorum inſtitutio, & mentio in ſacris litteris, 107. 236. ætas, continentia, ibid.
Diaconi feſtis ſaltem ſolemnibus communionem percipere debent, ibid. quomodo ordinandi, ibid.
Die dominico quæ mira Deus egerit, 3
Dies feſti, vide *Feſti.*
Dignitates Eccleſiaſtic. quare inſtitutę. 318 quibus conferendæ, 329. non ſeruientes quid amittant, 190
Diligentes Chriſtum, eius ſermones ſeruant, 38
Dimiſſoriæ litteræ, vide, *Litteræ dimiſſoriæ.*
Diœceſes quare diſtinctæ. 134
Diœceſana Synodus quotannis celebranda, & qui intereſſe debeant, 293. 420. & quid ibi agi debeat. ibid. & 443
Diſceptationes contentioſæ vitandæ, 3
Diſciplina populis neceſſaria, 100
Diſciplina Eccleſiaſtica conſeruanda & reſtituenda, 457. & ſequent. & monaſtica, 417. & ſeq. ac regularis, 375
Diſpenſatio ad contrahendum matrimoniũ quando, quibus, & quomodo detur, 280
Diſpenſatio de homicidio quando facienda, 132. 304
Diſpenſationes de promouendo à quocunque, cui, & quãdo ſuffragentur. 82. de nõ promouendo ad annum ſuffragãtur, ibid.
Diſpenſationes de non reſidendo quando valeant, 48
Diſpenſationes in irregularitatibus ab Epiſcopis quando fiant. 304
Diſpenſationes de pluribus curatis exhibendæ, 73
Diſpenſationes gratioſè conceſſæ quando ſortiantur effectum, 454
Diſpenſationes extra curiam Ordinariis committendæ, 197
Diſpenſationes quomodo, & quando concedendæ, 132. 195. 274. 304. 449
Diſpoſitio ad gratiam, 34. & ſeqq.
Diſtributiones quotidianæ quomodo ordinandæ, vel augendæ, 162. 190. 353. & quomodo diuidendæ, 162. 190. & à quibus recipiendæ, 318
Diuinis intereſſe, aut Miſſas celebrare qui publicè criminoſi ſunt, prohibentur, 182
Diuinitas Chriſti in Euchariſtia quomodo, 93. 96. 97
Diuinorum officiorum ratio tam de cantu quàm de certa lege in choro permanendi à Synodo prouinciali præſcribenda. 319
Diuortium quoad thorũ fit ad tempus, 255
Doctores Cathedralibus præficiendi, 189. ac examini, 601. illiſque ſcholaſteriæ conferendæ. 245. ac pœnitentiariæ cum præbendis, 310. & Archidiaconatus, 318. & dignitates, ibid. & creari debent Vicarij Epiſcopi, 343. Cætera vide *Lector.*
Doctores Vniuerſitatum quid agere, aut promittere debeant. 420
Domini temporales, vide *Principes.*
Dominicis diebus & feſtis ſolemnibus, paſcendus à Parocho populus ſalutaribus verbis, 29. ad Parochiam ſuam populus accedat, 182
Domus Domini nihil præpoſterum, inhoneſtum, tumultuarium, aut profanum habere debet, 291
Dotari debent raptæ à raptoribus, 285
Dubitare de quibus non debeamus, 370
Duellorum vſus prohibitus. 383. & ſeqq.
Dyſcoli puniendi, aut expellendi, 243

E

Eccleſia columna veritatis, 92. pia mater, 151. edocta à Chriſto, & ab Apoſtolis, 45. & à Spiritu Sancto, 151. 371. communis mater, 147. Dei ſanguine acquiſita, 46. Chriſti ſponſa dilecta, 150
Eccleſia Romana omnium Eccleſiarum mater, & magiſtra, 65. 121. 180
Eccleſia non iudicat de occultis, 257. in quos iudicium exerceat, 174. hæreticos inuitat ad Concilium, 9. ſperat eorum conuerſionem, 140. & 143. iuſtis de cauſis communicat laicos ſub vna ſpecie, 152. & ſeq. de ſenſu Scripturarum iudicat, 7. & in matrimonij impedimẽtis diſpenſat, 255. eius benignitatem experiri nõ debet, qui eius præcepta cõtẽpſit, 281
Eccleſia domus Dei, & orationis, 182
Eccleſia Cathedralis, vide *Cathedralis.*
Eccleſiæ poteſtas, 86. 47. 85. 108. 131. 141. 379.
Eccleſiæ Catholicæ ritus obſeruandi, 164
Eccleſiæ patrimoniales, 352
Eccleſiæ receptiuæ, ibid.
Eccleſię nullius diœceſis à quo viſitãdę, 254
Eccleſiæ collapſæ reparandæ, 78. 169. vel transferendæ, ibid.
Eccleſiarum regimen onus formidandum, 46. &

46.& ſeq.quibus committendum ,ibid.& 186.208.291
Eccleſiarum duarum diuerſarum diœceſum vnio damnoſa, 134
Eccleſiarum bona occupantes, 204
Eccleſiaſtica hierarchia quomodo ordinata, 208
Eccleſiaſtica libertas,& immunitas, 458
Eccleſiaſticorum bonorum fructus quomodo conſumendi. 337
Editio vulgata Bibliorum approbatur, 6
Electi Dei non poſſunt ſciri , niſi ex ſpeciali reuelatione, 39
Electio ſuperiorum Regularium quomodo habenda, 389
Electio indignorum irritanda, 70
Electio in beneficiis quomodo fieri debeat, 318.352.368. & quomodo in beneficiis iuris patronatus,118.352.& ſeq & quorum fieri debeat , 48.69. 129. 189.352. & qua ætate, 221. & non ſine examine, 81.351
Electi ad Eccleſiarum regimen profeſſionem fidei facere tenentur, 318
Eleemoſynæ Montis Pietatis viſitandę,198
Eleemoſynæ pro defunctis vtiles, 371
Eleemoſynæ pro Miſſis importunè non exigendæ, 182
Eleemoſynarum Quæſtores , vide *Quæſtores*.
Eleemoſynarum adminiſtratores rationem Epiſcopo reddere tenentur, 201
Emphyteuſis Eccleſiæ vſurpatores, 207
Epiſcopalis dignitas omnino conſeruanda, 454
Epiſcopi à Spiritu ſancto poſiti regere Eccleſiam Dei,46.208.in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt ,ibid. Presbyteris ſunt ſuperiores,ibid. 209, Patres & Paſtores, 454.Sacramēti Confirmationis,68.208. ac Ordinationis, 179. ſupra omnes gradus conſtituti,291. à principibus, & cæteris honorandi,413. à dignitatem obtinentibus iuuandi , 318. eorum eſt prima ſedes,& locus,339.454. ac præcipua omnium rerum agendarum auctoritas,2 .1
Epiſcopi qui ſint eligendi, 46.69.189.291. & infra quantum tempus conſecrationis munus ſuſcipere teneantur,79.219.creati à Romano Pontifice ſunt legitimi, 209. eorum examen & teſtimonium quomodo faciendum, 291
Epiſcopi quales eſſe debeant, 3.100. 419. eorum familiares quales, 3. eorum menſa, ac ſupellex quales, 419
Epiſcoporum onus eſt Angelicis humeris formidandum, 291. eorum munus eſt in Dei laudibus incumbere, 2. & 3. hoſtias, laudes,& preces offerre, 3. ac alia multa peragere,quæ continentur,189.prædicare,29.210. Sacramentorum vim,& vſum explicare,309.eorum menſis Scripturarū lectionem admiſcere, 3.vigilare,in omnibus laborare,& miniſterium ſuū implere, 46.in eorum Eccleſiis reſidere, 47. 210. moderatè,ac ſobriè viuere,3.419.bonum exemplum ſubditis præbere, ibid. humanū erga propinquos carnis affectū deponere,419.principibus non inſeruire,454. lectorem Theologiæ eligere, 23. & magiſtrū Grāmaticæ,24.malos prędicatores corrigere,30.neglectę animarum curę,& circa plura curata prouidere, 171. & Eccleſiis, in quibus populus numeroſus eſt, 165.atque aliis omnib.quæ ad Dei cultū ſpectant,171. & Eccleſiæ parochiali vacanti,352.& quomodo,ibid.& ſeq.curare vt hoſpitalia diligenter gubernentur,84. vt pueri in ſuis parochiis doceantur. 320. vt ſana de purgatorio doctrina prædicetur,371. vt de inuocatione Sanctorum & imaginibus fideles inſtruātur,ibid.& ſeq. vt Miſſę piè ac purè celebrentur,182.vitia ſubditorum coarguere, 100.129.cóſque tanquā filios,& fratres diligere,100. & caritate , non auſteritate corrigere,& meminiſſe ſe paſtores , non percuſſores, ibid.pauperum,aliarúmque miſerabilium perſonarum curam paternā gerere, 210. monialibus confeſſorem extraordinariū offerre, 193. præcedentiæ controuerſias componere,401.virginum Deo dicandarum voluntatem explorare,411. Decreta huius Concilij de Regularibus exequi, 420.curare vt decretum Matrimonij publicetur,258.vt nuptiæ fiant cum honeſtate & modeſtia,290.ad Concilium prouinciale debent accedere, 293. certis maximè diebus in Eccleſiis permanere , 91. ordines per ſemetipſos conferre, 219. ſubditos docere , 187. & bono exemplo paſcere, 210
Epiſcopi gratiam per ſubreptionem obtentam poſſunt reſpuere,105.in caſibus quibuſdam reſeruatis abſoluere,115. abuſus in Miſſa exortos tollere,182. Confirmationis Sacramētum conferre.208. miniſtros Eccleſiæ ordinare, ibid. & 227. atque alia peragere quæ inferiores nō poſſunt,204.209.noua miracula approbare, 373.ordinatos ab ordinum exercitio ſuſpendere,& quādo,127. Clericos exēptos, & Regulares corrigere,& quomodo , & quando,34.129.131. 136.404. eos degradare

gradare poſſunt, & quando, 120. punire locum deferentes, 241. & concubinas, 258. & non accedentes ad Synodum, 293. beneficiis priuare turpiter viuentes, 169. & non reſidentes contumaces, 211. & ſeq. hoſpitalium cura priuare hoſpitalitatem non exercentes, 436. & iure patronatus patronum illud contra Canonicas ſanctiones transferentem, 438. Abbatum negligentiam ſupplere, 241. & Capituli Metropolitanæ Eccleſiæ, 284. & vices Metropolitani, ſi eſt Suffraganeus antiquior, 210. 293. Illúmque denuntiare Romano Pontifici, 47. in beneficiis iuris patronatus inſtituere, 137. præſentatóſque non idoneos repellere, 438. diſtributiones quotidianas diuidere, 162. nouas parochias conſtituere, 165. 166. eáſque diſtinguere, 337. ordines canonicatuum deſignare, 318. in iis quæ ad diuina officia ſpectant, prouidere, ibid. vniones certis de cauſis facere, 167. 244. 342. ac iam factas examinare, aut reuocare, 74. 266. monitiones ad finem reuelationis decernere, 422. beneficia transferre, 169. viſitare beneficia curata, 75. & Eccleſias exemptas, 78. commendata omnia beneficia, & monaſteria, etiam exempta, 113. hoſpitalia, confraternitates, Eleemoſynas montis pietatis & pia loca omnia, 198. & propriam diœceſim, 296. & quomodo, ibid. & Eccleſias ſæculares nullius diœceſis, 313. abſentiæ cauſas probare, 211. contumaces non reſidentes variis remediis compellere, ibid. & ſeq. de diſpenſationibus cognoſcere, 195. per ſaltum promotos diſpenſare, 237. licentiam Matrimonij contrahendi vagantibus concedere, 287. in ſuſpenſionibus & irregularitatibus diſpenſare, 304. in caſibus occultis etiam Apoſtolicæ Sedi reſeruatis abſoluere, ibidem. publicam pœnitentiam in aliam commutare, 309. cauſas omnes in prima inſtantia cognoſcere, 340. monaſteria Regularium aliquando gubernare, 418. abeuntibus ex eis ante profeſſionem bona reſtituere, 408. confeſſiones audientes approbare, 365. vltimas voluntates exequi, 196. ab adminiſtratoribus piorum rationes exigere, 201. ac etiam ab Oeconomis conſtitutis Sede vacante, 343. & à viſitatoribus, 296. notariis imperitis, vel delinquentibus Officij exercendi vſum prohibere, 204. familiarem ſuum non ſubditum ordinare, & quando, 229. Sanctorum Ordinum functiones reſtituere, 241. ea quæ ad Seminarium pertinent, conſtituere, 243. & eius redituum portiones accipere, 245. magnamque habet poteſtatem in his quæ ad viſitationem & correctionem ſpectant, 210. & in Protonotarios ac alios exemptos, ibid.

Epiſcopi quibus in cauſis procedant, vt Apoſtolicæ Sedis delegati, 14. 29. 47. 105. 128. 167. 169. 182. 190. 196. 204. 210. 340. 390. 438. 447.

Epiſcopi quando citandi, vt perſonaliter compareant 101. contra eos quales teſtes admittendi, ibid. eorum cauſę à Romano Pontifice terminandę, ibid. & 303. vel à Concilio prouinciali, ibid. & negligentia ſuppletur à Metropolitano, 245. & aliquando à Concilio prouinciali, 418 & quando ei Coadiutor dandus ſit, 435

Epiſcopi puniuntur, ſi non conſecrantur infra tres menſes, 219. ſi ſubditos negligenter corrigunt, 47. ſi non reſident, ibid. & 210. ſi negligunt ea quæ ad Seminarium ſpectant, 245. ſi ad Concilium prouinciale non accedunt, 145. ſi concubinas tenent, 447

Epiſcopis non licet Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, 61. nec alterius ſubditum ordinare, 126. aut corrigere, 134. nec quædam facere ſine conſilio & conſenſu Capituli, vt ſuprà in verb. *Capitulum*, aut Canonicorum, vt ſuprà in verb. *Canonici*.

Epiſcoporum Titularium licentia correcta, 127

Euangelium fons veritatis. 6. 44

Euchariſtia ſymbolum vnitatis, 90. 92. pignus futuræ gloriæ, ibid. ſpiritualis animarum cibus, ibid. antidotum liberans à culpis, & peccatis, ibid. ſymbolum rei ſacræ, inuiſibilis gratię forma viſibilis, 93. animæ vita, 96. perpetua ſanitas mentis, ibid. panis Angelorum, ibid.

Euchariſtia in proceſsionibus circumfertur, 97. intra ſepta, aut chorum monialium non ſeruanda, 393. quomodo accipiatur, & qualis præparatio exigatur. 95. 97.

Euchariſtię ſanctiſsimi Sacramenti inſtitutio, 92. excellentia, 93. cultus & veneratio, 94. decreta. 97. eius cuſtodiendæ, & ad infirmos deferendæ conſuetudo, 94. 97. in ea Chriſtus continetur, 91. & quomodo, 93. 96. 97.

Eugeniana conſtitutio curatis non ſuffragatur contra Epiſcopos. 212

Examen ordinandorum, 82. 220. 226. 236. & eligendorum ad beneficia, 288

Examinatores futurorum parochorum quot, & vbi, & qui conſtituendi, ibid. & eorum officiorum. 340. 346.

Excommunicatio gladius Eccleſiaſticæ diſciplinæ, 422
Excommunicationes & cenſuræ eccleſiaſticæ quando ferendæ, 80.422
Excommunicatus ad ſacramenta & fidelium familiaritatem non recipiendus, 367. & non reſipiſcens de hæreſi eſt ſuſpectus, ibid.
Executio quibus modis facienda, 428
Executores vltimarum voluntatum ſunt Epiſcopi, 293
Exemplum ſacerdotum quanti momenti, 187.238.419.
Exemplum malum ad malos mores prouocat, 309
Exemptionum reſtrictio, 316
Exemptorum cauſæ, 84
Exorciſtæ quando, & cur inſtituti, 207
Expectatiuæ tolluntur, 364
Extrema vnctio, quære *Vnctio*.

F

Fabricæ Eccleſiæ adminiſtratores tenentur reddere rationem ordinario, 301. illíque applicantur fructus beneficiorum concubinarij, 303. & Epiſcoporum abſentium, 210
Facultates de promouendo à quocumque, & de non promouendo, quando ſuffragentur, 82
Familiares Epiſcopi quales, 5. quando ab illis ordinari poſſunt, 229. reditibus Eccleſiarum non augendi, 419
Familiaritas Cardinalium quos non eximat ab Ordinarij iuriſdictione, 316. & qui familiarium priuilegio gaudeant, 131
Feſti dies Sanctorum quomodo celebrandi, 393.400. à Regularibus ſeruandi, quos Epiſcopus præcepit, ibid.
Feſtis diebus ad ſuas parochias frequenter populus accedere debet, 182. & Paſtores reſidere, 210. & ſeq.
Feſtum corporis Chriſti, 311
Feudalia deiectis dominis quando acquirantur, 455
Feudorum Eccleſiæ occupatores, 204
Fidei profeſſionem qui facere teneantur, 291
Fidei vis, & virtus, 4.36. effectus, 54. comites, ibid.
Fidei rudimenta in ſingulis parochiis pueri doceri debent, 300
Fides ſalutis initium, & radix iuſtificationis, 36. & ſeq. ſola quid, ibid. & ſeq. ſine pœnitentia remiſſionem non præſtat, 115. cur ſine operibus mortua, 36. & ſeqq. cætera de fide, vide in Decreto, & Canon. *de iuſtificatione*
Fiducia hæreticorum inanis, 37.43
Figuræ hiſtoriarum & Sanctorum, 375
Filij Clericorum illegitimi in Eccleſia, in qua pater habet, vel habuit beneficiū, idem vel aliud beneficiū habere nō poſſunt, 449
Fori Eccleſiaſtici cauſæ in prima inſtantia ab ordinariis cognoſcuntur, 365
Fori priuilegio qui gaudeant, 221
Forma requiſita in celebratione matrimonij, 257. & in promotione Epiſcoporum, 293. & in probando legitimas abſentiæ cauſas, 210
Fornicatio affinitatem contrahit, & inter quos, 279
Fratres S. Ioannis Hieroſolymitani, 244
Fratres, vide *Regulares*, & *Sacerdotes*.
Fructuum ſequeſtratio, 171.211. & à quibus tuta conſcientia percipi non poſſunt, ibid. & 436.
Frugalitas Epiſcoporū, & Cardinalium, 419
Fuga vbi timetur, quid agendum, 428
Funeralium quarta perſoluenda. 446

G

Gehennæ metus facit, vt à peccatis abſtineamus, 43.111
Generales ordinum quomodo eligendi, 389.419
Germaniæ Proteſtantibus datus ſaluus conductus, 107.140.148
Germania olim plena religione, & obedientia, 89. & ſeq.
Germanorum Epiſcoporum diſceſſus è Concilio, 143
Gradus affinitatis, & conſanguinitatis, 255
Grammaticæ magiſter in quib. Eccleſiis eligendus, 24
Gratia Dei præueniens, 34.42. non ex operibus, 36. an peccatis amittatur, per ſacramenta confertur, 63. eam conſecutum ſe eſſe an quis ſcire valeat, 37. & ſeq.
Gratiæ ad vacatura tolluntur, 364
Gratiæ quando ſuum ſortiantur effectum, 82.105.195.428
Gratis diſpenſationes fiant, 454
Gregorius X. 69
Gubernatores Eccleſiaſtici in quibus ſe ingerere non debeant, 365
Gymnaſia publica ſacræ ſcripturæ lectorem habeant, 24

H

Habitus clericalis à quibus deferendus, 227.243

Habitus non facit monachum. 131
Habitus Clericorum qualis, ibid.
Habitus religionis occultè non ferendus, 414. poſt quinquennium non deponendus, ibid.
Hæreditariæ ſucceſſiones beneficiorum prohibitæ, 434
Hæreſis ſuſpectus qui, 422
Hæreſis crimen quis abſoluit, 304
Hæreſis non diſſoluit matrimonij vinculum, 254
Hæreſes circa Sacramenta, 63.151.254
Hæreſes anathematizantur. 420.461
Hæreſum nocumenta, 63.410
Hæretici ad Conciliū inuitantur, 139.148 nouatores appellantur, 118. ſub prætextu Euangelij libertatem carnis introducunt, 254. & omnes anathematizantur, 463
Hęreticorum perfidia, 86.117.462. & inanis fiducia, 37
Hierarchia Eccleſiaſtica ex quibus conſtet, 208.209
Hiſtoriæ myſteriorum noſtræ redemptionis, 373
Homicidij pœna diſpenſatio, 132
Homiliæ Sanctorum legendæ, 243
Hoſpitalia viſitanda, 209. diligenter gubernanda, 84. ea obtinentes hoſpitalitatem exercere debent, 435
Hoſpitalia quę dantur in titulum, 244.435
Hoſpitalium priuilegiis quę gaudeant, 130
Hoſpitalium adminiſtratio vni vltra triennium concedenda, 436
Hoſtiæ poſt communionem reſeruatæ, 97

I

Ieiunia commendantur, 460
Ieiunij virtus, 91
Ieſuitæ, 408
Ieſus, vide *Chriſtus*
Illiteratis Rectoribus Coadiutores dantur, 169
Imagines Chriſti, Deiparæ, & Sanctorum in templis habendæ, & earum cultus qualis, 372. & ſeq.
Immunitas Eccleſiæ reſtituenda, & conſeruanda, 457
Impedimenta matrimonij, 255.274.278.279
Imperator bona Eccleſiaſtica cōſeruare debet, 457. & ea occupans excommunicatur, 204
Imperij iura multi habent, 437
Imperitiæ Parochorum ſuccurritur, 111
Impij iuſtificatio, 34. & ſeqq.
Impoſſibilia non ſunt præcepta Dei, 38 44
Impreſſorum cautelæ, 7
Index ſacrorum librorum, 6
Index librorum prohibitorum, 460
Indulgentiæ maximè ſalutares, 459. cœleſtes Eccleſiæ theſauri, 172. ad quæſtum non exercendæ, ibid. earum conferendi poteſtas à Chriſto conceſſa, ibid. quomodo publicandę, 459. aut concedendę, ibid. abuſus in eis exorti tolluntur, ibid.
Indulta quando ſuffragentur, 352.358
Indulta de non reſidendo tolluntur, 48
Infames qui, 285.455
Infidelitate amittitur fides, & gratia, 40
Infirmorum remedium optimum, 119
Inhibitio quando fieri non debeat, 365
Inhibitiones quando contemnendæ, 100. 139.212
Iniurias naſci, à quibus iura expectantur, nefarium eſt, 289
Inquiſitio de moribus & vita eius qui Cathedrali Eccleſiæ præficiendus eſt, eadem in Cardinalibus ſeruetur quæ in Epiſcopo, 291
Inſtantiæ primæ vbi cognoſcendæ, & quanto tempore terminandæ, 365
Inſtitutio ſanctiſſimi Sacramenti Euchariſtiæ. 92. Matrimonij, 254. Ordinationis, 208. Confeſſionis, 111. Pœnitentiæ, 122.108. Vnctionis extremæ, 89. & Confirmationis, 68
Inſtitutio in beneficiis iuris patronatus, 137
Interdicta Ordinariorum à Regularibus ſeruanda, 394
Interpretatio Scripturarum contra ſenſum approbatum prohibetur, 6. & ſeqq.
Ioannis Baptiſmus, 65
Irregulares quomodo & quando ab Epiſcopo diſpenſari poſſint, 132
Irreuerentia ab impietate vt ſeiuncta, 182
Iudæ proditio, 43
Iudæi per legem Moyſi an liberarentur, 33
Iudices eccleſiaſtici cognoſcunt de matrimoniis, 355. à cenſuris eccleſiaſticis abſtinere debent, 420. 309. breui cauſas finire, 443. & quomodo exequantur ſuas ſententias, 461
Iudicare Dei eſt, non hominum, 41
Iudices laici eccleſiaſticos impedire non poſſunt, 443
Iudices delegati qui, & quomodo eligendi, 437. & ſeq.
Iudicis impedientis acta appellantis pœna, 366
Iudicium Dei ante oculos quiſque habere debet, 41
Iuriſdictio Ordinariorum nullis priuilegiis, aut exemptionibus impedienda, 365

Iuriſdictiones Eccleſiaſticas locare non licet, 438
Iuriſdictio Capituli ſalua relinquitur, 428
Ius patronatus quibus habere liceat, 137. 453.& ſeqq.ex fundatione,aut dotatione eſſe debet,437.quomodo probetur,ibid. & ſeq.in alios non transferendum, ibid. & 438.quorum ſit electio,vel inſtitutio, 353.438.& quod abrogatum cenſeatur, 437.
Iuſti adhuc iuſtificari poſſunt, 38.& in venialia peccata aliquando cadunt, ibid.
Iuſtificationis cauſæ, 36. effectus, 34.fructus,40.& ſeq.incrementum, 38.præparatio, 34.43.42.63. Canones,64.ad eam naturæ,& legis imbecillitas, 33
Iuſtificatio adultorum, 34
Iuſtificationis impij deſcriptio,ibid. & ſeq. & quare dicatur per fidē,& gratis fieri, 36
Iuſtificari per Chriſtum, 34
Iuſtificatus peccare poteſt, 44
Iuſtitia accepta augetur. ibid.
Iuſtitiæ publicę honeſtatis impedimentu, 278
Iuſtitiæ Dei infuſio, 41

L

Lapſorum poſt baptiſma reparatio, 39 45
Lateranenſe Concil.magnum, 69.112
Lateranenſe Concilium vlt. 8
Latinam linguam ſcire debent,qui minoribus ordinibus initiantur, 227
Latriæ cultus exhibendus eſt Chriſto in Euchariſtia, 152.& 97.
Laici effici non poſſunt ritè ordinati, 208 & ſeq.
Laici à Sacerdotibus communionem accipiant,127.non adſtringuntur ad cõmunionem ſub vtraque ſpecie,151.& ſeq.
Lectio ſacræ Scripturæ vbi inſtituenda,23. & ſeq. menſis Epiſcoporū admiſcenda,3
Lectoris Ordo quādo,& cur inſtitutus,207
Lectorum ſtipendium,23. priuilegium,20. promiſſio, 410
Legata ad pios vſus quomodo exequenda, 393
Legati de latere quæ impedire non poſſint, 366. & quomodo procedere debeant in appellationibus,& inhibitionibus, 197
Legiſlator Chriſtus, 44
Legis Moyſis impotentia ad iuſtificationem, 33
Libertas Eccleſiaſtica non violanda, 416
Libertas Virginum Deo dicandarum conſeruanda. 408
Liberum arbitrium, 47
Libri de rebus ſacris quomodo edendi, 6.7
Libri de matrimoniis, 258. de baptizatis, 274
Librorum prohibitorum index, 460
Librorum indici corrigendo præfecti Patres, 404
Librorum ſacrorum index, 6
Librorum ſacrorum vulgata editio approbatur. ibid.
Licentia prædicandi gratis concedenda,30. & ſimiliter licentia diſcedendi à Beneficiis, 211
Licentię non reſidendi à quibus probandæ, vel iudicandæ, 210
Licentiati Cathedralibus præficiēdi.188.& Vicarij Epiſcopi cõſtituendi,343.&Examinatores,352. & Archidiaconi,318.& Pœnitentiarij, 310. illiſque ſcholariæ conferendæ, 245.& dignitates, 318
Litigatorū paupertati ſuccurritur,365.occurritur artibus, 443.445
Litteræ Conſeruatorię,129. cõmendatitię, 127.226.& teſtimoniales,154.220.236. dimiſſoriæ,86. gratis concedendæ,154. & à quibus, 80.174
Locationes in præiudiciū ſucceſſorū prohibitæ,444. & ad longum tempus, ibid.
Lucra Turnorum prohibentur, 340
Lucrum turpe prohibendū, 182. 373.459
Luſus,& luxus Clericis prohibetur, 186. 319

M

Magiſtri Grammaticæ,vbi eligendi, 24
Magiſtri degentes quid agant, aut ſpondeant, 420
Magiſtri in Theologia ad Cathedrales aſſumendi, 188.ad dignitates,quæ ſcholaſteriæ dicuntur, 245. ad Archidiaconatus, 318. eligi debent Pœnitentiarij, 309. & examinatores, 352
Magiſtrorum priuilegium, 24
Maiores ordines, vide *Ordines*.
Mandata Euangelij & Decalogi,44.obſeruanda, 38. non ſunt impoſſibilia,38.44
Mandata de prouidendo tolluntur, 364
Mare magnum Regularium non obſtat decretis huius Conc. de regularibus,418. neque quartæ funeralium, 446
Maria Virgo fuit ſine peccato veniali, 44. eius conceptio, 11
Martyrum Reliquiæ, 374
Matrimonium Sacramentū magnū, veteribus cõnubiis gratia pręſtat, 254. à Chriſto inſtitutum, & gratiam confert,ibid. ſancta res eſt,& ſanctè tractanda, 290
Matrimonium fieri debet libero conſenſu. 257

cum parentum voluntate, licet non ſit neceſſaria, ibid. cum denunciationibus præcedentibus in Eccleſiis, ibid. in facie Eccleſiæ celebrandum interrogante Parocho, & quibus verbis, ibid. præſentibus duobus, aut tribus teſtibus, ibid. cum benedictione à proprio Parocho ſuſcipiendum, ibid. cum peccatorum confeſſione, & Euchariſtiæ perceptione, ibid. ſeruatis laudabilibus conſuetudinibus, & cæremoniis prouinciæ, ibid.

Matrimonium quę vincula impediant, 255. 274. quando non valeat, 255. 256. quomodo dirimatur, 255. ex multis cauſis ſeparatur, quoad thorum, ibid. cum vagantibus non facilè contrahendum, 287

Matrimonia clandeſtina Eccleſia ſemper deteſtata eſt, 257

Matrimonij libertas non impedienda, 289. cęremoniæ non damnandæ, 255. ſolemnitas prohibita certis anni temporibus, ibid. & 290

Matrimonij cauſæ ſpectant ad Eccleſiaſticos, 255

Mendacij peccatum, 105

Mendicare Clericos non decet, 156

Menſæ Epiſcopalis ſobrietas, & frugalitas, 419

Menſa apud Apoſtolũ altare ſignificat, 177

Mercedum cauſſæ fauor, 130

Merces bonorum operum expectanda, 38. 40. 45

Mercenarij à cura animarum arcendi, 46. 210

Merita paſſionis Chriſti, 28. 35

Merita hominum dona Dei, 40. & ſeq.

Meritum bonorum operum, ibid.

Metropolitani officium in lectore eligendo, 24. in denunciando Romano Pontifici Epiſcopos abſentes, 47. in probando, & iudicando legitimas Epiſcoporũ abſentias, 217. in corrigendo Epiſcopos negligentes, 245. in ſupplendo negligentiã Regularium, 29. 391. & Capituli, 343. in viſitãdo diœceſim propriã, 296. & in cogendo Synodũ prouincialem, 293. in erigendo Collegia ob Eccleſiarum paupertatem, 245. in iudicando aliqua cũ Conc. prouinciali. 210. 373. & lege *Concilium prouinciale*, & in erigendo aliquando Congregationes monaſteriorum, 391

Metropolitanus obligatur ad perſonalem reſidentiam, 210. & non reſidens denunciatur ab Epiſcopo antiquiori, 47. & ab eodem eius abſentia probatur, 210. negligens in Seminarij erectione corripitur à Synodo prouinciali, 245. & punitur, ſi ſtatutis temporibus ſynodum prouincialem non cogit, 293

Metus gehennæ, 110

Militum S. Ioann. Hieroſolymitani immunitates, 244. aliqua correcta, 252. 418

Miniſtri Epiſcoporũ quales eſſe debeant, 3

Miracula noua quomodo admittantur, 371

Miſſa vulgari ſermone nõ celebranda, 180

Miſſæ verum ſacrificiũ, 174. 180. verè propitiatorium, 178. 180. & magnũ myſterium, 181. piè purè peragendum, ibid. quantum, & quibus proſit, 178. 181. 371. & in eius celebratione quæ vitanda ſint, 3. 182

Miſſa magnam continet eruditionem, 180

Miſſæ in memoriam Sanctorum, 178. 180. horis debitis celebrandę, ibid. non in domibus priuatis, ibid.

Miſſæ in quibus ſacerdos ſolus ſacramentaliter communicat, approbantur, 179

Miſſę defunctorum quomodo diſponendæ, 426. proſunt illis quando in Chriſto mortui ſunt, & nondum ad plenum purgati, 176. 180. 372

Miſſæ nouæ, 182

Miſſale, 460

Miſſarum celebratio frequentanda, 238. quibus præſentibus, & vbi, & à quo non facienda, 182. 243

Miſſarum ratione eleemoſynæ importunæ non exigendæ, 182

Monachi ad publicas proceſſiones accedere tenentur. 401

Monaſteria viſitanda etiam Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, & quomodo, 391. item commendata, 171. etiam Ordinum Capita, & quomodo, 416. illiſque quomodo de Abbatibus prouideri debeat, 417

Monaſteria curam animarum habẽtia, quibus ſubſint, 393. & quomodo, & quando ſubſint Epiſcopis, 418. Lectorem ſacræ Scripturæ habere debent, 24. quæ bona poſſidere poſſint, 375. 378. non erigenda ſine licentia Epiſcopi, ibid. non augenda inſolito numero, ibid. in iis erigi debent Congregationes, 391

Monaſteria ſanctimonialium ingredi quando liceat, 379. extra vrbem poſita, intra vrbem reducenda, ibid. etiam Epiſcopis, & Superioribus eius clauſtra ingredi non licet, 390. quæ regantur ab Epiſcopis, 392. 411. & illa ingredi neminem cogendum, aut impediendum, ibid.

Monaſticæ vitæ diſciplina reſtituenda, 418

Moniales ſæpè conſiteri, & Euchariſtiam ſumere debent, 393

Metu ad ingreſſum religionis non tompellendæ,

lendæ, nec impediendæ, 411. bona mobilia, & immobilia vt propria habere non poſſunt, 375. nec monaſterium exire, 379. infra quantum tempus profeſſionem facere debeant, 418. & quomodo, & qua ætate fiant, 411
Monitiones ad finem reuelationis quando concedendæ, 393
Monitiones binæ quando præcedere debeant, 447. excommunicatis faciendæ, 422
Monomachia prohibita, 456
Montes Pietatis viſitandi, 198
Mortuorum commemoratio, 426
Mulierum concubinarum pœna, 288
Multæ pecuniariæ locis piis aſſignandæ, 422. vel fabricæ Eccleſiæ, 447
Munus non accipiendum à Viſitatoribus, 196
Muſicæ quæ in Eccleſiis prohibeantur, 182
Myſteriorum noſtræ redemptionis hiſtoriæ, 373

N

NAturæ impotẽtia ad iuſtificationẽ, 33
Neceſſitas abſentiæ excuſationem præſtat, 210
Negotia ſæcularia fugere debent Clerici, 186
Niniuitarum pœnitentia, 111
Nominati ad beneficia non admittuntur ſine examine, 82
Notarij quantum, & quando pro literis dimiſſoriis accipiant, 154
Notarij non idonei, vel delinquentes in cauſis Eccleſiaſticis, quomodo corrigendi, 204
Notarij infra quantum tempus actorum copiam exhibere teneantur, 365
Notariorum imperitia litium occaſionem producit, 198
Nouatianorum hæreſis, 108
Nouatores hæretici vocantur, 118
Nouitij, & nouitiæ ad profeſſionem quando admittendæ, 411
Nuncij Apoſtolici quæ impedire non poſſint, 412. & quomodo procedant in appellationibus & inhibitionibus, 197
Nuptiæ prohibitæ certis anni temporibus, 256

O

OBedientia præſtanda Romanæ Eccleſiæ, 318. & 420. & Præpoſitis, 125
Obedientia pręſtat excuſationem abſentię, 210
Obedientiæ votum, 374
Obicem ponere gratiæ Dei, 63
Oblatio munda apud Malachiam quæ, 176. & ſeqq.
Oblatio Regul. quando valeat, 405
Oeconomi inſtitutio Sede Epiſcopali vacante ad quem pertineat, 343
Offerri Chriſtum in Miſſa non eſt idem quod manducari, 180
Opera ſatiſfactionis, 119
Opera ante iuſtificationem, 42
Opera bona augent iuſtitiam, 44. dona Dei, & iuſtificati merita, 46
Operum ſine gratia imbecillitas, 41
Operum bonorum retributio, 38. 39. 44
Oratoria ab Epiſcopis deſignanda, & viſitanda, 182. & ſeq.
Orationes quomodo faciendæ maximè in Concilio, 2
Oratorum locus in Concilio, 459
Ordinarius, vide *Epiſcopus*.
Ordinatio ab Epiſcopo facienda, 208. & à proprio Epiſcopo, 61. 82. 127. 124. 219. à Chriſto inſtituta fuit, 24. & quomodo facienda, 227. quando, & vbi, ibid. & qua ætate, 236. & gratis, 154. cum examine, 82. 219. 236. quibus cæremoniis, 88
Ordinandus non eſt homicida, 132. nec qui beneficium non habet, vel aliud vnde viuere poſſit, 156. nec qui confirmationem non ſuſcepit, 220. nec qui fidei rudimenta edoctus nõ fuit, ibid. nec qui linguam Latinam ignorant, 233. nec qui ſcribere neſciunt, 227. nec minores ætate requiſita, 220. nec bonum teſtimonium non habentes, ibid. 227. 238. nec qui in ſuo ordine verſati non fuerunt, ibid. nec qui non ſit vtilis, & neceſſarius ſuis Eccleſiis, ibid.
Ordinationis inhabilium effectus, 127
Ordinati ſuis Eccleſiis deſeruire debent, 236. 242. 136
Ordinatio ſacra eſt vnum ex ſeptem Sacramentis, 208. gratiam confert, ibid. & abſoluendi poteſtatẽ, ibid. in ea imprimitur character in anima, ibid. & 209
Ordinatorum à non ſuo Epiſcopo pœnæ, 127. & eorum qui ordinantur per licentiam Capituli Sede vacante, 80. & à ſæculari poteſtate, 208
Ordines maiores, & minores, 205. 234
Ordinum diuerſorum rationes, 207. 242
Ordines requiſiti infra annum à quibus ſuſcipiendi, 194
Ordines minores per temporum interſtitia, conferendi, 224. & quibus, ibid. ſunt gradus ad maiores, 208. 234.
Oſtiariatus quando, & cur inſtitutus, 207. 242.
Originalis peccati merita, 9. cum ſeqq.

Ouium munus erga paſtores, 445

P

Pœnitentia quid, 110. ante aduentum Chriſti non erat Sacramentum, 108. dicitur ſecunda tabula poſt naufragium, 39. quid contineat, ibid. & 110.122. cur & quando, & à quo inſtituta, 108.121

Pœnitentiæ vtilitas, & partes, 110.122. & fructus, 108. quid differat à baptiſmo, 40.109.122

Pœnitentia publica quando imponẽda, 309

Pœnitentiarius in Cathedrali, ibid.

Papa, quære *Pont. Max.*

Parentum conſenſus in matrimoniis non neceſſarius, 257

Parochiales Eccleſiæ tenues quomodo augeantur, 337. quibus non vniantur, ibid. quæ penſionibus, aut reſeruationibus non grauentur, ibid. & illis vacantibus quid agendum, 352. & ſeq.

Parochiæ quare diſtinctæ, 134. quando ſunt nouæ inſtituendæ. 165. vel diſtinguendę, 337. & collapſę reficiendę, 170. vel transferendæ in ciuitatibus faciendæ, 270. in eiſque parochiis propriis ſinguli tenentur audire verbum Dei, 231. & Sacramenta ſuſcipere, 338

Parochi officium eſt prædicare, 29.210. 300. exponere ea quæ in Miſſa leguntur. 180. explicare decretum matrimonij, 156. Pueros fidei rudimenta, & obedientiam docere, 300. vim, & vſum Sacramentorũ explicare, 309. Sacra eloquia, & ſalutis monita explicare, ibid. Ieiunia, dies feſtos, & obedientiam commendare, 459. oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, ſacramenta adminiſtrare, & bono exẽplo paſcere, 186.210. pauperum aliarúmque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, ibid. Miſſas frequenter celebrare, 238. in ſuis Eccleſiis reſidere, 48. 211.212. decreta matrimonij obſeruare, 257. nuptias benedicere, 185. librum matrimonij habere, ibid. ac baptizatorum, 274. ad Synodum diœceſanam accedere, 295.420. baptizando quædam peragere, 274. carnis affectum erga propinquos deponere, 420. & alia multa obſeruare, ibid. decreta Concilij recipere, obedientiam ſpondere, ac hæreſes anathematizare, ibid. & hoſpitalitatem ſeruare, 435

Parochi paupertati ſuccurritur, 165. 445. imperitiæ, & malæ vitæ occurritur, 169. cætera lege in verbo *Sacerdos*, & in verbo *Clericus*.

Parochiani, vide *Populus*.

Paruuli ad Euchariſtiæ perceptionem non obligantur, 153

Paruulorum Baptiſmus, 10.66

Paſcha vetus & nouum, 176

Paſchatis tempore cõmunicare tenemur, 97

Paſquillorum Auctores damnantur, 7

Paſtoris officium, 100.210

Patriarcha, vide *Metropolitanus*.

Patrimonium quando alienare non liceat, 213

Patrini duellorum puniuntur, 455

Patrini tantùm duo vel vnicus, 274

Pauli vocatio, 42

Pauperes gratis docendi, 24. in collegium Clericorum eligendi, 244

Paupertatis votum, 374. priuilegia, 120

Pauperum cura apud Epiſcopos, 198

Peccãtes publicè ſunt palã corripiendi, 285

Peccata omnia mortalia in confeſſione recenſenda, 111. ac eorũ circunſtantiæ, 109

Peccatorum remiſſio quomodo fiat, 34. & per quem, 108.114.117.122.

Peccatum originale quomodo tollatur, 10. & eius materia, 9. cum ſeq.

Peccatum veniale etiam iuſti committunt, 38.44. & an taceri poſſit in confeſſione, 111

Penſiones quando extinguere non liceat, 156. quomodo minuantur, 245. quibus Eccleſiis imponi non poſſint, 337. & quibus habere non permittatur, 449

Peregrino ſacerdoti Miſſam celebrare non licet, 182.241

Perſeuerantiæ munus, 39.44

Petrus Princeps Apoſtolus, 38

Picturæ quid erudiant, & quomodo fieri debeant, 373

Pij IV. pia intentio, 144. hoc Concilium confirmauit, 465

Piorum locorum bona vſurpantes, 201

Plebanus, vide *Parochus*.

Pluralitas beneficiorum & Eccleſiarum, 64. 70.73.347

Pœna temporalis non ſemper remittitur, 55

Pœna violantium ſaluos conductus, 142

Pœnarum genera, 105.428. & 447

Pontifex Vicarius Dei in terris, 46.89. eius eſt ſuprema auctoritas, 115.47.85.143. & in omnibus ſalua intelligitur, 11.291.459

Pontificis eſt Eccleſias de Paſtoribus prouidere, 48.318. circa matrimonij impedimẽta cõſtituere, & diſpenſare, 255. Cõcilium generale indicere, 88.461. eiúſque decreta cõfirmare, 462.464. eorũ dubia declarare, 461. Eccleſię trãquillitati cõſulere, ibid. eius munus eſt ſolicitudo vniuerſę Eccleſiæ,

Eccleſiæ. & creatio Cardinalium, 291. & Epiſcoporum, 47.209
Pontifex ſummus prouidet regnantium neceſſitatibus, 346. Eccleſiis exiguorum redituum, 357 & curat quæ ad ſtudiorum reformationem ſpectant, 422. de coadiutoriis diſponendis, 434. de abuſibus circa indulgentiarum vſum exortis, 459. de indice librorum prohibitorum, 460. de Catechiſmo, Breuiario & Miſſali, ibid. quando aliqui nolunt accedere ad Synodum prouincialem, 420. de Calicis conceſſione, 201. de animaduerſione in Epiſcopos non reſidentes facienda, 47. de cauſis Epiſcoporum grauioribus terminandis, 105. 300. & de Epiſcopis concubinariis. 447. & de legitimis cauſis abſentiæ Epiſcoporum, 210
Pontifex Max. vtitur conſilio Cardinalium in adminiſtratione vniuerſalis Eccleſiæ, 420. grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruare potuit, 115. Imperatores & Reges, vel alios bona Eccleſiaſticā occupantes abſoluere, 104. cauſas extra curiam quibus committat, 303. & 438. & quomodo, 459
Pontifice inconſulto nihil inuſitatum decerni debet, 373
Pontificalia in alterius diœceſi exercere non licet, 61
Populo numeroſo quomodo prouideatur, 150. 165
Populus in ſua parochia tenetur audire verbum Dei, 30. & quando compellatur ſubminiſtrare neceſſaria parochis, 169. 337
Portio, quære *Prabenda.*
Poſſeſſio triennalis quibus non ſuffragetur, 418.
Præbenda Lectorum, 23
Præbendæ, quibus conferendæ, 318. & quomodo, 417. & tenues quomodo augendæ, 410
Præbendas obtinentium reſidentia, 37. & 318
Præcedentiæ controuerſiæ componendæ, 401
Præcedentiæ alicuius cauſſa non innouatur, 408
Præcepta Dei ſunt poſſibilia, & obſeruanda, 38. & 44
Prædeſtinationis præſumptio cauenda, 38. 43
Prædicationis munus præcipuum Epiſcopi, 29. & 300. & quomodo & quando præſtandum, 29. 300. & eius vtilitas, 29
Prædicatio non omnibus eſt conceſſa, 30. & 300. maximè ſine licentia, ibid.
Prædicatores quando, & quomodo corrigendi, 30
Præfecta, vide *Abbatiſſa.*
Prælatus, vide *Epiſcopus.*
Præparatio ad iuſtificationem, 34
Præſidentium integritas, ſalus eſt ſubditorum, 46
Præſtimonia, 134.244
Presbyteri qui dicantur, 120. & 125. eorum ætas, 397. quales ordinandi, 138. quando Miſſas celebrare teneantur, ibid. Cætera quære in ver. *Clericus*, & in ver. *Sacerdos.*
Præſens quis iudicetur, 190.210
Primas, vide *Metropolitanus*, & *Epiſcopus.*
Principes à Deo conſtituti ſunt fidei, & Eccleſię protectores, 458. cogentes ſubditos matrimonium contrahere, excommunicantur, 289. locum ad monomachiam concedentes puniuntur, 455. Epiſcopos paterno honore proſequi debent, 454. libertatem Eccleſiaſticam cōſeruare, 457. decreta huius Concilij obſeruare, ibidem.
Prioratus ab Epiſcopo viſitandi, 171
Priorum & Prioriſſarum electio, 388. 390
Priuilegia ſunt cauſſæ multarum turbationum, 116. & 454
Priuilegia in Eccleſiis parochialibus vacantibus quando non valent, 352
Priuilegia ſcholarium, vide *Scholarium priuilegia.*
Priuilegia de non reſidendo tolluntur, 48
Proceſſiones in quibus Euchariſtia circumfertur cur inſtitutæ, 94. & 97. ad eas accedere debent etiam exempti, 401
Proceſſus quando ſit nullus, 197
Procuratio non exigenda à Viſitatoribus, 35
Profeſſio quomodo emittenda, 405.411
Profeſſionem fidei qui facere teneantur, 291.318
Profeſſionem infra quantum tempus Regulares faciant, 405
Prohibitiones matrimonii quæ, 255. 274. 278. 279. 285. & quibus temporibus, 256. 290
Promiſſiones in prouiſione Eccleſiæ prohibitæ, 199
Promoti per ſaltum ab Epiſcopo diſpenſari poſſunt, 238
Promouendi ad cathedrales, vide *Epiſcopi.*
Promouendi ad Ordines, vide *Ordinandus.*
Proponentibus legatis, &c. quomodo intelligantur hæc verba. 370
Proteſtantes Germaniæ, 106. 139. eis datus ſaluus conductus. 106. 140
Protonotariatus, 316

Prouin

Prouinciale Concilium, vide *Concilium.*
Prouinciales quomodo eligendi, 388
Publicatio decretorum reſidentiæ fieri debet, 212
Puellæ non cogendæ, nec impediendæ monaſterium ingredi, 411.413
Pueri ad religionem informandi, 145. & quomodo, ibid.
Purgatorium, 46. 365. de eo doctrina, ibid. cum ſeq.

Q

QVadrageſimæ tempus acceptabile, 112
Quæſtiones inutiles ſecludendæ à popularibus concionibus. 309. ac etiam difficiles, 371
Quæſtores eleemoſynarij prædicare prohibentur, 30. eorum nomen penitùs tollendum, 172
Quarta funeralium perſoluenda, 446

R

RAptores, & raptæ quando matrimonium contrahere poſſint, 285. & tenentur raptores raptas dotare, ibid.
Raptores bonorum Eccleſiaſticorum puniuntur, 204
Reatus æternę pœnæ quomodo deleatur, 45
Rebaptizari non licet, 66.108
Rector, vide *Parochus & Beneficiatus.*
Reformatores ſtudiorum quid agere debeant, 420
Regreſſus tolluntur, 435
Regulares non poſſunt prędicare ſine licẽtia Epiſcopi, 29. & minus contradicente Epiſcopo, 300. nec confeſſiones audire ſine eius examine, 205. nec bona poſſidere poſſunt, 375. nec alicuius obſequio ſine ſuperioris licentia ſe ſubiicere, 379. nec ſine illa à conuentibus recedere, ibid. nec habitum ſponte dimittere, 409. nec ad laxiorem religionem ſe transferre, ibid. nec habitum ferre occultè, ibid.
Regulares quomodo ordinandi, 236. qua ratione vitam inſtituere debeant, 374. cum ſeq. in conuentibus etiamſi abſint cauſa ſtudiorum, habitare debent, 379. Epiſcoporum præcepta quoad quędam ſeruare, 401. ad publicas proceſſiones accedere, ibid. infra quantum tempus profeſſionem facere debeant, 405
Regulares viuentes extra clauſtra quando prędicare valeant, 30. corriguntur ab Ordinario, 57. & quando, 149. & aliquando etiamſi intra clauſtra degant, 337
Regularis vita inſtauranda, 374
Regularium ſuperiores quomodo creandi, 388
Regularium beneficia quibus conferantur, 129
Regularium monaſteriorum prouiſio, 418
Religioſus, vide *Clerici, Regulares, & Sacerdotes,*
Reliquiæ Martyrum, & aliorum Sanctorum, 373
Remuneratio expectanda, 39.41
Renunciatio bonorum ante profeſſionem nulla, 408
Reparatio lapſorum, 40
Reſeruationes mentales nemini conceduntur, 364
Reſeruationes quando non proſint, 342
Reſeruationes caſuum, 114.122
Reſeruationibus fructuum quando non grauandæ Eccleſiæ, 209
Reſidere tenentur Primates, Patriarchæ, Metropolitani, & Epiſcopi, 46. 250. Cardinales, ibid. omnes obtinentes beneficia, quæ requirunt reſidentiam de iure, ſeu conſuetudine, 46. obtinentes dignitates, perſonatus, & officia, 162. 190. & obtinentes canonicatus, præbendas aut portiones, 318
Reſidere negligentium peccatum, & pœna. 47.162.190.211.
Reſidentiæ decreta frequenter publicanda, 212
Reſignare beneficium quando non liceat, 156. quando non proſit, 243. 450. & quando quis cogatur, 318
Reſignantium neceſsitati prouidendum, 346
Reſtitutio ad priores Ordines & gradus an ſuffragetur, 126
Reus in criminali appellans quid agere debeat, ibid.
Rex occupans bona Eccleſiæ excommunicatur, 204
Ritus Eccleſiæ Catholicæ ſeruandi, 170

S

SAcerdoti vago celebrare non licet, 182
Sacerdotes ſunt Vicarij Chriſti, 111. pręſides, ac Iudices, 114. & 111. Sacramentorum miniſtri, 64. 114. 120. 123. 129. clauium miniſterium habent, 108. 122. 206. 209. verbi Dei miniſterium exercent, 208. à quibus inſtituti fuerint, 180. ſeipſos communicant, 96. & ſeq. ſine confeſſione quando celebrare poſsint, 95. laici effici nequeunt, 208. & ſeq.

Sacerdotes mali qualem poteſtatem habeant, 114
Sacerdotium ſanctum eſt, 206
Sacerdotium, & ſacrificium Dei ordinatione coniuncta ſunt, 205
Sacerdotum dignitas, & poteſtas, 111. 114. 117. 176. exemplum quanti momenti, 186. 237. 419.
Sacramenta ſeptem, 63. à Chriſto inſtituta, ibid. gratiam continent, ibid. aliud alio dignius, ibid. in iis conficiendis miniſtri intentio, 64
Sacramenta nouæ legis à Sacramentis antiquæ legis differunt, 63
Sacramenta in quibus imprimitur character in anima, ibid.
Sacramentorum vtilitas, ibid. neceſsitas, 59. eſſentialia, ibid. miniſtri, ibid. 124. 120
Sacramentum quid, 93
Sacramentum extremæ Vnctionis, vide *Vnctio*, & ſic de ſing. quære *in locis ſuis.*
Sacræ Scripturæ, vide *Scriptura.*
Sacrificium, quod in Miſſa peragitur, quid contineat, aut operetur, 176. & à quo inſtitutum, 205
Sacrorum librorum index, & editio qualis approbetur, 1. 5. & ſeqq.
Saluus conductus Proteſtantibus datus, 106 140. 146. etiam aliis, 150
Salui conductus violatores, 142. 150
Sancta ſanctè adminiſtranda, 179
Sanctimoniales, vide *Moniales.*
Sanctorum inuocatio, 177. 372. cum ſeq.
Satisfactio eſt pars Pœnitentiæ, 117. quomodo fiat, 41. 123. per Chriſtum fit, 117. qualis imponenda confitenti, ibid. eius fructus, ibid. opera, ibid.
Schiſmaticorum inanis fiducia, 37
Scholæ dicuntur Confraternitates in quibuſdam locis, 198
Scholares pauperes gratis docendi, 24
Scholares per ſe, vel per ſubſtitutos magiſtrum eligunt, 243
Scholarium priuilegia, 24. 129. 428. vide *Studium.*
Scholaſteriæ quibus conferendæ, 245
Scientia non mediocris requiritur in Epiſcopo, 187
Scribendi ſcientia neceſſaria ſuſcipientibus primam tonſuram, 220
Scripturæ canonicæ, 64
Scripturæ ſacræ lectio vbi inſtituenda, 23. & ſeq. menſis Epiſcoporum admiſcenda, 3
Scripturarum interpretatio quæ prohibita, 6. 7. earum verba ad profana non conuertenda, ibid.
Sedis Apoſtolicæ ſuprema auctoritas, 47. 87. 86. 95. in omnibus ſalua intelligitur, 12. 291
Seminarium Clericorum, 243. cum ſeq.
Sententia in ſubditos ferenda, 114
Sequeſtratio fructuum quando facienda, 171. 211
Seruitium in Eccleſiis implendum à quo præſcribitur, 194
Silentio & modeſtia vti debent morantes in Concilio, 3
Simoniaca labes prohibetur, 154. 340
Societatis I E S V clericorum religio, 408
Solutiones quædam in prouiſione Eccleſiæ prohibitæ, 340
Spiritus ſancti operatio, 36
Statuta Eccleſiarum approbantur. 190. 426. & quæ reiiciantur, 540
Stola prima, 36
Strepitus ab Eccleſiis arcendus, 179
Studia publica ſacræ Scripturæ lectorem habere debent, 23. & ſeq.
Studiorum generalium priuilegia, 82. 428
Studiorum reformatores quid agere debeant, 420
Studium eſt commune Eccleſię bonum, 243
Studentes, vide *Scholares.*
Subdiaconos feſtis ſaltem ſolemnibus communionem percipere decet, 242. eorum ætas, 236
Subdiaconatus ad maiores ordines refertur, 207
Subditi quomodo tractandi, 100
Subditi correcti Epiſcopũ odiſſe ſolent, 105
Subditorum ſalus eſt integritas præſidentium, 46
Superiores à quibus conſtituendi, 275
Succeſſor non tenetur ſtare locationi, 444
Succeſſiones hæreditariæ prohibitæ, 436
Suffragia fidelium pro animabus defunctorum, 371
Superſtitio quid ſit, 324. tollenda eſt, ibid.
Supellex Epiſcoporum qualis, & Regularium qualis, 375
Supplicationes faciendæ Eccleſia vacante, 291
Suſpenſo ab ordinibus & gradibus reſtitutio an ſuffragetur, 126
Symbolum fidei, 4
Synodus diœceſana quotannis celebranda, 293. & quid ibi agendum, 353. 443. 147
Synodus prouincialis, Vide *Concil. Prouinc.*

T

Tabernæ à quibus vitandæ, 318
Tabula ſecunda poſt naufragium, pœnitentia

nitentia rectè appellata, 39. 123
Tempora quibus nuptiæ prohibentur, 236. 290
Tentatio non eſt ſupra id quod poſſumus, 255
Teſtamentum vetus, & nouum quot libros contineat, 6
Teſtamentorum executores ſunt Epiſcopi, & eorum relicta piè perſoluenda, 371
Teſtatorum voluntas conſeruanda, 358. 436. & quando & quomodo commutanda, 196. & quomodo implenda, 426
Teſtimoniales litteræ, 140. 220. 291
Teſtimonia Eccleſiæ Catholicæ, 11
Teſtium qui interſunt contractui matrimonij ſine Parocho, pœna, 185
Teſtes contra Epiſcopum quales, 105
Teſtium numerus in matrimonio, 258
Timore ſalutem operari debemus, 39
Titularium Epiſcoporum licentia correcta, 127
Tonſura prima quibus non cōferatur, 220. & qui eius priuilegio gaudeant, 221
Tori ſeparatio ob multas cauſas fit, 255
Traditiones Apoſtolorum, 4. 36. 119. 123. 181. & ſeq.
Tranſlatio ſimplicium beneficiorum, 170
Tranſſubſtantiatio, 94. 97
Tribulationum patientia eſt loco ſatisfactionis, 119. 124
Tridentinum Concilium, vide *Concilium*.
Turnorum lucra prohibentur. 340

V

VAgantes non facilè ad matrimonium recipiendi, 287
Vago ſacerdoti Miſſas celebrare non licet, 182. 241
Venationes à quibus fugiendæ, 318
Vendere quando Clericis non liceat, 182
Veneratio Euchariſtiæ, 94
Veſtitus Clericorum, 221. 318
Vicariæ quomodo, & quando tollendæ, 454
Vicarij quando, & qui in beneficiis deputandi, 48. 75. 169. 352
Vicarius Epiſcopi Doctor vel Licentiatus eligi debet, 343. eius officium in collatione beneficiorum, 296
Violatorū ſalui conductus pœnæ, 141. 150
Virginis Mariæ conceptio, 11. priuilegium ſpeciale, 44
Virginitas beatior quàm ſtatus coniugalis, 226
Viſitari debent beneficia curata, 73. Eccleſiæ omnes etiam exemptæ, 78. Eccleſiæ ſeculares nullius diœceſis, 313. commendata omnia beneficia & monaſteria, etiam exempta, 242. monaſteria quę ſunt ordinum capita. 416. & ſeq. hoſpitalia, confraternitates, eleemoſynæ Montis pietatis, 197. & ſeq. & pia loca omnia, 416. & ſeq. propria diœceſis, 296
Viſitatio clericorum ſiue ſecularium ſiue regularium ad Epiſc. pertinet, 57. 129
Viſitatio quomodo fieri debeat, 296. & in ea magna Epiſcoporum poteſtas, 314. cum ſeq. & quādo in eius cauſſis appelletur, 99
Viſitatio reliquiarum, 373
Viſitationum qui finis, 78. 171. 296
Viſitatores regularium, 390. & ſeq
Vita æterna quomodo acquiratur, 36. à bene operantibus expectanda, 38. 40. & quibus denegetur, 38
Vnctio extrema quid & cur inſtituta, 117. & à quo, ibid. eſt verum ſacramentum, ibid. & 125. materia & forma, 119. effectus, ibid. miniſter, ibid. & 125. Sacramētum exeuntium appellatur, 120. quomodo ab hæreticis impugnetur, ib. 125. quādo ſit danda, 179. poteſt iterari, ibid.
Vnctio ſancta in ordinatione, 209
Vniones ad vitam tolluntur, 346
Vniones à quadraginta annis factæ examinandæ, 74. & 438. quando reuocentur, ibid. quomodo fieri debeant, 74 & quando, 167. 244. 337. quorum beneficiorum vel Eccleſiarum, 167. 337. 342. vnius diœceſis cum alterius diœceſis beneficio non eſt facienda, 134. nec dignitatum & ſimilium, 337
Vnitum beneficium viſitandum; 75
Vniuerſitatum priuilegia, 82. 129. 428
Vniuerſitatum reformatores quid agere debeant, 426
Vocem in capitulo qui amittant, 194
Vota regularium, 374
Vota facta poſt baptiſmum non ſunt irrita, 66
Vſurpatores bonorum Eccleſiaſticorum excommunicantur, 204
Vxores plures habere non licet, 255
Vxoratorum concubinariorum pœnę, 288

X

XYſti IV. conſtitut. 21

FINIS.

INDEX
RERVM PRÆCIPVARVM
ET MAGIS NOTABILIVM IN HOC TOTO DECLARATIONVM & Remiſſionum Opere contentarum, clariſſimus & fideliſſimus.

A

ABBAS Eccleſiæ nullo Epiſcopo ſubiectæ poteſt dare licentiam alij Sacerdoti, vt aſſiſtat ſuorum matrimonio, 271
Abbas ex priuilegio Sacr. Confir. conferre poteſt, 442
Abbas Regularis habens ius baculi deferendi & mitræ, ſi benedictus eſt, poteſt tonſuram & minores ordines ſuis Regularibus conferre, 231. non item ſecularib. 455. poteſt eadẽ præſtare aliis Regularib. habentibus ſpeciales dimiſſorias, 447. poteſt minores ordines dare inferiorib. Epiſcopi, accedente conſenſu expreſſo Epiſcopi, & litteris dimiſſoriis, ib.
Abbates, & alij Prælati habentes propriam Diœceſim, & in ea iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, an poſſint diſpenſare in irregularitatibus, in quibus poſſunt Epiſcopi? 306.β
Abbates habentes iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem diſpenſant in irregularitatibus & ſuſpenſionibus prouenientibus ex delicto occulto, niſi ſint ad Forum contentioſum deductæ, & niſi ex homicidio voluntario proueniant, 132. 1. &c. poſſunt dare licentiã audiendi Cõfeſſiones, 240.ƒ
Abbates Regulares poſſunt ſibi ſubditas Eccleſias Parochiales viſitare. 313. 3
Abbates tonſurã, nec minores Ordines his conferãt, qui ſibi ſubiecti nõ ſunt, 234.α
Abbatia conuentu & cura animarum carens non obligat Abbatem ad reſidendum, 108
Abbatiſſa, quam ętatem debeat habere? 375
Abeſſe non dicitur, qui ſtatim eſt reuerſurus. 218.ſ
Abeſſe ſimul omnes portionarij & alij non poſſunt tempore vacantiarum, 323. 32
Abeſſe volens tempore à iure conceſſo per tres menſes, non debet dicere cauſam, 324
Abſens ab Officiis diuinis propter aliquam neceſſitatem, vel cauſam euidenter vtilem ipſi Eccleſiæ, ex conſuetudine percipit diſtributiones quotidianas. 271.δδ
Abſens à loco beneficij tempore peſtis, licèt fructus præcipuos, & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas diſtributiones; niſi conſuetudine obtentum ſit, eas abſenti ex iuſta cauſa dari, 334.rr
Abſentes confecti ſenio quando diſtributiones recipiant, §. *Senio*, 326
Abſentes per annum, ſunt diſtributionibus priuati, & priuari debent medietate fructuum, & ſi perſeuerent abeſſe, priuandi ſunt beneficio, §. *alioquin*, 325. niſi abſentes ſint pro vtilitate Eccleſiæ, §. *Abſentes*, 326. vel ſtudiorum cauſa, cum licentia obtenta, quæ duret tantùm ad quinquẽ annos §. *Illi qui*, ibid. & §. *Licentia*, 63. vel niſi adminiſtrent curam animarum illi Eccleſiæ imminentem, ſintque

ſintque in actu adminiſtrandi, §. *Recipiant*, 327
Abſentibus de licentia Papæ, vel cauſa ſtudiorum, non conceduntur diſtributiones quotidianæ, 165.a
Abſentiæ longæ in fundatione conceſſæ non ſunt ſublatæ, §. *Omnium*, 190
Abſentium portiones accreſcunt præſentibus & inſeruientibus, §. *Et cæteros*, 164
Abſoluere an poſſint Regulares à caſibus Epiſcopo reſeruatis in vim ſuorum priuilegiorum, 115
Abſoluere poſſunt confeſſiones audientes virtute Iubilæi indicti, etiam à caſibus Epiſcopo reſeruatis, ibid.
Abſoluere poteſt clericus etiam maiori excommunicatione innodatus, interdictus, aut ſuſpenſus ſine metu irregularitatis, conſtitutum in mortis articulo à quibuſlibet peccatis, 116.ſ
Abſolui an poſſit, qui Pater noſter, Aue Maria, Credo, & decem præcepta Decalogi addiſcere non curat? 303.ſ
Abſolui poterunt in articulo mortis hæretici à quocunque Sacerdote abſque aliqua Bulla, vel priuilegio, 117.v
Acceſſus non concedendi, non conceſſi excedendi, 435
Acta in cauſa criminali per Cancellarium Epiſc. confecta, ſunt gratis exhibenda, ſecus ſi per Notarium, 103
Acta Originalia proceſſuum primæ inſtantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, niſi probabilis aliqua falſitatis cauſa, & ſuſpicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur, & tunc terminata cauſa remittenda ſunt ad ordinarium, vt in ſuo ordine conſeruentur, 103.e
Adhortandi ſunt & monendi Clerici, vt celebrent diebus ſolemnibus, non ſunt autem cenſuris Eccleſiaſticis cogendi, §. *Curet*, 238
Adhortandus eſt populus, vt frequenter Miſſam audiat diebus feſtiuis, ex Concilio autem Trid. non eſt excommunicandus id omittens agere, etiam in caſu notabilis contumaciæ, §. *Ad ſuas*, 184
Adminiſtrationis rerum omnium rationem videat Epiſcopus, §. *Adminiſtratores*, 201. Plura de eadem materia vide ibid.
Adminiſtrator piorum locorum conſtrictus ad reddendam rationem ſuæ adminiſtrationis licèt appellet, non ſuſpenditur executio. 201.u etiam extra viſitationem, tenetur reddere ordinariis rationem ſuæ adminiſtrationis, 203.l
Aduentus Domini an incipiat à media nocte, quæ eſt initium diei primæ Dominicæ aduentus, 290. ß
Aduentus & quadrageſimæ tempore quoties in hebdomade prædicari expediat, videre debet Epiſcopus, §. *Per hoc*, 302
Aduocati Fiſcales Cameræ Apoſt. eorum officio durante, diſtributiones quotidianas in abſentia lucrantur, 335. ßß
Ædificare non poſſunt Monachi Monaſteria ſine Epiſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta, 379. t
Ægrotus etiam ſua culpa, qui non poteſt perſonaliter adeſſe diuinis Officiis, licitè percipit diſtributiones quotidianas in abſẽtia, ſi dũ erat ſanus, reſidebat, & diuinis Officiis intereſſe ſolitus erat, 334. vv
Ætas ſeptem annorum ſufficit ad penſionem obtinendam, 223.a
Ætas 14. annorum inchoatorum requiritur ad beneficia obtinenda, 223.a
Ætas ad profeſſionem emittendam, quæ ſit neceſſaria? 407.l
Ætas 14. annorum ſufficit ad acquirendum beneficium, §. *Nullus*, 221
Ætas 22. annorum ſufficit ad acquirendum canonicatum, §. *Et 22. annis*, 320
Ætas 25. annorum deſideratur in dignitate principali Collegiatæ Eccleſiæ, ibid.
Ætas 40. annorum requiritur in Epiſcopo, 69. y
Ætas ordinandorum in maioribus, quæ requiratur? 236, aß
Ætas quę neceſſaria ad dignitates Eccleſiarum Collegiatarum obtinendas? 329. y
Ætate exigente ſuſcipiendus eſt Ordo, quem requirit beneficium obtentum, §. *Aut in tali*, ibid.
in Ætate requiſita ad Ordines Epiſcopus non poteſt diſpenſare, §. *Nec in*, 236
Ætatis defectu initiatus Canonicatum, & fructus perceptos perdit, §. *Initiari*, & §. *Obtinens*, 221
Affinitas ex fornicatione quæ oriatur, 280. aß, &c. ex illicito concubitu non extenditur ad tertium, vel quartum gradum, §. S.D.N. ibid. ſuperueniens per illicitum concubitum non dirimit matrimonium antè contractum, ſed impedit exigendi debitum, §. S.D.N. ibid. Propter affinitatem ſuperuenientem dirimuntur ſponſalia de futuro antè facta, §. *in vlt erioribus*. 281
Alienans, donans, vel renuncians patrimonium ſuum, non incurrit vllam ſuſpenſionem, 160.r
Alienari prohibita ſunt bona, ad cuius titu-

lum quis eſt ordine ſacro inſignitus, ib.
Amentibus perpetuis non eſt adminiſtranda ſanctiſſima Euchariſtia, 153.y
Annatam Epiſcopus quando nequit exigere, 155
Annexa Beneficia viſitat Epiſcopus, §. *An Epiſcops,* 60
Annus intra quem tenetur quis confiteri, computatur à Paſchate vſque ad Paſcha, 114.l
Annus probationis. Vide *Probationis annus,* &c
Antiquior Epiſcopus impedito Metropolitano poteſt conuocare Concilium prouinciale. §. *Archiepiſcopus,* 294
Appellans abſoluendus eſt, ſi acta primæ inſtantiæ de contumacia Iudicis habere nõ poteſt, §. *Acta prima.* & §. *Cauſa,* 104
Appellare poteſt carceratus ab exceſſu in corrigendo, 317. ſeu ab indebita incarceratione, 101
Appellari poteſt à ſententia reiectionis probationum, & à ſententia dilationis iuramenti alteri parti per iudicem facta. A ſententia admiſſionis articulorum. A ſententia abſolutionis inſtantiæ. A ſententia miſſionis in poſſeſſionem. A ſententia pronuntiantis executionem eſſe reuocandam. Ab incidentibus in cauſa ſuſpicionis Officialium, 366. & ſeq.
Appellari poteſt à ſententia, per quam iudex pronunciauit aliquem nõ eſſe minorem, vel non habere reſtitutionem, 369.ſ
Appellari quomodo nequit à mandato de reſidendo, 328
Appellatio ab Ordinario eſt ad Metropolitanum, §. *Vni ex vicinioribus,* 103
Appellatio ab ordinario vt à delegato Summi Pontificis, facienda eſt ad Sedem Apoſtolicam, §. *Tanquam,* 129. an admittatur ab interlocutoria, qua iudex declarat ſe competentem? 369. ө datur ad effectum deuolutiuum à reprobatione examinatorum, 356. in Correctionis materia numquam ſuſpendit executionem, §. *Non appelletur,* 101. & §. *Quæ,* 314
Appellationes non recipiantur, niſi per publica documenta, quę realiter exhibeantur, priùs cõſtiterit appellationem à ſententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuę, aut à grauamine, quod per diffinitiuam ſententiam reparari non poſſit, in caſibus à Iure non prohibitis per legitimam perſonam & intra debita tempora fuiſſe interpoſitã & proſequutam, 102. λ
Appellatio non conceditur ab interlocutoria, niſi quando grauamen illatum per illam, non poteſt tolli à diffinitiua, 101. l non datur ad effectum ſuſpenſiuum, à decreto Epiſcopi, quo tertiam partem fructuum in diſtrib. quotidianas conuertit, 162. ante diffinitiuam non debet admitti, §. *In cauſis,* 103. in caſu iniuſti grauaminis, §. *Niſi,* ibid.
Appellatur poſt definitiuam in caſu viſitationis, §. *Poſt definitiuam,* ibid.
Approbatio cauſæ ad exeundum pro Monialibus Religioſis ſubiectis, an debeat fieri per ſuum Generalem, vel Prouincialem? 387.ſ
Approbatus ab anteceſſore Epiſcopo ad curã animarum exercendam, vel Sacramenta miniſtranda, poteſt iterum per ſucceſſorem examinari, & ſi minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, 128. κ
Approbatus & electus ad beneficium Curatum eſt examinandus ab Ordinario, §. *A locorum,* 38. Secus in ſimplici beneficio, §. *in Beneficiis,* ibid.
Archidiaconus ob viſitationem poteſt abeſſe vltra tres menſes, & interim lucrari fructus, & quos, 91. viſitans, Archidiaconatus fructus percipit, §. *Viſitationē,* 297. item diſtributiones quotidianas, 336. yyy
Archidiaconis curam animarum vel Iuriſdictionem non habentibus non præcipitur, vt fiant Doctores vel Licentiati, §. *Archidiaconi,* 319. & §. *Aut,* ibid.
Archidiaconatus duos dignitate pares obtinẽs reſidet in quo maluerit §. *Habẽs,* 325. Plura de Archidiacono vide ibid. & ſeqq.
Archiepiſcop. cùm actu prouinciam viſitat, poteſt alicui Sacerdoti licentiam concedere, vt aſſiſtat Matrimonio, 271. vv. dũ viſitat prouinciam, poteſt diſpenſare in irregularitatibus, quib. poteſt Epiſcopus in ſua Diœceſi, 306. ſ. non poteſt ſe ingerere in prima inſtantia cauſarũ, quæ agitantur coram eius Suffraganeo, 102. λ poteſt viſitare prouinciam, 306. l. propter negligentiam Epiſcopi Suffraganei, poteſt illius ſubditos ordinare, aliáque ad ipſum pertinentia exercere, 234. l
Archipresbytero nullius diœceſis diſpenſationes matrimoniales committendę, 354.
Archipresbyteratus eſt beneficium ſimplex, §. *Simplex,* 347. nullius diœceſis, à viciniori Epiſcopo debet viſitari, §. *Beneficiorum,* 313. quando curatum, 184
Articulus mortis quis dicatur? 117. v
Aſſiſtentes Epiſcopo celebranti, qui eſſe debeant, §. *Epiſcopo,* 317. & ſeqq.
Auaritiæ omnis ſpecies arceri debet à celebratione

bratione miſſæ, §. *Vel auaritia*, 183
Auditores Rotæ Romanæ conſequuntur fructus, & diſtributiones ſuarum præbendarum in abſentia, ac ſi actualiter reſiderent. 335. *aaa*

B

Baptiſmus Caluiniſtarum eſt ratus, §. *Ab hæreticis*, 67
de Baptiſmi Sacramento Doctores agentes, ibid.*s*
ex Baptiſmo non contrahitur cognatio inter leuatum & filium leuantis, §. *Inter quos*, 254. Plura de ea materia vide ibid.
Baptizari an poſſint infantes infidelium, inuitis parentibus? 14.*i*
Benedictio Sacerdotalis ab vno Parocho viri, vel mulieris dari poteſt, 273.*ooo*
Benedictiones ante ſacerdotales Matrimonium conſummare non eſt peccatum mortale, 271.*μμμ*
Benedictionem ſecundis nuptiis impertiens Sacerdos in caſu non permiſſo, incurrit ſuſpenſionem ferendam, 273.*xxx*
Benedictiones impartiendi licentias concedere poſſunt Archiepiſcopi, Epiſcopi, & iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes in ſuis Diœceſibus. ibid.*ppp* omittere quale ſit peccatum? *rrr* quo tempore faciendæ? 290. *c*, &c.
Beneficium an poſſit obtinere filius illegitimus in Eccleſia, in qua eius pater habuit ſolam ſedem in choro, ratione dignitatis, quã in alia Eccleſia obtinebat? 451.*ſ*, &c.
Beneficium, aut Parochia vnita Monaſterio exempto, etiam alienæ Diœceſis, viſitatur ab Epiſcopo loci, 77.*γ*
Beneficium Aui an poſſint obtinere Nepotes legitimi ex filio illegitimo? ibid.*ſ*
Beneficium curatum obtinens ſufficit quòd ſit conſtitutus in minoribus Ordinibus, 225.*n*
Beneficium filij poteſt obtinere pater. ibid.*ſ*
Beneficium habens conſtitutus tantùm in minoribus Ordinibus, etiamſi non deferat habitum, & tonſuram clericalem, gaudet fori priuilegio, 221.*r*
Beneficium non prohibetur obtinere clericus in Eccleſia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium intitulatum, licet pro Capellano inſeruierit in eadem Eccleſia, 453
Beneficium obtinens an illud dimittere poſſit, acceptando aliud beneficium compatibile, ſiue incompatibile contra voluntatem ſuperioris primi beneficij, *r*241
Beneficium patris an poſſit obtinere filius natus ex legitimo Matrimonio? 453.*γl* &c.
Beneficium patris non poſſunt obtinere filij, etiam naturales, procreati ante Clericatum, ibid.
ſi Beneficium requirit reſidentiam, qui illud obtinet, compellendus eſt reſidere, vide *Reſidentia*.
Beneficium ſecundum ab Epiſcopo dari poteſt, §. *Liceat*, 347. Non poteſt autem dari tertium, §. *Epiſcopus*, ibid.
Beneficium ſemel alienans non recuperat amplius idem, §. *Beneficium*, 157
Beneficium ſimplex habens, ſi ſufficiens eſt ad commodam ſuſtentationem, & aliud conſequatur, eſt incompatibile cum primo, & obtinens peccat mortaliter, 350.*s*
Beneficium ſimplex obtinens non tenetur in eo reſidere, §. *Perſonalem*, 48. & §. *Epiſcopus obtinens*, ibid.
Beneficium ſimplex ſufficit obtinere aliquem in aliena Diœceſi. 452
Beneficium ſimplex requirit annum 14. inceptum, licèt non completum, 222
Beneficium ſufficiens quod dicatur? 161.*x*
Qui beneficium triennio pacificè poſſedit, non tenetur docere de titulo, §. *Qui*, 139
Beneficium vnitum non poteſt permutari. 108.*a*
Beneficium vnius diœceſis, §. *Beneficia*, 135
Beneficij collatio requiritur in familiaribus Epiſcoporum, vt poſſint ab eis ordinari, tam ad maiores, quàm ad minores Ordines, 229
Beneficij collationem tantùm obtinens an dicatur habere beneficium, ad hoc, quòd fori priuilegio gaudeat? 224
Beneficij incompatibilis genus certum, vide §. *Capellania*, 72
Beneficij in fundatione poſita conditio, quòd tale beneficium conferatur conſanguineis, an ſit valida? 368.*a*
Beneficij prouidendi conditiones, vide vocem *Conditio*. Quicumque vult obtinere beneficium quodcumque curatum, debet ab Ordinario examinari, §. *A locorum*, 83
Beneficij renunciatio quando poſſit fieri ab ingrediente Religionem? 410.*γl*
titulo Beneficij ſufficientis poteſt quis ordinari, §. *Eum*, ibid. & titulo patrimonij, §. *pro neceſſitate*. 158
ſine Beneficio aut patrimonio poteſt quis ordinari titulo fideiuſſoris, §. *Niſi*, & titulo donationis, §. *Eum beneficium*, 156

Beneficia

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Beneficia curata debent conferri per concurſum, §. *Examen*, 357. ſecus ſi Beneficium Curatum eſt acceſſorium canonicatui. §. *Examen concurſus*, ibid. & §. *S. D. N.* ibid.

Beneficia Curata omnia viſitat Epiſcopus, §. *Cura animarum*, 79

Beneficia duo commendata in perpetuum, vel vnum iure tituli, & alterum commendatum in perpetuum, haberi non poſſunt ſine iuris relaxatione, 318.*l*

Beneficia nullius Diœceſis debent viſitari à viciniori Epiſcopo, 314

Beneficia plura incompatibilia Eccleſiaſtica nullus habere poteſt, 72.*α β* ea obtinens ex diſpenſatione Papæ, ſine cauſa tamen rationabili, an ſit tutus in foro conſcientiæ? 351

Beneficia plura reſidentiam non requirentia an liceat obtinere? 350.*n*, &c.

Beneficia plura ſimplicia vſque ad congruam ſuſtentationem nequeunt conferri, 347

Beneficia regularia etiam ſecularibus conferre poteſt Epiſcopus, 129

Beneficia ſecularia exempta viſitare poteſt Epiſcopus, §. *Sola*, 313

duo Beneficia ſimplicia ſub eodem tecto requirentia reſidentiam, non poſſunt obtineri ſine licentia Papæ, §. *Plura*, 347

Beneficia vnius Diœceſis, beneficiis, vel pro loco alterius perpetuò non vniantur, 135.*ß*

Beneficiorum inſtitutio quibus facienda, 70

Beneficiorum incompatibilitas, 350.*n*, &c.

in Beneficiorum collatione pro ſigillo nihil poteſt Ordinarius accipere, neque eius officiales pro diſpenſationibus, §. *Item declarauit*, 155

Beneficiis Eccleſiaſticis arctatis poteſt Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum, intra annum literas dimiſſorias concedere. Eſt definitum per Concil. & reſolutum, 81.*ß*

Bigamus non poteſt ordinari, & an poſſit diſpenſare in eo Epiſcopus, 237

Bigamia occulta, quam contraxit quis cognoſcendo vxorem ſuam, quam ignorabat adulterium commiſiſſe, diſpenſabilis eſt ab Epiſcopo, 307.*l*

Bona ad quorum titulum quis eſt ſacro ordine inſignitus, nō poſſunt alienari, 160.*e*

Bona Eccleſiaſtica occupantes quas pœnas incurrant? 205.*m*

Bona non habent vt propria ſinguli religioſi, ſed omnia ſunt in communi ponenda, §. *Nemini*, 376. Plura de hac materia, vide toto c. 2. de Regular. ſeſſ. 25.

Bonorum Monaſterij adminiſtratio fit, prout iudicauerint expedire Superiores loci illius, 347. & ſeqq.

Brachij ſecularis auxilium, iudex ſecularis negans, poteſt ad id cogi per Eccleſiaſticum ſub pœna excommunicationis, 289.*ſ*

C

CÆremoniale Epiſcoporum nuper editum, an tollat immemorabiles Eccleſiarum conſuetudines, 401

Cancellarius quid accipere valeat pro ſigillo, &c. §. *Nihil pro collatione*, 155

Candelarum certus numerus prohibetur in celebratione Miſſæ. Eſt definitum per Concil. & reſolut. 186.*q*

Canere in choro tenentur Canonici ſub peccato mortali, ſi in hoc eſſent notabiliter negligentes, 336.*nn*

Canonicus legitimè obtentam Parochialem non tenetur dimittere, ſed reſidere debet in Parochiali, §. *non tenetur*, 348. minoris ætatis non poteſt cogi vt ordines ſuſcipiat, §. *Canonicatum*, 320

Canonicus ſacram ſcripturam, vel Ius Canon. docens, præbendæ fructus percipit, 23. tribus menſibus abeſſe volens, non tenetur petere licentiam ab Epiſcopo, 323. viſitans Eccleſiam, iura, vel reditus ſuæ præbendæ, percipit diſtributiones quotidianas, 336.*yy*

Canonicatum habens, ſi eſt completæ ætatis, & ordinem requiſitum non ſuſcepit, caret voce in Capitulo, §. *Promiſſus*, 321

Canonici aliqui debent adeſſe Epiſcopo ordines conferenti, §. *Epiſcopus*, 321. cogendi ſunt ad perſonaliter canendum Miſſam illis diebus, quibus ex inſtituto, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent, 336.*ww*. debent locare domos canonicales canonicis, non autem laicis, §. *Qui fuerunt*, 327. Epiſcopum in viſitatione comitantes quomodo fructus percipiant, 326

Canonici & beneficiati omnes tradere debent authenticam copiam omnium bonorum pertinentium ad ſua beneficia, §. *Interea*, 329

Canonici exempti ratione ſuæ exemptionis non excuſantur à Fidei profeſſione in manibus Epiſcopi facienda, 330.*l* interuenientes parochialibus, debent percipere fructus ſuorum Canonicatuum, exceptis iis quæ

iis quæ ſolis ſeruientibus in choro diſtribuuntur, §. *Inſeruientes*, 321. in ſuo ingreſſu caueant aliquid ſoluere, §. *Vt in electione*, 340. neque perdunt fructus triennales, §. *Siue admiſſione*, ibid. & ſeqq. miſſi ab Epiſcopo, vel eum comitantes ad limina Apoſtolorum, lucrantur diſtributiones, 325. non debent dare dulciora, §. *Solutiones.* 343

qui Canonici non teneantur ad reſidentiam, §. *Collegialis.* 322

Canonici non tenentur contribuere Seminario de diſtributionibus quotidianis, ſi contribuuntur ex fructibus ſuæ præbendæ, 252. non tenentur omnes eſſe Sacerdotes, §. *Epiſcopus.* 321 ordines debitos poſt monitionem ſi non receperint, ab Ordinario puniantur, §. *Epiſcopus*, 128. perſonaliter canant miſſas, ad quas tenentur certis diebus ex inſtitutione Eccleſiæ ſuæ, 215. quando debeant accerſere ſuum Epiſcopum, & quomodo, §. *Aut alia*, 328. quomodo per mediaria poſſint Eccleſiæ ſeruire. 190

Canonici Regulares curam animarum gerentes, ſi delictum commiſerunt, an poſſint ab Epiſcopo puniri, 84. non excuſantur à profeſſione Fidei in manibus Epiſcopi facienda, 330.a

Canonici ſingulis annis debent reſidere per nouem menſes, §. *Quoad*, 319

qui Canonici teneantur ad reſidentiam, §. *Eos qui*, 323

Canonici tenentur canere in choro ſub peccato mortali, ſi in hoc eſſent notabiliter negligentes, 337. *nnn* tenentur omnibus horis tam nocturnis quàm diurnis intereſſe, ſi volunt recipere omnes diſtributiones, &c. §. *Cenſuit Congregatio*, 329. vt faciant officium per ſubſtitutos non conceditur, §. *Si factum.* ibid.

Canonicorum abſentia, vide in voce, *Abſentes*, & *Abeſſe*.

Canonicis non ſuffragatur ſtatutum, quo cauetur, vt poſſint inſeruire per ſubſtitutos, vel alternatim vnus pro alio, 336. *mmm*

Canonicatus duo incompatibiles ſunt, 71.ſ 350. *ii*

Canonicis ſuis poteſt Epiſcopus ob legitimam cauſam dare licentiam, vt poſſint abeſſe per quatuor menſes, 218.c

ad Canonicatus in Collegiatis obtinendos ſufficiunt etiam hodie 14. anni, 222

quando Canonicatus ſunt dignitate pares, reſidendum eſt in eo, in quo pluribus poteſt inſeruiri, §. *Congregatio*, 325. Plura

Concil. Trident.

de eadem materia, vide toto cap. 21. Seſſ. 24.

Canonicatibus Ordinum qualitas annectenda eſt, non autem perſonis, ſeu Canonicis, §. *Quibus*, 322

Cantoris officio fungi an poſſit filius in Eccleſia, vbi pater habet beneficium? 453.e

Capellæ habentes reditus Eccleſiaſticos, exiſtentes etiam intra Eccleſias Regularium, tenentur contribuere Seminario, 252.β

Capellæ non facilè ſunt ab Ordinario profanandæ, §. *In profanos.* 171

Capellaniam obtinentem non poteſt Epiſcopus compellere, vt ipſemet celebret, licèt in eius fundatione diſponatur, quòd Capellani celebrent, quia iſtis oneribus Miſſarum rectè per ſubſtitutos ſatisfit, 337.*ooo*

Capellaniarum fundationibus nihil eſt derogatum, §. *Intelliguntur.* 138

Quidam Capellanus non tenetur eſſe Presbyter, §. *Aut Capellam.* 137

Capellani à Parochi proprietariis inſtituti, an poſſint alteri Sacerdoti licentiam dare aſſiſtendi Matr. 270.rr

Capellani coadiutores Parochialium Rectorum tenentur reſidere, §. *Et aliis*, 213

Capellani & Canonici obtinentes dignitates ſunt compellendi ad reſidendum, nec ſufficit, quòd velint carere tertia parte fructuum, §. *Tertiam*, & §. *Congregatio*, 163. Item §. *Liceat.* 144

Capellani Rectorum Parochialium inſtituti auctoritate Apoſt. tenentur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi, 218.*u*

Capellani ſeruientes Capellis mercenariis gaudent Eleemoſynis tempore infirmitatis. 325

Capellanorum quoddam genus tenetur ad reſidendum, §. *An Capellania*, 327

Cap. Cùm ad Monaſterium, in fine, de ſtatu Mon. intellectus, 377.*l*

Cap. fin. Qui Clerici, vel Monachi, intellectus, ibid. an comprehendat examinatos promotos à prædeceſſoribus, 360

Capitulum dat dimiſſorias Epiſcopo exiſtente hæretico, §. *Dubitatum* 1

Capitulum nequit diſtributiones remittere Eccleſiæ non ſeruienti, 371. non poteſt concedere, vt abſens lucretur diſtributiones quotidianas, poteſt tamen illas, quæ iam accreuerant intereſſentib. remittere. 319

Capitulum Sede vacante non poteſt intra

annum ordinandi licentiam, etiam ad primam tonſuram, concedere alicui, 80

Capitulum, ſede vacante, nequit ſupprimere quodcunque beneficium, & ſibi vnire, 344

Capitulo Sede vacante vnus tantùm Vicarius eſt eligendus, ibid. iſque vnus ex Doc. in Capitulo, ibid. qui ad libitum amoueri poteſt, ibid. quatenùs ſit de neceſſitate, vt de gremio Capituli eligatur, ibid.

Capitulo ſede vacante non competunt commoda ex iuriſdictione & ſigillo, aliáſve obuenientia, ibid.

Capitulum ſede vacante an poſſit præſtare auctoritatem vnioni? 168. per Vicarium ab eo electum, intra annum literas dimiſſorias concedere poteſt, arctatis beneficiis, 81. β poteſt dare licentiam alicui Sacerdoti, vt aſsiſtat Matrimonio contrahendo, 168. ι poteſt diſpenſare in irregularitatibus, quib. poteſt Epiſcopus, 306. ι poteſt eligere Vicarium, & creare, §. *Non impediuntur*, 233

Capitulum, ſuperſtite adhuc Epiſcopo, ex præſcriptione, vel priuilegio viſitandi ius habet, 297

Capitula Cathedralium Eccleſiarum ſpecialiter inuitantur ad Concilium prouinciale; cuius decreta tenentur obſeruare, §. *Commendatarij*. 294

Capitula exempta conforment ſe decretis illius Concilij, cui interfuit eorum Epiſcopus, §. *Nullis*, 59

Capitula ſede vacante non debent dare literas dimiſſorias ordinari volentibus, 158

Capitula viſitentur ab Epiſcopo perſonaliter, §. *Capitula*, & §. *A ſuis*, 60

Capitulares Cathedralium ſuo Epiſcopo ſunt ſubiecti, 61. γ

Captura affert damnum irreparabile, & ideo à ſententia interlocutoria, vt quis in carcerem coniiciatur, poteſt appellari, 169. α

Carceratus iniuſtè, & abſque legitima cauſa, etiam ſemota quacumque conſuetudine in contrarium, licitè percipit diſtributiones quotidianas, 335. a b in med.

Cardinales debent contribuere Seminario de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœceſi, vbi eſt Seminarium, 232. β

Cardinales non conſecrant Eccleſias profanatas in aliena Diœceſi, 263. quomodo in Eccleſiis ſuis poſſint habere Epiſcopos pro ſuffraganeis. 127

Catechiſmus, ſeu cognatio quædam ſpiritualis, nata ex Catechizatione baptizati, an cenſeatur ſublatus? 277

Cathedralium Eccleſiarum Pœnitentiarius, vide *Pœnitentiarius*.

Cauſæ à reſidentia non excuſantes, §. *A reſidentia*, 215

Cauſæ beneficiales extra Sedem Apoſt. in prima inſtantia coram Ordinariis locorum intra biennium à die motæ litis, terminati debent. 368. β

Cauſæ criminales minores quæ definiri poſſunt in Concilio prouinciali, §. *in Concilio*, 304

Cauſæ excuſantes à reſidentia, §. *Parochus*, 215

Cauſſæ matrimoniales ſpectant ad Epiſcopos, non ad Decanos, vel alios inferiores, 370. α

Cauſſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes cui committantur, §. *Cauſſa*, 304

Cauſſæ quæ hodie in praxi verſantur in Romana curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, quales ſint? 284. aa, &c.

Cauſas ciuiles Epiſcoporum cognoſcere poteſt Metropolitanus, § *Niſi*, 304

Cauſas criminum non poſſunt Nuntij Apoſtolici committere ſuis adiutoribus, §. *Metropolitano*, 103

Cauſæ graues quæ ſint? 304. β legitimæ abſentiæ quæ ſint? 218. &c.

Celebrare ante horam, & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam, quibus Religioſis conceſſum ſit? 186. ſ quo in loco poſſint Sacerdotes & Religioſi? 185. γ quo tempore, 186. ſ

Celebrandi priuatis in domibus, quæ ſacræ non ſunt, Epiſcopus dare non poteſt licentiam Sacerdotibus, 186. δ

Cenſus an poſſint Moniales nutu & conſenſu ſuperiorum retinere? 377. γ

Cenſuræ quatenus relaxentur, duobus in ſolidum obligatis, 425

Circunſtantiæ quæ confitendæ? 114. ſ

Clauſura Monialium, 381

Clericus ab alieno Epiſc. ſine dimiſſoriis ordinatus, ſi miniſtrat, ſit irregularis, §. *Si ſecus*, 228. certæ Eccleſiæ non adſtrictus nō poteſt inuitus retineri. §. *Qui illi*, 241 concubinarius, vide *Concubinarius clericus*, &c. ferens veſtem & tonſuram, ſi ſit deprehenſus cum armis, non ideo priuatus eſt priuilegio fori, § *An Clericus*, 221. gaudere volēs priuilegio fori, debet copulatiuè vtrumque ferre, veſtem vid. & tonſuram, §. *idem erit*, ibid. in minoribus conſtitutus, ſi habitum ſui ordinis non geſtet, caret priuilegio fori, §. *Aut clericalem*,

clericalem, ibid. pauper ſine titulo non promouendus ad Ordines, §. *Nequis*, 156. & §. *Ad inſufficientes*, 158. promouetur ſi habet beneficium ſufficiens aut Patrimonium, aut Sponſorem, §. *Patrimonium*, 157. & §. *Ne quis*, 156. & §. *Niſi*, ibid. ſecularis ſi non reperiatur idoneus, ſuſpendenda eſt præbenda, §. *Quando*, 25. ſeditioſus, non obſtante veſte, & tonſura caret priuilegio ſuo, §. *De iure*, 222

Clerici filius an poſſit obtinere beneficium patris? vide *Beneficium patris*, &c.

Clerici omnes Diœceſani, quantumuis exempti, ſi beneficia, etiam ſimplicia, in Diœceſi obtineant, vel officium in Eccleſiis, compelli poſſunt ab Epiſcopis, vt accedant ad proceſſiones, 403.ι

Clerici Regulares, ante profeſſionem ordinati, ſuſpenſi ſunt, & ſunt irregulares, 159

Clerici ſeculares exempti ab Epiſcopo an poſſint extra viſitationem corrigi & puniri, 331

Clericatus beneficij, vel ſeruitij in Eccleſia receptio poſt delictum commiſſum, nihil proficit aſſumenti ad effectum exemptionis à iudice ſeculari, 225

Clericatus, & tonſuræ cognitio apud quem iudicem ſit habenda? ibid.α

Coadiutores deputandi illiteratis, 169.α

Coadiutores rectorum Parochialium inſtituti auctoritate Apoſtol. tenentur ad perſonalem reſidentiam, vt Rectores ipſi, 208.μ

Coadiutoria cum futura ſucceſſione an inducat incompatibilitaem cum alio beneficio? 314.δ

Cogens mulierem monaſterium ingredi, in excõmunicetur ingreſſu non ſecuto, 354

Cogentes fœminam ad Monaſterij ingreſſum, non vt profiteatur, nec vt habitum ſumat, ſed vt ſeculari retento, ibi educetur, donec ætatis aptæ matrimonio ſit, quas pœnas incurrant, 362

Cogentes mulieres ad religionem, vel ſine iuſta cauſa impedire volentes, qua pœna mulctentur? 415.α β, &c.

Cognatio ſpiritualis à viro contracta, eo quod aliquem tenuerit in Baptiſmo, vel confirmatione, nõ transfunditur ad vxorem, nec è contra, 276. an contrahatur à ſuſcipiente in Baptiſmo non ſolemni? 277.α inter ſuſceptum de baptiſmate, & filium filiámve ſuſcipientis hodie ſublata eſt, 275. nec contrahitur, ſi quis vir tãtùm interfuit ſolemnitati baptiſmatis, ibid. ex Confirmatione orta inter quas contrahatur, ibid. ſpiritualis non contrahitur inter ipſoſmet patrinos, 276.γ

Pro collatione nihil accipere debet Ordinarius, §. *Item declarauit*. 155

Collector generalis Cameræ Apoſtol. eius officio durante, lucratur diſtributiones quotidianas, 335 β

Collegia inſtituta pro ſuſtentatione ſtudentium, pauperum, vel egenorum, ſunt loca pia, & gaudent priuilegiis Eccleſię conceſſis, 201.δ

Collegiatę non debent vniri Cathedralibus, niſi ex authoritate Papæ, §. *Seu Canonicatus*, 338

Collegiatæ nullius Diœceſis ab Epiſcopo debent viſitari, §. *Beneficiorum*, 313

Collegiati nullius Diœceſis viſitari debent à viciniori Epiſcopo, 314.γ

Collegiatæ Eccleſię dignitas principalis requirit ætatem 25. annorum, 325.ι

Collegiatæ Eccleſiæ dignitates quam ætatem debeant habere? 329.γ

Comitantes Epiſcopum non amittunt diſtributiones quotidianas, 334

Commendæ ad ſex menſes olim in Parochiis ab Ordinariis fieri ſolitæ, nunc vetitæ, 33

Commendatarij quando dimiſſoriales concedere poſſint, 228

Commendatarij Galliæ indiſtinctè tenentur promoueri, 228

Commendatarij quando non teneantur reſidere, 293

A quo viſitentur, 56

Commendatitiæ obtinendæ à Clerico, qui eius eſt Ordinarius, 241 impetrandæ etiam ab exemptis ſubditis, modò ſint in Diœceſi, ibid.

Commutationes vltimarum voluntatum quomodo & quando faciendæ, 196.426. α β

Compatres in Baptiſmo qui? 276.α, &c.

Compoſtellanæ Eccleſiæ ſtatutũ, quòd qui inſeruierit ei per 40. annos, habeatur pro iubilato, an ſit validum? 195.ι 336.ν

de Conceptione B. Mariæ ex alterutra parte nec diſputare, nec ſcribere licet, alteram partem damnando, §. *Declarat*, 14

Conceptio beatiſſimæ Virginis immunis à peccato originali, 14.α

Concilium generale abſque auctoritate Summi Pontificis celebrari non poteſt, 1.α

Concilium prouinciale celebratur vbi vult Archiepiſcopus, §. *Synodum*, 294

Concilium prouinciale, & Synodus Diœceſana quo modo, & tempore celebrari poſſint?

poſſint? 295.α.&c.
Concilij interpretatio in ſcholis docendo non prohibetur, 422.β
Concilij omnia decreta continent decretum irritans. Eſt reſolut. 2.α
Concilij prouincialis decreta tenentur obſeruare Epiſcopi exempti, ſi ipſi ad illud Concilium venerunt, vel eorum Anteceſſores, §. *Itidem*, 295. & §. *Semel, ibid.*
Concilij Tridentini publicatio, obſeruatio, & executio præcipitur Prælatis à Rege Philippo II. & & Correctoribus, vt ad id ſuum impartiantur fauorem & auxilium, 421
Concilio generali an omnes fideles intereſſe poſſint? 4.γ
Concilio generali intereſſentes, tanquam Theologi, vel Canoniſtæ, nomine ſui Capituli ab eo miſſi, lucrantur diſtributiones quotidianas, 336. *III.* α
Concilia generalia legitimè congregata in fidei & morum definitione errare non poſſunt, 4.δ
Concionatorem in Cathedrali Epiſcopus propriis ſumptibus intertineat, §. *Teneantur*, 31. Plura de eadem materia vide toto c. 6. ſeſſ. 5. de Reform.
Concordiis ex certa ſcientia confirmatis non derogatur per Concil. Tridentinum, §. *Concordiis*, 433
Concubinarius Clericus non priuatur tertia parte diſtributionū quotidianarum, 449. δ poteſt repuniri pœnis pecuniariis, ibid. γ quas pœnas incurrat? ibid. ε, &c.
Concubinarium in prima admonitione poteſt Epiſcopus pœna pecuniaria punire, ibidem, γ
Concubinarij monendi ſunt ſpecialiter, antequam excommunicentur, §. *Quod ſi à Superioribus*, 448
Concubinæ adulterorum publicæ debent in exilium mitti, & aliis inſuper pœnis mulctari, §. *extra*, 288
Concubinatus æquè fit cum diuerſis atque cum vna muliere, 115. Plura vide ſeſſ. 24. de Refor. Matr. c. 8. & ſeſſ. 25. de Refor. c. 14. vbi traditur quod non eſt neceſſe obſeruari ſolemnitates, quando proceditur ad puniendum concubinarium pœna pecuniaria.
Cōcubinatus crimen an ſit mixti fori? ibid. ε
Concubinariorum pœnæ à Conc. Trident. inflictæ non impediunt, quominus aliæ accedere poſſint, §. *Graue*. 288
Concubinatus quomodo puniatur, 290. α. &c.
Concurſus ad Parochiales, & de examine, vide latè, 356. & ſeq.
Conditio dandorum dulciorum & banquetorum, & iuramenta ea præſtandi, grauiter à Papa puniuntur, §. *Solutiones*, 341
Conditio Eccleſiæ Melphitenſis laudatur, §. *Conſuetudinem*, ibid.
Conditio vt aliquid ſoluatur in poſſeſſione beneficij vel prouiſione eſt ſimoniaca, §. *Vt in electione*, & §. *Conſtitutio*, & §. *Pro amiſſione*, 340
Confeſſio facta Sacerdoti non approbato ab Epiſcopo eſt omnino inualida, 204. de Confeſſione vide, 113.α
Confeſſiones ſecularium non debent audire Regulares, §. *Nullum*, 239
Secus dicendum eſt, ſi Regularis beneficium paſtorale habeat, §. *Poſſe*, ibid.
Fratres Mendicantes ad Confeſſiones audiendas admiſſi ab Ordinario non debent iteratò ab eodem Ordinario, examinari, §. *Ab Epiſcopis*. ibid.
Poſſunt tamen examinari à Succeſſore Ordinarij, §. *Ab Epiſcopis per examen*, ibid.
An deſideretur in religioſis habentibus à Papa licentiam Confeſſiones audiendi? 240. α An debeat fieri ab Epiſcopo ipſius Confeſſarij? ibid. δ An valeat, ſi Epiſcopus eam det abſque iudicio, aut contra iudicium? 241
Confeſſarij approbatio an ſufficiat petita, ſi iniuſtè negetur? Vide 240. γ An debeat eſſe in ſcriptis? ibid. δ An expiret mortuo, vel amoto delegante, ibid
Confeſſarij Monialium quæ ſubſunt Regularib. non debent examinari ab Epiſcopis, 379
Confeſſario extraordinario tali confitentur Moniales, ſi volunt, ibid.
Confeſſarium extraordinarium dat Epiſcopus Monialib. cuicunque Regulari Superiori ſubiectis, ibid.
Confeſſarij Nobilium debent ab Epiſcopo examinari, §. *Subditi*. 240
Confeſſarij virtute Iubilęi poſſunt abſoluere ab omnibus caſibus Epiſcopo reſeruatis, §. *Excommunicationis*. 115
Confeſſor an poſſit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam acceptandam? 119.δ
Confiteri non tenentur laici, qui tantùm habent venialia. Regulares ex ſtatuto, & conſuetudine tenentur ſub veniali, 113.β
Confitendo quocunque anni tempore, an ſatisfaciat quis præcepto de confitendo ſemel in anno, 114.i
Conflictus illi particulares, qui inter hoſtes ſolent fieri tempore belli, inter vnum & vnum,

& vnum, decẽ & decẽ, an ſint liciti? 457. γ
Confraternitas Montis Pietatis laudatur, 203. β
Confraternitates debent ab Ordinariis, ſeu Epiſcopis viſitari, §. *Confraternitates,* 199. habentes reditus Eccleſiaſticos, etiam exiſtentes intra Eccleſias Regularium, tenentur contribuere Seminario. 242. β etiam exiſtentes intus Eccleſias Regularium, poteſt Epiſcopus viſitare, ac illos ad reddendum computa compellere. 200. Laici an poſſint cenſuris compelli ab Epiſcopo, vt accedant ad publicas proceſſiones, 403. ʃ
Conſecratio monialium vbi & quando facienda, §. *Non ingrediatur,* 390
in Conſecratione Epiſcopi, an loco duorum Epiſcoporũ, vbi eorum copia haberi non poteſt, poſſint ſubrogari duo Abbates, 215
Conſenſus ad matrimonium requiſitus quibuſnam ſignis ſufficienter exprimi poſſit? 267. ᴡ
Conſeruatio illuſtris familiæ in eodem ſanguine, aliàs perituræ, eſt iuſta cauſa diſpenſandi inter conſanguineos, ad Matrimonia contrahenda, 284. *
Conſeruatorem qualiter eligere poſſint Regulares in omnibus Italię ciuitatibus, 131
Conſeruatorum ſpecies, ibid. β
Conſeruatoriæ conceſſæ Regularibus & Vniuerſitatib. manent ſaluæ, §. *Conſeruatoria,* 130
Conſeruatoriæ literæ in quibus vim habeant? 131
Conſuetudo aliquid recipiendi ab his, quorum nuptię benedicuntur, an valeat, 263. an poſſint cogi coniuges ad illud deponendum, 247
Conſuetudo etiam hodie valet, permittens vt in eadem Eccleſia dignitas cum Canonicatu retineri poſſit, immemorialis audiendi cauſas Matrimoniales per Archipresbyterum non eſt ſublata, §. *Cauſa,* 367
Conſuetudo quædam immemorialis non excuſat à reſidentia, §. *Iuxta,* 192 & §. *Eos qui.* 313. non excuſat à reſidentia in Eccleſiis Cathedralibus, vel Collegiatis inſignibus, 218. ᴡ
Conſuetudo immemorialis nunquam cenſetur ſublata, niſi expreſſa mentio de ea in lege, vel conſtitutione habeatur, 333. ιι
Conſuetudo non valet, qua cauetur, vt deſeruientibus portiones non ſeruientium accreſcant, 3. quæ fabricæ applicari debent, 198. nec quæ eſt pro inſtauratione menſæ Capitularis, cederet tamen in vtilitatem Capitularium ſingulorum, 132. nec item qua id quod à recepto in Canonicum ſoluebatur, conuertatur in reparationem molendinorum menſæ Capitularis, ibid. neque percipiendi diſtributiones in abſentia, 323. neque vt poſſint abeſſe Canonici vltra 3. menſes, ibidem.
Conſuetudo quædam excuſat à reſidentia in Collegiatis Eccleſiis beneficia obtinentes, ibid.
Conſuetudo valet etiam hodie, quã inferiores Epiſcopo cognoſcunt cauſas matrimoniales, & criminales, 367 item vt clerici recedentes à choro, dum diuinum Officium canitur, lucrentur diſtributiones, ſi id fieri contingat ob celebrandam Miſſam, vel Sacramentalem Confeſſionem. 336. *iii* item, vt diſtributiones quotidianæ, diuidantur in eos, qui interſunt Officio diuino certis horis, licèt non interſint omnibus, ibid. item vt quis in abſentia percipiat diſtributiones quotidianas, quando huiuſmodi conſuetudo inducta eſſet ſciente, vel tolerante Papa, ibid. ιι
de Contritione, 111. *
Controuerſias ſuper præcedentia in proceſſionibus & aliis ortas componit Epiſcopus ſummariè, §. *Controuerſias,* & §. *Componat,* 402
Copula tacita diſpenſationem obtinentes ſuper impedimento cognationis ſpiritualis, vel etiam publicæ honeſtatis, an ſit valida? 284. obtinentes ſuper impedimento conſanguinitatis, vel affinitatis, an ſit ſubreptitia? 283. &c.
Curatum beneficium cum canonicatu obtinens, §. *Qui in præſenti,* 348
Curatum obtinetur ſine examine, dum annectitur dignitati vt acceſſorium, S.D.N. 357
Curatum Beneficium, quære *Beneficium.*
Curata beneficia acceſſoriè vnita alteri beneficio tranſeunt in naturam, §. *Beneficia,* 347
Curatores animarum volentes per ſe concionari non debent prohiberi, §. *Per Parochos,* 302

D

DAmni irreparabilis caſus, 369. β
Decanus & Capitulũ cumulatiuè cum Epiſcopo, & ſeorſum, ſed non excluſiuè, poſſunt viſitare perſonas Capitulo ſubiectas, §. *Ab iis,* 432

Decanus reſidens in vna Eccleſia non perdit fructus canonicatus, quem obtinet in alia Eccleſia, exceptis diſtributionibus, §. *Reſidens*, 324

Decani & Archidiaconi Regulares debent ſuos ſubditos viſitare, §. *Non Decani*, 367

Item Decani exempti, §. *Hoc decretum*, ibid.

De decimarum ſolutione, 446. e

Decimas quatenus Mendicantes ſoluere debeant, 761. olim non ſoluentes, nec hodie ſoluunt, ibid.

Decretum de eiiciendis mulierib. non intelligitur de viris, 281

Deductiones fructuum ratione poſſeſſionis aut prouiſionis, non ſunt tolerandæ, §. *Deductiones*, 340

Delegata authoritas Epiſcopis à Conc. tributa non aufert ius illorum, ad quos aliàs per appellationē cauſa deuolueretur, 105

Delicta Clericorum, quomodo punienda, 448. & ſeq.

Denuntiationes bannorum poſſunt ad arbitrium Ordinarij omitti ante contractum matrimonium per verba de præſenti, §. *Si tot*, 260

Denunciationes cū diſpenſatione Epiſcopi, non poſſunt fieri diebus ferialibus, 265. f denūtiationes faciendæ ante Matrimonij conſummationem, §. *Niſi Ordinarius*, & §. *Si tot*, 260. fieri debent tribus continuis diebus feſtiuis, quando huiuſmodi dies ſibi non ſuccedunt immediatè. 265. non ſunt de eſſētia Matrimonij, 266. f omittentes ſine legitima diſpēſatione, peccant mortaliter ibid. poſſunt fieri in die non feſtiua, quando in ea prædicat inſignis Doctor cum magno hominum concurſu, vel eſt feſtus dies vocationis illius Eccleſiæ, 265. f ſunt faciendæ in Parochia vtriuſque contrahentis, 266. h

Denunciare tenetur vnuſquiſque, ſub culpa mortali, impedimentum à ſe notum, etiamſi occultum ſit, & illud probare non poſſit. ibid.

Deputati ad curam Seminarij ſunt inamouibiles, §. *Cum conſilio*, 246

Deſignati duntaxat à parocho contrahunt cognationem ſpiritualem, quæ exoritur ex ſuſceptione baptizati, §. *Cognationem*, 275

Detractio tertiæ partis facienda eſt deductis penſionibus, §. *Tertiam*. 163

Detractioni tertiæ partis quæ beneficia obnoxia, & quæ nō, §. *Ex fructib. & ſeq.* 190

Dictio, *donec*, eſt temporis limitatiua, & habet in ſe temporis reuolutionem, & intercapedinem, 161. g

Dictio, *nullatenus*, indicat nullitatem actus ipſo iure, ibid. n

Dignum eligens, prætermiſſo digniori, peccat mortaliter, 36. ll

Dignitas non curata in Cathedrali vel Collegiata quam ætatem requirat, 70

Dignitas principalis Collegiatæ Eccleſiæ, requirit ætatem 25. annorum, 330. t

Dignitas principalis in Eccleſia Collegiata exempta non debet neceſſariò conferri Doctori vel Licentiato, §. *Dignitates omnes*. 322

Dignitatis nomen non habent Prælati Mendicantium Regularium, 104

Dignitatem obtinens compellitur ad reſidendum, §. *Liceat contra omnes*, 165

Dignitates Collegiatæ Eccleſiæ quam ætatem debeant habere, 329. y

Dignitates de Iurepatronatus obnoxiæ ſunt tertiæ partis detractioni, §. *Omnium dignitatum*, 190

Dignitates duas obtinens reſideat in digniori, §. *Obtinens legitimè*, ibid.

Dignitates & officia habentes quomodo ſeruitium competens præſtare tenentur, 178

Dignitates in Cathedralibus & Collegiatis inſignibus conferri conuenit Doctoribus & Licentiatis, ſeu in Theol. ſeu Iure Canonico, §. *Dignitates omnes*, 322

Dimiſſoriæ literæ ad Ordines conceſſæ à Capitulo, non expirant per ingreſſū moderni Epiſcopi. 80. non expirant morte Epiſcopi cōcedentis, 81. d eas Abbas dare non poteſt vlli ſeculari, §. *Nec ipſi*. 233

Plura de eadem materia vide ibid. Primam tonſuram dare poteſt Capitulum ſede vacante, §. *Ordinandi*, 80. Quoſuis Ordines dare nequit Capitulum anno quo ſedes vacat, §. *Non liceat*. ibid. Neque Præpoſitus. §. *Præpoſito*, ibid. concedere poſſunt etiam Regulares ſuperiores ſuis ſubditis itidem Regularib. ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, & quid eo caſu ſeruandum, 227. & ſeq. iis dare qui nullius ſunt Diœceſis ad quem pertineat, §. *Ad Epiſcopum ſpectat*, 313

Dimiſſorias literas non poteſt concedere Capitulum, ſede vacante, intra annum, 81. a

pro Dimiſſoriis obtinendis poteſt Orator adire etiam eum Epiſcopum, in cuius Diœceſi beneficium obtinet, 206

Diſpēſatio in gradib. prohibitis, 264. r. &c.

Diſpenſatio in irregularitate non conceditur illi, qui homicida fuit ex induſtria, 131

Diſpen

Diſpenſatio tacita copula, quære *Copula tacita*.&c.

Diſpenſatus ad beneficia quomodo non poſſit obtinere plura, 347

Diſpenſationes à Summo Pont. conceſſæ examinentur ab Ordinariis petentium diſpenſari, §. *Diſpenſationes*, & §. *Committantur*, 196. in gradibus prohibitis, quoad matrimonium modo ex minoribus, modo ex grauib. tantum cauſſis fieri debent, 479. & ſeqq. per multos §§.

Diſpenſationum cauſas in conſanguinitatis, & affinitatis gradibus, 284.

Diſpenſare quomodo poſſit Epiſcopus cum Clerico ſuper irregularitate, 305

Diſpenſare non poteſt Epiſcopus in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto aut manifeſto, neque ad Ordines minores, neque ad ſimplex beneficium. Poterit tamen diſpenſare indirectè in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio caſuali voluntario ad Ordines minores, & beneficium ſimplex obtinendum. Ad ſacros etiam Ordines diſpenſat, ſi homicidium ſit occultũ, 132

Diſtributiones abſentium quorundam ſunt applicandæ fabricæ, vel alij cuipiam pio loco, §. *In quibus*, 162

Diſtributiones à ſolis intereſſentibus ſunt recipiendæ, §. *Non poſſunt*, 326

Diſtributiones quotidianæ non conceduntur abſentibus de licentia Papæ, vel cauſa ſtudiorum, 165. à quæ perſonæ lucrentur in abſentia? 334. ..., ..., &c.

Diſtributiones quotidianas tantùm habens, non tenetur de illis contribuere Seminario, 252. *ß*

Diſtributiones recipit Lector pro horis quibus legit, §. *Non debentur.* 21

Diſtributiones recipiunt quidam curam animarum agentes, §. *Recipiunt*, 327. & §. *His careant.* ibid.

Diſtributiones remittere Capitulum non poteſt, nec Epiſcopus, §. *Non licet*, 326

Diſtributiones ſumantur ex tertia parte præbendarum, §. *Archiepiſcopus*, 191

Diſtributionum ex tertia parte fructuum aſſignatio quomodo facienda, 390

Diſtributionum eſt differentia, §. *In quibus*, 162

Diſtributionum faciendarum certa ratio damnatur, §. *Non valet.* 327

Diſtributionum quotidianarum partem tertiam non amittit Clericus concubinarius, 404

Diſtributione non priuat quempiam omiſſio profeſſionis fidei, §. *Fructus*, 320

In diſtributiones conferri nequit tertia pars redituum beneficij ſimplicis, 449

Diuitiarum conſeruatio in eadem cognatione, ne cauſa dotis diſtrahantur ad aliam cognationis familiam, quando illæ ampliſſimæ ſunt, eſt iuſta cauſa concedendi diſpenſationem ad Matrimonia contrahenda. 285. r

Doctor creari quicunque voluerit, tenetur facere fidei profeſſionem, aliàs irritus eſt Doctoratus, §. *Epiſcopus*. & §. *...*, 421

Doctor in ſacra Theologia, vel iure Canonico, aut aliàs perſona graduata, aut literata, ſi non habeat patrimonium, an poſſit ordinari ad titulum literaturæ? 16.. *ß* non excuſatur ab examine, quando petit ſibi prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali, 84. *d*. & 361. *ß*

Doctores tenentur profeſſionem Fidei facere, 330. *λ*

Doctrinam Chriſtianam cogere pueros addiſcere non poteſt Ordinarius mulctis, & pœnis, etiam in caſu notabilis negligentiæ, 303. *ß*

Donatio facta in ingreſſu Religionis non valet, §. *Si Nouitius*, 415

Donatio ſeu renunciatio facienda eſt intra duos menſes vltimos ante profeſſionis emiſſionem, §. *Intra duos*, 408. facta ab exiſtente adhuc in ſeculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis, an valida ſit? 410. facta ante religionis ingreſſum eſt valida, §. *Quod ſi*, 408

Donec, dictio, quære, *dictio*, Donec.

Dos promiſſa pro moniali profeſſa, ſed defuncta, dari debet Monaſterio, 365

Dotari debent raptæ à raptoribus. 286. *ß*

Duellum non eſt licitum pro honoris defenſione, 457. *i*

Duellum prohibetur & punitur, etiamſi fuerit commiſſum in loco priuato, & non tuto, ſine patrinis, ſociiſve ad id vocatis, ac ſine prouocatoriis literis, & chartellis, ibid. *l* ſolemniter committentes, locum dantes, conſulentes, patrini, &c. excommunicati ſunt, 456 & ſeqq.

Duello morientes ſepultura priuantur, 457. *ß*

Duellorum vſus prohibitus, 456. *v*, &c.

Dulciora in poſſeſſione canonicatus dari non debent, §. *Solutiones*, 341

E

Eccleſia diruta, in quos vſus conuertenda arbitrio Epiſcopi, §. *An autem*,

autem, 170. & §. *In profanos*, 171
Eccleſia diruta onus Miſſarum transfertur ad matricem Eccleſiam, §. *Ad matrices*, 170
Eccleſia parochialis, & monaſterium perpetuò commendatum ſe compatiuntur, §. *Qui in graſ. nii*, 348
Eccleſia parochialis quæ ſit Iuriſpatronatus, partim Eccleſiaſtici, partim laïcorum, debet per concurſum conferri, §. *Quod ſi*, 359
Eccleſia Romana omnium Eccleſiarum mater & magiſtra, 67. δ
Eccleſiæ collapſæ reparandæ. 171. β γ, &c.
Ex Eccleſiæ collapſæ ruinis quid agendum ex Ordinarij arbitrio, §. *An autem*, 170
Eccleſiæ parochiales quæcunque ſint, debent ab Ordinario viſitari, 394
Eccleſiarum bona occupantes, quære *Bona Eccleſiarum*, &c.
Eccleſias duas nullus Prælatus regere poteſt, 69. α β
Eccleſias incompatibiles tenens, alteram infra ſex menſes tenetur dimittere, §. *Infra ſpatium*, 348
Eccleſias quaſcunque ſeculares exemptas viſitare debet proximior Epiſcopus, §. *Epiſcopi* §. *Epiſcopus poteſt*, & §. *Cura animarum*, 78 & §. *Beneficiorum*, 315
Edicta beneficii vacantis ſolus Epiſcopus affigi curat, §. *Debeat Epiſcopus*, 355
Editio vulgata Bibliorum, 9. ζ
Educationis cauſa vt puellæ poſſint recipi in Monaſteriis Monialium, quæ conditiones requirantur? 288. δ
Electus ab Eccleſiaſticis perſonis ad aliquod beneficium, non debet inſtitui, antequam eum examinauerit Ordinarius, vel iudicauerit dignum, §. *Inſtituantur*, 82
Electio Abbatiſſæ facta per vota non ſecreta non valet, 389
Electio adminiſtrantium bona Monaſterij fit à Superioribus eiuſdem, 446
Electio Magiſtri Theologię Epiſcopo conuenit, §. *Eligendum*, 25. per ſchedulas quæ nulla ſit, §. *In electione Superiorum.* 389
Eligere an poſſint Titulares, ibid.
Eligere qui poteſt Epiſcopus ex inhabilib. inhabilem, 359
Eleemoſynarum praui Quæſtores prohibentur, §. *Prauos*, 173. quære, *Quæſtores Eleemoſynarum*, &c.
Eleemoſynas petentibus forma dari ſolita à Summo Pontifice quæ ſit, §. *Nec ad officium*, ibid.
Epiſcopus abſoluere poteſt ab omnibus occultis, præterquam ab hæreſi & aliis in Bulla Pij V. comprehenſis, 301. alienus poteſt exercere pontificalia in aliena Eccleſia de licentia Ordinarij, 60
Epiſcopus aliquando non poteſt declinare iuriſdictionẽ Metropolitani, 95. an poſſit concedere licentiam aſſeruandi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in Eccleſia non Parochiali pro adoratione populi, 95. γ. an poſſit dare licentiam, vt Sacerdos priuatis in domibus celebret? 185. an poſsit diſpenſare, ſi delictum deductum ſit ad forum contentioſum, non tamen probatum, quia reus fuit abſolutus, vel iam iudicio finito punitus? 308. ε an poſsit in homicidio voluntario iuſto diſpenſare? 102. an poſsit vnire beneficia etiam poſt deuolutionem? 168. ε
Epiſcopus an poſsit exercere diſpenſandi poteſtatẽ in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus erga ſubditos extra ſuam Diœceſim? 249. compellit beneficiatos ad reſidendum, §. *Tam*, §. *Congregatio*, 163. & §. *Arbitrio*, 192. contra Concilium non diſpenſat expreſsè, vel tacitè, niſi in caſu magnæ neceſsitatis, 4. γ. conuocat Capitulum ad librum modo, &c. 426
Epiſcopus curat, vt monaſteria Monialium intra vrbis mœnia transferantur, §. *Extra mœnia*, 385. dat Confeſſarium extraordinarium Monialib. §. *Ex facultate* & §. *Ab Epiſcopis*. 393. debet cogere Curatum reſtituere fructus perceptos tempore biennij, quo non reſedit, §. *Aut pauperibus*, 213. debet eſſe quadragenarius, 69. γ. etiam ſolus agit ſummariè contra Concubinarios Capitulares, 431
Epiſcopus, & Vicarius habent facultatem faciendi actus voluntariæ iuriſdictionis, ac dimiſſorias concedendi extra territorium, 61. γ
Epiſcopus examen fieri curat pro concurſu in beneficiis curatis, §. *Debeat Epiſcopus*, 355. executionem diſpenſationis denegare poteſt, donec raptor realiter & congruè raptam dotarit, 280. extra ſuã Diœceſim ſuum munus non exercet, 62. α β. &c. familiares & conſanguineos non admittat ad Eccleſiam parochialẽ reſignatam, §. *Epiſcopus*, 358. habet votum deciſiuum in caſu, §. *Accedere*, ibid. hodie nequit etiam conſentientibus patronis derogare qualitatibus in beneficij fundatione appoſitis, 192. in aliena Diœceſi de licentia Ordinarij pontificalia exercens,
poteſt

poteſt Clericis alienarum Dioceſum, ſi ſuas literas dimiſſorias habeant, Ordines conferre, ibid. Diœceſanus in loco exẽpto nequit pontificalia exercere, & quando id verum, 127. in Synodo quomodo per ſe conſtitutiones facere queat, 429. quando poſſit conuocare Capitulum, 430. in viſitatione non poteſt recuſari tanquam ſuſpectus, 79. & 315. in viſitatione ſpeciali poteſt exigere iuramentum, §. *An Epiſcopus in*, 60. licitè diſpenſat, vt quis obtinere poſſit duo beneficia difformia ſub eodem tecto, & quatenus. 57

Epiſcopus Monachus an habeat bonorum, ſeu fructuum dominium, & proprietatem? 577. ſ tenetur portare habitum ſuæ Religionis, ſub peccato mortali, 416

Epiſcopus nequit erigere Coadiutoriam aut nouam Parochiam, 167. quid facere debeat, ſi populus ſit numeroſus, ibid. non poteſt arctari in viſitatione, vt deferat Notarium Capituli, ſed poteſt vti quauis perſona, 300. non poteſt derogare qualitatibus in fundatione requiſitis, § *Qualitates*, 427

Epiſcopus non poteſt diſpenſare, quære, *Diſpenſare non poteſt Epiſcopus*, &c. non poteſt diſpenſare, vt ſint duo ſuſceptores in Baptiſmo, loco viri, & mulieris, 294. ob legitimam cauſam poteſt dare Canonicis ſuis facultatem, vt poſſint abeſſe per quatuor menſes, 218. a poteſt compellere Regulares, vt in Offertorio Miſſarum Conuentualium denuncient populo dies feſtos, 186. i poteſt dare ſecundum beneficium vnum inſufficiens habenti. §. *Liceat*. 232. non poteſt autem dare tertium, §. *Epiſcopus*, ibid. poteſt generaliter delegare alicui in ſua Diœceſi facultatem, quam habet remittendi denunciationes, 266. n poteſt reſeruare ſibi caſus, plus, minúſve, iuxta maiorem, vel minorem Confeſſariorum, quos in ſua Diœceſi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, 116. d

Epiſcopus quando admittere poſſit Sacerdotes exteros ad Sacramenta adminiſtranda, 242. prohibere poteſt, ne regulares in eorum Eccleſiis ſacerdotes ſeculares diuina officia celebrare permittant, niſi viſis Commendatiriis, ibid. quando interſtitia remittere poſſit, etiam quoad Regulares, 243. reſidens in Cathedrali liber eſt à reſidentia cæterorum beneficiorum cum receptione fructuum exceptis diſtributionibus, §. *Dignitates*, 322. titularis nullum ſine ſui Epiſcopi licentia ordinat, 127. a

Epiſcopus vicinior non poteſt exercere Pontificalia in Abbatia nullius Diœceſis, ſine Abbatis conſenſu, 60

Epiſcopus viſitans, quædam debet obſeruare, 296. & ſeqq. viſitans vna die duas Parochias, vnam tantùm procurationem habet, 300. i viſitare debet Capitula, §. *Capitula*, 58. viſitare poteſt quæcunque pia loca, & adminiſtratores bonorum piorum, 178. c. 8. & 9

Epiſcopo Pontificalia exercenti debent aſſiſtere dignitates, §. *Epiſcopo*, 327. multa debent præſtare Canonicatus, & Dignitates, ibid. & ſeq.

Epiſcopum ſolus Papa poteſt deponere, 309. d

Epiſcopo exiſtente hæretico pertinet ad Capitulum dare dimiſſorias, §. *Fuit dubitatum* 80

Epiſcopi corrigant Regulares extra Monaſteria delinquentes, §. *Et extra ea*. 404. ſ curent vt clerici bene viuant & reſideant, 147. debent aduigilare ad clauſuram monaſteriorum. 380. & ſeqq.

Epiſcopi facere poſſunt vniones perpetuas in aliquibus beneficiis Eccleſiaſticis, 160. ſ non habent niſi gubernium ſpirituale in Monaſteria, §. *Per hoc*, 392. reſidentes etiam pro cauſa hæreſis, vel læſæ Maieſtatis, non poſſunt citari ad perſonaliter comparendum per quoſcunque iudices, niſi expreſſa, ac ſpeciali commiſſione manu Papæ ſignata, 307. x

Epiſcoporum cauſæ criminales à quibus ſint cognoſcendæ? ibid.

Epiſcoporum eſt audire cauſas omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, §. *Cauſa*. 366

Epiſcopis committitur viſitare omnia pia loca, & executio piarum diſpoſitionum, 260. a; &c.

Epiſcopis electis, & confirmatis, nondum tamen conſecratis, an competat poteſtas diſpenſandi in irregularitatibus, eis conceſſa per Concilium, 306. y & num. 4. an poſſit eam facultatem diſpenſandi delegare alteri? Plura de Epiſcopis, vide verbo, *Seminarium*, *Abſentia*, *Ordinarius*, *Canonici*, *Viſitatio*, *Ordinatio*, &c.

Equites Hieroſolymitani quando ab Ordinario viſitari non poſſunt, §. *Vos Equites*, 79

Euchariſtia in Parochiis ſeruari debet in mundo & peculiari loco, 93

SS. Euchariſtia non debet deferri ad infir-

mos ſola venerationis gratia. Et reprobatur corruptela, per quam nonnulli ſic ad infirmos ſacram Euchariſtiam adorandã perferebant, vt non eos ſacramentaliter communicarent, §. *Adorandum*, 98
Euchariſtia non in choro monialium, ſed exteriori ſeruanda, 394. ſumitur conuenienter ex Cathedrali Eccleſia ad proceſſionem, §. *Vtque in*, 95
Euchariſtiæ Sanctiſſ. Sacramenti inſtitutio, & excellentia, 91. α β, &c. & 9 ..., De reali præſentia Domini noſtri Ieſu Chriſti in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento. 92. ..., &c. De cultu, & veneratione huic ſanctiſſimo Sacramento exhibenda, 95. α ..., &c. De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo, ibid. α, &c. De præparatione, quæ adhibenda eſt, vt dignè quis ſacram Euchariſtiam percipiat, 96. α, &c. De vſu admirabilis huius Sacramenti, 97. α β
SS. Euchariſtiam ſumere non licet die Reſurrectionis niſi in propria parochia, §. *Saltem*, & §. *Dubitatur*, & §. *Famuli*, 99
Examen commiſſum poteſt delegari, ſeſſ. 7. de Ref.
Examen *in forma dignum*, non debet fieri per concurſum, §. *Decr.* 354
Examen neceſſarium eſt, cùm ſit permutatio de beneficio ſimplici cum curato, 84. δ non eſt neceſſarium pro dignitate, cui annectitur acceſſoriè Parochialis, §. *Examen*, & §. S.D.N. 357
Examen non fit in permutationibus Parochialium Eccleſiarum, niſi, &c. §. *In promiſſionibus*, 354. & §. *In permutationibus*, 357
Examen nouum eſt neceſſarium in prouiſionibus faciendis de beneficio ex cauſa permutationis, 83. α
Examen omiſſum vitiat collationem Eccleſiæ parochialis, §. *Subreptitia*. 360
Examen ordinandorum, 226. α, &c.
Examen per concurſum non debet fieri in Vicariis perpetuis Parochialium vnitarum, ſed ſolùm ad nominationem, ſeu præſentationem illorum, quorum dignitati, vel Eccleſiæ Parochialis eſt vnita, & annexa, deputandi, & inſtituendi ſunt, 429. neque in prouiſione dignitatis Abbatiæ, tametſi vnita ſit ei Parochialis Eccleſia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apoſtolicæ perpetuò, & acceſſoriè facta ſit, 306. ι nec in dignitate quæ Parochialem perpetuò vnitam habeat, ibid. nec in dignitatibus habentibus curam animarum in Eccleſiis Collegiatis, quale requiritur in Parochialibus Eccleſiis, ibid. ν nec in beneficiis Regularibus, quę regularibus conferri conſueuerunt. 361. β nec in Parochiis quæ ſunt Iuriſpatronatus laici, §. *Quod ſi*, 357. nec in Prioratibus Regularibus habentibus curam animarum ſolitis commendari ſecularibus, 306
Examen pro Eccleſia Parochiali eſt neceſſarium in perſona notoriè docta, idonea, & bene merita, ibid.
Examen pro Parochialibus Eccleſiis obtinendis, pertinet ad Epiſcopum, collatio autem ſpectat ad eum cui de Iure conuenit, §. *Quod ſi*, 391. & §. *Ab Epiſcopo*, & §. *Abbates*, 441
Examen quis facere poſſit præter Epiſcopum, §. *Poterit Ordinarius*, 360. Plura de eadem materia ſunt cap. 18. Seſſ. 24. per multos §§.
Examinatores beneficiorum à Synodo Diœceſana electi, ſi cauſa examinis abſunt à choro, lucrantur diſtributiones quotidianas, 336. ſſſ
Examinatores debent eſſe, vt minimum tres pro Parochiali conferenda, §. *Non paucioribus*, 357
Examinatores & Iudices Eccleſiaſtici eligendi ſunt in Concilio Diœceſano, §. *in Diœceſana*, 358
Examinatores nihil occaſione examinis, nec antè, nec poſt, recipere poſſunt, 351. τ υ peracto examine debent eos ex communi ſententia renunciare Epiſcopo, quos idoneos reperient, ibid. φ vota ſua palam inter ſe conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis ſuis ſimpliciter ſcribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, 359. β
Examinatorum vota quomodo facienda, §. *Quorum votis*. 358
Executioni mandari debent, quæ ad viſitationem & morum correctionem pertinent, vt dicitur c. 10. ſeſſ. 24. per multos §§.
Examinatoribus deputatis in Synodo pro concurſu Parochialium, an poſſit Ordinarius ſtatuere aliquod ſtipendium? 349
Examinandus an ſit, qui ad dignitatem approbatus eſt, 83. item qui examinari debeant, ibid.
Examinandus non eſt iterum Canonicus alium adipiſcens Canonicatum, qui ſemel examinatus eſt, ibid.
Excommunicatio ad finem reuelationis à quo facienda, 136. & §. *Et hæc poteſtas*, 423. & §. *Præterquam*, 424
Excommunicatio quam incurrunt Raptores,

res, an ſit latæ ſententiæ, & alicui reſeruata? 284.u

quando Excommunicationi ferendæ ſit locus, 357

Excommunicatione feriuntur duellantes & aſſentientes, §. *Qui verò pugnam*, & §. *Qui conſilium*, 456

Excommunicationes literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis quomodo faciendæ? 424.ſ

Excommunicare poteſt Epiſcopus accedentes ad Monaſteria Monialium exempta, & ſubdita Regularibus, exiſtentia tamen intra ſuam Diœceſim, 389.r

Excommunicare ſolus Epiſcopus poteſt, §. *A nemine*, 423

Excommunicatus iniquè diſtributiones quotidianas exigere poteſt, cùm eo tempore, quo excommunicatio iniuſta in eum lata fuit, præſens erat in loco beneficij ſui, erátque ſolitus diuinis officiis ante impedimentum excommunicationis adeſſe, 335

Excommunicatus per annum, quas pœnas incurrat? 425

Excommunicatus pro cauſa Eccleſiæ, & defenſione ſuorum iurium lucratur, etſi diuinis interſit, fructus & diſtributiones quotidianas, 335.o o

Executionem habere debent decreta Concil. Trident. ſine alia ſententia interueniente, §. *Decreta*, 462

Exemptio Clericorum quoad forum, quo iure inducta? 458.a

Expectatiuę omnes ſunt ſublatæ, etiamſi factæ eſſent ex conſenſu Ordinariorum, §. *Mandata*, 364. paucæ conceſſæ non reuocantur, ibid. quæ ſublatæ? ibid.

Extrema Vnctio infirmis tantùm adhibetur, ideo non datur condemnatis ad mortem, nec ſenibus, ſed illis tantùm, qui in probabili mortis periculo verſatur, 122.y eius forma, materia; inſtitutio & forma, 120.a, &c. De miniſtro & tempore, quo dari debet, 121.a, &c. iterari non poteſt durante eadem infirmitate, ibid.d

F.

FAbricæ Eccleſiæ applicari poſſunt cenſus & libelli quos Rectores poſſident, 464

Familiæ illuſtris conſeruatio, quære, *Conſeruatio illuſtris familiæ*, &c.

Familiaris Epiſcopi quomodo tractari debeat quoad ordinum ſuſceptionem, §. *Non adſcribatur*, 242. Summi Pontificis quando habeatur pro approbato per Epiſcopum, §. *In prouiſionibus*, 357

Familiarem ſuum triennalem ſibi non ſubditum poteſt Epiſcopus ordinare, ſi illi, quacunque fraude ceſſante, beneficium conferat, 230.a

Familiares Triennales Epiſcoporum illis non ſubditi, non poſſunt ab eis diſpenſari, ſuper illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec ſuper interſtitiis, niſi pro Eccleſiæ ſuæ vtilitate, ibid. pro neceſſitate, & commoditate Eccleſiæ ad titulum patrimonij poſſunt ordinari, ibid.j

Fatui ſi intrent Monaſteria Monialium non peccant, peccabunt tamen Moniales eos admittentes, 388.f

Feſtis diebus quæ licita, 401

Feſtiuitates, & ieiunia, quæ occurrunt in hebdomada, poteſt Epiſcopus compellere Regulares, vt in offertorio Miſſarum conuentualium denuncient populo, 186.i

Fidei profeſſio an poſſit fieri per Procuratorem? 330.r poteſt fieri coram Vicario Epiſcopi, eo etiam non impedito, ibid. eam non emittenti an ſuffragetur poſſeſſio, 325. omittens ex ignorantia, quando excuſetur in foro interiori, & exteriori? 331.o tenentur emittere, qui eam iam emiſerunt, in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, 330.u

de Fidei profeſsione emittenda, plures Doctores habes, ibid.

Filij Clericorum illegitimi, quę beneficia & in quibus Eccleſiis, vbi patres eorum fuerunt beneficiati, poſsint habere, 449. & ſeqq. vſque ad 454. non poſſunt obtinere patris beneficia, quære, *Beneficium patris.*

Fiſcalis electio in viſitatione Capituli pertinet ad Epiſcopum, §. *Circa hæc*, 429

Forma dari ſolita pro eleemoſynam petentibus, §. *Nec ad officium*, 173

Fornicatio affinitate contrahitur, & inter quos? 264.r, &c.

Fratres mendicantes debent contribuere Seminario, modo, &c. §. *Fratres*, 249

Fratres S. Antonij de Vienna permittendi ſunt eleemoſynam quærere, §. *Prauos*, 173

Fructus abſens à choro recipit Lector, §. *Non debentur*, 26. amiſsi ob non factam profeſsionem Fidei, cui ſint aſsignandi, & applicandi? 331. a a veniunt ad ſtudentem in viſitante, ſi quædam inuiolata, ſiue infracta obſeruet, §. *Et ſubtractionem*, 217

Fructus præbēdæ Theologalis cui tribuēdi,

ſum non inuenitur clericus ſecularis idoneus, §. *Quando Clericus*, 25. primi anni qui ſolui ſolebant in ingreſſu omnium beneficiorum, ſunt prohibiti ſeruari, §. *Deductiones ex fructibus.*

Funeralium quarta, quære, *Quarta funeralium.*

Furioſus habens dilucida interualla, ſi ſubdiaconus factus, quid iuris, 209

G

GRammaticæ & Muſicæ profeſſor in Seminario eſſe debet, §. *Quod ſi indicio*, 251

Grangiarum titulo nihil tenentur dare Seminario Equites Hieroſolymitani, §. *Equites*, 252

Gratia non reddendi non valet niſi accedente conſenſu Ordinarij, §. *Gratia*, 217

H

HAbitus Clericorum qualis? 132. Religionis occultè non ferendus. ibid. β

Hæreſis cauſa in Epiſcopo, reſeruatur Papæ, 504.γ

Hæreſis occulta dicitur, quando ipſe hæreticus ſolus, abſque eo, quod ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæreſis, 508. ω eius diſpenſationem abſque timore irregularitatis quis ab Epiſcopo obtinere poteſt extra Sacramentalem Confeſſionem? ibid. φ, &c.

Hæretici poſſunt abſolui in mortis articulo à quocumque Sacerdote abſque aliqua bulla, vel priuilegio, 117.α

Hieroſolymitani Milites an comprehendantur ſub Decret. Concil. Trid. ſeſſ. 25. de Regularib. cap. 15. 406.γ

Homicidium perpetrans cùm daret operam licitæ rei adhibita diligentia, non incurrit irregularitatem, §. *Si verò*, 133. Plura de eadem materia vide ibid. voluntarium quod dicatur? 307.λ

Homicidij diſpenſatio, quære *Diſpenſatio homicidij.*

Homicida non eſt inhabilis ad penſiones, §. *Sed in omni ordine.*

Horæ ſtatæ ad reſidẽdum, §. *Qui ſtatis*, 327

Hoſpitale aliquod ſi Epiſcopo viſitare volenti opponatur exceptio quòd ſub immediata Regis protectione exiſtat, non ad ſecularem iudicem, ſed ad ipſummet Epiſcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit. 200.α

Hoſpitalia data in titulum, vel adminiſtrationem, ſi habeant beneficia annexa vel redditus, aut prouentus Eccleſiaſticos, tenentur contribuere Seminario, 252.β

Hoſpitalia erecta auctoritate Epiſcopi, ſunt loca pia, & Religioſa, 200. υ. exempta ad contributionem Seminario faciendam non tenentur, §. *Et Hoſpitalium*. 248. omnia, & pia loca, quomodocunque nuncupentur, etiamſi ſint priuata laicorum, poteſt Epiſcopus viſitare, corrigere & reformare, in caſibus à iure expreſſis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, 200. δ quæ ſunt ſub immediata Regum protectione, ſine eorum licentia non poſſunt ab Epiſcopo viſitari, ibid. γ &c. eorum cura pertinet ad Epiſcopos, ſiue Ordinarios, §. *Fideliter*, 85

in Hoſpitalibus qui recipiendi, 436.α

Hoſpitalitatem exercere an poſſit aliquis compelli? ibid. à

Hoſpitalitatem ſeruantium nomine excluduntur Abbates & Conuentus S. Antonij Viennenſis, & ſimilium, 130

I

ILlegitimus, qui ob crimen occultum matris coniugatæ habebatur legitimus, diſpenſatur ab Epiſcopo, vt in Ordinibus bona fide ſuſceptis poſſit miniſtrare, 307.ſ

Illegitimus an poſſit obtinere Eccleſiam filialem, quando eius pater obtinuerit matricem? 450

Illiteratis Rectoribus coadiutores dantur, quære, *Coadiutores illiterati*, &c

Illyrici quando ordinari poſſint, 234

Imagines CHRISTI, Deiparæ, & Sanctorum in Templis habendæ, & earum cultus qualis? 374.α, &c.

Immemorialis conſuetudo, quære, *Conſuetudo immemorialis.*

Immemoriale tempus ad probandum iuſpatronus quot annorum debeat eſſe? 442.i

Impedimentum publ. honeſtatis iuſtitiæ quàm forte, 275. oritur ex ſponſalibus de præſenti etiam nulliter contractis, ibid. etiam copula non ſecuta, 274

Impij iuſtificatio, quære, *Iuſtificatio impij.*

Imprimere non licet quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine Auctoris, neque eos in futurum vendere, 266.ſ

Incarceratus indebitè an diſtributiones, item fructus maſſæ groſſæ percipiat. 324 an appellare poſſit, 367

Incarceratis iniuſtè debẽtur diſtributiones, §. *S. itio*

§.Senio confectis, 326. & *§.Congregatio cenſuit diſtributiones*, ibid.
Indulgentiarum materiam tractans Doct. citat. in fine libri 460.x
Infamis an fiat raptor, ſi nubat? 286.a
Infantes diſcretione carentes poſſunt admitti ad clauſtra Monialium, 389.r
Infantes recipiunt gratiam, ſi detur eis Communio, 154.b
Infirmis debentur diſtributiones, §. *Senio*, 326
Infirmitas excuſans à reſidentia, quæ ſit. 214. De ea re vide plura, 214. ad 217
Inhibere nequeunt Iudices ſeculares Eccleſiaſticis, vt ſeuerior forma trium monitionum, 288
Inimicitiæ quædam excuſant à reſidentia, §.*Propter*, 216
In interſtitiis diſpenſatio in ordinatione Regularium pertinet ad Epiſcopum ordinantem, 237.x
Inquiſitoris exercens officium non excuſatur à reſidentia, §. *A reſidentia*, 215. nec à reſidentia Parochialis, 218. l & 335. ll
Inquiſitores hæreticæ prauitatis habentur in ſuis Canonicatibus, & Præbendis pro præſentibus, & reſidentibus, percipiuntque integros fructus cum diſtributionibus quotidianis, 335. non poſſunt extrahere Regularem è Monaſterio ſine Superioris conſenſu, §.*Regularis*, 404
Inſeruiens Eccleſiæ, ad hoc, vt fori priuilegio gaudeat, debet hoc facere de expreſſo Epiſcopi mandato, 225.ſ &c. nec ſufficit, quod bis, vel ter inſeruiat, ſed requiritur frequentia, & perſeuerantia in ſeruitij præſtatione, ibid.
Inſtitutiones quæ ſublatæ hodie, quæ non, 137
Interdictus ab ingreſſu Eccleſiæ nulliter, & iniuſtè, percipit diſtributiones quotidianas, conſtito de iniuſtitia vel nullitate, 335
Interdicta Eccleſia, vel polluta, beneficiarius, qui conſueuerat in ea reſidere, & non dedit cauſam interdicto, conſequitur diſtributiones quotidianas, ibid.
Interdicta generalia & particularia ſeruent Regulares, §.*Cenſura*. 401
Interdictus vel ſuſpenſus non poteſt promoueri contra voluntatem ſui Ordinarij, §. *A ſuo*, & §.*Nullo contra*, 126
Intereſſentes officio. Vide verbo, *Diſtributiones*, & *Abſentia*, ſeu *Abſentes*.
Interpretatio Concilij prohibita per Bullam Pij IV. non eſt illa, quæ fit in Scholis docendo, 422.d
Interpretari licet ius commune, & ordinationem Regiam Luſitanorum ſecundum verum ſenſum, & iuri conſonum. Prologo Apolog. remiſſionum, in prin.
Interſtitiis non poteſt diſpenſare Epiſcopus cum ſuo familiari triennali, alias non ſubdito, 224
Interſtitiis non ſeruatis, qui ordinatur, an aliquam incurrat irregularitatem, vel cenſuram? 237.b
Irregularis non eſt qui mandat fieri vnum homicidium, cùm fit aliud in alia perſona, §.*Qui ſua*, nec iubens verberari cum qui etiam occiditur, *Si verò*, 133. Pro ea re vide plura, ibid.
Irregularitas non oritur ex homicidio merè caſuali, ibid.
Iudex ad quem facta eſt appellatio, abſoluit appellantem à moleſtiis Iudicis à quo, certo caſu, §. *Acta prima*, 104
Iudices Eccleſiaſtici eligendi ſunt in Synodo Diœceſana, 358
Iuramenta de dulcioribus dandis in poſſeſſione beneficij annullantur, & iurantes ſunt excommunicati, §.*Solutiones*, 341
Iuſpatronatus ex ſolis præſentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, 442
Iuſpatronatus non acquirit dotans inſufficienter arbitrio ordinarij: & quid ſi pluros dotet, 164. nec parochialis ſeu matrix Eccleſia acquirit ius patronatus in Eccleſia fundata iuxta ſuos limites, ibid.
Iuſpatronatus quales hodie requirat probationes, 439. idque tam in petitorio quàm poſſeſſorio, ibid. 442. &c.
Iuriſpatronatus laicorum Canonicatus ante Conc. fundatus, an requirat ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subd. ib.
Iuriſpatronatus tituli oſtendantur, 439
Iuriſpatronatus validitas probanda eſt coram Epiſcopo, §.*Congregatio*, ibid.
in Iure patronatus maiori ex parte à laico etiam ſeruandus eſt concurſus, ibid.
Iuſpatronatus ex priuilegio tollitur & annullatur, §. *Reliqui*, ibid.
Plura de Iurepatronatus perſpicuè tractantur, ibid. ad 442.
Iuſtificatio impij quid ſit, & quæ eius cauſæ? 37.a &c.
Iuſtificationis fructus, 42
Iuſtificationis impij deſcriptio, & modus eius in ſtatu gratiæ, 34.a &c.
Iuſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentum. 278. a &c. quomodo ſe habeat, ibidem.

L.

LAicus beneficia iuriſpatronatus ſine ſpeciali licentia Papæ obtinere non poteſt, §. *Quod ſi*, 221
Latinam linguam ſcire debent, qui minoribus Ordinibus initiantur, 234.α
Latriæ cultus vero Deo debetur, 95.ζβ
Lectores monaſteriorum non debent examinari vel approbari ab Ordinario, §. *Dignioribus*, & §. *Ne ſub*, 27
Lectores ſatisfaciunt ſuo officio ſi prælegant ſolam Scholaſtic. Theologiam, §. *Sacra*, ibid.
Lector vacare poteſt à lectionibus tribus menſibus, §. *De tempore*, ibid. Plura huc pertinentia dicuntur ibid. per multos §§.
Leges inſtitutionibus annexæ ſeruandæ ſunt, §. *Non habet locum*, 359
Leges Regiæ Luſitanorum poſſunt à quolibet declarari interpretatione iuris, non tamen interpretatione captioſa. Eſt reſol. Doct. cit in Prologo Apologetico har. Remiſſion.
Legatus reſpectu prouinciæ ſuæ lege legationis poteſt licentiam concedere alicui Sacerdoti aſſiſtendi matrimonio, 271.νν
Legatorum Auditores aliſque Iudices Apoſtolici à Legatis delegati, debent ſeruare decretum Conc. ſuper inhibitionib. iuxta formam c. Rom. de app. in 6. decernẽdis.
Legata ad pios vſus quomodo exequenda? 426.x facta pro Magiſtro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari poſſunt Seminario, cum onere erudiendi pueros, ſicut teſtator iuſſit, 252.δ
Legitimatus per ſubſequens matrimonium poteſt eligi in Epiſcopum, 69.β
Libertas magna neceſſaria eſt ad faciendum profeſſionem, §. *Libertati*, 411 & §. *Liberè ei*, 412
Libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, non licet imprimere, neque eos in futurum vendere, 9.ι
Licentia ad aſſiſtendum matrimonio, debet eſſe expreſſa, 271. ζε Debet actum præcedere, ibid. ψψ Requiritur, vt non ſit reuocata, valet etiam dolo, vel metu obtenta, niſi dolus ſit circa ſubſtantiam, ibid. ωω Non deſideratur in ſcriptis prolata, χχ audiendi Confeſſiones metu, vel dolo obtenta, dat veram iuriſdictionem. Eſt reſol. Doct. 200. à audiendi confeſſiones an expiret mortuo, vel amoto delegante? ibid.ι
Licentia debet interuenire ante actum, ad quem requiritur, vel in ipſo actu, 411
Licentia non eſt neceſſaria in ſcriptis, vt poſſunt Medici, Confeſſores, Viſitatores, Artifices, & alij, quorum repentida opera ſunt neceſſaria, ingredi Monialium Monaſteria, 388.ι
Licentia non reſidendi. Vide *Cauſa excuſantes à reſidentia*, & vocem, *Canonici*.
Licentiam aſſiſtendi Matrimonio non poteſt concedere Parochus, vel Ordinarius Clerico non Sacerdoti, 270.ωω
Licentiam audiendi Confeſſiones an poſſint dare Vicarius generalis, Capitulum ſede vacante, & Abbates iuriſdictionem Epiſcopalem exercentes, 240.δ
Licentiam poteſt concedere Prouiſor à Capitulo nominatus reſpectu Monialium Epiſcopo ſubditarum, vt aliquis poſſit ingredi earum Monaſteria in caſibus neceſſariis, 387
Licentiatus in Theologia, ſiue iure Canonico, etiam in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit ſibi prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali, 84.δ
Lis in Canonicis quando dicatur legitima cauſa abſentiæ, & lucrandi fructus, ea durante? 334.ζζ
Lis mota ſuper parochiali non excuſat à reſidentia, §. *A reſidentia*, 215
Literæ Cancellariæ conceſſæ vniuerſitati Regularibus, &c. non ſublatæ per Conc. Trid. 130
Literæ conſeruatoriæ, quære, *Conſeruatoriæ Literæ*, &c.
Literarum monitorialium materia, 361.β
Literarum ſcientia quæ requiratur in Epiſcopo? 69.δ
Literas commendatitias dare ſpectat ad Epiſcopum, §. *Sine commendatitiis*, 242
Literas commendatitias dare non poteſt Abbas, §. *Sine commendatitiis*, ibid.
Locari nequit iuriſdictio Eccleſiæ, aliúdve quodlibet minimum officium iuriſdictionem habens, 444
Locatio an cenſeatur vſuraria, ſi ob repræſentatam ſolutionem conductor dimidium lucri faciat? 445.γ de rebus Eccleſiæ vltra triennium an valida ſit, per priores ſaltem tres annos in Luſitania, & vbi Extrauagans Paulina eſt recepta? ibid.β
Locationi per ſuſi prædeceſſorem factæ an teneatur ſtare Prælatus, vel Beneficiarius ſuccedens in officio, vel beneficio? ibid.δ
Locus vbi Epiſcopus Ordines cõfert, an ſit in literis ordinandorũ exprimẽdus, 226.β

Magiſter

M

Magiſter Actorum Curiæ Epiſcopalis poteſt ab Epiſcopo ordinari, vt familiaris, 230.*x*

Magiſter Grammaticæ tenetur facere profeſſionem fidei, §. *Examinatus*, 27. non poteſt deſerere ſuam Parochialem ſeruiendo diebus feſtiuis, §. *Grammaticam*, ibid.

Magiſtri in Theologia, vel iure Canonico, ad Cathedrales aſſumendi, 189.*β*

Magiſtri legentes ſacram Scripturam, vel ius Canonicum, dum publicè in ſcholis docuerint, & Scholares, qui in ipſis ſcholis ſtuduerint, an excuſentur à reſidentia, & fructus ſuorum beneficiorum in abſentia percipiant? 29.*b*

Magnates qui dicantur, 441.*n*

Mandatum ab Epiſcopo conceſſum tonſurato inſeruiendi Eccleſiæ, ad hoc, vt fori priuilegio gaudeat, debet eſſe expreſſum, 213

Mariæ conceptio. Vide vocem *Conceptio*, §. *Declarat.*

Maris magni derogationis effectus, ſeſſ. 25. de Regul.

Matrimonium ante legem gratię nullo modo poteſt dici eodem modo eſſe Sacramentum, quo iam eſt, 255.*l* conſummare ante benedictiones Eccleſiæ, non eſt peccatum mortale, 272.*μμμ* cõtrahi poteſt quouis tempore, §. *ab aduentu*, coram teſtibus & parocho etiam inuito vel alia de cauſa præſente contractum valet, & qualiter, ſeſſ. 24. de refor. Matrim. c. 1. Item contractum omiſſis denuntiationibus, ibid. ſimiliter initum coram ſacerdote à Parocho ſuo deputato, ibid. item coram Parocho denuntiato excommunicato, ibid. item celebratum coram ſacerdote de licentia Parochi in Parochia mulieris, ibid. non item, ſi contractum coram Parocho non ſacerdote, ibid. vel Parocho alieno. ibid. eſt validum omiſſis denuntiationibus per culpam, 14. in articulo mortis, & quacunque alia neceſſitate cõtractum, ſine Parocho, & teſtibus non eſt validum, 269. *dd* poteſt celebrari extra Eccleſiam, 267.*ſſſ* vbi inſtitutum, 255.*γ*

Matrimonij contractus tenet etiamſi parochus nihil diceret, §. *Vel dicat*, 259

Matrimonij ſubſtantiæ non eſt, vt Parochus aliqua verba proferat, 267.*o.* &*p*

Matrimonio contrahendo præmittũtur tres publicæ denunciationes, §. *Tertà proprio.* Vide plura, verbo, *Denuntiatione*.

Matrimonium cogentes Domini temporales & Magiſtratus excommunicantur, §. *Cuiuſcunque*, 290

in Matrimonio cõtracto inter Catholicum & hæreticum inuicem ſibi coniunctos vel affines, nullo modo diſpenſandum, Seſſ. 24. de Ref. Matr. c. 4.

Matrimonia à filiis familiâs ſine conſenſu parẽtum contracta valida ſunt, 267.*x* &*y*

Matrimonia clandeſtina ineuntes, mutuo conſenſu ſe diſiungere etiamſi conſummarint, puniend: tamen grauiter, Seſſ. 24. de Reform. Matr. c. 1.

Matrimonia contrahere qui cogunt, qua pœna puniantur? 290.*a.b*

Mendicantes Religioſi non prohibentur quæſtores eſſe eleemoſynarum pro ſuorum conuentuum ſuſtentatione, 33.*f*

Menſes tres abſentiæ Canonicis conceſſi continere debent. 334.*ff*

Menſium trium beneficio poſſunt potiri Canonici, ſibi conceſſo, nulla aſſignata cauſa, vel petita licentia, 333.*λλ*

Mercedem Prædicatori non tenentur ſoluere penſionarij, §. *Merces*, 301

Metropolitanus excitatur à Pontifice vt Concilium Prouinciale celebret, §. *Quare*, 293

Metropolitano impedito Suffraganeus antiquior conuocat Concilium prouinciale, §. *Coepiſcopus*, ibid.

Plura de hac materia vide verbo *Epiſcopus*, & *Ordinarius*.

Milites Hieroſol. comprehenduntur Deciſ. Concil. etiam nulla de eis facta mentione, 57. Limitatur, ibid. quatenus viſitentur ab Ordinariis, §. *Fuit declaratum*, 172

Milites regulares S. Iacobi, aliſque non emittentes tria vota ſubſtantialia, non ſunt incapaces beneficiorum ſecularium, 136

Militares religiones non veniunt nomine odioſorum, ideóque non comprehenduntur decreto 15. Seſſ. 25. §. *Congregatio*, 446. & §. *Licet*, ibid.

Militarium Ordinum Eccleſias non poteſt Epiſcopus viſitare, exigendo rationem à Rectoribus, & ab œconomis, viſitando Confratrias, & Eremitas, 417.*β*

Milites Hieroſol. ſacerdotes ſi non ſint Parochi, nequeunt audire confeſſ. nec alia Sacr. adminiſtrare, Seſſ. 32. de Ref. c. 14.

Miniſter Sacramenti Confirmationis, 68.*b*

Miniſter Sacramenti Extremæ Vnctionis, 121.*x*

Miniſter Sacramenti Pœnitentiæ, 115.*a*

Miſſa

Miſſa ante diem aut horis indebitis celebrari non poteſt, §. *Debitis*, 184. & §. *Placuit*. §. *Prælatis*, ibid. celebrari non debet extra Eccleſiam, & in oratoriis priuatis diuino tantùm cultui dedicatis, ibid. quod tamen non obtinet in priuilegiis Epiſcoporum, ibid. non eſt celebranda intra ſepta Monaſterij monialiũ, 381. pro multis dicta an tantum valeat cuilibet illorum, ac ſi pro vno ſolo celebraretur? 175. ι quando priuatis in domibus poſſit celebrari? 685. x

Miſſæ Sacrificij effectus, 187. x, &c.

Miſſæ Sacrificij inſtitutionem, & repræſentationem tractant Doct. ibid. De Miſſæ Sacrificio agunt Doct. 174. à

Miſſam audire in propria Parochia an poſſit Epiſcopus populum cogere? 180. & 303. *d* canere an poſſint pater, & filius in eadem Eccleſia? 454. *π*

Miſſam celebrantes deuotionis gratia, tempore recitationis horarum non percipiũt diſtributiones quotidianas. 336. *ſſſ* celebrare ante horam, & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam, quibus Religioſis conceſſum ſit? 185. *α* ante Matutinũ, an ſit peccatum mortale? 175. ι in Oratorio celebrandi licentia ſine cauſa reuocari non poteſt, §. *Licentia*, 183. nouam celebrans poteſt ſe tantùm in medio altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas accipere, non autem circumire Eccleſiam, 185. *β* Rector monoculus non debet celebrare quando timetur ſcandalum §. *De Rectore*, 184

Miſſarũ onera in fundatione beneficij appoſita non licet Epiſcopo reducere, 426

Miſſarum celebrationi aliiſve piis vſib. redditus deſtinati, in quem vſum conferri poſſint, ibid.

Miſſarum oneri ob paucitatem Sacerdotum religioſis ſatisfacere nequeuntibus, quid faciendum, ibid.

Miſſas anticipatè celebrare an liceat Sacerdoti? 176. ι audire populus adſtringi per cenſuras non poteſt ex vi Conc. Trident. §. *Ad ſuas*, 184

Monachus an ex diſpenſatione poſſit habere propria? 377. *α* factus Epiſcopus an habeat bonorum, ſeu fructuum proprietatem, & dominium? ibid. *δ*

qui volunt eſſe Monachi & Moniales, non poſſunt emittere tria vota religionis ſolemnia ante decimumſextum annum expletum, §. *Decimum*, 405

Excipiuntur tamen equites & milites Hieroſolymitani, §. *Licet*, 406

Monachi, vide verbo *Regulares*, agentes ſub ſtricta clauſura non tenentur venire ad proceſſiones, §. *Ordinarius*, 402

Monachis non concedit vnquam Pontifex, vt habeant bona propria & ſuperflua, §. *Nemini*, 376. vim teſtandi licitè concedere poteſt ſolus ſupremus Pontifex, §. *Nec deinceps*, ibid.

Monachæ quædam tertiariæ tenentur ad arctiorem clauſuram, 311. & §. *Clauſuram*. 381

Monaſteria ædificare non poſſunt Regulares ſine Epiſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia priùs obtenta, 379. ι

Monaſteria conuocare non poteſt Epiſcopus, 391

Monaſteria exempta à contributione Seminarij, §. *Fratres*, & §. *Si Monaſteria*; 248

Monaſteria habentia curam animarum, §. *In Monaſteriis*, & § *Quibus*, & §. *Iuriſdictionem*, 394

Monaſteria ingrediendi facultas à quibus debeat obtineri, 383

Monaſterium ingredi an liceat matri, aut ſorori cauſa viſitandi filiam, aut ſororem graui morbo laborãtem? 387. ι quæ perſonæ ingredi poſſint? ibid. *i*

Monaſteria noua quæ ſine conſenſu Epiſcopi erigi nequeunt, 379

Monaſteria Religioſorum an, & quando liceat mulieribus intrare, 388. *ν*

Monaſteriorum clauſuræ qui inuigilare debeant, §. *Vniuerſis*, & §. *Epiſcopus*, & §. *Cenſuit*, 380

Monaſteriorum clauſuram & immobilia bona gubernare poſſunt Ciuitates, 316

Moniales aliquid acquirere poſſunt proprio labore & induſtria, 307. & 376. an poſſint tranſire de vno Monaſterio ad aliud, vel cauſa nouæ fundationis, vel perfectionis, abſque Summi Pontificis permiſſu? 386. à ex indulto Papæ immunes non ſubiacent Epiſcopo, niſi in iis, quæ ad clauſuram ac ſpiritualium curam pertinent; cap. 18. non poſſunt exire à Monaſterio niſi ex cauſis relatis in Bulla Pij V. an poſſint exire ex aliis ſimilibus? 387. *δγd* ſanctæ Claræ poſſunt habere propria, 379. *β* quæcunque acquirunt, conferunt in commune, §. *Nemini*, & §. *Poſſidere*, & §. *Superiori*? 376. Sanctæ Claræ poſſunt poſſidere aliqua bona immobilia, §. *Qui minorum*, 378

Moniales ſine venia Ordinarij egreſſæ puniri debent, §. *Ab Epiſcopo*, 382

Monialium antiquitas à quo tempore computanda,

putanda, ſeſſ. 25. de Regul. c. 13. dos non eſt ſpecificata & determinata, ſicut & certus numerus recipiendarum, §. *In conſtituendo ergo numero*, 379. recipiendarum debet ſtatui certus numerus, §. *Is tantùm*, & §. *In conſtituendo*, ibid. tranſlatio quàdo & quomodo fieri debeat, §. *Quando*. 384

Monialibus an liceat nutu, & conſenſu ſuperiorum retinere, & poſſidere reditus, ſiue cenſus certos ad vitam ſibi à parentibus, amicis, vel propinquis aſſignatos? 377. y neceſſaria nullatenus neganda ſunt, etiamſi Monaſterium ſit paupertati obnoxium, §. *Nihil etiam*, ibid. Plura de clauſura Monialium, vide cap. ſecundo & quinto de Regul. Seſſ. 25.

Monitiones ſpeciales contra clericos concubinarios fieri poſſunt etiam extra viſitationem, §. *Quod ſi*, 448

Monitoriales pro rebus deperditis an poſſit Epiſcopus delegare Vicariis foraneis, Seſſio. 25. de Reform. c. 3. an Abbas nullius diœceſis aliúſve inferior eas decernere poſſit, ibid.

Mulctæ quædamq́ pecuniariæ applicandæ ſunt piis locis, §. *Per multas*, & §. *Quæ locis*, 374

quænam Mulier admitti debet vt ingrediatur ſepta Monaſterij, §. *Mulier quæ*, & §. *Mulier coniugata*. 382

Mulierem cogentes ad Religionem, qua pœna puniantur? quære, *Cogentes mulierem*, &c.

Mulieres inhoneſtæ non debent in ſacrarum Monaſteriis permanere, §. *Ordinarius*, 382

Mulieres, quæ ſunt in diſcordia cum maritis, & eorum ſæuitiam timent, ſi extra culpam ſunt, quamdiu iuſtam cauſam timendi habuerint, ſi ſunt in Monaſteriis, tolerari debent, in poſterum verò non debent recipi, 388. a

N

NEpos legitimus ex filio illegitimo non comprehenditur in c. 15. Seſſ. 25. illegitimus ex filio legitimo beneficium quod auus habuit, obtinere poteſt, ibid.

Notarius poſt confecta inſtrumenta, poteſt quod ab ordinatis ſponte offertur, recipere, 156. l poteſt aliquid recipere, quando nullum habet ſtipendium ſibi conſtitutum ab Epiſcopo, ibid. t

Notarius quis aſſumendus in viſitatione Capitularium, §. *Circa hoc*. 428

Notario debetur merces propter eius operam, §. *Gratis*, 104

Notarij in cauſis ſpoliorum, & iurium Cameræ Apoſtolicæ, eorum officio durante, lucrantur diſtributiones quotidianas in abſentia, 335. ßß

Notariorum examinatio ſuper idoneitate, ad quem pertineat, §. *Examinatione* & §. *Illiſque*, 204

Nouitius alicuius Religionis, etſi primam clericorum careat tonſura, gaudet priuilegio Canonis, & fori, 125. n de conſenſu prælati & conuentus non poteſt renunciare annó integro probationis. 407. ß in ingreſſu Religionis non poteſt dare aliquid Monaſterio præter ea quæ ſpectant ad victum, §. *Si Nouitius*, 409

Nouitij idonei expleto anno ſunt admittendi ad profeſſionem, vel ſtatim eiiciendi, §. *Superiores*, ibid.

Nullatenus, dictio, quære, *Dictio*. Nullatenus.

Nuntij Apoſtolici cauſas criminales ſuis Adiutoribus committere non poſſunt, §. *Die 29. Maij*. 103

O

OBlati Eccleſiaſtici gaudent priuilegiis, ſi in totum ſe, & ſua Religioni tradant, & ad Monaſterium ſe transferant, & in eo inſeruiant, 317

Obſes datus ab Eccleſia, aut repræſaliarum cauſa captus, & detentus non eſt priuandus quotidianis diſtributionibus, 35. xx

Occultum quod dicatur? 307. i

Odium, vide, *Cauſa excuſantes à reſidentia*.

Officiales generales à Capitulo ſede vacante deputati, ſi excommunicentur ob cauſam officij, cuius eſt iuriſdictio, quam exercent, lucrantur fructus, & diſtributiones quotidianas, 309. n

Officiales Monaſteriorum quidam amoueri poſſunt ad placitum Superiorum, §. *Ad nutum* & §. *Moniales*, & §. *Licet*, 376

Oleum ab Epiſcopo benedictum eſt materia Extremæ Vnctionis, 120. y

Onera non ſunt imponenda beneficiis extra fundationem, aut contra, 327

Opera ſatisfactionis, 118. à

Ordinarius cogere poteſt, vt ſibi monſtrentur diſpenſationes ab obtinentibus plura beneficia, §. *Per hoc decretum*, 73. ex præſentatis tenentur eligere ſemper magis idoneos, §. *Quoties aliqua*, 354. & § *Magis idoneum*, 358. non poteſt ſine cauſa ſuſpendere aliquem à prædicatione, §. *Antequam*, 32. poteſt cogere procuratores quorumcumque locorum ad reddendas

das rationes Adminiſtrationum,§. *Admi-niſtratores*,& §. *Fabrica*,& §.*Congregatio*, 201.& ſeq. quomodo contra Regulares, qui aliquā indecentia in Eccleſiis habent, procedere poſſit,ſeſſ.22. de celeb. Miſſæ viſitare non poteſt vniones perpetuas à 40.annis factas,§. *A quadraginta*, 75

Ordinarij curare debent, vt Hoſpitalia quæcumque etiam exempta, à ſuis adminiſtratoribus fideliter gubernentur, 85. *a* Eccleſias exemptas viſitant. 77. *t*

Ordinarij ſub nomine includitur Vicarius, 309.ββ

De Ordinis Sacramento, vide Doctor.citat. Seſſ.23.

Ordo eſt vnum ex ſeptem Sacramentis, 208

Ordines ſacri duo non eodem die etiam Regul.conferri debent, 237. *b* conferri debent ſtatutis à iure temporibus, nec valet conſuetudo in contrarium. 228. *x* minores conferri poſſunt diebus feſtiuis, ibid. *y*

Ordinis cuiuſlibet collatio gratis facienda, 155. *a*

Ordines minores ſuſcipiens cum animo nunquam ſuſcipiendi maiores, ſed ſolum vt declinet forum ſeculare, an peccet mortaliter? 220. *y*

Ordines ſunt conferendi ſine ſpecie ſimoniç,§. *Nihil pro*,& §. *Pro*, *&c.* Plura pro hac materia videantur, verbo *Epiſcopus*, *Beneficium*, *Capitulum*, *Patrimonium*.

Ordinum diſtributio in Eccleſ. Cathedrali abſque Capituli conſilio, eſt nulla. Seſſ. 24.de Reform.c.12.

Ordinare quandoque poteſt Epiſcopus alienos clericos, 219. poteſt Epiſcopus familiarem ſuum triennalem: quære *Familiarem*, &c.

Ordinare ſine Patrimonio quandoque conceſſum eſt ob penuriam ſacerdotum, dummodo quis ſpondeat ſe neceſſaria ordinandis miniſtraturum, 160. λ.

Ordinans Epiſcopus alienos ſubditos ſeculares cum dimiſſoriis proprij Epiſcopi de eorum idoneitate & examine habito teſtantis, an teneatur fidem adhibere, 226.& ſeqq.

Ordinari quando quis poſſit ad titulum patrimonij, Seſſ.22. de Reform.cap.3.

Ordinari quis poteſt ad Subdiaconatus ordinem ad titulum alicuius donationis, ſi ita Epiſcopus iudicauerit, aſſumendum pro neceſſitate & vtilitate Eccleſiæ, 159. *b a* non poteſt ad titulum ſeminarij cooptatus in collegium ſeminarij, ibid. *i* poteſt ab Epiſcopo eius ſubditus ad titulū, & portionem Eccleſiarum matricum, non obſtante quòd non participent de fructibus illarum, niſi poſt ſuſceptum presbyteratus ordinem, ibid. *x* poteſt quis ad titulum Vicariæ temporalis, ibid. *a* an poſſit quis ad titulum literaturæ? 160. *ſ* quis poteſt ad titulum coadiutoriæ perpetuæ, ſi ratione illius habeat congruam ſuſtentationem, 159. *x* poſſunt regulares à quocunque Catholico Epiſcopo, 228. *u*

Ordinandorum genus, & conditio qualiter inquirenda, ſeſſ.23.de Refor.c.3.

Originarius vt quis dicatur, quæ concurrere debeant, 228. *u*

Originis Epiſcopus ordines conferre poteſt, ibid.

P

PApa iudicat de cauſis criminalibus Epiſcoporum grauioribus,§. *Cauſa*, 304

Parentes iniuſtè impedientes Matrimonia filiorum non incurrunt excommunicationem, 290. *ß* qui filias cogunt Monialium vitam ſuſcipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, an incurrant pœnas ſtatutas contra eos, qui cogunt mulieres ad Religionem? 414. *δ*

Parochus proprius contrahentium quis dicatur? 265. *d* poteſt dare licentiam denūciandi, 266. *u* præſentia, non tantùm corporea, ſed moralis & humana requiritur cum intelligentia & aduertentia, 269. *ll* Sufficit, quamuis Parochus vi detentus interſit, vel ad alium finem vocatus ſit, ibid. *v* excommunicatus, ſuſpenſus, vel irregularis, etiam non toleratus, validè aſſiſtit matrimonio. Item & priuatus, propter aliquod crimen Sacramentorum adminiſtratione, 270. λλ μμ non poteſt cōcedere licentiam Clerico non Sacerdoti aſſiſtendi Matrimonio, & ſi fiat, eſt nullum, ibid. ϖ ϖ non Sacerdos validè aſſiſtit Matrimonio, ibid. ρρ ruralis qui ſingulis quibuſque hebdomadibus in vrbem venit, cauſa inuiſendi parentes, & cum illis vno tantùm die moratur, relicto tamen ad occurrentes caſus Capellano, non peccat mortaliter, nec tenetur ad reſtitutionem fructuum, 218. *e* volens abſentiā facere duorum menſium, non tenetur licentiam petere ab Epiſcopo, ibid. *i* pro eleemoſyna tantùm, non pro adminiſtratione Sacramentorum à ſponte dantibus licitè accipit, 183. quæ obſeruare debeat, quando datur ei facultas non reſidendi ob ſtudia,§. *Et ſubtractionem*. 216.

validè aſſiſtit Matrimonio ſuorum Parochianorum extra ſuam Diœceſim, 270. o; vbi habitare debeat, ſi domus Parochialis non adſit, 212

Parochi vnius ſufficit præſentia, quando contrahentes ſunt diuerſarum Parochiarum, 370. ſſ

Parochi quæ munia per ſe, quæ per alios ſubire debeant, & poſſint, 31. habentes parochianos intra & extra ciuitatem, vbi reſidere debeant, ibid. eorum reſidentia qualis & quanta eſſe debeat, 206. & §. *Per cenſuras*, & §. *Et ſubtractionem*, 217. eis non licet hodie etiam de licentia Epiſcopi cauſa ſtudiorum à ſuis Eccleſiis abeſſe, Seſſ. 23. de Reformat. cap. 1.

Parochia noua quando erigenda ſit, §. *Nouas parochias*, 166

Parochiæ ſunt frequentandæ diebus feſtis & Dominicis, non tamen ſub pœna excommunicationis, §. *Moneat Epiſcopus*, 26

Parochias ſuas an teneantur homines frequentare pro audiendis Miſſis diebus Dominicis, & an ad id poſſint cogi? 186. l

Parochialis quando eſt annexa Canonicatui vel dignitati tanquam acceſſoria, non attenditur natura Parochialis beneficij, ſed eius cui annectitur, §. *Si neque*, 320. quæ eſt de Iure patronatus Laicorum non requirit examen per concurſum vt conferatur, §. *Et qui ius*, 356

Parochiale beneficium obtinens an vbique cenſendus idoneus ad audiendas confeſſiones, ibid & quid in eo qui per concurſum prouiſus eſt. ibid.

Parochialem Eccleſiam habens, in qua Vicarium perpetuum legitimè inſtitui obtinuit, eo viuente reſidere non tenetur 219. p

Parochialem Eccleſiam obtinens inſufficientem ad victum, non tenetur promoueri ad ſacerdotium infra annum, 157. & quatenus id verum, ibid.

Parochialem obtinere volens debet attingere 25. annum, & quid prætereà, Seſſ. 24. de Ref. c. 12. tenens cum Canonicatu, tenetur reſidere in parochiali, §. *Obtinens parochialem*. 214

Parochialem vnà cum Canonicatu obtinens ex diſpenſ. Apoſtolica ante Conc. obtenta, an optare poſſit hodie præbendam pinguiorem, 25

Parochiales quomodo nequeant vniri monaſteriis, Seſſ. 24. de Reform. c. 13.

Parochiani omnes, etiam nobiles, aliíque exempti tenentur contribuere ad reparationem ſuæ Parochiæ, 171. b

Paruuli non obligantur ad communionem Sacramentalem, 167. a

Pater legitimus non indiget diſpenſatione ad obtinendum immediatè beneficium filij, Seſſ. 25. de Refor. c. 15.

Pater & filius illegitimus quantum ad beneficia obtinenda in eadem Eccleſia, vel pluribus à ſe inuicem quomodolibet dependentibus, 450. §. *Vt paterna* ad 452. §. *Intra trium*.

Pater, & filius poſſunt celebrare Miſſam in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obtineant in ea beneficium, ſed id fiat ab altero deuotionis gratia, 454. m

Patres Societatis IESV ſunt veri Religioſi, 410. κ

Patrimonium non requiritur ad minores ordines de conſuetudine, 159. β quod dicatur ſufficiens? ibid. γ non poteſt alienari, nec permutari, 160. δ habet priuilegia, quæ conceduntur à iure bonis Eccleſiaſticis, ſaltem interim, quod non extinguitur per adeptionem beneficij Eccleſiaſtici, 161. ζ à Patre filio datum, an ei imputetur in legitimam? 162. α α

Patrimonij ſufficientis titulo promoueri poteſt quis ad Ordines ſacros pro vtilitate Eccleſiæ ad arbitrium Epiſcopi, §. *Fuit dubitatum*. Seſſ. 24. de Refor. c. 8.

Patrinus an poſſit eſſe in Baptiſmo non baptizatus, & in confirmatione non confirmatus? 276. ; an poſſit eſſe infans maior baptizato? ibid. l

Patriarcha non poteſt Epiſcopos in diœceſim ſui Prouincialis Epiſcopi inducere ad pontificalia exercenda, §. *Licet aliqui*, 353. vnde dicatur, & de illius numero, preeminẽtia, origine & dignitate, 299. &γ

Patronatus omnes ex priuilegio conceſſi abrogantur, non autem ij qui ſunt ex fundatione & dotatione, §. *Reliqui*, 439

Patronus non poteſt repelli à ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, modo, &c. 441

Penſionem habens an poſſit illam transferre in filium illegitimum? 453. d

Penſionem habens in minoribus ordinibus conſtitutus, ſi non incedat in habitu, & tonſura, an fori priuilegio gaudeat? 124. f

Penſionem obtinens gaudet priuilegio fori clericalis, Seſſ. 25. de Reform. c. 6.

Penſionem poteſt obtinere, qui habet ætatem 7. annorum. Eſt reſolut. ibid. g

Penſionis titulus ſufficit ad hoc, vt Epiſcopus poſſit ordinare familiarem ſuum, ſi pro neceſſitate, vel vtilitate ſuarum Eccleſiarum iudicat ordinandum, 230. x

Peregrinus Clericus ſine literis teſtimonialibus

nialibus ſui Epiſcopi celebrans, ſecluſo ſcandalo, nullo iure eſt ſuſpenſus, 242.β
Permutationes beneficiorum non requirunt nouũ examen, §. *In prouiſionibus*, 355
Pij V. bulla de Clauſura monialium debet vbique publicari, & recipi, §. *Vniuerſis*, 381.
Pœnæ aliæ contra adulteros concubinarios non tolluntur à Concil. Trid. §. *Graue peccatum eſt*, 288
de Pœnitentiæ Sacramento agunt Doct. 109. .. De neceſſitate & inſtitutione, 108.α De partibus, & fructu Sacramenti Pœnitentiæ, 110.αβ
Pœnitens prĕmittere debet debitam, & diligentem conſcientiæ diſcuſſionem. 113.γ
Pœnitentiam à confeſſario pro peccato mortali legitimè iniunctam, an teneatur pœnitens acceptare? 119.δ
Pœnitentiarius Canonicus non poteſt optare, 313.δ debet habere annos quadraginta, ibid. ι dum confeſſiones audit in Eccleſia, cenſetur præſens, ibidem, à ſolo Epiſcopo abſque Capitulo inſtitutus, ibid. ante vacationem præbendæ ei officio vnitæ non habetur pro Canon. ibid. tenetur nihilominus ad Officium, ibid. nequit abſolui à caſib. Epiſcopo reſeruatis, ibid. & ſeq. eius præbenda non ſubiacet optioni, ibid. tenetur confeſſiones audire in Eccleſia, ibd.
cum Polonis plures ob cauſas diſpenſatum fuit, vt poſſent vltra tres menſes abeſſe, §. *Vltra*, 323
Portio congrua quæ, 454
Portiones abſentium accreſcunt præſentibus & inſeruientibus tãtùm, 161. ad 165
Portionarij non ſunt de Capitulo, §. *Qui verò*, 433. quando ſint Capitulares, ſeſſ. 25. de Refor. cap. 4. viſitari poſſunt & corrigi ab Ordinariis ſine adiunctis Capitularibus, §. *Ex hoc*, 430
Poſſeſſionis beneficij cauſa nihil penitus dulciorum eſt perſoluendum, §. *Vt in electione*, 340. & §. *Solutiones*, 341. neque perdendi ſunt fructus triennij, §. *Sine admiſſione* & ſeqq. §§. 579
Præbenda vacatura in menſibus Papæ excipitur, §. *Primò vacatura*, 26. primò vacatura non poteſt optari à ſequenti Canonico, §. *Hoc Decretum*, primò vacatura poſt Conc. Trid. debet erigi in Theologalem pro Lectore, §. *Conſtituta*, ibid.
Præbendæ optio Pœnitentiario non conceditur Epiſcopo, §. *Præbenda quæ vacat*, ibid.
Præbendam Theologalem obtinens, non admittitur ad ius optandi, ibid.
Præbendę ſunt intelligendæ, etſi Canonicatus omnes in quotidianis diſtributionibus conſiſtant, ibid.
Præbendæ Theologalis collatio tantiſper ſuſpenditur, donec idoneus Theologus ſecularis inueniatur, 25. erectio non habet locum in præbenda quæ optatur, ſed in dimiſſa, ibid. in fin. neque vbi iam ante Concilium ſtipendium pro Lectore S. Theol. deputatum fuit, ibid.
Præbendæ vacantis controuerſia exiſtente inter Epiſcopum & Capitulum, res deuoluitur ad Metropolitanum, §. *Si in erectione*, ibid.
Præbendati (ſi modò permiſerit eorum ætas) debent cogi vt ſuſcipiant ordines præbendis ſuis annexos, §. *Aut in tali*, 320
Prædicationem audire non poteſt Ordinarius cogere populum mulctis & pœnis, 304.ι
Prædicationis munus committitur Clerico etiam non ordinato ſacris ordinibus, §. *Sine regularis*, 302
Prædicatori mercedem non debent penſionarij, §. *Merces*, ibid.
Prædicator debet petere benedictionem ab Epiſcopo, 304
Vide plura pro mercede & officio Prædicatoris, 301. ad 303. incluſiuè.
Prædicatores debent ante omnia facere profeſſionem fidei iuxta Bullam Pij V. §. *Nullus*, 302
Prædicatorem eligendi munus ad Epiſcopum ſpectat, niſi in contrarium ſit conſuetudo ab immemoriali tempore, & ſuis ſumptibus debet conducere in Eccleſia Cathedrali, 302
Prædicare poſſunt Regulares à ſuis Superioribus de moribus & ſcientia examinati, & approbati, & cum tali licentia Epiſcopo præſentati, 32.δ
Prædicari populo poſſunt facere Correctores ciuitatum, etiam renitente Vicario Generali, omnibus diebus Dominicis, & ſolemnibus feſtis, ... δγ
Præfertur minùs doctus cognitus, magis docto, ſed incognito, §. *Moribus*, 358
Prælatus infra tres menſes conſecrandus, 219. αβ Epiſcopo inferior poteſt inſtituere concurſum, ſi poterat congregare ſynodum, §. *Poterit Ordinarius*, 360
Prælati an poſſint bona Eccleſiæ cognatis in emphyteuſim concedere? 320.ι Regulares profeſſionem fidei facere tenentur, 330.ι

Præpoſitis

Præpoſitis Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus competit quoque iuriſdictio tributa Epiſcopis in perſonas exercentes curam animarum, &c. 394. & qualis ea, ibid.

Præpoſitura Cathedrali tertiæ partis detractio cui loco ſit applicanda, 192

Præſentationes inferiorum Epiſcopo Concil. Trident. non ſuſtulit, §. *An pro beneficiis*, 138

Præſentati non habentes bullas, 135

Præſentati à Patrono laico non ſunt examinandi per concurſum, §. *Et qui ius*, 356

Præſtimonia an ſint beneficia, 135.β

Preces & ritus antiqui in quibuſdam miſſalibus abrogantur, §. *Et de miſſali*, 461

Presbyter alibi delinquens quàm in ſua diœceſi, ſi poſtmodum reperiatur extra diœceſim, remittendus eſt ad ſuum Ordinarium, §. *Ab Ordinario*, 57

Presbyteri & alij qui ſunt in ſacris, nullo ſtatuto videntur prohiberi, quominus habeant vocem in capitulo, 195

ad Presbyteratum ſufficit annus 25. cœptus, 236

Primam tonſuram, aut minores ordines ſuſcipiens, qui non eſt confirmatus, an peccet mortaliter? 220.β

Primam tonſuram, aut minores Ordines ſuſcipiens cum animo nunquam ſuſcipiendi maiores, aut ſolum vt declinet forum ſeculare, an peccet mortaliter? ibid.γ

Prior S. Ioannis Hieroſol. in locis nullius Diœceſeos, quando poſſit ſuis ſubditis tantum regularibus primam tonſuram & 4. Ordines conferre, 232. & quæ præterea poſsit, ibid.

Prioratus ob non ſuſceptionem habitus & profeſſionem non emiſſam, infra 3. menſes reſtituendus, 455. & ſeqq.

Prioratus ſuis Capitibus ſubeſſentes ab Epiſcopis non debent viſitari, §. *Qua cum Ordinum*, 417

Priuilegia conceſſa religionibus de habilitandis illegitimis, manent ſalua, §. *In ſuo robore*, 288. omnia ſedis Apoſtolicæ contraria Concilio Tridentino ſunt ſublata, & ad terminos Concilij Tridentini redacta, §. *Ac mare magnum*, 418

Priuilegio fori exterioris Eccleſiaſtici qui gaudeant Clerici, vel non gaudeant, §. *De iure*, 222

Probatio præſentatorum ad beneficia habentia curam animarum debet fieri ab Ordinario, 139. & ſeq.

Probatio iuriſpatronatus debet liquere ex authenticis ſcripturis, §. *Authenticis*, 439

Probationis annus an poſsit compleri extra Monaſterium cum licentia? 407.ζ poteſt impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimum ſextum, & vi talis probationis poteſt probatus admitti ad profeſsionem expleto 16. anno, 266.ε

Probationis anno integro an poſsit Nouitius de conſenſu Prælati & Conuentus renunciare? ibid.

in Proceſsionibus controuerſias ortas Epiſcopus componet, ibid.

Proceſſionibus publicis vt interſint, an Monachi & confraternitates poſsint compelli ab Epiſcopo, & cenſuris diſtringi? 403.β

Proceſsionum præcedentia debet componi attenta conſuetudine loci, ibid.γ

Procuratores Fiſcales Cameræ Apoſtolicæ eorum officio durante lucrantur diſtributiones quotidianas, 335.βββ

Procuratores Monaſteriorum ob euidentem vtilitatem poſſunt ingredi in ſepta Monialium, §. *Dare*, 384

Profeſsio ante decimum ſextum annum expletum non poteſt fieri, 407.δ

Profeſsio Fidei, quære, *Fidei profeſſio*.

Profeſsio in dubio an præſumatur, & an poſsit per teſtes probari? 193.ζ infra annum probationis emiſſa, non obligat, ſeſſ. 25. de Regul. cap. 15. nulla etiam obſtante conſuetudine, ibid. quod procedit etiam in militibus Hieroſol. ibid. qui annus debet eſſe continuus, ibid. & arbitrio ſuperioris prorogari poteſt, d. ſeſſ. c. 16.

poſt Profeſsionem omnia acquiruntur Ordini, Seſſ. 25. de Reg. c. 15. eam facere poteſt etiam puella ex damnato coitu nata, ibid. non poteſt fieri, niſi expleto anno continuo probationis, 407. δ ob metum reuerentialem parentum an valeat? ibid. facta cum conditione, pacto, ſeu modo de retinendo, ſeu habendo proprio, an valeat? 378.ι ſolemnium votorum non fit niſi 16. anno ætatis expleto, §. *Decimum*, 405. excepta profeſsione equitum Hieroſolymitanæ militiæ. §. *Licet*, ibid. intra annum emiſſa non habet valorem, §. *Aut ad alios*, & §. *Profeſſio ante facta*, 406. & §. *qui*. votorum tacita non excluditur, §. *Congregatio aliàs reſpondit*, ibidem.

Profeſſionem faciens vi, metu, vel ante tempus, quomodo, & quando ſit audiendus? 415.α, &c.

Profeſsionem fidei iuxta Bullam Pij V. facere debent omnes Doctorandi, Doctores, Magiſtri, Regentes, & omnes

quarumuis facultatũ profeſſores,&c. *Idem Pius*.& §. *Congregatio*,& §. *Epiſcopus*,431
Profeſſus vi metúve intra quinquennium reclamabit, & coram quo, 415
Proles ſuſcepta in matrim. clandeſt. eſt illegitima, 260
in Prouiſione ſimpliciũ benef. quorum collatio liberè ſpectat ad collatorẽ inferiorẽ, non requiritur approbatio Epiſcopi, 82
Prouiſiones beneficiorum faciendæ ſunt ſimpliciter ad formam Conc. Trid. §.*Religioſis*, 111
Prouiſor à Capitulo nominatus, reſpectu Monialiũ Epiſcopo ſubditarũ,poteſt concedere licentiam, vt aliquis poſſit ingredi earũ Monaſteria in caſi. neceſſariis, 387.β
Prouiſores, & officiales generales à Capitulo Sede vacante ſi excommunicentur ob cauſam officij, cuius eſt Iuriſdictio, quam exercent, fructus & diſtributiones beneficij lucrantur, 335.ωω
Prouiſus Apoſtolicus apprehendens beneficij poſſeſſionem literis non expeditis, beneficium amittit, 82.agit cauſſam pro beneficio ab alio occupato, coram auditore Cameræ,§.*Prouiſi*, 366
Publicatio Concilij Tridentini ligat Leodienſes, §.*Epiſcopo*, 462
Puella needum duodennis non debet ſuſcipere habitum religionis, §. *Maior*. ibid. profitetur decimo ſexto anno ætatis expleto,non autem ante,§.*Profeſſionem*,411. poteſt educari intra Monaſterij ſepta, §.*Puella*,382.& §.*Illuſtribus*,384.Sequeſtratur,cùm dubitatur,an ea legitimè profeſſa ſit & abſque metu, 391.eius voluntatis exploratione quis faciat, & quomodo, ibid. & 412. ante 12. annum nequit habitum ſuſcipere,Seſ.25.de Regul.c.17.
Puellæ egreſſæ cauſa balneorum ob infirmitatem debent recipi, §. *Puellis*,382.& §. *Puella*, & §. *Epiſcopus*,ibid. electæ ex hoſpitalibus quomodo tenendæ ſint in monaſteriis,§. *In Monaſteriis*, ibid. Item illę quę facultatibus ſunt ſpoliatę,§. *Puella*, ibid. quæ educantur in Monaſteriis, tenentur ad clauſuram Monialium, §. *In Monaſteriis*, ibid.
Puellarum voluntas exploratur etiam ante ſuſceptionem habitus,§. *Non ante*,ibid.& quidem ad cancellos, §. *Virgines*, ibid.& quandoque debent educi è monaſterio,§. *An coacta*,ibid.& §. *Teneatur*. 412
Puellis profiteri volentibus præfigitur numerus certus dierum, vt explorentur, §. *Libertati*, 411
Pueri non poſſunt cogi per excommunicationes aut aliam cenſuram, vt diebus Dominicis ad diſcenda fidei rudimenta conueniant in Eccleſiam parochialem, §. *Moneat Epiſcopus*, 302
Puerorum in Seminario collocandorum qualitas adſpicienda,§.*In hoc*.p.14. certus etiam numerus eorum ponendus eſt, §. *Pro modo*, ibid.
Punctator in choro debet eſſe in aliquo ſacrorum ordinum,§. *De certa*, 328
De Purgatorio agunt Doc. citat. ſeſſ. 25.in princ. 372.α
De loco Pugatorij, ibid.β De pœnis quas animæ in Purgatorio patiuntur, ibid.γ

Q

QVæſtores eleemoſynarum abolendos præcipit Concil. Trid. c.2. vide Doct. ibid.22.μ, & 173. α praui ſunt ſublati, §.*Prauos Eleemoſynarum*, 173
Quarta funeralium, 377.αβ
Quartam funeralium quæ monaſteria non ſoluant,446.cui incumbat onus probandi profeſſionẽ ſolutionis dictæ quartæ, ibid.

R

RApientium mulieres certum genus, vt videlicet eas ducant vxores,excommunicantur,§. *Sint ipſo*, 287
de Raptoribus vide Doctores, 268.α
Raptus qui fit cauſa libidinis explendæ, ibid.δ an dicatur, cùm puella ſponte conſentit repugnantibus parentibus? ibid.γ an dicatur, cùm ſponſus rapit propriam ſponſam? ibid.ι an dicatur, cùm mulier rapit virum? ibid. ι an dicatur, cùm fit de muliere corrupta,vel meretrice? ibid.ζ an dicatur, ſi ſolis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? ibid.η vt dicatur, an requiratur traductio de loco ad locum? ibid.θ
Raptor ſi nubat, an fiat infamis? ibid.κ tenetur dotare mulierem raptam interueniente iudicis ſententia, 287.γ
Ratio adminiſtrationis quando exigenda, ſeſſ.24.de Reformat. cap. 12.
Rector ob multitudinẽ populi tenetur ſibi adiũgere alios Sacerdotes,§. *Arbitrio*,166
Rectoribus inuitis ſunt quandoque erigendæ nouæ Parochiæ,§.*Nouas*, ibid.
Rectores tenentur certo modo ad reſidentiam,§.*Et aliis*, 113. & §. *Curam animarum*,ibid. Plura pro ea materia vide capite primo ſeſſionis vigeſimæprimæ, per multos §§.
Reges Hiſpaniæ ſunt adminiſtratores Ordinum Militarium,& non Magiſtri, quia non faciunt profeſſionem, 418

Regula

Regula de Triennali non defendit eos qui beneficia incompatibilia poſt Conc. obtenta ſimul retinuere, 71

Regulari in ſupplicatione nemo manus iniiciat, niſi, &c. §. *Intimetur Curſorem*, 417

Regularis fugiens an audiendus ſit ante quinquennium, §. *Niſi intra quinquennium*, 415. peccans extra Monaſterium, an ab Ordinario veniat puniendus, §. *Et extra ea, ita*, 404. etiam incorrigibilis debet clauſtro teneri, §. *Seuere puniantur*, ibid. profeſſus in vna Religione, & ſtrictiorem ingrediens, ſi ante emiſſam profeſſionem redeat ad primam, intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc, 415. *t* proprietarius quamdiu careat vtraque voce, §. *Biennio*, 377

Regulares confeſſarij ad audiendas ſecularium confeſſiones ſemel approbati ab eodem Epiſcopo, iterum non ſunt examinandi, ſeſſ. 23. de Reform. c. 15 in ſuis Eccleſiis prædicare volentes quomodò non tenentur ab Epiſcopo licentiam petere, Seſſ. 24. de Reform. c. 1. qui ſubduntur Capitulis generalibus, nequeunt cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo, c. 2. nequeunt impedire Epiſcopum ingredientem ſepta Monaſterij, vt videat clauſuram, Seſſ. 25. de reg. c. 5. poſſunt cogi ad publicas proceſſiones, d. ſeſ. c. 3. & quando minimè, cap. 13. poſſunt compelli ab Epiſcopis, vt in Offertorio Miſſarum Conuentualium populo denuncient dies feſtos, 166. 1. à quocumque Catholico Epiſcopo ordinari poſſunt, 229. *e* qui ſunt in ſtrictiori clauſura, vel qui abſunt è ciuitate vltra dimidium milliare, non poſſunt cogi cenſuris ab Epiſcopo, vt accedant ad publicas proceſſiones, 404. *v* prælati & confeſſores poſſunt abſque licentia Epiſcopi ſuorum familiarium & continuorum Commenſalium, non verò in Monaſteriis tantùm ſeruientium confeſſiones audire, 139. qui ab Epiſcopo puniri poſſint ſeſſ. 2. de Reg. non debent ſtare arbitrio ſuperiorum quantum ad proprietatem ſuperfluorum, §. *Nihilque*, ibid. interſint proceſſionibus publicis, §. *Ordinarius poteſt*, 402. & § *Vel ex conſuetudine*, ibid nihil teneant, vt proprium, §. *Poſſidere vel tenere*. & §. *Nemini*, 376. ſunt incapaces alterius beneficij tam ſimplicis quàm Curati, § *Regul. ſunt*, 136. ſeruent dies feſtos populi, § *Dies etiam feſt.*, 40[illegible]. obſeruent interdicta tum generalia tum particularia, §. *Cenſura*. ibid tenentur recipere ordines vel dimiſſorias ab Epiſcopis diœceſanis, ibid.

Regularia beneficia Regularibus ſolum conferenda, 136. *x*

Religionem ingrediens poſt ratum matrimonium non poteſt emittere profeſſionem, §. *An vero*, 405

Religioſus è Monaſterio tutò fugere poteſt, cùm in eum plus æquo Superior ſæuierit, ſi certò, & euidenter conſtiterit de Superioris ſæuitia, 404. *s*

Religioſi, exceptis Capucinis, & Minoribus de obſeruantia, bona immobilia poſſidere poſſunt, 379. *v* non poſſunt eſſe ſuſceptores in vtroque Sacramento, 276. *i* Prædicare poſſunt, quare, *Prædicare poſſunt* &c. Mendicantes, eleemoſynas quæſtuantes pro ſuorum Conuentuum ſuſtentatione an comprehendantur ſub Decreto Seſſ. 25. de Refor. c. 2. 32. *i* & ſeq. quidam vadunt ad proceſſiones, quidam autem non vadũt, §. *Ordinarius*, 402

Renunciatio an valeat facta ante ſuſceptionem habitus, Seſſ. 25. de Reg. c. 15. c. 16.

Renuntiatio beneficij quando poſſit fieri ab ingrediente Religionem? ibid. ſeu donatio bonorum facta ab exiſtente adhuc in ſæculo, prætextu, & intuitu ingreſſus Religionis, an valida ſit? ibid. *z* facta ante profeſſionem, quando vim habeat? 410. *y* &c. bonorum in Monaſterio eſt facienda intra duos menſes proximos profeſſioni, §. *Intra* 408 facta ante ingreſſum in Religionem licita eſt & valida, §. *Quod ſi*, ibid. Plura vide de hac materia toto cap. decimo ſexto ſeſſionis vigeſimæquintæ, & voce, *Bonorum renuntiatio*.

Reſeruatio mentalis quæ ſit, 369. *x*

Reſeruatio nulla eſt in articulo mortis, 117. *a* De reſeruatione caſuum vide Concil. & ibi Doc. 116. *à* &c.

Reſeruare ſibi poteſt Epiſcopus caſus plus minúſve, iuxta maiorem, vel minorem confeſſariorum, quos in ſua diœceſi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, ibid. *f*

Reſidentia quando & à quibus facienda, vide verbo, *Abeſſe Canonici, Epiſcopi Parochi, in Eccleſiaſtici beneficiis*, 57. *a* &c. Prælatorum in ſuis Eccleſiis, 47. *a* &c.

Reſidere non valenti, cauſa inimicitiarum, ſine diſcrimine vitæ, permittitur per annũ abeſſe à ſuo beneficio, poſito tamen in illo per Epiſcopũ idoneo Vicario, 218. *r* cauſa ægritudinis eo quod nõ habeat copiam Medicinarũ, poteſt per Epiſcopum dari ei ſpatio trium, vel quatuor menſium, vt in locis vicinioribus curetur, ibid. *y*

Reſignans

Reſignans beneficium ad cuius titulum erat promotus, & aliud per permutationem obtinens, tacito quod erat promotus ad titulum primi beneficij, quando ſit tutus in conſcientia, 455

Reſignationes voluntariæ, non priuationes prohibentur, c.2.ſeſſ.21.de Reform.

Reus non cogitur vt ſe denuò purget, nec denuò ob eandem cauſam punitur, §. *Facta viſitatione*, 368

Rurale beneficium vnitum Seminario, §. *Item ſi*, 250

S

Sacerdos aliàs idoneus, non tamen ad accipiendas confeſſiones approbatus, vbi Parochus præſens eſt, nequit abſoluere pœnitentem in articulo mortis, 115. prouiſus per Sedem Apoſtolicam in forma dignum debet examinari ab Ordinario, §. *Clerici*, 320. tanquam diaconus vel ſubdiaconus in Miſſa miniſtrans, vt ipſemet ante vel poſt celebret, nec de ea manu Sacerdotis Euchariſtia percipiatur melius eſt, ſeſſ.23.de Refor.c.13.

Sacerdotibus in parochiis nouis attribuuntur fructus pertinentes ad matricem Eccleſiam, §. *Ex fructibus*, 166.

Sacræ ſcripturæ lectio habeatur in Eccleſia tam Cathedrali quàm collegiata inſigni, §. *Hoc Decretum*, & §. *in Eccleſia*, 26. quando & qualis fieri debeat, eſt in arbitrio ordinarij. 432

de Sacramentis Doctores agentes vide ſeſſ. 7.in princ. 64.à

Sacramenta ſeptem à Chriſto inſtituta, ibid.

Sacrificium Miſſæ, quære, *Miſſa Sacrificium*.

Sacriſtæ officio fungi an poſſit filius in Eccleſia, vbi pater habet beneficium? 454.a

Scholæ habentes reditus Eccleſiaſticos tenentur contribuere ſeminario, 252.β

Scholares, quære, *Magiſtri legentes*, &c.

Scholarium aliqui vtuntur iure ſtudentium in vniuerſitatibus, §. *Scholares*.

Scripturæ ſacrę verba non aliter intelligēda ſunt, niſi quemadmodum Eccleſia Catholica ſemper intellexit, Doct.cit. ſeſſ. 4. β

Scripturæ ſacræ vnus locus duos ſenſus habere poteſt. Doct.cit.d.ſeſſ.4. ibid.

Secretarius Capituli poteſt eſſe laicus. §. *Capituli Iuriſdictio*, 433

Sede vacante poteſt Capitulum concedere Epiſcopo, vt ordinet in Capituli Eccleſia, §. *Sede vacante*, 80. nec poteſt dare literas dimiſſoriales, etiamſi proprium territorium, &c. *Non liceat.* ibid.

Sede vacante Capitulum eligit certos arbitros, §. *Qui ſede*. ibid.

Seminarij adminiſtratores perpetui eſſe debent, ſeſſ.23.de Reform.c.18

Seminarij ratione nequit taxa imponi Hoſpitali merè laicali, ibid. quomodo in taxis faciendis beneficia onerantur, ibid.

Seminarij extruendi locum approbant ij quorum intereſt, §. *Vel alio*, 246

Seminarij titulo quis poſſit promoueri ad ordines, §. *Tonſura*, 246. & §. *Eum beneficium*, 156

Seminarij Deputati quatuor ſunt inamouibiles, §. *Cum conſilio*, 246

Seminario tribuit Epiſcopus, §. *Ex fructibus*, ibid. contribuunt Canonici, §. *Et Capituli*, 247

Seminario nihil ſoluitur ex diſtributionibus, & aliis incertis, §. *Præbendarum*, ibid.

Seminario quæ Eccleſiarum membra tribuere debeant, §. *Et Beneficiorum*. 248

Beneficium nullius Diœceſis ſoluit Seminario, §. *Etiamſi*, ibid. Plura de Seminarij qualitatibus habentur capite decimo octauo, ſeſſ.23. per multos §§. & c.2. ſeſſ. vigeſima prima.

Seminario ab Epiſcopo ſuo facta vnio non valet, ſeſſ.23.de Ref.c.18. quæ forma ſeruetur, ibid.

Seminario contribuere non tenentur Canonici, ſi reditus Canonicatus ſolum in diſtributionibus conſiſtant, ibidem. debet primùm contribuere Epiſcopus ex ſua, & Capituli menſa, & deinde alios cogere ſuo exemplo contribuere, 252. β debent contribuere Cardinales, confraternitates, Capellæ, & Scholæ habentes reditus Eccleſiaſticos, & Hoſpitalia in titulum, ſi habeant beneficia annexa. Doctor. cit. d. cap. 18. ibidem. applicari poſſunt legata facta pro Magiſtro Grammatices, cum onere erudiendi pueros. Doct.cit.d.c.18. ibidem. debent applicari bona, quæ fuerint applicata alicui collegio, ſi collegium ſublatum ſit. Doct.cit. d.c.18. ibid. non tenentur contribuere, qui ſolum habent diſtributiones quotidianas. Doctor. cit.d.c.18. ibid.

Seminario Epiſcopus vnire ea beneficia nequit, quorum collatio ad ſe non ſpectat, ſeſſ.23.de Reform.c.18. quæ vnire poſſit, necne. ibid.

Senex beneficiarius non reſidens diuinis officiis, habet diſtributiones quotidianas, quando ſenio ita confectus eſt, vt non poſſit commodè perſonaliter Eccleſiæ deſeruire, 335. a

Senibus

Senibus diſtributiones debẽtur. §. *Senio*, 336
Sententia vnica quæ tranſiuit in rem iudicatam, ad effectũ deciſionis Congreg. Concilij, trib. æquipollet, ſeſſ. 24. de Ref. c. 25.
Sententiæ latæ ab Auditoribus Nuntij Apoſtolici ſunt nullæ ſuper criminali cauſa, §. *Die 24. Maq.* 103
Septa monaſterij nemo ingrediatur, §. *Non licet*, 384
Sex menſes dati ad permutandum beneficium, §. *Quod ſi in præſenti*, 451
Simoniaca labes non debet eſſe in ordinum collatione, §. *Nihil pro*, 155. & §. *Item*, ibid. & §. *Pro collatione*, ibid.
Sponſus debet expectare quoad vſque ſpõſa emiſerit votũ religionis, §. *Profeſſionẽ*, 412
Spõſis licet corruptis in primis nuptiis benedictio danda, ſeſſ. 24. de Ref. Matr. c. 1.
Spõſalia de præſenti ante ætatẽ etiam vnius, ſecuta copula carnali, nõ tranſeunt in matrimonium, d. ſeſſ. c. 2. neque ex iis copula non ſecuta oritur affinitas, ibi. diſſoluuntur futura affinitate per illicitũ coitũ, ibi.
Sponſalibus de futuro nullam formam præſcripſit Concil. ead. ſeſſ. c. 1.
Spurij & Nothi non facit ſermonem Concilium Tridentinum, §. *Spury*, & §. *Cardinali*, 452
Statutum excludẽs à perceptione fructuum eos qui 9. menſes non inſeruierint, quomodo intelligẽdum, ſeſſ. 24. de Ref. c. 12.
Statutum, vt Canonici poſſint ſeruire per ſubſtitutos, eſt contra Concil. Trident. §. *Si factum*, 327
Statuta valent deſeruiendi per annum vel aliquod tempus, & nihil interim percipiendi de maſſa groſſa, idque poſt obitũ hæredibus deberi? ſeſſ. 24. de Refor. c. 14.
Subcollector Apoſtolicus non excuſatur à reſidentia, §. *A reſidentia*, 215
Subcollectoris officium exercens non excuſatur à reſidentia, 218. a
Subcollectores Cameræ Apoſt. eorum officio durante, percipiunt diſtributiones quotidianas, 339. ßß
Subdiaconus factus quatuor temporibus Quadrageſimæ poteſt anno ſubſeq. eiſdem temporibus ad Diaconatum promoueri, ſeſſ. 23. de Reform. cap. 12.
ad Subdiaconatũ in Cathedrali Canonicatu ſufficit quẽ eſſe in tali ætate, vt intra annũ poſſit promoueri ad Subdiaconatum, 385
Succeſſor non tenetur ſtare locationi ſui prædeceſſoris, quære, *Locationi non tenetur* &c.
Sufficiens beneficium, aut matrimonium quod dicatur? 161. χ
Superior poteſt dare licentiam Regulari, vt ad modicum tempus ſit extra monaſterium, §. *Perpetuò.* 136
Superiores, ſeu conuentuales Religionum exemptarum, an poſſint diſpenſare cum ſuis ſubditis in irregularitatibus, quibus poteſt Epiſcopus diſpenſare? 306
Suſpenſio in quos feratur, §. *Cum honeſtius ac*, 126 Suſpenſio temporalis quæ, c. 1. ſeſſ. 14. de Reform. locum habet in ſuſpenſionibus tẽporariis & perpetuis, ibid.
Suſpenſus iniuſtè, ſiue ab officio, ſiue à beneficio, quotidianas diſtributiones recuperat, 335. a b
Suſpenſus non debet inuito ſuperiore vllatenus promoueri, §. *A ſuo*, 126
Suſpenſum ab Ordinario Metropolitanus non poteſt abſoluere, §. *Nulla*, ibid.
Synodus prouincialis non poteſt facere vt dignitates conferantur tantum graduatis, §. *Ad cæteras*, 319
Synodi Diœceſanæ decreta non debent publicari inconſulto ſummo Pontifice, vt laudentur hæc Concilia celebrantes, §. *Decreta quæ*, 294
Synodi prouincialis electio facta à prædeceſſore ligat etiam ſucceſſorẽ, ſeſſ. 24. de Ref. c. 2. ad eam qui venire teneantur, necne, ibid. quam vocem ibidem habeât Abbates Cõmẽdatarij, & reliqui, ibid. ad eam vocanda Capitula Collegiatarum quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentia....
Synodales examinatores quãdiu durent, 358

T

Tempus immemoriale ad probandum ius patronatus quot annos debeat habere? 442. i
Tempus lectionis ſacræ determinatur per Ordinarium, §. *De tempore*, 27
Tempus ordinationis in præeminentia Epiſcoporum attenditur in Conciliis Prouincialibus, & non dignitas Eccleſiarum, §. *In Conciliis*, 294
Tempora interdictarum nuptiarum, ſeſſ. 14. de Reform. Matr. cap. 10.
Tertia pars fructuum debet conuerti in diſtributiones quotidianas, §. *Tertiam*, 163
Tertiariæ quædam cogendę ſunt ad clauſuram, quædam autem non, §. *Clauſuram* 311. & §. *Moniales*, & §. *Monacha*, & §. *Congregatio*, 381
Teſtamentum ante ingreſſum Religionis factum, an ſequuta profeſſione rumpatur? Et an poſſit expreſsè reuocari ante profeſſionem? 410. 1 an poſsit facere Nouitius? 409. a &c.
Teſtator an poſſit prohibere, ne Epiſcopus

ſe intromittat circa implementum, & executionem eorum, quæ ad pias cauſas relinquuntur, 84.β
Teſtes ad aſſiſtendum Matrimonio non requiruntur rogati, nec omni exceptione maiores, imo ſufficiunt, ſi ſint infames, veluti excõmunicati, ſerui mulieres, &c. 271. α
Theologalis præbenda cui tribuatur, dum non reperitur idoneus lector ſcrip. ſacræ, §. *Quando*, 25
Theologię Lectori detur, aut ſtipendiũ perpetuũ, aut prębenda Theolog. §. *In illis*, ib.
Titulus Iuriſpatronatus debet oſtendi, §. *Oſtẽdat*., 439. & §. *Nec immemorabilis*. ibi.
Tituli Patronatuũ ex priuilegio ſunt abrogati, §. *Reliqui*, & §. *Ius patronatus*, 440
Tonſuræ & quatuor minoribus ordinibus nulla eſt à Concilio Trid. præfixa ætas, ſeſſ. 23. de Reformat. c. 3.
Tonſuratus ab Abbate non benedicto debet rurſus tonſurari. ſeſſ. 23. de Refor. c. 10.
Tonſura affert damnum irreparabile, & à ſententia, quod quis in carcerem coniiciatur, poteſt appellari, 370.λ
Tranſſubſtantiatio, 93. & ſeq.
Triennium ſeruitij requiſitum in Concilio, vt poſſit Epiſcopus ordinare familiarem ſuum, ſufficit, quòd inceperit antequam fuiſſet Epiſcopus, 294.α
Tuitiuæ appellantes an per Concilium prohibitæ? 425.δ

V

Vacans Parochialis per reſignationem non admittit concurſum, §. *In parochialibus*, 357
Vacat primum beneficium ſufficiens, ſi habenti vnum ſufficiens ſit collatum, habita ſcil. pacifica poſſeſſione ſecundi, ſeſſ. 24. de Reformat. c. 17.
Vagabundus quis dicatur? Vide Doct. cit. ſeſſ. 24. de Reformat matr. c. 1. 287.β
Vagi homines quomodo admittantur ad matrimonia, ibid. γ δ
Vagi ad matrimonia contrahenda non dicuntur illi, qui domicilium transferentes, noti ſunt in iis locis, vbi cõtrahunt, ibid. δ
Vagos non præmiſſa debita diligentia, & licentia Ordinarij, Parochus matrimonio coniungens peccat mortaliter, ibid. ι
Verbum futuri temporis non infligit ipſo iure pœnam, 81.δ
Verba, *Ego te abſoluo*, quomodo accipienda, ſeſſ. 14. de S. Pœn. c. 3.
Vicarius ad nutum amouibilis non poteſt amoueri ante finitũ annum ſeruitij: 77.ſ
Capitulum ſede vacante poteſt inſtituere prę ſentatum à patronis, ſeſſ. 24. de Refor. c. 16. ab eo vt & aliis officialib. rationem adminiſtrationis exigere poteſt, ibid. & 133. item Capitulum. ibid.
Capituli ſede vacante, vel alij inferiores concedentes dimiſſiones alicui quas pœnas indicant, ſeſſ. 23. de Ref. c. 10. in eum tranſit facultas remittendi interſtitia Epiſcopo competens, d. ſeſſ. 23. c. 11.
Vicarius debet eſſe graduatus in Iure aut Theologia, §. *Saltem in iure*, 344
Vicarius Epiſcopi generalis poteſt abſente Epiſcopo dare dimiſsiones, & remittere interſtitia, ſeſſ. 23. de Reform. c. 11.
Viſitare volens de ſpeciali in ſcriptis facultatem docere debet, 79. Epiſcopi habent iuriſdictionem ordinariam, 346.υ
Vicarius neceſſariò debet eſſe Clericus, ſaltem primæ tonſuræ, ibid. nihil poteſt accipere pro proceſſu matrimoniali, §. *Qui contraxerunt ſponſalia*, non viſitat Capitulum exemptum. §. *Nec ad id*, 432. perpetuus conſtitutus an ſubire debeat aliqua onera, 73. an conſtituendus in Eccleſiis Cathedralibus & Collegiatis cauſam animarum habentibus, ibid.
Vicarius Sede vacante agit ea quæ ſolebat Ep. loci, §. *Ad vicarium*, 418. & §. *Dubitatum fuit*, 80. poteſt excõmunicare quempiã, §. *A nemine*, 423. & §. *Et hac poteſtas*, ſubſtituit examinatores, §. *Ab eius*, 357
Vicarium collocat Epiſcopus in Prioratu, cui imminet cura animarum, §. *Seu aliis*, & §. *Vel Monaſteriis*, 76
Vicarium habens in ſua Parochia compellitur quandoque ad reſidentiam, quandoque non compellitur, §. *Parochus*, 215
de Vicario Epiſcopi agunt Doct. cit. ſeſſ. 24. de Reformat. c. 16. 345.δ
Vicarij à quibus nominandi, §. *Congregatio*, & §. *Ex dicta*, 76. & §. *Ad dictam*, ibid.
Vicarij iuriſdictio an mortuo expiret? 345
Vicarij perpetui in Parochialibus, Capitulo vnitis ſunt præuio concurſu inſtituendi, ſeſſ. 24. c. 18. Vicarij merces eſt ex fructibus parochiæ, §. *Ex fructibus*, 77
Vicarij perpetui non poſſunt conſtitui ſine erectione vicariæ, §. *Per Vicarios*, 76
Vicarios temporaneos vel perpetuos dant Epiſcopi Eccleſiis Curatis, vnitis Monaſterio, §. *In Eccleſiis*, 77
Viduę quędam ingrediuntur Monaſterium ſeruandæ, §. *Viduis*, 382
Virginis, quæ Deo ſacratur, exploranda eſt voluntas, 423
Virgines, vide *Puellæ*, & cap. 5. ſeſſ. 25. de Regularibus per multos 66.
Viſitandi ius habere poteſt Capitulum, ſuperſtite

perſtite adhuc Epiſcopo ex præſcriptione, vel priuilegio, 309.f
Epiſcopus nequit ordinariis delictum imponere, 101. & viſitationem aggrediens nequit proponere edicta ad detegendum crimina ſub pœna excommunicationis, ibid. non debet facile excommunicationibus vti. §. *Fuit dubitatum*, 81. vna die duas Parochias viſitans, vnam tantum procurationem habet, 300
Viſitanti Epiſcopo debentur victualia, §. *Interimque*, 298
Eidem nihil eſt dandum titulo procurationis, §. *Quicquam*, §. *Exceptis tamen*, §. *Victualia*, ibid.
Viſitantur ab Epiſcopo beneficia nullius Diœceſis, §. *Beneficiorum*, 313
Viſitantur Capitula exempta, §. *Statuit*, & §. *Capitula cathedralium*, 428
Viſitantur Parochiales quædam etiam ab Abbatibus, §. *Abbates*, 313
Viſitare poteſt Epiſcopus confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſiis Regularium exemptorum exiſtentes, ſeſſ. 22. de cel. Miſſ. c. 3. non poteſt Hoſpitalia quæ expreſsè reperiuntur eſſe ſub immediata Regum protectione, 200. omnia Hoſpitalia, & pia loca, quomodocunque nuncupentur, poteſt, etiamſi ſint priuata laicorum, atque etiam corrigere, & reformare in caſibus à iure expreſſis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, ibid.b
Viſitare omnia pia loca Epiſcopis committitur? ibid. a quas Eccleſias & quæ monaſteria poſſit, 78. nequeunt Parochiales Abbatiarum. 38 ſecus in Parochialibus vnitis Canonicorum Regularium monaſteriis. ibid.
Viſitari à quo poſſint Eccleſiæ ſeculares exẽptæ, ſeſſ. 24. de Refor. c. 19. nequeunt Capita ordinum, ſeſſ. 25. de Reg. cap. 11.
Viſitatio non debet diſcontinuari, §. *Dum ipſe*, 298
Viſitationi abſoluendæ non præfigitur tempus, *Quàm celerrimè*, ibid.
in Viſitatione Eccleſiæ Cathedralis ſubminiſtratio victualium ceſſat, 331. generaliter munera nulla accipienda, ſed tantum victualia, ibid. an ad eam Epiſcopus conſtituere poſſit Archidiaconum. ibid.
Viſitationes habent hodie locum contra quoſcunque, 58
Viſitare quis poſſit, 60
Viſitator, id quod per victum ſibi neceſſarium contingere poterat, non poteſt in pecunia taxare, 300. i non poteſt accipere procurationem ab hoſpitalibus, & aliis piis locis leproſorum, pauperum, & infirmorum, nec ab Eccleſia paupere. Et ſi omnia beneficia eximantur ab onere procurationis, etiam tenuia pro rata ad procurationem tenentur, 299
Viſitatori non tenentur adminiſtrare viſitati equitaturas, ibid.
Viſitatores ſunt approbandi ab Ordinario, §. *Viſitatores*, 297
Vltimarum voluntatum, quæ commutationes ab Epiſcopis ſint faciendæ, 169.a
Vnico dumtaxat concurrenti, ſed idoneo reperto conferenda eſt, Eccleſia, ad quam concurritur, §. *Ex hiſque*, 358
Vnio Monaſteriorum Monialium facienda eſt, cùm ſubeſt aliqua cauſa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, 169.b
Vnio omnium beneficiorum ad Seminarium non valet, §. *Beneficia aliquot*, 250. parochialium nequit fieri ab ordinariis, ſeſſ. 24. de Reform. c. 13.
Vnio quomodo fieri poſſit, vel non, ſi reditus ſint tenues, ibid.
Vniones beneficiorum ſimplicium ad Seminariũ certo modo faciendę ſunt, §. *Vniones & applicationes*, & §. *Vniones de*, ibid.
Vniones perpetuas in aliquibus beneficiis Eccleſiaſticis poſſit facere Epiſcopi, 168.f
Vnire beneficia etiam poſt deuolutionem an poſſit Epiſcopus? ibid.i
Vniri poteſt dignitati curatæ alia dignitas ex cauſa paupertatis, & quando Abbas facere poſſit, ſeſſ. 21. de Reform. cap. 3.
Vnitũ beneficiũ nõ poteſt permutari, ibid.
Voluntarium homicidium, quære *Homicidium voluntarium*.
Voti ſolemnis in religione aliqua probata profeſſio non debet emitti ante decimum ſextum annum ætatis expletum, §. *Decimum ſextum*, *Profeſſio ante*, 405
Vſurpatio quæuis bonorum iuriúmve cuiuſuis beneficij locíve pii pœnis Concilij ſubiacet, ſeſſ. 22. de celebrat Miſſ. c. 9.
Vxor, cui maritus intentat mortem, remanere debet in monaſterio, durante intentatione, §. *Mulier coniugata* & §. *Mulier quæ venit*, 383
Vſus librorum preſupponit approbationem & examinationem, §. *Qui autem*, 9
Vulgata editione ſacrorum librorum vti debent etiam Carthuſiani, §. *Carthuſiani*, 8
Vxoribus, quarum mariti abſentes erant, quandoque permiſſum eſt, vt in Monaſterio permanerent ad tempus, §. *Viduis*, 382

Finis Indicis Declarationum & Remiſsionum.

CATALOGVS
LEGATORVM,
PATRVM, ORATORVM,
ET THEOLOGORVM:

QVI AD SACROSANCTAM OECVMENICAM Tridentinam Synodum conuenerunt à principio vſque in finem, qui fuit die IV. Decembris, M. D. LXIII. ſub Pio IV. Pontifice Maximo: Quorum Nomina, Cognomina, Patria & Dignitates infra continentur.

Cardinales Legati.

HERCVLES Gonzaga S.R.E. Presb. Card. tituli ſanctæ Mariæ nouæ, Mantuanus. obiit Tridenti die ſecunda Martij, 1563. & ſepultus eſt Mantuæ.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Card. tituli ſanctæ Suſannæ, Neapolitanus. obiit Tridenti, die XVII. Martij 1563. & ibi ſepultus in Eccleſia S. Marci Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, quorum olim fuerat Generalis.

Ioan. Moronus S.R.E. Card. Epiſc. Preneſtinus, Mediolanenſis in demortui Card. de Mantua locum miſſus.

Staniſlaüs Hoſius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Laurentij in Paliſperna, Polonus, Vvarmienſis.

Ludouicus Simoneta S.R.E. Presb. Card. tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.

Marcus Syricus S. R. E. Diaconus Card. Baſilicæ duodecim Apoſtolorum, de Altaemps, Germanus.

Bernard. Nauagerius S.R.E. Presb. Card. tit. S. Nicolai inter imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum miſſus.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharingia S. R. E. Pr. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps & Archiepiſcopus Rhemenſis, Gallus.

Ludouicus Madrutius S.R.E. Diac. Card. electus Epiſcopus Tridentinus, Germanus

Oratores, quorum nomina hic deſcribuntur iuxta eorum loca quæ in eadem ſacroſancta Synodo habuerunt.

Oratores Eccleſiaſtici ſedebant à manu dextra Legatorum, videlicet,

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiſcopus Pragenſis, Orator Cæſareus.

Georgius Draſcouitius, Croatus, Epiſcopus Quinqueeccleſienſis, Orator Cæſareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herburus, Polonus, Epiſcopus Pręmiſſienſis, Orator Sereniſſimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Caſalenſis, Epiſcopus Auguſtenſis in Pedemontio, Excellẽtiſſimi Ducis Sabaudiæ Orator, nũc Card.

Hieronymus de Gaddis, Florẽtinus, Epiſc. Corthonenſis, Orator Excellentiſſimi Ducis Florentiæ, miſſus in locum Ioannis Strozij.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hiſpanus, Orator Religionis Ieroſolymitanæ.

Oratores ſæculares ſedebant à manu ſiniſtra Legatorum.

Sigiſmundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæſareus.

Ludouicus de Lanſac.
Renaldus Ferrerius Præſidens in Parlamento Pariſienſi, &
Guido Faber, Iudex maior Tholoſæ,
} Oratores Chriſtianiſſimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Sereniſſimi Regis Portugalliæ.

Nicolaus

Nicolaus de Ponte, & Doctor, & Eques, & Matthæus Dundalus, Eques, } Oratores Sereniſſimi Dominij Venetorum.

Melchior Luſſi, Eques Auratus, Orator ſeptem Cantonum Heluetiorum.

Auguſtinus Paungartner I.V.D. de Monachio, Orator Excellentiſſimi Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernãdez Quingnonij, Comes Lunenſis, Orator Regis Catholici in locum Illuſtriſſimi Ferdinandi de Aualos Marchionis Piſcariæ miſſus. Obiit Tridenti die 20. Decembris 1563. poſt finem Concilij, ibique ſepultus eſt.

Hic ſeparatim ab aliis oratoribus ſedebat apud Reuerendiſſimum Thelesinum Secretarium ſanctæ Synodi, ob contentionem ſuper præcedentia ortam inter ipſum & Oratores Regis Chriſtianiſſimi.

Patriarchæ.

Antonius Helius, Iuſtinopolitanus, Ieroſolymitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegienſis.

Ioannes Treuiſanus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiſcopi Pauli III.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepiſcopus Amalphitan. nunc Epiſcopus Bouinnus.

Petrus Laudus, Venetus, Archiepiſcopus Cretenſis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiſcopus Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus, tunc Archiepiſcopus Spalatrenſis.

Sebaſtianus Leccauella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepiſcopus Naxienſis, nunc Epiſcopus Lateranenſis.

Petrus Guertero, Hiſpanus, Archiepiſcopus Granatenſis.

Antonius Altouitus, Florentinus, Archiepiſcopus Florentinus.

Cæſar Cibo, Genuenſis, Archiepiſcopus Taurinenſis. Obiit Tridenti die 26. Decembris 1562.

Archiepiſcopi Iulij III.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus, olim Archiepiſcopus Roſſanen. nunc Epiſcopus Caputaquen.

Ioannes Brunus de Olichinio Macedo, Regni Seruiæ Primas, Archiepiſcopus Antibaren.

Ioannes Baptiſta Caſtaneus, Romanus, Archiepiſcopus Roſſanen.

Ioannes Baptiſta Vrſinus, Romanus, Archiepiſcopus ſanctæ Seuerinæ.

Archiepiſcopi Pauli IV.

Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepiſcopus Raguſinus.

Mutius Calinius, Brixienſis, Archiepiſcopus Iadrenſis.

Sigiſmundus Saracenus, Neapolitan. Archiepiſcopus Materanus.

Antonius Parrages de Caſtilegio, Hiſpanus, Archiepiſcopus Calaritanus.

Iulius Pauesius, Brixienſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Luſitanenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Braccaren.

Auguſt. Saluago, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Genuen.

Archiepiſcopi Pij IV.

Philip. Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiep. Nicoſien.

Guillielmus d'Auanſon, Gallus, Archiepiſcopus Ebredunen.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepiſcopus Corcyrenſis.

Germanicus Bandinus, Senenſis, electus Archiepiſcopus Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiſc. Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaſpar de Foſſo, Conſentinus, Ord. S. Franciſci de Paula, Calaber, Arch. Rheginus.

Antonius de Muglitio, Morauus, Orator Cæſareus, Archiepiſcopus Pragenſis.

Maximus de Maximis Romanus, Archiepiſcopus Amalphitanus

Gaſpar Ceruantes de Garta, Hiſpanus, Archiepiſc. Meſſanenſis, nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Lancianenſ.

Octauianus Præconius, Meſſanenſis, Ord. Min. Conuen. S. Franc. Archiep. Panorm.

Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiſcopus Senonenſis.

Antonius Iuſtinianus, Chienſis, Ord. Præd. Græcus, Archiepiſcopus Naxien.

Antonius Puteus, Nicien. Arch. Barenſis.

Epiſcopi Leonis X.

Vincẽtius Nicoſãtius de Fano, Ep. Arbẽſis.

Ioannes Franciſcus de Fiſco, Ianuen. Epiſc. Andrienſ.

Ioannes Thomas de S. Felicio, Neapolitan. Epiſcopus Cauen. ſenior.

Epiſcopi Adriani VI.

Quintus de Ruſticis, Rom. Epiſc. Milleten.

Epiſcopi Clementis VII.

Lucas Bizantius de Catharo, Ep. Catharen.

Aloyſius Piſanus, Venetus, Epiſc. Patauinus, nunc Cardinalis.

Alex. Piccolhomineus, Senen. Epiſ. Pientin.

Dionyſius Græcus, Ord. Min. S. Franciſci de Obſeruant. Epiſcopus Millopotamen.

Gabriel de Veneur, Gallus Ep. Ebroicenſis.

Gulielmus de Montbas, Gallus, Ep. Lector.

Epiſcopi Pauli III.

Antonius à Camara, Sabaudus, Ep. Bellic.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitan. Epiſc. Catanien.

Bernardus Bonioannes, Romanus, Epiſcopus Camerinen.

Fabius Mirtus, Neapolitanus Epiſc. Caiac.

Scipio Bongallus, Romanus, Epiſc. ciuitatis Caſtellanæ.

Georgius Cornelius, Venetus, Epiſcopus Taruiſinus.

Vincentius Durantius, Brixienſis, Epiſcopus Thermularum.

Mauritius de Petra, Papien. Epic. Vigleuen.

Martius de Martiis, Medices, Florentinus, Epiſcopus Marciſen.

Ioan. Vincentius Michaelius, Barolitanus, Epiſcopus Minerbinen.

Gabriel de Boueri, Gallus, Epiſc. Andegau.

Leonardus Haller, Germanus, Epiſcopus Philadelphien.

Ludouicus Vanninus de Theodolis, Forliuien. Epiſcopus Britonorien. obiit Tridenti die 11. menſis Ianuarij, 1563.

Ægidius Falcetta, Cingulanus, Epiſcopus Caprulanus, nunc Britonorienſis.

Iulius Contarenus, Venetus, Epiſcopus ciuitatis Bellunen.

Thomas Caſell. Roſſanen. Ord. Præd. Epiſc. Canen. iunior.

Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Epiſc. Hierageтren.

Hieronymus Machabæus, Romanus, Epiſc. Caſtrenſis.

Petrus Auguſtinus, Hiſpanus, Epiſc. Olcen. & Iacenſis.

Iacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Præd. Epiſcopus Clodien.

Bartholomæus Sirigo, Cretenſ. Græcus, Epiſcopus Caſtellaneten.

Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Epiſc. Iuſtinopolitan.

Petrus du Val, Gallus, Epiſcopus Sagienſis.

Ioannes Antonius Pantuſa, Conſentinus, obiit Trident. die 27. Octobris, 1562. Epiſcopus Litterenſis.

Ioannes Bapt. ſta de Groſſis, Mantuanus, Epiſcopus Regienſis.

Ioannes Xuarez, Luſitanus, Ord. ſancti Auguſtini, Epiſcopus Conimbricen.

Philippus Ricabella, Recanaten. Epiſcopus Recanaten.

Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Auguſtini, Epiſcopus Interamen.

Michaël à Turre, Vtinen. Epiſc. Ceneten.

Pompeius Zambeccarius, Bononien. Epiſc. Sulmonen.

Ioannes Beroaldus, Panormitanus, Epiſcopus S. Agathæ.

Antonius Scarampus, Aquenſis, Ep. Nolan.

Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Pręd. Epiſcopus Brugnacen.

Cæſar Foggia, Roſſan. Epiſc. Vmbriaticen.

Cæſar Comes à Gambara Brixien. Epiſcopus Tortonen.

Io. Baptiſta de Bernardis, Lucen. Epiſcopus Adiacen.

Martinus Perezius de Ayala, Hiſpanus, Epiſcopus Segobienſis.

Nicolaus Pſalme, Gallus, Epiſc. Verdunen.

Alphonſus Roſetus, Ferrarien. Epiſcopus Comaclen. nunc Ferrarien.

Iulius Pariſianus, de Tolentino, Epiſcopus Ariminen.

Barthol. Sebaſtianus, Hiſp. Epiſc. Pacten.

Franciſcus Läbertus, Sabaudus, Epiſ. Nicien.

Maximilianus Doria, Genuen. Ep. Naulen.

Euſtachius du Bellay, Gallus, Epiſc. Pariſien.

Bartholomæus de Capranica, Romanus, Epiſcopus Carinen.

Ennius Maſſarius de Narnia, Epiſcopus Feretranus.

Achilles Brancia, Neapol. Epiſc. Chironen.

Albertus Diuimius de Gliricis, Ord. Præd. de Catnaro, Epiſcopus Veglen.

Ioannes Antolinez de Bricianos de la Ribera, Hiſpanus, Epiſcopus Iuuenacen.

Triſtanus de Bizet, Gallus, Epiſc. Xantonen.

Epiſcopi Iulij III.

Marcus Gonzaga, Mantuanus, Epiſcopus Auſſeren.

Aſcanius Cherardinus de Amelia, Epiſcopus Cattacon.

Baldouinus de Baldouinis, Piſanus, Epiſcopus Auerſanen.

Petrus Franciſcus Pallauicinus, Genuen. Epiſcopus Alerien.

Ægidius Fuſcararius, Bononien. Ord. Præd. Epiſcopus Mutinen.

Timotheus Iuſtinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Epiſcopus Calamonenſis.

Didacus de Almanſa, Hiſp. Epiſc. Dorien.

Lactant. Rouerella, Ferrar. Epiſc. Aſcul.

Ambroſius Monticula, Lunenſis, Sarzanen. Epiſcopus Signinus.

Sebaſtianus Gualterius, Romanus, Epiſcopus Viterbien.

Honorarius Faſcitellus, monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obiit Romæ in menſe Martio 1564. Epiſc. Inſulanus.

Petrus

Petrus Camaianus, Aretinus, Epiſ. Ferulatri.
Horatius Græcus Troianen. Apulus, Epiſcopus Leſinen.
Fabius Cupaliata, Placentius, Epiſ. Laccdon.
Gaſpar de Caſal, Luſitanus, Ord. ſancti Auguſtini, Epiſcopus Leirien.
Bernardinus de Cuppis, Romanus, Epiſcopus Auximanus.
Ioannes de Moruilier Gallus, Epiſcopus Aurelianen.
Iulius Gentilius, Torion. Epiſc. Vulturarien.
Adrien. Fuſconius, Roman. Epiſ. Aquinas.
Antonius de S. Michaële, Hiſpanus, Ordin. S. Franciſci de Obſeruantia, Epiſcopus Montis Marani.
Hieronymus Melchioribus, Recanaten. Epiſcopus Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Epiſcopus Lucerinus,
Cæſar Iacumellus, Romanus, Epiſcopus Bellocaſtren.
Iulius Gritus, Venetus, Epiſcop. Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus, de Cælano, Epiſcopus Aprutinus.
Ludouicus de Breſſe, Gallus, Epiſc. Melden.
Iacobus Magnanellus, Senen. Epiſ. Croſſeſ.
Io. Andr. Cracins de Tiburc, Epiſc. Tiburt.
Franc. Richardotus, Burgund. Epiſ. Atrebat.
Carolus Cicada Genuen. Epiſc. Albiganen.
Franciſcus Maria Piccolhomineus, Senen. Epiſcopus Ilcinen.
Acciſculus Moya de Conteras, Hiſpanus, Epiſcopus Vicent.
Galeatius, Roſcius de Interamna, qui obiit Tridenti die 16. Octobris, 1563. Epiſcopus Aſſiſien.
Iacobus Maria Sala, Bonon. Epiſc. Viuarien.
Gabriel de Monte S. Sabini, Epiſc. Heſinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Epiſcopus Eugubinus.
Agapitus, Belhomo, Romanus, Epiſcopus Caſertanus.
Iulius Cananius, Ferrarien. Epiſc. Hadrien̄ſis.
Iulius Gallettus, Piſanus, Ep. Aliſſanen.
Hieronymus Burgenſis, Gallus, Epiſcopus Catalonen.

Epiſcopi Pauli IV.

Scipio Aſtenſis, Ferrarien. Epiſc. Caſalen.
Didacus Sarmiente de Soto maior, Hiſpanus. Epiſcopus Aſtorien.
Thomas Goduclus Anglus Epiſ. Aſſaphen.
Fauſtus Caffarellus, Romanus, Epiſcopus Latinen.
Vil anus Vigerius de Ruere, Genuen. Epiſc. Senogallien.
Iacobus Suretus, Græcus, Epiſcopus Milopotamen. iunior.

Io. Baptiſta Oſius, Romanus, Epiſc. Reatinus, obiit die 12. Nouembris, 1562.
Marcus Laureus, Tropienſis, Ord. Præd. Epiſcopus Campanien.
Franciſcus de Beauquere, Gallus, Epiſcopus Metenſis.
Io. Franciſcus Commendonus, Venetus, Epiſcopus Zazinthior. nunc Cardinalis.
Carolus de Graſſis, Bononien. Epiſcopus Montis Faliſci.
Aries Gallego, Hiſpanus, Epiſcopus Gerunden.
Hieronymus Gallego, Hiſpanus, Epiſcopus Oueten.
Hercules Rettinger, Germanus, Epiſcopus Lauentinus.
Iulius de Rubeis, Polian. Epiſcopus S. Leonis, obiit Romæ in menſe Martio, 1564.
Io. de Munnatones, Hiſpanus, Ord. ſancti Auguſtini, Epiſcopus Segorbicen.
Franciſcus Balneo, Hiſpanus Ep. Aurienſis.
Vincentius de Luchis, Bononien. Epiſcopus Anconitanus.
Pompeius Piccolhomineus de Aragonia, Epiſcopus Tropien.
Petrus Barbadicus, Venetus, Epiſ. Curſolen.
Franciſcus Bachodius, Sabaudus, Epiſcopus Gebennen.
Carolus de Agennes, Gallus, Epiſcopus Cenomanen.
Hieronymus de Nichiſola, Veronen. Ord. Præd. Epiſcopus Theanen.
Marcus Antonius Bobba Caſalen. Epiſcopus Auguſten. nunc. Cardinalis.
Iacobus Lomellinus Meſſanen. Epiſcopus Mazarien.
Donatus de Laurentiis, de Aſculo, Apulus Epiſcopus Arianen.
Petrus Contarenus, Venetus, Epiſc. Paphon.
Petrus Danchus, Gallus, Epiſcopus Vauren.
Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulien. Epiſcopus Sibinicen.
Philippus du Bec, Gallus, Epiſc. Veneten.
Carolus de Rouc, Gallus, Epiſcop. Sueſſion.
Georgius Draſcouicius, Croatus, Epiſcop. Quinqueeccleſienſ.
Franciſcus de Aguierre, Hiſp. Epiſcopus Crotonen.
Andreas de Gueſta, Hiſp. Epiſc. Legionen.
Antonius Gorroinero, Hiſp. Epiſ. Almerien.
Antonius Auguſtinus, Hiſp. Epiſc. Ilerden.
Angelus Maſſarellus, Septempedanus, Epiſ. Theleſinus.
Antonius Corcilla Barchs, Epiſc. Bucuenſis.
[illegible] Meſſanen. Ord. [illegible] Epiſcopus Vicenſis.
Petrus [illegible], Colimbriarius, Epiſ. Aquen.

Io.

Io.Carolus Bouius, Bonon.Epiſc.Oſtunen. nunc Archiepiſcopus Brunduſinus.
Hugo Boncompagnus, Bonon. Epiſcopus Veſtanus,nunc Cardinalis tit. S.Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Epiſc. Cluſinus.
Lupez Martinez,Hiſpanus, Epiſcop.Elnen.
Carolus de Eſpinay,Gallus,Epiſcop.Dolen.
Ægidius Spifame,Gallus, Epiſc.Niuernen.
Antonius Sebauianus Minturnus de Traiect.Epiſcopus Vxentin.
Bernardus del Bene,Florentinus, Epiſcopus Nemauſen.
Dominicus Bollanus,Venetus.Epiſ.Brixien.
Io.Antonius Vulpius, Comen.Epiſ.Comen.
Ludouicus de Ginolhac,Epiſc.Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bononien. Epiſcopus Feltren.
Ioannes de Quignones,Hiſpanus, Epiſcopus Calaguritan.
Didacus Couarruuias de Leyua, Hiſpan. Epiſcopus Ciuitaten.
Philippus Gerius Piſtorien. Epiſcop. Iſclanen.nunc Aſſiſien.
Io.Antonius Facchinettus, Bononien. Epiſcopus Neocaſtren.

Epiſcopi Pij IV.

Ioannes Fabricius Seuerius, Neapolitanus Epiſcopus Aceren.
Martinus Rithouius, Flander,Epiſc.Ipren.
Antonius Hauetius, Ord. Præd. Flander, Epiſcopus Namurcenſ.
Conſtantinus Bonnellus, Feretran. Epiſcopus ciuitatis Caſtelli.
Iulius Superchius,Ord.Carmelitarum,Mãtuanus,Epiſcopus Acien.nunc Caprulan.
Matthæus de Concinis Florentinus, Epiſcopus Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Epiſcopus Cremonen.
Vẽtura Buffalinus,Romanus, Epiſ.Maſſan.
Ludouicus de Bueil, Gallus,Epiſc. Vencien.
Hieronymus Gallerarus, Mediolanen.Epiſcopus Sutranus.
Io.Petrus Delphinus,Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Epiſcopus Zacynthi,& Cephaleniæ ſecundus.
Io.Andreas Bellonius,Meſſanen. Epiſcopus Maſſalubren.

....

Federic.Cornelius,Venet.Ep. Bergomen.
Stephanus Pouther, Gallus, Epiſcopus Coriſopiten.
Io.Paulus Amanius,Cremen. Epiſ.Anglon.
Alexander Sfortia de ſancta Flora, Epiſcop. Parm.nunc.Card.tit.ſanctę Marię in via.
Antonius de Girier,Gallus,Epiſc.Abrincen.
And.Mocenicus,Venetus, Epiſc. Nimoſien.
Benedictus Saluinus, Firmanus, Epiſcopus Verulanus.
Gulielmus Caſſador, Hiſpanus, Epiſcopus Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hiſpanus, Epiſcopus Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hiſpanus,Ord.Præd. Epiſcopus Dertuſen.
Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. min. Conuent.ſancti Franciſci, Epiſc. Caluen.
Valentin.Herbutus,Polonus,Ep. Præmiſil.
Simon Alcotus Foroiulien.electus Foroiul. mortuus eſt Tridentini die 20. Auguſti, 1562.Epiſcopus Foroiulien.
Petrus de Xaque,Hiſpanus,Ord.Præd.Epiſcopus Niochen.
Proſper Rebiba,Meſſanen.Epiſc.Troianus.
Melchior Auoſmediano,Hiſpanus, Epiſcopus Guadicen.
Hippolytus de Rubeis,Parmenſis, Epiſcopus Papienſis.
Didacus de Leon,Hiſpanus,Ord. Carmelitarum,Epiſcopus Columbrien.
Annibal Sarracenus,Neapolit.Epiſc.Licien.
Paulus Iouius,Comenſis, Electus, Epiſcopus Nucerien.
Hieron. Triuiſanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus eſt Tridentini die 9. Septembris, 1562. Epiſcopus Veronen.
Hieronymus Ragazzonus, Venetus, Epiſcopus Famaguſtan.
Romulus de Valentibus,de Trebia, Epiſcopus Conuerſan.
Lucius Maranta,Venuſinus,Epiſc.Lauellen.
Simon de Nigris, Genuen. Epiſcopus Sarazanen.mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus Tropien.Ep. Oppid.
Iulius Simonetta,Mediolan. Epiſ.Piſauren.
Petrus de Albret,Gallus,Epiſc. Conuenarũ.
Iacobus Guidius, Volateranus, Epiſcopus Pennen.Adrien.
Didacus Ramirez,Hiſp.Epiſc.Pampilonen.
Franciſcus de Gado,Hiſpanus,Epiſ.Lucẽſis.
Ioannes Clauſſe,Gallus,Epiſcopus Senecen.
Iacobus Gibertus de Nogueras, Hiſp. Epiſcopus Aliphan.
Ioannes Annius, Neapolitanus, Epiſcopus Hipponen.& Coadiutor Bouinus.
Antonius Maria de Saluiatis, Romanus, Epiſcopus ſancti Pauli.
Matthæus Priulus, Venetus, Epiſcopus Æmonien. nunc Vincentinus.
Thomas Lilius,Bononien.Epiſc.Soranus.
Hieronymus Guerrinus, Ferretanus, Epiſcopus Imolen.
Thom.Oyerllaithe,Hibern.Ep.Roſſen.
Franciſcus Valete,Epiſcopus Vabien.

Fabius

Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Epiſcop. Monopolitan.
Carolus de Vicecomitibus, Mediolan. Epiſc. Vintimelien. mortuus Card. tit.
Ioannes Coloſuarinus, Hungarus, Ord. Prędic. obiit Tridenti die 24. Nouembris, anno 1562. Epiſc. Canadienſis.
Andreas Duditius Bardellatus, Hungarus, Epiſc. Thinien. nunc Quinqueecclesien.
Spinellus Bencius, Politian. Ep. Montiſpol.
Franciſcus Abondius, Caſtilioneus, Epiſcop. Bobien. nunc Cardinalis tit.
Staniſlaüs Faleſchi, Polonus, Epiſc. Theodoſien.
Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. Ep. Agaden.
Donaldus Magongian. Hibernus, Epiſcop. Rapoten.
Guido Ferrerius Pedemontanus, Epiſcopus Vercellen. nunc Card. tit.
Io. Baptiſta Sighicellius, Bononien. Epiſc. Fauentinus.
Sebaſtianus Vantius, de Ariminio, Epiſc. Vrbeuetanus.
Io. Bap. Lomellinus, Meſſanen. Ep. Gardien.
Io. Bapt. Milaneſius, Florent Ep. Marſican.
Auguſtinus Mollignatus, Vercellenſis, Epiſ. Triuicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Ep. Sauonen.
Fabricius Landrianus, Mediol. Ep. S. Marci.
Bartholomæus Ferrantius, Amerinus, Epiſc. Amerinus.
Petrus Fragus, Hiſpan. Epiſc. Vſellen.
Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Epiſc. Cortonen.
Franc. Contarenus, Venetus, Epiſ. Paphen.
Io. Delphinus, Venetus, Epiſ. Torcellanus.
Alexander Molus, Comen. Epiſc. Minoren.
Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Epiſc. Argolicen.
Franciſcus Raguſeus, Ordin. S. Franciſci de Obſeruantia, Epiſc. Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Claraualien.
Simplicianus, Abb. ſancti Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Caſſinen.
Stephanus Cataniis, Nouarien, Abb. S. Mariæ gratiarum Placentin. diœc. Congregationis Caſſinen.
Auguſtin. Loſcus, Hiſpanus, Abb. S. Benedicti de Ferraria, Congregationis Caſſinen.
Eutychius Cordes, Antuerpienſ. Abb. ſancti Fortunati apud Baſſianum, Congregationis Caſſinen.
Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Luneuillan.
Coſmas Damianus, Hortolan. Hiſpanus, Abbas Villæbertrandi.

Generales.

Vincentius Iuſtinianus, Genuenſis, Generalis Ordin. Prædicatorum.
Franciſcus Zamora, Hiſpanus, Generalis Ordin. Min. de Obſeruantia.
Antonius de Sapientibus, Auguſtanus, Generalis Ord. Min. Conuentualium.
Chriſtophorus Patauinus, Generalis Ordin. Eremitarum ſancti Auguſtini.
Ioan. Baptiſta Migliauica, Aſten. Generalis Ord. ſanctæ Mariæ Seruorum.
Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.
Iacobus Lainez, Hiſpan. Præpoſitus Generalis Societatis IESV.
Thomas ... ciuitatis de Caſtello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro ſacro Concilio miſſi.

Gabriel Paleottus, Bonon. Auditor Rotæ, nunc Card. tit. ſancti Nerei & Achillei.
Scipio Lancellotus, Romanus, Aduocatus Conſiſtorialis.
Io. Baptiſta Caſtellius, Bononien. Promotor.
Michaël Thomaſius, Maioricen. Doctor Decretorum.

Theologi à ſummo Pontifice miſſi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Præd. Hiſp. obiit Tridenti, menſe Aprilis, 1563.
Alphonſus Salmeron, Hiſpanus Soc. IESV.
Franciſcus Torenſis, Doctor Theologus, Hiſpanus.
Antonius Soliſius, Doctor Theologus, Hiſpanus.
Frater Camillus Campegius, Papien. Inquiſitor Ferrariæ, Ord. Prædic.
Frater Hieronymus Brauo, Hiſpanus, Ordin. Prædic.
Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ord. Prædic. in demortui F. Petri de Soto locum nunc Illuſtriſſimi Domini Veneti Inquiſitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Pariſienſis miſſi à Carolo IX. Galliarum Rege Chriſtianiſſimo.

Nicolaüs Maillard, Decanus facultatis Pariſienſis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaüs de Bris.
Iacobus Hugonis Franciſcanus idem etiam Procurator Reuerendiſſimi Ioannis Vrſini Epiſcopi Trecorenſis.
Simon Vigor.
Richardus du Pré.
Natalis Paillet obiit Trident. 7. Kalend. Decemb. 1562.
Robertus Fournir.

Antonius Coquier.
Lazarus Bloychor.
Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi miſſi à Philippo Rege Catholico.

Coſmas Damianus, Hortolanus, Electus Abb. Villæ Bertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonic. Caurien.
Ferd. Velloſillus Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.
Thom. Daſſio I.V.D. Can. Valentin. Licent.
Anton. Couarru. Auditor Granaten.
Ferdinandus Mennacenſis, Decret. Doctor.
Frater Ioannes Ramirez, Hiſpanus, Miniſter prouin. Diui Iacobi.
Frater Alphonſus Contreras, Commiſſarius Ord. in curia Regis Hiſpaniæ.
Frater Michaël de Medina, Hiſpanus, Ordinis Minor. ſacræ Theologiæ Doctor.
Frater Ioannes Lobera, Hiſpanus, ſacræ Theologiæ Lector Salmanticæ, miſſus in ſocietatem Miniſtri prouincialis Diui Iacobi ſubmemorati.
Coſmas Palma Fonteyus, ſacræ Theol. Doct. Hiſp. Hortolani Abb. deſer. & comes.
Frater Ioannes Gallo, Hiſpanus, Ord. Præd.
Frater Petrus Ferdinandez, Hiſpanus, Ord. Præd. in ſocietate Magiſtri Gallo.
Frater Deſiderius de S. Martino Panorm. Ord. Carmelitan.
Michaël Baius ab Atho, ſacræ Theol. Doct.
Ioannes Heſſels, à Louanio, ſacræ Theologiæ Doctor.
Cornelius Ianſenius, Hulſtenſis, ſacræ Theologiæ Doctor.

Theologi miſſi à Rege Portugalliæ.

Frater Franciſcus Forerio, Ordinis Prædicatorum.
D. Iacobus à Payua de Andrade, Luſitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab excellentiſſimo Duce Bauariæ.

Ioan. Guiſſonius, Flander, ex Societ. I E S V.

Procuratores Epiſcoporum abſentium

Merchantus Doctor Theologus, pro illuſt. Cardinale de Mendoza, Epiſc. Burgen.
Io. Gothardus Cler. ſæc. Germanus, pro Reuerendiſſ. Epiſcopo Ratisbonen.
Georgius Hochenuarter Cleric. ſæcul. Doctor Theologus, Suffraganeus, pro Reuerendiſſ. Epiſcopo Baſileenſi.
Frater Felicianus Ninguarda à Morbiuio, Ord. Prædic. pro Illuſtriſſ. Domino Salisbungen. Orator.
Petrus Cumel, Doctor Theolog. Canonicus Malacitanus, pro Reuerend. Malacitano.
Ioannes Delgaldus Doctor Theologus, Canonic. Tudenſis, pro D. Ioanne de S. Æmiliano Reuerendiſſ. Epiſc. Tudenſi.
Gaſpar Cardill. Villalpandeus, Segob. Doct. Theologus, pro Reuerend. Epiſc. Abulen.
Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theol. Ord. Præd. pro Reuerend. Ep. Saguntino.
Frater Franciſcus Orantes, Lector Valliſoleti, Ord. Min. pro Reuerend. Epiſ. Palent.
Cæſar Ferrantius Sueſſanus, Doctor Theologus, pro Reuerend. Epiſcopo Sueſſano apud Reuerendiſſimum Illerdenſem.

Procuratores Ordinum.

Ioannes Courigon, Doct. Gallus, Prior & Procurator Ordinis Cluniacenſis.
Nicolaüs Boucherat, Gallus, Prior Monaſterij de Recluſo, Procurator Generalis Ordinis Ciſtercienſis.

Theologi ſæculares & Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard. Gallus, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Andegauenſi.
Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Cardinale à Lotharingia.
Franciſcus Sancius, Decanus facultatis Theologiæ, & Canonicus Salmanticen. cum Reuerend. Salmanticen.
Matthæus Guerra, Conſentius, Calabr. Presb. ſæcularis, cum Reu. Epiſ. S. Marci.
Federicus Pendaſius, cum Illuſtriſſ. Card. de Mantua, Legato ſancti Concilij.
Io. Franciſcus Lombardus, cum Illuſtriſſim. Card. Seripando, Legato Sacri Concilij.
Petrus Morcatus Theologus, cum Reuerendiſſ. Vicenſi.
Trigillus, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Reuerend. Legionen.
Sorbannus, Doctor Theologus, cum Reuerend. Legionen.
Antonius Leitonius, Doctor Theologus, cum Reuerend. Corymbricenſi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus cum Reuerend. Salmantino.
Ioannes Viletta, Doctor Theologus, cum Reuerend. Barcinonen.
Ioannes Fonſeca, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Granaten.
Michaël Oroncuſpe, Doctor Theologus, cum Reuerend. Epiſc. Pampilon.
Alphonſus Fernandes de la Guerra, Hiſpan. Doct. Theol. cum Reuerend. Guadixien.
Michaël Ytero D.V.I. cum Reuerend. Ep. Pampilonen.
Ioſephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerendiſſ. Epiſcop. Ciuitaten.
Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerend. Epiſc. Almerien.

Antonius Garſias, Doctor Theologus, cum Reuerend. Epiſcopo Oueten.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, D. Theologus, cum Reuerend. Segobien.

Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuerend. Epiſc. Vercellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Ioannes Corthougne, Doctor Theologus.

Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Angelus Cioſus, Florentinus, cum Illuſtriſſimo Card. Mantuano Legato.

Seraphinus de Caballis, de Brixia, Prouincial. Terræ ſanctæ cũ Reu. ſuo Generali.

Heliſæus Capys Venetus, Theologus, cum Reuerendiſſimo Archiepiſc. Pragen.

Petrus Aridien. Gallus, cum Reuerendiſſ. D. Cenomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus, Inquiſitor Auenione, Vicarius cong. Franciæ, cum Reuerend. D. Nemauſenſi.

Ioannes Matthæus Valdina, cum Reuerend. D. Tarentin.

Petrus Martyr, Coma, Hiſpan. cum Reuerend. D. Gerundenſi.

Petrus Zatores Hiſp. cum Reuerendiſſ. D. Dertuſenſi.

Antonius de Groſupto, cum Reuerend. D. Vigliuanenſi.

Aurelius de Chio, cum Reu. D. Spalatrenſi.

Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuer. D. Nicoſienſi.

Marcus Medices, Veronen. cum Reuerend. D. Ceneten.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerend. D. Brixienſi.

Michaël de Aſt, Genuenſis, Prior S. Laurent.

Conſtantinus Coccianus, Iſorella, cum Reuerendiſſimo D. de Monte Politiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerend. D. Braccarenſi.

Ludouicus de Soto maior, cum Reuerend. D. Georgio de Tayde.

Baptiſta de Lugo cum Reuer. D. Veronenſi

Hieronymus Barolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum beati Franciſci de Obſeruantia, cum ſuo Generali.

Aloyſius de Burgonouo, Italus ſacræ Theologiæ Lector Bononien. Commiſſarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.

Thomas de Soglianor, Italus, Prouinc. Bononiæ Miniſter.

Antonius de Padua, Luſitanus, Ord. Secretarius.

Bonifacius Raguſeus, Apoſtolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Epiſcopus de ſtagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector ſacræ Theologiæ Peruſiæ.

Angelus Iuſtinianus, Italus, Lector ſacræ Theologiæ Ianuæ.

Vincentius de Meſſine, Italus, ſacræ Theologiæ Lector Neapoli.

Iulius Paſſitanus, Vrceanus, Italus, ſacræ Theologiæ Lector Bergomi.

Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendiſſimo Epiſc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, exiſtentium in ſacro. Concilio, cum Reuerendo patre Generali

Marcus Antonius Gambarunus à Lugo ſocius Religionis.

Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator Illuſtris.

Ioannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnaſio Papienſi.

Clemens Thomaſinus de Florentia, Regens in Conuentu ſanctæ Crucis de Florentia.

Auguſtinus Balbus à Lugo.

Io. Baptiſta Chiſulphus, Ordinis ſcriba.

Antonius de Grignano, Regens S. Antonij de Patauio.

Lucius Auguſiola Placentinus, Regens S. Franciſci Bononiæ.

Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquiſitor Paduæ.

Octauianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentij de Neapoli.

Antonius Poſius de Monte Ilcino, Regens in conuent. duodecim Apoſtolor. Romæ.

Bonauentura Meldulen. Regens in conuentu Parmæ.

Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conuentu Ferrariæ.

Antonius à Cubalo, Feltren.

Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reuerendiſſimo D. Cathanzario.

Balthazar Criſpus Neapolitanus, cum Reuerendiſſimo D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum ſancti Auguſtini.

Thadæus Peruſinus, cum Reuerendiſſimo D. Saluiato, nunc Procurator Generalis.

Ioannes Paulus Recanatenſis, cum Reuerend. D. Quinqueecleſien. Oratore pro regno Hungariæ.

Simon Florentinus, cum Illuſtriſſ. Card. Seripando, Legato.

Cherubinus Lauoſius de Caſsia, cum Reuerend. D. Vercellen.

Gabriel Verratellus Anconitanus.

Ambroſius Veronenſis, Prior conuentus S. Marci in vrbe Tridentina.

Ioannes Baptiſta Burgos, Valentinus, Hiſpanus.
Antonius Mondulphenſis, qui eſt cum Reuerend. D. Pragen. Oratore.
Ægidius Volaterraus, cum Reuerend. Epiſcopo Thininien.
Eugenius Piſaurenſis in præterita Quadrageſima Concil. Prędicator celeberrimus.
Adamantius Florentinus, qui eſt cum Illuſt. Card. Madrutio.
Aurelius Corinaltenſis, cum D. Oratore Heluetiorum.
Balthaſſar Maſſanus cum Reuerend. Epiſcopo Catanien.
Sebaſtianus Fanenſis, eiuſdē Ordinis ſcrib.
Chriſtophorus de Sanctoris, Burgenſis, Hiſpanus.
Simon de Brazzolatis, Patauinus.
Angelus Ferrus, Venetus, cum Reuerend. D. de Oſma.
Petrus Luſitanus cum Reuerend. D. Leirien.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Prouincialis Venetiarum, nunc Procurator meneralis Ordinis.
Theodorus Maſius Mantuan. cum Reueren. D. Cremonenſi.
Siluester, Confeſſor Illuſt. Card. Mantuani.
Lucretius Aſoranus, cum Reuerend. D. Patriarcha Venetiarum.
Nicolaus Gallus, cum Reuerendiſſ. patre Generali.
Eraldus Gallus, cum Reuerendiſſ. patre Generali.
Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reueren. patre Generali.
Angelus Ambroſianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.
Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerendiſſ. D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilij Tridentini.

Epiſcopus Cauenſis, Commiſſarius.
Epiſcopus Theleſinus, Secretarius.
Ludouicus Bondonius, Magiſter Cæremoniarum.
Antonius Manellus, Depoſitatius.

Cantores Sacri Concilij.

Simon Bartholinus, Peruſinus.
Ioannes Aloyſius de Epiſc. Neapolitanus.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulgineo.
Franciſcus Buſtamente, Hiſpanus.
Ioannes Antonius Latinus, Beneuentan.
Franciſcus Druda, Callienſis.
Lucas Longinquus, Giſonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarij.

Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis & Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.
Hieronym. Gambarus, Brixienſis Forenſis.

Curſores Sanctiſſ. D. N. & Sacri Concilij.

Nicolaus de Mattheis, & Iacobus Carra, Allobroges.

NVMERVS PRÆLATORVM
CVIVSCVNQVE NATIONIS,

Qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum conuenere.

Prælati	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hiſpani	31.	per Procuratores	4.
	Luſitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Vngari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Moraui	1.		
	Illyrici	3.		

FINIS

INDEX
LIBRORVM
PROHIBITORVM,

Ex Conc. Trident. præſcripto;

AVCTORITATE

PII QVARTI
PRIMVM EDITVS.

POSTEA VERO A SIXTO V. AVCTVS.

Demùm Clementis VIII. iuſſu recognitus.

Additis regulis, ac exequendæ prohibitionis ratione.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SACROSANCTVM Catholicę fidei depoſitum, ſine quo Deo placere, aut æternam ſalutem conſequi nemini licet, vt ſaluum in Eccleſia Dei perpetuò conſeruaretur, poſteriſque inuiolatum traderetur, paſtoralis Romanorum Pontificum vigilantia, ſummo ſemper ſtudio, & contentione laborauit. Ipſo enim à Chriſto Domino, huius tam pretioſi depoſiti auctore, & illud fideliter cuſtodiendi, & bonum ſemen patrisfamilias, ab inimici hominis zizaniis diſcernendi, & Eccleſiam ſalutari doctrina ædificandi, præcipuam curam, ſummámque poteſtatem, in beatiſſimo Petro Apoſtolorum Principe acceperunt. Quocirca ſanctæ memoriæ Gelaſius primus, & Gregorius IX. aliíque complures Romani Pontifices, prædeceſſores noſtri, zelo zelati pro domo Domini exercituum, vt hanc fidei Catholicæ, doctrinæque integritatem, ſaluam, incorruptámque in Eccleſia Dei retinerent, Apoſtolici animi magnitudine, pro muro domus Iſraël, aduerſùs eiuſdem fidei hoſtes ſeipſos opponentes, ne illorum dolis, & inſidiis imprudentes, & ſimpliciores homines caperentur, lucem à tenebris, praua à rectis ſeiunxerunt, quæ ſequenda, quæ cauenda eſſent, Chriſti fidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis, pernicioſis & apocryphis, ſingulari diligentia diſtinxerunt, poſtremò hæreticorum impia dogmata, & noxia, ac venenata ſcripta, Conciliorum decretis, & Pontificiis conſtitutionibus, aut alio opportuno cenſuræ genere condemnarunt. Sed cùm noſtris hiſce calamitoſis, & nouiſſimis temporibus, antiquus humani generis hoſtis, à ſua malitia nunquam recedens, ad eandem Catholicam doctrinam, & veritatem labefactandam peſtiferas hæreſes, & deteſtabiles errores, aut nouos conflaſſet, aut veteres ex inferis excitaſſet, ſacra

Tridentina Synodus peſtilentem noxiorum librorum copiam, quæ plus nimio excreuerat, coërcere, atque auferre cupiens, primùm quidem doctiſſimos aliquos viros delegit, qui de tota ea re cognoſcerent, & deliberarent, deinde verò cùm ij in negotio non parum progreſſi eſſent, iuſtis de cauſis eadem Synodus permota, ad ipſam Apoſtolicam Sedem, integram rem deferendam ſtatuit. Itaque fel. rec. Pius Papa quartus prædeceſſor noſter, qui tunc ad Eccleſiæ gubernacula ſedebat, Prælatis quibuſdam doctrina, & prudentia præſtantibus adhibitis, Indicem librorum prohibitorum, & Regulas quaſdam, per ſuas literas in forma Breuis, promulgauit, & einſmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis, opportunè prouidit. Cæterùm, licèt illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc conſtituta, tamen cùm Satanæ aſtutia, in huiuſmodi librorum editione noua in dies mala creſcerent (nam poſt illud tempus alij etiam libri pernicioſi partim conſcripti, atque editi, partim qui ſcripti erant, & antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione ſimpliciores, & incauti homines, in errores induci facilè poterant;) propterea piæ mem. Sixtus Papa V. prædeceſſor noſter, multis illuſtratis, atque ad regulas adiectis neceſſariis rebus, mandauit, vt nonnulli alij eiuſdem generis libri, eidem Indici adderentur. Verùm cùm idem Sixtus, re minimè abſoluta, ab humanis exceſſerit: Nos animarum ſaluti quantum cum Domino poſſumus conſulentes, quod iam pridem vtiliter cœptum, & à multis diu deſideratum erat, hoc tempore omninò perficiendum, atque in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri noſtro Marco Antonio Epiſcopo Præneſtino de Columna, & dilectis filiis noſtris Auguſtino S. Marci de Verona, Simeoni S. Anaſtaſiæ de Terranoua, Hieronymo S. Mariæ ſuper Mineruam Aſculano, Frederico S. Mariæ Angelorum in thermis Borromæo, Franciſco S. Mariæ Tranſpontinæ Toleto, titulorum Presbyteris, necnon Aſcanio S. Mariæ in Coſmedin de Columna Diacono, Cardinalibus, ſuper huiuſmodi Indice per nos deputatis, aliiſque piis, & eruditis viris, in conſilium adhibitis, ea omnia, ac ſingula, quæ à Sixto V. vt ſuprà diximus, inſtituta erant, diligenter examinanda commiſimus, quæ cùm magno ſtudio viſa ac Deo fauente, demum abſoluta fuerint: Nos tam eandem Pij prædeceſſoris Conſtitutionem, & Indicem, ac Regulas, quorum omnium tenores haberi volumus pro expreſſis, quam hæc ipſa illis addita, prout inferiùs deſcripta ſunt omnia, & ſingula auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, atque ab omnibus, tam Vniuerſitatibus, quàm ſingularibus perſonis vbique locorum exiſtentibus, ſub eiſdem pœnis in dicta Pij Conſtitutione contentis, obſeruari præcipimus, & mandamus. Quò autem faciliùs negotium, cùm prohibitionis, tum expurgationis & impreſſionis librorum, peragatur, eas omnes facultates, priuilegia, & indulta, quæ recol. mem. Pius V. Magiſtro ſacri Palatij primùm, deinde Gregorius XIII. & Sixtus V. Cardinalibus Congregationis prædictæ conceſſerunt, quorum tenores hîc volumus haberi pro expreſſis, confirmamus, & quatenus opus eſt, innouamus, in his omnibus, quæ additis in hoc Indice, non aduerſantur, volumúſque

propterea,

propterea, & decernimus, vt ſi quæ in poſterum dubitationes, aut controuerſiæ circa ipſum Indicem, illiúſque Regulas, aliáque illis addita emerſerint, ad Congregationem ſupradictorum Cardinalium, ſeu aliorum, qui pro tempore ſuper Indice huiuſmodi deputati fuerint, referantur, & ex ſententia eorundem Cardinalium nobis, aut ſucceſſoribus noſtris, ſi rei grauitas id poſtulauerit, conſultis, declarentur & decidantur; quorum auctoritatem, tum permittendis, tum prohibendis, expurgandis, & imprimendis libris, aliiſque ad eam rem pertinentibus, explicandis, volumus eſſe præcipuam, atque ita mandamus ab omnibus venerabilibus fratribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque locorum Ordinariis, & dilectis filiis Inquiſitoribus, Vniuerſitatibus, Magiſtris, Doctoribus, Bibliopolis, Impreſſoribus, Mercatoribus, Gabellariis, certiſque omnibus cuiuſcunque gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccleſiaſticis ſecularibus, vel regularibus, quàm laicis, quocunque honore, vel dignitate præditis, inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac vniuerſalibus, prouincialibus, & ſynodalibus Conciliis, editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & ordinationibus, ac quibuſuis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis in contrarium præmiſſorum conceſſis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis etiamſi pro illorum ſufficiente derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & ad verbum inſerta mentio habenda eſſet, tenores huiuſmodi præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Decernentes earundem præſentium exemplis, etiam expreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Prælati alicuius Eccleſiaſtici obſignatis, eandem haberi fidem, quæ haberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Tuſculi, ſub Annulo Piſcatoris, die decima ſeptima Octobris, milleſimo quingenteſimo nonageſimoquinto, Pontificatus noſtri Anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

Pius Papa IV. ad perpetuam rei memoriam.

DOMINICI gregis cuſtodia, Domino diſponente, Præpoſiti, vigili more paſtoris, non deſiſtimus, ipſi gregi ab imminentibus periculis, quanta maxima poſſumus cura, & diligentia præcauere, ne propter negligentiam noſtram, pereant oues, quæ precioſiſſimo Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanguine ſunt redẽptæ. Etſi autem quæ ad fidei veritatem patefaciendam, & ad horum temporum hæreſes confutandas pertinebant, in œcumenico, & generali Cõcilio Tridentino, ſancti Spiritus aſſiſtente gratia, nuper adeò enucleata, ac definita fuerunt, vt facilè iam ſit vnicuique ſanam Catholicámque doctrinam, à falſa, adulterináque internoſcere; tamen cùm librorum ab hæreticis editorum lectio, non modo ſimpliciores homines corrumpere ſoleat, verùm ſæpè etiam doctos, eruditóſque in varios errores, & à veritate fidei Catholicæ alienas opiniones inducere, huic quoque rei eſſe duximus prouidendum. Cùm autem aptiſſimum ei malo remedium eſſe ſciremus, ſi componeretur, atque ederetur Index, ſiue catalogus librorum, qui hæretici ſint, vel de hæretica prauitate ſuſpecti, vel certè moribus, & pietati noceant: id negotium ad ſacram Tridentinam Synodum reieceramus. Ea verò ex tanta Epiſcoporum, & aliorum doctiſſimorum virorum copia delegit, ad eum conficiendum Indicem, multos cùm doctrina tum iudicio inſignes Prælatos, ex omnibus ferè nationibus, qui quidem non ſine maximo labore, plurimiſque vigiliis eum Indicem tandem, Deo iuuante, perfecerunt, adhibitis etiam in conſilium lectiſſimis quibuſdam Theologis. Peracto autem Concilio, cùm ex ipſius Synodi decreto, is Index nobis oblatus fuiſſet, vt ne antè ederetur, quàm à nobis approbatus fuiſſet, nos doctiſſimis quibuſdam, probatiſſimiſque Prælatis eum accuratiſſime legendum, examinandúmque tradidimus, & ipſi etiam legimus. Cùm igitur eum magno ſtudio, acri iudicio, diuturna cura confectum, & præterea commodiſſimè digeſtum eſſe cognouerimus: Nos ſaluti animarum conſulere, eámque ob cauſam prouidere cupientes, ne libri, & ſcripta cuiuſcumque generis quæ in eo improbantur, ſiue vt hæretica, ſiue vt de hæretica prauitate ſuſpecta, ſiue vt pietati, ac morum honeſtati inutilia, aut aliqua correctione ſaltem indigentia, poſthac à Chriſti fidelibus legantur: ipſum Indicem, vnà cum Regulis eis præpoſitis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, imprimique ac diuulgari, & ab omnibus Vniuerſitatibus Catholicis, ac quibuſcumque aliis, vbique ſuſcipi, eáſque regulas obſeruari mandamus, atque decernimus: Inhibentes omnibus, & ſingulis, tam Eccleſiaſticis perſonis, Sæcularibus, & Regularibus, cuiuſcumque gradus, ordinis, & dignitatis ſint, quàm laicis, quocunque honore, ac dignitate præditis, nequis contra earum Regularum præſcriptum, aut ipſius prohibitionem Indicis, libros vllos legere habereve audeat. Si quis autem aduersùs eas Regulas prohibitionémque fecerit, is quidem, qui hæreticorum libros, vel cuiuſuis auctoris ſcripta propter hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem damnata atque prohibita legerit, habueritve, ipſo iure in excommunicationis pœnam incidat, eámque ob cauſam in eum, tanquam de hæreſi ſuſpectum inquiri, & procedi liceat: præter alias pœnas ſuper hoc, ab Apoſtolica Sede, ſacriſque canonibus conſtitutas. Qui autem libros alia de cauſa prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum, Epiſcoporum arbitrio ſeuerè ſe nouerit puniendum. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, aut ſi quibus communiter, vel diuiſim ab eadem Sede indultum, ne excommunicari poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Vt hæ autem ad omnium notitiam perueniant, néve quis excuſatione ignorationis vti poſſit, volumus, & mandamus, vt hæ literæ per aliquos curiæ noſtræ curſores in Baſilica Vaticana, Principis Apoſtolorũ, & in Eccleſia Lateranenſi tunc, cùm in eis populus, vt Miſſarũ ſolennibus interſit, congregari ſolet, palam, & clara voce recitentur, & poſtquam recitatæ fuerint ad valuas earũ Eccleſiarũ, itémque Cãcellariæ Apoſtolicæ, & in loco ſolito Campi Floræ affigantur: ibique vt legi, & omnibus innoteſcere poſſint, aliquantiſper relinquãtur. Cùm autẽ inde amouebuntur, earũ exempla in iiſdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes, & ſingulos, qui his literis cõprehenduntur, poſt tres menſes, à die publicationis, & affixionis earum, numerandos, volumus perinde aſtrictos, & obligatos eſſe, ac ſi ipſiſmet illæ editæ lectæque fuiſſent. Tranſumptis quoque earũ, quæ manu alicuius publici Notarij ſcripta, ſubſcriptáve, & ſigillo, ac ſubſcriptione alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munita fuerint, fidem ſine vlla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 24. Martij 1564. Pontificatus Noſtri Anno Quinto.

Antonius Florebellus Lauellinus.

IN

IN INDICEM LIBRORVM PROHIBITORVM,

Confectum à deputatione Tridentinæ Synodi, Præfatio R.P.F. Franciſci Foretij, Ord. F. Præd. S.T. Profeſſoris, & eiuſdem Deputationis Secretarij.

CVm Sancta œcumenica Tridentina Synodus, iis rationibus adducta, quæ in ſecundæ ſeſſionis Decreto ſub Beatiſſimo Pio IV. Pont. Max. explicata ſunt, cenſuiſſet, vt Patres aliquot, ex omnibus ferè nationibus delecti, de librorum cenſuris quid ſtatuendum eſſet, diligenter cogitarent, in eam tandem ſententiam poſt diuturnam deliberationem venerunt, vt iudicarent nihil vtilius fieri poſſe, quam ſi Romanus ille prohibitorum librorum index, ab Inquiſitoribus Romæ poſtremò confectus, paucis tantùm demptis, atque etiam additis, retineretur; quippe qui cum magna maturitate à multis viris doctis compoſitus, plurimos comprehendat auctores, atque in ordinem ſatis commodum digeſtus eſſe videatur.

Quoniam verò intelligebant, propterea in aliquibus Prouinciis, ac locis hactenus eum Indicem receptum non eſſe, quòd in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti priuati magno incommodo afficerentur, atque animaduertentes etiam in eo eſſe nonnulla parum explicatè poſita, quæ interpretatione indigerent, re multùm diùque deliberationibus agitata, ac viris etiam ex omni natione, Theologicæ facultatis ſcientiſſimis, in conſilium adhibitis, ſubiectas Regulas componendas iudicarunt, vt quoad eius fieri poſſet, dictorum hominum commodis, & ſtudiis, ſalua veritate, ac religione, proſpiceretur.

Illud igitur in primis obſeruare oportet, vnamquamque penè alphabeti literam, tres habere claſſes.

In prima non tam libri, quàm librorum ſcriptores continentur, qui aut hæretici, aut nota hæreſis ſuſpecti fuerunt, horum enim Catalogum fieri oportuit, vt omnes intelligant, eorum ſcripta, non edita ſolùm, ſed edenda etiam, prohibita eſſe.

Sed illud etiam animaduertendum eſt, quòd licèt multi præterea ſint, qui iuſtiſſimis de cauſis in hanc claſſem referri poterant, Patribus tamen non is fuit animus, aut ad eorum pertinebat inſtitutum, vt eos ad vnum perquirerent, ſed iis pene contenti fuere, qui in Romano Catalogo deſcripti ſunt, de aliis verò eiuſdem generis auctoribus, idem ab Ordinariis & Inquiſitoribus ſtatuendum exiſtimarunt.

In ſecundam Claſſem non auctores, ſed libri ſunt relati, qui propter doctrinam, quam continent, non ſanam, aut ſuſpectam, aut quæ offenſionem etiam in moribus tantùm fidelibus afferre poteſt, reiiciuntur, etiamſi actores, à quibus prodiere, ab Eccleſia nunquam deſciuerunt.

Tertia verò, & vltima claſſis, eos libros complectitur, qui ſine ſcriptoris nomine exierunt in vulgus, & eam doctrinam continent, quam Romana Eccleſia tanquam Catholicæ fidei, aut morum integritati contrariam, refutandam ac repellendam eſſe decernit.

Non enim omnes libros, qui nomen auctoris non præferunt, damnandos putarunt, quando quidem ſæpe viros doctos ac ſanctos nouimus, vt Chriſtiana quidem Reſp. ex eorum

ex eorum vigiliis fructum caperet, ipſi verò inanem gloriam euitarent, libros optimos ſine nomine edidiſſe, ſeu eos tantùm, qui aut liquidò prauam, aut dubiam fidei doctrinam, ſiue moribus pernicioſam continent.

At verò qui ſint huiuſmodi, aut tales cenſeri debeant præter eos, qui in hoc Catalogo deſcripti ſunt: Epiſcopi, & Inquiſitores vnà cum Theologorum Catholicorum conſilio diiudicabunt.

Sed propter noſtrorum temporum malitiam, ne in poſterum libri ſine nomine auctoris edantur, decreto quartæ ſeſſionis Tridentini Concilij, ſub fel. rec. Paul. 3. quod incipit, Sed & impreſſoribus, &c. prouiſum eſt.

REGVLA I.

LIBRI omnes, quos ante annum M. D. X V. aut ſummi Pontifices, aut Concilia œcumenica damnarunt, & in hoc Indice non ſunt, eodem modo damnati eſſe cenſeantur, ſicut olim damnati fuerunt.

REGVLA II.

HÆreſiarcharum libri, tam eorum, qui poſt prædictum annum, hæreſes inuenerunt, vel ſuſcitarunt, quàm qui hæreticorum Capita, aut Duces ſunt, vel fuerunt, quales ſunt, Lutherus, Zuinglius, Caluinus, Balthaſar Pacimontanus, Schuvenchfeldius, & his ſimiles cuiuſcumque nominis, tituli, aut argumenti exiſtant, omnino prohibentur.

Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidem ex profeſſo tractant, omnino damnantur.

Qui verò de religione non tractant, à Theologis Catholicis, iuſſu Epiſcoporum & Inquiſitorum examinati, & approbati permittuntur.

Libri etiam catholicè conſcripti, tam ab illis, qui poſtea in hæreſim lapſi ſunt, quàm ab illis, qui poſt lapſum ad Eccleſiæ gremium rediere, approbati à facultate Theologica alicuius Vniuerſitatis catholicæ, vel ab inquiſitione generali, permitti poterunt.

REGVLA III.

VErſiones ſcriptorum etiam Eccleſiaſticorum, quæ hactenus editæ ſunt à damnatis auctoribus, modò nihil contra ſanam doctrinam contineant, permittuntur.

Librorum autem veteris teſtamenti verſiones, viris tantùm doctis, & piis, iudicio Epiſcopi concedi poterunt; modò huiuſmodi verſionibus tanquam elucidationibus vulgatæ editionis, ad intelligendam ſacram ſcripturam, non autem tanquam ſacro textu, vtantur.

Verſiones verò noui Teſtamenti, ab auctoribus primæ claſſis huius Indicis factæ, nemini concedantur, quia vtilitatis parum, periculi verò plurimum, lectoribus ex earum lectione manare ſolet.

Si quæ verò annotationes cum huiuſmodi, quæ permittuntur, verſionibus, vel cum vulgata editione circumferuntur, expunctis locis ſuſpectis à facultate Theologica alicuius Vniuerſitatis catholicæ, aut inquiſitione generali, permitti eiſdem poterunt, quibus & verſiones.

Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod vulgo Biblia Vatabli dicitur, aut partes eius, concedi viris piis, & doctis poterunt.

Ex Bibliis verò Iſidori Clarij Brixiani prologus & prolegomena præcidantur; eius verò textum nemo textum vulgatæ editionis eſſe exiſtimet.

REGVLA IV.

CVm experimento manifeſtum ſit, ſi ſacra Biblia vulgari lingua, paſſim ſine diſcrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quàm vtilitatis oriri, hac in parte iudicio Epiſcopi, aut Inquiſitoris ſtetur, vt cum conſilio Parochi, vel Confeſſarij, Bibliorum à catholicis auctoribus verſorum lectionem in vulgari lingua eis concedere poſſint, quos intellexerunt, ex huiuſmodi lectione non damnum, ſed fidei, atque pietatis augmentum capere poſſe; quam facultatem in ſcriptis habeant.

Qui autem, abſque tali facultate ea legere, ſeu habere præſumpſerit, niſi prius Bibliis Ordinario redditis, peccatorum abſolutionem percipere non poſſit.

Bibliopolæ verò, qui prædictam facultatem non habenti, Biblia idiomate vulgari conſcripta vendiderint, vel alio quouis modo conceſſerint: librorum pretium, in vſus pios ab Epiſcopo conuertendum, amittant, aliiſque pœnis pro delicti qualitate eiuſdem Epiſcopi arbitrio ſubiaceant.

Regulares verò, non niſi facultate à

Prælatis ſuis habita, ea legere, aut emere poſsint.

OBSERVATIO

Circa quartam regulam.

ANimaduertendum eſt circa ſupraſcriptam quartam regulam Indicis fel. rec. Pij Papæ IV. nullam per hanc impreſſionem, & editionem de nouo tribui facultatem Epiſcopis, vel Inquiſitoribus, aut Regularium ſuperioribus, concedendi licentiam emendi, legendi, aut retinendi Biblia vulgari lingua edita, cùm hactenus mandato, & vſu ſanctæ Romanæ & vniuerſalis Inquiſitionis ſublata eis fuerit facultas concedendi huiuſmodi licentias legendi, vel retinendi Biblia vulgaria, aut alias ſacræ Scripturæ tam noui, quàm veteris teſtamenti partes, quauis vulgari lingua editas; ac inſuper ſummaria & compendia etiam hiſtorica eorundem Bibliorum, ſeu librorum ſacræ Scripturæ, quocunque vulgari idiomate conſcripta: quod quidem inuiolatè ſeruandum eſt.

REGVLA V.

LIbri illi, qui hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de ſuo apponunt, ſed aliorum dicta colligunt, cuiuſmodi ſunt Lexica, Concordantię, Apophthegmata, Similitudines, Indices, & huiuſmodi, ſi quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis, Epiſcopi, & Inquiſitoris, vnà cum Theologorum catholicorum conſilio ſublatis, aut emendatis, permittantur.

REGVLA VI.

LIbri vulgari idiomate de controuerſiis inter Catholicos & hæreticos noſtri temporis differentes, non paſſim permittantur, ſed idem de iis ſeruetur, quod de Bibliis vulgari lingua ſcriptis, ſtatutum eſt.

Qui verò de ratione benè viuendi, contemplandi, confitendi, ac ſimilibus argumentis vulgari ſermone conſcripti ſunt, ſi ſanam doctrinam contineant, non eſt cur prohibeantur, ſicut nec ſermones populares, vulgari lingua habiti.

Quod ſi hactenus, in aliquo regno, vel prouincia, aliqui libri ſunt prohibiti, quod nonnulla continerent quæ ſine delectu ab omnibus legi non expediat, ſi eorum auctores Catholici ſunt, poſtquam emendati fuerint, permitti ab Epiſcopo & Inquiſitore poterunt.

REGVLA VII.

LIbri qui res laſciuas, ſeu obſcœnas, ex profeſſo tractant, narrant, aut docent, cùm non ſolum fidei, ſed & morum, qui huiuſmodi librorum lectione facile corrumpi ſolent, ratio habenda ſit, omnino prohibentur: & qui eos habuerint, ſeuerè ab Epiſcopis puniantur.

Antiqui verò ab ethnicis conſcripti, propter ſermonis elegantiam, & proprietatem, permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA VIII.

LIbri quorum principale argumentum bonum eſt, in quibus tamen obiter aliqua inſerta ſunt, quæ ad hæreſim, ſeu impietatem, diuinationem, ſuperſtitionem ſpectant, à catholicis Theologis Inquiſitionis generalis auctoritate expurgati, concedi poſſunt.

Idem iudicium ſit de prologis, ſummariis, ſeu annotationibus, quæ à damnatis auctoribus, libris non damnatis appoſitæ ſunt: ſed poſthac non niſi emendati excudantur.

REGVLA IX.

LIbri omnes & ſcripta, Geomantiæ, Hydromantiæ, Aëromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, ſiue in quibus continentur ſortilegia, veneficia, auguria, auſpicia, incantationes artis magicæ, prorſus reiiciuntur.

Epiſcopi verò diligenter prouideant, ne Aſtrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices legantur vel habeantur, qui de futuris contingentibus, ſucceſſibus fortuitíſve caſibus, aut iis actionibus, quæ ab humana voluntate pendent, certo aliquid euenturum affirmare audent.

Permittuntur autem iudicia & naturales obſeruationes, quæ nauigationis, agriculturæ ſiue medicæ artis iuuandæ gratia conſcripta ſunt.

OBSERVATIO

Circa nonam regulam.

CIrca Regulam 9. eiuſdem Indicis, ab Epiſcopis, & Inquiſitoribus Chriſti fideles

les ſedulo admonendi ſunt, quod in legentes, aut retinentes contra regulam hanc, libros huiuſmodi Aſtrologiæ iudiciariæ, diuinationum & ſortilegiorum, rerúmque aliarum in eadem Regula expreſſarum, procedi poteſt, non modò per ipſos Epiſcopos, & ordinarios, ſed etiam per Inquiſitores locorum ex conſtitutione fel. rec. Sixti Papæ V. contra exercentes Aſtrologiæ iudiciariæ artem & alia quæcunque diuinationum genera, libróſque de eis legentes, ac tenentes, promulgata, ſub Datum Romæ ad S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1585. Nonis Ianuarij, Pontificatus ſui anno primo.

REGVLA X.

IN librorum, aliarúmve ſcripturarum impreſſione ſeruetur, quod in Concilio Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſione decima ſtatutum eſt.

Quare ſi in alma vrbe Roma, liber aliquis ſit imprimendus, per Vicarium ſummi Pont. & ſacri Palatij Magiſtrum, vel perſonas à Sanctiſſimo Domino Noſtro deputandas, priùs examinetur.

In aliis verò locis ad Epiſcopū, vel alium habentem ſcientiam libri, vel ſcripturæ imprimendæ, ab eodem Epiſcopo deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ prauitatis, eius ciuitatis, vel diœceſis, in qua impreſſio fiet, eius approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum propria ſubſcriptione gratis, & ſine dilatione imponendam, ſub pœnis, & cenſuris in eodem decreto contentis, approbetur, hac lege & conditione addita, vt exemplum libri imprimendi authenticum & manu auctoris ſubſcriptum, apud Examinatorem remaneat.

Eos verò, qui libellos manuſcriptos vulgant, niſi antè examinati, probatíque fuerint, iiſdem pœnis ſubiici debere iudicarunt Patres deputati, quibus Impreſſores: Et qui eos habuerint, & legerint, niſi auctores prodiderint, pro auctoribus habeantur.

Ipſa verò huiuſmodi librorum probatio in ſcriptis detur, & in fronte libri ſcripti, vel impreſſi authenticè appareat, probatioque & examen, ac cætera gratis fiant.

Præterea in ſingulis ciuitatibus, ac diœceſibus, domus, vel loci, vbi ars impreſſoria exercetur, & Bibliothecæ librorum venalium ſæpius viſitentur, à perſonis ad id deputandis ab Epiſcopo, ſiue eius Vicario, atque etiam ab Inquiſitore hæreticæ prauitatis, vt nihil eorum quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeatur.

Omnes verò librarij, & quicunque librorum venditores, habeant in ſuis bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum ſubſcriptione dictarum perſonarum, nec alios libros habeant aut vendant, aut quacunque ratione tradant, ſine licentia eorundem deputandorum, ſub pœna amiſſionis librorum, & aliis arbitrio Epiſcoporum, vel Inquiſitorum imponendis, emptores verò, lectores, vel impreſſores, eorundem arbitrio puniantur.

Quod ſi aliqui libros quoſcunque in aliquam ciuitatem introducant, teneantur iiſdem perſonis deputandis renunciare, vel ſi locus publicus mercibus eiuſmodi conſtitutus ſit, miniſtri publici eius loci, prædictis perſonis ſignificent, libros eſſe adductos.

Nemo verò audeat librum, quem ipſe vel alius in ciuitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, niſi oſtenſo priùs libro, & habita licentia, à perſonis deputandis, aut niſi notoriè conſtet, librum iam eſſe omnibus permiſſum.

Idem quoque ſeruetur, ab heredibus, & exequutoribus vltimarum voluntatum, vt libros à defuncto relictos, ſiue eorum Indicem, illis perſonis deputandis offerant, & ab iis licentiam obtineant, priuſquam eis vtantur, aut in alias perſonas, quacunque ratione eos transferant.

In his autem omnibus, & ſingulis, pœna ſtatuatur, vel amiſsionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem Epiſcoporum, vel Inquiſitorū, pro qualitate contumaciæ, vel delicti.

Circa verò libros, quos patres deputati aut examinarunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, vt rurſus excuderentur, conceſſerunt, quidquid illos ſtatuiſſe conſtiterit, tam Bibliopolæ, quàm cæteri obſeruent.

Liberum tamen ſit Epiſcopis, aut Inquiſitoribus generalibus, ſecundùm facultatem quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti videntur, prohibere, ſi hoc in ſuis regnis, aut prouinciis, vel diœceſibus expedire iudicauerint.

Cæterum nomina cùm librorum, qui à patribus deputatis purgati ſunt, tum eorum quibus illi hanc prouinciam dederunt, eorundem deputatorum Secretarius, Notario ſacræ vniuerſalis Inquiſitionis Romanæ deſcripta, Sanctiſsimi Domini noſtri iuſſu tradidit.

Ad extremum verò omnibus fidelibus præcipitur, ne quis audeat contra harum Regularum præſcriptum, aut huius Indicis prohibi

prohibitionem, libros aliquos legere, aut habere.

Quod ſi quis libros hæreticorum, vel cuiuſuis auctoris ſcripta, ob hæreſim, vel ob falſi dogmatis ſuſpicionem damnata, atque prohibita, legerit, ſiue habuerit, ſtatim in excommunicationis ſententiam incurrat.

Qui verò libros, alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Epiſcoporum ſeuerè puniatur.

OBSERVATIO.

De Thalmud, & aliis libris Hebræorum.

QVamuis in tertia claſſe Indicis prædicti Pij Papæ IV. ſub litera T, Thalmud Hebræorum, eiúſque gloſſæ, annotationes, interpretationes, & expoſitiones omnes prohibeantur, ſed quod ſi abſque nomine Thalmud, & ſine iniuriis & calumniis in Religionem Chriſtianam aliquando prodiiſſent, tolerarentur, quia tamen Sanctiſſimus Dominus noſter Clemens Papa VIII. per ſuam conſtitutionem contra impia ſcripta & libros Hebræorum, ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Domini M. DLXXXII. pridie Kal. Martij, Pontificat. ſui anno ſecundo, illos prohibuit atque damnauit: mens ipſius non eſt, eos propterea vllatenus etiam ſub illis conditionibus permittendi, aut tolerandi, ſed ſpecialiter & expreſsè ſtatuit & vult, vt huiuſmodi impij Thalmudici, Cabaliſtici, aliíque nefarij Hebræorum libri omnino damnati & prohibiti maneant & cenſeantur, atque ſuper eis & aliis libris huiuſmodi, prædicta conſtitutio perpetuò & inuiolabiliter obſeruetur.

De libro Magazor.

AD hæc ſciant Epiſcopi, Ordinarij, & Inquiſitores locorum, librum Magazor Hebræorum, qui continet partem officiorum, & cęremoniarum ipſorum, & Synagogæ, Luſitanica, Hiſpanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quauis alia vulgari lingua, pręterquam Hebræa, editum, iamdiu ex ſpeciali decreto rationabiliter prohibitum eſſe. Idcirco prouideant illum nullatenus permitti aut tolerari debere, niſi Hebraica lingua prædicta.

INSTRVCTIO EORVM, qui libris, tum prohibendis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis, diligentem, ac fidelem (vt par eſt) operam ſunt daturi.

AD fidei Catholicæ conſeruationem, non ſatis eſt, quinam ex iam editis libris damnatæ lectionis ſint cognoſcere (quod indice, & Regulis confectis per Patres à generali Tridentina Synodo delectos, præcipuè ſancitum eſt) niſi illud etiam caueatur, ne vel iidem denuo pullulent libri, vel ſimiles alij emergant, & propagentur, qui incautas fidelium mentes occulto veneno inficientes, iuſta ac merita damnatione digni iudicentur.

Vt igitur quicunque poſthac, ſeu veteres, ſeu noui libri edentur, quàm maximè puri, & tam in iis quæ ad fidem, quàm quæ ad mores pertinent, incontaminati exiſtant, quid circa malorum librorum interdictionem, ad eos penitus abolendos, tam ab Epiſcopis, & Inquiſitoribus, quàm à cæteris, quorum ad id in Eccleſia Dei ſtudium valere, & auctoritas poteſt, (præter ea quæ Tridentinorum Patrum Regulis ſupradictis decreta ſunt,) publica vtilitas exigat, capitibus infrà poſitis, diligẽtiùs ſancitur; iiſdémque ſtatuitur, quę omnino in poſterum, tum ab iiſdem Epiſcopis & Inquiſitoribus aliíſque, vt præfertur in malorum librorum interdictione, & abolitione, tum à Correctoribus in librorum, ac cæterorum quorumcunque ſcriptorum correctione, atque emendatione, tum à Typographis, in ipſorum librorum impreſſione, (pœna pro arbitrio Epiſcopi, & Inquiſitoris aduerſus eoſdem Typographos conſtituta) inuiolatè ſunt obſeruanda.

Romæ verò hæc omnia certo à ſe, propoſitis edictis præſcribendo tempore, præſtari curabit Sac. Pal. Magiſter.

DE PROHIBITIONE LIBR. §. I.

CVrent Epiſcopi, & Inquiſitores, vt ſtatim, atque hic Index fuerit publicatus, eorum Iuriſdictioni ſubiecti, ad ipſos deſcripta ſigillatim deferant nomina librorum omnium & ſingulorum, quos apud ſe in eodem Indice prohibitos quiſque reperiet.

Ad huiuſmodi verò libros ſic ſignificandos, infra certum tempus, ab Epiſcopo, vel Inquiſitore præſcribendum, omnes cuiuſcunque gradus, & conditionis extiterint, ſub graui pœna eorum arbitratu infligenda, teneantur.

§. ij.

SI qui erunt, qui librum vnum, aut plures ex prohibitis, qui ad præſcriptum regularium permitti poſſunt, certa aliqua ex cauſa poteſtatem ſibi retinendi, aut legendi fieri, ante expurgationem deſiderent; concedendæ facultatis extra Vrbem, ius erit penes Epiſcopum, aut Inquiſitorem; Romæ, penes Magiſtrum ſacri Palatij.

Qui quidem, gratis eam, & ſcripto manu ſua ſubſignato tribuent, de triennio in triennium renouandam, ea in primis adhibita conſideratione, vt non niſi viris dignis, ac pietate, & doctrina conſpicuis cum delectu, eiuſmodi licentiam largiantur, iis autem in primis, quorum ſtudia, vtilitatis publicæ, ſanctæ Catholicæ Eccleſiæ vſui eſſe, compertum habuerint.

Qui inter legendum, quæcunque repererint animaduerſione digna, notatis capitibus, & foliis, ſignificare Epiſcopo, vel Inquiſitori teneantur.

§. iij.

ILlud enim Catholicæ fidei conſeruandæ neceſſitas extra Italiam, maximè cùm ab Epiſcopis, & Inquiſitoribus, tum à publicis Vniuerſitatibus, omni doctrinæ laude florentibus poſtulat, vt eorum librorum Indicem confici, & publicari curent, qui per eorum regna, atque prouincias, hæretica labe infecti, ac bonis moribus contrarij, vagantur, ſiue illi propriæ nationis, ſiue aliena lingua, conſcripti fuerint.

Vtque ab eorum lectione, ſeu retentione, certis pœnis ab iiſdem Epiſcopis, & Inquiſitoribus, propoſitis, eorundem regnorum, ac prouinciarum homines, arceant.

Ad quod exequendum, Apoſtolicæ ſedis Nuntij, & Legati extra Italiam, eoſdem Epiſcopos, Inquiſitores, & Vniuerſitates, ſedulò excitare debebunt.

§. iiij.

IIdem Apoſtolici extra Italiam Nuntij, ſiue Legati, necnon in Italia, Epiſcopi, & Inquiſitores, eam curam ſuſcipiant, vt ſingulis annis, catalogum diligenter collectum librorum in ſuis partibus impreſſorum, qui aut prohibiti ſint, aut expurgatione indigeant, ad ſanctam Sedem Apoſtolicam, vel congregationem Indicis, ab illa deputatam, tranſmittant.

§. v.

EPiſcopi, & Inquiſitores, ſeu ab iiſdem ſubdelegati, & deputati, tam in Italia, quàm extra, penes ſe habeant ſingularum nationum Indices, vt librorum, qui apud illas damnati, ac prohibiti ſunt cognitionem habentes faciliùs proſpicere poſſint, an etiam à ſuæ iuriſdictionis terris, eoſdem recognitos, arcere, vel retinere debeant.

§. vj.

IN vniuerſum autem de malis, & pernicioſis id declaratur, atque ſtatuitur, vt qui certa aliqua lingua initio editi, ac deinde prohibiti, ac damnati à Sede Apoſtolica ſunt; eoſdem quoque, in quamcunque poſtea vertantur linguam, cenſeri ab eadem Sede, vbique gentium, ſub eiſdem pœnis interdictos & damnatos.

DE CORRECTIONE
LIB. §. j.

HAbeant Epiſcopi, & Inquiſitores coniunctam facultatem, quoſcunque libros iuxta præſcriptum huius Indicis, expurgandi, etiam in locis exemptis, & nullius, vbi verò nulli ſunt Inquiſitores, Epiſcopi ſoli.

Librorum verò expurgatio, non niſi viris eruditione, & pietate inſignibus committatur, iiſque ſint tres, niſi fortè conſiderato genere libri, aut eruditione eorum, qui ad id deligentur, plures, vel pauciores iudicentur expedire.

Vbi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis, & foliis, manu illius, vel illorum qui expurgauerint, ſubſcripta reddatur eiſdem Epiſcopis, & Inquiſitoribus, vt præfertur, qui ſi emendationem approbauerint, tunc liber permittatur.

§. ij.

QVi negotium ſuſceperit corrigendi atque expurgandi, circumſpicere omnia, & attentè notare debet, non ſolùm quæ in curſu operis manifeſtè ſe offerũt, ſed, ſi quæ in

in ſcholiis, in ſummariis, in marginibus, in indicibus librorum, in præfationibus, aut epiſtolis dedicatoriis tanquam in inſidiis, deliteſcunt.

Quæ autem correctione, atque expurgatione indigent, ferè hæc ſunt, quæ ſequuntur.

Propoſitiones hæreticæ, erroneæ, hæreſim ſapientes, ſcandaloſæ, piarum aurium offenſiuæ, temerariæ, & ſchiſmaticæ, ſeditioſæ, blaſphemæ.

Quæ contra Sacramentorum ritus, & cæremonias, contráque receptum vſum, & conſuetudinem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, nouitatem aliquam inducunt.

Profanæ etiam nouitates vocum ab hæreticis excogitatæ, & ad fallendum introductæ.

Verba dubia & ambigua, quæ legentium animos, à recto, catholicóque ſenſu, ad nefarias opiniones adducere poſſunt.

Verba ſacræ Scripturæ, non fideliter prolata, vel è prauis hæreticorum verſionibus deprompta, niſi fortè afferrentur, ad eoſdem hęreticos impugnandos, & propriis telis iugulandos & conuincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturæ ſacræ, quæcunque ad profanum vſum impiè accommodantur, tum quæ ad ſenſum detorquentur abhorrentem à Catholicorum patrum, atque doctorum vnanimi ſententia.

Itémque epitheta honorifica, & omnia in laudem hæreticorum deleantur.

Ad hæc reiiciuntur omnia, quæ ſuperſtitiones, ſortilegia ac diuinationes ſapiunt.

Item quæcunque fato, aut fallacibus ſignis, aut ethnicæ fortunæ, humani arbitrij libertatem ſubiiciunt, obliterentur.

Ea quoque aboleantur, quę paganiſmum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præſertim Eccleſiaſticorum, & principum detrahunt, boniſque moribus & Chriſtianæ diſciplinæ ſunt contraria, expungantur.

Expungendæ ſunt etiam propoſitiones, quæ ſunt contra libertatem, immunitatem, & iuriſdictionem eccleſiaſticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis, tyrannicam politiam fouent, & quam falsò vocant rationem ſtatus, ab Euangelica & Chriſtiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Eccleſiaſticos ritus, religioſorum ordines, ſtatum, dignitatem, ac perſonas lædunt & violant.

Facetiæ etiam aut dicteria in perniciem, aut præiudicium famæ & exiſtimationis aliorum iactata, repudientur.

Denique laſciua, quæ bonos mores corrumpere poſſunt, deleantur.

Et ſi quæ obſcœnæ imagines prædictis libris expurgandis impreſſę extēt, etiam in literis grandiuſculis, quas initio librorum, vel capitum imprimi moris eſt, huius generis omnia penitus obliterentur.

§. iij.

IN libris autem Catholicorum receptiorum, qui poſt annum Chriſtianæ ſalutis 1515. conſcripti ſunt, ſi id quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis emendari poſſe videatur, id correctores faciendum curent, ſin minus omnino deleatur.

§. iiij.

IN libris autem Catholicorum veterum, nihil mutare fas ſit, niſi vbi aut fraude hæreticorum, aut Typographi incuria, manifeſtus error irrepſerit.

Si quid autem maioris momenti, & animaduerſione dignum occurrerit, liceat in nouis editionibus, vel ad margines, vel in ſcholiis adnotare, ea in primis adhibita diligentia, an ex doctrina locíſque collatis, eiuſdem auctoris ſententia difficilior illuſtrari, ac mens eius planius explicari poſſet.

§. v.

POſtquam codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Epiſcopi, & Inquiſitoris impreſſus: qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorundem licentia iuxta formam in codice traditam, eos corrigere, ac perpurgare.

DE IMPRESSIONE LIB. §. j.

NVllus liber in poſterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomen, & patriam præferat auctoris.

Quod ſi auctore non conſtet, aut iuſtam aliquam ob cauſam, tacito eius nomine Epiſcopo & Inquiſitori liber edi poſſe videatur, nomen illius omnino deſcribatur, qui librum examinauerit atque approbauerit.

In his verò generibus librorum, qui ex variorum ſcriptorum dictis, aut exemplis,

aut vocibus compilari ſolent, is qui laborem colligendi, & compilandi ſuſceperit, pro auctore habetur.

§. ij.

Regulares præter Epiſcopi & Inquiſitoris licentiam (de qua regula decima dictum eſt,) meminerint teneri ſe ſacri Conc. Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem à Prælato cui ſubiacent obtinere.

Vtramque autem conceſſionem quæ appareat, ad principium operis imprimi faciant.

§. iij.

Cvrent Epiſcopi, & Inquiſitores pœnis etiam propoſitis, ne impreſſoriam artem exercentes obſcœnas imagines, turpéſve, etiam in grandiuſculis litteris imprimi conſuetas, in librorum deinceps impreſſione apponant.

Ad libros verò qui de rebus eccleſiaſticis, aut ſpiritualibus conſcripti ſunt, ne characteribus grandioribus vtantur, in quibus expreſsè appareat alicuius rei prophanæ, nedum turpis, obſcœnæve ſpecies.

Qui etiam inuigilabunt ſummoperè, vt in ſingulorum impreſſione librorum, nomen impreſſoris, locus impreſſionis, & annus, quo liber impreſſus eſt, in principio eius, atque in fine annotetur.

§. iiij.

Qvi operis alicuius editionem parat, integrum eius exemplar exhibebit Epiſcopo, vel Inquiſitori, id vbi recognouerint, probauerintque, penes ſe retineant, quod Romæ quidem in archiuo Magiſter ſacri Palatij, extra vrbem verò in loco idoneo, quem Epiſcopus, aut Inquiſitor elegerit, reſeruetur.

Poſtquam autem liber impreſſus erit, non liceat cuiquam venalem in vulgus proponere, aut quoquomodo publicare, antequam is, ad quem hæc cura pertinet, illum cum manuſcripto apud ſe retento, diligenter contulerit, licentiámque vt vendi, publicaríque poſſit, conceſſerit.

Idque tum demum faciendum, cùm exploratum habebitur, Typographum fideliter ſe in ſuo munere geſſiſſe, neque ab exemplari manuſcripto, vel minimum diſceſſiſſe.

Qui contra facere auſus fuerit, grauiter & ſeuerè puniatur.

§. v.

Cvrent Epiſcopi, & Inquiſitores, quorum muneris erit facultatem libros imprimendi concedere, vt eis examinandis, ſpectatæ pietatis, & doctrinæ viros adhibeant, de quorum fide, & integritate ſibi polliceri queant; nihil eos gratiæ daturos, nihil odio, ſed omni humano affectu poſthabito, Dei duntaxat gloriam ſpectaturos, & fidelis populi vtilitatem.

Talium autem virorum approbatio, vnà cum licentia Epiſcopi, & Inquiſitoris, ante initium operis imprimatur.

§. vj.

Typographi, & Bibliopolæ, coram Epiſcopo aut Inquiſitore, & Romæ coram Magiſtro ſacri Palatij, iureiurando ſpondeant, ſe munus ſuum catholicè, ſyncerè, ac fideliter exequuturos, huiúſque Indicis decretis, ac regulis, Epiſcoporúmque & Inquiſitorum edictis, quatenus eorum artes attingunt, obtemperaturos; neque ad ſuæ artis miniſterium quemquam ſcienter admiſſuros, qui hæretica labe ſit inquinatus.

Quod ſi inter illos, inſignes, ac eruditi nonnulli reperiantur, fidem etiam catholicam iuxta formam à Pio IV. fel. rec. præſcriptam, eorundem ſuperiorum arbitrio, profiteri teneantur.

§. vij.

Liber auctoris damnati, qui ad præſcriptum regularũ expurgari permittitur, poſtquã accuratè recognitus, & purgatus, legitiméque permiſſus fuerit, ſi denuò ſit imprimendus, præferat titulo inſcriptum nomen auctoris, cum nota damnationis, vt quamuis, quoad aliqua liber recipi, auctor tamen repudiari intelligatur.

In eiuſdem quoque libri principio, tum veteris prohibitionis, tum recentis emendationis, ac permiſſionis mentio fiat, exempli gratia, Bibliotheca à Conrado Geſnero Tigurino, damnato auctore, olim edita, ac prohibita, nunc iuſſu Superiorum expurgata, & permiſſa.

INDEX AVCTORVM ET LIBRORVM PROHIBITORVM,

AVCTORES PRIMAE CLASSIS.

A

ABydenus Corallus, aliàs Huldricus Huttenus.
Achilles Pyrminius Gaſſarus.
Adolphus Clarembach.
Albertus Brandeburgenſis.
Albertus Draco.
Alexander Aleſius Scotus.
Alexius Brenicerus.
Alphonſus Æmilius Chemnicenſis.
Ambroſius Interbocenſis.
Ambroſius Moibanus Vratiſlauienſis.
Andreas Altameri.
Andreas Bondeſtein Caroloſtadius.
Andreas Cratander.
Andreas Dietherus.
Andreas Fabricius Chemnicenſis.
Andreas Fricius Modreuius.
Andreas Hyperius.
Andreas Knopen.
Andreas Muſculus.
Andreas Oſiander.
Andreas Poach.
Angelus Odonus.
Antonius Halicus, vel Alicus.
Antonius Anglus, auctor libri de origine Miſſæ.
Antonius Brucciolus.
Antonius Coruinus.
Antonius Otho.
Aretius Felinus, qui & Martinus Buccerus.
Arnoldus Montanij.
Arſatius Schoffer.
Arturus Britannus.
Auguſtinus Mainardus Pedemontanus.

APPENDIX.

ABdias Liberinus, vel Liberinus Abdias.
Abdias Prætorius.
Abrahamus à Munsholt, Antuerpienſis.
Abrahamus Muſculus.
Acharius Brandeburgenſis.
Adamus Hoppius.
Adamus Paſtoris.
Adamus Schmid, vel Schuberts.
Adamus Siberus.
Æmilius Portus, Franciſci filius.
Albertus Hardembergius.
Albertus Lyttichius.
Alceus Antonius.
Alexander Nouellus.
Alexander Seron, Scotus, *Apoſtata, qui ſcripſit anno* 1541.
Alexius Alexander Lipſenſis.
Alphonſus Conradius, vel Conradus.
Ambroſius Lobvvaſſer.
Ambroſius Reudenius.
Ambroſius Vvolfius, vel Vvolſius.
Andreas Celichius.
Andreas Corninus.
Andreas Critius, Polonus.
Andreas Ellingerus.
Andreas Freihub.
Andreas Fulda.
Andreas de Corlitz, Profeſſor Lipſenſis.
Andreas Gorrutius.
Andreas Hondorffius.
Andreas Iacobi Gopingenſis.
Andreas Kreich.
Andreas Lang.
Andreas Muncerus.

Andreas

Andreas Otho Hertzbergenſis.
Andreas Pancratius.
Andreas Petrius.
Andreas Pouchemius.
Andreas Scoffius, vel Scoppius.
Andreas Volanus.
Andreas à Skeuue.
Antonius Ceuallerius.
Antonius Cooke.
Antonius Corranus.
Antonius Fayus.
Antonius Ghelbius, Linconienſis.
Antonius Herfortus.
Antonius Mocherus.
Antonius Paquius.
Antonius Probus.
Antonius Sadeel.
Antonius Schorus, Anglus.
Antonius Pelearius.
Auguſtinus Marloratus.

Certorum Auctorum Libri probibiti.

in Actis Æneæ Syluij prohibentur ea quæ ipſe in Bulla retractationis damnauit.
Alcuini, ſeu potius Caluini commentarij in libros de Trinitate.
Antonij Franciſci Doni literæ. } Donec expurgētur.
Antonij de Roſellis Aretini tractatus de poteſtate Imperatoris, & Papæ, & de Conciliis. } Donec expurgētur.
Auguſt. de Roma Nazareni Epiſcopi, tractatus de Sacramento Diuinitatis Ieſu Chriſti & Eccleſiæ. } Donec expurgētur.
Item tractatus de Chriſto capite, & eius inclyto principatu. } Donec expurgētur.
Item tractatus de charitate Chriſti circa electos, & de eius infinito amore. } Donec expurgētur.

APPENDIX.

Adriani Barlandi liber ſelectas quaſdam epiſtolas Eraſmi Roterodami continens.
Alberti Argentinenſis Chronicon, editio Baſileenſis. } Niſi corrigātur.
Alberti Krantzij Hamburgenſis Hiſtoriæ, ſeu Chronicæ, editæ Francofurti. } Niſi corrigātur.
Alphonſi Enriquez, defenſio pro Eraſmo, contra Eduardum Læum, & contra Vniuerſitatem Pariſienſem.
Amati Luſitani Centuriæ: donec expurgentur.
Ambroſij Catharini Polyti, quæſtiones duæ de verbis, quibus Chriſtus ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum confecit.
Andreæ Corui, liber de Chiromantia.
Andreæ Maſij, Commentaria ſuper Ioſue, vſquequo emendentur.
Annales gentis Sileſiæ, Ioachimo Cureo auctore.
Annotationes ſuper inſt. Ioannis Schneidevvini, niſi emendentur.
Antiochi Tiberti, liber de Chiromantia.
Antonij Bonfinij, commētaria de pudicitia.
Antonij Poli Veneti, Lucidarium poteſtatis papalis.
Antonij Reuclini Exegeſis dictionum in Pſalmos. } Donec expurgentur.
Antonij de Rampilogis, Figuræ Bibliorum. } Donec expurgentur.
Apologia Fratris Michaëlis Medinæ Belarcenſis, aduersùs F. Dominicum Soto Segobienſem pro fratre Ioanne Fero.
Apologia VVilhelmi, Principis Auranici, Comitis Naſſauiæ, contra principem Parmenſem.
Apologia Zaſij, contra Ioannem Eckium.
Arnaldi de Villanoua opera, niſi expurgentur.
Auguſtini Eugubini Coſmopeia, niſi fuerit ex emendatis, & impreſſis Venetis, 1591.

Incertorum Auctorum Libri probibiti.

Acta Noribergę, videlicet, Oſiādriſmus.
Acta Synodi Bernenſis.
Actiones duæ Secretarij Pontificij.
Admonitio Miniſtrorum verbi Argentinenſium.
Æquitatis diſcuſſio, ſuper Concilio delectorum Cardinalium.
Alchimia Purgatorij.
Alchoranus Franciſcanorum.
Alchoranus Mahometis, Baſileæ impreſſus, & ſimiles cum ſcholiis & impiis annotationibus, & præfationibus.
Item in vulgari lingua, nonniſi ex conceſſione Inquiſitorum haberi poſſit.
Alphabetum Chriſtianum.
Amica, & humilis, & deuota admonitio.
Anatomia excuſa Marpurgi, per Eucharium Ceruicornum.
Anatomia della meſſa.
Annotationes in acta Concilij Tridentini.
Annotationes in Chronica Abbatis Vrſpergenſis.
Anonymi cuiuſdam liber de repugnantia doctrinæ Chriſtianæ.
Apologia confeſſionis Auguſtanæ.

Apologia de doctrina VValdenſium.
Apologia contra Henricum Ducem.
Apologia Græcorũ, de igne purgatorij, &c.
Argyrophylacis, ſeu Theſaurarij epiſtola.
Articuli Anabaptiſtarum Morauiæ.
Articuli Anabaptiſtarum Saxoniæ.
Articuli, à facultate Theologica Pariſienſi determinati, ſuper materiis fidei noſtræ hodie controuerſis, cum antidoto, auctore, vt creditur, Caluino.
Articuli nouorum VVormatiæ Euangeliſtarum.
Articuli quadragintà ſeptem, plebis Francfordienſis.
Auguſtanæ confeſſionis Eccleſiarum cauſæ, quare amplexę ſint, & retinendam ducant ſuam doctrinam.

APPENDIX.

ACademiarum Lipſenſis, & VViteberġenſis, repetitio orthodoxæ confeſſionis.
Acta, & ſcripta Theologorum VVitebergenſium, & Patriarchæ Conſtantinopolitani, D. Hieremiæ, &c. quæ de Auguſtana confeſſione inter ſe miſerunt, Græcè, & Latinè ab eiſdem Theologis edita.
Actiones, & Monumenta Martyrum eorum, qui à VVicleffio, & Huſſ. ad noſtram hanc ætatem in Germania, Gallia, Britannia, & ipſa demum Hiſpania, veritatem Euangelicam, ſanguine ſuo conſtanter obſignauerunt.
Agenda, ſeu formulæ precũ, aut officia hæreticorum, quacunque lingua conſcripta.
Analyſis reſolutio dialectica, quatuor librorum inſtitutionum imperialium.
Annatæ, Taxationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum, per vniuerſum Orbem, ab hæreticis deprauatæ.
[illegible] iuris, quod in approbandis Pontificibus Imperatores habent.
Apologia Anglicana, ſeu Eccleſiæ Anglicanæ, ſiue Apologia Anglorum.
Apologia Catholica, aduersùs libellos, declarationes, & conſuetudines, factas, ſcriptas, & editas, à fœderatis perturbatoribus pacis in regno Frãciæ, qui inſurrexerunt, ex quo tempore Dominus frater vnicus Regis vita functus eſt, per E. D. L. I. C. Pariſiis, apud Iacobum Petit chou. 1586.
Apologia contra ſtatus Burgundiæ.
Artis diuinatricis encomia, & patrocinia diuerſorum auctorum, inter quos eſt vnus Philippus Melanchthon.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

B

BAlthaſar Hiebmaier.
Balthaſar Pacimontanus.
Baptiſtà Laſdemius.
Bartholomæus Bernardi.
Bartholomæus Conformi.
Bartholomæus Roſinus.
Bartholomæus Vueſtmerus.
Baſilius Grœningenſis, aliàs Vueſſelus.
Baſilius Ioannes Herold Acropolita.
Benedictus Morgenſtern.
Benedictus Schurmegiſtus.
Berengarius Diaconus, Andegauenſis.
Bernardinus Ochinus, vel Onichinus, Senenſis.
Bernardus Rotmannus.
Bernardus Zieglerus.
Bertholdus Hallerus.
Bilibaldus Pirkaimerus.
Biblicanus Theobaldus.
Blaurerus Ambroſius.
Buccerus Martinus.
Bullingerus Henricus.
Bugenhagius Pomeranus, ſeu Ioannes Bugenhagius Pomeranus.

APPENDIX.

BAlthaſar Bidembachius.
Balthaſar Ralde.
Balthaſar Sartorius.
Bartholomæus Bernardus Gimbergenſis.
Bartholomæus Fontius.
Bartholomæus Tremelius Gothenus.
Bartholomæus Gernhard.
Bartholomæus Hofman.
Bartholomæus Traheron.
Baſilius Faber Soranus.
Benedictus Aretius Bernenſis.
Benedictus Thalmanus.
Bentanus Anglus.
Bernardus Kniperdollingus.
Bertholdus Sprocouius.
Bertrandus Loquæus.
Boquinus Petrus.
Brentius, vel Prontius.
Bruno Quinos.
Bullingamus Anglus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

BAptiſtæ Cremenſis opera omnia, quamdiu emendata non prodierint.

Bartholomæi Ioannes, de Aduentu Antichriſti.
Beati Rhenani ſcholia in Tertullianum.
Benonis liber, de vita Hildebrandi.
Bertrami liber, qui inſcribitur de Corpore & Sanguine Chriſti.
Boccatij Decades, ſiue nouellæ centum, quamdiu expurgatæ non prodierint.
Brunonis Heindelij Querfurdenſis poëmatum libri ſeptem.

APPENDIX.

BArtholomæi Canſe, opera omnia.
Bartholomæi Caranzæ, Miradenſis, Catechiſmus.
Bartholomæi Coclitis Anaſtaſis Chiromantiæ, & Phyſionomiæ.
Bartholomæi Ferrarienſis de Chriſto Ieſu abſcondito, libri ſex, quouſque expurgentur.
Beati Rhenani epiſtola de primatu Petri, vbicunque reperiatur, ſiue ſeorſum, ſiue libro decimo operis ad Fridericum Nauſeam.
Beniamin Cantabri Itinerarium.
Bernhardi Lotij Hadamarij, ſeu Gerardi Lorichij Adamarij, collectio trium librorum racemationum Brunonis Seillij de Miſſa publica proroganda.
Bernardini Teleſij, de natura rerum.
Item de ſomno, donec expurgetur.
Item quo animal vniuerſum ab vnica animę ſubſtantia gubernatur. donec expurgetur.
Bernardini Tomitani expoſitio in Matthæum.
Bononia, ſiue de libris ſacris conuertendis in vernaculam linguam, libri duo, auctore Friderico Furio Pæriolano Valentino.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

BElial, ſiue de conſolatione peccatorum.
Beneficium Chriſti.
Bernenſis diſputatio.
Bernenſis reformatio contra Miſſam.
Breuis & compendioſa inſtructio de religione Chriſtiana.
Breuis tractatus ad omnes, in Chriſtianam libertatem maleuolos.
Breuis paſtorum Iſagoge.

APPENDIX.

BAſilienſium Miniſtrorum reſponſio contra Miſſam.
Biblia hæreticorum opera impreſſa, vel eorundem annotationibus, argumentis, ſummariis, ſcholiis & indicib. referta, omnino prohibentur, donec expurgentur.
Bibliotheca Conſtantinopolitana. Donec expurgetur.
Bibliotheca ſanctorum Patrum Pariſiis edita, & per Margarinum de la Bigne in vnum collecta. Donec expurgetur.
Bibliotheca ſtudij Theologici ex operibus SS. Hieronymi, Auguſtini, & reliquorum, contecta, vel ſub alio titulo. Donec expurgentur.
Bibliotheca ſtudij Theologici ex pleriſque Doctorum priſci ſæculi monumentis collecta, apud Ioannem Criſpinum, ſeu alibi impreſſa. Donec expurgetur.
Brutum fulmen Papæ Xiſti Quinti, aduerſus Henricum Regem Nauarræ, & Henricum Borbonium, Principem Condenſem, vnà cum proteſtatione multiplicis nullitatis.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

C

CÆlius Horatius Curio.
Cæcius ſecundus Curio.
Caluinus.
Capito Vvolphangus Fabricius.
Caroloſtadius.
Carolus Molinæus.
Caſpar Cruciger.
Caſpar Peucerus Budiſſinus.
Caſparus Tauberus.
Caſſander Bruenſis.
Caricus Cogelius.
Chriſtianus Beyer.
Chriſtiaſius Lorichius Heſſus.
Chriſtophorus Clarius.
Chriſtophorus Cornerus ex Fagis.
Chriſtophorus Froſchouerus.
Chriſtophorus Hegendorphinus.
Chriſtophorus Hoffman.
Chriſtophorus Melhouerus.
Chriſtophorus Rheiter.
Chriſtophorus Traſibulus.
Claudius Senarclæus.
Claudius Taurinenſis, qui ſcripſit de imaginibus.

Clemens

Clemens Marot.
Conradus Clauſerus.
Conradus Cordatus.
Conradus Daſypodius.
Conradus Geſnerus.
Conradus Gibelus, vel Grebellius Tigurinus.
Conradus Lagus.
Conradus Lycoſthenes.
Conradus Pellicanus.
Conradus Perca.
Conradus Schreck.
Conradus Somius.
Conradus Treuue de Frideſleuen.
Cornelius Agrippa.
Crato Milius.
Cyprianus Leouitius.

APPENDIX.

Carolus Chriſtophorus Beierus.
Carolus Ionuileus.
Carolus Vtenhouius.
Caſſiodorus Reimius.
Chriſtianus Granundt.
Chriſtianus Heſiander.
Chriſtophorus Fiſcher, vel Fiſcherus.
Chriſtophorus Godmannus.
Chriſtophorus Imlerus.
Chriſtophorus Ireyus Paſſanienſis.
Chriſtophorus Laſius.
Chriſtophorus Marſtaller.
Chriſtophorus Molhuſenſis.
Chriſtophorus Ohenhemus.
Chriſtophorus Ogenhin, Othingenſis.
Chriſtophorus Pezelius.
Chriſtophorus Ricardus.
Chriſtophorus Spangenbergius.
Chriſtophorus Stolberg.
Chriſtophorus Stymmelius.
Churrerus Conradus.
Clemens Schuberus.
Clementius Gulgielmus.
Conradus Badius.
Conradus Churrerus.
Conradus Breccherus.
Conradus Hersbachius.
Conradus Lautenbach, vel Luteneback.
Conradus Merckalinus.
Conradus Neander Bergenſis.
Conradus Porta.
Conradus Vlmerus.
Conradus Vvolffpiata.
Conſtantinus de la Fuente, Hiſp.
Copius Balthaſar.
Coranus Antonius.
Cyriacus Spangenbergius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Capricci del Bottaiò, Ioannis Baptiſtæ Gellij, quãdiu emẽdatus non prodierit.
Chumani Elinſpachij, de tabernis mõtanis.
Chronologia, ex ſacris litteris.
Cyri Theodori Podromi epigrammata.

APPENDIX.

Cardani, Opera de ſapientia.
De varietate.
De ſubtilitate.
De conſolatione.
Commentaria in quadripartitum Ptolomęi, de genituris, & reliqua omnia quæ de Medicina non tractant.
} Niſi corrigantur.

Caſſiani Conſtantinopolitani, de libero arbitrio collatio illa, quæ Hagennoæ impreſſa eſt, per Ioannem Sicerum 1528.
Chriſtophori à capite Fontium, libri de neceſſaria correctione Theologiæ ſcholaſt.
De Miſſæ Chriſti ordine, & ritu.
Epitome nouæ illuſtrationis Chriſtianæ fidei.
} Omnino prohibentur.

Reliqua verò ipſius opera item prohibentur, donec expurgentur.
Chronica Turcica collecta à Philippo Lonicero, cui eſt adiectum opus quoddam Ioannis Auentini hæretici, in quo declarantur cauſæ miſeriarum, &c.
Continuatio temporum Germani cuiuſdam, ab anno ſalutis 1513. vſque ad ann. 1549. quæ ſolet addi Chronico Euſebij, ab eo loco vbi incipit, Noua temporum continuatio, &c.
Chronologia Gerardi Mercatoris, quæ à Sleidano, & damnatis auctoribus, ſumpta eſt.
} Niſi emendentur.

Claudij Baduelis, liber de ratione vitæ ſtudioſæ, & litteratæ in matrimonio collocandæ.
Claudij Eſpencæi commentaria de continentia, & in Epiſtolam ad Titum.
Clementis Scuberti, liber de ſcrupulis Chronologorum.
} Niſi corrigantur.

Commentaria Rabbi Salomonis, & Chimi, & Rabbini Hieroſolymitani, & ſimiliũ, ſuper vetus teſtamentum, tam ſcripta

hebraicè,quàm latinè tranſlata,per Conradum & Paulum Fagium hæreticos.
Conſilium Abbatis Panormitani, pro Concilio Baſileenſi.
Conciones F. Thomæ de Senis falsò adſcriptæ, & quæ reuera ſunt Bernardini Ochini hæretici.
Conradi Clingij opera omnia, donec expurgentur.
Coropædia, ſiue de moribus, & vita virginum ſacrarum, Gaſpare Styblino auctore.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Capita fidei Chriſtianæ contra Papam, & portas inferorum.
Capo Finto.
Carontis, & Mercurij Dialogi.
Catalogus Papæ, & Moyſis.
Catalogus teſtium veritatis, ex ſanctis Patribus.
Catechefis puerorum in fide, litteris & moribus.
Catechiſmus Eccleſiæ Argentoratenſis.
Catechiſmus, pro Eccleſia VVitebergenſi.
Catechiſmus, cui titulus eſt, Catechiſmus maior, & minor
Catechiſmus,cui titulus,Qual maniera,&c.
Catechiſmo, cioe Formulario,per inſtruire, & ammaeſtrare i fanciuli, nella religione Chriſtiana, fatto à modo di dialogo.
Catechiſmus, ſiue explicatio Symboli Apoſtolici.
Catechiſmus paruus, pro pueris in ſcholis nuper auctus.
Catechiſmus, ſuper Euangelium Marci.
Catechiſmus ſiue Symboli expoſitio.
Catechiſmus Tubicenſis.
Cauſæ, quare Synodum indictam à Romano Pont. Paulo III. recuſarint Principes, Status & Ciuitates imperij, profitentes puram & Catholicam doctrinam.
Centum grauamina.
Centum & quatuordecim ſententiæ patrum de Officio verorum Rectorum Eccleſiæ.
Chriſtiana inſtitutio.
Chriſtianæ iuuentutis crepundia.
Chriſtiana reſponſio miniſtrorum Euangelij,Baſileæ,cur Miſſam,&c.
Chriſtianæ ſcholæ, Epigrammatum libri duo, ex variis Poëtis excerpti.
Ciuitatis Magdeburgenſis, publicatio litterarũ ad omnes Chriſti fideles,anno 1550.
Clauicula Salomonis.
Collatio diuinorum,& Papalium canonum.
Collectanea demonſtrationum, ex Prophetis, Apoſtolis, & Doctoribus Eccleſiæ, quòd Spiritus ſanctus à ſolo Patre procedit.
Colloquium Coclei, & Lutheri.
Colloquium Marpurgenſe.
Colloquium VVormatiæ inſtitutum, anno 1540.
Comœdiæ ſuper quæſtione, quæ eſt maior conſolatio morientis, &c.
Comœdiæ, & Tragœdiæ aliquot ex veteri teſtamento, collectore Ioanne Operino.
Commentarius de Anglo Melanchthonis.
Commentaria Germanica, in Cornel. Tacitum.
Commentaria in priorem Timothei epiſtolam à viro ſummæ pietatis conſcripta.
Concilium Piſanum, quod verius conciliabulum dicendum eſt.
Conciliabulum Theologicorum aduersùs bonarum literarum ſtudioſos, &c.
Conciones de decem præceptis dominicis.
Concordantiæ principum,nationis Germanicæ,de aſtutiis Chriſtianorum, vel Curtiſanorum.
Confeſſio Eccleſiæ Tigurinæ.
Confeſſio fidei Auguſtanæ.
Confeſſio fidei Baronum, & nobilium Bohemiæ.
Confeſſio Saxonica.
Confeſsio VVitebergenſis.
Confutatio determinationis Doctorum Pariſienſium contra Martinum Lutherum.
Confutatio vnius,& viginti propoſitionum, de differentia legis, & Euangelij,
Congregatio ſiue collectio inſignium concordantiarum Bibliæ.
Conſiglio d'alcuni Veſcoui, congregati in Bologna.
Contra Regulam Minoritarum,& vniuerſas perditionis ſectas.
Contra ſanctos Zeylleyſten.
Conuentus Auguſtenſis.
Copia d'vna lettra ſcritta alli 4. de Gennaro M. D. L.
Coptis Chriſtianus.
Cordigeræ nauis conflagratio, Dialogus.
Cymbalum Mundi.

APPENDIX.

Caluinianus candor.
Cantica ſelecta veteris, & noui Teſtamenti,cum hymnis & Collectis, ſeu orationibus purioribus, quæ in orthodoxa, atque Catholica Eccleſia cantari ſolent, addita diſpoſitione, & familiari expoſitione Chriſtophori Corneri.
Carmina & Epiſtolæ de coniugio, ad Dauidem Chittæum hæreticum.

Carmina amicorum, in honorem nuptiarum R. D. virtute doctrináque præſtantis viri Stephani Iſaici, verbi diuini, apud Heidelbergenſes Miniſtri.

Catecheſis doctrinæ Chriſtianæ, in vſum ſcholarum Pomeraniæ.

Catecheſis religionis Chriſtianæ, quæ traditur in Eccleſiis & Scholis Palatinatus.

Catechiſmus, pro Eccleſia Antuerpienſi, quę confeſſionem Auguſtanam profitetur.

Catechiſmus Geneuenſis.

Catechiſmus Latino-Germanicus.

Centuria prima Monaſteriorum Germaniæ, ſiue Chronologia.

Chiromantiæ libri omnes, & præſertim Patricij Tricaſij Mantuani, & expoſitio eiuſdem Tricaſij ſuper Coclitem.

Chronicon prodigiorum & oſtentorum.

Chronographia Eccleſiæ Chriſtianæ, impreſſa Baſileæ apud Nicolaum Bryllingerum, 1551. & vbicunque impreſſa fuerit.

Chronologia ex ſacris litteris.
Chronologicarum rerum libri duo.
Circulus charitatis diuinæ, ſiue ſub alio titulo, circulus diuinitatis.
Collectio figurarum omnium ſacræ Scripturæ.
} Niſi expurgentur.

Colloquium Altemburgenſe.

Colloquium Badenſe.

Colloquium Bernenſe.

Colloquium Clerici & Militis.

Colloquium Herphordienſe.

Colloquium Ieſuiticum.

Colloquium Lipſenſe.

Colloquium Marpurgenſe.

Colloquium Pariſienſe.

Colloquium Poſſiacum.

Colloquium Schmalcaldicum.

Colloquium VVitembergenſe.

Comœdia Tragica Suſannæ, quæ quandoque cum nomine, quandoque etiam ſine nomine Auctoris prodiit, vtraque prohibetur.

Comœdiæ, & Tragœdiæ, ex nouo & veteri Teſtamento impreſſæ Baſileæ 1540. per Nicolaum Bryllingerum.

Comitia Spiræ & VVormatiæ.

Commentarium Bibliorum.

Commentarius captæ Vrbis ductore Borbonio, ad exquiſitum modum confectus.

Compendium, ſiue Breuiarium textus & gloſſæ Maron in omnes veteris inſtrumenti libros.

Compendium orationum, impreſſum Venetiis, per Iunctam, & alios, donec expurgatum fuerit.

Concordia pia, & vnanimi conſenſu repetita confeſſio fidei, & doctrinæ electorum Principum, & Ordinum Imperij, atque eorundem Theologorum qui Auguſtanam confeſſionem complectuntur.

Confeſſio Anglicana.

Confeſſio Antuerpienſis.

Confeſſio Argentinenſis.

Confeſſio doctrinæ Saxonicarum Eccleſiarum, Synodo Triden. oblata, anno 1551.

Confeſſio fidei, de Euchariſtiæ Sacramento per Miniſtros Eccleſiæ Saxonicæ.

Confeſſio fidei Miniſtroru m VVitembergenſium.

Confeſſio Miniſtrorum Ieſu Chriſti.

Confeſſ. pia doctrinæ, quæ nomine Chriſtophori Ducis VVitembergenſis, & Teccenſis Comitis, &c. fuit propoſita per legatos eius, die 24. menſis Ianuarij, anno 1552. congregationi Conc. Trid.

Confeſsio religionis, ſeu fidei Chriſtianæ ſacratiſsimo Imperatori Carolo Quinto Cæſari Auguſto, in Comitiis Auguſtæ, anno Domini 1530. per Legatos ciuitatum Argentorati, Cōſtantiæ, Menningæ, & Landauiæ exhibita.

Confeſsio VValdenſium.

Conſilium Pauli Tertij, datum Imperatori, in Belgis, cum Euſebij Pamphili pia explicatione.

Conuentus Geneuenſis, ſiue conſilium Miniſtrorum Geneuenſium in diuerſorio quodam iuxta Geneuam habitu manne 1565.

Conuiuia, ſeu colloquia Tyronum.

Catecheſis, ſiue prima inſtitutio, aut rudimenta religionis Chriſtianæ, Hebraicè, Græcè, Latinè explicata, Lugduni Batauorum, ex officina Plantiniana, apud Franciſc. Raphelingium.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

D

Dauid Georg. ex Delphis.

Dauid Peiferus Lipſius, vel Pfeffinger.

Dauid Scheffer.

Didymus Fauentinus, qui eſt Melanchton.

Diethelmus Cellarius.

Dionyſius Melander.

Dominicus Caramanius.

Dominicus Melguitius.

APPENDIX.

Daniel Bodembergius.
Daniel Hoffmannus.
Daniel Toſſanus.
Dauid Chytræus.
Dauid Paræus.
Dauid Stangius.
Dauid Thoner.
Dauid VVetterus.
Dauid VVithedus.
Dauid VVoitus.
Donadus Gotvvifus.
Durandus de Baldach.

Certorum Auctorum Libri probibiti.

Dantis Monarchia.
Dauidis Chytræi, liber de auctoritate, & certitudine Chriſtianæ doctrinæ, ac ratione diſcendi Theologiam.
Deſiderij Eraſmi Roterodami, Colloquiorum liber, Moria, Lingua, Chriſtiani matrimonij Inſtitutio. De interdicto eſu carnium, eiuſdem Paraphraſis in Matthæum, quæ à Bernardino Tomitano in Italicam linguam conuerſa eſt.
Cætera verò opera ipſius, in quibus de Religione tractat, tamdiu prohibita ſint, quamdiu à facultate Theologica Pariſienſi, vel Louanienſi expurgata non fuerint.
Adagia verò ex editione, quam molitur Paulus Manutius, permittentur.
Interim verò, quæ iam edita ſunt, expunctis locis ſuſpectis, iudicio alicuius facultatis Theologicæ Vniuerſitatis Catholicæ, vel Inquiſitionis alicuius generalis permittantur.

APPENDIX.

Dauid de Pomis Hebræi, de Medico Hebræo enarratio Apologetica, quandiu emendata non prodierit.
Deſiderij Eraſmi Roterodami Adagia iam pridem edita à Paulo Manutio permittuntur.
Dialogus Petri Mochi, de cruciatu, exilióque cupiditatis.
Dialogus Pontani Charon.
Didaci Stellæ commentaria in Euangelium Lucæ, niſi fuerint ex impreſſis ab anno 1581.
Duareni Liber de S. Eccleſiæ miniſteriis, permittitur, ſi tamen correctus fuerit.
Libellus verò eidem adiunctus, ab hæreticis factus, cui titulus eſt, Pro libertate Eccleſiæ Gallicanæ, aduerſus Romanam aulam defenſio Pariſienſis Curiæ, Ludouico XI. Gallorum Regi quondam oblata, omninò prohibetur.

Auctorum incerti nominis Libri probibiti.

Declaratoria Iubilæi.
Decretum Noribergenſe, editum anno 1523.
Defenſio pro Zvvinglio.
Defenſio aduerſus axioma catholicum, id eſt, criminationem, Roberti Epiſcopi Abricenſis.
Defenſio aduerſus Ioannem Eckium.
Dialogi, de Mercurio, & Charonte.
Dialogus de doctrina Chriſtiana.
Dialogus Karſtans, & Regellianus.
Dialogus de morte Iulij II. Papæ, ſiue Iulius.
Dialogus Murnarus Liuiathan.
Dialogus obſcurorum, virorum, in quo tres colloquuntur Theologi.
Dialogus Orat. Pontificis Romani, & illius, qui eſt Pontifici à confeſſionibus.
Dialogus paradoxos, quo Romani Pontificis Orator, vnà cum eo qui eſt, &c.
Diſcorſi ſopra li foreti di San Franceſco.
Diſputatio Badenſis.
Diſputatio Bernenſis.
Diſputatio Cronicen. cū duabus epiſtolis.
Diſputatio inter clericum, & militem, ſuper poteſtate Prælatis Eccleſię, atque Principibus terrarum commiſſa, aliàs Somnium viridarij.
Diſputatio Lypſica inter Martinum, & Hieronym. Emſerum.
Diſordine della Chareſa.
Diurnale Romanum impreſſum Lugduni in ædib. Philiberti Rolleti, & Barthol. Frencti.
Doctrina veriſſ. ſumpta à c. 4. epiſt. ad Rom. vt conſolentur afflictę conſcientię.
Doctrina vetus, & noua.
Dragaie locorum communium.
Duæ diſputat. Herbordianæ Langi, & Naucleri).
Due lettere d'vn cortigiano, nelle quali ſi dimoſtra, che la ſede, &c.

APPENDIX.

De auctoritate, officio, & poteſtate Paſtorum Eccleſiaſticorum.

Decla

Declaratio nominum Chaldæorum, niſi corrigatur.

De diſciplinis puerorum, rectéque formandis eorum ſtudiis, & moribus, ac ſimul, tam parentum, quàm præceptorum in eodem officio, doctorum virorum libelli verè aurei.

De Scripturæ ſanctæ præſtantia, dignitate, auctoritate, &c.

De Chriſtianiſſimi Regis periculis, & notata quædam ad Strondratæ Pontificis Romani, literas monitoriales, Francofurti, apud Martinum Lechlerum, 1591.

Dialectica Legalis, etiam cum nomine auctoris Dialogi ſacri, ſine nomine auctoris, qui tamen ſunt Sebaſtiani Caſtalionis hæretici.

Diſputatio de feſto corporis Chriſti.

Diſputatio de peccato originis.

Diſputatio de pœnis.

Diſputatio de miniſterio verbi.

Doctrinę Ieſuitarum præcipua capita, à doctis quibuſdam Theologis retexta, ſolidis rationibus teſtimoniíſque ſacrarum Scripturarum, & doctorum veteris Eccleſiæ, confutata, Tomi tres. Altera editio priore emendatior, eo duplo maior, & ſub eiſdem, vel parum diuerſis titulis doctrinæ Ieſuitæ, &c. Tomus primus, Tomus ſecundus, tertius, quartus, & quintus.

Dominicæ precationis explicatio, impreſſa Lugduni, per Gryphium, & alios.

Duellorum libri, literæ, libelli, ſcripta, &c. Quibus eadem duella ex profeſſo defenduntur, ſuadentur, docentúrque, prorſus vetantur, ſicut & eorum deteſtabilis vſus ſacro Concilio Tridentino omnino prohibitus eſt.

Si qui verò huiuſmodi libris, ad controuerſias ſedandas, pacéſque componendas proficere poſſunt, expurgati, & approbati permittuntur.

Duo volumina orationum, obſcurorum virorum.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

E

EObanus Heſſus.

Eraſmus Benedictus Sileſius.

Eraſmus Fabriceus.

Eraſmus Ebnerus.

Eraſmus Oſualdus, Screktenfuchſius.

Eraſmus Rotembucher.

Eraſmus Roterodamus, vide ſup. in litera D.

Eraſmus Sarcerius.

Eraſmus Snepfius.

Euricius Cordus.

Eutychius Mion, qui & Muſculus.

APPENDIX.

EAdmundus Halen, Hordeſolgius, vel Nordouolegius.

Edmundus Geſt. Anglus.

Edmundus Grindallus, Anglus.

Edmundus Bunnius.

Egidius Hunnius.

Elchanon Pragenſis.

Elias Palingenius.

Enochus Saracenus Geneuenſis.

Eraſmus Alberus.

Eraſtus Thomas.

Erhardus Scnepfius.

Erneſtus Vogelin.

Eſaias Heinduhich.

Euſebius Cleberus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

ELementa Magica Petri de Abano, niſi expurgentur.

Enchiridion doctrinæ Chriſtianæ, Concilij Colonienſis, niſi expurgetur.

Enchiridion militiæ Chriſtianæ, auctore Ioanne Iuſto Lanſpergio, ſeu ſine nomine auctoris, impreſſum Compluti, niſi expurgetur.

Epitome omnium operum C. Aurelij Auguſtini, per Ioannem Piſcatorem, illæ quæ impreſſæ ſunt, per Ioannem Criſpinum.

Euſebij Candidi plauſus luctificæ mortis.

Examen ordinandorum, Ioannis Feri, niſi ſit ex impreſſis ab anno 1587.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

ELementa Chriſtiana, ad inſtituendos pueros.

Enarrationes Epiſtolarum, & Euangeliorum.

Enchiridion Chriſtianiſmi.

Enchiridion piarum precationum.

Epigrammaton Chriſtianę ſe ctę, libri duo, ex variis Chriſtianis Poëtis decerpti.

Epiſtola Apologetica ad ſynceriores Chriſtianiſmi ſectatores per Phrygiam Orientalem &c.
Epiſtola Chriſtiana, de cœna Domini.
Epiſtola directa ad pauperem, & mendicam Eccleſiam Lutheranam.
Epiſtola de non Apoſtolicis quorundam moribus, qui in Apoſtolorum ſe, &c.
Epiſtola de Magiſtris Louanienſibus.
Epiſtola Miniſtri cuiuſdam verbi Dei, de Eccleſiæ clauibus, Sacramentis, veráque Miniſtrorum Spiritus electione.
Epiſtolæ piæ, & Chriſtianæ.
Epiſtola, & præfatio in Decalogum.
Epiſtola S. Vlrico adſcripta.
In Epiſtolam ad Timotheum commentaria.
Epitome Belli Papiſtarum, contra Germaniam, atque patriam ipſam, Cæſare Carolo V. Duce.
Epitome decem Prçceptorum, prout quemque Chriſtianum cognoſcere decet.
Epitome Eccleſiæ renouatæ.
Epitome reſponſionis, ad Mart. Lutherum.
Eſdræ Lamentationes Petri.
Eſpoſitione dell' Oratione del Signore in volgare, compoſta per vn Padre non nominato.
Euangelicæ Conciones.
Euangelium æternum.
Euangelium Paſalli.
Exameron Dei opus.
Expoſitio Symboli Apoſtolorum, Orationis Dominicæ, & præceptorum.

APPENDIX.

Elegiæ aliquot de morte Coniugis, & liberorum, quæ ſunt Ioannis Piſtorij Hæretici.
Enchiridion Manuale, Romæ excuſum, apud Thomam Membrunium (vt quidem apparet in frontiſpicio) vt verò in calce legitur, Trecis, vbi eum librum excudebat Franciſcus Trumeſui.
Enchiridion parui Catechiſmi, Ioannis Brentij, in colloquia redactum.
Enchiridion aliud, piarum precationum, cum Kalendario, & paſſionali (vt vocatur) VVitembergæ, apud Ioannem Luſt, anno 1559.
Enchiridion principis, & Magiſtratus Chriſtiani, quod refertur ad Petrum Ægidium, & Cornelium Scribonium.
Epigrammatum Flores, niſi corrigantur.
Epiſtola conſeruatoria, ad Reuerendos, & grauiſſimos Theologos.
Epiſtola Luciferi, ad malos Principes Chriſtianos.
Epiſtolæ conſolatoriæ, collectæ per Cyriacum Spangenbergium.
Epiſtolæ obſcurorum virorum.
Epitome Chronicorum, & Hiſtoriarum mundi, velut Index, primæ & ſecundæ impreſſionis, in quo ſunt impreſſæ, atque figuratæ Imperatorum imagines.
Epitome figurarum Sacræ Scripturæ.
Epitomata Hiſtoriæ, de bello Religionis.
Epitome Hiſtoriarum Sacrarum, & locorum communium.
Ethicæ Chriſtianæ libri tres, in quibus, &c.
Euangelium, Lætum Regni Nuncium.
Excepta quædam capita, ex ſcripturis omnibus fidelibus neceſſaria.
Exempla virtutum, & vitiorum.
Exemplarium ſanctæ Fidei Catholicæ, quocunque idiomate impreſſum.
Exemplorum variorum liber de Apoſtolis & Martyribus, ſiue ſeorſum, ſiue coniunctus Catalogo S. Hieronymi de Eccleſiaſticis ſcriptoribus.
Exercitatio vitæ ſpiritualis.
Explicatio Symboli, per Dialogos.
Explicatio primi, tertij, quarti, & quinti cap. Act. Apoſt.
Expoſitio ſecundæ Epiſtolæ D. Petri & Iudæ.
Expoſitio nominis Ieſu, iuxta mentem Hebræorum Cabaliſtarum, Græcorum, Chaldæorum, Perſarum, & Latinorum.
Expoſitio ſuper Cantica Canticorum Salomonis.
} Sine nomine auctorum, & quocunque idiomate impreſſa.
Expoſitio in epiſtolas Pauli ad Romanos, & ad Galatas, cuius præfatio in epiſtolam ad Romanos incipit, Varias narrationes, &c. Et in expoſitione primi cap. ad Romanos, cuius initium eſt: Quum beatus Apoſtolus Romanis ſcribere inſtituiſſet, &c.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

F

Fabricius Capito VVolphangus.
Fabricius Montanus.
Felicianus de Ciuirella.
Felix Malleolus Tigurinus.
Felix Manſius.
Firmianus Clorus, qui & Vitet.

Franciſcus

Franciſcus Bettus.
Franciſcus Burgandi.
Franciſcus Cotta, Lemburgius.
Franciſcus Enzinas.
Franciſcus Kolbius.
Franciſcus Lambertus.
Franciſcus Lamberti.
Franciſcus Liſmanius.
Franciſcus Niger Baſſanenſis.
Franciſcus Portus, Græcus.
Franciſcus Stancarus.
Fridericus à Dinheim.
Fridericus Iacob.
Fridericus Myconius.
Fridericus à Than.
Fridolinus Brombach.
Fridolinus Lindouerus.

APPENDIX.

FAuſtus Sozzinus.
Filis paſtor in Auſtria.
Filis paſtor Halberſtadienſis, vel Halberſtatienſis.
Fortunatus Crellius.
Franciſcus Bigot.
Franciſcus Burgonius.
Franciſcus Dauid.
Franciſcus Hottomannus.
Franciſcus Iunius.
Franciſcus Perren.
Franciſcus Puccius Filidinus, *falsò vſurpans cognomen Pucciorum.*
Franciſcus Rablerius.
Fridericus Beurhuſius.
Fridericus Dedekindus.
Fridericus Petri.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

FAbulæ Laurentij Abſtemij, & Gilberti cognati.
Franciſci Balduini I. C. Conſtantinus Magnus, ſiue de Conſtantini Imperatoris Legibus Eccleſiaſticis, atque ciuilibus commentaria.
Franciſci Franchini, liber poëmatum.
Franciſci Trachelæi Statij Propedeumata Oratoria.
Franciſci Zabarellæ, liber de Schiſmate, atque eiuſdem libri Præfationes, Argentinæ impreſſæ, donec expurgentur.
Frederici Gregoſij, tractatus de Oratione, de iuſtificatione, de Fide & Operibus, & præfatio in Epiſtolam ſancti Pauli ad Romanos, qui tamen falsò illi creditur adſcriptus.

Concil. Trident.

Friderici Furij Ceriolani Valentini Bononia, ſiue de libris ſacris, in vernaculam linguam conuertendis.

APPENDIX.

FAbritij, Liber octauus Epiſtolarum ad Fridericum Nauſeam, qui eſt Roberti à Moshaim.
Farrago Poëmarum Leodegarij à Quercu, niſi emendetur.
Flores hiſtoriarum, per Matthæum Vveſtmonaſterienſem editi, anno 1573. Londini; niſi emendentur.
Fratris Franciſci de Euia, præparatio mortis.
Franciſci Georgij Veneti, Harmonia mundi, & problemata ſacræ Scripturæ; donec expurgentur.
Franciſci Guicciardini, hiſtoria Latine reddita, per Cælium ſecundum Curionem; donec expurgetur.
Franciſci Irenici, Ettelingiacenſis, Germaniæ Exegeſios, volumina duodecim; donec expurgentur.
Franciſci Polygrani, aſſertiones quorundam Eccleſiæ dogmatum; donec expurgentur.
Franciſci Patricij Noua de Vniuerſis Philoſophia, niſi fuerit ab Auctore correcta, & Romæ, cum approbatione R. Magiſtri ſacri palatij impreſſa.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

FArrago Concordantiarum inſignium totius Bibliæ.
Faſciculus rerum expetendarum, & fugiendarum.
Forma delle Oratione Eccleſiaſtiche, & il modo di amminiſtrare i Sacramenti, e di celebrare il Santo Matrimonio; auctor creditur eſſe Caluinus.
Franciſci Nocturna apparitio.
Fundamentum malorum, & bonorum operum.

APPENDIX.

FAſciculus Myrrhæ, Geneuæ impreſſus.
Fidei Chriſtianę capita, contra Papiſtas.
Fidelis ſerui ſubdito infideli reſponſio, vnà cum errorum & calumniarum quarundam examine, quæ continentur in ſeptem libris, de viſibili Eccleſiæ Monarchia, à Nicolao Sandero conſcripta.

Flores Epigrammatum.
Flores Romani.
Flores Sanctorum.
Flores virtutum.
} vbicunque & quacunque lingua impreſſi, donec corrigantur.
Fons vitæ
Formula Miſſæ VVitembergenſis.
Formulæ Precum, ſeu agenda, aut officia hæreticorum omnia, quacunque lingua conſcripta.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

G

GAlaſius Zuvinglij defenſor, vel Nicolaüs Caluini defenſor.
Gaſpar Bruſchius Egranus.
Gaſpar Churrerus.
Gaſpar Cruciger.
Gaſpar Gretterus.
Gaſpar Hedio.
Gaſpar Heldelinus.
Gaſpar Hubertinus.
Gaſpar Megander Tigurinus.
Gaſpar Rodulphius.
Gaſpar Schuvenkfeldius.
Georgius Æmilius Mansfelden.
Georgius Battenheimer.
Georgius Cœleſtinus.
Georgius Fabritius, Chemnicenſis.
Georgius Ioachimus Rheticus.
Georgius Maior.
Georgius Neccarus.
Georgius Perſſeres.
Georgius Reich.
Georgius Rorarius.
Georgius Sabinus.
Georgius Spalatinus.
Georgius Volger.
Gerardus Geldenhaurius, Nouiomagus.
Gerardus Liſtrius.
Gerardus Lorichius Adamarius.
Gerardus Separelli Pergamen.
Gilbertus Cognatus, Nozerenus.
Gorcinianus.
Gregorius Bruck.
Gregorius Caſelius.
Gregorius Girald. *Non ille Ferrarienſis, qui dicitur Lilius.*
Grinæus Simon.
Gualterius Tigurinus.
Gulielmus Aurifex.
Gulielmus Farelius.
Gulielmus Gnaphæus, Hagien.
Gulielmus Poſtelius Barenonius.
Gulielmus Sartoris.
Gulielmus Taylous, Anglus.
Gulielmus Tindalus.

APPENDIX.

GAſpar Adelet.
Gaſpar Brantmuller.
Gaſpar Elogius.
Gaſpar Eurimaches, vel Eurymachera.
Gaſpar Faber.
Gaſpar Gondeman.
Gaſpar Hantz.
Gaſpar Hombergius.
Gaſpar Macer, vel Macrus.
Gaſpar Meliſander.
Gaſpar Matthæus Schmalcaldenſis.
Gaſpar Oleuianus.
Gaſpar Peucerus Budiſſinus.
Gaſpar Stolsbagius.
Gaſpar Tauberus.
Georgius Autumnus.
Georgius Blandrata, vel Blandata.
Georgius Brinderus.
Georgius Buchananus Scotus.
Georgius Caſſander Burgenſis, ſiue Veranius, Modeſtius Pacimontanus.
Georgius Codonius.
Georgius Conſtantinus, Anglus.
Georgius Dauid.
Georgius Dieterichus.
Georgius Ebouff.
Georgius Eckart.
Georgius Edelman.
Georgius Fladorius.
Georgius Grynæus Bodicenus.
Georgius Hanfelt.
Georgius Henninges.
Georgius Toye Bedfordienſis.
Georgius Kupelich.
Georgius Lysleinius.
Georgius Meckart.
Georgius Mylus.
Georgius Niger.
Georgius Nigrinus.
Georgius Princeps Anhaltinus.
Georgius Raudt.
Georgius Schmalzing.
Georgius Scholtz.
Georgius Schon.
Georgius Liberſchag.
Georgius Schonius.
Georgius Spinlerus.
Georgius Tilenus.
Georgius VValterus.
Georgius Neomagus, ſiue Nouimagus.
Germanus Beyer.

Gothardus, qui & Conradus.
Gregorius Pauli.
Gregorius Perlitius Lubenenſis.
Gregorius Verſer.
Gulielmus Barlouue.
Gulielmus Bidembachius.
Gulielmus Carcus.
Gulielmus Colus.
Gulielmus Feuguereius, vel Foquereius,
Gulielmus Fulcus.
Gulielmus Hiron.
Guilelmus Rodingus Haſſus.
Gulielmus Sarcerius.
Gulielmus Turacrus.
Gulielmus Tulnerus.
Gulielmus Vdalus.
Gulielmus VVitakerus.
Gulielmus VVidephus.
Gulielmus VVitte.
Gulielmus VVittingamus.
Gulielmus Xilander.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

GAufridi de monte Electo, tractatus ſuper materia Concilij Baſilienſis.
Georgij Caſſandri Hymni Eccleſ.
Gratia Dei de monte Sancto: Epiſtolæ piæ, & Chriſtianæ.
Griphij precationes Dominicæ.
Gulielmi Ochami Opus Nonaginta dierum.
Item Dialogi, & ſcripta omnia contra Ioannem vigeſimumſecundum.

APPENDIX.

GAſparus Caballini Tractatus commerciorum, & vſurarum, redituúmque pecunia conſtitutorum, & monetarum.
Eiuſdem Tractatus, de eo quod intereſt. Et de diuiduo, & indiuiduo, qui omnes ſunt Caroli Molinæi, mutato tantùm auctoris nomine. } Niſi emẽdentur.
Gaſpari Stublini Coropædia.
Gaudentij Merulæ Memorabilium liber, niſi emendetur.
Georgij Nigrini Conciones.
Georgij Victorij poëmata.
Gulielmi Grattalore opera, quamdiu emendata non prodierint.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

GEographia vniuerſalis.
Germanicæ Nationis Lamentationes.
Guiditio ſopra le lettere de diclici huomini, ſtampate l'anno 1555. qual ſi cnoſce eſſer del Vergerio.

APPENDIX.

GEneſis cum Catholica expoſitione Eccleſiaſtica.
Geomantiæ libri omnes.
Geſta Romanorum.
Gloſſa ordinaria Geneuenſis.
Gloſſæ ordinariæ ſpecimen.
Gratianus anti-Ieſuita, id eſt, canonum ex ſcriptis auctorum Theologorum, à Gratiano in illud volumen quod Decretum appellatur, collectorum, & doctrinæ Ieſuiticæ ex variis iſtius nuperæ ſectæ Mateologorum ſcriptis excerptæ, collatio, à quodam veritatis ſtudioſo inſtituta, & nunc primùm in lucem edita.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

H

HAdrianus Iunius.
Hartmannus Beyer.
Hartmannus Palatinus I. C.
Heberus.
Hedio Gaſper.
Helias, vel Helius Eobanus Heſſus.
Helias Pandochæus, qui & Poſtellus.
Heleodorus Alexiacus.
Henricus viij. Anglus.
Henricus Bomius.
Henricus Bullingerus.
Henricus Cornelius Agrippa.
Henricus ab Emſidel, vel Einſideh
Henricus ab Eppendorff.
Henricus Lupulus.
Henricus Pantaleon.
Henricus Scotus.
Henricus Tollius.
Henricus Zurphanus.
Henricus VVelphius Lingeræ.
Henricus Vtingerus.
Hermannus Bodius,
Hermannus Bonnus.
Hermannus Buſchius, Paſiphilus.

Hermannus Heſſus.
Hermannus Italus.
Hermannus Hiſſuvick.
Hermannus Luſcus.
Herzerus.
Hieronymus Baſſanus.
Hieronymus Cato Piſaurien.
Hieronymus Galatheus.
Hieronymus Kauſcher.
Hieronym.Marius, vel Hieron.Maſſarius.
Hieronymus de Praga.
Hieronym.Sabir,de ſancto Gallo.
Hieronymus Sauonen.
Hieronymus Sciurpff.
Hieronymus Viccllerius.
Hieronymus Vvolphius.
Hiob Gaſt.
Hippinus.
Hortenſius Tranquillus, aliàs Hieremias, aliàs Landus.
Hugo Latimerus.
Huldricus Enchauſtius.
Huldricus Huttenus,ſiue de Vtten.
Huldricus Multius,Hugvvaldus.
Huldricus Zuvinglius,Toggius.

APPENDIX.

HAlkenus Bartholdus.
Hamelus Godoffredus.
Harmannus Scoperus, Nouoforenſis Noricus.
Helias Hutterus.
Helias Paliogenius.
Helias Scadæus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Boëtius.
Henricus Brinkelous, *qui edidit libros ſub nomine Roderici Morſij.*
Henricus Erffothen,vel Erffoden.
Henricus Eritzberg.
Henricus Harropæus.
Henricus Huſſanus.
Henricus Mylius.
Henricus Modec.
Henricus Mollerus.
Henricus ſiue Nicolaus, *ſiue libri omnes H. N. ſignati.*
Henricus Petrus.
Henricus Rhodus,vel Rhethus.
Henricus Senenſis
Henricus Stenius Mungerus.
Henricus Stephanus.
Henricus Tylo.
Henricus Tholoſanus.
Henricus Vvolphius.
Hermannus Figulus.

Hermannus Hamelmannus.
Hermannus Pacificus.
Hermannus Baſtringius.
Hieronymus Hamboldus, vel Haudoldus Ratisbonenſis.
Hieronymus Henninges.
Hieronymus Maucelius.
Hieronymus Panchus.
Hieronymus Periſterius.
Hieronymus Pumekthius.
Hieronymus Valler.
Hieronymus Vehus.
HieronymusVvaleius.
Hieronymus Vvidembergius Antimontanus.
Hieronymus Zanchius,vel Pancus.
Himmanuel Tremellius.
Houardus,
Hugo Hugaldus.
Hugo Sureaus cognomine Roſiere.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

HEnrici Bebelij Iuſtingenſ.Facetiæ, inſtitutio puerorũ, triumphus Veneris.
Hieronymi Gebuileri liber de ſacrilegio. Item exhortatio ad ſacram Commun.
Hieronymi Meſſi Diſcurſus, Prouerbia,& Prognoſtica.
Hieronymi Sauonarolæ Ferrarienſis ſermones,qui olim in Romano Indice prohibiti fuere, non legantur, donec iuxta cenſuras Patrum deputatorum emendati prodeant,& ſunt hi.
In Exodum ſermo primus, incipiens, Domine quid multiplicati,&c.
Item ſermo ſecundus, incipiens, Eſſendo noi,&c.
Item ſermo tertius,ſuper, In exitu Iſraël.
Item ſermo vj. in illud,Quanto magis opprimebat eos,&c.
Item ſermo x. in illud, Clamor ergo filiorum Iſraël.&c.
Item ſermo xij.in illud,Reſpondens Moyſes,&c.
Item ſermo xx.in illud Pſal.Palpebræ eius interrogant filios hominum,&c.
Item exhortatio habita ad populum incipiens,Hauendoſi à ſare,&c.
Item in concionibus per totum annum, Concio vij. ſuper Ruth, cuius initium eſt, il lume naturale della religione,&c.
Item in concionibus ſuper Amos, & Zachariam, Concio xij. in illud, Audite verbum hoc vaccæ pingues &c.
Item in Iob, Concio xiiij. incipiens: Beatus vir qui corripitur à Domino, &c.

Item in Ezechielem ſermo xxj. in illud, Dixit Dominus, audite me tranſire per mediam ciuitatem, &c.
Item ſermo xxxij. in illud, Et poſt omnes abominationes tuas, &c.
Item ſermo xij. in illud, & factus eſt ſermo Domini ad me, &c.
Item Concio tertia in octaua Epiphaniæ, incipiens, Ecce gladius Domini, &c.
Item liber inſcriptus, Dialogo della Verita.
Hippophili Melangæi Theologiæ compendium.
Item expoſitio in Euangelium S. Matthæi.
Hirenæi Tripolitani Aphoriſmi, ex Ambroſio, Auguſtino, & Lactantio.
Hugonis Hugaldi Epiſtolæ.

APPENDIX.

HAdriani Barlandi, inſtitutio hominis Chriſtiani.
Hadriani Dammam Gandauenſis liber inſcriptus, Imperij ac Sacerdotij ornatus. Diuerſarum item gentium peculiaris veſtitus, cum Commentariolo Cæſarum, Pontificum, ac Sacerdotum.
Henrici Decimatoris Giffhornenſis ſilua vocabulorum, & phraſium, cum ſolutæ, tum ligatæ orationis, &c. niſi corrigatur.
Henrici viij. Angli, liber de Sacramentis, quem conſcripſit aduerſùs Lutherum, permittitur.
Henrici Horphi, Theologia myſtica, niſi repurgata fuerit ad exemplar illius, quæ impreſſa Romæ, anno 1585.
Hieronymi Serræ, Lutheranorum Serræ, in Seruum arbitrium liber, niſi priùs corrigatur.
Hiſtoriæ Magdeburgicæ, ab Illyrico & complicibus coaceruatæ.
Hiſtoria de ſchiſmate Theodorici Nemienſ.
Huldarico Epiſcopo Auguſtano epiſtola adſcripta, aduersùs Nicolaum Papam.
Hypotypoſeon Martini Martinez Cantapetrenſis liber, niſi fuerit in impreſſis annò 1582.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

HEnrici Quarti Cæſaris vita.
Hiſtoria de Germanorum origine.
Hiſtoria de iis quæ Ioanni Huſs in Conſtantienſi Concilio euenerunt.
Hiſtoria de morte Ioannis Diazij Hiſpani, quem frater eius germanus interfecit.

APPENDIX.

HEbræa, Chaldęa, & Latina interpretatio Bibliorum, cum Indice Roberti Stephani.
Heluetiæ gratulatio ad Galliam, de Henrico huius nominis Quarto Galliarum, & Nauarræ Rege.
Heydelbergenſis Theologia de cœn. Dom.
Hiſtoriarum & Chronicorum Epitome, velut Index vſque ad annum 54.
Hiſtoriarum & Chronicorum totius mundi Epitome, impreſſ. Baſileæ.
Hiſtoria Belgica. } donec expurgentur.
Hiſtoria Germaniæ, Francoforti edita, 1584. }
Hiſtoria Græciæ nuper edita. }
Hiſtoria Scotorũ nuper edita. }
Hiſtoria Huſſitarum.
Hiſtoria vera de rebus Martini Buceri, Pauli Fagij, & Catharinæ Vermelyæ, Petri Martyris vxoris, vel ſub alio titulo.
Hiſtoria de vita, obitu, & ſepultura, &c. Hortini Buceri, & Pauli Fagij, quæ intra annos 12. in Angliæ regno accidit.
Hortulus animæ, niſi corrigatur.
Hortulus paſſionis in ara Altaris Floridus.
Hydromantiæ artis Opera omnia.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

I

IAcobus Brediotus, Pludentinus.
Iacobus à Burgundia, *ille qui ſcripſit Apologiam ad Carolum Cæſarem.*
Iacobus Halis.
Iacobus Imelius.
Iacobus Kaurius.
Iacobus Kungius.
Iacobus Micyllus.
Iacobus Miſnenſis, aliàs Iacobellus.
Iacobus Milichius.
Iacobus Otherus.
Iacobus Præpoſitus, *qui ſcripſit hiſtoriam vtriuſque captiuitatis, propter verbum Dei.*
Ioannes Schekius.
Iacobus Schenk.
Iacobus Strauſſ.
Iacobus Seiglerus.
Ianus Cornarius.

Iaſparus Bigel.
Ioachimus Camerarius.
Ioachimus Lesbetus.
Ioachimus Magdeburgius.
Ioachimus Morlinus.
Ioachimus Vadianus.
Ioachimus Vveſtphalus.
Ioannes Æpinus.
Ioannes Agricola Islebius.
Ioannes Alacro.
Ioannes Aloyſius, Paſchalis.
Ioannes Appellus, Noribergenſis.
Ioannes Aſtoc, Anglus.
Ioannes Aſuuarbij.
Ioannes Athanaſius, Veluanus.
Ioan. Auene, Rubeaquenſis.
Ioannes Auentinus.
Ioannes Baliſtraius.
Ioannes Baptiſta, Vergerius.
Ioannes Blaſius.
Ioannes Γrentius.
Ioannes Briſmannus.
Ioannes Pugenhagius, Pomeran.
Ioannes Caluinus.
Ioannes Campanus, *qui ſcripſit contra Trinitatem.*
Ioannes Cannerius.
Ioannes Carion.
Ioannes Caſtellanus.
Ioannes Comander.
Ioannes Coſmius.
Ioannes Czaphko.
Ioan. Decanus, Patauienſ.
Ioannes Denchius, aliàs Deckius.
Ioann. Diazius, *ille cuius mortis hiſtoriam ſcripſit Cenarcleuius.*
Ioan. Dolſchius. Veltkirchenſis.
Ioannes Draco, ſiue Draconites.
Ioannes Entomius.
Ioannes Fabritius.
Ioannes Foxus.
Ioann. Franciſcus Cotta, Lemburgius.
Ioannes Frederus.
Ioann. Fredericus, Cæleſtinus.
Ioann. Friſius, Tigurinus.
Ioann. Frith. Londin.
Ioann. Functius, Noribergen.
Ioannes Fuſterus.
Ioann. Gaſtius, Briſacenſis.
Ioan. Gerardus.
Ioann. Gigas, Northuſianus.
Ioannes Gochius.
Ioannes Grellus.
Ioannes Hallerus, Tigurinus.
Ioannes Hannerus.
Ioannes Herold, Acropolita.
Ioann. Heruagius.
Ioann. Heſſus.
Ioann. Humborgius.
Ioann. Hoperus, Anglus.
Ioannes Hoſpinianus, Steinianus.
Ioannes Hoſt.
Ioannes Huſchius.
Ioannes Huſſ.
Ioannes Huſſerus.
Ioann. Huttichius.
Ioann. de Indagine, *non ille Carthuſianus.*
Ioannes Kleinauus.
Ioann. Knoplouchus.
Ioann. Lathman.
Ioann. Lasko, Polonus.
Ioannes Leonardus Sartorius.
Ioan. à Leydis.
Ioann. Licaula.
Ioann. Lonicerus.
Ioann. de Lukavvek.
Ioann. Mantellius.
Ioann. Marpachius, vel Marbachius.
Ioan. Marcelluc. Rigomontanus.
Ioann. Marmeley.
Ioan. Matter.
Ioann. Mayrei.
Ioan. Meyer.
Ioann. Muckius.
Ioann. Muſſerius.
Ioann. Oecolampadius.
Ioann. Oldencaſtel, Anglus.
Ioan. Oldendorpius.
Ionn. Oporinus.
Ioan. Pfeffinger.
Ioannes Philonius, Rugo, vel Dugo.
Ioannes Philogus.
Ioannes, vel Ioannes Baptiſta Piſcatorius
Ioannes Piſtorius à Vvorden.
Ioan. Policaris, Cygnæus.
Ioan. Polius Vveſtphalus.
Ioannes Pomeranus.
Ioannes Poſtellus.
Ioannes Pizibram.
Ioannes Pupperus Gogianus.
Ioannes Purpurei.
Ioannes Puruey, Anglus.
Ioannes Rhellicanus, Tigurinus.
Ioannes Rodophanta.
Ioannes Ribittus.
Ioannes Rihelius.
Ioannes Riuius, Athendorienſ.
Ioannes de Rochefort.
Ioannes de Rocheſana.
Ioannes Rogors, vel Rochus Anglus.
Ioannes Ruthenus.
Ioannes Sagittarius Burdegalen.
Ioannes Sapidus.
Ioannes Sartoris.

Ioannes

Ioannes Schelling.
Ioannes Schonerus, Coroldao.
Ioannes Schoper.
Ioannes Secerius.
Ioannes Sleidanus.
Ioannes Schneppius, vel Sneppius.
Ioannes Spangenbergius.
Ioannes Spinus.
Ioannes Splendianus.
Ioannes Stapius, vel Staupitius.
Ioannes Stigelius, vel Stiphelius.
Ioannes Stolſius
Ioannes Stuchk.
Ioannes Stumpff.
Ioannes Sturmius.
Ioannes Szapko.
Ioannes Valdeſius.
Ioannes Vannius.
Ioannes Veltkirchius, ſiue Velcurio.
Ioannes de Vveſſalia.
Ioannes Vveſtphalus.
Ioannes Vvielephus.
Ioannes Vingandus, vel Vvigandus.
Ioannes Vvick.
Ioannes Vvillebrochius, Dantiſcanus.
Ioannes Vithiingius, qui & Brentius.
Ioannes Vvolphius, Tigurinus.
Ioannes Vvorden.
Ioannes Zuickius.
Iob Gaſt.
Iodochus Goch, ſiue Cocus, qui & Iuſtus Ionas.
Iodochus Vvilichius.
Ionas, qui eſt, Iodochus Cocus.
Ionas Philologus.
Ioſephus Grumpech.
Ioſephus Klup.
Ioſias Simlerus, ſiue Similerus.
Iſtebius.
Iulius Cæſar, P. Caluini interpres.
Iulius Dominicus, Caramanius.
Iulius Mediolanenſis Apoſtata.
Iuſtus Menius Iſenaten.
Iuſtus Ionas, ſeu Iodochus Coch, vel Cocus.

APPENDIX.

Iacobus Acontius.
Iacob Anctius, vel Ænetius.
Iacobus Andreæ.
Iacobus Andreas Schmidellinus, vel Iacobus Schmidellinus.
Iacobus Arriſon.
Iacobus Brocardus.
Iacobus Brunicenſis.
Iacobus Cornetus.
Iacobus Eiſemberg.
Iacobus Frindangus.
Iacobus Grynæus.
Iacobus Heerbrandus.
Iacobus Iuſti.
Iacobus Kimendocius.
Iacobus Kolch.
Iacobus Lictor.
Iacobus Lachkern.
Iacobus Paliologus.
Iacobus Peregrinus.
Iacobus Rungius.
Iacobus Scoppetus.
Iacobus Sobius.
Ieremias Piſtorius.
Ieremias Hombergerius.
Ieremias Zehuvenghnus.
Illiricus Flaccus.
Implerus Chriſtophorus.
Immanuel Tremellius.
Innocentius Gentilletus, I. C. Delphinenſis.
Ioachimus Bonus.
Ioachimus Curæus.
Ioachimus Giſtheil.
Ioachimus Meiſterus.
Ioachimus Staubius.
Ioachimus Stigius.
Ioachimus Vomburg.
Ioannes Amplia Polonus.
Ioannes Atrocianus.
Ioannes Auenarius, vel Habermann.
Ioannes Auicinnus.
Ioannes Balæus.
Ioannes Beltzius.
Ioannes Buccerus Lubecenſis.
Ioannes Borſtyus.
Ioannes Bradfordus.
Ioannes Brandmullerus.
Ioannes Brentius Filius.
Ioannes Buſſebius.
Ioannes Calſidus.
Ioannes Caius.
Ioannes Candidus.
Ioannes Cheyſelpergenſis.
Ioannes Choreander.
Ioannes Chriſtophorus Fuchs.
Ioannes Clarus, Hertzbergenſis.
Ioannes Cogelerus.
Ioannes Conradus, Vlmerus.
Ioannes Criſpinus.
Ioannes Cronerus, vel Crumerus.
Ioannes Cuno.
Ioannes Darrius.
Ioannes Dauſus, vel Douſa.
Ioannes Felde.
Ioannes Ferinarius.

Ioannes

Ioannes Filpotus.
Ioannes Gallus.
Ioannes Garcæus.
Ioannes Garnierius.
Ioannes Georgius Godelmannus.
Ioannes Griffin.
Ioannes Gulielmus Stuckius, Tigurinus.
Ioannes Hartungus.
Ioannes Heuericus.
Ioannes Hedlerus.
Ioannes Heidenreich.
Ioannes Hertzberg.
Ioannes Hugo.
Ioannes Iacobus Gryneus.
Ioannes Iezlerus, Scaphuſianus.
Ioannes Iren[illegible]rus.
Ioannes Iudex.
Ioannes Iuelius, Anglus.
Ioannes Kenerus.
Ioannes Kneeſtobeus.
Ioannes Knoxus, Scotus.
Ioannes Langus, Sileſius.
Ioann. Lambert, aliàs, Nicols.
Ioannes Lapæus.
Ioannes Leonis Nardi.
Ioannes Leunclarius, vel Leunclaius.
Ioannes Lobarrus, Borruſius.
Ioann. Lorichius, Adamarius.
Ioannes Loyſelerius.
Ioannes Mackbray.
Ioannes Mageirus.
Ioannes Maior Poëta.
Ioannes Manlius, vel Milius.
Ioannes Moſellanus.
Ioannes Matthæus, Semalcaldenſ.
Ioannes Mercerius.
Ioannes Monhemius.
Ioannes Niſæus.
Ioannes Odembach.
Ioannes Oldus.
Ioannes Olearius, VVeſſallenſis.
Ioannes Ornæus.
Ioannes Palmerius.
Ioannes Pandochæus.
Ioannes Pappus.
Ioannes Parckurſtus.
Ioannes Pfeil.
Ioannes Plough, Nottingamienſis.
Ioannes Poinetus.
Ioannes Pontiſella.
Ioannes Poſſellius.
Ioannes Pullanus.
Ioannes Raynaldus.
Ioannes Rhodius.
Ioannes Ricardus, Oſanæus.
Ioannes Roſa.
Ioannes Ruſſel.
Ioannes Ryches.
Ioannes Salmuth.
Ioannes Schechſius.
Ioannes Schorus.
Ioannes Schumanierus.
Ioannes Serranus.
Ioannes Soterus.
Ioannes Steurlin.
Ioannes Strauſs.
Ioannes Taffin.
Ioannes Toraſius, Aquiloſicanus, vel Toſarius, *qui inuerſo nomine eſt, Ioan. Sartorius.*
Ioannes Vrſus.
Ioannes VVeſſembeccius.
Ioannes VVibalius, Montenſis.
Ioannes VVirlingus.
Ioannes VVirgiſtus.
Ioannes VVtenhouius.
Ioannes Zangerus.
Iodochus Harchius, Montenſis.
Iodochus Hockerius.
Ionas Francus.
Ionas Graſſerus.
Ioſephus Grabius, Auerbacenſis.
Ioſias Loner, vel Ioſua Doner.
Ioſua Lagus.
Ioſue Opitius.
Iſaac Feguenkius.
Iuſtus Ruperius.
Iuſtus Veſiius Hagenſis.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

IAcobi Bophart, de ſtudio literarum, & iuuentute erudienda libellus.
Iacobi Brunſuicenſis, Catecheſis puerilis.
Iacobi Fabri Commentaria in Euangelia.
Item in Epiſtolas S. Pauli.
Item in Epiſtolas Canonicas.
Item de tribus Magdalenis.
Item in Pſalmos, tamdiu prohibita ſint, quamdiu ab alicuius Vniuerſitatis Catholicæ facultate Theologica, vel iuſſu Inquiſitionis generalis emendata in lucem prodierint.
Iacobi Ottheri Sermones.
Item ſpeculum fatuorum.
Iacobi Schepperi, vel Scæpheri Tremoniani, Monomachia Dauidis & Goliath.
Ioannis Cuſpiniani liber inſcriptus, Imperatorum & Cæſarum vitæ, cum imaginibus ad viuam effigiem expreſſis, donec corrigatur.
Ioannis Fabricij Montini Poëmatum liber.
Ioannis Gertophij Recriminatio aduerſus Eduardum Leum Anglum.

Ioannis Lubicenſis, de Antichriſti aduentu, & de Miſſa Iudæorum.
Ioannis Pici Carthuſienſis, Paraphraſes & annotationes in Pſalmos.
Ioannis Reuchlini ſpeculum oculare, de verbo mirifico, ars Caballiſtica.
Ioannis Soteris liber, ſiue epigrammata, ex variis auctoribus collecta.
Ioannis Sutel, de terribili excidio Hieroſolymitarum.
Ioannis VVeſchelburgenſis, de ſignis & miraculis falſis, & de ſuperſtitionibus.
Iuliani Golen, de certitudine gratiæ Dei, & ſalutis noſtræ tractatus.

APPENDIX.

IAcobi à Burgundis, Apologia ad Carolum Cæſarem.
Iacobi Sebecij liber de vna perſona, & duab. naturis Chriſti.
Innoccius del Mannettis Florentinus de dignitate & excellentia hominis, donec emendetur.
Ioachimus ſuper titulum, ff. de iureiurando.
Ioannis Baptiſtæ Folengij Commentaria ſuper epiſtolas Canonicas S. Petri, & S. Iacobi, & ſuper primam Epiſtolam S. Ioannis.
Ioannis Bodini Andegauenſis, Dęmonomania omninò prohibetur, liber verò de Republica, & Methodus ad facilem hiſtoriarum cognitionem, tamdiu prohibita ſint, quouſque ab Auctore expurgata, cum approbatione Magiſtri ſacri Palatij prodierint.

OBSERVATIO.

De libris Ioannis Bodini, ex obſeruatione addita regulis Indicis.

CVm in appendice ſecundæ claſſis ſub litera I, dicatur (Ioannis Bodini Andegauēſis Dæmonomania omnino prohibetur, liber verò de Republica, & Methodus ad facilem hiſtoriarum cognitionem, tamdiu prohibita ſint, quouſque ab auctore expurgata, cum approbatione Magiſtri ſacri Palatij prodierint.) Id quidem per errorem fortaſſe librarij factū creditur: nam liber de Republica eiuſdem Ioannis Bodini, primum die xv. Menſis Octob. M.D XCII. deinde liber Dæmonomania die primo menſis Septemb. M. D. XCIV. ab eodem Sanctiſſimo Domino noſtro Papa ſimpliciter damnati ſunt, ac proinde vterque damnatus & prohibitus cenſendus eſt.

Concil. Trident.

Ioannis Caſt, Sphæra ciuitatis, hoc eſt, Reipublicæ, rectè ac piè ſecundum leges adminiſtrandæ, donec emendetur.
Ioannis Coraſij liber de vniuerſa ſacerdotum materia, donec emendetur.
Ioannis Druſij opera, donec emendentur.
Ioan. Feri opera omnia, donec emendentur. Excipiuntur tamen, eiuſdem Feri Annotationes, & Commentaria in S. Matthæi, & S. Ioannis Euangelia, ac in eiuſdem S. Ioannis Epiſtolam primam, Romæ recognita & impreſſa.
Ioanni Fiſcherio, liber falſo adſcriptus, de fiducia & miſericordia Dei.
Ioannis Forſterij Dictionarium Hebraicū.
Ioan. Lalamantij Med. exterarum ferè omnium & præcipuarum gentium anni ratio, & Romani collatio, niſi corrigatur.
Ioannis Mahuſij Aldenarden Epitome Annotationum Eraſmi in nouum Teſtamentum, niſi corrigatur.
Ioannis Matthæi Toſcani, Pſalmi Dauidis niſi corrigantur.
Ioannis Neuizani Aſtenſis I. C. Silua nuptialis, donec emendetur.
Ioannis Pauli Donati libellus, de reſeruatione caſuum.
Ioannis Peregrini Petroſellani, liber conuiualium ſermonum.
Ioannis Petri de Ferrariis, practica Papienſis, niſi corrigatur.
Ioannis de Roa d'Auila, Apologia de Iuribus principalibus defendendis & moderandis iuſtè.
Ioannis Rutheni, tabulæ locorum communium, vtriuſque Teſtamenti. } niſi corrigantur.
Ioannis Scapulę, Lexicum Gręcolatinum. } niſi corrigantur.
Ioannis Schneidevvin, ſuper Inſtit. Commentaria, ſeu Annotationes. } niſi corrigantur.
Ioannis VVierij Medici, libri quinque de præſtigiis dæmonum, incantationibus, & veneficiis.
Iulij Cęſaris Scaligeri, Cōmentarij in Theophraſten, & Poëmata. } donec emendentur.
Ioſeph Scaligeri liber de emendatione Temporum. } donec emendentur.
Iuliani Tanæoij, de quadruplici Monarchia. } donec emendentur.
Iulij Veiſij veræ, Chriſtianæque Philoſophię comprobatoris, atque ęmuli, quique Antichriſti doctrinam ſequitur, per contentionem, comparationémque deſcriptio.

Certorum Auctorum Libri probibiti.

IMperatorum & Cæſarum vitæ.
Inſtructio viſitationis Saxonicæ.
Interpretatio nominum Chaldæorum.
Introductio puerorum.
Iulius Dialogus; aliàs Aula.

APPENDIX.

IMagines mortis, cum medicina animæ.
Index Bibliorum, impreſſus Coloniæ in ædibus Quentelianis.
Index rerum omnium, quæ in nouo ac veteri Teſtamento habentur locupletiſſimus, vnà cum Hebrçorum, Chaldçorum, ac Latinorum nominum interpretatione, &c. Venetiis ad ſignum Spei, 1544.
Index vtriuſque Teſtamenti, pene ſimilis indici Bibliorum Roberti Stephani.
Inſtitutiones Grammaticæ & aliarum artium, niſi repurgentur.
Inſtitutio Principis.
Inſtitutio Religionis Chriſtianæ, impreſſa VVitebergæ, anno 1556.
Inſtructio, qua vitam æternam obtinebimus.
Inſtructio admirabilium antiqua & moderna, ſeu Apologia ficta pro Herodoto, anno 1567.
Iudicium & Cenſuræ Eccleſiarum piarum, de dogmate, in quibuſdam prouinciis Septentrionalibus, contra adorandam Trinitatem.
Iuſtitia Britannica.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

K

KAutius.
Knipſto.
Knopper Dellingius.
Kolbeius.

Certorum Auctorum Libri probibiti.

APPENDIX.

K[illegible]ij liber, de ſanitate tuenda.

Incertorum Auctorum Libri probibiti.

APPENDIX.

KAlendaria omnia ab hæreticis confecta, in quibus nomina hæreticorum ponuntur.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

L

LActantius Ragnonus.
Lambertus de Nigromonte.
Laurentius Czoch.
Laurentius Humphedrus, Anglus.
Laurentius Tubius, Pomeranus.
Leo Iudas.
Leonardus Culman.
Leonardus Fuchſius.
Leonardus Iacobus, Northuſian.
Leonardus Strubin.
Leopoldus Dickius.
Lollardus.
Lucas Loſſius.
Lucas Scroteck, ſeu Schroteyſen, Rubeaquenſis.
Lucius Hacteræus, vel Hoſterus.
Lucius Piſæus.
Ludouicus ab Eberſthein.
Ludouicus Heſtzer.
Lutherus.
Lyſmannus.

APPENDIX.

LAmbertus Danæus.
Laonicus Anciſturmius, à Sturmeneck.
Laurentius Godmann.
Laurentius Ludouicus, Leoburgenſis.
Laurentius Matthæſius.
Laurentius Ritter.
Laurentius Rhodomannus.
Laurentius Stretcherus.
Lelius Sozzinus.
Leo Achrydanus.
Leonardus Coxus.
Leonhardus Krentzheim.
Leonardus Pellicanus, Rubeaquenſis.
Leonardus Schveiglinus.
Leonardus Stockelius.
Leonardus VVarmundus.
Leonardus VVernet.

Lucas Backmeiſterus, Luneburgenſis.
Lucas Mainus.
Lucas Oſiander.
Lucas Sternberger. Morauus.
Ludouicus Berquinus.
Ludouicus Euans.
Ludouicus Helmboldus.
Ludouicus Leuatherius, vel Lauaterius.
Ludouicus Rabus.
Ludouicus Villebois.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Laurentij Vallæ de falſa donatione Conſtantini.
Item de libero arbitrio.
Item de voluptate.
Lilij Capilupi Cento ex Virgilio, nonniſi expurgatus legatur.
Lucæ Berrini liber inſcriptus, Oraculo della renouatione della Chieſa.
Luciani Mantuani, annotationes in Commentum D. Ioannis Chryſoſtomi in Epiſtolam ad Romanos.
Luciani Samoſatenſis Dialogi, videlicet mors Peregrini & Philopatris.
Ludouici, ſeu Laonici Chalcondylæ Athenienſ. de origine & reb. geſtis Turcarum, libri decem, Conrado Clauſerio interprete, cum annot.
Ludouici Pultij Poëmata, nempe odæ, ſonetti, canzoni.

APPENDIX.

Laurentij Vallæ Annotationes in nouum Teſtamentum, & liber de perſona contra Boëthium, niſi corrigantur.
Laus Matrimonij, & congeſtio bonarum mulierum, ex diuerſis Hiſtoriis M. Petri Leſuandert.
Lelij Capilupi Centones ex Virgilio, Romæ anno 1590. impreſſæ permittuntur.
Leuinij Lemnij Medici Zirizæi, occulta naturæ miracula. } Donec expurgentur.
Lexicon Simonis Schardij.
Ludouici Borbonij, Principis Condæi litteræ. } Niſi prius repurgentur.
Ludouici Caruiali, Dulcoratio amarulentiarum Eraſmicæ reſponſionis ad Apologiam eiuſdem Ludouici Caruiali.
Ludouici Caſteluetrij, opera omnia.
Ludouici Imperatoris nomine, liber fictus, contra ſacras imagines.
Ludouici Viues Valentini, Annotationes in S. Auguſtinum, niſi expurgentur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Lamentationes Petri, auctore Eſdra.
Lamentatio & querimonia Miſſæ.
Liber inſcriptus de auctoritate, officio & poteſtate paſtorum Eccleſiaſticorum.
Liber inſcriptus, Auguſtini & Hieronymi Theologia.
Liber inſcriptus, alcun importanti Luoghi, tradotti fuori del l'Epiſtole Latine di M. Franciſco Petrarca, &c. contre ſoneti ſuoi, & xviij. ſtanze del Bernia, auanti il xx. canto, &c.
Libellus aureus, quòd idola, &c.
Liber inſcriptus, Baſilienſis Eccleſiæ, cur Miſſam, &c.
Liber inſcriptus, Bulla Diaboli, &c.
Liber inſcriptus, Capo finto.
Liber inſcriptus, de cœna Dominica.
Liber inſcriptus conſilium de emendanda Eccleſia.
Liber inſcriptus, conſilium Pauli iij. datum Imperatori in Belgis, cum Euſebij Pamphili pia expiratione.
Liber inſcriptus, delle commiſſioni, & facolta che Papa Giuglio iij. ha dato à M. Paulo Odeſchalo.
Liber inſcriptus, de diſciplina puerorum, rectéque formandis eorum ſtudiis & moribus.
Liber inſcriptus, Doctrina veriſſima tolta dal capitulo quarto, à Romani, per conſolare l'afflitte conſcientie.
Liber inſcriptus cur Eccleſia quatuor Euangelia acceptauit.
Liber inſcriptus, de emendatione & correctione ſtatus Chriſtiani.
Liber inſcriptus, de genuino Euchariſtiæ negotij intellectu & vſu ex vetuſtiſsimis orthodoxorum Patrum libris, &c.
Liber inſcriptus, de falſa religione.
Liber inſcriptus, de fatis Monarchiæ Romanæ ſomnium, vaticinium Eſdræ, &c.
Liber inſcriptus, la Forma delle preghiere Eccleſiaſtiche, con la maniera d'adminiſtrare i Sacramenti, & celebrare il matr.
Liber inſcriptus, de Gratia & libero eius velociq; curſu.
Libri Hermetis Magi ad Ariſtotelem.
Liber inſcriptus, Illuſtriſsimi & potentiſsimi Senatus, populi que Angliæ ſententia, de eo conſilio, quod Paulus Epiſc. Rom. &c.

Liber inſcriptus, Militantis, &c.
Liber inſcriptus, Nicod. de paſsione Chriſti.
Liber inſcriptus, Illuſtriſsimi & Excellentiſsimi, ſeu ſpecialis viri Caroli Magni, &c. contra Synodum, quæ in partibus Græciæ, pro adorandis Imaginibus ſtolidè, ſiue arroganter geſta eſt.
Liber inſcriptus, in orationē Dominic. &c.
Liber inſcriptus, in orationes Dominicas ſaluberrimæ, & ſanctiſsimæ meditationes, ex lib. Catholicorum Patrum, &c.
Liber inſcriptus, Lettera de N. ad vno Ambaſciatore di Papa Giulio iij.
Liber inſcriptus, Pauli iv. Papæ Romàni, Epiſtola conſolatoria & hortatoria, ad ſuos dilectos filios.
Liber inſcriptus, Pontificij oratoris legatio, in conuentu Noribergenſi.
Liber inſcriptus, de prouidentia Dei.
Liber inſcriptus, de ſacerdotio, legibus, & ſacrificiis Papæ, &c.
Liber inſcriptus, delle ſtatue, & Imagini, &c.
Liber inſcriptus, an ſtatui, & dignitati Eccleſiaſticorum, magis conducat admittere Synodum Nationalem, piam & liberam, quàm decernere bello, &c.
Liber inſcriptus, de vera differentia regiæ poteſtatis & Eccleſiaſticæ.
Liber inſcriptus, de vita iuuentutis inſtituenda, moribus & ſtudiis corrigendis.
Liber inſcriptus, de vnitate Eccleſiaſtica.
Litaniæ Germanorum.
Loci communes, de bonis operibus, & de poteſtate Eccleſiaſtica.
Loca inſignia.
Loci inſigniores.
Loci omnium ferè capitum Euangeliorum.
Loci vtriuſque Teſtamenti.
Lucta Chriſtiana.
Ludus Pyramidum.

APPENDIX.

Lexicum Græcum nouum, Geneuæ impreſſum.
Libellus A, B, C, tractans rudimenta Religionis.
Liber, qui inſcribitur, acta Concilij Tridentini, anno 1540. celebrati, vnà cum annotationibus lectu digniſsimis.
Liber Anonymi cuiuſdam, de repugnantia doctrinæ Chriſtianæ.
Liber inſcriptus, Annatæ taxationes Eccleſiarum & monaſteriorum per vniuerſum orbem, ab Hæreticis aduerſus Annatas conſcriptus.
Liber continens articulos reprobatos à facultate Pariſienſi, contra doctrinam S. Thomæ.
Libri duo de falſa & vera vnius Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti cognitione, auctoribus miniſtris Eccleſiarum conſentientium in Sarmatia, & Tranſiluania.
Libellus de concordia Eccleſiæ.
Liber de conuentu Haganoen.
Liber inſcriptus, cur Chriſtiani, cum quibuſdam annotationibus, in S. Hilarium.
Libri decem annulorum, quatuor ſpeculorum, imaginum Tobiæ, imaginum Ptolomæi, virginalis clauicula Salomonis.
Liber inſcriptus, Dial. ſacri.
Libri inſcripti, contra Diætam Imperialem, Ratisbon.
Libellus inſcriptus, de digna præparatione ad Sacramentum Euchariſtiæ.
Liber inſcriptus, de diuinis & Apoſtolicis traditionibus.
Liber inſcriptus, Geneſis cum Catholica expoſitione Eccleſ. id eſt, ex vniuerſis probatis Theologis, quos Dominus ſuis Eccleſiis dedit, excerpta à quodam verbi Dei miniſtro, diu multúmque in Theologia verſato, ſiue Bibliotheca expoſitionum Geneſeos, id eſt, expoſitio, ex probatis Theologis, quotquot in Geneſ. aliquid ſcripſerunt, collecta, & in vnum corpus ſingulari artificio conflata, &c.
Libellus intitulatus, de Ieſu Chriſto Pontifice Maximo, & Rege fidelium ſummo regente in Eccleſia Sanctorum.
Liber qui inſcribitur, illuſtriſſimi Principis, ac D. D. Ioannis Friderici ſecundi, Ducis Saxoniæ, &c. ſuo ac fratrum D. Ioann. VVilhelmi, & D. Ioann. Friderici natu iunioris nomine ſolida confutatio, & commendatio præcipuarum corruptelarum ſectarum, & errorum, hoc tempore ad inſtaurationem, &c.
Liber qui inſcribitur interim anno 1548. editus.
Liber qui inſcribitur libellus Apoſtolorum nationis Gallicanæ cum conſtitutione ſacri Concilij Baſileenſis.
Liber continens doctrinam, adminiſtrationem Sacramentorum, ritus Eccleſiaſticos, formam ordinationis conſiſtorij, viſitationis ſcholarum, in ditione Principum & Dominorum D. Ioann. Alberti, & Hulderici Fratrum, Ducum, &c. Francfurti, per Petrum Burbachium, 1562.
Liber egregius de vnitate Eccleſiæ, cuius auctor periit in Concilio Conſtantienſi.

Liber de Mediatoris Ieſu Chriſti nominis diuinitate & æqualitate, item de reſtauratione Eccleſiæ Ceilarij, &c.
Liber inſcriptus de Metrica.
Liber inſcriptus Mirabilis liber.
Libellus de non timenda morte ſine nomine auctoris, aut impreſſoris, aut loci, aut temporis.
Liber inſcriptus, de laudibus Iulij 3. Hymnus & ſequentia Miſſæ, quæ dicitur in die corporis Chriſti.
Liber inſcriptus, ordo baptizandi iuxta ritum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Venetiis apud Ioannem Guariſcum & ſocios, anno 1575. niſi corrigatur.
Liber inſcriptus de officio pij, & publicæ tranquillitatis verè amantis viri, in hoc religionis diſſidio, ſine auctoris nomine, & alius ab eo, quem ſub eadem inſcriptione compoſuit Ioannes Heſſeltz, Doctor Louanienſis.
Liber inſcriptus, de perſecutione Barbarorum.
Liber inſcriptus, pro libertate Eccleſiæ Gallicanæ aduersùs Romanam aulam defenſio Pariſienſis curiæ Ludouico XI. Gallorũ Regis quondam oblata, qui circumfertur cum tract atu Duareni de S. Eccleſiæ miniſteriis, ab eo Latinus factus.
Liber inſcriptus, de protrahenda vita vltra vigintiquinque annos.
Liber Pſalmorum Dauidis cum Catholica expoſitione Eccleſiaſtica, impreſſus per Henricum Steph anum, anno 1562.
Liber inſcriptus, quæ regia poteſtas, quo debent auctore ſolemnes Eccleſiæ conuentus indici cogíque, &c.
Liber inſcriptus de regno, ciuitate, & domo Dei, ac Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Liber inſcriptus, de regno Chriſti, liber primus, de regno Chriſti, liber ſecundus.
Liber contra regimen fœminarum.
Liber reſponſionum ad decem rationes.
Liber inſcriptus, & Sermo diuinæ maieſtatis voce pronuntiatus in monte Syna.
Liber ſimilitudinum, & diſſimilitudinum.
Liber inſcriptus, veterum quorundam breuium Theologorum Elenchus.
Ludi Theutonici rythmicè compoſiti, & Gandaui exhibiti, ſuper hac quæſtione, quod ſit homini morienti maximum ſolatium.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

M

Marcellus Palingenius, Stellatus.
Marcus Antonius Caluinus.
Marcus Antonius Conuinus.
Marcus Cordelius, Torgenſis.
Marcus Epheſinus.
Marchus Tilemannus, Heshuſius.
Marſilius de Padua.
Martinus Ko, vel Martiniko.
Martinus Borchahus, Sturgardian.
Martinus Bucerus,
Martinus Erecthus.
Martinus Lutherus.
Martinus Meglin.
Martinus Oſterminchenus.
Martinus VVolphius.
Martinus Alberus, vel Albertus.
Matthæus Iudex.
Matthæus Philargyrus.
Matthæus, qui & Aſiartius Scoffer.
Matthæus Zellius Kellius Keiſelpergenſis, vel Keiſſepergen.
Matthæus Tifer.
Matthias Flaccus, Illiricus, vel Flauius.
Maturinus Corderius.
Maximilianus Maurus.
Melanchthon.
Melchior Ambachius.
Melchior Clinch, vel Mlinch.
Melchior Hofmannus.
Memnon Symon.
Menardus Moltherus.
Michaël de Cæſena.
Michaël Rothingius.
Michaël Schulthæis.
Michaël Sellarius.
Michaël Seuertus.
Michaël Toxita.
Milo Conuerdale, Eboracen.
Morlinus.
Muncerus.
Munerus.
Munſterus.
Muſculus.
Myconius Oſualdus.

APPENDIX.

Magdalena Aymairus.
Manſon Anglus.
Marcus Andreas Falkembergerus.

Marcus Beumlerus, Tigurinus.
M. Marcus Menningus.
Martinus Agricola.
Martinus Cruſius.
Martinus Faber.
Martinus Hellingus.
Martinus Hofman.
Martinus Kemnitius, vel Chemnitius.
Martin. Lochandrus, Gorlicenſis, Sileſius.
Martinus Mollerus.
Martinus Morlin.
Martinus Salbach.
Martinus Schalingius, Farens.
Matthæus Beroaldus.
Matthæus Chemnitius.
Matthæus Colleburgius.
Matthæus, ſeu Matthias Breſſerus.
Matthæus Hurtenus.
Matthæus Ludke.
Matthæus Veghel.
Matthæus VVeſſenbeccius.
Matthias Bergius, Brunſuicenſis.
Matthias Eberhart.
Matthias Erbius, aut Erbenus, vel Herbenus.
Matthias Ludecus.
Matthias Ritter.
Matthias Schneider.
Matthias Tinctorius.
Matthias Vehus.
Melchior Biſchoff.
Melchior Neofarius.
Melchior Specker.
Melchior VVildius.
M. Mento.
Metterus Mentrius, *aduerſus Balearum Epiſcop.*
Metterus Hanmerus.
Michaël Aichilerus, vel Eychelerus.
Michaël Cælius.
Michaël Dilerus.
Michaël Dinellus.
Michaël Hagerus.
Michaël Hampelus.
M. Michaël Henning, Dreſdenſis.
Michaël Hermannus.
Michaël Himmel.
Michaël Meſtlinus.
Michaël Neander Sorauienſis.
Michaël Rennerus.
Michaël Renningerus, Anglus.
Michaël Scrinius, Dantiſcanus.
Michaël Vranus.
Minus Celſus.
Moyſes Pelacherus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

MArci Pagani Carminum liber, cuius titulus eſt, triomfo Angelico.
Et alter qui dicitur, Sonneti diuerſi di Marco Pagano.
Maſſutij Salernitani, Nouellæ.
Merlini Angli liber obſcurarum prædictionum.

APPENDIX.

MAccaronicorum Opus, Merlini Coccai, Poëtæ Mantuani, niſi repurgatum fuerit.
Mahometis Saracenorum Principis, eiúſque ſucceſſorum vitæ.
Item Alchoran, cum præfatione Martini Lutheri.
Martini Eiſengrenij tractatus Apologeticus, de certitudine gratiæ, pro Canone iij. ſeſſ. vj. Concilij Tridentini.
Martini Martinez, Cantapetrenſis, Hypotypoſeon liber, niſi fuerit ex impreſſis ab anno 1582.
Melchior Klingius, in præcipuos ſecundi libri Decretalium Tit. & Inſtitutiones Iuris Ciuilis.
Michaëlis Carranzæ, annotatio marginalis ad D. Ildefonſum.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

MAniera di tenere ad inſegnare i figliuoli Chriſtiani.
Margarita Theologica.
Matrimonio delli Preti, & delle Monache.
Medicina animæ.
Meditationes in Orationem Dominicam.
Meditationes, & precationes piæ, admodum vtiles, & neceſſariæ, pro formandis, cùm conſcientiis, tum morib. electorum.
Metaphraſes Epiſtolarum S. Pauli, ad communem Eccleſiarum Concordiam.
Methodi ſacræ Scripturæ, tomi duo.
Methodus in præcipuos Scripturæ diuinæ locos.
Microſynodus Noribergenſis.
Miniſtrorum verbi Argentinenſium admonitio, ad miniſtros Helueticos.
Modo di tenere nell'inſegnare, & nel prædicare, al principio della religione Chriſtiana.
Modo, è via breue di conſolare quelli, che ſtanno

ſtanno in pericolo di morte.

Modus ſolennis, & authenticus ad inquirendum.

APPENDIX.

MArgarita paſtorum.

Medicina animæ, pro ſanis ſimul & ægrotis inſtante morte.

Medicina animæ, adiũcta imaginib. mortis.

Medicina animæ, tam his qui firma, quam aduerſa corporis valetudine præditi ſunt, in mortis agone, & extremis his periculoſiſſimis temporibus, maximè neceſſaria.

Meditationes ſanctorum Patrum, quibus Dominicę paſſionis myſteriũ explicatur.

Methodica iuris vtriuſque traditio.

Mirabilis liber.

Miſſa Euangelica.

Miſſa Latina, quæ olim ante Romanam circiter annum 700. erat.

Modus confitendi, & modus orandi, prout impreſſit Doletus.

Modus orandi, & confitendi.

Monumenta ſanctorum Patrum Orthodoxographa, hoc eſt, Theologiæ ſacroſanctæ, ac ſincerioris fidei doctores numero circiter octoginta quinque Eccleſiæ lumina, auctores partim Græci, partim Latini, Baſileæ 1569. niſi emendentur.

Multi integri loci ſacræ doctrinæ, veteris & noui Teſtamenti, ex Hebræa & Græca lingua in Latinum & Germanum ſermonem tranſlati.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

N

NIcolaüs Amſdorffius.

Nicolaüs Balingius.

Nicolaüs Borbonius, Vandoperanus.

Nicolaüs Briling.

Nicolaüs de Calabria.

Nicolaüs Gallaſius.

Nicolaüs Galecus.

Nicolaüs Gallus.

Nicolaüs Ge. bellius.

Nicolaüs Herforde, Anglus.

Nicolaüs Krompaco.

Nicolaüs Macchiauellus.

Nicolaüs de Pelhrzimouvv.

Nicolaüs Quodus.

Nicolaüs Radiuil, Palatinus Vvilnenſis.

Nicolaüs Ridlæus.

Nicolaüs Scubelius.

Nicolaüs Selneccerus, vel Selſeckerus.

Nicolaüs Storckius.

Nicolaüs Vdall Anglus.

APPENDIX.

NAtalis Tornetus.

Nathan Cythræus.

Nathanaël Neſckius, id eſt, Theodorus Beza.

Nicolaüs Bloccius, Ludimagiſter Leydẽſis.

Nicolaüs Bucerus, Burgenſis.

Nicolaüs Cancerinus.

Nicolaüs Cochanius.

Nicolaüs Collado.

Nicolaüs Eibenius.

Nicolaüs Florus.

Nicolaüs Grimoaldus.

Nicolaüs Hemmingius, vel Keingius.

Nicolaüs Lagenteuffel.

Nicolaüs Lefferus.

Nicolaüs Opton.

Nicolaüs Rudingerus.

Nicolaüs Schmidius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

NIcolai Clemangis, opera illa tantummodo permitti poterunt, quæ iuxta cenſuras Patrum deputatorum emendata excudentur.

Nicolai Franci carmina, contra Petrum Aretinum.

Nicolai Rodingi, exhortatio ad Germaniam.

Item prædicationes carmine conſcriptæ.

Nicolai Vvinmunni Colimbeſes, ſiue de arte notandi Dialogus.

APPENDIX.

NAtalis Bedæ liber confeſſionis.

Nilus Theſſalonicenſis, contra PP. Aliàs Illyrico ſuppoſitus.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

NOmenclator inſignium ſcriptorum.

Notoriæ artis Opera omnia.

Notæ veræ Eccleſiæ.

APPENDIX.

NArratio eorum, quæ contigerunt in patria inferiori, anno 1560.

Necro

Necromantiæ Opera, & ſcripta omnia.
Nouæ gloſſę ordinariæ, donec meliora Dominus, &c. ſiue in Euangelium ſecundum Matthæum, Marcum, & Lucam, Commentarij, vbicunque impreſſi fuerint.
Nouæ precationes, ex optimis quibuſque ſcriptis, præcipuorum noſtri ſeculi Theologorum.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

O

OEcolampadius Ioannes.
Ortholphus Marolt, Francus.
Oſiander Andreas.
Oſualdus Myconius.
Otho Brunsfelſius.
Otho Cerberus Pabergenſ.
Otho Henricus.
Otho Vinerius.
Otho Vverdmillerus.
Othonellus Vidaphij.

APPENDIX.

OSiander Lucas.
Oſualdus Betus.
Otho Griphius, Goarinus Cattus.
Otho Vviſſenburgius, Lumburgenſis.
Otho Zander.
Ouenus Guntherus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

OGerij Dani Tabulæ.
in Ouidij Metamorphoſeos libros commentaria, ſiue enarrationes allegoricæ, vel tropologicæ.

APPENDIX.

OLympiæ Fuluiæ Moratæ, Dialogi, Epiſtolæ, & Carmina.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

OEconomia Chriſtiana.
Onus Eccleſiæ.
Opera diuina della Chriſtiana.
Orandi modus.
Orationes Dominicales Gryphij.
Oratio pro Iulio 2. Ligure, à quodam benè docto, & Chriſtiano perſcripta, liber ſic inſcriptus.

APPENDIX.

OPtima ratio componendæ religionis, quæ ſit.
Opus magni lapidis, per Lucidarium.
Oratio Dominica, cum aliis quibuſdam precatiunculis Græcè cum Latina verſione, è regione poſita, quibus adiunctum eſt Alphabetum Græcum.
Oratio Eccleſiarum Germaniæ, ac Belgiæ ſub, &c. 1566.
Orationes Funebres, & Epicedia, per Tomos diſtinctum Opus.
Orationes Funebres de hæreticis habitæ, certis Tomis impreſſæ.
Ordo Eccleſiaſticus, circa doctrinam, Sacramēta, & Ceremonias, in ducatu Illuſtriſſimi Ducis Bauarię Friderici, obſeruādus.
Orthodoxographia Theologiæ ſacroſanctæ, & ſincerioris fidei Doctores, &c. donec expurgentur.
Oſiandriſmus, ſiue acta Noribergæ.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

P

PAcimontanus Balthaſar.
Paulus Commodus Britannus.
Paul. Conſtantinus Phrygio.
Paulus Daſypodius.
Paulus Eberus.
Paulus ab Eitzen.
Paulus Fagius.
Paulus Ritius Iſraëlita.
Paulus Scalikius.
Pellicanus Conradus.
Petrus Abailardus.
Petrus Altoparus.
Petrus Brubachius.
Petrus Cholinus.
Petrus Deſdrenſis.
Petrus Ferrarien.
Petrus Ioan. de Villa Serciarum.
Petrus Martyr, Vermilius.
Petrus Martyr, Verunglius.
Petrus Miſnen.
Petrus Molinæus.
Petrus Olerius.
Petrus Paulus Vergerius.
Petrus Payne, Anglus.

Petrus Sebiuilla.
Petrus Similerus.
Petrus Trimorsheim.
Petrus Vualdus.
Petrus Viretus.
Philippus Melanchthon.
Philolethes.
Philotheus Irenæus Eupolitanus.
Pomeranus.

APPENDIX.

Palatinus Kednadod.
Parcerus pſeudoarchiepiſcopus Cantuarienſis.
Patricius Coëburnus.
Paulus Crellius.
Paulus Dolſcius.
Paulus Florenius.
Paulus Ioannes Alciatus.
Paulus Keinerius.
Petrus Berexaſius.
Petrus Boſſinus.
Petrus Boquinus.
Petrus Caſſiodorus.
Petrus Clarke.
Petrus Dathenus.
Petrus Dilletus.
Petrus Dognihus.
Petrus Gedultig, ſeu patiens.
Petrus Glaſſer.
Petrus Haſritius.
Petrus Lansbergius, vel Lindeburgius.
Petrus Palladius.
Petrus Pateshul.
Petrus Paulus Nochteſterus.
Petrus Ramus.
Petrus Rainauus.
Petrus Statorius.
Petrus Trevvet.
Petrus Vvaremborb, ab Altenkirchen.
Petrus Vvattes, vel Vattes.
Petrus Vvirth.
Philippus Delbrunerus.
Philippus Dixiſon, *qui ſuos Anabaptiſmi fœtus ſcribit literis P.D.*
Philippus Felſinius.
Philippus Gerarde.
Philippus Neilbrunnerus.
Philippus Keyſer.
Philippus Lunicerus.
Philippus Marbachius.
Philippus de Marnix, *Dominus de S. Aldegunda.*
Philippus Merzilius.
Philippus Morneus.
Philippus Nicol.
Philippus Ruſticus.
Philippus Vvagnerus.
Pinkintonius pſeudoepiſcopus Dunilmenſis.
Primus Tuberus Coriolanus.
Procopius Lupacius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Pauli Dolſcij pſalterium Græco carmine verſum, cum præfatione Philippi Melanchthonis.
Petri Aretini Opera omnia.
Petri Lignæi parabolæ.
Petri Moſellani Protegenſis Pelalogia in puerorum vſum conſcripta.
Petri de Virea peregrinatio Hieruſalem.
Philippi Catti liber aduersùs Henricum Brunſvvicenſem.
Poggij Florentini Facetiæ.
Polydori Virgilij, de inuentoribus rerum liber, qui ab hæreticis auctus, & deprauatus eſt.
Pompeij Barbæ liber de ſecretis Naturæ.

APPENDIX.

Panoplia omnium illiberalium, Mechanicarum, aut Sedeuthriarum artium cũ imaginibus, auctore Hartman. Scoppero, Nouoforenſi, Norico, Francfurti ad Mœnum 1568. donec expurgetur.
Papyrij Maſſonij libri ſex, de vitis Epiſcoporum Vrbis Romæ, niſi fuerint ex correctis ab auctore, cum approbatione Magiſtri Sacri Palatij.
Paraphraſis Cornel. Chaldaica, in ſacra Biblia.
Pauli Diaconi hiſtoria, impreſſa Baſileæ 1569. niſi deleatur epiſtola, quæ habetur in eius principio, quæ eſt non probati auctoris.
Petri de Abbano, Opera Geomantię, & eiuſdem de omni genere diuinitatis Opera.
Petri Fernandez de Villegas Archidiaconi Burgenſis, Floſculus Sanctorum.
Petri Guntheri Rhetorica, niſi expurgetur.
Petrus Pomponatius, de Incantationibus.
Petri Romani circulus Diuinitatis.
Petri de Vineis Querimonia Friderici ſecundi Imperatoris.
Polydori Virgilij, de inuentoribus rerum liber Romæ iuſſu Greg. xiij. 1576. expurgatus & excuſus permittitur.

Poſtillæ Draconitis, per annum.

Practica Muſica Hermanni Finchij.

Præfatio Iacobi Hartelij, in quinquaginta Comicorum ſententias Græcolatinas.

Pſalmi aliquot Dauidici, per Henricum Stephanum, & quoſdam alios, Græco carmine traducti.

Pſalterium Hebraicum, Græcum, Latinum, cum annotationibus, impreſſum per Sebaſtianum Munſterum.

Incertorum Authorum Libri prohibiti.

Paralipomena rerum memorabilium.

Paſquillus Fagius.

Paſquillus Germanicus.

Paſquilli omnes, ex verbis ſacræ ſcripturæ confecti.

Paſquilli omnes, omnéſque conſcriptiones, quibus Deo aut ſanctis, aut Sacramentis, aut Catholicæ Eccleſiæ, & eius cultui, aut Apoſtolicæ Sedi, quomodocumque detrahitur.

Paſquillus proſcriptus, à Tridentino Conc.

Paſquillus Semipoëta.

Paſquillorum Tomi duo.

Paſquini, & Marphorij Hymn. in Paulũ iij.

Paſſio Martini Luth. ſecundum Marcellum.

Phalariſmus.

Phraſes ſacræ Scripturę, quamdiu expurgatæ non fuerint, atque ab Inquiſitoribus Generalibus recognitæ.

Piæ & Chriſtianæ Epiſtolæ, cuiuſdam ſerui Ieſu Chriſti, de fide, operibus & charitate.

Precationum aliquot, & piarum meditationum Enchiridion.

Precationes Biblicæ.

Precationes Chriſtianæ, ad imitationem pſalmorum.

Precationes Dominicæ Griphij.

Precationes pſalmorum, per Ioannẽ Nomburgium latinitate donatæ.

Precedenze all' Apologia della Confeſſione Vvitebergenſe.

Proceſſus Conſiſtorialis martyrij Ioannis Huſſ.

Pſalterium tranſlationis veteris, cum noua præfatione Martini Lutheri.

APPENDIX.

Paralipomenon omnium rerum memorabilium, à Friderico ſecundo, vſque ad Carolum V. hiſtoriæ Abbatis Vſpergenſis per quendam ſtudioſum annexum.

Paſquille ecſtatici, ſeu nuper è cœlo reuerſi, de rebus partim ſuperis, partim inter homines, in Chriſtiana religione paſſim hodie controuerſis, cum Marphorio colloquium.

Paſquilli manuſcripti, in quibus Deo, aut ſanctis, aut ſacramentis, aut Catholicæ Eccleſiæ, & eius cultui, aut Apoſtolicæ Sedi, quomodocunque detrahatur.

Philoſophia Amoris.

Phraſes Hebraicæ, quæ in veteri Teſtamento habentur.

Pium conſilium, ſuper Papæ Sfrondatæ, dicti Greg. XIV. Monitorialibus, vt vocant, Bullis, &c. à Tuſſano Berchero, Lingonienſi è Gallico ſermone, in Latinum conuerſum.

Poëmata varia Doctorum, niſi corrigantur.

Poſtillæ Maiores.

Praxis, & Taxa officinæ pœnitentiariæ Papæ, ab hæreticis deprauata.

Priapæia, quæ vnà cum Virgilio circumferri ſolet.

Protocollum, hoc eſt, acta colloquij inter Palatinos, & Vvitebergicos Theologos.

Pſalmi Dauidis carmine impreſſi Louanij.

Pſalterium Dauidis, ex Hebraico in Germanicum, & Latinum ſermonem fideliter tranſlatum.

Pyromantiæ libri, & ſcripta omnia.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

Q

APPENDIX.

Qvirinus Beuterus Monsbacenſis.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Qverimonia Friderici ſecundi Imperatoris, auctore Petro de Vineis, Cancellario eiuſdem Friderici.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Qverela de Pontificis inſidiis per Germaniam.

Quinque librorum Moyſis breuis ac perſpicua explicatio.

Roffenſi falsò adſcriptus, liber de fiducia, & miſericordia Dei.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

R

Raphaël Muſæus.
Rapſodus.
Raydenus.
Raymundus Neopytus,
Rabeleſius.
Rhegius Vrbanus.
Reinhardus Lorichius, Hadamarius.
Rhellicanus Tigurinus.
Ricardus Moriſon, Anglus.
Ricardus Sanſon.
Ricardus Tauernon.
Ricardus Trachius, de Todygušon.
Ricardus Vvich.
Robertus Anglus.
Robertus Bannes.
Robertus Baus.
Robertus à Moshaim.
Robertus Stephanus.
Rod Naial.
Rodulphus Gualterus, Tigurinus.

APPENDIX.

Reinerius Reineccius, Steinchemus.
Reinholdus Marcanus, Vveſtphalus.
Richardus Coxus.
Richardus Feuno.
Richardus Vvyſe.
Robenſonis Bangarenſis.
Robertus Crovvleyus.
Robertus Hornus.
Robertus Recordus.
Robertus Vvakefelde.
Robertus Vvarſonus.
Rodulphus Hoſpinianus.
Rodulphus Lemanus.
Rodulphus Lodolif.
Rodulphus Snellius.

Certorum Auctorum Libri probibiti.

Raymundi de Sabunde prologus in Theologiam naturalem.

APPENDIX.

Ricardi Dinothi, de rebus, & factis memorabilibus, loci communes hiſtorici. Et eiuſdem aduerſaria Hiſtorica. } Donec corrigantur.

Incertorum Auctorum Libri probibiti.

Ratio breuis ſacrarum tractandarum concionum.
Ratio cur, qui confeſſionem Auguſtanam profitentur, &c.
Ratio, & Methodus conſolandi, periculoſè decumbentes.
Receptio omnium figurarum ſacræ Scripturæ.
Reformatio Eccleſiæ Colonienſis.
Regis & Senatus Anglici ſententia, de Concilio, quod Paulus Epiſcopus Romanus, Mantuæ futurum ſimulauit.
Reſtitutionum doctrinę, & vitę Chriſtianæ liber, per monaſterienſes Anabaptiſtas editus.

APPENDIX.

Ratio & forma publicè orandi Deum, atque adminiſtrandi Sacramenta, in Anglorũ Eccleſia, quæ Genuæ colligitur.
Recantatio de inferno.
Rerum in Gallia ob religionem geſtarum libri tres.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

S

Sapidus Poëta
Scaplerus.
Schneppius, vel Seckius.
Sebaldus Haurentius.
Sebaldus Heyden.
Sebaſtianus Caſtalion.
Sebaſtianus Francus.
Sebaſtianus Froſchelius.
Sebaſtianus Lepuſculus
Sebaſtianus Meyer.
Sebaſtianus Munſterus.
Seruetus Hiſpanus.
Simon Griuæus.
Simon Heſſus.
Simon Muſæus.
Simon Salizerus.
Stephanus Doletus.
Svvenckfeldius.

APPENDIX.

SAdaellus Antonius.
Samuel Fiſcher.
Samuel Hebelus.
Samuel Nevveuſer.
Samuel Radſpinner.
Sandes Vvigormeinſis, Pſeudoepiſcopus.
Scamlerus Petroburgenſis, Pſeudoepiſcop.
Sebaſtianus Eigulus.
Sebaſtianus Henricpetri.
Sebaſtianus Lupulus.
Sebaſtianus Sperber.
Sebaſtianus Spradler.
Siegfridus Saccus.
Sigiſmundus Sueuus.
Simon Gedicæus.
Simon Meyer.
Simon Pauli, vel Paulus Suerinenſis.
Simon Siderus.
Simon Simonius.
Simon Sneiderus.
Stanislaüs Sarnicius.
Stephanus Gerlachius.
Stephanus de Maleſcot.
Stephanus Reich.
Stephanus Szegedinus.
Stephanus Vvacker.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Sigiberti liber, contra Papam Gregorium, & contra Epiſtolam Paſchalis Papæ.
Seraphini Firmani Apologia, pro Baptiſta de Crema.
Stephani Vvinctonienſis Epiſcopi liber de vera obedientia.

APPENDIX.

Silua nuptialis Ioannis Neuezani Aſtenſis, donec repurgata fuerit.
Stephani Lindij Epiſtola de Magiſtratu & Miſſa.
Suidæ hiſtoria, nuper Baſileæ impreſſa, quamdiu annotationes marginales, & indices emendentur.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

Scholia in epiſtolam Pauli III. Pont. Max.
Scripta quædam Papæ, & Monarcharum, de Concilio Tridentino, &c.
Sententiæ pueriles.
Sermones Conuiuales.
Sermones de prouidentiâ Dei.
Similitudinum & diſſimilitudinum liber.
Simplex & ſuccinctus orandi modus.
Simpliciſsima & breuiſsima Catechiſmi expoſitio.
Simulacri, Hiſtorie & Figure della Morte.
Somnium & Vaticinium Eſdræ, de fatis Monarchiæ Romanæ.
Speculum cęcorum, ad cognitionem Euangelicæ veritatis.
Svvermenica doctrina.
Summa totius Scripturæ.
Summa in Smaragdum, ſuper Euangelia & Epiſtolas totius anni, tam ſeparatim, quàm vnà cum ipſo auctore impreſſa.
Supplicatio quorundam apud Heluetios Euangeliſtarum, ad Epiſcopum Conſtantienſem.
Supplice eshortatione, de nouo mandata all' Inuitiſſimo Cæſare Carolo Quinto.
Supputatio annorum mundi.
Syncrama clariſſimorum virorum, qui Halæ conuenerunt, pro verbis in Cœna Domini.
Synodus Marpurgenſis.

APPENDIX.

SAnctæ Inquiſitionis Hiſpanicæ artes.
Sanctorum Patrum meditationes, quibus Dominicæ paſſionis myſterium explicatur, atque hiſtoria de paſsione Chriſti expenditur.
Scholæ Chriſtianæ, libri duo.
Scripta eruditorum virorum, de Cœna Domini.
Scriptorum publicè propoſitorum, à Profeſſoribus in Academia Vvitebergenſium.
Sententiæ ſanctorum Patrum de Cœna Domini.
Sermo diuinæ maieſtatis voce pronunciatus, in monte Sina.
Signa ſacra, & origo Miſſæ.
Solida refutatio cōpilationis Zuinglianæ, & Caluinianæ, per Theologos Vvitebergicos.
Somnium Viridarij, aliâs diſputatio inter Clericum & Militem.
Speculum iuſtitiæ.
Speculum vitæ Aulicæ, &c. ſub titulo Poëtici libri.
Spiritus ſancti figuræ, aut typi, originale peccatum depingentes.

Statera prudentum,
Stratagemata Satanæ.
Summa purioris doctrinæ, per Mansfeldenſes ad Gallicam Eccleſiam miſſa, &c.
Synodus ſanctorum Patrum, conuocata ad cognoſcendam & diiudicandam controuerſiam, multos iam annos Eccleſiam Chriſti, grauiſſimè exercentem, de maieſtate corporis Chriſti.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

T

Theobaldus Gerarchius Billicanus.
Theodorus Bibliander.
Thomas Blaurerus.
Thomas Grammerus.
Thomas ab Hoſen.
Thomas Muncerus.
Thomas Neogeorgius.
Thomas Platterus.
Thomas Venatorius.
Thomas Vvolphus.
Titelmannus Heshuſius.
Timotheus Neocorus.

APPENDIX.

Thalmannus Benedictus.
Theodoricus Schneppius.
Theodorus Beza, Vezelius.
Theodorus Neogeorgius.
Theodorus Sueppius.
Theodorus Zvvingerus.
Theophilus Baldanus.
Theophilus Freurelius.
Theophraſtus Paracelſus.
Tobias Brunon.
Thomas Beconus.
Thomas Cartvvrightus.
Thomas Copperus.
Thomas Corbeau.
Thomas Dranta.
Thomas Eraſtus.
Thomas Gortisfordus.
Thomas Gybſonus.
Thomas Leuetus.
Thomas Paynell.
Thomas Schelbachius, vel Selbachius.
Thomas Schvvinerton.
Thomas Tanholtzner.
Thomas Vviſonus.
Thomas Vviſtadius.
Timotheus Kirchnerus.
Triſtamus Reuellus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Targum, hoc eſt, Paraphraſis Cornelij Chaldaica, in ſacra Biblia, interprete Paulo Fagio.
Theatrum vitæ humanę, primum à Conrado Lycoſthene Rubeaquenſi inchoatum, deinde à Theodoro Zvvingero abſolutum, cuiuſcunque ſit impreſſionis, niſi corrigatur.
Theodorici Nemienſis, vel à Niemen Hiſtoria de ſchiſmate.
Theſaurus Linguæ Græcæ, Henrici Stephani.
Theſaurus linguæ Hebraicæ Sancti Pagnini auctus opera Ioannis Mercerij, & Antonij Ceuellarij. } donec expurgetur.
Thomæ Eliſij Clypeus piorum Catholicorum. } donec expurgetur.
Thomæ Phreigij opera omnia.

Incertorũ Auctorum Libri prohibiti.

Thalmud Hebræorum, eiúſque gloſſæ, Annotationes, interpretationes, & expoſitiones omnes, ſi tamen prodierint ſine nomine Thalmud, & ſine iniuriis & calumnis in religionem Chriſtianam, tolerabuntur.
Themata 114. Baſileæ diſputata.
Tractatus ad omnes in Chriſtianam libertatem maleuolos.
Tractatus de redditibus, & Decimis.
Tractatus de vera & pura Eccleſia, ſancto Athanaſio falsò adſcriptus.
Tragœdia de libero arbitrio.
Trattato del beneficio di Chriſto.
Threni Hieremiæ Myſticati.
Trigamus.
Trilogium, pro Catechiſtis.
Troporum Theologicorum, &c.
Turricella.

APPENDIX.

Tabulę duę, quarum prima eſt, ſumma totius ſcripturæ veteris & noui Teſtamenti: altera verò de decem pręceptis.
Theologorum Vvitebergenſium vera & ſolida refutatio duorum libellorum Ieſuitarum.
Threnodia Eccleſiæ Catholicæ, ad Chriſtum ſponſum ſuum.
Triumphi Romanorum, & Ieſu Chriſti, &

in cœlum aſcendentes collatio.
Turco-Græcæ, libri octo, Baſileæ impreſſi 1584. donec corrigantur.
Turingicorum exulum reſponſio.
Totius Belgicæ, vrbium, Abbatiarum, collegiorum diuiſio, ad opprimendum per nouos Epiſcopos Euangelium, &c. ſine nomine auctoris, cẽſuræ, impreſſoris, & loci.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

V

VAdianus Ioachimus.
Valerius Anſelmus Ryd.
Valerius Philarcus.
Varemundus Luitholdus.
Velcurio.
Vergerius.
Victor de Bordeaux, vel de Bordeus.
Victorinus Strigelius.
Vincentius Obſopæus.
Viretus Petrus.
Vitilingius, ſiue Brentius.
Vitus Theodorus.
Vitus Vviſemius.
Vlricus Studerius.
Vlricus Velenus, Minhonienſis.
Vlricus de Vitem.
Vrbanus Rhegius.
Vvendelinus ab Helbach.
Vvenzelaus Linck.
Vveſelus, ſiue Baſilius Grœningenſis.
Vveſtphalus Ioachimus.
Vvigandus Grosher.
Vvilhelmus Heſenus.
Vvilhelmus Radenſis.
Vvolphangus Fabritius, Capito.
Vvolphangus Mater.
Vvolphangus Meuſel.
Vvolphangus Muſculus.
Vvolphangus Ruez.
Vvolphangus Rupertus.
Vvolphangus Vvalderus.
Vvolphangus Vviſſenburgenſis.

APPENDIX.

VAlentinus Erythræus.
Valentinus Fracedorſius.
Valentinus Greſſerus.
Valentinus Heiland.
Valentinus Heſenerus.
Valentinus Merckel.
Valentinus Schalicius.
Valentinus Schmidlerus.
Valentinus Trocedorffius.
Valentinus Vannius, Malbrugenſ.
Valentinus Vvinſchemius.
Valerius Fildlerus.
Verus Gratianus.
Veteranus Pinſerus.
Vincentius Grunther.
Vinitor
Vitus Brechvvertibach.
Vitus Mollerus.
Vldaricus Ruppinenſis.
Vlricus Zvvinglius.
Volradus Comes Mansfeldenſis.
Vvilhelmus Bidembachius.
Vvilhelmus Clebitius.
Vvilhelmus Nolderus.
Vvilhelmus Sarcerius.
Vvilichius Fiſcherus.
Vvolphangus Amling.
Vvolphangus Ammonius.
Vvolphangus Ampelandæus.
Vvolphangus Audingus.
Vvolphangus Bisbachius.
Vvolphangus Camlingus.
Vvolphangus Finckelhaus.
Vvolphangus Maler.
Vvolphangus Martius.
Vvolphangus Ocheſius.
Vvolphangus Periſterus.
Vvolphangus Prisbachius.
Vvolphius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

VIti Merbachij Antiparadoxas.
Item Commentaria in Pythagoræ, & Phocylidis poëmata.
Item Hiſtoria de ſacerdotio Chriſti.

APPENDIX.

VAlentini Forſterij de ſucceſſionibus ab inteſtato, donec expurgetur.
Verani Modeſti Pacimontani, de Officio pij viri tractatus.
Vincentij Ciconiæ Veronenſis, Enarrationes in Pſalmos, niſi corrigantur.
Vldarici, ad Papam Nicolaum Epiſtola.
Vldarici Zazij opera omnia, donec corrigantur.

Incertorum Auctorũ Libri prohibiti.

VAldenſium confeſſio & Apologia fidei ad Vladiſlaum Regem.

Varia

Varia doctorum, piorúmque virorum, de corrupto Eccleſiæ ſtatu poëmata.
Viridarij ſomnium, de poteſtate Papæ & principum ſecularium.
Viſitatio Saxonica.
Vita & geſta Hildebrandæ.
Vitæ Patrum, cum Præfatione Martini Lutheri.
Vitæ Pont. Rom. Vvitebergæ impreſſæ.
Vn breue modo, qual deue tener ciaſcun padre.
Vnio diſſidentium Tripartita.
Vniuerſitatis Vvitebergenſis ſeria actio, apud Principem Fridericum.

APPENDIX.

VIta iuuentutis, cum Annotationibus, ſeu additionibus Philippi Melanchthonis.
Vvitebergica acta Synodalia, à quodam collecta, & per Vvitebergicos Theologos probata, Illyricanos.
Vvormatienſes Articuli.
Vrſulæ Munſterbergenſis Duciſſæ defenſio, quare vitam monaſticam deſeruerit.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

X

XYſtus Betuleius, Auguſtanus.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

Y

APPENDIX.

YOnellus, vel Iuellius, Anglus.

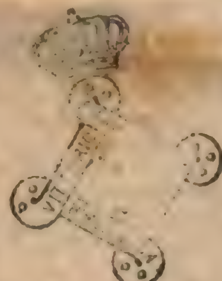
AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

Z

ZEllius Keiſerſpergenſis.
Zvvinglius.

APPENDIX.

ZAcharias Hoſmarius.
Zacharias Prætorius.
Zacharias Schriterus.
Zacharias Vrſinus, Heidelbergenſis.

FINIS.

REVOCATIO QVARVMCVMQVE LICENTIARVM LEGENDI, ET HABENDI QVOMODOLIBET LIBROS prohibitos quibuſcumque perſonis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus conceſſarum.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad futuram rei memoriam.

APOSTOLATVS officium Nobis, nullo licet meritorum ſuffragio, diuina prouidentia commiſſum poſtulat, vt ad ea vigilantiæ noſtræ partes propenſiùs intendamus, per quæ religio Catholica, vbi diuina gratia illæſa viget, conſeruetur, & vbi reſtitutione indiget, reſtituatur. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno eſſe ſinceræ fidei cultoribus detrimento noſcatur, & ſicut accepimus, licentiæ libros huiuſmodi legendi nimis excreuerint: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in poſterum quàm cautiſſimè licentiæ huiuſmodi concedantur, quantum cum Domino poſſumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas licentias legendi, & habendi libros quoſcumque ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuſcumque perſonis cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtentibus etiam per litteras Apoſt. ad tempus, ſeu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque cauſa, tam per litteras in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à Nobis,

bis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu ab habentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem conceſſas, earum tenorem præſentibus pro expreſſis habentes, tenore præſentium reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis, & annullatis haberi, nullique in poſterum ſuffragari. Quinimò libros per licentias huiuſmodi permiſſos legentes, aut habentes, pœnas in ſacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus. Decernentes, vt præſentes litteræ poſtquam in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menſes ex tunc proximos, omnes, & ſingulos, ad quos ſpectat, arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, quodque dictis duobus menſibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiuſmodi habuerint, eos ad Epiſcopum, ſeu Inquiſitorem, qui illos quantocitiùs comburere debeat, deferre, quique aliquos ſimiles libros prohibitos habere ſciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero ſimiles licentiæ niſi à Congregatione Sancti Officij, quæ ſingulis hebdomadis coram Nobis haberi ſolet, concedantur. Ac quòd earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xxx. Decembris M. DC. XXII. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexcenteſimo vigeſimotertio, Indictione ſexta, die verò ſecunda menſis Ianuarij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius ſecundo, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ fuerunt ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum Curſorem.

Octauius Spada Mag. Curſ.

Digitized by Google

Digitized by Google